Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Artisella

https://hdl.handle.net/1874/456999

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

ꝫon .i.ex eis faciũt ſm alium aliquẽ modũ. 66

PEripleumõica ⁊ pleuretica ita oꝫ ſcrutari : ſi acuta febꝛis fuerit et doloꝛes lateris alteri⁹ uel ãboꝝ: ⁊ ſpiritu ſurſum delato ſi doleat: ⁊ tuſſes inſint: ⁊ ſputa expuit ignea uł liuida ⁊ ſBtilia ⁊ ſpumoſa ⁊ anthira.i.floꝛida uel crocea: ⁊ ſiqd aliud diuerſũ hꝫ: p̃ter ea q̃ edocta ſũt: hos ita oꝫ deducere.

MAgna ⁊ q̇dem digna rõne pleuretidis ⁊ pipleumonie deteriata ſunt oĩa ſm gniſiã.i.ꝓpam ptẽ libꝛi.q̃ vo oĩbus medicis ſunt cognita derelicta ſunt ea q̃ nũc hic ſcribit: ⁊ p̃mũ q̇dẽ cõcurſum nomĩatuꝫ .ſ.ſignoꝝ a veterib⁹ empericis. veteres aũt ſiue deuonta.i. ↄſiderãtia ⁊ ↄſidẽtia vocabãt talia ſinthomata. febꝛis igitur acuta ⁊ doloꝛ lateris alteri⁹ vel vtroꝛũqꝫ maxĩe ſꝫ expirationẽ: h̃.n.ẽ ⁊ ſpũ ſurſum delato ſi doleat ⁊ tuſſes et ſputa ignea vel liuida ⁊ ſubtilia ⁊ ſpumoſa ⁊ anchyra.i. floꝛida: ⁊ q̃lrcũqꝫ alr̃ exalterata p̃ter q̃ in ↄſuetudine. B enĩ oñdit dicẽs: Et ſiqd aliud differens hẽant p̃ter ea q̃ edocta ſunt: hec oĩa pleureticis ⁊ peripleumonicis apparere ait cõtingentia. hos ita oꝫ deducere. 67

SI uero doloꝛ ſurſuꝫ finiat ad clauum uel circa ubera ⁊ bꝛachia icidere oꝫ ĩ bꝛachio uenã q̃ it⁹ ad q̃leſcũqꝫ ptium fuerit ſm hanc.

AT hic rurſus explanat mentẽ gniſie ptis h⁹ libꝛi qꝛ derelictum erat qȯ ĩtelligr̃ his q̃ dicta ſunt ei adiecit: puta h̃ ſꝫ rectũ patiẽtis lateris facẽ phlebotomiã: qȯ oñdit dicẽs: Incidẽ oꝫ venã q̃ ĩ bꝛachio q̃ ĩtus ad q̃leſcũqꝫ ptiũ ſm hãc apte ſuccindẽs interp̃tationẽ neglexerit. qum deceret enĩ dicere venam que ſm cubitum: eam que in bꝛachio dixit. 68

SUbauferre uero ſm habitum coꝛpoꝛis ⁊ hoꝛã ⁊ etatẽ ⁊ caloꝛẽ: pl⁹ aũt audens ſi acut⁹ doloꝛ fuerit ducere ad lipotoſim.i.defectionẽ animi.

HIc rurſus pl⁹ in ſũma intẽtiones phlebotomie oẽs dicẽ largiẽs: tñ dereliq̇t q̃ſdã. neqꝫ.n. v̇tutes meminit neqꝫ trãſmutationis ſanguĩs: ſed neqꝫ regionis vel ↄſiſtẽtie: pl⁹ aũt auferre iubẽs ⁊ audẽ ⁊ q̇dẽ vſqꝫ ad lipotomiã agere peccauit in dictiõe adiiciẽs pp q̇d audere decet. nã ꝓpẽ acumẽ q̇dẽ doloꝛis ad pl⁹ euacuandũ ſanguĩs deuenim⁹: ſinere vo fluere nõ ex acumine ſꝫ ex alijs habem⁹ ſi virt⁹: robuſta: ⁊ etas iuueneſcẽtiũ ⁊ multitudo ſanguĩs: ⁊ nã laboꝛãtis denſioꝛ ⁊ durioꝛ et difficile euapoꝛabilioꝛ: ⁊ multicruoꝛ: ⁊ hoꝛa ãni: ⁊ ↄſiſtẽtia eucrata: ita.n. ⁊ regio: audere vſqꝫ ad lipotomiã ducentem ex his aduenit. 69

DEmũ ſubclyſterizare poſt hoc.

POſt phlebotomiã clyſterizare iubet. melius aũt eſſet adieciſſe hippocraticã determinationẽ niſi foꝛtuita.i.ſpontanea exierint bene. 80

SI uero ſubt⁹ ĩferi⁹ thoꝛace doloꝛ fuerit ⁊ tẽdit ualde pleuretico uẽtreꝫ ſubpurgare. in medio uero purgationis nihil da: p⁹ purgationem autem oxymel: pharmacare uero quartanũ.

PLeureticũ noĩat id qȯ dictũ ẽ ab hippo. ĩ gniſia pte libꝛi ĩ q̃ purgat eos q̇ ita hñt pleureticos. cõſtruit aũt id duplr̃. pharmacare vo q̃rtanũ: indetermĩate dixit: ⁊ h̃ ſm a p̃ncipio. nihil.n. taliũ auxilioꝛuꝫ gerendũ laboꝛãti intentionẽ facientẽ dieꝝ numeꝝ. ſꝫ qȯ hippo. dixit aut ⁊ p⁹ p̃ncipiũ ↄfeſtĩ anteq̃ꝫ firmenť hũoꝛes iubet pharmacare: aut poſtea qũ digeſti fuerint: q̃re circa p̃mã diẽ aliqñ vo ⁊ ſcdaꝫ ⁊ q̃rtã. ẽ ãt qñ q̃nta pharmacauim⁹ nõ ĩ q̃rta ſolũ ſicut hic ſcripſit. 81

SI uero nõ facile erect⁹ fuerit: minoꝛẽ potũ ⁊ ſoꝛbitionẽ paucã ſuccũ ſubtilẽ ⁊ ſeł in q̃cũqꝫ hoꝛa meli⁹ agit cognoſces autem ex urinis.

DE pticulari tpe cibi ſcrutãs hippo. ſed ipſe h̃ q̃ h̃ ſcripſit in his q̃ ſupi⁹ ab eo ſcripta ſunt caloꝛi attẽdere dignũ exiſtimauit q̇ caloꝛ ſm thoꝛaceꝫ et pedes: qui.n. vꝛinaꝝ nõ tpe cibi ẽ vtilis: q̃re nõ recte dixit nũc ſuccũ ſubtilẽ ſeł dare ſꝫ quã hoꝛã meli⁹ agit. cognoſci vo eã ex vꝛinis: ⁊ ſi enĩ q̃ꝫmaxĩe breuẽ reptationẽ ad melius hẽant vꝛine ſm pticulares poxiſmos: ſed nõ ita longũ tẽpus.i. vt deponam⁹ illud nos: ⁊ expectem⁹ vtrũ nebulas ⁊ eneoꝛimas.i. ſublimes vel inferius cũtes habeant. hec enim in multo tẽpoꝛe fiunt. cibari vo in acutis egritudiuibus laboꝛantes aliquando neceſſarium eſt in p̃ncipio delinationis. 82

MAtura uero ſunt pyſcela.i. ſputa qũ facta fuerit ſiłia pyo.i. puri. urine uero mature ſunt q̃ hypoſtaſes hñt ſubꝛubeas quales oꝛobum.

NEqꝫ ſuiipſi⁹ meminit per ſupioꝛa ita dicẽtis de digeſtis vꝛinis. neqꝫ hippo. alr̃ dicẽtis: Urina vo optima cũ hypoſtaſi alba ⁊ leniſ ⁊ homala.i. equalis: alia vo ſeriei q̃ de pleureticis ⁊ pipleumonicis manifeſta ⁊ ſine mea expõne: ⁊ vbi ab his q̃ ab hippoč. ſcripta ſunt qui hoc ſcripſit recedit: ⁊ vbi maxime oĩno vel ex parte demum aliqua ea ſequiť. 83

PEripleumonie electuariũ cotallũ galbanum attractiuum cum melle attico abꝛotanum in oxymelle piper belleboꝝ uel electuarium nigruꝫ decoquẽs: ⁊ pleuretico ⁊ pipleumonico ĩ p̃ncipio circũdoloꝛoſo exñte da bibere: bonũ autem ⁊ panaces in oxymelle bullientem ⁊ colantem da bibere.

ET p̃mũ ⁊ ſm pharmacoꝝ reductura ſputoꝝ ſũt qȯ aũt per nigꝝ belleboꝝ vel ellectuarium ventris ſubductiuũ. ꝙ aũt per panaca ita dixit ſilr̃ ĩ quod vtiqꝫ vtile exiſtit. 84

DYſenteria apoſtema aliqȯ uel eleuationẽ quieſcẽs.i. ceſſans fač ni ſi in febꝛib⁹ ⁊ ſudoꝛes ⁊ urine groſſe ⁊ albe ⁊ lenes ſupapparent: uel in tertianis diebus uel akyrſon.i. uarice uel ad teſteꝫ uel ad crura doloꝛ uel ad hyſchion.i. uertebꝛum firmeť.

ET hic ſermo ĩdetermĩat⁹ ẽ: neqꝫ qui dicit ad dyſenteriã indicante conſcriptione: neqꝫ omnis ceſſauit hoc inferens. 85

IN febꝛe cholerica añ ſeptimũ cũ rigoꝛe hycter⁹ ſup inat⁹ ſoluit fe. ſine rigoꝛe uero ſi ſuperinnaſcať extra tempoꝛa pernitioſum.

NOn vtiqꝫ alicubi añ ſeptimã cũ rigoꝛe ſupinnat⁹ hycter⁹ ſoluit fe. neqꝫ vo p⁹ ſeptimũ: ſꝫ determinatio ẽ talis: febꝛicitãtib⁹ hycter⁹ ſupueñit: aliqñ q̇dẽ vt ſinthoma diſpõnis q̃ ſm epar: aliqñ vo choleram nã excernẽ p cutẽ tẽtante: deiñ neq̃unte id queãdmodũ aſſueuit in omnibus fieri apoſtematibus. dictum ẽ autẽ de talibus hycteris in aphoꝛiſmis. 86

TEtani uero lumboꝝ ⁊ in melãcholicuꝫ per uenas ſpirituũ defectiões qũ fuerint phlebotomia ſoluit.

QUm aũt ait: Per melancholicũ ſanguinẽ ſupabũdantẽ ĩ venis ſpũum defectiões fiunt: phlebotomia hec oĩa ſoluit. ſpũum vo defectiões fiq̇dẽ eoꝝ q̇ ſm arterias diĉ ⁊ enĩ has venas noĩabãt veťes q̃ alia q̃ꝫ aſſygia.i. ĩpulſatio fiet vtiqꝫ paſſio. ſi vo eoꝝ qui ſm pulmonẽ rurſus h̃ vocata aupinã.i.ñ ſpirationẽ enigmatice inſinuat. pñt aũt ⁊ multitudine ⁊ groſſicie ſanguinis nõ ſolum per arterias ⁊ ſpirationes exitũ nõ hñe ſed ⁊ q̃nqꝫ per ꝓpe vocatas venas. 87

QUm aũt a tenãtib⁹ ĩteri⁹ uel anteri⁹ uehemẽť ſpaſmanť: ⁊ circa collũ ⁊ facies ſudoꝛes a doloꝛe moꝛť ⁊ ſiccatiſ tenãtib⁹ urodeib⁹.i. caudatiſ: groſſioꝛes doꝛſum ↄtinẽt uel medie colligationes ĩnate ut ad pedes deſinnit: huic tali niſi febꝛis ⁊ ſomn⁹ ſupuenerit: ⁊ ſequẽtes urine digõnẽ hñtes uenerint ⁊ ſudoꝛes cretici: bibere uinũ citrinũ uioſum: ⁊ alicio.i. pulẽtã coctã comedere ⁊ ceroto ungere: crura circũuoluere uſqꝫ ad pedes calidos ⁊ infundẽtes ſcaphe.i. catino ⁊ bꝛachia deuoluere: ⁊ lũbos a collo uſqꝫ ad uertebꝛa.i. ſcyam ĩcerãs ut ⁊ ãterioꝛa ↄtineat ⁊ dimittẽs fomẽta uitreoł: calidã aũt aquã ifũdẽs ⁊ extẽdẽs lintheo accũbãs eũ: ⁊ ne uentrẽ ſoluas niſi balano.i. ſuppoſitoꝛio ſi multo tpe exñs nõ egeſtibilis.

ET h̃ ſermo indeteriate dict⁹ ẽ cũ eo qȯ ĩpꝛopꝛie q̃dã noĩuꝫ ſcripta ſunt. h̃.n.i. a doloꝛe moꝛderi tenãtos ĩpꝛopẽ dictũ ẽ: doꝛymitib⁹ hu.i. acrib⁹ ↄgruente moꝛdẽ verbo nõ laboꝛib⁹. ⁊ nimiꝝ ⁊ ſm p̃ncipiuꝫ ſeriei in dicẽdo vehemẽter anteri⁹ ſpaſmanť. p⁹ hec ait: ſiccatis tenãtib⁹ vꝛodeib⁹.i. caudatis groſſioꝛes doꝛſũ ↄtinẽt eos q̃ vſqꝫ ad vꝛcã.i. caudã vocãs ita. vocãt aũt vꝛcio ſinẽ oſſis: ſi vo vtraſqꝫ ptes oñdi vult tẽdi ⁊ circa anterioꝛa ⁊ poſterioꝛa tetanuꝫ extendi poſſibile: ſič paꝝ antea dixit: Tethani vo lũboꝝ. nõ infallaciter ãt neqꝫ digõni vꝛinaꝝ alleuiationẽ paſſionũ p̃cognouit: febꝛilis.n. egritudinis indigõnes p vꝛinã oñdunť manifeſte. egritudinuꝫ aũt q̃ ſm muſculos nõ infallax ẽ ſignificatio q̃ p vꝛinas: ſꝫ h̃ q̇dẽ puuꝫ: dare vo vinũ eis ſine h̃.i. vt determinetur vtꝝ a frigoꝛe paſſi ſunt vel ꝓpẽ aliã cãm: nõ puũ peccatũ ẽ ſꝫ ⁊ valde audax. irrõnabilr̃ aũt dictũ ẽ ⁊ h̃: Uẽtreꝫ aũt neqꝫ ſoluẽ niſi balano.i. ſuppoſitoꝛio. ſoluiť.n. vtiqꝫ ĩ talib⁹ vtiliter: alia vo ſeriei pene manifeſta. 88

EGritudies aũt ſoluũť oẽs uel ſm os uel ſm uẽtrẽ uel ſm ueſicam.

NOn ẽ hic ſmo vlis neqꝫ cõis oĩum: nõ.n. p h̃ ſola ſed p matricẽ ⁊ per emoꝛꝛogiã que per naſos fit ſolutiones fiunt egritudinum. 89

HElleborizare oꝫ eos quibus a capite ferť reuma.

NOn neceſſariũ quibuſcũqꝫ a capite ferť reuma omnes helleboꝛizare: ſed q̃nqꝫ capitis ſolius facere prouidentiam aſueuimus. 90

QUibuſcũqꝫ ex apãtib⁹ uel phlebotomia.i. uene ſciſſiõe uel ꝓpẽ aliaꝫ foꝛte cãm empici fiũt ne des helleboꝝ neqꝫ.n. ꝓderit: ⁊ ſiqd patiať: cã uidebiť hellebo⁹ eẽ. ſi uero dialipite coꝛpus uel doloꝛ ĩ capite uel emplaſtate aures uel naſus uel expuitio uel geniculoꝛuꝫ grauedo uel coꝛpis tũoꝛ p̃t ↄſuetudinẽ qȯcunqꝫ ↄtigerit neqꝫ a potib⁹ neqꝫ a uenenis uel uenereis neqꝫ a triſticia neqꝫ a ſollicitudib⁹ neqꝫ a uigilijs ſi qd q̇dẽ hoꝝ hẽat cãm ad hoc facere curã.

PHleboꝛogiã q̇dẽ diĉ vene ſciſſionẽ. qñ aũt neqꝫ eos q̇ ex tali cã empici facti ſũt helleboꝛizare cõuẽit: neqꝫ eos q̇ ex apãtib⁹: neqꝫ eos q̇ ex alia tali cã manifeſtũ. empici vo pp incõtinẽtiã male ĩ h̃ catalogo.i. nũeratiõe nũc diciť. incõtinẽtia tpa ſm ſeipſam nocentẽ incõtinẽtes: puta plenitudine: id gõne: nochigia.i. ebꝛietate venereis multis: ⁊ multis vigilijs ⁊ quecũqꝫ talia. predicens autem quibus helleboꝛum nõ opoꝛtet dare ait: Si dialipite coꝛpus: hoc eſt ſi diſſolutũ ſufficiẽter factũ fuerit ſm occaſiõe videlꝫ vel doloꝛ ĩ capite chꝛonic⁹ i. plix⁹ ⁊ difficile ſolubilis: ſubaudire.n. te h̃ ⁊ doloꝛi capitis oꝫ: ⁊ oĩb⁹ his q̃ deinceps dicta ſunt ⁊ aurib⁹ emplaſtatis ⁊ naſo ⁊ expuitioni. adiicit aũt genuũ grauedinem ⁊ doloꝛẽ ⁊ coꝛpis tumoꝛẽ p̃ter ↄſuetudinẽ: ita.n. ĩ oĩbus his ſine manifeſta cã factis helleboꝛizare ↄſiliatur. ⁊ diuidẽs vlem hũc ſermonẽ in pticularia dixit: Neqꝫ a venereis neqꝫ a ſollicitudine vel vigilijs p̃dicta facta ſint: ſi.n. ex aliquo hoꝝ fuerint facta ad cãm q̃ feč armari iubet. q̃ aũt ex oĩb⁹ q̃ dixit ⁊ vẽ certiſſime dicta ſunt ⁊ que nõ didiciſtis a libꝛis hippo. ⁊ a noſtris negocijs. 91

QUe ex itinere doloꝛes lateꝝ doloroſi hyſchion.i. uertebꝛoꝝ ⁊ q̃cũqꝫ reſpirãtes dolẽt occaſionẽ habẽtes

O. fo.
156

RARIORA

Cm

Cm

Cm

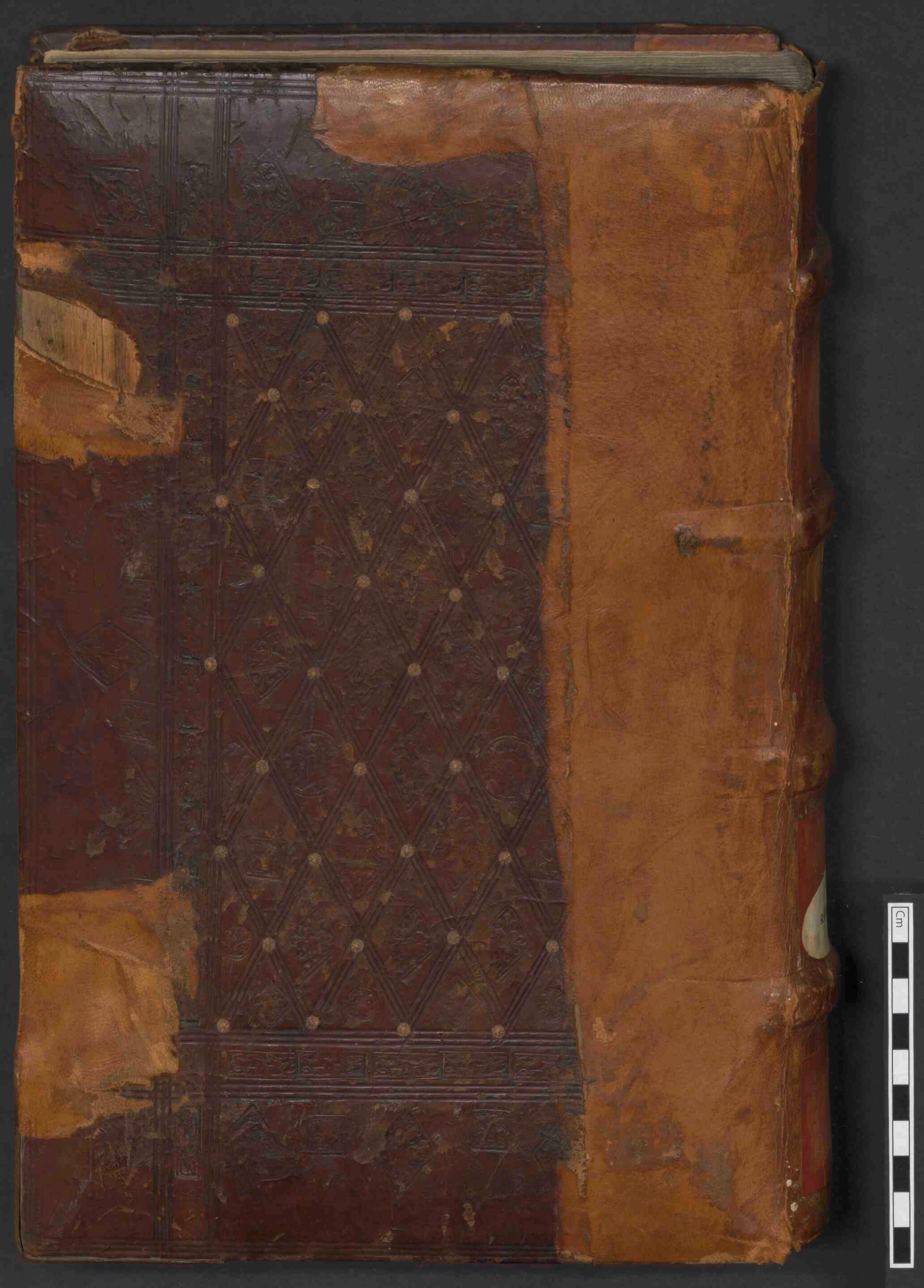
Cm

Nota Octo sunt medici sapientissimi ut tradit ... in li. de vita philosophorum ... a Iohanne de tornamira ... de morbo et accidenti ... [illegible]

[illegible]

Medici

Folio n°. 156.

liber m. Joh. de Amersfordia quem recepi accommodate a venerabili viro m. A. buser scolastico dive virg.

56. **Articella** seu thesaurus operum medicorum, quo continentur: Johannitii isagoge, Philareti libellus de pulsibus, Theophili libellus de urinis, Hippocratis aphorismi cum commentis Galeni, Hippocratis liber pronosticorum, eiusdem liber de regimine acutorum morborum, eiusdem epidemiae, eiusdem liber de natura fetus, Galeni liber: micro tegni s. ars parva, Gentilis de Fulgineo libellus de divisione librorum Galeni, Hippocratis liber introductorius de lege, et liber qui dicitur iusiurandum. Venetië, Herm. Lichtenstein 29 Maart 1483. 2o. O. 2o. 156

Typen 6, 9, 10. — H* 1869. — Peddie I p. 63. — Pell. 1377. — Bl. 1, 152—155, 176 en 181 ontbreken.

Op het schutblad: „liber magistri Joannis de Amersfordia quem recepi accommodate a venerabili viro magistro A. buser scolastico dive virginis". (Een Johan van Amersfoort noemt Bots, Oude kloosters en abdijen (1883), blz. 223, als kloosterling in het Minderbr. klooster te Haarlem 1562.) Anthonius Buser filius Wilhelmi wordt, als minorennis, kanunnik van St. Marie kort na 26 Sept. 1494. Hij wordt geëmancipeerd 27 Dec. 1505. (Wilhelmus Buser geeft 29 Dec. aan de kanunniken en 30 Dec. aan de vicarissen een convivium episcopale in zijn huis „opten dam"). Hij wordt capitulair kanunnik 14 Aug. 1508. (Reeds 19 Juli 1508 had hij daartoe de „literas studij sui" dd. 8 Juli 1508 vertoond, die echter discrepantie ... alve het ... cholaster ... 1539. — ... aar van zijn leerling Stephanus. — In oorspronkel. herstelden led. stempelband, waaraan de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1608.

Nota bene

Respiciunt medicum vultu triplici patientes
Sanum angelicum vultum de morte timentes
Hinc resurgentes vultum mutant in humanum
Tam more canum medicum spreverunt fugientes
Post quod [illegible] medicus numquam [illegible]
Infirmus sanus sed non dolet [illegible]
Cum sanat [illegible] deludit in [illegible]
Morbus ablatus vobis [illegible] [illegible]

Virgilius
Pastor / arator / eques / pavi / fovi / superavi /
Capras / rura / hostes / [illegible] labore [illegible]
Decepit pastis / rure sato / hoste [illegible]
Nec [illegible] / nec [illegible] / nec villa [illegible]

Tullius
Nichel consulas post quam amorem ossibus est quam furorem reddere [illegible]

Poeta
Ut corpus redimas ferrum patiaris et ignes
Et bibe succos quamvis [illegible] amaros

Febricitans [illegible] audit [illegible] pocula sibi nectar
Sed si sanari vult [illegible] mandat diligenter observet

Ecclesiastici 30°
Non est census super censum salutis corporis [illegible]
Ecclesiastici 30° Non est oblectamentum super cordis gaudium
[illegible] de terra creavit [illegible] et vir prudens non abhorrebit illa
[illegible] opera [illegible] necessaria

Augustinus in omelia in 2a penthecoste
Quanto in [illegible] est venit ut sanet egrotum Ille autem [illegible] [illegible] proposita [illegible] observare non velit

Ecclesiastici 38
Disciplina medici exaltabit caput illius et in conspectu magnatorum collaudabitur

Nota Metheas [illegible]
Nolite [illegible] animo Nolite [illegible] in [illegible] ab ea [illegible] custodi [illegible]

Rex a [illegible] postulat — Super lyra in 9° [illegible]
[illegible] student — lyra in 9° [illegible] justicia [illegible]
Et [illegible] — lyra in 9° in [illegible]
[illegible] Wilhelmus [illegible] [illegible]

Albertus in 9°
Dum studiosus [illegible] necessarium est [illegible] sibi [illegible] efficiat [illegible] / [illegible] studio et animum [illegible] applicet ad aliquid videndum vel faciendum [illegible] et [illegible] membrorum actus destituit et destitutis [illegible] studium [illegible]

alius quidem
Musica in [illegible] narratio

Macrobius
Videtur omnino expediens ut sermo mensalis vel sit de [illegible] quibus vescimur [illegible] potamus vel de [illegible] mensalibus quibus in mensa [illegible] vel de hiis et illorum moribus et [illegible] quibus in mensa [illegible]
Vel de hiis [illegible] [illegible] hominum [illegible] [illegible] in mensa [illegible] et [illegible]

Prandia mane dabis per
honesto [illegible]
[illegible] desero
[illegible] solis [illegible]

Paulus
[illegible] ad [illegible] [illegible] digni [illegible]
[illegible] [illegible] iubentes [illegible]
[illegible] sunt instabiles [illegible] et [illegible]

Humilitas est necessaria voluntaria quarta
Verbula [illegible] pacta [illegible] nulla

Jheronimus in epistola ad [illegible] maritata
Felix est omni beatitudine dignus quem senectus occupat [illegible] in fine alterius epistole
Miser [illegible] bonas [illegible] [illegible] Miserior [illegible] mala
[illegible] Felix est [illegible] utraque non cognovit
Felix est et omni beatitudine dignus quem senectus occupat [illegible] [illegible] in epistola ad [illegible] maritatam

Paulus
[illegible] suorum in fine [illegible] epistole
et [illegible] domesticorum [illegible] fidem negavit et est infideli deterior

Amanti nullus dolor est maior quam amati indignatio
Sic deo nullus dolor maior est quam nos amat [illegible] indignatio

Dum psalmos [illegible] et verba [illegible]
[illegible] ferret [illegible] sua lingua taceret

DOMEIN-ARCHIEF
TE
UTRECHT.

Nota Octo sunt media sapientissimi ut tangit ... a Johanne de tornamira ... [illegible]

[illegible]

Medici

Folio n°. 156.

met den titel op het plat achter hoorn. — In den catalogus van 1835.

Astesanus de Ast, Canones poenitentiales. — Zie: Nicolaus ab Auximo, Supplementum summae Pisanellae.

Astronomici veteres. — Zie: Scriptores.

59. **Athanasius,** De homousia contra Arium cum aliis opusculis [latine]. Parijs, André Bocard 20 Juni 1500. 2o. F. 2o. 3032

Typen 2b, 3, 4, 9. — Rubr. β. — Init. d. — Drukkersmerk. — H* 1906. — Peddie I p. 65. — Pell. 1414. — Pr. 8166.

Samengeb. met nr. 31 en 205. — In den catalogus van 1845.

Athanasius, Liber contra hereticos Sabellium, Fotinum et Arrium. — Zie: Johannes de Turrecremata, Tractatus contra principales errores Machometi et Turcorum.

Auctoritates utriusque testamenti. — Zie: Nicolaus de Hanapis, Virtutum vitiorumque exempla.

56

in datum vertoonden met de brieven „incepti studij", weshalve het kapittel zich nog eenige dagen wilde beraden). Hij wordt scholaster 7 Oct. 1522, en officiaal van den proost 26 Jan. 1527, † 28 Oct. 1539. — Het „libellus de urinis" is waarschijnlijk niet van Theophilus, maar van zijn leerling Stephanus. — In oorspronkel. herstelden led. stempelband, waaraan de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1608.

Nota bene

Respiciunt medicum vultu sancti patientes
Sicut angelicum vultus de morte timentes
Hinc resurgentes vultus mutant in humanum
Tam more carnis medicum spernunt fugientes
Tunc quod in manu medicus nunc munus fanatus
Infirmus sanus sed non dolet amplius
Cum sanat iste deludit sic sathan
Morbi ablatio vobis restat remuneratio

nota Pro vanis verbis montanus retinere habent
Pro rariis verbis pro mentis et operibus

nota Res quas in vanam (Galienus in de crisi c. viii)
Respicit oportet ut steterit multociens Et incitateque
Seminata et disputatio iuvat quia facilius immodicum emendatur
Et bene Namque benedixit qui saltus non dixit Et cetera
Deinde repetita placebunt

Fulgentius
Nota bene quam bonum et utile est experimentum

De experientia Experientia est humane vite conservatio, rationis natura lumina et conforta simplicitatis experimento ... tempore ... et ... ille ... ab experimento ... gaudio vult ...

li. Galaneus
Arius tangit parem et non quam inquinabitur ab ea

Virgilius
Pastor / Arator / Eques / pavi / sevi / superavi
Capras / rura / hostes / avere labore manus
Deseruit pastus / rure sato / hoste fugato
Nec sat / neque / vel villa spolia tuli

Tullius
Michel consulens post quam amor ossibus est quam ficorum reddere

Poeta
Ut corpus redimas ferrum patiaris et ignem
Et bibe succos quamvis vini amaros

Febricitans gustat cum vinum audit frigida pocula sibi nectar
Sed si sanari vult quod medicus mandat diligenter observet

Medico debetur triplex honor
Vel sic honorare debet medicum ... triplici honore
honor obediencie honor fiduciae
honor reverencie

Ecclesiasticus 30
Non est census super censum salutis corporis
Ecclesiasticus 37
In multis escis erit infirmitas et qui abstinens est
Altissimus de terra creavit medicinam et vir prudens non abhorrebit illam
Da locum medico quia non discedat ab te
quia opera eius sunt necessaria

Augustinus in omelia in 2a penthecoste
Nota
Aggravat ordo loci cum turbata scientia tempus
Quantum in medico est venit ut sanet egrotum Ille autem seipsum interimit qui precepta medici observare non vult

Ecclesiasticus 38
Disciplina medici exaltabit caput illius et in conspectu magnatorum collaudabitur

Nota Mathei capitulo vii
Nolite dare canibus Nolite sanctum dare canibus ... ab ea ... custodis ... oves tuas

Arius tangit picem et non coinquinabitur ab ea

Venera
Ille dicitur senior qui ... est propinquior

Qui facile credit leviter est in corde

Res a principe postulat
Lyra 9o ...
Illi nisi student Lyra in 9o Satisfacere ... iusticia ... operationibus
Et quod potius ... palliatur Lyra in 9o in ... et ...
Hortor vos ... diligenciam ...

Albertus in 9o
Omni studioso ... necessarius est ut sibi mens efficiatur ... Sic quod si ... studio et animum velocius applicet ad aliquid videndum et faciendum ... et ... in ... et ... studium adinvenit ...

Macrobius
Alius quidem
Musica in luctu importuna narratio
Videtur omnino expediens ut sermo mensalis vel sit de ... quibus vestimur ... potamur vel de ... in mensa sedentes vel de hiis et illorum moribus et ... quibus in mensa ... vel de hiis ... honestis ... in mensa ... et exhilaremur

Prandia mane dabo ... honesto ...
Ad cenam desero ... solis ...

Paulus
Ut ... vocati sumus digni ...
Cantores scriptores iuvenes ... puellas
Hos facit instabiles vox manus et species

necessaria
Humilitas est voluntaria
Verbula ... sancta ... ...

Paulus
Si quis suorum in fine ... epistole
et maxime domesticorum curam non habet fidem negavit et est infideli deterior

Amati nullus dolor est maior quam amati indignatio
Sic deo nullus dolor maior est quam nos amat quam ... indignatio

Iheronimus in epistola ad celanciam maritatam
Felix est et omni beatitudine dignus qui senectutem occupat ... sermentes ... in fine alterius epistole
Miser ... qui bonam uxorem perdidit Miserior qui malam duxit Felix est qui utramque non cognovit
Felix est et omni beatitudine dignus qui senectutem occupat ... sermentes ... in epistola ad celanciam maritatam

Cum psalmos cantat et verba ... ...
Non ... ille ... sua lingua taceret

DOMEIN-ARCHIEF TE UTRECHT

Fol. 1, 152-155, 176 en 181 ontbreken.

INCIPIVNT ISAGOGE IOHANNITII AD TEGNI GALIENI PRIMVS LIBER MEDICINE.

Medicina diuidiẗ in duas partes: in theoricã: ⁊ practicã: quarũ theorica diuidiẗ in tria. ſ. in contẽplatõnem rerum naturaliũ: ⁊ non naturaliũ: ⁊ eaꝝ q̃ ſũt ꝯ nãꝫ: ex q̃bꝰ egritudinis ⁊ ſanitatis ⁊ neutralitatis ⁊ ſuaꝝ cãꝝ ⁊ ſignificationũ ſcientia ꝓcedit qñ extra curſum naturalẽ humores quattuoꝛ excreſcũt: ex qua occaſiõe vel ex qua ſignificatõe egritudo habeaẗ.

¶ De rebꝰ naturalibꝰ.

Res vͦ naturales ſunt ſeptẽ. ſ. elemẽta: cõmixtiones: cõpoſitiões: mẽbra: virtutes: opatões: ⁊ ſpiritꝰ. Et alij addiderũt his alia quattuoꝛ. ſ. etates: coloꝛes: figuras: ⁊ diſtãtiã inter maſculũ ⁊ feminã.

¶ De quattuoꝛ elementis.

Elemẽta ſunt quattuoꝛ: ignis: aer: aqua: ⁊ terra. ignis calidꝰ ⁊ ſiccꝰ: aer calidꝰ ⁊ humidꝰ: aq̃ fri. ⁊ hu. terra fri. ⁊ ſicca.

¶ De cõmixtiõibꝰ.

Commixtiões ſunt nouẽ: octo inequales: ⁊ vna equalis. de inequalibꝰ vͦ quattuoꝛ ſunt ſimplices: hoc eſt calidũ: frigidũ: humidũ: ⁊ ſiccum. et quattuoꝛ ex his cõpoſite. ſ. ca. ⁊ hu. ca. ⁊ ſic. fri. ⁊ hu. fri. ⁊ ſiccũ. Equalis vͦ eſt quãdo cum moderatiõe coꝛpꝰ incolume ducitur.

¶ De humoꝛibus.

Compoſitões ſunt quattuoꝛ. ſ. ſanguis: phlegma cholera rubea: ⁊ cholera nigra. ſanguis eſt calidus ⁊ humidꝰ: phlegma frigidũ ⁊ humidũ: cholera rubea calida ⁊ ſicca: cholera nigra frigida ⁊ ſicca.

¶ De phlegmate.

Phlegmatis aũt quiq; ſunt modi. Eſt autẽ phlegma ſalſum calidiꝰ ⁊ ſicciꝰ ceteris: infectũ hũoꝛe cholerico. Et eſt phlegma dulce ꝑtinẽs ad caliditatẽ ⁊ humectatiõem: infectũ ſanguineo. Eſt ⁊ acre ꝑtinẽs ad frigiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ: infectũ melãcholico. Eſt etiã phlegma vitreũ quod naſciẗ ex magna frigiditate ⁊ coagulatione: ſicut in ſenibꝰ naturali caloꝛe deſtitutis. Et eſt aliud frigidũ ⁊ humidũ: illud vͦ ſapoꝛẽ nõ habet: ſed ꝓp̃am retinet frigiditatẽ ⁊ humiditatem.

¶ De cholera rubea.

Cholera rubea quiq; modis cõſtat. Eſt cholera rubea clara vel pura naturalr̃: ⁊ ſubſtãtialiter calida: cuiꝰ oꝛigo ẽ ab epate. Eſt citrĩa: cuiꝰ exoꝛdium eſt ex cõpoſitiõe aquoſi phlegmatis ⁊ cholere rubee pure: ideoq; eſt minꝰ calida. Et eſt cholera ſimilis vitellis ouoꝛũ: que naſciẗ ex cõmixtiõe phlegmatis coagulati ⁊ cholere rubee clare que ẽ minꝰ ca. Quarto modo eſt cholera viridis queẽadmodũ praſſiũ: cuiꝰ oꝛigo magl eſt a ſtomacho q̃z ab epate. Eſt aũt cholera viridis queẽadmodũ viridis erl herugo: ⁊ vꝛit ĩ modũ veneni. naſciẗ ex nimia aduſtione: que ꝓpꝛium habet coloꝛẽ ꝓp̃amq; maliciã

¶ De cholera nigra.

Cholera nigra duobꝰ modis cõſtat. Vno modo eſt naturalis in modũ fecis ſanguinis ⁊ eiuſdẽ ꝑturbatiõis: ⁊ cognoſciẗ eſſe a coloꝛibꝰ nigrl qũ inferiꝰ vel ſupiꝰ extra manat: ⁊ iſte modꝰ eſt veraciter frigidus ⁊ ſiccus. Eſt ⁊ aliꝰ modꝰ extra naturalẽ curſum: et oꝛigo eiꝰ eſt de vſtione cholerice cõmixtiõis: ⁊ hic veraciter appellaẗ niger: ⁊ ẽ calidioꝛ ⁊ leuioꝛ a ſupioꝛi modo: habẽs in ſe impetũ pernecabilẽ ⁊ qualitatẽ ꝑnicioſam.

¶ De modis membꝛoꝛum.

Membꝛoꝛũ modi ſunt quattuoꝛ. Hoꝛũ enim ſunt quedã p̃ncipalia: ⁊ ſunt quaſi materia ⁊ fundamẽta. ſ. cerebꝛũ: coꝛ: epar: ⁊ teſticuli. Et ſunt alia quedã que p̃dictis p̃ncipalibꝰ deſeruiũt: vt ſunt nerui q̃ cerebꝛo miniſtrãt: arterie que deſeruiũt coꝛdi: vene que deſeruiũt epati: ⁊ vaſa ſpmatica que teſticulis ſpma miniſtrãt. Sũt vero de mẽbꝛis alia ꝓp̃am virtutẽ habẽtia vnde eadẽ mẽbꝛa reguntẽ ⁊ eoꝛũ qualitas cõſtat: vt ſunt oſſa: ⁊ cartillagines: ⁊ mẽbꝛane que ſunt inter coꝛium ⁊ carnẽ: ⁊ muſculi: ⁊ pĩguedo: ⁊ caro. Alia ſunt que ꝓpꝛia virtute enixa: tamẽ p̃ncipiũ hñt ⁊ vigoꝛẽ a p̃ncipalibus fundamẽtis: vt eſt ſtomachꝰ: renes: inteſtina: omneſq; lacerti. hec. n. ſua virtute ꝓp̃a appetũt cibũ ⁊ mutant: et opanẗ ſuos actus ſm naturã. Habẽt ⁊ alias ꝓp̃as virtutes decurrẽtes a p̃ncipalibꝰ fundamentis: de quibꝰ p̃ncipalibꝰ cõſtat ſenſus ⁊ vita cum volũtario motu.

¶ De numero virtutũ ⁊ diuiſione.

Virtutis itaq; trina fit ꝑtitio. Eſt virtꝰ aĩalis: eſt ſpũalis: eſt ⁊ naturalis. Virtꝰ ſiquidẽ naturalis vna eſt que miniſtrat: altera cui miniſtraẗ. Sed naturalis virtꝰ cui miniſtraẗ modo generat: modo nutrit: modo paſcit. Virtꝰ aũt que miniſtrat ⁊ nõ mĩſtraẗ ei modo appetit: retinet: digerit: ⁊ expellit que deſeruiũt paſcẽti virtuti: queẽadmodũ paſcẽs virtꝰ nutribili. Et generãti virtuti deſeruiũt alie due: vna que ĩmutat cibũ: altera que infoꝛmat: que a ſe differũt. Nã p̃oꝛ virtꝰ immutat cibũ: ⁊ miniſtrat virtuti generãti ſine ĩfoꝛmatiõe. Secũda vero immutat: ⁊ miniſtrat generanti virtuti cũ infoꝛmatõne. Sed infoꝛmatiue virtutis opatõnes ſunt quiq;: aſſimilatiua: cõcaua: ꝑfoꝛabilis: aſpa: ⁊ lenis.

¶ De virtute ſpirituali.

De virtute ſpirituali duo ꝓcedũt. vnũ opatiuũ: ⁊ aliud ab hoc opatũ. Opatiua virtus eſt que coꝛ dilatat ⁊ arterias: ⁊ iterũ cõſtringit. Ab opata vͦ hec naſcũẗ: ira: indignatio: victoꝛia: dominatio: aſtutia: ⁊ ſollicitudo.

¶ De virtute animali.

Zodiaca virtꝰ tria cõplectiẗ. Eſt vna virtꝰ aĩalis que oꝛdinat ⁊ cõponit ⁊ diſcernit: ſecunda que moueẗ volũtario motu: tertia q̃ ſenſibilis vocaẗ De oꝛdinatiua ⁊ diſcretiua ⁊ cõpoſitiua virtute hec ꝓcedunt: fantaſia in fronte: cogitatio vel ratio in cerebꝛo: memoꝛia in occipitio. Virtꝰ vͦ volũtarie mobilis lacertos quibꝰ cetera mẽbꝛa moueẗ mouet que voluntario motu moueẗ. Virtꝰ itaq; ſenſibilis cõſtat viſu: auditu guſtu: odoꝛatu: ⁊ tactu.

¶ De operationibus.

Operatõnes duobꝰ modis ſunt. Sũt opatõnes quarũ vnaqueq; ſingulariter quod ſuũ ẽ ꝑficit: vt eſt cibi appetitꝰ ꝑ caliditatẽ ⁊ ſiccitatẽ: digeſtio ꝑ caliditatẽ ⁊ humectatiõem: retẽtio ꝑ frigiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ: expulſio ꝑ illud quod eſt frigidũ ⁊ humidum. Sũt ⁊ cõpoſite que a duabꝰ cõponũẗ: vt eſt deſideriũ ⁊ depoꝛtatio. Nã deſideriũ virtute duplici cõponiẗ: q̃rũ vna eſt que appetit: altera que ſentit: ſtomachꝰ enĩ ſuaꝫ inanitõem ſentit. Depoꝛtatio vͦ duplici virtute vel amplius cõponiẗ: vna que expellit: altera que attrahit vel ſe[illegible] altera que appetit.

¶ De ſpiritibus.

Spiritus igitur ſunt tres: pmꝰ nãlis q̃ ſumit p̃ncipiũ ab epate: ſecũdꝰ vitalis a coꝛde: tertiꝰ aĩalis a cerebꝛo. Nã pmꝰ ab epate ꝑ venas que nõ hñt pulſum ĩ totũ coꝛpꝰ [illegible]ndiẗ: ſecũdꝰ a coꝛde ꝑ arterias in totũ coꝛpꝰ dirigiẗ: tertiꝰ vͦ ꝑ neruos in totũ coꝛpus a

cerebꝛo dirigit̃ que in ſeptima nãliũ rerũ pte.i.in ſpiritu cognoſcunt̃.

¶ De numero etatum.

Quattuoꝛ ſunt etates.ſ.adoleſcentia:iuuētꝰ:ſenectus:ꝛ ſeniũ. Adoleſcētia cõplonis videlꝫ calide ꝛ humide eſt in qua creſcit ꝛ auget̃ coꝛpꝰ vſqꝫ ad.xxv.vl̃ xxx.pueniēs annũ.hãc iuuētꝰ ſeqt̃ q̃ ca.ē ꝛ ſic.pfectũ ſine diminutõe viriũ coꝛpꝰ ꝯſuãs q̃.xxxv vel.xl.anno finitur hinc ſuccedit ſenectꝰ fri.ꝛ ſic.in qua q̇dē minui ꝛ decreſcere coꝛpꝰ incipit tamē v̓tꝰ nõ deficit: q̇nq̃geſimoq̇nto anno vel ſexageſimo pſiſtēſ:huic ſuccedit ſeniũ collectione phl̃atici humoꝛis fri.ꝛ hu.in quo v̓tutis appet defectus quod ſuos annos vite termino metitur.

¶ De coloꝛe cutis ꝛ diuiſione.

COloꝛ cutis duobꝰ modis fit.aut.n.hũc interioꝛa ſubminiſtrãt:aut exterioꝛa deducũt. Ab ĩterioꝛibus aũt duobꝰ modis accidit: vel ex abũdantia: ſeu ab eq̃litate humoꝛũ. Ab eq̃litate ē ille q̇ ē cõpoſitꝰ ex albedine ꝛ ruboꝛe. Ab ineq̃litate v̓o pcedũt niger:citrinus:rubeꝰ:glaucꝰ:ꝛ albꝰ coloꝛ. Coloꝛ nãqꝫ rubeꝰ ꝛ niger ꝛ citrinꝰ ſignificãt caloꝛē coꝛpi dñantē:citrinꝰ v̓o ſolus ſignificat cholerã ru.niger v̓o ſolꝰ cholerã nigrã:rubeus ſõlꝰ abũdãtiã ſanguĩs. Albꝰ nãqꝫ ꝛ glaucꝰ abũdãtē frigiditatem coꝛpi dñantē:ſed glaucꝰ ex melancholia:albꝰ ex phl̃ate ſui cãs hr̃e ſignificat. Ab exterioꝛ bꝰ nēpe coloꝛes adueniũt:ſicut ex frigoꝛe ſcotis:ex caloꝛe ethyop bus:ꝛ ex aliĩs multis accñtibꝰ. Sũt ꝛ alii ſpãles vel ſpũales coloꝛes:aut ex timoꝛe:aut ex ira:aut ex triſticia:vl̃ aliĵs animi motibus.

¶ De coloꝛibus capilloꝝ.

CApilloꝝ coloꝛes ſunt q̃ttuoꝛ:niger:rubeꝰ:glaucus:ꝛ canicies. Niger fit ex abũdãtia cholerici incēſi vel ꝯbuſtiõe ml̃ta ſanguĩs: rubeꝰ a nimietate caloꝛis nõ aduſti vnde ſemp fiũt rubei capilli:glaucus ex abũdãtia melãchol e:canicies v̓o fit ex nimia defectõe caloꝛis nãlis ꝛ ex effectu putridi phl̃atis: h̓ plurimũ fit in ſenibus.

¶ De tunicis oculoꝝ.

OCuloꝝ tunice ſunt ſeptē:ꝛ humoꝛes tres. Pꝛĩa tunica dr̃ retina:ſecũda ſecũdina:tertia ſcliros: q̃rta tela aranee:q̇nta vuea:ſexta coꝛnea: ſeptĩa coniũctiua. Humoꝝ p̃mꝰ ē vitreꝰ:ſecũdꝰ criſtallinus eſt. tertius albugineus qui eſt ante vueam tunicã.

¶ De coloꝛibus oculoꝛum.

OCuloꝝ coloꝛes ſunt q̃ttuoꝛ: niger:ſubalbidus: varꝰ: ꝛ glaucꝰ. Nigredo fit ex defectu viſibilis ſpũs vl̃ ex pturbatõe ipiꝰ:aut ex penuria criſtallini hũoꝛis:vel qꝛ pl̃imũ reſedit ĩteriꝰ ipe criſtallinꝰ hu. aut ex hu.abũdãtia q̇ ē ſil̃is albugini oui:aut ex pturbatiõe ipſiꝰ:aut ex abũdãtia q̃litatꝭ vuei hu. Subalbedo fit ex ſeptē rebꝰ ſupioꝛibꝰ cõtrariĵs.ſ.ex abũdãtia ſpũs viſibilis vel claritate ipſiꝰ: aut ex magnitudine criſtallini hu. ꝛ eminētia ipiꝰ:aut ex minoꝛãtia albuginei hu.ꝛ claritate ipiꝰ:ꝛ defectõe q̃litatis vuei hu. Uariꝰ v̓o coloꝛ ꝛ glaucus fit ſi cõueniũt cũ rebꝰ q̃ accidũt nigredini ꝛ ſubalbedini. Uariꝰ v̓o coloꝛ ſignificat ſpm̃ viſibilē magꝭ abũdare ꝛ clareſcere ĩ ſua varietate. Glaucꝰ v̓o coloꝛ ſignificat ſpiritũ viſibilē minus abũdare ꝛ ſubnigreſcere ĩ ſua glaucedine.

¶ De modis qualitatũ coꝛpoꝛis.

MOdi q̃litatis coꝛpis q̇nqꝫ ſunt:craſſitudo nimia ꝛ extenuata macies:ſyntheſis:ſqualiditas:ꝛ eq̃litas. Craſſitudinis due ſunt ſpecies.ſ.abũdantia carnis ꝛ pĩguedo. Abũdãtia carnis fit ex abũd[illegible] caloꝛis ꝛ humoꝛis. Piguedo fit ex fri.ꝛ hu.[illegible]ēſa. [illegible]guedinis diminutio vel extenuata macies fit ex ca[illegible] ac. intēſa. Syntheſis fit ex fri.ꝛ ſic.intēſa. Sq̃liditas nēpe fit ex frĩtate:ꝛ intēſa hũiditate:aut ſil̃ vtriſqꝫ intēſ. Eq̃litas itaqꝫ fit ex humoꝝ eq̃litate.coꝛpis he ſunt foꝛme.

¶ De diſtantia inter maſculum ꝛ feminam.

MAſculꝰ a femina differt in eo ꝙ hic calidioꝛ ꝛ ſiccioꝛ eſt:illa ecõtrario frigidioꝛ ꝛ humidioꝛ.

Incipit tractatꝰ reꝝ nõ nãliũ:ꝛ p̃mo de mutatõe aerꝭ.

AEris mutatio fit quiqꝫ modis.aut.n.fit ex anni tpibꝰ:ꝛ ex oꝛtu ſtellaꝝ:ꝛ occaſu:ventis: terris ꝛ earꝝ fumoſitatibꝰ.

¶ De tempoꝛibus anni.

ANni tpa ſunt q̃ttuoꝛ: ver eq̃le calidũ ꝛ humidũ eſtas cali.ꝛ ſic.autũnꝰ fri.ꝛ ſic.ꝛ hyēs frig.ꝛ hu. Ex ſtellis immutat̃ aeris nã. nã cũ appꝛopiquauerit ſol ſtellis vel ĩpe illi:calidioꝛ fit aer.ꝛ he quidē his a ſe ſeparatis frigiditas aeris minuit̃ vel augetur.

¶ De numero ventoꝛũ ꝛ eoꝛum qualitatibus.

UEnti quattuoꝛ ſunt:ſubſolanꝰ:fauoniꝰ:ſeptentrio:ꝛ auſter.quoꝝ vnꝰ habꝫ v̓tutē fri.ꝛ ſic.alter ca.ꝛ hu. ceteri v̓o duo eq̃lis v̓tutis ſunt: quoꝛũ vni.ſ.ſubſolano caliditas ꝛ ſiccitas: alteri v̓o.ſ.fauonio frigiditas ꝛ hũiditas attribuũt̃: ꝛ auſter paulo calidioꝛ ꝛ humidioꝛ:ſeptẽtrio vero frigidioꝛ ꝛ ſiccioꝛ.

¶ De modis terrarũ ꝛ earum qualitatibus.

TErrarũ modi ſunt q̃ttuoꝛ:altitudo:pfunditas: vicinitas mõtiũ ꝛ maris: eq̃litas terraꝝ ſeu locoꝝ quibꝰ terre a ſe differũt. Altitudine ꝛ pfũditate:qm̃ altitudo frĩtatē: pfũditas huic cõtrariũ reddit. ppinq̇tate mõtiũ eueniũt h̓:qm̃ ſi ipi fuerint a pte meridiana terra erit frigida: nã calidis mõtes meridiani obſtãt vētis: ſeptẽtrionales vẽti frigidis eã expetũt flatibꝰ. Si v̓o ſeptẽtrio mõtes habuerit ſupioꝛi t̃re cõtraria erit. vicinitate maris:qm̃ meridies ca.ꝛ ſic.ſeptẽtrio fri.ꝛ ſic. terrã p̃bet. ¶ Pꝛeterea terre ſui natura inter ſe differũt. nã ſi fuerit terra petroſa:fri.ꝛ ſic.ſi v̓o piguiſ ꝛ craſſa:ca.ꝛ hu.lutea aũt fri.ꝛ hu.erit. Immutat̃ quoqꝫ aer fumoſitate videlꝫ paludũ ſiue putredinis alicuiꝰ vnde fiũt moꝛbi ac peſtes in hominibus.

¶ De exercitio coꝛpis.

EXercitiũ ĩmutat coꝛpꝰ:qꝛ qñ eq̃le eſt eq̃lē pſtat caloꝛē:cũ v̓o ampliꝰ fit magꝭ calefacit:ſꝫ poſtea infrigidat ꝛ deſiccat. Ocioſitate coꝛpꝰ ĩmutat̃ qꝛ ſi ieq̃lis eſt:ꝛ frigiditatē facit ꝛ humectatõem ineq̃lē: ſi v̓o equalis equaliter.

¶ De diuiſione balnei.

BAlnea aũt ſunt dulcis aque aut nõ dulcis: ſed dulcis aque balneũ remollit:calidũ calefacit:ꝛ frigidũ infrigidat. Non dulcis v̓o aque balneũ deſiccat coꝛpꝰ. ꝙ ſi ex aqua ſalſa vel amara ſiue ſulphurea fuerit calefacit ꝛ deſiccat:ſi vero de aluminoſa ꝛ gipſea infrigidat ꝛ deſiccat.

¶ De modis ciboꝛum.

MOdi ciboꝝ ſunt duo. Eſt.n.cibꝰ qui bonũ gignit hu.eſt malꝰ q̇ malũ gignit hu. Bonũ aũt gignit q̇ bonũ ſanguinē creat ꝛ eq̃lē ĩ cõmixtõe ꝛ ope: vt ē panis mũdꝰ recēs ꝛ fermētatꝰ:ꝛ caro annual̃ agni ꝛ hedulina. Malꝰ aũt cõtraria opat̃: vt ē panis opyrꝰ nõ recēs:ꝛ bouina ꝛ hyrcina caro vetuſta. Pꝛeterea bonũ malũqꝫ hũoꝛē creãtiũ ciboꝝ duo ſunt modi:grauis:atqꝫ leuis. Grauis ē caro poꝛcina ꝛ bouina:leuis pulloꝛũ:vel piſciũ caro mediocriũ magis mobiliũ ꝛ minꝰ pinguiũ ꝛ ſquamoſoꝝ. Eſt ꝛ oleꝝ genꝰ qḋ malũ generat hu.ſ. chol̃. ru.vt eſt naſturciũ ſynapis ꝛ alleũ. Sũt ꝛ q̃ generãt melãcholiã:ſicut lens:caules: cap̃na caro vetꝰ ꝛ bubulina. Et ſũt q̃ generãt phl̃a:vt ē caro poꝛcelloꝝ ꝛ agnoꝝ: poꝛtulaca ꝛ attriplex. Pꝛeterea grauis cibꝰ gignit phl̃a et cho.ni.cibuſ leuis cho.ru.ꝛ vterqꝫ malus eſt.

¶ De modis potationũ.

MOdi potationũ tres ſunt. Eſt potꝰ q̇ nihil aliud eſt q̃ꝫ potꝰ vt aq̃:ꝛ ē potꝰ q̇ potꝰ ē ꝛ cibꝰ vt vinũ. Et ē aliꝰ potꝰ duobꝰ ptinēs ſupioꝛibꝰ:vt potio q̃ dat cõtra moꝛbi vitiũ aliqḋ vt mellicratũ vel mulſa vel

cōditū. Libꝰ vō huiꝰ vtilitatis ē q꞉ repat integritatē cor-
poris recto ordine: potꝰ vō hāc vtilitatē p̄ſtat q꞉ repor-
tat cibū ꝑ corpꝰ: ſed illiꝰ potꝰ vtilitas quē potiōi diximꝰ
ꝯtinere corpis naturā ad ſe cōuertit. ¶ De ſomno.
Somnꝰ corpis īmutat naturā: p̄mū q꞉ infrigidat
exteriꝰ ⁊ calefacit interiꝰ: q̇ ſi plixꝰ fuerit infrigi-
dat ⁊ hūectat. Vigilijs quoq꞉ īmutatꝰ corpꝰ: q̇a
extriſecꝰ calefaciūt: ītriſecꝰ aūt infrigidāt ⁊ deſiccant.

¶ De coitu.
Coitꝰ h̄ p̄ſtat corpi: deſiccat corpꝰ ⁊ minuit nālē
v̓tutē: ideoq꞉ infrigidat: mltociēs vō ex multa cō-
cuſſione corpꝰ calefacit. De accidētibus anime.
Sunt q̄dā accn̄tia aīe q̄ faciūt infra corpꝰ aliq̄d
ſicut q̄ cōmouēt nālē calorē ab interiori ꝑte ad
ſupficiē cutis: aut īpetuoſe vt ira: aut leuiter cū
ſuauitate vt delitie ⁊ gaudiū. Sūt aūt q̄ ad ſe caliditatē
cōtrahūt ⁊ celāt: aut īpetuoſe vt terror vel timor: aut le-
niter vt anguſtia. Et ſūt q̄ cōmouēt nālē v̓tutē intꝰ ⁊ ex̄:
vt ē triſticia. Tria g̊ ꝯ nām ſūt: morbꝰ: morbi cā: ⁊ accn̄-
tia morbū ſequētia. Morbꝰ ē qui p̄ncipalr̄ corpi nocet
nullo mediatore qui eum adiuuet: vt calor in febre ſuc-
cedente. ¶ De febribus.
Febris ē calor innālis: curſū ſupgrediēs nāe: ꝓce-
dēs a corde ī arterias: ſuoq꞉ ledēs effectu. Cuiꝰ
ſūt tria genera: vnū ī aīa ⁊ dr̄ effimera: aliud de hūoribꝰ
q̄ putreſcūt ⁊ putrida nūcupatꝰ: t'tiū ledit mēbra ſolida:
⁊ ipa ē ethica: q̄rū effimera naſcitꝰ ab accn̄ti occaſiōe: pu-
trida quoq꞉ a putridis rebꝰ. Cuius modi ſimplices atq꞉
ſingulares ſūt q̄ttuor. Primꝰ ē modꝰ q̇ fit de putredine
ſanguis cōburēs vtrāq꞉ ꝑtē īteriorē ⁊ exteriorē: vt eſt ſy-
nochꝰ. Secundꝰ q̇ fit de putredine cho. ru. vt ē tritheus.
Tertiꝰ fit ex putredine phlat] vt ē quotidianꝰ. Quartus
vō q̇ fit ex putredine melācholie qui intermiſſis duobꝰ
diebus affligit infirmū: ⁊ dicitur quartanus.

¶ De modis ⁊ ſpeciebus febrium.
Modi p̄tēa febriū ex putrediē accn̄tiū tres ſūt. Eſt
febr] q̄ quotidie minuitꝰ vt paugmaſticꝰ. i. decre-
ſces. Eſt q̄ augetꝰ vt augmaſticꝰ donec recedat. Eſt que in
eodē ſtatu pmanet donec iterū recedat vt omotheus.
Cōtinua febris de putredine venar̄ fit declinās q̇dē ex̄
venas in aliq̇bꝰ corpis ꝑtibꝰ. Horripilatio fit ī febribꝰ ex
infuſiōe putredis ī ſēſibilibꝰ mēbris: mordēs ⁊ īfrigidās
Ideoq꞉ horripilatio fit in febribꝰ illis q̄ hn̄t aneſim. i. inter
polatōem: quia putredines extra venas ſunt.

¶ De modis apoſtematum.
Apoſtematū aūt q̄ttuor modi ſūt ſimplices. aut
.n. fiūt ex ſanguine: ⁊ dicūtꝰ phlegmones: aut ex
chol. rubeis ⁊ dicūtꝰ heriſipile: aut ex phl'ate q̇d ē coagu
latū: ⁊ dicūtꝰ vndimie vl' cimie. i. tumor: aut ex chol. nigr]
⁊ dicūtꝰ cācri phlegmonū. Ex ſanguie ſigna ſūt h̄: rubor
duricia: pulſus: dolor: calor: ⁊ tumor. Ex chol. rub. phle-
monū ſigna ſunt hec: calor: rubor mixtus citrino colori
magnitudo doloris cū pūctōne: ⁊ velox augmētatio. Ex
phl'ate phl'onis ſigna hec ſūt: albedo: mollicies: vt ſi digi
tū impſſeris q̄ſi ſignū facit foramis: ⁊ ē ſine dolore. Hec
ſūt quoq꞉ phl'onis ſigna ex chol. ni. ingēs duricia cū ni
gredine abſq꞉ ſenſu. ¶ De re naturali in hūano corpe
In hūano corpe vnaq̄q꞉ res nālis ſi ꝓpriā nām
retinuerit facit ſanitatē. ſi vō eā dimiſerit: aut
facit egritudinē: aut neutrū.

¶ De generibus egritudinū.
Genera egritudinū tria ſūt: cōſil'e: officiale: ⁊ vl'e.
Eſt q̇dē egritudo ꝯſil'is ſil'ibꝰ mēbris cōtingēs q̄
ſil'ia ſortiūtꝰ vocabula cū eadē paſſiōe: vt ē caput dolēs.
Et ē officialis egritudo q̄ accidit officialibꝰ mēbris: ſicut
ſūt pedes: manꝰ: ligua: dētes: ⁊ cetera: q̄ noīa ſibi ſumūt
ex ſibi accidente infirmitate: vt podagra pedi: ⁊ ciragra
manui: vel q̄ noīa ſumūt ex mēbris q̇bꝰ accidūt: vt cira-
gra ⁊ podagra. Et eſt deniq꞉ vl'is egritudo que ſociatꝰ ſu-
pradictis duabus: vt eſt membrorū ſeiunctio.

¶ De egritudinibus ſimilibus.
Egritudieſ g̊ q̄ ꝑtiū hn̄t ſil'itudinē. viij. ſūt: q̄ttuor
ſimplices: ⁊ q̄ttuor cōpoſite. Siplices ſūt: aut ex
ſola caliditate: aut ex hūiditate: aut frigiditate: aut ſiccita-
te. Ex his inter ſe iūctis ſūt q̄ttuor cōpoſite: fri. ⁊ hu. fri. ⁊
ſic. ca. ⁊ hu. ca. ⁊ ſic. Har̄ octo ꝑ ſingulas duo modi ſunt
egritudinis. Aut. n. fit ex q̄litate ſimplici: aut ex hūor] al
teriꝰ cōmixtōe. Ex ſimplici vō q̄litate ꝯtigit ſil'is infirmi-
tas q̄ ſolidis accidit mēbris q̄ grece ethica dr̄. Egritudo
calida q̄ ex hūore accidit ē febris ex putredine vt ſuperiꝰ
dictū ē. Egritudo frigida q̄ ſine aliquo hūore accidit eſt
vt algor ex nimia frigiditate aeris ſeu niuis: ⁊ eſt egritu-
do q̄ cū aliquo hūore frigido accidit: vt paryſis q̄ fit ī to
to corpe aut in ꝑte. ¶ Modꝰ humecti morbi ē q̇ fit ꝓp̄e
vt nō indigeat alteriꝰ hūoris admixtōe: vt ē frigidū vul-
nus vel vacuū vl' fetidiſſimū cū tabiditate corpis: quēad
modū inflata caro hydropicor̄ vacuo ſqualore torpēs.
Morbꝰ vō hūidꝰ ē alios trahēs ad ſe hūores vt hydropi
ſis. Morbꝰ ſiccꝰ ē ſine hūore: vt ſpaſmꝰ q̄ fit ex inanitōne
Morbꝰ ſiccꝰ eſt cū humore: vt cancer durus ⁊ ſiccus:

¶ De morbo in officiali membro.
Morbi in officialibꝰ mēbris accidētes q̄ttuor ſūt.
P̄ⁱmi ſūt q̇ accidūt in plaſmatōe. i. forma creature:
⁊ in q̄ñtitate mēbror̄ ⁊ ī nālis numeri ſupfluitate: ⁊ ī mē
bror̄ pōne. Morbi officialiū ī forma hoīs. v. modis fiūt
Membror̄ incōueniētia: vt ē feda capitis lōgitudo. In
cōcauitatibꝰ: vt ſi manuū pedūq꞉ ꝯcauitas carne repletꝰ
In poris: vt eorum ſtrictura aut largitaſ. In aſpitate: vt
gutturis aut pulmonis cānaliū aſpitas. In lenitate: ve
luti matricis lenitas vel ſtomachi.

¶ De morbo in quātitate membrorū.
Morbi ī q̄ñtitate mēbror̄ fiūt ex abūdātia ſp̄matis
qū mēbra creſcūt ampliꝰ q̄ꝫ decet: ſicut videmus
fieri in magno capite: ⁊ in ligua groſſa: aut vltīa ꝑuita-
te ⁊ indecēti: vt ꝑuū caput: ſtomachꝰ: ⁊ epar. Morbi ī
numero mēbror̄ fiūt aut ex augmēto: aut ex diminutōe
ſm̄ augmētū q̇dē aut ex curſu nāe vt ſupfluꝰ digitꝰ: aut
.extra curſū: vt lūbrici aſcarides verruce ⁊ acrocordines
.i. magne carnis additōes vel verruce magl̄ late vl' pori.
ſm̄ diminutōem vō aut vl'r: vt oīm abſciſio digitor̄: aut
ꝑticularitꝰ vt ē vniꝰ. ¶ De morbo in ſitu mēbrorū.
In pōne mēbror̄ fiūt morbi: aut ꝑꝑ mēbri mo-
tionē de loco ſuo: aut ex diſpōe vicini mēbri: vt
ſūt digiti ⁊ labia q̄ cōglutinātꝰ vel adherēt ⁊ nō
ſepātꝰ: aut q̄ ſepātꝰ ⁊ nō cōglutinātꝰ. Sed ſepatio adherē-
tis mēbri vl'r fit aut in mēbris ꝯſil'ibꝰ: aut in officialibꝰ.
A ꝯſil'ibꝰ mēbriſ: vt oſſibꝰ: neruis: carne: venis: lacertis: ⁊
cute. ꝙ ſi acciderit oſſi: fractura dr̄. ſi carni ex recēti tp̄e:
plaga dr̄. ſi vō ex veteri: non tm̄ plaga ſed putrida plaga
nūcupatꝰ. ꝙ ſi venis neruis vl' arterijs acciderit: alio atq꞉
alio noīe nūcupatꝰ. ſi aūt euenerit medijs lacertis: cōtu-
ſio ſiue cōtritio nūcupatꝰ. ſi vō in cute: excoriatio dicitꝰ: q̄
ſi inueterauerit: putrida plaga nūcupatꝰ. In officialibꝰ
vō mēbris ꝑpetua fit ſepatio: vt ē manꝰ vl' pediſ abſciſio

¶ De qualitatibus corporū.
Corpis q̄litates ſūt tres: ſanitas: egritudo: ⁊ neu-
[illegible] Sanitas ē tēperamētū ꝑficiēs vl' cuſto
diē[illegible] curſū nāe. Infirmitas ē intēperantia
extra [illegible] nām ledēs vnde fit leſiōis effectꝰ ſenſi
bilis. [illegible] dē eſt: quod nec ſanū nec infirmū eſt.

Sed neutralis qualitas tribꝰ modis conſtat: vt ſi in vno corpe ſimul cõueniãt infirmitas ⁊ ſanitas in diuerſ mẽbris: vt eſt in corpe ceci ⁊ claudi: ſiue in corpe ſenis: cui nec vnũ membrũ remanet qđ nõ malũ fiat ⁊ patiatur. ⁊ ſi corpꝰ bonũs aliquibꝰ horis ſanũ fuerit: aliis vero infirmum vt eorũ qui eſtate infirmant̃: hyeme ſani ſunt. qui aũt frigidioris nature fuerit: hyeme infirmãtur: eſtate ſani ſunt. ⁊ qui humidã naturã habuerit: in pueritia infirmant̃: in iuuẽtute ⁊ in ſenectute ſanant̃: qui vo ſiccã, in pueritia ſani ſunt: in iuuẽtute aũt ⁊ ſenectute infirmãt̃ In tribꝰ inuenit̃ rebꝰ ſanitas ⁊ infirmitas ⁊ neutrũ: aut in corpe in quo triũ qualitatũ vnaqueqꝫ reperitur: aut in cauſa faciẽte illas ⁊ regẽte ⁊ cõſeruãte: aut in ſignificatõibꝰ eas ſignificãtibꝰ.

¶ De modis occaſionũ.

Occaſionis vero duo ſunt genera: vnũ eſt naturale: ⁊ eſt aliud extra curſum nature. Occaſiones aũt naturales: aut faciũt ſanitatẽ: aut cõſeruant. Occaſiões cõſeruãtes pertinẽt ad ſanitatẽ: facientes vero pertinẽt ad infirmitatẽ expellendã. Occaſiões nõ naturales aut que vltra naturã pcedũt: alie ptinent ad infirmitatẽ: alie ad neutrũ. Sed egre occaſiões faciunt infirmitatẽ: ⁊ res eaſdẽ infirmitates cõſeruãtes. Ille vero que pertinẽt nec ad ſanitatẽ nec ad infirmitatẽ conſtituũt neutrũ atqꝫ conſeruant.

¶ De occaſionibus ſanitatis ⁊ infirmitatis.

Omniũ occaſionũ ſocietatẽ habentiũ cũ ſanitate ⁊ infirmitate ſex modi ſunt: quorũ vnꝰ ẽ aer: qui humanũ corpꝰ circũdat: cibus ⁊ potus: motus ⁊ quies: ſomnꝰ ⁊ vigilie: inanitio ⁊ repletio: ⁊ accidẽtia anime: que omnia ſi cũ moderatiõe decẽti fuerint: ⁊ in quãtitate: qualitate: tempe: opere: ⁊ ordine: cuſtodiũt ſanitatẽ ab accidẽtibꝰ. qꝫ ſi cõtra hoc aliquid factũ fuerit accidũt infirmitates ⁊ pmanẽt. ¶ Modi occaſionũ infirmitatẽ facientiũ tres ſunt. Nã alie ſunt que vocãtur pmatiue que exteriꝰ accidũt corpi: vt calor ⁊ frigus. Sũt ⁊ accidẽtia que admouent̃ intrĩſecꝰ in corpe: vt repletio ⁊ inanitio. Sũt ⁊ alie q̃ vocãt̃ ꝯiũcte: q̃ dũ adſunt adeſt infirmitas: ⁊ abeũtibus his infirmitas abeſt: vt putredo in febribꝰ.

De diuerſitate egritudinũ.

Egritudinũ ſm aliã diuiſiõem modi ſunt duo: cõmuniter: aut pprie. Que cõiter accidũt aut accidentaliter aut neceſſario fiũt: accidẽtaliter vero vt pcuſſio: cobuſtio: morſus: decerptio: ⁊ cetere res nociue. neceſſario: vt alia ſupiꝰ memorata: que vt dictũ ẽ ſũt ſocia ſanitati ⁊ infirmitati. Que vo pprie ſunt egritudines: aut ſunt in cõſimilibꝰ mẽbris ⁊ cõſeruãt egritudinẽ aut officialibꝰ: aut in cõtinua diuiſione.

¶ De modis morborũ ex calore pcedentiũ.

Modi morborũ ex caliditate pcedentiũ quinqꝫ ſũt. Primꝰ fit ex cõmotõe ſpũs aut ex cõmotõe corporis: ex commotõe ſpũs vt ira: corpis vt labor vel ſupbia. Secũdus: vt eſt cõcurſus viſibilis caliditatis cũ effectu vt hypantaſis. i. expoſitio ad ſolẽ. Tertiꝰ ex caliditate corpi adueniẽte cũ poteſtate quãdo recipit caliditatẽ ex eſu acruminũ. Quartꝰ fit ex interclusiõe pororũ vt ex frigiditate hyemis. Quĩtus fit ex putredine humorũ vt in febribꝰ.

¶ De cauſis frigidorũ morborũ.

Occaſiones frigidorũ morborũ octo ſunt. Prima occaſio eſt occurſus frigoris viſibilis cũ effectu vt frigiditas niuis. Secũda vt frigiditas opii adueniens fortiter humano corpi. Tertia ex abũdantia ciborũ corpi adueniẽte atqꝫ replẽte ⁊ ext[illegible] naturalem calorẽ. Quarta ex paruitate cibor[illegible] naturalis extinguit̃. Quĩta vero ex abũdan[illegible] humoris frigidi poros obturãtis vnde n[illegible] minuit̃.

Sexta ex diſſolutõe ⁊ aptione corpis ad diſſoluendũ ⁊ euacuandũ naturalẽ calorẽ. Septima ex cõmotione et exercitio nimio vnde fit multa diſſolutio humorũ ⁊ euacuatio ⁊ ſudor vnde attenuat̃ corpus. Octaua vero fit ex requie ⁊ ocioſitate multa.

¶ De cauſis ſiccorũ morborũ.

Siccorũ morborũ occaſiones ſunt q̃ttuor. Prĩa occaſio eſt occurſus aliene ſiccitatis viſibil' ac manifeſte cũ effectu: vt veneni ſiccitas. Secũda vero ex aduẽtu ſicce rei in corpe cum fortitudine: vt acetũ: ſal: ſynapis. Tertia paruitas cibi ⁊ potus. Quarta commotio nimia ⁊ exercitiũ.

¶ De cauſis morborũ humidorũ.

Occaſiones morborũ humidorũ quattuor ſunt. Prima vt occurſus rei afferẽtis humorẽ cũ effectu vt balneũ. Secũda vt ingreſſio rei afferentis humorẽ cum virtute in corpe vt recentes piſces. Tertia aũt vt nimietas cibi ⁊ potus. Quarta ſicut reqes ⁊ ociũ.

¶ De modis morborũ ex innaturali malicia.

Modi morborũ ex innaturali malicia cũ aliquo humore decurrẽtiũ ad infirma loca q̃ttuor ſunt Primꝰ eſt virtꝰ mẽbri impellẽtis: ⁊ debilitas mẽbri ſuſtinẽtis: Secũdus multitudo humoris: Tertiꝰ debilitas virtutis nutriẽtis: Quartꝰ largitas vie pororũ.

¶ De malicia egritudinis.

Malicia egritudinis ingredit̃ ⁊ ſupuenit in conſimile membrũ naturale quinqꝫ modis: aut cõtingit in vtero materno: aut in tempe natiuitatis: aut cũ conſtringit̃ faſcia: aut ex malo nutrimẽto ſiue ex aliqua infirmitate adueniẽte in predictis temporibꝰ vel poſtea. Si tempe conceptõis in vtero debilitat̃ aliquod cõſimile membrũ fit ex abũdantia ſpmatis: aut ex paruitate ⁊ indigẽtia cõueniẽtis qualitatis ſpmatis: vt ſi fuerit groſſum ⁊ pingue: vel aquoſum ⁊ tenue. Quãdo vo naſcit̃ infans debilitat̃ aliquod in eo membrũ ſi egreſſus fuerit nõ equa ſed mala egreſſione: vt ſupinꝰ: aut ſuper genua incuruus. Cum igit̃ faſcia cõſtringit̃ incõueniẽti conſtrictõe duplicatꝰ debilitat̃. Quãdo aũt nutrit̃ male ⁊ incõueniẽter lac ſugendo vl' accipiẽdo debilitat̃. His vero tempibus vel poſtea infirmitate accidẽte egritudinis malicia cõſimili mẽbro ſupuenit ex cuiuſlibet nerui inciſione. Et ſi paſſus fuerit ex aliquo accidẽti ſiue debilitatẽ ſeu vulnus vel apoſtema.

¶ De egritudine membrorũ conſimiliũ.

Ingredit̃ egritudo cõſimile membrũ naturale ſeptem modis: aut ex obſtetrice ſi culpã hũerit cũ tenet infantẽ vel ſi pmiſerit ambulare ante cõgruũ tẽpus: vel ex medico ſi cõfracta ⁊ colliſa membra ignorãter cõſtituerit ⁊ cõſtrinxerit: ex infirmo ſi ea commouerit a medico ꝯpoſita anteq̃ʒ ſolident̃ ⁊ firma ſint: ex fractura vt ſi ſup muſculũ vertebri quod ĩ femore eſt cõtorqueat̃ coxa: aut ex cõcuſſione: vt ſi cõprimat̃ naſus ⁊ accidet vt fiat ſimus: aut ex malo hu. qui accidit leproſis: ſiue ex puitate hu. accidẽte ptiſicis.

De modis conſtrictionis pororũ.

Conſtrictio pororũ fit tribꝰ modis: vel occaſionibus: aut ex conſtrictõe attenuatoria: aut ex carnoſitate ſiue ex coartatõne. Cõſtrictio vero fit: aut ex nimietate virtutis retinẽtis: aut debilitate virtut' expellẽtis: aut ex abũdantia frigoris: aut ex abũdanti cõſtrictione cõprimẽte aliquã partẽ loci: vt ſepe fit ex ligatura cõſtricta: aut ex abũdantia ſiccitatis. Ex carnoſitate vero cõſtringũt̃ pori: vt ſi acciderit aliquod apoſtema ⁊ fiat carnoſitas: aut ſi prius euenerit aliquod vulnꝰ. Ex coartatõe vo cũ deciderit aliquid in poris vt humor ſiue lapis ſeu coagulatꝰ ſanguis: aut aliquod latitãs ĩ eis:

vt ſuperflua caro ⁊ ſcabies. ¶ Largitas quoqꝫ pororum quattuor fit modis: aut ex multa commotiõe impellentis virtutis: aut ex debilitate retinẽtis: aut ex abũdantia caloris ⁊ humorũ: aut ex medicamẽtis aperientibus.

Leuitas accidit duobꝰ modis: videlꝫ deintꝰ: ⁊ deforis ſed intus ex hu. viſcoſo liquefacto: foris vero ex cera liquefacta cum vngento. ¶ Aſperitas aũt duobus modis fit: deintus: ⁊ foris. intus nãqꝫ ex ſupfluo ⁊ acuto humore foris vero ex fumo ⁊ puluere.

¶ De ſuperfluitate membrorũ in numero.

Superfluitas membrorũ in numero accidit duobus modis. Nam ſupfluitas ſi fuerit naturalis erit ex ſuperfluo humore naturali ⁊ bono: vł ex abundãtia virtutis informatiue: que ſi fuerit extra curſum naturalẽ erit ex humore nõnaturali ⁊ incõueniẽti aut ex abundantia virtutis vel debilitate.

¶ De diminutione membrorũ.

Diminutio membrorũ in numero duobꝰ ſimiliter fit modis: aut interius: aut exteriꝰ. Interius propter diminutiõem humorũ: exteriꝰ ex combuſtione ignis: aut ex frigore: ſiue putredine: ſiue inciſione. Putredo autẽ accidit: aut ex potiõe mortificante aut putredine faciẽte: aut ex conſtrictõe ⁊ retẽtõe illius humoris qui ſoluitur. ¶ De magnitudine mẽbrorũ.

Magnitudo mẽbrorũ tribus modis fit: aut ex multitudine humorũ: aut ex abundãtia virtutis: aut ex commixtiõe vtrorũqꝫ. ¶ Paruitas fit tribus modis ſimiliter: aut ex debilitate virtutis: aut ex minoratione humoris: aut ex infirmitate exteriori: vt ex inciſione vel combuſtiõe ignis ſiue ex frigore niuis.

¶ De commotione membri.

Commotio mẽbri de ſuo loco duobꝰ modis fit: aut ex commotiõe volũtaria: aut ex humore viſcino equitati diſſoluẽti membrũ: ⁊ lubricũ facienti. Membrũ vel os egrediť a ſua iũctura: ⁊ mutať duobus modis ſimiliter: aut ex iũctura in qua nõ conuenit ſeparatio: aut ex ſeparatõe vbi non cõuenit iũctura. Si ex coniũctõe hoc fuerit ſine ſeparatõe: aut erit ex humore acuto patiẽtis: aut ex accidẽti vulnere: aut ex ſpaſmo. Si vero fuerit ex ſeparatiõe vbi non cõuenit coniunctio: aut ex groſſo humore: aut ex accidenti vulnere: aut ex ſpaſmo. ¶ De ſeparatione iũcture.

Separatio iũcturarũ duobꝰ modis fit: aut intrinſecus: aut extrinſecꝰ. Intrinſecꝰ vero fit aut ex humore acuto ⁊ incidẽti: aut ex ventoſitate pingui diſtendẽte vel diſſipãte. Extrinſecꝰ vero fit aut cum ſciſſura aut fractiõe: aut exercitio nimio: aut inciſiõe vt enſis: aut quod diſtẽdit vt funis: aut quod contũdit vt lapis. De modis ⁊ numero ſignificationũ.

Genera ſignificationũ ſunt tria. alia enim ſignificant ſanitatẽ: alia egritudinẽ: alia neutrũ: quarum ſignificationũ vnũquodqꝫ genus in duo partiť. ſunt enĩ que ſignificant de officialibꝰ membris: ⁊ ſunt que ſignificãt de cõſimilibꝰ mẽbris. Conſimiliũ partiũ ſignificationũ duo ſunt modi. alie enĩ ſunt ſubſtãtiales: alie accidẽtales. Subſtãtiales vero vt ẽ calor: frigiditas: ſiccitas: ⁊ humectatio. Accidẽtales aũt quedã ſignificãt: aut per tactũ vt durũ molle: quedã per viſum vt coloratũ: quedã per pfectõem virtutũ vt ſunt opationes plene ⁊ pfecte. De ſignis officialiũ mẽbrorꝫ.

Significationũ egritudinis mẽbrorꝫ officialium duo ſunt modi ſimiliter: ſubſtãtiales: ⁊ accidentales. Subſtãtiales ſignificatões quattuor ſũt: ars: modus: numerus: ⁊ poſitio. Accidẽtales ſignificationes ſilr quattuor ſunt: bonũ: malũ: pfectũ: ⁊ impfectũ.

¶ Genera ſignificationũ pficientiũ ſuũ genus tria ſunt quedã ſunt que ſignificãt preteritã rem que iam abit et dicũtur cognitiua vel agnitiua: vt vidẽtes corpus humidũ agnoſcimꝰ quia ſudor pceſſit. Alia ſignificat pſentia: ⁊ agnoſcũtur per ſignificatões veluti cum inueniť pulſus magnꝰ ⁊ citatꝰ intelligimꝰ ꝙ ſignificat calorẽ ſuperãtem. Sunt ⁊ alia que ſignificãt futurũ ⁊ antecedit agnitio: vt cum viderimꝰ labiũ inferiꝰ citari pcipimꝰ vomitũ accidere qui poſtqꝫ acciderit vocať pceſſio ſignificatiua. Sed inter ſignificatões ⁊ accidẽtia diſtat: quoniã eſt diuiſio cum augmẽto inter eas: ꝙ ſi vnãquãqꝫ diuiſionũ harũ ſcrutari volueris vnã habent habitudinẽ: ſed infirmo hec ſunt accidẽtia: medico aũt ſignificatões.

¶ De ſignis accidentiũ ⁊ numero.

Accidẽtia ergo ſignificatiua tria ſunt. Aliud enĩ operatiua virtus mutata ſicut indigeſtio: aliud aũt corporis qualitas mutata vt icteria: aliud exiens a corpore vt nigra vrina. Uirtꝰ opatiua mutata triplex eſt: aut enĩ ex toto eſt ſicut indigeſtio: aut ex parte ſicut oculorũ obſcuritas vel tarda digeſtio: aut de qualitate in qualitatẽ velut de bona in fumoſam vł acidam quaſi ſicut muſca vel ligna oculis apparẽtia: aut ex pte viſus obſcuritas. ¶ De modis mutatõis qlitatis.

Qualitatis mutate corpis ſignificatio quattuor modis fit: aut enĩ per viſum ſicut icterícia vel morphea ⁊ nigredo lingue ⁊ ſimilia: aut p odoratu vt anhelitꝰ fetidus: vel ſudor: vel polippꝰ: vel hircus ⁊ ſimilia: aut per guſtũ vt ſalſum amarũ vel acidũ: aut p tactũ vt molle ⁊ durũ. Exiẽs a corpe hiptita eſt ſignificatio: vna cum ſonitu: altera ſine ſonitu. cũ ſonitu: vt oris ructus: vel inteſtinorũ rugitꝰ: vel per anum ventꝰ. Eius vero que eſt ſine ſonitu innaturali tripliciter habetur: alia quãtitate vt lienteria: alia qualitate vt vrina nigra: alia vtraqꝫ vt ſanguinis fluxus.

¶ De mutatione membrorũ.

Membrorũ mutatorũ ſignificatio bifariã diuidiť: intrinſecus videlicet: ⁊ extrinſecus. Intrinſecus modi ſunt ſex. alia enim a mutatõne operatiue virtutis in membro: alia ab exeũtibus a corpore: alia ex dolore in membro vicino pertinẽti: alia ex proprio loco alia ex innaturali ſemotione de loco: alia ex patiẽtis iudicio. Extrinſecꝰ fit tribus modis: aut per viſum vt albũ vel nigrũ: aut per tactũ vt durum ⁊ molle: calidũ ⁊ frigidum: aut per vtrũqꝫ vt magnũ vel paruũ: plꝰ, vel minus.

¶ De occaſionibus egritudinũ.

Occaſiones egritudinũ tres ſunt: nature mutatio: officialis membri incõueniẽs habitudo: iũcture ſepatio. ¶ De opatiõe medicine.

Operatio medicine habet triplicẽ effectũ. aut. n. cuſtodit ſanitatẽ ſm ſimilitudinẽ ſuam: aut ex infirmitate facit ſanitatẽ: aut ecõtrario. Regendorũ ſanorũ triplex modus eſt: egrotare pati: incipientes infirmari: ⁊ defecti. Infirmari patos ſupradictorꝫ ſex competẽti moderatõe regimus. Incipiẽtibus infirmari duplicẽ curam adhibemus: aut enim chimi ſuperabundantiã trahimus: aut nature defectõem repãdo pdcõꝝ ſex que neceſſaria ſunt adhiberi pcipimꝰ. Defectorũ aliĳ infantes: aliĳ ſenes: aliĳ ex infirmitate conualeſcentes.

Omnis medicina: aut eſt vniuerſalis: aut particularis Uniuerſ[illegible]ex precedentiũ recta ordinatio. Particula[illegible]iũ fit triplex: alia enim in conſimilibu[illegible]n officialibꝰ membris: alia in iuncturaru[illegible] Aſſimulatiua membra mutata reddimus i[illegible]lini: ⁊ in ſua qualitate ſtare colligando opeſcim[illegible]caua ſi preter modũ ampliata fuerit

ad ſui modū cōſtrigimus ⁊ quietē inducimus ſi minus contrarium. In largis autem ſimiliter addito cōtrario cauſe vnde viciū acciderit: foramina ſtrictiora ſuo modo. Si de virtte contētiue virtutis contigerit fomētis ⁊ cathaplaſmate mollimus. Quod ſi de expulſiue eſt defectu diaforeticis ⁊ confortatiuis: ſi de ſtiptica cauſa mollificatōe: ſi de ſicca humectatōe: ſi de conſtrictiōe ſolutione. Ea vero que naturali depoſitōe fuerint mutata ſuo loco reſtituimus: ſi de apoſtemate: apoſtema maturando ſanamus: ſi de naturali iunctura: eam aut aperitiuo medicamine aut cyrurgia diſiūgimus: ſi de qualibet naſcentia ipām delemus: ſi de aſperitate lenitate: ſi de lenitate aſperitate.

¶ De ablatione ſuperfluitatis.

Superfluitatem in numero aut tollimus ex pte vt ſcrophulas: aut ex toto vt cancrū: ſeparationem in numero ſanamꝰ ſi ex abūdantia ſanguinis fit: in omni etate tollimus: ſi ex ſpermate in pueritia tm̄ ſanamus: paruitatē membrorū motibus ⁊ fomentis admodū augmētamus: magnitudinē vero compmēdo quiete mutamus ⁊ minuimus. Mutatōem membri de loco ſuo reddimus loco propo duobus modis: aut eniʒ ſeparatū iungimus: aut iunctū ſeparamus. Neceſſaria ad ſeparatorū iuncturā quattuor ſunt: ſeparata iūgere: iuncturā cuſtodire ne reſcindat̄: defendere: naturā loci cuſtodire.

¶ De ſufficientia ⁊ diuiſione medicine.

Omnis autem medicina eſt aut eorū ſex que ſupra diximus: temperata exhibitio: aut potio: aut cyrurgia. Operatio medicine habet triplicē effectum: intus vt ea que ore aut naribꝰ auribꝰ ſiue ano ſiue vulua intromittamus: foris vt epithima cataplaſma emplauſtra ⁊ ſimilia que foris operātur. Medicine interioris operatio in tria diuidit̄: aut eniʒ ſoluit vt farmacia aut compmit vt coctana: aut mutat qualitatē vt aqua frigida in febribus. Eius autem effectus quadruplex eſt: aut enim minuit abundātiā vt farmacia: aut replet inopiam vt carnem vel ſanguinē: aut conſtrigit ſolutum vt ſtipticū: aut mutat qualitatē vt frigida aqua in febribꝰ.

¶ De cyrurgia.

Cyrurgia duplex eſt: in carne: ⁊ in oſſe. in carne vt incidere ſuere coquere: in oſſe vt ſolidare aut innectere aut reddē. ¶ Specierū cognitio q̄nqʒ modis fit: qualitatis: quātitatis: tēporis: ordinis: boni maliue diſcretio.

¶ INCIPIT LIBER PVLSVVM PHILARETI.

Intentionē habemus in preſenti conſcriptōe de pulſuum negocio cōpēdioſam exponere traditōem: ⁊ dicere primū quid ſit pulſus: ⁊ q̄ vtilitas pulſus: ⁊ quid eſt arteria: ⁊ quare [illegible] arteria: ⁊ vnde ex[illegible]dū eſt ergo a[illegible]as

Pulſus eſt motio cordis ⁊ arteriari[illegible]olen ⁊ ſiſtolem fit ad infrigidatōem calor[illegible]geſtionem vel eiectōem fumoſarū ſuperflui[illegible] Quot ſunt efficiētia pulſum: tria: virtus faciens motōnem: vtilitas inducens: ⁊ inſtrumentū obediens. ¶ Quid eſt arteria: Arteria eſt corpus oblongū rotundū adinſtar canalis duabus tunicis conſiſtens a corde incipiens ⁊ in omne corpus diuiſum: aerem ⁊ ſpiritū vitalē continēs. Unde dicit̄ arteria: a paratopyr. i. ſeruare aerem vitalem vnde oritur arteria: hec vero a ſiniſtra auricula cordis que dicitur adorti exorit̄ que ſcindit̄ dupliciter. Et hec quidem fertur deorſum p interiora: ⁊ diuidit̄ in dextra ⁊ ſiniſtra ad coxas ⁊ vſqʒ ad pedes ⁊ digitos. Altera vero ſurſum fertur ſurſum: ⁊ diuidit̄ ſimiliter in dextrā ⁊ in ſiniſtra: in manus ⁊ caput. ⁊ que quidē ad caput fertur facit arterias que dicunt̄ potide: que vero in dextrā ⁊ ſiniſtram intrinſecꝰ fertur ⁊ tendit ad brachia ⁊ cubitos ⁊ vſqʒ ad extremos manuū digitos. ¶ Intentiōem vero habet pſens conſcriptio ad pulſuū motiōem cognitiōes ⁊ cauſas exponere. ¶ Quotiēs mutatur pulſus: tripliciter. ab his enim que ſm naturā: ⁊ que contra naturā: ⁊ que nō natura velut craſibus virorū ⁊ mulierū ⁊ etatibꝰ ⁊ aliis coniugatis. ¶ Hominū enim hi quidē mares: he vero femine: ⁊ horū ipſorū: hi quidem calidiores ſm craſim: hi vero frigidiores: ⁊ hi quidem graciles natura: hi vero pingues ⁊ carnoſi. ¶ Et viri quidem mulieribꝰ omnino calidiores ⁊ fortiores ſm naturā ſunt. merito igitur pulſus in eis velociores ⁊ vehemētiores ſunt: mulierū vt frigidarū tardiores ⁊ leniores. In vtriſqʒ vero horū dico autem viris ⁊ mulieribus intenſa craſi intendit̄ ⁊ pulſus. in calidiori quidem maiores ⁊ velociores ſunt: calidum enim velociter mobile: in frigidiori vero minores ⁊ tardiores: frigidū vero tarde mobile. ¶ Habitudines vero in vtriſqʒ inueniūtur: velut gracile ⁊ carnoſum. In graciliorībus enim multū ſubiacēt tactui pulſus: in pinguibus vero ⁊ carnoſis humiliores. Conſiderandū ergo et ad cōiugata vel vt regiones ⁊ tēpora ⁊ etates pticlares cōſtitutiōes: ⁊ eſt dicere in tpibꝰ anni quattuor quidem exiſtentibꝰ: vere: eſtate: autūno: ⁊ hyeme. horū duo bene ſunt tpata: ver ⁊ autūnꝰ: diſtempata vō hyems ⁊ eſtas. Merito ergo vere ⁊ autūno pulſuſ ſunt magni ⁊ fortes valde ppter tpamentū q̄litatis: manifeſtū qm̄ ſm etates pportionaliter in eſtate non velociores ⁊ ſpiſſiores ſm vnāquāqʒ etatē neceſſitatē inducēte ppter ɔtinētis nos exteriꝰ caliditatē aeris: in hyeme vero rariores ⁊ tardiores pulſus fiūt ppter aeris continētis frigiditatē ac ſtrictionē. Silr aūt ⁊ in vnaquaqʒ regione ſm illiꝰ craſim ⁊ pulſus cōmutant̄. calidior ſiqdē magnos ⁊ veloces facit pulſus: frigidior eſt cōtrario. ¶ Dicamꝰ aūt ⁊ de etatibꝰ. Si igit̄ etates differētes ſunt: ⁊ pulſus eaꝝ differentes mouebunt̄. pueroꝝ ſiquidem pulſus veloces ſunt ⁊ lenes ⁊ ſpiſſi: ſm vō magnitudinē ⁊ fortitudinē medij. veloces quidē qm̄ ſm ſubām abundat in eis nālis calor ſpiſſi ppter abūdātē in eiſ ſm quātitatē caliditatē: lenes vō qm̄ impfecte ſunt in eis vtutes. dicimꝰ. n. qm̄ lenes ex imbecillitate vtutū fiūt. Senū vō ecōtrario tardiores et rariores quātū ad pueros ppter imbecillitatē ⁊ frigiditatē que ineſt. Augmaſticoꝝ vō magni ⁊ fortiſſimi eo q̄ fortes in eis magis vtutes ſunt. Silr aūt ⁊ ſm tpis q̄litates cōmutāt̄ craſes ⁊ pulſus. ſicut. n. pdictū eſt ɔtinēs mutat ɔtētū ad ppriā eiꝰ craſim. In pgnātibꝰ vō mulieribꝰ ſunt pui ſpiſſi ⁊ veloces. pui vō eo q̄ grauet̄ vtus ex fetu. ſpiſſi vō ⁊ veloces ppter inducētē neceſſitatē pgnātis ⁊ fetꝰ. In ſomno vō ſunt pulſus minores ⁊ leuiores: manifeſtū eſt qm̄ fit nāli calore ingrediēte pfundū. In ſupueniētibꝰ vō craſibꝰ ad ſupueniētia mutāt̄ ⁊ pulſus. Silr aūt ⁊ in gracilibꝰ: vt qm̄ ſm nām virtꝰ patit̄: aut ſʒ ſubām alicuiꝰ pncipalis partis: aut ab aliquo faciēte vel

grauāte eā. ¶ Ueniamꝰ igiť ad ea que nō nā: hec vō ſunt gignaſia: balnea: cibi: multi vini potatio: ⁊ aque multe potatio. Siľr in his que ꝑter nām: hoc eſt cauſis: egritudinibꝰ: ⁊ accñtibꝰ ſimiľr ſm predicta ꝯſiderare oportet. Sciēdū.n. qm̄ ſi que ſunt ſm nām: ⁊ que nō nā: ſi immoderate fiāt in id qđ ꝑter nām eſt vertūtur pulſus.

¶ Quot ſunt obſeruāda in cognitione pulſus.

Cum ergo ad egrotū ingredierl quē nūq̄ꝫ vidiſti attēde ꝑus q̄dē ſi maſculꝰ ē aut femina: ⁊ ſi maſculꝰ ꝯſidera pulſū maſculi: ſi vō femina femine deīde nām laborātiſ ⁊ etatē eiꝰ: ⁊ poſt hoc tp̄s anni ⁊ regionē: ⁊ cōpans oīa: ⁊ cōiectās qualē pulſum laborātē oportuit hr̄e qñ ſanꝰ erat: tūc cognoſceſ diligēter magnitudinē ꝑter nām facte cōuerſiōis pulſus. ¶ Quot ſūt genera pulſuū decē. Ecce pmū genꝰ pulſuū ſm q̄ꝫtitatē dimēſionū triū ꝯſiderať. ſ. ſm lōgitudinē: latitudinē: ⁊ pſūditatē. Cōueniēter igiť iſte augmētatꝰ ſm tres dimēſiones trāſcēdēs modū diciť magenꝰ pulſus. ¶ Secūdū genus pulſuū ſm q̄ꝫtitatē motiōis arterie diaſtolē ⁊ ſiſtolē in quo ꝯſiderať velox tardꝰ mediocriſ. ¶ Tertiū genus pulſuū ſm genꝰ v̄tutis in quo ꝯſiderať fortis ⁊ debilis et mediocris: frequētia.n. accipiēs magnitudinē facit validū: qñ vō dn̄ať virtꝰ cauſaꝝ tūc magis fit validꝰ ⁊ ecōtrario. ¶ Quartū genꝰ pulſuū ſm ꝯſiſtētiā organi corporis. dico aūt arterie corpis in quo ꝯſiderať durꝰ mollis ⁊ mediocris. ¶ Quītū genꝰ pulſuū ſm q̄ꝫtitatē quietis in quo ſpiſſus ⁊ rarꝰ ꝯſiderať. Breue.n. tp̄s q̇etis ſignificat ſpiſſum: longū vō raꝝ. ¶ Sextū genꝰ pulſuū ꝓpter eq̄litatē ⁊ inequalitatē que ꝯſiderať in vno pulſu vel in pluribꝰ. in vno quidē vt in capꝛātē: q̄ vō in pluribꝰ fit diciť ꝯſiſtens ineq̄litas: vbi vō ineq̄litas ibi fit inordinatio vt in oībꝰ. aut.n. decidit vna ꝑcuſſio aut incidit: ⁊ hoc fit grauata ⁊ afflicta v̄tute aliqua cauſa. ¶ Septimū genꝰ ſm plenā ordinatōem ⁊ inordinatōem eſt: inciſio.n. ab eq̄li pulſu facit ineq̄lē ⁊ inequalis ſm piodos inordinatꝰ fit: ⁊ iſte rurſus ꝯſiderať ſm vnā ꝑcuſſionē ⁊ ſm pl'es redditōes. ¶ Octauū genꝰ pulſuū ſm plenū ⁊ vacuū hoc ē ſm arterie figurā: omne.n. vas aut plenū aut vacuū. ¶ Nonū genus pulſuū ſm cōcordiā in quo mēſurať ꝓportio tp̄is ad tp̄s vnde cognoſcūť deficiētes ⁊ incidētes. Decimū genꝰ pulſuū ꝯſiderať ſm calorē qui reddiť ꝑ totū corpus arterie ī quo ꝯſiderať qualitas ſuppoſite materie corpis per tactū veluti diſtēpata ⁊ mordax.

Dictī ergo decē generibꝰ pulſuū: dicamꝰ breuiter paucas cauſas ⁊ differētias eoꝝ. Si quis enim ad diligentiā eoꝝ ꝑuenire voluerit ſciat q: xvi. libri ſunt de pulſuū negocio. Ego vō lōgitudini ꝑcēs in paucis capitulis paucas quaſdā differētias ⁊ cauſas pl'ſuū in breui dicam. Propter quā cauſam pulſant arterie: vt ſeruet moderatꝰ ſm nām calor cordi ⁊ oībꝰ pꝛibus. ¶ Quid differt ſaltꝰ a pulſu: qm̄ quidē ꝓpter incidētē ſpiritū fit ſaltꝰ in oī corpe: pulſus vō in opatiōe v̄tutis moueť ⁊ in ſolis arterijs. Quid differt pulſus magnꝰ a valido: qm̄ q̄dē ſm tres dimēſiōes magnꝰ ꝯſiderať: validꝰ vō ſm motōem. tenorē.n. virtutis ſignificat. Quid differt pulſus ſpiſſus a veloce ſm cōtinuū ⁊ diſcretū. ſpiſſuꝫ .n. cōtinuū dicimus: velocē vō diſcretū: veluti ſi currat aliquis velociꝰ ⁊ ſtet. Quid differt rarꝰ pulſus a tardo: qm̄ rarꝰ ex infirmiore magis virtute fit: rari.n. pulſus difficiliores: tardꝰ ex ſolo defectu fieri pōt caloris. rarꝰ autē maiorē ſignificat defectū virtutis. Quot differētie pulſus fiūt in diaſtole: octo: magnitudo: puitas: valitudo: debilitas: velocitas: tarditas: duricia: ⁊ mollicies. Quot ſunt indicatiua pulſus: duo: intellectꝰ ⁊ ſenſus. ſenſus q̄dem indicat pñtia: intellectꝰ facta ⁊ futura. Quot ſunt efficiētes cauſe pulſus: due: virtus faciēs ⁊ mouēs corpꝰ vaſis: ⁊ vtilitas ꝓpter quā moueť quod moueť. ¶ Quot modis ꝯſiderať moderatꝰ ⁊ immoderatꝰ pulſus: q̄druplr̄ ſm magnitudinē: ſm velocitatē: ſm valitudinem: ⁊ ſm ſpiſſitudinem. ¶ Quid differt ineq̄lis ab inordinato: qm̄ ineq̄le quidē in vno pulſu ꝯſiderať ⁊ in pluribꝰ: aut enī ſm vnā diaſtolen ⁊ ſiſtolē: aut ſm plura cōgregata q̄ diciť ꝯſiſtēs ineq̄litas in multitudine pulſuū cōſiderata immoderatꝰ vō fit ſm rithinon. i. numerū: vt ſi poſt tres magnos ⁊ vnū ꝑuū ſequāť duo magni. ¶ Quid differūt deficiētes ab incidētibꝰ: q: deficiētes ex infirmiori magiſ virtute fiūt: aggrauata.n. ⁊ deficiēte deficiūt: incidētes vō pugnāte ⁊ reſiſtēte. cōtinet.n. ſeipam virtꝰ excitās volēs repellere cōtraria: ⁊ videnť eſſe cōtrarij deficiētes incidentibꝰ. ¶ Quid differt ſpaſmoſus a ramoſo: quoniā in ſpaſmoſo q̄dē tēdiť arteria adinſtar corde tenſe: in ramoſo vō transferť dextera ⁊ ſiniſtra. ¶ Quomodo fiunt fluctuātes pulſus ex abūdantia contēti magis humoris infundētis corpꝰ arterie: ſicut in hypoſarca hydropiſis. ¶ Quid differt capſans a biſpulſante: ſm q capſon quidem in vna diaſtole differēter motiones facit vt capra ſurſum ſaliens bis ſaltat pedibus in aere: hic vero fit coacta virtute ⁊ grauata ab aliqua cauſa tribulante eam. bis vero pulſans bis: ⁊ ſm idem pulſat percuſſiōem: hic vero fit propter duriciā corporis arterie. repercutiente enim ⁊ rurſus currente violenter ſpiritu in ſecundā venit percuſſiōem: vt in incude malleus. ¶ Quid differt vermiculoſus a formicante: quoniā vermiculoſus quidem plurimū conuertitur ⁊ venit ad melius: ⁊ manifeſtā magis habet inequalitatē: formicās vero non contenta iā virtute ſed diſſoluta ⁊ deleta fit ⁊ mortē ſignificat. Et hec vobis de pulſu ad preſens ſufficiant.

¶ INCIPIT LIBER VRINARVM THEOPHILI.

De vrinarum differētia negociū multi veteꝝ medicoꝝ aggreſſi ſunt ſcribere: Quorum primus omniū fuit hypo. chous cuius libris inſuenimuſ. Poſt huiuſmodi vero tempora Galienus mirabilis medicus aggreſſus eſt ⁊ ſcripſit: dehinc poſt hunc magnus medicus ſophiſta. ¶ Hi ergo viri laudibꝰ digni ſunt: qm̄ primi studuerūt aliquid vtile inuenire in vita: nullus tamen horum virorū perfectā ⁊ nō diminutam doctrinā fecit. Nam hypo. chous de vrinis exponens: aliud alibi in ſuis tractatibus ſparſim tāgens genera et ſpecies ⁊ differētias vrinarū: ⁊ ex eis cognitiones in futuris partiū diſpoſitiōibus preter naturā: ⁊ in ſanis corporibus: ⁊ in acutis egritudinibꝰ minus habentē doctrinam relinquit. Et ſimiliter etiam poſt eum Galienus in tractatu ſuo perycriſeon componēs: ⁊ docēs valde multa ⁊ indeterminata ⁊ obſcura reliquit ſm genera ⁊ ſpecies ⁊ differētias. Conſequēter his ſuperueniens magnꝰ medicꝰ ratiōe: inexptꝰ vō rem aggreſſus: ⁊ ipe de his artem ⁊ ſm diuiſionem incipiēs: ⁊ differentias earum ⁊ ſpecies conſcribere: ⁊ pronoſtica ſigna que ex eis fiūt:

aut futura ſunt fieri multa pretermittens: imperfectā ⁊ ipſe diſciplinā tradidit vt multa querātur ab his qui poſtea facti ſunt medici: ⁊ nullo modo ſolutiōem valētes inuenire: querere cogūtur aliam doctrinā ⁊ non vane: quia ex his que didicerūt diſcernunt obſeruare: ⁊ autumare vel conijcere ex ipſis manifeſtis obſcuras res ⁊ intellectus. nā vrinarū apta inſpectio manifeſta facta nō apparētes ⁊ patientes locos cognoſcit: ⁊ quomodo diſpoſiti ſunt: ⁊ ſm qualez craſim eoꝝ ſingulū: aut ſm naturam diſpoſiti ſint: aut preter naturā cōſtituti ſint: aut diſpoſiti extra naturā: ⁊ ſm qualem craſim eoꝝ ſingulū

¶ Eius enī que ſan. operaꝛ̄ virtutis quomodolibet ſm opus propriū impedite nūcius non fallax vrinarū diligens inſpectio nata eſt eſſe. Igitur optimum nobis eſt de vrinis volentibus tractare inuocare chriſtū verū deū noſtrū adiutorē fieri et ducem in huiuſmodi doctrina: vt mereamur non diminutā ⁊ indefraudatā hanc perficere. Oportet igitur nos diffinire quid eſt ipſa vrina: deinde manifeſtare locū in quo naſcitur: dehinc locū in quo diſcernitur: ⁊ deinde ſic incipere doctrinā ſm genera ⁊ ſpecies ⁊ differētias earum.

¶ Diffinitio vrine.

Vrina ergo eſt colamentū ſanguinis ⁊ aliorum humorū. Hanc autē alij ſuperfluitatē ſero ſimilem vocauerūt: alij aquoſam: alij putredinē ſan. De nominibus ergo nulla fit contentio. Naſcitur igitur vrina in ramoſa vena circa cimam epatis expāſa in aqua: ſan. virtus faciens opus ſuū perficit. Eſt autem generatio eius talis ſanguine formato ⁊ perturbatione facta in eo. Quodcūqꝫ quidē leue eſt ⁊ ſuperiora petens ꝙ ex cholera rubea ſuperfluitas natū eſt eſſe accipit illō ſuſceptrix ciſtis fellis per ſuum meatū poſita ꝓpe epar: terrenū autem ⁊ velut fecem ſanguinis trahit ſplen per ſuum meatū. relinquiꝛ̄ ergo aquoſa ſuperfluitas cū ſanguine: hanc accipiētes renes per mediā kilim. i. profundam venam formant illud in vrine conſtitutiōem. dicit autem aliquis ⁊ merito: vt quid fellis receptaculo: ⁊ ſplene ex cimiſ epatis recipiētibus ſanguinis ſuperfluitates nonꝫ: ⁊ lumbi prope poſiti acceperūt aquoſam ſuperfluitatem: ⁊ dicimus propter magnā neceſſitatē. Hoc natura retinuit. nam ramoſa vena que ſanguinē operatur in cima epatis poſita confert per ramos ſuos kili vene iuxta curuaturas epatis explicata per quoſdam meatꝰ anguſtos ⁊ rotundos. Sāguine ergo ſm conſtitutiōem pīgui exiſtente: ⁊ non valente anguſtas ſine impedimēto vias pertranſire: opus fuit adeſſe cum eo aquoſam ſupfluitatem: vt ſubtilitate aquoſe ſuperfluitatis facile cuꝫ ea tranſiret ſanguis ad kilim venam: quoniā dum impellitur aquoſa ſuperfluitas ad ramū kilis vene que adiacet ſpine dorſi a ſurſum vſqꝫ deorſum: ⁊ per ipſm ⁊ per meatus lumborū: ⁊ dexter ⁊ ſiniſter ſm laudā litteram grecorū poſiti in poſitōne ſua trahūt per ipſos meatus a kili vena lumbi huius ſuperfluitatē. Deinde ſic formantes illam: ⁊ in vrine eſſentiā tranſmutātes per vrinales meatus tranſmittūt ad vrine ſuſceptricē ciſtim.

¶ Et ſi quidem ſyncerus ⁊ purus ſanguis ⁊ perfecꝰ fuerit manifeſtum eſt quoniā ⁊ eius ſuperfluitas talis erit. Si vero ſm aliquē caſum ſanguinis operās virtus impedita fuerit opus ſuum perficere: huiuſmodi fit aquoſa ſuperfluitas quam ⁊ vrinā vocamus. Propter hoc ergo aliquando quidem ſubtiles vrine ⁊ albe apparēt: aliquando autem pingues ⁊ albe crudiore ſanguine facto: ⁊ imperfecta ſanguinē operāte digeſtione facta ⁊ veluti crudiore: alia autē ⁊ ſuper incenſo ⁊ velut feruēte ſanguīe talis ⁊ eius ſuperfluitas fiat. Itaqꝫ propter huiuſmodi cauſas ⁊ vrine ſm ſpecies immutantur.

¶ Hic ponit notificatiōem naturalis vrine.

Dicamus igitur de ea que eſt ſm naturā vrina: que eſt ex perfecta creatōe ſanguinis facta qualem oporteat eſſe ⁊ diffiniamꝰ bonam vrinam: quod ⁊ ſm naturā exn̄s nominaꝛ̄ vt excedentē: hanc aūt minꝰ hn̄tē non ſm naturā ſed preter naturā reputemuſ.

¶ Eſt ergo eius diffinitio talis: que eſt ſm naturā vrina bona eſt ſicut dicit hypo. Albam ⁊ planā ⁊ equalem hypoſtaſim habens. Manifeſtū quidem eſt quoniā cōſequente ſubſtātia moderata ⁊ colore opportuno: ꝙ ſit diffinitio diffiniēs perfecta. Vrina eſt bona ſubſtantia quidē moderata: hypoſtaſi vēo alba ⁊ plana ⁊ equali: colore vero ruffa aut ſubruffa: ⁊ruboris paululū participans propter limpitudinē ⁊ tempus ſimiliter conſequens. Gal. quidem ſubruffam ⁊ ſubrubeā bonam eſſe dixit. Magnus vero ruffam ⁊ ſubruffam. Nos autē ex contēperātia vtrorūqꝫ fecimus: quecūqꝫ autem ſm aliquod iſtorū quattuor: aut abundat aut minus habꝫ hāc ſm naturā dicimus non eſſe.

¶ De coloribus ergo ⁊ hypoſtaſibus non preſentis eſt dicere temporis: procedēs enim ſermo docebit. Scdm̄ vero preſens tempꝰ dicamꝰ de effuſione: quoniā omnis vrina ſm ſubſtantiā ipſa effuſio eſt. ſubſtātia enim vrine humiditas eſt: hanc humiditatem multi ſapientū medicorū effuſionē vocauerūt: quoniā quod in membris effuſum eſt in ea inſpiciꝛ̄ vel percipitur. Huiuſmodi autem effuſionis differētie p̄me due ſunt: ſubtilitas: ⁊ pinguedo: ⁊ ex his mixtis eſt contemperātia: ipſa autem cōtemperātia que ſm naturā eſt non diuiditur. Subtilis igitur effuſio aut mingitur tenuis ⁊ manet tenuis: aut mingiꝛ̄ tenuis ⁊ fit luculenta ⁊ pinguis: ⁊ eſt prior quidem indigeſta vltime: luculēta vero facta ⁊ in pinguedinē tranſmutata digeſtionis p̄ncipium ſignificat accipere. Similiter autē ⁊ pinguis diuiditur dupliciter: aut mingiꝛ̄ pinguis ⁊ manet talis: aut mingiꝛ̄ quidem pinguis: reſidens vero fit tenuis: et monſtrat quidem prior perturbatōem in corpore factā validam humorū: ſecūdario turbatiōem quidem determinari: ſanguinis vero operatōis digeſtionē reſurgere. Iungamꝰ igitur colori ſubſtātiā: ⁊ determinemꝰ ea que ex ipſis fiunt complexiōibus ſigna ⁊ in ſanis hominibꝰ: ⁊ quomodolibet egrotātibus. ⁊ quoniā albus color precedit alios colores: ⁊ tenuis effuſio precedit alias in effuſione qualitates: componamus p̄us tenuem ⁊ albam ſubſtantiā.

¶ De tenui ⁊ alba vrina: vel de vrina cum tenui ſubſtantia ⁊ albo colore.

Tenuis ergo ⁊ alba ſubſtātia vrine multa ſignificat. Vrina enim veniens multū tenuis ⁊ alba in ſanis hominibus multam potatōnem ſignificat cum largo cibo: ⁊ maxime ſi eſt vinū exile ⁊ leue. Vrina v̄o talis in pueris mala: nam vrine aquoſe in pueris peſſime ſunt: vrina talis veniens ſignificat debilitatem virtutis: vt in ſenectute que eſt ſꝫ naturā. ſignificat ⁊ debilitatē ex diuturna egritudiue que appellata eſt a ſapiētibus medicoruꝫ ex egritudine ſenectus. Vrina tenuis ⁊ alba ⁊ multū mincta ⁊ ſimilis diabetē ſignificat: qđ ſapiētes medicoꝝ ſamidā vocauerūt: ⁊ quidā eorum ſapientū maximus in vrinis diarriā vocauit. Alij autez dypſaton: non ſm naturā habente ſe homine ſed preter naturā diſpoſito apparet ſm calidam diſtemperantiā lumborū. infinita ergo attractōe lumborū preter naturā diſpoſitorū talis vrina venit.

¶ Vrina tenuis et alba multū mincta in febribus emphimerinis deficiētē ſe. ſignificat ꝑ huiuſmōi hu. ⁊ ī ea ꝗ ſm nām frigiditatꝭ tꝑātia epatꝭ tenues vrine ⁊ albe migūꝛ̄: ⁊ ꝑꝑ ēfrari veīūt

ſimiles vt in nefreticis: ⁊ vt in quartanis in principijs. ¶ Vrina tenuis ⁊ alba in hydropicis venit ꝓpter abundantē cauſam. Vrina tenuis ⁊ alba in leſis collum ⁊ caput ⁊ humeros grauatis: ſcotoſim ⁊ lipotomiā ſignificat. Significare aūt in futuro tempe hypoſta. ⁊ in ꝑterito ſicut dicit vtiꝛ. Sudoꝛ multꝰ ex ſōno ſine māifeſta cā factꝰ ſignificat qm̄ coꝛpꝰ plurimo cibo vtiꝛ. ¶ Vrina multa in fe. acutis te. ⁊ al. veniens: quietem ſignificat. ¶ Vrina tenuis ⁊ alba veniēs ī fine earū que valde acuuntur: febꝛiū diſceſſum foꝛe ſignificat in eas que ſūt ſubfrenibꝰ partes. ¶ Vrina ſimiliter veniēs in cauſon fe. ſignificat freneſim. nā cauſon febꝛis a multitudine rubei fellis facta: vꝛina non coloꝛata ſupius lata fellea ſupfluitate exiſtēte excelſum locū capitis occupauit. ⁊ ſiquidē in anterioꝛe cerebꝛi loco phlegmonē faciēs in his que ī eo ſunt miringis freneſim facit. ⁊ ſiquidē freneſis quieuerit ꝓpter aliquā cauſam: vt in fluxu ſanguinis ꝑ nares: aut ꝓpter ſudoꝛē multū in capite factū vꝛina ſubtili ⁊ alba veniēte quietē ſignificat. Si enim talis exiſtēs vꝛina adeſt ⁊ freneſis ꝑmanet: ita diſpoſitꝰ moꝛiꝛ. Tempus igiꝛ eſt enarrare de coloꝛū differētia: ⁊ dicere quot ſunt ⁊ quales: ⁊ cū quali effuſione poſſunt cōplicari: aut oēs aut quidā. ¶ Iſti coloꝛes ſignificāt indigeſtōem.

Eſt igiꝛ de coloꝛibꝰ ꝑmis albus: ⁊ huiꝰ latitudo in eo cōtēta eſt. criſtallꝰ enī ⁊ nix ⁊ calx ⁊ aqua puriſſima quidē alba: ſed nō ī ſomno vero oīa. Impfectioꝛ aūt huiꝰ coloꝛis lacteꝰ qualis eſt ex ipſa denominatōe deinde remiſſioꝛ hoc glaucus: vt coꝛnu lucidum aut ictidones. i. coꝛnee tunice oculoꝛū: deinde hoc glauco adhuc remiſſioꝛ karopos. eſt aūt karopos qualia cameloꝛū vellera ſubalbida: aut vt lapis onichinus. Hi ergo coloꝛes albi ſm̄ quātitatē ⁊ ſm̄ magis ⁊ minus ſunt al. ¶ Si vero infectōem aliquā recipiat fellis alba vꝛina ſm̄ pꝛimā quidē ratōem ſubpall. fit vt decoctio ſemicrude carnis. Si vero ꝑmaneat tempe aliquo decoctio infectōem maioꝛē faciēs ꝑficit coloꝛē pallidū ſignificās abūdantiꝰ fel ꝑ oꝛe aquoſam vꝛinā ſuſcepiſſe. Poſt hūc aūt poniꝛ ſubꝛuffus ſimilis auro a cretica vl celtica veniēti. deinde vero ruffus: vt eſt ſm̄ veritatē eurizō aux deinde ſubꝛuffus ſimile nigro: deīde rubeꝰ qui aſſimilaꝛ vero croco: deinde iperitheron factū ab ipſo aquoſo ſanguine vt ex al. col. ſplēdoꝛe aduenīete quē tictoꝛeſ flammeū nomināt: qui vero ſm̄ Gal. finicō diciꝛ. ſupponere enī vel ꝓponere ſub hanc ꝓpōem in omnibꝰ coloꝛibꝰ nō omnes cōſueuerāt ſimiliter arbitrari. Alij enī ꝓponūt: alij ſupponūt. ¶ Eridon vero ſicut ipe ſanguis purus et ſine dolo: nam intēſioꝛ hoc ⁊ remiſſioꝛ nō eſt ſanus ſed nothus. Inopos aūt vt vinū nigrū: aut ꝓfundioꝛ vt purpureꝰ ſanguis: ſicut eſt coloꝛ epatis. kianon vt putrefactus ſanguis ex felle rubeo: ⁊ ſupaduſtus ⁊ in colore vt garus ⁊ vt ictericoꝛū vꝛine. ¶ Regula autē kianō talis ē: Coloꝛi ſm̄ Gal. albo ſplendidū aduenīēs ⁊ in nigrū plurimū incidēs kianō facit. Fuſcꝰ vero ex albo ⁊ nigro coniūctis inuicē fit ſicut roiſgadia. Clarō vero vl cloron vt caulis virens ⁊ vt gramen: latitudo aūt in eo conſideraꝛ. nam violaceꝰ ⁊ ſmaragdinuſ ⁊ iſathodis oīa ſunt viridia ſm̄ magis ⁊ minus: hec omnia a caloꝛe plurimo facta ſunt. Pelithinō vero pꝛofundiꝰ eſt fuſco vt plumbū: ⁊ qui ſunt ex accidētibus plagis coꝛpi: ⁊ qui ex caſſatōibꝰ nigrātes coloꝛes. hic aūt aut a frigoꝛe fit: aut a plaga. poſt hūc aūt magis indicās aliquādo quidē frigiditatē aliquādo caloꝛē. ſi enī ex viridi ꝓcedētē caloꝛē: ſi vō ex liuido frigiditatē. Eſt aūt nigredo ſup illa genera omniū coloꝛū: ⁊ nigredo latitudinē multā habēs ſm̄ magis ⁊ minus: multa enī nigra alijs intēſioꝛa ⁊ diſſimilia ſunt. ¶ Et de coloꝛibꝰ quidē ſufficiēs doctrina ē collecta a diſciplinis antiquoꝛū philoſophoꝛū ⁊ medicoꝛū. hoꝛū vero coloꝛū qui poſſunt coniūgi cū pigui effuſione ⁊ cū tenui: ⁊ que ex his ſignata ſiue in ſanis coꝛpoꝛibus ſiue in egrotātibus ꝓcedēs ſermo docebit. Quoniā aūt de coloꝛibꝰ docētes ꝓdiximꝰ ab albo mūdiſſimo diſtantiam: ⁊ lacteū: ⁊ glaucū: ⁊ karopos: nō vt aliquē coloꝛū incōiugatū ꝑtermittamꝰ cum tenui effuſiōe coniūgamꝰ ⁊ ea quid ſignificāt exponamus. Tenuis lactea ⁊ al. vꝛina.

IN pꝛincipijs fe. huiuſmodi veniēs mala: quoniā cronicitatē febꝛiū ſeu egritudinū ſignificat: ī declinatōibus vero ſi multa: ſolutiōem ſignificat.

¶ Tenuis glauca ⁊ karopos vꝛina.

Quoniā igiꝛ tenuis ſubſtātia ⁊ alba indigeſta ē: manifeſtū eſt ex his qui ante nos fuerūt ſapiētibus. coloꝛes aūt hi cōuenīētes ei qui pꝛoximi ſunt albo ⁊ ipi indigeſtiōem ſignificāt. nō enī coloꝛati ſunt ab aliqua imbecillitate naturalis caloꝛis: igitur tenuis cū his coloꝛibꝰ cōſiſtēs: indigeſtiōem ſignificat.

¶ Tenuis ſubpal. tenuis palli. vꝛina.

Pꝛincipiū digeſtiōis huiuſmodi vꝛine ſignificāt nam ſubſtantiā quaſi difficilioꝛē naturalis cal. nō potuit denſare: col. vero quaſi facilioꝛē ī pꝛincipio digeſtionis mutauit. ¶ Tenuis ſubꝛuffa ⁊ tenuis rub. vꝛina.

Hec melioꝛ a pꝛioꝛi. ſignificat enī huiuſmodi vꝛina naturalē caloꝛē cōualuiſſe eo ꝙ plurimū coloꝛē vꝛine cōceſſit: quoniā non potuit materiā denſare. vocamꝰ ⁊ hanc indigeſtā: ⁊ vꝛina talis veniēs in hydropicis periculoſa eſt queadmodū aquoſa vtilis.

Tenuis hypoxantos ⁊ xantos vꝛina.

Eſto tenuis ꝙ vt ponebaꝛ ſed hypoxantos aut xantos. he tales ſm̄ ſubſtantiā quidē indigeſte: ſm̄ coloꝛes non ſolū extra naturā extiterūt: ſed materiei indigentiā demonſtrant. abſtinēte enī aliquo adoleſcēte ſm̄ naturā ⁊ ſm̄ etatē ꝓpter indigentiā materie vꝛine apparēt hypoxante ⁊ auxante: eo ꝙ abūdet in pꝛofundo: caloꝛ quidē pꝛeter naturā abūdautiā fellis generās quoniā multo caloꝛe in fel mutaꝛ ſanguis: ⁊ maxime pꝛolongaꝛ cauſa in tempe eſtiuo in quo ⁊ tertiane plurimū ſuperueniūt: eteni eoꝛū vꝛine xante ſunt ꝓpter has cauſas ⁊ vigilie ⁊ ſollicitudo ⁊ laboꝛ rubeas oſtendunt. ¶ Et de complexiōibus quidē tenuis ſubſtantie cum quibus coloꝛibꝰ poſſit componi ſufficiāt que dicta ſunt. Reliquū eſt vt in deſcriptōe pꝛopter manifeſtationē eas exponamꝰ ſic: ¶ Tenuis enī alba: tenuis lactea: tenuis glauca: tenuis karopos: tenuis hypoxantos: tenuis xātos: tenuis pallida: tenuis ſubpallida: tenuis ruffa: tenuis ſubꝛuffa. ¶ Hic facit tranſire de ſubtili ſubſtātia vꝛine ad groſſaꝫ.

Quoniā autē omnes complexiōes tenuis ſubſtātie cum quibꝰ poſſunt coniūgi coloꝛibꝰ ſufficiēter fecimus: ⁊ quid ſignificēt diximꝰ: ⁊ in deſcriptione eas expoſuimus: tranſeamꝰ ad complexiōes pinguis ſubſtātie: ⁊ dicamus cum quibus coloꝛibꝰ poſſunt coniungi. ¶ Pinguis alba vꝛina.

Talis complexio cōſtat ⁊ mōſtrat crudū humoꝛem plurimū abundare in vaſis ⁊ diuerſas differētias phlegmatis vt eſt vitreū phlegma ⁊ ſalſum. ⁊ ſine equalitate huiuſmodi vꝛina piguis multa et alba veniēs in egritudinibꝰ acutis liberat apoſtemata ī articulis nata: his qui dolebāt eos: ⁊ his qui quodāmodo in egritudine laboꝛioſa erant: ⁊ his qui diu fuerāt in multitudine pinguiū humoꝛū.

¶ Pinguis lactea vrina.
Ex huiuſmodi ɔſtat: ⁊ ſi in fine talis venit: lithiaſim veſice aut renũ ſignificat.
¶ Pinguis karopos ⁊ glauca vrina.
Hec cõplexio cõſtat. ⁊ ſi inturbata manet demõſtrat malos hu. multos in corpe eſſe. ſi võ turbate hmõi vrine fuerit q̃les ſubiugaliũ demõſtrãt capitis dolorẽ aut pñtẽ aut futurũ. quõ aũt appẽt ſi turbate iã ſunt ⁊ clare reſidẽtes manifeſtanť exteriori igne ꝓbate: calefacte .n. ampullas in ſuꝑficie demõſtrabũt. Aliť aũt pinguis exñs eadẽ ſubſtãtia ſi accidit fe. trũbos eſſe hãc ſequẽs multitudo vrine tenuis ſolutiõem fe. ſignificat.
¶ Pinguis ſubrubea vrina.
Talis cõſtat. ⁊ ſi eſt hypoſ. huiuſmodi: diuturniorẽ egritudinẽ declarat ⁊ laudabilẽ ľ ſanabilẽ.
¶ Pinguis rubea.
Talis conſtat ⁊ declarat multũ humorẽ ſanguineũ eſſe in corpe: quẽadmodũ in ſynochiſ ⁊ in acutis fe. talis paulatim micta ꝑiculũ ſignificat. Similiť aũt hmõi vrina in talibꝰ fe. ſi turbulẽta micta eſt: cũ ſurditate ⁊ capitis ⁊ colli ⁊ hypocundriarũ dolore ictericũ fore ante ſeptẽ dies ſignificat.
¶ Pinguis inopos.
Ex hmõi cõſtat. ⁊ ſi euenerit in fe. cauſon capite dolente ⁊ circũdolente fit criſis ⁊ fert criſim.
¶ Pinguis kianos.
Talis cõſtat. ⁊ in ſaniſ ſuꝑueniẽs ſignificat laborem vie: aut curſum multũ ſignificat factũ eſſe. ſenioribꝰ võ ſuꝑueniẽs quibꝰ ex multo tꝑe tales fiũt a malis hu. immutari veſicã vt in pluribꝰ ſignificat. ĩ fine võ ſi tales facte in lithiaſim cõſtituũť: ſtranguriã ſignificat futurã.
¶ Pinguis viridis.
Talis cõſtat. ⁊ in fine fe. huiuſmodi veniẽs ictericiam ſignificat.
¶ Pinguis liuida.
Talis vrina in fe. ⁊ nõ reſidẽs ꝑacruſticũ .i. mente alienatũ ſignificat. ſignificat autẽ ⁊ aliud in fe. nam in cauſon talis vrina apparẽs: ſtranguriã futurã ſignificat.
¶ Pinguis nigra.
Ex ea cõſtat ⁊ declarat purgatiõem melãcholici hu. vt in declinatõe quartanarij: ⁊ ſolutõne melancholie: ⁊ ꝓpter frigiditatẽ veniũt tales: ⁊ ꝓpter exuſtionẽ ſanguinis. a talibꝰ võ cauſis dẽſata ſubſtãtia ſignificat tales colores cũ dẽſitate ſubſtãtie fieri. qm̃ võ vera eſt ratio ꝙ tres differẽtie nigre vrine piguiores ſũt ea que ẜm nãm eſt vrina ⁊ ẜm ſubãꝫ. hinc manifeſtũ eſt ꝙ q̃rtanario ſoluto ⁊ melãcholico hu. ꝑ vrinas exeũte vrine pigues apparẽt ⁊ nigre: ſimiľr ⁊ dũ egritudo melãcholica ſoluiť: ⁊ ꝑ vrinas exit cauſa q̃ fecerat melãcholiam. qm̃ võ melãcholicꝰ hu. terrenꝰ ⁊ piguis ⁊ niger eſt ꝓpter hoc ⁊ vrinas facit ⁊ nigras ⁊ pigues. Similiter ⁊ que ex aduſtõe ſan. facte nigre ſunt quẽadmodũ ꝑdictũ eſt dẽſitatẽ poſſederũt ſubſtãtie eo ꝙ eã que in vaſis eſt humiditatẽ exhaurit aduſtio ⁊ frigidas mãifeſte denſat mãm rõne cõſtrictõis. Significãt aũt tales vrine in fe. ſpaſmũ ex ſiccitate. ſignificãt aũt ⁊ aliud. in fe. n. ꝑacutiſ tales veniẽtes cũ ſudore capitis ⁊ colli ⁊ dorſi ⁊ cũ ſuſpirio male ſunt ꝓpter exuſtionẽ. Significant aũt ⁊ aliud talis. n. veniẽs in fe. acutis cũ fetore nihil mali habẽte veſica: mortẽ ſignificat. ¶ De cõplexiõibꝰ ergo tenuis ſubẽ cũ q̃bꝰ coloribꝰ pñt conſtare ꝑſcꝑſimꝰ: ⁊ ſignificata earũ diximꝰ: ⁊ cauſas ꝓpter q̃s facta ſunt manifeſtauimꝰ: ⁊ ĩ deſcꝑtõe eas expoſuimꝰ h̾ modo: ⁊ in pigui ſubã cõponẽtes ⁊ cõiũgẽtes eos qui cum ea poſſunt colores conuenire ɔueniẽter ſcꝑſimꝰ: ⁊ ſignificata eoꝝ diligẽtiꝰ inq̊ſiuimꝰ: ⁊ cauſas eoꝝ enarrauimꝰ. Reliquũ vero eſt vt ꝑ deſcriptionẽ eas exponamus.

¶ Pinguis al. piguis lactea: piguis glauca ⁊ heropos: piguis ſubrubea: piguis rub. piguis viridis: piguiſ liuida pinguis nigra: pinguis heianos.
Relinquiť ḡ de mediocri ſubſtãtia dicere ⁊ manifeſtare cũ quibꝰ coloribꝰ poſſit ɔuenire: ea. n. eſt ẜm nãm ſubſtãtia. cũ hac igiť ſubſtãtia vt Ga. dicit ĩ pyriſeon ſubruffum ⁊ ſubrubeũ cõſiſtũt: magnꝰ võ rufum ⁊ ſubruffum. Nos aũt viros tãtos ⁊ tales reꝑhẽdere veremur: tñ ab vtriſq̄ ꝑtermiſſa cõplebimꝰ: cõueniẽtemq̄ mixtiõem mediocri ſubſtãtie cõiũgẽtes cõmiſceamꝰ ita: qm̃ cũ mediocri ſubſtãtia nõ põt aliq̃s colorũ cõuenire exceptis ſubruffo ⁊ ſubrubeo in medio hñtibꝰ rufuꝫ. Iſti ergo colores ſunt mediocriſ ſubẽ. ſ. ſubrubeꝰ rufus ſubrubicũdꝰ. Et vt ſit manifeſta ratio reliquũ eſt: vt in deſcriptione exponamus hoc ita:
¶ Pinguis albus: piguis lacteꝰ: piguis karopos: piguis ſubrubeꝰ: piguis inopos: piguis kianos: piguis viridis: pinguis liuidus.
Qm hic ḡ ɔueniẽter expoſuerimꝰ: ⁊ ɔuenientẽ ordinẽ in his q̃ ſcꝑta ſunt ẜuauerimꝰ: ⁊ ĩ deſcriptiõe ea manifeſtauerimꝰ: ⁊ clara oĩbꝰ diſcẽtibꝰ fecerimꝰ de hypoſtaſibꝰ diſputemꝰ oſtẽdẽtes q̃ bona hypoſtaſis: ⁊ q̃ eſt ab hac ſiue intẽſa ſiue remiſſa: ⁊ q̃ ex ea aut ex eis pñt ꝑfici: ⁊ q̃ ꝑiculoſe ⁊ minores hãt: ⁊ q̃ ad ſanitatẽ cõueniẽtes hic cõpoſituri ⁊ hypoſtaſim: ⁊ ſubẽ ⁊ coloribꝰ mixtas: vt ꝑfectũ terminũ aſſignemꝰ inuocemꝰ xp̄m verũ deũ noſtrũ ducẽ fieri vt huiꝰ cõmixtiõis nihil ꝑtermittamꝰ.
¶ Hic determinat de hypoſ. ĩ generali.
Incipiamꝰ igiť bone hypoſtaſeos ex expõe: meliꝰ aũt a ſapiẽtiſſimo hypo. hanc dicere: ⁊ neq̄ adiectõem neq̄ ablatõeꝫ aliquã faciamꝰ. appõ .n. ⁊ defectꝰ nõ ẜm nãm. Eſt ḡ dcõ ſapiẽtis hypo. de ea q̃ ẜm nãm hypoſtaſi.
¶ Hic determiat de hypoſ. in ſpãli.
Urina aũt bona eſt quãdo ⁊ al. hypoſtaſiſ fuerit ⁊ lenis ⁊ equalis ẜm omne tẽpus: ⁊ ita vir ſapiens ⁊ amicꝰ breuitatis exiſtẽs ex contẽto diffinitionẽ protulit contẽnẽs ſubſtantiã ⁊ colorẽ quaſi particularia. nos aũt ab eo ꝑtermiſſa apponamꝰ vt oẽs appropĩquãtes littere nõ qualecũq̄ habeãt gaudiũ. mľtorũ .n. intellectꝰ nõ ꝑfectã diffinitõem audiẽtes: ⁊ q̃ſi inſipiẽtẽ ſũmũ expoſitorẽ opinãť. Eſt ergo ꝑfecta diffõ eius ẜm nãm vrine talis.
¶ Hic ponit diffinitiõem cõpletã hypoſtaſis ex hypoſ. alba leni ⁊ equali.
Urina bona ẽ ⁊ laudabilis cũ al. hypoſtaſ fuerit ⁊ lenis ⁊ eq̃lis ꝑ omne tẽpꝰ: ẜm ſubãm võ moderatã ⁊ colore ruffo ⁊ ſubruffo ⁊ parũ aliquid ꝑticipãs ruboris: ⁊ q2 diffinitio ita ſignificauit inſpicere oportet ĩ vrina hec quattuor: hypoſtaſim: colorẽ: ſubãm ⁊ tẽpus. Dicamus aũt vnũquodq̄ in vnoquoq̄ eorum quale oportet eſſe.
¶ Hic declarat hypoſtaſim naturalem penes ſuas conditiones.
Que quidẽ ergo ẜm nãm hypoſtaſis habet alb. col. ⁊ inferiorẽ locũ ⁊ eſt lenis ⁊ indiuiſa ⁊ eq̃lis in multas dies talis ꝑmanẽs: hoc. n. eſt equale in tꝑe ſeruatũ. quecũq̄ ergo ex his quattuor huiuſmodi q̇dem que ẜm nãm ſediminis cõuertũť in cõtrariũ: ſiue vnum ſiue duo: hoc tale nõ ẜm nãm quẽadmodũ ante cõpoſitionẽ ſuperiꝰ de ſubſtãtijs ⁊ coloribꝰ fecimus: ſic ⁊ nunc omĩa cum hypoſtaſi cõponẽtes exordiri habeamꝰ. conuertamꝰ aũt ex his que obſeruanť in hypoſtaſi: omnium vltimũ quidẽ eſt equale: ⁊ tribꝰ ẜm nãm manẽtibus inequale fit quartum.
Quid ſignificat al. hypoſ. ⁊ cõtinua ⁊ ineq̃lis.
Huiuſmodi infirmitatẽ v̾tutis digeſtiue ſignificat. nõ. n. oĩno potuit digerere natura: ſed relin

quit vnū indigeſtū eo ꝙ omnibus diebus digeſtio nō fit: ſed aliqñdo q̇dē digeſtū ſedimē: aliqñ vō indigeſtū. Rurſus igiť cōuertamꝰ ⁊ cōtinuū vt ſint dñerſa illa duo .ſ. vt non ſit hypoſtaſis continua neq; equalis.

¶ Quid ſignificat al. hypoſ. ⁊ nō cōtinua ⁊ nō equalis.

Hec ꝑozi minꝰ digeſta vt deficiētibꝰ ſm digōem duobꝰ: nō ſol. n. equale amiſit ſed ⁊ lene: vt nō ſit cōtinua ſed diſcreta. incidit aūt cōtinuū ſedimen ſpūs incidēs piguis ⁊ nō dimittēs illud eē equale. ꝓpter has igiť cauſas reliquū ſedimē ab his duobꝰ minꝰ digeſtū vno eſt: vtamꝰ autē rurſuſ ī p̄nᵒ q̄ cōceſſum eſt

¶ Quid ſignificat al. hypoſ. non continua ⁊ equalis.

Esto ſedimē nō lene ſed diuulſum: equale vō h̄ tale malū eo ꝙ multus ſpiritus fit ⁊ non poſſit a natura diaforeſim habere vt ſit digeſtus.

¶ Quid ſignificat al. hypoſ. non continua ⁊ inequalis.

Rurſus autē eſto vrina nō cōtinua ⁊ inequalis: hec melioꝛ ꝑoꝛe: nō. n. quotidie diſſipať queād modū equalis: aliqñ tñ diſꝑgiť: aliqñ vero nō. ⁊ ꝓpterea declarat minoꝛē eē ſpm̄ diuellētē cōtinuitatē h̄ aūt oñdamꝰ in exēplo deficientis pulſus. ſi. n. deficiēs pulſus vſq; ad multos dies idē ꝑmanet maiꝰ malū eſt q̄ꝫ quotidie ꝑmutari. hoc. n. ē inequale: igiť meliꝰ ē diuulſū inequale diuulſo equali: ⁊ ꝙ ſtupoꝛ ē audiētibus. Et de hac quidem complexione tanta ſufficiant.

¶ Quid ſignificat continuū eneoꝛima.

Sit igiť ſedimē al. q̇dē. trāſmuteť autē a loco ſuo vt ſit ī medio q̄ vocať eneoꝛima apoto yenoꝛmie q̄ eſt pēdere. Eſto vō ⁊ cōtinuū ⁊ equale hoc mediocriter indigeſtū: nō valuit. n. natura digerere vt inferioꝛē accipet locū. hoc. n. eſt digeſtū: ſꝫ ꝑticipatiōe alicuiꝰ ſpūs incidētis eleuať illud circa mediā regionē.

¶ Quid ſignificat al. nubes ⁊ cōtinua ⁊ equalis.

Si vō mľtꝰ ſpūs fuerit: īpelliť ſedimē ⁊ ſuꝑ mediā ferť regionē occupās ſuꝑioꝛē ſuꝑficiē: ⁊ vocať nubes q̄ſi a methaphoꝛa nubiū. Ea nubes que ſuꝑioꝛē locū occupat al. exñs in fe. acutꝭ ſpumoſos choꝛlericos hu. ſignificat: ⁊ alr̄ ſi in fe ↄtinua al. vrina nubes ſpumoſas hñs malū valde: ſignificat. n. dextras hypocū. doľ. Si in fe. cauſon nigras nubes hꝫ in q̄rtanariū trāſmutari ſignificat. ſi vō nō oīo fuerit ſpūs ac inferioꝛē accipit locū ⁊ demrāt ꝑfectā digōem q̄ ē ſm naturā hypoſ. Itaq; ⁊ q̄cūq; de hypoſtaſi d̄ca ſūt: totidē de eneoꝛimate ⁊ de nube d̄ca oꝫ arbitrari: hmōi. n. pōne ſola tm̄ d̄ria itaq; manifeſtū ē qm̄ ex loco āpliꝰ nihil dicemꝰ q̄ꝫ mēſurā ſignatoꝝ ⁊ ſignificatoꝝ: ꝑmuteť igiť al. choľ. ex hypoſtaſi ⁊ ſit niger.

¶ Quid ſignificat al. hypoſ. nō ↄtinua ⁊ eq̄lis: h̄ docet cognitōem malā hypoſ. ſꝫ magis ⁊ minꝰ.

Hec tale malū: ſꝫ ſi fuerit q̇ddā ī nube nigꝛ minꝰ malū: ſi vō ī eneoꝛimate maiꝰ malū: ſi vō ī hypoſtaſi ꝑfecte malū.

¶ Quid ſignificat al. nubes non continua ⁊ inequalis.

Similr̄ ⁊ in al. ſi. n. al. ⁊ cōtinuū ⁊ eq̄le fuerit hypoſtaſis bonū: ſi vō nubes maiꝰ bonū: ſi vō eneoꝛima manifeſtū ⁊ meliꝰ bonū. ⁊ de triū q̇dē pōne ſufficiēter dictū ē.

¶ Notificatio hypoſtaſiſ a ꝑte coloꝛis.

Quoniā aūt diximꝰ de tpe ⁊ ſubā ⁊ loco: reliquū apponamꝰ de coľ. erat aūt ſm naturā coľ. ſediminis al. h̄ igiť nō ſit al. ſed ni. aut liui. aut pallidū aut ſubꝛu. aut ru. aut viride.

¶ Quid ſignificat rubeū aut ſubꝛu. ſedimen.

Subꝛubeū ḡ ab aquoſo ſāguīe fit vt ſuꝑiꝰ d̄cm̄ ē: ⁊ ſignificat indigōem ſꝫ nō moꝛtē. Rubeū vō factū a ſyncero ſanguīe ſignificat digōem. ⁊ ſi q̇dē fuerit moderatū: neq; abūdātiā hñs neq; indigētiā ſine ꝑiculo eſt maxīe. Qm̄ igiť neq; ſubꝛubeū adducit ꝑiculū materie familiare ē: ꝓpꝛiū vō matēie aquoſi ſāguīs ꝓxīꝫ exñs ſanguini vt amicū coꝛꝑi nō adducit ꝑiculū: qm̄ vō indigōem ſignificat ꝑꝑ h̄ ⁊ tp̄s expectare oꝫ. ex h̄ māifeſtū ē ꝙ ſeq̄ť tp̄s hūoꝝ: hi q̇dē ſanguīe fiūt p̄ꝰ vt phľa ⁊ liquoꝛ: hi vō pꝰ ſan. vt cho. ru. ⁊ mľicꝰ hu. ſyncerꝰ vō ſan. ī medio āboꝝ eſt. Qm̄ igiť ſubꝛu. ap̄pet vrina ſignificat ab aquoſo ſan. hr̄e coloꝛē. aquoſꝰ vō ſan. ꝑoꝛ ē ſyncēo ſan. ⁊ ꝑꝑ h̄ iudigōem ſignificat: nō. n. ꝑfcm̄ appoſuit natura aquo. ſan. coloꝛē. manifeſtū ē igiť qm̄ nequaq̄ꝫ digeſtꝰ ē indiget ḡ tpe nā ad digōem aquoſi ſan. Rubeū vō ſedimen ⁊ criſim futurā in. vij. die ſignificat. ſi. n. in q̄rta die ſuꝑiꝰ nubē hꝫ vrina ru. ⁊ alia digōis ſigna. vij. die: manifeſtū ē qm̄ egritudo iudicabiť. quid ḡ ſignificat ſubꝛu. ⁊ ru. dictū eſt.

¶ Quid ſignificat ſedimen liuidū.

Frigiditatē ⁊ moꝛtificatōem manifeſtat virtutꝭ. Eſt aūt dicere ⁊ aliter: in acutis. n. fe. vrina liuidā hypoſtaſim hñs in ſuꝑuenienti die non ſine periculo.

¶ Quid ſignificat ſedimē viride.

Viride vero ſignificat caloꝛē plurimū: ⁊ kakoeticum egritudinis.

Quid ſignificat ſedimen ſubuigrū.

Subnigra vrina deficit a ꝑfcā nigra. in fe. n. cauſon vrina ſubnigra eneoꝛimata hñs excelſa inſania ſignificat: ⁊ oēs fluxꝰ ſanguīs plīmū ſuꝑueniēt ⁊ criſis cū rigoꝛe ⁊ ſudoꝛe.

¶ Quid ſignificat ſedimē nigrū.

Nigrū aliqñ quidē īdicat frigiditatē: aliqñ vō caloꝛē. determinemꝰ illō ita: ſi q̇dē ꝑceſſerit liuidū deīde ſic factū ē nigrū frigidā hꝫ ſignificatōem. ſi vō viride ꝑceſſerit: ſecutū aūt eſt nigrū: manifeſtū qm̄ a caloꝛe factū.

¶ Hic docet medicū quādā cautelā.

Quoniā aūt al. coľ. bone hypoſ. crediť eſſe ſignū: noſſe oꝫ qm̄ al. co. mľtociēs deludit artificē q̄ſi al. hypoſ. bōa ſit qū nō ſit: ſed ⁊ crudꝰ hūoꝛ albꝰ in ſedimine apꝑet: ⁊ pꝰ albū decipit artificē q̄ſi hypoſta. bona: ſed h̄ q̇dē odoꝛe diſcerniť: fetidū. n. ē. Sed ⁊ lūbis vlceratꝭ ⁊ veſica aut epate aut aliq̄ ꝑticula ꝑ vrinas euacuatis pus emittiť queādmodū dicit hypo. Si ſāguinē migit q̇s aut pus: lūboꝝ aut renū aut veſice vlceratōem ſignificat. ⁊ rurſū q̇buſcūq; ī vrinali v̄ga puſtule naſcūť his ſanie facta ⁊ erupta ſolutio fit.

¶ De ſedimine crudi humoꝛis.

Manifeſtū qm̄ ſanies ꝑ eādē viā euacuata ē: crudꝰ vō hu. ex ineq̄li ſubā determinať ſedimīs. nō. n. eſt cōtinuū iꝑm ſedimen crudi hu. ſed velut diſſolutū in mīma velut harena. Hec q̇dē d̄ca ſunt vt nō decipiať medicꝰ coloꝛe ſed diſcernat hypoſta. ⁊ a ſanie ⁊ a crudo hu. Si. n. ſanguinē ⁊ pus migat ⁊ ſquamas: ⁊ odoꝛ grauis ē aut lūboꝝ aut veſice vlceratiōeꝫ ſignificat. h̄ q̇dē diximꝰ vt nō decipiať artifex: ſed ⁊ harenoſa in vrinis ſedimina ⁊ diuturna: veſicā aut lūbos litiaſiꝫ hr̄e ſignificat. Et alr̄ ſi ſanguinē migat: lūboꝝ ⁊ veſice vlceratōem ſignificat. Hoc q̇dē diximꝰ vt nō decipiať artifex īſpectiōe ſedimīs facti ⁊ a ſanie ⁊ a crudo hu. Et q̄ttuoꝛ q̇dē d̄rias ſedimīs expoſuimꝰ: ⁊ coloꝛē: ⁊ locū: ⁊ ſubām: ⁊ tp̄s: reliquū ē vt hoc ſm ꝑtes quattuoꝛ demōſtremꝰ in deſcriptiōe ſic.

¶ Al. hypoſ. cōtinua equalis: al. hypoſ. cōtinua ineq̄lis: al. hypoſ. nō cōtinua eq̄lis: al. hypoſ. nō cōtinua ineq̄lis

Hec ſunt q̄ttuoꝛ d̄rie deſcriptōis ſediminis. Qm̄ aūt ſedimē tres diximus hr̄e locos: ⁊ ſignificata eoꝛū diximus: ⁊ in deſcriptōe eius queādmodum ⁊ apparens ratio manifeſtat: aut enī inferioꝛē locum habet ⁊ hypoſ. noīať: aut mediū ⁊ eneoꝛima diciť: aut ſuperioꝛē ⁊ nefiľ vocabiť: ⁊ cauſas oīm ꝑꝑ q̄s acceꝑūt locos ⁊ ſigna vel ſignificata eoꝝ diximus: ⁊ in de

ſcꝑtõe eiꝰ q̃ iſeriorē locũ accipit hypoſ. vrias expoſuimꝰ
ad eũdē modũ ⁊ ĩ media hypoſ. q̃ eneorima vocaᷓ facia
mus: ⁊ eiuſdē differētias in deſcꝑtõne dicamus ita:

¶ Al. eneorima continuũ equale: al. eneorima cõtinuũ
inequale: al. eneorima non continuũ inequale: al. eneo/
rima non continuũ equale.

Iſte ergo eneorimatis drie ſũt: q̃s ⁊ in deſcꝑtõe
expoſuimus: ꝓcedens ſmo docebit ſignificata
vniuſcuiuſqꝫ drie q̃d ſignificēt. ſm vo ẽtiã driaꝫ
ſedimĩs ſupiorē locũ tenēt] que ⁊ nubes noiaᷓ: ⁊ hmõi
drias in deſcꝑtiõe exponamꝰ: ⁊ q̃d ſignificēt ſubſequẽti
ratõne dicemꝰ: ⁊ ſignificata hmõi nõ pretermittamus.

¶ Eſt igiᷓ ⁊ eiꝰ deſcꝑtio ſic: Alba nubes nõ ꝯtinua eq̃lis
alba nubes nõ ꝯtinua ⁊ ineq̃lis: al. nubes ꝯtinua equaľ
⁊ alba nubes continua inequalis.

Et de ꝯpľonibꝰ q̃dē driaꝝ triũ hypoſtaſeon dixi
mus nihil pretermittētes: ⁊ in deſcꝑtione expo
ſuimus. ¶ Diuerſitas vrine a ꝑte corꝑis.

Quoniã hũanũ corpꝰ ex tribꝰ ꝯſiſtit. ſ. ex ſpiritibꝰ
humoribꝰ: ⁊ ex terreis. i. firmis ꝑtibꝰ. hũida vo
corpꝰ ꝯſtituētia ſũt humores ⁊ eoꝝ ſupfluitates
Quecuqꝫ q̃dē ex putrefact] hu. ꝑ vrinas exeũt ſufficiēter
expoſuimꝰ. Dicamꝰ igiᷓ nũc q̃ ex ip̃is ꝑtibꝰ firmis corꝑis
mingũᷓ vt ꝑfecta: ⁊ nõ minꝰ hñs de vrinis doctrina fiat
Eteni eaꝝ firmaꝝ ꝑtiũ molliores q̃dã ſũt ⁊ liq̃facte ĩ olei
ſubãm: aut in aliquã aliã formã aſſimilanᷓ. Qm̃ g̃ pin/
guedo ⁊ caro molliora firmaꝝ ꝑtiũ ſũt ⁊ hũidiora. ꝑmũ
q̃dē reſoluit fe. piguedinē vt oim firmaꝝ ꝑtiũ ſolubiliorē
deĩde carnē. piguedinē g̃ liq̃factã in olei ſubãm trãſmu
tat calꝛm. ⁊ qm̃ eadē nõ ſimľ reſoluiᷓ ſꝫ hꝫ q̃õdã ꝑ̃ncipiũ
reſolutõis ⁊ aſcenſũ ⁊ ſtatũ: tꝑũ eiꝰ cognitiõeꝫ dicamꝰ.

¶ Quid ſignificat vrina oleaginoſa: ⁊ de differẽtijs
oleaginarum vrinarum.

Principiũ q̃dē oleaginaꝝ vrinaꝝ ẽ qũ olei colorē
hñtes augmẽtũ vo appentes vt oleũ. ſtatus vo
ẽ q꞉ ſunt oleagine: ergo olei colorē hñtes pri̇ci/
piu liq̃factõis declarãtes q̃ſi aquoſe appent. q̃ vo appẽt
vt oleũ tẽꝑis augmẽto facte mirtiõem ꝑfectiorē olei ad
vrinã hñt: oleagine vo facte q̃ ĩ ſtatu ſũt vrine tote oio:
⁊ in coľ. ⁊ in ſubã velut oleũ ſunt: vrina in fe. oleagina
ſubnigra veniẽs: inciſionē ex ſpaſmo ⁊ mortē ſignificat.
Qm̃ aũt piguedo vľis ẽ ſm pľes diuidiᷓ ꝑtes: aut. n. ſꝫ lũ
bos ⁊ circũuoluiᷓ: ⁊ q̃ſi opit. i. coopit eos: aut ſm omẽs
corꝑis ꝑtes circa lumbos pĩguedine reſoluta ⁊ ꝑ vrinas
exeũte magis ſiľ exitꝰ fiet q̃ꝫ ea q̃ in toto corꝑe ẽ pingue/
dine: eo ꝙ hec q̃dē ꝓpe vrinales meatꝰ ſit: hec vo lõge ab
his. Hypo. aũt diſcrete ꝯſiderãs ſcꝑ̃ſit ita ĩ aphoriſ. Qui
buſcũqꝫ pigue ſedimē ⁊ mľtũ his nefreticã ſignificat.
Manifeſtũ aũt qm̃ lũboꝝ pĩguedine reſoluta ⁊ aliᷓ vri
na ĩ cauſon piguē hypoſ. hñs mortē ſignificat. ſine fe. vo
ſenibꝰ h̃ tale factũ parapligiã ſignificat. i. ſoľonē ꝑtis. Et
de oleaginis q̃dē vrinis ex liq̃factõne pĩguedinis factis
ſufficiãt que dicta ſunt. Quid ſignificãt peta
loydes vrine: ⁊ de petaloyde hypoſtaſi.

Quoniã igiᷓ ſolide corꝑis ꝑtes hñt in ſeip̃is ex lõ/
gitudine ⁊ latitudine ⁊ ꝓfũditate: q̃cũqꝫ q̃dē ĩ
latitudine dilacerãᷓ vel in ſupficie radũᷓ: quaſi
q̃dã petula ĩ vrinis appẽtia: veſice vitij talia ſunt demon
ſtratiua. denõiatiõem aũt hñt ex his q̃ ſũt ſiľia petalis q̃
ex detritis triticis ſunt. ſm vo ſupra dictũ modũ ⁊ ex lũ/
bis determinãᷓ. Si. n. fuerit fe. ⁊ vrina petaloydes ſubãs
hñs totũ patiᷓ corpꝰ: ſi vo nõ ſit fe. veſice paſſio eſt. Hec
ꝑ indigõem ⁊ digõem terminãᷓ. ſi. n. cũ indigeſtõe totiꝰ
corꝑis malũ eſt: ſi vero digõ ſit: veſice malum.

¶ Quid ſignificãt furfuree hypoſtaſes vrine.

Quãdo vo fe. occupat ſm ꝓfũda vaſoꝝ hypoſta
ſes furfuree fiũt ⁊ groſſiores de petaloydibꝰ ſũt
tales igiᷓ vrine ꝑ̃dictis hypoſtaſibꝰ ſm eũdē mo/
dũ ſignificatiue: ⁊ veſice paſſionē eē ⁊ totiꝰ corꝑis. ſi enĩ
aſſit fe. totiꝰ corꝑis malũ: ſi vo nõ veſice: ⁊ ſiq̃d indigeſtũ
ſit totiꝰ: ſi vo digñ veſice: ſicut hypo. dicit: q̃buſcunqꝫ in
pingui vrina furfurea cõueniũt his veſica ſtabit.

¶ Quid ſignificent crinoydes vrine.

Si vo occupet fe. ſm tres dimẽſiões corꝑis. ſ. lõ.
la. ⁊ ꝓfũ. hmõi furfureis groſſiores fiũt: ⁊ vocãᷓ
crinoydes. ſcias aũt h̃ tale fieri ſi aliq̃s ſubleuãs
molã triticũ molẽtē in groſſiores ꝑteſ tritici opaᷓ: tales
groſſiores ꝑtes tritici crinoydes noianᷓ. ex his igiᷓ ⁊ q̃ ĩ
vrina appẽt denoiatõeꝫ accepũt. Fiũt aũt hmõi crinoy
des vrine: aut ꝑꝑ liq̃factõem ſolidoꝝ vehemẽtē: aut ꝓpᷓ
exuſtionē ſanguĩs. Sed ſiq̃dē al. fuerit ſolidoꝝ ẽ paſſio:
ſi vo rubee ſan. queãdmodũ dicit hypo. in fe. acutis vria
coľ. crinoydes ⁊ al. hypo. hñs: malũ. ⁊ aliter in fe. diutur
nis vrina crinoydē hypoſtaſim hñs alijs ſalutaribꝰ exñ/
tibus diſceſſum ſignificat. Vrina in fe. eneorima crinoy
dē hñs diuturnã ſignificat egritudinē: ⁊ de groſſioribꝰ
q̃dē hypoſtaſibꝰ q̃ in vrinis ſũt ⁊ appent ſufficiãt ꝑ̃miſſa.

Quid ſignificēt diuerſe vrie: ⁊ fetida vria q̃d ſignificet.

Fetida vo vrina drias ſignificat: vrina mali odo
ris ⁊ mordax: hũorũ putredinē ſignificat. ⁊ rur/
ſum in fe. aquoſa: ⁊ al. vrina in al. eneorimatibꝰ
fetida paracopim ſedat. ⁊ aliter vrina in acutiſ fe. piguis
nigra ⁊ fetida veſica nihil mali hñte mortē ſignificat. et
aliter vrina odorē hñs grauē liq̃factõeꝫ ſignificat: ſigni/
ficat vo putredinē ⁊ mortificatõem nature. ⁊ de huiuſ/
modi quidem vrinis ſufficient que dicta ſunt.

¶ De ſedemibꝰ ⁊ coloribꝰ atqꝫ ſubſtãtijs ſimul cõiũctis.

Quoniã aũt ꝑ̃us ⁊ ſubſtãtie tenuis ⁊ piguis cuꝫ
coloribꝰ cõplexiões fecimꝰ: nũc coniũgamꝰ effu
ſionē ⁊ ſedimē cũ cõpetẽtibꝰ coloribus: ⁊ quid
ſignificet hoꝝ ſingulũ apponamꝰ: ⁊ qm̃ ſedimē ſm ſub/
ſtãtiã eſt pigue: manifeſtũ aũt qm̃ digõe tale factũ ẽ aut
ex abũdãtia piguiũ ⁊ crudoꝝ hu. ceteꝝ: hoc cũ tenui ſub
ſtãtia ſedimē cõuenire nõ põt. ¶ Iũgamꝰ igiᷓ ip̃am effu/
ſionē pinguē cũ hypoſtaſi ⁊ cũ rub. coľ. ⁊ cũ ſubru. In
cõplexiõibꝰ. n. his indigõem ſignificãtes colores conue
nire nõ pñt. ¶ Incipiamꝰ ergo cõplexionē facē cũ ſubru.
⁊ rub. coľ. qm̃ hic ab aquoſo ſan. fit: hic vo ex ꝑfecto. oꝫ
aũt cognoſcere qm̃ q̃dã coľ. cõiũcti in ſubſtãtijs effuſio/
nis ip̃i etiã in hypoſtaſibꝰ nõ tñ ꝑfecti: q̃dã in ſubſtãtijs
fiũt: ſed in hypoſtaſibꝰ impfecti.

¶ Sedimē pigue ⁊ ſubru. cũ pigui ſubſtãtia vrine.

Hec cõplexio cõſtat queãdmodũ ſupiꝰ dictum: ⁊
ſignificat lõgitudinē egritudinis: vel vt ſi ſit vri
na ſubru. ⁊ hypoſta. ſubru. ⁊ cõtinua ⁊ equalis:
ſedimē pinguē ⁊ rub. cum pingui ſubſtãtia vrine.

¶ Sedimē pigue nigrũ cũ pigui ſubã vrine ⁊ nigra.

Tea cõplexio conſtat: ⁊ ſignificat multitudinē
ſan. ⁊ ex ſubſtãtia ⁊ ex ſedimine.

De ſedimine nigro ⁊ pigui cũ ſubã pigui.

Et hec complexio cõſtat ⁊ mõſtrat aduſtionē ⁊
ſm ſubſtãtiã ⁊ ſedimē: ſiľr aũt ⁊ cũ coloribꝰ cõ/
tingẽtibꝰ cõiũgi ſubſtãtie ⁊ ſedimini eadē ſigni/
ficata declanᷓ ſupfluitatis ⁊ indigentie: excepta medio/
critate vtroꝛũqꝫ: ſubſtãtie ⁊ ſediminis cũ ſm naturã co/
loribꝰ. ſ. ſubru. ⁊ cũ rufo: eteni hec ſignificãt ꝑfectã dige/
ſtionem: ⁊ in ſubſtãtia: ⁊ in ſedimine: ⁊ in colore. Et de
vriuarũ quidē diſciplina: ⁊ ſm genera ⁊ ſpẽs ⁊ differen/
tias conuenienter expoſuimus.

¶ Explicit liber vrinarũ Theophili.

Quoniã ordo ĩ ſcibilibꝰ ē cã facilꝫ mẽorie eoꝝ: teſtãte Arl. ĩ liº ſuo ꝺ̃ mẽoria ⁊ remiſcẽtia. igiꝫ cupiẽs apud ſtudẽtes ĩ ſcia medicĩe aphoꝝ ſcibiliũ hip. facilẽ eẽ memoriã: ꝓpoſui hippocꝛ̃ticos aphos ĩ ordinẽ dirigẽ vl̃ redigẽ iuꝫ poſſe. auſus tñ h̃ cũ q̃dã temeritate ꝑficẽ: qũ prudẽs hip. agricola ñ tẽtauerit ſupra h̃ vt iſinuare vr̃ ĩ ɔmẽto illiꝰ aphi q̃nte ꝑticule: Quecũqꝫ fri. ⁊ dẽſas m̃rices h̃ñt ⁊c̃. ⁊ qũ ps medicĩe theorica ſũme ꝑti pratice ꝑponaꝫ tãq̃ꝫ ordĩata ĩ fine ipſi finꝫ: ĩ ordinãdo ipſos aphos ĩ vnaq̃qꝫ ꝑticula ꝑti theorice ꝑtinẽtes ꝑponã: poſtea ꝑti practice ꝑtinẽtes ſubiũgã: Uita breuis ars ⁊c̃. Aphi hip. ꝑticule ꝑme inꝫ quos ꝑmiſſo, pemio ē ſolũ vnꝰ aphs ꝑti theorice ꝑtinẽs. ſ. 12 Paroxiſmos ⁊ ɔſiſtẽtias. nã hip. ĩdẽs regimẽ egroꝝ corpoꝝ ꝑ dietã ꝑ quã maxĩe ĩdicat reditꝰ ꝑoxiſmoꝝ: ⁊ ꝑ tꝑa morbi vl̃ia: voluit ꝑus illa in ꝑfato apho ꝑ ſigna apparentia ⁊ poſt appentia docẽ cognoſcere. Nota nũerꝰ ꝑcedẽs ē capituloꝝ: ſequẽs vo chartaꝝ.

Aphi ꝑme ꝑticule ꝑti practice ꝑtinẽtes ſũt de regimĩe corꝑis hũani ꝑ dietã ⁊ euãtionẽ: ⁊ ꝑº ꝑ dietã ɔſiderando diete q̃ ̃titatẽ q̃ꝫtũ ad rẽ oẽꝫ de illa iudicantẽ.
4 Tenues ⁊ certe diete. 10
5 In teuuis dietl peccãt. 10
6 Ad vltias regitudĩes. 10
7 Ubi ġ ſm acumen. 10
8 Qñ ĩ ſtatu ē egritudo. 10
10 Quibꝰ ɔtinuꝰ ē ſtatꝰ. 10
11 In ꝑoxiſmis ſubt̃hẽ oꝫ. 11
19 His q̇ ĩ circuitibꝰ exacu. 13
9 Contẽplari aũt oꝫ. 10
13 Senes facilĩe ferũt ie. 12
14 Qui creſcũt ꝑlimũ h̃ñt. 12
15 Uẽtres hyeme ⁊ vẽ cal. 12
18 Eſtate ⁊ autumno. 13
16 Hũide diete oibꝰ febrici. 13
17 Et q̃bꝰ ſemel aut bis. 13
20 Ea quoꝝ chryſis fit. 14
De regĩe corꝑis hũani ꝑ euãtionẽ: ⁊ ꝑº in vl̃i.
2 In ꝑtubatiõibꝰ vẽtrl ⁊ 9
3 In exercitãtibꝰ ad ſũm. 9
21 Que educere oportet. 14
25 Si q̃lia oꝫ purgari pur. 12
22 Digeſta medicari mo. 14
23 Que egeruntur. 14
24 In acutis paſſiõibus. 4
Aphi ſcõe ꝑticule ꝑti theorice ꝑtinẽtes vl̃r ſũt ꝺ̃ ꝓnoſticatiõe ⁊ q̃buſdã cauſ egritudinũ: ⁊ ꝑº de ꝓnoſticatiõe in ſanis corporibus.
39 Senes iuuẽibꝰ ꝑleꝝqꝫ 19
20 Quibuſcũqꝫ iuuenibꝰ 16
53 Quicũqꝫ vẽtres hũid. 20
44 Craſſi valde ſm nãꝫ. 19
54 In magnitudĩe corꝑ. 20
De ꝓnoſticatiõe in corꝑibus neutris: ⁊ ꝑmo de corꝑibus neutris decidentie.
5 Labores ſpõtanei. 15
3 Somnus ⁊ vigilia. 15
De ꝓnoſticatiõe ĩ corꝑibꝰ neutris conualeſcentie.
7 Quecũqꝫ ĩ ml̃to exten. 15
31 Ex egritudĩe bñ reficiẽ. 18
8 Si ex egritudĩe q̇s nõ. 15
32 Pleruncqꝫ omnes. 18
De ꝓnoſticatiõe ĩ corꝑibꝰ egris: ⁊ ꝑmo de ꝓnoſticatione in cõi in illis.
34 In morbis minꝰ ꝑiclit. 18
27 Nõ ſm rõnẽ alleuiatl 18
De ꝓnoſticatõe ꝓꝑa ĩ corꝑibꝰ egrl: ⁊ ꝑº ꝺ̃ ꝓnoſticatiõe ꝑ ſigna ſũpta ab actiõe leſa.
33 In oĩ egritudĩe ɔforta. 18
1 In quo morbo ſõnꝰ. 14
26 Febrem in ſpaſmo. 18
2 Ubi ſõnꝰ deſipiẽtiã ſe. 15
6 Quicũqꝫ dolẽtes aliq̇d. 15
41 Quicũqꝫ exſoluũꝫ fre. 15
De ꝓnoſticatiõe ꝓꝑa ꝑ ſigna ſũpta a mutato exeũte.
14 In vẽtris fluxibus. 15
43 Strangulatoꝝ ⁊ diſſo. 19
De ꝓnoſticatiõe ꝓꝑa ꝑ ſigna ſumpta a mutata q̃litate ⁊ exeunte ſimul.
35 Ubi fauces egrotant. 15
De ꝓnoſticatõe ꝓꝑa ꝑ ſig̃ ſũpta a mutata q̃litate ſolũ.
15 In oibꝰ morbis ea q̃ cẽ. 18
28 Febricitãtibꝰ nõ oino. 18
De ꝓnoſticatiõe magis ꝓꝑia in egris corporibus.
19 Acutoꝝ maloꝝ. 16
23 Acute egritudines. 17
24 Septime q̃rta maniſe. 17
13 Quibuſcũqꝫ criſis fit. 15
12 Que relinquũꝫ poſt. 15
47 Circa generationẽ ſa. 19
42 Apoplexiam fortem. 19
40 Branci ⁊ corize. 14
25 Eſtiue quartane. 17
De q̃buſdã cauſ eġtudinꝫ
4 Nõ plenitudo. 15
17 Ubicũqꝫ cibꝰ ꝑ̃ꝫ nãm. 16
Aphi ſcõe ꝑticule ꝑti practice ꝑtinẽtes ſũt de regimĩe corpoꝝ. ⁊ ꝑº de regĩe ſanoꝝ q̃ꝫtũ ad ea q̃ adminiſtrari dñt.
38 Paꝝ deterior cibꝰ. 19
48 In oĩ motiõe corꝑis. 19
49 Aſſueti aſſuetos ferre. 19
50 Ex multo tꝑe ɔſueta. 19
De regĩe ſanoꝝ corꝑũ q̃ꝫtũ ad ea q̃ ꝺ̃bẽt ab eiſ ꝓhibẽri
36 Sana h̃ñtes corꝑa ꝓh. 18
37 Sana h̃ñtes corꝑa. 19
16 Ubi ĩdigẽtia nõ oꝫ lab. 15
De regĩe egroꝝ corpoꝝ: et ꝑº vl̃i cui ꝑmittiꝫ cõis canon in curatione attẽdendus.
22 Ex plenitudĩe q̃cũqꝫ. 17
9 Corꝑa oꝫ vbi q̇s volu. 15
10 Nõ pura corpora. 15
52 Oia ſm rõnem faciẽti. 19
51 Scõm multũ ⁊ repẽ. 20
29 Inchoãtibꝰ morbis. 18
30 Circa ꝑncipia ⁊ fines. 18
De regmĩe acutoꝝ ꝑticulari egroꝝ.
45 Epilepticoꝝ iuuenibꝰ 19
21 Potꝰ ĩdigẽtiã ſoluit. 17
46 Duoꝝ doloꝝ q̇ ſimul. 19
De regĩe ɔualeſcentiũ.
11 Facilꝰ ē repleri cibo. 15
18 Eoꝝ que nutriunt. 16
Aphi t̃rtie ꝑticule ꝑti theorice ꝑtinẽtes ſũt de cãis egritudinũ q̃ ſũt aer ſiue tꝑs ãni ⁊ etas ⁊ de ꝓnoſticatiõe ĩ eiſdẽ ꝑ ꝑdicta cã. ⁊ ꝑº in vl̃i.
1 Mutatiões tẽpoꝝ ge. 20
20 Egritudines q̃dẽ oẽs. 22
8 In ſiccis tẽporibꝰ. 20
10 In autũno acute egrit. 21
7 Egritudines ĩ pluuial. 22
8 Quotidiane võ ɔſtões. 22
6 Auſtrini flatus. 20
De cã egritudinũ q̃ ē tꝑs ãni ĩ ꝑticulari. ⁊ ꝑº ɔſiderando tẽpora ſeorſũ et ſingulr̃.
21 Uere ſiq̇dẽ manie ⁊. 22
22 Eſtate võ q̃dam. 23
23 Autũno võ ⁊ eſtiuoꝝ. 23
11 Autũnꝰ ꝑtiſicl mortalis. 21
24 Hyeme pleuretides. 21
De cã egritudinũ q̃ ē tꝑs ãni ɔſiderãdo tempora ãni vt inuicẽ combinanꝫ.
12 De tꝑibꝰ võ ſiq̇dẽ hyẽs. 21
15 Si võ autũnꝰ borealis. 22
13 Si võ auſtrina fuerit. 21
14 Si eſtas ſicca. 21
De cã egritudinũ q̃ ē etas quõcũqꝫ diuerſificata.
25 In etatibꝰ võ. 23
26 Qui võ ꝓducũt. 23
27 Senioribꝰ nõ factis: 23
28 Senioribꝰ ⁊ ad iuuẽtu. 23
30 Adoleſcẽtibꝰ võ. 24
31 Ultra võ hãc etatẽ. 24
32 Senioribꝰ võ diſnie. 24
De ꝓnoſticatiõe egritudinũ ꝑ tꝑa anni in vl̃i.
16 Cõſtõneſ anni ſicce. 22
5 In horis qñ eadẽ die. 20
9 In moderatl tꝑibus. 21
De ꝓnoſticatiõe egritudinũ ꝑ tꝑa ãni in ꝑticulari.
7 Qum eſtas fit ſimilis. 20
De ꝓnoſticatiõe egritudinum per etates.
29 Plurime pueris paſſi. 23
Aphi t̃rtie ꝑticule ꝑti practice ꝑtinẽtes ſunt de regĩe corꝑũ. ſ. tꝑa ãni. ⁊ ꝑo ĩ vl̃i penes ɔplr̃ones etates ⁊ ɔſuetudines.
2 Nãꝝ he q̇dẽ ad hye. 20
4 Etates q̇dã ad regio. 20
3 Egritudinũ alie. 20
De regimĩe ꝑdicto penes quandam etatẽ.
19 Scõꝫ horas q̇dẽ verl. 22
Aphi q̃rte ꝑticule ꝑti theorice ꝑtinẽtes ſũt de ꝓnoſticatiõe ſeu ſignificatõe. ⁊ ĩ ꝑº in vl̃i q̃ꝫtũ ad locũ euãtionis
17 Nõ febricitãtibꝰ. 25
18 Sup diaphragma. 25
20 Nõ febricitãtibꝰ. 26
De ꝓnoſticatiõe ĩ ꝑticulari. ⁊ ꝑº ꝑ ſigna ſumpta a morbo ⁊ motu eius.
55 In bubonibus. 28
51 In febribꝰ apa nõ ſo. 28
59 Tertiana in ſeptem. 29
44 Quibuſcũqꝫ febres l. 28
60 Que iudicãꝫ ĩ paribꝰ. 29
17 A ſpaſmo aut tetano. 29
De ꝓnoſticatõe ꝑ ſigna ſũpta ab accidẽte: ⁊ ꝑº ꝑ ſigna ſũpta ab actõe mutata l̃ leſa
11 Quibuſcũqꝫ torſiões. 25
31 Laborioſis febribus. 26
32 Quibuſcũqꝫ ex febr b. 27
33 Si võ ⁊ ꝑus doluerit. 27
34 Si a febre habito tũo. 27
35 Si a febre habito coll. 28
62 Quibuſcũqꝫ ĩ febribꝰ. 29
46 Si rigor inciderit. 28
29 Quibuſcũqꝫ ĩ fe. ſexta. 26
58 A cauſone hito rigor. 28
30 Quibuſcũqꝫ exacerba. 26
49 In nõ deficiẽtibꝰ feb. 28
50 Ubi ĩ febre nõ defici. 28
54 Quibꝰ ꝑlmqꝫ tuſſes. 28
66 In febribꝰ ⁊ ſomnis. 29
67 In febribꝰ ſpũs. 29
68 In febribꝰ acutis. 29
73 Quibꝰ hypocõdria ſu. 30
De ꝓnoſticatione ꝑ ſigna ſũpta a mutato exeũte: ⁊ ꝑº a a mutato egrediente per totum corpus vt ſudore.
37 Fridi ſudores cũ fe. 27
38 Et vbi ĩ corꝑe ſudor. 27
41 Sudor multꝰ ex ſõno. 28
42. Sudor multꝰ fridꝰ. 28
De ꝓnoſticatione ꝑ ſigna ſũpta a mutato exeũte ꝑ ꝑtẽ corꝑis egrediẽte: ⁊ ꝑmo ꝑ ſigna ſumpta ab egeſtione.
21 Egeſtioneſ nigre. 26
22 Egritudĩbꝰ q̇buſcũqꝫ. 26
23 Quibuſcũqꝫ ĩ febribꝰ l. 26
24 Dyſenťia ſi a felle nig. 29
25 Sanguis ſurſum. 26
26 Nigre egões ſi a dyſẽ. 26

60 Quibuſcūq; aur. 29
28 Quibuſcūq; fel. 26
¶ De ꝓnoſticatōe ꝑ ſi
gna ſumpta a ſputo.
47 Exſcreatiões ſi. 28
De ꝓnoſti. ſūpta ab
ocul' q; a lachrymis.
52 Quibuſcūq; i fe. 28
¶ De ꝓnoſticatiōe ſū
pta ab vrina oīmodo
69 Quibꝰ vrīe gſſe. 29
70 Quibꝰ vrīe i feb. 29
71 Quibꝰ i ſeptima. 30
72 Quibꝰ vrīe lipiđ. 30
73 Quibus ſpes eſt. 30
75 Si ſā. aut pꝰ mix. 30
76 Quibꝰ i vrina gſ. 30
77 Quibꝰ i vria pig. 30
78 Quibuſcūq; ſan. 31
79 Quibuſcūq; i vri. 31
81 Si ſā. aut pꝰ mig. 31
82 Quibꝰ in vriali. 31
83 Vrīa mlta noctu. 31
De ꝓnoſtic. ꝑ ſigna
ſūpta a mutata q̄litate
39 Et vbi ī corpe ca. 27
40 Et vbi ī toto co. 28
49 In ñ oficiētibꝰ f. 28
63 Quibuſcūq; ī fe. 29
65 In febribꝰ cc̄ vē. 29
53 Quibꝰ ī dētibꝰ li. 28
¶ Aphi iiij. ꝑticule ꝑti
practice ꝑtinētes tctāt
ꝑſri ō eūone actuali q̄
bꝰ q̄dā canō ī curatōe
morboꝝ pacitoꝝ exe
quēdꝰ ꝑmittit ſ; pꝰ pōi
tōbitꝰ modꝰ ī purgōe
10 Medicari ī valō. 25
9 Mel'icos vo īfer. 25
2 In pharmaciiſ ta. 24
12 Quibꝰ vētres du. 25
3 Si q̄lia purgari. 25
4 Purgare q̄dē. 25
5 Sub cane. 25
6 Graciles ꝛ faciles. 26
7 Difficile vomētes 25
8 Ptiſicos. 25
13 Ad helleboros. 25
14 Qū biberit q̄s. 25
15 Qū voluer' ducē. 25
16 Hellēborꝰ ē picu. 25
19 Quicūq; ī phar. 25
1 Pregnātes ſi du. 24
Aphi v. ꝑticule ꝑti
theorice ꝑtinentes ſūt
ō ꝓnoſt. ꝛ q̄buſdā cāiſ
morboꝝ gignitiuis in
aborſu ꝛ cꝰ dā accñtis
qđ ē ſterilitas: ꝛ pº in
vl'i ꝑ ſig̃ oīſ mōi: ꝛ pº ꝑ
ſigna ſūpta a morbo.
8 Epilepſie quibus. 31
9 Quicūq; pleureti. 31
10 Ptiſis fit 31
11 Quicūq; ſq̄nācia. 32
16 Quicūq; pleuret. 32
69 A q̄rtanis habiti. 36
¶ De ꝓnoſti. vl'i: ꝛ pº
ꝑ ſig̃ ſūpta ab accñte: ꝛ
pº ab actione mutata.
1 Spaſmꝰ ex helleb. 31
2 In vulnē ſpaſmꝰ. 31
3 Sāguie multo flu. 31
4 Spaſmꝰ innatꝰ ꝛ. 31
6 Si inebriatus. 31
7 Quicūq; a tetano. 31
65 Quibꝰ tūoreſ ī v. 36
66 Si vulneribus. 36
68 Rigores ī mulie. 36
De ꝓnoſti. ꝑ ſig̃ ſū
pta a mutato exeunte.
12 Qui a ptiſi mole. 32
13 Quibuſcūq; ptiſic. 32
15 Ptiſi hito diaria. 32
14 Quicūq; ſā. ſpūo. 32
¶ De ꝓnoſtic. ꝑ ſig̃ ſū
pta a q̄litate mutata.
70 Quibꝰ circūtēdi. 36
71 Ictericí nō valō. 36
De ꝓnoſticatiōe in
ꝑticulari ꝑ ſig̃ ſūpta ī
mulieribꝰ appētia: ꝛ p̄
mo ꝑ ſigna appentia ī
mulieribꝰ ꝑgnātibꝰ.
30 Mulieri ī vt̃o hñti
ab aliqua. 33
36 Mulieri ī vtero ha
benti ſi ſubito. 33
37 Mulieri ī vtero 33
40 Mulierē ſi viſ. 34
41 Mul'r ſi q̄ō ma. 34
42 Si mulieri ꝑgn. 34
43 Que ꝑter nām. 34
44 Quecūq; corpa. 34
47 Fetꝰ mar' q̄dē. 34
49 Mulieri in vtero
habēti tenaſmon. 34
53 Quecūq; corrup. 34
55 Quecūq; ī vt̃o. 34
60 Mulieri ī vt̃o. 35
61 Si ml'ieri purga. 35
35 Mulieri mēſtru. 33
51 Quecūq; in vt̃o ha
bēt hiſ circūcludit. 34
¶ De ꝓnoſticatōe ꝑ ſi
gna appentia ī mulie
bꝰ nō ꝑgnātibꝰ: ꝛ pº ꝑ
ſigna ſignificantia fe
cūditatē vl' ſterilitatē.
59 Ml'r ſi ñ accepit. 35
40 Mulierē ſi vis. 34
45 Quecūq; exñteſ. 34
De ꝓnoſticatōe ꝑ ſi
gna appentia ī mulie
ribꝰ nō ꝑgnantibꝰ et ſi
gnificātia alia a ꝑdict'
39 Ml'ibꝰ q̄bꝰ ad m. 33
31 Mulieri ſang. vo. 33
32 Mul'i mēſtruis. 33
34 Mulieri q̄ a ma. 33
35 Ml'ieri mēſtrua. 33
38 Si ml'r q̄ neq; ꝑg. 33
54 Quibuſcūq; os. 34
56 In fluxu ml'ibri. 34
57 Mēſtruiſ ꝑl'ibꝰ. 34
58 In ano phl'ones. 35
¶ De q̄bꝰ dā cauſ mor
boꝝ gignitiuiſ ꝛ accñt'
cuiſudā qđ ē ſterilitas
ꝛ ēt aborſus: ꝛ pº de q̄
buſdā cauſ morboꝝ.
17 Calidū nocet. 32
18 Fridū vo ſpaſmū. 32
19 Fridū inimicū. 32
21 Vlceribꝰ fridū. 32
22 Calidū ſaniē fa. 32
24 Fridū velut nix. 32
¶ Cā ꝑdictorū docet
hip. laudabilē aquam
cognoſcere.
26 Aq̄ q̄ cito caleſit. 33
De cauſis generati
nis ſterilitatis.
62 Quicūq; fridas ꝛ. 35
63 Sil'r iunioribus. 35
¶ De cauſis generati
uis aborſus.
29 Ml'r ī vt̃o hñs. 33
33 Mul'i ī vt̃o hñti. 33
Aphi v. ꝑticule ꝑti
practice ꝑtinētes ꝑſri
ō curatiōe tacta: ꝛ pº ō
ea q̄ ꝑ alt̃antia ꝑficit.
20 Quecūq; īfrida. 32
23 In his vo oꝫ vti. 32
21 Eſt aūt vbi. 32
25 In articul' dolo. 35
¶ De curōne q̄ ꝑ eūan
tia l' ꝯſtrīgētia ꝑficit.
28 Muliebria edu. 33
48 Ad mrīcē ꝑcipi. 34
67 Poſtiora capit'. 36
50 Mulier' mēſtru. 34
De curōne q̄ ꝑ alt̃an
tia ſil' ꝛ eūantia ꝑficit.
64 Lac dare caput. 36
65 Quibꝰ tūores. 36
46 Si mrix ī vteb. 34
27 Quibuſcūq; bibē. 33
¶ Aphi vi. ꝑticule ꝑti
theorice ꝑtinēteſ ſūt ō
ꝓnoſticatōe ꝛ cāiſ q̄ꝝ
rūdā paſſionū ſiue ac
cidētiū: ꝛ pº ō ꝓnoſti
catōe ꝑ ſig̃ appentia ī
corpibꝰ neutr' ocidētie
2 Quibꝰ nares hūiđ. 37
51 Quibuſcūq; ſanis 40
De ꝓnoſti. ꝑ ſig̃ ap
ꝑētia ī corpibꝰ egris: ꝛ
pº ꝑ ſig̃ ſumpta a loco
paſſionis.
18 Veſicā īciſam. 38
19 Qñ iciſū fuerit. 38
25 Hereſipilā extri. 38
37 Sq̄nāte habito. 39
41 Quibuſcūq; ſāi. 39
7 Dolores ꝛ tūore. 37
¶ De ꝓnoſt. ꝑ ſig̃ ſūpta
a paſſiōe ſiue morbo.
21 Maniacis varic. 38
28 Eunuchi nō po. 38
40 Qubuſcūq; do. 29
46 Quibuſcūq; gi. 40
59 Quibuſcūq; a. 41
60 Quibuſcūq; a. 41
33 Quibuſcūq; cal. 39.
8 Hydropic' vulne. 37
45 Vulnera q̄cūq;. 40
11 Melācholicis ꝛ. 37
49 Quibuſcūq; tu. 40
50 Quibuſcūq; cc̄. 40
57 Apopletici. 41
¶ De ꝓnoſt. ꝑ ſig̃ ſūpta
ab accñte: ꝛ pº ꝑ ſig̃ ſū
pta ab actiōe mutata.
1 In diuturnis lyē. 36
3 In diturnis dyſē. 37
6 Nephretici ꝛ cc̄. 37
9 Late puſtule. 37
13 A ſingultu hito. 37
23 Si timor. 38
26 Quibuſcūq; ī cau. 38
32 Aridū fluctuātes. 39
34 Hydropic' tuſſ. 39
51 Attēdē oportet. 41
52 Diſſipiētie. 41
54 In acut' paſſio. 41
55 Podagrica ꝛ. 41
44 Quibꝰ cūq; ex. 40
De ꝓnoſti. ꝑ ſig̃ ſū
pta a mutato exeunte.
10 Caput dolēti. 37
17 In oculis patiē. 37
27 Quicūq; ēpici. 38
16 A pleuretide ha. 37
15 A diaria hito. 37
31 Trauli a diaria. 39
14 Ab hydrope ha. 37
20 Si ī vētrē ſang. 38
43 Quicūq; ſplen. 40
48 Spleneticí dyſ. 40
58 Si omētū erupi. 41
55 In mel'ic' egritu. 41
29 Mulier nō po. 39
30 Pueri nō poda. 38
¶ De ꝓnoſti. ꝑ ſig̃ ſū
pta a mutata q̄litate.
4 Circūfluētia vlce. 37
42 Icterici ſi ep du. 39
De cāis quorūdā ac
cidētiū ſiue quarūdā
paſſionū.
39 Spaſmꝰ fit ex pl. 39
¶ Aphi ſexte ꝑticule
ꝑti pratice ꝑtinētes q̄
dr̃ preſeruatiua.
47 Quibuſcūq; phle
botomia aut ꝛc̄. 40
Et ꝑti practice ꝑti
nētes q̄ dr̃ curatiua ō
q̄ ꝑmittit vnꝰ canon ī
cura q̄ꝝdā paſſionum
attendendus.
5 Dolores ī latibꝰ. 37
22 Quibuſcūq; dol. 38
31 Dolores oculoꝝ. 38
38 Quibuſcūq; ab. 39
12 Emorroides ſa. 37
36 Diſſuriā phl'ois. 39
¶ Aphi vij. ꝑticule ꝑti
theorice ꝑtinēteſ ſūt ō
ꝓnoſti. ꝛ ō cauſis acci
dēt' cuiuſdaꝫ. ſ. ſternu
tatiōis: ꝛ pº de ꝓnoſti.
ꝑ ſigna a morbo.
5 In mania dyſē. 41
11 In pleuretide ꝑi. 42
31 Catarri ī ſupiori. 43
12 In ꝑipleumōia. 42
19 In oſſis denud. 42
51 Quicūq; ſpachi. 44
58 Quibuſcūq; ce. 44
53 Quicūq; cc̄ ep. 44
De ꝓnoſti. ꝑ ſigna
ſūpta ab actiōe: ꝛ pº ſū
pta ab actōe mutata.
3 In vōitu ſingultꝰ. 41
10 In ileon ſingul. 42
48 Hydropicꝰ ſi. 44
4 In ſudore rigor. 41
7 Ex multa potat. 41
4 In ſanguis flux. 42
29 Quibuſcūq; os. 42
13 In vulneribꝰ for. 42
14 In ꝑcuſſiōe ī ca. 42
17 In phl'one epa. 42
18 In vigilia ſpaſ. 42
21 In lytargico tre. 42
25 In oſſ fractura. 42
26 In pharmacie. 42
37 Quibuſcūq; ne. 43
41 Si ligua intꝑa. 43
42 Si ſuppurgat. 43
44 Mulier ābed. 43
De ꝓnoſt. ꝑ ſig̃ ſūpta
tm̃ a mutato exeūte.
15 In ſāguīs ſputo. 42
16 In saniei ſputo. 42
20 In heriſipila pu 42
22 In forti pulſu. 42
23 In dolore diut. 42
24 In ſeceſſu cho. 42
30 Si ab albo phl. 42
31 Quibuſcūq; ſpu. 42
32 Quibuſcūq; ī fe. 43
33 Quibuſcūq; cho. 43
34 Quibuſcūq; vri. 43
35 Quibuſcūq; ī vri. 43
36 Quibuſcūq; pig. 43
38 Quicūq; ſāgui. 43
40 Si ſāguinē et. 43
45 Quicūq; ēpici. 43
46 Quicūq; ī capi. 43
55 Quibuſcūq; inf 44
56 Quibuſcūq; ep. 44
50 A ſq̄nāte hito. 44
¶ De ꝓnoſt. ꝑ ſig̃ ſūpta
tm̃ a mutato exūte ab
actione mutata.
6 In egritudie diu. 41
8 Ex apat' intꝰrup. 41
De ꝓnoſti. ꝑ ſig̃ ſū
pta a q̄litate mutata.
1 In acut' morbis. 41
2 In oſſe egrotāti. 41
27 In dolore forti. 42
¶ De cauſis cuiuſdaꝫ
accidēt'. ſ. ſternutatōiſ
52 Sternutatō fit 44
Aphi ſeptiē ꝑticule
ꝑti practice ꝑtinētes.
49 Strāguriā ꝛ. 44
54 Quibuſcūq; ꝯ. 44
43 Si febris nō a. 43
47 Oculoꝝ dolo. 44
57 Alices ꝛ oſcita. 44
59 Corpibꝰ hūidaſ. 45

¶ Finis.

Prefatio domini Conſtãtini aphricani montis caſſianenſis monachi ad Azonẽ uel Glauconẽ diſcipulũ ſuum.

LIcet petitõibus tuis continuis fili mi Azo mihi ſepi⁹ diceres: vt ex opuſculis Galieni aliqua latine lingue tranſducerẽ ex arabica lingua: diu tamẽ multũ negaui: heſitãs tãti transferre opa philoſophi. Sed cũ petere nõ deſiſteres: ⁊ latinã linguã tãto carere viro te dolere diceres: tandẽ cõdeſcendẽs tibi: opus ſuũ quoddã ſup aphoriſmos Hypo. glorioſiſſimi traſſerre deſtinaui. Quod ſi pſpicaciter quis intẽderit: operam ſuã nõ amiſiſſe cõgaudebit. Eſt aũt in hoc ope materia plucida: verba quoqꝫ põderoſa: quib⁹ iũctis ⁊ſi Gal. poeta nõ fuerit: illud tñ Horatij ſatyrici viſus ẽ ſibi mutuari. Aut pdeſſe volunt aut delectare poete. In mã eñi pfuit in verbis põderoſis ⁊ delectauit ⁊ pfuit. I.

Vita breuis ars uero lõga: tẽp⁹ aũt acutũ: expimẽtum fallax: iudiciũ autẽ difficile. ¶ Oportet autẽ nõ ſolũ ſeipſũ pbere faciẽtem que oportet: ſed etiã egrotantez ⁊ pñtes ⁊ ea q̃ extrinſec⁹ ſunt.

PLurimi interptes hui⁹ libri ĩ hoc maxime ſunt cõcordati ꝙ h ſiue vn⁹ ſit aphoriſm⁹: ſiue plures ſint aphoriſmi toti⁹ eſſe: quaſi proemiũ ſubſequẽtis opis: in quib⁹ conuenit inueſtigare que Hypo. intẽtio fuerit: quod forſan enucleabit ſi verba ſua ſingula cõſiderent. ¶ Vitã ergo dixit breuẽ ad immẽſe plixeqꝫ hui⁹ artis cõparatiõem: Artẽ longã: quia tẽp⁹ in quo pticulariter ẽ operãdũ ſtrictũ videt eſſe atqꝫ paruũ: quam ſiquis velit capere lõgis exercitijs ⁊ lõgo vſu capi eſt neceſſe. Aũ.n. quis artẽ quãlibꝫ ad actũ ducere velit: duob⁹ vti neceſſe inſtrumẽtis. ſ. experimẽto ⁊ ratiõe: ſed ratõe rẽ pbandã iudicãte: quoꝝ primũ timoroſum. ſ. expimẽtũ: ſecũdũ vo difficillimũ. ¶ Tempus vo ſtrictũ eſt ppter ſubiectũ in quo elaborãdũ eſt: hoc aũt humanũ corp⁹ eſſe patet: qd cũ per ſe facile moueat: q̃tomagis reb⁹ extrĩſecis accidẽtibus mouẽtib⁹. ¶ Experimẽtũ vo timoroſum ppter ſubiecti nobilitatẽ: nõ ppter motõis ſue velocitatẽ: que ad tpis attinet ſtrictiõem. ¶ Iudiciũ aũt ſm rõnales intellect⁹ patet eſſe difficile: cũ diſcordẽt in eo oẽs vſqꝫ hodie. Siquis aũt ſm methoicos hoc intelligere velit: vt iudiciũ ſit rei pbate quã iam nouerat: ⁊ hoc cõſtat ꝙ difficile ſit: qñ vix etiã pfectiſſim⁹ adipiſci poſſit. Sꝫ qñ hypo. de rõnalib⁹ ſit: ſentẽtia ſua prima tenẽda eſt. Hic prima finit hui⁹ aphoriſmi ps. ¶ Subſequẽs vo nõ ẽ ita pdicere. i. exponere: ſed faciẽtẽ qd faciẽdũ ſit inſtruere. Oportet inquit nõ ſolũ ſeipm pbere ſacientẽ ⁊c̃. ac ſi diceret: Oportet lectorez hui⁹ mei libri ſique ſcpſerim hic tẽtare ⁊ certificare velit: vt qum iam medicus factus fuerit: ne tñ his que oportet facere cõtẽt⁹ ſit: ſed etiã ordinet res infirmo ⁊ aſſiſtẽtes ſibi: ⁊ q̃ extrinſec⁹ ſunt ſm ꝙ oportꝫ. ¶ Quod.n. in pmis dixit ad vitã breuẽ ⁊ ad artẽ longã attinuit. Que vo hoc ſequũt vitã breuẽ: ⁊ artẽ longã fatẽt eẽ: ſubſequẽs q̃ſi ſtatuit pactũ inter hypo. ipꝫ ⁊ lectoꝝ ipm librũ: ſed his ad horã ptermiſſis: oportet ea a capite repeti: quare vitam breuẽ q̃tũ ad artẽ longã dixerit. Hec.n. pma intẽtio fuit nobis. Quidã ergo eũ intẽdiſſe dicũt ad aſſiduas hui⁹ artis lectiões lecturos inſtigare. Quidã cõfirmãt ad hoc eũ laboraſſe: vt eos remoueret ab hac arte. Alij eũ voluiſſe diſcernere qui ad hanc artẽ eſſent pmptiores: quiue tardiores. Quidã vo vt oñderet quare libros de medicina fieri neceſſe eẽt. Pleriqꝫ teſtãt euꝫ intẽdiſſe breues de hac arte libros fieri debere: vnde ⁊ aphoriſſmos eũ intitulaſſe dicũt. Sũt ⁊ alij clamãtes eum voluiſſe nullũ ad pfectõem hui⁹ artis poſſe ptingẽ: ſed vnũquẽqꝫ p poſſe ſuo aſpirare ad eam. Alij quidẽ ꝙ mõſtret magnã culpã medici fore: qñ qd intẽdit ⁊ velit explere non poſſit. Quos oẽs fere remotos eſſe puto a ſua intentiõe. nõ eſt.n. ſapiẽtis vtpote hypo. libros facere: ⁊ lecturis dicere dicta ſua nõ cõplere poſſe: ⁊ ita eos a ſe repellere: qñ horũ repugnet dictis qñ dixerit: Oportet nõ ſolũ ſeipm pbere que oportet faciẽtẽ. Quibus ex verbis certificauit omnia poſſe expleri q̃ ipe pcepit. non .n. quẽqꝫ in locis multis dixit peccare: ⁊ ad pfectõem puenire nõ poſſe. Qd ſi diceret nõ ſubinferret: Oportet. Sed poſtq̃ vitã breuẽ dixerat ⁊c̃. medic⁹ in infirmo peccat: ⁊ infirm⁹ in ſe: ⁊ aſſiſtentes ſibi peccãt dicendũ erat. Non ergo ſunt laudãdi dicentes ipm dixiſſe vitã breuẽ vt diſcẽtes a ſe repelleret. magne.n. amẽtie eſſꝫ eũ libros facere: ⁊ poſtea velle eos a ſe dimittere: ⁊ qñ lecturos deberet attẽtos facere: ſatageret eos a ſe repellere. Qui aũt dicũt ꝙ diſcipulos inſtiget: ac ſi dicẽt: Propter vite breuitatẽ ⁊ artis plixitatẽ oportet eos laborare multũ: põt eſſe verũ. ſed hoc dicere neqꝫ ſenſui: neqꝫ intẽtiõi hypo. neqꝫ dictis hui⁹ libri cõpetit. ¶ Dicẽteſ eũ quoqꝫ voluiſſe diſcipulos tẽtare dicentẽ artẽ durã ⁊ longã eſſe: hi pñt vex dicere. Plato.n. ad tentãdũ voluntatẽ diſcipuli qñ in qualibet arte debeat introduci pſuadet: vt ars longa ⁊ dura dicat vt animet magis lecture. Sed qñ oretenus debeat pſuaderi: nõ hoc apponẽdũ erat proemio huius libri: quia plog⁹ ſuis ſubſequẽtib⁹ ſemp eſt adaptãdus. ¶ Voluit ergo forſan hypo. omniũ libroꝝ ſuorũ aphoriſmos eſſe pmos: ideo in capite eorũ poſuit: qd omnibus vniuerſale eſt: mõſtrãs hãc artẽ nõ poſſe capi ad plenũ: niſi adſit multũ exercitiũ ⁊ temp⁹ longũ: ſm tñ ꝙ naturẽ expetũt diſcẽtiũ. Credẽtes ⁊ hypo. hunc plogũ feciſſe omnib⁹ libris ſuis vniuerſalẽ nõ obuiãt dicẽtib⁹ hic voluiſſe oſtẽdere: quare de medicina fuit neceſſe libros facere. Sed qñ iſte idẽ fecerit librũ: quẽ introductoriũ medicine intitulauit: cui ⁊ plogũ vniuerſalẽ hui⁹ artis adhibuit: qui eſt ad intelligendũ vniuerſaliter viã ⁊ ſignificatiões toti⁹ medicine artis: ſicut ⁊ nos docebimus qñ eũ explanauerim⁹: abſurdũ eſſe videt vt hic de quo agimus vniuerſalis eſſe dicat. Vtriqꝫ ergo illi laudãdi ſunt plus alijs qui aſſerũt hui⁹ plogi fuiſſe intẽtõem. ſ. aphoriſmaticã ſuorũ ſermonũ mõſtrare auctoritatẽ: ⁊ cõfirmãtes velle eũ oſtẽdere quare de medicina libros fieri fuit neceſſe. primi: q̃ qñ aphoriſmi ſit breuiter ſentẽtiã auctoꝝ exponere: magnũ iuuamẽtũ tribuit longã artẽ breui tẽpore diſcere volẽtib⁹. Alij ſunt laudabiles q̃ neceſſitatẽ faciẽdi libros hui⁹ artis ſunt cõfirmãtes: quia qum vita vniuſcuiuſqꝫ hois ad lõgitudinẽ artis breuis ſit: nullus ad pfectiõem huius artis põt puenire: niſi antea legerit:

⁊ ad plenū intellexerit libros illoꝝ: qui antea artē illā experimētis didicere: ⁊ qum ipſe expert⁹ ſit actualiter experta in libris alijs tradere nō deneget: quouſq; ars oīo reddat̄ cōpleta. Intētio vtriuſq; cōfirmāda eſt h̄ modo Qum inquit vita humana ad longitudinē artis ſit breuiſſima: impoſſibile eſt vt quis eam ad plenū capiat: niſi poꝛes experiētia ſua libꝛos fecerit: ⁊ ſucceſſiue experti aliā addiderint: quouſq; ad vtroꝛūq; experimētoꝛū pfectiōeꝫ deueniet ars iſta. Sequētia poſt addidit: vt cōfirmaret longitudinē artis: ac ſi dixerit: Uita breuis: ⁊ ars longa: q2 temp⁹ acutū eſt ⁊ ſtrictū: ⁊ experimētū eſt timoꝛoſuꝫ: difficile vero iudiciū. Ars vero lōga eſt: quia tp̄s opandi eam ſtrictū eſt: qum ſicut diximꝰ artē hanc ſine duobus his inſtrumētis opari nequeamꝰ: ratōis.ſ.adiuuamēto ⁊ operādarū rerū experimēto: quoꝛū experimentū eſt timoꝛoſum: iudiciū vero difficile. Non ſum vitupādus neq; tedio lectoꝛ eſt afficiēdus: ſi breuiter ⁊ quaſi ſub epilogo recapitulē omnia ſupꝛadicta. Temp⁹ ergo ſtrictū propter ſubiectū.ſ.coꝛpus humanū: quod eſt medicādū. hoc enim ſubito ⁊ tempe mouet̄ paruo. Timoꝛē experimenti nobilitas facit eiuſdē ſubiecti: quod nō alijs aſſimilatur ſubiectis: qum in eo medicinā opemur. in lapide enim ⁊ coꝛio ⁊ ligno ⁊ ſimilibus: in quib⁹ artificialiter laboꝛamus: nulla fere coꝛruptio ſubſequit̄: ſi in eis facta non bene ſucceſſerit artificia: ſed maximꝰ pꝛobādi eſt timoꝛ: ſi circa coꝛpus humanū male ceciderit experimentuꝫ: quia ipm̄ ſubiectū deſtruit̄: ⁊ quaſi eius ſit interitus. Iudiciū.ſ.ratio difficilis videtur: quia qum p ipaꝫ cōpꝛehendāt̄ experimētanda teſtat̄ hoc eſſe graue multitudo diſcoꝛdantiū in ea adipiſcēda: que ratio ſi facile inuenta eſſet: nō tm̄ in ea diſcoꝛdari opoꝛteret. ¶ Alij vo dicunt hypo. intendiſſe iudiciū non ratōem eſſe ſed potius determinatiōem rei experimētande: quod patet q̄ ſit difficile. Siquis enī diuerſis medicaminib⁹ medicinatur: ſi quolibet diuerſoꝛū iuuetur ſiue diſturbetur: quod hoꝛū iuuerit ſiue nocuerit non eſt facile videri. verbi gratia: ſi ſuauiter infirmus doꝛmierit: ⁊ poſt ſomnū epithimate ſe inunxerit: deinde cataplaſmauerit ſeu clyſterizauerit: ⁊ poſt hoc quale quid comederit: ⁊ ex hoc ſpontanea ſolutio euenerit: nō facile eſt videri quod eoꝛū iuuerit ſeu nocuerit. Unde vniuerſaliter ars lōga eſt ad vite ſinguloꝛū hominū cōparatiōem. Libri ergo neceſſario inde erant faciēdi ⁊ poſteris dimittēdi: maxime aphoꝛiſtice abbꝛeuiati: ne ſuperuacuū videat̄ pleno manare de pectoꝛe. Quō ſubiūxit: Opoꝛtet aūt non ſolū ſeipꝫ pꝛebere ⁊c. taliter pꝛecedētib⁹ cōtinuari conuenit. ſed ſi hec et dicenda certificare velis: non ſolū opoꝛtet faciēda ex pte tui fieri: ſed etiam infirmū obedire: neq; in aliquo decet eum obuiare tibi. Opoꝛtet miniſtrātes quoq; ſtudioſos ⁊ gratos ſibi eſſe: immo extrinſec⁹ ad velle infirmi: et vt opoꝛtet apparēter omnia quib⁹ in cōpetētib⁹ medicina iudicatur: ⁊ ſanitati obuiatur. Per extrinſecus manſio nocens ſiue iuuans intelligit̄ vel nūcius nūcians quoq; iracūda vel anguſtioſa: vel etiā minus leta: ⁊ ſtrepit⁹ quilibet ſomnū ſibi pꝛohibēs: immo alia plurima que fere ſunt innumerabilia. Hec omnia ſi fiant ſicut opoꝛtet: nihil incōueniēs me ſcripſiſſe inuenies. 2

In perturbatōib⁹ uētris ⁊ uomitibus q̄ ſpōte fiūt: ſiqdem qualia opoꝛtet purgari purgent̄ ⁊ cōfert ⁊ bn̄ ferūt. ſi uero nō: cōtrariū. Sic ⁊ inanitio: ſiqdem q̄lez opoꝛtet fieri fiat ⁊ confert: ⁊ bn̄ ferūt. ſi uero nō: cōtrariū.

Cōtemplari igitur opoꝛtet: ⁊ tēpus ⁊ regionē ⁊ etates: ⁊ egritudines in qb⁹ opoꝛtet aut non.

In his ſuis verbis ñ quātitatē purgatiōis: ſꝫ q̄litatē ſolūmō reſpexit: qō manifeſtatur ex eo q̄ Qualia opoꝛtet dr̄. A naturalib⁹ aūt īcipit: qū Qui ſponte fiūt dixerit. ⁊ artificialē tetigit: qū Sic ⁊ inanitio: ⁊ reliq̄ ſubiūxit. q̄ ſi ō vtraq; quātitate tractare voluiſſet: ī ſpontanea quātaꝫ: ⁊ ī artificiali tātaꝫ dixiſſet. ¶ Hic mlti impiti expoſitoꝛes peccāt: nec vba nec vboꝛū ſuoꝛ intētionē itendētes: quoꝛ erroꝛ dep̄hēdit̄: vbi dr̄: Sic ⁊ inanitio. Alij.n.fatēt̄ eū intellexiſſe cibi abſtinētiā: alij phlebotomiā: qō ſit iō: qm̄ hypo. omnē purgatiōnē ſolet ianitionē vocare. Sed hic ſicut dixi de ſola q̄litate intellexit.ſ.vbi dixit: Sic ⁊ ianitio. q.d. ſicut natura facit ⁊ artifex faciat. Quia aūt ſemp iuſſerit medicū actiōnē nāe debere ſeq̄: ide Qui ſpōte fiūt: pmiſit. Qualia ḡ opoꝛtet purgari purgēt̄: vbi nociua tm̄ ppedāt̄: Sic.n. cōfert: ⁊ bn̄ ferūt. ſi vero aliquoꝛ alioꝛ euacuatio facta fuerit: ⁊ nō triſtatiū nocitiuoꝛ: cōtrariū.ſ.neq; cōfert ⁊ difficulter ferre laboꝛātes. Siliter ⁊ in artificiali purgatiōe opoꝛtet nociuū purgare: ſicut alibi iuſſit ipe: Opoꝛtet iq̄t nociuos chimos ñ alios purgari. Si.n.phlegma dominet̄: opoꝛtet qb⁹ medicinis purgari decet purget̄. Et ſi choléra vl' melāch olia dominet̄: purgari phlegma dimittat̄: ⁊ in his euacuādis itēdat̄. Idē ⁊ de ſanguine itelligat̄. Dn̄antes aūt chimi a q̄litate coꝛpis poſſunt intelligi niſi q̄ chimi iterioꝛes ñ idē ſūt qō chimi exterioꝛes: hypo. alibi teſtāte: Coloꝛ in q̄t coꝛpis hūoꝛ dn̄antiā oñdit ſi nō in pfūditate coꝛpis accubuerit: q̄ qum non vbiq; ſūt eq̄les: vñ cū poꝛi īueſtigatiōe temp⁹ ⁊ regioneꝫ etatē ⁊ moꝛbū īueſtigari optet. Qum.n.quilibꝫ humoꝛū dn̄et̄ ppa ſigna hr̄e dignoſcit̄: qō poſt planius exequemur. ¶ In pmis ḡ q̄rit̄ de tempoꝛe: poſt de regiōe: etate quoq; ⁊ infirmitate: vt ſi cholera ru. dn̄ari ſe in coꝛpoꝛe oñderit: ⁊ temp⁹ cognoſci opoꝛtet.ſ.ſi eſtas fuerit: deīde regiōeꝫ: ſi calā ſit: ⁊ ſi infirm⁹ ſit ī pfectiōe iuuētutis ſiue vtuti. Similit̄ ī phlegmaticis: ſi hyems ſit: ⁊ regio frīda: ⁊ ſi infirm⁹ ſener. His exploꝛatis de nā moꝛbi ē īueſtigare: q2 tertiane ſūt de natura cho.ru. quartane de cho. ni. quotidiane de phlegmate: cancer de melāch olia: heriſipila de cho.ru. vñ moꝛbi ſingulariter erūt īueſtigādi: q2 ſi bn̄ perq̄rant̄: vtilitateꝫ ⁊ ratiōnē purgādoꝛ cognoſcem⁹. Palā ergo eſt eos male interptari: q̄ hypo. putauerūt dixiſſe: inanitiōnē ſolā cibi abſtinētiā ī febꝛib⁹ qū nūq̄ febꝛes noīauerit: ſꝫ potius vniuerſalit̄ q̄ fiunt extra nām tetigerit. ¶ Oñdit ſe quoq; purgādi q̄litatem non quātitatē voluiſſe: qū in ſequētib⁹ dictur⁹ ſit de q̄titate Tempoꝛa curādoꝛ moꝛboꝛ ⁊ modū curādi ego dictur⁹ ſū alibi: quomō vl' qn̄ debeāt purgari ſiue curari. Nō.n. hic neceſſitate aliq̄ cōpelloꝛ id pſeq̄: qum ſi hoc ī h̄ loco tāgerē nō meli⁹ hypo. tacēte dicerē: ⁊ nō tangenda tāgeres: ⁊ ſmonē nō pteladū ptelarem. 3

In exercitantib⁹ ad ſummū bone habitudines ſunt fallaces: ſi in ultimo fuerit. non eni poſſunt manere in eodē neq; qeſcere. qui uero nō qeſcunt nequaq̄ pn̄t in meli⁹ addere: relinquit̄ igit̄ ad peius. ¶ Hoꝛ igit̄ cauſa bonā habitudinē ſoluere pfert: ⁊ non tarde: ut ruſus pꝛincipiū nutrimēti accipiat

corpus. Neqȝ compreſſiones ad ultimũ ducere: fallax enim eſt: ſed qualis natura fuerit ſuſtinẽtis ad hoc ducere. Similiter ⁊ inanitões ad ultimũ ducẽtes ſunt fallaces: et iterũ reſumptiões in ultimo exñtes fallaces.

In aphoriſmo pcedenti de qualitate purgandi intentõem hypo. fuiſſe diximus: in iſto ⁊ ĩ ſubſequẽti ad quãtitatẽ intendit purgatõis. Incipit autẽ de plenitudinis vltimitate: ⁊ de eiuſdẽ inanitione: quib⁹ in dictis ſicut ſuus mos eſt introduxit quãdaȝ ſilitudinẽ: que ſimilitudo ĩ corporib⁹ ſe exercitãtibus eſt craſſitudo. hanc autẽ intellexit artificialẽ: ⁊ vt ita dicaȝ inſtrumẽtalẽ. In hac enĩ athlete dies ſuos finiũt ⁊ paleſtrite. Craſſicies autẽ abſoluta in quibuſdã ſe exercitantibus ſicut aratorib⁹ ⁊ ſimilib⁹ ẽ laudabilis: quia non in corp plenitudine vltima eſt: neqȝ adeo eſt moleſta: ſed ad ſimilitudinẽ introducta eſt illaudabiliſſima: cuius intẽtio tñ eſt corpis magnificatio: in qua procul dubio augmentatur chimi ad nutriendũ mẽbra totius corporis. His enim magnificatis: impoſſibile eſt corpora vltra modum non magnificari. Et huiuſmodi craſſicies fallax ⁊ moleſta eſt. Si enĩ vaſa vltra modũ impleanť: timendũ eſt ne forte crepent: vel calor naturalis ſuffocetur vnde multi morte ſubitanea ſunt extincti: corporib⁹ pertingẽtibus in vltimitatẽ plenitudinis. Sed craſſicies naturalis in aratorib⁹ eſt laudabilis: quum non ad vltimitatem plenitudinis pueniť. vnde ſicut porem non neceſſe eſt minui hanc, ppter ſuſpectõem moleſtatiõis: quã neceſſitatem priorẽ minorãdi hypo. tetigit: quum non poſſe manere in eodem neqȝ quieſcere dixerit. Natura enim qũ ſemper cibũ digerat mittens in loca ſibi deſtinata: epar quoqȝ in ſanguinẽ mutat: ⁊ in toti⁹ corporis mẽbra deleget: membra vero ſue ſimilitudini adaptẽt. Corpe aũt ad hoc deueniẽte vt non poſſit plus capere: ⁊ in venis locus non ſit vacuus vbi chimi capiãtur: neceſſe eſt venas rumpi: aut ſubita morte intercipi: quia calor naturalis extinguiť: vtpote in lampade videmuſ: que cũ oleo non redundet: quaſi quodã ſuo recreať pabulo. q ſi modum exceſſerit: neceſſe eſt eam extingui. Ad hanc ergo vltimitatẽ minuendã eſt feſtinandũ: vt ad recipiẽdũ ſui nutrimeutũ corpus competẽs habeat ſpaciũ: neqȝ tamẽ ad vltimũ minuendũ eſt: Vltimitas enim facilior eſt in plenitudine q̃ in inanitiõe. Neqȝ ſola quãtitas in purgando eſt cõſiderãda: ſed virtus corporũ ⁊ natura: quia diuerſitas corporũ in quãtitate tolerãda diſcordat purgatione. Hanc exercitantiũ craſſiciẽ ad quandã hypo. vt diximus introduxit ſimilitudinẽ: quaten⁹ per hoc ſimile precedẽtia continuẽtur ſubſequẽtibus vbi addit: Similiter ⁊ euacuatiões ad vltimũ ducẽtes ſunt fallaces: ⁊ iterũ reſumptiões in vltimo exiſtẽtes fallaces. quibus ex verbis innuitur: q neqȝ plenitudinẽ: neqȝ inanitionẽ vltimemuſ. Craſſicies vero in exercitãtibus ſi chimi tẽperati: ⁊ virtus fortis ⁊ idonea ſit laudatur. plenitudine ergo in vltimitate exiſtẽte inanitiõem oportet feſtinare: que qum in his vltimari non debeat vt in aratoribus: neqȝ in alijs erit vltimãda. in omni ergo purgatiõe virtus conſidereť: ⁊ ſic tandem pro ſuo poſſe abundãtia purgetur. ſi enim virtus deficiat: purgatio eſt cohibẽda: ⁊ ſi non tota exierit abundãtia. Qõ dixit: Reſumptiones in vltimo exiſtẽtes fallaces. ſi cõtinuare velis ſuperiori: ⁊ intelligas de borum corporum vltimitate plenitudinis: poteſt quidẽ ſm hunc intellectũ accipi. Si aũt ſm quoſdã idem repetat: diuerſis tamẽ vocabulis: qum ſimiliter omnes euacuatiões ad vltimũ ducentes fallaces dixerit: intẽtos nos reddere voluit: ne euacuatiõem vltimaremus quia fallax eſt. Itidem ⁊ de refectione nimia fugiẽda ſubintulit: quia refectio fallit nimia ſuccedens nimie euacuatiõi: qum virtus euacuati defecerit: neqȝ cibum ſm q oportet poſſit mutare: ⁊ membris euȝ aſſimilare: Qõ ſi ſit intellige: Que partes ſentẽtie hypo. euacuãtur: vltimitas. ſ. plenitudinis: ⁊ graſſicies in athletis. Sed q dixit: Et iterũ. innuit id priori eſſe diuerſum. Hactenus de habitudinis ſolutiõe ⁊ repletiõe dixit: nũc ſequiť de habitudine in paſſione iam adducta: ⁊ de mẽſura diete: que talis eſt. 4

Tenues ⁊ certe diete ĩ diuturnis ſemp paſſiõibus et in acutis egritudinibus quibus nõ conueniũt difficiles. Ad ultimũ tenuitatis: q̃ adducũť diete difficiles: Et iterũ reſumptiões in ultimo exiſtẽtes difficiles.

In precedẽtib⁹ hypo. intẽdit de vltimitate omnimode euacuatõis ⁊ reſumptiõis: in hoc vero de ordinãda dieta infirmorũ ſua eſt intẽtio. In diuturna ergo egritudine ſemper dieta tenuis eſt fallax in acuta vero non ſemper cõuenit. Qum enĩ in plurib⁹ egritudinib⁹ acutis oportet vt ſubtiliſ dieta detur: in quibuſdã acutis danda eſt vltimitas tenuitatis: al's erũt vltime tenues diete: ſicut qum totus cibus auferť: ſolũ tñ mellicratũ vſqȝ in creticã diem dabitur. Subtilis autẽ dieta non in vltimitate in cibi eſt paruitate: aut in raro cibo: vtpote ptiſano parũ nutriẽte. Danda eſt aũt dieta ſubtilis cauſa defectiõis virtutis ad quam ſuſtentandã pcipimus dari aliquãtulũ. Sanis autẽ dieta dať duobus modis: aut vt cuſtodiať ſicut eorũ fuit vſus: aut vt augmenteť ⁊ virtus eorũ confortet. Groſſus ergo cibus augmẽtabit: moderatus cuſtodiet: ſubtilis minuet virtutem: ⁊ ideo cauẽdus eſt ſanis. In infirmis nõ debet virtus augmẽtari: ſed ſicut inueniť cuſtodiri: ſicut in paſſionibus diuturnis: aut non multũ minui vt in acutis: in quibus acutis ſi augeať vel cuſtodiať: morbus augmẽtabitur. In qua autẽ acuta egritudine tenuiſſima ⁊ certa dieta: ⁊ vbi tenuis danda ſit hypo. in pitõnoxomatõ innuit: qõ tunc meli⁹ dicemus: qum librũ illum exponemus: hic enim breuiter ⁊ parũ dicere, pponimus. Uirtute inqȝ infirmi exiſtẽte forti in ſtatu morbi: ſi morbuſ in die quarta vel antea determinari debeat: omnis cibus auferatur: quod tenuiſſima ⁊ certa dieta dicif. Si autẽ in ſtatu bene ſe habeat: ⁊ termin⁹ ſeptimũ diem nõ tranſeat: dandũ eſt ſolum mellicratũ: quod ſubtilis ẽ dieta: nõ tamẽ ĩ vltimitate. Si vero virtuti nõ cõfidim⁹ ptiſana colata damus: que ſubtilis eſt dieta: ſed nõ in vltimitate. Ptiſanũ vero non colatũ: neqȝ ſubtilis eſt dieta: niſi parum datũ: neqȝ groſſa ſicut ius tritici: oua: piſces: et ſimilia. Qõ dixit: In acutis egritudinib⁹ quibus nõ cõuenit: de pacutis intellexit: de quibus etiã poſtea dicet qũ Ubi vo ſm acumẽ egritudo: ſubinfert. 5

In tenuibus dietis peccãt egrotantes: ⁊ ideo magis leduntur. Omne eni peccatũ quantũcũqȝ ſit magnum: fit magis in tenuibus dietis: q̃

grosſioꝛib⁹. Propter hoc ⁊ in ſanis fallaces ſunt ualde certe ⁊ cōſtitute diete quoniā peccātia difficilius ferūt. Propter hoc igitur tenues ⁊ certe diete fallaces ſunt ampli⁹ parū ſolidioꝛibuſ.

Multi interp̄tantes taliter hunc aphoꝛiſmū intelligunt: ꝙ peccare egrotantiū nō a ſemetipis ſit: ſed inſiſtiť eis a medicis: qum inuitis p̄cipiat: vt ſubtilē teneant dietā vnde magis ledūtur ꝙ̄ ſi ita tenui dieta non vterētur: qum inuiti cogantˀ: ꝙ qū ſit virtus eoꝛū nimia abſtinētia deficit. Alij abſolute ponūt qui inde magis laudādi ſunt: quia abſolutioꝛē .i. vniuerſalioꝛē dant intellectū: qum volūtarios vel coactos itelligi faciāt: ac ſi dicat hypo. Omne peccatū in ſubtili dieta ſiue per ſe ſiue per aliud fiat: multū neceſſe ē vt ledat: qum per abſtinentiā virtus deficiat: ⁊ quia conſuetudo eoꝛū non talez dietā expoſtulat. Hic ſenſus manifeſtať ex ſubſequētibus. ſ. per hoc ꝙ inquit: Propter hoc ⁊ ſanis fallaces ſunt valde certe ⁊ cōſtitute diete. cogit eniz eos peccare aſſiduitas ſubtilis diete. Aphoꝛiſm⁹ ſequens eſt apertus. 6

Ad ultimas egritudiēs ultie curatiōes ad p̄fectiōem ſunt potētes.

Vltimas egritudines intellexit: nullas habētes vltimitates poſt ſe: vnde p̄cipit ſubtiliſſimā dietam dari: que ſi ſit acuta ip̄a eſt quā p̄acutā vocat: p̄pter quā ⁊ ſubiūgit hypo. hic: 7

Vbi uero ſ̄m acumen egritudo cō tinuos ⁊ ultimos laboꝛes habet: ultima ⁊ tenuiſſima dieta neceſſariū eſt uti. Vbi autem non: nō: ſed conuenit groſſius reficere. Et tantū ſubcondeſcendere: q̄ʒtum egritudo mollioꝛ fuerit ultimis.

Sicut ſuperi⁹ vltimā egritudinē intellexit: quam nulla alia excedere poſſit: ita ⁊ hic laboꝛes vltimos poſuit primo: vltra quos nulli alij ſunt vlterioꝛes. Hos autē acceſſiōes febꝛiū ⁊ cetera intēdit accidentia earū: quia p̄acute febꝛes cōtinuo vltimos laboꝛes habent. i. in p̄mis diebus quartū precedētib⁹: vnde ⁊ ſtatus illico in his ſequiť. Status enī nihil aliud eſt: niſi qum laboꝛes ⁊ eoꝛū accidētia vltimātur. Peracut⁹ ergo moꝛbus eſt: qum ſtatus cōtinu⁹ eſt qui in p̄mis quartis intelligiť: aut in cuiuſlibet quarte diei ſubſequētib⁹ in p̄acuti moꝛbi acumine. vltime tenuiſſimā dietā opoꝛtet dari: qum ſubtiliſſima dieta in ſtatu ſit neceſſaria: ſicut ip̄e in libꝛo de egritudīe acuta dixit: Cui⁹ ſtatus cōtinuus eſt in quartis diebus. ſufficit de hac re hic tm̄ dixiſſe. Siquis autē in acutis gritudinib⁹ cibum dare timeat p̄pter apoſtematū incenſiōes: ſiue febꝛiū cōtinuitates: tūc ⁊ in ſtatu magis neceſſe eſt vt caueať: quia omnia apoſtemata ⁊ incenſiōes in p̄acutis egritudinib⁹ in hoc temp̄e in ſui ſunt vltimitate: ſicut hypo. in p̄itōnoxomaton: vbi de calido apoſtemate dixit p̄ticulariter: de caloꝛis vltimitate ⁊ febꝛiū incenſione vniuerſaliť dedit intelligi: ſic enim antiqui ponere ſunt ſoliti. De quocunqꝫ hoꝛū intelligatur bonus et certus eſt intellectus. Bonū eſt vt natura in hoꝛū ſtatu operari permittatur: neqꝫ cibo vel aliqua re impediať. Opoꝛtet ergo in ſtatu vt tenuis dieta vltimetur. Si autē ſtatus alicuius moꝛbi poſt p̄dictos dies quattuoꝛ nondū venerit: non ſtatim vtendū eſt tenuiſſimis dietis: ne foꝛte infirmuſ ante ſtatum moꝛiať. In illo ergo cuius ſtatus eſt in p̄ma q̄rta die: bonū eſt illico vltimā dietā dare: qum natura ei⁹ poſſit pati. Si vero non: ſolū mellicratū vel parū p̄tiſani ſufficit. hec autē in tenuitatis vltimitate ſunt. Ptiſana que hypo. groſſum cibū vocat debēt dari in ſtatu poſt diem quartā cui ſubiūgit: Vt deſcēdatur q̄ʒtūcūqꝫ moꝛbus molliať. verbi gratia: ſi ſtatus aliquātulū eſt vicinus detur cibus parū groſſus: ſi vero remotioꝛ deť parum groſſioꝛ: Sic oꝛdinata dieta eſt vtilis. 8

Quando in ſtatu eſt egritudo: tūc tenuiſſima dieta neceſſariū ē uti.

Hunc aphoꝛiſmū alij ſicut ⁊ noſipſi ſubiūgūt ſuperioꝛi: Alij nolunt cōtinuari. Verūtamē quomodocūqꝫ cōtinueť ſemp̄ erit vnus ſenſus. In ſtatu enim moꝛbi ſubtiliſſima iubeť dari dieta: qum tūc multa ſuccedāt accidētia ⁊ moꝛbū digerētia. Nō ergo impediēda eſt natura in humoꝛib⁹ digerendis: qui ſunt materia moꝛbi: qum tūc tota illi ſoli rei intēdat: virqꝫ ſuperſit hoꝛa quin humoꝛes vincat. Natura ergo non impediatur in cibis digerēdis: quod in libꝛis noſtris de diecretica pꝛohibuim⁹. Hec omnia hypocratica ſtatui cui ſuccedit declinatio ſunt attinēda. Moꝛituri enim ſolis pꝛonoſticis ſunt dimittēdi: in quib⁹ futura p̄nūciātur. In p̄remiſſis perpēditur qualis dieta ſ̄m tēpoꝛa moꝛbi detur: in ſubſequētibus ſ̄m virtutē infirmi danda dieta diffinietur. 9

Contemplari igitur opoꝛtet egrotantē ſi ſufficiat dieta ad ſtatum egritudinis: ⁊ utrū ille deficiat pꝛius ⁊ non ſufficiat dieta: aut egritudo deficiat ⁊ obtundatur.

Quia ſup̄ius ſ̄m moꝛbi ſtatū continuū vel remotum cōdeſcēdit in dieta: hic diffinit quomodo ſ̄m virtutē patientū ſit oꝛdinā da: Vt virt⁹ enim ⁊ non moꝛbus nutriať: infirmuſ dietatur. Hec duo ſi bene conſiderētur. i. dieta ſ̄m longitudinē ⁊ bꝛeuitatē ſtatus: ⁊ virtus infirmi perpēdatur: vtiliter noſtrū operari ſubſequiť. Si enim virtus defecerit ⁊ non ſuſtinuerit: cibi ex qualitate vel quātitate dentur ſ̄m ꝙ expedit. Sibus ergo in ſtatu aliquādo dandus eſt accidētibus virtutem diſſoluētibus. Quia autē in dieta maxima debet eſſe medici cautela: hypo. ideo p̄cedēti ſubſequētē aphoriſmū cōtinuo ſubiūgendū putauit. Si tres iſtos aphoriſmos aliquis vnū vel pꝛo vno tm̄ intellexerit: non peccabit. Ego in tres diuiſi aphoꝛiſmos: vt meliuſ exponerē ſigillatim. 10

Quibus ergo cōtinuus eſt ſtatus: continuo ⁊ tenuiter reficere opoꝛtet. Quibus uero poſterioꝛ ſtatus ad id ⁊ ante id parum auferendū: Pꝛius uero uberius reficiendum ut ſufficiat egrotans.

Hic aphoꝛiſmus vt diximˀ eſt ſuperioꝛib⁹ iungēdus: ſed tamē p̄oꝛibus eſt vniuerſalioꝛ. In p̄recedentib⁹ ab initio continuo in moꝛbis peracutis tenuiſſime iuſſit dietari: in hoc abſolute in ſtatu omnis

morbi cõtinuo parũ poſt initiũ tenuiſ dare: qđ etiã ĩ ſub ſequẽtib⁹ innuit. Cõſtãtin⁹: Sũt ğ egritudines tam acute vbi ſimul ſtatim a pĩcipio habere putẽſ: ĩ his aũt dieta tenuis cõtinuo detur: quib⁹ inq̃t ſtat⁹ ꝓtẽdiſ: eos in ſtatu parũ ⁊ ante ſtatuȝ abſtinere expedit Interim aũt dũ ꝓcul ſunt in ſtatu: reficiãſ ut ad ſtatum ꝑuenire ſufficiãt. In ſtatu vͦo abſtineãt: vt ad dimicãduȝ natura ſit parata: ⁊ nõ oĩno digeſtioni cibi intẽta. Oportet ğ inq̃t in exacerbatiõibus. i. ĩ ipſius egritudinis impetu ⁊ acceſſione ſubtrahere cibũ. ledit. n. cib⁹: q2 crudus ⁊ idigeſt⁹ crudos ⁊ indigeſtos augmentat humores. 11

In paroxiſmis ſubtrahere oportet: apponere ei leſio. Et q̃cunq3 ſm circuitus exacuũtur: in exacerbationibus ſubtrahere oportet.

Omnis dieta in ſingulis morbis eſt duplicitſ ordinãda: vel ex lõginq̃tate vel vicinitate ſtatus: vl' ex v̄tute ĩfirmi: ſed quõ in ſingulis diebus ſm ꝙ expedit dietẽſ hic inſinuaſ. Indixit nobis nõ dari cibum ĩ hora acceſſiõis febris: nec anteq̃3 dies ſua veniat: quod melius explanauit in libro de egritudine acuta: qum ſic inquit: Non oportȝ dietare in hora acceſſionis febris: neq3 anteq̃3 dies ſua venerit: ſed qum iam declinauerit ⁊ quieuerit. 12

Paroxiſmos uero ⁊ cõſiſtẽtias declarãt egritudineſ ⁊ tẽpora anni: ⁊ circuituũ ad inuicem incremẽta: ſiue quotidie ſiue preter dieȝ: ſiue ꝑ ampli⁹ tẽpus fiant. Sed ex poſt apparẽtibus queadmodũ in pleuretico ſputũ ſubrubeum ſi continuo appareat: inchoantẽ quidẽ abbreuiat. Si uero poſteriuſ appeat: ꝓlongat. Et urine egões ⁊ ſudores ⁊ deſcritas ⁊ eueritas lõgas ⁊ breueſ egritudines apparentia declarant.

Aſi de ordinãda dieta ante dixerit: iſte tamẽ locus maiorẽ inde tractatũ expetit. Qum enim ſuperius virtutẽ infirmi ⁊ tẽpora morbi in dieta cõſiderauit: hic quaſi tertiũ quoddã ſubintroduxit: ĩtelligendũ. ſ. eſſentiã morbi acuti ⁊ peracuti ſiue diuturni: ex quibus quotidiana dieta ſm circuit⁹ ſuaꝝ acceſſionũ ordinãda eſt. Sic ergo ordinatio diete videſ eſſe triplex: ex virtute videlȝ infirmi: eſſentia morbi: ⁊ interpollatiõe cuiuſlibet particularis morbi: vel partis morbi. Virtus quidẽ facile poteſt intelligi in prima viſitatiõe infirmi ĩ pulſibus ⁊ ceteris in ꝓnoſticis: mõſtratis ſignificationibus. Unde null⁹ poteſt dicere realiter: nullaten⁹ virtutẽ infirmi ſe poſſe cognoſcere: qum omnis medic⁹ ad hoc quaſi ſit diſpoſitus: lȝ nõ naturaliter: tamẽ artificialiter. Morbos ⁊ interpolatiões eorũ medici arbitrãtur non poſſe cognoſcere: niſi qum iam adſint: quibus hypo. eſt cõtrari⁹. itidẽ enim hec cognoſcũtur: ſicut cetera que in medicina habẽtur: aliquãdo tamẽ certe: aliquãdo arbitrio veritati vicinãti: Quibus preuidẽdus eſt ſtatus morbi: ⁊ interpolatio future febris: hec iam in epidimia ⁊ in pronoſticis perfecte mõſtrauit hypo. Qđ autẽ hic diciſ in ꝑma parte libri criſeos ꝑfecte expoſuimuſ: in qua etiã anteq̃3 morbi ſit ſtatus vel quãdo erit: ⁊ qualiter cognoſcatur oñdimus: quod hypo. breuiter mõſtrare hic ſatagit: ⁊ nos in exponẽdo pro poſſe breuitatẽ ſtudeamus imitari. ſi cui autẽ hec non ſufficiãt: librũ noſtrũ criſeos inueſtiget pro poſſe. Dico ergo egritudines declarare exacerbatiões ⁊ conſiſtẽtias. Tertiana eni ſe breuem eſſe mõſtrat ⁊ periodicã: criſimq3 ſuaȝ vicinã: amphimerina longã: quartana ſe longiorẽ ⁊ diuturnã innuit. Continue ⁊ cauſon febres ſe acutas eſſe ſignificãt. Febres alipiados: ⁊ emitriteus medie inter has habẽtur: Que qualiter ab initio poſſint intelligi: in ſecũda perticula criſeos explanauim⁹. h ğ dicere volum⁹: ne in diuerſis libris idem repetere videremur. Sed ſi triteus ab initio poſſet intelligi: breuitas ſua: ⁊ velocitas ſue criſis debȝ anotari: ⁊ interpolatio ſua vnaquaq3 die tertia eſt futura. h eſt quod hypo. dixit: Exacerbatiões ⁊ conſiſtẽtias declarant egritudines. multociẽs enim quartanas ab initio notaui. vnde non neceſſe fuit ſecundã ſuã actõem expectari. ſic ergo ordinauim⁹ dietam a ꝑncipio ſicut ordinãda erat in longo morbo. Similiter fecimus in amphimerinis ⁊ tertianis ſm longitudinẽ ⁊ breuitatẽ ſui ſtatus. Quod autẽ de febrib⁹ diximus: idẽ de omni morbo intelligaſ. Pleureſis eni ⁊ peripleumonia ⁊ freneſis ſicut acute febres intelligant: ſquinãtia: diaria: ſpaſm⁹: ſicut peracute accipiãtur: hydropiſis: mania: ⁊ empima vẽtris fluxus: ⁊ ptiſis. i. vulnus pulmonis aſſimulãſ diuturnis. In pleureſi ergo ⁊ freneſi plurima in tertijs diebus interpolatio erit. Uulnerati in ſtomacho cũ empimate: ſiue in epate ſeu pulmone interpolanſ omni die: ⁊ maxime in nocte. Splenetici vel melãcholici de quarta febricitãt in quartã: aut vna die febricitant: alia non. Qđ tẽpora anni nomĩauerit ꝑoribus cõtinuauit: hec enim declarãt egritudines ⁊ earũ interpolatiões. nõ eni in quartanis ordinare dietã ſm longitudinẽ egritudinis ſufficit: niſi etiã intelligaſ: ſi qum febris incepit: hyems: eſtas: autũnus: ſiue ver fuerit. Eſtiua enim quartana breuis: autumnalis vero longa: maxime ſi vicinetur hyemi: quod mõſtrabiſ in aphoriſmis ſequẽtibus. Tertiana velox eſt ⁊ breuis ⁊ vicinã facit criſim: in eſtate tñ breuior: in hyeme lõgior: ſicq3 morbos eſtas breuiat: hyems prolõgat. Interpolatões febriũ in eſtate tritei plurimi: in autũno tetratei: in hyme amphimerine. Complexiões quoq3 corporũ deſignãt egritudines: ſicut ⁊ tẽpora anni: quarũ diuerſitates quia multis in locis hypo. tetigit: hic eas reticuit: quia ex alijs libris palã putat fieri. Quod ergo eſtas innuit ideȝ cõplexio calida ⁊ ſic. portẽdit. Si etas quoq3 infirmi perfecta iuuẽtus ſit: ⁊ ſi regio calida etiã ſicca fuerit: ⁊ ars ⁊ cõſuetudo deſignãs egritudines ſimili modo: itidem ⁊ aer quo infirmus circũtegitur quod poſt mõſtrabiſ: idem de alijs egritudinibus in ceteris iudiceſ tempibuſ. Conſiſtẽtia morbi mõſtrabitur: ſi acut⁹ morbus ⁊ peracut⁹ ſit ſiue diuturnus: quod neceſſe eſt noſci ad diſcernendũ ſtatũ morbi. Interpolatiões quotidianas oſtendũt tertianas ⁊ quartanas: ⁊ quota diei ſiue noctis hora incipiat. Qđ addit poſt: Et circuituũ ad inuicẽ incremẽta: ſiue quotidie: ſiue preter diem: ſiue per ampli⁹ temp⁹ fiant: oportet ſcrutari ſi per hoc ſupradicta poſſũt intelligi. Per circuituũ enim ad inuicem incremẽta febriũ circuientiũ augmẽta: morbi: interpolatiões: ⁊ ſtatus ſignificãtur. Per incrementa quoq3 interpolationũ in febribus: augmẽtuȝ morbi: ⁊ longĩquitas ſtatus ⁊ propĩquitas ſignificãtur: ſicut in preſenti monſtrabitur. Augmentũ enim ſecũde acceſſionis tribus monſtratur modiſ: vel ex incipiẽte tẽpore: vel ex longitudine: vel ex magnitudine. Magnitudo eniȝ ſiue fortitudo dicaſ ſiue magnitudo: vna eadẽq3

eſt intentio: qum enim dicant medici: Hec febris maior ſiue fortior eſt priori: idem tamē innuitur debere intelligi. ¶ Febris autē hec ſiue maior ſiue fortior aliquādo prius incipit q̄ ſoleat: aliquādo diutius perſeuerat: aliquādo manet vel īcipit ſicut ſolebat: quod neq̄ attinet magnitudini: neq̄ fortitudini: ſed breuitati potius vel longitudini. Hec periodus quā inter initiū ⁊ ſtatū eſſe dico: ceteris criſib⁹ eſt moleſtior: hec periodus in declinatione eſt melior: Feſtinās anteq̄ ſoleat: ⁊ diuti⁹ durans q̄ ſoleat: ⁊ maior ſeu fortior: ſiue quotidiana ſit ſiue tertiana ſiue quartana morbū faciunt longū ſiue breuem.

¶ Ratione ergo iſta incremēta morbi ſunt perſpiciēda: Si ergo interpolatio febris anteq̄ in prima die incepit: pluſq̄ morans magis ſe confortauerit: augmētatio eſt fortior: criſis velocior: ⁊ ſtatus propīquior. non enī cōuenit vt augmentū ſit fortius: ⁊ ſtatus remotior. ꝙ ſi interpolatio ſm̄ predictos gradus minoret: ſtat⁹ remotior perpēditur vnde planū redditur quādo ſtat⁹ veniat: ⁊ quando acceſſio morbi. Primo cognito ſcit ⁊ diete ordinatio in toto morbo. acceſſiōe cognita ſcitur qua hora cuiuſlibet diei ſit danda. Ex quo autē hypo. dietam ordinare incepit cuilibet egrotāti: ad hoc intēdit vt ſciatur quāta ⁊ quādo debeat dari. Proculdubio nihil aliud incrementa circuituū vocauit: niſi reditū morbi ad id quod fuerat. ꝙ aūt Ex poſt apparētibus. dixit: interpolationes febris ⁊ eſſentiā morbi innuit intelligi: ſiue illa apparētia ſignificatiōes vocētur: ſiue accidētia: que qum ſint cū morbo vel ſequātur: alia criſim: alia coctionem ſignificāt. alia eiuſdem ablatiōem: alia ſignificant perditiōem. ¶ Apparētia ergo cum morbo incipiūt cū ipſo. Sequētia cum morbo aliquādo apparēt: aliquando poſt: aliquādo cū neutro: qum non ſint morbi inſeparabilia accidētia: neq̄ ſubſtātialiter inherētia: ſ; ſunt quedā qualitates ſeparabiliter accidētes. Hec autem accidentia criſim ſignificātia: qum non cū morbo in ſui certo incipiāt initio: in ſui tamē apparēt initio ſecūda ⁊ tertia conſideratiōe: quod poſt hoc explanare cōtingit. Aliquādo accidētia eadē non in initio morbi: ſed in augmento vel ſtatu ſunt apparētia. ¶ Signa autem huius coctiōis nō apparēt certis initijs: ſed in ſecūdo ⁊ tertio cōſiderabis. Signa ablate digeſtōis aliquādo cū morbo in ſui initio incipiūt: aliquādo vero poſt: ⁊ ſimiliter mortis ſignificatiōes ſūt apparētes poſt. In initio morbi apparētes ego explanaui in libro criſeos. Dicit morbi incipiētis initium: cuius tempus eſt indiuiduū. Dicitur etiā initiū pars totius tēpis morbi: ſicut qum morbus habet initiū: augmentū: ſtatum: ⁊ declinatōem. Dicitur etiā initiū quod eſt inter initiū ⁊ tres dies tranſeūtes. ¶ In eodem libro mōſtrauimus virtutē omniū accidentiū que diximus: in quo multa hypocratica inſeruimus huic operi neceſſaria: ⁊ multa de virtutib⁹ breuiter que qui intelligere voluerit: ad eum librū tranſuolet.

Qum autē apparētia poſt eſſentiā morbi ſignificare voluerit: pleureſim ad ſimilitudinē introduxit ſicut enī in pleureſi ſi ſputum cōtinuo apparuit fit morbuſ breuiſ ſi poſterius prolongat. Hoc planius intelliges ſi hic ponatur quod in tertio epidimie hypo. dixit: Anxi⁹ inquit de ciuitate fuit amadia vel andrie vicin⁹ porte borochie regioni oppoſite: qui cōtinua laborās febre ī dextro doluit latere tuſciens ſicce: ⁊ neq̄ in p̄ncipio morbi ſcreās aliquid: ſitiens ⁊ vigilias patiēs: vrina autē ī colore laudabilis multa fuit ⁊ ſubtilis. Die ſexta alienatiōe; ſuſtinuit. qūq̄ multociēs calefieret: non tamē alleuiatus eſt dolor: ſed potius die ſeptima fuit dolor maior febre augmentata: neq̄ dolore minuēte: ſed tuſſi quoq̄ multū impediente ⁊ anhelitu anguſtiāte. octaua die de interiori p̄te brachij phlebotomauit: etiā ſm̄ ꝙ oportuit multū minuit ſanguinis: vnde dolore alleuiāte: tamē tuſſis ſicca remanſit. In .xi. die qum in capite parū ſudauerit: mollior fuit tuſſis atq̄ febris: ⁊ ſcreatus humidior fuit. decimaſeptima die cepit digeſtibili⁹ ſcreare: ſic alleuiāte dolore. vigeſimo die ſudauit criſi veniente: febre quoq̄ ceſſante: ſed tamē ſitim patiebatur: ſed illaudabilis fuit ſcreatus: vnde ⁊ febris .xxvij. die rediit: ſic quoq̄ tuſſiuit multū ⁊ digeſtū ſcreauit. humor reſidēs in vrina apparuit multus ⁊ albus: ſitis ceſſauit ⁊ dormiuit. trigeſimo quarto die toto corpore ſudauit. perfecta igit̄ criſi febris quieuit. Morbus hui⁹ anxij fuit in primis pleureſis: et quia ab initio morbi ſcreare non potuit: vſq̄ in octauū diem protelata eſt tuſſis ſicca: vnde ⁊ morbus vſq̄ ī trigeſimūquartū diem eſt prolōgatus: qum tamē plurima pleureſis quartūdecimū diem non excedat: quā ſi exceſſerit: ad .xx. protenditur. Sed ſi pleuretic⁹ ſcreaſſet die tertia: pro certo veniſſet criſis die ſeptima vel nona vel ad plurimū vndecima. Si ergo iſte tertia ſcreaſſet: morbus decimūquartū non tranſiſſet: quia ſicut in apoſtemate diſcoopto: neq̄ ſub cute celato ſolet eruginoſus apparere ſudor: hic quoq̄ ſubtilis eſt in p̄ncipio: ſed qum incipiat digeri melior eſt ⁊ groſſior priori: ſic iſte ſcreatus in coctiōe eſt diuerſus. alius enī pl⁹: alius minus decoquitur. hic autem manifeſtat̄ in apoſtematib⁹ in ore vel in oculis naſcētibus: in cute ⁊ ſub cute manētibus. ſi.n. cutis per inciſiōem perforet̄ effluit inde ſudor multus ſicut diximus. ſi vero non perforet̄ erugo illa cōtinetur: q̄ dureſcēte apoſtema tarde digeritur. ¶ Idem intelligēdū eſt ⁊ e pleuretico: qum iſte morbus de apoſtematū genere eſſe dignoſcat̄. oportet ergo vt maturatiōes ſue conſiderētur. Si enim nulla ſcreauerit: morbus in vltimitate eſt cruditatis: qui gradus p̄mus eſt in pleuretico ſi parū ⁊ ſubtiliter: non autē morbus in vltimitate cruditatis ē ⁊ ſecūdū gradū facit: ſed ſi ſcreat⁹ fuit magis ingroſſat⁹ tūc non iam morbus crudus erit. Et iſte gradus eſt tertius in pleureſi. ꝙ ſi ſcreatus finaliter ⁊ cōplete ingroſſatus eſt: erit quartus gradus in pleureſi: in qua ſi ſputū groſſius eſt q̄ fuerit ⁊ eſt perfecte coctū: ⁊ in die tertia vel quarta apparuerit: impoſſibile erit morbū ſeptimum diē trāſire. longitudo ergo ⁊ breuitas morbi ſm̄ apparētiam coctiōis ſunt. Sicut enim in ſputo apparēte albo omnibus diebus egritudinis coctōis finalis perfectio ſignificatur: ſic ablatiōe ſputi ablatio ſignificabitur toti⁹ coctiōis. ꝙ ſi ſputū paruū ⁊ ſubtile ſit: parua coctio ſignificabitur. Sed ſi ſputū fuerit purum vel parum rufum: rubeū: vel citriuū: non ſunt laudāda. Eruginoſum: liuidum: ſeu nigrum: perditiōis ſunt ſigna. Bona igitur ⁊ laudabilis ſignificatio erit coctiōis: q̄ proculdubio morbum finiendū velociter innuit: ⁊ ecōtra peſſima perditionē infirmi velociter portēdens. Ablatio coctiōis nō perditōnem vel ſalutem: ſed morbi ſignat longitudinē: virtute tamē infirmi bene perſpecta bene poterit nunciari ſalus futura. Sunt ⁊ alia genera ſignorū que hypocras vocauit cretica: vtpote ſignificātia criſim: ſicut ſunt fluxus ſanguinis: ſudor: ⁊ rigor: ſolutio nimia ventris: nimius vomitus: vrina nimia: dolor capitis nō precedente cauſa: tremor cordis: ⁊ anguſtia ſpiritus ſine precedente cauſa: thetinatio ſub diaphragmate: ſimiliter vigilie: alienatiōes: languores: rigores nocturni ſine cauſa: feſtine febriū accenſiōes: lachryme ſubite ſine oculorum macula: rubor faciei: iectigatio labiorū inferiorum: viſio nigredinis vel ſplēdoris ante ſe ſubita: rubor maxillar ſiue narium: apoſtema ſub auriculis vel in q̄buſlib;

locis. ¶ Hec omnia ⁊ conſimilia ſibi pertinentiũ locorũ appellãtur accidentia propria: ⁊ quaſi ſubſtãtialia ⁊ creticã: ⁊ citum ⁊ velocẽ motum ſignificãtia. Sũtq; duobus modis rei future nũciatiua. Si enim poſt coctiõem morbi appareãt cretica: ſignificantia ſunt certe ſalutis. Si ante morbi coctiõem ſunt illaudabilia: perditiõem vel morbi longitudinẽ portendẽtia ¶ Criſis autẽ ſigna non ſignis coctionũ ſunt ſimilia: teſtãte hypo. in prima particula epidimie: Coctio inquit velocẽ criſim ⁊ fidez ſalutis portẽdit: Sed non ſimiliter cruditas: maxime ſi futura male ſunt pceſſura. Johãniculus: Male pceſſura intẽdit de apoſtematibꝰ cuiuſlibet loci corporis que duobꝰ modis fiunt. vł enim de toto corpe pcedunt vel de exterioribꝰ ad interiora vnde fiũt apoſtemata mala: vel non criſim ſignificãtia vel malã: vel longitudinẽ morbi: vel morbi recidiuatiõem ſignificãtia. Coctiõem taliter laudauit hic hypo. vniuerſaliter: ſed in pnoſticis pticulariter ſic: Vrnia in qua hypoſtaſis alba ⁊ equalis vſq; in diem creticã laudabilior eſt: qũ ſecuritatẽ ⁊ morbi breuitatẽ ſignificet: ⁊ taliter laudauit vrine coctiõem in vaſis ¶ Coctio laudať ſtomachi quz dixerit: Digeſtio inquit laudanda iũcta ⁊ tenera: eodẽ exiens tempe quo ſolita fuerat in ſanitate cuiuſ eſt quãtitas ſm q̧ infirmꝰ accipit. Coctio in ſpũs inſtrumẽtis laudať: qum dixerit: In pulmonis inquit ⁊ coſtarũ doloribꝰ ſputũ velox facile mixtũ cum rubore egrediť: bonũ. Omnes enĩ ſignificationes coctionis ſunt laudabiles: ſed nõ criſim ſignificantia omnia ſigna ſunt laudabilia: ſicut idem hypo. ſignificat. in criſis enĩ tempe apparẽtia: ſi criſis nõ fuerit in preſenti: mortẽ vel creticã moleſtatõem ſunt innuentia: Quod hypo. mõſtrauit qum dixit: Bone criſis non apparẽt ſubito ſigna: ſed ſigna coctiõis quãdocũq; apparent bona ſunt: qum pculdubio bonũ ſignificãt. Vbi ergo dixit: Ex apparẽtibus: quemadmodũ in pleureticis ſputũ ſi continuo appareat inchoantẽ quidem abbreuiat ⁊c. contrariũ non fuit his que modo dixit: Bonam criſim ſignificãtia non oportet eſſe ſubita: qum aliquãdo mala ſint ſigna criſis: coctiõis vero ſigna nunq̃: que ſi cito appareãt: velocitatẽ coctõis monſtrãt. Sufficit his locis breuitas huiꝰ expoſitiõis: quia in libro criſeos pfectiſſime explanaui. Sed quia ſupius diuiſionẽ feci: quã ſemiplenã exponẽdo eſſe volui: explanãde ſunt cũ ſuis differẽtijs ſignificatiões cum morbo exñtes ⁊ morbum cõcomitãtes cum pleureſi: Febris eſt acuta: anguſtie ſpiritus: tuſſis: dolor lateris cum punctura. hec ſunt ſignificatiões pleureſis ſubſtãtiales. Signa pleureſim morbum ſequẽtia ſunt dolores deſcendẽtes in diaphragmate vel aſcendẽtes in furculas. ¶ Johãniculꝰ: Horum duorũ locorũ dolores pleureſim futurã ſunt cõfirmantes: ſimiliter ⁊ ſi infirmꝰ in infirmo melius iacebat latere q̃z in ſano. Araxagoras epiſtiagenſis de ſignis ſequẽtibus morbos duos libros compoſuit. vnũ de poſt apparẽtibus de quibus hic hypo. Si poſt inquit appareant: eucritam ⁊ diſcritã monſtrãt ⁊ longitudinẽ ⁊ breuitatem morbi. Neq; ſolũ ſputũ hoc faciet: ſed vrina egeſtiones ⁊ ſudores: que omnia ad faciendã ſimilitudinẽ introduxit: vt recordaremur quod dixit in pronoſticis: Nos autem in criſeos libris ⁊ in pronoſticis aperuimꝰ ſm q̧ oportuerat]. 13

Senes facilime ferunt ieiunium: ſecundo conſiſtẽtes: minus uero pueri: horum uero omnium maxime infantes: horum uero ipſorũ quicũq; ſunt animoſiores exiſtẽtes.

Diuerſitates etatũ intellecte in dieta ordinanda ſunt iuuatiue. Abſtinẽtia enim cibi ſenibus eſt facilis: dura vero pueris. Facilitatẽ enim dixit: qum neq; ſint famelici: neq; noceat eis in aliquo eſuries. duricies ecõtra intelligẽda eſt in pueris. Pueri enĩ citius eſuriũt: ⁊ citius famis nocumẽtum ſubeũt: a cibis longo tempe abſtinẽtes: citius inq̃ q̃z ſecũdo conſiſtentes: qui medij ſunt inter pueros ⁊ ſenes. Scđm vicinitatem autẽ extremitatũ etatũ facilitas ⁊ duricies abſtinẽtie in etatibus intelligẽde ſunt: quod hypo. monſtrauit in aphoriſmo hoc ⁊ ſequẽti: qui inquit: Qui creſcũt plurimum habẽt innatũ calorem. ¶ Johãniculus: Quod plurimũ dixerit calorem innatũ: dupliciter poteſt ĩtelligi. vel plurimũ habent ad aliarũ etatũ: vel ad aliorum hominũ cõparatiõem. Siquis hos duos aphoriſmos vnum fecerit: non anathema ſit. Poteſt quidẽ fieri ſic: Senes facillime ferũt ieiuniũ: ſecũdo conſiſtẽtes facilꝰ minus vero pueri: omniũ vero horum maxime ĩſantes: horum vero ipſorũ quicũq; ſunt animoſiores exiſtẽtes. Qui enim creſcũt plurimũ habent innatũ calorẽ. Secũdo conſiſtẽtes intelliguntť: quorum etas inter perfectaz iuuentutẽ ⁊ ſenectutẽ mediatur: vtpote qui qum iuuẽtutem perfectã tranſeũt: nondũ tamẽ ſenes fiant]: quos Theophyl. ſecũdo conſiſtẽtes appellat: inter quos ⁊ pueros alia eſt etas harum duarũ media: que ſicut eſt media: ita mediocriter neceſſe eſt vt abſtineat: neq; facile ſicut ſenex: neq; dure ſicut pueri: ſed medie ſunt impatiẽtes. Hanc etatẽ pretermiſit hypo. vbi lector per ſe intelligat. q̧ autem infantes animoſiores minus dixit eẽ patientes: naturalẽ oſtendit diuerſitatẽ: qum animoſiores maiorẽ habeant calorẽ naturalẽ: vnde multũ nocet eis ſi vltra modum abſtinuerint. ¶ Nota aũt q̧ dixit Senes: non ſeniores. q̧ ſi vtroſq; in ſenibus denotaſſet tũc ieiuniũ ferre facile cibo paruo contẽtos dixit eſſe: qum decrepiti non facile ieiuniũ ferant: neq; tamen ciborũ multam quãtitatẽ capiant: quia natura eorum eſt ſicut lucerna ad extinguẽdũ parata: que qum fere extinguatur querit vt paucũ oleum adminiſtreť. ſi enim plus nimio abundauerit citiſſime eam extinguit. Itidẽ huiuſmodi etas paruũ cibum ſibi expetit: neq; multũ tempꝰ ad accipiendũ indicat: quod cur euenerit cauſas incipit dicere dicendo: infantes ſz et pueri 14

Qui creſcunt plurimum habent innatum calorem: plurimo igitur indigent nutrimẽto: Si uero nõ: cõſumitur corpus. Senibus uero paruus calor ineſt. ppter hoc igiť paucis fomẽtis indigẽt: a multis. n. extinguiť cibis calor. Propter hoc igiť ⁊ febres ſenibus non ſimiliter acute fiũt: frigidũ enim corpus habent.

In libro de cõplexionibꝰ mõſtrauimus q̧ calor a quibuſdaz medicis in iuuẽtute pfecta maior eſſe dicatur: qui calorẽ infantiuz intẽdunt eſſe maiorẽ ad humorum ſuorum corporũ cõparationẽ. Alij intelligũt ĩfantes maiorẽ habere calorẽ: q̃z iuuenes: q2 calor in iuuenibꝰ acutior ⁊ fortior ſm eos videť eſſe: ſed ſubiectũ in infãtibus vbi calor eſt abundãtius. Neceſſitas ergo inſeq̃tur vt quãuis h multũ poſſemꝰ dicere de hac

re tñ breuiter dicam: Aliqñ hi calorẽ ꝓprie intellgũt ſolã qualitatẽ: aliqñ ſubiectũ qđ ſm eã quale denominatiue dicit: qđ cõſuetudinariũ fuit oĩbus: ⁊ maxime antiquioribꝰ. Theofraſtꝰ vero in quodã ſuo libro quẽ fecit de calido ⁊ frigido inquit: Corpus cõtrarias qualitates diuerſis ſuſcipiẽs tẽporibus: qñ calorẽ calidũ: qum frigus ſuſcipit frigiduꝫ appellat. Dicimus autẽ caloreꝫ multuꝫ eſſe ex ſubiecti eum ſuſcipiẽtis cõſideratiõe. Suſcipitur autem calor maior vel minor vel cum confuſiõe ſubſtãtie vel non confuſiõe. In non confuſa ſubſtãtia: veluti ſi duo vaſa inequalia impleta calida aqua in quãtitate caloris nõ erũt paria: dicẽtes ergo alterũ altero calidius eſſe: de maiori vaſe hoc intelligere debere. In confuſa ſubſtãtia maior ⁊ minor vocabitur eſſe calor: velut ſi duo vaſa equalia vino ⁊ aqua mixtis ſint plena: ſed tamen ex commixtiõe inequali: dicimus: In hoc vaſe pluſ vinũ abundat: in altero vero aqua. Et ſimiliter ſi vtrũqꝫ in vtroqꝫ vaſe equaliter miſceatur. Aliquãdo vero non quãtitas: ſed ſola in his intelligitur qualitas. Dicimꝰ ergo: Calor in hoc vaſe maior eſt: in illo vero minor. Duobus quoqꝫ vaſis in quãtitate equalibꝰ: ſi in vno calida eſt: in altero calidior habeat: dicimus: In hoc vaſe calor maior eſt: in illo vero minor. quod tamẽ eſt abuſiuũ qum Fortior ⁊ debilior dicere deberemus: que qualitatiua ſunt: non quãtitatiua: quãtitas ſoli ſubſtãtie ſeruatur. Qua abuſione non ſolum vulgus: ſed etiam medici vtũtur: dicentes morbum maiorẽ vel minorẽ: qum morbus non ſubſtantia ſit: ſimiliter febrem maiorẽ vel minorem: itidem de epilepſia maiori ⁊ minori: ⁊ pleureſi: ⁊ ceteris. In qua nominũ equiuocatiõe intentiõem dicentis oportet conſiderare: ne ſiquis infamet dicentẽ diuerſa: potius ſit dignus infamia: non bene perpẽdens ſua dicta. Unde quidã hypo. hic obuiant in calore dicẽtes eum intellexiſſe qualitatẽ ſolam: qum ipe calidã intellexerit ſubſtantiã. Subiectũ eniꝫ caloris naturalis ſꝫ ſubſtãtiam aeream ⁊ aquoſam eſt videri ſicut ſperma videmus: in quo ſubſtantiã terreſtrẽ inuenimus paruã: quꝫ plurimũ habeat caliditatẽ ⁊ humiditatẽ: ſicut diximus in libro de ſpermate ⁊ ſanguine menſtruo: quibus conficitur humanũ corpus. Sanguis enim menſtruꝰ naturaliter eſt calidus ⁊ humidus. Quꝫ autem corpora humana mutant in terreſtria: ſicut in initijs videmus augmẽtari: vnde ⁊ ſi calidiſſimũ ſit nature ignee erit: vnde ⁊ in his calor naturalis neceſſe eſt ꝙ paruꝰ ſit: qđ ſi non foret: calor naturalis in febribus multus foret: ſed qum non ſit in ipſis qualis ante fuit: quomodo ergo maior erit? Calor naturalis enim tẽperate ꝯplexiõis eſt: ignee vero accidẽtalis. Quod autem de corporibꝰ accidẽtali calore diſſoluitur fumo igneo: calidũ ⁊ ſiccũ eſſe ꝓbat. fumus enim caloris naturalis temperatus eſt ⁊ ſuauis: quod tactus etiam teſtat. Calor enim in ſanis ſuauis et gratus tactui: neqꝫ nocumentũ: neqꝫ puncturã ingerit: ſed in febricitantibꝰ maxime in ſolidis artubus. ⁊ calor qui eſt de humorũ putredinibꝰ horribilis eſt ⁊ acutus: ⁊ tactui pũgitiuus. Qualitas autem caloris naturalis ſanorum ⁊ in infantibꝰ certa ⁊ perfecta inuenit. Perfectio autem iuuẽtutis calorẽ habet pungitiuũ ⁊ non humectatiuũ: neqꝫ iſta mirabilis erit natura. Quicqđ eniꝫ de qualibet re diſſoluit ei vnde diſſoluitur neceſſe ẽ vt aſſimilet. Si ergo infantis ſubſtãtia vnde fumꝰ diſſoluitur aerea eſt ⁊ humida: ⁊ diſſolutũ ſuaue erit ⁊ humidũ. ꝙ ſi ſubſtãtia terreſtris eſt ⁊ ſicca: ⁊ diſſolutũ fumũ habebit acutũ ⁊ ſiccum: ſicut ĩ exterioribus videmꝰ ꝙ fumus de aqua dulci diſſolutus ſuauis eſt: ⁊ gratus: ⁊ humectans. Siccorũ autem corporũ calor qum incendat ſiccus eſt ⁊ acutus. Calor autẽ corporis duobus modis ſe habet. aut eſt ſuauis ⁊ gratus: aut acutus ⁊ ingratus. Suauis ⁊ gratus plurimꝰ eſt in infantibꝰ: ingratꝰ ⁊ acutus in iuuenibus. Quod ſi proſpiciat phyſice: planius erit videre. Videamꝰ ergo elemẽta in quibus pro poſſe noſtro hec reddent plana. Elemẽta enim ex quibꝰ omĩa corpora conficiũtur: terra: aqua: aer: ⁊ ignis eſſe vident. ſubſtãtia autem infantiũ ex parte materie eſt parum terreſtris: maxime autem aerea eſt ⁊ aquoſa. Iuuentꝰ perfecta his eſt cõtraria: quia ſi ſm quartũ elementũ caloreꝫ in vtriſqꝫ diximus equũ: non tamẽ eſt poſſibile ſubſtantiam calidã in his equalẽ eſſe. Subſtãtia enim calida in infantibꝰ eſt humida: in iuuenibꝰ eſt ſicca. ¶ Iohãnicius: Hypo. hic intendit ſuauitatẽ eſſe in infantibꝰ: contrariũ vero in iuuenibus. Quicquid vero dixit ad quãtitatem reſpexit corporis. Subſtãtia enim humida dignꝰ calori naturali ſubijcitur: quꝫ corpora noſtra de ſubſtãtia humida conficiant. Subſtãtia ſicca calore extra mutato eſt calida. Si ergo pueri ſunt plus aerei qꝫ calidi neceſſe eſt plus abũdare calore naturali. Iuuenes qꝫto magis terreſtres ſunt: ⁊ minꝰ abũdant humorũ: tãto minus calore naturali neceſſe eſt abũdare. Quicquid autẽ de ſubſtãtia humida diſſoluit: multo magis eſt qꝫ quod de ſicca: etſi in calore ſint paria: quod etiam videt in exterioribus corporibꝰ. Si enim corpus humidũ ⁊ ſiccum equaliter calefiet: proculdubio multo plus diſſoluit de humido. oleo enim ⁊ aqua calefactis: ex aqua plꝰ ꝯſtat diſſolui. Ubi vero calor paucus: ⁊ cibus expetit paucus Si enim paucis carbonibꝰ multa ligna aggregentur: neceſſe eſt vt ignis extinguat. ꝙ autẽ dixit ſenibus non acutas febres eſſe ſicut iuuenibus: ſine dubio eorꝫ corpora oſtendit eſſe frigidiora. Si enim febris nihil aliud eſt qꝫ calor naturalis in igneũ mutatus: conſtat hũc tñ nõ mutari in ſenibus ſicut in iuuenibꝰ: in quibus multitudo caloris facile ad vltimitatẽ deuenit: non ergo ſenes tantũ febriũt qꝫtũ iuuenes. ꝙ ſi acute febriũt: ſunt ſigna perditiõis ex magnitudine ſui ⁊ ex debilitate ſubiecti. Hec hypocratica volentibꝰ: ⁊ non cõtra eum cauillantibus hic pauca ſufficiãt que diximus. Luce cõtra hypo. cauillanti ſatis in quadã epiſtola reſpondi: quã ita intitulaui: Hypocratẽ nõ peccaſſe vbi dicit: Qui creſcũt: calorẽ hñt innatũ plurimũ.

15

Uentres hyeme ⁊ uere calidiſſimi ſunt natura: ⁊ ſomni longiſſimi. In his ergo temporibuſ oblatiões plures dande ſunt. Eteniꝫ innatus calor eſt multus: nutrimẽto igitur ampliori indiget. Signũ ⁊ etates ⁊ athlete.

Tempora anni multũ dant adiutoriũ in ordinãda dieta cibi. in hyeme vero maiorẽ ciborũ videmus appetitũ ⁊ maiorẽ digeſtiõem: in eſtate vero contrariũ: quod bene diffiniuit: qum ventres calidiſſimos natura hyeme ⁊ vere dixit. Hoc autem quare ſit ſubiungendo expoſuit: Etenim innatus calor multus: multo ergo indigent nutrimẽto. Neqꝫ calorem abſolute dixit: ſed innatum. i. naturalẽ determinãdo appoſuit. Naturam caloris naturalis in precedẽtibus dixit. Cur autem accreſcat in hyeme: innuitur alibi ab hypocrate: Calor inquit in hyeme interiora ingreditur: ⁊ ibidẽ adunatur. In eſtate autem ſue ſimilitudini gaudens exteriora petens diſſoluit: ⁊ in corpore minorat. Quia ergo in hyeme digeritur multum: ⁊ multus cibus erit appetenduſ. Sequitur ergo: Et ſomni longiſſimi: propter

longitudinē noctis. Somno autem quātū natura iuuetur bonum eſt perpēdere. ꝙ etates ⁊ athlete ſignū eſſe ſubintulit in fine multum calorē oſtendit multo nutrimento indigere. Pueri quia ſunt multi caloris: multo indigēt nutrimēto. Et ſimiliter etiā athlete ex nimietate ſui exercitij calor augmentaᵗ naturalis: ⁊ hi ergo multo indigent nutrimēto. Sed nō vniuerſaliter hoc in omnibus intelligendū animalibꝰ: ſunt enī accipiēda in cauernis hyeme accubātia: que nō tūc multo indigent nutrimēto. Si enī tantūdē comederēt hoc tempe non poſſent illud digerere. Hoc aūt idem patiūtur quidā homines qum lauanᵗ frigida aqua. ꝙ ſi homies ꝗ corpe deficiunt in frigida aqua balneenᵗ: corpa infrigidanᵗ ⁊ nocet eis: vnde ⁊ male patiunᵗ. fortes tamē corpibꝰ pmo recipiūt calorē in interioribꝰ: poſt vo plus calefiūt calore ad exteriora redeūte. Hoc aūt ſimiliter in animalibus frigide nature conſiderādū eſt: quorū calor hyemis frigiditate ſupaᵗ: vnde ⁊ quaſi mortua inueniunᵗ ⁊ in cauernis accubātia: quedā inſenſibilia ⁊ nullū motū habētia: quedā ibidem peuntia. Sed calidiora ⁊ ſanguine abundantia patiunᵗ hyeme idem quod humana corpa ꝗ fortiora ſunt qum lauanᵗ frigida aqua: in quibꝰ calor petit interiora. Caro vo eorū lꝫ videaᵗ minorari dum balneāᵗ nō tamē cū calore interiora dicēda eſt petere: ſed potiꝰ intro vadūt calor ⁊ ſanguis: que cauſa ſunt carnis. Quꝫ aūt humana corpa ſpiritu ſubſiſtāt ⁊ ſanguine: ſpermatis quoqꝫ humectatiōe: ſicut in libro noſtro monſtrauimus de ſpermate: in quo ſperma diximꝰ ſubſtātialē cauſam mēbroꝝ corpis: ⁊ ex ipo corpꝰ augmētari ⁊ nutriri: manifeſtū eſt meliorē digeſtiōem fieri ſi ſanguis ⁊ ſpūs interioribꝰ corpis cōgregēᵗ: qꝺ nō ſolū hypo. teſtaᵗ: ſed etiam in his duobus tēporibꝰ multū nutrimētū dandū profitetur. Quibus in tempibus ſi pauca diſſoluanᵗ: nō multus cibus dandus eſt: qum cibus ad diſſoluta recuperanda ſit. neceſſarius. Unde ex ipſo ſenſu verū dixiſſe hypo. comprobaᵗ. non ſolum enim his temporibꝰ ſi nō bene digeritur: ſed ſi etiam parum comedūt corpora infrigidanᵗ: ⁊ maxime impediūtur. Si autem vltra modū comedūt: non id patiūtur quod multū comedētes alijs temporibꝰ. In quibus dictis non ſolum hypo. redarguitur: ſed etiam omnes faciētes idem repellūtur. Nullus enim eſt qui non fateaᵗ corpus humanū diſſolui: lꝫ incomphenſibili ſenſu: ſolo tamē intellectu: quod oſtēdit neceſſitas reficiendi. ſi enim in eodem ſtatu permanerꝫ: nec de corpore diſſolutereᵗ: non ſibi eſſet neceſſariꝰ cibꝰ.

¶ Perpendis ne omnis impugnator hypo. nullam obiectiōem tuam: nulla reſponſiōe hypo. vel ſuorū diſcipulorum eſſe dignā. qum eniꝫ hypo. nihil inconcuſſū dimiſerit: ego vice ſui non dubitabo tibi refragari: Quicquid inquā animal ab īitio ſui ꝯficit: cōplet quoqꝫ atqꝫ regit tripliciter ſit: quorū vnum calor naturalᵗ: qui quꝫ ſit cauſa omnis actiōis: maxime ī hyeme: neceſſario appetituꝫ augmētat: ⁊ digeſtionē confortat: ſanguinē auget ī corpore: diſſoluta a corpore ſupfluitate reſtaurat: purgatōne diſſoluit a corpore ſuperfluitatēꝫ: ⁊ ideo multꝰ cibus detur. Exterior vo calor nō ſolum diſſoluit ſuperfluitatem coporis: ſed etiaꝫ rem naturalē que corpꝰ cuſtodit. ſed diſſolutio que occulta vocaᵗ a medicis: a ſolo calore naturali ſit: qui ſolus naturalᵗ eſt aniali: ſicut hypocras dixit: ⁊ nos oſtendimꝰ in libro de virtute naturali. h nō ſolum appetitū facit conuenibilē: digeſtionēꝫ quoqꝫ ⁊ cuilibet mēbro aſſimilationē: ſed etiaꝫ cibi expellit ſupfluitatēꝫ. Qum ergo calor nālis ſit fortior: diſſolutio ſuperfluitatis tertie digeſtiōis ſit ſenſui occultior. vñ Dioſorus dixit: Sudor eniꝫ extra naturā ſit. ſi enī curſus corporis ſm curſuꝫ nāe ſit: ⁊ nā cibo dominās ipſum vicerit: non ad cutem ſupfluitas cibi mandaᵗ ſenſibilis. Sudor eniꝫ in laborantibꝰ vel nimis exercitantibꝰ: vel etiaꝫ in eſtiuis ex nature ſit fatigationibꝰ. Curſus etiaꝫ corporis in hyeme ⁊ vere eſt cōuenibilis: ſi inquā temperatus ſit: ſin autē: econtrario. Hypo. enī in fine huius libri hec tēpora blaſphemat: ſi non ſint tempata. Uirtus aūt actiōis caloris naturalis ſi cibum in ſtomacho bene digerit: teſtaᵗ in hyeme corpus ſm naturalē curſum bene ſe habere: quia hoc tempore calor naturalᵗ augmentaᵗ in īteriori corpore. ſomnꝰ ſit longiſſimꝰ. ſuperfluitas tertie digeſtionis diſſoluiᵗ vel expelliᵗ: lꝫ nō ſentiaᵗ. fumoſa quoqꝫ cū anhelitu: groſſa cum vrina egrediūᵗ. Hypoſtaſis ergo vrine ſetulētior eſt in hyeme ꝙ̄ꝫ in eſtate ⁊ ꝙ̄ꝫtitas maioraᵗ vrine: corpꝰ magis nutritur: caro augmentur: ſanguis multiplicaᵗ ordinatōe moduꝫ non excedente. Si eniꝫ hec turbenᵗ: omnia cōtraria ſequanᵗ.

¶ Iohannicꝰ: Natura intelligiᵗ res regens ⁊ cuſtodiens corpus: Que a medicis quattuor diciᵗ modis. vna ē virtus regens corpꝰ: altera forma ⁊ cōpoſitio corporis: tertia complexio ſui: quarta autē conſuetudo nature. Gal. Si qualitas inꝗt vel quātitas corporis inquiraᵗ in mlᵗtitudine ſanguinis ⁊ carnis ex multa comeſtiōe ſit: ⁊ ex digeſtione equali: non ſolū ſtomachi ſed etiā venaꝝ corporis ⁊ membroꝝ totius corpis: qꝺ vulgus ī rei veritate exptū eſt: purgās ſanguinē in fine verꝭ ⁊ añ initiū eſtatis. Sic enī eſtate ſupueniente calidiſſima: maximū periculꝫ ſe ſubire eſtimāt: ſi non ſe purgauerint: quꝫ calor eſtatis ſanguinē diſſoluat: ⁊ chimos ſemp ſparſiꝫ ebulire faciat. vene aūt inculcanᵗ: lꝫ antea ſibi cōuenientes eē videanᵗ: vñ aut crepant: aut putreſiunt: aut ad mēbra debiliora humores malos mittūt: quibꝰ phlegmones: heriſipile: alijue morbi ſiūt: ſm nām ipſoꝝ humoꝝ: Que oīa atteſtaᵗ in hoc aphoriſmo hypo. In his inꝗt horis non ſolū corpꝰ plus digerit: ſꝫ ⁊ multo plꝰ ciboꝝ dandū eſt ſibi: qꝛ cibꝰ ad cōpationē caloris nālis expetiᵗ ſi nō ſubeat calor extraneꝰ ſic̄ diximꝰ: quo hūoribꝰ generatꝭ cibꝰ minuaᵗ. Hypo. nō idē hic tractauit ꝺ vere ſic̄ de eſtate: qꝺ tñ ego intactū relinꝗre nolo. Dico ḡ ꝙ initiū verꝭ ſiᵐlius eſt hyemi ꝙ̄ꝫ eſtati: eꝫ vo finis. Aliqñ ver totū eſt frigidū: ſic̄ hyēs aliqñ ca. ſic̄ eſtas: vñ ⁊ ī initio verꝭ oꝫ cibū ordinari ſic̄ ī hyeme ordiandū erat. ſꝫ tñ ſi totū friguēit ver: velut ī hyeme ordiandꝰ ē. In verꝭ fine ⁊ totiꝰ caloris: ordināda ē dieta ſic̄ in eſtate. ſi mediocre fuerit: mediocritas diete tenēda eſt: que oīa ſanis ſūt ordināda vlᵗ obſuāda. poſt enī infirmoꝝ ſubinfereᵗ dieta. 16

Humide diete omnibꝰ febricitantibus ꝯferūt: maxime uero pueris ⁊ alijs ſic aſſuetis refici.

Precedēs aphoriſmꝰ de ꝙ̄ꝫtitate cibi: ſubſeꝗnſ de ꝗlitate tetigit: ī quo mlᵗta iuuamēta ſub breuitate īduxit hypo. Primū quō febricitātes oporteat nutrire dixit: 2° ꝗlr nutriāᵗ ſani. Res. n. eꝰ nāꝫ ꝑ ꝯriū ducēda ad ſuā ꝓpaꝫ nām: opari ecōtrario inſtruit: nālia. n. ſm ſiᵐlitudinē ſunt ꝯſuāda. In febribꝰ. n. qꝛ febris eſt morbꝰ calidꝰ ⁊ ſiccꝰ: qū febris nihil aliud ſit ꝙ̄ꝫ color nālᵗ mutatꝰ in igneū: hūida dieta dabiᵗ. in nā. n. exñte ex etate vlᵗ ꝯſuetudine hūida nō ſm ꝯriū: ſꝫ ſm ſiᵐlitudinē dieta ē dāda. Oꝫ. n. nām corpū cuſtodire: ⁊ ñ minuē nec mutare: ſic̄ ī morbis facē ē. Qui vo ī hydropicꝭ cū febribꝰ repugnare hypo. arbitrāᵗ: ꝙ ñ hūidis ſꝫ ſiccꝭ dietāᵗ: in ordināda maxime dieta deſipierūt: que multū hoc loco neceſſaria ē: ſꝫ in megategni hec a nobis aptiꝰ explanata ſūt. vbi ſinguli morbi: ſiplices ſiplici medicamīe medicabūᵗ

compoſiti compoſitis: vel equalibus: vel vno magis altero minus ¶ Hydropici vero cum febribus ſic medicādi ſunt ſicut pleuretici: ⁊ ſanguinē ſcreātes vt ptiſici: quibus .ſ. pleureticis danda eſt ſicca dieta: ptiſicis humida. hi enim duo morbi qui ſunt contrarij: cōtrarijs indigēt medicamīb⁹. In his cōtrarijs duob⁹ oꝫ vt fortior medicet̄ ꝑus: alter vō nō negligat̄. ſic etiā hydropici cū febrib⁹ cōtrarijs neceſſe ē medicet̄ ſic ī oppoſitis ſit infirmitatib⁹.
Hypo. autem lꝫ repꝑhenſus: hic tamē non neglexit: ſed hic ponit partē pro toto: ⁊ aliquādo ecōuerſo poſuit: ſicut in aphoriſmo etatē ⁊ conſuetudinē ponēs: complexionē tamē intellexit naturalē: tēpus quoqꝫ ⁊ regionē. itidem ⁊ in alijs locis faciendū: neqꝫ hypo. obuiandum ¶ Si ergo corp⁹ extra naturā exierit medicandū eſt contrarijs ⁊ reducēdū ſanitati. Si vō nām ſeruauerit in ſanitate cuſtodiēda ad laborādū erit: ſic .n. autorizauit hypo. de quib⁹ plani⁹ in megategni dixim⁹. 17

Quibus ſemel: aut bis: aut amplius: aut minus: aut ſecūdū ptēz. Dādū uero ē aliqd tempi ⁊ hore ⁊ regiōi ⁊ etati ⁊ cōſuetudini.

Qum ſupius de quātitate ⁊ qualitate ciborū ſufficiēter diſputauerit: ordinē quoqꝫ dandi reticere noluit. non enī ſatis eſt hoc ſolum ſcire infirmo cibum multū ſiue parū ſiccatiuū ſiue humectatiuum eſſe dandū: niſi hic ſcias cui ſemel aut bis aut amplius ſiue minus dandū ſit: quod intelliges ex etate tempore aut cōſuetudine ⁊ regione: ſicut ſupius dixim⁹ eſſe ſm quātitatē ⁊ qualitatē. vnde ſubintulit: Dandū vero eſt aliquid tempi hore ⁊ regioni. vbi monſtrauit ſi multociens vel paulatim: vel non etiā dandū ſit. Quib⁹ etiā diſponendis qualitas morbi: virtus quoqꝫ infirmi in ꝑmis conſiderāda eſt: deinde tempus: etas: cōſuetudo: et ſimilia: que quomodo fiāt ī pſenti dicaꝫ: Si virtus infirmi ſit debilis ⁊ qualitas corpis corrupta ſit: vl' minorata ſit: parum cibi: ⁊ multociēs dandū erit. Paruitas: quia virtus eſt defecta: que ſemel non multū cibum ſuſtinet. Multociēs dandus erit: quia corpus minoratū multaꝫ refectiōem expectat vt creſcat: Corruptioni enī neceſſaria eſt reſtauratio ⁊ cum temperamēto. ꝙ ſi virtus ſit defecta: corpore non extenuato vel minorato: ⁊ chimis naturalibus non corruptis vel etiā abundātibus oportet vt paulatim det̄ ⁊ parū. Similiter virtute exiſtēte forti: chimis vero multis ⁊ temperatis idem erit faciendū. Virtute autem forti exiſtēte: ⁊ corpe corrupto vel tenui multus cibus ⁊ multotiens erit dandus. multa enim refectione indiget corpus: quia virtutis ſue fortitudo digerere eam poteſt. ꝙ ſi nobis interpolatio febris obuiauerit: neqꝫ multotiens cibus dandus erit: neqꝫ multus: ſed ipſum debemus dare paulatim. Si ergo fortis virtus: ⁊ morbus ex abundantia fuerit: paruus detur cib⁹: ⁊ paulatim. lꝫ enim digeſtiua virtus fortis ſit: tamen ꝑpter abūdātē morbum paꝝ dam⁹. Cib⁹ ergo dabit̄ ſm qualitatē morbi ⁊ virtutē infirmi: ſm temp⁹ quoqꝫ: etatem: ⁊ conſuetudinē: ⁊ regionē: ⁊ ſimilia his ciborū erit quātitas ordināda. In eſtate .n. cib⁹ multotiens dand⁹ eſt ⁊ paucus. multotiens quidē: qꝛ indiget ꝑpter ſepiſſimā reſolutionē: parū ꝑpter virtutis defectū. In hyeme multus ⁊ paulatim dand⁹ eſt. multus ꝑpter virtutis fortitudinē. paulatim: qꝛ non indiget ſepiſſima refectione: qum non poſſit digerere. Sanos autē iam dixim⁹ in hyeme meli⁹ poſſe digerere ꝑpter calorē in īterioribus latētē. Medio vō vere ⁊ appropinquāte iam eſtate paꝝ cibi magis: ⁊ longis debem⁹ dare īteruallis. hoc eniꝫ tempus .ſ. ver morbo de plenitudine aſſimilat̄: qꝛ chimi ī hyeme coadunati diſſoluunt̄: effluētes ꝑ totū corpus. Idē qd̄ dixim⁹ de tempore: in morbo faciendū de plenitudie. Parum eiꝫ cibi ſi virtus ſit fortis longis dam⁹ interuallis. Similit̄ etiaꝫ ī vere faciendū eſt maxime febricitantibus: de quib⁹ hypo. in hoc loco ſermocinat̄: de ſanoꝝ eniꝫ dietis iam dixim⁹. Autumn⁹ morbo de humoꝝ corruptiōe aſſimilat̄: vñ ⁊ febricitantes laudabili cibo hoc tempore: ⁊ ſepiſſima indigent refectiōe. In virtute forti mult⁹ cibus ⁊ multotiens erit dand⁹: in defecta multotiens ⁊ paru⁹. Scd̄m hoc etiaꝫ etatem: ⁊ regionē: ⁊ conſuetudinē: ⁊ cōſimilia ꝯſiderare oportet: Scd̄m qualitateꝫ in quā morbi: ⁊ virtutē infirmi: qum hec virtuteꝫ augmētent ⁊ ꝯfortent: vel minuant ⁊ debilitent. qualitatē quoqꝫ ⁊ materiā morbi augent vel minuūt: vel in malas qualitates cōuertunt. 18

Eſtate ⁊ autumno cibos grauiſſime ferunt: Hyeme uero facile: Vere uero ſecundo.

Alia de ſanis ē locutus: de egris loqtur. Eſtate ⁊ autūno: quoniā tūc calor ad exteriora egreditur. Autumno vō: qꝛ tūc idē calor in qualitate tēporis diſſoluitur: Hyeme vō cōcludit̄. Vere diuiſus ē calor intus in nobis ⁊ foris grauiter ferūt: ꝑpter apertionē pororum. Hec verba nō vt quidā putāt ſunt duplicata. Quidā eniꝫ quia dixit ventres hyeme ⁊ vere calidiſſimos natura eſſe: hic vō Eſtate ⁊ autūno cibos grauiſſime ferunt: putant verba eſſe duplicata: ſed non eſt ita. Qum aūt ſuperius ꝑ tempora anni q̄ntitateꝫ ⁊ ordinationē diete in infirmis ⁊ ſanis eſſe ītellexit: hic neceſſe fuit dicere multū cibum ſemel datuꝫ .ſ. hyeme non nocere quia ferunt facilime: in eſtate vō difficilime: qum extra corp⁹ calor natural' exeat: ⁊ virtus defecta ſit: vñ caueat̄ ne multus ſubito detur cib⁹. De alijs vō temporib⁹ .ſ. vere ⁊ autumno dico ꝙ autumn⁹ in natura ſui aſſimilat̄ eſtati: ver vō hyemi: Qd̄ poteſt intelligi: quia in autūno corpus incipit refrigerari: ⁊ pori claudi: vere quoqꝫ diſſolui ⁊ rarefieri pori. Hec aūt ſatis īnuit hypo. nō ergo eadē duplicauit. Iteꝫ qd̄ prius ſupi⁹ dixit: in ſanis dedit intelligi. hoc aūt attinet infirmis. 19

His qui in circuitibus exacuūtur: nihil dare neqꝫ cogere: ſꝫ auferri ex appoſitionibus uel ex appoſitis ante criſim.

Omnis ordinatio diete vniuerſaliter triplex eſt in quātitate: in qualitate: ⁊ quando debes dare. In duobus precedētibus aphoriſmis ī febrium interpolatiōibus nulla auctoritas dat̄ ab hypocrate. Tertiuꝫ .i. quando debeas dare: multum in his adiuuat nos. Unde ⁊ in circuitibus .i. interpolatiōibus ab hypocrate dicitur: Portendūt interpolatiōes inq̄t quo tempore cibus dari debeat. Si enim interpolate febres vnū tempus cuſtodiant: ⁊ ipſum interpolet: tunc nihil erit dandum. Sed ſi vnū tempus non obſeruauerit: tēpora cibum dandi ſm ꝙ oportet non poſſunt certificari. vnde hypo. his qui in circuitibus exacuūtur nihil' dari precepit. Precipit ergo nobis: neqꝫ incipiētibus: neqꝫ preſentibus: neqꝫ ad capiendū appropinquātibus morbis cibū dari debere. Qd̄ dixit: Ante criſim. vl' aū horā acceſſiōis: vel ante ſtatū: vel aū verā criſiꝫ ītelligi oꝫ. Qd̄ cūqꝫ āt hoꝝ ītelligas ſatis eē cōſtat: ſꝫ ītētio ſua fuit nō

ante acceſſiōem aliquid dari. Supius enim de ſtatu dixit cū quo nec ante criſim reticuit. hic autē de acceſſiōe ſolū intellexit hypo. 20

Ea quoꝝ criſis fit: ⁊ quoꝝ facta eſt equaliter: non mouere: neqꝫ nouū facere: neqꝫ farmacijs neqꝫ alijs ꝓuocatiōibus uti: ſed ſinere.

Poſtqꝫ de ordinatiōe diete expleuit: vñ nā debeat dimitti opari oñdere incipit: vt faciat ſm ꝙ oportet infirmis. obteſtat̄ aūt ne aliqͦ adiutoriū ꝑocupantes feſtinem⁹: niſi ſolū diete ordinatiōibus. etiā oñdit quando natura nō ꝑmittat̄ opari ſed potius debeat adiuuari. Dicit igit̄: Ea quoꝝ criſis fit: ⁊ quoꝝ facta ē equalit̄ nature ſūt ꝑmittēda: vt ſm ꝙ oportet facere faciat: neqꝫ nos de ea intromittam⁹ impedienda: ſed ſi natura moueat̄ ad criſim nō ꝑfecte neqꝫ complete oportet nos qͦd de motu ſuo minuit̄ cōplere. Vñ idem in libro de chimis: quo ī libro ad idē intēdit: Criſis inqͭt ꝑfecta eſt: vbi nā currat ſm ꝙ oportet: neqꝫ de numero ſignificationū laudabilis criſis aliquid mutet: Quarum prima h̄ eſt: Criſis melior eſt cū purgatiōe qꝫ cū apoſtemate: Secūda chimos purgāſ nociuos qui ſūt cā morbi ⁊ dñantes corꝑi: melior aūt ē aliqua ſibi oppoſita. Tertia ſignificatio criſis eſt que cū purgatiōe neceſſaria recta fit. i. ꝓcedēs de loco morbi: q̄ melior eſt cōtraria ſibi. Quarta criſis: que eſt cū lenitate ⁊ quiete corꝑis: ⁊ hec ē melior ſibi oppoſita. Quīta eſt poſt apparatōez coctiōis q̄ melior eſt ſibi oppoſita. Sexta in die cretica q̄ laudabilior ē ſua oppoſita: quas oēs in criſi ꝑfecta eē oportet. ſi. n. minus ſit vna vl' altera vl' plures: ſiue criſis curſum excedat: neqꝫ ꝑfecta criſis eē credit̄ neqꝫ certa. 21

Que ducere oportet undecūqꝫ maxime natura repit inde ducere ꝑ conuenietes regiones.

Hic intelligere nobis innuit purgationē humorum: qui materia ſūt morbi: quibus aut criſis eſt īperfecta: aut īperfecta futura ē. Et etiā monſtrat per q̄ue loca purgari oportet: ex quo duo ſignificata mōſtrauit: vnum. ſ. naturaꝫ membri: per quod purgatio debeat fieri: alterū quo humores fluere debeant. Dicit ergo: Vndecūqꝫ maxime natura repit. Loco vero per q̄ apte ſūt purgatiōes ſūt hec: Stomachus: inteſtina: veſica: vulua: matrix: cutis: iteꝫ fauces: ⁊ nares. Qum eniꝫ cerebrū debeat purgari: purgabitur fluxu ſanguinis qui ex narib⁹ fit maxime morbo oppoſitis: ꝙ ſi non: contrarie. Currere chimos ad loca ſibi non conuenientia eſt: vt qum membrū nobilius ſit ⁊ ſenſibilius: ⁊ ad patiendū ſuſpectius. ꝙ ſi per ſe purgare velim⁹ maius dampnū qꝫ ſi criſis abſit incurremus. verbi gratia: Si in epate ſint chimi morboꝝ generatiui: quos purgare neceſſe ſit: conueniēs locus erit ſtomachus. ⁊ inferiora ipſius meliora ſunt cum egeſtiōibus: qꝫ ſuperiora cū vomitu: vel renes: vel veſica. ꝙ ſi chimi ſupius ad pectus concurrerint: ⁊ ad pulmonē ſiue ad cor peruenerit: non ſignū laudabile erit. Vnde ⁊ medicū inueſtigare oportet: vbi natura humores deſtinare velit. ꝙ ſi ad apta loca miſerit: preparet viam ipſis: ⁊ ſuccurrat eis: ſi aūt alr̄ quocūqꝫ mō repugnet eis: ⁊ ad apta loca mittat. 22

Digeſta medicari: ⁊ mouere non cruda: neqꝫ in principijs: niſi ſint furioſa: multa uero nō ſunt furioſa.

Qum Medicari dīcat: conſueuit intelligere laxatiua. ſed ꝙ dixit Furioſa: abuſiue poſuit: qum ab animalib⁹ mutuatus furioſis humorib⁹ hoc tribuit. Qum eniꝫ animalia ad coitū furiāt: in loco vno ſtare non poſſunt propter nimiā ſui concupiſcētiā que mouet̄ ea: ⁊ facit furioſa ⁊ nocens eis. Itidē ⁊ humores aliquādo ſe mouent: ⁊ infirmo nocent de mēbro ad mēbrum currentes: neqꝫ egrum permittētes quieſcere: actiōneꝫ nature diſturbātes: q̇ ſi ſint huiuſmodi: oportꝫ eos purgari. ſi auteꝫ quieſcāt: ⁊ ī quibuſdā membris abūdātes ſe non moueant: neqꝫ medicamētis mouendi ſunt: quouſqꝫ maturati fuerint: quib⁹ maturatis natura nos magis adiuuat in illis expurgandis. aliquādo enim natura poſt morbum maturatū diuidit humores: eorum expellens ſuperfluitates: que ſunt nociue ⁊ morbi cauſe: quo in temꝑe criſis ſolet euenire: qum tamen natura ꝑfecte ad criſim non moueat̄: nō indiget medicamībus Si autē imꝑfecte: oportet nos eaꝫ magis adiuuare ⁊ minoratiōnē ſue virtutis explere: vt criſim faciat perfectaꝫ cum vtroqꝫ. i. natura ⁊ medicamine. Nos autē in libro de virtutib⁹ naturalib⁹ naturā cuiuſlibꝫ membri qͣttuor virtutes habere mōſtrauim⁹: appetitiuā videlꝫ allicientem ⁊ elicientē ſibi cōuenientia: alterā contentiuā circūdantē ⁊ continentē ea: digeſtiuaꝫ decoquentē ⁊ īmutantem digerenda: expulſiuam expellentē nociua a ſe. Iteꝫ monſtrauim⁹ ꝙ quelibꝫ medicina laxatiua attrahit ſibi ſimilia. qꝫ bene autē nos hypocras adiuuat: quꝫ nō multa furioſa eſſe dixerit: qͦd patet experimētis. raro eniꝫ eſt de membro in membrū currere humores: maxime ī vno eodēqꝫ membro quieſcentes: in quo ꝑmanentes vſqꝫ ad finē morbi excoquūtur ⁊ digerunt̄. Hic autē aphoriſm⁹ raro in li. inuenit̄: ſꝫ eū inueni ī libro de chimis. 23

Que egerunt̄ non multitudinē cōſiderare oportet: ſed quomō egerunt: ⁊ ſi qualia oportet purgari purgent̄: ⁊ confert: ⁊ bene ferunt: Et ubi oportet uſqꝫ ad defectionem ducere: ⁊ hoc facere ſi ſufficiat egrotans.

Oportet purganda quātitates hēre diſtinctas ⁊ diffinitas: ſiue naturalia ſiue artificialia ſint. et ſicut qͣlitates fuere aſſimilātes māe morbi: ſic ⁊ quātitates ſm quātitatē māe debēt eſſe purgātes. Qualitates vͦo purgatiōis ſuperi⁹ monſtrauim⁹: vbi in ꝑturbationib⁹ ventris dixim⁹ que ſponte fiūt. purgationū vͦo qͣtitates nuſqꝫ vſqꝫ huc tetigim⁹. In hoc ergo aphoriſmo poſuit ſigna qͣtitatis purgatiōis. ſi eniꝫ tm̄ materia ⁊ cauſa morbi purget̄: infirm⁹ quieſcit leuius. ſed ſi cuꝫ re naturali purganda miſceat̄: grauat̄ ⁊ anguſtiat̄ ex neceſſitate infirm⁹: quꝫ ſua deficiat virtus. vñ non ex qͣtitate purganda tm̄ ꝯſiderent̄: ſed ex dicēdis ſignificatōibus. i. leuitate infirmi q̇ete: ⁊ nocitoriū exeuntiū qualitate. Qͦd dixit: Vſqꝫ ad defectionē ducere oportet: vtile ē ſed dande ſūt ſignificatiōes quomō fieri debeant: quas cognoſcem⁹ exꝑimentis ⁊ rōnibus affirmātes: Quaꝫ defectionē tm̄ hypo. teſtat̄ videamus prius: an illā. ſ. que de phlebotomia vl' alia venit medicina: vel ex humoribus acutis exiſtentib⁹ in ore ſtomachi anteqꝫ medicamē ad os ſtomachi veniat: aut ex ipſo medicamīe mordicāte: de huiuſmōi eniꝫ neceſſe eſt defici. Sꝫ qum he defectiōnes ſoleant ꝯtingere ante oportunas purgatiōes: nō vident̄ eē ſufficiētes. Silr̄ febricitātes qͥ̄ꝫ patiūt̄ defectōꝫ ꝑꝑ āguſtias ingētes ⁊ ꝑꝑ eoꝝ aſſiduū ſurgē ⁊ eoꝝ monē

Unde quia aliquãdo he defectiões non ſufficere viden tur phlebotomãdos puto oportere. Intendit autẽ hic defectõem.i.purgationis quãtitatẽ: ſicut in acutiſſimo apoſtemate:ꝛ in febricitãtibus pacute:ꝛ maximo dolore.non tamẽ temere nos intromittamus:niſi qum virt⁹ cuſtodiatur:qȯ innumerabiliter experti ſumus:ꝛ maximum iuuamentũ inuenimus.Qum enim phlebotomamus vſqꝫ ad defectõem in peracutis febribus:refrigerat̃ corpus:ꝛ febris extinguit̃: plurimis vẽtres ſoluũtur:ſudores patiũtur:ꝛ multi perfecte ſanãtur. In maximo ergo dolore nulla medicina pfectior hac defectiõe.Oportet aũt diſcernẽ vbi phlebotomare:ꝛ vbi dare farmaciã oportet:qȯ diximꝰin libro de phlebotomia. 24.

IN peracutis paſſionibus raro ꝛ in principijs farmacijs uti:ꝛ hoc prius bene diiudicantes facere.

Ante dixit hypo.materiã purgare non crudam: hic autẽ monſtrauit purgatiões neceſſarias ab initio:ꝛ tñ in pacutis febribus:ꝛ raro qum furioſe ſint paſſiones: p̃cepit vero fieri cũ maiori conſideratione. In diuturnis autẽ morbis purgatiões expectã tur a ſigno coctionis.Quod antẽ dixit: Bene diiudicãtes facere:quid intẽderit debemus perpẽdere.ſ.an intenderit corpus infirmi ante purgatiõem parare: vel expectare naturã operari:vt corpꝰ farmacie apparatũ ſit:an aliquid aliud portẽderit.ſed quicq̃d ip̃e cõſiderauit maxime cuſtodiendũ ꝛ cauendũ eſt nobis in purgatiõibus huiuſmodi.Si enim det̃ non ſm ꝙ oportet in acutis febribus:piculoſum eſt valde.Omne enim laxatiuũ ſm ſe calidũ ꝛ ſiccũ eſt:vnde febres generãt̃.non ergo neceſſe eſt dare medicinã calidã ꝛ ſiccam:ſed refrigeratiua ꝛ humectatiua detur. Non ergo farmacia in febribus cauſa caloris earũ eſt adhibẽda. ſatis enim bene perpẽdimus: quia multũ noceret infirmis: ſed tamẽ danda eſt cauſa chimorũ qui materia ſunt febriũ:qum purgatiõem intel leximus plus iuuantẽ q̃ꝫ anguſtie timorẽ:quod fit qum materia morbi ſine corpis nocumẽto poteſt purgari:In quo perquirẽdũ ſi corpus farmacie ſit paratũ.Quorum enim morbi ex nimietate ſunt pĩguedinis:vel multis cibarijs groſſis ꝛ viſcoſis:vel ex tumore: vel extenſiõe ſub diaphragmate:vel nimio calore:vel alicuiꝰ membri apoſtemate.hypo.in libro regiminis acutorꝫ: Nulli inq̃ꝫ horum ad purgatiõem appati ſunt ſupple in p̃cipio.Ubi ergo purgatio cõuenit nullũ horũ oportet inueniri. Cõuenit enim chimos ſubtiles ꝛ faciles eſſe ꝛ ſine viſcoſitate:ꝛ viam exeuntiũ apparatã eſſe:ꝛ ſine conſtipatõe: qȯ totum aliquãdo eſt artificialiter faciendũ. Iſtud hypo. hic intẽdit:ꝛ in ſequẽti aphoriſmo cõfirmabit. In egritudine autẽ acuta:non niſi in p̃ncipio farmacia danda eſt.i.in die p̃ma vel ſecũda ad plus:quia non tantũ ſpacium vt corpꝰad hoc paret̃ ſuſcipiẽdũ.Quod ſi eſſe poſſet:mellicratũ bonũ dare foret : in quo coquãtur hyſopus:calamentũ:ameos:ꝛ ſimilia. Hac igit̃ de cauſa raro hypo.precipit dari farmaciã in egritudine acuta:maxie qũ ſit furioſa.que ſi ſint: corpa cauẽda nõ cẽnt appata: neqꝫ acumẽ morbi dabit ſpaciũ apparãdi. 25

SI qualia oportet purgari purgẽtur: ꝛ confert ꝛ bene ferunt. Si uero contrarium:importune.

Iſte aphoriſmus in precedẽtibus eſt explanatꝰ: vbi In perturbatiõibus ventris ꝛc̃. dicit̃. Sed quia de artificiali purgatiõe dicebat hic ꝛ qualiter debeat fieri diffiniuit:neqꝫ graue fuit ſibi repetere. Quod ſi ante dixit: adhuc tamẽ repetit vt recordemur qȯ p̃us dixit. Et quia in precedẽti aphoriſmo artificialem ſolã tetigit:hic vtrãqꝫ intelligẽdã innuit.

Finit particula prima.
Incipit pticula ſecũda.

.I.

IN quo morbo ſomnus laborem preſtat:mortale.Si uero ſomnus iuuerit : non mortale.

Quod in hoc loco p laborẽ nocumentũ ĩtellexerit:ex ſubſequẽtibꝰmõſtrat qũ dixit: Si iuuerit . vñ ex opoſito ĩtelligẽdũ ẽ labor nocumẽtũ. Nocumẽtũ vero ſõni duobꝰmõis e:vno mõ vniuerſali:qũ ĩ initio ĩterpolatarꝫ febriũ infirmus dormierit: Altero pticulari: quꝫ in morbis q̇buſlibet infirmꝰdormierit. Hũc hypo.hic intẽdit:qũ primus neqꝫ nocumẽtũ:neqꝫ mortẽ portẽdit:ſed potiꝰ in initio nãm poxiſmi iuuerit. Calor.n.cũ chimis in ĩitio interpolate febris ĩteriora petit:ſicut idẽ al'ꝰ innuit: maxie ſiq̇s rigorem habuerit :tremorẽ quoqꝫ ꝛ nimiã frigiditatẽ in corpe exteriori. ¶ Si g̊ infirmꝰ ĩ initio interpolate febris dormierit:plõgantur huiuſmõi accidẽtia:neqꝫ febris ad ſtatũ niſi pꝰ magnũ laborẽ appropĩquat. Si vero ĩtus ĩ viſceribꝰ alicubi apoſtemata latitãt augmẽtãt̃. Et ſi chimi aliq̇ ad ſtomachũ currere ſolebãt:nõ ſolũ nõ digerũtur:ſed etiã augmẽtant̃: quapp infirmi h̊ tẽpore nõ ſũt dimittẽdi dormire:vt exteriora habeãt ſpiritũ ꝛ ſãguinẽ ꝛ calorẽ:ſicut etiã ĩteriora. Redarguimur tñ a ſophiſticis obijciẽtibꝰnobis:qꝛ nocere illȯ nõ a ſomno venit:ſꝫ a febribꝰ:qȯ tñ excitatiõe minuit̃.magꝭ aũt ſibi noceret ſi nõ excitaret̃:nõ tñ ſõnꝰ cã fuit nocumẽti: ſꝫ ꝙ nõ excitatꝰfuit.hic g̊ palã eſt nõ ſõnũ ĩ ĩitio nocẽ febriũ: ſꝫ potiꝰauferẽs ſõnũ minuit nocumẽtũ:ꝛ facit ſuũ iuuamẽtũ ꝛ afferẽs ſomnũ minuit iuuamẽtũ. ¶ Alij vero dicũt ꝙ ſomnus nocet cõfirmãtes hypo. nõ ĩ ĩitio febris ſomnũ intẽdiſſe ſed quocũqꝫ tpe fuerit. Multũ aũt videt̃ iuuare maxie in febriũ declinatiõe:ꝛ aliqñ in ſtatu: aliqñ ĩ augmẽto ſtatui vicino. Si g̊ nocꝫ ĩ augmẽto ſtatui vicino: nõ ẽ ad mortẽ eius fortis ſignificatio.ĩ declinatiõe vero nocens certũ ſignum dat ad mortem. Si enim ſolẽtia iuuare in ſuo tempore tũc nõ iuuent qũ debeãt iuuare: mala pculdubio eſt eorum ſignificatio . Nocumẽtum vero ſomni cõtrariũ eſt iuuamẽto ſui:qum non febrem minuat:ſed potiꝰaugeat: dolorꝫ quoqꝫ nimiũ maioret apoſtẽataqꝫ augmẽtet. Et aliqñ infirmꝰirrationabilit̃ in ſomno loquit̃.qũ vero excitat̃ infirmus in eadem vanitate permanet aliqñ diu: aliqũ ſtupidus ſurgit:neqꝫ niſi cum magna grauitate excitatur: Que omnia patit̃ ex chimorũ peſſimitatibus . Si enim calor naturalis in corpore chimis fortior fuerit:in ſomno eos digerit : Si autẽ debilior ſit:ꝛ chimi eum vicerit : dominãtur chimi in viſceribus vnde hec accidẽtia conficiũtur. Hypo.vero intendit exteriora corporis in vigilijs calefieri: ĩ ſomno vero refrigerari : in quo plurimi concordant philoſophi. Somnus vero ꝛ vigilie interiꝰvel exteriuſ caloris nãlis fiunt adunatione. Si igit̃ calor in viſceribꝰadunet̃: neqꝫ mãm q̃ morbi cã eſt vicere poſſit ſuis viribus: neqꝫ nã morbi cãm ſupgrediat̃:certa mors ſignificatur.

Sed ſi eã vicerit nã: ꝛ ſibi poſſit dñari: bonũ q̇dem eſt ſed nõ ſignũ certũ ad ſanitatẽ: põt tñ dici infirmũ ꝓpter hoc poſſe ſanari: ꝛ alia de cã ꝑiclitari. i. ſi patiaᷣ apoſtẽa in aliquo mẽbꝛo nobili: et apoſtema durũ ſit diſſolui: iñ quidẽ poſſibile ẽ eũ moꝛi. Bonũ ergo ẽ vt dicam⁹: ſi laboꝛẽ facit ſomnus: ꝙ moꝛs ſignificaᷣ. ſi aũt iuuerit: cõtrariũ faciet. ꝙ ſomnus noceat mõſtraᷣ in epidimia: qũ dicit: Multi inq̇t hoꝝ alienatiões paſſi ſũt ꝛ ſtupoꝛẽ: alij vero ꝓpter ſomnũ doluerũt. 2

Ubi deſipientiaꝫ ſomn⁹ ſedat: bonuꝫ. ubi uero pꝛeſtat: malũ.

Si hic ſupioꝛi cõtinueᷣ vt vnus fiat aphoꝛiſm⁹ ita diceᷣ: In quo moꝛbo ſomn⁹ laboꝛem facit moꝛtale: ſi vero iuuat: nõ moꝛtale. Si igiᷣ alienationem ſomn⁹ ſedat bonũ eſt: vñ iſte aphoꝛiſm⁹ ꝑoꝛẽ videᷣ cõfirmare. Intẽdit aũt hypo. bonũ ſomnũ eſſe ſi doloꝛẽ mitiget ꝛ apoſtemata ſiue febꝛes. ſed qũ h̄ omĩa intellexerit: ꝑiculoſiuſ quoddã vnũ vñ alia ĩtelligerẽtur nominauit. 3

Somn⁹ ꝛ uigilie utraqꝫ modo magis facta: malum.

Quidam medici arbitrati ſũt malas eſſe vigilias excedẽteſ modũ: ſed ſomnũ nõ ſimiliᷣ: qꝛ ſomn⁹ ſemꝑ bonũ ſignũ ẽ: Null⁹. n. ſomn⁹ modũ excedit. Multi quoqꝫ errauerũt putãtes ſtupoꝛẽ lõgũ eſſe ſomnũ: Quib⁹ nos obuiam⁹: qꝛ nũqꝫ habuit vſus vt ſtupoꝛ ſomn⁹ vocareᷣ lõg⁹: opoꝛtet ergo nobis cõcoꝛdenᷣ. Qũ ergo nãlẽ modũ exceſſerit: ꝛ ſine ſtupoꝛe fuerit: lõg⁹ vocabiᷣ ſomnus: quẽ pꝛius ſenſus facit i. cerebꝛi frigiditas: q̃ ſi ſit foꝛtis cõmixta hũiditati litargiã facit: ſi vero ſiccitati cathalaſiaꝫ. i. cõgelationẽ facit. Econtra vigilie ex ꝑmi ſenſ⁹ fiũt caliditate: q̃ vĺ ex ſimplici fit cõplexiõe cerebꝛo dñante: vel ex cho ru. cõmixtiõe: qȯ inq̇buſdã libꝛis noſtris nos explanaſſe meminim⁹: vñ h̄ tñ bꝛeuiaſſe ſufficit. Sicut aũt q̇dã negãt ſomnũ excedere temꝑamẽtũ: itidẽ. de vigilijs putãt ſẽtiẽdũ. 4

Non plenitudo: non indigẽtia: neqꝫ aliud quodcũqꝫ magis natura fuerit: nihil bonuꝫ.

Qum in pꝛecedẽtib⁹ vnũ quoddã ĩtellexerit: in h̄ ſubſequẽti oĩa ſubintroduxit: oñdens ſanitateꝫ tẽꝑamẽtũ eſſe ꝛ eq̃litatem: Exiẽs ergo tempeꝛametu vel equalitatẽ: ꝓculdubio incidit ĩ infirmitateꝫ: ꝛ ſi mĺtũ egrediᷣ: moꝛb⁹: ſi ṽo par cã moꝛbi appellaᷣ. 5

Laboꝛes ſpõtanci narrãt moꝛbos

Nomen laboꝛis non motũ nimiũ oſtẽdit: ſed qȯ nimi⁹ mot⁹ ↄficit. Si aũt ſine motu tale quid cõtigerit: non laboꝛ abſolute: ſed potius laboꝛ ſine cã manifeſta appellãdus erit: Qui laboꝛ tripliciter diciᷣ ſicut in libꝛo de regimĩe ſanitatꝭ dixim⁹. Unus eſt ſicut doloꝛ vulneris. Iohãniculus. Uulnera apud helenes ſũt ĩciſiones carnis. i. ſeꝑatiões iuncture quocũqꝫ mõ fiãt. Secũd⁹ diciᷣ q̃i doloꝛ tetani: Terti⁹ velut doloꝛ apoſtematꝭ. Cauſa ꝑmi mali ſũt chimi: Secũdi ipſoꝛũ chimoꝛũ abundãtia: Tertij vtrũqꝫ. Qȯ qum ita ſit neceſſe ẽ his laboꝛib⁹ moꝛbos nũciari. 6

Quicũqꝫ dolentes aliqd coꝛpoꝛis plurimũ doloꝛem non ſentiunt: his mens egrotat.

Qum doloꝛem hypo. ſepe cõſueuerit appellare: ñ hic doloꝛẽ itendit: ſed cauſam doloꝛis: ſicut in epidimia dixit: Doloꝛes ꝑmi: quos craton ſuſtinuit: fuerunt frigidi: poſterioꝛes calidi: per calidum ꝛ frigidum nõ doloꝛem ĩtellexit: ſꝫ q̃litates has q̃ fuere cã doloꝛis. Itidem hic ſignificauit: apoſtemata. n. calida: vt heriſipile: uulnera: inciſiones: ꝛ excoꝛiatiões: ꝛ cõtuſiones ꝛ quecũqꝫ hoꝝ patiunᷣ ĩfirmi: neqꝫ ſentiunᷣ: mẽte egrotare eos faciũt. Neqꝫ diſtat ſiue mẽtẽ: ſiue intellectũ: ſẽſũ quoqꝫ: ſiue memoꝛiã dicat. 7

Quecunqꝫ multo tẽꝑe extenuanᷣ coꝛpoꝛa tarde reuerti ↄſueuerũt que uero modico modice.

Macies ꝓuo tẽpoꝛe extenuãs coꝛꝑa ex ĩanitiõe humiditatis coꝛꝑis eſt intelligenda: nõ ꝙ diſſoluãᷣ ſolida mẽbꝛa. Que vero multo tꝑe macreſcũt carnẽ diſſolui poꝛtendũt: ꝛ mẽbꝛa cibũ ꝑ coꝛp⁹ diuidẽtia eũqꝫ digerẽtia ſanguinẽ quoqꝫ generãtia ĩtelligũᷣ eſſe coꝛrupta: vt non poſſit cibus digeri quãtitate coꝛꝑi ſufficiẽte. Unde qum neceſſe ſit coꝛpus refici cibo: multo plus opoꝛtet tempe reuocari. Hic autẽ hypo. intẽdit coꝛpoꝛa ſola humiditate extenuata: cum dieta cibi velociſſime ad craſſiciẽ reuocãda. Membꝛa enĩ appetitiua ꝛ digeſtiua credimus eſſe foꝛtia. Finis huius aphoꝛiſmi diuerſus in diuerſis inueniᷣ libꝛis: ſed tamẽ ad idem redit: que in modico modice: alibi que in bꝛeui cito reuerti conſueuere. 8

Si ex egritudine ſurgẽs cibũ accipienſ qs non ↄualeſcat: ſignificat qm̃ coꝛp⁹ plurimo cibo utitur. Si uero nõ accipienti hoc fit: ſignificat quoniã coꝛp⁹ inanitione indiget.

Hic aphoꝛiſmus ex bꝛeuitate vnius verbi eſt obſcurus: quod vſuale fuit Aſiaꝫ inhabitãtibus: ꝛ eſt adhuc vſuale. Et eſt illud Accipiẽs: dicentes enim: Accipiẽs deſiderãs intelligũt ſeu volens. Non deſiderãtes enim cibũ non accipiẽtes dicũtur: deſiderãtes ꝛ ex eo coꝛp⁹ implentes dicũtur accipiẽtes. Si quis ergo exiens ex egritudine: cibũ deſiderãs ꝛ accipiẽs nõ reuocat coꝛpus ad pꝛiſtinã ſanitatẽ: cibo accepto coꝛpus non nutritur: ſed aggrauatur potius. Non cibum deſiderans: neqꝫ accipiẽs quãtũ ſufficiat: humoꝛes malos ſe habere ſignificat: quibus ſi non purgeᷣ: coꝛpus ad virtutem pꝛioꝛẽ non reuocaᷣ. Hypo. autẽ in libꝛo hoc ꝛ multis alijs humoꝛes multos phlebothomia minuẽdos innuit: ſed ſi ſit vnus farmacia minuaᷣ: Qȯ qum ipſe pꝛobaſſet: ꝛ alibi dixiſſet duos aphoꝛiſmos ſubintulit: in q̇bus finem huius aphoꝛiſmi de vtraqꝫ euacuatõe explanauit: Si inquit cibum non accipiẽti hoc fiat: ſignificat quoniã coꝛpus euacuatiõe indiget. Multi diſcoꝛdãt libꝛi de his duobus aphoꝛiſmis in fine ſui oꝛdinis. Qui autẽ ſic oꝛdinauerũt: melius diſponũt: Non pura coꝛpoꝛa quãtũcunqꝫ nutries: magis ledes: vt continuẽtur verba ſic: Si cibũ non accipiẽti hoc fiat: quia inanitiõe indiget: ſignificat quia non pura coꝛpoꝛa quãtũcunqꝫ magis nutries: magis ledes: ſed qum libꝛos reuoluerem ꝛ in eis ita ſicut modo libꝛi habẽt repirem: ſicut inueni ita diuiſi ꝛ explanaui. 9

Coꝛpoꝛa ubi quis uult purgare: opoꝛtet fluxa manere.

Multi medicoꝛũ fluxa facere arbitrati ſunt: vt vomitu medicãdos antea eos ad vomitũ ꝓꝑemus cũ aq̃ calida: ꝛ hũidis ꝛ faſtidioſ cibarijs cibare

⁊ ſic tandē medicinā dare. Quib⁹ vo farmacia dāda eſt: vētres mollificenẗ: vt vētres ad laxatiōem apparēẗ. Sȝ nō tā vil' fuit intētio hypo. aliud.n.mai⁹ ⁊ magis neceſſariū hic ꝑuidit: qđ multis ml'tociēs ꝓbauim⁹ expimēt'. Subtiliādi enim ſunt humores groſſi ⁊ viſcoſi: etiā aperiendi pori quibus valeāt currere: ⁊ cū medicaminib⁹ extrahi ⁊ expelli facile tēperata medicina: qua nō conturbeẗ nā: quod qui neglexerit: ⁊ ad medicinā tm̄ intenderit: humores groſſos ⁊ anguſtioſos reddit cū nimijs torſionibus: defectiōib⁹ quoqȝ ⁊ vertiginib⁹ multis ⁊ pulſibus inordinatis: ⁊ ſimilibus: que quādo fiant in quodā libro noſtro expoſuimus. Hic autē hypo. intēdit corpora.ſ. fluxa vomitu vel ſolutiōe purgāda facere mollia: vt relaxetur: aperiaẗ: ſubtilieẗ: ⁊ diſſoluaẗ mā. 10

Non pura corpora quātūcūqȝ nutries magis ledes.

Ibi ſubeūtes corpora nō ꝑus mūdificata corrūpunẗ malis humoribus: quorū quātitas neceſſe eſt vt augmēteẗ: ⁊ qualitas nō muteẗ. Hoc plurimi patiūtur quoꝝ ſtomach⁹ malis redūdat humorib⁹ ⁊ ſunt patientes id quod ſuperius dictū eſt: Si ex egrine cibū accipiēs q̄s nō ꝯualeſcat: h̊ fit ⁊c̃. 11

Facilius eſt repleri potu q̄ȝ cibo.

Ahāniculus. Liquida cibaria plurima potū hic intellexit. Galien⁹: Qum hypo. hic intēdat de his qui corpa ſua erāt refecturi: ⁊ quorū corpa erāt reficiēda vt ad idē redeāt ī quo fuerāt ſani: h̊ ondē voluit cibaria h̊ faciētia. Dixit.n. in quodaȝ libro de cibarijs: Qui cito vult reintegrari ad hoc quod fuit: optimū eſt humidis repleri: qui vero celerius vult refici: potu reficiaẗ: qui vero adhuc celeri⁹ odore. Nō tamen abſolute intelligendū eſt ꝙ dixit ibi humidis: hic autē Potu: ſed poti⁹ illa que corpis ſunt nutribilia: ⁊ groſſis cibarijs ad nutriendū vicina: ſicut vina groſſa. Vinū autem aquoſum ⁊ ſubtile atqȝ albū naturaliter eſt aque vicinū ⁊ illi⁹ virtuti vicinaẗ ad nutriendū vnde vrina ꝓuocatur: nec corp⁹ inde nutriẗ: niſi ꝑuiſſimū quid. Groſſuȝ vero ⁊ rubeū vinū nutribili⁹ eſt ceteris: implēs cito corpora obnoxia inanitōi.i. victa ⁊ leſa per inanitōeȝ. Quicūqȝ autē quomō cib⁹ digeraẗ intelligit liquida cibaria nutribiliora ⁊ faciliora corpori perpēdit. 12

Que relinquuntur in morbis poſt criſim: ſubuerſiones facere conſueuerunt.

Hic aphoriſm⁹ ſuperiori cōtinuaẗ quo diciẗ: Si ex egritudine cibū accipiēs quis nō cōualeſcat ampliori cibo corp⁹ vtitur: Si autē cibū nō accipienti hoc fit: euacuatōe indigere ſignificat. Vult enim oſtēdere quare quidā cibum abhorrent: ac ſi diceret: Si quis cibum accipiēs non cōualeſcat: euacuatōe indigere ſignificat: quia que relinquunẗ in morbis poſt criſim ſubuerſiones facere conſueuerūt: ⁊ que relinquūtur ſm intellectū hypo. mali conſiderātur chimi: quibus longo tempore putrefactis: neceſſe eſt febres generari. Omnis enim humor extrane⁹ qui nō de naturis corporū eē cōprobatur: impoſſibile eſt ꝙ ea nutriat: ſed poti⁹ in putredinem mutatur. ꝙ ſi in locis calidis cōgregeẗ: fortior ⁊ velocior efficiẗ. 13.

Quibuſcūqȝ criſ' fit: his nox diffícilis eſt añ acumen: ſupueniēs uero leuior ut in plurib⁹.

Criſis eſt velox ⁊ vehemēs motus morbi: qum infirmus ad mortem vel ad ſalutē deducitur. Eſt autē qum natura diuidat a bonis nocitura: ⁊ ad expellendū faciat apparata: quod qum fiat neceſſe eſt ꝙ infirm⁹ patiatur anguſtias: ⁊ morbus dureſcat. Nocte autē plus apparet: conſuetudo eniȝ eſt humana vt nocte dormiat. Si enim anguſtia ſomnū auferat: facili⁹ hora quietis apparēt ꝑicula. Aliquādo tamē apparēt pericula in die: quia criſis debet eſſe in nocte. Qđ aūt poſtea dixit: Supueniēs vo leuior vt in plurib⁹ in quibuſdā libris non inueniẗ: per quod tamē criſis intelligiẗ que ad ſalutē portēdiẗ: ⁊ bene dixit hypo. qum poſt humoris expulſiōem neceſſe ſit ſubſequi quietem et leuitatē corpis. Criſis vo oīs pl⁹ attinet ſanitati q̄ȝ morti: niſi morb⁹ ſit peſtilētialis. 14

In uētris fluxib⁹ mutatiōes egōnū iuuāt ſi ñ ad mala trāſmutāẗ.

Diuerſitas egeſtionū ⁊ mutatōes earū ſignificāt purgatiōes diuerſorū ⁊ multorū humorū fiduciāqȝ ſanitatis: ⁊ mūdificatōem corporū: niſi qū tranſmutanẗ in malū. Si enī ſignificēt diſſolutōem corporū: ⁊ diſſolutōem ſolidorū membrorū: ⁊ corruptiōem ⁊ putredinē eorū: malū erit ſicut hypo. in ꝓnoſticiſ dixit qum egeſtionē tetigit pinguedinis: quā ſignificare dixit ſubſtātialis humiditatis diſſolutōem. fetentē quoqȝ dixit egeſtiōem: que corpis portēdit putredinē. 15.

Ubi fauces egrotāt: aut puſtule ī corpe naſcunẗ: cōſiderare oportȝ egeſtiōes. Si.n. cholerice fuerit corp⁹ egrotat: ſi uero ſanis ſimiles certuȝ eſt corpus nutriri.

In hoc aphoriſmo duo oppoſita videnẗ eſſe appoſita: quib⁹ oppoſitis neceſſe eſt nos reſpōdere ſed qum vnicuiqȝ oppoſitoꝝ ꝑtē quādā ſui ſubtraxit ꝑ ꝑtes poſitas voluit intelligi reticitas. Si aūt reticitas hic poſuerimus: talis verborū ſuorū erit intellect⁹: Ubi fauces egrotāt aut puſtule ſeu vulnera certificantur: egeſtiōes ſiue alia a corporib⁹ expulſa conſiderētur. Si enim cholera dominaẗ corpori: corpus infirmabitur: neqȝ certi ſumus vtrū nutrire ipſum debeam⁹. ꝙ ſi exeūtia ſint ſimilia ſanis: corpus erit pro certo nutriēdum ⁊ ſanum. Unde autē hoc ſic eſſe hypo. intellexit oȝ hic ſubijci: Natura eniȝ animaliū regitiua aliquādo de membris nobilib⁹ humores malos expellit cum vomitu ⁊ aliquādo cum vrina: egeſtiōib⁹ quoqȝ vel pororū apertionibus.i. ſudore. ꝙ ſi eos opilatoſ inuenerit: ⁊ materia expellēda groſſa ⁊ viſcoſa fuerit: nō poteſt a natura expelli: vnde clauſa latēs ſub cute corporis: inde puſtulas ⁊ vulnera neceſſe eſt generari. Fauces autē facile ſuſcipiunt humores decurrētes a capite: vnde ſubſequiẗ eas infirmari. ¶ Oportet igitur ꝯſiderare vtrū natura omēs illos humores ad debilia membra expulerit: ⁊ nil inde ī corpe remāſerit: qđ intelligiẗ ꝑ exeūtia a corpib⁹. Si enī natura malos humores nō expulerit ē neceſſe egeſtiōeȝ cholericā dominari: quia puſtule vel vulnera ex incēſione ſunt ſanguinis: que incenſio propter cholerā rubeam fit. Hypo. autē hic mōſtrauit corp⁹ prius debere mundificari q̄ȝ nutriri. corpore enim nondū mūdificato et nutrito magis fit leſio. Si autē corporis exeūtia ſanis ſunt ſimilia: humores puros in corpe ſignificāt. 16

Ubi indigētia: non oȝ laborare.

Certa fames eſt: qum homo cibo indigꝫ vnde immenſus ſequiť appetitꝰ. famē autē hypo. indigētiam nominat in ſecūda epidimie particula: He lenes inquit qum ꝓpter indigētiā comederūt legumina ſecuta eſt eos debilitas pedū: ergo indigentiā oēm ſiue coactā ſiue voluntariā famē nominat: vbi dixit: Humidum habēs corpus oportet vt indigētia medicetur qua humor deſicceť. Itē in pronoſticis: Oportet infirmū interrogare ſi ſolutiōem ventris vel indigentiā habuerit. Vbicūqꝫ ergo indigentiā nominauit: cibi pauꝑtatē intellexit. Vbi ergo indigētia: non oportꝫ laborare: qꝛ qui in die manducare non habet: non oportet vt laboret. Laborare autē nimiū diciť mouere: qđ alibi exercitiū dixit. Libꝰ ergo ſemꝑ immoderatū exercitiū ꝑcedere debet vel ꝑoccupare: quod vniuerſaliter in ſanis ⁊ infirmis ē faciendū. Sanis enim non iniūgendū eſt laborare ⁊ ieiunare. Item infirmoꝝ corꝑa non magno motu ſunt fatigāda ⁊ habere ieiunia: neqꝫ farmacia neqꝫ phlebotomia ieiunātibus eſt neceſſaria: quia his motibus deficit virtus ⁊ diſſoluiť: ſiue ſanus fuerit quis vel infirmꝰ. Hypo. autē hic intēdit vt virtus infirmi vel ſani ſeruetur: ſicut in libro de dieta: Virtꝰ inquit vna eſt ⁊ nō vna: vna genere: ⁊ multiformis ⁊ nō vna ſpecie. 17

Vbicūqꝫ cibus preter naturam intrat: hic egritudinēꝫ facit: manifeſtat uero ſanatio.

Quod hic dixit in alio aphoriſmo mōſtrauit qū dixit: Non plenitudo: nō indigētia vel alia res ſi exeat naturā laudabilis eſt: ſed hic dixit de ſola plenitudine nature poſſe excedēte. ¶ Qđ autē dixit: Preter nāꝫ: ad oꝑatiōem alterꝰ appoſuit plenitudinis: que cōparatio duobꝰ fit modis: vel enī ad largitatē vaſorū: vel ad tenorē virtutis corpꝰ regētis. Qꝛ aūt cibum ꝑter naturā intrantē dicit facere egritudinē: ob hoc ſubintulit: ne arbitremur ſtomachum excedētia nocere: vel minꝰ qꝫ poſſit capiētē nō nocere. Si enī fortis ſit virtus poſſibile eſt cibū implentē ſtomachū digeri: Si debilis: ꝑuꝰ etiā cibꝰ nō pōt digeri: maxime ſi ſit digeſtibilis cibꝰ implēs ſtomachū: nō aūt implēs indigeſtibilis. Similiť eſt intelligēdū de ſecūda epatis digeſtiōe. virtꝰ .n. ſanguinis generatiua ſi ſit debilis: mutare in ſanguinē chimoſ illos nō poterit qui a ſtomacho ad epar ꝑueniūt: etſi qꝫtitas chimorū ſm qꝛ oportet fuerit. Aliquādo aūt mutātur in meliꝰ a natura etiā ſi chimi duplicenť vł triplicēť ita dico: ſi virtus fortis ſit ⁊ cibꝰ ſm qualitatē cōuenibilis. Idē quoqꝫ in tertia ꝑpēdiť digeſtōe: quā vocāt medici nutrimētū certū: ſicut ꝑ quod q̄libet mēbra corporꝫ recipiūt augmētū. Multū aut parū ſiue plꝰ: ad cōꝑatōeꝫ cuiuſlibet virtutis diciť: ⁊ ſm hoc aut vinceť ab eo: aut nō victū corrūpeť ⁊ egritudinē generabit. Nunc aūt modū plenitudinis intēdūt plurimi ſm tenorē virtutis humana corꝑa regētis. Aliter aūt ⁊ ab alijs intelligi poſſibile eſt. ꝑter naturā .n. hypo. cibū dixit eſſe naturā excedentē qualitate ſua: quod intelligere bonū eſſe videtur. Si .n. ſingula mēbra ad nutriēdū expectāt conuenietia cōpetēter illos cibos naturales dicemꝰ vnde cōuenietiꝰ nutrienť. Si aūt alicui mēbro cōuenibilis: alteri incongruus cibus venerit: ꝓculdubio ⁊ ꝑter naturā ꝯtrarius erit ei cui nō cōuenit: ſed tn̄ non neceſſe eſt inde morbū generari: quia in qꝫtitate paruꝰ digeriť: ⁊ ideo morbꝰ inde nō generať: quod ex medicina mēbra corrūpēte ꝑcipimus: ſicut euforbio: mandragora: opio: ⁊ ſimilibꝰ: qbꝰ morbꝰ nō gigniť: ſi nō qꝫtitas earū augmēteť. ¶ Ideꝫ de chimo intelligiť: qui ſi debilis ſit ⁊ ꝑuus: nō morbi erit generatiuꝰ: ſed potiꝰ quodlibet mēbrorū cui cōpetit idē nutrieť. niſi enī ita fieret: nō aliquis eū cibū vocaret. Sicut enī ſi vētus flatu ad ſtomachū tractuſ deſcēdat ꝑuꝰ ⁊ humiditas aque ꝑ canales pulmonis ad ipm ꝑueniēs ꝑua: nō nimis videť eſſe nociua. Similiter ꝓpēdimꝰ de alijs totū corpꝰ nutriētibꝰ. Alij aūt alr̄ hic intēdūt: q̄ ꝑter naturā hypocratē dixiſſe arbitranť: vt vltimitaſ ſola nature excedeť: quod etiā eſſe videť. Sed nō ē antiquorū vſus: vt diffinitiue taliter .i. talia ponanť. nocitura ei ab eis ſolēt generaliter nominari: qum dicāt: Calor: frigus: plenitudo ciboꝝ: chimorū corruptio: labor: generāt morbos: qꝫtitatē putātes nos intelligere: ſed nō neceſſe eſt determinate ponere. nō enī eſt incertū cibū naturam excedētē in qꝫtitate nocere: ſicut ſiquis librā cibi ſoleat accipe ſufficiētē nature ſue: poſtmodū vᵒ pōdꝰ denarij videť addidiſſe: ⁊ nihil ei in hac qꝫtitatis exceſſione nocuiſſe: qum tn̄ morbū generādi ꝑma cauſa fuit: ſi paulatim multiplicabiť. vnde intētio eorū videť ſuꝑflua: etſi ſit vera. Idem quoqꝫ videť de ſopore naturā excedente. Quod aūt ſubdidit: Māifeſtat vᵒ ⁊ ſanatio. bene dixit: qꝛ nō ſolū cibū ꝑter nām corpꝰ ingrediētē ſanatio manifeſtat facere egritudinē: ſed etiā q̄litas ipſiꝰ ſanatōis. ⁊ ſimiliter ex ſui effectu oīs futura actio cōprobať: ideoqꝫ hypo. ſanatōem intellexit ſubſequētē .i. rei nociue purgationē. Hoc idē ſignificauit Philippꝰ in libro quem de tribꝰ fecit virtutibꝰ digerēdi: quod totū hic exnlanaturi ſumus. Ponamꝰ hoīem comediſſe quod ꝑuſ comederat ex cōſuetudine ⁊ ſm ſuā cōſuetudinē: vel plꝰ vel minꝰ exercitaſſe: poſt vᵒ corpiſ grauitatē ſuſtinuiſſe: ⁊ cū rubore ⁊ venarū tumore febricitaſſe: ex humorū plenitudine eē non fruſtra fuit eſtimaſſe. ſed tn̄ ſi purgeť: ⁊ purgatōem profuiſſe videmꝰ: tūc magis hoc certificať: ⁊ ſecuriꝰ alterum de hac infirmitate audebimꝰ purgare: neqꝫ qđ expectānt expectabimꝰ: qui futurā acceſſionē multis vicijs autumāt expectādā: equalē aūt eā eſſe certificāt: ecōtra vᵒ cōtrariā. Sed nos ꝓculdubio ſi de plenitudine ciborū aliquē videbimꝰ egrotare: ⁊ purgato purgatōem profuiſſe liquet de plenitudine hoc fuiſſe: ⁊ plenitudinē ciborū ⁊ rerū comeſtarū hoc feciſſe. Sed qum hypo. minoratiōem noīat abſolutā: oīm humorū equalē intellexit faciēdā. qū vᵒ mūdificatōem malorū tm̄ ſignificat inequalitatē humoꝝ. ¶ Sanitas aūt in ꝑcedēti infirmitate vt fiat oportet cū minoratōe ⁊ nō cū mūdificatōe humorū: qđ ex ſuo ꝯfirmat dicto qꝛ ex humoꝝ fiat plenitudine. Humoꝝ aūt mīoratio ſic fiat eq̄lr cū phlebotomia ꝓpa ⁊ certa magis qꝫ cū re alia: ſecūda cū ſcarificatiōe circa ſpatulas: ſicut ꝯſuetudo fuit nr̄a: poſt exercitia: balnea: fricatiōes: accn̄talia ieiunia: q̄ nō minuūt ſicut ſuꝑiora: ſm diſſolutōem ſufficiāt iſta. ⁊ plura querētibꝰ: noſtra ꝑticula de plenitudine ſufficiat. Sed tn̄ q̄dā res ē ſubiūgēda huic .i. plenitudo humorū ſm virtutis tenorē: ꝑter qualitatis humorū corruptōem: q̄ plenitudo nō diu ꝑfecta ꝑmanet: ſꝫ longo tꝑe in q̄litate mutata corrūpiť: qđ dū fiat: plenitudo nō corruptio vocať: qꝛ ſi quo ad ꝑteꝫ purgamꝰ qđ reſtat bonū eē intelligimꝰ. Qū .n. ſanguini corruptio cōtigerit: idē fit qđ in vino ſolet fieri: qꝛ qum vinū in acetū incepit mutari: ⁊ ī ꝑfectū acetū deuenerit: impoſſibile eſt ampliꝰ in vinū redigi. qꝛ ſi parū muteť: et nō ad acredinē muteť plurimū: ad nām vini reuertitur. Atidē de ſanguine ītelligere oꝫ: qui ſi nimiū ſit corruptꝰ impoſſibile ē vt in purū ſanguinē reducať vlteriꝰ: ſꝫ ſi parū ſuꝑfluitate minuta remanēs in ſui nām reuertiť. Qū hoc ergo cōtigerit: multitudinē nō corruptōeꝫ vocamꝰ humoꝝ: corruptōem vᵒ qū ſanguis ad hoc deuenerit vt nō poſſit digeri: ⁊ ad ſui nām reuerti. 18

Eorū que nutriūt copioſe ⁊ ueloci ter: ueloces ſeceſſus fiūt.

Quod dixit Velocit nutriunt: aut horā qua acci piūt aut que parū poſt ſuccedit intelligit: qū p totū corpꝰ diffundūt: quā naturā qui habuerit velociter expellet. Si maxime cibaria fuerit acuta: q̇a natura maxie mouet vt a ſe expellāt. Si aūt cibaria fuerint viſcoſa ad expellēdū erūt tardiora: ſubtilia vͦo velociora. Omnnū autem velociter ⁊ ſubito nutrientiū eſt vinū: paulatim ⁊ tardiꝰ caro vaccina antiqua: conche marine: oua: ⁊ his ſimilia duras carnes habētia: durꝰ quoq; caſeꝰ: caro ſalſa: ⁊ oua maxime ī aq̄ calida cocta: ita vt dura fiāt: hec ⁊ his ſimilia in tēpꝰ longū poſt acceptōem nutriūt: ⁊ dura eſſe intelligūt. vn̄ q̄ corpꝰ nutrit ex magnitudie ⁊ fortitudine pulſus cogſcit ſi īfirmi ī digerēdo patiūt debilitatē volūtarij motꝰ. Facilꝰ aūt ꝓbatur in his quorū debilis eſt virtus ꝓpter inanitiōem ieiunij ſeu laborē. qū. n. hec cibaria accipiūt: tardiꝰ ⁊ poſt longū tempꝰ exeūtia neceſſe eſt emittāt. ſi aūt contraria his accipiāt: facilius q̄ꝫ ꝑus ſumpta exeūt. vinū aūt certiſſimū eſt cōtrariū. Sunt tamē vina in actōe iſta diuerſa. ſunt ⁊ alia vino in his ſimilia: ſed de vino ꝑus dicam. Vinū aquoſū minꝰ dat corpi nutrimētū: cuiꝰ color albꝰ ⁊ liquor ſicut aq̄ ſubtiliſſima. Vina g̃ſſa ⁊ rubea nutribiliora ſūt q̄ꝫ aquoſa: ſꝫ tñ minꝰ q̄ꝫ vina nigra ſūt nutrientia. Vina alba ⁊ g̃ſſa minꝰ nutriūt q̄ꝫ vīa rubea g̃ſſa: plꝰ vͦo q̄ꝫ alba ſubtilia. Scōm g̊ diuerſitates vinorū ē diuerſitas corpꝰ exeūtiū. Aquoſa. n. vīa cū vrina ad exeūdū ſūt velociora: alia vͦo vina cū egeſtiōibꝰ egrediūt. ſm quoq; tp̄a nutriēdi: tp̄a ſunt ad exeundū. Idē ⁊ de alijs vino ſimilibꝰ. Ptiſanū. n. acceptū nutrit corpꝰ poſt tp̄ſ nō lōgū nō tñ mltū dat nutrimētū: ſꝫ ī ꝑuo tp̄e dat ⁊ ſubito. De frumēto autē iuſcula dant nutrimētū nō ſubito: poſt tñ lōgū tēpꝰ ⁊ multū. Eadē ⁊ in alijs cōſiderāda ꝑter diuerſitates ſpecificaſ. Similiter de faba: milio: leguminibus: ⁊ fructibꝰ ſimilibꝰ intelligimus. Carnes ſingule in ſubſtantiis ⁊ artificijs ſuis ſunt accipiende vt vno ⁊ eodem mō cocte: ſiue aſſate ſint ſiue elixe. Artificialit aūt ſunt purgāde: quarū humectatōes ſunt nociue: vt in caulibꝰ ⁊ multis granis ⁊ in multis faciēdū eſt legumībꝰ: quorum purgatōes fiant taliter: vt dū in vna aqua fuerint cocta mutent in aliā: ꝑus illa expulſa. ſi enī ita fit facile intelliget eorū qualitas: q̄. ſ. velociꝰ exeūtia ſint ſiue citiꝰ nutrientia: corp̄a tñ nutriēda earūdē qualitatū ſunt inuenienda. Eſt ⁊ aliud vinū ⁊ nutrimētū facilꝰ quorum impeditur exitus: lꝫ ſint velociſſima. Hoc aūt intelliges ſi librū de naturalibꝰ virtutibꝰ relegeris: in quo diximus ſtomachū ꝑus recip̄e cibū vnde ſibi ſimilē ſumit ad nutrimentū. Qum aūt ſufficiēter nutriat: reliqua ab eodē emittūt. Epar tamē aliquādo pre nimio deſiderio ante per meſeraicā venā accipit ꝑus q̄ꝫ ſtomachꝰ ſibi reddere velit. Si autē nō indigeat ſtomachꝰ qum ſibi mittat: ꝑuſ tamē digerit ante habita q̄ꝫ a ſtomacho ſibi miſſa: itidē ⁊ totū corpus ad naturā epatis immutat. vnde qū ſuperiora ſupradicta tētabimus: in exinanito corpe probemus: ⁊ ſicut diximus repiemuſ. Quidā tamē ſophiſte de farmacia hypocratē putant dixiſſe hoc. ſ. velociter ſeceſſus: ⁊ volūt cōcordare ad hoc qd̄ dixit in libro de dieta: Cibaria que tarde mutant tarde diſſoluūtur. velociter mutabilia ſunt velociter diſſoluēda: qd̄ verū eſt ⁊ certū Sed exitus ⁊ ſeceſſus non huic dicto cōcordant. Exire enim dicere cōſueuimꝰ: qum habita in corpore exeūt: vl̄ de vētre vel qualibet parte corpis. Caro autē porcina ⁊ ſimilia chimos generātia groſſos ⁊ viſcoſos poſt longū tēpus ſunt diſſoluēda. Herbe: piſces de clara aqua ⁊ petroſis locis: immo omnia ſubtiles chimos generātia ad nuriēdū ⁊ ad implendū corpꝰ ꝑorbꝰ ſūt velocio. a: ſed tñ īſtabilia ⁊ diſſoluētia cito ⁊ velociter. 19.

Acutorꝫ morborū non omnino certe ſunt ſanitatis pronūciatōes neq; mortis.

Acuti morbi cū velocitate ſui finis dicūtur eſſe magni. Ephimera eī febris que cito finitur: non acutꝰ morbꝰ eſt vocādꝰ: Quia acuti morbi duobus ſunt modis: vl̄ de acuta materia nō in vno loco corporis ſed in omnibꝰ mēbris equaliter clauſa: vel de acuta materia in vno loco corpis tñ adunata: ſicut pleureſis: peripleumonia: ⁊ ſquinātia. Febres quoq; in acuto morbo ꝯtinue ⁊ calidiſſime. Acuti morbi ſine febre ſunt rari: ſicut apoplexia. Diuturni vͦo morbi de groſſis ſunt humoribꝰ ⁊ viſcoſis atq; frigidis: nō cito digerēdis: ſed ī loco vno vbi morbꝰ eſt inuiſcatis. Rari aūt ſunt diuturni morbi nō inferētes paſſionē alicui mēbro ſm genera melācholie vel phlegmatis equaliter abūdātiū in venis. De enī materie ſi putrefiāt febres generāt: ī quibꝰ hypo. pronūciatōes eſſe certas teſtat propter tarditatē motus ſuarū materierū: in acutis aūt morbis nō certe ſunt. aliquādo hypo. has teſtat incertas: quia ꝑfectuſ medicus aliquādo in his errat: tamē nō ſemꝑ: ſed non oīo borū certas dicit pronūciatōes: ac ſi diceremꝰ: non oīs homo nō iuſtus: quidā enī iuſti repiunt. ita ⁊ iſte nō omnino ſanitatis vel mortis pronūciatiōes ſunt certe: ⁊ maxime in acutis morbis: quod cōtingit ꝓpter velocitatē motꝰ materiei morbi: qum acuta ſit ⁊ inſtabilis: ⁊ de loco in locum mobilis. 20.

Quibuſcūq; iuuenibꝰ exñtibꝰ uentres fiūt humidi: his ſeneſcētibꝰ exiccant. Quibus iuuenibꝰ uētres fiūt ſicci: his ſeniorībꝰ factis humectāt.

Hoc non ſemꝑ cōtingere: ſed in pluribꝰ debemꝰ intelligere accidere: quod idē alibi teſtat cū dī: Quicūq; vētres habēt humidos: iuuenes quidē exiſtētes meliꝰ cōmutāt ſiccos habētibꝰ: in ſenectute vͦo deteriꝰ commutāt. ſiccant enī in pluribus ſeneſcētibus. Humiditatē ſiue ſiccitatē vētris oportet nō abſolute intelligi: ſed ſm ordinatā dietam: vt ſi cuilibet in iuuētute dieta qualis alexādrinis fuerit: qui in ꝑncipijs ſui prādij ſalſos piſces vel porros ſibi ꝑparāt: poſt q̄ꝫ bibētibꝰ foca in ſenectute vero dieta mutata ad lentes ſe vertētibus ⁊ ad pōtica vina ⁊ ſimilia. In his inq̄ꝫ nō digeſtionū qualitatē arbitramur ꝓpter etatē mutatā eſſe: ⁊ econtra ſi in iuuētute ſtipticis: ſicut lentibꝰ: neſpulis: ⁊ pōticis vinis aliquis dietauit ſe: in ſenectute vero ſi ad alexādrinā dietā ſe verterit: nō iuſte iudicabimꝰ in his ſm ſententiam hypo. Sed ſi bene ſm eum iudicauerimꝰ equaliter dietātibus cōſiderare debemus ſi digeſtio mutet: in q̄bꝰ ꝓculdubio ꝓpter etatē conficit. Mutatio vero nature digeſtiōis ꝓpter etatē eſt: in qua cōſiderat qualitatū corporū diuerſitas: que ventrē in humiditatē vel ſiccitatē mutant. Unde hͦ fit multi inueſtigauerūt medici: ⁊ ego hic demōſtrare diſpoſui: ſed cū hoc volumē huic rei nō poſſe ſufficere viderim: volumē vnū ſolū inde facere deſtinaui: nō tñ in hoc recitaturꝰ propter ꝑuitatē operis. Volo ergo recordari que in libro de virtutibꝰ naturalibus ⁊ ī libro de accidēti dixerim. Vētres in q̄ꝫ hūectant humiditate multa que a ſtomacho ad epar egredit de

cibi humect oibus: qui in stomacho digerit: in siccitatē ventris mutat: quz tota cibi humectatio a stomacho ad epar egredit. Humiditatis aūt pue a stomacho venientis causa est: vel quia homo plꝰ q̄ʒ epati necesse sit recipiat: vel ppter velocitatē cibi cū egestiōe egredientis. Quz enī cibꝰ modū excesserit: epar quoqʒ totā humiditatē capere nō possit: supest semp ps humiditatis digestiōis: liquidā illam reddētis. Si aūt cibꝰ velociter exierit: non inducie tāte danṫ epati: vt humectatōeʒ ipsiꝰ cape possit. Velocitas egredientis fit p cholerā ad stomachū ꝛ intestina a felle missam: aut ppter defectiōem cōtētiue i his locis. Et vires expulsiue virtutis cibū plꝰ desiderāt accipere ex oris stomachi frigiditate multa: vel ex debilitate multa epatis ppter frigiditatē minus trahetem. Cōtētiua stomachi ppter humiditatē ipsiꝰ stomachi deficit. Veteres ergo in iuuētute ppter frigiditatē oris stomachi humidi maiorē cibi quātitatē ex desiderio cibi acceptu ri: qum in senectute totū corpꝰ infrigidet: augmēta stomachi frigiditate necesse est vt appetitꝰ minuat. Qui ergo parū māducāt: humectatōem cibi vtpote pui habentes paruā: ex necessitate egestionē habebūt siccā. idē cōtingit hūtibꝰ nimiā humiditatē ppter nimiā cholerā ad intestina descendentē. Qum enī ad senectutē venerit: ꝛ cholera iuuētutis defuerit: necesse ē egestiōem desiccari Humidi vētribꝰ in iuuētute ppter defectū cōtētiue: nō omnes in senectute ad cōtrariū deueniēt ex necessitate: qum quantitatē caloris in iuuētute habitā in senectute nō amittāt. Si eiʒ stomachꝰ in iuuētute infrigidet: in senectute frigiditas augmētat. defectio ergo cōtētiue manet qualis fuit ante: quia omne corpꝰ frigide cōplexiōis actōes habet defectas ex necessitate. ꝙ si stomachꝰ ab initio calescat: in senectute virtꝰ cōfortat cōtētiua. complexio ergo sua nō multū fit sicca: qum ante fuerit humida: que si humida nō esset: virtꝰ cōtentiua ab initio non defecisset: sed nec parū calida: quʒ ante fuerit calida. Cōstat ergo quia in iuuētute ventres humidi: in senectute deueniūt in contrariū plurimi. In senectute vero humidi: qui in iuuētute fuerit sicci. Siccitas. n. vētris: vel est ppter puitatē cibi ad cōpatiōeʒ virtutis epatis vel ex puitate cholere ad stomachū ꝛ ad intestina venientis a felle. Desideriū vero def cit eo festinante saturari: quia calescit appetitꝰ loci. Siccitas humidi stomachi est: vel ppter ꝑpamētū epatis: vel ppter multū calorē sui. Paruitas quoqʒ cholere ad intestina descēdētis a felle est ex epatis frigiditate nō generāte cholerā: vel ex virtute cōtentiua in stomacho: que in iuuenibꝰ est: quʒ iuuenū cōplexio fit siccior. Hec oīa qum adsunt iuuenibꝰ: in cōtrariū mutabūṫ senibꝰ. qum. n. ex calore stomachi appetitus deficiat i iuuētute: quolibet modo in senectute eo frigescēte: desideriū augmētari necesse est: vnde accipit plꝰ cibi q̄ʒ expetat virtꝰ nālis epatis: qum aūt cōtentiua in iuuētute fortis fit p siccitatē sue cōplexiōis: deficiet i senectute ex nimia siccitate: ꝛ egestionē velociter exire cogit. Sicci vō in iuuentute ppter puitatē cholere: exiꝰ puitate digestio in itestinis solet tardari: ꝛ humectatio pre nimia tarditate exiccari: in eisdē qualitatibꝰ permanēt in senectute. Et epati quidē pōt frigꝰ dn̄ari vnde humectatiōeʒ trahere nō possit: ꝛ ideo digestio humida fit. Ita p breuitate huiꝰ opis breuiter hic tāgere dispo sui: lʒ nō ignorē ea grauia ꝛ occulta fore his qui libros nostros late de his tractātes nō legerint: lʒ tū ad medicinā intēdētibꝰ solū hꝰ posse suffice videt. 21

Potus indigentiam soluit.

Dicēdo potū: cōsueuit intelligere vinū. vnde ꝛ in libro de humana nā dixit hoc: Si vnus ꝛ idem morbus cōtigerit oibus hōibus: iuuenibus ꝛ senibus: feminis ꝛ maribus: potū vel aquā bibētibus ꝛc. hic liquido manifestauit: ꝙ potū vinū esse intēderit. ꝙ famē hic auferre dixit: neqʒ tn̄ famē omnis cibi intellexit ablatione: neqʒ famē appetitū naturalē faciēte: sed eā que ē cū nimio appettu canino ꝛ incessabili: quā medici vocāt appetitū caninū: quē solū vinū soluit: famē enī vel ex nimio ieiunio vel ex nimia inanitiōe corpis quocūqʒ modo fuerit: vinū maxime impedit. siquis. n. famelicꝰ hmōi vinū ante cibū accepit: cito in spasmū ꝛ mētis alienatione incidit. Caninū ergo appetitū vinū soluit tm̄ ꝛ nō comedere multū. Quibus ergo ppinaui multū vinū calefactū. s. quia acerbū nō soluit: quia calidū nō est. oportet igit vinū dari rubeū: vel rufum nō acerbū. Cibaria autē ordinneṫ in pmis piguia ꝛ vnctuosa: que si nō habeanṫ nāliter: artificialiter machineṫ: ꝛ pꝰ humidos cibos huiusmodi vina supradicta dari oportet. Si vō nō sitierit: portendit velox cessatio sue famis. hypo. hoc intendit: et bene dixit: quia caninꝰ appetitꝰ ex frigida cōplexiōe stomachi esse dignoscit: vel de acidis humoribꝰ in substantia ipsiꝰ se implicātibꝰ: vinū aūt qum curamētū fit vtriusqʒ: solū p eū caninā famē est necesse. vnde q̄ bolisimuʒ intēdisse hypo. putāt multū a sui intētōe deuiāt. In primis: qō pticulariter iste intēdit vniuersalr accipiūt erronei. secūdo: qʒ bolisimꝰ ex sola frigiditate exteriori ꝯcreat q̄ in pncipio sui famē facit: lʒ i augmēto deficit. 22

Ex plenitudine quecūqʒ egritudines fiunt euacuatio sanat: ꝛ quecūqʒ ab euacuatiōe: plenitudo: Et aliorum contrarietas.

Si morbꝰ aliquis ex plenitudie fuerit: plenitudo vero cessauerit: nō est intelligēdū cū euacuatōe morbū sanari: sed tūc tm̄ plenitudo ē euacuāda qum nondū cessauerit abūdantia. Neqʒ diutiꝰ in his est immorādū: qum oē cōtrariū suo cōtrario fit medicādū hoc sepissime iam dictū est: ꝛ hoc quoqʒ ostēdit ipsa nā morborꝰ: ꝛ accidētia morbos cōcomitātia. Disputatio nr̄a tm̄ erit in morbis sequentibꝰ suas cās: quos cessare mōstrauimꝰ: qum cā ipoꝝ p suū cessauerit cōtrariū. ꝙ si causa morbi fit calor: frigiditas erit curatio: ꝛ econtrario. si vero plenitudo subsequat ad curā euacuatio. et si inanitio: oportet facilioribꝰ cibis nutriri corpꝰ: ꝛ ita cito corpꝰ repleri. Quidā tm̄ arbitranṫ ꝙ nō ex inanitiōe generat morbꝰ. Sed isti nō intelligūt nisi solam febrē esse morbū. Si. n. intelligerēt morbū esse oibꝰ actoibꝰ nocētē ꝛ oēm cōplexionē actiōi nocentē eē infirmitatē: nimiā inanitoēm cām esse morbi nō dubitarēt. Inuenimꝰ eniʒ qʒ nimiꝰ fluxꝰ siue de menstruis siue de emoroydibꝰ: siue incisiōibꝰ: oibꝰ vel pluribꝰ noceat actoibꝰ. Alij. n. ide cadūt in hydropisim ꝛ fastidiū: ꝛ nāliter calidi in febres nimias. de his ergo dixit verū esse ꝛ ꝙ inuenerit: sed tamē volo obuiare sentētijs medicorū nouoꝝ hmōi: qui semp garriūt de noibꝰ solis: putātes se dicere de rebus: quarū nomia sunt: Auferre inquiūt cām morbi nō est curatio morbi: sed q̄si puisio est euitāde infirmitatis. Quibꝰ rn̄dēdū est solū in nōibꝰ esse intentōem eorū: de quibꝰ nō etiā sm ꝙ oportet intelligūt. His g̃ dico: si cā morbi auferatur: neqʒ in corpe quidē inueniaṫ qō in corpe erat: curamentū ē morbi. Si aūt fit cā morbi generatiua ꝛ nihil tn̄ adhuc fecerit: sicut plenitudo: tūc eiꝰ ablatio ps erit medicine: que vocaṫ puisio euitādi morbi. Si vō cā morbi euenire iam incepit: curatio eiꝰ cōposita erit inter puidē custodiā sanitatis: ꝛ sanare. ablatio. n. sua medicine est

pars. Apellaẗ quoq̧ ꝓuiſio cuſtodiẽde ſanitatis.i. ablatio cauſe mozbũ facture. Si ṽo cã illa iã euenerit ⁊ cõpleta fuerit: neceſſe eſt ſolũ ſanare. vnde hec cõpoſita ẽ: q̃ que cã euenire incepit: ꝓhibita eſt fieri: ⁊ que facta ẽ: curata eſt: ſicut inuenim⁹ antiquos mozſum canis rabidi duob⁹ modis nũcupari. Alij.n. dicũt ſanare rabioſitatẽ rabidi canis: alij ꝓuidere cuſtodiã ſanitatis: ne veniat rabioſitas canis rabidi. 23

Acute egritudines in quattuozdecim diebus indicantur.

Acute egritudines magne ſũt: ⁊ velocẽ hñt motũ ⁊ neceſſe ẽ etiã vt velocit̃ veniãt ad ſtatũ: ⁊ maximo moueãẗ motu: q̃ mot⁹ criſis vocaẗ. ad quẽ his ṽbis hypo. intẽdit. Aliqñ.n. ĩ his vr̃ infirm⁹ ſubito ſanari: aliqñ ſubito mozi: aliqñ moueẗ ad viã ſalut̃: aliqñ ad viã moztis mutaẗ: ꝫ tñ ad neutrũ deuenit. Magn⁹ g̃ iſte mot⁹ nãe q̃druplex eẽ vr̃. ſic ip̃e dixit hypo. ĩ ꝑticula ꝑma epidimie: Aut inq̃t eſt ad ſalutẽ: aut ad moztẽ: aut ad meli⁹: aut ad pei⁹. Mõſtrauit quoq̧ neceſſe eẽ ĩ acuta egritudine ex ſua magnitudine ⁊ ſuoꝝ accñtiũ ꝑicl'oſitate: aut ſubito ṽici ṽtutẽ ⁊ infirmũ mozi: aut ad expellẽda nociua moueri: qb⁹ expellẽdis ſi ꝓualuerit fit bona criſis ⁊ laudabil'. Si aũt ṽicit̃ mala ⁊ peſſima criſ efficit̃ vnde criſis in acut̃ egritudinib⁹ nõ lõgo tp̃e mozabitur. His aũt in mozbis hypo. duas hebdomadaſ t̃miãuit: q̃s acuta egritudo nõ excedit. Aliqñ tñ criſis añ decimũq̃rtũ diẽ venit. multi.n. quos cognouim⁹ ⁊ vidim⁹ ⁊ hypo. in epidimia teſtaẗ de multis: q̃ aliqñ quoq̧ criſim habuerũt in.ix.xi.vij. ⁊ q̃nto die: aliqñ quoq̧ in.vi. ſed tñ non ſunt laudãdi: ſicut ĩ meracriſeos oñdimus. Qui ãt hypo. vult intelligẽ dcã: in libzis illis ſe exerceat. hic aũt ꝑꝑ breuitatẽ obſcur⁹ fuit. Ego aũt in alijs de his dixi lati⁹ ⁊ plani⁹. Si aũt in his criſis nõ cõpleaẗ: ſed in q̃libet ꝑte moueaẗ: neq̧ tñ in ꝑte q̃libet cõpleaẗ: in q̃buſdã dieb⁹ poſt hos ꝯplebiẗ: q̃s hypo. in ꝓnoſticis noĩauit: ⁊ in ſubſeq̃ntib⁹ mõſtratur⁹ ẽ: hic aũt mot⁹ criſis q̃ poſt decimũq̃rtũ diẽ nõdũ cõplet⁹ erit: ſed q̃dã ꝑmanẽs mozbi: poſtmodũ tñ criſim ſuã cõpleuit: hꝫ ſuũ terminũ quẽ nõ trãſit.ſ. diẽ.xl. Mozbos igiẗ quoꝝ criſis.xiiij. die vel añ ṽtura erit hypo. acutos abſolute vocat. Mozbi ṽo acuti quorũ his dieb⁹ nõ cõpleẗ criſis ꝫ ꝑmanet aliq̧tulũ diu ⁊ poſteriozib⁹ termĩs cõplebiẗ: nõ abſolute vocãẗ mozbi acuti: ſed q̃dã q̃i diffinitõe ab eodẽ ſic appellãẗ: Quidã inq̃t acuti mozbi q̃deꝫ q̃libet q̃litate in quãlibet aliã q̃litatẽ ſũt mutati: quos etiã noĩat hypo. ĩ ꝓnoſticis: Dꝫ ĩnq̃t cognoſci bõitatẽ flat⁹ magnũ ſignũ eẽ ſalutis in oĩb⁹ acutis mozbis q̃ ſunt cũ febzib⁹: q̃b⁹ ſuꝑuenit criſis in.xl. die. In h⁰ libzo docuit hypo. mozbos abſolute acutos: quoꝝ t̃minos.xiiij. diẽ cõpzobauit. Nõ g̃ tal'r intẽdit ſic q̃daꝫ arbitrãẗ: vt nõ criſiꝫ.xiiij. dicẽt: ſed poti⁹.xiiij. criſiũ nũeꝝ cõputaret. q̃ ſi ſic ĩtelligit: tũc ĩ mozbis nõ abſolute acutis.xl. criſes cõputabũẗ ⁊ ꝯſiderabũẗ: q̃ vn⁹ ⁊ idẽ vno et eodẽ h⁰ ⁊ illud dixit: Acute inq̃t egritudineſ in.xiiij. dieb⁹ iudicãẗ. In ꝓnoſticis ṽo dixit: Acute egritudines cũ febzib⁹ in.xl. dieb⁹ iudicãẗ: q̃ vtiq̧ q̃m nõ poſſint hi intellectib⁹ ſuis trutinare: ĩ hãc mirabilẽ ĩmo ꝓdigioſã ſuſpitionẽ nõ inq̧ diſputatõem incidẽ. Sed ip̃a ṽitas teſtaẗ q̃ abſolute acute in q̃ttuozdecĩ dieb⁹ iudicãẗ. Nũq̧.n. vidim⁹ mozbũ acutũ motũ velocẽ atq̧ ozdinatũ ab ĩitio hũiſſe ⁊ hũc t̃minũ tranſiſſe: niſi vna de q̃ttuoz criſib⁹ q̃s dixim⁹ ſuꝑuenerit. Aliqñ aũt q̃dã mozb⁹ ab initio ꝑma die debiliſ ẽ ⁊ ꝑu⁹: poſtea ṽo acui ⁊ foztioz fiẽi die q̃rta ĩcipit: ⁊ mozaẗ termin⁹ vſq̧ ĩ.xvij. dieb⁹. Eſt ⁊ ali⁹ mozb⁹ q̃ ſexto die vel ſeptimo foztioz fit ⁊ acuiẗ: cui⁹ t̃min⁹ l' criſis vſq̧ ad.xx. diẽ mozaẗ: ꝫ null⁹ fuit mozb⁹ ab initio acut⁹ ⁊ cõtinui ⁊ ozdinati mot⁹: cui⁹ termin⁹.xiiij. dies trãſgrederẗ. Mozbi igiẗ illi tñ quoꝝ mot⁹ diuerſi ⁊ inozdiati ſũt a q̃rtadecia die vſq̧ ad aliaꝝ ſubſeq̃ntiũ q̧lib ꝓgrediũẗ plurimi eoꝝ. Mozbos ãt quoꝝ mot⁹ diuerſos dico: hos eẽ ĩtẽdo: q̃ ꝯfoztãẗ aliquo die ⁊ augmẽtãẗ: p⁹ ṽo ĩitij finẽ ſui initio debilitãẗ: deĩde ṽo ad idẽ acumẽ ſil'r redeũt. Si ṽo aliq̃s ꝑſpicaciẗ intẽdit q̃litates mozbi abſolute acuti nullũ inuẽiet mozbũ acutũ motũ velocẽ et ozdinatũ hr̃e: ⁊.xiiij. diẽ trãſire. 24

Septime q̃rta ẽ indicatiua: ⁊ alterius hebdomade octaua ꝑncipiũ. Contẽplaria uero undecima: hec ẽ.n. q̃rta ſecũde hebdomade. Contẽplaria uero rurſus ſeptiadecia: hec ẽ.n. q̃rta a q̃rtadecia: ſeptima uero ab undecia.

Hic intẽdit nũcias dies: aliq̃s futuras criſes poztẽdẽtes: q̃s nũcias ⁊ mõſtratiuas vocare cõſueuerat: ſicut ait in ꝓnoſticis: Quarũ nũeꝝ fec̃ q̃ternariũ: diuidẽs bifariã vnãquãq̧ hebdomadã: Quarta inq̃t nũciat.vij. vndecima ab initio mozbi.xiiij.xi.n. ſecũde mediatrix ẽ hebdomade: ⁊ ẽ dies q̃rt⁹. Itẽ eadẽ rõe.xvij. dꝫ.xx. nũciare: q̃ dies.xvij. tertiã ſeptianã ꝑ mediũ diuidit: ⁊ ẽ itidẽ dieſ q̃rt⁹: ꝫ tñ h⁰ ſeptiana ſe ſeptiane ẽ ꝯtinuãda lꝫ ip̃e ꝑmã ab hac ſa ſeꝑauerit: qũ alt̃i⁹ hebdomade.viij. ꝑncipiũ eẽ dixerit: nec ĩitiũ tertie hebdomade.xv. diẽ fecerit: ſic̃ fecerũt moderni. nõ.n. tertiã hebdomadã ĩ.xxi. diẽ t̃miãuit: ſed.xiiij. faciẽs initiũ t̃tie ĩ.xx. eas finiuit: q̃õ q̃re fecerit in meracriſeos.i. ĩ libzo creticoꝝ mõſtraui. Itẽ oñdi q̃re duaſ ꝑmaſ ſeptianas ſeꝑauit: t̃tiã ṽo ſecũde iũxerit. Suffic̃ ergo nobis vt ĩtelligaẗ hic: q̃ lõgo tp̃e expimẽto certificaẗ remota cã intellect⁹. Hoc ãt hypo. de m'ltis dicit infirmis in epidimia: q̃b⁹ criſis in h⁰ nũero venit: ⁊ ꝑmas tres ſeptianas finierit in.xx. ſecũdas vero tres ſeptianas in.xl. h⁰ quoq̧ mõ nũer⁹ in.lx. ꝓtẽdiẗ ⁊ in.lxxx. Expimẽta quoq̧ teſtãẗ h⁰: ⁊ nos q̃dẽ in meracriſeos mõſtrauim⁹: vnũ de infirmiſ ꝓponẽtes: quẽ hypo. recitauit in epidimia: cui⁹ criſ ṽeit in hac die. Sed op⁹ nr̃m ꝓtẽdiẗ ſi queq̧ infirmozũ h⁰ recitauerim⁹. Suffic̃ igiẗ tñ ĩt̃poni q̃õ dicit in ꝓnoſticis: Criſis inq̃t in acuta febze in eodẽ nũero ſaluãdis venit ⁊ ꝑituris: q̃a febzis in ſaluãdis ſi criſ ſigna laudabilia ⁊ ꝑfecta ſũt: in die finiẗ q̃rta l' antea: ⁊ ſil'r ſi moztal' ⁊ peſſima. Hoc aũt initiũ ẽ ſue circulatiõis: ſecũd⁹ termin⁹.vij. terti⁹.xi. q̃rt⁹: q̃rtuſdecim⁹: q̃nt⁹.xvij. ſext⁹.xx. hui⁹ circulatõis curſuſ vel criſ ĩ acuta egritudine q̃ternari⁹ vſq̧ in.xx. ꝓtẽdiẗ: q̃b⁹ in ṽbis monſtrauit: q̃ tertia ſeptiana ſecũde ſit coniũgẽda: ⁊.xvij.xx. eſt nuncia. 25

Eſtiue uero q̃rtane ut multũ fiũt breues: autũnales uero lõge: maxie uero que ad hyemẽ coniũguntur.

Non ſolũ in eſtate breues ſunt q̃rtane: ꝫ etiã oĩs mozbuſ: q̃a h⁰ tp̃e facile ſoluũẗ chimi: ⁊ per totũ cozp⁹ ſꝑgũẗ ⁊ adnihilãẗ. Si.n. virt⁹ ſit foztis ⁊ chimozũ mozbos generãtiũ purgatrix: mozb⁹ q̃eſcit ⁊ ceſſat q̃ ſi ſit defecta: deſcit in purgatõib⁹ illis: vñ fit q̃ mozb⁹ in eſtate null⁹ ꝓlõgeẗ. Quapꝑ hypo. lõgiozẽ mozbũ introduxit: vt ꝑ hũc ceteros daret intelligi. Sic.n. in eſtate chimi diſſoluũẗ ad bonũ: vel etiã virt⁹ cũ illis ad malum ſic itidẽ ecõtra cõtigit in hyeme ṽt hũozeſ ꝯgelati q̃eſcãt in interiozib⁹ cozpis: ⁊ virt⁹ ꝑmanet foztis: vñ nec mozb⁹

finiet: qū chimi ipi⁹ morbi generatiui nō minorēt: nec infirm⁹ morietur: qum virtus cuſtodiat. 26

Febrem in ſpaſmo melius eſt fieri q̄ʒ ſpaſmum in febre.

In ſubſequentib⁹ q̄ ſpaſm⁹ naſcit̄ de inanitōe ꝛ repletōe dictur⁹ ē. Si ſano ſupueniat ſpaſm⁹ ſubito: neceſſe ē illū de plenitudine fieri: cui⁹ cā viſcoſi ꝛ frigidi ſūt hūores ipſ mēbꝛ vbi ē ſpaſm⁹ nutriētes: qb⁹ ſi febꝛ ſupuenerit plurimū calefacit: ꝛ diſſoluūt chimi illū neruū implētes: vbi ſpaſm⁹ fit. Si aūt febris ſupuenerit acuta vel pacuta: totuʒ corp⁹ deſiccat: corpe quoqʒ deſiccato ſi ſpaſm⁹ ſucceſſerit: malū magnū ꝛ piculoſu erit: qꝛ neruo ad ſanādū tardāte: ꝛ magnitudine morbi non breuiter finiēte: neceſſe eſt vt mors ſequatur virtute diſſoluta. 27

Non ſm rōem alleuiatis nō oʒ credere: neqʒ uereri ualde mala que fiūt irrōnabilr. Mlta.n. taliū incerta ſunt: ꝛ non ualde permanere neqʒ morari cōſueuerūt.

Omnia de his rōabilr dicēda i libꝛo criſeos ſūt dca. Nō igit̄ dicēdū hic niſi q̄tū ſufficiat explanatōi hoꝝ vboꝝ. In magno igit̄ ꝛ forti morbo ſi ſubito venerit alleuiatio n̄ pcedēte purgatōe cū vōitu vel egeſtiōe: vel ſudore: vel e narib⁹ ſanguine: neqʒ ſignis appētib⁹ coctiōis: nō oʒ ɔfidē l' credē illi alleuiatōi. Silr coctōis ſignificatōib⁹ pfcīs appētib⁹: ꝛ infirmo malum ſpiꝯ hñte cū mētis alianatiōe ſeu febꝛis duricie ſeu vtutꝭ defectōe nō oʒ de his timē. nō.n. diu pmanēt: ꝛ aliqñ ſignificāt criſim laudabilē: qđ qualr cognoſcam⁹ ꝛ preuidētes nūciemus: in libꝛo criſeos mōſtrauimus. 28

Febꝛicitātib⁹ nō fortit̄ neqʒ oio in ſufficieʒ pmanere: ꝛ nihil minuere corp⁹: aut tabeſcere magis eo q̄ ſm rōem ſit malū ē. hoc.n. lōgitudinē egritudis ſignificat: hoc aūt imbecillitatē.

In hoc loco cōditoalr dixit nō fortit̄: qꝛ ſi abſolute dixiſſ. ſ. febꝛicitātib⁹ i ſufficie pmanē: ꝛ nihil corp⁹ minuē falſū eē cōpꝛobaret. poſſibile ē eni febꝛē venire nō fortiter ꝛ cām ei plenitudinē eē: naturā quoqʒ aeris frigidā foꝛe: ꝛ tñ inde corp⁹ nō minui: neqʒ ſi fiat malū ſignū ē: ſʒ ſi minuat̄ pl⁹ q̄ʒ oʒ malū: ſiue febꝛes fortes ſint ſiue debiles ſint: defectiōem.n. ſignāt vtutis. Qđ aūt dixit: Cōtabeſcē: nō ē adcipiēdū ſic abſolute: ſic ſignat h vbū qđ abuſiue ē poſitū ibi p macreſcē. hñ aūt addidit: Magi eo q̄ ſm rōem ſit: vt talr itelligat̄ febꝛicitātib⁹ nō fortiter. ſi minuat̄ corp⁹: aut pmaneat pl⁹ q̄ʒ oʒ malū ē: vt magis eo q̄ ē ſm rōem vtriqʒ ptineat mēbꝛo. Si.n. pl⁹ q̄ʒ oʒ corp⁹ pmaneat: l' macreſcat malū. Bonū aūt eēt ſi vñ h intelligeret oñdēt: ſʒ omiſit: qꝛ in libꝛo hoc gaudet bꝛeuitate. Nos aūt in tētōem hypo. dignū eſt q̄ interpꝛetemur ꝛ exponam⁹ ꝛ explanem⁹: Oʒ inqt q̄litatē corpꝰ ɔſiderare: craſcāt vel macreſcāt ſm q̄litatē febꝛiū: ꝛ lōgitudinē moꝛboꝝ: etatē quoqʒ: tpſ: ꝛ regionē: aeris cōplexionē: ſenſibilē purgatōem: ꝛ vigilias: triſticias: cibos: pot⁹: ꝛ mot⁹. Si.n. febꝛis ſit maioꝛ ꝛ velocioꝛ: ꝛ macies velocit̄ fiet atqʒ maioꝛ: ꝛ ꝓtelat moꝛbi magnitudo. Etatē quoqʒ oʒ pūidē. pueri.n. ꝛ decrepiti magi ꝛ velocit̄ macreſcūt: ſʒ nō eadē de cā. pueri.n. pp hūiditatē ꝛ caloꝛe diſſoluūt citi⁹ ꝛ pl⁹: decrepiti vō pp defectōem vtutis

Tpa vō āni ꝛ regiōes ꝛ aer ſi calida ſint ꝛ ſicca: citi⁹ ꝛ magi faciūt tabeſcē corp⁹: frigida ꝛ hūida ea claudūt: ꝛ ſ hūt diſſoluēda. Purgatōeʒ ſenſibilē nō eſt neceē i h loco tangi: qū oi hoi ſit poſſibile facile itelligi: vt ſicui vomit⁹: ſudoꝛ: egō: flux⁹ ſāguis vl' mēſtrua mlta venerit: vt nō macreſcāt pl⁹ q̄ʒ neceſſe ſit. Abſtinētia cibi idē facit ꝛ triſtitia: vigilia ſilr: ꝛ nimꝰ motus: ſed tñ raro fiūt mot⁹ in febꝛicitātib⁹: qꝛ nō mouent̄: qū plimū debeāt iacere ꝛ q̄ſcere. Aliqñ tñ febꝛes in itinere icidit aliqs: ꝛ quʒ feſtinet repatriare: ex nimio motu macies eū ſeqt̄. Aliqñ quoqʒ alienatōeʒ ifirmi ſuſtinēt: ꝛ in lectꝭ motū mltiplicem nimiū: ꝛ loqlā nimiā: quoꝝ in paucꝭ dieb⁹ neceſſe ē macreſcāt corpa. His ḡ oib⁹ corp⁹ minorat̄ rationabilr ꝛ ɔtiis cuſtodit̄: ꝛ ſufficies pmāet ei⁹. At nullo hoꝝ ſinguloꝝ ɔfectio vtutis ſignificat̄: ſʒ tñ ſingulū hoꝝ ē cā: vt minoret̄ vt⁹. Sicut eīʒ macreſcit corp⁹: ita ꝛ vt⁹ corpis minuit̄. Si vō corp⁹ vidēis ſine his pcedētib⁹ pl⁹ q̄ʒ opoꝛtʒ miorari: ɔfectōeʒ ſignificat vtutꝭ: ꝛ h eſt qđ ego dixi cāʒ eē ɔcrepitoꝝ maciei. Sic āt hypo. itēdit de macie corpis pl⁹ q̄ʒ oʒ: ſp.n. defcōnē vtutꝭ poꝛtēdit. His tñ ſubiferre volo quoddā aliud vñ in febꝛicitātib⁹ mioꝛatio corpoꝝ ſubſeqt̄. h aūt ē ſubtiliatio hūoꝝ: ꝛ rarefactio corpoꝝ: q̄ duo ſi iūgant̄ fiūt velociores cāe minorādi corp⁹: minoratōe q̄ occulta ꝛ iſēſibilr a medicꝭ vocat̄: ſic ſi eōꝛio q̄ſſities hūoꝝ ꝛ oſtipatio poꝛoꝝ adunent̄: fiūt cā vt corp⁹ pmaneat ſufficienter⁹: qđ hypo. mōſtrauit qū dixit: Doc longitudinē egritudis ſignificat dimittēs oppoſitū ſibi qđ bꝛeuiter h ponēdū erit. Febꝛicitantib⁹ nō fortiteꝛ vel nō oino i ſufficie ſi ſufficies pmanet corpis: vl' minuit̄ pl⁹ q̄ʒ malū eſt. pmanē.n. ſufficiē corpis pl⁹ q̄ʒ opoꝛteat oſtipatio fac̄ poꝛoꝝ ꝛ q̄ſſicies hūoꝝ ꝛ multitudo coꝝ vñ ꝛ moꝛbi ſignificat̄ lōgitudo. Minui aūt corp⁹ pl⁹ q̄ʒ opoꝛteat: fac̄ aut hūoꝝ ſubtilitas aut poꝛoꝝ raritas: aut ſola virtus defecta. 29

Inchoantib⁹ moꝛbis ſiquid uidetur mouere moue: i ſtatu uero habere ſilentium melius eſt.

Qua de cā hoc dixerit i ſubſeqūtib⁹ mōſtrabit: qū dicet: Circa finē ꝛ pncipiū oia ſūt ībecilioꝛa circa ſtatū vō oia foꝛtioꝛa. Nos aūt oia itelligim⁹ acciñtia i ſtatu eē foꝛtioꝛa. Cāʒ eiʒ accītia faciētē: nō eſt neceſſe i ſtatu eē maioꝛē: imo i ſaluādis ē mioꝛ q̄ʒ in initio fuerit. In ſtatu ſilere ꝛ in initio dixit mouere: qū ifirm⁹ oʒ ſanari. Moꝛbū eiʒ moꝛtalē nō ſoluʒ nō mouē oʒ in ſtatu: ſʒ nec añ ſtatū. Nullū eiʒ ɔueīt medicari: cui⁹ vt⁹ ſit ɔfecta ɔfectōe moꝛtali: ſʒ oʒ futura pdicē: ꝛ ita ab eo fugē. Si aūt ſalubꝛis ſit moꝛb⁹: de quo ſalutꝭ ſpes habet̄: ꝛ locuʒ eē ad foꝛtē medicinā videbim⁹: faciam⁹ qđ hypo itēdit h. Foꝛtꝭ āt medicia ē phlebotomia: ꝛ aliqñ farmacia: quoꝝ nullū i ſtatu ē faciēdū: qū tūc ſit coctio moꝛbi: ſicut i libꝛo criſeos dixi: in quo tpe plus oʒ i moꝛbo digerēdo naturā adiuuare: q̄ʒ farmaciā facē. Sed in initio oʒ facē h: vt de mā minuam⁹: quo natura ad digerēdū ſit alleuiata: ꝛ corp⁹ fiat facili⁹. In ſtatu vō ñ ſic: qꝛ tc̄ laboꝛat plm aiata vt⁹: ſʒ nāl' ꝛ ſpūal' cuſtodiāt. 30

Circa pncipia ꝛ fines oia imbecilioꝛa: circa ſtatus oia foꝛtioꝛa.

Hic oia accñā circa pncipia ꝛ fines itellexit eē debilioꝛa: q̄ ſt h: iterpolatōes: vl' febꝛiū acceſſiōes: vigilie: doloꝛes: āguſtie: ſitꝭ. cā hoꝝ accītiū gnātia. i. moꝛb⁹ neceē decliare icipiat i ſtatu ſi ſit moꝛb⁹ ſanatiu⁹. 31

Egritudine uero bñ reficienti ꝛ

c2

nibil addere corpus:malũ.

Hunc aphoriſmũ ſubſequẽti neceͤ eſt iũgi: ſubſequẽs.n.ꝛ ipſe dictur⁹ ẽ ex egritudiẽ vbi dr̃:Plerũqꝫ oẽs male hñtes ſe: ſꝫ pncipia bñ reficiẽtes ꝛc̃. h aũt nobis inuit nibil addẽ corp⁹ ex virtute eẽ deficiẽte q̃ ẽ digeſtiua defecta:ꝛ ex ꝯplone mala: aut ex malorũ humorũ abũdantia. 32

Plerũqꝫ oẽs male ſe hñtes:ſꝫ pncipia qdẽ bñ recipiẽtes:ꝛ nibil addẽtes i fine rurſ⁹ abſtinẽt:ſm pncipia qdẽ abſtinẽtes fortit̃: poſterius nõ bene reficiẽtes meli⁹ cõmutãt.

Hec ſil'r ꝛ de exeũtib⁹ egritudinẽ dictũ ẽ:qδ mãifeſtat̃ ex h:q Nibil addẽtes dr̃. Cõſueuert aũt antiq̃ ꝛ hy.p Nibil addẽtes:ĩtelligẽ egritudinẽ exeũtes. Si g̊ exeũtes egritudinẽ ĩ iitijs bñ reficiũt ſe: et nibil addũt.cã vñ hec ꝯtigũt facit vt ĩ fine abſtieãt rurſus. Nã q̃re nibil addit ꝛ bñ reficit ĩ pn⁹ ẽ malicia totius corpis ꝛ fortitudo appetit⁹:q̃ cã tãdiu augmẽtat̃:vt ĩde inſtrm appetit⁹ patiat̃: qδ hypo.ĩtẽdit qñ Bñ rficiẽtes ꝛ nibil addẽtes dixerit:h idẽ in alio aphoriſmo dixit ſic: Ex egritudiẽ ñ reficiẽtes vti farmacia neceͤ ẽ. Abſtinẽtes .n.ſꝫ pncipia fortit̃:poſteri⁹ vo qδ reficiẽtes meli⁹ cõmutãt:q: nã qñ abſtinerẽt ab iitio ñ fuit ĩpedita ad digerẽdũ eã ſupfluitatẽ q̃ fuit abſtinẽtie materia. 33

In omni egritudine confortari mente:ꝛ bene ſe habere ad oblationes:bonũ:contrariũ uero maluꝫ.

Quum ĩ q̃buſdã locl hypo.bonũ eẽ ſignũ ſiue laudabile dicat ñ oꝫ ĩtell'i vt ĩfirmũ neceͤ ſit ſanari: quũqꝫ malũ dicat ſignũ l' illaudabile: mori eũ ñ ẽ nece:aliqñ.n.malũ ſignũ bonũ ſupat:ꝛ bonũ malũ eꝫ:ſꝫ bonũ l' malũ ĩ ſui nã:neqꝫ ſanãdi neqꝫ moriẽdi necitatẽ dõat. Cõſiderẽt g̊ oim ṽtutũ ſignificatões:ꝛ ad ſe inuicẽ ꝯferãt:ſic hyp.ĩ pnoſticl dicit. Qδ ãt h dixit:ꝯfortari mẽte ꝛ bñ ſe hr̃e ad oblatiões bonũ ꝛ laudabile ſignũ eẽ in oĩ egritudiẽ eodẽ mõ ĩtellige. Sũt ãt q̃dã ſigna nõ in oĩ hoĩe bõa. Idẽ ĩ epidimia ꝛ ĩ pnoſticl: Bõitas inq̃t ſpũs forte ꝛ magnũ ſignũ ẽ ad ſalutẽ in oĩ acuta egritudine. Cur ãt ꝯfortatio mẽtl bonũ ſignũ ꝛ laudabile ſit: h ſubiũgẽ diſpoſui:q: mẽs ſana ſanitatẽ cẽbri ꝛ pãniculoꝝ ſuorũ ſignificat:nuche quoqꝫ ꝛ diaphragmatl ꝛ oim membroꝝ neruoſoꝝ:ꝛ maxie cẽbro vicinãtiũ. Sil'r ſi ĩfirmus bñ ſe hẽat ad oblatũ cibũ ſanitatl ſtõachi ꝛ epatl bonũ ẽ ſignũ:ꝛ ẽt ceteroꝝ viſceꝝ:que qñ oĩa ſint ſana:ſalutl ſpes eſt bona vel magna. 34

In morbis min⁹ piclitãt̃ egrotantes: q̃buſcũqꝫ ppe nãe ꝛ etatis ꝛ habitudis ꝛ hore egritudo ĩeſt magis q̃ꝫ q̃b⁹ nõ ppa ſm aliquid hoꝝ ineſt.

Natura mlt̃l modis dr̃:ſꝫ h oꝫ eã tal'r intelligi q̃l'r ipe ĩ libris ſuis alijs ponẽ ꝯſueuit. ſic.n.in libro de hũ ana nã dicit: Nã inq̃t ẽ poꝝ elemẽtoꝝ cõplexio:ac ſi dicẽt: Si morb⁹ ẽ pp⁹ ppe cõplõni ꝛ alteri⁹ .i.etatis:figure:tpis:min⁹ moleſtat̃:q̃ꝫ ſi ſibi eẽt oppoſit⁹ Quicũqꝫ.n.morb⁹ calori attiẽt:nãe etatl: figure tpis: calori vicinãtib⁹ ꝯueĩbil' ẽ:ꝛ ꝯtria ꝯtrijs: vt ĩ frido:hu.ꝛ ſicco ꝛ h ẽ qδ hypo.dixit: Duchi⁹ q̃ libꝝ de hebdõadiſ fec̃:ꝯtri⁹ ẽ huic rõni: De.n.inq̃t morbo ſil'e morbũ facit q̃ſi furẽ ꝛ augmẽtare.ꝯtũ.n.morbo eiuſdẽ ẽ ceſſatio:q: oĩs morbi curatio ꝯtrio ſuo dꝫ fieri:ſicut hypo.dixit. Intellexit aũt oẽm acutã febrẽ in hyeme veloci⁹ ſanari q̃ꝫ ĩ eſtate:nõ recordãs febres acutas ĩ hyeme nõ niſi'r ex acutiſſima mã fieri:quã nã tpis vicẽ'ñ potuit:qñ fortis eẽt:cui qñ nec virtus infirmi nec nã tpis reſiſtẽ poſſint: q̃to min⁹ debilitas infirmi.h ẽt expimẽtl põt ĩtelligi.vbi gr̃a:ſi duas cõſiderẽs febres acutas eq̃les ĩ acuitate l' magnitudine:alterã ĩ eſtate:alterã ṽo ĩ hyeme:hyemalẽ iuẽies piculoſiorẽ. ſi ãt febris acuta ſit:ꝛ calidior ꝯplexio aerl:ꝛ aer ſubito ad friditatẽ ſe mutauerit:ſit hyẽs ps curatõis magna:quia ãbe tpis nãe ꝯtriũ ſũt illi⁹ febris acute.pma laudabilis eſt tpis nã qñ febris ĩcipiat ſignificãs q mã ſit pauca: ſecũda veniẽs ĩ fine bõa ſit cã. Friditas.n.acrl ſm ꝯtriũ curamẽtũ ẽ febris.nõ g̊ qδ dic̃ huic aphoriſmo ẽ ꝯtriũ:ſꝫ potius q̃ſi firmamẽtũ. Qδ ãt de ſeniorib⁹ dixit:q brachi ꝛ corize nõ maturãt̃:l'ꝫ huic etati hi morbi ſint cõgrui: nõ tñ ſũt huic aphoriſmo ꝯtrij mlt̃l de cauſ. In pmis:q: res immatura nõ põt eẽ acuta ꝛ piculoſa.ſecũda:q: ñ dixit abſolute qñ dixit Valde:qδ veꝝ videt̃ eẽ. Qis morb⁹ naſcẽs valde ſeniorib⁹ ex defectõe ṽtutl ẽ piculoſus:qδ teſtatur hypo.in pma epidimie ptic'la: Quoꝝ nã inq̃t fuerit ppiq̃ ptiſi: plurimũ ſũt mortui.neqꝫ h ꝯtrariũ fuit.qñ.n.dixit Nã:nõ elemẽta intẽdit:ſꝫ poti⁹ formã corpiſ:q̃ aliqñ forma ſolꝫ vocari nã. Si g̊ acut⁹ morb⁹ fuerit ĩ acutis ꝯplexiõib⁹ min⁹ picl'oſ⁹ ẽ: ꝛ ãguſtia pectorl ñ ſolũ facile ptiſici infirmãt̃: ſꝫ ẽt qñ inciderit ẽ tũc piculoſior morbus. Mlti ãt errauerũt in h⁹ obſcuritatib⁹ ſniaꝝ morbũ dicẽtes nãe infirmi maxĩe ꝯueniẽtẽ:q̃ ꝯtri⁹ ẽ ſue ꝯplõni: ſꝫ hi multũ a ṽitate ꝛ ab hypo.ſic dixim⁹ errãt intẽtõe. Cõſtãtin⁹: Et ita q̃ ex nãm fuerit:diſtẽpãtiã nimiã ſignificãt:veluti ſi cauſon q̃ incẽdiũ ĩterptat̃:iuueni cõtigat in hyeme nimiũ ſignificat hũores creuiſſe ĩ corpe:ꝛ peiuſ ſi in ſeniori ꝛ frigidiori cõtigat etate. Fortis.n.ignis ẽ qui in aqua nõ extĩguit̃:ergo ſi cauſon in eſtate iuueni contingat:minus timẽdũ eſt:qm̃ mult⁹ calor facillime mãꝫ ſepe irritat eã quã cito diſſoluit. 35

In oib⁹ morb ea q̃ circa umbilicũ ꝛ pectinẽ ſt̃: ſpiſſitudinẽ hẽre meli⁹ ẽ:nimis uero tenue ꝛ tabeſc̃ꝫ:malũ. fallax.n.hmõi ad ĩferiores purgatões.

Totũ vẽtrẽ d oib⁹ his q̃ ſũt pter nãꝫ oꝫ eẽ ſalubrẽ hypo.ait ĩ pnoſticl: Sub hypocõdrio locos nõ ꝯueĩt eẽ doloroſos:ſꝫ molles:eq̃les:ꝛ teneros.q̃ aliqñ ſubtiles:aliqñ g̊ſſi:g̊ſſi tñ meliores ſũt.tenues ꝛ tabefacti mali ſũt:ſignificãtes defectõem eoꝝ locoꝝ:ꝛ cibũ in ſtõacho ñ bñ digeſtũ: neqꝫ ſãguinẽ ĩ epate bñ creatũ pp nuditatẽ pĩguẽdĩs hoꝝ locoꝝ:quos oꝫ eſſe pigues vt caleſiãt. Si.n.macri ſũt:rfrigerari neceͤ ẽ ꝛ nõ bñ digeri Quib⁹ ẽt dixit inferiorẽ fallacẽ eẽ purgatõꝫ ꝛ bñ.ſub pectori.n.mẽbra oꝫ eẽ fortia vt purgãdoꝝ ſint adiuuanita: ſi aũt magna fiẽt nocumẽta. Sꝫ q̃rẽdũ ẽ q̃re ĩferiores dixerit:ꝛ võit⁹ purgatõem reticuit:qñ ſil'r ſit picl'oſuſ.vomitũ.n.pꝫ oib⁹ eẽ piculoſũ:inferior aũt purgatio ẽ occultior atqꝫ minor.qñ g̊ hec ſint cauẽda:mlto magis altera. Pectinẽ locũ illũ eẽ intelligim⁹:qui ĩter virilia ſiue vuluas ꝛ vẽtres habet̃: vt vẽter in tria diuidat̃.ſ.ſub hypocõdria:circa vmbilicũ:ꝛ pectinẽ. 36

Sana habẽtes corpora farmacijs purgati exoluunt̃: celerius uero malo cibo utentes.

Ex his ṽbis ĩtelligit: q farmacijs ſana corpa nõ purgãt̃ ſꝫ poti⁹ ꝯſumũt̃:qñ deficiat ṽt⁹ ꝛ ſubãliſ

humectatio minuaṫ: vnde neceſſe ē vt diſſoluanṫ. Ma lo cibo vō vtētes veloci⁹ in purgatōib⁹ exolui oꝫ: qm̄ eo rū corꝑa malis hūorib⁹ ſint plena occultātib⁹ ſe inter va cua mēbra: quos qm̄ farmacia moueat appere: ⁊ ſuā ma lā actiōeꝫ oñdē ē nec̄e. Qd̄ de cibo dixit malo hn̄ duob⁹ modis ītelligiṫ. ſ. aut cibū exteriorē: aut quē epar ceteris mittit mēbris. Nulli. n. eſt dubiū: maiū cibū ſanguinem malum generare.

37

Sana habentes corpa: farmacijs uti difficile ē.

In anteriori aphoriſmo oñdit q̄d accidit ſanis ex farmacijs: qm̄ exoluūṫ dixit: h̄ aūt vlı̄⁹ ſignifi cauit qm̄ vti farmacijs difficile eē dixit. Mlti. n. vtiginē ⁊ torſiōem vētrꝭ iñ patiūṫ: ꝉ tuſſim ꝑꝑ magnā du riciē ⁊ anguſtiā expellēdi nociua vñ ⁊ diſſoluūṫ: q꞉ po tio laxatiua qm̄ ſibi ſilia nactura ſit: ⁊ ñ īueīat ibi cho. ru beā: phlegma cho. ni. ⁊ aquoſos hūores: vtit ſe ad ſangui nē ⁊ carnē ſibi ſilem cū magna āguſtia trahēs iñ.

38

Parū deterior cib⁹ et pot⁹ delectabilior uero: melioribꝰ qdē in delectabilib⁹ magis appetend⁹.

Non ſolū in his dādis volūtas ꝯſideraṫ īfirmi: ſꝫ ꝙ certificaṫ his adiuuari. Oīs. n. cib⁹ ſapid⁹ quo q̄s delectaṫ qm̄ accipiṫ: a ſtōacho āplex⁹ retineṫ: ⁊ cū magna delectatiōe digeriṫ pl⁹ q̄ꝫ q̄libꝫ ali⁹: qui ſi ſit abomīabiꝉ fugit: vnde vomitus: faſtidiū: inflatio: ⁊ rugitus generatur.

39

Senes iuuenib⁹ plerūqꝫ egrotant min⁹. Quecūqꝫ uero egritudies eis chronice fiūt: multociēs ꝯmoriūṫ.

Non oīs ſenex min⁹ eg̃tat quolibꝫ iuuene: ñ. n. oīſ ſenex malā dietā pl⁹ diſcernit q̄ꝫ aliq̄s iuuenis: vñ ⁊ magꝭ eg̃tāt q̄ꝫ iuuenes: qm̄ corꝑib⁹ ſint defectiores: quoꝝ vt⁹ q꞉ defecta ē in chronicꝭ paſſiōib⁹ cōmori ē cā: vñ nec morb⁹ velociṫ digeriṫ. Morbi. n. diuturni ꝑ ſūt fridi: ⁊ iccirco ſepe ſenibus eueniūt: quia eoꝝ etatibus magis competūt.

40

Branzi ⁊ corize in ualde ſenibus non maturātur.

Si ſupiori hūc ꝯtinuare velis tale eſt ac ſi dicaṫ: Senes min⁹ eg̃tāt iuuenib⁹: q̄cūq̄ꝫ vō eis chronice egritudies fiūt: mꝉtociēs cōmoriūṫ: vñ brāzi ⁊ corize nō in valde ſenib⁹ maturāṫ. h̄ g̃ inferior apho riſm⁹ ſupioris ē ꝯfirmatiu⁹. Neq̄ꝫ. n. ſolū ſenes his infir mitatib⁹ ſūt cōmoriētes: qm̄ ⁊ alie ſint incōgruētes: ſicut podagra: artetica: ſcia: fritudo inteſtioꝝ: aſmata: tuſſis: gibboſitas āterior: ſeu poſterior: ſeu lataꝉ: ⁊ ceteri ēt mor bi in iuuēib⁹ ad ſanādū duri: q̄ꝫtomagis in ſenibus ad ſanandum duri.

41

Qui exoluūṫ frequenṫ ⁊ fortiṫ ſine māifeſta occaſiōe: repēte moriūṫ.

Non. n. oēs q̄ exoluūṫ ſubito moriūṫ: ſed ſi h̄ tria ꝯditionaꝉr adiūgūṫ freq̄nṫ: ⁊ fortiṫ: ⁊ ſine māifeſtis occaſiōib⁹. Scio. n. quēdā balneo īmorātē inde diſſolutū: q꞉ balneū ex ſibi nocitiuis lignis calefa ctū erat: qd̄ ñ tn̄ cā fuit repēte moriēdi: qm̄ cā manifeſta fuerit. Scio ēt quēdā ī balneo diſſolutū fuiſſe maxie ieiunū: ⁊ alteꝝ lꝫ ñ ieiunū: ſꝫ tn̄ ꝑuū accepat cibū. horū cā ꝉ defectio oris ſtōachi: ꝉ nimi⁹ ſenſus fuit. Sꝫ exſolutꝭ ſine aliq̄ māifeſta occaſiōe vt⁹ ſpūaꝉ ē defecta: ſic quidā ꝑ peſſus fuit: q̄ qm̄ diſſolueṫ: tremorē hūit in ꝑcordijs: vñ ⁊ ſubito perijt: ſic. n. ſꝑ videm⁹ nimiā diſſolutōem ꝑꝑ cardiacā hn̄tib⁹. Nec. n. defectio fortꝭ ⁊ freq̄ns: ⁊ fortꝭ diſſolutio ſine cā māifeſta ſignificat nimiā ⁊ ſubitā ſolutōeꝫ factā in locis ꝓxı̄s cordi: que poſtq̄ꝫ ad cor venerit: mortem infert. Sūt āt manifeſte occaſiōes: vt fluxus vētris: emiſſio ſanguīs: lōgeq̄ꝫ egritudinis debilitatio.

42

Apoplexiā ſoluere fortē: īpoſſibile eſt: debilem uero non facile.

Acūtia apoplexie ſubito toti corꝑi ſēſū ⁊ motū auferūt: niſi tn̄ ſpūalē motū: q̄ ſi auferaṫ: maior ⁊ peior erit. Si āt apopletici ſpirāt tn̄ dure ⁊ anguſtioſe: paſſio erit fortꝭ. Si vō ſpūs diuerſus ſit nō eiuſdē. ſ. cordis: ⁊ aliq̄n q̄eſcit: paſſio q̄dē erit fortꝭ: ſꝫ ñ tn̄ ꝑori erit ſiꝉis: ſiq̄dē ſpūs viu⁹ ſit cordis paſſio erit debiꝉ: in q̄ ſi oīmodo medic⁹ machinaṫ: poſſibile ē vt cureṫ. Cā oīs apoplexie ē: qm̄ ſpūs aīaꝉ a capite ad inferiores ꝑtes corꝑis: ſiue ī ſubiectū corꝑ⁹ ñ poſſit deſcēdē. qd̄ aūt ꝑꝑ apoſtema cēbri ſit: aut q꞉ vētricule cēbri phlegmatica hūiditate ſūt repleti. ſm̄ āt q̄ꝫtitatē cāe morbi: magnitudo et fortitudo ē ſui: q̄ maxie ē īcurabiꝉ ꝑꝑ īpedimētū anhelādi. Et mirādū ī hac paſſiōe lacertos pectoris mouētēſ ſe dilatare: qm̄ ſpūs illuc neq̄ant deſcēdere: ⁊ moueaṫ ānguſtioſe: ⁊ oīꝫ alioꝝ lacertoꝝ mot⁹ ſit ablat⁹: ſꝫ arbitror ipoꝝ vtutē nāꝉr mobilē mouē īpos ex ſpūs deſiderio: vñ ī plurib⁹ apopleticꝭ lacertos toti⁹ pectorꝭ īuenim⁹ moueri. In alijs vō nō ſit paſſiōib⁹ niſi raro: ⁊ qm̄ mꝉtū ſit exercitiū corꝑis. Cui⁹ rei cā ē: q꞉ mꝉtū anhelitū deſiderāt ī illa hora. In apoplexia vō ñ ſolū ꝑꝑ anhelit⁹ appetitū: ſꝫ ꝑꝑ vtutꝭ defectōeꝫ: ſic īueīṫ ī vtute defcis ex febrib⁹: quoꝝ lacerti ī corꝑe maxie moueṫ: vt mꝉta q̄ꝫtitas aerꝭ quā paulatī recipe neq̄t multo īpetu recipiaṫ.

43

Strāgulatorū ⁊ diſſolutorū nondum mortuorū: non referūt quibuſcunqꝫ ſpuma fuerit circa os.

Spuma cōcreaṫ ex duoꝝ corꝑū ꝯmixtōib⁹: vētoſ. ſ. ⁊ hūiditate: q̄ nūq̄ꝫ cōmiſcēṫ: niſi qm̄ mꝉtū ꝑ⁹ eis diuiṫ q̄dā q̄ſi corpuſcꝉa iñ ꝯficiūṫ: deīde circūdāṫ q̄libꝫ ꝑs hūiditatꝭ q̄ꝫtalibꝫ ꝑte vētoſitatꝭ: vñ q̄dā q̄ſi granula rotūda cōcreāṫ ⁊ mꝉta quoꝝ mā qm̄ ſit mꝉta viſcoſa ñ cito ē diſſoluēda: ſꝫ diu īmoraṫ ſic cōcreata: vt in orib⁹ equoꝝ vr̄ fatigatoꝝ mꝉtis curſib⁹: ⁊ ī porcis ſiluēſtrib⁹ iraſcētib⁹. Cā tn̄ diuiſiōis corpuſculoꝝ ⁊ eorū cōmixtōis: ꝉ de vtriuſq̄ꝫ corꝑis ē colliſiōe: qm̄ mot⁹ nec̄arii ī cōculcatōe q̄ de vno ſiue de vtroq̄ꝫ ſit corꝑe: ꝉ de nimio calore. Verūtn̄ nobis poṫit obijci: a calore ſine motu nō poſſe fieri. Quib⁹ rn̄dem⁹ ꝑ h̄ q̄ ſēſu ꝑcipiūṫ: Spūa duob⁹ modis gnāṫ: ꝉ ꝑꝑ magnū motū q° aq̄ marꝭ ꝑcutiṫ: que ſpūa ex motu ⁊ ꝑcuſſiōe ꝯficiṫ: ꝉ ī olla ꝑꝑ nimiū calorē: qd̄ vr̄ ī aīalib⁹. In athletꝭ. n. vt⁹ ſui mot⁹ ſpumā cōcreat ī orib⁹ eoꝝ: ī porcis ſilueſtrib⁹ fortitudo calorꝭ: ī eq̄s currētib⁹ vtrūq̄ꝫ ſiꝉ adunaṫ. qm̄. n. aer ī eis nimio ⁊ ſpiſſo motu int⁹ ⁊ extı̄⁹ moueaṫ: ſaliue ſubtiliāṫ: diuidūṫ: ⁊ aeri cōmiſcēṫ: ſicq̄ꝫ ſpūa ꝯcreaṫ. Itidē d̄ pulmōe aſcēdēs fum⁹ ſaliueq̄ꝫ cōmixt⁹ augmētat ſpūe q̄ꝫtitatē illi⁹. vñ arbitrātes ſpumā illā aſcēdē a ſtōacho approbāṫ decipe multo errore. Impoſſibile. n. ē tātā ſpumā ſine aliq° motu aſcēdē vōitu ꝉ faſtidio īpellēte: ſine q̄b⁹ duob⁹ a ſtōacho nihil aſcēdē valꝫ. Itē īpoſſibile ē fumū a ſtōacho aſcēdē ſicut ⁊ a pulmōe flatū expellēte: qd̄ māifeſtat ſāguīs a pulmōe ſcreat⁹ q̄ vr̄ ſpūoſ⁹ ⁊ q̄ſi ſubā īpi⁹ pꝉmōis: a ſtōacho vō nō ſiꝉr. Sāguis. n. a pꝉmōe mꝉt⁹ ē: ⁊ ſubit⁹ ⁊ cū tuſſi. Fum⁹ vō exiēs cū expulſiōe flat⁹ paulatī ex humiditate

pulmõis egredit̃: ⁊ iccirco tuſſis inde nõ creat̃. Qũ antẽ collũ circũdet̃ ſuffocatõe: cor ⁊ pl'monẽ neċe ẽ fumoſuʒ aerẽ expellẽ: qḋ nos mõſtrauim⁹ ĩ libro ĩtitulato q̃re ne ceſſari⁹ ſit anhelit⁹: qũ fũoſus aer neq̃at exire p̃ nimia ſuffocatõe. Anguſtiat̃ ãt pl'mo aĩalis qũ maiori ãguſtia expellit̃ a pl'mone aliq̃ʒtulã ptẽ cũ ĩpo aere nãl' hũiditatis ſue emittẽte: ſic ĩ ſãguis ſcreatu ẽ vidẽ. Qḋ qũ appeat pditõem ſignificat: qũ nimia ſit ãguſtia pl'mõis pp ſuffocatõem aĩal'. ãguſtiat̃ ãt pl'mo p̃ calore nimio ſibi a corde miſſo. ſi g̊ aſcẽſio ſpũe ex caloris ẽ ebulatõe: ⁊ motus anhelit⁹ duricie: ⁊ pl'mõis ãguſtia ĩ emiſſiõe: ſignuʒ erit mortale. Sʒ tñ aliq̃ñ ⁊ raro ĩ ore ſuffocati ſpũa appuit: ⁊ nõ mortu⁹ fuit. Intelligẽdũ g̃ ex v̊bis hypo. nõ ĩ oĩb⁹ ſʒ ĩ pl'ib⁹ illõ ſepe fieri: ſic ĩ alio aphoriſmo ĩnuit: Quib⁹ iuuenib⁹ inq̃t exñtib⁹ vẽtres hũidi. neq̃ʒ h̃ in oĩb⁹ ſʒ ĩ pl'ib⁹ determinauit: qḋ in fine huius pticule dixit expſſius: ſiccantur. n. vt in pluribus ſeneſcẽtibus. 44

Craſſi ualde ẛm naturam cito moriuntur magis gracilibus.

Hypocras craſſos valde: craſſos a principio ſue natiuitat' ĩtellexit. Bonũ ẽ. n. corpa ñ multũ eſſe craſſa: neq̃ʒ ml'tũ macilẽta: q̃ ſi tal'r pſeuerẽt vſq̃ʒ ad vltimã ſenectutẽ viuẽt. Si v̊o alter̄ vltimet̃ in macie melli⁹ ẽ q̃ʒ in craſſicie. Craſſor̄ v̊o corpũ vene ſũt ãguſte: vñ neq̃ʒ ſpũ abũdãt neq̃ʒ ſanguĩe: ⁊ iccirco qũ eor̄ etas ptelat̃ puis ⁊ paucl' accñtib⁹ ſupuẽiẽtib⁹ extiguũtur. Sʒ macri nõ ſic: q2 v̊o eor̄ mẽbra p̃ncipalia ſũt diſcoopta: puis ex reb⁹ ſũt patiẽtia. Tẽperati iter vtrũq̃ʒ ⁊ dietãtes delectabil'r vt craſſeſcãt: vene eor̄ ⁊ arterie fuerũt ⁊ pmanẽt large: vñ nõ cito illor̄ extiguit̃ calor. 45

Epilepticorũ iuuenib⁹ alteratõem mutatões maxime etatis: hor̄ar̄ locorum faciunt ⁊ uitaruʒ.

Epilepſia apoplexie ẽ vicina: ⁊ vna vtriuſq̃ʒ ẽ cã ſʒ ĩ apoplexia v̊t⁹ ad neruos currẽs tota eſt ablata: in epilepſia nõ tota ſʒ eadẽ v̊t⁹ quodãmodo ẽ ĩpedita. vtrãq̃ʒ v̊o faciẽtes chimi fridi ſũt: ⁊ viſcoſi: ⁊ g̊l ſi. vñ etas iuuenilis calida ⁊ ſicca epilepſie ẽ medicina. Scõm has rões faciũt ⁊ regionũ mutatões: ſʒ nõ mutatões oĩm vitar̄: ſʒ corp⁹ ad calorẽ ⁊ ſiccitatẽ ferẽtiũ põt abſolute ⁊ vitar̄ ĩtelligi: ⁊ iuuamẽtũ erit epileptic'. H̃. n. paſſio ex mala ⁊ ĩordĩata naſcit̃ vita. mutatões v̊o ĩpor̄ debẽt eſſe ſemp ad meliora. ſ. paſſiõi cõtraria 46

Quor̄ dolor̄ q ſil' fiũt nõ ẛm eũdẽ locũ uehemẽtẽ denigrat alteruʒ.

Aph h̃ qḋ dicit Sil': vnũ locũ certũ ĩtelligim⁹: ĩpoſſibile eẽ v̊r. Si v̊o locũ tantũ hñtẽ ſpaciũ q̃ʒtũ arm⁹: brachiuʒ: crus: coxa: ⁊ his ſil'ia: in quocũq̃ʒ hor̄ duo dolores ſũt: vn⁹ alter̄ augmẽtat: neq̃ʒ alter magis ſentit̃ altero. Si v̊o ĩ duob⁹ locis: vt ſi vnus ĩ brachio: alter ĩ crure ſit maior: obſcurat alter̄. Virt⁹. n. ſenſibilis ſp ad maiorẽ tota trãſit. Idẽ ẽt ĩ triſticia videmus q̃ dolor ẽ aĩe: ⁊ nihil aliud. maior itaq̃ʒ triſticia: niſi v̊iq̃ʒ ſit de re vna: minorẽ triſticiã obſcurat. 47

Circa gnãtiõem ſaniei dolores ⁊ febres accidũt magiſ q̃ʒ fcã ſanie.

Sanies de ſãguĩe mutato ẽ ĩ q̃ſdã q̃litates int̃ bonũ ⁊ malũ ſe hñtes. Mutatio. n. ad malũ abſolute: ẛm putredinẽ ⁊ fetorem ſe hʒ. Mutatio ad bonã q̃litatẽ ſignificat mẽbror̄ tẽperamẽtũ: ſed gnãtio ſaniei iter vtrũq̃ʒ ſe hʒ. neq̃ʒ. n. de ſolo calore ẽ nãli: neq̃ʒ nõ nãli. dolor aũt ãt nõ ſit inde: niſi pp extẽſiões mẽbri vbi apoſtema ſit ⁊ calefactiõeʒ ſui. corp⁹. n. calefit ex calore mẽbri ĩ quo apoſtẽa ẽ: qḋ erit qũ ſanguis moueat̃ ebuliẽs ad mutãdũ in ſaniẽ. ſanies. n. de ſanguĩe ẽ: ſicut cinis de lignorũ incẽſiõe: vnde ⁊ dolor ⁊ febres alieuiantur: qum facta iam eẽ videat̃: ⁊ maxime ſi ſanies egrediat̃. tũc. n. mã iam cõſumit̃: ⁊ calor extinguit̃. 48

In oĩ motiõe corpis qũ cepit q̃s dolere: q̃eſcere ſtatim remediũ ẽ.

Exercitiũ vtile ẽ: nã cõmouet nãlẽ calorẽ: ⁊ validas facit q̃ in mẽbris ſũt v̊tutes nãles: ⁊ v̊tutes aĩales: ⁊ vitales. Ver̄ q2 in exercitio ſũt ꝯſiderãda ⁊ tps ⁊ q̃ʒtitas: ⁊ mod⁹ vtẽdi: nũc de q̃ʒtitate regulaʒ dat hypo. Dolor h̃ q̃ ⁊ poloſ ĩ ligua greca d̊r: ſignificat locũ cũ fatigatõib⁹ eẽ. qḋ ãt duor̄ ĩtelligit̃ ver̄ eſſe: videt̃ ſi hõ ſe moueat quoad mẽbra doleãt ex nimio motu: et ĩñ ita fatiget̃ vt nõ ſine magno dolore eadẽ mẽbra moueantur. quies qum incepit dolori remediũ eſt. 49

Aſſueti aſſuetos labores ferre: ⁊ ſi fuerĩt ĩbecilles: aut ſenes ĩſuetis ⁊ fortib⁹ ⁊ iuuẽib⁹ faciĩlus ferunt.

Hic aphoriſm⁹ ſupiori ẽ ꝯtinu⁹: nã de ſanatiuis h̃ ẛmo ẽ: ⁊ ſupi⁹ q̇dẽ de q̃ʒtitate exercitij: hic v̊o modũ vtẽdi ſignificat: vt ſit ſic oʒ exercitãtes ad ꝯſueta deducẽ gymnaſia. Dat g̃ nobis hypo. medicinalẽ ſpẽm: Nis ꝯſuetudo p̄us hĩta leuior: al't. n. alr̄o cõſueuit aliter fatigari: vtpote q̇dã pedib⁹: al't v̊o mãib⁹: alij alijs artub⁹: ⁊ q̇dã ex totis corpib⁹. Itẽ q̇dã eadẽ mẽbra q̇b⁹ ad laborẽ vtũt̃ magis ſũt exercitãtes: q̇dã v̊o min⁹. Mẽbra. n. ad laborẽ exercitatiora ſũt ad id qḋ ꝯſueuerũt inſuetis cõfortatiora: ⁊ ideo minus inde leſa. 50

Ex ml'to tpe ꝯſueta: ⁊ ſi fuerit deteriora inſuetis min⁹ moleſtare ꝯſueuerũt: oʒ igit̃ ad nõ ꝯſueta trãſmittere

Non ſolũ h̃ de exercitijs vt p̄ori: ſʒ abſolute de oĩ ꝯſuetudine dixit: ſiue pot⁹: ſiue cibi: ſiue balnei: q̇et': calor': ſõni: frigor': triſticie: q̃ oĩa ſil'r ꝯſueta min⁹ inſuet' ſũt ledẽtia. Nã ẽ eadẽ q̃ ĩ exercitãtib⁹ eadem mẽbra ex ꝯſuetudĩe dcã ẽ ſupi⁹. De oĩ ãt ꝯſuetudine ego dcũr⁹ ſũ. Cib⁹ ſil'r ⁊ pot⁹ p̄pã ſtõacho dãt nãʒ: de ſtomacho cetera mutuãt mẽbra ⁊ nutriũt. Itẽ cib⁹ ⁊ pot⁹ q̇dã mutatõe corp⁹ ĩ ſuã nãm mutãt: q̃ mutatio lõg' tpib⁹ augmẽtat̃: ⁊ int̃ cibũ ⁊ corp⁹ accñs qḋdã mediat̃: que oĩa nos mõſtrauim⁹ ĩ libro de accñtib⁹ vbi oſtẽdim⁹: oẽ qḋ alij aſſil'at̃: cito aſſimilãs aſſil'atũ trahit in ſuã nãʒ: ⁊ oẽ mutabile mutãdo ſil'e: mutat mutãdũ facile: ĩmo omia corpa corp⁹ tangẽtia q̃ʒtalibʒ ĩmutatõe id erũt mutãtia: vt ſi aere mõ frido mõ calido corp⁹ tãgat̃: frido corp⁹ cõſtipat̃: ⁊ pori claudũt̃: calido aere pori apiũt̃ ⁊ rareficãt̃. Si ãt corp⁹ calido aere rarefactũ frid⁹ aer tetigerit ſtatĩ interiora patefac̃: ⁊ ml'tũ nocet ſibi: q̃ oĩa in libro de ꝯſuetudine dicta ſunt. Hypo. v̊o h̃ mõſtrat qḋ expimẽto pbauit: neq̃ʒ tñ cãm oñdit: ſʒ nos ſatis explanauim⁹: ſufficiat ãt qḋ ĩ p̄ma pte h⁹ aphoriſmi dixim⁹. Qḋ ãt in fine dixit: Oportet g̊ ad ñ ꝯſueta trãſmittẽ. autorizauit qũo corp⁹ ſanitatẽ recupare poſſit. Si. n. hõ vnã ꝯſuetudinẽ hũerit ĩ dubio morat̃: q2 null⁹ ẽ q̃ aliq̃ñ aliq̊ nõ ꝯſueto moueat̃: vñ iniũxit bonũ eẽ ad oĩa pbãda ſe trãſferre: ne ſi forte ſibi euenerit qḋ ãtea nõ ꝯſueuit maxĩe ſibi noceat. hoc vero facere poterit ſi nõ in vna cõſuetudine pmanens: ad cõtraria ſe trãſtulerit. 51

S Ecũdũ multũ ⁊ repẽte euacuare aut replere aut calefacere aut ifrigidare aut aliť quõlʒ corp⁹ mouere fallax ẽ: ⁊ oĩo nãe inimicũ. Paulatiʒ uero certũ ⁊ ex alio ad aliõ trãſiř deceʒ: ñ alř

I Nnuit ħ nobis: ꝙ oĩa extra nãm moleſta ſint. Corpis.n.pfectio nõ ẽ niſi cũ tpamẽto vnde ad vltimitatẽ deueniẽtia nãm ſũt corrũpẽtia. Que ãt paulatĩ de plenitudine ľ inanitõe ľ ſilib⁹ fiũt: ⁊ bõa ⁊ ſecuriora ſũt: iuxta ꝯſuetudinẽ exeũtia. In alio aphoriſmo dixit ad incõſueta debẽ trãſmittere. 52

O Mnia ſm rõeʒ faciẽti ⁊ nõ eueni enti ſm rõem: nõ trãſire ad aliud manẽte eo quod uiſum eſt a principio.

S Apiẽtẽ nõ debem⁹ infamare: ſi nõ in q̃libet re illico bñ ſibi ſucceſſerit: ⁊ ſi nõ actio appeat hui⁹ rei ad quã intẽderit: ſic aq̃ guttatĩ diu efflues pe tre effciñ ſuauis penetratõis ſolet qñq3 oñdẽ: ſic ⁊ ĩ morbis ad digerẽdũ duris: ſi rõnabiľr ⁊ bõa via ſe exercuerit ſapiẽs: ⁊ tñ nõdũ appuerit: a via tñ nõ deſiſtat rõnabilitatẽ. Trãſire ad aliud duob⁹ modis fit: ſm q̃litatẽ: ⁊ ſm q̃titatẽ. q̃litate: vt ſiq̃s ex caľis ad frigidã muteť medicinã. q̃titate: vt ſiq̃s ex calidis ad calidiora: vľ ex frĩdis ad frigidiora. Dixit g̊: q̃cũq3 ſm rõem medicãť: ⁊ ſi nõ ſm ſẽſũ cog̃ſcãt eg̃ti adiutoriũ ſibi fieri: nõ tñ trãfferẽdũ ad alia: ľ q̃litate ľ q̃titate. Nã ħ facẽ methoicorum ẽ: ⁊ eorum qui ſʒ expimẽtũ medicina vtũť: manẽte egritudine q̃ ĩ pñ⁹ viſa eſt eadẽ. nã ſi muteť: vtpote ſi de tertiana fiat quotidiana: tũc ⁊ medicinã neceſſe eſt mutari. 53

Q Uicũq3 uẽtres hñt hũidos: iuuenes q̃dẽ exñtes: ſiccos hñtib⁹ meli⁹ ꝯmutãt. In ſenectute uero deteriuſ commutant: ſiccantur enim ut in pluribus ſeneſcentibus.

H Ic aphoriſm⁹ iã ẽ vtpote ſupi⁹ expoſit⁹: vbi dicit Quibuſcũq3 iuuenib⁹ exñtib⁹ ⁊c̃. bonũ ẽ in iuuẽtute fluxũ vẽtris hře: qm̃ ſupflua corpis facilius egrediũť: ſed quib⁹ hoc nõ fit ſenect⁹ eſt grauis: q2 ppter cãm ſupius dictã deſiccãtur. 54

I N magnitudie uero corpis iuueneſcere q̃dẽ decẽſ ẽ ⁊ nõ inſuaue: ſeneſcere iutile: ⁊ peius minoribus.

M Agnitudo corpis pculdubio ħ dř q̃ tpamẽtũ in lõgitudine ⁊ pfũditate ⁊ latitudine egrediť: ſed corp⁹ in lõgitudine ſolũ hoĩes ꝯſueuẽrt appellare magnũ: nomẽ tñ certũ ẽ appellare lõgũ. Itẽ corp⁹ in vltimitate latitudinis ⁊ pfũditatis magnũ vocať: ſed tñ nomẽ certũ ẽ g̊ſſum. hypo. ãt nõ ad magnitudinẽ hãc itẽdit: ħ.n. nõ ẽ mala in ſenectute: neq3 groſſũ ĩtelligit. ꝙ ſi ſit in ſenectute: moleſtũ. non.n. in iuuẽtute fuit bonũ. Solũ g̊ lõgũ intẽdit in quo ħ qõ dixit certificauit: ħ.n. in ſenectute torq̃ť: curuať: gibboſať: ⁊ vix ab hñte portatur. talib⁹.n. iuuenib⁹ cõtrahũť maiores muſculi in ſenectute: vñ curui remanẽt hmõi: ⁊ pei⁹ ẽ eiſ q̃3 miorib⁹: etiã ſi contigat eiſdẽ cõtrahi ſpinales muſculos.

Finit ſecũda particula. Incipit tertia.

I N ħ tertio nr̃o volumie diſpc ſuim⁹ exponẽ qõ in tertia hac pticula dixit de vere: tpib⁹ anni: et etate: obſcuriora tñ volum⁹ dicẽ: ĩdigẽtia expõe de vnoquoq3 g̊ horum p nr̃a ꝯſuetudine ẽ mõſtrãdũ: ⁊ diſputãdũ ſup ſnĩa hypo. inq̃3 inuolutiora: repugnãdum quoq3 luce ſup his q̃ mirabiľr viſus ẽ expoſuiſſe: ⁊ intentõem hypo. in ħ libro diſſimulaſſe. qõ ãt expoſuit a quodã magiſtro ſuo cratone accepit: hic aũt nihil rõnabile attulit: ſed qõ expimẽto didicit. Hypo. tñ hic teſtatur ꝙ nõ ſolũ experimentũ introducatur. .I.

M Utatões tpũ maxime generãt morboſ: ⁊ in horis magne mutatões aut frigiditatis aut eſtus: ⁊ alia ſm rationeʒ ſic.

Q Uidã arbitrati ſũt mutatões tpũ hypo. dixiſſe ꝯtinuatões eorum: ac ſi dixiſſet: Qñ altẽi tpũ ſuccedit ⁊ alterum. Immuta°.n. hyemis ad ver gnãt ſic dicet ĩfirmitates: poſteri⁹ vo dicet in vere maniã: epilepſiã: melãcholiã: ⁊c̃. Qñ iterum ver ĩ eſtate muteť: ⁊ initiũ ẽ eſtat]: cõtinuas febres: tertianã: cauſõ: ⁊ alia q̃ nũerauit eẽ teſtať. Siľr ẽt ⁊ ĩ autũno ⁊ ĩ hyeme ita hypo. intẽdũt intẽdiſſe tpũ mutatões eorum ꝯtĩuatões Sʒ ĩ ħ aphoriſmo vnũ q̇ddã hř: qõ ħ hypo. autumãt nõ ĩtellexiſſe. Si.n. he mutatões tpũ: hos morbos quos dixit generãt: nõ tñ aliqñ morbos p̂⁹hitos minorãt: ſʒ ideʒ teſtať: ꝙ aliqñ minorẽť. Si ãt ita eẽt vt autumãt mutatões tpũ nõ magľ ppe gnãrẽt morbos q̃3 eos auferrent. Itẽ ſi ſic eẽt: q̃re In horis magne mutatões: addẽt: Uñ intẽdẽ nos ĩnuit nõ ſolũ tpũ mutatões: ſʒ eorum ꝯplexiões q̃ maxiẽ generẽt morbos: qñ oĩode ſuas mutẽt ꝯplexiones: ſic idẽ ĩ epidimia dixit: qõ poſtea dicã. Qõ aũt ſubiũxit: Et ĩ horis maxie morbos gnãnt: qñ mutẽť in ꝯplexiõib⁹ ſuis: verum eẽ potuit: ſʒ tñ ñ q̃liſcũq3 ſit mutatio ĩ ea dixim⁹ morbos gnãri: niſi qñ mutatio maxĩa fuerit: ⁊ iõ Magne mutatões dixit in horis frĩtatiſ ſiue eſt⁹. Et talia ſm rõem euenire: Sic.i. hũiditatẽ: ſiccitatẽ: vẽtorum ſufflatõem: eorum q̃etẽ. Hec vř expõ libri ⁊ intẽtio hypo. Inueniť aũt ħ aphoriſm⁹ aliť ĩ aliјs libris: Cõuerſiões tpũ anni: cãe ſũt gnãndi morbos: maxie ſi magne ſint: ⁊ ĩ eodẽ mutatões magne. Quib⁹ ex v̊bis nihil eſt obſcurũ: maxie his q̃ meã ãteriorẽ expõem ĩtelligũt: ⁊ in aliјs libris aliť ẽ ĩueniri: ⁊ itidẽ põt ĩtelligi. Aliť ħ mutatões tpũ q̇dã intelligũt trãſitũ vni⁹ tpis ad alterum: vt eſtatis ad hyemẽ: et hyemis ad ver: nõ abſurdũ q̇dẽ: nã ⁊ he faciũt egritudinẽ. vñ indigne hypo. intẽtõem explanãt: ſʒ mutatio ħ ẽ intelligẽda eiuſdẽ tpis ſm q̃litates alteratio. V̊bi gr̃a: ſi qõ ẽ frĩdũ nã fiat calidũ. Magne mutatões q̃ oĩm q̃litatũ pmutatõe fiũt: vt ſi eſtas calida ⁊ ſicca frĩtatis ⁊ hũiditatis affectõem ſumat: vel ſi eadẽ die nũc calor: poſtea frig⁹: ⁊ iterũ calor: ⁊ iterũ frig⁹ fiat. 2

N Aturarũ he q̃dẽ ad eſtatẽ: he uero ad hyemẽ bñ aut male nate ſũt

I N ħ loco noĩauit hypo. nãs q̃ vere debuẽ noĩari: Nãs.i. ſubiecta mãifeſta natur]. Nos aũt cõplexiões eľorum eẽ dicim⁹.i. hũiditatẽ: ſic. ca. ⁊ fri. Mõſtrauim⁹ quoq3 in libro cõplexionũ. ix. eẽ ꝯpľoes. vnã eq̃lẽ: ⁊ ẽ pfecta: ⁊ octo ineq̃les: ⁊ he ĩpfecte. harũ q̃tuor ſingule q̃litatũ dñanť vnicuiq3: ca. fri. ſic. ⁊ hu. q̃tuor autẽ duab⁹.i. ca. ⁊ ſic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ ſic. fri. ⁊ hu. vnde ꝯplexiõem hñtes fri. ⁊ hu. in eſtate bñ ſe hñt: ca. ⁊ ſic. ĩ hyeme meli⁹. ſiľr ca. ⁊ ſic. ĩ eſtate pei⁹: fri. ⁊ hu. pei⁹ ĩ hyeme.

est ⁊ alia cōplerio iter bas.f.ca. ⁊ hu.q̄ i hyeme pp humiditatē peioꝛ:pp caloꝛē peioꝛ in eſtate. ⁊ ecōtra: in eſtate bona eſt pp humiditatē:hyeme melioꝛ ,ppt̄ caloꝛē. 3

e Egritudinū alie ad alias bene aut male nate ſunt.

In eſtate nāliter bene ſe hn̄t frigide ⁊ hūide diſtpantie: coartat̄.n.imoderatio eaꝝ a caliditate ⁊ ſic.male aūt tūc calide ⁊ ſicce ſe hn̄t:eo q̄ itēſe tpātie in hmōi imoderatiōem cadūt: ſilr̄ in hyeme fride ⁊ hūide tpātie male ſe hn̄t:calide ⁊ ſicce bn̄.Vn̄ bn̄ ⁊ male natū eē duob⁹modis ē.vr̄.n.ſm gnātiōem: ⁊ ſm ſolutōem:vt bn̄ natū ē fieri:bn̄ natū ē ſolui.vn̄ calide egritudines bn̄ nate fieri ſūt in eſtate: ⁊ bn̄ nate ſūt ſolui i hyeme:eo q̄ ɔ̄rioꝝ ɔ̄rie ſūt ſolōnes. Que āt ſūt calide vt ētiane ⁊ cauſon:in hyeme q̄dem male nate ſunt fieri . oſtendūt enim nimiū caloꝛem quem inferūt:male autem nate ſolui in eſtate.Similiter ⁊ ſm locum: ⁊ ſm etates: ⁊ ſm dietas. 4

e Etates q̄dam ad regiōes ⁊ oꝛas ⁊ dietas bene aut male nate ſunt.

b Hic paꝝ a rectitudīe hy. vr̄ deuiaſſe:bonū aūt eēt ſi ſic diceret: Oīs moꝛb⁹ ⁊ etates ad tpa āni: ad regionū ⁊ dietaꝝ ɔpatiōes bn̄ ⁊ male:meli⁹ ⁊ pei⁹ nate ſūt.Moꝛbi.n.ex ſili gnāti: ⁊ ecōtrario curati meliores ſūt ex cōpatōe:l' ex pte tpū āni q̄ nos explanauim⁹ qū i moꝛbis dixim⁹egrotātes q̄buſcūq̄ nāe ,ppe min⁹ pl̄ıcitari.Etates v̄o ſicut ⁊ nāe intelligāt̄:q2 q̄b⁹hūiditas i eſtate dn̄at̄ ⁊ quib⁹caloꝛ in hyeme meli⁹ ſe hn̄t: ſenes aūt in eſtate melius:iuuenes vero meli⁹in hyeme. Idem de moꝛbis ⁊ etatib⁹ſm regiōem intelligat̄. Moꝛbi.n.calidi in regiōib⁹naſcētes calidis min⁹ſunt moleſti. Etas v̄o calida ſanioꝛ eſt in regione frigida:immo vl̄r hec oīa bona ſunt ecōtrario accepta. Moꝛbi ſ.n.fridis ⁊ etatib⁹ diete calide ſūt melioꝛes.moꝛbi ſ v̄o ⁊ etatib⁹hūidi ſicce diete. Sed lȝ he melioꝛes ſint ecōtrario accepte:ɔplexio ni tn̄ tpate:regionē tpatā tp̄s ⁊ dietā oꝫ eſſe.hec eni ſola melioꝛat̄ ex ſili tudine ſua.etates quidē in eo q̄ ſm nām ſilib⁹gaudēt:in eo q̄ extra nām cōtrarijs. In egrotātib⁹ etatibus eſt iſte ſermo. 5

I In hoꝛis qū eadē die aliqū q̄dem eſtuſ:aliqū uero frig⁹:autūnales egritudines expectare opoꝛtet.

t Tempa āni nō ſūt cā moꝛbi: ſȝ mutatiōes ſue cōplexōis.ɔplexiōib⁹g̓ cuiuſlibet tpis in q̄ſlibȝ alias nās ſibi oppoſitas mutati ſ:q̄cūq̄ hoꝛa ſeu tēpe mutet̄:nece ē vt moꝛbi generēt̄.qū g̓ in tpib⁹vt i vere eodē incipit die caloꝛ fieri:ita vt circa t̄tiā hoꝛā frig⁹:media aūt die rurſus frig⁹: ⁊ iteꝝ caloꝛ:autūnales egritudines.i.ineq̄les expectare oꝫ:nā ineq̄les autūno fiūt:eo q̄ ineq̄le nālr̄ ſit tp̄e. Ineq̄litas aūt ſit:qū trib⁹hoꝛis ſit caloꝛ: ⁊ trib⁹hoꝛis frig⁹. diffūdit̄.n.nā ex: ⁊ relaxat̄ coꝛpus. Itē frigoꝛe rurſus intēſo ſubito reuertet̄ in,pfūdū nā:cōſtrictiōes coꝛpis faciēs diuerſas:g̓ nūc quidē ad caloꝛē: nūc ādē ad frig⁹ diſſoluit̄ laboꝛās: ⁊ tūc nō ſit ſm rōem digeſtio:ſȝ exquo hūoꝛes varij ⁊ diuerſi gnānt̄:varias et incōpoſitas ⁊ ineq̄les faciūt egritudines. 6

a Auſtrini flat⁹ g̓uant auditū:caligi noſi caput g̓uātes : pigri diſſoluētes:qū iſti p̄ualēt talia i moꝛb patiūtur egrotātes. Si uero boꝛeas fuerit: tuſ ſes:fariges:uētres duri: diſſurie: hoꝛroꝛes:doloꝛeſ ⁊ pectoꝝ ⁊ lateꝝ.qū iſti p̄ualuerit : talia in moꝛbis expectare opoꝛtet.

h Ypocras infirmitates dicit futuras: quz auſtrinos auditū grauare dicat:q̄ꝺ nece fuit eū tāgē: q2 oꝫ q̄ naſcūt̄ de natur| moꝛboꝝ:l' ō ex ſneis cāis medicū diſcernē:vt ſm q̄ iuſtū ē poſſit iudicare. Nō āt ē graue videri vn̄ grauet auditū auſtrini:q2 ſi ɔplexio b⁹ vēti calida ſit ⁊ hūida: nece ē vt grauitatē faciat capitis vn̄ qū iſte ſufflet inſ̄ra ſenſualia hūiditate īueniūt pléa ⁊ caput grauātia.Qū v̄o itia neruoꝝ hūectet̄ h⁹vēti tpi b⁹voluntarij mot⁹grauāt̄: ⁊ hoīes īpotētes ⁊ debiles effi ciūt̄.Et i boꝛea ſit ecōtra:q̄ꝺ tn̄ poſtea tāgȝ hyp. ſȝ h̄ q̄s egritudies faciūt hi vēti tetigit:vt poſſem⁹diſcernē accn̄tia q̄ de moꝛboꝝ naſcūt̄ eēntia: ⁊ q̄ de cā ex̄nea.vn̄ dixit Si boꝛeas fuerit:tuſſes fiūt ex mutatōib⁹ɔplexionū ſpiritualiū inſtroꝝ: ⁊ aſpitatib⁹guttur|.qū.n. Fariges dixerit:ad gule attinē voluit aſpitates.qū.n.gulā h̄ vēt⁹pſlet nece ē deſiccet ⁊ induret. Vētres duri dixit: ⁊ egōes itelexit:q̄ ſicciores ſūt ⁊ durioꝛes in hoꝝ ſtatu vētoꝝ:qū to tū coꝛp⁹p hos deſiccet̄:vn̄ pl⁹de hūiditate ciboꝝ nece ē trahat̄: ⁊ feces diuti⁹in vētrib⁹ ex ſui ſiccitate moꝛātur. Diſſurie v̄o fiūt ex paſſiōib⁹veſicaꝝ. qū.n.veſica ſit frida ⁊ ſicca ⁊ ſine ſāguie:pl⁹patit̄ q̄ alia mēbra ex accn̄tiū frigiditate ⁊ ſiccitate. Itē friditas boꝛee doloꝛē facit in pectoꝛe cū ſue deſiccatōis: ⁊ pectoꝛis ⁊ inſtroꝝ ſpūs vicinitate. Hoꝛroꝛes quoq̄ fiūt pp h⁹vēti ɔplonis friditatē. Itē de eodē auſtrini calidi ſūt ⁊ hūidi. vn̄ reſoluūt eaꝫ q̄ in nobis hūiditatē.h̄ aūt diſſoluta diſſoluit oēs v̄tutes: aīales:vitales:nāles: ⁊ ſp̄uales.nā ſi circa venas ferat̄ caliditas ⁊ hūiditas nāles hūiditates reſoluit:ſi āt circa arterias vitales.Si v̄o circa tenoꝛē neruoꝝ: ⁊ maxie voluntarioꝝ h̄ hūiditas ferat̄ vel caliditas: tūc ⁊ ſm differētes locos p̄dcē accidūt paſſiōes. nā ſi fuit circa caput determinatā faciūt capit| g̓uitatē:pp mltos vapoꝛes ⁊ ſpiſſos in eo gnātos:ſi aūt circa aures facit graues audit⁹:ſi v̄o circa oclos:oclo ꝝ caligīe facit:q̄ ſi circa poſterioꝛes ꝑtes:facit mot⁹difficiles. Diſſolutio v̄tut| duob⁹modis ſit aut.n.euapoꝛat̄:aut extiguit̄.h̄ āt extigui eā dixit. 7

q Quz eſtas ſit ueri ſilis:ſudoꝛeſ mltos in febrib⁹expectare opoꝛtet.

s Sicut aū dixit:qū eadē die ē aliqū eſt⁹: aliqū frigus:autūnales egritudies expectare oꝫ:ſilr̄ ⁊ qū eſtas ē ſilis veri.i.qū ɔplexiōes ſue tpate ſūt:mltos in febrib⁹expectare oꝫ ſudoꝛes: ⁊ vex ē:q2 mlt⁹ſudoꝛ ſit ex caliditate ⁊ mlta hūiditate: ⁊ hoꝝ vnū ē īuenire in hyeme:alteꝝ v̄o in eſtate:neutrū in autūno:in v̄e vtrūq̄: Si v̄o eſtas ſit ſiccioꝛ:neceſſe eſt humiditas deſiccet : ſi ſilis veri neceſſe eſt humiditatē ad cutē trahi cū vi caloris: ⁊ q̄ ,ppter nimiā humiditatē in fumū diſſoluē non poſſit in tpe criſis:humoꝛes illos expulſos ſudoꝛes neceſſe eſt fieri. 8

I In ſiccis tpib⁹ febꝛes acute fiunt ⁊ ſiqdem ann⁹ talis exiſtēs ampli us fuerit: q̄lem conſtitutiōeꝫ fecerit in plurib⁹: ⁊ tales egritudines expectare opoꝛtet.

I In ſiccis tpib⁹ nō mltas egritudines ſiue febꝛes ſed acutas naſci fatet̄. Paulo vero poſt dicet:

Cōſtitutiões quidē anni oiuo q̄dem ſicce pluuialibus ſunt ſaniores ⁊ minꝰ mortifere. Egritudines aūt dicit in pluuialibꝰ febres lōgas: qḋ ex neceſſitate cōſeq̄t: quia ex hūiditate aerꝭ mlti hūores phlegmatici in corpibus aduenāt. Et ecōtra aerꝭ ſiccitas chimos mioꝛat: ſꝫ tn̄ in q̄litatibꝰ ſuis acutiores fac̄: vn̄ ⁊ febres pauciores ſūt q̄ȝ in humiditatibꝰ tpū: acutiores tn̄ pp ſiccitatē. Additio: Itē de eodē in p̄oribꝰ aphoriſmis de cōpoſitꝭ q̄litatibꝰ: hic āt de ſimplicibꝰ ē illi ſmo. i. de ſiccitate: ⁊ n̄ de q̄libꝫ ſiccitate: ſꝫ de īmoderata: nā moderata n̄ fac̄ egritudies: īmoderata v̄o n̄ q̄ſlibꝫ: ſꝫ acutas. i. tertianā: ⁊ cauſon. nā ſiccitas p ſe ſola ſolꝫ generare cholᷓꝫ rubeā: ⁊ ſi calidiꝰ tp̄s fuit q̄ȝ oportear: oio acutas facit febres: ſi āt duo tpa peioꝛ ē cōplexio: ſi v̄o. iij. vl. iiij. moleſtiſſimū ē huius. i. nā h̄ pōt graues peſtilētias generare: ⁊ bubones. 9

In moderatis tēpibꝰ ſi tpalr̄ tpa ſe reddiderit: boni ſtatꝰ ⁊ bōe egritudis detminatōes fiūt. In imoderatis uero maxime immoderate ⁊ difficiles determinatiões.

Qualr̄ hypo. itētio fuit de moderatꝭ tpibꝰ pōt intelligi in libro ſuo: q̄ vocat̄ pitōnoxiomaton. ſi eīꝫ appeāt ſigna ī ortibꝰ ſtellaꝝ: ⁊ ī occaſibꝰ eaꝝ: ſm q̄ appere oꝫ: ⁊ in autūno q̄dā pluuie fiūt: hyems v̄o tpata n̄ mltū calā: neq̄ȝ mltū frigida: in vere pluuie pluꝛime tpibꝰ ſuis ⁊ eſtate ſilr̄: ānꝰ ille ē nece vt ſit ſanꝰ. Ex q̄ oꝛdiatōe tpū qū hypo. ppēderꝭ itellectū: poterꝭ ēt intēdere q̄d ī his poſſit obuiare: q̄ ip̄e in moderatꝭ dixit: ⁊ in his morbos naſcētes īmoderate detmiatōis: ⁊ hn̄ q̄ criſ in his morbis qū timoroſ vēit accn̄tibꝰ: alr̄ nālr̄ ip̄a ī ſe peſſima eſt: alr̄ mortal̄: neq̄ȝ totā māꝫ purgās: ſed vnde infirmus recidiuat ſeruans. 10

In autūno acutiſſime fiūt egritudines: ⁊ maxie mortifere ut ī plībus: ver uero ſaniſſimū ⁊ minime mortiferum.

Tempora āni ſi ſm q̄ oꝫ cōplexiões ſuas ſuauerit: ver cet̄is tpibus ſaniꝰ: ⁊ mīme mortifeꝝ erit: q̄ tpātiꝰ ē aliīs. Autūnꝰ acutoꝝ morboꝝ ē generatiuꝰ: ⁊ peſtilētioꝛ cet̄is: ver v̄o ſic̄ diximꝰ in ſuis tpatuꝫ cōplexiōibꝰ. Autūnꝰ in mltꝭ illaudabil̄ eſt rebꝰ. p̄mo: q̄ eadē die alr̄ q̄dē frigidus: alr̄ q̄dē calidus. ſc̄do: q̄ qū ſit poſt eſtatē inuēit in mltꝭ corpibꝰ chimos incēſos: ⁊ in q̄buſdā v̄tutē defectā. Neq̄ȝ ēt ſolū hoc: ſꝫ anteq̄ȝ vēiat ad cutē chimi mouēt̄ ⁊ diſſoluūt̄: ſꝫ iſte vēiēs r̄cludit ppt̄ ſuā frigiditatē in īterioꝛibꝰ: qḋ nālr̄ in oībꝰ fac̄ hoībus: particulariter v̄o in male dietātibꝰ ex multꝭ fructuū comeſtiōibꝰ: quibus mali chimi in corpoꝛibꝰ abūdāt. 11

Autumnus ptiſicis malus.

In ſupioꝛibꝰ autūnꝰ vniuerſalr̄ blaſphemat̄: h̄ v̄o pticulariter in ptiſicꝭ. Dic āt ptiſicos intellexit ex vulneribꝰ laborātes pulmōis. pōt ēt qḋ dixi de oī ꝯſūptōe corpis accipi: vn̄ n̄ poſſuꝫ certificare ad qḋ hoꝝ intēderit hypo. maxie ſiue p̄us: ſiue poſteriꝰ itellexerit: autūnꝰ nece eſt malus ſit. eſt enim frigidus ⁊ ſiccus ⁊ inordinatus. 12

De tpibꝰ: ſiq̄dē hyems ſicca ⁊ boreal̄ fuerit: uer uero pluuioſuꝫ ⁊ auſtrinū: nece ē eſtate febres acutas ⁊ ophtalmias ⁊ dyſenterias fieri: maxie mulieribꝰ ⁊ humidis natura.

A Recētia tpū āni īcipit: ⁊ hoc veris ⁊ hyemis dicēs: Si hyēs ſicca ⁊ boreal̄ fuerit: ver v̄o pluuioſū ⁊ auſtrinū ⁊ hūidū: q̄ q̄dē mutatio pua ē. ſed ex curſū nāe tn̄. vn̄ in eſtate fe. acutaſ ⁊ ophtalmias ⁊ dyſēterias fieri nece ē: q̄ꝝ cāe ī pitonaeconcheidaton. i. in libro de aere ⁊ aqua ab eodē mōſtrate ſūt: qū dicerꝫ: Si hyēs ſicca ⁊ boreal̄ fuerit: ver v̄o hūidū ⁊ auſtrinū: eſtate nece ē fe. acutas eē ⁊c̄. qḋ ſi ſit ſubito ophtalmiā nece eſt ſubſeq̄. terra eīꝫ qū eodē tpe ſit hūida pp veris pluuias: ⁊ auſtrini calorē duplicēt ⁊ hūiditatē: vētres v̄o nō deficcēt̄: nec hūiditas cerebri minuat̄: nece ē fe. acutaſ in eſtate ſubſeq̄: ⁊ maxie phlegmaticꝭ: dyſenterias v̄o ⁊ in mlierībꝰ ⁊ hūidis nā. Hec in pitonaeredatōcheidaton: q̄ ibidē explanabo. hec ibidē naſci dixit in eſtate. Itē in ſc̄da pticl̄a epidimie q̄ſdāꝫ in eſtate coꝛruptiōes dixit naſci in craton ciuitate: ⁊ naſcebāt̄ in corpibꝰ eoꝝ q̄dā puſtule: q̄ ignis ſacri vocāt̄: qḋ ſic in libro eodē ꝯtexuit: Fuit in ciuitate craton in eſtate nimia pluuia: ⁊ h̄ in tota eſtate ca. cū auſtrinis maxie ventis: vbi hypo. mōſtrauit cās. i. earūdē puſtulaꝝ naſcētiū māꝫ. Cōplexio eniꝫ tūc tpis in q̄litates putredinē faciētes mutari feſtinauit his quoꝝ nā appata fuit ad h̄: ſic̄ hypo. h̄ dic̄. Morbi inq̄t in hūidis naſcētes tpibꝰ: diuturne ſūt fe. fluxꝰ vētris: ⁊ putredines: ⁊ magꝭ caloꝛ in his opat̄ q̄ȝ hūiditas: q̄ qū vtraq̄ȝ cōueniūt: ⁊ adeo foꝛtia ſūt: ſic̄ in craton ciuitate fuerūt: cito putrefaciūt. Hyēs v̄o ſicca ⁊ boreal̄ q̄buſdā corpibꝰ idē efficit: ſic̄ idē dixit: Boreas facit tuſſire: aſpitatē gutturis vētres ſiccos: diſſuriā: horroꝛes: doloꝛes coſtaꝝ: ⁊ pectorū. Itē ſi tp̄s inq̄ȝ ſiccū fuerit: minus fac̄ infirmari q̄ȝ pluuiale ⁊ minꝰ mortale: ⁊ tn̄ hyemē ſiccā ⁊ borealē eſſe dixit nocētē: ſꝫ nec fe. nec dyſēteriā. Quare āt in vere ſi auſtrinū hūidū ſit: illud idē nō cōtīgit: q̄re q̄ hyēs ātea frigidioꝛ ⁊ ſiccioꝛ fuerat. vn̄ hypo. Nō ſufficit inq̄t p̄ntes q̄litates tpū cog̊ſcē: ſꝫ ēt q̄les fuerit p̄terite. Si g̊ corpus p̄us ꝯſiccat̄ in hyeme: q̄ hyēs ſicca ⁊ boreal̄ fuerit: non ſolū liberat̄ a paſſiōibꝰ ī vere ꝯtīgētibꝰ: ſꝫ ēt ab eodē vere adiuuat̄: ⁊ aliq̄n diu ſuſtētat̄: vt ad tpātiā quā pdiderat r̄ducat̄. q̄ ſi totū ver hūidū ſit: corpꝰ ſiccū vt p̄ꝰ mutabit̄ in ꝯ̄riū: qū pp diurnitatē veris hūidi tpamentū admiſerit: ⁊ ſic ī hūiditatē ipꝫ oꝫ v̄ti. Superueniente v̄o eſtate paratū eſt putredini: vn̄ alr̄ cā ophtalmie ⁊ dyſēterie ſit qū eīꝫ t̄ra adhuc ſit hūida: neq̄ȝ vēti illo tpe pflaturi adhuc apparuerīt: q̄ poſt ī diebꝰ appere ſolēt canicl̄aribus nece ē h̊ tpe qḋ eſt inter initiū eſtatꝭ ⁊ caniculares dies vētis adhuc abſentibꝰ fe. acute ſeq̄nt̄. chimi eīꝫ putrefiūt in corpibꝰ ex caloꝛis ⁊ hūiditatis dn̄atiōibꝰ: vn̄ ophtalmie fiūt: ⁊ dyſēterie. Hec āt ꝯtīgūt ſꝫ vicinitatē mēbroꝝ chimos illos r̄cipiētiū. ⁊ ſm diuerſitates cōplexiōuꝫ corpoꝝ. Ophtalmie v̄o vl̄es ſūt in oībꝰ abſq̄ȝ his q̄ nālr̄ frigidi eē certificāt̄: ſiue hūidi ſiue ſicci: ⁊ abſq̄ȝ his q̄ foꝛtes hn̄t ocl̄os: nō recipiētes hūoꝛes a capite ꝺſcēdētes. dyſēteria v̄o in mlieribꝰ ⁊ hūidis natura: ſic̄ hypo. teſtat̄. Dyſēteria ſit tūc qn̄ mā p tp̄s colligit̄: ēt a caloꝛe eſtatꝭ inficit̄: ⁊ ſit ſalſa: ⁊ iō q̄ ſua ſalſedine exaſpat ⁊ vlcerat ⁊ generat dyſenteriā. Mlieres inq̄t hūidioꝛes ſūt maſcul̄: in q̄bꝰ ſi ſola hūiditas īflāmat̄: nece hūida corpa hec dicta patiāt̄. hūiditas eīꝫ q̄ſi mā eſt putredinis. caloꝛ aūt cauſa eſt efficiēs. humiditas aeris quoq̄ȝ ſupfluitates hūoꝝ in corpoꝛe deſiccari nō pmittit: vn̄ adiuuatura eſt cā putredinis. vnde ergo dixit phlegmaticos plīmos febres pati: qum eoꝝ corpora ſunt humidioꝛa: in quibus qum quedam putrefiant: ⁊ in eis remaneāt: fe. generāt ⁊ dyſēteriā

ſi ꝑ inteſtina exeāt: qui morbi ꝑ totā eſtatē neċe eſt ſint:
ſi non in dieb⁹ canicularib⁹ aliqua imutatio ſuꝑauerit:
ſicut hypo. in ꝑitonaeredaton: Dyſenteria inq̄t in muli-
eribus fit ⁊ hūidis nā. At ſubdit: Si pluuiale ⁊ hyemale
tp̄s fuerit: poſt dies canicl'ares vēiat: ⁊ vēti illo tpe ꝑfla
turi ſuccedāt: illi morbi quos diximus ſupi⁹ ſūt ceſſaturi:
⁊ autūn⁹ ſanior erit. ꝙ ſi nō: mortalitas ī puer̄ ⁊ ml'ieri
b⁹ ē ſpāda: iuuenes ſūt r̄moti ab īfirmitatib⁹ his: q̄cūq̧
euaſerit ſiñ dubio īcidūt q̈rtanas: ⁊ īde hydropiſiz: qō q̄-
re fiat: ⁊ q̈re ſubiūxerit in eodē libro dz explicari. Hūc
aphoriſmū expoſui: nihil quoq̧ qō neċe eſt ꝑtermiſi: ⁊ h̄
qō neċe ē in ꝑitonaeronkeidaton ſil'r expoſui: h̄ āt certi
ficauit ex rōib⁹ ⁊ reꝝ nālīū īueſtigatōib⁹: ñ ſolū expimē
to. Quotiēs eīz inq̄t auctor ī q̄b⁹ ciuitatib⁹ h̄ ꝓbauit in
dieb⁹ vite ſue: bis: vl' ter: vl' paꝝ pl⁹. Si eīz vider̄ q̄nq̧ vl'
ſeptē hoīes q̄lib; medicīa mobl'es: expimēto ſolo ñ potui
ſti certificari illa medicina hoīes oēs poſſe moueri. ñ g̊
hyp. dixit: Neċe ē: niſi ex rōe ⁊ reꝝ nālīū īueſtigatōe. 13

SI uero auſtrina hyems ⁊ pluui
oſa ⁊ trāqlla fiat: uer uero ſiccuz
⁊ boreale: ml'ieres ſiqdē quib⁹ part⁹ ad
uer ieſt: ex oī occaſiōe abortiūt. Si ue
ro genuerit morbidos pueros: ⁊ ibecil
les pariūt: ut aut ſtatim reſoluāt: aut
morbidi ⁊ tenues uiuāt exñtes. Alijs
uero iuniorib⁹ qdē dyſenterie ⁊ ophtal
mie ſicce fiunt: Seniorib⁹ uero catarri
celeriter diſſoluentes.

COmplexiōes hoꝝ tpū ī h̊ aphoriſmo oppoſitas
fecit in aphoriſmo ſuꝑiori: Uer ſil'e ſuꝑiori hye
mi: hyemē v̊o veri aſſil'at. Jam g̊ dixit in huiuſ-
mōi hyeme ꝙ iꝑe egritudines ñ ſint fortes. Hic g̊ dicim⁹
q̈re ſi hyēs ſit cal'a ⁊ hūida: ver v̊o frigidū ⁊ ſiccū: neċe ſit
hoīes egrotare ī vere: ⁊ ꝑituras ml'ieres ꝑua occaſiōe ab
ortire. corpa eīz eaꝝ in hyeme cal'a ⁊ hūida ſūt: hūida v̊o
⁊ tenera ⁊ rara ſūt: vñ cito frigitudo aer̄ ad īteriora pe-
netrabit. Pueri eīz lōgo tpe aſſueti calido aere: ꝑcutiūt̄
ſubita ⁊ magna ꝑcuſſiōe aere frigido penetrāte ad eos
vñ abortiūt femīe: q² aut pueri ī vētre cito obeūt: aut qñ
exeūt tūc obeūt. ꝙ ſi viuos generauerit: nō poſſūt tā ma
gnā īmutatōez caloris aer̄ aſſueti ī frigiditatē pati: cito
g̊ moriūt̄: aut ōbiles viuūt. Hoīes āt phlegmatici: ⁊ ma
xime mulieres ſic dixit ſiūt dyſenterici ex occaſiōe phle-
gmatis a capite dſcēdēt̄: qō neċe eſt ꝙ ſic augmētet̄: q̇a
qū capita in hyeme phlegmate īplerēt̄ ī initio veris īfri
gidāt̄. cerebrū v̊o qū īfrigidat̄: nec cibi ſui nutrimētū de-
coq̄t̄ in phlegma neċe ē mutet̄. Qō aūt ex frigiditate ni-
mia ⁊ hūiditate generat̄ acidū efficit̄: ⁊ ſi ex nimio calo
re ſalſū: de ꝑuo dulce vl' īſipidū. phlegma g̊ in hyeme ge
neratū in capite calidū: neceſſe ē ſalſū eē ex hyemis calo
re: vñ ⁊ dyſenterie ſiūt: q² qū diu phlegma illud in īteſti
nis moret̄: ſua ſalſedine īteſtina pūgūt ⁊ vulnerāt̄: oc-
caſio more ē viſcoſitas. In cal'is v̊o nāl'r ⁊ cholic'is ⁊ ſic
cis: ſicca ophtalmia erit: q̄ ſicca dr̄: qū nihil ab ocl'is mit
tit̄: qō iteꝝ neċe fuit euēire: q² qū caput in hyeme plenū
ſit hūore: vere frigido ⁊ ſicco exñte claudūt̄ pori: ⁊ cōſti-
pāt̄: ⁊ ſic hūores a capite exp̄mūt̄: ſic qū aqua ſpōgia ple
na māib⁹ cōp̄mat̄: dſcēdit aūt ad loca ſibi apꝑata hūidi
tas: vñ ⁊ ocl'os hñteſ debiles ophtalmiā erūt patiētes: q̄
nō currit ꝑꝑ frigiditatē aer̄: ⁊ ꝯſtipatōez ſuꝑficiei ī ocl'o
rū panicul': qō hypo. teſtat̄ palā in ꝑitonaerōkeidaton:
qū dr̄: Quib⁹ dñat̄ phlegma neċe eſt a capite dſcēdēte
phlegmate dyſenteriā patiāt̄: ⁊ maxie hoc ꝯtigit mulie
rib⁹: q̄b⁹ phlegma dñat̄ ꝑꝑ hūiditatē dſcēdētez a capite.
Cholerici āt ſicca ophtalmia venit ꝑꝑ cal'itatē carnis: ⁊
ſiccitatē ſui. Qō in fine dr̄ h⁹ aphoriſmi: Seniorib⁹ v̊o
catarri cito diſſoluētes: in ꝑitonaeronkeidaton ſubitu-
lit tal'r: Seniorib⁹ dcrepit̄ catarri vēiūt ꝑꝑ dbilitatē ve
naꝝ: ⁊ ꝯſtipatōez eaꝝ. vñ ⁊ celeriter ꝑeūt: vl' in dextro la
tere ꝑalyſim ſuſtinebūt. In h̄ loco hypo. ñ intellexit ca-
tarrū ſic ſolz ītelligi: ꝙ a capite in cānale pulmōis dſcen
dit: ſ; ītēdit eū q̇ euēit in venas q̄ ſub capite ſūt: vñ ⁊ h̄ ce
lerit̄ diſſoluētes bñ addidit: q² crit̄ hu⁹ catarri cito vēit:
qū oēs alij ſoleāt eē diuturni. Alij interp̄tes hui⁹ apho-
riſmi ītelligūt catarrū a capite dſcēdētē ad guttur: ⁊ ad
cānales pulmōis: ⁊ ideo iꝑi ñ adiūgūt ꝑticulā negatiuā
ſcribētes: Seniorib⁹ catarri ñ celeriter diſſoluētes. ꝯfir-
m āt quoq̧ oēm catarrū frigidū nō cito in his maturari
ꝑꝑ etatē eoꝝ. Sz qō nos diximus hypo. ꝯcordare in ꝑiton
aeronkeidaton: vbi Cito inquit pereūt. 14

SI uero eſtas ſicca ⁊ borealis fiat:
autūn⁹ uero pluuioſus ⁊ auſtrin⁹
capitis dolores in hyeme: tuſſes: bran
ci: ⁊ corize fiūt: q̄buſdā uero ⁊ ptiſis.

HIc cōplexiōes autūni ⁊ eſtat̄ tetigit: ſicut prius
hyemis ⁊ veriſ: qū hyemē ſiccā ⁊ borealē: ver v̊o
pluuioſū ⁊ auſtrinū dixit. Ibi āt acutas febres:
⁊ ophtalmias: ⁊ dyſenterias eſtate naſci dixit: h̄ āt capi-
tis dolores: ⁊ tuſſes: ⁊ brācos: ⁊ corizas: q̄buſdā v̊o ptiſiz
ꝯfirmat diri. Neq̧ ibi eſtatis: h̄ v̊o hyemis cōſtitutiōes
mōſtrauit. vñ videt̄ ītēdiſſe hyemē ⁊ eſtatē cū ſuis cōple
xiōib⁹: q̄ ſi a ſuis cōplexiōib⁹ mutarēt̄: alteros morbos
facerēt attinētes mutat̄ cōplexiōib⁹. hypo. v̊o alibi reci
tauit hyemē frigidā ⁊ ſiccā: ver v̊o hūidū ⁊ calidū: ⁊ hic
ecōuerſo hyemē calidā ⁊ hūidā: ver frigidū ⁊ ſiccū. Hec
āt in ꝑitonaeronkeidaton dixit: neq̧ tñ cōplexiōes hye-
mis noīauit: qū dixerit ſic: Si eſtaſ calida ⁊ hūida ſit: au
tūn⁹ ſil'r: ⁊ alia ml'ta dixit: ſed h̄ r̄ticuit: q̄ oīa explanabo:
qū iꝑz librū interp̄tās ero. Nō v̊o de h⁹ aphoriſmi q̄lita
tib⁹ diſputabo: ⁊ īcipiam⁹ ſic diximus hypo. intēdiſſe hye
mē ſuas q̄litates ſ'uātē: vt ſit frigida ⁊ hūida: frigiditas
v̊o h⁹ ⁊ hūiditas ſit ſ'm ꝙ oz in mediocrib⁹ loc̄ hitat̄: q̄
loca paulo poſt ego dicā. Si āt hyems poſt q̄litates p̄di
ctoꝝ tpū tal'ſit ñ oēs morbos generabit: ſ; dolores capi
tis: tuſſes: branci: catarri: qū caput īpleat̄ hūorib⁹ ſolent
naſci. Si āt in p̄dict̄ tꝑibus. i. eſtate ⁊ autūno: pluuia ⁊
auſtrini vēti ſūt in p̄ncipio eſtat̄: morbi incipiēt eē cali
di ⁊ humidi: ⁊ ſi nō tūc ꝓculdubio in autūno expectēt̄.
Quia eniz eſtas frigida fuit ⁊ ſicca: autūn⁹ pluuioſus ⁊
auſtrin⁹: neċe ē morbos ñ feſtinare: q² hūiditas autūni
ſiccitatē eſtatis mitigauit: ſ; tñ ſi eadē q̄litate hūiditatis
autūn⁹ tot⁹ ꝑſeuerauerit: nāl'r hūidis plēitudīes hūoꝝ ī
capite naſci neċe ē: q̇ ſunt cāe hoꝝ accñtiū: q̄ h̄ ab hypo.
dicta ſūt. Ptiſ āt ſit in q̄buſdā. ſ. in his q̇ apꝑati ſunt ad
ptiſiz. i. ſtricta hñtib⁹ pectora: ⁊ q̄b⁹ hūores a capitib⁹ aſ
ſueti ſūt deſcēdē in pulmōez. Fortiores aūt morbi nulli
his tꝑib⁹ ꝯtigūt homini: niſi tñ tuſſes: brāci: ⁊ corize: ca
tarri: ⁊ ſil'ia. Hyēs eīz īuēit capita plēa ꝑꝑ auſtrinas in
autūno pluuias: vñ ſi in capitib⁹ plēitudo illa īmoret̄:
dolores capit̄ generāt̄: qū in hyeme ō null' corꝑib⁹ hūo
res r̄ſoluāt̄. Quibuſdā āt ꝑꝑ frigiditatē hyemis a capite
expreſſi deſcēdūt ad mēbra capitis ſubteriora: vñ ⁊ ſimi
lia generantur. 15

SI uero autūnꝰ boreal̃ fuerit: ⁊ ia quoſus: hūidis natura ⁊ mľierib9 ꝯfert: r̃liqs uero ophtalmie fiūt ſicce: ⁊ febres acute ⁊ corrize diuturne: quibuſ dam uero ⁊ melancholie.

HIc ꝑ ſe nō ē aphoriſmꝰ: ſ3 ꝑs illiꝰ quē iā expoſui muſ: ⁊ ita vterq3 vnꝰ ē. Qū eī3 eſtatē in ꝑma ꝑte ⁊ ſcđa hꝰ aphoriſmi borealē ⁊ ſiccā: auſtrinū ⁊ pluuioſū eē autūnū dixerit: h aūt borealē ⁊ ſiccū eē dixe rit: nihil eni3 ſiccū ⁊ iaquoſū differt. Qū inq3 h tpa duo ſicca ſint ⁊ iaquoſa: neċe ñ ſolū ñ ledāt: ſ3 ēt adiuuēt hūi doſ nā: qđ ūde fiat hypo. ī ꝑitōaerōnoxiāton mōſtrauit Phlegmatici iq̃t h iuuamētū erit: qū corpa ꝯſiccēt: ⁊ vēi ente hyeme hūiditates nulle dn̄ant: alij preter phlegma ticos patiūt ſiccā ophtalmiā: acutas febreſ: corizā q̄dē ⁊ meľiaz. In quo libro noīauit cās haꝝ infirmitatū: qū di xit: Cholici h nociuu3 ē: qū corpa eoꝝ nimiū ꝯſiccet: vñ ſicce ophtalmie erit: ⁊ febres acute ⁊ ꝯtinue: q̄buſdā ⁊ me lācholie. đ qbꝰ ⁊ ſubdidit: ſubtil̃ inq̃t chol̃a: ⁊ q̄ſi aquoſa deſiccat̃ ⁊ ꝯſūit: qū groſſa ⁊ acuta ꝑmāeat. Itidē de ſan guie ītelligēdū ē. h ē āt cā hoꝝ morboꝝ: ſufficit h de q̄li tatibꝰ aer q̄s ſolas q̄re dixit: ⁊ alias r̃ticuit igr̃o qū alie ſint: ſ3 tñ ūde cōplexiōes diu3 aliaꝝ q̄litatū aer cog̃ſcere poſſis: volo h oñdere. .o3 eī3 ſigillatī cog̃ſcas cōplexiōes aer: ⁊ eas facias aliaꝝ mā3: vľ fūdamētū: q̄s deīde tribꝰ mōis diuidas: in fortiſſimas: mediocres: ⁊ debiliſſimas. Deīde īueſtiges q̄les morbi q̄buſlib3 generēt cōplexiōi bꝰ: ⁊ āni diuerſ tꝑibus: ⁊ ſil̃r in diuerſ corꝑibꝰ: poſt q̄s duoꝝ cōpoſitōes cōplexiōes tꝑū ſm q hypo. h fecit: qđ qū bñ imaginatꝰ fuer: ad triplicādas g̃ tꝑu3 cōplexiōes redi: et ꝯſidera q̄ iñ naſcūt morbi: deīde oīa cōpone āni tꝑa: ſm corꝑū cōplexiōes diuerſas: qđ qū fecer optīe ⁊ ꝑfecte exerceber. Ego forſan ſi ſpaciū nō đerit: iñ ſingl̃a res libros faciā. h vō ſufficiāt dicta: q cōplexiōes tꝑū an ni: q̄s ī h aphoriſmo tetigit hypo. pauciſſime ſint q̄tum ad has q̄s ñ ſcripſit: q̄s ſi dixeris eū poſuiſſe ad ſil̃itudīes nō poſitaꝝ vioreris q̄3 ſi ꝯfirmas eē ꝑtes r̃ticitaꝝ cōple xionū ſuꝑ ꝑitonaerōkeidaton: ⁊ ſuꝑ epidimia: multa tñ dixi ⁊ planiora. Qđ ſuꝑiꝰ ꝓmiſi de mediocritate locoꝝ ībabitatoꝝ h dicēdu3: q̄cūq3 de īmutatōibꝰ tꝑū hypo. h dixit ad loca tꝑata: ⁊ hītabilia ītēdit. Mari vō finitima ⁊ ꝓpinq̄ora: vtpote littoraꝝ pelaga: ſiċ in porachia: ⁊ ab ipo mari remota: ſiċ in nubia ⁊ egypto ſūt ꝑtermiſſa ab eo excedētia mediū. porachia eī3 loca frigida ſūt nimis: ⁊ hūida tꝑamētū excedētia: alia nimis calida ⁊ ſicca: q̄ lo ca ex neċitate poſui ſola: q2 in porachio ſūt frigidiora q̄ mari ſūt viciniora: vtpote a borea ſibi ꝓpiquo īfrigidata In eodē quoq3 porachio loca mari r̃motiora ſunt cali diora: vtpote a borea ſe elōgātia. In nubia ⁊ egypto ma ri vicina īfrigidāt a borea. ab eodē borea r̃mota ſūt cali diora. loca vō certe tꝑata ⁊ mediocria: a meridie ⁊ ſeptē trione: oriēte quoq3 ⁊ occidēte recta linea eq̃l̃r ſūt diſtā tia. hec loca hyp. intēdit qū Cōplexiōes aer ⁊ tꝑū dixe rit. De ꝯſtitutōibꝰ tꝑū āni: qđ hypo. in epidimia: ⁊ ſapiē tes oñdūt alij: Ab ortu pleiadū eſtatis eſt initiū: ⁊ mediū eſtatis eſt ortꝰ caniclaꝝ. ſemeth ortu autūnꝰ inījtiat̃. in occaſu pleiadis hyemis ē ꝑncipiū. in eq̄noctio poſt hye mē ver eſt incipiens. 16

COnſtitutiōes uero anni oino qui dem ſicce pluuialibus ſunt ſanio res: ⁊ minus mortifere.

Qualiꝰ q̄dē eēt: ſi h aphoriſmꝰ alios ꝑcederz: q2 nā lit ⁊ artificial̃r generalia ſꝑ ꝑcedūt ſpālia: h tñ ponēdꝰ erat: vt q̄dā ꝑcederēt ſpālia: q̄ ⁊ l3 ꝑceſſe rit: ñ tñ ē infamādus: q2 h poſuerit eū: qū ⁊ q̄dā ſeq̄nt̃: q̄ h poſuit vt ſuꝑiora īferioribꝰ ꝑ h q̄ſi generale cōtinuēt. Et dr̃ bñ Cōſtitutōes oio ſicce ⁊c. q2 qū ī ſiccis tꝑibꝰ hūi ditates ꝯſiccēt: ⁊ in pluuialibꝰ adunēt: ⁊ putredines au geāt: ſi ñ q̄buſlib3 diebus exercitijs corpa mūdificēt. bal neis eī3 ñ ꝯſumūt: niſi q̄ cuti vicināt. Interiora eī3 in ſo lidis mēbris exterioribꝰ balneis ñ emittūt: neq3 itē phar macia: vľ vomitu ſūt purgāda: q̄ ex magna neċitate ⁊ ra ro ſūt expetēda. Unaq̄q3 vō die ī corꝑibꝰ adunata me dia īter hec ſūt curāda. S3 ſiq̄s ſeml̃: vel bis in mēſe cu3 pharmaco vľ vomitu voluerit purgari: timēdū eſt ne in corꝑibꝰ hūores adunent̃ nimij: ⁊ nocētes in malos vſus corpa redigāt. Cibi āt duas hñt ſuꝑfluitates: vnā hūidā ⁊ aquoſā: q̄ ⁊ cibū ꝑforātē lubricat: alterā quoq3 fumo ſa3: qđ fit qū cibus nocumētū aliqđ hēat qđ nā aſſil̃are corꝑi ñ valeat. oībꝰ āt diebꝰ de his corpa mūdificēt: qū hec inq3 ita ſe hēant: neċe ē ſiccis āni cōplexiōibꝰ melius curēt q̄3 pluuialibꝰ. vñ ⁊ bñ dixit hypo. ꝯſtitutiōes anni ſiccas pluuialibꝰ eē ſaniores: ⁊ minꝰ mortiferas. 17

EGritudines uero in pluuialibꝰ ut multū fiūt: ⁊ fe. lōge: ⁊ uētris flu xꝰ: ⁊ putredīes: ⁊ epilepſia ⁊ apoplexia ⁊ ſq̄nātes. ī ſiccis uero ꝯſūptōes: ptiſ: ophtalmie: artetice: ſtrāgurie ⁊ dyſētie

LOnge febres ꝓculdubio ꝑꝑ nimias ſūt hūidita tes: vtpote lōgo tꝑe diſſoluētes: ⁊ quia hūores phlegmatici ī pluuialibꝰ ſunt frigidiores: ⁊ iđ fe bres lōgiores: ſiċ in tꝑibꝰ ſicc febres acute naſcūt: ⁊ bre uiſſime ex hūoribꝰ cholericis: vñ fluxꝰ vētris ī nimia plu uia fit palā eſt videri. abūdātes eī3 chimi quoq° mō ſunt purgādi. Qū āt putredīes ſint ī hūidis citiores: ī ſiccis vō r̃motiores ⁊ tardiores purgādi ſūt: vtpote epileptici: ap popletici. hi eī3 ſiñ dubio ſūt phlegmatici: ⁊ iđ hi morbi tꝑibꝰ abūdāt hūidis. Sq̄nātia aľi ex hūoribꝰ ī gutture ſe adunātibꝰ a capite deſcēdētibꝰ fit. In nimia eī3 plu uia hūores adunāt in corꝑibꝰ: ⁊ maxīe ꝯſcēdētes a capi te: ⁊ a mēbro in mēbrū currētes. In ſiccis inq̃t ſunt cōſū ptōes ophtalmie: artetice: ſtrāgurie: ⁊ dyſenterie. Si aūt auderē: eū pauca dicerē neglexiſſe: q2 ex q̄litate hꝰ aeris ptiſim naſci dixit: qū duobꝰ mōis fiat: aut ex magna fri giditate aer ūde q̄da3 vene crepāt in inſtr̃is ſpūs: aut ex ipiꝰ aer caliditate ⁊ hūiditate: vñ hūores adunati in ca pite ſūt deſcēdētes in pulmonē. S3 ſi aer ſit ſiccꝰ ad calo rē ⁊ frigiditatē nāl̃r ſe hñs oībꝰ morbis ꝑter ſolā ptiſim apparatꝰ ē generādis. Uñ ⁊ q̄dā ptiſi3 ītelligūt paſſionē quā oculi patiūt ⁊ ꝯſūptōe3: ac ſi dicer3: Morbi naſcen tes in ſiccis tꝑibꝰ ophtalmie ſūt ⁊ ptiſis. i. ophtalmie ille q̄ ad ꝯſūptōe3 ocloꝝ đuēiūt: qđ fit qū nutrimētū auferat̃ ocl̃is macilētis: ⁊ exſiccat plus q̄3 nā expetit: ⁊ h qū pu pillaꝝ āguſtiꝰ. ꝯtigit āt ex gelidis ⁊ vagātibꝰ hūoribꝰ de ſiccat. Si vō ophtalmie tal̃r ītelligāt: o3 ſicce ꝯſiderent̃ Nos aūt diximꝰ ūde ophtalmia ſicca naſcat̃: qū de ſicci tate aeris loq̄remur. Artetice q̄ ſūt ex hūoribꝰ ad mēbro rū concatenatiōe3 deſcēdētibus: impoſſibile eſt de ſicci tate aeris naſcantur: que aūt de acumine naſcuntur: ex nimio calore naſcūtur: alioq̄n vō artetice ñ ꝯficerētur. Oportet āt ꝯſiderare q̄re arteticas in ſiccis naſci dixerit. S3 qū aer nimiū ꝯſiccat̃: hūiditas ꝯcatenatiōis ꝯſumit̃: vñ duritiē motꝰ volūtarij mēbra illa patiūt̃: ⁊ nimiū de ſiccāt̃: ⁊ hoc cā ē doloris illiꝰ. Dolor tñ certꝰ artericꝰ nō

inde naſcit̃: ſꝫ tñ aliq̇ oẽꝫ dolorẽ queꝫ cõcatenatio patit̃
mẽbroꝝ arteticũ dolorẽ vocauer̃t: vñ poſſibile ẽ ſic ĩtelli
gi. Inueĩmꝰ ãt hypo. taliter dixiſſe in ſcũda ꝑticl̃a epidi
mie: Athẽis hoĩes legumĩa comedẽtes: ⁊ ũde pedes eoꝝ
debilitati ſunt. Comedẽtibꝰ ãt in fame orobũ dolor ſuc
ceſſit genuũ: nec tñ dolorẽ noĩauit arteticũ. Si ãt ſophi
ſte redarguãt nõ debẽ noĩari dolorẽ arteticũ: q̇ q̇libꝫ cõ
catenatõe mẽbroꝝ fit: ſed q̇ exiſtit in ml̃tis ⁊ diuerſ: põt
etiã ſic accipi. De ſtrãguria idẽ eſt ĩueſtigãdũ: quã ñ ne
ceſſe ẽ pati in ſiccitate aerꝭ: niſi tribꝰ de cauſ: aut ex vlti
mitate ſiccitatꝭ: aut ex calore: l̃ ex frigiditate: q̃ꝝ tñ nulla
h̃ nũerat̃. Sꝫ q̇ nãs aerꝭ in oĩ tpe ĩueſtigare voluẽit: in
telligat ſiccitatẽ aerꝭ: qũ in vltimitate ſit ſiccitatiſ: tũc eiꝫ
in corporibꝰ tpatis aliud facit: ⁊ aliud in ſiccis: aliud in
hũidis: aliud v̈o in frigidis: aliud v̈o in calidis. Sil̃r etiã
in cõpoſitis: aliud ẽ in calidis ⁊ hũidis: ⁊ aliud in aliis: q̃
ſi ſicut oꝫ ĩueſtigauẽiſ. i. cur ſtrãguriã dixẽit ſcire poteris
Strãguria g̊ aut ꝺ acumĩe vrine: aut ꝺ ꝺfectõe v̈tutꝭ ꝯtẽ
tiue naſcit̃ in veſica. Defectio aũt ꝯtẽtiue fit ex ſua ꝺfici
ente cõplexiõe. cõplexiõeſ ãt ſũt. viij. q̃ꝝ vnaq̃qꝫ ꝺficiẽte
⁊ v̈tꝰ ꝺficiet ꝯtẽtiua: vt deueĩat ĩ ſtrãguriã. Acuitas aũt
vrine ex cõplexiõis ẽ corruptõe: ⁊ maxie calide: vl̃ ſicce:
vl̃ calide ⁊ hũide: vl̃ ſoliꝰ hũide: de his oĩbꝰ ſtrãguria na
ſcit̃: vl̃ ex vulnẽibꝰ accĩtal̃r veſice vẽiẽtibꝰ ⁊ apatibus: ⁊
ex mala dieta ⁊ ſil̃ibus. Intẽtio tñ nr̃a de aeris q̃litatibꝰ
fuẽat. Quicq̇d ãt de ſtrãguria dixi: idẽ dico de dyſẽteria
neqꝫ tñ abſolute dyſenteriã in ſiccis dico tpibꝰ euẽire ſi
ne quodã tenore: In ꝑmis g̊ ſi ſiccitas aeris ſit in vltimi
tate: deĩde ſiccũ calore vl̃ frigiditate. Nõ eſt ãt hypo. in
his r̃darguẽdus: qũ ĩpe q̇ hãc artẽ tractauit ſit ꝑmꝰ: ars
quoqꝫ iſta fuit latiſſima ⁊ ꝓfũdiſſima. vñ nõ ẽ mirabile:
ſi res ſicut ſunt nõ oẽs certificauit: potiꝰ miror dioſilũ: ⁊
muſeũ alioſqꝫ pl̃es rectã viã: ⁊ certã hypo. cuꝫ expimẽtis
ſeq̇ volẽtes: qũ meliꝰ ⁊ magꝭ nec̃iũ eſſet aeris ĩueſtigare
q̃litates: vt ad certũ finẽ ĩde ꝺueĩãt: ſꝫ has dimittẽtes hi
pẽitꝰ nihil dixer̃t de ĩpis. Nos ãt ſi deꝰ ꝯps hoc opꝰ ex
plere ꝑmiſerit: opꝰ inde ſingl̃are ſumus facturi. 18

Quotidiane uero ꝯſtitutões boꝛe
ales qdeꝫ ⁊ corpa ꝯſtituũt fortio
ra ⁊ bñ mobilia ⁊ bñ colorata ⁊ meliuſ
audiẽtia faciũt: ⁊ uẽtres ſiccãt: ⁊ ocl̃os
mordẽt: ⁊ circa thoracẽ dolorẽ faciũt.
⁊ ſiqdeꝫ pri̾ eſt dolendũ magis dolet.
Auſtrine uero corpora diſſoluũt ⁊ hu
mectãt: ⁊ capitis ⁊ auditꝰ g̃uitates faci
unt: ⁊ uertigines ĩ oculis ⁊ in corpore:
difficilẽ motũ: ⁊ uentres humectãt.

Boreas qũ frigidꝰ ſit ⁊ ſiccꝰ: ſupfluitates corpis
nec̃e ẽ cũ eo ꝺficcẽt̃: ⁊ mẽbra ꝯfortẽt̃. aĩales ãt
actiões ⁊ nãles vigorãt̃: aĩalẽ aũt actiõeꝫ tetigit
qũ dixit: Bñ mobilia: ⁊ meliꝰ audiẽtia. Nãlẽ tetigit qũ
addẽt: Boĩ coloris. Utrũqꝫ intẽdit qũ corpa fortiora cõ
ſtituere ꝑmiſit. Qũ auditũ tetigit: q̃tuor ſẽſus r̃ticẽdo in
tellexit: In q̇bꝰ oĩbꝰ boreas adiuuare videt̃: maxie ſanis
⁊ aliq̃ꝫtulũ hũidis corpibus: al̃n tal̃ nocꝫ: verũtñ paꝝ qũ
cõpat̃ ad auſtrinũ. Uẽtres eiꝫ ſiccare: ⁊ ocl̃os mordere
circa thoracẽ dolẽ nulli videt̃ dubiuꝫ malũ eẽ. Sꝫ tñ qũ
auſter diſſoluẽ ⁊ hũectare corpa ꝯſiderat̃: aĩalibꝰ ⁊ nãli
bꝰ actõibꝰ magꝭ ẽ nociuꝰ. Itẽ grauitates capitꝭ ⁊ auditꝰ
nõ malũ ſũt leuiꝰ. Uertigo quoqꝫ ſine dubio mala ẽ: qũ
apoplexie ⁊ epilepſie ſit vicinꝰ. Itẽ motꝰ corpis: ⁊ ocl̃oꝝ
difficil̃ mala ſũt: qũ nõ ꝓſint. In nullo g̊ ꝓdeſt auſter:
niſi ꝙ tñ hũectãt vẽtres. Quicq̇d ãt facit ſola hũectatõe
⁊ calore agit. Bonuꝫ ãt eẽt ſi vẽtres hũectare ꝑmiſiſſꝫ: vt
tal̃r diceret: Auſtrine hũectãt corpa: ꝺinde ſubiũgerꝫ alia
⁊ darꝫ ĩtelligi: q̇cq̇d agit hũectatõe fieri ⁊ calore adiuua
ri. Ego ãt dico oẽs actões corpis cũ ſubſtãtialibꝰ eẽ mẽ
bris: q̇ ex nimia hũeccatõe ſolẽt grauari ⁊ corrũpi. 19

Secundũ horã qdeꝫ ueris ⁊ extre
me eſtatis pueri ⁊ coruꝫ affines
etatibꝰ: ⁊ bñ degũt ⁊ maxie ſãi ſt̃. Eſta
te ⁊ autũno uſꝫ ad aliõ qdẽ ſenes: Reli
quo uero autũno ⁊ hyeme medij etate

Si ĩueſtigauerꝭ qꝺ dic̃ ⁊ certifices: nõ ſolũ in eta
tibꝰ: ſꝫ in oĩbꝰ tpate ⁊ intpate cõplexiõis veꝝ eẽ
inueẽes. Oĩa eniꝫ tpa ãni ſi ſint tpata: adiuuãt ⁊
ꝯfortãt corpa: ⁊ nãs quoqꝫ: ⁊ regiões tpatas. nõ eiꝫ ſuas
q̃litates mutãt: ſꝫ potiꝰ cogũt vt cuſtodiãt̃: qũ oẽ cuſto
diẽduꝫ ꝑ ſibi ſil̃e ſit faciẽdũ: ⁊ ecõtra ſibi ꝯ̃riis mutãt̃ mu
tabilia. Pueri eiꝫ ⁊ eoꝝ affines vere in q̃litatibꝰ ſuis ſũt
ꝑfectiores: qũ etates he ſint meliores. Eadẽ quoqꝫ ratiõe
in oĩ tpata regiõe ꝯſiderãdũ ẽ: Ueri adiũxit initiũ eſtatꝭ
ĩtẽdẽs iuuamẽtũ maiorari. Bonũ tñ eſſet ſi ſic diceret:
Pueri in vere ſe optie hñt: infãtes v̈o ĩ eſtatis initio. ſe
nes v̈o ex ſue cõplexiõis frigiditate adiuuãt̃ eſtiuo calo
re. Et ſil̃r ꝑfecti ĩ iuuẽtute hyeme ꝯ̃ria ſue cõplexiõi: cho
ru. ſibi dñante. Sil̃r intẽdit de naturis corpoꝝ. Hyems
eiꝫ eſt bõa: q̇bꝰ rubea dñat̃ chol̃a: eſtas v̈o q̇bꝰ phlegma
tpatis v̈o ver. Regiõibus v̈o tpatis ver tpatũ bonũ eẽt: ⁊
eſtas corpibꝰ frigidis: hyẽs calidis. Eadẽ rõe tpa medio
cria ĩtellige. Perq̇rẽdũ ẽ tñ ꝙ ver puerꝭ: ⁊ nõ in oĩ eta
te optimũ: ſꝫ mediocre eẽ dixit. Autũnus oĩ etati natu
re regiõi nociuus: ſed calidis ⁊ hũidis minus. 20

Egritudines qdeꝫ oẽs ĩ oĩbus ho
ris fiũt: quedã uero maxime ſcꝫm
q̃ſdaꝫ eaꝝ fiunt: ⁊ exacuunt̃.

Si cõplexiões aerꝭ ſole egritudĩs cãe ſũt nec̃e eſt:
oẽs hoĩes egrotare egritudĩe tpi aſſil̃ante. Sed
qũ egritudĩes ex mala dieta: ⁊ exteriꝰ vẽiãt: ⁊ ſi
milibꝰ: nec̃e ẽ vt oĩbꝰ tpibꝰ hoĩes ĩfirmẽt̃. In vnoquoqꝫ
g̊ tpe ĩfirmãdũ ẽ ſcꝫm ſibi ſil̃e: qũ tp̃s augmẽtatũ ſit cauſa
egritudinis ſibi aſſil̃antꝭ. Itẽ diuerſitates naturaꝝ adiu
trices ſũt egritudinũ. frigide eiꝫ ⁊ hũide cõplexiões ñ pa
tiũt̃ cal̃is ⁊ ſiccis eq̇l̃r. De cõpoſitꝭ ĩtelligẽdũ ẽ ſil̃r. 21

Uere ſiqdẽ manie: ⁊ mel̃ie: ⁊ epile
pſie: ſãguis fluxꝰ: ſq̇nãtes: corize
brãci: tuſſes: lepre: ⁊ lichnes: alphi: ru
bores ulceroſi pl̃imi: puſtule ⁊ artetice

Si tal̃r ſit ſic̃ h̃ dr̃: qũo qꝺ ꝑus dixit: ver eẽ ſaniſ
ſimũ: ⁊ mĩme mortifeꝝ ĩtelliget̃: qũ h̃ rurſus in
firmius eſſe dicat aliis tpibꝰ. Manie quoqꝫ: ⁊
mel̃ie: epilepſie: ſquinãteſ morbi ſũt autũnales: Brãci: ⁊
corize: ⁊ tuſſes hyemaleſ. Eſtiuos morbos ĩpe poſtmodũ
tãgit: ⁊ colligãtiã ĩter eſtatẽ ⁊ ver dicẽs: In eſtate q̃dam
hoꝝ: ſubaudit̃ vẽiũt morboꝝ. In vere tñ plꝰ naſcũt̃ q̃ꝫ in
ceterꝭ tpibꝰ ſãguĩs fluxus: lepra: lichines. alphi: rubores
vlceroſi plurimi: puſtule: ⁊ artetice. Sed qum vernalia
hec ſunt vere ſunt ſalubria: vnde hypocras confirmatur
veꝝ dicere: ver eẽ ſaniꝰ q̃ꝫ infirmiꝰ: qũ inẽiora ⁊ exteriora
corpa h̊ tpe ꝺficcẽt̃: ⁊ mali hũores de mẽbris nobilibus
⁊ ꝑncipalibꝰ ad cutẽ reducãt̃: vñ ⁊ cutꝭ exterior excoria

tur: ⁊ alphi: ⁊ lichines: ⁊ puſtule naſcũť. Adhuc ⁊ aliter corpꝰ mũdificať vlceroſis ruboꝛibꝰ: puſtul': ⁊ arteticis quoꝝ oĩuꝫ cã mutatio eſt hũoꝝ de mẽbꝛis nobilibus ad ignobilioꝛa. Itẽ ſãguĩs fluxꝰ ſiñ dubio abũdãtiã maloꝝ purgat humoꝝ: ⁊ aufert moꝛbos de mã illa naſcituros. Ver eiꝫ ſi coꝛpꝰ eq̃l'r ꝑatũ hũoꝛibꝰ ĩueñit: in ſui ꝑfectõe cuſtodit: neqꝫ ex ſui ꝑte aliq̇d infert ſibi mali. Autũnus: eſtas: hyems: faciũt ecõtra. Quodlibꝫ eiꝫ eoꝝ qũ coꝛpus ĩuẽit mũdificatũ: ex ſui tñ ꝑte generat ſilẽꝫ moꝛbũ. Eſtas eniꝫ cholãꝫ ru. hyẽs phlegma: autũnꝰ cholãꝫ nigrã. Ver idẽ facit in coꝛꝑe qδ exercitia facẽ videť: q̃ coꝛꝑibꝰ ſunt ſana: ſi tñ exerceãť phlegmate plẽa: vl' aliquo alio hũoꝛe generanť in eis epilepſie: apoplexie: ⁊ ex eoꝝ exercitatõe aliq̃ñ vene crepãť in pulmõe: vl' febꝛes naſcũť acute. Sꝫ in q̇bꝰ coꝛꝑis ĩterioꝛa mũdificãt exercitia: ⁊ malos hũo-res expellũt ad exterioꝛa: his puſtule generãť in cute ⁊ ſcabies. vñ hypo. Exercitia in nõ mũdificatis coꝛꝑibꝰ generãt puſtulas: in vere ex aer] caloꝛe coꝛpꝰ circũdãte: qꝛ hũoꝛes mali ad cutẽ egrediũť diſſoluti. Neqꝫ ſolũ exer-citia coꝛꝑis veri ſũt aſſiľanda: ſꝫ ẽt actões naturaꝝ: ſꝑ eiꝫ nature diſſoluũt de coꝛꝑibꝰ diſſolutiõe q̃ a medicis vo-cať oculta: que qũ mũdificẽt coꝛpꝰ de futuris liberant infirmitatibus.

22

Eſtate uero q̃dã hoꝝ ⁊ febꝛes cõtinue: ⁊ cauſon: ⁊ tertiane plurime: ⁊ uomitꝰ: ⁊ diarie ⁊ oculoꝝ ⁊ aurium doloꝛes: oꝛis ulceratões: ⁊ pudendoꝝ putredines ⁊ deſudatiões.

In eſtate teſte hy. ṽnales naſcũť moꝛbi: vñ ini-tiũ eſtatis ĩtelligiť. Sicut eiꝫ initiũ eſtat] veri in aere aſſiľauit: ſic ⁊ ħ in ĩfirmitatibus generãdis. Dixit tñ ex his quoſdã moꝛbos eſtati ꝓꝑos. ſ. febꝛes cõtinuas: ⁊ cauſon: ⁊ tertianas: ⁊ oĩa que de cholera fiũt rubea: vomitꝰ eiꝫ eſt cã qum cholera. i. hũoꝛes natãt in oꝛe ſtomachi ebuliẽtia: diarie qũ petũt ĩferioꝛa: ophtalmie qũ ipleãť capita. Alia quoqꝫ pꝛeter hec de capitũ naſcũť pleĩtudine: q̃ qũ in eis adunata expellũt a ſe capita: ⁊ a mẽbꝛis eijciãť in mẽbꝛa: oꝛis faciũt vlceratões cholera a capitibꝰ deſcẽdẽte rubea. Putrediẽs quoqꝫ ĩ vulneribꝰ nõ ſepe naſcũť in eſtate: niſi qũ in hũiditatẽ mutãť: aut qũ vẽtis careat: vl' auſter ſuflat: ſiquẽ vẽtũ hẽat. Eſtaſ eiꝫ ſi a curſu ſue nature in hũiditatẽ veneĩt: ⁊ ſine vẽtiſ fueĩt nõ ſolũ in vulnẽibꝰ putredinẽ facit: ſꝫ ẽt in oĩbꝰ mẽbꝛis: ſicut hypo. in 3° epidimie. Sꝫ tñ ſi eſtas in ꝑuã hũiditatẽ ſe mutaueĩt: in vulneribꝰ ꝑuã gignit ex ꝑua occaſiõe putredinẽ: cã caloꝛis ⁊ hũiditatis. Deſudatiões in exterioꝛi naſcũť cute: q̃ ſicut vulnẽa cutẽ exaſꝑãt exterioꝛẽ: quoꝝ cã eſt multꝰ ſudoꝛ cholicꝰ: vñ heleni huiuſmõi puſtulas abuſiue vocãt deſudationes.

23

Autũno uero ⁊ eſtiuoꝝ mľta: ⁊ febꝛes q̃rtane: ⁊ errãtes: ⁊ ſplenes ⁊ hydꝛopes: ⁊ ptiſis: ⁊ ulcerationes: ⁊ ſtrãgurie: ⁊ liẽterie: ⁊ ſciades: ⁊ ſq̇nantes: ⁊ anhelitꝰ: ⁊ ilei: ⁊ epilepſie: ⁊ manie: ⁊ melancholie.

In autũno plus naſci dicit eſtiua: qꝛ chimi do-minãtes in eſtate: ⁊ cho. ru. autũno ĩtrãte remanẽt in coꝛꝑe. Nõ eiꝫ ſicut qũ eſtas poſt ver vẽi-at purgãť humoꝛes veris in eſtate: itidẽ in autũno ſolet eueĩre: qꝛ autũnꝰ ecõtra oꝑať poꝛtãs hũoꝛes ab exterio-ribꝰ ad ĩterioꝛa: eſtas ṽo ab ĩterioribꝰ ad exterioꝛa. vnde hypo. in eſtate naſci dixit quoſdã ṽnales moꝛbos: ħ aũt mľta eſtiuoꝝ oꝛiri teſtať etiã in autũno: vtpote q̃rtanas: q̃ de cholera naſcũť nigra. q̃ duobꝰ modis fit: aut accenſiõe cholere ru. aut δ groſſo ſãguĩe. Itẽ febꝛes errãtes in autũno exturbatis autũni cõplexiõibꝰ fiũt. Sil'r ſplenes qδ ꝯtigit in coꝛꝑe ex abũdãtia cholere nigre. Et hydꝛopes. ꝑꝑ ſplenis paſſiões. Et ptiſis: in apparat] illi ĩfirmitati. ħ ãt fit ꝑꝑ frigiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ: ⁊ hũoꝝ coꝛruptões Et ſtrãgurie: qꝛ ĩmutatões autũnales ſubite ſũt: ⁊ inoꝛdinate: aliq̃ñ q̇dẽ caliditate: aliq̃ñ frigiditate: vñ patiũť veſice ex hũoꝝ acumĩe: ⁊ eoꝝ in hoc tꝑe coꝛruptiõe: maxĩe ſi ſubito in frigiditudinẽ muteť caloꝛ eiꝰ: qꝛ hũoꝛes ĩtus clauãũť: q̃ in eſtate ſubito diſſoluunť: ⁊ ſic ad veſicã re-uertũť. Liẽteria ex pulueribꝰ ſũt in ĩterioꝛi ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ ſuꝑficie: aut ex õfectiõe ṽtut] ꝯtẽtiue. ꝑmũ fit ex hũoꝛibꝰ acut] ⁊ pũgitiuis. Secũdũ ex nimia mutatõe cõplexiõis ĩteſtinoꝝ ⁊ ſtõachi. hec ãt ĩ autũno ſꝑ naſcũť Et ſciades: ꝑꝑ coꝛruptos hũoꝛes: ⁊ illius tꝑis frigiditatẽ. Sq̇nãtes: ꝑꝑ cholicos hũoꝛes ĩ guttur deſcẽdẽtes. Differũt ãt ſquinates ĩ vere ⁊ autũno naſcẽtes: q̇a ṽnal' phlegmatica: autũnal' ſꝑ cholerica. Anhelitꝰ fit ex hũoꝝ motibꝰ: ⁊ illiꝰ tꝑis frigoꝛibꝰ. Sil'r ileos ex apoſtẽatibꝰ in inteſtinis. Stõachus eiꝫ ⁊ ĩteſtina maxĩe patiũť. ſ. qũ frigi-dũ: ⁊ ſiccũ tꝑs ſit. hũoꝛes eiꝫ in eſtate ſubtiles ſũt: ⁊ facile mobiles: in autũno ĩterioꝛa ꝛꝑetẽtes: ⁊ ꝑ ĩteſtina currẽ-tes ileon faciũt. Epilepſie vẽiũt apparat] ad hũc moꝛbuꝫ ꝑꝑ nimiũ motũ in eodẽ tꝑe: ⁊ ſubito in ꝯ̃riuꝫ: mõ calidũ mõ frigidũ. Nihil ãt magis adiuuat ĩterpolatiões epile-pſie: ſicut he mutatões nimie. Manie ex ſubtiliũ hũoꝝ: ⁊ cholicoꝝ coꝛruptõe: Meľia ex abũdãtia cho. nigre. 24

Hyeme pleuretide: ꝑiplemonie: corize: bꝛãci: tuſſes: doloꝛes pectorum lateꝝ ⁊ lũboꝝ: doloꝛ capitis: uertigines: ⁊ apoplexie.

Moꝛbos ꝛcitãs hyemales autũnalibꝰ ſuccedẽtes nõ determiauit: ſicut ãtea dixit mľta autũnalia ſed moꝛbos abſolute tetigit naſcẽtes in hyeme: qδ duabꝰ de cauſ fecit: vt ĩtelligẽmꝰ ex ſuꝑioꝝ ſiľitudĩe vl' qꝛ hyemales autũnalibꝰ nõ autumat cõmiſceri. Sed rõ ⁊ exꝑimẽtũ teſtať: vt initiũ hyemis fini autũni aſſiľeť Moꝛbi hyemis ſũt hi ꝓꝑe: ſicut pleureſ: ꝑiplemonie: catarri: bꝛãci: tuſſes: coꝛize: doloꝛes lateꝝ ⁊ femoꝝ: ṽtigineſ apoplexie. Pleureſ ⁊ ꝑiplemõia inſtr̃oꝝ ſũt ſꝑũaliũ paſ-ſiões. Qũ eiꝫ oĩa mẽbꝛa a frigiditate aeris poſſint õfẽdi ħ nullatenꝰ in inſtr̃is ſꝑũs põt fiẽi: vñ ⁊ doloꝛes lateꝝ ⁊ tuſſes fiũt: ſiľr ⁊ hũoꝛes capita aſcẽdẽtes faciũt doloꝛes capitũ: femoꝝ: ⁊ catarrũ. ⁊ vl'r oĩa neruoſa patiũť ex ca-pitis paſſiõibus. Apoplexie ex capitũ phlegmatica ſunt plenitudine.

25

In etatibꝰ uero talia accidũt: pueris q̇dẽ ⁊ nouiť genitis ulceratõnes oꝛis: uomitꝰ: tuſſes: fariges: timores: umbilici: phlegmões: uigilie: aurium humiditates.

Etates plꝰ iueſtigauit hypo. q̃ꝫ tꝑa ãni: q̃s in mi-nimas ꝑtes diuiſit: tãgẽs moꝛbos vniuſcuiuſqꝫ etatis. Ulcerationes oꝛis in pueris fiunt: quia inſtrumenta oꝛis infantium ſunt tenera ⁊ mollia: vnde ꝓpter teneritudinẽ ſui lac non poſſunt pati. Lac enim qualitates acutas ⁊ aquoſas habꝫ. vñ non eſt mirãdũ: ſi vlceratiões oꝛis facit pueroꝝ. Uomitꝰ ex guloſitate lact] ꝯtigit puer]. Vigilie quoqꝫ nõ eueĩũt puer] nãľr: neqꝫ ex

ꝯſuetudine:ſp.n.dormiũt: Sʒ tñ ſi ſtomach⁹ deficiat ex guloſitate ſua cibaria corrũpũt:quoꝝ fum⁹aſcendẽs ad capita vigilias ⁊ tiores gnãt:qḋ etiã ꝓbaui ĩ etate ꝑfectꝭ rerribilia vidẽtib⁹ſõnia qñ malo cibo dietẽt:maxie ſi os ſtomachi debile ſit. Umbilici phlegmones.neqꝫ h̄ mira bile ex inciſiõis vicinitate. Auriũ hũiditates dixit: nõ narũ neqꝫ palati:h̄.n.nãlr maiorib⁹ꝯtigũt. Auriculaꝝ humiditates ex̄ curſũ nãe ſũt exñtes. Infãtib⁹ vo ex abũdãtia phlꝫatꝭ capita coꝝ replẽt ⁊ bñ dixit:qꝛ hũectatões ꝓpe huic etati attribuit.tota.n.naſcẽtiũ corꝑa ſũt hũidiſſ ma ⁊ qñ cẽbrũ ꝑfcis nãlr in etate ſit hũidũ:infãtib⁹ ſit hũidiſſimũ:vñ ⁊ hũores illi ꝑ auriculas effluũt. 26

Quam uero dẽteſ ꝓducũt:gigiuaꝝ ꝓrurit⁹: febres:ſpaſmi:diarie: et maxie qñ ꝓducũt caninoſ dẽteſ: ⁊ piguiſſimis pueroꝝ: ⁊ duros uẽtres hñtib⁹.

Prurire gigiuas:dẽtes ꝓducẽtiũ nõ ẽ mirãdũ:ẽt ſi febres ⁊ ſpaſmi ⁊ diarie naſcũt infãtib⁹ dentes emittẽtib⁹nouiter hypoiteſtãte:quoꝝ cã eſt: qꝛ dẽtes gigiuaꝝ ꝑforãt carnes:ſic qñ ſpine carni infigunt pũgẽtes: ſed tñ dẽtes acerbiores ſpinis faciũt dolores. Spine.n.qñ penetrẽt in ꝑmis carnẽ:tũc tãdẽ ingẽrt dolorẽ. Dẽtes vo ſp quoad ex toto emiſerit. vñ infãtes patiũt febres:dolores:vigilias:inde ⁊ ſpaſm⁹ſubſeqt.et qꝛ cibaria ab eis nõ digerũt bñ:nã.n.nõdum ẽ firma:neqꝫ fortis in cibis digerẽdis:vñ ⁊ diariã neceſſe ẽ ſubſeq:qꝛ cibis indigeſtꝭ neqꝫ in corꝑib⁹ꝑmanẽtib⁹ diaria ſubſeqt. Piguiſſimis puerorũ duros ventres hñtib⁹:qꝛ.n.huiuſmodi corꝑa ſũt plena hũorib⁹:neqꝫ ꝑꝑ ꝯſtipatiõeʒ egrediũt:incidũt in ſpaſmũ ⁊ in hmõi gnã morborũ. 27

Senioꝛib⁹ uero factis parithimia ſpõdilis ſm collũ int⁹impulſiões aſmata:lithiaſes:lũbrici rotundi: aſcarides: acrocordines: ſathiriaſis: ſcrophule: ⁊ alie puſtule.

Hypo.in ꝑmis qlitates naſcẽtiũ infãtiũ noiauit: ⁊ poſtea dẽtes ꝓducẽtiũ tetigit: mõ vo tertiã etatẽ q iã dẽtes ꝯpleuerit ⁊ viciat pubeſcẽtie ſub intulit.hac.n.ꝯpleta q ẽ.xij.annoꝝ l'ampli⁹.xiiij. ocũr⁹ ẽ aliã cui mlta hoꝝ ꝯtigũt.Dicit aũt pithimiã ꝑorib⁹ euenire:qḋ nomẽ tumorẽ ſignificat ĩter os ⁊ meri quẽ locũ greci vocãt iſmõ.h̄ aũt dicũt greci viaʒ aliquã ſtrictã inter duo ꝑncipia poſita. Nos aũt h⁹i viã ſemitã vocam⁹: greci abuſiue h̄ nomẽ huic loco videt ꝑſtitiſſe. Tumor aũt iſte aliqñ ẽ in pellicul'ſtõachi in ĩteriorib⁹meri:gutturis: ⁊ oris:aliqñ in lacertꝭ p⁹pelliculas has poſitꝭ.vnde neceſſe ẽ ſpõdiles q ſũt ſm collũ int⁹patiãt ĩpulſiões:ſic hypo.p⁹pithimiã ſubitulit:Spõdil'ſm collũ int⁹ ĩpulſiones.has.n.ſpõdiles qñ lacerti ĩhãt tũidi neceẽ moueri ꝯ.ꝓrã colli.hypo.ñ.ꝓrã dixit:ſʒ ſʒ collũ int⁹ĩpulſiões. Oʒ g⁰ inqram⁹qlr h̄ accñia ñ iñ naſci dixerit puerꝭ ꝑ⁹naſcẽtib⁹:qb⁹nõ min⁹qꝫ huic etati ĩnaſcũt ex cẽbri hũectatõib⁹ q qñ ſint hũida:neceẽ hũores mittãt ad inferiora. Sʒ hy.autũat ⁊ rõ ĩnuit:qꝛ nouit naſcẽtes pueri ꝑeãt añqꝫ h̄ loca ĩtumuerit ꝑꝑ dignitates hoꝝ locoꝝ.i. neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ hec ferre ñ valẽtiũ. Itẽ mẽbra nouit gẽitoꝝ tãte ſũt teneritatꝭ:vt extẽſionẽ pati neqant. Aſma.n.ſpiſſitudo ẽ ſpũs ſic ſuffocati patiũt ꝑꝑ necitatẽ ſpũs vl'flat⁹recipiẽdi. Qñ.n.qõlibʒ aĩal nimiũ moueat:vl' ſuffocet tot' flat⁹ amittit:quẽ qñ recupare velit neceẽ eſt mltũ ĩhat. Si aũt aſma ꝑter has cãs venẽit ꝑꝑ ãguſtias viaꝝ ſpũs q vie ſũt in pulmõe oʒ fieri iꝑm:hec ãt ãguſtia viaꝝ pulmonis ex huorib⁹ẽ dñdẽtib⁹a ſuꝑiorib⁹quos hũores maxie in nouiter gẽitꝭ oʒ fluẽ. Quare g⁰ hypo. in ill' reticuit: nõ inqꝫ ĩgrauit l' neglexit: Sʒ añqꝫ hec eis eueniãt ꝑeũt nouiter gẽiti: qꝛ qlitates eoꝝ añqꝫ aſma peioret.i.a calore vulue in nimia aerꝭ h⁹frigitudinẽ mutẽt:mutatio ciboꝝ:phlegmões vmbilicoꝝ:ãguſtie dẽtiũ:vix eos viuẽ ꝑmittũt:qꝫ tomagꝭ aſma ſi eis ſuꝑueĩat. Lithiaſes:h̄ morb⁹h⁹etatis ẽ ꝓꝑ⁹ex eoꝝ guloſitatib⁹vñ crudi hũores ⁊ mlti in corꝑib⁹adunãt ⁊ ĩgroſſeſcũt:qñ vrina in veſicꝭ ⁊ iñ mã ſit lapidis. Itẽ qñ calor ĩpoꝝ ſit mlt⁹:mã illa moll'coagulat et in petrã mutat. De his quoqꝫ crudis hũorib⁹ ſeniorib⁹ mlta qꝫtitas remanẽs nõ minuit.in qb⁹ñ ẽ tñ guloſitas ſʒ ex defectõe vtutꝭ digeſtiue:h̄ idẽ eis ꝯtigit:ſʒ petrã non effic:qꝛ calor deeſt nãl vñ mã deſiccet: ⁊ lapis efficiat. Lũbrici rotũdi ⁊ aſcarides itidẽ creãt ſic ⁊ qdã aĩalia ſemie carẽtia. Naſcũt g⁰ õ putredie ñ ſola:qꝛ calor augmẽtat eã. Vñ aũt in ſtomachis pueroꝝ ⁊ inteſtis intellexim⁹ cibos corrũpi ⁊ putrefieri vñ hoꝝ vmiũ mã ſit. Itẽ in nouiter genitꝭ nõ tãt⁹calor ineſt:vñ poſſint hi ꝯcreari. Secũde g⁰ h⁹etatꝭ ſũt ꝓpij mãm ⁊ calorẽ vñ ꝯcreãt hũtes.lũbrici vo ſũt ſubtiles: ⁊ in inferiorib⁹ gſſis iteſtinis ſp naſcẽtes: ⁊ in aĩalib⁹nõ bñ digerẽtib⁹mlti appentes. Aſcarides mlti ⁊ ſepi⁹in ſuꝑiorib⁹inteſtiniſ naſcũt ⁊ pl⁹ in infantib⁹. Eſt etiã tertiũ gen⁹ q lati ſunt ⁊ cucurbitini vocãt: ⁊ ceterꝭ ſũt lõgiores:vtpote alternati ſibi cõtinuãtes puerꝭ nõ niſi rariſſimẽ naſcẽtes:vñ hypo.eos ĩ h̄ loco reticuit. Acrocordineſ:ſathiriaſ:ſcrophule: ⁊ alie quoqꝫ puſtule. Acrocordines:ſathiriaſ:quos vulg⁹verrucas ⁊ poros appellat. Scrophule quoqꝫ ⁊ puſtule ñ indigẽt expõne: qꝛ oĩa hypo.appellauit puſtulas: ⁊ oĩa ſũt ex hũorib⁹peſſimis ⁊ mltis:ab ĩteriorib⁹ad exteriora ꝑ cutẽ corꝑis ꝓpulſiſ. Scrophule tñ ĩ ĩguinib⁹maxie naſcũt: ⁊ in aſcellis atqꝫ gutturib⁹ ꝑꝑ illoꝝ teneritudines in carnibus. 28

Senioꝛib⁹ uero ⁊ ad iuuẽtutẽ accedẽtib⁹: ⁊ hoꝝ mlta: ⁊ febreſ diutine magis: ⁊ ex narib⁹ſanguis flux⁹.

Puerꝭ ãt.xij.ſiue.xiij.ãnoꝝ iã pubeſcẽtib⁹ſʒ diuerſitatẽ caloꝝ:qꝛ pl⁹caleſcẽtes citi⁹: alij vo pubeſcũt tardi⁹. his inqꝫ puerꝭ:hoꝝ ſubaudit ꝑdcõꝝ pueroꝝ: in alia etate morboꝝ mlta ꝯtigũt ꝑꝑ ſilitudinẽ ãbaꝝ etatũ. Patiũt ẽt febres magꝭ diuturnas cã ſui caloris:qꝛ ſubito mutãt ĩ qlitates diuerſas ꝑꝑ hũectatões ſuas ⁊ vtutũ fortitudines. Sãguis flux⁹qꝛ augmẽtat calor: ⁊ multũ iã loqunt:quia nõ multũ creſcunt ampliuſ tanto ſanguis augetur. 29

Plurime uero pueris paſſiões terminãt: he qdeʒ in.xl.dieb⁹: he uero in ſeptẽ mẽſib⁹: he uero in ſeptẽ ãnis he uero ad iuuẽtutẽ accedũt. Quecunqꝫ uero ꝑmanẽt pueriſ: ⁊ nõ ſoluũt circa iuuẽtutẽ: aut feminis circa mẽſtruorũ eruptões ueteraſcere conſueuerunt.

In aliiſ libꝛis ſic inueni: In vita eorũ ꝑmanẽt. Sed ſi hic Diuturne addidiſſet melius quidem eſſet:ſed ex conſuetudine verborũ ſuorũ intelligimus:qꝛ qñ abſolute aliquos morboſ dicat:diuturnos intelligit.ĩ multꝭ.n.locꝭ qñ morbos acutos dicẽt eos determiauit:diut nos vo abſolute poſuit: ⁊ incõplere poſuit vt ita dicam⁹: Plurie diuturne poſitões puerꝭ ẽminã

tur: he q̇dez i.xl.dieb⁹: he i.vij.mẽſib⁹: he aũt in.vij.ãnis. In.xl.aũt die eſt morbi diuturni initiũ: finis vͦ acutoꝝ morboꝝ i diuturnos mutatoꝝ. Quecũq; paſſiões h⁹mo di hũc nũeꝝ tranſeũt: ꝑ ſeptenariũ q̇dez ꝓcedũt: neq; ẽt ſolũ dieꝝ ſꝫ etiã menſiuꝫ: deinde annoꝝ. Septenariũ vͦ trãſeũtes ꝑ.xiiij. nec̃e ẽ ꝙ ↄputes.xiiij. eĩ ſecũdi ſeptenarij eſt finis. hoꝝ aũt mutatões maxĩe ſũt qũ pueri iaꝫ pubeſcũt: ⁊ maxĩe mulieres qũ ad mẽſtrua deuenũt. q̄cũꝫ vͦ non tũc finiũt: neceſſe ẽ vt inueterenť. 30

Adoleſcetib⁹ uero ſanguis ſputa: ptiſ: febres acute: epilepſie: ⁊ alie egritudines: ⁊ maxĩe ꝑdicte.

Ypocras multũ ſubtiliauit a ꝑma etate vſq; ad pubeſcentẽ: ignoro aũt q̄re ꝑtermiſit etatẽ q̃ inter pubeſcentẽ ⁊ ꝑfectã iuuentutẽ eſt. Sꝫ forſan putauit nos ĩtelligẽ ꝑ anteriorẽ ⁊ ſubſeq̄ntẽ: q̄les morbi huic etati futuri eẽnt: hec.n.etas illis duab⁹ etatib⁹ i mltis intermiſceť infirmitatib⁹. Et hñt maſculi ꝓꝑe emittẽ ſanguinẽ e naribus: queãdmodũ in pubeſcẽtib⁹ tetigit. ab ĩpis.n.ſanguis e narib⁹ fluere incipit: ⁊ finiť qũ ad ꝑfectã etatẽ deueniať. vñ hypo. hãc etatẽ reticuit poſt pubeſcẽtes ponẽs adoleſcẽtes: quos dicit ſputa ſanguinis pati: ⁊ ptiſiꝫ: ⁊ febres acutas: epilepſiã: ⁊ egritudĩes alias maxime vͦ ꝑdictas: q̇ bñ videť adiũxiſſe: Sed tñ neglexit h̃ de febrib⁹ deťmiare acutis: q̃ nõ min⁹ pubeſcẽtib⁹ q̄ꝫ adoleſcẽtib⁹ eueniũt. bonũ ergo eẽt ſi dicẽt: Maxime acuti morbi: febres inq̄ꝫ tertiane ⁊ cauſon deuẽiũt his. hi.n.ſunt ꝓprij his q̇b⁹ cho.ru.dñať. Ptiſis vͦ ⁊ ſãguis flux⁹ nõ ꝓprij ſunt huic etati: accñtalr̃ igiť deueniũt his: tñ ſupi⁹. Seniores inq̇t min⁹ egrotant q̄ꝫ iuuenes. Nos aũt de hac re iã dixim⁹: qũ iuuenes pati multa ꝑꝑ temeritatẽ iã dixim⁹: nõ ex virtutũ ſuarũ defectõib⁹: vñ eiſ ſꝑ ſuccedit ſanguis flux⁹: q̇ fit aut de ꝑcuſſiõib⁹: aut de ſaltib⁹: aut de q̇buſlibet aliť obuiãtib⁹ eis: ſiue de voce: ſiue nimia frigiditate: vł ad terrã ſine cultricis ſiue lecti ſtramine iacẽ: vel nimia comeſtiõe. De fluxu aũt ſanguis incidũt in ptiſim. Ptiſ aũt nõ nãlr̃ venit iuuenib⁹: accñtaliter ergo cõſequiť. Epilepſie quoq; nõ nãlr̃ his venire videẽť: ⁊ mirãdũ q̄re dixit euenire iuuenib⁹: qũ alibi hũc morbũ infantiũ ꝓpriũ eẽ dixit: ſꝫ ſꝫ etatẽ creſcẽtẽ trãſire. Adoleſcẽtib⁹ tñ dico euenire ꝑꝑ inordinatõeꝫ diete ⁊ tolerãtiã fatigatiõis aſſidue: vtpote famis: vigilie: caloris: frigoris modũ excedẽtiũ: vñ ⁊ calore mutato in melancholias incidũt: h̃ tñ rarũ ẽ. Alij quoq; hiſ ſuccedũt morbi multi ſm ↄſideratõem hui⁹ rõis. Bonũ autẽ eẽt ſi ſic dixiſſꝫ: Adoleſcẽtib⁹ oẽs morbi pñt ſuccedẽ: quos ĩ alijs etatib⁹ dixim⁹: ſꝫ ꝓꝑe cauſon ⁊ tertiane. 31

Ultra uero hanc etatem aſmata: pleuretides: piplemõia: lithargie freneſiſ: cauſon: diarie diuturne: cholere: dyſenterie: liẽterie: emoroydes.

Iuuẽt⁹ in q̇nto ſeptenario finiť: vñ in ꝓnoſticis Plurimũ inq̇t ſanguis flux⁹ his q̇ añ.xxxv. ãnũ ſunt etatis. Etati vͦ huic ſuccedẽti duo adſunt ſeptenarij in q̃ multũ laborať: ⁊ oĩb⁹ aſſueſcit paſſiõib⁹: vtpote famis: vigilie: calori nimio: friditati nimie: ⁊ ꝑue comeſtiõi: ⁊ ſilib⁹: ſicut ꝑus fuerãt hec in iuuenib⁹: ſꝫ tñ hec pl⁹ nocẽt huic etati q̄ꝫ iuuẽtuti. Iuuenes.n.ſũt fortiores ⁊ tolerabiliores ⁊ nã ꝑfectiores. hi autẽ aliq̄ñ ſunt cholerice ⁊ nigre cõplexiõis: vñ in maniã incidũt: qũ autũno ſit ſilis nã eoꝝ. Autũn⁹.n. qũ eſtati ſuccedit: cholera inuẽit corpa plena in eſtate ſuccẽſa: q̇ qũ nãlr̃ ſit frigid⁹: huic etati frigide ſilr̃ aſſilať: q̄re iuuentute ſubeũte inueniret corpa plena cholera ſuccẽſa in iuuẽtute. Et eſt mirãdũ: q: huic etati melãcholiã nõ aſcꝑſit. Inueni tñ ĩ q̇buſdã libris melãcholicã infirmitatẽ his attribui. Sed neſcio q̇s ſuccedẽs hypo. h̃ aſcꝑſit arbitrãs ꝙ negligẽter ꝑtermiſit. Multi vͦ ptiſi pereũt hac etate: iuuenes.n. ſãguinẽ ſcreãtes in ptiſim deueniẽtes hac etate moriũtur. Sed tñ ꝑmũ remanet ſanguis ſcreat⁹: q: nõ tãta in eis ſanguis q̄ꝫtitas: q̄ꝫta ĩ iuuenib⁹. Aſmata vͦ ⁊ pleureſis ⁊ piplemonia pl⁹ inſunt his q̄ꝫ iuuẽtuti: q: qũ itidẽ laborẽt vt iuuenes: ⁊ corpib⁹ ſunt debiliores: in has neceſſe ẽ incidãt infirmitates. H̃ aũt noĩauit quoſcũq; morbos: in adoleſcẽtibus pretermiſit: qum ibi breuiãs alias egritudines dixit: quia freneſes que ex phlegmonib⁹ contingit naſcẽtib⁹ in pãnicul' cerebri ſeu diaphragmate: ⁊ cauſõ oriẽtes ex cho.ru. iť vaſa putrefcã ⁊ cholẽ.i.mot⁹ cho.ru. cũ vomitu ⁊ egõne. Et dyſenterie nõ min⁹ adoleſcẽtib⁹ q̄ꝫ huic etati inaſcunť. Cauſe vͦ oĩuꝫ chol'a ru.ſũt. Diarie ĩ hac etate cronitiores ſť q̄ꝫ ĩ iuuẽtute: q: hoꝝ corpora min⁹ indigẽt nutrimẽtꝭ q̄ꝫ aliq̃ alia ĩ etatib⁹ ꝑteritꝭ ⁊ min⁹ de corꝑib⁹ his ſolet diſſolui: neq; tñ eſt eis caloris q̄ꝫtuꝫ ꝑcedẽtib⁹ affuit. virt⁹ ↄtẽtiua nõ tantũ in eis defecta ẽ quantũ in ſeniorib⁹: vñ eoꝝ corꝑib⁹ plus q̄ꝫ oporteat diſſoluat: q: cãe diarie aut minoratio ẽ virtutꝭ digeſtiue: aut minoratio paſcẽdi corꝑis: aut acumẽ chol'e rubee ĩteſtina pũgentis: q̃ oĩa in hac etate inueniũť: vñ neceſſe ẽ diaria ſit diuturna. Lithargia cũ febrib⁹ ex phlegmaticꝭ eſt hũorib⁹ in cerebro ſe adunãtib⁹. Hi aũt hũores ĩ hac etate ſũt dñantes: q̃ ⁊ ſi ĩ ſeniorib⁹ ſũt abũdãtes tñ ꝑꝑ eoꝝ frigiditudĩeſ min⁹ febres gñãnt. hiſ aũt q: corꝑa eoꝝ nõ ſť adeo frigida quoq; mõ ſũt febriũ gñãtiua. Lienterie aũt cãe aut ſũt phlegmata frida: aut cõplexio ↄtẽtiue virtutꝭ mutata ĩ ſtomacho ⁊ ĩteſtinis: aut defc̃a ↄtẽtiua: vel ĩ ſuꝑficie ĩteriori vulnera. Hemorroides ſť h⁹ etatis ꝓꝑie: ſic̃ ⁊ melancholie cã eſt chol'a ni. deſcẽdens ĩ poſteriores venas: ibiq; abũdans. Quoſcũq; aũt morbos vel accñtia huic etati attigẽtia tetigit hypo. ego hic ꝑ poſſe meo habeo expoſita: q̃ qui ꝓfundi⁹ ĩueſtigare voluerit: libros nr̃os legat: quoꝝ nũeꝝ ⁊ vtilitatẽ q̄rens illuꝫ libꝝ legat: quẽ de ordine legendi libros meos oẽs feci ſingularẽ ⁊ ſolum. 32

Senioꝛib⁹ diſnie: catarri cũ tuſſi: ſtrangurie: diſſurie: articuloꝝ dolores: nefreſ: uertigines: apoplexie: cacheſie: ꝑurit⁹ toti⁹ corꝑis: melãcholie: uigilie: uẽtris ⁊ nariũ hũiditates: oclorũ hebetudo: Glaucoſ ſ̃uitas audit⁹.

Quidã imitãtes hypo. faciũt driaꝫ inť ſenẽ ⁊ ſeniorẽ: dicẽtes ĩtellexiſſe ſeniores decrepitos: ſenes vͦ q̇ p⁹ iuuẽtutẽ ⁊ ſenioreſ añcedũt: q̇ ſi veꝝ ſit h̃ tñ nil differre autumauit: qũ ſenioreſ oẽs dixẽit: ⁊ ĩ hiſ finẽ ĩpoſuit: oẽs etates ſe tetigiſſe ↄdẽit nos ↄbẽ ĩtelligẽ. In hac etate morbi ſũt diſnie.i. defectões ſpũs ⁊ ĩordiatões: q̇ fit ex debilitate ſpũalis inſtr̃i. Catarri cũ tuſſi ꝑꝑ frigiditatẽ ſuꝑ cerebro dñantẽ ex abũdantia phl'atis q̇ q: nimiũ ẽ ⁊ groſſũ ĩ eoꝝ corꝑib⁹: ⁊ maxĩe ĩ cerebro dñať deſcendẽs in pulmonẽ fac̃ diſniã ⁊ cataꝝ cũ tuſſi. Si ĩ renes lythiaſiꝫ ⁊ nefraſiꝫ. Articl'oꝝ dolores ſũt ꝑꝑ hũores ĩ eos deſcẽdentes: aut ꝑꝑ inſtr̃oꝝ volũtarij mot⁹ frigiditudines. Uertigines ex fumoſ ſunt vẽtoſitatib⁹ in ſubſtantia cerebri immorantibus: ⁊ eam cõmouentibus: ⁊ aliquãdo ex peſſimoruꝫ humorum fumoſitatib⁹:

caput aſcēdētibus. Apoplexie huiꝰ etatis ſunt proprie qum horū cerebra phlegmatica humiditate ſunt plena. vnde ſi vulnera innaſcāt̃ ꝓpter ꝑuitatē ſanguinis nūq̄ȝ ſanant̃. Et ſemꝑ hm̄ōi etas habet pruritū: quia pruritus materia ꝓpter cōſtipatōem cutis ⁊ frigiditatē nō expellitur. Uigilie: quia vigilāt ſenes: ⁊ ſi nō oēs. De duabꝰ de cauſis fiūt: aut ex corporū ſiccitate: aut ex triſticia quaȝ affert eiꝰ ſenectꝰ: quas quia patiūt̃ ſani ſunt, ꝓut expedit ſeniorībꝰ. Nos aūt in libro de cōplexiōibꝰ corpa ſeniorū naturał̃r ſicca oſtēdimꝰ. Et ſi multi hnmores phlegmatici adunent̃ in eis: quibꝰ frigidi ⁊ humidi nāliter exiſtimant̃: his in corpibꝰ adunatis multꝰ ſomnꝰ fit eis: expulſis aūt humoribꝰ: vigilie ſubſequūt̃. Humiditates oculorū ⁊ nariū palā eſt eſſe ex humoribꝰ abūdātibꝰ circa cerebrū: que ſi in ventres deſcēdāt: eos humectāt. Hebetudo oculorū ⁊ grauitas auditꝰ ex defectōibꝰ ſunt virtutū viſꝰ ⁊ auditꝰ ſenſualiū: Glaucoſis ī viſu ſenſuali: ex ſiccitatis vltimitate.

Finit tertia ꝑticula. Incipit quarta.

.I.

Pregnātes ſi cōuenit purgare: a q̄rto mēſe vſq̄ȝ ad ſeptimū: minꝰ uero has. Minora uero ⁊ ſeniora uereri oportet.

Ex ipſis verbis hypo. hic inducit̃ ſimilitudo: Ligamēta fetus in vulua ſunt: ſicut fructuū in arboribꝰ ligamēta. quȝ.n. in arboribꝰ ꝑmuȝ fructꝰ generant̃: non firmiter ligant̃. vnde ſi fortis inſufflauerit vētꝰ: illico labunt̃. cōpleti ligant̃ fortius: vt a ventorū flatibꝰ nō decidāt. Maturi cadūt nulla extranea re cogēte. Itidē ⁊ fetꝰ in vulua ſe habet: quȝ eni ſpina in vuluā incidat: ligamēta ſunt debilia. vnde ſi caſus vel lapſus mulieri cōtigerit: ſiue motꝰ quilibȝ aīalis: vt eſt triſticia: timor: ira: ⁊ ſimilia: vel corpalis: vt exercitia: inanitio: repletio: ⁊ ſimilia: ligamenta fetꝰ corrūpunt̃ ⁊ abortit: Similiter cōpletꝰ ex ꝑua occaſiōe labit̃. tēꝑe vero medio ligamēta fortiora ſunt ⁊ duriora: vnde ⁊ mulier fortiores patit̃ motꝰ ſine impedimēto fetꝰ. Hec hypo. intelligēs dixit: Pregnātes ⁊c̃. Si purgare conuenit a quattuor mēſibꝰ vſq̄ȝ ad ſeptē mēſeſ: minꝰ vero haſ: minora vero ⁊ ſeniora vereri oportet. Nō aūt omnes pregnātes purgādas dixit: ſed quas cōuenit. ſ. ſi hūores inſtabiles ⁊ furioſi fuerīt. Humores.n. corpi dn̄antes ſi de loco in locū ſunt mobiles: neq̄ȝ in quolibet mēbro ſe figētes: natura quaſi furit in eis expellēdis: vnde indiget adiutorijs. Sed ſi quieuerit: nō oportet in pregnātibus eos inquietari. vnde hypo. alibi: Siquis inq̄t velit purgare farmacia mēbra apoſtemata hn̄tia: nō purget ī initio morbi: quia morbꝰ nondū farmacie eſt cōuenibilis: qum nondū maturauerit. Si.n. det̃ alicui farmacia: ſana loca debilitat morbo repugnātia. Quȝ aūt alicubi hypo. farmaciā dicat: intelligit que a ſuꝑioribꝰ vomitu: ⁊ ab inferioribꝰ ſolutōe mūdificat. nō aūt neceſſe ē quorūlibet librorū ſuorū verba repetere: reſeruet̃ ergo ī loco ſuo dicendū.

2

In farmacijs talia ducere ex corpore qualia ſponte uenīētia ſunt utilia: Que uero contraria uenientia: quieſcere.

Spōtanea dic̃ a corpe educere: q̄ ſine medici adiuuamto nā videt̃ emittē: q̄ aliqn̄ facit exire nā corpoꝝ regitiua expellēs tm̄ nocitia: ⁊ mūdans inde corpa. Aliqn̄ furor hūoꝝ pūgit: vn̄ intra vaſa ɔtineri nō pn̄t. Si aūt nā nocitia purgat: iuuāt exeūtia. ꝙ ſi humoꝝ furor ſit vel q̄libȝ alia accn̄a: nō iuuāt: ſȝ potiꝰ mala ſūt ſigna. vn̄ hypo. actiōeȝ nāe debē ſeq̄ ſemꝑ inuit. oȝ ġ ī quolibȝ morbo purgēt̃: que iuuarēt ſi ſpōtanee purgarent̃: qȯ vł̃r ipſe ſuꝑiꝰ videt̃ inuiſſe dicēs: Sic ⁊ ī initio: ſiq̄deȝ q̄lem oȝ fieri fiat: ⁊ ɔfert: ⁊ bn̄ ferūt. hic v̊o mō intēdit agē de purgatiōibꝰ cū farmacia agēdis: De cuiꝰ diuerſitate ſm̄ ꝙ medicoꝝ ē facē eā artificiał̃r: ⁊ corpa infirma mūdificare: mō ꝓ meo poſſe diſpoſui diſputare in. Aliqn̄ h̄ farmacia vł̃r corpꝰ mūdificat cū vomitu ſuꝑiꝰ: vł̃ cū ſolōne īferiꝰ. Aliqn̄ vnū ſolū mēbꝝ purgat: ſiue caput ꝑ os ⁊ nares ſeu pulmonē ⁊ pectꝰ cū tuſſi: vł̃ ſāguīs aquoſas ſuꝑfluitates cū vrina vel cuȝ incēſiōe cauterij ⁊ alijs ſiłibꝰ. His.n. nō totū corpꝰ eq̄lit̃ purgat̃: ſic̃ phlebotomia facē intelł̃r: ⁊ oīs purgatio ſanguīs q̄liſcūq̄ȝ efficiat̃: ſic̃ emorroides ⁊ mēſtrua totū corpꝰ eq̄lit̃ purgare dicūt̃. Itē exercitia: fricatōes: calefactōes: balnea cū aq̄ calida: marie ſi aq̄ vitrea vel ſulfurea ſit: ſiue picea: Accn̄taliť aūt ciboꝝ abſtinētia. Qm̄ hec inq̄ȝ totū corpꝰ purgāt eq̄liter: q̄ ſi expimētent̃: diuerſitates purgationū hꝰ iꝑuas īueniemꝰ: vn̄ ⁊ totū corpꝰ eq̄ł̃r purgare dn̄r. Potionū v̊o vomitꝰ ⁊ ſoł̃o: qr qȯ vna facit alt̃a nō agit palā eſt ītelligi: de q̄ꝝ actiōibꝰ hypo. h̄ tm̄ dixiſſe videt̃. neq̄ȝ tn̄ de his plꝰ eē dixi veꝝ q̄ȝ de oībꝰ alijs. Intētio.n. ſua ī oī purgatōe ē vna: vt emittant̃ ſuꝑfluitates nociue corpori dn̄antes: q̄ pn̄t ītelligi ex appentibꝰ in ſuꝑficie totiꝰ corpis: ⁊ ex q̄litatibꝰ ⁊ accn̄tibꝰ ſibi: tꝑibꝰ quoq̄ȝ ān̄i: regionibꝰ: etatibꝰ: aeris ɔplexiōibꝰ: infirmi nā: arte: ſua dieta. Si.n. cutis corpis tota mutata fuerit ī citrinitatē ſic̃ ī ictericia ē videre: ⁊ cho. ru. nō appeat ī egōne: ī corpe v̊o naſcūt̃ puſtule chołice: ⁊ in q̄buſlibȝ mēbris ſua ſm̄ hāc rōneȝ accn̄tia: vt ſi ī ſtomacho arſurā: puncturā quoq̄ȝ hēat: anguſtiā: ablationē appetēdi: ſitiȝ: ſiue amaritudinē oris: ⁊ aliqn̄ heriſipilas ī aliq̄bꝰ mēbris: aliqn̄ cauſon hēat ſiue tertianas. hec oīa chołaȝ ru. ſignificāt: quā oȝ purgere medicamībꝰ ſibi cōpetētibꝰ. Hec aūt hypo. intēdit: quȝ q̄lia ſpōte dixerit venīētia purgare. ſ. hūores q̄litatibꝰ ſuis corpori nocētes. hāc.n. pnrgationē dic̃ corpa iuuantē. Sȝ tn̄ qr ſȝ eundē ſenſū oīs īueſtigatio ē fallax: aliqn̄ in his inq̄t ꝑfecti errāt medici: q̄ȝ tomagł ġ ī ꝑfecti. necriuȝ ġ fuit vt alias ſignificatōes nobis daret ītelligi: q̄s ſubītulit. ſ. leuitatē infirmi: facilitatē purgatiōis: q̄bꝰ oñdit̃ qr bn̄ purgāda purgauimꝰ: neq̄ȝ ī aliquo errauimꝰ. Qȯ aūt de chołа dixit ru. ideȝ ītellige ⁊ ī nigra: q̄ ſi corpi dn̄et̃: cutł ī nigredinē mutat̃: puſtule nigre ī corpe vident̃: cetereq̄ȝ īfirmitates de cho. nigra naſcētes: ſic̃ lepra: cācer: q̄rtane: ſplenes: varices: manie cū ira ⁊ audacia: detractiōes ⁊ aſtutia. Mulieribꝰ morbū dn̄antē hypo. ītendit ex mēſtruis qȯ ego mōſtraui q̄ł̃r inde ꝑoſſit ꝑcipi: qū libꝝ de doloribꝰ mulieꝝ īterꝑ̄tatꝰ fui. Ex ſignis his chołe ru. pōt ītelligi: ꝙ ſi ſtudioſe īueſtigauerimꝰ nō errabimꝰ. Secūda intētio ī purgatiōibꝰ hn̄da: ſuauitas erit īfirmi ⁊ leuitas: ſic̃ de cho. ru. ⁊ ni. ītelleximus: ſic̃ ⁊ de hplegmate ītelligas: qȯ ſi corpi dn̄et̃: hūida apata videbūt̃: color corpiſ albꝰ: mołł̃: febreſ quotidiane: mētł pigricies: ocioſitates: ſtupores: dormitatōes: oſcitatōes: capitū grauitates: oxiremia: qū in ſtomacho adunet̃ phlegma. Hec ſigna purgatōes mōſtrant dandas purgatiuas phlegmatł: ⁊ ſi ifirmꝰ poſt purgationē leuis ē ⁊ ſuauis ⁊ ſollicitꝰ: purgatiōes valuiſſe ꝓbant̃. Adiuuāt ad hec īfirmi etas: nā: anni tꝑa: aer: regiōes: ꝑ̄terita dieta: arteſ. In

q̄buſdã.n.cho.ru.adunaꝛ: ĩ q̄buſdã nigra. h̄ oĩa accñtia ſũt inueſtigãda: vt q̄liter purgatio huiuſmõi ſit dãda: ꝑ h̄ certificemꝰ ſigna. Alia ſigna auctoritatē nr̄az firmãt: aut errorē manifeſtãt. firmãt leuitas infirmi: ⁊ iocũditas ſui. ꝓpalãt errorē noſtrũ peiorãtio illiꝰ ⁊ anguſtia purgatiõis. Hec dixit hypo. vbi Sic ⁊ inanitio ⁊c̃. ĩ p̄ncipio libri rememorata. De ſpõtaneis quoqꝫ purgatiõibꝰ in epidimia mõſtrauit ſimilitudines multas. vñ in libro h̄ parũ laborauit in his qũ dixerit: Si aq̄ de venis currit ĩ uentrē ſolutio fit hydropiſis. Item dolor oculoꝝ diaria ſupueniēte ſoluiꝛ. Item dolēti in auriculis: ſi cholerica egeſtio ſupuenerit dolorē ſoluit: ⁊ econuerſo egeſtiõem cholericã dolor auriũ ſupueniēs adiuuat. 3

SI q̃lia oꝫ purgari purgēꝛ: ⁊ ꝯfert ⁊ bñ ferũt: ꝯtraria uero grauiꝛ.

Hec iam ſũt manifeſta ex aphoriſmi p̄oris expoſitiõe p̄miſſa. vñ nõ indigemꝰ vt alia vice exponamꝰ. vñ in alijs libris raro aſcripta inuenis: ne in eiuſdē rei repetiſſiõe ꝯ morē ſuũ feciſſe videaꝛ. 4

PUrgare qdē eſtate ſuperiora: hyeme uero inferiora.

Non ſolũ tēpꝰ purgatiõis vl̄ alteriꝰ diſpõnis p̄ter naturã in pharmacijs ē cõſiderãdũ: ſed tēpꝰ ãni. Cholera nãqꝫ ĩ eſtate generaꝛ: q̄ qm̄ ignea eſt ⁊ leuis: ſemꝑ ſupiora petit. purgeꝛ ergo ĩ eſtate ⁊ autũno ꝑ ſupiora: ne forte ab hac mēbra diſſipēꝛ. Phlegma v̊o in hyeme abũdat: qm̄ q̄d g̃ue ē: inferioriora petit. purgetur g̊ in hyeme ⁊ vere: ne ſupabũdãs diſtēpantiã faciat. Et ſm̄ hoc ꝙ atũnꝰ accipiꝛ ꝓ eſtate ⁊ ver ꝓ hyeme: annꝰ diuiſus ē in duabꝰ ꝑtibꝰ: ſed põt accipi etas loco ſui. i. ꝓ prie ⁊ hyems ſimiliꝛ. Et ſm̄ hanc ſimilitudinē ſubiũgaꝛ illõ. Idē etiã fiat in vere ⁊ autũno: qm̄ graues humores abũdãt. Et ſic ſoluiꝛ obiectio de eo ꝙ videꝛ eē ꝯtrarius ſibi inferiꝰ qum dicit: Quibuſcũqꝫ pharmacia aut phlebotomia confert: hos vere phlobotomare aut pharmaciam dare conuenit. 5

SUb cane ⁊ ante canem moleſte ſunt purgationes.

Quod cõtigit: qꝛ hoc tꝑe calidiſſima ē tempiſ nã non valēs ſufferre potiões vomitiuas: vel ſoluētes: plurimi iñ incidũt fe. Uel qꝛ deficit v̄tꝰ ex nimietate caloris: q̄ datis potionibꝰ multomagis debilitareꝛ. ¶ Item qũ calor extraneꝰ vires potionũ extrahat exteriꝰ ſicut balneũ aque calide repugnat ſolutiõi: ⁊ nititur auferre: ſimiliꝛ ⁊ calor aeris cũ magis fortis ſit. 6

GRaciles ⁊ facile mouētes purgare ſuperius timētes hyemem.

Macilētis cholera ru. dñaꝛ. ſi aũt facile vomaꝛ ſit certius. His in hyeme hũores ſũt q̄eti: ⁊ coagulat in ĩteriorībꝰ corpis. hic aũt bonũ eēt ſi Plurimũ: addidiſſꝫ. aliqñ. n. macilētis ĩueĩꝛ cho. ru. dñari. 7

DIfficile uero uomentes ⁊ medie carnoſos inferiꝰ timētes eſtate.

Difacile vomētes: ⁊ macilētos oportet ſupiori purgari: et hoc in vere: eſtate quoqꝫ ⁊ autũno ſit. ſolã aũt hyemē neceſſe ē caueri: tunc medie carnoſos: ⁊ difficile vomētes: ab ĩferriori purgari neceſſe ē. Et ſi indigeãt a ſupiori: ſoli eſtati attribuēduꝫ erit: ⁊ alia tēpora ſũt cauēda. 8

PTiſicos uero metuētes ad ſuperiores pharmacias.

In ptiſicis cauēdũ eſt: ne aliquo tēꝑe ſupiores deꝛ potiones: ꝑꝑ defectionē iſtrumēti ſpiritualꝛ. Ptiſici vero hi ſũt ĩtelligendi: aut q̇ iaꝫ ſunt: aut qui ad h̊ diſpoſiti ſũt: ſic hypo. in p̄ma epidimie ꝑticula: Plurimi inquit ſũt mortui: quoꝝ natura parata erat ad ptiſiꝫ. Ptiſici pectoribꝰ ſũt ſtricti: q̇bꝰ anguſtis ⁊ pulmonē neceſſe erit anguſtari: ⁊ vias ſuas ſtringi. 9

MElãcholicos uero inferiꝰ eadē rõne uehemētiꝰ ꝯtraria apponētes.

Oportet quibus cho. ru. dominaꝛ cũ ſolutiõe vētris ab inferiori purgēꝛ. Uehemētius dixit purgari ꝑꝑ grauitatē ⁊ fortitudinē cho. nigre: q̄ potioni nõ obedit ab inferiori ꝓpter grauitatē ſui. ſicut. n. cho. ru. ꝓpter ſui leuitatē eſt purgãda a ſupiori: ⁊ cũ vomitu: qꝛ ipſa ꝑ ſe plurimũ aſcēdit vſqꝫ ad os ſtomachi: ita cho. ni. ꝓpter grauitatē ſui ab inferiori cum medicina laxatiua. Intētio vero nr̄a in vtriſqꝫ purgãdis eſt a corꝑe per ꝯueniētia membra emitti: ſicut cho. ru. a ſupiori: ita quoqꝫ nigra ab inferiori purgãda erit ꝑꝑ nimiã grauitatē ſui: ſupius. n. opoſitũ ad inferiꝰ. hic aũt Hippo. ſic intēdit. ¶ Conſtãtinus: Inferiꝰ q̄deꝫ: qꝛ hũor ē grauis vehemētiꝰ aũt qꝛ eſt violētior: nec̄or: glutinoſior: eſt enĩ ſex alioꝝ humorũ. vnde ſolꝰ portat corruptionē omniũ hũorũ: rõne vero cõſeruata cõtraria opponãꝛ cõtrarijs: nã cõtraria cõueniũt: alia. n. cholericis: alia melãcholicis: alia calidis: alia frigidis medicamĩa cõferũt. 10

MEdicari ĩ ualde acutis ſi expedit eadē die: differre. n. ĩ talibꝰ malũ ē.

Ante iam dixi: ꝙ qũ hypo. furioſũ dixerit abuſiue poſuit: ſumēs illud ab aĩalibꝰ ad libidinem motis. Fortiꝰ. n. natura hic maxio motu moueꝛ ĩ expellēdis ſui ſpermatis ſupfluitatibꝰ. Ego aũt oñdi in libro d̄ ſꝑmate: qꝛ mulieres ſic̃ ⁊ maſculi ſꝑma ſolēt emittere. Cũ g̊ in corꝑibꝰ natura huiuſmõi motu moueaꝛ: vt .ſ. materia morbi expellaꝛ: ⁊ ſi nõ ĩ toto corꝑe: in aliq̄bꝰ tñ mēbris nobilibꝰ moueꝛ. huiuſmõi aũt motuꝫ hypo. vocat furioſum: p̄cipiēs purgari ante v̄tutis defectũ: ⁊ caloris febris augmētũ. hũores. n. furioſe ſe mouentes ad nobiliora mēbra currũt: ⁊ ea ĩplent. Acutos g̊ morbos intelligimꝰ hic ꝑacutos: quoꝝ criſis in p̄ma hebdomada venit. Conſtãtinꝰ: ¶ Hippo. inq̇t: Si neceſſitas cogerit: ⁊ eũ tãta violētia ꝑacuta paſſio venerit: ſq̇nantia apoplexia que in q̄rta die ſepiꝰ terminanꝛ adiutoria cõferre oꝫ. timēdũ. n. eſt ne ante ꝉminũ ꝑeant. 11

QUibuſcũqꝫ torſiões ⁊ circa umbilicuꝫ dolores ⁊ lumbos: ⁊ dolor non ſolutꝰ ſit: neqꝫ pharmacijs neqꝫ aliter in hydropem ſiccã ꝑficitur.

Torſiones auteꝫ ſũt ex materia pungitiua: aut ex ventoſitate groſſa ⁊ inflatiua in globoſo vl̄ gibboſo inteſtino incluſa: vt non inde extra valeat exire: vnde torſiões fiũt: Que torſiões ſi circa lũbum vl̄ vmbilicũ ꝑmanēt: nõ diſſolute cũ farmacia vel alio medicamĩe: ĩtelligũꝛ mali humores male cõplexiõi dñantes plurimũ: q̄ mala cõplexio ſi non diſſoluaꝛ generaꝛ hydropiſis: q̄ ab ipſo hypo. ſicca: a modernis tympania vocaꝛ. Si. n. h̄ paſſio ventri dñatur q̄ſi tympanũ reſonat vēter ꝑcuſſus. cã vero ſoni in tympano ⁊ in hac paſſiõe eadē eſt. In tympano. n. aeris ꝑcuſſio ꝑ poſtremitatē ē pellis. Idē ĩ hac paſſiõe fit quã abuſiue vocãt hydropeꝫ:

ꝑpter tumētis vētriſ ſimilitudinē: ⁊ ei⁹ magnitudinē: nō ꝙ vētrꝭ ſit aliqua hūiditas: ſed potius quedā groſſities aeris. Hydropiſis aūt naſcit̄ ex cauſis frigidiorib⁹: hec autem a calidiorib⁹. īpoſſibile eſt. n. ſine calore ī groſſuꝫ aerem mutari illos humores 12

Quibus uentres lienterici hyeme ſuperius medicari: malum.

Lienteria eſt qū id qḋ ↄmedit̄ in eiſdē q̄litatib⁹ quib⁹ prīo fuit cito egredit̄. Fit aūt ex defectōe cōtentiue virtutꝭ: que ex mala ſtomachi ↄplexi one: ⁊ īteſtinoꝝ accidit: ⁊ aliqn̄ ꝑꝑ vlcera ſeu: puſtulaſ ī ſtomachi vl' inteſtini ſupficie ē. hic aūt morb⁹ ſtomachi vel hoꝝ mēbroꝝ eſſentijs dn̄atur ex phlegmate frido ⁊ acetoſo in ſtomacho vl' inteſtinis incluſo. Vulnera aūt ex humorib⁹ ſūt calidis: quos neceſſe ē ꝑ ſupiora purgari: qꝛ leuius ē eos ita emitti: ſed nō tn̄ hyeme. Humores vero phlegmatici ſi ſūt ī īteſtiniſ īuiſcati: nō cuꝫ vomitu ſūt purgādi: qꝛ nihil exit cū vomitu: niſi qḋ īſtomacho ſolo fuit: ⁊ qꝛ phlegma inferiora petit qḋ fuit cauſa hui⁹ morbi: meli⁹ ꝑ īferiora purgāt̄: q̄ꝫ ꝑ ſupiora. 13

Ad helleboros his qui non facile ſurſuꝫ purgantur: ante bibitiōem oportꝫ prehūectare corꝑa plurimo nutrimento ⁊ requie.

Naturā illi⁹ cui helleborus dandus eſt: ſi facilis ſibi fit eductio ante tētatare oportet: cui⁹ rei ꝓbatio eſt cū re vomitiua ⁊ humectatiua. Si auteꝫ hec nō ſūt ſibi facilia: non helleboꝝ demus ſibi: niſi ꝑus corp⁹ ꝑpem⁹: Qḋ duob⁹ fit modis: Aut cū aſſuefactiōe vomit⁹. ad qḋ tn̄ nō hippo. intēdit: H. n. vile eſt: ⁊ ab ominib⁹ ſcit̄. Aut ex corporꝭ hūectatiōe: ⁊ hoc meli⁹: que plurimo cū nutrimēto ⁊ reqe efficit̄. De reqe enī palam eſt: ſicut enī corp⁹ deſiccant exercitia: ſimiliter ⁊ requies cuſtodit humectatiōes: ⁊ nō diſſoluit eas. mult⁹ v̄o cib⁹ abſolute nō humectat: ſed ille ſol⁹ qui omni caret ſiccitate. i. acredine: vel ponticitate: ſaledine: ⁊ amaritudine. ⁊ fortaſſis nō eſt vocādus cibus abſolute: ſꝫ medicinalis cibus maxime. Solus ergo cib⁹ ſine cuiuſlibet rei additamētis naturaliter hūectat ſubſtātialia mēbra corꝑis: reqes vero accidētalit̄. Inde enī dicit̄ hūectare: qꝛ nō deſiecat humiditatē ſibi in corꝑe. Aqua v̄o ſi bibatur: vl' ī eo q̇s balneet̄: ſubſtācialia corꝑis mēbra iñ nō humectant̄: qḋ certificabis: ſi libros noſtros de naturalib⁹ v̄tutib⁹ legeris: ⁊ libros de ptiſi. 14

Quum biberit qs helleboꝝ: ad motiōes q̄dem corp⁹ magis oportet ducere: ad ſomnos uero ⁊ immobilitates min⁹. Declarat aūt nauigatio quoniam mot⁹ corpora turbat.

Monſtrauit hippo. quare neceſſe ſit corꝑa helleboꝝ ſumentia mouere: quies eniꝫ corꝑa in ſuis qualitatib⁹ facit manere: motus mouere ⁊ turbare ſicut videt̄ ī nauitgātib⁹ nauē agitātib⁹: q̇b⁹ corꝑa ſolo motu mouēt̄: ⁊ quātomagꝭ fiet actio. ſ. ꝑturbatio: ſi motus ⁊ potio ſimul adunantur. Iohanniculus: Ego nauigatiōeꝫ in q̄buſdā nō inueni: ſed potius nomē quoddā faſtidium ⁊ ab omni natiōe ſignificans: vt ſic apphoriſm⁹ iſte habeat ſe: Declarat abominatio vl' faſtidiū ſemꝑ ſeqnētia motū corꝑoꝝ: qꝛ motus neceſſe ē mouere ⁊ turbare vētres. motōe nanqꝫ ⁊ humoreſ mouentur ⁊ corpus turbatur. his aūt motis requieſcēdi facultas non datur helleboro: ſed in ipſa ꝑturbatione ſubito purgādo cū fece emittitur. Si. n. diu moraretur: paulatī humores ⁊ carnē deſiccādo ſpaſmū inferret ⁊ mortem. Moueat̄ igit̄ corpus nō facta ꝑturbatiōe quaſi ī magno motu vexetur helleborus Motio nanqꝫ corꝑa ꝑturbat: qḋ nauigatio declarat: ⁊ hoc eſt qḋ intēdit: qū dixit hippo. Declarat aūt nauigatio. 15

Quum uolueris magiſ ducere helleboꝝ moue corp⁹: quꝫ uero ſtatuere: fac ſomnū ⁊ noli mouere.

Sicut. n. motu irritat̄ natura: ita ⁊ requie mitigatur. Facta igit̄ purgatōe fiat ſōn⁹ ⁊ reqes. 16

Helleboꝛ⁹ periculoſus ē ſanas carnes hn̄tibus: ſpaſmū enī facit.

Nemo inq̇t ſanis helleborū dare ꝓſumat: det̄ aūt his quibus hūorū diſtēperantia nimia ſupfluitate facta eſt: vt forti īfirmitati fortis medicina occurrat. Si. n. ſupfluos in eis nō inuenerit humores deſiccando facit ſpaſmū. 17

Non febricitātib⁹ exiſtentib⁹ ſi fiat faſtidiuꝫ ⁊ cordis morſus ⁊ tenebroſitas oculoꝝ ⁊ os amaricatū: ſurſū pharmacia indigere ſignificat.

Cholera namqꝫ rubea diſtēperata ſurſum vaporans faſtidiū facit: cui⁹ acredo cordis morſuꝫ ⁊ os facit amaricatuꝫ. Abſtinentia vero cibi ē ablatio deſiderij. Cordis morſus in ore ſtomachi eſſe intelligitur: qꝛ antiqui hoc mēbrū ſemꝑ cor appellare cōſueuerūt. Tenebroſitas ē qū an̄ oculos motus corꝑis cuiuſlibꝫ: vl' nimia obſcuritas apparet: qḋ fit ex malis ⁊ pūgitiuis hūorib⁹ ī ore ſtomachi ↄtētꝭ. a cerebro. n. ad hūc locū magna neru⁹ deſcēdit: vn̄ ſi oſ ſtomachi patiat̄ nece ē vt ꝑ ipꝫ actō aīata patiat̄: qḋ vniuerſalit̄ accidit omib⁹ hūorib⁹ pūgitiuis. Amaritudo ī ore ꝓprie ē ex cho. ru. ⁊ hn̄ dixit: his appetib⁹ ſupiori indigere pharmacia. i. vomitu ſignificat. 18

Supra diaphragma dolores ſurſū pharmacia īdigere ſignificāt. quicūqꝫ uero inferius: ſignificāt inferi⁹.

Hic nobꝭ hippo. oñdit oēꝫ dolorē ſuꝑ diafragma īdigere purgatione. Et qū pharmacia ſurſū purgari opteꝫ: ſubt⁹ v̄o diafragma purgatio īferior eſt neceſſaria. Vn̄ ⁊ īdigere dixit: ne ī oī dolore ſupiori vl' īferiori pharmacia ſupior vel īferior dāda ſit. Sꝫ qū his h̄ īdiguerit: ⁊ iō q̄ ſuꝑ diafragmate ſt̄ ſupiori īdigēt purgatiōe: qꝛ leuia ſt̄: q̄ v̄o ſubt⁹ īferiori īdigent: qꝛ grauia. vn̄ ſubdit̄: Quecūqꝫ īferius vadūt: ⁊ īferi⁹ cogantur ire: ⁊ his īferior apperiat̄ porta. 19

Quicūqꝫ in pharmacijs non ſitiūt quum purgant̄: non quieſcant donec ſitiant.

Quidā cū pharmaciā accipiūt: ſitiūt ſtatī: Quidā v̄o nō illico: ſꝫ morāt̄ aliq̄ntulū: qḋ ↄtigit ex nā ſtomachi: vl' ipi⁹ potiōis vl' hūoꝝ q̇ iñ debēt purgari. Ex nā ſtomachi ſi calidus ſit ⁊ ſicc⁹ vl' vtrūqꝫ: q̄ aut nālia ſt accipiēti: aut ꝓpt̄ potiōem: tunc eueniūt Ex natura potionis ſi acuta calida ⁊ pūgitiua fuerit. Ex humoribus pugatorijs ſi cho. ru. affuerit: his omnib⁹ ſitiunt vtentes

potõibꝰ:ſed ſi cõtraria adſint: nõ ſitiũt ɫ̃tẽtes potõibꝰ. ſi aũt nimie purgatões ſint: ſilr̃ ſequit̃ ſitis. 20

NOn febricitãtibꝰ exiſtentibꝰ ſi fiat ſtrophꝰ: uel genuũ grauitas: ⁊ lũborũ dolor: deorſum pharmacia indigere ſignificant.

SIcut antea purgatões ſurſũ neceſſario mõſtrauit: ita hic inferiores oñdit. Perſpicaciter autẽ intelligẽtibꝰ rõ vna videbit̃: lꝫ ſignificatiões diuerſent̃. vtraſqꝫ vero innuit purgatões: qꝛ de cõgruiſ locis: in quibuſlibet mẽbris purgari oꝫ talia. quibꝰ talia icõmoda fuerit: deorſũ pharmacia fiat: qm̃ hũores graues ſũt ſub diaphragmate: cõſideret̃ tñ vtrũ febris adſit: qm̃ ex febribꝰ hec multotiẽs fieri ſolẽt. 21

EGeſtiões nigre uel qualis ſãguis ſponte uenĩẽtes: ⁊ cũ fe. ⁊ ſine fe. peſſime. ⁊ q̃ztucũqꝫ fuerit colores pluref magiſ malũ: cũ pharmaco uero melꝰ. ⁊ q̃zto pl'ef fuerit coloref: nõ malũ.

NIgras egões dicit ſꝫ antiquos: ⁊ nõ ex cholera ni. quꝫ nõdũ habeãt acredines ɫ acumina: neqꝫ ſi in terrã decidãt ebulitões cho. ni. attinẽtes: ſꝫ ſunt ſicut ſanguis vel groſſi vini feces: que quꝫ in corpe ꝑmaneãt neqꝫ inde exeãt: mutate putrefiũt: ⁊ certã cho. ni. pariũt. Splen. n. quꝫ ſanguis fecẽ ſemꝑ trahat ⁊ ꝺ eis epar mũdificet̃ ⁊ ſe inde nutriat: ſicut in libro de rebꝰ nãlibus oſtẽdimꝰ. Qꝺ inde ſupeſt ſtomacho remandat: vt cũ alijs ſuis ſupfluitatibꝰ id expellat. Si aũt ſplen ꝑut oꝫ de his humoribꝰ epar nõ mũdificet: aut ſibi m'ltaſ de his teneat q̃ꝫtitates: aut ſi ꝑpter defectũ has nõ valeat retinere: exeũt cũ egõe: quã dicit nigrã hypo. Qual' ſanguis addidit: qꝛ q̃ſi ſanguinẽ nigreſcẽtẽ eẽ eas oñdit. ꝙ eniꝫ hãc egõem arbitrati ſunt eẽ nigrã: ⁊ nõ alia de cã nigreſcere: niſi qꝛ in inteſtinis diu ſit morata male autumauerũt. ĩpoſſibile. n. eſt modo egõem eẽ nigrã: modo rubeã. Nos aũt in quadã peſtilẽtia vidimꝰ multos hãc egõem habuiſſe: ⁊ nõ tñ plures obijſſe q̃ꝫ euaſiſſe. ſed tñ ſi h̃ nõ apparuerit ab initio morbi neqꝫ in augmẽto ſui: euaſert infirmi. que aũt in ſalubribꝰ morbis ab initijs ɫ augmẽtĩ apparuerit: ⁊ cã diſſolutorũ a corpibꝰ fuerit: colorẽ rubicũdũ vel citrinũ ⁊ nõ aliũ habuerũt. Egões vͦ nigre in fine morbi ⁊ fecibꝰ ſanguis aſſimilate: nimiã incẽſiõem vel putredinẽ videt̃ ſignificare: ſicut fit in cibis in ſtomacho indigeſtis: qui in peſſimos humores ⁊ malos ſunt mutati. Egões ergo nigre quꝫ appareãt in morbi initio: nõ bonũ ſignificat: quꝫ magnã paſſiõem epatis portendãt: ſed ſi poſt ſtatũ: aliqñ bonũ ſignificãt: qꝛ nãm monſtrãt humoribꝰ malis ꝑualuiſſe: ⁊ eos a corpe expellere. qꝺ tñ hypo. nõ determinauit: ſed alibi determiauit. oĩa aũt que ꝑfecta ſunt in criſi: nõ apparẽt ſtatim. In ſubſequẽti aphoriſmo iterũ ſubĩtulit: Egritudinibꝰ q̃buſcũqꝫ incipiẽtibꝰ ſi fel nigrũ ſurſum aut deorſum exierit: mortale. Forſan in eo ꝙ dixit Spõte: hoc dedit intelligere. hoc. n. ſpõte lõgũ tp̃s vr̃ ſignificare: q̃ſi hec egeſtio talis in toto vel plurimo tp̃e morbi fuerit. ſi. n. vno ſolo tp̃e intellexit: morbi apparẽtes ſolũ veniẽtef dixiſſe debuit. Sꝫ qꝛ Spõte addidit: multũ tp̃s puto ſignificare voluit. Qũ ꝰ accepta potõe multe egões exeũt nigre: ẽ laudabile nigras exire. ſilr̃ quoqꝫ diuerſi coloris egões bone ſunt. verũ tñ ſpõtanee: malã nãm ⁊ multã ⁊ peſſimã ⁊ diuerſaꝫ voluit monſtrare. 22

EGritudines quibuſcũqꝫ incipiẽtibus: ſi fel nigrũ aut ſurſuꝫ aut deorſum exierit: mortale.

EX ſupiori aphoriſmo mõſtrauit q̃ꝫtũ hu. chole. ni. vicini differãt a cho. quã h̃ nigrã dixit: ⁊ cãs vnde fierent dixi ſm ꝙ oportuit: ⁊ q̃re in initio morbi malũ: in fine vͦ ſignificẽt nõ malũ. Modo vͦ in hoc aphoriſmo aliq̃ꝫtulũ ad idẽ redire volo cã neceſſitatis future expõis. Et dũ inq̃ꝫ morbꝰ ẽ in initio: nll'a quã faciat ſm curſũ nãe eſt purgatio: ſed potiꝰ ẽ accñtal' ꝑpẽ q̃litates in corpe extra nãm immorãtes. impoſſibile ẽ. n. quꝫ nã maxime grauat̃ a morbo: neqꝫ nãe adhuc aliq̃d digerat̃ vt ſm ſuũ curſuꝫ multũ opet̃. In bona. n. criſi ⁊ laudabili nece ẽcoctõeꝫ ꝑcedẽ: poſt diuidẽ: deĩde expellẽ ſicut hypo. in ꝑ͂ma epidimie ꝑticula: Coctio inq̃t portẽdit velocitatẽ criſis ⁊ fiduciã ſanitatis. cruditas aũt indigeſtibilis neceſſe eſt portẽdat malũ exitũ futurũ: ſiue nõ criſis: ſeu doloris: vel morbi lõgitudinis: vel mortis: morbiue reuerſiõis. hec hypo. Si aũt poſt decoctõem morbi quoſdã nã malos expellat hũores: intelligimꝰ ſm mũdificatõem corpis eẽ: vñ ⁊ cho. ni. aut alij mali hũores appẽtes poſt ſignũ coctõis: ſignificãt bonaſ ⁊ laudabileſ purgatões. ſi vͦ ẽ ecõuerſo ⁊ cho. hec vel q̃libet mali hũores ante coctionẽ apparuerĩt: peſſima ſigna ſunt: quꝫ initio morbi coctio appere nõ debuit: neqꝫ poſſit ĩueĩri. 23

QUibuſcũqꝫ ex egritudinibus acutis: aut multi tẽporis: aut abortibus: aut aliter extenuatis: ſi fel nigruꝫ exierit: aut qualis ſanguis niger: ſequẽti die morientur.

INtẽdit in hoc aphoriſmo: ꝙ ſi cho. ꝑdicta ɫ egeſtio q̃ſi ſanguinolẽta appeãt: ⁊ infirmoꝝ corpa ſint valde attenuata: nece ẽ mori die altera. Nã. n. iam deficit in hmõi nõ valẽs digerẽ diuidẽ ſeu purgare: ⁊ hos humores malos maxĩe: vñ ſit nece vt illi hũores ꝑualeãt ⁊ extrinſecꝰ effluãt: qũ nã nõ ſit talis q̃ eis reſiſtẽ valeat. qꝺ quꝫ ita ſit: nõ cõſeq̃t̃ ſicut in alijs morbis: ſic ⁊ ĩ hoc mortẽ morari. Mõſtrauit aũt h̃ qꝺ in aphoriſmo ꝑcedẽti intellexit: Quꝫ nigre inq̃t egões q̃lis ⁊c̃. nigrũ ſãguinẽ debere intelligi. Docuit ⁊ modũ diſcernẽdi inter egõem nigrã ⁊ cho. ni. Egeſtio. n. ni. ſicut ſãguis ẽ niger: a ſanguine vͦ diſcernit̃: qꝛ hec ẽ coagulata: ſanguis vͦ nõ ẽ coagulatꝰ. Itẽ egeſtio ni. differt a cho. ni. qum egeſtio ſit coagulata: cho. vͦ ecõuerſo: q̃ nigra ẽ ⁊ lucida ſicut acetũ ꝑũgitiua: ⁊ terre iniecta ebulit ſicut acetũ: egeſtio vͦ ni. nullũ horũ habet. 24

DYſenteria ſi a felle nigro incepit: mortale.

PLurima dyſenteria ex cho. eſt ru. quꝫ horũ hũorum acumina excoriẽt inteſtina nimio ſuo acumine: quibꝰ ingerũt vulnera: multi tamẽ hanc euadũt infirmitatẽ: ſed ſi ſit ex cholera nigra: impoſſibile eſt ꝙ ſuccedat ſanitas: quꝫ hic morbꝰ a vulneroſo cancro nõ differat. ꝙ ſi cãcer naſcẽs in interioribꝰ: dure vel tarde ſanet̃: ⁊ quꝫ taliſ ſit locꝰ ĩ quo medicina poſſit apponi: q̃ꝫto minꝰ in inteſtinis: vbi nulla põt medicĩa ſupponi. Concedamꝰ aũt ſub quadã hypoſtaſi: qꝛ ⁊ medicamina poſſint apponi: quꝫ tñ egeſtio hec loca trãſeat: nulla ibi põt remanere medicina. 25

SAnguis ſurſum quidem qualiſ

cunqȝ malum: deorſum uero ſi niger exierit: bonum.

In alio aphoriſmo iam oñdit de egeſtiõe nigra: in hoc vo de hac vbi ſanguis qliſcūqȝ exeat: ſiue de ore ſiue de pte poſteriori vbicūqȝ ſurſū dicit: de ore ſolūmodo ⁊ nõ de narib⁹ oportet intellı̄: ac ſi dicat: Sãguiſ de ore exiẽs malū qliſcūqȝ exeat: ſiue ſpumoſus: ſiue rube⁹: vel rubicūd⁹: vel purpure⁹: niger: ſubtilis aquoſus: vel ſpiſſus: de poſteriori vo laudabilis. ſi tñ mltus ſit qſi fluxus: nõ eſt bon⁹. oportȝ g̃ paulatı̄ egrediat̃: vt morãdo in nigredinē trãſducat̃. Si aūt ſanguiſ ad aliqd fluat inteſtinū: oportet vt arbitremur eē malū: q̇ pu⁹ melior eſt q̃ mult⁹ qui eſt flux⁹. Intelligit̃ aūt ex verbis ſuis exire ab inferiori bonū ſignū eē: ⁊ hoc tñ nõ certuȝ: ſed abuſiue: vt ppẽdam⁹ nigrū exeūtē bonū ſignū eē certū ⁊ laudabile: quȝ tñ de ore exiẽs inlaudabilis ē qualiſcūqȝ exierit. Sed hic nobis põt obijci: qd ſupiorib⁹ ɔ̃riū erit: vt egeſtio ni. ſit bona: quȝ antea nigrã malã dixerit. Sed quȝ dicit Nigrū: ipm eſt q̧ ſanguinē dixit in epidimia exire nigrū de aptõe oris venarū: q̄ manie dixit eſſe curamētū ⁊ ē verū. incidētes. n. melãcholiã optie curãt̃ ſi ſanguis exeat ab inferiorib⁹: ſuſpectos vo ad hūc morbū hmõi ſanguis venire nõ pmittit: ſicut hypo. itellexit ſanguinē ſurſum exeūtē qualēcūqȝ malū eē: deorſū vero bonū: ſicut p emorroidas bon⁹ eſt niger ſi nã illi⁹ corpis multã q̃titatē inde habuerit. q̧ ſi nõ: nõ oȝ nãm pmitti ad hoc aſſuefieri: qum vtrūqȝ moleſtū ſit: ſi pl⁹ q̃ oporteat: vel ſi minus exeat. 26

Nigre egões ſi a dyſenteria hito: ut iteſtioꝝ carneſ egerãt̃ mortale

Dyſenteria ex vulneratis eſt iteſtinis: que vulnera ſi adhuc in initio ſint cū egõib⁹ qſi pīguedo exit: ſed ſi morẽt̃ ⁊ nõ reſtringãt̃: cū egõnib⁹ qſi pellicule de ſupficie inteſtinorū excoriata egrediūt̃: ⁊ qſi cortices pellis eē videt̃. Itē ſi adhuc pl⁹ dyſenteria moret̃: ps ſubſtãtie inteſtinorū egredit̃: quo in tpe vulnera hec in initio nec in augmēto dicēda: ſed poti⁹ facta vel cõpleta fore. Quȝ ergo in dyſenteria exeãt de inteſtinis que quaſi fruſta carniū valeãt dici: ſm hypo mortale ē vulnera. n. in his locis hui⁹ q̃titatis impoſſibile ē carnē creare: vel ea loca ɔſolidare. 27

Quibuſcūqȝ in febrib⁹ ſanguis fluit multitudo undecūqȝ: in reſumptõib⁹ uētres his humectant̃.

Calor nãlis qum ex ſanguis fluxu defecerit: nõ ſm q̧ oȝ cibū digerit: neqȝ in ſanguinē trãſducit. qd quȝ ſit: neceſſe eſt p totū corp⁹ diuidi nõ poſſe: neqȝ ipm inde nutriri: vñ hoc fuit cã humectandi ventres plus q̃ oportuit: quoad natura ſua in virtute redierit. 28

Quibuſcūqȝ fellee egeſtiões ſunt: ſurditate ſupueniēte quieſcūt. et quibuſcūqȝ ſurditas felleis egeſtiõib⁹ ſupuenientibus: quieſcunt.

In hoc loco hypocras ſurditatē illam que ſtabilis eſt ⁊ inſolubilis non intellexit: ſed poti⁹ eam que in febribus vel in morbis alijs ſuperuenit: qum cholera caput aſcēderit. cho. n. ru. qum dñet̃ in inſtrumētis audit⁹ ſurditatē facit: quã qum nã in egeſtõe emiſerit: ſurditatē illã iam tollit. 29

Quibuſcūqȝ i febrib⁹ ſextanis exñtibus rigores fiūt diſſcriti ſunt.

Rigores in febrib⁹ ⁊ maxime acutis ſupuenietes criſim illico ſequi oȝ. Sed ſi rigores ī die cretica fuerit: ⁊ ſignū coctõis appuerit: criſis illa bona erit. Sȝ ſi neqȝ ī die cretica: neqȝ ſignū coctiõis appuerit criſis illa neqȝ fuit cõpleta neqȝ bona: teſtãte hypo. in pma epidimie pticula: Oportet inq̇t hūores quibus criſis innuit̃ laudabilis ſint digeſti. Nos aūt iam dixim⁹ in ſupiorib⁹ q̧ ſignū coctõis fiducialr̃ ſanitatē ⁊ criſis velocitatē oſtēdit. Itē criſim nõ omni die venire dixit hypo. ī pnoſticl: idē ī aphoriſmis his ⁊ pma epidimie pticula: q̄ dcã coadunauim⁹ oīa: ⁊ expoſuim⁹ q̃tū oportebat diei crecice attinētia in meracriſeos: coctõi vo ptinētia in libro criſeos ſunt dicta. Itē i libro meracriſeos: diſſcritã eſſe criſim ſexte diei mõſtrauim⁹: quã hypo. hic tetigit ī febrib⁹ ſextanis ſi rigores fiūt diſſcriti. Diſſcritã aūt hyp. intēdit: aut malã criſiȝ: aut incredibilē: aut ſuſpectã: aut infirmitatē reducēdã: ſiue morbi diuturnitatē: que criſ ſexta die venit cū peſſimis accñtib⁹. Hec oīa in libris pnoīatis ſunt dicta: ⁊ expimētis ſunt firmata. Hec autē ſi oīa repetã: timeo ne lõget̃ opus neceſſitate nõ expetēte: qum iam in alijs expleuerim libris. 30

Quibuſcūqȝ exacerbatões fiūt: ſi qua hora febriſ accepit: i craſtinū eadem hora incipiat diſſcrita.

Si morbi in initio aliquē febris inuadit hora tertia diei: ⁊ poſt ceſſanſ aliqua hora diei: altera die accipit in eadē hora q̄ inuaſit pus. i. hora tertia diei: ⁊ quocūqȝ tpe dimiſit: eodē tñ tpe tertia die accipit ⁊ q̄rta: vt nūqȝ mutet ſuū accipe: ſed tñ diuerſat̃ ei⁹ ceſſare morbus inqȝ iſte elõgat̃ magis eo cui⁹ incipe diuerſat̃. qd hypo. in his verbis ſuis intellexit. Alij dicūt eū intellexiſſe. q̧ ſi febris pmi diei hora tertia incepit ⁊ duodecia dimiſit: i craſtinū vo. xij. accepit: ⁊ ſic ex ordine: vt finis pcedētis initiū ſit ſequētis diei: diſſcrita. qd dicētes nulla rõne vtūt̃: neqȝ firmare pñt expimētis. Intēdit aūt hypo. diſſcrita: quia morb⁹ dur⁹ ⁊ diuturn⁹ ſit: ac ſi dicēt: ſi tps acceſſiõis eq̄le fuerit quotidiane: ſiue tertiane: ſiue q̄rtane: diſſcritat̃ fe. ⁊ ſi paucis vel multis morat̃ horis. Hoc aūt dicētes expimēto pñt firmare. Rã ē: q: ſi fe. acceſſio inſtabilis ſit: nõ interpolãdi tps vnū cuſtodit: ſȝ ſi firma ⁊ ſtabilis ſit: tps vnū interpolatõis nõ dimittit: tūc g̃ diſſolutio eius dura ē. in inſtabili ex necitate eſt facilis. Si. n. mã febris fuit firma: ⁊ vnã interpolatõem cuſtodierit: necīa ē medicina fortis: que moueat ⁊ ſpaciū etiã tpis. Hoc hypo. diſſcritari intēdit. 31

Laborioſis in febribus circa articulos ⁊ circa maxillas maxime apoſtaſes fiunt.

De labore dixim⁹ q: ei⁹ cã ſit nimi⁹ mot⁹: ⁊ hic labor cert⁹ dr̃ ⁊ abſolut⁹. Eſt aūt labor ali⁹ q̇ non ex mlto ⁊ forti motu: ⁊ h̄ nõ dr̃ abſolut⁹ ſed potius diffinit⁹. i. labor ſpõtane⁹. Laborē ex nimio motu nimi⁹ calor in ɔcatenatõe mēbroꝝ ſeq̇t̃: neqȝ admirãdū ſi in his locis apoſtaſes exorte fuerīt: q: quȝ ɔcatenatões pl⁹ q̃ oporteat caleſiūt: nece ē collectões apoſtematū fiant. Labor vo ſpõtane⁹ hūores ad cõcatenatiõem ɔ̃hit: ſic ⁊ ī oī morbo ſolet fieri: cui⁹ termin⁹ ex vna re ſuccedit in ſpacio. ſ. in ſpacio cõcatenatõis in hūorib⁹ appato recipiēdis. In q̇buſdã morbis apoſtēata raro ſolent fieri: in morbis aūt ex labore apoſtaſes fiūt plurime: ⁊ maxie

in ſpõtaneo labore: ſi labor ille ſit ex nimijs humoribus.
Hic aũt aphoriſmꝰ ſic debet̃ itelligi. Laborioſis quoquo
modo in febribꝰ apoſtaſes in articulis ⁊ circa maxillas
neceẽ naſcãt̃: quoꝝ cã ſũt febres hũores illos ad caput
mittẽtes: quos deĩde illa caro mollis q̃ ẽ circa maxillas:
recipit. Si aũt hi humores in aſcellas vel inguina deſcẽ
derit: illa caro mollis q̃ ibi ẽ ſuſcipiet: vnde apoſtemata
neceſſe eſt fieri.

32

Quibuſcũqꝫ reſurgẽtibꝰ ex morb: ſi aliqd doluerit ibi apoſtaſes fiũt

Si fatigatio nimiũ motũ habuerit ⁊ hec eadẽ la
bor ſit: dolorẽ portẽdit: ſicut ante dixi eũ inten
diſſe: ⁊ in hoc loco ꝙ dixit Doluerit: nimiũ mo
tũ oportet intelligi: ⁊ inde laborẽ pati. Ego aũt vidi ho-
mines a morbis reſurgẽtes: quꝫ in corꝑibꝰ ſuis hũoribꝰ
nõdũ mollificat|: qui fuerũt morbi mã: ſed adhuc rem a
nẽte in eis aliq̃ q̃titate: qũ quedã inqꝫ mẽbra fatigarẽt
mouẽtes vt inde dolerent: apoſtemata ibidẽ ſunt nata:
quoꝝ cã labor fuit: dolor vͦ ſignũ laboris: q2 vbi fit mo
tus nimiꝰ: virtute deficiẽte, calor augmẽtat̃ ⁊ dolor: q̇a
hũores ad ea mẽbra deſcẽdũt: ⁊ ſunt ſigna apoſtematuꝫ
incipiẽtiũ. calor vͦ ⁊ defectio v̓tutis ĩ motu materiei cã
ſunt collectõis apoſtematũ. Hic g̊ hypo. intẽdit de labo
re morbũ faciẽte. Põt etiã intelligi hic ꝙ dixit Dolue-
rit: vt ad vtrũqꝫ vertat̃: ſed hoc ſue intẽtõi meliꝰ cõpetit.
qũ aũt fe. ex labore noĩauerit: debuit itaqꝫ ſubſeq̇: Si ali
qd̓ fatigauerit mẽbꝝ. Verba. n. ꝓoris aphoriſmi: ꝑorẽ ſẽ-
ſũ dãt intelligi: vbi dixit: Laborioſis ĩ febribꝰ ⁊c̃. Hic vͦ
aphoriſmꝰ quẽ modo iterꝑtamur: laborẽ illũ tñ dat in-
telligere: quẽ ex egritudine reſurgẽtes patiũt̃. Verba vͦ
ſubſequẽtis ⁊ adhuc exponendi: laborẽ ante egritudinẽ
portendunt.

33

Si uero ⁊ prius doluerit aliqd añ egritudinẽ: illic ꝯfirmat̃ egritudo

Nulla differẽtia eẽ videt̃: ſi hic aphoriſmꝰ ſuꝑiori
bus iũgat̃: ⁊ oẽs tres fiãt vnꝰ aphoriſmꝰ: ſiue ſin
guli ab iuicẽ ſeꝑẽt̃: q2 mõſtrauimꝰ quõ tres ſũt
vnꝰ: ⁊ quõ ſingulis ſinguli ꝑtineãt ſenſibꝰ: hꝫ tñ rurſus
aliq̇d dicturi ſumꝰ quõ tres ſunt vnꝰ: ſi infirmꝰ in ſua in-
firmitate laborẽ ſenſerit: oportꝫ apoſtemari in articulis
⁊ maxĩe in maxillis. Si vͦ egritudinẽ exiẽs aliqd̓ mẽbꝝ
fatigauerit: aut ante infirmitatẽ fatigauit ĩ eodẽ mẽbro
apoſtemandũ erit: q2 humores ſemꝑ ad mẽbra fatigata
currere ſolẽt. Hec oĩa hypo. innuit intelligẽda ĩ morbis
ſuſpectis ad apoſtemata faciẽda: nõ in illiſ quibꝰ criſ cũ
purgatõibꝰ venit. Ego aũt monſtraui quõ vtriqꝫ morbi
ſunt intelligẽdi: quod ſiquis notare velit: libri criſeos ſi
bi ſunt legendi.

34

Si a febre habito tumore non exiſtente in faucibꝰ ſuffocatio repẽte ſuperuenerit: mortale.

Quod A febre habito dixit: abſolute ſic põt intel
ligi: ac ſi dixerit: Qui hꝫ febrẽ ⁊ ñ tumuerit: vt ꝑ
febrẽ ſingularit̃ poſitã vnã quãdã determinauit:
ſicut in epidimia facẽ ꝯſueuit: vbi in mult| loc| ita dixit:
Febrẽ habuit: Febris eũ accipit: vel febricitanit. nõ ab-
ſolute quãlibet poſuit: ſꝫ determinate tñ fortẽ intellexit.
Põt tñ etiã eẽ vt ſine febris fortitudine ſuffocatõe ſuꝑ-
ueniẽte: repẽte fit mortale: ſꝫ ſi ſit nimia fit certiꝰ ſignũ ꝙ
infirmꝰ nõ euadat: ⁊ mors magis fit cita. In tali. n. febre
ſicut mõſtraui in libro de corruptõe ſpũs: multũ aerem
trahi eſt neceſſe. ſuffocatꝰ aũt ꝑiſſimũ: ⁊ vix põt trahẽ:
ſuffocatõe igit̃ mors magis certa ſignificat̃. Minoratur
. n. anhelitꝰ in aeris attractu ꝓpter quaſdã ſtricturas in
inſtris ſpũs. Mors. n. q̃ nõ venit ex anguſtijs in inſtris
ſpũalibꝰ ex ſola ablatõe ẽ ſpũs: nõ ex ſuffocatõibus. Au
fert̃ aũt ſpũs: aut ex defectõe v̓tutis pectꝰ mouẽtiſ: aut ex
nimia friditudine in fonte vite dñante. i. corde. Suffo-
catio vͦ ex anguſtia viarũ ſpũs ẽ ſine dubio: que aut de
plenitudine ẽ ſpacij int̃ pectꝰ ⁊ pulmonẽ medij: aut ĩ ſpa
cioſitate ipiꝰ pulmonis: aut ex apoſtemate in pulmone
vel canalibꝰ ſuis: vel in capite canaliũ: qd̓ gutt̃ vocatur.
Aliqñ etiã apoſtema ẽ in ſpacio qd̓ ẽ ante gutt̃. i. in fau
cibꝰ oris. Sibꝰ inq̇t Homerꝰ ⁊ potꝰ ꝑ fauces trãſgrediũt̃.
hic fauces intellexit: vbi gutt̃ meri verſus os iũgit̃. hypo.
quoqꝫ hũc eũdẽ locũ fauces vocauit: quꝫ dixerit: Tũore
nõ exñte in faucibꝰ: quo in loco innuit: q2 hoĩe os bene
aꝑiente locꝰ ille poſſit videri certiſſime: de gutture vero
nõ taliter fit. Sũt g̊ hypo. dicta tal̓r intelligẽda: A febre
habito ſuffocatõe ſuꝑueniẽte ſubito ſi nõ cũ tũore ĩ fau
cibꝰ: mortale eſt. Antiq̇ apoſtema ⁊ tumorẽ dicũt idẽ eẽ
Intelligit̃ aũt oẽ apoſtema tripl̓r eẽ cũ dolore: qd̓ a mo
dernis phlegmõ vocat̃: quo noĩe calor ſignificat̃ ⁊ incẽ
ſio: ⁊ ſine dolore ⁊ cũ duricia ſcliros appellat̃: vl̓ ſine do
lore ⁊ nõ durũ: ⁊ tumor ſiue mollicies nuncupat̃. Mo-
derni aũt oẽm auctẽ poſtponẽtes oẽm ſuꝑfluitatẽ ĩ ſub
ſtãtialibꝰ mẽbris collectã vocãt tumorẽ. Si aũt videris
fauces non apoſtematas: ⁊ ſubito ſuffocatio ſuꝑuenıat:
paſſio in ſolo gutture eſt intelligẽda: q̇a ſuffocatio aliũ-
de nõ venit ſicut dixi: igit̃ ſubitã hic de gutture dixit ve
nire. apoſtema. n. in pulmone nõ ſubito ſuffocat: ſed ab
initio paulatĩ augmẽtat̃ vſqꝫ ad ſtatũ: tãdẽ ſuffocare dr̃
Idẽ faciũt ⁊ vulnera pulmonis. idẽ quoqꝫ fit qum ſpa-
ciũ inter pectꝰ ⁊ pulmonẽ ſanie eſt repletũ: que ſanies ex
rupto ẽ apoſtemate: vñ ſuffocatio tarde venit: apoſtẽa
in cãnalibꝰ pulmonis facit duriciẽ ſpũs: ſꝫ nõ ſuffocatõꝫ
fortẽ ꝓpter foramĩs latitudinẽ: ⁊ ſui corꝑis ſubtilitatẽ.
nõ. n. implet̃ apoſtemate cãnale pulmonis: g̊ neceſſe eſt
ex ſolo gutture ſuffocatõem ſubitã venire vbi vie ſpiritꝰ
ſunt anguſte: que lacertis ſuis cũ pelliculis ſuis ipas cir
cũdãtibꝰ apoſtẽate ſuꝑueniẽte opilãt̃. hoc autẽ apoſtẽa
quidã medici vocãt ſquinantiã: alij chimachi: quidã alij
ſimichi. Simichi: ſi apoſtema ſit in lacertis ꝑ fauceſ. Chi
michi ſi in lacertiſ a gutture exeũtibꝰ neceẽ vt a gutture
dolor ſit iſte. Hoc idẽ in ꝓnoſtic| ꝯfirmat: Fauces inq̇t
dolẽtes ⁊ nõ tumẽtes cũ anguſtia ⁊ moleſtia: cito ſuffo
cãt ⁊ occidũt: ſed tamẽ in hoc aphoriſmo non noĩat̃ do
lor. Arbitratꝰ ẽ eĩ ſine ſuo dicẽ nos poſſe intelligere: aut
intellexit eſſe poſſibile hãc ſuffocatõem ſine dolore veni
re qd̓ videt̃ eſſe verũ. poſſibile enĩ eſt vt nimia hũiditas
phlegmatica ad pelliculas interioris gutturis veniat: et
apoſtema ſine dolore faciat: aut lacertorũ guttur aperi
entiũ motũ auferat: vnde vie ſtricte ſuffocatõem cogũt̃
facere. ⁊ hoc idẽ põt fieri ſi ſiccitas in lacertiſ interioribꝰ
gutturis dñet̃: ⁊ ĩfra ĩcordẽt̃ nimijs extẽſiõibꝰ: ⁊ iſte vie
inde ſtrĩgant̃. Ego aũt mõſtraui in libro de voce: qual̓r
ſunt iſti lacerti: ⁊ quõ claudãt̃ ⁊ aperiãt̃: ⁊ inde habeãt
incordatiõem.

35

Si a febre habito collũ conuertat̃ ut uix poſſit deglutire: tumore ñ exiſtente in collo: mortale.

Quum tumorẽ hic noĩaret hypo. nõ dixit loca in
quibꝰ nõ aꝑꝑet: ſicut ſuꝑiꝰ dicẽs in faucibꝰ fece
rat. Dico ergo: vel in faucibꝰ eũ intellexiſſe: vel
nuſq̈ꝫ in toto collo apparere: ne q̇s intrĩſecꝰ vl̓ extrĩſecꝰ

poſſit videri. Quod qum fiat: neqꝫ infirmꝰ trãſglutire va leat: neceſſe eſt mortale ſit. fit aũt vel de apoſtemate in lacertis meri: vl' in ſubſtãtia ſui. In hoc eñi loco multa nobilia mẽbra ſunt adunata. ſ. nucha: pellicule: ſpõdiles nerui: ⁊ ligamẽta. Quꝫ igit' apoſtema neruos ⁊ ligamẽta mẽbrorũ vbi ipm eſt attrahat: neceſſe eſt ſpõdiles moue ant' intus: aut in partẽ vnã. ſi. n. nerui extẽdãt': ⁊ ligamẽta de parte alterutra: mouebũt' ſpõdiles in partẽ eandẽ: ſi de ambabꝰ partibꝰ mouebũt' iteriꝰ: qd meliꝰ explicabo: qum librũ hypo. de mẽbrorũ diſlocatiõe explanauero: i quo dixit: Tortura ſpõdilis ex motu ſuo interiori eſt ex apoſtematibꝰ indigeſtis. Idẽ i eodã: Gibbꝰ retro ex diſtẽſiõibꝰ eſt ſpõdilis in interioribꝰ. In ſecũda pticula epidimie hãc ſpẽꝫ mõſtrauit eſſe ſquinãtie: Paſſio inqt ſquinãtie fit ex ſpõdilibꝰ colli iteriꝰ ſe mouẽtibꝰ: vnde ⁊ locꝰ cõcauꝰ apparet exteriꝰ: q̇ dolet ſi tangat'. Quibꝰ ex vbis quãdã torturã ſpõdiliũ. i. iteriorẽ oſtẽdit. In hoc aphoriſmo oẽm torturã dedit intelligere dicẽs: Si collũ cõuertat' ⁊c̃. hec. n. verba oẽm cõuerſionẽ ſpõdiliũ q̃ extra nãm eſt ſunt ſignificãtia. huic aũt torture i epidimia dolorẽ addidit: ſed reticuit hic: q̇a inde collũ, neceſſe vidit dolere calido apoſtemate. Sed forſan hic intẽdit torturã ex nimia ſiccitate ⁊ ſola: vñ mortale dixit. Torturã. n. de apoſtemate nõ neceſſe eſt mortale eẽ: ſicut illã que ẽ de ſuffocatõe: qꝛ moleſtie in ſuffocatõe ⁊ nõ trãſglutire nõ ſunt eque: niſi cũ forti tortura: ⁊ nõ trãſglutire ex ſiccitate ſunt nimia: maxie cũ febriũ fortitudine: ac ſi diceret: A febre habito ⁊c̃. nimia ſiccitas ſupueniẽs huic mẽbro ex febribꝰ eſt: que in hac paſſiõe ſignũ ⁊ cã ſunt mortis. ſignũ: qꝛ mõſtrat' torturã eſſe ex ſiccitate. cauſa: quia mortificat: ſicut ⁊ cetere paſſiões. 36

Febricitãti ſi ceperint ſudores boni ſunt tertiani: quitani: ſepteni: ⁊ qui nono die: ⁊. xi. ⁊. xiiij. ⁊. xvij. et xx. ⁊ xxi. ⁊ xxiiij. ⁊ xxvij. ⁊ xxx. ⁊ xxxi ⁊ xxxiiij. ⁊ xxxvij. ⁊ xxxx. Iſti enim ſudores egritudines iudicant. Qui uero ita non fiunt: dolorem ſignificant: ⁊ longitudinem egritudinis: ⁊ conuerſionem.

Non ſolũ ſudores: ſed etiã multe egões: ⁊ vrinarũ q̃ꝫtitates: ⁊ apoſtemata poſt auriculas: ⁊ in articulis ſunt laudabilia: ſi in diebꝰ creticis appeãt ſi ita dixiſſꝫ ſufficeret: Sed nõ intẽdit hic oĩa criſ' ſigna oñdere: niſi ſolũmodo ſudorẽ ⁊ dies creticos ante. xl. euenire. Morbi. n. hos terminos trãſeũtes nõ criſiꝫ cũ ſudoribus erũt faciẽtes: neqꝫ cũ egõibꝰ: ſed potiꝰ cũ diſſolutõibus paulatĩ exeũtibꝰ: vel cũ apoſtematibꝰ. Expimẽta. n. atteſtãt': qꝛ nõ oĩs dierũ numerꝰ creticis diebꝰ ẽ attribuẽdus. vnde mirãdũ de eis qui dicũt nullã eẽ differẽtiã in diebꝰ q̃ꝫtũ ad criſim: ⁊ bonũ eẽt hmõi hõibꝰ ſi acq̇eſcerẽt expimẽtis: ⁊ inueſtigarẽt cauſas ſpaciorũ tpis: ſicut nos fecimꝰ in meracriſeos: vbi oñdimꝰ in ambabꝰ pticulis põribus q̇cq̇d ptinet medicis de hmõi oĩbꝰ rebꝰ: ⁊ in tertia pticula earũ cauſas. Multe aũt ſunt diuerſitates haruꝫ dierũ in multis libris: qum quis ponat numerũ ipoꝝ put voluerit. Sed ego ſm hypo. numeraui: ſicut inq̃ꝫ ſcriptũ inuenit' in epidimia: ⁊ i pnoſticis: ⁊ in hoc libro quẽ numerũ qum coadunaui in libro criſeos ⁊ meracriſeos poſui. In hoc libro incipit hypo. a tertio: qꝛ nũciat q̃rtũ in breuibꝰ morbis. Poſt ſubinfert q̇ntũ: qꝛ quꝫ criſis nõ venit in q̃rto: neceſſe eſt vt appeat in q̇nto. Ego aũt quintũ poſtpoſui tertio: qꝛ ita in oĩbꝰ libris inuenio: nec in aliquibꝰ libris q̃rtũ inueni: ſcio tñ quartũ initiũ eẽ in creticis diebꝰ: lꝫ hypo. hic ptermiſerit: vel forſan q̇ pmꝰ hũc librũ ſcpſit: quẽ ſi hypo. reticuit: hac de cã tñ fecit: q̇a oĩs morbꝰ pacutꝰ cuiꝰ criſis ſudore ptẽdit' in tertio vel quĩto plꝰ q̃ꝫ in q̃rto eſt futurꝰ. in q̃rto ẽ rarꝰ: qd poſt nimiã inueſtigatõem inueni. Eſt aũt hec cã q̃re hypo. q̃rtũ ptermiſit: qꝛ in pncipio interpolatõis pacuti morbi exacerbatões ⁊ ꝯſiſtẽtie graues debẽt eẽ: altera vo in tertio. in criſi. n. ſine dubio morbꝰ iſte ẽ pacutior. Itẽ quoꝝ morborũ iterpolatões in iparibꝰ diebꝰ ſunt: velociorẽ criſim faciũt: in paribꝰ tardiorẽ. vñ ſi interpolatões morbi in pmo ipari fortiores nõ ſunt: ⁊ morbũ ꝯſtat plõgãdũ: mutabit' interpolationũ magnitudo in parẽ nũerũ. hec ego intẽdi de q̃rto. In fine huiꝰ aphoriſmi q̇dã. xxxi. q̇dã vo xxxiiij. aſcpſerũt. ego ãt vtrũqꝫ creticũ eẽ credo: ſꝫ. xxxiiij. eſt certior xxxi. Xl. itẽ ptermiſit: qꝛ initiũ creticoꝝ dieꝝ i diuturnis morbis eẽ oñdit. diẽ. n. creticũ iuẽimꝰ pcedẽtẽ xl. q̃ tñ cũ ſudore vẽit raro: ſic xxxi. xxxiiij. xxxvij. 37

Frigidi ſudores cum febre acuta quidẽ facti: mortẽ ſignificãt. Cũ molliori uero febre: lõgitudinẽ egritudinis ſignificant.

Quod hic dixit certum cõſtat eſſe in expimẽtis. oportet tamẽ cauſam inueſtigare: quaſi eñi impoſſibile videt' eſſe hoiem calidiſſimã febrẽ habere: ⁊ tamẽ in ſudore frigeſcere. Sed eſt intelligẽdũ nõ ibidẽ calorẽ eſſe febris: vnde frigidꝰ ſudor emergit. qd ſi eẽt: neceſſario ſudor calefieret. Sed qum ſudor p cutem ereat: que poſſibile eſt vt ſit frigida: põt ⁊ ſudor eſſe frigidus interioribꝰ caleſcẽtibus. Nos aũt mõſtrauimꝰ febres nõ eſſe: niſi ex quorũdã humorũ putredinibꝰ: q̇ humores aliqñ in toto corpe putrefiũt: aliqñ i quolibꝫ ſuo vaſe. Si aũt vtrũqꝫ cõueniat: vt putredo ſit in vaſis: ⁊ calor naturalis mẽbra ſubſtãtialia regẽs: vel iã extictus ſit vel vicinꝰ extinctõi: neceſſe eſt vt qd purgãs ide egredit': frigidũ habeat': neqꝫ ꝯtrariũ eſt: vt calor febris i ſuo acumine pmãeat: ⁊ ſudor frigeſcat: vnde ⁊ mortẽ ſignificat: quia mãm oſtẽdit eẽ nimiã ⁊ frigidã corpi dñantẽ: quã neqꝫ calor febris neqꝫ calor naturalis: calefacere potuit In febre vero molliori poſſibile eſt infirmũ ſanari: qum nã mãm illã frigidã ⁊ humidã longo tempe digeſſerit. Febris ergo acuta ⁊ ſignũ mortis ẽ ⁊ cã. cã: qꝛ corpꝰ diſſoluit. ſignũ: qꝛ humiditatẽ corpi dñantẽ fridiſſimã portẽdit: quã neqꝫ calor febris neqꝫ calor nãlis calefacẽ potuit. Febris vo nõ acuta ſꝫ potiꝰ mitis ⁊ q̇eta: dat nature ſpacia: q̇bꝰ mãm illã digerat neqꝫ corpꝰ diſſoluit ſic acuta: nõ ergo mortẽ deſignat. 38

Et ubi in corpe ſudor: ibi egritudinem narrat.

Hoc porro innuit: vt ſi totũ corpus morbo vl' materia morbi aſpgat': neceſſe eſt ⁊ totũ corpꝰ purget' ſudore. Sudor. n. nãlis nihil aliud eſt q̃ꝫ purgatio nature ex nimijs ſupfluitatibꝰ: qũ bõa criſ' eſſe approbet': aut hũiditas morbo cogẽte a corpe diſſoluit': qd quoquo mõ fiat ex ſol' ill' locꝰ ẽ vbi regnat ĩfirmitas. 39

Et ubi in corpe calidũ ul' frigidũ: ibi egritudo regnat.

Quocũqꝫ in mẽbro corpis calor vel frigꝰ fuerit: ẽ neceſſe vt ibi morbꝰ ſit. Significat. n. ipm mẽbꝝ exiſſe expimẽtũ: vnde eſt ⁊ morbidũ. 40

Et ubi in toto corpore mutatões erſi corpꝰ aut infrigidaẗ: aut ſtati calidũ fit: aut calor alter ex altero fit: ſignificãt lõgitudinem egritudinis.

Quibꝰ hñs diuerſaꝫ ⁊ multã mãm: lõgior ẽ hñte vnã ⁊ nõ multã. Natura.n.in puo tpe non põt multã ⁊ diuerſam digerẽ mãm.multi nãqꝫ hũo res diſtẽpatie qualr: talia ſolent facere ſigna. Phlegma quidẽ ⁊ cho.ni.infrigidãt: ſanguis vo ⁊ chole.ru.calefa ciũt: deniqꝫ ⁊ vnuſquiſqꝫ humorũ ſm ſe calorẽ facit. lõga igitur eſt egritudo: qñ alter alteri nõ cedit. i.qñ alter impedit digeſtiõem alterius: ⁊ vtrunqꝫ remanet in ſuis qualitatibus. 41

Sudor multuſ ex ſomno ſine aliq manifeſta cauſa factuſ: ſignificat qm corpuſ plurimo cibo utiẗ. Si uero cibũ nõ accipiẽti hoc fiat: ſignificat qm indiget euacuatione.

Quidã medicorũ ita ſcribũt hũc aphoriſmũ: Sudor multꝰ in ſomno ſine cauſa manifeſta factꝰ: alij ſine aliqua cauſa: quod etiã ſi nõ ſcribaẗ: tñ intelligiẗ. Inueniẗ nãqꝫ ſudor multꝰ in ſomnis: aliqñ quidem ciborũ: aliqñ vo humorũ iportunitate. ingrẽdũ eſt igiẗ ab eo cui accidit: qualis ⁊ quãta dieta ſua fuit. ſi.n. ex cibis fuit: facile ſoluiẗ. ſi vero ex humoribꝰ: euacueẗ. multꝰ nãqꝫ labor mltaqꝫ fatigatio: ſudorẽ facit. ergo qñ in humoribꝰ vel cibis digerẽdis laborat nã: fit ſudor neceſſario. Inuenimꝰ.n. hippo. ĩ multis libris ſuis hũc tenorẽ ptermiſiſſe arbitrãtẽ nos poſſe intelligere. bene.n. capiũẗ accñtia: que apparẽt nõ eſſe exteriora: ſed potius interiora. Multꝰ.n. ſudor dixit: qꝛ ſi nõ multꝰ fit: ex defectõe eſt virtutis: vel ex raritate corpis. Multꝰ.n. duobus modis eſt: aut.n. cibo multo ante morbũ aſſumpto qui cã eſt hmõi mãe: aut ex cibi in morbo illo aſſumpti multitudine: qui ſi fuerit ante morbũ purgeẗ: p lens abſtinentia corrigatur. 42

Sudor multꝰ frigidꝰ uel calidꝰ ſemper fluẽs: frigidꝰ maiorẽ: calidus uero minorẽ egritudineꝫ ſignificat.

Sudor diei cretice dictꝰ eſt ante: ſed ſudorẽ toto tpe morbi ſine criſi apparẽtẽ hic modo dixit tãdẽ: Sudor inqt frigidꝰ maiorẽ egritudinẽ: calidus vero ſignificat minorẽ. qꝛ ambo multos humores ſignificẽt: frigidꝰ frigidos: calidꝰ calidos: vnde ⁊ hic maiorẽ egritudinẽ deſignat: quia multã mãm cũ pauco calore oſtẽdit. Scõtra vero calidꝰ ſudor multũ calorẽ cum pauca mã: ⁊ iõ minorẽ oñdit egritudinẽ. 43

Febres quecũqꝫ non deficientes tertia die ſunt fortiores: piculoſe Quecũqꝫ uero ſic defecerit: ſignificãt qm nõ periculoſe.

Febris.n. nõ deficiẽs: nec nãm qeſcere: nec egruꝫ cibũ ſumere pmittit. Preterea ⁊ quꝫ in diatriti i.in tertijs diebꝰ in quibꝰ minui deberet: fiat fortior ⁊ creſcat: quis dubitat piculũ fieri: que paſſiões nõ creſcũt: ſed in diatritis ſemp paulatim minuuntẗ: piculoſe nõ ſunt. Hippo. hic intẽdit febres nõ deficiẽtes: in quarum mũdificatiõe corpis nõ ſunt interpolatões. Quod dictũ ſiquis inueſtiget: ſic ſe habere inueniet. Febres eniꝫ deficientes: ⁊ earũ in tertio die interpolatiões quoquo modo ſint interpolate: nõ ſunt moleſte: quia nulla febris eſt nõ moleſta: niſi illa que corpꝰ mũdificat: ⁊ ſi interpolatio ſua fortis ſit ⁊ longa. ſi eni breuis fuerit interpolatio ſui: ſicut in vera tertiana eſt videri: vt acceſſio minor ſit. xij. horaꝝ ſolũ nõ moleſta: ſed etiã cito ceſſat. Si aũt tempa ſue acceſſiõis miaora xij. ſint horarũ. ſimiliter aũt ſalubria ⁊ nõ moleſta: ſed tamẽ lõgiora qꝫ ĩ vera tertiana. Unde etiã dixit febres mũdificãtes corpa in acceſſione ſua nõ ſunt moleſte. Non eni ſũt ex apoſtematibꝰ in viſceribus: neqꝫ ex peſſimis humorũ putredinibus: febres aũt hmõi: nõ mũdificãt corpa de ſe. 44

Quibuſcũqꝫ febres lõge: his dolores ⁊ puſtule fiũt in articulis.

Hec aũt non ſemp cõtingit: nec alia huiuſmodi. Cauſa vero horũ eſt: quia diuturnitates morborum: aut ex materie multitudine gnãtiſ febres ſunt: aut ex groſſitudine ſua: ſiue frigiditate ſua: que quꝫ contigerit: neceſſe eſt multum tempꝰ digerẽdi. ex multo aũt tempe natura debilitata per cõuenientẽ regiõeꝫ materiã morbi nõ valens emittere a nobilioribꝰ mẽbris ad ignobilia mãm morbi cogiẗ tranſmittere: vnde ⁊ cauſe ſunt apoſtematũ: ⁊ horũ humorũ in articulos deſcẽdẽtiũ: ⁊ ex his dolores fiunt. 45

Quibuſcũqꝫ ex febribꝰ reſurgẽtibꝰ aut puſtule: aut dolores fiũt i articulis: hi ãplioribꝰ cibis utũẗ.

Hic loquiẗ de reſurgentibꝰ ex egritudinibus: qui quum accipiũt cibos plꝰ qꝫ oporteat: neceſſe eſt naſcanẗ morbi ex nimia plenitudine ſua: maxie quum virtꝰ eorũ ſit defecta. 46

Si rigor iciderit febre nõ deficiẽte iaꝫ debili exñte uirtute: mortale.

Non dixit Inciderit: niſi ac ſi iam ſit ⁊ ante non fuerit. inciderit eniꝫ quaſi ſemel euenerit videẗ ſignificare. Si aũt diceret Inciderit: rigores nĩl totiẽs eueniſſe ſignificaret: ſed ſi ſemel euenerit: non eſt certũ ſignũ mortis ſine bone criſi: quia hec paſſio fit ex defectiõe virtutis. tremor enĩ in debilibꝰ factus: ⁊ intus ⁊ extra: virtutẽ defeciſſe ⁊ calorẽ monſtrat. quod aliqñ eſt ſignũ mortis: ⁊ aliqñ ſequiẗ criſis: que ſi etiã moleſta ſit: bonũ futurũ oſtẽdit. Si aũt rigores multotiẽs euenerint: ⁊ febris non defecerit: lꝫ virtus fortis ſit: non tamẽ laudabile erit. ſi debilis: mortale. Si enĩ rigorẽ purgatio ſequaẗ: ⁊ febris nõ diſſoluaẗ: neceſſe eſt corpꝰ diſſolui duabus ex cauſis: Aut ex defecta virtute cõmotões rigoris ⁊ eius moleſtatiões nõ patiẽte: Aut ex purgatõe augmentãte defectõem virtutis. Si vero rigor ſine purgatione fuerit: neqꝫ hoc laudabile erit duabꝰ ex cauſis. hoc eniꝫ acciñs eſt cauſa defectõis vtutis: vl ſignũ eſt caloris deficientis: qꝛ rigorẽ purgatio cõſueuit ſeq vomitꝰ vel ſudoris: q quꝫ nõ adſit: debilitatẽ mõſtrat vtutis. 47

Excreatões ſi in febribꝰ nõ deficiẽtibus liuide ul ſanguinee ⁊ fetide ⁊ fellee ſint: oẽs male ſunt. egeſte uero bene: bone ſunt: ⁊ ſm ſeceſſũ: ⁊ ſm urinas. ſi uero nõ aliquid utiliũ egrediaẗ p hec loca: malum.

Sᴇcōm ꝙ aphoriſimus debet eſſe breuis:ita debe-
ret abbreuiaſſe omnes purgatiões que ex mala
materia ſunt ⁊ bene purgātes ſunt infirmo lau
dales. Sꝫ nūc hippocrates taliter intēdit. Monſtrauit
enī tria genera purgatōis.vnū ex ore cum exſcreatione:
alterū cum egeſtione:tertiū cum vrina. Poſtq̄ȝ inueſti-
gauit ſpecies purgatiōis cum ſcreatiōe dicens: Liuide:
ſanguinee:fetide:⁊ cholerice : que omnia ſcreatiōi ſunt
attinētia.Etſi enī malam materiā purgantia:qualitates
malaſ fuiſſe mōſtrant in purgato corpe:tamē aliquādo
purgatio eſt ſicut purgatio eruginis in putrefacto apo-
ſtemate: que nō iuuat morbū illum cuius cauſa exiuit.
Aliquādo exit purgatio illa ſicut ſanieſ rupti apoſtema
tis: quā ſequit͛ mūdificatio laudabilis membri infirmi.
ſigna vero bonū eſſe qđ egredit͛ mōſtrantia: ſunt mate-
riei maturitas:⁊ corpis tolerātia:⁊ſubſequēs infirmi le
uitas⁊ morbi natura:tempꝰ quoqꝫ ⁊ etas:⁊ regiones: et
infirmi natura. Finis vero huius aphoriſmi in libꝛ in-
uenitur duobus modis. Vnꝰ taliter ſicut hic ſcptus eſt.
ſi vero non aliquid egrediat͛ vtiliū p locos hos :malum.
Alij libri carēt nō.ſi vͦ aliqđ vtiliū egrediat͛:malū. 48

In non deficiētibus febribus : ſi
que quidē extra frigida fuerint .
que uero interiuſ ardeant ⁊ ſitim habe
ant:mortale.

Oportet inueſtigari:ſi hec accidētia poſſunt eſſe
in febre nō deficiēte.ego enī hec accidētia:neqꝫ
vidi: neqꝫ eſſe cognoui: niſi in febribus pacutis
⁊ cōtinuis:ſi periculoſe ⁊ peſſime ſint:ſicut in febribꝰ li-
parijs:in alijs nō.neqꝫ in acutis febribus ſalubribꝰ:neqꝫ
in tertianis que calidiores ſunt alijs.Qđ vero iūxit qum
diceret: Non deficiētibus:nullam differētiā inter alias
⁊ liparias intellexit.Sed ſicut qum dixit: In ſpōdilibꝰ:
nō ſolū in ſpondilibꝰ dixit:ſed ſpondilibꝰ dorſi: mōſtrat
ſe intendiſſe nuſq̄ȝ ſpōdiles: niſi in dorſo eſſe: ita ⁊ hic ſi
interiora ardeāt:mortale. in quibuſdā febribus ſolꝫ.ſ.
non deficiētibus intendit. Cauſa horū accidentiū apo-
ſtema eſt calidiſſimū de genere phlegmonū ⁊ heriſipila
rum:que ſunt cauſa ſanguinis trahēdi ad locū membri
vbi apoſtema ſit:vnde ⁊ incēdūtur interiora: ⁊ cutis fri
geſcūt exteriora:ſicut videt͛ ī īitio rigoris ī febribꝰ. 49

In non deficientibus uero febri
bus ſi labium aut oculus aut ſup
ciliuꝫ aut naſus diſtorqueatur: aut nō
uideat aut non audiat : iam debili exi
ſtente corpore quodcunqꝫ horum fiat
prope mors eſt.

Tortura ſit in membris qum extendūtur lacerti
iūcti ipſis vertentes ſe ad radices ſui originis.
Spaſmū vero ⁊ tetanum patiūtur nerui:aut ex
cauſa calidi apoſtemat:aut ex nimia frigiditate ſiue ſic
citate:que ſi neruis eueniūt:moleſta ſunt: maxime ī nō
deficiēte febre ⁊ infirmi debilitate.quodcūqꝫ enim horū
duorū apparet:mortis vicinitatē oſtēdit:maxime ſi nō
videat neqꝫ audiat:virtus enī ſenſualis eſt defecta. 50

Vbi in febre nō deficiēte diſnia ſu
puenerit ⁊ deſipientia:mortale.

Aliquādo hec accidētia vtraqꝫ de vna ſunt cau
ſa ſicut cerebri paſſione: vnde q̄lit͛ ſit ſpūs ma-
gnuſ ⁊ rarꝰ in pnoſticis dicit͛.Aliqñ iſta diſnia
eſt ex paſſione in quibuſdā inſtrumētis ſpiritualibꝰ ha-
bita:quia qum apoſtema in interiorū coſtarū ſit pellicu
lis:vel in pulmone:ſiue cetere paſſiones pectoris ⁊ pul-
monis:mutatur ſpiritꝰ:que omnia moleſta ſunt ⁊ peri-
culoſa:maxime cum febre acuta:que cū his morbis ſem
per contigit.Qđ autē dixit In febre non deficiēte:ſupe
riori aſſimilatur noſtre ſentētie. 51

In febribꝰ apoſtema non ſolutuꝫ
ad primas criſes: longitudinem
egritudinis ſignificat.

Quod in hoc aphoriſmo dicit͛:palam eſſe videt͛:
neqꝫ neceſſe fuit vt diceret͛.Sine dubio enī ita
eſt:vt ſi apoſtema in p̄ma criſi non deficiat:mor
bi longitudinē portēdit. Primā criſim nominat initiuꝫ
future criſis:ideo longiorē morbū deſignat: quia nimiā
morbi mām deſignat:que pre multitudine etiā ante ter-
minū prorūpit. 52

Quibuſcūqꝫ in febribus aut ī alijs
egritudinibuſ uoluntarie oculi la
chrymantur:nihil inconueniens. Qui
buſcunqꝫ uero non ſm uoluntateꝫ : in
conueniens.

In pronoſticis dictū eſt : ꝙ lachryme de oculo
fluentes: non ſunt laudabile ſignū : qum inq̄ȝ
oculi nihil patiūt͛: neqꝫ ophtalmiā: neqꝫ palpe
brarū aſperitatē: ⁊ ſimilia. Lachrymarū enim fluxꝰ ſine
oculis patiētibus:neqꝫ ex volūtate infirmi:defectōem ſi
gnificat cōrentiue virtutis. Non autē qui in fine huius
aphoriſmi peior: cōparatiue dixit:bene dixit. Error enī
fuit in primis hoc ſcribētis:non hippocratis. 53

Quibus in dentibus in febribus li
moſitates fiunt : fortiores ⁊ diu
turniores fiūt febres.

Limoſitatis cauſa eſt nimius calor: quo humidi
tas phlegmatica deſiccat͛. 54

Quibus plerūqꝫ tuſſes ſicce ⁊ mo
dice prouocate in febribuſ utenti
bus: non ualde ſitientes ſunt.

Hecce tuſſes intelligūtur quibus nihil ſcreatur:
que aliquādo ſunt ex mala complexiōe inſtru
mentis ſpiritꝰ dominātē:aut ex gutturis aſperi-
tate:vel ex ſubtili ⁊ parua humiditate. Et quodcūqꝫ ho-
rum fuerit: neceſſe eſt pulmonis cānales humectare.
Si autem ex aſperitate ſola ſit : oportet vt ex motu tuſ-
ſis pulmo humiditatē attrahat ex viciniſ locis:vnde nō
valde ſitiunt. 55

In bubonibus febres facte : oēs
male exceptis ephimeris.

Omnis febris vniꝰ diei ab hippo.vocat͛ ephime-
ra:que aliqñ venit ex apoſtematibꝰ que in aſcel
lis ſunt in inguinibꝰ: alijſue corpis carnibꝰ mol
lioribus:quoꝝ cauſa eſt manifeſta.niſi enī ſit manifeſta
⁊ appareāt apoſtemata:nō eſt febris illa niſi ppter aliq̄
viſcerū calida apoſtemata. 56

Febricitanti ſudor ſupueniēs nō
deficiēte febre: malū. plōgat͛ enī
morbꝰ: ⁊ humorē plurimū ſignificat.

Adhũc aphoriſmũ ſuperiori cõtinuaſſet: vbi Sudor multus calidus dixit: ⁊ frigid⁹ melius eſſet. mõſtrauit tamẽ hic vnde malũ fit. non enim ſatis eſt: ꝙ morbus non deficiat: ſed etiã longitudinẽ ſuã nũciat. cauſam lõgitudinis mãm nimiã eſſe mõſtrauit: que qum ſit nimia: neceſſe eſt temp⁹ prolongetᷣ qȯ hanc cauſam conſumat. 57

A Spaſmo ⁊ tetano habito febris ſuperueniens ſoluit egritudinẽ.

Tetan⁹ eſt ſpecies ſpaſmi: in quo tamẽ qũo mẽbrũ ſit ſpaſmatũ non apparet: niſi quãdo ante ⁊ retro extenditᷣ equaliter. vnde ⁊ ꝓprie tetanus extenſio dicitᷣ. Spaſm⁹ ergo triplex eſt generaliter: aut eniȝ eſt ante: aut retro: vel tetan⁹. i. vtrũqꝫ. Cauſa ſpaſmi ſicut dixit hippocrates: aut plẽitudo eſt neruoſi mẽbri: aut inanitio ſut: qui ſpaſm⁹ qum acutã febrẽ ſequatᷣ: ex inanitione efficitur. ſi antecedat: neceſſe eſt ex plenitudine fiat. Et huic ſpaſmo ſi febris ſuperueniat: diſſoluitᷣ humiditas calefacta humiditate ſua: ad quem curandũ taliter medici intẽdũt. Qualiſcũqꝫ ſit poſt febrẽ ſpaſm⁹: mortalis eſt ⁊ peſſim⁹: q̇ v̇o ante nõ ſitr. 58

A Cauſone habito rigore ſuperueniente ſolutio fit.

Vt de rigore diſputaui: in eodẽ libro dixi cauſã quia rigor aliqñ ſit de hũoribus cholericis: velociter ſe mouẽtib⁹ in mẽbris ſenſibilib⁹: quẽ q̇ patiũtur nece eſt: vt ſudore ſuꝑuẽiente: vel cholerico vomitu ſoluãtᷣ: quia hũores cholerici qui mã ſũt acute febris exeũtes mũdificãt corp⁹: vnde ⁊ febris ſoluitᷣ. vñ hippo. Cauſa acute febris venaꝝ eſt ꝺ̃ſiccatõ in eſtate: que tũc hũores cholericos ſibi trahũt ex cholerico genere. 60

Tertiana uera ſi non iudicatur in ſeptem periodis longiſſima erit.

Nulla inter cauſon ⁊ t̃tianã differẽtia eſt q̃ſtum ad mãm vnde generãtᷣ. ambe eiȝ naſcũtᷣ ex cholera rubea. Sed tñ cauſon eſt qñ ipſa cho. dominetᷣ ⁊ augmẽtetᷣ ebuliẽs intra venas cuȝ ſanguĩe mixta. tertiana vera qñ moueatᷣ ꝑ corp⁹. Vera t̃tiana ẽ: q̇ nãm ſuã ſuat: in qua pura cho. ru. dñatᷣ ⁊ mlta. Tẽpore quoqꝫ eſtiuo regiõe: ⁊ etate infirmi: cõplexiõe ſimlr calidis ⁊ ſiccis: t̃tianam huiuſmodi nece eſt cũ rigore intᷣpolari: ⁊ cũ ſudore vel vomitu cholerico: ſiue cholerica egeſtione ſuã acceſſionẽ finiri: ſiue etiã cuȝ oĩbus his: Quod qñ ſit: exacerbatio ſua mlto minor eſt quiete. tota eiȝ interpolatio duob⁹ dieb⁹: ⁊ duab⁹ noctib⁹ cõpletᷣ. Vera t̃tiana nõ plus q̃ꝫ. xij. horis exacerbatᷣ: vñ hippo. Huiuſmõi tertiana lõgior in. vij. periodis finitᷣ. q̃ſtum eiȝ ꝯtinua in vna die facit tñ interpolata in vno ꝑiodo. vñ ⁊ iudicatᷣ ſm numerũ periodoꝝ. vñ hippo. hoc idem in ꝓnoſticis intẽdit: qñ q̃rtanã febrẽ noiauit dicens: Judiciũ q̃rtane eſt ẛꝫ hãc rõeȝ. Nos ãt ꝓuidẽtes q̃rtane ſiue tertiane criſes: ſm ꝑiodos iudicam⁹ eas: ñ ſm dies. Septeȝ ãt ꝑiodi tertiane vẽiũt in die ab initio. xiij. vbi alñ finitᷣ: neqꝫ. xiiij. expectatᷣ. qũo ãt ſe. acuta die termĩatᷣ. xiiij. ꝑacuta v̇o. vij. die: ſilr tertiana. vij. ꝑiodis: v̇iores eniȝ tertiane in vij. ꝑiodis termĩantᷣ. ⁊ ſic poſſibile ẽ ꝑacutas. v. vl. iiij. ſeu. iij. die finiri: ſilr ⁊ t̃tianas in eodẽ nũero ĩterpolatiõis: neqꝫ v̇a vij. ꝑiodos expectat. Hippo. hui⁹i t̃tianã alñ appellat verã: alñ abſolute t̃tianã: ſic ⁊ h̄. ꝯſueuit eiȝ ipẽ ⁊ oẽs antiq̇ febrẽ huiuſmõi his duob⁹ appellare modis. 60

Quibuſcũqꝫ aures in febribus ſurdeſcũt: ſanguis ex naribus fluẽs aut uenter turbatus ſoluit egritudinẽ

In apho. alio ante dixit ſurditatẽ eſſe: qñ humores cholerici ꝯſtipati caput aſcẽdũt: q̇ diſſoluũtᷣ qñ vẽter ſoluitᷣ. In h̄ apho. eadẽ noiauit: ẛꝫ ſan. fluxũ ſubiũxit. ſãguis eiȝ ex narib⁹ fluẽs: ſoluit ſurditatẽ in febrib⁹: ſi ñ inſtri audit⁹ eẽntia patiatᷣ. neqꝫ mirãduȝ ſi ceſſent accñtia: qñ purgẽtᷣ hũores generãtes ipſa. 61

Que iudicãtur in paribuſ diebus diſſcrita ſunt: ⁊ amica ꝯuerſiõis.

Hunc aphoriſmuȝ hippo. feciſſe ego non poſſum credere. eſt enim falſus: qum in ꝓnoſticis: ⁊ in hoc eodem libro dies creticos, per quaternariuȝ numerauit: ⁊ in epidimia mltos infirmos quibus criſis in. xiiij. venit ſcripſit: neqꝫ ſolum in. xiiij. ſed etiam in. xx. atqꝫ. xl. ⁊. lxxx. Iteȝ in. xxiiij. ſolet eſſe criſis: ⁊ in. xxxiiij. ⁊ prima criſis in quarto. quomodo hic ergo dicitur: Si in paribus non dimiſerit diebus: melius eſſet ſi in creticis diebus febris non dimiſerit ſcripſiſſet: ſicut in quibuſdã libris eſt inueniri: ſicut hic etiam ſequitᷣ. 62

Quibuſcũqꝫ in febribus quotidie rigores fiunt: quotidie febres ſoluuntur.

Rigores ſunt qum cho. mouetur: ⁊ per totuȝ corpus effluens in vnaquaqꝫ interpolatiõe purgatᷣ vñ neceſſe eſt vt febres ſoluãtur. Similr ſi tertiane ⁊ q̃rtane ſint: ſoluentᷣ ſm numeꝝ ſue interpolatiõis. poſtq̃ꝫ ſolent reuerti cum intᷣpolatiõibus alijs. ſi autẽ febres ſoluãtur: quedaȝ tamẽ qualitates male remanẽt intra corpus: que fuerunt cauſa reuerſiõis ipſaꝝ. 63

Quibuſcunqꝫ in febribus icteritia ſuperuenerit añ ſeptimũ diẽ: malũ.

Icteritia aliquando eſt qum chol. rub. per totuȝ corpus effunditᷣ: ⁊ maxime in cute ſm criſim. Aliquãdo eſt accidẽtalis ꝓpter paſſionẽ epatis qȯ tripliciter patitur: vnde icteritia generatᷣ. aut eniȝ durum apoſtema ſuſtinet: aut calorem: aut conſtipationẽ. Duruȝ apoſtema non venit ſubito: qum ſit malũ diuturnum: ⁊ longis diebus creatum. Calor ⁊ cõſtipatio poſſibile eſt vt veniat ſubito: ictericia aũt ante ſeptẽ dies de his duobus eſt: quia cholera rubea non potuit fluere: ⁊ per totũ corpus ſe diuidere: ſm criſim ante ſeptimũ dieȝ. Quod aũt dixit hippo. ictericiã ante ſeptimũ malũ eſſe: veꝝ eſt: etiaȝ neqꝫ poſt ſeptimũ veniẽs bonũ eſſe veꝝ eſt: ſed non certũ. hoc tñ hippo. bene dixit in aphoriſmo ſubſequenti: quia poteſt eſſe vt durũ apoſtema vel cõſtipatio. poſt ſeptimũ veniãt: neqꝫ cholera per totum corpus ſm criſiȝ ſe diuidat. Inuenitᷣ aũt in alijs libris alius eſſe finis huius aphoriſmi ſic: Niſi qñ de ventre nimia humiditas exierit. qȯ qui adiũxit cholerã diuerſaȝ per corpus exire cũ hũiditate illa: ⁊ morbũ illũ ſoluere ĩtellexit. 64

Quibuſcũqꝫ in febribus in ſeptimo aut nono aut undecimo aut q̃rto decimo die ictericia ſuperuenerit: bonuȝ: ſi non dextrum hypocondriuȝ durum fiat. ſi uero fit: non bonum.

Hic aphoriſmus ſuꝑiori eſt coniũctus: ut ſic dicatur: Icteritia ante ſepteȝ dies: ſine dubio maluȝ eſt. ſi ãt in vij. ſiue poſt: bonũ. niſi dextrũ hypocõdriũ duꝝ fiat: vñ epar intelligitᷣ pati: quod ſuperi⁹ dixi.

Sāguis enī ſanguis in epate nō pōt mūdificari:niſi fel totā amaritudinē ſibi cōmixtā ⁊ cholere ptinētē traxerit per vias:q̄ inť fel ⁊ venas ſūt epatis: ↄſtipatiōe īcuēiente il lis:ſiue ex apoſtemate:ſiue q̄buſlibꝫ alijs:neceē eſt ſangui nē nō mūdificatū per totū corpus diuidi: ⁊ ictericiā in de fieri. 66

IN febribꝰ circa uētrē cauma forte ⁊ cordis morſus:malum.

QUm cor audiamꝰ:os ſtomachi intelligimꝰ. Antiq̄ eiꝫ in h̄ ↄueniūt plīmi:vt dolorē huiꝰloci appellēt dolorē cordis. Morſus āt in corde:⁊ dolor vnū eē intelligiť ſm eos. Alij dicūt eū ītellexiſſe morſū in corde:ebulitiōeꝫ motꝰ cordis: quē inťpretati ſūt ſic dicētes: Ebulitio cordis ē motꝰ ſpiſſus:qui q̄ſi iectigatio q̄daꝫ eē videť. Cauma forte in vētre.i.ſtomacho eſt choru.in hac ſua tunica ſupiori feruor.vñ hūc feruorē patiētes morſū in ore ſtomachi pati neceē ē:⁊ cordis morſuꝫ h̄ eē intelligūt: hec ḡ accn̄tia iō ſūt mala.Si āt ex v̄bis hippo.morſū cordis ſpiſſum:⁊ velocē motū eiꝰ ītelligē velit: ⁊ maxie iectigatōeꝫ:hec accn̄tia ſūt mala:⁊ in vltimitate peſſima ſunt:quia vite fundam̄tuꝫ igneo calore eē calefactum oſtendunt. 67

IN febribus ex ſomnis timores aut ſpaſmi : malum.

IN alio p̄cedēti aphoriſmo hippo.mōſtrauit ſōnuꝫ nocēte: infirmis:quē mortalē dixit:⁊ vnde hoc firmareť ſubītulit:vbi inq̄t: Si deſipiētiā ſōnus ſedat bonuꝫ.q̄bꝰ ex v̄bis oñdiť ſōnū malū eē:cū quo deſipiētia nō ſedať:ſꝫ potiꝰ augmētať:⁊ etiā ab eodē efficiť. In h̄ etiā aphoriſmo mōſtrauit nocum̄tuꝫ ſōni.i.timores ⁊ ſpaſmū. loco āt ſpaſmi in alijs libris dolorē inueni. Mľtotiēs etiaꝫ vidimꝰ in morbis mortalibꝰ in ſōno timores:dolores:⁊ ſpaſmū fieri:que tūc ſubſeq̄ūť:qū mali hūores q̄ mā ſūt morbi: in ſōno caput aſcēdūt. Timores eiꝫ ſignificāt mľtos hūores qui ſunt mā morbi in ſōno aſcēdiſſe ad caput:⁊ īuoluiſſe cerebrū. Spaſmi v̄o inanitōeꝫ: tūc eiꝫ nā magis moueť interiꝰ q̄ꝫ exteriꝰ:⁊ ſic qui poſt cibū ilico dormiūt: grauitatē in capite patiunť Siľr qui ad ſōnū corpibꝰhūore plenis deueniūt:grauať ⁊ patiť eoꝝ cerebrū. Si eniꝫ hūores illi ſint melācholici: adſūt timores: in alijs ſpaſmi ⁊ dolores ſemꝑ: qꝛ ſōnꝰ cā eſt hoꝝ ꝓpter effluētiā hūoꝝ in viſcera ⁊ ceťa mēbra interiora. ſed tñ idem ſōnus maius dat iuuamētū in digerēdis hūoribꝰ. vñ dormiētes poſt ſaturitatē nō mľtū patiūtur:ſed alijs in his nō ſolū hūores in cerebro adunāť: ſed in ore ſtomachi:ideoqꝫ fumꝰ inde magꝭ aſcēdit. ſi tñ hi digeſti ſūt:ſōnus bonꝰ erit.ſi indigeſti:malus. 68

IN febribꝰ ſpiritus offendēs malum: ſpaſmū enim ſignificat.

OPortet eniꝫ aerē hic intelligi per ſpirituꝫ:qui eſt anhelitꝰ:ſic in ꝓnoſticis: ac ſi diceret:ſi aer qui eſt anhelitꝰ mutatꝰ ſit a vijs ſuis.i. ſi aliq̄d eū offenderit: ita vt trūceť:ſpaſmus ſignificať. Hoc eniꝫ nō ↄtingit:niſi qū lacerti:⁊ nerui mouētes pectus incipiāt ſpaſmari: q̄ ſi augmēteť ⁊ in alijs mēbris mľtipliceť:in ſpaſmū incidit infirmꝰ. Motus autē anhelitꝰ eſt duobus modis. vnꝰ in tractu aeris:⁊ moueť interiꝰ:alter emittēdo aerē qui moueť exteriꝰ. Aer aūt alꝭ offendiť qū anhelitꝰ trahať.⁊ hoc eſt q̄ dixit hippo. Tractus anhelitꝰ alꝭ mľtiplicať: vt poſt p̄orē tractū alter ſubſequi ilico videať:ſine q̄buſlibꝫ remiſſiōibꝰ. aliq̄n etiā offendiť emittēdo:ſic ideꝫ teſtať: Aliq̄n inq̄t aer in vijs ſuis offendiť: qū exterius egrediť: in q̄bus ambobꝰ vnus ſolus curſus anhelitꝰ ab eodē mōſtrať:in hoc v̄o oīs anhelitus offendiť. Si inquit aer in vijs ſuis exterius:ſiue interiꝰ:ſiue in vtriſqꝫ offendiť:malū eſt.hoc hippo.intendit hic. 69

IN febribꝰ acutis ſpaſmi: ⁊ circa uiſcera dolores fortes:malum.

FOrtes nāqꝫ dolores ex ſpaſmo ſunt.ſi ḡ ſpaſmus fiat in acutis febribꝰ:aut febres ↄ̄ſiccaſſe: aut nimiū hūores exuberaſſe ſignificat. 70

QUibꝰ urine groſſe: globoſe: pauce:nō ſine febribus mľtitudo ueniens:ex his tenuis iuuat.maxie uero talia ueniūt:q̄bus ex p̄ncipio : aut celeriꝰ hypoſtaſes fiunt.

URina eſt colamentū ſanguīs ex epate veniēs ad veſicā. Groſſe aūt ⁊ globoſe vrine:ex pigui ⁊ glutinoſa mā fiūt:vñ ⁊ pauce ſūt:qm̄ ex ipſa dēſitate exire ꝓhibētur. He aūt ſi mľte ⁊ tenues fiāt:iuuāt:qm̄ mām ſubtiliatā ſignificāt:qū iaꝫ nō ſit exeūdi impedimētū:maxie v̄o he illis euēiūt:in q̄bus vrine aut ſtatim a p̄ncipio: aut nō mľtū poſt p̄ncipiū hn̄t hypoſtaſim: grauis eiꝫ eſt materia. ꝙ vrinā groſſaꝫ dixit:nō ſufficit hippo. ⁊ ideo globoſam adiūxit:in quo oñdere nobis intēdit:aut q̄ꝫtitatē ſue groſſitudinis:aut diuerſitatē:qū fruſtra in ea appareāt diuerſa cārābis.i.globis ſiľia. In q̄buſdā libris loco globoſe limoſam inueni: ⁊ hoc in libris Timothei eſt inuēiri:⁊ itidem in libris Dionyſij. Sed hi ſi cū groſſitie ſua diuerſitatē hūoꝝ oñdere ītēderūt:nouū quoddaꝫ ſignificauerūt. Si aūt q̄ꝫtitatē groſſiciei ſolū:non magis aliq̄d: q̄ꝫ alij mōſtrauerūt. Sed hippo.in his v̄bis non ſe intēdiſſe mōſtrauit: niſi tñ vrinā paucā ⁊ globoſam:ſic poſt teſtať in ſubſeq̄ntibꝰ:qū mľtitudo veniēs ex his tenuis dixerit. Et ſi vrinā paucā ⁊ groſſaꝫ diceret:nō minꝰ ſignificaret.mľtis eiꝫ hec vrina ſine febribꝰ vēit: qū natura hūoꝝ abūdātiā expellat per renes.ſꝫ etiā hec vrina alꝭ nālit eſt in febribꝰ. neqꝫ q̄ſquā arbitrari pōt q̄re mutatō huiꝰ vrine in febribꝰ ad ↄ̄triuꝫ ſit illaudabiľ. Mutatiōes eniꝫ vrinaꝝ ⁊ in febribꝰ plīmū determiate in ſpiſſitudinē ſūt:qū morbꝰ accedat ad ↄ̄clinādū. Ad nihil ḡ aliud hippo.h̄ indicauit: niſi vt q̄ raꝝ erat oñderet nobis. aliq̄n enim in initio morbi: ſiue paꝝ poſt initiū:vrina pauca ⁊ groſſa ē cuꝫ fecibꝰ in fūdo: q̄ qū ſit:nō ſic alia vrina bonū ſignū erit.⁊ ſic ſi in tenui vrina in initio morbi ante digeſtos hūores hypoſtaſ appareat:ñ eſt laudabiľ. ſic etiā ſi vrina groſſa pauca in q̄ꝫtitate erit. nō enim per renes exire potuit.⁊ qū mali hūores plīmū purgētur:q̄ aūt remanet digeriť:neceē eſt ꝑ vrinā ſubtilē egrediať. hoc aūt planiꝰ q̄ꝫ ab hippo.diciť:qꝛ iṗe tenuē dixit abſolute. vrina nālis nō debet abſolute eē tenuis neqꝫ groſſa:ſꝫ inter vtrūqꝫ mediocris.i.groſſior ſubtili aquoſa.ſubtilior groſſa cārāboſa ⁊ trūboſa.⁊ neceē eſt vt ſit mľta: qꝛ qū p̄e ſua concluſione.i. opilatiōe prius non pōt exire: putrefacta oppilatiōe mľtam oportuit emergere. 71

QUibus urine in febribꝰ ↄturbate ⁊ ↄuerſe uelut ſubiugaliuꝫ:his capitis dolores aut adſunt: aut aderūt.

HUnc quidam cum ſuperiori continuant aphoriſmo dicētes: Quibus vrine ſunt conturbate ⁊ cōuerſe velut ſubiugaliuꝫ:dolores in capite aut adſūt aut aderūt.hoc q̄ dixit ↄuerſe:ↄtrariuꝫ ſupiori putāt eū poſuiſſe.i. tenuē. Alie v̄o ↄuerſe ītēdūt turbulēte.

Sed quia priores ſubtilē vrinā capitis dolores ſignifica
re putāt fallūť: qū ſemꝑ dolorez capitis turbulēta vrina
ſoleat ātecedere vel ſeq̄. Jtez hypo.vrinā hāc turbulētaz
voluit ītelligi:qū velut ſubiugaliū ſubitulit. Tales enim
vrinas:aut hūorū turbatio:aut ciboꝝ indigeſtio reddit:
quoꝝ fumoſitas ad caput aſcēdēs dolorē facit:qȯ fit qū
calor in groſſaꝫ mām incipiat opari. Uidemꝰ eiꝫ in exte
riorībꝰ qū calor ignis in q̄buſdā corporibꝰ opeť ventos
generari:⁊ mām inde turbari: ſic in cera:⁊ pice:⁊ reſina:
⁊ ſilibꝰ pōt inueīri. Quedā aūt huiuſmōi vrinaꝝ turbulē
te diu exiſtūt:q̄ ſcilicꝫ hypoſtaſim groſſam velociť faciūt
qȯ qū fiat velocitatē ceſſantꝭ morbi ſignificat: Que vero
hypoſtaſiꝫ nō faciūt:⁊ turbulēte exiſtūt:ſi fortis ſit v̄tus:
lōgū morbū ſignificāt:ſi debiľ:mortē. Sꝫ hec huiꝰ apho
riſmi ratōi nō attinet. Nos tn̄ ſubdidimꝰ:qū adiuuet:ꝙ
ad hūc apho.explanādū attinet:hoc ē ſi vrina inq̄t ē tur
bulēta nec̄e eſt vt aut dolores capitꝭ adſint:vľ futuri ſint
aut iā affuerit: ſic hypo.dixit.Groſſe eiꝫ vētoſitates cū ca
lore cito aſcēdūt caput:nō tn̄ nec̄e eſt in om̄i capitꝭ dolo
re huiuſmōi vrinā eſſe. Aliqn̄ eiꝫ dolor capitis ex ſolo ca
lore fit:vel ex cho.ru.ī capite:vel ſtomacho exn̄te:vel alꝰn
ex nimia hūiditate caput inhabitāte:alꝰn ex ꝯſtipatōe:ali
qn̄ ex groſſa capitis vētoſitate. in hoꝝ nullo nec̄e eſt vri-
nam turbari. 82

Quibus in.vii.terminātur:his nubem habet quarta die urina rubeam:uel alia ſm rationem.

Plurimi huiꝰ libri inťpretes hyp.in hac arte igno
rātes:ſic in mľtis locis:ita ⁊ in hoc apho.ſūt de
cepti:q̄ arbitrati ſūt alia ſm rōem dixiſſe:vt oñ
deret ſignificatiōes de ſōno: vigilijs:anhelitu:potiōe:vo
mitu:⁊ ſilibꝰ alijs in ꝓnoſticis mōſtratis: q̄ ſi ſꝫ ꝙ opor
tet appareāt:criſim in.vij.futurā ſignificāt. Quos ego di
co igrare ꝓnoſticoꝝ fundamentū:q̄ qū infirmi vigilāt:
plimū anguſtianť:⁊ febris augmētať:anhelitꝰ mutať qū
ad criſim apropiquať. Nō g̊ nec̄e eſt ex his ſignificatiōi
bus in vrina apparētibꝰ liberari his accn̄tibꝰ. Jntēdit g̊
qū Alia ſm rōeꝫ dixerit:alias ſignificatōes mľtas ſepius
apparētes: quas ignoraſſe credo libruꝫ hunc inťpretātes
Jſti enim feſtinauerunt ad interpretanduꝫ anteq̄ꝫ hypo-
cratis caperēt intellectū. Quarta enim dies ſic dixit hy-
po.nūcia eſt que mōſtrat q̄lis futura ſit dies.vij. Qēs er
go future ſignificatiōes coctōeꝫ ꝓcēdētes: ⁊ in ipa appa
rētes criſim ſignificāt in.vij.futurā.vn̄ nō ſolū in q̄rta ru
bea nebula in.vij.criſim ſignificat: ſꝫ alba adhuc certior
⁊ dignior: ⁊ hoc maxīe ſi media ſit nebula ⁊ ſuſpēſa: ꝯiū
cta ⁊ eq̄lis. Si aūt morbꝰ acutꝰ ſit:ſola mutatio coloris
vel liquoris.i.ſubſtātie vrine ad futuraꝫ criſim in.vij. die
ſufficit.Ubi grā:vrina tenuis ſi ingroſſeť in q̄rto die groſ
ſitie moderata: vľ vrina alba: ſi citrineť vt pomū citrinū
in his morbos hn̄tibꝰ pacutos nec̄e eſt criť die.vij.vēiat.
Hypo.aūt tn̄ vnā ſignificatōeꝫ noīauit.i.rubeā nebulaꝫ
ꝑcipiēs nos alias ſignificatiōes capere: ꝑ hāc oñdētes cri-
ſim futurā ſi ſint tales:q̄les innuit per iſtā.hec aūt ſigna
in die quā nūciam vocauit ſūt apparētia:ſic vrina:ſputa
⁊ egeſtiōes.hec eniꝫ ſemꝑ criſim futurā ſignificāt: ſed tn̄
nō ſemꝑ laudabilē. Jn hoc aphoriſmo ſolā rubeā noīa-
uit:q̄ raro apparet:⁊ eſt ſinglaris.alba eiꝫ ſepiꝰ apparet
⁊ in digeſtione certiſſima eſt. Si aūt hypo.tale q̄d de ru-
bea reticuiſſet: nullus in ea tantam vim inde eſſe crederꝫ
Rubeus eniꝫ color ⁊ſi ſalutē morbi ſignificet longiorez
eſſe:tamē demōſtrare ſolet.vn̄ hypo. in ꝓnoſticis:Uri-
na iquit ſi ſit rubea: ⁊ hypoſtaſ ſimiľr ⁊ leuis: ſignificat
morbū priorē longiorē:ſꝫ tn̄ ſaluberrimū. Sed adhuc de
bet inueſtigari:ſi rubea nebula quā apparentem in q̄rta
criſim futurā in.vij.dixit ſignificare hypo.ſi inquā appa
rens in aliqua alia nunciatura aliam futuram criſim ſi-
ue non futuram portendit in ſubſequenti cretica. Hoc
autem inueſtigari faciēdum eſt in infirmis. Huius enim
rubee augmētum non tale ⁊ tam certum:ſi in q̄libꝫ alia
appareat dat ſignū qualiter ⁊ quātū in quarta apparēs
dat iudiciū:niſi qū morbi motꝰ ſit velociſſimꝰ. Jn hac.n.
nebula ī q̄rta viſa:iā tēpis tantū ꝑťijt quātuꝫ vſq̄ꝫ ad.vij.
trāſiturū ē.hypoſtaſi enī apparēte rubea in quarta:poſ-
ſibile eſt criſim venire in ſeptima.ſed ſi in vndecia appa-
ruerit:īpoſſibile ē tres dieſ ſibi ſufficere ad faciēdā criſiꝫ:
neceſſe ē ergo plꝰ tēpis ſibi dari. Si igiť h̄ rubea appa-
reat:certū q̄dē bonū ſignificat. Uidi.n.multociēs huiuſ-
mōi ſignū apparere ī q̄rta ⁊ criſim deuenire ī vij. ⁊ vbi ī
vij.deuenire criſiꝫ in xiiij.⁊ vbi in ix. vidi criſim deuenire
ī xvij.⁊ vbi ī xi.criſis fuit in xx.⁊ vbi in xx.⁊ criſiſ in.xxx.
deuenit. 83

Quibus urine lipide aut albe: male: maxime ſi in phreneticis appareant.

Urine lipide huiuſmōi multā longiquitatē ſig-
nificāt decoctiōis ⁊ morbi:vn̄ ⁊ virtutē diſſolui
⁊ eſt mortale:ſicut videmus de febribus ⁊ phre
neſi.Ego aūt cōfirmo īfirmū huiuſmōi n̄ euaſiſſe: ſi inq̄ꝫ
talē habuerit vrinam:qū enī hic morbus de ſola ſit cho.
neceſſe fuit apparere vrinā cholericā . Sꝫ ſi vrina aquo-
ſa lipida appareat:multā longiquitatē coctiōis ſignifi-
cat:⁊ motū cholere ſurſū portendit ad caput aſcendere.
Aliqn̄.n.vrina ſolū eſt lipida:vel ſolū alba:vľ ſolū tenu-
is:⁊ tn̄ colores cholerici apparent ī ipſis: ſed qū aquoſa
⁊ limpida ſit in vltimitate cruditatꝭ eſt . Qȯ autem dixit
Maxīe ſi in phreneticis:in eis plurimū apparere inten-
dit:neq̄ꝫ ita eſt ſicut alij intelligūt: quaſi ī omni phreneſi
hanc videri neceſſe ſit.hoc aūt arbitrātes nō ſigna infir-
moꝝ intellexerūt ſm ꝙ oportet. Jnueni v̊o ī alijs librꝭ
taliter ſcriptū hūc aphoriſmū: Quibꝰ vrine limpide aut
albe male: ⁊ he ī phrenticꝭ appēt maxīe ſꝫ q̄ cura de lr̄a
curis:ī q̄bꝰ lꝫ diuerſ: ſenſus tn̄ vnꝰ ⁊ idē dīť. 84

Quibus hypocōdria ſuſpēſa ſūt:⁊ ſubrugiētia lumbi dolore ſupueniente:uentres his humectanť:ſi non uētoſitates erūpant:aut urine mľtitudo ſupueīat:ī febribꝰ uero fiūt hec.

Hic hypo.hypocōdria ſuſpēſa dicit ⁊ tumida eſ-
ſe:qȯ mľtꝭ ſit ex cauſ: Primo ex uētoſitate g̊ſſa
⁊ inflatia:⁊ hic loq̄ť de iſta. Fit aūt duobꝰ mo-
dis:vľ ī ꝯcauitate ſtomachi ſit:⁊ vicis ſibi locꝭn̄ cito diſ-
ſolubiľ:vľ aliq̄ cā accn̄tali: Jnť que duo hāc hypo.dīaꝫ
fecit.i.ſubrugiētia. Prima enī nō ſic habuit:ſꝫ ſub hypo
cōdria tetinoſitatē ⁊ tumorez quaſi vter . Altera habuit
rugitū:qui quaſi vox ē illiꝰ vētoſitatꝭ qū nec magna nec
mľta ſit. Hec aūt vētoſitas tēdit ad inferiora:qū hūidita
te ꝑua:q̄ qū deſcēder t cū ea: ⁊ tūor uſq̄ꝫ ad hypocōdria
deſcēdit quo ad inferiora dorſi ꝑuenerit:niſi quꝫ mēbra
illa diſtēdanť mēbra inferiora fiunt doloroſa . Aliqn̄
quoq̄ꝫ eadē hūiditas deſcēdit in vētrē:⁊ largo facto for
mine cogitur exire:ergo bene dixit qū diceret: Nec̄e eſt
his humectenť ventres:niſi feſtinēt ad uenas hūiditateſ
ille:⁊ tunc ꝑ anū exeūt vētoſitates . Aliqn̄ etiā vtrūq̄ꝫ re
dit ad venas.i.vētoſitas⁊ hūiditaſ:ſicq̄ꝫ ōniq̄ꝫ ad veſicas.
ꝙ ī febribꝰ dixit h̄ fieri:ꝯſuetudo ātiquoꝝ fuit qū diceret:

ille febꝛicitauit:vel febꝛes hũit:febꝛes intẽdere ſiñ caloꝛe apoſtẽatis:⁊ ſine vulneribus:⁊ paſſiõibus alicui mẽbꝛo ꝓpꝛie accñtibus.qui eiꝫ fabꝛicitãt ex apoſtemare lateris ſeu pulmonis ſeu cuiuſlibꝫ mẽbꝛi cõſueuerũt de his dicere pleureſi:periplemonia: ſplene: ⁊ ſimilibꝰ eos laboꝛare. Intẽdit aũt hic in febꝛibus duobus mõis: aut vt hec accidẽtia dicta ex febꝛibꝰ ſint: ꝗ nõ ſunt cũ apoſtematibus aut in hec mẽbꝛa veniũt nõ vẽtoſitatẽ:neqꝫ vꝛinã faciẽtia: neqꝫ ſolutiõeꝫ:quoꝝ cã qꝛ hec rugioſitas veniens in hec mẽbꝛa nõ ſm nature curſũ eſt:ſꝫ ſm moꝛbũ. 85

Quibꝰ ſpes ad articl'os apoſtẽa cõuerti: eruet ab apoſtemate urina groſſa ⁊ multa ⁊ alba facta: uelut in laborioſis febꝛibꝰ: Et maxĩe ſi q̃rtanis quibuſdã incipit fieri. Si uero ſanguis ex naribus fluat: ualde celerit̃ ſoluũtur.

Dixit aũ in articl'os laboꝛioſos euẽire aũ moꝛbũ apoſtema:⁊ etiã tũc ſi in moꝛbo laboꝛioſũꝫ fuerit illud mẽbꝛũ. Et his idẽ q̇bus moꝛbꝰ ꝓlõgat̃. qȯ fit ex ml'tis ⁊ groſſis hũoꝛibus. Si aũt nã ↄfoꝛtat̃ ad mũdificãdũ cũ vꝛina coꝛpꝰ: ab apoſtemare euadit infirmus. Tal' eiꝫ vꝛina ml'tã mãm phlegmaticã oñdit:ꝗ per coꝛpꝰ fluẽs in articl'os colligit̃:⁊ apoſtema ⁊ doloꝛẽ facit.ſed ſi in q̃rta die ꝗ eſt ſeptie cõtẽplaria hec vꝛina fiat: ipa mã per vꝛinã deducit̃:ex q̃ apoſtema futuꝝ erat. Qȯ aũt dixit ſanguinẽ fluere e naribꝰ:euacuatõeꝫ vl'em oſtẽdit cũ purgatiõibꝰ: q̃ ãtea ꝑ veſicã egrediũt̃:illiꝰ materie inq̃ꝫ purgatõibus: que futura ad articl'os fuerat ad apoſtema generãdũ. Et febꝛes laboꝛioſas ad ſil'itudinẽ hoꝝ intellexit:per q̃s alias daret intelligi. In ꝑma vo nũcia: fecit hũoꝛes fluere in vꝛine vias.hec febꝛis laboꝛioſa ſola velociter generat apoſtemata:nõ longũ expectãs tꝑs:ſicut quelibet febꝛis alia. Aliquãdo fiũt apoſtemata poſt auriculas in his febꝛibus:ꝑter ꝙ hũoꝛes deſcẽdãt ad inferioꝛa:vbi generat̃ apoſtema. ſed ſi caloꝛ ſit ml'tus:nec̃e eſt vt materia aſcẽdat ſupius: vñ vel apoſtema poſt auriculas gignitur: vel ſanguis fluxus e naribus. ꝙ qualiter apoſtema per fluxũ ſanguis velocius q̃ꝫ vꝛina ſoluit̃:nõ nec̃e eſt mõſtrare hic:qũ hoc oĩbꝰ pateat. vñ hypo. Si ſanguis fluat ex naribus valde celeriter ſoluit̃. vꝛina vo tẽpoꝛe ſoluit̃ longo. Quod dixit In q̃rtanis.i.die q̃rte: ad ſimilitudinẽ attulit.i.die nũcia. opoꝛtet aũt ſm hanc oẽm diem intelligi nunciam. 86

Si ſanguinẽ: aut pus minxerit: renũ aut ueſice ulceratõꝫ ſignificat

Qum vlcera in renibꝰ: vel veſica ſint: aut in loco vbi vena ſit:nõ parua:maxime cũ coꝛꝛoſiõe aliqua:nec̃e eſt ſanguinis mictura ſequat̃. Si autẽ eadem vlcera non in loco ſint:vbi vena ſit:neqꝫ ſunt coꝛroſiua:ſequit̃ ſola ſaniei mictura. Aliqñ etiã vlcera ſunt in vꝛine vijs:vñ iũgũtur ſanies ⁊ ſanguis. He ãt vie ſunt inter renes ⁊ veſicã.pñt eniꝫ vulnera eſſe in renibꝰ vel veſica. Poſſumus aũt intelligere in ſanguis mictura aliud eum intẽdiſſe:non eniꝫ ideꝫ eẽt dicere:ſanguinẽ mingũt: ⁊ ſaniẽ mingũt. Aliqñ eniꝫ apoſtema crepat̃ extra vrine inſtr̃a:⁊ tũc mingũt̃ duobꝰ vel tribꝰ diebꝰ ſanguis ⁊ ſanies:ſicqꝫ ceſſant. Sꝫ qui mingũt ſanguinẽ ml'tis diebꝰ: ⁊ mẽſibꝰ:ſignificant̃ eẽ in veſica vulnera:vel renibꝰ.põt aũt intelligi locꝰ vbi vulnera ſiũt ex doloꝛe: ⁊ ex exeũtibꝰ cũ vꝛina: que dicã poſtea. intẽdimꝰ ãt in vijs vꝛine ſicut in renibus vel veſica vulnera eſſe. 87

Quibus in urina groſſa: quaſi carniũ fruſta: uel ſicut pili ſũt: his de renibus exeunt.

Fruſta carniũ intelligimꝰ de renũ ſubſtãtia eẽ:ſicut pili nõ ex eoꝝ ſubſtãtia ſit ſeu eẽntia. In hꝰ aũt rebꝰ ſubſtãtiã renũ ĩpoſſibile ẽ diſſolui:qȯ ſi q̇s dixerit:nãm renũ neſcit.neqꝫ de ſubſtãtia veſice ſunt ſicut q̇dã arbitrati ſũt:qȯ eiꝫ inde diſſoluit̃:ſquamiſ aſſimilat̃:ſic̃ paulo poſt hypo.dicturꝰ ẽ. Eſt g̃ tal'r:ſicut ego ml'totiẽs vidi:lꝫ ml'ti medici expimẽtati raro ſe vidiſſe dicãt huiuſmõi urinã. moderni vo medici hãc paſſiõeꝫ vocãt piloꝝ generatõeꝫ:qꝛ qȯ in hac vꝛina naſcit̃:q̃ſi pili:⁊ maxĩe albi eẽ videt̃. Ego ãt expimẽto quẽdã vidi lõgioꝛes q̃ꝫ credi poſſet minxiſſe pilos: q̃ſi medietatẽ viniꝰ bꝛachij. Cã aũt fuit:qꝛ anteq̃ꝫ hãc vꝛinã haberet: ꝑ totũ ãnũ fabas fractas ⁊ ml'tas: caſeũ quoqꝫ recẽteꝫ comederat ⁊ ſiccũ. Itẽ vidi aliũ cã groſſe diete ſic vꝛinare. Hi eiꝫ hũoꝛes groſſi in renibus ꝑꝑ caliditatẽ incẽſi ⁊ exſiccati generãt pilos huiuſmõi. Curatio nãqꝫ huiꝰ moꝛbi teſtat̃ rõe eẽ ſic:q̇ eniꝫ hꝰ paſſi ſũt niſi cũ medicina ſubtiliãte:diſſoluẽte:⁊ incidẽte curati ſũt:⁊ cũ dieta hũectatiua. Si aũt in renibꝰ vel veſica adſint vulnera adeo magna:vt q̃ſi pili diſſoluãt̃ de hoꝝ ſubſtãtia:nõ hꝰ iuuãt ſꝫ potiꝰ nocent medicamĩa. Mirãdũ ẽ hypo.tal'r hãc paſſionẽ vocaſſe: ⁊ eũ detmĩaſſe:⁊ nõ paucos vſqꝫ ad pñs tꝑs ĩgraſſe. Nõ cuꝫ ẽt detmĩauit qũ de renibꝰ dixit exire: neqꝫ q̇cq̃ꝫ ſic̃ in coꝛibꝰ ſignificari dixerit:veluti ſiq̇s petrã mixerit:⁊ exire de renibꝰ diceremꝰ.nõ tñ ꝑtẽ ſubſtãtie renuꝫ:ſꝫ creari in renibꝰ diceremꝰ. Fruſta vo carniũ ꝑtes ſũt renũ inde diſſolute cã vulneꝝ.pili nõ ſil'r:ſꝫ creant̃ intra renes ſic̃ ⁊ lapides. Hic ãt aphoꝛiſmꝰ ſic male inuẽit̃ in q̇buſdã libꝛis Hñtibꝰ in vꝛina ſic̃ pilos carnis fruſta de renibꝰ habẽ ſignificãt. nullaqꝫ differẽtia ſit int̃ pilos ⁊ carnis fruſta: qũ tñ pili ñ aſſil'ent̃ carni. Ego ãt in renibꝰ ineẽ hꝰ patiẽtibꝰ nũq̃ꝫ vidi:ſꝫ in febꝛibꝰ vidi:q̃ſi fruſta carnis egredi in vꝛina: cuiꝰ inq̃ꝫ vꝛina oꝛobo aſſimilabat̃ ꝗ de groſſo ſanguine generat̃ ex caloꝛe renũ ſeu epatis incẽſo ẽ. Fruſta ãt carnis in vꝛina ſana nũq̃ꝫ vidi. Põt g̊ vꝛina groſſa intelligi vꝛina nãl':ꝗ groſſa ẽ q̃tũ ad tenuẽ:groſſe ⁊ tenues vꝛine qũ ſint ↄ̃rie in vltimitate ſũt intelligẽde:abuſiue tñ mediã noĩbꝰ extremoꝝ al'n poſſibile ẽ eẽ vocatã: vtpote ſi cõꝑemꝰ aliq̃ꝫ vrinã ad tenuẽ:vocamꝰ groſſaꝫ:⁊ ecõuerſo. Qũ igit̃ tal'r hypo.dicta ↄſideret̃:hꝰ erit aphoꝛiſmi ſẽſus: Hñtibꝰ ĩ vꝛina ſua ñ tenui fruſta carnis ꝑua: vl' ſicut pilos de renibꝰ exire ſignificat. ꝙ ſi vꝛina ſit tenuis: paſſiões erũt iuuẽis:qȯ fere tãget ĩ apho.ſubſeq̃nti. 88

Quibus in urina pingui exñte furfura mingunt̃: his ueſica ſcabit.

Urina tenuis ñ ex q̃litat hꝰ eſt venaꝝ hõis: nõ tenuis vo:ſꝫ mediocris: quã hypo.pinguem dixit. Quicq̇d in vꝛina exeat in renibꝰ vl' veſica eẽ paſſionẽ ſignificat:ſic̃ hypo.dixit: Quibꝰ in vꝛina pĩgui exiſtẽte mĩgunt̃ furfura: qũ hec nõ ſint de vena:ↄſtat eẽ de veſica: qꝛ nõ eẽ de renibꝰ dictũ eſt ſupiꝰ: de vena vo ñ eẽ ꝑamẽtũ mõſtrat vꝛine: tñ aliqñ exit de vena:ſic̃ de veſica ex ſanguis incẽſiõe:ꝗ fit ex caloꝛis vltimitate:qui ſanguis ſi groſſus ſit plus feſtinat incẽdi: maxĩe ſi ſit ſic̃ fex vini:quã fecẽ nigrũ hũoꝛẽ medici vocant. Et ſic̃ in ſcabie excoꝛiat̃ cutis ſupficies coꝛio tirie aſſil'ata. Itidẽ ⁊ inteꝛioꝛa mẽbꝛa interius paſſa. Si g̊ vena vel veſica ſcabiat: nec̃e eſt vt qũ vꝛina exeat coꝛtex: ſic̃ furfura. põt aũt per vꝛinã intelligi vnde coꝛtex venit.ſi enim vꝛina eſt tenuis paſſio eſt in venis:ſi vo non tenuis:in veſica erit. 89

Quicūqȝ ſanguinē ſponte mingūt
his de renibus uene rupturā ſig
nificat.

Quod Spōte.i.ſiñ cā dixit: vł ſine māifeſta cauſa
exteriori: vel ſubita ſine ꝑcedētibꝰ accñtibꝰ pōt
intelligi: ſicut videmꝰ vulnera in veſica cōcreari
īpoſſibile ē ibi venaȝ crepari ꝓp młtitudinē ſāguis: ſicut
ſolet in renibꝰ eadē cā fieri. neqȝ eiȝ ſanguis in veſice co/
laꝛ venis: ſicut in renibꝰ ꝑpēdiꝛ colari: neqȝ ad eā ſāguis
effluat: niſi q̃ꝫtū ad eaȝ nutriēdā ſufficit. Vene aūt qū cre
panꝛ: ſanguis exit purꝰ ſanꝰ ⁊ ſubitꝰ. qū aūt tm̄ ꝑforenꝛ
vt iñ ſanguis emittaꝛ: ſȝ ſicut ſudor: ⁊ paulatī ſtillās egre
diꝛ: ⁊ vrina q̃ſi ſanguini eſt mixta. Aliqñ tñ ſāguis de ve
ſice venis exit corroſis: ſȝ añcedūt ſigna ꝙ veſica ſit vulne
rata. ſ. dolor ⁊ ſanies in locis ſuis: ⁊ aliqñ fruſta de veſi/
ce ſubſtātia. Bonuȝ g̃ eſt ꝑ ſpōte intelligi ſubito: ſȝ ñ ſine
cā māifeſta. Aliqñ eiȝ de renibꝰ ſine exteriori cā młtꝰ ſan
guis egrediꝛ: qū vene ī eis crepāꝛ: vel qū ſanguis ī eis au
gñtaꝛ: vł ex nimio ſaltu: caſu quoqȝ vł ꝑcuſſiōibꝰ. 90

Quibuſcūȝ ī urinis harenoſa ſbſtāt
his ueſica aut renes lithiaſiȝ hñt:

Non ē nec̃e harenaȝ mingētibꝰ lapis in veſica ſꝑ
cōcreaꝛ: aliqñ eiȝ ⁊ in renibꝰ generaꝛ. error aūt
in hoc aphoriſmo ē aptus. ſȝ aut hypo. medieta/
tē aphoriſmi ꝑtermiſit: aut poſt eū librū ſcribens h̶ negle
xit: q2 vbicūqȝ concreaꝛ lapis: non ex nec̃itate vrina hare
noſa erit.
91

Si ſanguinē mingūt aut trūbos.
⁊ ſtrāguriaȝ hñt: ⁊ dolor icidit in
pectinē ⁊ ſb̄ uentre ⁊ pitencon: circa ue
ſicam dolorē ſignificat.

Finis huiꝰ aphoriſmi inuēiꝛ ſcriptꝰ duobꝰ mōis
alij eiȝ dolorē ſcribūt: alij paſſiōeȝ: ſȝ nulla v̄boꝝ
boꝝ eſt differētia. In alio ē error: qū eiȝ circa ve
ſicā hypo. dicit paſſionē: in veſica ſolū eē intelligūt: Sed
tñ paſſio iſta oīni inſtr̄o vrine ē cōmixta. i. veſice: renibꝰ:
⁊ vijs vrine: q̄ inꝛ renes ⁊ veſicā dicte ſūt eē. bonū g̃ eſt ex
v̄bis ſuis intelligi circa veſicā: nō ſolū in veſica: ſȝ in ceꝛis
vrine inſtr̄is. qđ ſi ſic ītelligaꝛ: planior erit ſenſus apho/
riſmi. nō eiȝ dixit circa veſicā vlceratōes: ſȝ in veſica. 92

Si ſanguinē aut pus mingūt: aut
ſquamaſ: ⁊ odor grauis ueſice ul
rationē ſignificat.

Sanies ⁊ ſāguis cōmixta in oībꝰ inſtr̄is vrine ſi/
gnificāt eē vulnera: ſȝ fetor ꝓꝓus eſt veſice mor
bꝰ: ⁊ magiſ ſquame. Inuēiꝛ āt ī libris ꝑlibꝰ Que
mingūt ſanguinē: ⁊ ſaniē: ⁊ in pluribꝰ Vel ſanguinē: vel
ſaniē. quoꝝ quodcūqȝ ſit vlceratōeȝ portēdit: tñ ꝑor intē
tio vtrūqȝ teſtaꝛ: vel ſemł ſanguinē: vel ſemł ſaniem. 93

Quibꝰ in urinali uia puſtule naſcū
tur: ſanie facta ⁊ erupta: ſolutio
fit morbi.

Iſte aphoriſmꝰ ex nimia breuitate videꝛ eē ſuꝑ/
fluus. nulli eniȝ dubiū eſt q̇n apoſtemate in vri
nali meatu nato: ⁊ facto ſamoſo: ⁊ erupto: fit
morbi ſolutio: ſȝ inueſtigās ꝑſpicaciꝛ inuēiet vtile eē: pu/
ſtulas has ſꝑ ſeq̄ꝛ ſtrāguria: q̇bꝰ ſolutꝭ ⁊ ſtrāguria ceſſa
bit. Sed oblitꝰ ſuȝ cuiuſdā rei: de qua ſophiſte me redar
guēt. Sed forſan hypo. voluit: vbi ſanie facta vel erupta
ſtrāguriā ſolui. Aliqñ eiȝ in his locis puſtuł natis: nō tñ
ſanies fit: ſȝ potius puſtule ꝑ ſe deficiūt. Sȝ hypo. vtrūqȝ
intēdēs: hāc ſubintulit quaſi planiorem. 94

Urina multa facta noctu: modicū
ſeceſſū ſignificat ⁊ ecōuerſo.

Nulli dubiū eſt q̇n qū hūiditas młta de vētre in
venas effluat egeſtiōeȝ deſiccet ⁊ minuat: ⁊ du/
ceꝛ ꝑ ſeceſſū qđ ꝑ vrinā duci debuerat. qđ ꝯſtat
q2 qū exit cū fece cibi egeſtio liq̇dior ⁊ maior fit: ⁊ vrinā
palā eſt minorari. h̶ aūt īnuit vt mōſtraꝛȝ q̄liter ſiccitas
⁊ effluētia vētris medicēꝛ: ſm̄ ꝙ expedit. qū g̃ liq̇dior eſt
vēter q̄ȝ oȝ potꝰ minuiꝛ: ⁊ ad veſicā deriuaꝛ. ſi āt ſit ſicci/
or: potꝰ maioreꝛ: ⁊ q̃ꝫtū poſſumꝰ ne in venas exeat ꝓhi
beaꝛ. Duciꝛ eiȝ tūc ꝑ vrinā: qđ ꝑ ſeceſſū ōbebat duci. No
ctu aūt dixit: q2 tūc eſt tp̄s digeſtiōis.

¶ Finit particła quarta. Incipit q̇nta.

Spaſmus ex helleboro:
mortale.

Conſuetudo fuit ātiquo
rū: qū dicerēt helleborū
abſolute ītelligere albū
quē inq̇unt qui biberit:
⁊ ſpaſmus purgato ſuꝑuenerit: mortale. Sed tñ h̊ accñs
in initio purgatōis nō mortale erit ſicut alie potiōes ſūt
mortaleſ: q̄ vt fuerit ebibite ſunt ilico ſuffocāteſ. ꝑiclitāꝛ
ergo qū tñ noueāꝛ: anguſtieꝛ in vomitu: vñ neruus pa
tiꝛ ex cerebro deſcēdēs ori ſtomachi cōiūctꝰ: ⁊ ꝑ eū nec̃e
eſt os ſtomachi patiaꝛ. Videmꝰ eiȝ młtotiēs hoīes pati/
entes in ore ſtomachi maximū dolorē habē: q̄ tñ hellebo
rū nō biberūt. ex dolore āt illo ſpaſmꝰ ſuꝑuēit: ſic vidimꝰ
ī quodā iuuene heruginē eris vomēte. Certiꝰ eī hec heru
go eris vocaꝛ q̄ȝ vomitꝰ. Fuit ei herugo in colore liuida
īmo in oīni q̄litate cōmota: q̄ herugine vomita ſpaſmus
ſubſecutꝰ eſt: erugine v̄o purgata ceſſauit febris: ⁊ ſtatī a
ſpaſmo liberatꝰ ē. Poſſibile ē g̃ ſic diximꝰ vt bibētes hel
leboꝝ albū ſpaſmū patiāꝛ ꝓpꝛ colligātiā oris ſtomachi:
⁊ nerui in doloribꝰ. Aliqñ ꝓpter nimiā īanitiōeȝ patiūꝛ
ſpaſmū bibētes helleboꝝ albuȝ: ſicut accidit ſepe iuuēibꝰ
cho. ⁊ hñtibꝰ ſolutionē nimiā. vñ in ſuis corꝑibꝰ quedaȝ
mēbra: ⁊ maxīe lacerti ſpaſmāꝛ. De plēitudine aūt ſpaſ/
mū mōſtrauit eē curabilē: ſȝ de inanitōe neruoꝝ: ⁊ de ſic
catōibꝰ ſpaſmꝰ eſt incurabił. Aliqñ quoqȝ ſpaſmꝰ eſt ex
colligātia in dolore: quē neglexiſſe eū nō debemꝰ exiſti
mare. qū eiȝ ꝑ̄us dixerit ſpaſmū de inanitiōe ⁊ plēitudīe
fieri: ille etiā q̄ eſt ex colligātia intelligiꝛ: ⁊ aliqñ etiā ſin/
gultꝰ vēit ꝓpter dolorē ⁊ pūctiōeȝ ſtomachi vel nerui.
hoc āt genꝰ ſpaſmi ex helleboro ſolet naſci: nō tñ hypo.
noīauit: ſȝ poſſumꝰ ītelligere hūc ſpaſmū eē de inanitōe
q2 oīs res pūgitiua ē deſiccatiua. Hec ſūt genera ſpaſmo
rū ex helleboro vēiētiū: neqȝ aliq̇s eſt curabił: niſi q̄ cum
dolore ⁊ pūctura ꝓp motuȝ vomēdi vēit: q̄ eiȝ eſt de ſicci
tate īcurabił ē. Vñ g̃ hypo. dixit: qū Mortale dixit. Qui
dā eiȝ ſpaſmi ad curādū duri: vnꝰ tñ incurabił eſt. 2

In uulnere ſpaſmus ſuperueni
ens: mortale.

Sicut aūt ſpaſmum de helleboro mortale dixit ⁊
ꝑiculoſuȝ eſſe intēdit: ⁊ plurimos tñ inde mori:
ſic ⁊ his ſuꝑueniētē ex vulnere in ꝑ̄ncipalibꝰ mē
bris facto: vt ē cerebrū vł epar: vel in neruoſ locis teſtaꝛ
eē mortale: ſȝ tñ quotiēſcūqȝ ſuꝑuenerit ñ nec̃e ē iñ mori.

plurimoſ g̃ mori: ⁊ nõ oẽs intẽdit: ſic̃ ⁊ ĩ plurimis loc̃ſ ſignare mortẽ mortale dixit: ⁊ nõ oẽs dixit moriũť: ſ3 plurimi Spaſmi in vulnere venientis cauſa tumor ſupueniens eſt ⁊ apoſtema: q̃ ſi ſint in neruoſis mẽbris ſicut põt videri: ſp ſpaſmať p̃mũ loc⁹ apoſtemati: vel tumori vicin⁹: deiñ aſcẽdẽs paſſio huiuſmõi vſq3 ad fũdamẽtũ: vel initiũ neruor pueñit: ⁊ poſt patieť totũ corpus. 3

SAnguine multo fluente: ſpaſm⁹ innat⁹: aut ſingult⁹: malum.

NOn ẽ intelligẽdũ h̃ idẽ intẽdiſſe: ⁊ qõ ſupius. cõſueuit eĩ3 mlť locis dicẽ mortale: ⁊ mortẽ ſignificare: ſ3 tñ nõ equalr̃: vñ ⁊ h̃ mortale nõ ſil'e eſt ſupiori: ſ3 min⁹ mortale. Hic ãt ſpaſm⁹ q̃ de mlťo ſanguinis eſt fluxu: vn⁹ eſt de ſupiorib⁹: quia cauſa eius de inanitiõe eſſe cõprobatur. 4

SPaſmus innat⁹ ⁊ ſingult⁹ poſt nimiam inanitionez: malum.

QUod ãt dixit hellebor bibẽtes pati vniuerſalr̃: h̃ repetit: vt nõ ſolũ ex helleboro ſpaſmũ eẽ õberet intelligi: ſ3 ex oĩm purgatõe ad vltimũ ducẽte: neq3 tñ min⁹ piculoſus ẽ: h̃ ex inanitõe q3 qui ex helleboro ſolo dict⁹ ẽ vẽire: ſ3 ẽt piculoſi⁹ h̃ qm̃ ex inanitõe ẽ Singult⁹ ẽt ẽ ſpaſm⁹ quẽ os ſtomachi ⁊ meri: ſicut mõſtrauit alias patiũtur. 5

IN moderata purgatõe ſpaſmus aut ſingultus innat⁹: malum.

SPaſm⁹ ẽ mot⁹ inuolũtari⁹: ⁊ volũtaria obtinẽs loca. Sigult⁹ eſt ſpaſm⁹ ſtomachi nimiũ pleni aut deſiccati: aut mordicatiõe: aut irritatõe aliq̃ incitati. Oĩs eĩ3 ĩmoderata purgatio peſſima ẽ: ſoluiť ãt per repletionem. repletio vero ſpaſmo p̃ũte: aut ſingultu nequit fieri. 6

SI inebriat⁹ aliqs repente ſine uoce fiat: ſpaſmo inato moriť: ſi nõ febris accepit eũ: aut añ horã ſm quaz crapule ſoluunť locut⁹ fuerit

HUiuſmõi ſpaſm⁹ de neruor ẽ plẽitudĩe. Uinu3 eĩ3 vniuerſalr̃ ĩplet neruos: q3 calidũ eſt. oĩe ãt calidũ cito pforat corp⁹: maxĩe ſi vinũ ſit ñ groſſum. vñ q3 vinũ mlťũ ebibitũ ⁊ calidũ: ⁊ cito corp⁹ pforatiuũ: ⁊ neruos ĩplẽs cito facit ſpaſmũ. S3 tñ alñ bonitate ſua qõ infirmũ fuit reſtaurat cito. ſi ãt loc⁹ tal' ſit q̃ reſtaurari nõ poſſit: ſpaſm⁹ ille cito mortẽ infert. Inueſtigare o3 ꝓꝑetatẽ hor vbor: ſ3 q̃ Repẽte ſiñ voce dixit. H̃ eni3 ↄtingit qũ ſenſus ⁊ mot⁹ auferũť corpi: ⁊ accñtia h̃ apoplexia ↄſueuerũt vocari. hypo. ãt mõſtrauit naſci ex neruor patiẽtib⁹ fũdamẽť. Impoſſibile eĩ3 eſt corp⁹ totũ ſpaſmeť: ſi nõ cerebru3 h̃ patiať: aut ex ſe: aut ex alior neruor vel mẽbror colligatiõib⁹. Ebrietatẽ aũt antiq̃ intellexerũt capiť eẽ paſſiõe3: pp vinũ nimiũ. noiať aũt lingua grecor craſelios: abuſiue a craneo tractu3: ſelios võ iectigatio. Hypo. võ qũ Añ horã inq̃t veniẽs: ſ3 quã crapule ſoluũť: tp̃s intẽdit qõ nõ laudabile ẽ in oĩm eq̃liter hoĩe. ſũt eni3 hoĩes q̃ ſecũda diſſoluũť die ab ebrietate: q̃dam eadẽ nocte: q̃dã tertia die: q̃ oĩa ↄtingũt ſ3 q̃ vinu3 eſt vtuoſũ: ⁊ ſm nã3 ⁊ vtutẽ bibẽtiũ. ſic̃ aũt nõ oẽs cibu3 digerũt eq̃liter: talr̃ ⁊ vinũ bibẽtes: non ab ebrietate ſua equalr̃ diſſoluũť. vñ nos o3 expectare lõgi⁹ tp̃s ebrietaťdiſſoluẽde. ſi autẽ tũc febris nõ ſupuenerit: neq3 ebrietas diſſoluiť: neq3 ille locut⁹ fuerit: ſpaſmo ĩnato moriť. 7

QUicũq3 a tetano apprehendunť: in q̃tuor dieb⁹ moriunť. Si uero hos effugerint: ſalui fiunt.

TEtan⁹ ẽ morb⁹ pacut⁹: ab vtriſq3 ſpaſmi motib⁹ ↄtrariis cõpoſit⁹. vñ nec̃e eſt in fine velocẽ eẽ. nã q̃ũt fortẽ motũ hũc nõ põt pati: ⁊ lõgitudinẽ tẽporis. Criſ g̃ ſua ĩ p̃mo o3 eẽ piodo: ſinaũt ẽ mortale. 8

EPilepſie qb⁹ añ iuuentutẽ naſcũť mutatõez hñt: qb⁹ uero poſt uigeſimũq̃ntũ annũ: cõmoriunť plurimũ.

IMmutatio morbor certa eſt: qũ de mẽbris mutẽtur in mẽbra. Aliqñ aũt abuſiue q̃lib3 alťatio morbi diciť mutatio. ſ3 q̃dã dicũt h̃ eẽ nõ mutatiõe3 morbõr: ſ3 poti⁹ curatiõe3 eor quã hypo. talr̃ ĩtellexit. Mã aũt epilepſie groſſa ẽ: ⁊ phlegmatica: ⁊ frigida. Curatio g̃ hui⁹ ẽ cũ immutatõe etať de hũiditate in ſic. cũ exercitiis ⁊ deſiccatiua dieta: ⁊ medicina huic morbo ↄ̃ria. Hic aũt hypo. ſolã pp etatẽ dixit mutatõez. Si ãt bene ĩueſtigauerim⁹ curã medicãdi huiuſmõi ĩfirmos facilẽ inueñiem⁹: q3 iſtud qõ dixit dedit ĩtelligẽ alia huic morbo ↄ̃ria. Itẽ hypo. in mlťis locis h⁹ libri: Epileptic⁹ inq̃t iuuenis cũ ĩmutatõe etať r̃giõis ⁊ diete euadit: ſic ⁊ hic epilepſie ante pubertatẽ veniẽtes mutãť qu3 pubeſcũt: ſi võ poſt. xxv. ãnos cõmoriũť. vbi ĩtẽdit tp̃s pubeſcẽdi: qõ a. xiiij. ãno incipit: in. xxv. annis finiť. Quicũq3 võ añ pubertatẽ hãc habuerit: euadit in tp̃e pubertať: ſi ſm q̃ o3 adiut⁹ fuerit. Dico ãt q̃ ſi in alťa3 etatẽ euenerit: ⁊ ſe adiuuare voluerit ſanari põt: ex negligẽtia eĩ3 ſua nõ ſanať añ. xxv. ãnor etatẽ. Qõ ãt dicit: Si poſt. xxv. ãnũ venerit ĩpi cõmoriũť: q̃ iam. xxv. ãnos trãſierit intẽdit. Epilepſia ergo añ pubertatẽ vẽiẽs diſſoluiť in pubertate. Si autẽ poſt pubertatẽ. i. a. xiiij. annis vſq3 ad. xxv. venerit: põt ſanari: ſi nõ neglexerit. Si poſt. xxv. in q̃buſdã libris ĩnueñ poſſibile ẽ illi cõmori. i. in ea moriũť plurimi. 9

QUicũq3 pleuretici fc̃i: ĩ xiiii. dieb⁹ nõ purgãť: hi ĩ empima tranſeũt

COnſueuit hypo. dicẽ purgatõez materie pleureť cũ ſcreatu ſputi ⁊ mũdificatiõe ſui: q̃ oĩa inueñiũtur in pitonoxiomaton: ⁊ in ꝓnoſticis. H̃ ãt tp̃s ſue mũdificatõis ẽmiauit: ſinaũt in empima ĩcidit. Empima aũt eẽ intẽdit: aut oẽm ĩmutatõez apoſtẽať in ſaniẽ ſic̃ in loc̃ mlť ꝓnoſticor ẽ inueñiri: aut fluxũ eiuſdẽ ſaniei in ſpaciũ qõ ẽ inť pect⁹ ⁊ pulmonẽ: ⁊ ẽ mediaſtinũ: q̃ vtraq3 vẽiũt. qũ pleuretici nõ mũdificãť ſputũ: ſ3 tñ fluxũ ſaniei ĩ ſpaciũ mediaſtinũ pectoris dixit ⁊ pulmõis. 10

PTiſis fit maxime ĩ etatib⁹ a xviii. annis uſq3 ad. xxv. annũ

IN ãteriori aphoriſmo vẽiẽtes ſ3 etates mõſtrauit morbos: dicẽs iuueñib⁹ vẽire fluxũ ſanguinis ⁊ ptiſi3. h̃ numer ãnor intẽdit: qõ ego explanare volo. Quare iuuenes hũc morbũ incidãt: ſupi⁹ dixiſſe memini. Ptiſ ẽ vulneratio pulmõis: ⁊ ↄſũptio toti⁹ corporis: ſicut ⁊ ſãguis ſputũ: pulmõis ſeq̃ť vlceratio. Eſt ãt ſãguis ſputũ cognatũ huic etati: g̃ ⁊ pulmõis vlceratio: q̃ ptiſis diciť: vicini tñ ſũt huic affectiõi ⁊ paſſioni: quotquot ſũt ſtrictor pector: ⁊ tortor cruriũ: ⁊ lõgũ hñt collũ: ⁊ pect⁹ tenue: ⁊ hũeros eleuatos. h̃ hypo. dicẽs ptiſi3 a. xviij. ãnis vſq3 ad. xxxv. ãnũ: nõ intẽdit ſpaciũ eor eſſe eq̃le: qõ ſi pſpicaciť intẽdam⁹ ver eẽ inueñiem⁹. anni eni3 pueritie ſunt a. xviij. vſq3 ad. xxv. ⁊ a. xxv. vſq3 ad. xxxv. ſũt iuuentutis anni. 11

Qualicūqꝫ ſqnātiā effugiūt: ⁊ ad pulmonē eis ꝯuertit̃ i diebꝰ vij. moriunt̃: ſi uero hos effugerit empici fiūt.

Hic hippo. innuēs mutationē morbi de gutture ad pulmonē dicit occidere añ. vij. dies. ⁊ veꝝ poteſt eſſe: qū ſuffocet. pōt etiā trāſire. vij. dies: quꝫ mā mutata in ſaniē empicos faciat. Cognoſcit̃ autē ad pulmonē migraſſe rōne pulſus: nā durꝰ ⁊ iordinatꝰ ⁊ ineq̄lis ad ꝓ̄ncipale mēbꝝ tranſlatā ſignificat māꝫ. Mollis aūt ⁊ equalis ⁊ ordinatꝰ cū bona reſpiratōe ⁊ equali certam dimiſſionē ſignificat. 12

Qui a ptiſi moleſtāt̃: ſi ſputū q̄lecūqꝫ expuūt gue fetet ſuꝑ carbones effuſuꝫ: ⁊ capilli a capite defluūt: mortale.

Hic ptiſim itelligit vulnera pulmonis: in q̄bꝰ ſputa ꝓiecta mōſtrauit ꝓbare: ſi ſuꝑ carbones expuunt: ⁊ ſputū putruerit: ſic dixit añ i vulneribꝰ veſice: Si vrina fuerit ⁊c̃. Dicit aūt Si capilli a capite fluūt mortale. ⁊ veꝝ eſt: q2 ſignificāt nutrimentū ablatū eē: fetor vͦ corruptionē humoꝝ: ⁊ ꝯſumptionē membroꝝ ſolidoꝝ ſignificat. 13

Quibuſcūꝫ ptiſicis capilli defluūt: diaria ſuꝑueniēte moriunt̃.

In h̄ loco ptiſicos dic̃ morituros: in q̄bꝰ quꝫ capilli cadūt mōſtrauit iam q̄d ſignificat. ⁊ docuit q2 defectionē ſignificat hūoꝝ q̄ ſunt nutrimētū capilloꝝ. Si aūt diaria ſuꝑuenerit: vicinos dixit eſſe morti. ⁊ veꝝ eſt: q2 diaria ex defectōe eſt virtut̄ ꝯtētiue: ⁊ ipa augmētat multomagis defectionē virtut̄. 14

Qualicūqꝫ ſanguinē ſpumoſū expuunt: his ex pulmōe eductio fit.

In q̄buſdā libris inuenit̃ ꝙ expuūt ⁊ vomūt: ⁊ multos iterꝑ̄tantes ita legētes cōꝑimꝰ: dicētes eū in vomitu itelligere multaꝫ q̄ātitatē voluiſſe: ſꝫ mētiunt̃. Uidemꝰ aūt multos ſanguinēꝫ de pulmone ſpuētes: neqꝫ tñ vomētes. abuſiue ḡ Euomūt dixiſſet. nō enī eſt ſanguis ſpumoſus ſi ſit multꝰ: ⁊ ideo de pulmone exibit. ſi vͦ paucꝰ ſit: nō ideo inde erit: ſꝫ de aliis locis ſm̄ eos. Et ſanguis ſpumoſus exiens cū tuſſi oñdit vulnera pulmonis: neqꝫ tñ qū vulnera pulmoni affuerit neceſſe ē ſemꝑ ſanguinē eſſe ſpumoſū. multotiēs. n. hoīes videmꝰ de alto cadentes: ⁊ alios aliis collidētes: alioſqꝫ ſe inuicē ꝑcutiētes: ⁊ alios ſuꝑ alios ſic athletas cadētes q̄ cū tuſſi multū ſanguinē expuerūt: bōi coloris ⁊ nulliꝰ odoꝛ̄ mali: q̄ tñ ſāguis d̄ vena rupta pulmōis vēit. 15

Ptiſi habito: diaria ſuperueniente mortale.

Antea dixit: Si ſanies fetuit ptiſic̄: ⁊ capilli ceciderit: ⁊ diaria ſuꝑuenerit: mortale. h̄ aūt abſolute poſuit diariā: ⁊ ſaniē reticuit: mōſtrans eā ſufficere ad ſignū mort̄: ſed tñ non ita vicinari ſicut ex cadentibꝰ capillis. 16

Qualicūqꝫ ex pleuretide ēpici fiūt: ſi purgent̃ in xl. diebꝰ: a q̄ die ruptura fit qeſcūt: ſi uero nō: i ptiſim tranſeūt.

Quam ꝓ̄us Fluxū ſaniei dicēt: mōſtrauit illis ſol̃ attinere q̄bꝰ apa rūpit̃ in latere: ⁊ fluit ſanies ad ſpaciū pectoꝛ̄ ⁊ pulmōis mediū: q̄ oēs ſi nō mūdificent̃ in. xl. diebꝰ vt multū neċe ē tabeſcēs pulmo corrodat̃. ſanies ḡ lōgo tꝑe corrupta acuit̃. vñ in mūdificāda pleureſi die. xiiij. hippo. det̃minauit: ⁊ ſaniei mundificationē i. xl. Quoꝝ dieꝝ diuerſitatē mōſtraui i criſeos ⁊ in meracriſeos ⁊ i aphoriſmis. 17

Calidū nocet hoc frequent̃ utentibus: carniuꝫ effeminationē facit: neruoꝝ incōtinentiā: mentis ſtuporē: fluxum ſanguis: defectōes ſpūs: qbuſdam uero ⁊ mors ſequit̃.

Alibi mōſtrauit hippo. q̄d calidū ⁊ fridū faciāt: ſiue moderata ſiue ad vltimitatē venientia: ⁊ in h̄ libro ꝓ̄pe de calido ⁊ frido: i quo etiā oñdit qūo operari oꝫ cū liq̄dis. h̄ aūt breuit̃ adunauit: ⁊ ꝓ̄mū a calido incepit oñdere qūo cal̃m i vltimitate oꝑet̃. Affeminat carnes. i. mollificat ⁊ rarificat: qd̄ verbū poſuit abuſiue: ob h̄ tñ q2 oēs fēie ſūt molliores ⁊ debiliores maribꝰ. teſtatur h̄: q2 neruoꝝ incōtinentiam addidit pꝰ. nerui. n. rarificant̃ ⁊ mollificant̃: qū ſubā eoꝝ diſſoluat̃ calore. Mēt̄ ſtuporē intēdit. i. defectionē eiuſdē mēt̄ q̄ fit ex diſſolutiōe cerebri: cal̃o fumo aſcendēte ad caput: ſic ⁊ i neruis ꝯtigit. Defectiōes ſpūs i his q̄ ad fluxū ſanguis ſūt apparati: ex fluxu. n. ſanguis ſpūs deficē ꝯſueuerūt: vñ ⁊ mors ſubſeq̄t̃: ſꝫ tñ h̄ ſuccedūt ex lōgitudīe tꝑuꝫ q̄buſdā mltū q̄buſdā vͦ ꝑū. fluxū vͦ ſāgnis ⁊ d̄fcōnes ſpūs cito mors ſeq̄t̃. h̄ aūt aphoriſmꝰ i mult̄ libꝛ̄ ē diuerſus: vnꝰ tñ ꝑmanet ſēſus. In vno li° finis iuenit̃. ſ. Mors ſeq̄t̃: i alio Qū h̄ ꝯtigerit mors ſuccedit: i alio Hec ferūt ad mortē. 18

Frigidū uero ſpaſmos ⁊ tetanos ⁊ nigrores ⁊ febriū rigores.

Hic nimiū fridū itēdit: ſic aq̄ fride abuſꝰ facē ꝯſueuit ſpaſmū ⁊ tetanū ꝑꝑ friditatē neruoꝝ. ſic. n. nō ꝯuēit ꝙ ex nimio calore diſſoluāt̃ nerui: ſic nec frido oꝫ nimiū infridari: q2 frigꝰ ꝯſtipat eos ⁊ ꝯſtrigit: vñ ⁊ nigrores fiūt: calore nāli a frigore ꝯſūpto: a q° flos ⁊ rubeꝰ color ꝯſuat̃: q° extīcto fit niger color: ſic fac̃ nigredinē fridide aq̄ abuſus. frida aq̄ ꝑ ſe fac̃ frigꝰ: ꝑ accn̄s vͦ fac̃ febres. rigores febriū vͦs eē i aliis libꝛ̄ reſtat oñdere. 19

Frigidū inimicū neruis: oſſibus: dentibꝰ: cerebro: ſpinali: medulle Calidū uero utile, ⁊ amicum.

Oſtēſ leſiōibꝰ q̄ fiūt ex fride aq̄ abuſu: nc̄ oñdit ꝑ̄tes q̄bꝰ ē iimica. Et nota ꝙ lꝫ oſſa nāl̃r m̄bra ſint iſenſibilia: paſſibilia tñ ſt̄. Q̄ia vͦ mēbra fridiora ⁊ ſanguīe carētia: neċe eſt vt ledant̃ ex vltimitate fridi: qd̄ quꝫ ita ſit: calidū ꝯueniēs erit eis. 20

Quecūqꝫ infrigidata ſūt: recalefacere oportet: exceptis qbuſcūqꝫ ſanguinē manare futuruꝫ eſt.

Hoc nō ē huic ꝯ̄riū qd̄ alibi dixit: ꝯ̄ria ꝯ̄riis curāt̃. h̄ aūt ſat̄ iueſtigauimꝰ explanuimꝰ ⁊ ꝯpleuimꝰ in megategni: vbi quoddā mōſtrauimꝰ neċiuꝫ maḡ i medicina vt icipiamꝰ añ curare illa q̄ maḡ ſt̄ inſtātia: ēt i moleſtatōe duriora. ſil̃r h̄ itell̃imꝰ d̄ ſāguis fluxu. vñ a ſua icipiat̃ medicīa: ⁊ deiñ ad h̄ redeamꝰ vt mēbꝝ ad ſnū tꝑamētuꝫ reducat̃. ſꝫ vñ ſanguis fluxꝰ eſt iō ibi nō apponit̃ calor: q2 calor apit ⁊ maiorē fluxū facit. 21

Ulceribꝰ frigidū mordax: cutē idurat: dolorēꝫ ſanie facit: nigrores:

rigores: ſpaſmos: tetanos ⁊ febres.

Qui nõia ſm veritatẽ vult ītelligẽ: mordax ſolũ calidũ intelligat. Sed tñ qꝛ ſẽſus horret ſua ꝯ ria: ⁊ frigidũ dicit̃ eẽ mordax: nõ quotienſcũqꝫ corp⁹ tãgat: ſed qñ vlcera corp⁹ habeat. Omne enĩ mordax qð mordet pforat: vt morſus a ſupficie ad interiora ſentiat morſionẽ. Aqua vero frigida cũ nõ cutẽ pforare valeat: niſi qãtuꝫ ſua expetit ſubtilitas: vlceratis tñ mẽbꝛꝭ ꝓpt̃ raritatẽ ſui vſqꝫ ad interiora poſſibile ẽ pforare. Nos aũt ĩ libris medicine ſimplicꝭ naturã mõſtrauimus cuiuſlibꝫ rei mordacis. quodlibꝫ. n. frigidũ mordꝫ omne vlceroſũ. Nõ vlceroſi indurat̃ inde cutꝭ pp frigiditatem ſui: ⁊ dolorem ſine ſanie facit ꝓpter frigidationẽ caloris naturalis ſaniẽ ſemp vulnerib⁹ faciẽtis: ⁊ dolorẽ facientia diſſolui non permittit. Alia accidentia inde facta ſuperius ſunt expoſita. 21

Eſt autẽ ubi ĩ tetano ſine uulnere iuuene bñ carnoſo: eſtate media aq̃ frigide multa ĩfuſio: caloris reuocationẽ facit: calor uero hic liberat.

Qm frigidũ ⁊ calidũ q̇d facerẽt ſuperius oñdit: h̃ iuuamẽtũ eorũ mõſtrare intẽdit: ⁊ de aqua frigida incipit. Eſt aũt inq̇t vbi in tetano. Et hic oẽ gen⁹ ſpaſmi intẽdit. Et in media eſtate ⁊ bñ carnoſo corpe: iuuenili etate aq̃ multa frigida ⁊ ſubita facit vt calor reuocatus redeat in corpore interius: vñ ⁊ morbus ſoluitur. Hoc aũt frigidũ nõ facit nãliter: ſed poti⁹ accidẽtaliter: qum calorem naturalẽ in carnoſũ corp⁹ reuocet. Hoc aũt certificat̃: qꝛ in alijs nõ iuuat etatib⁹: neqꝫ huic in omni tẽpore: ſed media eſtate: qꝛ qñ frigiduꝫ corp⁹ pcutiat: neceſſe ẽ vt aut vĩcat̃ calor nãlis: aut adiuuet̃ cã ſui. vĩcit̃ quꝫ eſt defect⁹: ⁊ adiuuat̃ qñ ſit fortis: quꝫ ĩterius recludit̃: neqꝫ diſſolui pmittat̃. Prohibent̃ aũt imponi frigida tetano ex vulnere: ⁊ ſi iuueĩs ſit ĩfirmus etate: carnoſo corpe: media eſtate: calida regiõe. Frigidũ. n. ſicut dixim⁹ mordax eſt vulneribus: ⁊ dolorẽ ſine ſanie facit. Ubi vero ſpaſm⁹ ex vulnere maxime ex neruoſi mẽbri apoſtemate: frigidũ multũ ẽ nociuũ: qꝛ dolor vulneris non mitigat̃: ⁊ apoſtema nõ ſolnit̃. 22

Calidũ ſanieꝫ faciens nõ in omni uulnere maximũ ſignũ ad certitudinẽ cutẽ mollit: attenuat ſine dolore: rigoꝝ tetanoꝝ ⁊ ſpaſmoꝝ mitigatoriũ Coꝝ uero q̃ in capite ſũt ſoluit grauedinẽ. Plurimũ ꝯfert oſſiuꝫ fracturis: magis uero denudatis. Hoꝝ aũt maxime ĩ capite uulnera hñtib⁹: ⁊ q̃cũqꝫ a frigiditate oriunt̃ aut uulnerãt̃: ⁊ herpetis comedẽtib⁹: ano: pudẽdo: ueſice ⁊ matrici: Calidũ quidẽ determinãs ⁊ amicũ: frigidũ uero ꝯtrariũ ⁊ occidẽs.

Sicut frigidũ cã ſpaſmi ⁊ tetani ẽ: raro v̉o curamẽtũ: ſimilit̃ ⁊ calidũ nãlit̃ ẽ curatiuuꝫ: raro v̉o nõ curamẽtũ. Uulnera. n. corroſiua: ⁊ q̃ hũoruꝫ ad ſe currẽtiũ ſt̃ ſuſceptia: ñ calor adiuuat: qñ maxie eis noceat: qꝛ duo inſimul adiuuant̃. i. adiumẽtuꝫ vulneruꝫ ⁊ non iuuamẽtum. Generare in vulnere ſaniem magna certitudo eſt ſanitatꝭ. ĩpoſſibile. n. ẽ in vulnere ſaniẽ faciente vt periculoſum vel moleſtũ debeat eẽ. Uuln⁹ autẽ qð cã ẽ ſpaſmi ñ facit ſaniẽ: neqꝫ etiã putrefactiua vel in circuitu corroſiua: ⁊ oĩa maturãtia ſaniem ſunt faciẽtia. Qm̃ hec vulnera certa: ⁊ ꝓpria ſua habẽt nomina ſic̃ cãceroſa ⁊ heruginoſa: abuſiue a quodã ea ꝑus curãte nomẽ mutuãtia: farſia: formicina ⁊ ſimilia. h̃ ſunt ſigna ſecuritatꝭ vulneris. Itideꝫ ĩtelligim⁹ de aq̃ calida: q̃ qñ nõ iuuet vulnera: nõ tñ fac̃ ea ſanioſa. P⁹ h̃ hippo. noiauit iuuamẽtũ calorꝭ qð ſp certificamur: ĩ his mollit̃ cutꝭ qñ ĩduruerit: ⁊ ſubtiliat̃ qñ ĩgroſſeſcat. Mitigat ſic̃ friduꝫ facit ꝓpter ortibilitatẽ nr̃e nature ad ĩpꝫ. i. caloris. Ipſe enĩ eſt quẽ nos naturalẽ dicim⁹: q̇ extrĩſec⁹ quꝫ veniat ſm tpamẽtũ facit oĩa que dixim⁹. i. maturat maturãda: non bona in bona mutat: diſſoluit: ⁊ purgat nocitiua. ſi aũt iſta nõ facit pfecte: dolorẽ tñ mitigat. In paſſiõe capitꝭ ſimiliter grauitatẽ ſolnit: qꝛ materiã morbi digerit: iuuat. n. materiã morbi ſoluẽdi: Plurimũ iuuat oſſium fracturas: maxime vero denudatas carne in capite fractas: qꝛ qñ frigidũ maxime noceat his: ⁊ nõ ſoluꝫ his: ſed etiã cerebro: ⁊ his quecũqꝫ ꝓpter frigiditatẽ moriuntur mẽbra: ſicut vidim⁹ in calcaneis: digitorũ extremis: ⁊ ceteris extremitatib⁹ corporis ĩ hyeme ſemp vlceroſis: quibus calidũ eſt iuuatiuũ. Item cõuenit calidũ vulnerib⁹ comedẽtib⁹ ⁊ corrodẽtib⁹ ſicut herpeti ⁊ ſimilib⁹: que ſi ſint calida ⁊ cholerica: qñ tñ frigida: ſunt contraria ſicut vulnerũ mordacia: ꝯſtat qꝛ calida ſũt iuuatiua: qñ frigiditas ea mordeat. Similit̃ calida ano ſũt amica: frigida inimica. Ann⁹. n. neruoſus ẽ: ⁊ ideo pp colligãtiã frgidũ ad vẽtrẽ cito aſcẽdit ab ano: itidẽ ⁊ calidũ. Similiter ⁊ pudẽdo: ueſice: matrici: calida q̇dem amica: frigida vero inimica. Hec enĩ ſũt neruoſa ad quoꝝ ſupiora neceſſe ẽ friditudo cito aſcẽdat. Et ꝓculdubio. qꝛ hippo. caliduꝫ amicũ ⁊ determinaãs; frigidũ vero aduerſuꝫ ⁊ occidẽs vniuerſaliter monſtrare intendit: ꝙ hec iuuatiua: illa vero inimica ſunt. 23

In his uero opꝫ frigido uti unde ſanguis fluere futur⁹ eſt: non ſup loca ſꝫ circa ea. Et q̃cũqꝫ phlegmonei aut inflãmatiões ĩ rubeũ aut ſb̃ſanguineũ colorẽ ſunt tendẽtes ex recenti ſanguie: qm̃ ueterata denigrat: ⁊ iuuat herisipilam non uulneratã: quoniã uulnerate nocet.

Intendit hypo. mõſtrare in his verbis ſuis vbi frigida adiuuẽt. Dicit ꝰ iuuare illos vnde ſanguis apparatus eſt fluere: vel vnde iam fluxerit. Neqꝫ oportet ſimiliter ſup vulnera poni vñ ſãguis exierit: qꝛ ſicut dixit frigida nocẽt vulneribus: ſed circa ea loca vnde ſanguis ad vulnera venit. Dicit itẽ omni calido ꝓdeſt apoſtemati: ⁊ locis comeſtiuis que incẽſa fuerint ꝓpter ſuũ calorẽ ſuccurrere ĩtẽdit. Nec. n. loca frigida cõueniẽtia ſũt: ⁊ quieſcẽtia q̃ dũ videt̃ rubea: vl̃ q̃ſi recẽs ſãguis: rubea eẽ cernũt̃. vñ frigida ſuppoſita liueſcere facit vl̃ denigrat. Iuuat item ſuppoſitũ heriſipillã nõ vulneratã: ſi. n. ſit vulnerata frigidũ eſt mordax. loca enĩ q̃liacũqꝫ patiãt̃ dolorẽ: dolor ĩpe fit cã ĩhẽdi aliũde ſibi humorũ peſſimitatem. 24

Frigida uelut nix uel cryſtall⁹ pectori inimica: tuſſes cõmouẽtia: ſanguinẽ fluere faciẽtia ⁊ catarros.

Hactuſq3 de calido ⁊ frigido diſputauit:nūc āt ſicut niuē ⁊ criſtallū frigida inſerit: ⁊ q̄to frigidiora: tāto nocētiora. Sūt eiz pectori inimica: vtpote tuſſiz cōmouētia: ⁊ plīmas venas ſūt rūpētia: vñ fluxus ſanguis ſunt cauſa: ⁊ catarrū a capite ad pectus ⁊ pulmonē deponētia:quia cerebrū infrigidātia. 25

In articul' dolores ⁊ tumores ſine ulceratiōe podagrā ⁊ ſpaſmū: ⁊ hoꝝ plurima:frigida aqua īfuſa refrigerat ⁊ attenuat: ⁊ dolorem ſoluit. ſtupor eni mediocris dolorez minuit.

Frigida ſicut diximus calida iuuāt apoſtēata: ⁊ rubicūda: ⁊ ſāguinolēta. r̄pugnat eiz mēbris ſaniē:vl' ſanguinē:vel hūores ad ipaz miſſuris. Si milr ⁊ h idē oz intelligi:qū dolores mitiget pp oblatam cauſam vnde fit:quia ſuppoſita frigida his ſtuporē facit ⁊ ſtupor qū ſenſum tollat:dolorē minuit. 26

Aqua que cito calefit ⁊ cito infrigidatur leuiſſima eſt.

Nunq3 oz nos intelligere hypo. intēdiſſe leuiſſimā in pōdere. Si eiz h intēdiſſet vile q̄dā ⁊ lōgo tpe ⁊ magno labore inueſtigaſſet: qō tñ libere appoſitū leuiter apphēdi pōt. Intēdit ergo leuiſſima que ſtomachū nō aggrauat: ⁊ q̄ cito trāſit digeſta: neq3 ſolis his q̄ hic poſuit eſt tētanda aq̄:ſ3 quodāmado qm hac de cā reticuit:q2 leui⁹erat: ⁊ poſuit obſcurā cāz. Eſt aūt leuiſſima:q2 eſt nō turbida. 2° q2 in ipſa nō apparēt corpa terrea.tertio:q2 nō horribilis eſt ſ3 ſapida.q̄rto:q2 cito calefit ⁊ infrigidat̄:que qū aſſumit̄ cito digerit̄. Et ſicut cib⁹ digeſt⁹ eſt bon⁹:ſic ⁊ aqua ſuo mō bona videt̄ ex leuitatꝫ ſue digeſtiōib⁹. Quicūq3 g̃ aquā ad bibendū tentaturi ſunt:nō certiora expimenta hēre poſſunt. alia eniz fallunt. 27

Quibuſcūq3 bibere deſiderium eſt noctu ualde ſitientib⁹: ſi ſup dormierint:bonuz.

Nan hypo. h dicit vt nimiū ſitiēti potus de nocte dand⁹ vel nō dand⁹ ſit:ſ3 iuuabit inq̄t ſi bibituri ſup dormierit. ⁊ bñ: quz ſomn⁹ mām que cā ſitꝫ fuerat faciat digerere. oz tñ pculdubio vt nimiū ſitientibus pot⁹ eis det̄. Sitis aūt fit ex vino paꝝ mixto:aut ex potu paruo. Sanitas g̃ cuſtodiat̄ hoc mō:Si hūiditas pua eſt:cōpleat̄ potu cōpetent̄:ne calor augmētat⁹ extiguat̄. ſi aūt ſitꝫ parua:nō eſt neceſſitas bibēdi det̄ licentia. S3 ſi ex pua ſit hūiditate:licentiā oz dare. ſi mlta:nō indiget potu:ſi.n. dormierit quieſcit ſitꝫ. 28

Muliebria educit ex aromatib⁹ calefactio. Multotiēs uero ⁊ ad alia utiꝉ eēt:ſi nō capitiſ grauedinē faceret.

Muliebria vō ſanguinē menſtruū hic intēdit hypo. ⁊ purgatione poſt ptū3: q̄ mēſtrua ſi ꝯſtringant̄ cā apoſtematꝫ in vulua:vel ex ꝯſtrictōe aliqua ⁊ ex aliis ſilib⁹: que cāe ſi ſingulꝉ fuerūt: ſingule auferēdo medicabunt̄. ſ3 ſi ſint ſine his p̄cedētib⁹: mēſtrua pcidant̄: ⁊ calefactiōib⁹ remedient̄. Cāe eni carētie eoꝝ vel groſſities eſt ſanguis: vel ꝯſtipatio venaꝝ ſanguinez ad vuluā mittentiū:vel anguſtia oris ipſaꝝ ꝑpter corrugationē matricū: Quoꝝ vtrūlib3 calefactiōib⁹ cū aromatib⁹ erit euacuandū:que ora venaꝝ aperiūt ſi clauſa ſūt: ſanguinē ſubtiliāt groſſu3: ⁊ ꝯſtipatinnē ſoluūt. Si autē grauitatē capitis nō facerēt:multꝫ aliis cauſis ſicut dixit iuuarēt: ⁊ maxīe in febrib⁹ capita inde grauant̄. Experimentū aūt teſtat̄ q2 ex oīb⁹ aromatib⁹ dolor capitꝫ generat̄. Nō aūt fatet̄:quz p̄ter pauca aromata alia ſūt calefactoria ex calore ſuo nimio:neceſſe eſt capitis ſequat̄ grauedo:maxīe aūt hoc faciūt caſſialignea:coſtu3:cīnamomū:amomu3:nux muſcbata: ⁊ ſimilia. ⁊ hoc iō quia ſunt calida. 29

Mulier ī utero hñs phlebotomata aborſum fac̄: ſ3 magis cuius maior eſt fetus.

Fetus ſi nutrimēto careat nec̄e eſt peat. qū g̃ ſanguis quo nutriēdus eēt phlobothomia demat̄ cōſeq̄t̄ vt piclitet̄: neq3 ſolū ex phlobotomia patit̄:ſ3 ēt qū mr̄ abſtineat a cibo aliquādiu. q̄to g̃ maior erit:tāto citi⁹ piclitabit̄:vtpote qū plus comeſturus eēt ciboꝝ q̄ntitas demat̄. 30

Mulieri in utero hñti ab aliq̄ acutarum egritudinū accipi mortale.

Quod h dixit ex nec̄itate oz cōſequi. Si eiz acuta egritudo cū febre ſit:nec̄e eſt febrē ꝯtinuā ⁊ calidiſſimā fieri. h aūt nā ē acute egritudiniſ:ſi inq̄3 cū febre ſit mortale. Mortale āt eſt duob⁹ mōis ex eētia febris:q2 certū eſt fetū mortificari:qū cibū nec̄e ſit attenuari mr̄i febrē hñti. ſi vō velim⁹ magis fetū ſaluari: ⁊ mrē3 ex mlta ciboꝝ ꝯtinuatiōe piclitari: augmētat̄ inde febris ⁊ eius mā:vñ ꝯſeq̄t̄ vt peat fet⁹. Si āt eadē egritudo ſit ſine febre:ſicuti apoplexia:epilepſia: ⁊ tetan⁹ mortalis:'qum magnitudinē morbi ⁊ grauitatē fetus mater ferre non poſſit. 31

Mulieri ſanguinez uomēti: mēſtruis ſupuenientib⁹ ſolutio fit.

Quī ſanguis ad ſupiora moueat̄: poſt vō deueniat inferi⁹:nec̄e eſt mot⁹ ſupior ſoluat̄. Oportet aūt artificialr machinari:etia3 vt inferius deducat̄ ⁊ nature actiōe3 cogi. 32

Mulieri menſtruis deficientib⁹ ſanguinē ex narib⁹ fluere: bonu3 eſt.

Hoc āt certū ſignū eſt: q2 in mēſtruis ſanguinem ſtringi noc3:ſ3 ñ ea deficiāt: ⁊ aliūde ſāguis effluat iuuat. Loca āt qb⁹ ſanguis exit purgād⁹ ē:qū mlta ſint:min⁹ tñ qū erit ex narib⁹ piculoſus. Alia tñ ⁊ſi piculoſa:q̄dā tñ plus:q̄dā vō min⁹: quoꝝ tñ ſi aliq̄ inueniant̄ nō piculoſa:nō ideo in hoc aphoriſmo falſus erit hypo. qū abſolute ⁊ indiffinite ſanguinē e narib⁹ pōat: ꝯſueuit eniz vnū ponere: ⁊ mlta notare. vñ etſi p emoroidas ſanguis effluat qō ipſe reticuit:nō cōtra hoc:qn bonum portendat. 33

Mulieri in utero hñti ſi uenter multum fluat periculu3 eſt abortiēdi.

In hoc loco hypo. intēdit idē qō alibi de phlebotomia:aut de inanitōe.ſ.ablatōe cibi. minuit̄ eiz ſanguis ⁊ debilitat̄ mulier:cōmouet̄ eniz fetus: ⁊ cōprimit̄ matrix. 34

Mulieri que a matrice moleſtatur aut difficulter generāti: ſternutatio ſuperueniens bonum.

Hunc aphoriſmũ obſcurat moleſtatio matricis ſola. h eiꝫ q̃daꝫ oẽm matricis ĩtelligũt moleſtatiões: nõ ſolũ accñs: qd̃ ſuffocatio vocat̃ matricis. nõ eiꝫ certa ſuffocatõ eẽ videt̃: ſꝫ poti⁹ ablatio anhelit⁹. Alij intẽdũt hypo. ſecũdine ĩtellexiſſe paſſiõeꝫ. ſecũdina eiꝫ grece cũ vulua cõmiſcet̃ in noĩe: q̃ mľtũ a rõe videtur deuiaſſe: ⁊ ſi videt̃ veꝝ dicẽ: q2 ſecũdina qñ nõ de vulua cũ ſetu exierit ſternutatio ſupueniens eaꝫ expellit. Sed error eoꝝ palã eſt: p̃mo qñ de ſecũdina iam alibi dixerit hypo. ſcdõ q2 hec grece lꝫ ambigua ſint in noĩe: nõ tñ loquẽs de vulue paſſiõe: ĩtelligẽdũ eſt de ſecũdina dicere ex neċitate. Qui vͦ oẽm paſſiõeꝫ vulue intelligũt: arbitrãt̃ falſũ. palã eiꝫ eſt ĩtelligi phlegmonẽ: ſcliroſiꝫ: heriſipilã vulue vel vulnera nõ ſternutatiõe adiuuari. Ablatio eiꝫ anhelit⁹ pculdubio ſternutatiõe iuuat̃: qñ quaſi ſua medicina eẽ videat̃. in ablato eiꝫ anhelitu cuꝫ nã q̃ſi mortua ↄgelet̃: in ſternutatiõe q̃ſi vigilãs efficit̃ ⁊ excitatur: q2 ipi⁹ ſternutatõis motu neċe eſt q̃dã ſupfluitas habita expellat̃: qd̃ plani⁹ expſſi in libro quẽ de ſternutatiõe feci. vñ ⁊ ſternutatio in ſingultu valet. ex ipo eiꝫ cõmotõis ipetu freq̃nter part⁹: vel ſecũdina q̃ nõ de vulua exuit cũ fetu ipa eadẽ ſternutatio expellit. que iõ dicit̃ ſecũdina: quia a partu ſecũda eſt. 35

Mulieri menſtrua hñti ſine colore ppꝛio: ⁊ nõ ſm ſe ſemp facta purgatione indigere ſignificat.

Hunc aphoriſmũ inueĩm⁹ ĩ mľtis libris ſic: Menſtrua ſi ſint diuerſa: ⁊ nõ ſꝫ tp̃s veĩentia: purgatiõe indigere ſignificãt. Iteꝫ hec diuerſitas põt intelligi: q̃ſi q̃ ñ in ſuo tpe veĩrẽt: tũc eteiꝫ mũdificãdũ ẽ corp⁹ illa mã: q̃ phibꝫ exire mẽſtru . ſꝫ nõ tñ ad ſolã ĩtelligẽdũ ẽ pharmaciã: veꝝ etiã ad ordinãdũ dietã: qd̃ ego mõſtraui in libro ppo de mẽſtruis: cũ dieta quoq3 aromatica neċia ſint etiã naſtares pľ mc: ⁊ diuerſe etiã medicine groſſoꝝ hũoꝝ ſubtiliatiue: vtpote calamẽtuꝫ quo aſſueuim⁹ vti in mẽſtruis puocãdis. Ad hoc eniꝫ intẽdimus vt opilatiõeꝫ venaꝝ ad vuluã deſcẽdẽtiũ apiamus: ⁊ groſſitiẽ ſanguĩs ſubtiliem⁹: de groſſis corp⁹ mũdificãtes hũorib⁹. Si ãt in libris inueĩt̃ ſine colore diuerſa: certuꝫ ſit ꝙ optimũ eſt corp⁹ mũdificari. mẽſtruoꝝ eiꝫ colores nõ ſolũ ex phlegmaticꝭ hũorib⁹: ſ ex melãcholicis: ⁊ cholicis mutãt̃. Hypo. aũt mõſtrauit in libro de colore mulieꝝ: qũo intelligam⁹ q̃les ſint hũores corpi dñantes hic aũt p̃cepit cũ pharmacia ⁊ vomitu mũdificari. qd̃ vͦ nõ ſm ſe facta dixit: huic expoſitiõi nr̃e cõueĩt: ac ſi dixerit: Mẽſtrua in colore ſi ſint diuerſa: ⁊ nõ ſꝫ ſe ſp facta purgatõe indigere ſignificat: q2 qñ corpib⁹ mulieꝝ mali hũores dominent̃: nõ ſolũ mutatões coloꝝ in mẽſtruis ſed etiã intpolati tpis corruptões patiunt̃. Si eiꝫ hũores plus q̃3 oporteat ſint groſſiores in curſu ſuo reddunt̃ duriores ⁊ tardiores: cõtraria enim cõtrarie. 36

Mulieri in utero hñti ſi ſubito mamille graciles fiãt abortit.

Textus in hoc aphoriſmo portẽdit ꝙ fetus in corpore mr̃is patiat̃ exciboꝝ minoratiõib⁹. Vulue eiꝫ ⁊ mamillaꝝ q̃dã vene ſunt cõmixte: in q̃bus ſi ſanguis minoret̃: neċe eſt mamille gratilẽt̃: vñ fet⁹ aut morit̃: aut ad exeũdũ cõpellit̃: ſic hypo. in p̃ͦ li. teſtat⁹ eſt de fet⁹ nã: Qñ cib⁹ inq̃t qui cã fet⁹ eſt augmẽtãdi: queꝫ puer de vulua accipit: nõ tãt⁹ eſt q̃ ſibi ſufficẽ poſſit: non enim mẽſib⁹ exactis. dulciorẽ eiꝫ ⁊ ſaporoſiorẽ atq3 ſubtiliorẽ puer ſp ſugit ſanguinẽ: qñ inq̃t iam magno facto: cib⁹ nõ tãtus ſit q̃ ſufficẽ poſſit: recalcitrãte eo ⁊ nimiuꝫ mouẽte rũpũt̃ pellicule: q̃b⁹ ligat⁹ tenebat̃. Idẽ ĩtelligit facere: qñ nõ inueto cibo ante tp̃s cogit̃ abortire. 37

Mulieri in utero hñti ſi altera mamilla gracil' fiat geminos hñti alteꝝ abortiet. Et ſiq̃dẽ dextra gracilis fiat: maſculũ. ſi uero ſiniſtra: feminã.

Quod de ambab⁹ dixit mamill': idẽtidẽ de altera oꝫ intelligi: qñ ſanguis de venis mamille alteri⁹ minoret̃: Si gemini inq̃t hẽant̃: neċe eſt vt cui nutrimẽtu p venas illi⁹ mamille ſubpeditabat̃. abortiet fetus: Qd̃ vͦ dixit in dextra maſculũ abortiẽdũ: in ſiniſtra vͦ feminã: in alio aphoriſmo auctorizabat maſculos eẽ in dextris: femĩas vͦ in ſiniſtris. dextra nãq3 pars calidior: q2 eſt epar qd̃ calidũ ⁊ hũidũ in ea: ſiniſtra vero frigidior: quia ſplen eſt in ea. 38

Si mulier que neq3 pregnãs: neq3 generauit lac habet: hui⁹ mẽſtrua defecerunt.

Bene inueſtigãti: ⁊ perſpicanti hic aphoriſmus multa diſputatione indigebit. q̃cunq3 ergo bene ĩtelligẽ voluẽit: neċe ẽ libros meos d̃ ṽtutib⁹ nalib⁹ p̃⁹ legat. hic eĩ breuit̃ dicẽdũ qd̃ huic loco erit neceſſariũ. Oĩe. n. mẽbꝝ gnãns hũiditatẽ: hꝫ cã pp̄ter neceſſitateꝫ alioꝝ mẽbroꝝ ab eo generandoꝝ vel nutriendoꝝ. hec autem humiditas ſibi eſt q̃ſi ſupflua: qd̃ quare plus q̃3 aliud mẽbꝝ hẽat aliud: ſoli deo ſſnanda ẽ rõ. ſꝫ tñ q̃cquid mẽbꝝ iſtud facit: virtutib⁹ cõplet naturalib⁹ mulꝭ ⁊ diuerſ: quaꝝ vna ↄuerſiua dr̃ vel cõmutatiua: q̃ cibũ in nãꝫ ↄuertit accipientꝭ. qualẽcũq3 aũt cibũ in ſilitudinẽ ſuſcipientꝭ pfecte mutauerit: cibũ eundẽ augmẽtandi ⁊ nutriẽdi mẽbꝝ illud cãꝫ facit. Hoc aũt eſt qd̃ hypo. alibi dixit: Cib⁹ inq̃t nutritiu⁹ cert⁹ eſt: qui vͦ quaſi cib⁹ eſt. i. c⁹ remanẽs ſupfluitas chim⁹ dr̃: ⁊ nature mẽbri a quo retinet̃ aſſimilat̃. Si igit̃ ĩ oſſib⁹ ſit: in ↄcauitate eoruꝫ erit medulla. ſi ĩ epate: ſanguis. Pulmo. n. quandã ſibi trahit hũiditatẽ ſpumoſã: in ſuã reponẽs ↄcauitateꝫ. Itẽ ⁊ oĩs ↄcatenatio cibi hũores ſſuat viſcoſos: ſilr̃ ⁊ inguina ⁊ vtraq3 vaſa ab inguinib⁹ exeũtia: q̃ ſpermatꝭ vocant̃ inſtrã. In lingua quoq3 hũiditas habet̃ que vocat̃ ſaliua: ideoq3 mãmille carnes hñt molles: q̃ſi glandulo ſas: que cibũ ſibi veniẽtẽ in ſuas mutãt nãs. Quꝫ g̃ caro mollis ſit ⁊ alba: nõ ſanguinolẽta: hũoroſitas ſibi veniẽs efficit̃ quaſi lac: ⁊ q̃3to magꝭ effluit illuc tanto magꝭ augmẽtat̃: ſic octauo ⁊ nono mẽſe ĩ pregnãtib⁹ videt̃: q2 tunc vene mãmillaꝝ ⁊ vulue mediaſtine ſũt plene: qd̃ ſine ↄceptiõe poſſibile ẽ ↄtingere: qñ mẽſtrua pbant̃ defeciſſe: ⁊ h hypo. intẽdit in hoc aphoriſmo. 39

Mulierib⁹ q̃bus ad mamillas ſanguis ↄuertit̃ maniã ſignificat.

Dixim⁹ in diſputatõe p̃cedẽtꝭ aphoriſmi qũo ſanguis ad mãmillas veniẽs in lac mutand⁹ ſit. hypo. aũt h fatet̃: q2 ſi qñ veniat nõ mutet̃: mania ſignificat̃: qd̃ tñ nunq̃3 vidi tẽpe meo. ⁊ ſi ↄtigerit q̃nq3 raro credo euenire: q̃3uis h eque ↄfirmat hypo. ac ſi vidiſſet. qd̃ ſi veꝝ ſit ſm ꝙ dicit: oꝫ ſic ĩtelligi: q2 caro hũida in mãmillis qñ non ſãguinolẽta fuit: neceſſe ẽ frigida ſit: vñ ⁊ ſanguis quꝫ ad eas veniat mutat̃ in lac. Sic vero hec caro: ſcilꝫ caro mammillaꝝ frigidior eſt carne epatis: ſic ⁊ lac frigidius ſanguine. Qñ g̃ aliqñ ſanguis calidiſſim⁹ ⁊ feruẽtiſſim⁹ toto corpe affluxerit: neċe eſt fumũ in capite aſcẽdẽ ⁊ maniã generare. Mulieri vero

hui⁹ nimietate calor̄ꝫ: cū ad mamillas ſanguis veniat: nō poteſt in lac mutari pre nimietate ſui: ⁊ magnitudie caloris: vñ neceſſe eſt i capite aſcēdat: ⁊ maniā gignat. 40

Mulierē ſi uis ſcire ſi cōcepit: mellicratū qñ dormitura eſt da ei bibere. ⁊ ſiquidē torſiões habuerit circa uētrem: cōcepit. ſi uero non: mime.

Tortio eſt aut de hūorib⁹ pūgitiuis: aut ex vētoſitatib⁹ groſſis ⁊ inflatiuis: nō cito exeūtib⁹: vt pote via q̄ exeāt carētib⁹: ꝙ mlierē pati hypo. intēdit ꝓ ꝑꝑ pſſurā eſt vulue circa loca illa: ꝑ q̄ vēt⁹ exire debeat. Uel āt ūde fiat mellicratū neceſſe ē eē crudū. ad hoc eīꝫ nos intēdim⁹ vt inflatio ⁊ vētoſitas generet̃. Qñ dormitura ē inq̄t ꝑꝑ quietē ⁊ ciboꝝ plēitudinē. hec eīꝫ duo cauſe ſunt ventoſitatis generāde. 41

Mulier ſiqdē maſcl'm ꝯcepit: bñ colorata ē. ſi uero feiaꝫ: diſcolorata

Colorată ⁊ nō coloratā dixit: q̄ in ꝯceptu femie femia nō eſt boni coloris. Que duo iō fūt: q̄ femie frigidiores ſūt maſcul'. maſculi vō qñ fortitudinē ⁊ velocitatē in motu hēant: raro tñ h̄ accidit. maſcli cōcepti alia hñt ſigna: fortitudinē. ſ. ⁊ velocitatē mot⁹: q̄ ēt raro videt̃: q̄ femia ꝯcepta al'n fortior ⁊ velocior maſcl'o ē i motu. ñ ḡ h̄ ſigna ꝑ cert̄ ſūt hñda. 42

Si mulieri pregnāti heriſipila fit in matrice: mortale.

Oportꝫ inueſtigari an ſola heriſipila in vulua ſit mortaliſ: vtrū ne phlegmōes ſil'r: ſꝫ heriſipila in vulua neceſſe eſt pueꝝ ſola febre occidat: phlegmones non ita: q̄ heriſipila qñ fiat ex' chol'a rubea: ⁊ calida materia febrē generat: ⁊ ideo mortale. 43

Que p̄ter naturā tenues exñtes cōcipiūt abortiūt anteq̄ꝫ groſſeſcāt

Quidā int̃pretes hūc aphoriſmū exponūt tripl'r. quidā eniꝫ ex nec̄itate ītelligūt abortire: qñ p̄ter nāꝫ ſūt macre: q̄ macredine nutrimētū puer̄ ſolet deficere: Alij ſi nō craſſe fuerit: ⁊ in macie ꝑmāſerint: Alij qñ p̄ter nām tenues creſcē incipiūt: ꝑpēdūt q̄ abortiūt. Loſimen⁹ ītelligit in vltimitate tenuitat̄ h̄ eē: q̇buſ ml'ta refectio fit nec̄ia vt ad nām redeāt eaꝝ corpa: vnde fit vt eis creſcētib⁹ fame fetus abortiat. hoc autē intēdit hypo. 44

Quecūq̄ꝫ corpora moderate hñteſ abortiūt ſecūdo mēſe aut tertio ſine oi occaſiōe manifeſta: his cottilidones mucilaginib⁹ pleni ſūt: ⁊ nō poſſūt pre grauedie tenere fetū: ſꝫ abrūpunt̃.

Quod ſine cā dixit manifeſta: ſine febre acuta intēdit: ſiue diaria: ſiue vulnē: heriſipila: ſanguis fluxu: ſaltu: ꝑcuſſiōe: morſura: nimia abſtinētia: timore: ⁊ ſi'lib⁹: ſine q̇b⁹ p̄cedētib⁹ ſi abortiāt moderata hñtes corpa ex nec̄itate ora venarū vulue abortiēdi erūt cāe: q̇b⁹ qñ ſecūdina nutrimētū accipiat: ſi matrix mucilaginib⁹ ſit plēa abortiūt: q̄ nutrimētū ſecūdine nō datur. Uenaꝝ hec eīꝫ ora cottilidones appellat: nō ſic q̇dā putant carnes tenues ori haꝝ venaꝝ innaſcētes. Hypo. aūt in libro de ml'ieꝝ paſſiōibus: Si cottilidones inq̄t in ore vulue plene ſūt phlegmate: mēſtrua ſūt pauca ex neceſſitate. Pytagoras vō in p̄ma ꝑte de reb⁹ nālib⁹ cottilidones appellat ora venaꝝ: ⁊ arteriaꝝ ſanguinē ad vuluam mittentium. 45

Quecūq̄ꝫ exñtes p̄ter naturā craſſe nō ꝯcipiūt: his piguedo os matricis obturat: ⁊ priuſq̄ꝫ extenuentur non concipiunt.

Preter nām hypo. ītelligūt dixiſſe in craſſitiei vl'timitate: Alij ſi ex̄ tꝑamētū ſint craſſe: ſed p̄ores ſūt viores: q̄ pinguedo zirbū vocata: nō vulue premit ora ⁊ opilat: niſi qñ craſſities in vltimitate ſtat. ꝙ Os matricis dixit interiuſ os vulue q̇ꝺ in interiori eſt extremitate colli: ⁊ in initio vulue intēdit: hoc eīꝫ certuꝫ os vulue dicit̃: nō illud q̇ꝺ in exteriori extremitate ē colli: q̄ nāe iūgit̃ feminee. iſtud eīꝫ non os matricū: ſed vocatur os colli matricis. 46

Si matrix in uertebro poſita fecerit ſaniē: neceſſe eſt cōmotū fieri.

Quod cōmotū dixit curatiōeꝫ eſſe intellexit: ⁊ bene: q̄ ſi ſaniē matrix fecerit: ⁊ maxie in ꝑte exteriori: neceſſe ē cū licinio curari: ⁊ ſimilib⁹ alijs. hoc hypocras intendit. 47

Fetus maris qdeꝫ i dextris: femine uero in ſiniſtris magis.

In libro de ſpermate oñdi: q̄ fet⁹ maſcul' nō ſit niſi qñ in initio cōplexio ſua calidiſſima fuerit: quā etiā adiuuat ſi locus ubi cauſat̃ ſit calidus: dextrū aūt matric̄ locū ꝯſtat eē calidiorē: qñ epati vicinet̃. Jtē adiuuat̃ cal'a cōplexio fet⁹ ſꝑmate de teſticulis ml'ier̄ exeūte: q̇ ſūt poſiti i matric̄ angul'. q̇ꝺ. n. de dextro in dextrū latus currit calidi⁹ ſit: ⁊ de ſiniſtro in ſiniſtruꝫ frigidi⁹ eſt ⁊ aquoſū: vñ ⁊ fet⁹ ſiniſtri latis in vtero: neceſſe eſt frigidior ſit. vñ ego lati⁹ diſputaui in q̇nta particula mea: ſuper hypo. anothomia. 48

Ad matricis p̄cipitatōeſ obtarmicū appone app̄hendēs os ⁊ nareſ

Bene dixit: q̄ ſi ſecūdine p̄cipitatio ꝯtingit flatu clauſo: ⁊ motu nimio p̄ſertim obtarmico appoſito: neceſſe eſt ſecūdinam egredi. 49

Mulieri in utero hñti: tenaſmon innatus abortire facit.

Tenaſmon fit ex hūorib⁹ pūgitiuis groſſuꝫ pūgētib⁹ inteſtinū: q̇ꝺ vocat̃ colon: q̇ infirmū cogūt exp̄mē ſi forte eos pūgētes poſſit emittē: vñ ⁊ h̄ exp̄ſſio ſi ml'ieri grauide eueīt: ſic hypo. dixit: cā eſt abortiēdi. nimi⁹ eīꝫ exp̄ſſus nimiū fac̄ motū: vñ abortire neceſſe eſt fetū: quia rūpitur ligamentum. 50

Mulieris mēſtrua ſi uelis retinere ſitiā maiorē ad māmillas appōe.

Sicut hypo. auctorizauit: qūo mēſtrua minorata ⁊ nō exeūtia debeam⁹ medicari: ſic h̄ mōſtrauit qūo ſūt reſtrigēda: ⁊ vētoſas maiores iubet apponē ad mamillas: neq̄ꝫ tñ apponēde ſūt niſi ſubtus eas ſuꝑ venas q̄ de vulua aſcēdūt ad ipſas maiores eē iuſſit: vt maius ⁊ fortius poſſit exprimi. 51

Quecūq̄ꝫ in utero hñt: his concluditur os matricis.

Magnū ſignū ⁊ certū ad ītelligēdū ſi femine cōceꝑint: ſi forte obſtetrix manū īponat vulue: ⁊ tan

gere potuerit. Sperma eiꝫ qn̄ vuluā inciderit: ⁊ mlier cō cepit tāgit̄ matricis cōcauitas lateraliter: ⁊ ita matricuꝫ os neceſſe eſt conſtringi. 52

Mulieri i utero hn̄ti: lac ex mām̄ill' mlt̄ū fluēs fetū ſignificat debilē. Si uero ubera dura fuerint ſanū ſignificat fetum.

In pmo mēſe lac fluit ſm nāꝫ: ſꝫ ſi ſepe ⁊ plus q̄ꝫ oportuerit exierit mlta quātitas vene vulue: ⁊ mām̄illaꝝ medie plene eē ſignificāt̄. Plēitudo ex abūdātia ē materie facta ex fet⁹ n̄ recipiētis ōbilitate Oportꝫ g̊ ſp ꝯſiderari ſi mām̄ille macilēte ſint: ſic an̄ ꝯcē ptū fuerit. Inde eiꝫ puitas ſignificat̄ ſanguis: qd̄ qn̄ fuerit cā ē fet⁹ fortl pituri: neqꝫ oꝫ mlt̄ū plēas eē vt inde lac effluat. Nec̄e eſt g̊ duras eē mediocrit̄ int̄ duriſſimas ⁊ macriſſimas. Qn̄ eiꝫ cib⁹ fetus n̄ miorat̄: neqꝫ ōbilis eſſe ſignificatur. 53

Quecūqꝫ corrupture ſūt fet⁹: his ubera gracilia fiunt: Si uero rurſus: dura fiūt. Et ſi dolor ē in uberib⁹ aut in uertebris aut in genibus aut in oculis non corrūpuntur.

Hypocras āt dixit: mlieri i vt̄o hn̄ti: ſi alt̄a mammilla gracil' fiat: gemīos hn̄ti alteꝝ abortit̄: ⁊ ſi dextera maſculus: ⁊ ſi ſiniſtra femīa. h̄ n̄ a ſignificatiōib⁹ icipit: ſꝫ a mlíere abortiēda: dicēs his vbera gracilia fieri. neqꝫ tn̄ īnuit macillētiā mām̄illaꝝ ſp abortū ſequi: neqꝫ ſolū h̄ ſignū abortōis. Oꝫ g̊ īueſtigari qd̄ ſemp appareat in grauidis. vn̄ ex macilētia nō ſolū neceſſe ſit arbortiri: ſed ſepe ex ſolo caſu arbortitur: ſiue ſolo ſaltu vel ex clamore forti: vel ex magnitudīe odijvel ſono magno ⁊ ſubito: ſicut tonitruo. Poteſt etiā eē ex febribus: vel heriſipila vulue: vel ex abūdantia in fundo matricis mucilaginis ⁊ ſimilib⁹. vn̄ cōſtat fieri aborſū ſine macilētia mām̄illaꝝ. Sed tn̄ hypo. ītēdit ſine macilētia mām̄illaꝝ nō poſſe fieri. vn̄ multociēs pſcrutat⁹ ſūꝫ: ſi ſuum poſſꝫ cape intellectū: ⁊ cōpi: q̄ꝛ ſi ex p̄dictis arbortit̄: non tn̄ ſine mām̄illaꝝ macilētia: q̄ꝛ ſicut macilētia mām̄ilaꝝ ſit ex puitate ſāguinis in venia mām̄illaꝝ: ⁊ matricū medijs: que cā ſunt auferēdi fetib⁹ cibū vn̄ peunt. Si aūt ex iſtis p̄dictis fiat macilētia: ītelligit̄ occaſio fuiſſe nām magno impetu os uulue apuiſſe: ⁊ ita ſanguinē in generatiua mēbra ad abortiēdū diruiſſe. Natura eiꝫ qn̄ magno conamīe nocitiua expellit: ſanguinē ⁊ ſpirittū mouꝫ: q̄bus ſicut īſtrumentis vtit̄ in expellēdis nocētib⁹. vn̄ ⁊ apoſtemata fiūt ī mēbris patiētib⁹ hui⁹ fortuitū. Feſtinās eni nā vt loca dolētia defēdat tranſducit illuc ſanguinē ⁊ ſpiritū ad hoc expellēdū. h̊ ſufficiat ī p̄ma huius aphoriſmi ptic'a. Secūda que p̄me ītroducit cōtraria: vbi dixit: Si rurſus fiūt dura. in q̄buſlibet locis dicit dolere ⁊ nō arbortiri: taliter ītelligit̄: Si mamille ſint macre arbortire eſt neceſſe. impoſſibile eſt aūt arbortire ſin̄ eaꝝ macritate Si aūt mām̄ille ſint dure nō ſignāt abortire ſed potius ſn quibuſdā locis ſequit̄ dolor. Sic̄ ergo macies ſignat paucitatē ſanguinis: ſic ⁊ duricies multitudinē portēdit. Nō aūt huiuſmōi durities eadē ē cum ſupiori: que fetū ſignificat ſanū: illa eni moderata fuit. Hec in ultimitate eſt immoderatiōis: ad quā qn̄ deuenit natura in aliqua mēbra expellit: vn̄ dolor ſit: fet⁹ tn̄ permanet impaſſibilis. Eſt aūt hic locus inueſtigatione dign⁹ qn̄ natura ad vuluā mittat: ⁊ apoſtemata faciat: ⁊ ſi apoſtema venit cur fetus illeſus permanſerit: Sed qn̄ abrosus nō ſemp hāc duritiē ſequat̄: moliciem vero ſemp comittet̄: nō ad raro ⁊ fortuitu cōtengētia ītendit: ſed potius ad ſempiterna: ⁊ nō fallētia: ac ſi dixerit: Si mulier abortiat mollities mām̄illaꝝ eſt prenotāda. Duritiess vero ſiue plenitudo in plurib⁹ ad aliq̄ mēbra non ad vuluā repellūt̄: vn̄ dolor quē hypo. dicit ſubſequit̄: Que ſi ad matricem deueniūt pculdubio mām̄ille macreſcūt. Si ergo ex paruitate cibi abortitur malciētia comitat̄. Si ex aquoſitate ſanguinis ad vuluā defluētis: ⁊ fractura veteris ligamēti hoc quoqꝫ nō ſine pua macilētia ſit. Que inquit vbera gracilia habēt: his inopia nutrimēti corrūpet̄ fet⁹. nā ſi ſāguis adeēt mām̄ille nō dio ꝯfecte eēnt. Si vō iteꝝ dur̄ fuerit: ſāguinē abūdare ſignificat: tn̄ corrūpet̄ fetus qn̄ abūdāt̄ reficit̄. In uertebris aūt ⁊ genib⁹ ex ipſius pondere fiunt dolores: in vberib⁹ vero ex lact̄ plenitudīe. Nerui. n. oculoꝝ ꝯtrahūt̄: inde oculi dolēt ppter cōitateꝫ ſui ad mām̄illas. 54

Quibuſcūqꝫ os matricū duꝝ eſt: his nec̄e eſt os matricū cōcludi.

Dictū ē in anteriorib⁹ ptib⁹: q̄ꝛ cōcluſo ore matricis: apoſtema vel grauitas. i. eſt impregnatio ſignificat̄: que tn̄ differūt. Si. n. matrix duriſſima ſit ⁊ clauſa: duꝝ apoſtema ⁊ calidū ē in ea. Si. n. ſit grauida nāliter tactu erit molliſſima. bene aūt ordinaſſet: ſi ſupiori aphoriſmo ſubinferret: Mulieri pregnāti os vulue clauſū ē: ⁊ in vtero habet. 55

Quecūqꝫ in utero hn̄tes a febrib⁹ accipiunt̄: ⁊ fortit̄ calefiūt ſine occaſiōe māifeſta: generāt pic'loſe ⁊ difficulter: aut abortiūt periclitantes.

Quibuſdā pregnātib⁹ aliqn̄ corrupti hūores in ꝯceptiōe colligūt̄: vn̄ febrl fortiſſima ſit: ⁊ ſine dubio cā eſt abortiēdi: aliqn̄ tn̄ febris molleſcit ſm naꝫ hūorl: que q̄uis molleſcit: n̄ tn̄ euadunt ſm q̄ oportuerit quꝫ matia remaneat febris: quā medici neqꝫ medicinare: neqꝫ dietare poſſunt bn̄: q̄ꝛ ſūt grauide: ⁊ iō febrl ſemp redit fatigans eos tpe toti⁹ g̊uiditatl: iōqꝫ fet⁹ nō pferēs paſſiōes matricis pit: aut ſi ſuſtineat tn̄ īfirm⁹ pmāebit dū mā matna eum ſuſtētabit: ⁊ mat̄ ita debilis fuerit. Que iō difficult̄ ⁊ pticuloſe generat: q̄ꝛ qum ī ptu vtriuſqꝫ corpa debeāt eē fortia ſī tn̄ debilia 56

In fluxu mlíebri ſpaſm⁹ ⁊ animi defectio ſi ſupueniat: malum.

Non tn̄ i oī fluxu mulierl ſpaſm⁹ ſeq̄t̄: ſꝫ ī ſolo fortiore ⁊ lōgiori fluxu. Defectio vero animi omni īanitiōi ē nāl': q̄ ſit nutrim̄to cordis deficiēte: ſed ſpaſm⁹ ſꝫ nō in oī tn̄ mlte īanitōi maxīe ſi neruoſa membra patiant̄. 57

Menſtruis plurimis euēiētib⁹ accidūt egritudines: ⁊ nō uēiētibus a matrice accidunt egritudines.

Quidam arbitrāt̄ medici ex abūdātia tn̄ hūoris morbos gigni: ſꝫ hypo. n̄ tn̄ ex abūdatia: ſꝫ etiā ex paruitate ſua: neqꝫ ſolū in mlíeribus: ſꝫ etiā in marib⁹. Ex paruitate eiꝫ ſui al'n corp⁹ ꝯſiccat̄: al'n refrigerat̄: al'n vtrūqꝫ ꝯſeq̄t̄. Itē oīs mala cōplexio vitiata omni bone actiōi nociua: naſcit̄ de morboꝝ generib⁹. Nihil g̊ in hypo. dict̄ vanū: ⁊ nihil occultū. Qn̄ āt mēſtruis plurimis veniētib⁹ egritudīes euēire dixerit: neqꝫ a matrice

iūxerit: neqꝫ tñ venientibus a matrice: venire egritudines subintulit: ſi vtriqꝫ mēbro: vl' ſoli ſcdo a matrice dz iungi neceē pq̄ri: qd nullateñ adipiſci poſſum⁹: niſi ūde pua: vel magna ſint mēſtrua ſciuerim⁹. Aliqñ ergo mēſtruoꝝ abūdātia plimoꝝ ex larga ē aptiōe oris venaꝝ ad vuluā veniētiū: alñ qꝛ ſanguis ē calidioꝛ vel ſubtilioꝛ: alñ qꝛ to tū corp⁹ in malas q̄litates mutaſ: qꝛ a ſanguīe grauatur vl' ſi ſanguis nō ſit mutat⁹ a ꝯpamēto ſuo nāli: qꝛ corpus inde grauatū: ad venas oris vulue ꝑpellit: ſic videſ moꝛ bi gigni: qñ ad q̄libꝫ mēbꝛa deducāſ hūoꝛes mali. De ſūt cauſe mēſtruoꝝ abūdātie. Paruitas aūt his ſūt ꝯrie: vel eis ex ꝯcluſiōe: vel venaꝝ ꝯſtipatōe: p q̄s mēſtrua vēiūt ad vuluas: vel ex groſſitie ſanguis: ꝛ frigiditate ſui: vel ex venaꝝ fortitudine ſanguinē nō recipiēte. Quodlibet aūt hoꝝ qñ ſit poſt lōgū tꝑs: neceē eſt moꝛbos generare heriſ pilas: phlegmōes: ſcliroſim: cancrū. Vñ ergo dixit hypo. Non veniētibus a matrice accidūt egritudines. 58

In ano phlegmōes patiēti: ꝛ ma trice phlegmonē hñte ſtranguria ſupuenit. In epate uero phlegmones patiēte ſingult⁹ ſupuenit. Et i renibus hñtib⁹ ſaniē ſtranguria accidit.

Strāguria ē parua ꝛ ſepiſſima mictura: q̄ alñ fit ex defectiōe vtut ꝯtētiue in veſica: alñ ex acuta vrina. Cōtētiua ꝯficit cauſa male cōplexiōis vl' apoſtēatis. Acuiſ vrina ex paſſiōe renū: ex colamēto ſan guinis: ꝛ alioꝝ hūoꝝ ad renes deſcēdētiū: ꝛ vrinā acuen tiū. Et hñ dixit ſtrāguriā fieri ex phlegmōe ani patientis ſiue matricis. his eniꝫ veſica colligaſ: vñ ꝛ patiētib⁹ colli gabiſ. Qñ ḡ in renibus māa aduneſ putrida p veſicas ne ceſſe ē effluat: ad quā puenīēs: ꝛ eā ſtatiꝫ pūgit: cogit: ꝛ cō mouet vt expellat. Si āt apoſtema in ano fuerit: neceē eſt inde pati veſicā: qꝛ pmit eā atqꝫ ſtringit. qñ ḡ an⁹ ꝛ veſica ſint vicina: inde neceē pati. Ego āt dixi alibi ꝙ qñ hypo. paſſionē pñtē: ſiue futurā aliūde vēire dicit: nō abſolute pōit: ſꝫ in vltimitate magnitudinis eā intēdit. hoc quoqꝫ mō intelligit qñ p phlegmōeꝫ in epate ſinglʾtū aſſerit ve nire. qñ eiꝫ nerui epat ꝛ ſtomachi ſint colligati: neceē eſt alteꝛū alteri cōpati: ꝑſertiꝫ qñ apoſtēa magnū ſit. 59

Mulier ſi nō ꝯcepit: uelis aūt ſcire ſi ꝯcipiet ꝯtegēs ueſtimētis ſuffu miga deorſuꝫ. ꝛ ſiqdē trāſire uideatur odoꝛ per coꝛp⁹ ad os ꝛ nares: cognoſce qm ea nō ꝑpter ſe non generat.

Per hꝫ ꝙ dic Suffumiga: ſuffumigatio huic loco ꝓpria ē itelligēda: thur myrrhe: ſtorac ſuffumi gatio: ꝛ ſiliꝫ nā calidoꝝ ꝛ odoriferꝝ: quoꝝ fum⁹ qn p totū coꝛp⁹ aſcēdat: quouſqꝫ ad os ꝛ nares pueniat: a qb⁹ qñ odoꝛ nō ſentiſ pfecte: matrix opilaſ: qd qñ ſit: neceē nō cōcipi. ꝙ nō p ſe generare dicit: tñ pōderoſū iuuamētū innuit. Multi eiꝫ hoīes volūt certificari vtruꝫ filios vel filias debeant hre: in quo maxie nobiliſſimi la boꝛare ſolēt. qñ aūt femie nō cōcipiūt ſepāſ: vt qñ ſolos filios vel ſolas filias hñt ſupſtites poſt ſe rlinqnt q̄ here ditates ſuas poſſideāt. Plato in libro ad Titū: generādi tetigit artificiū: cui⁹ pauca ꝑlibatur⁹ ſum dicta: ſꝫ pus ex ponēdi ſūt oēs aphoriſmi de matrice tractaturi. 60

Mulieri i utero hñti: ſi purgatiōes nō exeūt: ipoſſibile eſt fetū ſanū eſſe.

In purgatōe hac intēdit mēſtrua in tpe ſūc ātea veniētia. neqꝫ poꝛē q̄titatē minoꝛātia ūde ſigni ficaſ defectō fet⁹. Si eiꝫ rara ꝛ pua vēiūt: ꝛ ſemī vel bis nō eſt neceē fetū infirmari: ſed ſi tps oꝛdinē ꝛ q̄ti tatē ſeruauerit: fet⁹ ſan⁹ ñ erit. Ego āt arbitroꝛ mēſtrua a pgnātib⁹ effluētia per venas illas tñ egredi: q̄ in collo ſūt matricis: qñ ſecūdina oꝛib⁹ venaꝝ intioꝛis cōcauita tis vulue ſit ſuſpēſa. vñ ꝯſeqꝛ vt ab ill' venis nil mēſtruo rū egrediaſ. Quꝫ ḡ aliūde exeāt: neqꝫ ad nutriēdū fetū p venas ſupradicti cōcaui vēiāt: neceē eſt fetū infirmari: vt pote cui alimēta deſunt. 61

Si mulieri purgatiōes nō exeūt: neqꝫ febꝛe neqꝫ rigoꝛe ſupuenien te: anxietates: abominatiōes: defectio nes animi ei acciderint: reputa hanc in utero habere.

Istud de ill' tñ intelligēdū: q̄ mēſtrua ex oꝛdie ꝛ nulla re ipediēte vēiūt: ſi ſubito ꝛ ſine vlla ma nifeſta occaſiōe ſe ſtrigūt: qd ex alia ſignificatōe auctoꝛizauit debē ppendē. i. abominatiōe: anguſtia: defe ctiōe: mēſtruoꝝ ceſſatiōe. ex qb⁹ itelligiſ mlierē cōcepiſ ſe: ſic ex appetit⁹ peſſimitate: qꝛ in cōceptu os ſtomachi noceſ: q̄ tñ oīa pñt eueīre ſine cōceptu ſubſequēte: qum humoꝛes mali dominētur ſtomacho vel alij mēbꝛo: vñ ꝑſpicere medicū bene opoꝛtet. 62

Quecūqꝫ frigidas ꝛ denſas matri ces habēt non cōcipient. Et que cūqꝫ humidas hñt matrices: non con cipient: extinguitur eniꝫ in eis ſemen. Et quecūqꝫ ſiccas ꝛ magis ardentes non cōcipiunt: indigentia eni nutrimē ti coꝛrūpiſ ſemen. Et quecūqꝫ ex utriſ qꝫ temperiē habēt moderate: huiuſmo di fiunt generantes.

Si hypocraticoſ auderē trāſmutare aphoꝛiſmos ꝛ opoꝛtunioꝛi dare loco: nil plus facerē q̄ vnūꝫ his duobus ātepoſituꝫ trāſducerē. ꝛ in hoc loco ponerem: vt diſputatio mēſtruoꝝ cōpleref. ꝛ quot mo dis ſterilitas fieret dicerem⁹. ꝓcederet ḡ ille: Mlier ſi nō cōcepit in vtero: velis aūt ſcire ſi cōcipiet: contegēs veſti mētis ꝛc. ſeqreſ aūt ille loc⁹: q̄ eſt nūc exponēdus: vbi di cit: Quecūqꝫ ex vtriſqꝫ hñt tēpiē moderate: huiuſmōi ge nerātes fiūt. Immoderate aūt: ſꝫ nō in vltimitate ad cō cipiēdū ſūt dure: ergo vltimātes erūt ſteriles. Ex qb⁹ etiā ꝑpendiſ q̄re ſterilitas fiat: etiā in maribus: qd tñ ml'tis oc cultaſ. Sed pſpicacib⁹ intuētib⁹: pꝛimo palā fit q̄re non generāt qdā maſculi: poſtq̄ clarebit eis vtroſqꝫ generan tes eſſe medie cōplexiōis: quā ſi excedant nūquā genera būt. Incipiēdū ergo pus a ſterilib⁹ mlieribus: q̄ malā cō plexionē ſeu cōpoſitionē vulue habuerint in pmis in vl timitate: in qbus q̄libet q̄ttuoꝛ pncipaliū dñanſ qualita tū: ſiue due haꝝ: ſicut mōſtrauim⁹ in libris nr̄is de cōple xiōib⁹: vbi cōplexiōes intēpatas octo eſſe dicim⁹: q̄tuoꝛ ſimplices que hic tāgūtur: ꝛ q̄ttuoꝛ cōpoſite ex his cōmi xte ſimplicibus. Quum ergo matrici domineſ frigiditas in vltimitate: ꝛ denſetur matrix inde: oꝛa venarū ad os vulue venientium ex neceſſitate ſtrictiſſima fiunt: vnde ſteriles fiūt mulieres: quia ſecūdina non patiſ ſolidari venaꝝ oꝛa: vnde etiaꝫ ſi poſſet fetus recipere nutrimētuꝫ

non tamẽ valet. non enim illuc mẽſtrua penetrare pñt
ſed ſi quoqꝫ modo illuc ꝑtingũt paruiſſima ſunt. Item
quia vene ↄdẽſant facile: quia vene ſtricte ſunt: ſanguis
aũt in his adunatus frigidus eſt ⁊ phlegmaticus: qũ plu
rime q̃litates haꝝ ex q̃litatibus ↄſiderãtur matricũ: refri
geſcit ergo ſperma virile in vuluã ex matricis frigiditate
niſi ſit calidiſſimũ naturaliter. Incipit ergo p̃mũ a com
plexiõe frigida. Quecũqꝫ inq̃t habẽt frigidas matrices: ⁊
denſas non cõcipiũt. ex q̃bus datur intelligi frigiditatẽ
denſitati cõmiſceri: ũde ꝑpẽditur quia frigiditas ſiccita
ti ⁊ hũiditati ſemꝑ admiſceat̃. Sed nõquid ſemꝑ ꝓpter
hoc: ſemꝑ enĩ ex matricis fridituďine dẽſitas ſubſeq̃tur:
⁊ inde ſterilitas ſeq̃tur. ſicut diximus. Oportet aũt bene
cõſiderare: ꝙ ſi matrix frigida ſit non cõcipe dixit: ꝓpter
opilatiõnẽ ſue ſubſtãtie: non tamẽ dẽſitas cauſa eſt nõ
cõcipiẽdi: fiducialr̃ enim nos intelligere putauit. Et que
matrices habẽt hũidas in vltimitate non cõcipiũt. quia
ſemẽ extinguit̃ in huiuſmodi. ſicut in grano ⁊ ordeo vi
demus: que dum in paludoſis locis ſeminãtur: non ibi
naſcũtur. Et quecũqꝫ ſiccas ⁊ magis ardẽtes nõ cõcipiũt
qũ ſemẽ non habeat nutrimẽtũ: qδ itidem cõtingit ac ſi
ſeminaret̃ in locis harenoſis: vel non cultis ⁊ petroſis.
In matrice ãt calidiſſima ſperma illud patit̃ quod ſemẽ
in ardẽtiſſima terra pateret̃: ſi in diebus canicl̃aribus ſe
imparetur. Sic ergo nobis de quattuor qualitatibus ſa
tiſfecit: mõſtrans ſingulas eaꝝ virtutes: quibus ⁊ eaꝝ in
telligãtur cõplexiones. Quecũqꝫ ex vtriſqꝫ temꝑiem hñt
moderate huiuſmodi generãtes ſiũt. Quod Ex vtriſqꝫ di
xit: nõ ex qualitatibus intellexit: qũ qualitates quattuor
ſint. ex vtriſqꝫ ergo his ↄtraria. ſ. intẽdit in calore: frigidi
tate: ſiccitate: ⁊ humiditate. Nos aũt mõſtrauimus in li
bro de cõplexione ex calore cum frigiditudine: ex ſiccita
te cum humiditate tẽperamẽtũ eſſe matricis: ergo tẽpo
ramẽtum ex hoꝝ eſt paritate contrarioꝝ. i. calore: frigidi
tate: ſiccitate: ⁊ humiditate: Quoꝝ pariũ ſi vnuꝫ deſit ſuf
ficit ſterilitati. Si eniꝫ matrix in calore teꝑata ſit: tem
peries aũt humiditatis ⁊ ſiccitatis deſit: ſterilis inde per
manebit. Quia ergo hypo. de ſola feminaꝝ loquebat̃ ſte
rilitate: de matricis tñ dixit cõplexione: de marib⁹ oĩno
reticuit: vel quia nos intelligere fiduciauit: vel quia poſt
modũ de his dicturus eſt. Succeſſores aũt hypo. de ma
ribus aphoriſmũ hunc interpoſuerũt: Similiter ⁊ ĩ ma
ribus dicentes ⁊ reliqua. Sed multi interp̃tes ab hypo.
intellectu longe eſſe aſſerũt. Nos aũt ex dictis hypocra
tis in mulieribus: idem eſſe in maribus poſſumus intelli
gi: dicentes ex cõplexiõis frigiditate ſperma mariũ non
bene poſſe excoqui. Si aũt tẽperamẽtum in frigiditateꝫ
paruã exierit: ⁊ vuluã calidiſſimã inuenerit: poſſibile eſt
gigni. ſed ſi ad vltimitatẽ tẽperies exierit: impoſſibile eſt
generari. Ex humiditate quoqꝫ non põt ſperma excoqui
bene. ſi ergo in vltimitate fuerit impoſſibile eſt gigni. Si
igit̃ ſperma calidiſſimũ fuerit: quaſi res quelibet incenſa
erit: neqꝫ generabit. Similiter etiam ꝓpter ſiccitatẽ vlti
mataꝫ non extẽdit̃: qũ incidat in vuluaꝫ: qδ ad cõcipiẽ
dum eſſe maxie eſt neceſſariũ: ſicut in libro de ſpermate
oſtẽdim⁹: vbi ſi non in plurimã vulue cõcauitateꝫ ſemẽ
extẽderet̃: feminã non poſſe cõcipere diximus. Hic aũt
pauca fecimus quaſi multoꝝ ſubaudiẽdoꝝ fundamẽta.
Quod aũt Platonis auctoritate ad Ticium nos dictu
ros ꝓmiſimus h̃ ſubintulim⁹: Magna inquit eſt aucto
ritas ⁊ glorioſiſſima: ĩtelligi d:: q̃lr̃ duo cõueniũt corpa
vt cõcipiãt cocũtia ad inuicẽ. hoc aũt eſt quod ſupius di
cim⁹ mõſtrãtes q̃re femĩa ſteril' ſit: ⁊ non gignat: ⁊ ĩ ma
ſculis ſimilr̃: quoꝝ cauſa fuit in maribus ⁊ feminis tẽpe
ra mẽta in vltimitate egredi: que tñ intẽpies ſi parua ſit:
⁊ corpus intẽperatũ corpori cõtrarie cõplexiõis vel qua
litatis ſe iũxerit poſſibile eſt cõcipi. Si ergo iũgatur ſibi
ſimile impoſſibile erit. Si enim frigidũ ſperma frigidam
vuluã incidat: impoſſibile eſt concipi: ſimiliter ſi ſiccum
ſiccã. itidẽ ⁊ in alijs cõplexiõib⁹ intelligẽdũ eſt. Frigidi⁹
ṽo ſperma in matricẽ calidiorẽ neceſſe incidat: hũidi⁹ ṽo
in ſicciorem. debet etiaꝫ oppoſitio vtriuſqꝫ alteri⁹ modũ
nõ excedere. Vltimitas ṽo matricis põt ĩtelligi ex quo
dam aphoriſmo p̃cedẽti: Muliebria inq̃t ex aromatib⁹
calefactio educit ⁊c̃. tãta eiꝫ ẽ mr̃ci] opilatio vt ñ odorẽ
aromaticũ ꝑmittat trãſire ad os ⁊ nares. Itidẽ facit ſicci
tas ⁊ hũiditas ſic dixim⁹ ſemẽ extingũt: aromatica igroſ
ſãt ⁊ ĩſpiſſant: vt ſurſũ trãſire nõ ꝑmittãt. Calor ſi vltimi
tate matricis ſit mutat q̃litates aromatũ ⁊ corrũpit: ⁊ in
tẽſa facit: vt ⁊ſi aſcẽdãt: nõ tñ in ſuã ꝓprietatẽ deueniant:
q̃ calor ſi q̃nqꝫ adſit: rari⁹ tñ erit ĩ feminis: p̃ſertiꝫ q̃ nãlit̃
frigidiores ſũt maſcul'. Hac ĩueſtigatiõe aromatica dino
tãt̃ ſteriles ⁊ nõ ſteriles: ↄcipiẽtes ⁊ nõ cõcipiẽtes. Que
etiã ↄnotari pñt ex frigur] ipaꝝ: ſic ex appoſitõe arõatuꝫ
ſi macilẽtiſſime: leniſſime: ẽſſiſſime ⁊ aſpiſſime fuerit nõ
ↄcipiẽt. Hic aphoriſm⁹ hypoc̃tic⁹: ⁊ſi ñ ſit tñ eẽ dr̃. 63

Similiter ⁊ in maribus. Aut eniꝫ
propter raritatem corporis ſpiri
tus extra fertur: ut non incidat ſemen
Aut propter denſitatem humidũ non
diffũdetur extra: Aut propter frigidũ
ñ calefit ita ut congregetur ad hunc lo
cum: Aut propẽ caliditatẽ ipſũ hoc fit.

In tantã temeritatẽ deuenit latrator hui⁹ aphoriſ
mi: vt ñ ſeipꝫ ĩtellexerit. ꝓmiſit. n. ſe mõſtraturũ
ĩttidẽ eẽ in maſcul'. Erat ergo neceſſariũ q̃ttuor
eadẽ genera cõprobare ↄplexionũ ſicut nos fecim⁹. ſed
a raritate ĩcipit corꝑis: quã ſilr̃ ĩ femĩs poſuit: Quod ſi
ꝑſpicacit̃ in dagaueſ duob⁹ mõis oberraſſe reꝑies. Pri
mo. n. q: ſi ita eẽt rem alit̃ ordinatĩ appoſuiſſe deberet.
Secũdo: q: mẽtit⁹ ẽ: q: ĩueniũt̃ maſculi corꝑib⁹ rari: ⁊
tñ in generãdo calidiſſimi ⁊ potẽtiſſimi. Neqꝫ mirãduꝫ
eſt: qũ raritas ſm calorẽ ⁊ humiditatẽ fiat: h̃ aũt ↄplex
io ſꝑmatis abũdãtiſſima eſt: ⁊ ad generãdũ ꝑfectiſſima:
quum ſꝑmatis creatrix materia in huius corꝑe ſit pleniſ
ſima: ⁊ virtus ad exequẽdũ fortiſſima: ⁊ emiſſio ſperma
tis nõ niſi ex vaſis ſit fortiſſimis ſi ex emiſſiõe ſpirituali.
⁊ſi. n. ſperma hũiditati cõmixtũ quãdã ſubſtãtiaꝫ vide
atur habere ſpiritualẽ: hũiditas tñ q̃dam eſt neceſſaria
ꝑ quã emittat̃: vnde latrator iſte deceptus eẽ ↄprobat̃.
Dixit item ꝓpter corporis denſitatẽ nõ extra effũdi hũi
ditatẽ: qui ſi aliam q̃ꝫ ſpermatis humiditatẽ intellexit: a
ſenſu alien⁹ fuit. Si autẽ ſpermatis ĩtendit ⁊ propẽ den
ſitatẽ toti⁹ corporis nõ effundi extra dixit: nihil dixit de
complexiõe vaſorũ ſpermatis. melius enĩ diceret ſi ꝓpẽ
vaſorũ ſtricturã fieri aſſereret. ꝙ ſperma ſubdidit pro
pter frigiditatẽ complexiõis corporis nõ calefieri: ⁊ cau
ſam eſſe nõ generandi: verũ quidẽ dixit: ſed ex ſubſequẽ
tibus veritatẽ falſificauit vt dicendo: Congreget̃ ad lo
cum hũc. qum enĩ locum hũc nominauit ex verbis ſuis
nõ bene determinat] nos ĩtelligere fiduciauit: qδ tamẽ
paruum vicium eſt quantũ ad maius ſuum. In ſubſe
quenti eniꝫ huius aphoriſmi loco errorẽ in propatulo
poſuit. Quum autẽ Propter caliditatem hoc ipꝫ ſit: dixit
In hoc enĩ ꝙ Ipm hoc ſit: dixit aliud de quo iſtud pẽ

deret ſe ꝓmiſiſſe īnuit. Qum ergo ꝑus dixiſſet: Propter frigidū nō caleſit ita vt cōgregetᷣ ad locū hūc: modo vo Propter caliditatē dicat: ipm quod fit dicimus ꝓpter caliditatē nō caleſieri: vt cōgregetᷣ ad locū hūc: qđ inſanū dicere: vel ꝓpter caliditatē ipm hoc fit: vt cōgregetur ad locū hunc. qđ etiā malū eſt dicere: qum calor diſſipet ⁊ nō cōgreget. Bonū quidē eſſet dicere: ꝓpter calorē vł quodlibet aliud attinēs caliditati intēdi vel īcendi: nō quia propter calorē nō calefaciat: vel ꝙ cōgregetur ad hunc locum. 64

Lac dare caput dolētibꝰ malū eſt: malū uero ⁊ febricitātibus: qbuſcunqꝫ hypocōdria ſuſpēſa rugiūt: ⁊ ſiticuloſis. Malū uero quibꝰ fellei ſeceſſus: ⁊ in acutiſ febribꝰ: ⁊ quibꝰ ſanguis multa egeſtio facta eſt. Cōuenit uero ptiſicis nō ualde febricitātibus. Dare uero ⁊ in febribꝰ lōgis nullo ꝑdictoꝝ ſignoꝝ ꝑſente: ⁊ extra rōem tabefactiſ.

Lac eſt bnū de cito cōuertibilibꝰ: qđ duabus de cauſis cito mutatᷣ. Si enī calorē inueniat plus q̄ȝ oporteat cito in fumoſitatē ſe mutat: ſi minorem tranſducitᷣ in acetoſitatē. Quod facile itelligitᷣ ſi lac noniter emulſum coquatᷣ: aliquidqꝫ nō coctū reperiatᷣ: coctū enī in fumoſitatē mutatᷣ: nō coctū in acetoſitateȝ mutatur. ſed digerētibꝰ ſm ꝙ cōuenit: lac multū ⁊ bonū nutrimētū facit: dū tamē excoquitᷣ ⁊ digeritᷣ inflatio ſub diaphragmate: ⁊ dolor in capite cōficiūtᷣ: hec ī ſanis lac agit. In infirmis aliter: qđ expimētiſ didicimꝰ. qualiter vero fit oportet intelligi. ſi eī facit ſaniſ: inflatōem hypocōdriorū ⁊ dolorē capitis q̄ȝtomagis faciet caput dolentibꝰ ⁊ viſceꝝ inflatōibꝰ. ꝙ aūt Quibuſcūqꝫ hypocōdria ſuſpēſa dixit bene ſubintulit: qum lac nō noceat his locis: niſi quoquo modo hypocōdria ſuſpēſa ſint ex apoſtematibꝰ. ſ. phlegmone: heriſipila: zimia: vndimia: ⁊ ſcliroſi: quibꝰ oībus attinet ꝙ ſuſpēſa ſint. Nocet etiā eorū locorū rugitatōibꝰ etiā ſi ſint ſine apoſtematibꝰ: qum tn̄ rugitꝰ nihil aliud ſit q̄ȝ quedā inflatio ⁊ vētoſitas: qbus lac nocet: qr mutatᷣ in acetoſitateſ ⁊ vētoſitates: aliqñ tn̄ damꝰ in hmōi infirmitatibꝰ: ſed cū ſale ⁊ melle excoqᷣtᷣ ⁊ ꝓficit: qr vētres humectat. Nocet ſiticuloſis: qr in fumoſitates venit: ſiue ſitiſ ſempiterna fuerit ⁊ nālis: ſeu tpalis ⁊ accñtaliſ. Nocet ⁊ felleo ſeceſſui: quȝ cedat fumoſitati ſilr cholerā vomētibꝰ. qđ fit: qr lac maxie ꝓꝓ calorē mutatᷣ in fumoſitatē. Cōuenit ptiſiciſ ī pulmone vulneratiſ: qū dixit Tabefactiſ nullo ꝑdcōꝝ ſignoꝝ pñte. Sꝫ lac vłr bonū eē dico indigētibꝰ bono ⁊ facili nutrimēto: qr quȝ dixit Nō febricitātibꝰ dignū ē īueſtigari: q̄re nō validiſſime ꝑmittitᷣ. Qꝫ ġ q̄rere ſi poſſit dari febricitātibꝰ valde: qđ vbū nō neciū fuit. nos aūt inſeq̄mur h̄ quȝ tp̄s fuerit oportunū. Modo breuitᷣ diximꝰ ꝙ nō oȝ dari valde febricitātibꝰ. Miror tn̄ q̄re ī diuturniſ febribꝰ dari iubeatᷣ ⁊ quȝ ſupra dixerit malū febricitātibꝰ dari: q̄re h̄ nō valde febricitātibꝰ dari repetiit: quȝ ī aphoriſmis non conſuetudo fuerit. ſufficere enī poterat: quod ſupra ſemel dixerit. ſed qum in verbis ſuis ſoleat eſſe breuis: nō tamen timēda repetere dubitauit. 65

Quibꝰ tumores in uulneribꝰ appētnō ualde ſpaſmātᷣ neqꝫ inſaniūt. Quibꝰ uero nō appētibꝰ repēte: qbꝰ qdeȝ retro: ſpaſmi ⁊ tetani fiunt: qbꝰ uero in priori parte: mania ⁊ dolor lateriſ acutus: aut ēpima: aut dyſenteria: ſi rubei fiunt tumores.

Tumores intellexit omne apoſtema vł groſſiciē in corpe preter naturā eminentē: in qbus denotauit phlegmonē: quē quȝ quidā acutū apoſtema ſoleant dicere: antiqui tamē omnē calorē nimiū vel incenſionē: apoſtema vel tumor ſit ſiue nō: phlegmonē dicūt. Dicit ergo hypocs: Si ī vulneribꝰ tumores. i. apoſtemata appareāt non valde ſpaſmātur: neqꝫ inſaniūt. Spaſmātur ergo ⁊ inſaniūt aliquādo: ſed tamē raro. Si aūt apoſtema magnū ſit valde: ⁊ peſſimitatē habēs ī ſe: neqꝫ ſubito appareat ⁊ retro fiat: ſpaſmū ⁊ tetanū ſignificari voluit. ꝙ Retro dixit: dorſum ītellexit. Si autē añ apparuerit: aliā paſſiōem q̄ȝ ſpaſmū eſſe voluit: retro locus eſt neruoſus: āte vero venoſus ⁊ arterioſus. Quȝ ergo de vulneribꝰ apoſtematis aliquid ꝓpeſſimuȝ ad aliqđ nobile membrū venerit: ſi vulnera ī neruoſis locis retro fiūt: neceſſe eſt ſpaſmū vel tetanū expectari: quia he paſſiōes ſunt neruoſorū locorū. ꝙ ſi ante ſint ⁊ peſſima materia ad cerebrū aſcēderit fiet mania: ⁊ ſi ad pectꝰ aſcendit: dolor fit lateris acutus: ⁊ plurimi fiunt inde empici. Si aūt in inteſtina materia deſcēdat: egeſtio fit ſanguinis. Si tumores rubei ſint: ⁊ ſi ſubito euanuerit: ſāguinis egeſtiōem intellexit: que ſine vulneribꝰ fit inteſtini: q̄ paſſio ſepe cōcreatur vulnera in dorſo habētibꝰ: vel āte ī dorſis loci oppoſitiſ: ⁊ ſubito retro ſe verterit: nō tamē abſolute innuit q̇n manꝰ ⁊ pedes poſſint intelligi. ſꝫ quȝ in prora cruris veniēs nō tn̄ ſit lacertorū iūctorū fortibus vel magnis cordis: coxa tamē in genuū prora maximam cordā habēs: poſſibile eſt ſm colligantiā ſui adinuicem pedes inde incurrere paſſiōem ſpaſmi: cauſa lacertorū in poſteriori parte coxe locatorū: quȝ lacerti illi ex maiori ꝑte ſint carnoſi. nō ergo ſpaſmꝰ ex ſola retro cauſa naſcitᷣ: qum ſepe nō ſolū in pedibus: ſed etiā in manibus eſſe videamꝰ: que loca longe a nucha ſunt remota: ⁊ nerui manuū ⁊ pedū a nucha ꝓcedūt: ⁊ dorſi ſilr. 66

Si in uulneribus malis ⁊ fortibus exiſtentibus: tumor nō appareat mnūal magnū: laxa bona: cruda mala.

Quod magnū dixit: vulneribꝰ poteſt attinere: vel apoſtematibꝰ: vel vtriſqꝫ. Hec peſſimitas tamē intēditᷣ ineſſe vulneribꝰ que in fine ſunt lacertorū vel eorū capitibꝰ: maxime illis qui iūcti ſunt neruis: ⁊ in extremitatibꝰ vicinis cordis. Sicut aūt antea mala dixit apoſtemata ſubito nō apparētia: itidē hic omia apoſtemata eſſe mala ex vulneribꝰ malis eſſe aſſerit. Vulneribus enī huiuſmodi maxime ſi doluerint: nō ſumꝰ ſecuri q̇n ad nobilia mēbra humores mali fluant: nā malos humores ad nobilia mēbra deſcēdere certificāt: quȝ dolores hūores fluere portēdāt. Quȝ ġ vulnꝰ malicioſum ē nā q̇dē debilitatᷣ: hūores aūt ſupbiūt ⁊ diſtēpantᷣ: ġ niſi ad vulnꝰ fluxerit: qđ ex tūore q̇dē certificatᷣ ꝑ totū corpꝰ diffuſi: ſpaſmos ⁊ tetanos ⁊ maniā faciūt. Laxa q̇deȝ ⁊ fluētia vulnera bōa ſūt: cruda vo dura ⁊ idigeſta ma a. In his āt vulneribꝰ medici mltū fallūtᷣ ſtrigētes fluēt a: frida ⁊ ſic. ⁊ ſtiptica medicina. Dolor aūt fit ex lociſ neruoſis: vñ ⁊ medicina calefactoria eſt exhibēda. 67

POſteriora capitiſ dolentia: in frõte recta uena inciſa iuuat.

NOn ſolũ intẽdit purgatõem de locis infirmis: ſ; mãm p ptẽ oppoſitã ſatagit extrahere: qd̃ ex cõtrario fit. Si ergo in latitudine fiũt a dextra ĩ ſiniſtra: vel a ſiniſtra in dextrã fieri inuit: qd̃ ſi ĩ pfũdita te fuerit: anteriora retro: poſteriora añ medicari o;. vnde hypo. Poſteriora capitis dolẽtia: recta vena ĩciſa iuuat Nos aũt multotiens ſanauimꝰ inde oculorũ dolores: ſi abũdãt hũores lõgo tpe effluẽtes cũ ſcarificatõe ĩ poſteriori pte. i. ĩ cranei poſterioris ſummitate. 68

RIgores mulieribꝰ incipiũt ex lũbis magis ⁊ per dorſũ ad caput: ⁊ uiris retro magis q̃; in priori pte corporis: uelut cubitorũ: coxarũ: ⁊ ppter cutem raram: declarat uero pilus.

RIgor cum frigore ſenſualiter incipi: frigꝰ vero ex dorſo ſolet eſſe maiꝰ: ⁊ venit magis ſubito. bene ergo dixit rigorẽ ab his locis ĩcipe: ⁊ marie mulieribꝰ: qum frigidiores ſint maſculis. Rigorẽ aũt illum neceſſe eſt ptigere ad neruorũ initiũ: qd̃ in capite eſſe cõſtat. Nucha vero qum ſit in dorſo neceſſe eſt inde pati: ⁊ poſt cerebrũ p eã a quo nucha pcedit: ⁊ exordiũ ſumit que quia eſt mollior: ad mutãdũ eſt facilior. Anterior pſ corporis nõ rigeſcit: qum cõplexio ſua rarior ſit: ⁊ inde ſit calidior. teſtãť hoc pili exeũtes: quorũ generatõem in libris de cõplexiõibꝰ ſufficiẽter explanaui. Pili aũt raritatẽ declarãt: raritas caliditatẽ. 69

AQuartanis habiti nõ ualde a ſpaſmis apprehẽdũtur. Si uero apphendãtur prius ⁊ ſuperueniat quartana: ſoluũtur.

SPaſmꝰ ex inanitõe acutiſſimꝰ eſt ⁊ mortalis. q; ſi ex plenitudine neruoſorũ mẽbrorũ cõtingit ſicut in epilepticis ⁊ ſimilibꝰ aliis: nõ acutꝰ: neq; moleſtus: ſicut prior erit: quẽ hypo. hic intẽdit. ⁊ huic q̃rtana ſupueniẽs: venire nõ pmittit: eũ diſſoluẽs qui etiã iam ſupuenit. Cui medicãdi duo ſunt modi: cũ purgationibus: vel coctõibꝰ: que vtraq; in q̃tanis ꝯſiderãť. purgatio. n. cũ rigore: coctio vero fit cũ calore. 70

QUibus circũtenditur cutis dura ⁊ ſicca ſine ſudore finiẽt: quibus uero laxa ⁊ rara: cũ ſudore finient.

PRopiqui morti cutis dure: ſicce: ⁊ extẽſe: morituri ſunt ſine ſudore: rare vero ⁊ laxe cum ſudore. Prius fit inde: q; oĩ carẽt humiditate: vł ſi quã habet: nõ habẽt in cute. Secũdũ: quia multã etiã habẽt illam intra cutem. 71

ICterici nõ ualde fiũt inflati.

QUod hypo. hic intẽdit oportet aĩaduerti. Uẽtoſitas. n. coadunata in corpe ſupra exiẽs cũ eructuatõe: vel infra ſuo modo: vel pmanẽs intus generat vẽtris extẽſiõem: aliqñ ex defectõe viſcer: aliqñ ex adunatiõe phlegmatũ. Huic ventoſitati icterici ſunt cõtrarii: quia ſunt cholerici. Si aũt icterici vẽtoſitatẽ habẽt: nõ tñ erit magna: qum magnꝰ calor eã diſſoluat.

¶ Finit quinta particula. Incipit ſexta.

.I.

IN diuturnis lienteriis oxiremia ſupueniẽs: priuſ non exiſtens: ſignũ bonum.

LIenteria eſt velox exitꝰ cibi ⁊ potꝰ in eiſdẽ q̃litatibꝰ qbꝰ comeſta ſunt: q̃ aliť breuiꝰ diffiniri pot. Liẽteria. n. nihil aliud eſt q̃; ciboꝝ indigeſtio: qbꝰ egrediẽtibꝰ nulla mutatio digeſtiue v̄tutis in eis inueniť in colore: liquore: odore: ĩmo in nulla q̃litate. Heleni diffiniũt lenitatẽ inteſtini: qbꝰ ex v̄bis ĩtellexiſſe videnť: q; ex lenitate ĩteſtini hmõi patiũť. nã ex nimia lenitate: neq; retinẽť: neq; reſtrigũť comeſta ⁊ bibita. ſtomachus g̊ ⁊ inteſtina q̇cq̇d retinẽt: ſua aſpitate retinẽt tñ. Cõſtat igiť q; ex lenitate patiũť Sed qu; antiq̇ laudabilr̃ noĩa ĩpoſuerũt: in h̊ autẽ non ſunt efferẽdi ignorãtes cõtẽtiue actões: cuiꝰ nã ẽ ãplecti ⁊ tenere recepta: ⁊ digeſta mittere ad ĩferiora. Sicut aũt veſice ſtrãguria nõ tãdiu retinet vrinã quoad digerat: ſ; vel pp grauitatẽ ſui: vel pp acumẽ mittit eã foras: ſic cibi ⁊ potꝰ a vẽtre emittũť: qd̃ cõe eſt oĩbꝰ egrediẽtibuſ: qd̃ ſi heleni intellexiſſent nõ ſic diffiniſſent: ſ; ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ defectõem: qu; comeſta ſtomachũ grauẽt ⁊ inteſtina. Qñq; aũt fit ex ſupficie excoriata in ĩterioribꝰ ſtõachi ex humoribꝰ acutł: nõ tñ multũ defecta v̄tute ſtomachi: quã tñ neceſſe ẽ deficere. cibꝰ. n. qum ad ea loca deueniat ⁊ noceat q̇a pũgit: nõ potuit retineri: tũc neceſſe ẽ q; exeat ſine aliqua digõne: ſ; appareãt quedã acuta ⁊ pũgitiua. qd̃ aũt ex lenitate ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ ẽ: ſine aliqua ſignificatiõe pũgitiua exit. Differũt aũt vtraq;: q; excoriatio humoribꝰ q̇eſcẽtibꝰ ⁊ finitł: cito ſanať cũ cibariis ſtipticł: ſ; ſi diu pmaneãt: ad digõem ſaniei ſe mutãt. Sed defectio cõtẽtiue v̄tutł ẽ ex mala cõplexõe: q̃ ſi pfecte illi mẽbro dñeť dure ſaneť: aliqñ ex humoribꝰ inť ſtomachũ ⁊ ĩteſtina ſe claudẽtibꝰ: quoꝝ vnus ex quo. ſ. oxiremia ĩ pñ° qu; ſtomachi dñeť friditas: que qu; elongeť: ⁊ oxiremia finiť: cuiꝰ cã ẽ cibi ĩter ſtomachũ aliq̃ntula mora. Qu; ergo paſſio moreť: neẽ ẽ ſtomachꝰ ad retinẽdũ debiliteť. cibo. n. ĩmorãte aliqñ ĩcipit digeſtibilť fieri: ſ; qu; nihil ĩmoreť: ⁊ nullo mõ ĩ ſtõacho digerať: nlla q̃litas mutatõis cibi neẽio appebit. neq; oxiremia ĩcipit: niſi phlegma abũd; nimiũ ĩter ſtõachũ ⁊ marie acidũ. Unũ nõ abſolute dixit oxiremiã bonũ ſignũ ẽẽ: ſed in diuturnis liẽteriis addidit: q; aliqñ oxiremia ĩ hac paſſione eſt a pñ°: vñ ⁊ pus nõ exñs dixit. Qu;. n. h̊ paſſio de phlegmate fit frido ⁊ ſtõachi refrigeratio: oxiremia nullo tpe ceſſat: qum ĩſepabilť ſit hmõi paſſio. Qu; g̊ oxiremia ñ a pñ° ſit liẽterie: neq; liẽteria ſit de phlegmate oxiremia pꝰ aliqd̃ tps ſupuẽiẽte: ſignificať cibꝰ morari ĩ ſtomacho aliquãdiu. neẽ ẽ g̊ vt digerať: q; nã ad ſuã fuertit actões. Uidetur mihi ĩ hoc aphoriſmo mea ſuffeciſſe diſputatio: cuiꝰ fundamẽtũ q̇ cape voluerit: meũ libꝝ de v̄tutibꝰ nãlibꝰ legẽ oportuerit: vbi mł̃ta ſigna de v̄tutibꝰ ſtõachi ĩueẽiet: legat quoq; illã pticulã ĩ q̃ ſignificatões ⁊ acciña q̃ ſũt exeũtiũ corpa. oſtitratꝰ tñ ĩ ttia pticula de ĩueſtigatõibꝰ: mẽtitꝰ ẽ de poribꝰ refragrãs ãtiquoꝝ auctibꝰ ĩ liẽterie paſſiõibꝰ: vñ h̊ o; repeti pmittẽdo v̄ba oſtiſtrati. Liẽteriã tplr̃ diuiſerũt antiq̇. alia. n. dyſẽteria: alia liẽteria: alia tenaſmos dr̃. Hmõi paſſiõis diuerſitatẽ ẽẽ ãtiq̇ ĩ exeũtibꝰ putauerũt diuerſ: dicẽteſ ſi aliq̇d de ſãguinis genere exierit: ł vnctuoſũ: ł viſcoſũ: ceťa vo vẽtre exeũtia ſint digeſta atq; cocta vocať dyſenteria. Si autẽ nihil digeſtũ ſiue coctum exierit vel viſcoſum ⁊ ſanguini admixtum: lienteriã eſſe dicũt. Si autẽ ſanguinolentũ exierit ⁊ vnctuoſum ⁊ aliq̃tulũ digeſtũ: tenaſmõ ẽẽ dicũt.

hec ſunt verba oſſiſtrati: Neſcio autē quid hūc coegerit vt rē indigeſtā iūgeret cū ſanguīs ⁊ viſcoſitatꝭ genē: qum null⁹ ſibi cōtēpoꝛaneus. illud ſenſiſſe videat̄: neqꝫ Filomeus: neqꝫ Erathe⁹: neqꝫ alij q̇ hucuſqꝫ ad meū deuenerūt tēp⁹. neqꝫ. n. Oꝛigenes ⁊ ſocij ſui: neqꝫ alij ꝑoꝛes his. Erathe⁹. n. in libꝛo ſuo de moꝛbo ⁊ cā: de curatiōe moꝛbi ait: Paſſio inq̇t quā ſepiſſime vocāt aliq̇ dyſenteriā: quidā v̾o lienteriā: hāc liq̇diſſima ſequit̄ egeſtio cū mala q̄litate ⁊ ſpūoſitate: ⁊ odoꝛis grauitate: ⁊ poſt cibū atqꝫ potū: veluti egreſſiōe m̄lta ſpumoſa: ⁊ fetida ē. Praxagoꝛas in ſecūda ꝑticula de accn̄tib⁹ moꝛbū ſequētibus: Qui inq̇t lieteriā hn̄t lenitatē inteſtinoꝝ ⁊ q̄ſdā lubꝛicitatē nec̄e ē eos pati: maxīe qū ſint ieiuni: ⁊ his ꝑtib⁹ ſꝑ cibus cito egredit̄: ⁊ ꝓꝑetatē h⁹ paſſiōiſ velocitatē hāc intēdit eē cibi egrediētis: ⁊ ablatōem digōis facte velocitatē hāc intēdit eē: ſed ex velocitate exeūdi indigōem venire. vn̄ ego ⁊ alij multi medici cōſentim⁹ nihil aliud eē hāc paſſionē q̄ꝫ indigōem cibi ⁊ pot⁹ ⁊ velocitatē exitus indigeſtoꝝ cibi ⁊ pot⁹: ⁊ idē etiā ceteri intelligūt ātiqui Itē in libꝛo de paſſiōib⁹ q̇ dr̄ eē hypo. de lieteria īuenit̄ ꝙ in lieteria cib⁹ ſubtilis ⁊ nō coagulat⁹ ſine doloꝛe egredit̄: vn̄ inde coꝛp⁹ ꝯſumit̄. n̄ coagulatū ītelligit indigeſtū. Cōſueuerūt. n. antiq̇ nō coagulata dicē: q̇ idigeſta ſunt. In libꝛo. n. quē hypo. inuenim⁹ intitulatū de regimēto ſanitatꝭ: quē tn̄ alij negāt eē hypocticū: ꝯfirmātes eū eē philiſdei: ſiue feruti: ſic repit̄ ſcꝑtū: Aliqn̄ īueniunt̄ aliq̇ a quib⁹ cib⁹ crud⁹ ⁊ īdigeſt⁹ ⁊ ſubtilis exit: ⁊ ſine doloꝛe: nō ꝑꝑ aliā paſſiōem ſicut lieteria vēit. hi oēs Oſſiſtrato fuerūt anterioꝛes: poſterioꝛes v̾o m̄lti ſucceſſerūt quos Oſſiſtrat⁹ fatet̄ ſe vidiſſe: ⁊ cōcoꝛdāt ī lieterie paſſione. Neſcim⁹ g̊ vn̄ oſſiſtrat⁹ tale q̇d dixiſſe coact⁹ ſit vt et anterioꝛib⁹ ſuis obuiaret: ⁊ poſterioꝛib⁹ mētiēs lieteriā exiſtere cū re indigeſta: qū Sanguīe mixta dicēt. 2

Quib⁹ nares humide naturalicer: ⁊ ſemē humidū: cito infirmātur: quib⁹ uero cōtraria: ſalubꝛius.

Quib⁹ ꝯplexio nāl'r eſt ſiccioꝛ nulla res ſēſualis ad nares fluit ex cēbꝛo: neqꝫ ī cute eoꝝ appet ſudoꝛ. ſuꝑfluitas ergo eoꝝ ſubtiliata cū purgatōe emittit̄ illa q̄ a medicis occulta vocat̄. Sed quoꝝ ꝯplexio nāliter ē hūidioꝛ maximā a coꝛpib⁹ emittūt abūdantiā: ⁊ maxīe a cerebꝛo cui⁹ ſubā ⁊ nā ſubāl'r eſt frigidioꝛ. hoꝛū etiā ſemē hūidi⁹ ē ⁊ liq̇di⁹ ⁊ fridi⁹: ſicut ecōuerſo in ſiccioꝛib⁹ aquoſitas ꝯſumit̄: ⁊ ſemē exiccat̄. Quoꝝ g̊ cōplexio toti⁹ coꝛpiſ vel etiā cerebꝛi hūidioꝛ fuerit: ſanitatē eē coꝛruptā ꝯſtabit: qū ex ꝑua occaſiōe eis veniāt catarri. Si aūt hūoꝛes illi a faucib⁹ ad inferioꝛa deſcēderīt nocēt gutturi: canalib⁹ pulmōis: meri ſtōachi: ⁊ mēbꝛꝭ alijs vn̄ nec̄e ē tuſſiꝫ incidāt: anhelitū: ſquinātiā: indigeſtibilē coꝛruptelā: ⁊ aliqn̄ diariā. ⁊ ſi ſalſa fuerit ⁊ fluida: etiam dyſenteriā: q̇d hypo. mōſtrauit in pitonaeretoncheidaton. i. in libꝛo de aere ⁊ aqua ⁊ regiōibus. 3

In diuturnis dyſenterijs: abſtinētia malū: ⁊ cū febꝛe pei⁹.

Dyſenteria naſcit̄ ex humoꝛib⁹ calidis: ſicut dixim⁹ inteſtina excoꝛiātib⁹. Excoꝛiatio v̾o in ſuꝑficie inteſtinoꝝ eſt ī ꝑn⁹: que qū diuti⁹ durat magis cōcauat: ⁊ efficit vulnera. vn̄ ſtōach⁹ ex colligātia inteſtinoꝝ patit̄: ⁊ ī augmentatōe moꝛbi patit̄ os ſtōachi. vn̄ oꝛ abſtinētiā ſeq̇: q̄ ab īitio ſuccedit huic moꝛbo ꝓꝑ hūoꝛes ex epate ad ſtōachū reflexos: q̇ qum de cholericis ſint generib⁹ maxīe coꝛrūpūt īteſtīa: quꝫ hi etiā aſcēderīt ſuꝑioꝛa īnatāt ſtōacho: ⁊ inde fit cā abſtinētie ex colligātia inteſtini: ⁊ ꝑ abſtinentiā aufert̄ q̄dā actio nālis. ſ. nutritio ſine q̄ vita nullaten⁹ pōt regi: que qū diu ꝑmēſerit duo neceſſe eſt ītelligi: vel vt fiāt ſanioſa vulnera vl' maxia īnaſcant̄ apoſtemata. Quꝫ aūt hec euenerīt: ⁊ ſtomachus ex vicinitate patiat̄ īteſtini: pꝛoculdubio infirmus periclitari incipit. 4

Circūfluentia ulcera male cōſuetudinis malum.

Qum pilos cadere videris a locis vulnera circūdantibus: mali humoꝛes ineſſe vidētur: maleqꝫ coꝛroſiōes: ⁊ ꝓrit⁹ ī vulnerib⁹ hmōi ex neceſſitate nō permittūt vulnera ſanari. 5

Doloꝛes in laterib⁹ ⁊ pectoꝛib⁹ ⁊ in alijs coꝛpis ꝑtibus ſi multū differūt ad diſcernendū: malū.

Opoꝛtet differētia cognoſcat̄ doloꝝ ī latere exn̄tiū ⁊ pectoꝛib⁹: ⁊ ī alijs ꝑtib⁹ coꝛpiſ. Doloꝝ loca nō ſolū ſūt ītelligēda: ſꝫ ⁊ eoꝝ q̄ꝫtitas: quoꝝ ſcia ē nec̄ia q̄ſi infirmitatis future: ⁊ exīde medicinādi ꝓnoſtica. Si. n. coſtis magn⁹ doloꝛ īnaſcat̄: ⁊ q̄ſi ad furclas dirigat̄: vel ſubt⁹ hypocōdria deſcēdat: tria ſignificat: qū paſſiōem hic eē ſit īpoſſibile ſine pelliculaꝝ coſtaꝝ paſſiōe: ⁊ qꝛ paſſio moleſta ſit ⁊ ꝑiculoſa: ⁊ foꝛtis adhibēda ſit medicina. Si ergo paſſio aſcēderit ad furculas: phlebotomia ē neceſſaria: Si deſcēdat ad diaphꝛagma: pharmacia erit dāda: ſicut ī ꝑitonoxeonoxomatō. i. ī libꝛo regimis acutoꝝ teſtat̄ hypo. Si doloꝛ ſit ꝑu⁹ ⁊ q̄ſi pūctura q̄lis ſolet euenire ī coſtis: nō aſcēdēs ad furculas: neqꝫ deſcēdēs ſub hypocōdria: paſſiōem ī carnoſis locis coſtarū eē ſignificat: nō moleſta: neqꝫ foꝛtis medicina dāda eſt. h̊ aūt modo ſinguloꝝ ꝯſiderāt̄ doloꝛes mēbꝛoꝝ: et magnitudines eoꝝ. Sil'r ſi apoſtemata ſint ī peſſimis locis: doloꝛes erunt graues: ſicut hypo. teſtat̄ in epidimia: graue pōd⁹ poꝛtare innuēs in doloꝛoſis locis. Qum v̾o paſſio ī ceteris ē ꝑtib⁹: doloꝛ renū ſubſeq̇t̄ acut⁹. ꝙ ī ceteris dixit ꝑtib⁹ pelliculas circundātes ſingulos: renes: venas quoqꝫ: ⁊ renū arterias: ⁊ cōcauitatē eoꝝ intēdit: et etiā poꝛtā vn̄ vꝛina exit. Itē etiā de epate ītellexit: ī cui⁹ carnoſis ꝑtib⁹ ſi doloꝛ ſit erit grauis. ſi aūt ī pelliculꝭ ſuis ſiue ī venis: acut⁹ erit doloꝛ. Quātitas acumīs doloꝝ ſm̄ māꝫ erit faciētiū hūoꝝ. ſi. n. ſit hūoꝛ choleric⁹: acutiſſim⁹ erit doloꝛ: ſil'r ſi groſſa ſit vētoſitas nō hn̄s vn̄ exeat Si aūt ſit mā phlegmatica: mollioꝛ erit doloꝛ. non g̊ ex q̄ꝫtitate doloꝛis ſola q̄litas ītelligit̄ ſui: ſꝫ etiā q̄ꝫ diu debeant īmoꝛari. Si aūt hyp. ad h̊ intēdit vt ꝓuidos nos redderet de q̄ꝫtitate vniuſcuiuſqꝫ doloꝛis: ad h̊ nr̄a ſufficit diſputatio. Si v̾o nō ſolā diuerſā q̄ꝫtitatē doloꝝ: ſꝫ aliud īueſtigādū īuerit: vt. ſ. ītelligēm⁹ q̄le mēbꝝ ſit vtili⁹: ⁊ q̄le īutili⁹: ⁊ q̄le nobili⁹: ⁊ q̄le ad ꝑiculū ꝓclinius: ac ſi dicēt: Nō ſufficit ſola īueſtigatio q̄ꝫtitatis doloꝝ in diuerſis locꝭ: neqꝫ ſi ī eiſdē doloꝛ vn⁹ ⁊ nō m̄ltipl'r ſit. vt ſi oꝛigenes patiat̄ ī. latē: ⁊ ī eodē die diogenes patiat̄ in eadē ꝑte: nō debem⁹ eq̇les doloꝛes ītelligē: ſꝫ ſi ſint ſil'es vl' differētes oꝫ īueſtigari. Hoc aūt duob⁹ modis īueīt̄: l' ex q̄litate doloꝝ: l' ex q̄ꝫtitate foꝛtitudīs. q̄litate ſi pūgitiu⁹ ſit doloꝛ ⁊ īflatiu⁹: grauatiu⁹: coꝛroſiu⁹: ſēpitn⁹. i. ꝯtinu⁹ vl' īdutioſuſ: eq̇l' vl' diuerſ⁹. q̄ꝫtitate foꝛtitudīs pl⁹ l' min⁹ oꝫ ītelligē: q̇d ītēdim⁹ quꝫ: q̄ꝫtitatē magni doloꝝ dixim⁹ Conſueuerūt enī medici rem foꝛtioꝛē appellare maioꝛē etſi nō ꝑtineat ad quātitatē: ſed ad qualitatē. dicūt enī febꝛē magnā vel paruā: quꝫ febꝛis nihil aliud ſit q̄ꝫ caloꝛ nō ergo mirādū ſi doloꝛē foꝛtioꝛē vel maioꝛē dicāt eſſe neqꝫ ſi dicāt rem diuerſam in qualitate minoꝛē eſſe vel

maiorẽ volentes differre grauitatẽ in dolore pũgente: ⁊ ſimilibus. 6

NEphretici ⁊ circa ueſicã dolores laborioſe ſanantur in febribus.

PAſſiõem in renib⁹ vel veſica ſanari durũ eſt i ſenibus: qum nunq̃ꝫ deficiat actio horũ mẽbroꝝ ⁊ mẽbris patiẽtib⁹ quies neceſſaria ſit vt ſanẽt. Itẽ ad ſanãdũ dura: qꝛ hĩc trãſit hũorũ acutoꝝ ſuꝑfluitas: que quꝫ ꝑ aliquẽ locũ trãſeãt vulnera ibi renouãt: ⁊ magnificãt: q̃ paſſio in ſeniorib⁹ indurat: qꝛ etas eoꝝ declinat ſicut alibi dixit hypo. Senes his paſſiõibus commoriuntur. 7

DOlores ⁊ tumores ſm uentrem exiſtentes: ſuperiores quidẽ leuiores: inferiores fortiores.

SUꝑiores hic intelligim⁹ nõ ex mẽbroꝝ lõgitudine: ſed poti⁹ ꝓfunditate. hec aũt loca ab helenis vocãt pituba. i. a pelliculis ventri ad exteriora. h̃ intẽdit qũ Suꝑiores dixit. Qõ aũt intra pelliculas naſcit. i. in inteſtinis ⁊ ſtomacho ĩtellexit: vbi nõ ſuꝑiores fortiores eẽ dixit: ⁊ bñ qum dolores his locis innaſcentes fortiores ſint ⁊ maiores. 8

HYdropicis q̃ uulnera in corpore naſcũtur non facile ſanantur.

HYpocras in libro de vulnerib⁹: Uulnera inq̃t ſi nõ ꝑfecte ſiccãt: nõ ſanãt. In hydropicorũ aũt corporibus ꝓpter abundantiã humiditatũ: impoſſibile eſſe videtur. 9

LAte puſtule nõ ualde pruriginoſe ſunt.

PUſtule vl'r ſunt duplices. q̃dã. n. deforis ſunt alte ⁊ acute forme: ⁊ alie late in fundo: ſꝫ ſurſũ nõ aſcẽdũt. alte ⁊ acute calidioris ſunt mãe: late v̾o ⁊ nõ ſurſum aſcẽdẽtes fridiores: ⁊ inde duab⁹ de cauſis nõ pruriẽtes, quꝫ vel late ſint: l' nõ acuti hũoris. 10

CAput dolẽti ul' circũdolenti: ſanies aut aqua aut ſanguis defluẽs ſm aures ⁊ nares ſoluũt egritudines.

IN m'ltis locis de h̃ dolore iã diſputauit: vñ ſi ñ ſubtil'r indagem⁹: ⁊ nõ ſic alij arbitremur: qꝛ ſolũ his de cauſis egritudo ſoluit: nõ ſubtil'r ⁊ vtiliter ꝓcedem⁹. hypo. n. abſolute dixit: Si ſanies vel aq̃ ex aurib⁹ vel naribus effluat: egritudinẽ ſoluũt. Nos autem intelligere debem⁹ ſi ex apoſtemate caput doluerit: ſanguineo vel alijs humoribus crudis coadunatis. ꝙ ſi crepuerit: ⁊ hũores ꝑ hec loca effluxerit: egritudo ſoluitur ſicut dixit. Sed ſi dolores ex groſſa vẽtoſitate inflatiua: vel ex cholera ru. capitis pũgitiua: vl' ex peſſimis vulnerib⁹ ſiue alijs apoſtematib⁹: ſanitas alit ꝓſeq̃t. 11

MElãcholicis ⁊ phrenecticis emorroides innate bonum.

EMorroides nõ ſolũ ſm purgatõem ſoluũt has egritudines: ſꝫ etiã ſm hũorũ purgatoꝝ q̃litatẽ: vt ſi fuerit nigrũ melãcholicis humorib⁹ mixtũ qui ſunt in ſanguĩe ſicut in vino fex. Non ergo mirãdũ ſi melancholia ⁊ phreneſis ſanẽt ꝑ emorroidas. 12

EMorroidas ſananti antiquas ſi nõ una fuerit relicta: ꝑiculũ ẽ fieri hydropẽ: aut ptiſim: aut maniaꝫ.

EMorroides ĩpoſſibile eſt eſſe ſine oris venarũ aptõe in ano: ꝑ q̃s ꝑꝑ m'ltitudinẽ ⁊ groſſiciẽ ſãguis ex melãcholicas ⁊ ſanguis feces expellit: quas ſi ſtrixeris ne ꝑ ora venarũ exeãt: in epate dura naſcũt apoſtemata: magnitudĩe ⁊ groſſicie ſua epar aggrauãtia: ⁊ calorẽ ei⁹ extiguẽtia: ſicut ſi ꝑuo igni m'lta ligna aggregẽt: ſubito ſuffocat. Quꝫ aũt ſanguis nõ niſi de calore nãli ſit: calore nãli extĩcto: neceẽ eſt ſanguinẽ nõ generari. Hydropicis v̾o nõ efficit niſi quꝫ ſãguis nõ gñct quã mãm ſi ex expellẽ nõ poſſit a ſe vl' a venis: vene pulmonis crepãt: ⁊ ptiſis efficit. Bñ ergo dixit: de emorroidibus multis vnã debere remanere: ꝑ quã mã illa poſſit euacuari: maxĩe ſi antea ſolita fuerit purgari inde. 13

A Singultu habito ſternutatio ſuperueniens ſoluit egritudinem.

SIngult⁹ vt dixi de plenitudine ⁊ inanitõe fit: et maxĩe de plenitudine: q̃ quꝫ venerit neceſſari⁹ eſt fortis mot⁹ quo hũiditas illa expelli poſſit. h̃ aũt mot⁹ in ſternutatõe iuenit. Singult⁹ aũt plurimũ ex plenitudine fieri depħẽdit ex pueris: q̃ quꝫ ſꝑ cibis impleãt neqꝫ ſibi caueãt ex frigorib⁹ fit eis aſſiduus. frigor. n. neruoſa cõtrahit loca ad diſſoluẽdã omnẽ humiditatẽ vel ſuperfluitatẽ: ⁊ inde ſingultus fit. 14

AB hydrope habito ſm uenas in uẽtrẽ aqua fluẽte ſolutio fit.

HEc ſignificatio in ſpõtaneis purgatõib⁹ valet: qꝛ ſm hypo. nulla medicina indiget. Si. n. medicinam adhibeas: iam nõ erit ſpõtanea. 15

ADiaria hito diuturna ſpõtaneus uomit⁹ ſuꝑuẽiẽſ ſoluit egritudieꝫ.

HEc altera ſignificatio ſpõtane purgatõis q̃ ex actõe ẽ nãe. Dat ḡ hypo. auctẽ medico que vtilis ẽ ad mãm extrahẽdam in cõtraria loca. 16

A Pleuretide habito: aut piplemonia diaria ſuperueniens: malum.

NOn ẽ intẽtio ſua ꝙ ex ſola mẽbrorũ cõcolligãtia harũ paſſionũ ſint accñtia. Intẽdit ḡ poti⁹ ad fortitudinẽ ⁊ magnitudinẽ paſſionũ. Spar v̾o ſingultũ patit: eo ꝙ ori ſtõachi vicinat: ſil'r ⁊ tuſſim ꝑꝑ colligãtiã ſpũs inſtri. Ex his aũt v̾bis hyp. mõſtrauit q̃õ ↄſuetudinariũ fuerit. Nõ. n. dixit ꝙ ꝑ pleureſim l' piplemoniã habuerit: ſꝫ q̃ ab his ſupat⁹ fuerit ⁊ bñ. Si aũt h̃ ſuꝑuenerit: ⁊ diaria ſuꝑuenẽit: malũ ſignũ erit. Cã. n. ẽ diarie quꝫ ex ſibi cibũ ſm ꝙ oꝫ nõ põt trahẽ: ⁊ in ſãguinẽ mutare. aliqñ aũt ex corruptiõe ẽ ſtõachi cibũ ĩtra ſe corrũpẽt. ꝙ ſi piplemonia vl' pleureſis ꝑue ſint: pñt q̃dẽ diaria ſuꝑueniẽte ſolui: maxĩe ſi ꝑua cauſa ⁊ pñs fuerit. vnde oportet medicũ ſtudioſum eſſe vt nõ aliq̃d abſolute dicat: ſi accidẽcia que dicit nõ ex pñtibus ſint cauſis: ſicut diaria in loco hoc fuit: nec ꝓpter cibũ vel potũ cõtigerint: ſed ex eſſentia morbi. Significatões. n. ſuis ſemper debent iungi ſignificatis. 17

IN oculis patientem: diaria accipi bonum.

HIc aphoriſm⁹ ante eſt explanat⁹. Nõ ãt diariã hic laudauit: ſed ꝓpter ſpõtaneitatẽ: vnde fit ꝙ medic⁹ quilibꝫ auctorizare dꝫ: ſicut medicos nr̃i tꝑis videm⁹ faciẽtes in oculorũ paſſiõib⁹ clyſteri l' pharmacia medicãtes. 18

Veſicam inciſaȝ: aut cerebrū: aut cor: aut diaphragma: aut epar: aut uentrem: aut renes: aut inteſtinorum aliquod gracilium mortale.

Quod mortale dixit in multis locis mortē pn̄tez portēdere innuit: in multis ſignū ſolȝ eē mortl ſed in hoc loco nō mōſtrauit qđ horū ītellexērit Cordis tn̄ inciſio mortalis ē ſine dubio: ceterorū vō mēbrorū nō neceſſario: niſi qn̄ magna ⁊ pforās fuerit īciſio Quis aūt ſcit ſi nō hy. hic intēdit īciſionē veſice magnā ⁊ pforātē vſqȝ in cōcauitatē: ⁊ ſilr in ceteris. Qđ ſi hmōi fuerit: impoſſibile eſt eā cōſolidari. Idē contigit ⁊ ī neruoſis locis diaphragmatis ⁊ ſubtilis inteſtini. De ſtomacho multi diſcordāt. Alij dicūt ſi retro in cōcauitatē inciſus fuerit poſſibile eſt ſaluū fieri: ⁊ nō ſolū ſic: ſed etiā ſi inciſus fuerit vt ſui appeāt anguli ī quo medicinando errāt illi qui libros fecerūt de vulnerib⁹ ſuis mortiferis. Cur aūt horū īciſiōes nō ſolidēt dicēdū ē: Cordis ⁊ diaphragmatis inciſiōes nō ſolidāt: qꝛ ſemꝑ mouēt. veſice: qꝛ eſt neruoſa: ſubtilis: ⁊ ſine ſanguīe: que tn̄ ſanāt qum ad expellēdū lapidē incidit: qꝛ collū ei⁹ carnoſum eē vr. Epar ſi incidat ſanguis ſequit flux⁹: patiētes g̊ moriunt anteqȝ ſolidēt: qđ fit qn̄ vene inciſe ſunt. Inde arbitror verū dicere dicētes poſſe ſanari qn̄ inciſio intra cōcaua nō fit. ⁊ quidā dicūt ei⁹ extremitates q̄ſi digitos eminētes poſſe incidi: ⁊ īnde ſanari. Inciſionē quoqȝ cerebri multotiēs vidi ſanari. ſemel. n. vidi in nubia ciuitate ſa marie ſanari quēdā magne ⁊ cōcaue inciſū cerebrū hr̄e: ⁊ tn̄ mortē euadere: qđ cōtigit rariſſime. Qui ergo dicūt inciſiōem magnā ⁊ pforātē eē mortalē veri ſūt. ſi. n. ptingat vſqȝ ad vētriculos cerebri pculdubio ē mortal. Subtile inteſtinū ⁊ ſtomach⁹ qꝛ carnoſa ſunt: inciſa non tn̄ cōcaua pn̄t ꝯſolidari: ſed ſi ad cōcauitatē inciſio puenerit: vix vel rariſſime pn̄t ſanari. Idē ⁊ in renib⁹ contigit: qui nō ſolū his de cauſis ſunt incurabiles: ſȝ qꝛ his ſicut exteriorib⁹ mēbris nō pōt apponi medicina. 19

Quando inciſū fuerit os: aut cartilago: aut neru⁹: aut maxille tenues: aut pputiū: neqȝ creſcit: nȝ ꝯglutinat.

Quod dixit: Nō creſcit: nō ad tantā redire eſſentiā intēdit. Cōglutinat qn̄ extremitates īuiſcēt Nulli aūt dubiū oſſa ⁊ cartilaginē nō creſcere amiſſa quadā ſui pte. In h̄ aūt diſcordāt: qꝛ inuiſcēt et cōiūgūt. Quidā. n. aſſerūt videri palā oſſa fracta inuiſcari ⁊ ſolidari: ſed vidēt eē decepti: certificat. n. ꝙ ī q̄buſdā aīalib⁹ oſſa fracta ſolidēt: ⁊ tandē ſi ſpōte moriūt l' occidātur oſſiū fracturā circūdediſſe corpuſculū qđdā ſubtile: q̄ſi ligamētū inuenim⁹. ꝙ ſi paulatī euellat fractura: neqȝ ſolida neqȝ iūcta repiet. Alij tn̄ in alijs mēbris hor repugnāt expimētis dicētes creſcē: ſed nō ſolidari: creſcē aūt vbi debēt ſolidari. Sed ego nec vidi nec audiui carnē creſcere in his locis: nec vbi ſciſſura ⁊ inciſio fuerit. aliud. n. ſciſſura: aliud inciſio eſt. inciſio. n. ē pforās vſqȝ ad alia latera. hāc hypo. dixit nō poſſe ſolidari. Cauſa: quia loca ſunt neruoſa ⁊ ſubtilia: neqȝ tn̄ ꝑpter hoc: ſȝ quia ſunt ſepata magno ſpacio. 20

Si in uētrē ſanguis effundat pter naturā neceſſe eſt in ſaniē ꝯuerti.

Hic aphoriſm⁹ diuerſis in libris inuenit. In alijs. n. Si ſanguis in ſpaciū effūdat: ⁊ oē ſpaciū vētris hic intēdit: quorū firmat intellect⁹ ꝑ hoc qꝛ pter nām ſubinfert. vn̄ intēdit ꝙ ſanguis a loco in quo eſt effluit ad ſpaciū vbi nō eſſe aſſueuit: aliqn̄. n. venas exit: ⁊ ad ſpaciū īter venas currit. ꝙ dixit neceſſario facere ſaniē quādā: ſaniei vr intellexiſſe ſpēm: qua ſāguis ſuā exiuit nām ⁊ bene. Si. n. ſanguis locū ſuū nālē exiēit nō in ſua nā pmanebit: ſed ſiue in ſaniē mutabit: ſiue in nigredinē: aliqn̄ qn̄ affluat ad ſpacioſiſſima loca nō ſibi nālia aliqđ hmōi neceſſe eſt vt faciat. 21

Maniacis: emorroidibuſ: aut uaricibus innatis manie ſolutio fit.

Quia. n. nā humoreſ maniā generāteſ expellit ad mēbra min⁹ q̄ȝ cerebꝛ nobilia: ⁊ hoc fit quȝ humores melācholici ſunt ⁊ groſſi: neceſſe eſt vt ꝑ varices ⁊ emorroidas emittat vnde ſoluat mania a cerebro oportet. 22

Quibuſcūqȝ doloreſ a dorſo ī cubitos trāſeūt phlebotomia ſoluit.

Loco doloris collectio inuenit ī alijs libris: que dolorē facit ⁊ eſt vtilis. Impoſſibile. n. eſt ad lacertoȝ ⁊ neruoſos locos ⁊ carnoſos hāc deſcendere ⁊ dolorē nō facere. Alij libri habēt: Dolores aliqn̄ a dorſo ſe mouēt: qꝛ mā a loco ad locū effluit. aliqn̄ vō ſanies: maxime qn̄ inflatiua ſit vētoſitas ⁊ groſſa. Oportet ergo purgari mām ab interiori cubito per phlebotomiā: qđ hypo. mōſtrauit qum dixit: Huiuſmodi ꝑ loca cōgrua purgari ꝯuenit: ⁊ ſi ī hoc loco collectōeȝ intellexerit: tūc dolor deſcēdēs a dorſo ad cubitū ꝑpter collectōem fit: nō quia eſſentialiter loca carnoſa ⁊ lacertoſa doloris ſint mā. vnde etiā phlebotomia valet ꝑpter cōmunem toti⁹ corꝑis purgatōem. 23

Si timor ⁊ puſillanimitas multū habeant tempus: habenteȝ melācholicum perficit.

Si aliquis timorē ⁊ puſillanimitatē ſine manifeſta occaſiōe patit: oportet melancholiā vēturā ſuſpicemur: ⁊ ſi hec accidentia nō diu morent. ꝙ ſi hor ab initio certa cauſa fuerit ⁊ morent ſilr: maniaci efficiūt. multos enī in has paſſiōes cecidiſſe vidim⁹ ꝑpter iram: odiū: triſticiā: que ſue initiū paſſiōis fuerūt maxime tamē his quorū corꝑa apparata ſunt paſſiōib⁹ huiuſmodi. 24

Inteſtinorū ſi incidatur aliquod gracilium non conglutinatur.

Non videt mihi hic aphoriſmū hūc repetere: quȝ ſupius hypo. iam p̄miſit eum: vbi de inciſiōe veſice ⁊ ceterorū membrorū dixit: ibi ipm fuimus interptati: nō ergo mihi videt op⁹ eſſe repeti. 25

Heriſipilam extrinſecus factam: intus conuerti non bonum: intriſecus uero extra bonum.

Non hic de ſola oportet intelligi heriſipila: ſȝ de oī paſſiōe ab īteriorib⁹ mēbris nobilib⁹ ad ignobilia exteriora ſe mutāte: qđ ſi fiat ecōtrario vt ab extrīſec⁹ int⁹ cōuertant malū. Sed videm⁹ hypo. multa in h̄ libro noīantē ad ſilitudinē ⁊ aliorū multorū auctoritatē. Qđ aūt introduxit expimēto approbādū inuit ⁊ aptū eſt ratōi. 26

Quibuſcūqȝ in cauſone tremores fiunt alienatio ſoluit.

Quibuſlibet aliis pmitto inueſtigare hūc apho/
riſmū: qui ad plurimos alios auctorizãdos ītro
ducit: ſiue hypo. fecerit eū: ſiue qlibet ali⁹ poſue
rit. Ego tñ ſic inde dico: Materia vnde naſcit cauſon ē
intra venas ⁊ arterias: que ſi mutet ad neruos in primis
fit inde tremor: ⁊ ex neruorū paſſiōib⁹ cerebrū qđ eorū ē
fundamētū cōpatit: ⁊ ſic nec̄ario fit alienatio. Palã g̊ ē
q: ſi mã a venis ⁊ arterijs ad neruos ſe mutauerit cauſon
ſoluit. Sed h̄ hypo. nō aſſueuit: qū. n. ex accñtib⁹ paſſio
nē ſequētib⁹ ſolui dixerit: pfectã ſalutē intēdit. hic ergo
ſi cauſon ſoluit: paſſio alia que non minus piculoſa eſt
incurritur. 28

Quicunqʒ empici: aut hydropici urūt: aut incidūt: his effluēte ſanie aut aqua multa ⁊ repēte: oio peūt.

Hypocras cōſueuit vocare empicos hñtes ſaniē ī
ſpacio inter pect⁹ ⁊ pulmonē. Quō incēdi debe
bãt mōſtrauit in libro cui⁹ initiū ē: Si vene pul
monis: quē alij intitulauerūt de empicis. Quib⁹ nō ē vti
lis incēſio: niſi mlto laborēt empimate ⁊ magno: ⁊ qb⁹
cū ſcreatu deſpat curatio: hi magnã anguſtiã patiūt ſpi
rit⁹: q: ſpaciū pectoris maxime eis cōſtringit: vñ ad incē
ſionē cogūt. Hydropicos vero ɔſueuerūt medici incidē
pl⁹ q̄ʒ incēdere. Hypo. in his inciſiōem vel incēſionē qlē
cūqʒ ſubitã intēdit purgatōeʒ. Utrūqʒ aūt cauere ī nuit:
q: futurū nō ptēdit in bonū. Oſiſtrat⁹ mai⁹ quoddaʒ
dixit de hydropicis: q: multos vidit ſubita ⁊ multa pur
gatōe mori ſubito arreptos febri: qđ de ceteris mēbris ſi
cut ⁊ peccore pōt intelligi. magno. n. apoſtemate ī nato
⁊ incēſo: ſanie vero effluēte ſubito moleſtū eſt: q: ſubito
incidūt ſubtilitates ⁊ virtutis defectōes: ⁊ vix poſtea ad
ſe redeūt. Qđ fieri ideo in empicis arbitror: q: ora venaꝶ
aperiūt qū ſanies in locis illis extēdat: aut ppter acumē
ſui qđ interdū ibi ſteterit: q̄ſi opilatōem faciēs. qū autē
ſubito exierit: ora venarū apuit: ⁊ multū ſpm̄ emiſerit vñ
cauſa fit defectōis. In hydropicis vero nō hec ſola cau/
ſa fit: qū ibi redūdet aqua: vēter q̄ſi grauitatē duri apo/
ſtematis portat qđ eſt in epate. qđ ſi ſubito exeat aggra/
uat inferi⁹ epar: ⁊ ſecum trahit diaphragma: ⁊ cetera pe/
ctoris viſcera. 29

Eunuchi non podagrizant neqʒ calui fiunt.

Incīſio teſticulorū in eunuchis aſſimilat eos fe
minis. ſicut. n. femine nō calueſcūt cauſa ſue hu
miditatis: ſic nec eunuchi. ¶ Podagra dixit: q̄a
ita erat in tpe ſuo eos nō podagrari: ſed hodie eis euēit:
q: hui⁹ tpis filij viuūt in ſuauitate luxurie ⁊ guloſitate.
Hypo. ſic intēdit vt omnib⁹ podagricis pedes nãl'r ſint
defecti: ſicut in eplīe appatis cerebrū deficit. Sʒ neqʒ tñ
his neceſſario hec paſſio euenit: ſi nō in dieta peccauerit
Nō ergo fiūt podagrici: niſi qū ad pedes eorū humores
deſcēderit: qui ſi nō fluerēt neqʒ creſcerēt: paſſio hec nō
fieret. Nimia ergo quies vel exercitia huic paſſioni ſunt
nocitura. Nocet ⁊ forte vinū ⁊ multū: maxime ſi p̄ceſſe/
rit ſaturitatē cibi. ſi. n. tūc bibat cito nerui inde feriūtur.
Nocet ⁊ coit⁹. Sed in tpe hypo. hi fuerūt rari: regimēto
⁊ bona dieta hoc faciētib⁹: ⁊ ex cōtinētia ſm corpū ſuf/
ficiētias. Quia ergo noſtri tpis homīes ad delectatōem
fuerūt declines: iccirco podagrici fiūt innumeri: vtpote
nimiū exercitati: ⁊ mãducātes pl⁹ q̄ʒ digerē poſſint: ⁊ vi/
no inebriati: ⁊ q: forte vinū bibūt ieiuni: ⁊ abūdātes in
coitu. ꝙ ⁊ ſi nō inciderēt hec oia ſimul ſed duo vel plu/
ra: fiūt tñ nocitura. Hicʒ. n. eunuchi noſtris tpib⁹ ñ coeāt
podagrici tñ fiūt ex nimia delectatōe ⁊ guloſitate. Que/
cūqʒ dicta ſunt de podagra: intelligēda ſunt ⁊ de arteti/
ca: qū p̄us fiūt podagrici: poſt artetici. Ex hēditate etiaʒ
podagra comitat. Sperma eni quia maculatū fuit: ne/
ceſſario pedes filiorū debilitat paſſione duplicata ex pa
rentū cauſa ⁊ ex ſui culpa. 30

Mulier non podagrizat ſi mēſtrua non defecerunt in ea.

Contigit ergo nō podagrari ſi mulier purget cuʒ
mēſtruis. Ego in aphoriſmo p̄cedēti podagraʒ
nō eſſe ex ſola neruorū defectiōe mōſtraui: niſi
humores ad pedes cucurrerit: qđ veꝶ fuit tpe hypo. mu
lierib⁹ podagrã nō contigere niſi mēſtruis deficiētibus:
ſed tñ noſtris euenit tpib⁹ mēſtruis etiã eueniētib⁹: quia
male dietātib⁹: multis tñ quia mēſtrua nō veniāt ex or/
dine ſuo. Paucis tñ ppter malã dietã euenit. 31

Puer non podagrizat ante aphrodiſiam.

Coitus eſt fortis cauſa in generãda podagra: qđ
manifeſtat ex verbis de eunuchis p̄cedētib⁹: ſed
qū eunuchos podagricos eē videri pueros me
nunqʒ vidiſſe memini: niſi aliqñ tumorē in genubus de
nimijs ſuis guloſitatib⁹. 32

Dolores oculorū meri potio: aut lauacrū: aut piria: aut phlebotomia: aut pharmacia ſoluit.

Quod hic dixit hypo. expimētis nō rōne attēdit
nō. n. mirãdū eſt: ſi balneis vtentib⁹ oculoꝶ do
lor ſoluit: aut ſi alteri vinū interdictū iuuatiuū
fuerit: ⁊ abſtinere nō iuuerit: poſt vero nimia illect⁹ de/
lectatiōe bibentē adiuuerit: ⁊ multa h⁹ i que in libr ſuis
ſcpſerūt nō bene medici determinātes. Itidē hic hypo.
fecit noīans qūo ⁊ vbi res iuuerit: ⁊ nullã inde reddēs
rōem: niſi ꝙ dolorē iuuerit expimēto diffiniens. Mihi
quoqʒ idē cōtigit: vnde credo hypocrati: ⁊ expt⁹ cōperi.
vidi. n. quoſdã iuuare vinū expimēto: quoſdã v̄o balneū
Nunq̄ʒ aūt hypo. ſcriberet niſi p̄us viſualr certificaret.
Sed ego nullū vidi magiſtrorū meorū: qui tale quid fe
cerit. Sed poſt horū rōes inueſtigaui: ꝙ qū certificaueri
in dolorib⁹ oclorū opari cepi. Lauacrū v̄o in p̄mis expr/
tus ſū: Medic⁹ quidã rome fuerat qui quēdã phleboto
mauerat in die a paſſiōe ſecūda ⁊ hñ. poſt hec oia ſubue
ni ego cū medicina ſibi expimētata ppter calidū apoſte/
ma: qđ in oculo habuerat: cui⁹ dolor intpolabat: ſed qū
eū accipiebat: maxim⁹ q̄deʒ erat: q: calidiſſimos hūores
cito ad oculos venire ſentiebat: qb⁹ ab oculis exeūtibus
oculoꝶ dolor mitigabat: nō tñ oio extiguebat. quinta
die tota: dolor nō ceſſauit ſʒ poti⁹ creuit vnde patiēs me
vocari p̄cepit. Inueni aūt aſtātes ſibi duos medicos me
liores oculorū: q̄ in hac arte rome valuerūt: hi q̄dã colly
ria fecerūt ſolidatiua: ⁊ doloris mitigatoria: q̄le illud eſt
in quo ceruſa intrat lota: amidūqʒ: ⁊ opiū: ab oculis ex/
pellētia ad eos cōfluētia: ⁊ ſenſualr dolorē mortificātia
Ego tñ medicamīa iſta nunq̄ʒ laudaui: nō. n. repugnant
humorib⁹ ad oculos currētib⁹ ſi ſint fortia: ſʒ poti⁹ cogūt
exire foras. Si ergo effluētia ſint acuta vulnerāt ⁊ corro
dūt vueã oculoꝶ tunicã. Si aūt multa ſint extēdūt ⁊ ſci
dūt eã. Qū ergo medicamina nō tātã vī habeāt: vt acuta
illa obdormire faciāt: ītolerabil'r dolorē augmētāt: ꝙ ſi
adeo collyria ſint fortia totū dolorē emittētia ſpūi viſibi
li nocēt: vt p⁹ ſanitatē apoſtematꝭ viſ⁹ defecerit: ⁊ groſſi/
cies: ⁊ duricies ī pãnicul' eoꝶ ſupſit. Rōnabilit aūt hoc

diſcernẽs ⁊ multum ⁊ acutũ humorẽ ad oculos venire ſentiẽs: incepi p̄mũ calefactiõem facere: vt magis poſſe ꝑaſſiõem tentare ⁊ certificare. cõſuetudo enĩ eſt calefactionis dolorẽ mitigare aliq̄ꝫdiu: ⁊ poſt alios humores ad dolẽtia loca adducere: q꞉ virtute humores p̄mos diſſoluẽte diſſoluũt ⁊ alij de poꝛib⁹ locis. Qum ergo aqua calida ⁊ ſpõgia deferret ſubintulit infirm⁹: Multotiẽs inq̄t dñe hoc vſus ſum medicamine. ⁊ ego ei: Quid hoc tibi fecit: Dolorẽ inq̄t mitigat: ſed paulo poſt multo pl⁹ confoꝛtat. His auditis oculorũ medicos repuli: ⁊ remanẽs ſol⁹ ſibi bene ꝓmiſi ſine refrigerantib⁹ collyrijs ſanari: ⁊ ſtatim in balneũ eũ miſi. ſic ergo tandẽ q̄euit: ⁊ tota nocte doꝛmiuit. vnde certificaui: q꞉ humorib⁹ acutis nocentib⁹ oculis: ⁊ multis coꝛpe nõ pleno: opoꝛtune patiẽtez balneari op⁹ eẽ. Poſt vidi quẽdã iuuenẽ ophtalmiã patientẽ multis dieb⁹ anteq̄ꝫ viderẽ: in villa.n. q̄dã moꝛabat. ſed qum doloꝛ augmẽtaret: ad ciuitatẽ venire coactus eſt. Uidi ego oculos q̄ſi ſiccos: ſed tñ vene inflate ⁊ ſanguine plene erãt. miſi eũ in balneũ ⁊ p̄cepi vt bibẽt parũ vinũ mixtũ: ⁊ ſic grauis ſomn⁹ ſupuenit: ⁊ tota nocte eo doꝛmiẽte: doloꝛ ceſſauit craſtina die. His g̊ viſis ⁊ expꝛtis certioꝛ iam extiti: vt quꝫ ſanguis groſſus ⁊ coagulat⁹ in oculis ſit ſine reliq̃ plenitudine coꝛpis medicari cũ potatiõe vini. vinũ.n. ꝓp̄e coagulata diſſoluit: ⁊ ꝓpter ſuũ motũ citiſſimũ a venis eijcit. Hec ergo medicamina oculorũ ſunt magna: ſiquis opet̃ ſm̃ ꝙ opoꝛteat. Calefactio ergo ſalubꝛioꝛ: ⁊ a moleſtatiõe eſt remotioꝛ. Aut.n. curatiõis eſt ſignificatiua: aut ip̄a eadẽ eſt cura. Si aũt currere mã deſierit: quod clauſũ ſuperat curat ⁊ diſſoluit. ſed ſi adhuc currerit ⁊ calefactio ſubierit: eadẽ hoꝛa doloꝛ quieſcit: ⁊ poſt multũ maioꝛẽ adducit: vnde nobis innuit plenitudinẽ adeſſe coꝛpi. Opoꝛtet g̊ inueſtigari vt ſi coꝛp⁹ ſanguine ſit plenũ phlebotomia adhibeat̃: ſi alijs tñ hũoꝛib⁹ pharmacia: ſꝫ nõ facile diſcernit̃ ſi multꝪ malꝭ hũoꝛib⁹ ſeu ſolo ſãguie repleat̃ coꝛp⁹. 32

Trauli a diaria maxime capiunt̃ longa.

Balbucies in greca lingua diuerſa eſt ſꝫ balbos diuerſas litteras coꝛrũpẽtes. r. ergo rũpẽtes vocant̃ trauli: ſi ſuo loco vtant̃. l. Qui coꝛrũpũt. ſ. ⁊ vice ſua. c. ponunt: apellant̃ ſyalos. Sed hippo. in hoc aphoꝛiſmo ſolos poſuit traules. Qum aũt lõgã liẽteriaꝫ notaſſet: oĩs notata ẽ balbucies: q꞉ molliciẽ ligue ꝓpter humiditatẽ ĩtẽdit: que oĩ attinet balbuciei. Teſtãt̃ hoc ergo infantes. r. ⁊. l. ⁊. ſ. ⁊ multas alias litteras coꝛrũpẽtes: ſed ad etates veniẽtes liguaſ ꝑfecte ſolidãtes amittũt illas balbucies: aliq̄b⁹ tñ in eis remanẽtib⁹. Cauſa ergo oĩs balbuciei mollicies ẽ humiditatis: ſed tñ rõ lr̃e iformãde liguiſ ẽ diuerſa: nã in lr̃is foꝛmãdis ligue ſunt diuerſe. Si aũt ligua adeo ſit foꝛtis vt in oĩb⁹ ſit firma ad ꝓnũciãdũ: abſoluit̃ balbucies oĩs. Si aũt balbuciãt: balbuciũt in illa ſola littera in qua quꝫ maxie ligua eẽt firmãda: eã tamẽ nõ ꝓnũciãt. Ego aũt eſtimo ꝓ. r. ꝓferẽtes. l. poſuiſſe hippo. ſolos: q꞉ cõſueuerũt antiq̄ heleni h̄ nomẽ dari oĩ balbuciei: qui quꝫ ĩ oĩ. r. peccẽt: ⁊ maxime tñ in illa quaꝫ ſolet p̄cedere tau: qȯ ſit: q꞉ maxie hic linguã opoꝛtuerit firmare: ⁊ inueniũt̃ alij vice. r. ꝓnũciãtes. l. multis locis: ⁊ nõ tamẽ p̄cedit trau. Sed hiſ nomẽ poſuerũt heleni: aut quia illã ſolã notauerũt in qua magis firmãdã linguã ſcierũt: aut q꞉ tũc t̄pis hãc nõ habebant ꝓpter nimiã ſui abſtinẽtiã: qȯ teſtificat̃: q꞉ modo multa balbucies inuenit̃ que ab illis nõ ſcribit̃. cauſas aũt q̄re vicẽ. d. a. ꝓfert̃: ⁊ vice. r. t. dicũt: ⁊ multas hmõi reticuert̃ Inueniũt̃.n. pueri in p̄mis nõ ꝓferẽtes. r. Palã ergo eſt quia in illa balbucie qua ante tau coꝛrũpit̃. r. maxie lingua firmãda eſt: qȯ ſit ĩ traulis ⁊ alijs ſilib⁹: vt trauces curſo ⁊ trauſo: ĩ quib⁹ quꝫ ligua firmãda eẽt nõ dilatat̃ neq̄ꝫ firmat̃ ꝑfecte circa dentiũ extremitates. Cauſa eſt aũt: quia ligua nõ eſt cõpoſita ſm̃ ꝙ opoꝛtet: vel q̇a cõplexio eorũ mollioꝛ ⁊ humidioꝛ eſt. Unde pueri balbuciem ſemꝑ patiũt̃: ſicut debilitatẽ in pedib⁹: quos nõ ꝑfecte ſuꝑ terrã p̄nt firmare. Patiũt̃ ⁊ etates ꝑfecte in diſcẽdarũ linguarũ mutatõe. Patiũt̃ ⁊ illi quoꝛũ v̊tus nimijs paſſiõib⁹ deficit. Solet etiã cõtingẽ ex nimia ſiccitate lingue dñante ex q̄libet infirmitate: q̄ ſiccitas raro venit eis qui ſunt ſicciſſimi: quia balbucies ꝓp̄a ẽ humiditatis quꝫ ligue lacerti cauſã nimie humiditatis ĩ extremia dẽtib⁹ nequeũt ꝑfecte dilatari: qȯ ſit cauſa defectionis ſue: ꝟ neruoꝛũ ad lacertos a cerebꝛo veniẽtiũ. Ebꝛioſis quoq̄ꝫ ſolet hoc cõtingẽ: vel q꞉ cerebꝛũ nimia humiditate infundit̃: vel q꞉ inde aggrauat̃. Nãliter aũt balbuciẽtes: vel ꝓpter nimias cerebꝛi balbuciũt humiditates: vel ꝓpter ligue humectatões: vel vtrũq̄ꝫ. Quꝫ g̊ cerebꝛuꝫ humidiſſimũ ſit: neceſſe eſt humiditatẽ illã deſcendẽ ad ſtomachũ: vnde lõge cã eſt diarie. ꝙ ſi lingua nãlit̃ ſit humidiſſima: etiã ſtomachi ſubſequit̃ humiditas: qum pelliculiſ ſtomachi ligua coopta ſit. Diaria aũt lõga ſtomachi paſſio eſt ꝓp̄a ex humiditate nimia. 33

Acidũ ructuantes nõ ualde: pleuretici fiunt.

Multũ acidũ ructuãtes nõ valde pleuretici fiũt. Qũ eiꝫ Nõ valde diceret: raruꝫ eẽ nece eſt: nõ ꝙ nunquã cõtigerit: qȯ q̇dã ĩtelligũt hũc aphoꝛiſmũ interp̄tãtes. Nos in alio loco dixim⁹ de pleureticꝪ: ꝙ ſi ſputum citrinũ ſolum: aut citrinũ rubeũ ſit duab⁹ attinuerit ſpecieb⁹ cholericis. ꝙ ſi ſputũ fuerit albũ phlegmati: nigrũ melãcholie ꝑtinebit: rubicũdiſſimũ ſanguini. Pleureſis eniꝫ apoſtema eſt in ĩterioꝛib⁹ coſtaꝝ pelliculꝭ. Apoſtema naſcit̃ ex q̇buſlibꝫ ſuꝑfluis hũoꝛibus. Scd̃m qualitates ergo dñantis hũoꝛis erũt ſputoꝝ q̄litates: ⁊ habitus ĩfirmoꝝ: ſilr̃ ad ſpem ſanitatis: vel ad deſꝑatõeꝫ moꝛtis. Pulmo ⁊ coſtaꝝ pellicule hũores nõ r̃cipiũt equalr̃ q꞉ pellicule ſpiſſe ſũt ⁊ ſolide: ⁊ pulmo rarus in tota ſubſtãtia ſua: vnde oẽm hũoꝛẽ cito recipit: coſtaꝝ pellicule nõ niſi qȯ de cholerico ẽ genere. Ubi ergo phlegma dominat̃ raro pleuretici fiũt: maxie ſi phlegma ſit ſalſũ: pũgẽs ⁊ mouẽs inteſtinũ ad id purgãdũ. neq̄ꝫ ſoluꝫ purgat̃ phlegmate: ſed de oĩ hũoꝛe cũ eo deſcẽdẽte. vñ hippo. in quodã libꝛo ſuo. ſ. pitonnoxomatõ: Hũidi vẽtres nãliter: nec pleureſiꝫ: nec alias ĩcidũt infirmitates. 34

Quicũq̄ꝫ calui fiũt: his uariceſ nõ naſcũt̃ magne. Quibuſcũq̄ꝫ uero innaſcũt̃: rurſus capillati fiunt.

Siq̇s prudẽs in dictis ſapiẽtũ aliq̄d falſum inuenerit: admirabit̃ vel dubitabit: vbi ĩ ꝓpatulo dubitãdũ ñ eẽt: ꝯſtabit tãdẽ re certificata eẽ falſa: ſapiẽtꝪ nõ eẽ dc̃m id nõ dubitat. Oĩb⁹ aũt certũ ẽ caluos aliq̄ñ nõ poſſe capillari: ⁊ ſi fiãt ĩ eis magne varices. Qȯ v̊o dixit: Si varices magne ĩnaſcũt̃ capillãt̃: ⁊ ſi veꝝ ẽ ſiq̇deꝫ qȯ dicũt alij ꝙ caluiciẽ tiníoſitatẽ ĩtellexerit. hec.n. paſſio ex malis innaſcit̃ hũoꝛib⁹: ſic̃ alopicia ⁊ tiria. ꝙ ſi v̊terint ſe ad pedes: neceſſe eſt fieri varices: ⁊ pili reuertũtur: quia qum humoꝛes p̄ntes pilos coꝛrũpẽt: neceſſe ẽ vt redeãt deſcẽdentib⁹ eiſdẽ. 35

Hydꝛopicis tuſſis ſuꝑueniẽs: malũ: Pꝛecexñs uero ſine malo.

Conſueuerūt antiq̄ dicētes Supuenies vel ſupuē tuꝝ: intelligere q̄libet paſſiōis accn̄tia ex peſſimitate: vel augm̄tatiōe ſua: ſicut fecit Dimogeus in libro de accn̄tibus moꝛbis ſupuēientibꝰ. Jdeꝫ ⁊ in hoc aphoꝛiſmo hippo. fecit de tuſſi: non enim oīs tuſſis ſupueniēs hydropicis malū erit: ſꝫ tūc tm̄ qn̄ exiſtat ex moꝛbi eſſentia. Si enim creſcat hūiditas aquoſa hydropicis pertingēs vſq; ad cānales pulmōis: generat̄ tuſſis inde vn̄ vicinus eſt ſuffocatiōi. ¶ Joanniculus: Cannales pulmōis per pulmonē ſparſos: oportet intelligi: qm̄ autē cānalis dicat̄ ſinglariter guttur: vn̄ diuerſi ꝓdeūt intellectus. per cānales diuerſe: diuerſe intelligūtur. 36.

Diſſuriam phlebotomia ſoluit: incidere uero uenā q̄ intꝰ in talo eſt

Hec nō certificamꝰ: niſi quiddā adijciamus vt dicamꝰ incidere venā ſoluit diſſuriā: ⁊ vere phlebotomia ſoluit̄ diſſuria: ſi toti coꝛpoꝛi inſit ſanguinis abundātia. Quod Jntꝰ incidere dixit: ſi intelligamus venas in brachijs: falſum erit: nec ꝯuenit dictis hippo. qm̄ in paſſiōibus ſupioꝛibus epatis a māibus phlebotomari: in inferioꝛibus v̄o a genuuꝫ interioꝛibꝰ: aut ſup calcaneū: incidi has venas dicere aſſueuit. Quidaꝫ tn̄ arbitrātur qm̄ audiant Jntus: interioꝛes venas dici in pedibuſ. Sed parua eſt differētia inter interioꝛes ⁊ exterioꝛes pedū venas: qm̄ de vna ⁊ eadem exeāt. Dico ergo ⁊ affirmo hūc aphoꝛiſmū non fuiſſe hippo. Joanniculus: Qn̄ dicamus Jntus: vel interius: latus intelligimus. interius v̄o baſilica eſt in māibus ab aſelliſ ꝓdiēs: exterius cephalica: qm̄ a ſpatulis veniat. interius in pedibus eſt ſaphena: qm̄ a familiari latere exeat: exterius ſciatica ab extraneo vel exterioꝛi latere veniens. 37

Sinante habito: tumoꝛem fieri in gutture bonum. Extra enim conuertitur moꝛbus.

Jſtud veꝝ eſt ⁊ vtile: qm̄ eniꝫ moꝛbus ab interioribus ad exterioꝛa cutis moueat̄ ad ignobilia a nobilibus: bonū ſignū eſt. 38

Quibuſcunq; abſconditi cancri fiunt: non curari meliuſ eſt: curati enim pereūt citius: non curati multuꝫ tempus perficiūt.

Abſcōditos cancros intellexit in interioꝛibꝰ coꝛpoꝛis ꝓfunditate: quoꝝ nō apparēt extremitates: ſed interius vulneroſi fiūt: ⁊ ſanioſi pfoꝛantes interioꝛa coꝛpoꝛis. Quod aūt nō curari dixit eſſe melius: duobus modis intelligimus: ſi videamuſ om̄ia que oportet non poſſe fieri ſm̄ q̄ꝫ oportet: neq; ſcilicꝫ mēbꝛuꝫ ſanetur pfecte: non de ſanādo eos nos intromittamus: ergo tm̄ tēpet̄ paſſio: vt mēbꝛum poſſit defendere malignitatē patiēdo: maxime ſi cancer vulneroſus ſit. Quod etſi non medicemur: tn̄ illum lauemus: ⁊ nō cū quolibꝫ liquoꝛe: ſed q̄ꝺ expimētis eſt ꝓbatum ⁊ ratiōe: vt non faciat putredinē: neq; in mēbꝛo pariat fumoſitatē. Qn̄ autem dixit abſcōditos cancros nō curare: intēdit nō debere incidere vel incēdere. Vidi aūt quoſdā medicos incidētes ⁊ incēdētes ſupioꝛa cancri in ano: vel in matricis collo: neq; ſanitati ꝓfuerunt: ſed potius infirmos ad moꝛtē maturauerūt: q̄bus ſi non medicinarētur diutius ⁊ cuꝫ minoꝛi piclo viuerēt. nō ergo ſunt curādi: qui cancros habēt huiuſmodi. Sed cācros oꝛtos exterioꝛes prodeſt curari: ſi quoquo modo radicitꝰ pñt incidi. Radices cancri ſūt vene circūdātes ipm̄ plene melācholico ſāguine. Huius etiā incēſiōeꝫ uel inciſiōeꝫ mlti ꝓhibuerūt: pcipiētes curari tm̄ vulneroſū: ⁊ adeo pcuſſiuū vt infirmus incidi vel incēdi p̄cetur ipm̄: etiā ſi in tali membꝛo ſit vbi nō radicitus poſſit incidi: q̄ꝺ etiā mlti cirurgici interdixerūt: neq; hippo. dicit licere ad incidēduꝫ. ſed ſi in extremitate ſit coꝛpoꝛis: ex v̄bis ſuis incidere vel incēdere debere his pōt intelligi. Ariſtodoꝛus ⁊ diaſcoꝛides cū ſuis ſequacibꝰ intelligūt ex v̄bis ſuis p̄mū poſſe curari. 39

Spaſmꝰ fit ex plenitudine aut euacuatiōe: ita ⁊ ſingultus.

Spaſmus eſt qm̄ cōtra extremitatē ſuaꝫ lacertus cōtrahit̄. ⁊ ille motꝰ neq; nālis eſt: neq; voluntariꝰ. tunc aūt ꝯtrahit̄ qm̄ neruoſa interioꝛa replicātur vl̄ repleātur. Et ideꝫ q̄ꝺ ⁊ coꝛde muſicoꝝ patiūtur: que cū hūido aere infūdūtur ad ſe inuicē rugant̄: ⁊ ideꝫ fit ſi aer mltū ſiccus ſit: ⁊ idem patiūtur q̄ꝺ coꝛigie foco: vel eſtiuo ſoli appoſite. Singultus etiā vocat̄ ſpaſmꝰ in ſtomacho: vel meri factus. cuiꝰ ſi nālem eēntiā cape veli mꝰ nō ſpaſmꝰ eſſe dr̄: ſed q̄dam ad vomēdū motꝰ: foꝛtioꝛ tn̄ q̄ꝫ vomitꝰ. Ad que duo ſtomachus ⁊ meri motu mouētur: qm̄ aliq̄d a ſe deſiderēt expelli. Jn vomitu eniꝫ ſtomachus ⁊ meri ad expellēdū eis ꝯnatātia mouent̄. in ſingultu q̄ in interioꝛi parte ſtomachi ſunt expellūtur. Qn̄ enim adeo anguſtioſus ſit motꝰ eius in ſingultu: ac ſi inuiſcate ſint ſuſtātie ſtomachi q̄ emittunt̄. Siq̄s eiꝫ piper ſolū ſeu mixtū bibat: poſt aūt vinū cū aqua calida mixtū cadit ſtatim in ſingultū: quia vinū qm̄ ſtomachi ſubſtantia piper illud inuiſcat: cuiꝰ acumine qm̄ ſibi noceat mouet̄ ſtomachus vt piper per ſingultū eijciat. Ego aūt in libꝛo meo de accn̄tibus mōſtraui ſternutatiōnē: ⁊ tuſſim operari idem. 40

Quibuſcunq; doloꝛ fit circa hypocondꝛiuꝫ ſine phlegmone: febꝛis his ſuperueniēs ſoluit doloꝛem.

Doloꝛ pūgitiuus nō doloꝛ: ſed ex ꝯſuetudine pūctura vocat̄. Heriſipila aūt cholerica doloꝛ appellat̄: q꜠ hoc apoſtema ſemp doloꝛ cōcomitat̄. Si ergo doloꝛ circa hypocōdꝛiuꝫ ſine apoſtēate venerit: neq; pūctura: neq; dolor affuerit: cōſtipatio ſeu groſſities vētoſa ⁊ inflatiua vel intpātia cōplexiōis erit: Quoꝝ curatio eſt febꝛis liq̄faciēs ⁊ diſſoluēs mām cōſtipatōis ⁊ vētoſitatis generatiuā: ⁊ malā cōplexiōeꝫ ad tpamētuꝫ reducit. 41

Quibuſcūq; ſanies facta in coꝛpoꝛe non manifeſtatur: his pꝛopter ſpiſſitudinē ſaniei aut loci groſſiciē nō manifeſtatur.

Jſte āt aphoꝛiſmꝰ duobꝰ mōis īuenit̄ in libꝛis: ⁊ diuerſimode expōit̄. vterq; tn̄ modus eſt verꝰ. vere eiꝫ groſſa ſanies nō māifeſtat̄ tūc etiā: q꜠ locus vbi eſt ſit groſſus: vn̄ ⁊ quidā groſſe ſaniei: ⁊ quidam groſſitiei abſcripſerūt loci. Siq̄s aūt vtrūq; ſimul adunet: vt non pꝛopter groſſitiē ſui ⁊ loci manifeſtatur ſanies: bonuꝫ eſt. 42

Ictericis ſi epar durū fiat: malū.

Duricies eniꝫ ſua calidū ſeu duꝝ ſignificat in epate naſci apoſtema. Si auteꝫ ictericus fuerit ſine duricie epatis: ſignificat̄ ꝯſtipatā eē venā: vl̄ poꝛi

ſui:vł nã ſm criſiꝫ adunatã mãꝫ circa cutẽ expelli. 43.

Qualicunqꝫ ſplenetici a dyſenteria
capiuntur: his ſuperueniẽte lon
ga dyſenteria: hydrops naſcitur aut li
enteria: ⁊ pereũt.

Bonũ eẽt ſi quẽdã ſubſeqñtẽ aphoriſmuꝫ ꝑmiſiſſꝫ
vbi dicit̃ Splenetici dyſenteria ſupueñies bonũ:
quẽ ipſe in q̃rto loco ab hoc poſuit: tamẽ me hic
eum interp̃tari cõuenit: qum ſpleneticos dicit eos q̃bus
diuturna duricies ineſt: ſplenis intellexit. His ſi dyſente
ria ſupuenerit: duriciẽ ſoluit. hoc autẽ fit qũ hũores pur
gant̃ melãcholici: qui in ſubſtãtia fuerant ſplenis. Pur
gatio vo qũ modũ exceſſerit: ⁊ diu durans infirmis no
cuerit: dyſenteria ſubſeq̃tur: que inquã elõgat̃. Qũ eniꝫ
hũores mali ſepe inteſtina trãſierint: ꝑcutiũtur inteſtina
ita vt virtus eoꝝ deficiat: ⁊ calor naturał diſtẽꝑet̃: vnde
fiũt cauſe hydropiſis: ⁊ lienterie: ꝓpter ꝑcuſſionẽ inteſti
noꝝ: hydropiſis ꝓpter colligãtiã epatis coꝝ. 44

Quibuſcunqꝫ ex ſtranguria ileos
innaſcitur: hi in ſeptem diebꝰ pe
reunt: ſi non febre ſuperueniẽte multũ
urina fluxerit.

In ileon nulla inferius egrediũtur: ⁊ ſi acutius
vel acutis clyſterizet̃. Omnes aũt medici in hoc
cõcordãtur ileon eſſe: quꝫ vie ſtercoris interclu
dũtur in ſubtili inteſtino ſeu groſſo. Multi ex ſolo apo
ſtemate teſtãtur hoc cõtingere: ſiue ex opilatiõe: ⁊ ſterco
ris ſiccitate: vel ex humoribus groſſis ⁊ viſcoſis. Sed ego
hec apoſtema calidum ⁊ durum facere dico: neqꝫ enim
credo conſtipari ex humoribus groſſis ⁊ viſcoſis: cõcedi
mꝰ tamẽ poſſe fieri ſub quadã hypoteſi. Oĩes fere inter
pretes huius aphoriſmi quidẽ dixerũt q̃d a ratiõe eſt re
motũ: ⁊ ideo non credẽdum. Dicũt enim: ſi in veſica na
ſcitur apoſtema: inteſtina patiũtur ꝓpter cõpreſſionem
⁊ inde paſſio hec fit. Ego aũt vidi meo tẽpore de ſtrãgu
ria multos ad mortem deueĩſſe: ⁊ multos inde mortuos
eſſe: quoꝝ veſica viſui apparebat plena: extẽſa: doloro
ſa: ⁊ nullus tamẽ patiẽtiuꝫ incidit dolorem iſtum. Quõ
ergo dicitur ꝙ ileos ꝓpter cõpreſſa inteſtina ab apoſte
mate veſice naſcat̃: quia ſi fierꝫ: magis neceſſario ex apo
ſtemate vulue cõtingeret: q̃a vulua aſcendit uſqꝫ ad dia
fragma: vnde magis inteſtina debuerũt cõprimi. Si eniꝫ
veſica apoſtema habuerit: ſolum rectuꝫ inteſtinuꝫ cõpri
mit. Adhuc dicunt quidã peius: qũ febrem calidã ileon
iuuare fateant̃: qũ febris ꝓpter ſolum apoſtema veſice
fit: quod q̃ꝫtomagis maiorat̃: tanto febris plus augm̃ta
tur. Eſt enim febris accidẽs quoddã ſemꝑ apoſtema ve
ſice comitãs. Neqꝫ ſperamus febreꝫ ſanari: niſi curatiõe
apoſtematis: ⁊ apoſtemate ſanato: febris ſeq̃tur curatio
Non ergo ex febribus ileos eſt curari: ſed potius ex ceſ
ſatiõe febris: ergo febris ceſſatio fit: ceſſante apoſtemate
non ergo febris bonũ ⁊ laudabile erit ſignuꝫ: ſicut dicũt
iſti. Item febris non eſt cura alicuius morbi: niſi de frigi
tudine fuerit ſola: vel cum humoribus phlegmaticis: vel
cuꝫ ventoſitate groſſa ⁊ inflatiua. qũo ergo iſtud fieri di
xerint: ignoro: qum neqꝫ ratiõe auctorizari poſſit: neque
experimẽto. Iteꝝ neſcio qũo inueſtigari poſſit hoc. Sed
ſi hippo. vel aliquis alius qui hunc fecerit aphoriſmũ in
firmũ vidiſſet huiuſmodi: neſcio enim quis hunc apho
riſmũ fecerit: bonuꝫ eẽt dici: hũores ⁊ crudos ⁊ frigidos
accidentia fuiſſe huius morbi: ⁊ eum cum febre ⁊ vrine
purgatiõe curari: ſicut dicunt iſti. Hũores eniꝫ illi ꝓpter
febrem diſſoluũtur: ⁊ per vrinam multã ⁊ groſſam: ſicut
aiunt emittuntur. 45

Vulnera quecũqꝫ annua fuerint:
uel longius tempus habent: os
neceſſe eſt emitti: ⁊ cicatrices fieri con
cauas.

Vulnera que diu elongantur ⁊ non ſanantur: ⁊
ſi ſanãtur recidiuãtur: neceſſe eſt vt dure ſanent̃
vel quia mali humores ad ipſa currãt: vel quia
mẽbra in quibus ſunt ꝓpter humores diu currentes in
malas qualitates mutãtur: vel ꝓpter malignitatẽ ⁊ peſ
ſimitatẽ ſuaꝫ. Antiq̃ huiuſmõi vulnera vocauerũt farſa.
Moderni ſpecialiter diffinire volentes vnicuiqꝫ ſpeciei
impoſuerũt nomen ꝓprium: Quedaꝫ chironea vocãtes
denominauere a chirone prius ſanante: Quedam thele
phia: a thelepho: qui prius ſanauit ea: Quedaꝫ corroſiua:
que cum ſuꝑficie corporis vadant: non tamẽ cutem ꝑfo
rant: Alij formicas: Alij ignem ſacruꝫ. Que aũt cutem in
teriorẽ ⁊ carnem ꝑforant: vocãtur corroſiua. Que vulne
ra putrefacta vocãtur: non tñ ſunt vulnera: ſed quedaꝫ
paſſio ex vulnere ⁊ putredine cõpoſita. Scimꝰ eniꝫ que
dam mẽbra putredinem ſine vulnere patientia: ⁊ quedaꝫ
ſola vulnera: que vocãtur heriſipila. Hec vulnera habẽt
naturam nomina heriſipile: farſa: formica. alia que non
ſunt huiuſmodi: vulnera ſolũ appellauerũt antiqui. Hip
po. in hoc aphoriſmo mõſtrare voluit: quia vulnera nõ
elõgantur: niſi quia oſſa patiãtur: quod exꝑimẽto teſta
tur: ⁊ ratõe terminat̃. Multotiẽs enim ſanãtur: ⁊ paulo
poſt tumeſcendo reuertũtur. hoc fit quia medicina car
nem ſuper mala oſſa ſanãte apparẽt vulnera quaſi ſana:
qum in oſſibus ſubterioribus ꝑmaneat corruptela: que
fit reuertẽdi cauſa tumorẽ incipiẽtem: ſanie ſequente: ⁊
vulnera in carne faciente. ⁊ ita nõ ſanãtur niſi cum me
dicina: quam in ſuo libro dixit de vulneribus: quaꝫ ego
mõſtraui in tertia particła megategni. Oportet dici oĩa
vulnera deſiccari: maxĩe ſi oſſa deſiccata habuerint: ter
minus deſiccatiõis erit quãdo corruptio apparebit oſſis
⁊ os extrahere. poſt ſanata ergo vulnera q̃ꝫtuꝫ os exierit:
tanta remanet cõcauitas. 46

Quibuſcũqꝫ gibbi ex aſmate fiunt
aut tuſſi: ante iuuentã pereũt.

Quomodo gibboſitas fit: in libro de ↄcatenatõe
mẽbroꝝ mõſtrauit. Que ante: que retro: que la
teralis ſit. Hec paſſio maxĩe attinet dorſo: quaꝫ
perfecte intellecturꝰ librum illum ſuũ eſt lecturus. Ego
tamen hic dicam q̃ꝫtum neceſſe fuerit: Gibboſitas dorſo
venit ex percuſſiõe: ſiue caſu: ſiue ex duris vulneribus in
terioribꝰ: que ſi ſint in vna dorſi ſpõdili: ⁊ in parte inte
riori: extra cõcauitas eſt in eodem ſpõdili. Si ergo gibbi
ex aſmate fiunt aut tuſſi: ante iuuẽtam pereũt: quia mo
leſtatiões fortes faciunt ꝓpter imꝑfectiõeꝫ mẽbroꝝ ſpiri
tualiũ. Cõtingit etiã hoc ſi caſus nõ preceſſerit: nec ꝑcuſ
ſio: ex ſolo apoſtemate duro: crudo: ⁊ indigeſto intus
Vulnera aũt ad ſe inuicẽ differũt: ſm q̃ꝫtitatem: locum:
⁊ duriciem. ſi ſint in loco nobili ⁊ magno anhelitus fiet
maior ⁊ periculoſior. ſi aliquãtulũ humores fluxerint in
cãnales pulmonis: generat̃ tuſſis: huiuſmõi vulnera nõ
ſunt dura: ⁊ ideo aliquantulũ poſt vel prius ſanies fit: ⁊
infirmũ occidit. Vulnera nõ effluẽtia nõ ilico infirmuꝫ
mortificãt: quia humores groſſi ⁊ duri ⁊ crudi ſunt. ſed
que cum tuſſi cito ſaniem faciũt ⁊ occidũt. Idem etiam

vulnera cum aſmate faciunt ante iuuētam.hec eniꝫ aut
ſunt magna:aut in periculoſo loco pectoris. Pulmone
autē ⁊ corde patiētibus loca ea circūdantia parua fiūt:⁊
anguſtioſa. Non ergo cor ⁊ pulmo creſcūt:nec ad vitaꝫ
ſufficiūt: q̇a gibboſitas pectoris ſpaciuꝫ anguſtat:⁊ ideo
aſma incidūt: quod nullatenꝰ euadere queūt. Si aūt fit
ante gibboſitatē: ſpiritus anguſtat᷑ ꝓpter ſolum apoſte
ma: q̄ꝫtomagis ſi diu creſcāt ⁊ augmētant᷑ vulnera. Paſ
ſiones aūt ſpiritus mlͭe ſunt ⁊ diuerſe. ſꝫ hippoc.hoc no
men ſolum poſuit his qui ſpiſſum patiūtur ſpiritū. Con
ſuetudo enim fuit antiquoꝝ ſpiſſitudinē ſpiritus ex an
guſtia:vel nimijs exercitijs.vocare anhelituꝫ. Moderni
diuturnā paſſionē ſpiritus ſimiliter vocant anhelituꝫ: ⁊
ſi ſit ſine febre: ⁊ peſſimitas adſit ſpiritus. 47

**Quibuſcunque phlebotomia aut
pharmacia cōfert:hos uero phle
botomare aut pharmaciā dare cōueīt**

Palam eſt intelligi quod hic dicit attinere ſanis:
qui niſi tamē corpora purgauerit: non diu erūt
ſani. Oportꝫ ergo in veris initio purgari hos cū
phlebotomia: ſi de plenitudine timeat᷑: cum ſolutiōe ⁊
vomitu:ſi de corruptis hūoribus.diu enim mlͭos huiuſ
modi cuſtodiui:qū ſinglͥs egrotarēt annis.mlͭis quoqꝫ
podagricis arteticis: non tn̄ adeo fortiter vt putreſcerēt
digiti hoc modo ſubueīmus: ⁊ venturas paſſiones diſtu
limus.ſimilͬ ꝓtelauimus quibuſdā empima:epilepſiam
apoplexiaꝫ:⁊ cetera:hoc modo purgatiōis. Phlebotomia
aūt vniuerſal᷑ eſt medicina om̄i paſſioni de plenitudine.
purgatio cum ſolutiōe ⁊ vomitu: ſi generalͬ attendant᷑
vna eſſe videtur .ꝙ ſi ſpecialiter: non vna eſt: quia qum
quibuſdā hominibꝰ cholericos humores purgare conue
niat: alijs quoſlibꝫ alios:ſm naturas morboꝝ diu aſſue
toꝝ diuerſiformiter purgādi ſūt. Ego aūt cognoſco quē
dam:cui annuatim ſolet euēnire mania:ſi nō purget cor
pus:de quo miratus ſum:quia qum venire mania incipi
at ab initio eam futuram cognoſcit: ⁊ qū me vocauerit:
data purgatiōe quieuit: qū purgatio duo faciat adiuua
menta: quia ⁊ corpora a malis humoribus mūdificat: ⁊
acuminibus ad anum venientibus aperiūtur vene emor
roide:per quas peſſimus ſanguis effluit: que ſi fluxerint
de cōſuetudine: ⁊ claudūtur: mania inde gignitur: dedi
huic purgatōeꝫ non ſoluere:ſed autūno: ⁊ hoc per ſingu
los annos. Si aūt tempus purgatiōis neglexerit:manie
future ſigna ſentit.ſimilͬ ⁊ quedam mulier cancrū hūit:
quam forti medicina purgaui:choleram nigram expellē
te:deinde ſingulis annis cū pharmacia in vere: quā ſi ne
glexerit:intus in loco cancri dolebat. Noui ⁊ quēdā cui
lepra īitiauerat: quē tn̄ phlebotomia ⁊ pharmacia pur
gaui:cui poſtea ſuffecit in vere pharmacia ānuatiꝫ: ⁊ pre
termittēti ſigna apparebāt paſſiōis: ſemꝑ ergo īdigebat
purgatiōe neceſſaria cholere nigre: ⁊ epilepſie: ⁊ apople
xie.aſmati minoratio neceſſaria eſt phlegmatis.artetica
calida de genere cholerico eſt:frigida phlegmatico. No
ui aūt quēdaꝫ:cui per ſingulas eſtates tertiana veniebat:
data ē huic pharmacia cholere rubee purgatiua: ⁊ ſic ꝑ
multos annos ceſſauit tertiana.medicabat᷑ aūt ſibi in fi
ne veris ſicut cōueniebat huic humori. In apoplexia:epi
lepſia:artetica: ⁊ melancholia : alijs quoqꝫ de humoribꝰ
groſſis ī initio veris pharmacia cōuenit.vn̄ ego feci vnū
librū quibus ī vere neceſſaria ſit purgatio intitulatū:que
pars eſt regende ſanitatis. 48

**Spleneticis ſuperuēiens dyſente
ria:bonum.**

Hunc explanauimus:qū ſuperius Quicūqꝫ ſple
netici a dyſenteria capiūtur ⁊c̄.nō exponimus 49
quia iam ſuperius expoſitus eſt.

**Quibuſcūqꝫ tumores podagrici
fiunt : in quadraginta diebus de
ferueſcentes reſident.**

Tumores podagricis ex humoribus fiunt abun
dantibus in cōcatenatiōibus calcaneoꝝ deſcen
dentibus: hos in primis lacertoſa loca: ⁊ cetera
cutem circūdantia recipiūt. Qum ergo loca illa implean
tur extēditur humiditas: que cōcatenatiōeꝫ cuſtodit ex
terius.nerui illi ⁊ corde in podagricis non tumeſcūt.do
lent ergo tm̄ extenſione concatenationū:qꝺ mōſtratur:
quia ſpaſmo ſuꝑueniente nunq̄ꝫ podagrici fieri videtur
Spaſmus eniꝫ plurimū cōtingit ex apoſtemate: ⁊ in ner
uis ⁊ cordis. Curatio aūt podagre: ⁊ om̄is huius apoſte
matis vna eſt ⁊ cōmunis:vt diſſoluat᷑ materia ad calca
neos:fluida ſubtilis cito diſſoluit᷑: groſſa vel viſcoſa tar
de: ſi vtraqꝫ adſit tardius. Huiuſmōi tumores non tran
ſeunt vltra quadraginta dies: ſi patiens fuerit obediens.
Apoſtema aūt caliduꝫ in carnoſis locis terminat᷑ in diſ
ſolutiōe itidem vt acuti morbi .i. in q̄ttuordecim diebꝰ:
quia natura carnis rara eſt ⁊ tenera humiditati vicina.
vnde apoſtema in cordis ⁊ neruis tarde collectiōeꝫ reci
pit: ⁊ tardius diſſoluit᷑. quia enim ad collectiōeꝫ durio
res inde ad diſſolutionē collectiōes erūt tardiores. Ideo
qꝫ hippo.diſſolutōeꝫ podagricoꝝ nō in q̄ttuordecim die
bus termīauit:ſed in q̄draginta: quia humores ī cōcate
nationē deſcendētes:neceſſe eſt a natura diſſoluātur.et
fumoſi fiant cōmiſcēdi ſubſtātiali humiditate ↄcatena
tionis: ⁊ ita eiecti purgātur ⁊ diſſoluūtur: Que om̄ia in
quadragīta diebus nō poſſunt fieri. Hippo.aūt in ꝓno
ſticis nomīauit dicens in ipſis terminū diuturnoꝝ mor
boꝝ: ⁊ tranſiuit acutum. Hec om̄ia in meracriſeos ꝑfe 50
cte expoſui.

**Quibuſcūqꝫ cerebrū ſurſum cōcu
titur:neceſſe eſt febreꝫ ⁊ fellis uo
mitum ſuperuenire.**

Febrem pati ex ꝑcuſſione cerebri : vniuerſale eſt
omībus nobilibus mēbris ſi calidum apoſtema
habuerint. Fellis vomitus ex colligantia neruo
rum cerebri ⁊ ſtomachi ſubſeq̄tur. A cerebro enim duo
magni nerui deſcendūt ad os ſtomachi. cholera autē ſo
let deſcēdere ad ſtomachū: non ex hac cauſa ſolum: ſed
ꝓpter dolorem nimiū.i.triſticiam:a nguſtiā:maxie ſi ſto
machus ſit defectus. Mēbra enim qū defecerit ex vici
nis ſibi mēbris:humores recipiūt:maxime ſubtiles:ſicut
cholera ⁊ humiditates aquoſas. Cholera enim que euo
mitur aquoſe humiditati cōmiſcet᷑. ſanis aūt cholericis
multum a cibis retardatis:cholera ad ſtomachū cōueīt.
Non ſoluꝫ aūt ꝑcuſſione cerebri cholerā euomūt: ſed ſi
durus cerebri panniculus : qui dura mater vocatur pa
tiat᷑:hic enim qū multis in locis cerebro iungat᷑:ipſo pa
tiente ⁊ cerebrum patiet᷑. Oſiſtratiani autē dicunt ner
uos exire ex cerebri panniculis: ⁊ ideo qū vulnera naſcū
tur:ſi ſint in dura matre ex ſola illius panniculi veniunt
paſſiōe:q̄ in ſola ſui eēntia ē:hec oſiſtratiani nō oſiſtra
tus dixit. Oſiſtratus aūt in ſenectute ſua librū ſcripſit d
anatomia:in quo dixit Initia ⁊ fundamēta cerebri ſunt 51
nerui qꝺ ꝑfecte ego explanaui in anatomia hippo.

**Quibuſcūqꝫ ſanis dolores repēte
fiunt in capite: ⁊ continuo ſine uo**

ce fiunt ⁊ ſtertunt: pereunt in ſeptem diebus: ſi non eos accipiat febris.

Cum hippo. ſine voce: aut mutos dicat: nõ de ſola voce intelligit vel ſermone: ſed de ſenſu ⁊ tota volũtaria nobiliſſima actiõe: ⁊ aliqñ inde ſenſus liberatꝰ: quia quoſdam ſine voce eſſe: ⁊ tamen ſentire hippo. inuenire dixit. ſed qum actio tota volũtaria ⁊ ſenſus patiũtur apoplexia appellatꝰ. Eſt aũt maior ⁊ minor ſtertere ſignum eſt maioris. ex defectiõe aũt actiõis neruoꝝ ſternutatio fit ambaꝝ apoplexiaꝝ: quod ꝑfecte mõſtraui in libro de interiorib⁹ mẽbris. hic tamẽ inde dicaz breuiter qđ neceſſariũ ẽ: Cuicũqꝫ ſano ſubito vẽit dolor cauſa erit groſſa: ⁊ inflatiua ventoſitas. cõtingit etiaz ex mlta materia phlegmatica in capite veniẽte ſubita. Cuius curatio erit ſubſequẽs febris: que cum calefactione groſſam ventoſitatẽ ⁊ materiaz phlegmaticaz diſſoluit. Hec aũt paſſio ſeptimũ diem non excedit: qum mẽbrum nobiliſſimũ ſit: ⁊ nobilia mẽbra periculũ morbi ⁊ longitudinem tẽporis nequeãt pati: ſicut iam multis locis expoſuimus.

52

In attendere oportet ⁊ iudiciũ oculorum in ſomnis. Si eniz quid albi apparet cõmiſſis palpebris: non ex diaria exiſtente: aut pharmacie potõe: malum ſignum ⁊ mortale ualde.

Tunc tũ apparet albedo oculoꝝ qñ non ꝑfecte ſe claudũt. Qđ duabus fit ex cauſis: aut ex ſiccitate palpebraꝝ: aut ex defectiõe motuũ. In diaria aũt ⁊ pharmacia ex deſiccatiõe ſua fit: que citius apparet in palpebris q̃ꝫ in ceteris mẽbris. ſicut enim coria ſicca extendũtur: ſic ⁊ hec mẽbra ſi patiãtur. neqꝫ dubiũ eſt ſi virtus defecta ſit oculos claudi non poſſe: neqꝫ ſolum oculos: ſed nec etiam os. vñ huiuſmodi defecti ore aperto dormiunt.

53

Deſipientie cum riſu quidez facte ſeniores: moleſte uero cũ triſticia.

Nulla quidem deſipiẽtia eſt ſalubris: que tamen cum riſu fit minus ꝑiculoſa eſt: ſicut dixit. Qis vero deſipiẽtia vel ex paſſiõe eſt cerebri ⁊ ſolius ſui: aut ex colligantia alioꝝ mẽbroꝝ ⁊ cerebri. eſt autẽ diuerſa ſꝫm diuerſas cauſas. Deſipere enim ex ſolo calore ſine materie corruptiõe eſt quaſi inebriatio vini. De cholera rubea cum ſollicitudine eſt ⁊ triſticia: cuius incenſio ſi augmẽtetꝰ vt in nigram choleram mutetꝰ: facit maniaz. Oportet aũt vt recorderis qđ de cholera nigra diximus alibi: quia quedã de incẽſione cho. ru. fit: que ceteris melãcholicis paſſiõibus peior eſt: ⁊ feci ſanguinis aſſimilatur: eſt enim fex humoꝝ. eſt ergo groſſior: ⁊ ceteris grauior. ⁊ ſicut alibi diximus: niſi cito medicinetꝰ peſſim⁹ morbus inde generatur.

54

In acutis paſſionibus cũ febre luctuoſa ſuſpiria: malũ.

Multotiẽs in pueris vidimus: quia qñ lachrymẽtur tractus aeris impediatꝰ: ⁊ quaſi in pectore figatur: fitqꝫ quaſi interuallũ: ⁊ poſtmodũ impletur quod icepat. Hippo. in epidimia de hoc ſpiritu dixit Spiritus duplicans introitũ ſuum: eſt quaſi res aliqua odoretꝰ. qđ fit ex defectiõe ⁊ virtutis debilitate: vel organi duricie: ſeu vtriſqꝫ: vel quaſi ex ſpaſmo lacertoꝝ pectoris. Si enim virtus defecta ſit: ⁊ pigreſcat in dilatatione pectoris: quãtum ſufficiat animali in medio ſubſiſtit ſue actiõis: ⁊ quieſcit: poſtq̃ꝫ ad ſufficiendũ ſuuz inceptũ redit. Duricies organi ſpiritus dilatatõi cum lenitate non ſufficit: vñ neceſſe eſt vt tremat in dilatatõe. Spaſmus ſi huiuſmodi ſpiritũ debeat facere: non oportet nos monſtrare. Cum aũt lacertis pectoris frigitudo dominetꝰ: vel quibuſlibet neruis: fit duricies in his organis: ⁊ mot⁹ de genere ſpaſmi. Conſuetudo eſt febris ⁊ omĩs caloris res ſanare huiuſmodi. ꝙ ſi cuz his accidentibus fit febris intelligere poſſumus: quia non frigiditudo lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ pectoris hoc facit. fit ergo vel ex duricie ꝓpter nimiam ſiccitatẽ: vel defectiõe virtutis: vel ex genere ſpaſmi: quorũcũqꝫ quedãqꝫ ſit: illaudabile eſt in acutis morbis. ꝙ offenſionem ſpiritus in luctu dixit: motum animati inſtrĩ intellexit. ⁊ ſi intẽderit vt ſpiritus quez dixit cũ voce quaſi luctuoſa ſit: nimiũ dolorem ſignificat: quem in illo ſpiritu ſentiat: ac ſi diceret: Suſpiria alta cuz voce cõpoſita.

55

Podagrica ⁊ maniaca uere ⁊ autũno mouentꝰ ut in pluribus.

Paſſio podagrica: ⁊ cetera artetica mouentꝰ in vere plurimũ. vñ hippo. Ipſe qñ vernales nominaret paſſiões: ⁊ arteticos ſubĩtulit dolores. aliqñ ⁊ in autũno mouẽtur: quoꝝ in corporibus mali humores ꝓpter fructus in eſtate comeſtos adunãtur. Ego aũt in libro de virtutibus naturalib⁹ mõſtraui de virtute expulſiua: qũo nocitua expellat. Nociue res ſunt aliqñ ex multitudine ſua qua grauãt: ⁊ aliqñ quia qualitates ſue repugnãt rei: qñ ſint nociue. Diuturne paſſiões mouentꝰ in vere duabus de cauſis predictis male dietãtibus. humores enim in corpore liquefiũt in vere: ⁊ ad debilia currũt loca de fortiorib⁹ locis. Mouentꝰ aũt in autũno ꝓpter vnam aliam cauſam predictam.

56

In melãcholicis egritudinibus periculoſe eruptionesꝰ aut apoplexiam aut epilepſiaz aut ſpaſmũ aut cecitatem aut maniam ſignificat.

Apoplexia: epilepſia: ſpaſm⁹: ⁊ cecitas veniũt de phlegmate: ⁊ de cho. nigra: quaꝝ cauſe cões ſũt. mania vͦ non cõicat his: impoſſibile ẽ enim de phlegmate naſci: qñ materia vnde gignitur ex neceſſitate ſit furioſa: ⁊ cholera rubea eſt ſemꝑ huiuſmõi q̃litatis nigra non ſemꝑ: niſi qñ multũ incenſa: ⁊ in malas qualitates tranſiens corrupta.

57

Apopletici maxime fiunt etatib⁹ a. xl. annis uſqꝫ ad lx.

Non oportet hic intelligi oẽm apoplexiam: ſꝫ potius eam que de cho. nigra naſcitur: ⁊ hec in precedenti aphoriſmo nomĩatꝰ: ⁊ eſt ꝓpter domĩationẽ cho. nigre in his etatib⁹: ſicut in autũnali tꝑe. 58

Si omentum eruperit: neceſſe eſt putrefieri.

Multi putant hunc aphoriſmuz ꝓpter ſui breuitatem eſſe falſum. ſed ego dico hippo. intẽdiſſe hic omẽtum ſuper inferiorẽ ſtomachũ operimentũ eſſe: qđ qum exierit ⁊ apparuerit exiens a pellicul' totuz ventrem opiẽtibus: que ſiphac vocantꝰ: ⁊ foris ꝑmãſerit aliquãdiu: impoſſibile eſt intro rediens ſanuz remaneat: ſicut ⁊ in aliis exeũtib⁹ inuẽitur. Sed ſi inteſtina ⁊ extremitates epatis exierint: ⁊ tãdiu non ꝑmãſerint donec ni

mia frigiditate friguerint redeũt in priorez ſanitatẽ ſana
ta ventris inciſiõe.hec etſi non diu extra moretur: qũ tñ
redeũt putrefiũt:vñ etiam cõſueuerũt medici incidere q̃c
quid exierit inde.ꝙ ſi qñq̃ exierit ⁊ citiſſime reducit nõ
putrefit:non tñ hic cõſequit hippo.mẽtiri:quia raro eſt
inueĩri:⁊ in plĩmis cõtingit qđ dixit hippo. 59

Quibuſcũqz a ſciatica moleſtatis
vertebrũz reſilit foras: ⁊ rurſus
incidat in locũ ſuũ:his mucilagines fa
cte ſunt.

Multotiens in cõcatenatiõe humores adunãtur
phlegmatici: qui mucilagines vocãt a medicis:
quibꝰconcatenatio infunditur:⁊ ideo oſſa a lo-
cis ſuis facile egrediunt ⁊ reuertunt:qđ hic intendit de
ſciaticis.Oportet autẽ intelligi non ſolum vertebꝛ egre
di:ſed oſſa potius ibi poſita:ſicut in libro cõcatenatiõis
dixit.Concenatio inquit ſpatule ex vna tñ reſilit parte
Intellexit aũt armũ in ſpatula poſitũ:quia ex vna parte
reſilit tñ. 60

Quibuſcunqz a ſciatica moleſtatis
vertebrum reſilit foras: his tabe
ſcit crus: ⁊ claudicãt ſi non urant.

Oportet hunc aphoriſmũ precedenti aphoriſmo
iungi:quia quibꝰſciaticis ex nimia humiditate
phlegmatica vertebꝛ reſilit ⁊ reuertit ex tempo
re longo:crus putrefit ⁊ conſumit: niſi cum foco ſuccur
ratur ſibi:⁊ humiditas exſiccet.ſic eniz precipit de armo
exeunti in libro concatenatiõis: vt cuz incenſione ſucur-
ras ſibi:ne loco ſui exeat amplius.Vertebꝛ autẽ ſi exie-
rit ⁊ diu permãſerit:ſine dubio claudicare facit: quz pes
non firmet ſm ꝙ oportet.Idem cõtingit ⁊ membris oĩ
bus motum ſuũ naturalez amittentibꝰ.

Prologus ſeptime particule.

Antéceſſores noſtri aphoriſmoꝝ interp̃tes hip-
po.maiora aggreſſi ſunt q̃z oportuerit: qui q̃to
plus ꝓceſſerũt:tanto plus minuerũt:vt qum ad
finez libri deuenerit tantũ truncauerũt:ꝙ in explanatio
hꝰnihil ſit vtilitatis:quibꝰtaliter contingit ſicut quibuſ-
daz rhetoricis: qui qum in cauſis ſuis defecerũt: obiur-
gantes tandez acquieſcãt ſibi obuiantibꝰdeferueſcẽtes.
Idem fecerũt huius libri interp̃tes nihil vtile aſſerẽtes.
vnde ego multũ mihi caui ne incurrerem inſaniã huius
rei.decurtaui enĩ inutilia:explanãs ꝓ poſſe vtilia:⁊ ita ĩ
totius libri interp̃tione non exceſſi menſurã.neq̃ enĩ ni
mis abbreuiaui: neq̃ nõ amplificãda amplificaui.

¶ Finit ſexta partila: Incipit ſeptima.

.I.

In acutis morbis frigidi
tas extremitatũ: maluz.

In diuturnis morbiſ:⁊ ma
xime ſine febre in mulieri
bus ſiue ſenioribꝰ frigidi-
tas extemitatuz non mul-
tum periculoſa eſt ſicut narium:auriculaꝝ:plantarũ pe-
dum ⁊ manuũ: Sed ĩ egritudine acuta non minimũ eſt
periciculoſa:ſed mortale potius ⁊ moleſtiſſimũ:qũ apo
ſtemata ſint in viſceribꝰmagna ⁊ fortia. Hippoc.alibi:
Peracuta eſt paſſio febris calidiſſima ⁊ cõtinua: q̄ ſi ſit
ſine apoſtemate: extremitates infrigidari eſt nõ rationa
le:ſed magis incendi debẽt ⁊ calidiſſima fieri: quãto ma
gis igit qum apoſtema ſit in viſceribꝰ.Caleſiunt aũt: q̄
qum viſcera totius ſibi ſanguinez corporis ſugant: ſicut
vẽtoſa:oportet fiant calidiſſima: ⁊ extrema frigidiſſima
ſanguine exinanita.vñ nulla operimẽta poſſunt pati:qũ
adeo ſit magna arſura incenſionis. 2

In oſſe egrotãti caro liuida malũ

Hec ſpẽs coloris non paruũ periculũ inducit in
paſſione cuiuſlibz oſſis.ſignificat enim peſſimã
putredinẽ:⁊ in carne circũdantez congelationẽ
atq̃ caloris naturalis extinctionẽ. 3

In uomitu ſingultus ⁊ oculi ru
bei: malum.

Singultꝰfit in ſtomacho quaſi ſpaſmꝰ in neruo:
⁊ de humoribꝰnociuis aliquãdo nocentibꝰ ſto
macho toti:uel ſoli eius ori ⁊ meri:⁊ inde vomi
tu ſuꝑueniente neceſſe eſt ſtatim q̃eſcere. Sinautẽ apo-
ſtema in fundamẽto eſt neruoꝝ.i.cerebro vel ſtomacho
robur aũt oculoꝝ ad vtrũq̃ ꝑtinet ſignificandũ. 4

In ſudore rigor: malum.

Alibi dixit:Accidẽtia criſis non facientia criſim:
ſignũ ſunt diſcrite ſeu mortis: qum nã ſit in his
perterrita ⁊ morbum fugiat:vnde rigor in ſudo
re malum eſt. 5

In mania dyſentia aut hydrops
aut eſtaſis:bonum.

Dyſenteria ⁊ hydrops poſſũt ſignificare ſanitatẽ
manie ſm ꝙ res nociue inferiꝰmutant a capite.
Sed eſtaſis longa eſt vnde qum rationabiliꝰſit
augmẽtare q̃z ſanare: ſed tñ eſtaſim intendit cõtinuita-
tez ⁊ fortitudinẽ manie: quendã manioſuz vidi in ꝑmis
paruã habere:poſt hoc augmẽtauit:⁊ cauſa fuit ſalutis
vñ ad me redij: ⁊ inueſtigans inueni fortitudinẽ motus
materie manie fuiſſe cãm ſanitatis:ſicut ĩ paſſionibꝰacu
tis: quibꝰ fortia accidẽtia ſuꝑuenientia bone criſis ſunt
ſigna. 6

In egritudine diuturna abſtinen
tia ⁊ egeſtiões cholerice: malũ.

Abſtinẽtia ſola mala eſt in paſſiõe diuturna: qũ
euadẽtibꝰex cõſuetudine ſoleat creſcere appeti
tus.ꝙ ſi hanc cholerice egeſtiões ſequant peior
eſt. qđ Cholerice dixit:de genere cholere rubee ſiue ni
gre ĩtellexit:vel viridis vel heruginoſe.oĩa enĩ hec ſigni-
ficant ſubãlez hũiditatẽ ex calore febrꝗ eẽ incenſã. 7

Ex multa potatiõe rigor ⁊ deſipi
entia:malum.

Nulli dubiũ multã potatõez ĩtellexiſſe multũ vi
nũ ebibitũ:qđ aliqñ ſeq̃t deſipiẽtia:qũ caput ſã
guie ⁊ vẽtis calidis repleat:vñ corpꝰtactu maxie inuẽit
calidũ. rigor tñ raro cõtingit iuuenibꝰ:plurimũ aũt ſeni-
bus:quoꝝ calor natural cõgelatus eſt ⁊ extinctus:vꝑpo
te vino nimio ſuꝑatus:ſicut ⁊ flãma lignis mltis ſolz ex
tingui: ⁊ lucerna multo oleo ſibi appoſito. 8

Ex apoſtematis itus ruptura: diſ
ſolutio:uomitus:⁊ defectio animi fit.

Quod Intus dixit intẽdit ſtomachũ.Vomitꝰeiz
ſeq̃tur qũ preceſſerit illud:ſi tñ ruptura in pecto
re vel pulmone fit: nõ vomitus venit ſed tuſſis:
⁊ aliqñ ſuffocatio.ſi ruptura fit in inteſtinis:egeſtio erit
ſaniei.Deĩz aũt rupturã defectio cõcomitat animi:quia
calor naturalis exit:ſicut monſtraui alibi. 9

IN ſanguinis fluxu deſipiētia aut ſpaſmus: malum.

ISte aphoriſmꝰ magnã largit̃ auctoritatē: quia alienatio de inanitione ſequit̃: ſicut ante de tremore pedum ⁊ manuũ diximus: que ſũt de defectiõe v̄tutis motiue: ⁊ cerebri motus diſturbãtur eadem ratiõe. Nec tñ deſipiētia nõ eſt fortis: ſed iuncta ſpaſmo eſt vituꝑabil̃. Deſipiētia aũt poſt ſanguĩs fluxũ mala eſt ⁊ ſi ſit ſola: peioꝛ ſi cum ſpaſmo. Item ſpaſmus ſolus de inanitiõe maluȝ eſt ⁊ mortale: ſed alienatio ſine ſpaſmo non eſt periculoſa adeo. 10

IN ilcon uomitus: ſingultꝰ: ſpaſmus: deſipientia: malum.

IN iſto ileos nihil deſcēdit inferius: quod ꝓpriũ huic paſſiõi eſſe videt̃. Uomitus enim nõ ſemꝑ durat: ſed ſuꝑueĩt qñ quis ad morteȝ veniat. qđ ſi augmētet̃: ſtercus emittit̃: vnde ⁊ ſingultꝰ ſeqͭtur. Aliquãdo in hac paſſiõe ſingultus ⁊ deſipiētia ꝓueniũt: ꝑ neruũ alligãtem ſtomachũ ⁊ cerebrũ. Inteſtina eniȝ quȝ patiũtur ad eijciendã egeſtionē mouẽtur: quã qñ inferiꝰ non poſſint eijcere ꝓpter cõcluſionem. i. opilationē vie: mouent̃ cum anguſtia: nõ natural̃r ad ſuꝑioꝛa: vt expellantur nocentia. 11

IN pleuretide periplemonia: malum.

IN pluribꝰ libris inueĩ: In pleureſi ꝑiplemonia: neq; ſeqͭtur malũ. qui aũt ita legit hippo. intendiſſe credit poſt pleureſiȝ ꝑiplemoniã ſequi. Ego aũt dico hippo. nobis innuiſſe paſſionē ex alia veniēteȝ ⁊ prioꝛē tamen ꝑmãſiſſe: que paſſio nec parua: nec ſalubris eſt: ⁊ ſi ipſe maluȝ nõ adiũgeret: ex neceſſitate tñ mala eſſet. Si enim augmētet̃ materia vnde pleureſ cõſtat ⁊ dilatet̃ in coſtis vt effluat: neceſſe eſt ad pulmonē currat: ⁊ ꝑiplemoniã faciat. Periplemoniã autē nõ neceſſario ſeqͭtur pleureſ. ſi enim parua ſit ⁊ ſalubris: materiam illam cum tuſſi ⁊ exſcreatiõe emittit. ꝙ ſi magna ⁊ mortalis: aũ ſuffocat̃ infirmꝰ q̃ȝ pleureſi cõmiſceat̃. 12

IN ꝑiplemonia phreneſis: malũ.

IN ꝑiplemonia de acutis ſit humoribꝰ: neceſſe eſt in cerebrum aſcendat fumus nimius. vnde phreneſis conficitur. 13

IN uulneribꝰ foꝛtibus ſpaſmus: aut tetanus: malum.

IN pluribus libris iſte aphoriſmꝰ eſt talis: De incenſiõe nimia ſpaſmꝰ aut tethanus malũ. ⁊ plurimi ſic interꝑ̃tati ſunt: ſed ſolus Zenon pro incẽſione nimia nimiũ motuȝ poſuit: dicẽs hoc cõfirmari ex aphoriſmo ſubſeq̃nti: quia ſtupoꝛ: tumoꝛ: ſpaſmus: tetanus: maxĩa vulnera ſequãtur: ſed quȝ Incẽſiõe dicere ſit cõius: opoꝛtet vt plurimos ſeq̃mur. Alij incẽſionē intendũt eſſe febꝛem: alij aerem: alij chirurgiaȝ cuȝ foco: ⁊ oĩes verũ dicunt. Spaſmus eniȝ ⁊ tethanus de his veniẽtes rebus: vel de vulneribꝰ peſſima vidẽtur: qñ de ſiccitate: vel inanitiõe eſſe cognoſcãtur. Nos aũt iam diximus qño ſpaſmus de inanitiõe ſit periculoſus. 14

IN ꝑcuſſiõe in capite ſtupoꝛ: aut deſipientia: malum.

DEſipiētia opoꝛtet intelligi: qñ non opoꝛteat loquat̃ infirmus v̄l faciat. Stupoꝛ qñ non loquatur: nec faciat aliq̃d: ſed oculis apꝑ̃iſ ⁊ ſicut timẽtes faciũt: ⁊ vt amens tacuerit: ⁊ ꝓculdubio hi patiũtur in cerebꝛo: in quo v̄tutem regitiuã diximus haberi. necẽ eſt ergo intelligi: quia ꝑcuſſio vſq; ad cētiã venerit cerebri: ⁊ hoc ſine dubio malum. 15

IN ſanguinis ſputo ſaniei ſputuȝ malum.

HIc hippo. vocauit paſſionē ex alia paſſiõe naſcẽtem. vñ Anaxagoras fecit librũ nõ minimũ. Neq; in oĩni ſputo ſanguĩs ſequit̃ ſputuȝ ſaniei: niſi qñ peſſimus ſit ſanguis. qñ ergo de pulmone ſit: ſemꝑ eſt ſputum huius ſaniei. 16

IN ſaniei ſputo ptiſis ⁊ fluxꝰ: malum. ubi uero ſaliua tenetur: moriũtur

PTiſim intẽdit cõſũptõe totius coꝛpoꝛis: que qñ leui eſt febꝛe ꝓpt̃ vulnera pulmõis. Fluxũ autē intellexit capilloꝝ: ⁊ ſolutionē vẽtris cum cholerica egeſtiõe: que duo eueniũt ptiſicis: qñ apꝛopinquant moꝛti: ⁊ ꝓpter ſiccitatē vel v̄tutis defectiõeȝ. Ubi ſaliua tenet̃: moriũtur. notauit qño ptiſici moꝛerent̃: dum eniȝ ſpuũt ⁊ tuſſiũt: ſemꝑ cõſumũtur. deficiẽte vtroq; ꝑmãet materia interius: ⁊ claudũtur vie ſpiritus: ⁊ ita ſuffocati moꝛiuntur. 17

IN phlegmone epatis ſingultus: malum.

DIxi oẽs aphoriſmos hos ſe ſequi: nũciantq; paſſiones ⁊ accñtia ex altera paſſiõe naſcẽtia: ⁊ augmẽtatas paſſiões: ⁊ comitãtia: qđ ſinglt̃ꝰ facit naſcẽs de apoſtemate epatis. Apoſtema ãt iſtud nõ ſemper neq; qualecũq; naſcit̃: ſed ſi adeo magnũ ⁊ calidiſſimuȝ: vt os ſtomachi: ⁊ ſuꝑioꝛa ſui patiant̃: quia hec duo per neruũ colligãtur ſibi. Hippo. in ſecũda particula epidimie: Neruus iſte ſubtiliſſimꝰ eſt: ⁊ ideo ſtomachus ex epate nõ patitur: niſi apoſtema magnũ ſit ⁊ peſſimũ. qđ ſi ſit calidiſſimũ facit cholerã nimiã in ꝑ̃mis currentē ad inteſtinũ: hec qñ aſcẽderit ad ſtomachũ pungens os eis facit ſingultum. 18

IN uigilia ſpaſmuſ aut deſipiētia: malum.

OMnis ſpaſmꝰ ſicut dixi de plenitudine vel inanitione eſt: vigilia v̄o peioꝛ eſt inanitio qñ exſiccet: vñ ſpaſmus de vigilia de inanitione eſt peſſimꝰ. hec vigilia qñ exſiccat alienãde mẽtis cauſa eſt. Inuenimus aũt in quibuſdã libris deſipiẽtiam non noĩari: ſed ſic haberi: In vigilia ſpaſmꝰ malũ. Ego aũt arbitroꝛ: q; hic ĩnuerit hippo. peioꝛa accñtia moꝛbos ſeq̃ntia. 19

IN oſſis denudatione heriſipila: malum.

QUod dixit Malũ opoꝛtȝ intelligi peſſimũ: neq; in ſola denudatiõe oſſiuȝ: ſed ſemꝑ vel raro apparet: vt oĩe qđ circũdat carneȝ heriſipilã faciens peſſimũ ſit ⁊ moleſtiſſimũ. 20

IN heriſipila putredo: aut ſanies malum.

HEc quidem accidẽtia naſcũtur quȝ ſit apoſtema peſſimum. 21

IN litargico tremoꝛ: malum.

LItargia eſt apoſtema ĩ puppi cerebꝛi ex materia phlegmatica generatũ. tremoꝛ igit̃ in ea maluȝ eſt: ſignificat eniȝ materiã ꝓpter incõtinẽtiã ſui

ad neruos motiuos deueniſſe q̃ a pte poſteriori ſũt ma/gis:vt dcm̃ eſt alibi:ex cui⁹ infuſiõe nerui ſi remolliti:vt ſpũ nõ oĩno ſʒ aliq̃liter deficiẽte:nec neruis vt i paraly/ſi oĩno remollitis:virtute regitiua mẽbra ſurſũ ferant: ⁊ q: nerui remolliti nõ ſufficiũt dare mẽbris ſufficientẽ et firmã ſedẽ ⁊ ſtabilẽ:mẽbra it ex ſua g̃uedine deſcẽdunt Ex qb⁹ motib⁹ ɔ̃rijs fit tremor. vel i lithargia fit tremor: q: mã vẽtoſitat| reſoluta miringas ⁊ neruos q̃ ab eis ori unt mouet ⁊ ɔcutit:vnde tremor fit. 22

In forti pulſu in uulnerib⁹ emor roſagia: malum.

Pulſus i vulnerib⁹ ex peſſimis apatib⁹ ppter car nẽ eos circũdantẽ vix mouent ⁊ cũ dolore. Quʒ g̃ ſe dilatat: malũ dolorẽ facit ex ſua pcuſſiõe: q̃ qũ in nã fit ſua: ⁊ ppria ſpacia habuerit: bñ dilatat: ⁊ ſi ne ipedimẽto alic⁹. Quʒ aũt in mẽbris apoſtema naſca/tur calidũ:ſtrictura ⁊ dolor ſenſũ faciũt nocitiuũ: ⁊ h ab oib⁹ pulſus vocat. ⁊ põt eẽ vt mot⁹ pulſus h angmẽtet. Ego vo mõſtraui i libro de virtutib⁹ nãlib⁹ virtutẽ expl/ſiuã expellere nociua:ſic ſudorẽ egõnẽ ⁊ ſanguis fluxuʒ i die cretica: quã qũ actio nãlis adiuuet: mutat maxie pul ſus: ⁊ ad res nociuas expellẽdas cogit: ⁊ ideo ſanguinis fluxus ſequit. 23

In dolore diuturno circa uentrẽ ſanies: malum.

Hic dolor ex frigiditate eſt vel diuerſa ſtomachi cõplone ex groſſa vẽtoſitate ſiue ex pũcture acu mie: quoꝝ nil remanet ſi infirm⁹ pfecte euaſerit. ſi ãt mutabũt: neciuʒ ẽ aña vel collcõneʒ inde ſeq. 24

In cholico ſeceſſu dyſentia: malũ

Nulli dubiũ ẽ qn dĩgõ pura nigra ſiue rubea ali q̃ corrũpat iteſtina: ⁊ iñ fit dyſentie cã. 25

In oſſis fractura deſipientia ſi in vacuũ acceperit: malum.

Hic intẽdit ſolũ cancꝝ capit|. nõ aũt abſolute in tẽdit oẽm fraturã ſʒ tñ illaʒ q̃ pforat iteriorẽ ſu pficiẽ vſqʒ ad vacuitatẽ circũdantẽ cerebꝝ: q̃ ſi i ciderit ſic deſipientiã fac: q: paſſio ppinq̃t duab⁹ pellicu lis ⁊ eſſentie cerebri. Neſio g̃ q̃d Zenonẽ coegerit detrũ care dcm̃ hippo. qũ dicẽs In oſſis fractura deſipiẽtia: ta cuerit: deinde Si i vacuũ accepit ⁊ alteri⁹ aphoriſmi pn/cipiũ fecerit iungẽs ita: Si accepit in vacuũ in pharma/cie potiõe ſpaſm⁹: mortale. dixit Zenõ hippocratẽ intẽ/diſſe ſpaſmũ de pharmacie potõe mortalẽ eẽ. Errauit g̃ primũ aphoriſmũ falſificãdo: qũ nõ naſcat deſipiẽtia de ſola oſſis fractura. ſiue ei in capite fit ſiue i alijs mẽbris: nemo tñ inde deſipit: niſi pcuſſio vſqʒ ad pelliculas cere/bri ptigerit. 26

In pharmacie potione ſpaſmus: mortalis.

Dicim⁹ q: qũ abſolute pharmaciã ponat: ſoluti/onẽ vẽtris ⁊ vomitũ intẽdit. neqʒ aliqs dubita/bit ſiqs dicta nr̃a pri⁹ recolueri: q: ſi corp⁹ fortiẽ pharmacia purget: qn ſpaſm⁹ mortal' fit ⁊ peſſim⁹. 27

In dolore forti circa uentrẽ frigi ditas extremitatũ: malum.

Extremitatũ frigiditas ſic dixim⁹ añ magnuʒ vi/ſcerꝝ ſeq̃t aña: qũ ɔtingat eſſe defectũ: quʒ ppter mãʒ frigidã que ɔſtrigit ⁊ ſuffocat calorẽ nãleʒ ſeq̃t ſtomachi anguſtia ɔſtringẽt| nãʒ ab extremitatib⁹

ad locũ doloris. Itẽ ⁊ ſanguinẽ ſecũ portat a tota corpo ris cute: ⁊ q̃ꝫ maxime ab extremitatib⁹ ſic manib⁹ ⁊ pedib⁹ Nõ tñ h dixi: ſingul' eſt cã friditatis extremitatũ: ſic hip. dicit multi| i locis nomiare multa repetẽdo bis ⁊ ter ea dẽ. neqʒ mirandũ: nõ.n. de vna re multa excuſſur⁹ i vno ⁊ eodẽ loco põt oĩa diuidere. notat ergo ſingula ſingul' in locis ſuis. 28

In utero habẽti teneſm⁹ ſuperue niens abortit.

Teneſm⁹ eſt paſſio recti iteſtini pp egõneʒ ſangui nis ex vulnerib⁹ ſup h iteſtinũ habit|. Eſt ãt ver bũ equocuʒ vel h abuſiue poſitũ: qũ ſit expſſiõis ppaũ: vel huic ⁊ illi rei ɔgruũ. expreſſiõis: q: qs ſepe ad ſellã ſurgit ⁊ exp̃mit. vñ ſepe totũ corp⁹ laborat ⁊ fatiga/tur: ⁊ maxie matrix pp diiũctionẽ ſui ⁊ inteſtini. neqʒ mi randũ ſi hinc abortiat: qum a leuiori etiã motu idem cõ tingat ſibi. 29

Quibuſcũqʒ os aut cartillago inci ſum fuerit i corpore nõ auget.

Iſte aphoriſm⁹ itra alteꝝ ſexte pticl'e ɔtinet: vbi dr̃: Quocũqʒ os inciſũ fuerit: aut cartillago: ner/u⁹: vl' maxille tenues: vel ppuciũ: nõ creſcũt neqʒ ɔglutinat. qũ g̃ ſit expoſit⁹ nõ oʒ h repetat. 30

Si ab albo phlegmate habito dia rria ſupuenerit fortis: ſoluit egri tudinem.

Conſueuit hippo. ⁊ oẽs medici phlegma albũ vo care vnã ſpẽʒ hydropiſ: q̃ mõ nr̃o tpe vocat hy poſarca. Phlegma aũt dic albũ: ⁊ q: aliqñ eſt li uidũ: ⁊ ex alioꝝ ɔmixtiõib⁹ hũoꝝ: ⁊ ẽt oẽ phl'a nãlr albũ Dicẽs g̃ albũ: nãle: ɔfirmauit colorẽ ſuũ: ſic ⁊ Pli⁹ de ɔca tenatiõe dixit: ſpõdiles dorſi: nõ q̃ alibi q̃ꝫ in dorſo ſint. Soluit vo egritudo h⁹ diaria ſupueniẽte forti. 31

Quibuſcũqʒ ſpumoſe egeſtiones i ɔgiria hiſ a capite phlegma ɔ̃fluit

Si nõ h explanem⁹ ⁊ diffiniam⁹: nõ intelligim⁹: q: aliqñ ſpumoſa egõne deſcendũt hũores ad ſtomachũ a capite: mixti cũ vẽtoſitate. aliqñ ſũt i eẽntia iteſtinoꝝ ⁊ ſtõi. Quocũqʒ hoꝝ fiat vnã hũt cãʒ p priã: aliã ñ ppaʒ. ppaʒ qũ groſſa vẽtoſitas forti motu ab illis moueat hũorib⁹: q̃ phlegmatici hũores in diuerſas diuidant ptes. Vetoſitas mouet aut ex nã ſui: aut ex ni mietate ſui caloris. Manifeſtũ aũt eſt velut ex his q̃ fo co excoquũt: maxie ſi materia ſit viſcoſa. Ex nã ſui: ſic videm⁹ in tẽpeſtate maris: qum ad ſeinuicẽ collidat ven ti. Arbitrãtes vias phlegmatis a pulmone ad ſtomachũ ⁊ inde motũ a pulmone ad ſtomachũ deſcendere ⁊ inde ſpumoſũ apparere: neſcio quomõ in catarro itelligũt: in quo qũ hũores palam a capite ad pulmonẽ deſcendãt: quare nõ ſpumoſa exeũt. De pulmone vo nõ ſpumoſus erit ſanguis: niſi quʒ ipſa ps ſubſtãtie pulmonis exierit. Si aũt i pleuretic| aliqñ ſpumoſũ exierit: ⁊ i piplemonia ſilr: h igne⁹ calor facit in tpe paſſiõis. Si aũt a capite ad cãnales pulmonis pmũ deſcẽderit: ⁊ p⁹ ab ipſis ad ſtõm ⁊ iteſtina exierit: nulla via tranſeũdi iuenit niſi quã di cim⁹: prima p cordis vẽtriculos: ⁊ h vl' deſcẽdit ad venã q̃ vocat ɔcaua: vel ad epat| gibbũ vel ad iteriora ſua: ⁊ p⁹ in venas alias q̃ diuidunt a porta ⁊ circũdant iteſtina. vel a vẽtriculis cordis i maximã venã deſcendũt: ⁊ deĩñ in diuiſiõe epat| venaꝝ: ⁊ qũo remanet ſpumoſũ: qñ cũ ſanguine tam lõga via fit mixtũ. 32

Quibuſcūq; in febribus in urinis crinoides hypoſtaſes fiūt: longā egritudinē ſignificāt.

Hoc eſt verū ⁊ expimēto pbatū: quia qum in vrina quaſi crynoides. i. groſſa farina frumēti appareāt: mortale eſt: ſicut idē in pnoſticis: Quibus autē plurimū in vrinis appet ante morbū: eorū mors feſtinat potius q̄ elōget: quorū qui ſaluant morbi elongant: qui ſunt crudiſſimi: ⁊ ideo tardi digeri. Itē in epidimia multos intulit infirmos in quorū infirmitatibus talis vrina appuit: ⁊ quidā cito mortui ſunt: alij lōgo tēpore poſt. In pma pticula poſt triū temporū q̄litates expletas: infirm⁹ noīe excelleri⁹ ſuā paſſiōem recitauit. tūc hippo. dixit: Hic quidē infirm⁹ vrinā fecit multā ſubitā atq; groſſam: que mota ⁊ turbata appuit vrina q̄ſi crynoides alba: ⁊ extrema habebat homo frigida. mortuus ergo fuit in die. xi. De 3° infirmo in tertia pticula qum hmōi incipet paſſiōem dixit infirmo piecto in ſolicidia. i. vrinali venit vrina ſubtilis ⁊ diuerſa habēs res puiſſimas ſuſpēſas q̄ſi crynoides: huic venit criſis in die. xli. Vn̄ intelligit q᷑ morituri cito moriūt: ⁊ euadētes longo poſt tpe ſanāt. Oēs illi quib⁹ talis appet vrina: vel cito moriūtur: vel longo tpe poſt ſanant. 33

Quibuſcūq; cholerice hypoſtaſes fiūt: ſuperi⁹ uero tenues: acutam egritudinē ſignificāt.

Quanto pl⁹ cholera dn̄at: tāto pl⁹ acumē egritudinis ſignificat. Nos autē in multis locis diximus: ꝙ qum abſolute cholera dicat: intelligit de rubea. Semp. n. antiqui conſueuerūt vt qum rubeam cholerā intelligere velint ⁊ alios humores: determinēt eos p colores ſuoſ ⁊ qualitatē. Qd̄ ſuperi⁹ dixit Tenueſ: aquoſas intellexit ⁊ ſubtiles. Sic. n. hippo. dicere cōſueuit. alij arbitrati ſunt qd̄ falſum eſt: ſic vt vrina ſubtilis crudū ⁊ tardū ſignificet. Ego aūt nunq̄ vidi vrinā cui⁹ hypoſtaſis eſſet cholerica: ⁊ ſupma ſui ps ſubtiliſ foret ⁊ aquoſa: quā lōge quidā ſunt interptātes hippo. intēdiſſe nō locū ſed tps dicētes: ac ſi diceret: hypoſtaſis vrine ſi in pncipio fuerit ⁊ ſubtilis: ⁊ poſtea cholera dn̄ata fuerit citrina: acumē ſignificat morbi. Iohāniculus: Quia hippo. tenuē dixit formā intēdit. poſſibile. n. ē ex intētōe hippo. ſupi⁹ tenuis ſit ⁊ ſubtil: hypoſtaſ. n. vrine ſi g̃uiſ ſit ⁊ g̃ſſa atq; cruda ſupficies ē lota. Qūq; ſubtiliſ ſit ⁊ diūcta atq; cocta: ſupma ps ei⁹ tenuis ſit ⁊ ſubtilis. teſtat aūt h̄ q᷑ hip. ſubtilitatē quā ītēdit i ſūmo vrine eē ītellexit. nō ſubtilē vrinā dixit: ſ; ſupi⁹ tenues hypoſtaſes tetigit. 34

Quibuſcūq; urine diſtantes fiūt: his in corpe turbatio fit fortis.

Si ſm̄ vbū h̄ diſtātes interptati fuerim⁹ ſentētia falſificabit: quīa in vrina null⁹ ſit loc⁹ vacu⁹: ſ; ſi diſtātes diuerſas ītēdam⁹ ptes hn̄ dixit ꝙ ī hac vrina turbatio corpis fortis fit: q᷑ ſi nā vicat ⁊ dn̄et: fit vrina equaliſ in oīb⁹ ptib⁹. ꝙ ſi cā morbi ſibi repugnet ps vbi nā p̄ualet nō aſſilat pti in q̄ pōt morb⁹. Si aūt ī morbi p̄ valitudine ptes ſint plurime: appent maiores ſignificatōes ſue. i. diſturbatiōes fortiſſime. 35

Quibuſcūq; in urinis ampulle ſupernatāt: nephreticā ſignificāt et longam egritudinē fore.

Ampulle iſte ex humiditate ſunt: ⁊ cum groſſa ventoſitate: maxime ſi humiditas ſit viſcoſa: vnde conſequit frigid⁹ morbus in renibus in quo viſcoſitas groſſa ſupadun̄at: ⁊ ita longa egritudo ſignificatur. omnis enī morbus frigidus dure digerit. Alij arbitrantur vrinā acutam acumine ſuo ora arteriarū in renibus aperire: ⁊ inde qum pars ſpūs exeat: ampullar᷑ faciat cauſas. 36

Quibuſcūq; pinguis hypoſtaſis ⁊ cōglobata: his nephreticā ſignificat ⁊ acutā egritudinē fore.

Quandocūq; egeſtio vel vrina pinguis eſt: pīguedinis ſignificat diſſolutiōes: neq; magis eius q̄ in renibus q̄ que in toto corpore habet. Non ergo ſolis renibus attinet hic morb⁹: ſed toti pīguedini potius: que igneo calore diſſoluit. Qd̄ aūt dicit Nephreticam: duobus modis intelligit. poteſt enī paſſio eſſe in renibus: vel nō paſſiōis ſpecies hic intendit: ſed acumē eius. Vel aliter mutet hic aphoriſm⁹: vt ab alijſ mutatur interptātibus: qui vice nephreſis cerebri poſuerūt phreneſim. hoc tamē nō ſignificat phreneſim: neq; abſolutā: neq; ſi incenſiōe; habeat nimiā. eſt enī vniuerſale ſignū omniū febriū corp⁹ diſſoluentiū. ꝙ poſtea dixit Conglobata: ſubito tempe apparētia poſſibile eſt portēdat p globatū. n. inſil ⁊ ſubito ſignificat: ꝯglobata v̄o quorū ps alteri iūcta q̄ſi cumulū reddat. eſt. n. ppe glob⁹ vt filū filo a mulierib⁹ cumulat. cōglobatū v̄o cōtrariū eſt ad hoc qd̄ ſupra dixerat: Diſtātes. Hūc locū antiq̄ ⁊ maiores noſtri vſq; ad noſtrū temp⁹ taliter ſunt interpretati. Ego vero dico qum ꝯglobata dixerit: puitatē apparētie tēpis oñdere voluit: vnde ⁊ ppe cōſumptōem pīguedinis renū ſignificauit: quia pīguedo conſumpta toti⁹ corporis nō ſubito ad vrinā venit: ſed paulatim. Quod enī diſſoluit pmū vicinis mēbris illabit ⁊ de ill ad viciniora ⁊ ita mēbrati donec ad renes veniat. Pīguedo v̄o renū diſſoluta ad vrinā venit ſubita ⁊ adunata: qd̄ teſtāt expimēta. In libris h̄ aphoriſm⁹ īuenit diuerſus. alij ſic hn̄t: Quibuſcūq; īferi⁹ vrine pīguedo ī q̄ ē hypoſtaſ. alij Supi⁹ pīguedo hypoſtaſ. ego aſſētio hn̄tib⁹ Supi⁹ pīguedo oīs. n. pīguedo ſol; ſupnatare nō inferi⁹ deſcēdē. 37

Quibuſcūq; nephreticis exiſtentibus predicta ſigna accidūt: et dolores acuti circa muſculos ſpinales fiunt: ſi quidem circa extrinſecos locos fuerit: apoſtema futurū expecta extriſecus. ſi uero dolores magis circa interiores locoſ: apoſtema futur᷑: expecta magis intus.

Amboh⁹ p̄cedentib⁹ aphoriſmis hippo. monſtrauit quomodo paſſiōes renū poſſint intelligi: h̄ quia diu renes paſſi ſunt. dicit enī: Si ſignis p̄dictis dolores circa muſculos ſpondiliū ſe iūxerit: ſignificatur futurū apoſtema. Horū muſculorū vn⁹ retro ſub cute circūdās ambo latera toti⁹ dorſi: alter aūt nō extenſus int⁹ p totū dorſū: ſed p ſubteriores ſpōdiles tm̄: quorū quicūq; patiat: futurū in eiſ apoſtema expectat: neq; mōſtrauit ſi apoſtema debeat in renib⁹ vel in lacertī vel in vtriſq; eſſe: ſed expimētū teſtat: quia in ſolis poſſet eē lacertis: vel in renib⁹ ſolis: qd̄ qum ſit: aliqn̄ ad interiora tendit: aliquādo ad exteriora. 38

Quicũqȝ ſanginē uomūt ſiquidem ſine febꝛibus ſalutare: curatꝰ uero ſtipticiſ ꝛ īfrigidantibus. Si uero ex febꝛe: pernicioſuȝ.

Omētes ꝓculdubio qđ emittūt a meri exit ꝛ ſtomacho: qđ ē a pulmone ꝛ cānalibꝰ ſuis nō vomitꝰ ſed ſputū vocatꝰ cū tuſſi. Quidā tñ īterp̄tes arbitratꝰ ꝙ hippo. intēderit exeūtia a pulmōe ꝛ ſuis cānalibꝰ. Sed falſus eſt hoꝝ intellectꝰ. ſi.n. ſanguis a pulmone exit cū ſputo: nō eſt ſalubꝛis etiā carētibꝰ febꝛe: tñ ſi hec paſſio elongetꝰ: neceſſe eſt febꝛis ſequatꝰ. Uñ qum vomitū dixit: certā rem cuiꝰ eſt nomē ſignificauit. Quo ſalubꝛitas intelligatꝰ vel nō: ex qualitatibꝰ infirmi īnuit ſi febꝛē habuerit vel caluerit. ſi febꝛē nō habȝ apoſtema ſed vene ſunt apte vel vulnꝰ eſt ſine apoſtemate: hͦ vulnꝰ cū ſtipticis cito ſanabitꝰ. ſi cū febꝛe ſit ꝛ apoſtemate magno: erit incurabile aut moꝛtale. 39

Catarri in ſupioꝛi uentre: in ſaniē conuertuntꝰ in .xx. diebus.

Supioꝛē ventrē intēdit pectꝰ circūdās pulmonē Unde ſi catarri deſcendāt a capite ad cānales pulmonis: in pulmone apoſtema erit: ꝛ ſanies ſubſequetꝰ in dieb. xx. nō in xxij. diebus: ſicut alibi inuenitur. viginti.n. dies cretici ab eodē dicūtꝰ: nō xxij. ſicut i meracriſeos mōſtrauimus. 40

Si ſanguinē ꝛ trumboſ mingat ꝛ ſtrāguriā habet: ꝛ doloꝛ incidit i pitoneon: ꝛ ſub uentrē ꝛ pectinē ea q̄ circa ueſicā ſunt egrotare ſignificāt.

Iſte apboꝛiſmꝰ in multis libꝛis nō inuenitꝰ: nos aūt in quarta huiꝰ libꝛi ꝑticula iam explanauimus: vbi dicitꝰ: Si ſanguinē mingant ꝛ trūbos: ſtranguriā habēt: ꝛ doloꝛ incidit in pectinē: ꝛ ſub vētrē ꝛ pitoneon: circa veſicā doloꝛem ſignificat. 41

Si lingua intpata repēte fiat: aut apopleticuȝ aliquid coꝛpoꝛis uel melancholicū huiuſmodi efficit.

Intempamētū lingue eſt: qum ſermonē rectuȝ foꝛmare nō pōt ſicut opoꝛtet: aut quȝ totā virtutē amittit: vt moueri nō poſſit. Qđ autē apopleticū aliqđ coꝛpis dixit: ablatōem ſenſus ꝛ motꝰ intendit: ſed neſcio q̄re ꝑ hͦ accñtia ſubſeq̄ melācholiā dicat. Melācholie.n. paſſionis ſigna iā mōſtrauit: qū alibi dixit: Et cācer ꝛ leprā alphiā. Itē alibi: Qui diu timebit et ſuſpitōem hēbit: ſine cā māifeſta erit melācholicꝰ. hͦ aūt accñtia nuſꝗ̄ noiauit hippo. neqȝ aliqs ātiquoꝝ: ſȝ non oꝫ ita deſmiate dicē vt de melācholico eēt genē: ꝛ repēte. Per repēte tñ intēdit moleſtiā ꝓualē cā apoſtēatis ex duricia ſui: ꝛ intpamētū dplonis nō facile diſſolui. 42

Si ſup purgato ſenioꝛi ſingultus ſuperueniat: non bonuȝ.

Hoc vniuerſalꝛ verū ē in vomitu ꝛ ſingultu: vbi cūqȝ.n. abundātia egeſtiōis ſiue vomitꝰ: ꝓpē defectōem etatis illaudabile ē i ſenioꝛibꝰ. 43

Si febꝛis non a cholera habeatur aqua multa calida infuſa in capite: ſolutio fit febꝛis.

Hic nobis innuit hippo. qꝛ nō oīs febꝛis de cholera fit. Si vero nō fit a cholera: qualiſcūqȝ fuerit ꝑ multā aquā calidā capiti infuſā ſolutio fit Silr in epidimia de quodā lictoꝛe vocato: hic qū multā aquā calidā capiti infudiſſet: a febꝛibꝰ liberat eſt. Febꝛi.n. de caloꝛe ſolis vel friditate: aqua calida capiti infuſa videtur ꝓdeſſe ꝛ ei que de laboꝛe vel poꝛoꝝ opilatione: vel que ex ſua eſt cōſtrictōe: vel ex aliqua re fit poros opilāte. De aqua.n. calida intēdimꝰ vt ꝑ eā caloꝛ febꝛis exalet: excitetꝰ: ꝛ diſſoluatꝰ. Sed ſi apoſtēa cuȝ febꝛe fit nō iuuat: neqȝ ſi cū humoꝝ ſit putredine: niſi pus humoꝛes nocitiuos purgemꝰ: vel ipi ꝑ ſe digeratꝰ ꝛ egrediatur. Cōſueuerūt antiqui has paſſiōes vocare pleureſim piplemoniā: epaticā: ſpleneticā: in quibꝰ ꝓputāt febꝛem eſſe accñtalē: nō ſubſtātialē. Qum ergo aliqui dicūt febꝛientē vel habere febꝛē: neqȝ apoſtema in aliquo mēbꝛo hñtē: intēdūt haberi ex aliqua re ſupradcā exterioꝛi. ſi interiꝰ: de putredine humoꝝ intra vaſa. Eſt autē febꝛis quā dicūt empialā: in qua frigꝰ ꝛ caloꝛ nō ſentiūtꝰ i eodē loco. Ligoꝛis: vel liparia: eluris: limodis febꝛis: coꝛpus interiꝰ calidiſſimū: exteriꝰ frigidiſſimū facit. Eluris nimium habet humiditatis. Limodis a nobis vocatꝰ moꝛbus peſtilētialis. Cauſon eadē eſt que ꝛ incēſio. Nullus aūt antiquoꝝ fuit qui febꝛē piplemonicā vel epaticā dixerit. Hippo. hic intēdit febꝛes que ꝛ ipe ſunt paſſiōes ꝛ ſine apoſtemate. Inuenitꝰ in multis libꝛis vice aque ſudoꝛ: ac ſi dicat: Febꝛē nō a cholera habenti: ſi de capite aqua multa calida effluit: diſſoluitꝰ febꝛis. hi aūt intelligunt nō a ſolo capite ſudoꝛem effluere: ſed etiā de toto coꝛpe. Hi per ꝑncipale membꝛū totum coꝛpꝰ intellexiſſe eum dicūt. Ego aūt dico: ꝙ ſi hoc verū eſſet febꝛē a cholera ſudoꝛ iſte non iuuaret: ſed videmus multas febꝛes quibus cholera domiatur: ꝛ tertianam ꝛ cauſon diſſolui cum ſudoꝛe. Pꝛioꝛum igitur intentio erit multo melioꝛ. 44

Mulier utraſqȝ dextras hñs nō fit.

Multi maſculi cum ambabꝰ manibꝰ ac ſi dextris operantꝰ: ſed noſtro tempe mulierē neqȝ audiuimus neqȝ vidimus: que tale quid faceret: quod ex ſue defectiōe eſt nature. maſculis aūt contigit ex virtuoſis neruis ꝛ lacertis: mulieribꝰ dextra in foꝛtitudine eſt tempata: quātomagis ergo ꝛ ſiniſtra. Hippo. in mulieribꝰ ſclauis dextrā affirmat incēdi vt plus accipiat cibi ꝛ cōfoꝛtetur. In hac.n. gente debiles naturaliter ſūt dextre. Alij loco ambarū dextrarū dextram non habere intendūt: dicētes hippo. intēdiſſe in dextra vulua nō fecundare. Alij multum ab hippocrate diſcoꝛdātur dicētes eum intēdiſſe hermaphꝛoditos: qui cum natura ſua habeāt etiā muliebꝛia: ſed mulieres hermaphꝛodite nō cū natura ſua habeāt virilia. 45

Quicunqȝ empici uruntur aut inciduntur: ſiquidē ſanies pura fluxerit ꝛ alba: euadunt. Si uero cenulēta ꝛ male olens: pereūt.

Per ſaniē omnia intēdit vulnera ꝛ apoſtemata: ꝑ collectōem ſuā in ſaniē mutātia. illā tamē maxime intellexit collectōem: que inter pectꝰ fit ꝛ pulmonē: vbi ſemp atiq inciſiōem facere ſolēt ad eijciēdā ſaniē: neqȝ dubiū eſt albā ſaniē eſſe laudabilē: Male olens ꝛ cenulēta peſſima eſt. 46

Quicūqȝ in capite ꝓpter ſaniē uruntur: ſiquidȝ ſanies pura fluxerit

⁊ alba euadunt. In tunica enim illius ſanies eſt. Si uero uelut amurca fluxerit: pereunt.

Hic nobis mõſtrat̃ vnde hi infirmi pereũt: ⁊ vnde euadũt. Si.n. ſanies ĩ tunica ſit epatis: ⁊ ſubã ſua ſana ⁊ ſine macula fuerit euadũt. ꝙ ſi ſubſtãtia epatis corrupta fuerit: neceſſario peũt. Et de peſſimitate ſaniei: quã velut amurcã dixit: ſignũ dedit pereũdi ſi ĩ ſubſtãtia ſit epatis. 47

Oculorum dolores: meri potio ⁊ lauacrũ ⁊ phlebotomia ſoluit.

Hoc non aſſimilat̃ dictis hippo. ſed ad placitum ſuũ poſuerũt antiqui. Hippo. nõ eſt: quia ſuperiori aphoriſmo diſſideret. i. diſcordaret: vbi dicitur: Dolores oculorũ: meri potio: aut lauacrũ: aut piria: aut phlebotomia: aut pharmacia ſoluit. quod nos ĩ ſexta explanauim' ꝑticula. Hic vni paſſioni tres medicinas ſubſtulit: qum ſupra vbi vna fieret alterã nõ apponendã dixit. Quicũq; cõfirmat eum hippo. eſſe: mõſtret vbi hec tria cõueniãt in oculorũ paſſiõe: quod ſi mõſtrauerit: acquieſcam' eum fuiſſe hippo. Sed ſicut hippo. interꝑtati fuerũt: neq; ſuũ fuiſſe ꝓbare potuerũt: quare interꝑtatõem eorũ recipemus: vel nos aliã facerem'? Hec quid in ſuis dicãt expoſitõibus nihil veritati vicinat̃: niſi qum in corpe ſanguis malus groſſus ſit ⁊ mult' ⁊ melãcholic': qd neceſſe ſit purgari. Bonũ ẽ ꝙ dicũt vt ſanguis in ꝑmis diſſoluat̃: ⁊ poſtmodum phlebotomia minuat̃. non autẽ ſanguinẽ diſſoluit: niſi vinũ purũ ⁊ balneum. Qui aũt iſtud dicũt nunq; expti ſunt: ſed exercitãtes ſe in medicaminib': ipi intelligẽt qualr̃ id efficiatur: quia corp' plenũ nõ patit̃ balneũ: neq; vinũ potatũ. nõ enĩ iſta cõueniũt: niſi in ſanguine groſſo ⁊ coagulato ĩ quibuſdã mẽbris: ⁊ nõ corpe pleno toto. 48

Hydropicus ſi tuſſim habeat: deſperatus ſit.

Iſte aphoriſm' eſt expoſit' ſupi': vbi eiſdẽ ṽbis fere dr̃: Hydropic' ſi tuſſim patit̃: malũ. 49

Stranguriã ⁊ diſſuriã uini potio ⁊ phlebotomia ſoluit: icidere uero uenam que intus in talo ẽ: bonum.

Stranguria eſt qum vrina guttatim ⁊ velociter excreat. In diſſuria cũ duricie ⁊ anguſtia: neq; ſine magno labore actiõem ſuam explet veſica. Strãguria eſt de acumine: aut de defectiõe in veſica cõtentiue. Defectio autẽ hec: aut eſt ex apoſtemate: aut ex vulnere: aut ex intempata complexiõe: ſeu de groſſa ventoſitate. Si ſola eſt diſſuria: vel ex virtutis defectõe: ſiue ex apoſtemate. vtrã aũt harũ paſſionũ ſi ſit de frigiditate iuuat vinũ potatũ. Intẽdit aũt hippo. multã qͣtitatẽ vini: vel pax mixtũ. Iuuat aũt vinũ apoſtema de groſſo ſanguine opilatũ: ſi corp' nõ fuerit plenũ. tũc enim cum phlebotomia ſoluẽdũ. quod Incidere int' dixit: iã ſuperius expoſui: vbi phlebotomia diſſuriã ſoluere ⁊ intus dixit incidere. 50

Aſquinante habito: tumor ⁊ rubor in pectore ſupueniẽs: bonũ. foras enim cõuertit̃ egritudo.

Iſte aphoriſm' in ſexta ꝑticula hui' libri ẽ expoſit': hic tamẽ adiungit̃: Foras enĩ egritudo cõuertitur vel diſſoluit̃. 51

Quicũq; ſpachilon in cerebro patiunt̃: in trib' dieb' pereunt. Si uero hos effugerint: ſani fiũt.

Hec paſſio multotiẽs nominatur in libro ſuo de diſcatenatiõe membrorũ. In hoc autem aphoriſmo non niſi confuſiõe cerebri intẽdit: qum poſt intulerit: Si vero hos effugerint: ſani fiunt. Si enĩ paſſio hec nihil aliud eſt niſi cõfuſio toti' mẽbri in quo habet̃: impoſſibile ergo ſi in cerebro facta ſit ſanet̃: abuſiue hoc nomẽ poſitũ eſt. Et intẽdit̃ quãdo hec paſſio incipiat: ⁊ nõ firma ſit ⁊ ꝑfecta. Sicut enĩ paſſio carnẽ incidẽs mortuã: a grecis vocat̃ chiphrona: ſempq; ĩ illa carne ex magno naſcit̃ apoſtemate: ſenſum auferẽs: ⁊ locũ nigreſcẽs: colorẽq; ſicut mortue carnis faciẽs. ſic inq; hec paſſio incipiẽs: ⁊ nõdũ ad ꝑfectõem veniẽs: chiphrona vocat̃. cõpleta aũt in carne nõ poſtea curat̃. Sic de ſpachilon in cerebro debet intelligi. Itẽ impoſſibile eſt vt hãc paſſiõem carnoſi mẽbri que cã eſt magni apoſtematis quã chiphronã vocãt: medici antiq ſpachilon vocauerũt: vnde Frodic' de quodã phimoniſo dixit: Phimoniſus in corã ſpachilõ eſt paſſus. hoc aũt modo dici ſolet eẽ in cebro. Cã aũt velocitatis ẽ magnitudo morbi ⁊ nobilitas mẽbri. Si aũt in trib' ꝑorib' nõ moritur dieb': ⁊ ad qrtũ vſq; progredit̃: poſſibile eſt ꝑualeat virt' ⁊ euadat infirmus. 52

Sternutatõ fit a capite ex cerebro calefacto ⁊ hũectato qd ẽ ĩ capite uacuo: aere deſcẽdẽte ĩ illud uacuũ ⁊ faciẽte ſonitũ: qm̃ exit' ẽ ei ꝑ anguſtũ.

Communis ſmo his duob' intelligit̃ modis: aut eſt vl'r aut ꝑticulariter. vl'r ac ſi diceret: Ois ſternutatio nõ eſt niſi ex cerebro: cui' cã eſt cerebri calefactio: ⁊ loci vacui ĩ capite humectatio. ꝑticulariter ac ſi ita poneret: Sternutatio quedã fit ex cerebro: cui' cauſa fit tũc cerebri calefactio: ⁊ loci vacui in capite humectatio. Hoc aũt verũ eſt: nõ enĩ eſt ois ſternutatio ex calefacto cerebro ⁊ loco capitis vacuo humectato. Pẽna enĩ ſupi' ſiue filo ſiue feſtuca impoſita narib' ſternutatur: ⁊ aliqñ vent' cũ tuſſi aſcẽdit ſupius ab inferiorib' qui fit cauſa ſternutatõis: quã ad nariũ ꝑueniat foramina. Fallunt̃ ergo arbitrãtes eſſe cãm ſternutãdi ſolummodo aerẽ a capite exeũtẽ. Palã. n. videm' aere exeunte pulmonẽ ſtringi pectus. certificat̃ autẽ qd dicim': quia ſternutatio ſemp ꝑcedit ꝑ nares aeris tract': quia nã m̃ltũ aerẽ adunat: vt ſternutatiõem faciat. neceſſe eſt ergo vt iſta ſternutatio qua nã cogat̃ ventoſitatẽ groſſam et inflatiuã expellere a capite hic intelligat̃. qd nõ totũ dicere hippo. fuit neceſſe. Humectata. n. capitis vacuitate: ſupfluũ erat in ſternutatõe dicere: qꝛ ſi humectatio abũdet in capite nõ ſternutatio fiet: niſi ꝑus diſſoluat̃ illa: ⁊ vẽt' inde cõcipiat̃. Palã. n. in multis videm' hõib' qbus multi ⁊ nimij humores effluunt a naribus: neq; tamen ſternutatio comitatur. Neq; enĩ ſternutat̃: niſi ex acutis humorib': vel ſi ĩ nares aliquid acutũ ĩponeret̃. Idẽ dico: qꝛ ſicut nãlis tuſſis purgatio ẽ ſupfluitatũ cãnaliũ pulmõis: ſic ⁊ ſternutatio mũdificat nariũ foramĩa. Foramĩa aũt nariũ q ad os vadũt: h larga ſunt. vel ad cerebrum: que ſtricta ſunt: ad os veniẽtia mũdificat cerebrũ a ventoſitate ab inferiorib' aſcẽdẽte: que cerebrũ mundificant de ventoſitate ab ipo deſcẽdẽte. Si autẽ inueſtigauerimus ſternutatiõem a cerebro ſe mouẽtẽ caput

alleuiatur. hinc enim ſternutatio fit qum humiditas diſſoluitur cerebri: ⁊ aerem conficit: quem natura poſt expellit. humiditas ergo illa nō diſſoluitur: niſi calore naturali excitet̃. adunatio enim humiditatis ex defectiōe eſt caloris naturalis. Quō vero dixit vacuū locum in capite: vētriculos cerebri debemus intelligere: aut que cerebrum exterius circūtegūt. Poſſibile eſt eniꝫ inde aereꝫ exire ⁊ ſubſtantiā cerebri penetrare: vt primo tangat humiditatē illam: ⁊ deinde ad nares veniat. Hippocra. ſonitum ſternutatiōis dicit eſſe multitudinē aeris ſubito exeūtis: qō vniuerſale eſt aeris vndecūqꝫ veniētis. 53

Quicūqꝫ circa epar dolent: his febris ſuperueniens ſoluit egritudinem.

Quod dicit Superueniēs: monſtrat dolore epatis ſuperueniēte non haberi febrem. hic dolor quꝫ in epate fit maior: non eſt niſi ex apoſtemate magno ⁊ calido: aut ex ventoſitate groſſa ⁊ inflatiua. Contigit autem quādoqꝫ ⁊ ex opilatiōe: ſed tūc paruus dolor eſt in epate. magis enim grauatur q̄ꝫ doleat. Magnus dolor ergo ſine febre ex vētoſitate ē groſſa ⁊ inflatiua: cui ſi fe. ſupueniat: ſine dubio ſua erit cura. 54

Quibuſcūqꝫ ꝯuenit ſanguinem auferre ex neruis: hoſ oportet phlebotomare in uere.

Hic aphoriſmus pars eſt illius: vbi pharmaciam vel phlebotomiā conueniētem in vere eſſe diximus: ſed hic non inuenitur in quibuſdā libris. Quidam vero in hoc loco poſuerūt ⁊ reticuerūt: alij ex toto non hic nominauerūt. miror tamē quare hic illuꝫ bis ſcribunt ⁊ bis etiam interp̃tantes non recordantur eum iam fuiſſe interp̃tatum. Quid enim hippo. fuit neceſſe hic repetere bis: ⁊ bis interpretatiōem bifariam facere. non enim obliuionis fuerūt tante: quin recordari poſſent bis poſitum fuiſſe. Unde plus miror ꝙ quꝫ ideꝫ repetant: diuerſis tamen locis interpretatiōem dant diuerſam. 55

Quibuſcūqꝫ inter renes ⁊ uentrē phlegma concluditur ⁊ dolorem preſtans nō habet exitum in neutrum uentrium: his ſ̃m uenas in ueſicam cōuerſo phlegmate ſolutio fit morbi.

Merinus de hoc aphoriſmo dubitauit: ⁊ cauſam habuit dubitandi. Ad hec enim loca non ſolet cōuenire phlegma: etſi veniat cito deſcendit ad inferiora penis oſſa. Item Merinus: Impoſſibile ē inquit hoc phlegma groſſicie ſua penetrare venaſ: ſicut aquoſa humiditas hydropicorū perforat venas: ⁊ exiens per eas emittitur per vrinas. Ego autem dico ꝙ ſi ſicut Merinus velimus intelligere adhuc dubium remanet quomodo phlegma poſſit perforare. Si enim dicat ad renes inde per venas currere: falſum eſt hoc dicere: qum peritoneon inde ſit lōge. Bonū eſt ergo vt ita intelligamuſ ſicut alij preter Merinum interp̃tantur: vt. ſ. ſpaciū inter renes ⁊ peritoneon intendamꝰ. Prius tamē oportet certificare quod hippo. dicit forti nature nihil poſſe repugnare in expellēdis: lꝫ materia ſit groſſa ⁊ vie ſtricte ſint. Uidemus enim quia materia apoſtematis qum natura a quibuſdā expellat eam locis: oſſa etiam trāſit. non ergo eſt impoſſibile poſſe venas phlegma perforare: ⁊ per vrinam exire. Oportet tamē precedere ⁊ materiam phlegmaticaꝫ ſubtiliare vt poſſit currere ſicut ⁊ ipſa opat̃ in ſanie inter pectꝰ ⁊ pulmonē ſe coadunāte. 56

Quibuſcūqꝫ epar aqua impletum in omentuꝫ erupit: his uenter aqua impletur ⁊ moriuntur.

Ueſicarū aqua plus ad epar q̄ꝫ ad alia membra feſtinat: ⁊ maxime ad extrinſecus circundantes pelliculas. In animalibus eniꝫ que comedimꝰ: epar ita aqua circūdatum inuenitur. Si autē veſice ille quādoqꝫ crepant̃: aqua de illis exiens in ſpacium pellicularum ſuper ventrē extenſarū curret interius vbi ſemper in hydropicis aqua ſolet adunari. he enim pellicule quaſi ſolide ⁊ nuſq̄ꝫ perforate: neqꝫ interius habent corpus niſi ſolum ſtomachū: colon: ⁊ ſplen. ꝙ auteꝫ dicit ventreꝫ impleri aqua: non interiores intēdit pelliculas: ſed ſtomachū potius vbi cibus ⁊ potus adunant̃. Item dico eum intendiſſe ſpaciū in interiori pectore: multotiens ventrē dicimus: ⁊ hunc locū intelligimus: ſicut quꝫ dicimus aliquē magnū habere ventrē: ⁊ mulierē in ventrem magnū habere fetum. ꝙ autē dicimꝰ ventrem etmeri his aq̄ impleri: oportet inueſtigari ſi ſemp̱ vel raro intendit hoc fieri. Uidemus enim hydropicos aliq̄ndo euadere: ⁊ tamen in ventrē aquā habere: ſed humiditas hec euacuat̃ ſic: qū catarticis ⁊ diureticis ⁊ cataplaſmatibus diſſolutiuis medet̃. 57

Alices: oſcitationes: rigores: uinum menſurate bibitum ſoluit egritudinem.

Alices eſſe dicimus in ſanis: qum tedeat eos preſentis qualitatis: ac ſi eos grauātis: mouēt aūt ſe poſt horas aliquas de actiōibus in actiones alias. Sunt ⁊ alices in infirmis: qum non in vno ſtatu maneāt iacendi de vno ſitu in alium mutant̃. Hoc eis ideo contingit: quia quoſdā humores nocituos in ore habent ſtomachi nō in ſpacioſitate ſui: ſed in ſuis incluſos pelliculis. Oſcitatio eſt quꝫ materia humida ſit: ⁊ fumoſa ventoſitas: ſicut pulmonis eſt natura. Rigor ē qū ſuper cutim mali currūt humores. Sermo auteꝫ noſter non de rigore eſt exteriori: ſed de interiori eſt. Quibꝰ accidentibus vinū qum potat̃ ſanitatē operat̃: cuius commixtionis quātitatē innuit: qum Menſurate: dixerit. intendit enim tantū debere eſſe vini: quātū fuerit aque: vt temperet̃ nocumentū vini: ⁊ repugnet̃ fortitudini ſui caloris. Uinū enim temperatū totum corpus calefacit: membra perforās: humoreſ temperans: calorem naturalem excitans. 58

Quibuſcunqꝫ cerebrum motū fuerit ab aliqua actione: neceſſe fieri ſine uoce ſtatim.

Conſueuit Sine voce dicē: ⁊ totiꝰ volūtarij motus ⁊ ſenſus ablatiōem intelligere: ſicut videtur in apopleticis. Cuius cauſe ſunt multe: quāuis ſolum motū cerebri hippo. hic tetigit dicens totū corpꝰ pati: ſi motio cerebri euenerit: quod fit ſiqs de loco alto ceciderit fortiter: quo caſu cerebrū maxime turbatur. ⁊ non ſolum cerebrū ſed etiā coniūctio ſpondiliū: ⁊ medulle eorū. Si eniꝫ ſit motus fortis ab his prodeūtes rūpūtur nerui: ſicut in libro de anatomia mōſtraui. Nocet autem ſeniorībꝰ maxime animata virtute inde deficiente nerui a cerebro exeūtes: quidā tamē rumpūtur: qui

daꝫ tamẽ laxanť: vnde infirmꝰ ſine voce ⁊ ſine motu to
tius corporis efficitur: vſqꝫ quo virtus animata experge
facta in ſe retrogrediať. Si vͦ cerebꝝ vel alique pellicu
le ex hoc caſu rũpunť: infirmꝰ erit moritur. 59

Corporibꝰ humidas carnes habẽ
tibus famem adhibere conuenit.
fames enim deſiccat corpora.

Nulli dubiũ eſt: quin omnis medicina morbos
ſanat humidos: ſi ſit deſiccatiua: quia cõtraria
ſolent curare cõtraria: fames vero deſiccat per
accidens. Si autem corpus ex cõſuetudine diſſoluitur:
⁊ cum cibo ſuo diſſoluta non reſtaurẽť: fiet ſiccius. In
pmis enim de corporibꝰ humidior pars diſſoluiť: quia
diſſolutio nihil aliud eſt: niſi qum humores corporis fu
mi facti per poros egrediũtur. Quod duabus de cauſis
efficitur: exteriori aere: ⁊ interiori calore. Unde anima
lia in hyeme tota accũbẽtia ⁊ quaſi dormiẽtia: nulliqꝫ
calorẽ intus vel extra admittẽtia: nihil diſſoluũtur: et ſi
aliquid eſt: paruiſſimũ eſt. ideoqꝫ quedã non indigent
cibo: quedã vero paruiſſimo.

Expletis omnibꝰ aphoriſmis: duos alios inueni
in multis libris a paucis expoſitis antiqͥs: quos
qum pus quidã expoſitores expoſuerit: diuerſe
tamen expoſuerũt: quaſi priori expoſitiõe obliti: ſed ego
in quarta eos explanaui particula. Verba vero ſunt ea
dem hic ⁊ ibi: niſi quia pus non aſcripſimꝰ vt deglutire
non poſſit. ¶ Primꝰ ſic ſe habet aphoriſmus. 60

Si a febre habito: tumore non ex
iſtente in collo: ſuffocatio repen
te innaſcitur ut deglutire non poſſit:
mortale.

Secũdus taliter inueniť. 61

Si a febre habito torqueatur col
luꝫ ut deglutire non poſſit ⁊ trãſ
glutiendo anguſtietur ſine tumore ma
nifeſto: mortale.

Qualiter eos in quarta pticula explanauerĩ: tali
ter hic ſunt repſentãdi: vbi diciť. 62

Si a febre habito tumore non exi
ſtente in faucibus ſuffocatio repẽ
te uenerit: mortale. Si a febre habito
collum conuertatur: ita ut uix degluti
re poſſit tumore non exiſtẽte in collo:
mortale.

In his ambobus nihil remanet exponendũ: ni
ſi ꝙ addiť hic ſuperfluũ: vt deglutiẽdo anguſtie
tur: in qua paſſione qum mortalis ſit vidi vt ni
hil deglutire poſſit. ⁊ ſiquis aliquid deglutierit: patitur
anguſtiã ſine tumore colli. Planũ eſt autem intelligi: ſi
bene aperiať os infirmi: ⁊ lingua extendať plane in infe
rioribus oris. tũc enim duricies trãſglutiẽdi apparet eſſe
propter interiorẽ tunicã meri: que conglutinať gutturi
in vtrũqꝫ magis iungi. Diximꝰ eniꝫ alibi: quia ſtomachꝰ
illam pelliculã inferius trahit: ⁊ qum de ore accipienda
accipere velit: guttur ſurſum aſcẽdit. Qum autẽ apoſte
ma in gutture creſcit ⁊ maiorať: pellicľa iſta ſtomacho
non obſequiť vt trahẽda trahat inferius: aut nunqꝫ inqꝫ
obedit: ⁊ ſi quãdoqꝫ cũ anguſtia maiori: vnde ſit vt nihil
aut ſi quid cum duricie trãſglutire poſſit. 63

Sudore multo frigido calido ſup
fluente: oportet mitti humidita
tem a corporibus fortibus ſuperius:
debilibus uero inferius.

Hic aphoriſmus etſi ſuperiꝰ ſit dictꝰ: non tamen
hic equaliter ponitur. Eſt autẽ in quarta parti
cula interptatus taliter poſitus: Sudor multꝰ
frigidus calidus ſemp fluens: frigidꝰ maiorẽ: calidꝰ mi
norẽ egritudinẽ ſignificat. Cauſa vero ſudoris multitu
do eſt in corporibꝰ collecte humiditatis: que hic precipi
tur expelli ſuperiꝰ cum vomitu a corpore forti: inferius
cuꝫ pharmacia a debili: quod dignũ eſt rephendi. Opor
tet ergo curẽtur qualiter in libro de curatiõe paſſionis
diximus. Iſte ergo aphoriſmꝰ ab alijs ponitur hic: ⁊ alij
tres hunc aphoriſmũ ſubſequẽtes: quos inuẽtos in qui
buſdã libris hic multi appoſuerũt interptes: qui iam ſu
periꝰ dicti ſunt ⁊ expoſiti in quarta particula. ideo ſup
fluũ eſt hic illos repetere: qum parũ in ſolidis differant
verbis. ¶ Primus hic eſt: 64

Febres quecũqꝫ non deficientes
tertia die ſunt fortiores ⁊ pericu
loſe. Quecũqꝫ uero ſic defecerit: ſigni
ficat quoniaꝫ non periculoſe.

Alius ſic: 65

Quibꝰ fe. longe: his puſtule diutur
ne aut in articulis dolores fiunt.

¶ Alius ſic: 66

Quibuſcunqꝫ ex febribus: aut pu
ſtule diuturne: aut in articulis
dolores fuerint: hi amplioribus cibis
utuntur.

Hi aphoriſmi idem ſupioribꝰ illis poſitis in qͥrta
particula: etſi parũ differũt in verbis: in ſenſu
tamen nihil eſt diſcretiõis. Poſt hos aliuſ inue
nitur hic aphoriſmus. 67

Quibus quem accipiunt febricitan
tes ſanis eſt uirtꝰ: infirmis uero
morbus.

Sermo iſte longe eſt ab hippocra. Dixit enĩ an
tea: Non pura corpa quãtũcunqꝫ nutries: ma
gis ledes. Item ſi ex egritudine cibũ accipiens
quis nõ cõualeſcat: ſignificat quoniã corpus ampliori
cibo vtiť. Si vero non accipiẽti hoc fiat: ſignificat quo
niam euacuatione indiget: ⁊ multa dixit alia curſui na
ture attinẽtia. Deceptus ergo fuit qui cibum virtutẽ ſa
nis: infirmis vero morbũ eſſe dixit. Cibus enim non eſt
virtus ſanis: ſed virtutẽ ſanis facit: neqꝫ morbꝰ infirmis:
ſed morbũ facit. Itẽ aliꝰ aphoriſmꝰ hic ſolet ſeq. 68

Premiſſis aliquibꝰ excũtibus non
motis ſed quaſi raſura iteſtini ſu
pernatauerit parua: paruꝰ eſt morbus:
ſi multa multus. horũ uero multa ne
ceſſaria eſt uentris ſolutio. Si uero uẽ
ter: non mũdificabiť: ſed potius iuſcu

la dabūtur: q̄ꝫtomagis dabit: tātoma
gis plus peiorabitur.

C Onſueuit hippocra. dicere Exeūtia: ⁊ intelligere
que exeūt per inteſtina ⁊ non alia. Sed quidā
intelligūt vrinā: in qua ſic ſolet fieri quꝫ audiāt
permutari ⁊ non moueri. Alij autē aliter de hoc apho
riſmo diſcordātur. vbi ei Supnatauerit habet: ab alijs
Subnatauerit legitur: intelligētes vrinā que ⁊ ſuperiꝰ
⁊ inferius reſolui ſolet. vtrūqꝫ dicere poſſunt. Sed intē
dentes egeſtiōem meliꝰ ſupra q̄ꝫ ſubtus legūt. non enim
poſſunt videri ſuppoſita egeſtiōi. Sed vbi dicit: Quaſi
raſura: egeſta intelligūtur: nō vrina. Ex his ergo verbis
nō certis neqꝫ diffinitis innuitur aphoriſmū non fuiſſe
hippo. Adhuc etiā falſificabit: vbi neceſſaria vētris ſolu
tio dicit eſſe. neqꝫ enim hoc eſt neceſſe: neqꝫ id vt eis q̄d
obſit acceptis iuribus: quia nō nocet multis cholericaꝫ
egeſtiōeꝫ habētibus ad raſurā vſqꝫ superuenietibꝰ: neqꝫ
autem per iuſcula neceſſe eſt ſolui ventrē: ſi certificetur
ꝙ cholera purgata ſit ¶ Intentio ergo huius aphoriſmi
ita inordinate ponentiū fuit reꝫ ita implicari: quod ma
iori aphoriſmi expoſitiōe indigeret: quod ſophiſte ſolēt
facere multiloquio inuoluētes ſe. Quidā autē interpre
tātes negāt hippocratē ꝓhibuiſſe dare iura: ſed dare mlꝰ
ta vel ſepius interdixiſſe: cōditionēqꝫ ad hoc appoſuiſſe
quātomagis dabūtur: tātomagis peiorabūtur: quaſi nō
ſemꝑ noceāt iuſcula modū excedētia dandi. Cum igit
aphoriſmus incōpoſitus ⁊ inordinatus fuerit ſic ſophi
ſticātur: vt quoquo modo poſſit ſtare: iungētes ⁊ demē
tes ſicut placet cuilibet. Quidā eniꝫ dicūt: Premiſſa ali
cubi egeſtione ⁊ non mota: ſed ſupra videat quaſi raſu
ra multa morbū multū: pauca deſignat paruū: ⁊ in mul
to morbo neceſſaria eſt vētris ſolutio. Iungūt alij aliud
Si aliquid de inferioribus ſpiſſum egredit: ⁊ multa iu
ſcula apponātur cancro peius: ⁊ addūt aliud quaſi al
terius aphoriſmi caput: quia materia melancholica eſſe
videtur: que multa erit ſi multa ſpiſſitudo fuerit: ſi par
ua ⁊ melancholica parua. Alibi ſic: Si materia de infe
rioribus cruda exeat: erit melācholica: ſi multa multa: ſi
parua parua. Alibi: Si multa morbus erit multꝰ: ſi par
ua paruus. Que diuerſitas ex obſcuritate aphoriſmi eſt
certa. Ego hunc aphoriſmū: neqꝫ pōderoſum eſſe exiſti
mo: neqꝫ obſcurū: ſed potius eſſe falſum. Pyrochius et
Chicochidos ⁊ Archiphius ꝑmi interpretes hūc apho
riſmū ſcripſerūt ſic: Cuꝫ de inferioribus res cruda exeat
melancholica eſt materia ⁊c̄. quod dicūt eſſe particula
re: qum qui fecerit vniuerſale intellexerit: vnde dubita
tio accidit. Sed ſi accipiat ſicut ego ſum interpretatus:
neqꝫ dubietas: neqꝫ obſcuritas erit ipſius. Egeſtione cru
da exeūte melancholica materia certificat eſſe in inſtru
mentis virtutis digeſtiue: ⁊ ideo cruda exit egeſtio. Cho
lera vera rubea facit cōtrariū: in qua ſolēt intēſa emitti.

E Xpletis aphoriſmis hippocratis: hic in fine ſcri
pſi que rationabilibus ⁊ autēticis interſerebāt
a ſophiſtis: vt refellerē non eſſe dicta tanti phi
loſophi: quedā vero alia hic apponere renuui: quia qui
libet poeta inueniēs falſa non eſſe hippocratis confir
mare potuit.

Finiunt aphoriſmi diui hippocratis: cū
commētis Galieni eius interꝑtis.

¶ Incipit tabula ſup libros Hippocratis ſequētes in h ope: ꝯtinens initia oīuʒ capitulorum ſm ordinē cū nūero chartharum adiuncto. Signata eſt.n.ꝗlibet charta ſuo nūero: exceptis ꝗttuor chartis q̄ ſunt in fine libri epidimiarum et an̄ initium Tegni Galieni: ⁊ ibidē inꝑpoſitū eſt opuſculū Hippo. de nā fetus: qḋ additū fuit poſtꝙ̄ fuerat inceptus liber tecto ſaltu pꝰ ꝗttuor chartas inuenies numerum in pma charta Tegni ꝯtinuatū nūero poſito ꝓpe finē libri epidimiarū.

¶ Nota etiā ꝙ inuenies in pñti tabula ſequi ꝙ̄plurima capitula vnicū numerum q̄ omīa ꝯtinenť in cartha ſignata tali numero. Et ſimili mō in tabula ſup Tegni Galieni q̄ poſita eſt in fine totiꝰ operis.

¶ Capl'a pmi libri pnoſticorum.
Ois q̄ medici. 47
Ut in ſingul.
Finiſꝙ medicie.
Qḋ ſi poſſet nō.
Uerum qꝛ vi.
Ineſt artificis
Eſt etiā qḋ. 48
Oportet ğ te.
Et ſi nares. 49
Oculi cōcaui.
Que ſi ſic fuerit.
Et ſi hꝰmōi. 50
Et ſi lumen.
Qꝫ etiā vidē.
Et ſi palpebre. 51
Bonū ē egr.
Quia nō eſt 52
Et ſi repente.
Et ſi pedes.
Et ſi eger
Et reiecta ceruice
Aut ſi ſup ventrē
Et ſi i augmēto
Frendē ḋtibꝰ
Si i egro cor. 53
Manū nobili.
Spūs ſi frequēs.
Spūs vō bonꝰ.
Sudor bonꝰ. 54
In hypocōdri.
Si eni i aliqua.
Oculi tamē ſē.
Acuta exñte. 55
Que collectio.
Et vſꝙ in diē.
Soletꝙ huic.
In his tamen.
Apoſtemate vō.
Quod ſi vſꝙ.
Apa vō ſolitū
Apa vō circa.
Eleganti' oibꝰ.
Omne apa. 56
Oꝫ ğ te eſſe.
Eorum autē que.
Putredo ea lau.
¶ Scda ps pnoſticorum.
Ois hydros.
Cōſurgēs ex. 57
Lꝰ vō ex epate
Et ſi caput.
Bonū aūt ē egr.
Bonū ē modeſte
Grauis vō ſi.
Qḋ ſi liuor. 58
Et ſi color.
Si teſtes ⁊ virga.
Sōnꝰ vt moris.
Peſſimū autem.
Stercoris egō.
Aliqda bona ē.
Utile ē ſtercꝰ. 59
Utile ē etiā.
Et colore ſubci.
Bonū eſt etiā.
In oī acuta egri.
Aquoſum vō.
Itē modicum ⁊.
Peſſimū aūt.
Narium vō.p.
Uētoſitates fine.
Dolor ſub hy.
Uria laudabi. 60
Urina rubea.
Sꝫ eiſdē hypoſta.
Nebula pēdēs.
Qū fuerit vrina.
Timēdus ergo.
Uria mortl. 61
In vtroꝙ ſexu.
Urina cruda.
Craſſicies vt ara.
Rōnis eſt ⁊.
Cauendū eſt.
Laudabilis ē vō.
Uomitus ſi ſit.
Oibꝰ his īfec. 62
Et qñ illud.
Ois odor malꝰ
Sputū i oī egri.
Si ſubrubeū.
Si vō tardum.
Et rubeū oīno.
Uiride ſpumoſū
Et ſi nigrum.
Si i pulmōe. 63
Sputū ſubſāg.
Qē ſputū pſeue.
Ois dolor pdi.
Putredo choli.
Si tñ a die ſeptiō
Mortē nāꝙ i
Qḋ hꝰi eſt 64
Apatum ꝗdaꝫ
Qꝫ ğ medicū.
Et ſi collectio.
Et ex ſignis hꝰi
Qui vō veloci. 65
Et vtꝝ qñ ex.
Et quos febris.
Quibꝰ piplemo.
Intereſt autē.
Sepiꝰ īnaſciť. 66
Apa vel veſica.
Qḋ idē apa.
Plures ex his.
Acutl fe. exñti. 67
Ueſica dolēs at.
Sꝫ ſi ſupuenerit.
Si vō vrina.
Hec aūt morbi.
¶ Tertia ps pnoſticorum.
In febribꝰ idē
Illi dies iidē. 68
In qbꝰ febribꝰ
Primꝰ piodꝰ.
Et nō eſt poſ.
Deiñ ſm hāc.
In qbꝰ valitudi.
Et finis qrtane.
Scdm hūc ordi.
Que vō ī breui.
Cōſiderabis. 69
Scdam hanc.
Si dolor i capi.
Atꝙ ſāguinē. 70
Auriū dolor.
Iuuenes q̄ ſūt.
Apata in gutture
Sqnantia peſſi.
Altera huiuſmōi
Tertio vō in qua
Et ſi delirauerit.
Bonū ē āt tu. 71
Uuā tumidam.
Quorum febris ſi
Quibꝰ febriſ pma
Quibꝰ febres lon
Trāſactl xx. diebꝰ
Hoc autē apa.
Quibꝰ vō etas.
Febribꝰ vō ior.
Et ſic ill' quos. 72
Qē apa magis
Quibꝰ adſūt fe.
Quibꝰ ille dolor
Que vō dirimus
In febribꝰ ſi ē
Puerl i acuta 73
Ineſt ğ tua
Nec in qualibet
Poeſtū quoꝙ
Et h ē nr̄a 74
Scito oēs vali.
Adhuc ſignes 75
Nec deſpatio
Neꝙ te ad alias
¶ Liber regis acutorum pmꝰ.
Qui de egrotātū
Que ꝗdē i diuer.
Si.n. in ſagaci
In quo tñ nō. 76
Sꝫ poſteriores
Sꝫ antiq̄ pſus
Iude leuia viribꝰ
Sꝫ poſt potius
Si ğ qñ epidi.
Sed ⁊ vulgus
Alia laudātes
Quorum ī his mor.
Scptū itaꝗ. 77
Ad hec vō aut
Qne res itaꝙ
Quꝫ ergo huiꝰ
Quorum videlꝫ 78
Ptiſana vero
Quapropť qū 79
Si ğ eger his. 80
Itaꝙ pꝰ h mō
Scdo vō ſi eger.
Qḋ ſi tē demū
De his aūt que
Sꝫ qñ ſputi plꝰ
Sꝫ h eis maxi. 81
In pleureticl
Ptiſana vō ex
Qū eni oēs
Quippe eni qꝛ
Niſi ğ medicꝰ
Quibꝰ eiꝫ cibo.
Adhuc vō qbꝰ 82
Ex qbꝰ nimiꝝ
Quos ꝗdē vtiꝗ.
Qḋ quidē eo
Sputum quippe
Quorum vtꝝ alteꝝ
Qḋ nō tñ cū
Uia aūt ſuſtētā.
Quapropť vt
His āt q̄ pleu. 83
Quo ſūpto ſi
Qḋ ſi antiqꝰ 84
Et vidēdū ē
Porro ſuccū
¶ Scda ps regis acutorum.
In pleureſi vō
Eſt aūt inuati. 85
Sꝫ aña quolꝫ.
Deiñ calefacto.
Poſt ea hordeū.
Siccorum āt cale.
Nā hiꝰ caleſac.
Inciſio aūt nō
Niſi ğ caleſac.
Qñ ğ dolor. 86
Porro ſi paſſio
His itaꝙ facil 87
Tpe eni ſolo.
Iſte ſermo eſt
Et vō vbi pti.
In quibus etiā
Silr̄ autē ⁊
Scio nāꝙ mľ.
Nociuiꝰ vō i. 88
Nā ⁊ ꝯſuetu.
Qḋ ꝗdē facile ē
Qui eni ſemel
Si quoꝙ oxy.
Silr̄ aūt ⁊ q. 89
Plurimi vō q̄
Que accñtia
Si eni qui
Si iteꝝ cenent
Iuuat itaꝙ cor.
Quorum vō i ſū. 90
Quorum āt phl'a
Ne aūt noſtre
Nō igiť oꝫ
Sꝫ alia his ꝯ.
Quapropť eoſ. 91
Hoc eni ꝫ
Qꝫ vt vitemꝰ
Cū qꝰ etiā mor.
Necnō etiā i. 92
Qḋ ē: qꝛ diutiō
Qḋ aūt in qbꝰ
Et alia his neceſ.
Neꝙ morbi ſnīa
Ecce eni iuuamē.
Sūt eni q̄ pti.
In qbꝰ plīmū. 93
Multotiēs āt
Que ꝗdē acci. 94
Qui vō euadūt
Neꝙ etiā ꝗſpiā
Malū ē nimiꝝ
Et ego ꝗdē ſuꝫ
Uicine aūt ſūt. 95
Uerbi grā hō
Que itaꝙ iā dcā
Plꝰ tñ lediť
His āt oibꝰ. 96
Multe vigilie
¶ Tertia ps regis acutorum.
Potꝰ āt dulcl
Dulcl āt potꝰ 97
Mētē leuiꝰ
Cuiꝰ ğ diſpō
Sꝫ plurimū in
Et eā q̄ cū
Qui āt hiꝰ. 98
De vino āt al.
Palmeꝰ potus
Sciēdū ē etiā.
Hydromel ſi i. 99
Hydromel āt
Aꝗ mellis mul.
Uiores ō genē
Screatꝰ op. 100
Sꝫ etiā cꝰ egō
Diuerſitatē aūt
Sꝫ i his morbis
Sed ꝗdeꝫ iam
Nō tñ h ſen. 101
Que tñ fortior
Eſt etiā qñꝙ
Uria aūt que.
Pꝰ ptiſanā vō
Coctū aūt mel
Potꝰ āt q̄ ox. 102
Hore vō qbꝰ
Acidiſſimꝰ vō
Accidit aūt h
Qḋ ſi ita fuerit
Sed egroto oxy.
Pax accidiſſi.
Rurſus vēto. 103
Sꝫ i īferioribꝰ
Qḋ malū i acutl
Itaꝙ qḋ nocu.
Bonū ꝗdeꝫ ē hi.
Qui āt ſolo potn
Si ğ ad īfirmi
Ulr̄ āt acredo
Acetū feis. 104
Aꝗ vō nullū.
Si dolorē cap.
Cui aūt ſolā. 105
Dicā quoꝙ qꝰ
Balnea vō i q̄.
Ubi aūt corpꝰ.
Uia ğ breuis.
Introitꝰ vō ⁊
Qui aūt leuať
Deiñ mľte aꝗ.
Mľtū de ñ. 106
Pꝰ ꝙ loco fri.
Neꝙ oleū qñ
Sꝫ ⁊ caput ꝗtū
Et cauendū eſt.
Sꝫ neꝙ balne.
Neꝙ ꝗcꝙ pot.
Qui balneum.
Balneare i pipl.
Balneare hūi.
Balneare ñ. 107
Balneū mľto
¶ Liber 4ꝰ regimis acutorum.
Cauſus aūt 108
Sꝫ ⁊ feb. mľta
Fit aūt ꝗmľtū
Fit āt ligua aſpa
Huic bibē aquā.
Et ſi amarꝫ os
Si vō adhuc ñ
Salitū aūt nihil
Sorbitōēſ aūt
Et ſi ſāguis ex.
Et ſi apa ali. 109
Si vō ſine his
Cauſi genꝰ aliō
Tali cauſo niſi.

Et h.i. venter.
Roſmata vō.
Acutas ãt paſ.
Igit̃ q̃dẽ ſiq̃s. 110
Phleuminãtia
Quicq̃ vō phleu
Fieri vō affonũ.
Et auferre ſang.
Accidũt ãt plurimiſ.
Quicũq̃ dolores
Ex os hos ta. 111
Et reſumẽtẽ ⁊
Sinanch⁹ ãt fit
Quã vō in eſtiua
Et poſtiores te.
Et antipaſis ſpũs
Sz ⁊ artiã vl.
Si febris aſſũp. 112
Potu aũt vti
Si vō lappato.
Qñ aũt pharma.
Quib⁹cũq̃ vō di.
Quib⁹cũq̃ ĩ feb.
Quib⁹cũz vō feb.
Quib⁹ vō ĩ pĩnci.
Corpi q̃dẽ q̃etẽ
Sorbitiões aũt
Didicerĩt ãt he lõ.
Quib⁹cũz vō fe.
Accubare vō. 113
Hypocõdrio
Cõiecturare vō
Si ãt trãſmutati.
Incõſiſtẽteſ ãt fe
Sũt ãt viſiones
Jõq̃ attẽdendũ
Neq̃ eoꝝ q̃ fm
Igit̃ marie q̃dẽ.
Cuſtodire igit̃ os
Qñ aũt nõ obe.
Attẽdẽ vō ⁊ ma.
Inſpicẽ vō cz.
Si vō ĩ febre
Qñ ĩ febrib⁹ tri.
Quib⁹cũz ãt 114
Nos ãt tales
Qñ febricitãti
Qñ aũt febriẽti
Eſtiua ⁊ autũ.
Et ſiq̃dẽ ĩ pib⁹ 115
Febri ſingultu.
Cotall⁹ ⁊ myr.
Si vō ſiticuloſi
Peripleumõica
Si vō dolor ſur.
Subauferre vō
Demũ ſubclyſte.
Si vō ſubt⁹ ĩferi⁹
Si vō nõ facile
Matura vō ſunt
Peripleumõie ele
Dyſentia apa
In febre cho. 116
Tetani vō lũb.
Qñ ãt a tenãtib⁹
Egritudies ãt ſol.
Vel' eborizare os
Quib⁹cũz ex apa.
Que ex iuiñẽ dol.
Quecũq̃ vō a di.
Eſce vō maxime
Aliũ ſyſaz.i. vẽto.
Caſe⁹ aũt ſyſaz.i.
Legumina vō
Cicer ſyſan.i. vẽ.
Lens ãt ſtipticat
Lupinũ ãt mĩe
Silfiũ ãt ⁊ o. 117
Et cuſodes.i.
Marie vō fit
Melice q̃dẽ ex.
Optĩe vō vtiq̃
Capne vō carneſ
Chiri.i. porci
A chol'a vō ſicca.
Nũc talẽ cuſtodi
Cõfert aũt ⁊ dor
Et bibẽ vinũ ſub.
Et oleũ da vt q̃eſ.
A cibis ãt ⁊ poti.
Si vō hũid⁹ vẽ.
Et hidropũ due
Qñ cq̃ vẽtres 118
Si vō fe. hẽat
Dietarie vel die.
Scire vō capha.
Si vō ſangui. 119
Si vō tibi vẽt
Si vō pharma.
Validiſſimũ ãt.
Et ſiq̃dẽ ĩ thora
Que ex ĩferiore.
Opon.i. ſuccũ.
Sequĩt capl'a particule pme: libri epidiaꝝ.
Quib⁹cũz ex 120
Figure he q̃dẽ
Quib⁹cũq̃ oſ. 121
Infãtiũ epilep.
In renẽ dolor
Muliebria q̃b⁹.
In cranone anti.
Que ĩ rigores
Añ rigorẽ re. 122
Apoſtaſes nõ
Tibiaꝝ effeĩatio.
Fimata extriſe.
Nõ ferinũ autũ.
Pueꝝ tuſſes cũ
Lachryme ĩ a.
Febre he q̃dẽ. 123
Di. tẽſiões cor.
Capl'a ſcđe particule.
Adapire coan.
Attenuare ada.
Aliũ hũorẽ ñ 124
Spũs pui
Medicamẽtũ.
Cõſequẽtiã ⁊. 125
Venene tpoꝝ
Tuſſ ſicca ñ feri.
Nũt ãt plurima
Delicta p⁹ cri.
Quartãe em. 126
Tuſſes ſicce
Poſtiora capitis
Suſceptiões hy.
Cõtraeuellẽ q̃d.
Lata exanthĩata
Quecq̃ maturaĩ
Oculoꝝ hñtiũ
Egreſſ⁹ adap. 127
In magniſ mal'
Circa magnũ lo.
In piritho velut
Braſſicã ſeptim⁹
Quib⁹ ſplen pcli.
In putrefactiõi.
Splẽ dur⁹ ĩferio.
Que cc̃ egꝛ. p.
Capl'a tertie pticule.
Si cutl raritaſ. 128
Expurgõ cur.
Qñ ãt corruit. 129
In gymnaſijs
Mulier quã p⁹
Min⁹ a capite
Dẽ exputreſcens
Vẽtoſũ ꝯcauſale
Fridũ valõ ve.
P⁹ vrine coa. 130
Figuras miti.
Quẽ ex mõtano
Que velut alate
In catarris male
Rigores ĩcho.
Capitellũ ex 131
Sanguĩs flux⁹
Breuia ſubdu.
Qñ ſpumaſcũt
In pceſſiõib⁹ ſũt.
Di vō facti fricu.
Permutationes
Dẽ extenuatũ
Corpis iactura
Frictile ꝯtĩnuũ
Subuiride ſub.
Sic depmi mã
Clauis apiens.
Jrodic⁹ febriẽ.
Malũ febrire. 132
Venaꝝ rubedo
Qñ ꝯueĩt ĩſtiẽtẽ
Occaſiões vñ ce.
Vlcera fcã det.
Rotũdũ ſputũ
Emorroidas ha.
Medicãtes q̃dẽ
Reuelatiões ⁊
Alti⁹ loci loca
Et q̃b⁹ ſang. 133
Capl'a q̃rte particule.
Coexĩtib⁹ dubia
Vrina pinguis
Cui ĩteſtinũ ĩ de.
Agaſij q̃dẽ puel.
Aliud apa eq̃l'r
Cola hñt q̃lia
Cõceſſiões ad in
Que ñ mlũ le.
Aquã elixã 134
Qñ ex emorra.
Si q̃lia os purg.
In eno legũia
Mãifeſte vigi.
In calido nã fri.
Sõn⁹ infridat
Sõn⁹ ſedil' erecto
Debiles diete 135
Aq̃ꝝ inertiũ h
Aq̃ rorabiliſ ⁊ vi.
Percalido nã
Studiũ ſalutis
In vigilãdo ſitis
Quib⁹ plim⁹ ca.
Qui cal'i vẽtrib⁹
Siccitate ĩ terra.
Tragos q̃ſ appet
Ocu'i vt hẽant
Sig̃ mortalia
Labores cibis 136
Capitula quĩte pticule.
Nã morboꝝ
Inuenit ipſe adã
Bene docta nã
Lachryme nariũ
Spũs ĩtroit⁹ ⁊
Nõ eodẽ oĩa oi.
Vrie erit⁹ ⁊
Nois aĩa ſẽp. 137
Morbi ꝯnutri.
Sal⁹ diſſentiẽti
Quecũq̃ ex ira
Labor articulis
Aĩe exercitiũ.
In ſciſſuris ſang.
Si auris dolue.
Ligua vrinã deſi.
Cholicũ vō a
Vria ſil'is co. 138
Lingue ſil'es
Si mãmaꝝ capi.
Noib⁹ ĩ aurib⁹
Terrã demutare
Debiliora nutri.
Pruritũ ĩ aurib⁹.
Libido afflata.
Calis ventre
Nigre chol'e ĩſil'
Supauctiles
Frigiditas aq̃
Helleboꝝ buliẽ.
Fluxas ⁊ intri.
Sãguis ĩ ſõ. 139
Rigora ſupio.
Attractio pulmo
Frigidiſſim⁹ cib.
Vlcera apponũt
Feia capra ex
Percal'o nutri.
Capl'a ſexte pticule.
Carnes trahũt ⁊
In cal'iorib⁹ vẽis
Quib⁹ pĩguis.
Perfrior aer 140
Doloꝝ pximũ
Nõ ex labori. 141
A q̃rtanis cõ.
A quib⁹ morbi
Cholerã vt dixi
Cal'itaſ acredis
Alienãtib⁹ d. 142
Stupores q̃leſ
Quib⁹ coria cir.
In mutabilib⁹
Diffinitio q̃dez
Quib⁹ ſãguis flu.
Aut q̃b⁹ nares
Rotũda ſputa
Vria mltã hypo.
Quartan⁹ vō
Cuiq̃ eſtatl'ia.
Que circa gĩ. 143
Quib⁹ ĩ dẽtib⁹
A capite oſſiũ
Per chol'icuz.
Capl'a ſeptie particule.
Tuſſes cepe. 144
Facta ſũt aũt.
Mlreſ ñ ſil'r. 145
Citiſſime vō
Incidi ãt ⁊ ſub.
Primũ ĩ ſiccis
Venaꝝ ſãguis
Sz inceptio. 146
Bubonũ neq̃
Finiebãt aũt
Ventriũ bone
In tenuitate cir.
Quia mul'ta de
Et ſtratũ demu.
In q̃ p⁹ poſuerũt
Aquoſos cito
Hydropũ nõ ꝯ.
Que circa cor
Sig̃ furoris. 147
Tuſſes laborio
In laborioſ fe.
Spũs ptiſis.
Ptiſicl autũn⁹
In pyritho vō
Doloꝝ ĩ coſtl.
In diuturniſ dyſ.
Circa deſiuxiua.
Oſphin dolẽti.
Nephreticas nõ
Que ĩ ſõnis cõ.
Quib⁹ nihil q̃.
Appẽtia ĩ q̃. 148
Labores ĩ pio.
Nõ p⁹ muliebria.
Nũoroſitas p
Labores trino
Capl'a octaue particule.
Que ex parua ta.
Odores leuatorij
Incidẽtes ⁊ in.
Audit⁹ hi meli⁹
Et ligue guſt⁹
Spũs ſimil'r
Nũtia vl' ha. 149
Sermões ſilẽ.
Procedẽtia ſu.
Permutatões q̃.
Obtinuit ⁊ nõ
Lachryme vo.
Guſtus ſputũ
Sol eſt⁹ frig⁹.
Labores ocia.
Que in ſomno
Manſiões ĩ q̃b⁹
Animi vl' mẽtl
Etas quidẽ
Nõ affine ⁊ 150
Anni tp̃s in
Temp⁹ in quo.
Tp̃s egritudis
Periodi ⁊ pio.
Epidimicoꝝ mot.
Et ſiq̃s inceptoꝝ.
Ignitũ forte q̃
Qualis mod⁹: q̃
Op⁹ corp⁹ in.
In palpebris ſu.
Reiectator'os
Meſſio torſiões
Hereſipilla eſt

Item adhuc ſũt .xvj. capl'a huius particule que cõtinent̃ in charta non ſignata: ideo hic nõ ponuntur

Finis table h⁹

Liber pnoſticoꝝ diuini Hippocratis incipit.

.I.

Omnis q medi
cine artis ſtu
dio ſeu gloriā
ſeu delectabilē
amicoruʒ con
ſequi ꝯſiderat
copiam: adeo
prudētū regu
lis rationem ſuam muniat.

Videtur mihi ut ſit ex melioribus
rebus ut medicꝰ utatur ꝓuiſiōe.

Manifeſtū eſt ꝙ hippo. nō vtitur hac dictiōe. ſ. ꝓui
ſione: niſi loco ꝓnoſticatiōis. Jnde eſt ꝙ facit ſe
qui hūc ſermonē ita qū dicit: ꝙ eſt qn̄ antecedit
⁊ precedit: ⁊ ſcit: ⁊ indicat. Et nō utitur hic ꝓlogo in iſto
libro ſuo: niſi loco iſtoꝝ quoꝝ numerꝰ eſt multꝰ: in hoc
noſtro tēpore qui nominant ſeipſos auctores ingenij: ⁊
eſtimat ꝙ opatio medici non eſt niſi cōſeruatio ſanitatis
ſup ſanos: ⁊ reductio eius ſup ipſos quādo corrūpitur.
Pronoſticatō aūt de futuris rebus videt eis ꝙ nō ſit de
opatiōe medici in aliquo: ſed eſt ex opatiōe diuinoꝝ: ⁊
ꝓpter hoc intēdit hippo oſtēdere in ꝓlogo huiꝰ libri ſui
ꝙ per ꝓnoſticatōeȝ iuuat medicus: ⁊ ponit ſummā eius
ꝙ acq̄rūt ex cognitōe eius tres res: quaꝝ vna eſt ꝙ medi
cus quādo vtitur ꝓnoſticatōe recipiūt infirmi ab eo qꝺ
eis ꝑcipit: ⁊ mittūt ſe in manibus ſuis vehemētius. Et ſe-
cūda eſt: quia quādo prius cognoſcit qꝺ accidit infirmis
in futuro antecedit ad illud tēpore lōgo: ⁊ ꝑparat ſe ad
opponēduȝ ei. Tertia eſt ne eſtimet de eo ꝙ ipſe fuit cau
ſa mortis eius: qui morit ex infirmis. Hippo. ergo videt
ꝙ cognitio medicine per hunc modū ſciētie nō eſt inferi
or cognitiōe eius cauſaꝝ ſanitatis. Jntēdamus ergo nūc
ad cōſiderandū in ſermōibus eius: in q̄bus narrat vnū-
quodq̄ hoꝝ trium iuuamētoꝝ que narraui. 2

Vt in ſingulis ualitudinibuſ prete
rita: preſētia ⁊ futura cognoſcat:
⁊ egro reuelet que de ſeipſo eger mini
me preſenſerat. ſi eniȝ ſe per euȝ cogno
ſcat totum ſe illi certius cōmittet.

Quod eſt: quia quādo preſcit: ⁊ an
tecedit: ⁊ indicat īfirmis aliquod
preſens ex eis que habent: ⁊ que prete
rierūt: ⁊ que futura ſunt: ⁊ interpreta
tur ab infirmis totuȝ quod abbreuiaue
runt a narratiōe ſua: eſt dignus ut de
eo credatur ꝙ eſt potens ſcire res egro
ruȝ ita ut illud ꝓuocet infirmos: uel ſit
fiducia ad confidendum: ⁊ cōmittēdū
ſe in manibus medici.

Jam narrauit hippo. in hoc ſermone iuuamētuȝ
primū ex tribus iuuamētis que acq̄runt ex ſciē
tia ꝓnoſticatiōis in ſermone ſuo: ita vt ꝓuocet
infirmos ad confidēdum: ⁊ cōmittēdum ſe in māibꝰ me
dici ꝓpter ſanitatē que anteceſſit: ⁊ quā indicat eis cōſe
quit illud: vt ſit dignus ꝙ de eo fiducia habeat: ꝙ ipſe
eſt potens ſcire res infirmoꝝ. ſ. naturā egritudinis: ⁊ cau
ſam facientem ipſam. Erit ergo cōcluſio demonſtratiōis
ſuper illum ſm̄ moduȝ hunc: quādo antecedit medicus
⁊ infirmꝰ illud quod futuꝝ eſt indicat: ⁊ credit de eo ꝙ
eſt potens ſcire res. ſ. naturā egritudinis ſm̄ veritateȝ: ⁊
de quo habet fiducia ꝙ ipſe eſt potens ſcire naturā egri
tudinū. Et fiducia etiaȝ infirmoꝝ de eo cōmittēdi ſe illi
vehemētior: ⁊ de quo cōfidūt infirmi: ⁊ in cuius manibꝰ
ſe cōmittūt ipſe ſanat plus egritudines. 3

Viniſq; medicine laudabil' exiſtit
qum actor futura in ſingulis per
pendit: quāuis omnes procurare mini
me poſſit.

Et interpretatur ab infirmo totū
a cuius narratiōe eſt abbreuiatꝰ.

Illud a cuius narratiōe abbreuiātur infirmi: nō
eſt ex eo cuius ſciētia non ſit ex eis: ſicut dixerūt
quidā expoſitoꝝ: vt ſunt mēbra interiora: ⁊ egri
tudines que ſunt in corpore: ⁊ cauſe illaꝝ. veꝝ illud a cu
ius narratiōe abbreuiant nō eſt niſi a cauſ ꝑmitiuis eaꝝ
⁊ accñtibꝰ que ſunt in corpore: ab eo qꝺ ex eis eſt mani
feſtum ſenſui. Quādo ergo audiūt infirmi a medico ali-
quid hoꝝ ꝑter quod ipſi nūciauerūt ei illud admirāt de
eo: ⁊ dignū eſt vt admirētur de eo. Et nos quidem iam
oſtēdimus in ſubſequētibus arteȝ: qua cōprehendit iſte
modus ſcientie. 4

Quod ſi poſſet iam non futuri pre
uiſor: ſed diuinis ꝓphetis dicere
tur nobilior.

Quare eius cura erit: qua ipſos cu
rabit ſm̄ melioꝛem moduȝ: qum
ipſe preſciuerit de cauſis accidentibus
ad quid conuertantur.

Jam narrauit hippo. in hoc ſermone iuuamentū
ſm̄ ꝙ eſt ex iuuamītis que acq̄runt ex ꝓnoſtica-
tiōe. qꝺ eſt: quia quādo medicus prius ſcit cām
infirmi ſm̄ veritatē: intēdit ad actidētia de quoꝝ aptitu
dine eſt vt accidāt ei: ⁊ ꝓhibȝ ex eis qꝺ poſſibile eſt ꝓhi-
bere: vt nō accidāt ⁊ intēdit ad illud ex eis qꝺ nō eſt poſ
ſibile ꝓhibere q̄n accidat: ⁊ ꝓhibȝ illud ne fiat magnum
forte. Et medico quidē poſſibile eſt oīno vt antecedat: ⁊
reſiſtat oīnibus accñtibus que accidūt: ſicut gubernatori
nauis ſapiēti: q̄ timet inſultū cōmotōis maris ſup ſe. 5

Verum quia ui ⁊ acumine egritu
dinis hunc repēte mori ſubito cō
tingit: alium uero medicine apparatus
preuenit: ⁊ uix dieculam uite adijcit.

Quum ergo quidam infirmoꝝ mo
riuntur antequaȝ ad eos uocetur
medicus ex prauitate egritudinū eorū
moriūtur: ⁊ quidam eoꝝ non morant
quādo uocant medicum: q̄n moriātur

quare nō remanent niſi in die uno: aut
plus illo paꝝ antequaꝫ prepareť medi
cus cum arte ſua: ꝛ reſiſtat unicuiqꝫ ac
cidentiū: tunc oportet ut cognoſcas na
turas illaꝝ egritudinum: que ſunt per
tranſeūtes uirtutes corpoꝝ. Et ſi fue
rit etiam aliquid cum illo celeſte in egri
tudinibus: oportet ut ſit medicus in eo
ſapiens cum preuiſione.

N Arrauit hippo. in hoc ſermone ſuo duo iuuamē
ta que acquirūtur ex ſciētia ꝓnoſticatiōis: ꝛ di
xit iteꝝ iuuamētuꝫ tertiuꝫ in ſermōe ſuo. ſ. qñ pri
us ſcit: ꝛ ꝑcedit: ꝛ indicat mortē eius qui moriť: ꝛ ſalutē
eius qui ſaluať. Inde eſt ꝙ quidaꝫ medicoꝝ impitoꝝ ex
ꝓpinquo cepit ꝛ intromiſit quēdaꝫ adoleſcētē infirmuꝫ
in balneū: cuius cepit corpus ſudare ꝓpter ſyncopiꝫ: que
accidit ei: ꝛ cepit letari ꝛ gaudere ꝓpter mľtitudinē eius
que currebat ex eo de ſudore. qū ergo poſt illō paꝝ mo
rereť infirmus: aduēit ei ex cōſanguineis illius cōturba
tio magna: ꝓpter eſtimationē eoꝝ ſuꝑ ipſuꝫ: ꝙ ipſe inter
feciſſet eum. Quod aūt dixi vſqꝫ ad hunc locum non eſt
niſi expoſitio ꝓlogi: quem ꝑmiſit hippo. in libro ſuo iſto.
ſermonis aūt quē ipſe breui cōprehēdit oratiōe. ſ. ſermo
nis eius ꝛ ſi cū illo etiā fuerit aliqđ celeſte in egritudini
bus acutis: ſpēs hui⁹ expoſitiōis cōuenit ei q̄ iam domi
tus eſt in diſciplinis: ꝛ exercitat⁹ in eis: ꝛ eſt eius ſtudiuꝫ
incipiēs ad ꝓficiēdū ex hoc libro. Qui aūt nō eſt domit⁹
in ſermōe grecoꝝ nō eſt ei cognitio cū vltimatōe aut ſoli
citudo de rebuſ: immo nō accidit ei niſi ſciētia ſermonis
ſophiſticarū ꝛ finientiū in illo vitā ſuā inuanū. Qō ergo
cōuenit de expoſitiōe eſt modus alius ꝓpri⁹: qui cōpleť
ſermone longiori hoc ſermone ꝛ latiore eo. Et res q̄dez
abſoluta in diuiſione cōſiderati ōis in hoc mō expoſitio
nis eſt eiicuius intētio eſt acquirere quo ꝓficiat q̄ amat
illud. Dimittat ergo hūc ſermonē: in quo ego incipio ab
hoc loco vſquequo ꝑueniať ad ſermonem: in quo dixit
hippo. Oportet vt ponas cōſideratiōeꝫ tuam in egritudi
nibus acutis ſm hanc viam. 6

I Ntereſt artificis ut uires egri at
qꝫ egritudinis bene ꝑpendat.

U Idetur mihi ꝙ de melioribus re
bus eſt ut utatur medic⁹ ꝓuiſiōe.

N On vtitur hippo. hac dictiōe. ſ. preuiſio: ſꝫ curſuꝫ
cōſuetudinis grecoꝝ cōmunis: quo vtuntur ea.
quod eſt: quia greci non vtūtur hac dictiōe: niſi
ſm ſolicitudinē de re ꝛ curaꝫ de ea. Et illud qō ſignifita
uit Euripides vificator in ſermōe ſuo: ꝙ Felleries apud
mortē ſuam vſa eſt preuiſiōe in hoc vt caſus eius eēt ſm
figurā: cū qua non detegereť quādo ipſa caderet. Et nos
inuēimus iteꝝ hoc ſermōe. ſ. preuiſio vti grecos in ſermo
nibus ſuis: ſemꝑ ſuper ſolicitudine de aliquo: ꝛ ſm curā
de eo: ꝛ anteceſſionē in ꝑparatiōe eius: cuius ꝑparatiōe
fit iuuamētum. Et ſermo iteꝝ famoſus apud hoīes. ſ. an
regimē mundi currat per vſum ꝓuiſiōis: non ſignat niſi
hanc intentiōeꝫ. Hippo. vo non vtitur ſermōe ſuo ꝓuiſio
ſm hanc intētionē: ſed vtitur eo loco ꝓnoſticatōis. ꝛ nō
facit etiam illud abſolute: ſed expte: que cōicat iſtis dua
bus intētiōibus ſimul. Quod eſt: quia inuēim⁹ Homeꝝ
verſificatorē vti hac dictiōe. ſ. preuiſio: ſuꝑ res in quibus
homo cogitat: ꝛ quas imaginať anteq̄ꝫ fiant: ꝛ ex hac in
tentōe reꝝ deriuať ꝓnoſticatio. quod eſt: quia res mani
feſte in naturis ſuis que formātur in intellectu antequā
appareāt ſenſibus ſunt: in quib⁹ diciť ſm veritatē ꝙ ho
mo vtitur in eis ꝓuiſiōne. Et nō voluit hippo. per hoc no
men niſi vt ſignificeť qō cogitat in rebus: ꝛ imaginatur
eas anteq̄ꝫ ſint. ꝛ ꝓpter hoc dicimus in rebus que intel
ligūtur ꝑmitiue abſqꝫ volūtate: quia accidūt ꝑter ꝙ vtať
in eis aliquis preuiſiōe. In rebus autē quas fecit poſtq̄ꝫ
cogitat in eis: diciť ꝙ fiunt poſt cogitationē ꝛ ſolicitudi
nem. Et ſuper hoc ſignificat ſermo Solonis: vbi dicit:
ꝙ oportet vt in iudiciis que poſuerūt illi de deruſifagas
in interfectōe: ꝛ in vulneribus: ꝛ cōbuſtiōe: ꝛ medicinis:
vt vtatur preuiſiōe ſi homo fuerit dans in potu illas vo
lens interfectōeꝫ per eas. Inueniūtur etiam hoc nomine
ꝛ ſimilibus vti rhetores mľtotiēs in oratiōibus ſuis: qñ
volūt narrare qō fit preter vſuꝫ ꝓuiſiōis: ꝓprie illud qō
fit abſqꝫ volūtate: ſicut interfectio abſqꝫ volūtate: ꝛ id ad
quod egrediť iratus. qō eſt: quia ipſi dicunt in iſtis reb⁹
ꝙ ipſe fiūt preter ꝙ vtātur auctores eoꝝ preuiſiōe. Quā
do ergo homo decipit ſociū tēpore lōgo: ꝛ cogitat ꝛ pre
uidet in eo qō facit cum eo: anteq̄ꝫ coneť facere illud: vti
tur preuiſiōe. Quod ergo ſignificat hoc nomen preuiſio
ſcilꝫ apud grecos: eſt res cōmunis: que diciť de actiōib⁹
bonis ꝛ malis. non ſicut dicūt quidā: ꝙ diciť de actōib⁹
bōis tm̄. qō eſt: q2 in queſtiōe de qua querūt hoies. ſ. an
regimē mūdi currat per fortunā ꝛ caſuꝫ: aut per vſuꝫ pre
uiſiōis: nō ſignificat preuiſio niſi rem cōeꝫ. ꝛ ſignificatio
illi⁹ eſt: ꝙ poniť ꝓpe eaꝫ. ſ. caſus. ꝛ ex hominibus ſunt qui
ponūt ꝓpe preuiſionē loco caſus: qō fit ex ſeipo: ꝛ oēs ſi
gnificāt intētiōeꝫ vnam. Inuēim⁹ aūt philoſophos etiaꝫ
dicētes in mūdo multotiēs: ꝙ regimē eius currat cū vſu
bonitatis: vel adminiſtratōe eius: qui eſt creator benedi
ctus ꝛ ſublimis: in quo eſt preuiſio. ꝛ non excipiūt in ſer
mone ſuo bonitas ad ſuam ſcientiaꝫ: niſi quia hoc nomē
ſcilicꝫ preuiſio diciť de actōibus laudabilib⁹: ꝛ de actōi
bus vituꝑabilib⁹. nam ſi fuerit ꝓuiſio. ſ. anteceſſio ſolli
tudinis de reb⁹ diciť cōis. Manifeſtū eſt ergo ꝙ nomē
deriuať a re que ratiocinať ante eſſe ſuuꝫ. ꝛ ex hac eadeꝫ
intētōe deriuať nomē ꝓnoſticatōis. qō eſt: quia res ma
nifeſte in naturis ſuis: que apꝑhendūtur anteq̄ꝫ ſint per
ſigna ſignificātia ipſas: neceſſario diciť ꝙ in eis nō admi
niſtrať niſi preuiſio. hic quideꝫ ſermo eſt equalis ſermōi
eius qui dicit ꝙ nos nō ſcim⁹ eas niſi ante eſſe ſuū. Mi
hi aūt videť preuiſionē non poni ꝓpe illud quod fit per
fortunā ꝛ caſū: vt intelligať ex ea hec intētio cōis. qō eſt
quia ꝓuiſio quādo diciť ſꝫ hunc moduꝫ: ſignificať ꝙ nō
diciť niſi de actōib⁹ bonis tm̄. Neceſſario diciť ꝙ in eis
nō adminiſtrať preuiſio: ꝛ hic quideꝫ ſermo ſignificat ꝙ
non diciť de actiōibus: qñ preuiſio. ſ. ſollicitudo de eſſe
mūdi: nō eſt in actiōibus malis. Inqꝫ Hunai: Putať de
hoc ſermōe ꝙ eſt cōtrari⁹ ei: qō preceſſit de ſermōe ipi⁹.
qō eſt: quia dixit: In eis que ꝑmiſſa ſunt in queſtione in
qua queriť de eſſe mūdi: an regimē. ſ. eius currat ꝑ vſuꝫ
preuiſiōis: aut per fortunā ꝛ caſum: nō adminiſtrať hoc
nomē. ſ. preuiſio: niſi ſm intentōeꝫ cōem: quēadmodum
oſtēdiť illud cōicari ex poſitiōe ipoꝝ ꝓpe ipm caſuꝫ. i. ex
eo ꝙ ponūt iuxta nomē ipm caſus: ꝛ ex ſermōe philoſo
phoꝝ iteꝝ ꝙ regimen mūdi currit per vſum bonitatis: in
quo eſt preuiſio. Et dixit: In hoc loco. qō eſt: quia preui
ſio qñ diciť: ſm hūc modū ſignificat: quia diciť de actiōi
bus tm̄. Et rñſio q̄dē in illo: eſt illud qō dico. ſ. ꝙ hippo.
in ſermōe precedēte non voluit: niſi vt oſtēderet q2 poſſi
bile eſt vt fiat hoc nomē in vſu. ſ. preuiſio ſm intētōeꝫ cō
munē in omi actiōe: que nō fit per caſum: ſicut cōtingit:

vt intēdiť in ea ad bonū: ⁊ intendať in ea ad malum. In
hoc autē ſermōe voluit oſtēdere ꝙ ꝗ̄uis ſit poſſibile vti
hac intētiōe.ſ.ꝓuiſio: cōiter ſuꝑ oēꝫ actionē: ſiue ſit bona
ſiue mala: ſicut ſignificat ſuꝑ illam queſtionē: cui⁹ reme
moratio p̄ceſſit prius: tñ nō vtūtur ea philoſophi in que
ſtione: in qua queriť de eſſe mūdi: niſi ſm intētiōeꝫ ꝓpri
am.ſ.bonitatē tñ. ⁊ ꝓpter illud non inuēim⁹ euꝫ dixiſſe
in ꝓnoſticatiōe: ꝙ nō eſt niſi per res futuras tm̄: ſed per
res que fiūt in tēporibus tribus. Et diuinus quideꝫ pru
dēs eſt enūciator de eo qđ iam p̄ceſſit nō min⁹ ꝗ̄ ſit eius
enūciatio enūciās de eo qđ futuꝝ eſt. ⁊ ſimiľr etiā enūcia
toris de rebus pn̄tibus: p̄terꝗ̄ prius viderat eas: non eſt
laus minor laude illaꝝ duaꝝ.ſ.enūciātis illa duo.ſ.p̄teri
tum ⁊ futuꝝ: ſicut oſtēdit hippo. in ſermōe ſuo.ſ.ꝙ eſt qꝛ
quādo preſcit ⁊ p̄cedit ⁊ indicat infirmo res pn̄tes ex eis
que ſūt cuꝫ ipſis: ⁊ que p̄terierūt: ⁊ que futura ſunt: ⁊ enū
ciat de hoc infirmo totū: a cuius narratiōe abbreuiauit.
erit ergo dignus vt cōfidať de eo qđ ē potēs ſcire res in
firmoꝝ: ergo prudētia per arteꝫ in enūciatōe eius qđ pre
teriit: p̄ter ꝙ teſtificeť: ⁊ in narratōe reꝝ pn̄tiuꝫ in iudicio
vel indicatiōe eius qđ futuꝝ eſt: eſt equaľ. veꝝ iuuamen
tū qđ acꝗriť ex vtroqꝫ hoꝝ diuerſificať diuerſificatione
mľta. qđ eſt: quia ꝓnoſticatio de eo qđ futuꝝ eſt: magis
iuuatiua eſt ꝗ̄ enūciatō: de eo qđ p̄teriit: ⁊ ꝙ eſt preſens:
quia nō iuuať per enūciationē: de eo ꝙ iam p̄teriit in ali
qua diſpoſitiōe infirm⁹: imo nō iuuať per illud: niſi me
dicus tm̄ qn̄ vult oñdere prudētiā ſuā per artem medici
ne infirmo. ⁊ iſte ꝗdem ſermo ꝗ̄uis ſit extra artē medici
ne: tamē licet ꝙ cum poſitiōib⁹ eum declaret: ⁊ exponat
intētiōes que ſignificanť in ſermōib⁹: qui ſunt in libris.
verū quāuis iuuamētū fiat per diſtinctiōeꝫ in expoſitiōi
bus in rebus aliis: tñ de ea eſt qđ dixerunt quidā expoſi
toꝝ: ſignificātes per id mores anime cōponētis librum ⁊
naturā eius: ſicut id qđ inuēimus eos feciſſe in hoc loco
ex laude: qua ipſi laudauerūt poſitionē hippo. in ſermōe
ſuo.ſ. mihi videť ꝙ de meliorib⁹ rebus eſt vt vtať medi
cus p̄uiſiōe: qm̄ poſſibile fuit ei vt diceꝛ ꝙ de meliorib⁹
rebus eſt vt vtať medic⁹ p̄uiſiōe: p̄ter ꝙ adiūgeret ad il
lud: Mihi videť: qū ſit ad erigēduꝫ demōſtratiōeꝫ: in eo
ꝙ dixit ſufficiētia. Qđ aūt dixerūt ſeꝗces abrucalis: qum
voluerint inter ꝓnoſticatiōeꝫ differētiam eſſe: ⁊ anteceſ
ſionē indicatōis: non ſolūmodo non eſt egrediēs ab eo
qđ eſt neceſſariū: in quo nō eſt ꝓficuū: ſed cuꝫ illo eſt ex
genere erroꝝ ⁊ falſitatis. hoc auteꝫ eſt ſm ꝙ videť eis: in
quātū dicūt ꝙ ipſi docēt hoīes intētiōes. verūtamē ꝯtra
dicūt nomini: in eo ꝙ ſignificat de rebus: ⁊ hoc eſt p̄nci
piū erroꝝ eoꝝ.ſ. paruitaſ ſciētie eoꝝ: ⁊ ꝙ ſermo eoꝝ nō eſt
niſi in eo ꝙ ſignificāt noīa: non in ipſa natura reꝝ: quaꝝ
cognitiōe fit iuuamētum in medicina. qđ eſt: quia ꝓno
ſticatio diciť ſꝫ plurimuꝫ de reb⁹ certis: certitudinis ſem
piterne. ⁊ qn̄qꝫ diciť de reb⁹ in quaꝝ certitudine minuiť
ab illis parū. ⁊ ꝓpter illud inuēimus expoſitores huius
nomīs addere ei mľtotiēs illud qđ enūciať. Dicūt ergo
in ꝗbuſdam illaꝝ quas p̄mittūt: ⁊ cum ꝗbus incipiūt ꝙ
ꝓnoſticatio in eis eſt certa: ⁊ ꝗbuſdā eaꝝ ꝙ ꝓnoſticatio
eſt in eis cum qua eſt fiducia: ⁊ fortaſſe nominant cogni
tionē eaꝝ viridicā aut artificialē. Significāt ergo ꝑ illud
qđ addūt ex illo ad hoc nomē ꝙ non eſt illud qđ ſignifi
cať certū: ⁊ veꝝ eſt ſemꝑ. Pronoſticatio ergo oportet ꝙ
dicať ſm duos modos: quoꝝ vnus ſuꝑ res certas veras
ſemꝑ: ⁊ alter ſuꝑ res que minuūtur ab illa certitudīe pa
ruꝫ. Cognitio vō certa ſemꝑ eſt ſicut ꝙ ver exiſtit ſucceſ
ſiōe hyemis: ⁊ poſt ipaꝫ eſtas: ⁊ poſt eſtatē eſt autūnus.
Illa aūt cui⁹ certitudo nō eſt ſempiterna: eſt ſicut ſermo
arati in luna: quia qn̄ eſt extremitas ſuꝑior: manifeſte in
clinatiōis ſignificat exſufflationē ſeptētriōis. ⁊ ſi eſt expā
ſa: ſignificat exſufflationē auſtri: nam hoc nō inueniť ita
niſi ſm plurimū: ſicut deſignat illud expimētuꝫ: ⁊ fortaſ
ſe nō inueniť ita. Et ſociis ꝗdeꝫ abrucalis videť ꝙ ꝓno
ſticatio diciť in rebus certis: ſed anteceſſio indicatōis vi
deť eis incerta: qm̄ dicūt ꝙ plurime res que antecedunt
⁊ indicātur nō certificanť. poſſibile eſt eniꝫ homini vt an
tecedat ⁊ iudicet: preter ꝙ p̄ſciat illam rem quā indicat:
aut poſſibile eſt ꝙ loquať homo ecōtrario ei⁹ qđ eſt in
anima. ⁊ ſi non amāt vt nominēt rem formatā in aīa ſci
tam: nominānt eam ꝓculdubio opinatā: vt cōfiteāť de ea
⁊ ſi non fuerit in anima eius: qui antecedit ⁊ indicat de
aliqua re non cognita: tunc in aīa eius erit opinio ꝓcul
dubio de ea. Verūtamē de grecoꝝ cōſuetudine nō eſt vt
dicāt anteceſſionē opiniōis: neqꝫ ſocioꝝ abrucalis etiam
ꝗ̄uis ſint diuerſi in nominib⁹ mľtaꝝ reꝝ ſꝫ aliud ꝗ̄ gre
coꝝ cōſuetudo currit in vſu eoꝝ. ⁊ inuēimus eos ꝯfiten
tes ꝙ nō diciť anteceſſio opiniōis. Si ergo res eſt ita tūc
ponāt nomē aliud qđ ſignificat hanc intētionē: nō ꝓno
ſticatiōeꝫ: poſtꝗ̄ contēti ſunt hoīes receptiōe eius quod
poſuerūt inde. ⁊ ſi nō eſt eis poſſibile vt faciāt illud: tūc
oportet eis vt erigant vel intelligāt ꝙ ſignificet illud ex
rebus ſm ꝙ currit ꝯſuetudo de eo. Jam aūt cucurrit cō
ſuetudo vt nomineť ꝓnoſticatio per caſum reꝝ: de quaꝝ
aptitudine eſt vt ꝑueniāt ſm plurimū: ⁊ reꝝ certaꝝ in ꝗ̄ꝝ
euentu non dubitať. Et opatio quidē prudētiū medicoꝝ
non eſt inꝗſitio de huiuſmōi rebus: veꝝ anteceſſio indi
catōis eſt de eo qđ accidit īfirmis: ⁊ innētio in illo ⁊ cer
tificatio ſm plurimuꝫ: ꝙ ſi ceciderit in eo error erit raro.
Sermo aūt noſter ſm plīmuꝫ ꝗ̄uis ſit dictio vna: tamē
illud qđ intelligiť ex ea diuerſificať diuerſitate mľta in
mľtitudine ⁊ paucitate. quod eſt: qꝛ qn̄ homo antecedit
⁊ indicat aliquā reꝫ ⁊ inuenit in ea.xx. vicibus ⁊ errauit
in eo ſemel: tunc error eius non extrahit eum: niſi ab hoc
vt ſit ſemꝑ viridicus. verūtamē eſt melior eo qui errauit
bis: ⁊ ille qui errauit bis melior eſt eo qui errauit ter. de
oībus vō iſtis diciť ꝙ ipſi iuenerūt ſm plīmuꝫ. ⁊ ꝓpter
id oportet tibi vt intendas ad diſciplinas que faciunt te
acquirere veritatē. quaꝫ qū acꝗſieris erit rectificatio tua
⁊ certitudo tua pl⁹. ergo ſollicit⁹ ſis de his ⁊ addiſce eas
Inꝗſitio vō de eo ꝙ ſignāt vel ſignificāt nomina addet
tibi veritatē. Euritides enim ſophiſta quia dilexit hoc ca
pitulū ⁊ intēdit intētiōeꝫ eius: oderūt eum oēs auctores
diſcipline: ⁊ ꝓpterea factus eſt idem expoſitus vt rideret
de eo Socrates in oīni loco: ꝗ̄uis eſſet laudandus in re
bus aliis. Et poteſt eſſe ꝙ ego etiaꝫ iam peccaui in reme
moratiōe abrucalis: qm̄ eſt melius ꝓpare ad docēdum
eos ꝗ ſunt ꝓmpti ꝓpare ad addiſcendā medicinā ꝑ res
certas veras ⁊ dimittere ꝓhibitiōeꝫ illoꝝ ⁊ cōſumere vi
tam eoꝝ ex duob⁹ modis: quoꝝ vnus eſt in docēdo eos
in redargutiōe ſophiſtarū ⁊ alienatiōeꝫ eoꝝ: ⁊ altera eſt
in cōtradicēdo illis deceptiōibus. ⁊ ꝓpter hoc viſum eſt
mihi melius eſſe in hoc libro vt intendam ad docēdum
res ꝗbus fit iuuamētuꝫ tm̄: qū mihi poſſibile ſit habere
ſpaciū longū vt inquirā in libro alio de eo ꝙ dixit: abru
calis: ꝯtradicēdo per id libro hippo. in ꝓnoſticatiōe. 7

EST etiam quoddā celeſte: in quo
oportet ipſuꝫ medicū preuidere:
cuius ſi tanta ſit prudētia admirabilis
nimiūqꝫ ſtupenda: nōne illi⁹ eſt ut futu
rum ꝑiculū uel oīno ꝓhibeat: uel cōpe
tēti aminiculo tolerabilius fiat: ⁊ ſi mo

rituro finē: alij uero ſalutem ꝓnūciet: nūqd accuſatiōeꝫ in altero meretur?

E T ſi fuerit cuꝫ illo in egritudinibꝰ res celeſtis: tūc opoꝛtet ut ſit medicus cū pꝛeuiſiōe in ea ſapiēs. Et ſi interpꝛetat̄ de infirmo totuꝫ a cuius narratione abbꝛeuiauit: erit dignus ut ꝯfidat̄ de eo ꝙ ē potēs ſcire res infirmoꝝ.

O Poꝛtet eū qui vult exponere aliquē hoꝝ ſermonuꝫ vt oſ̄dat illud in pmis actu: deinde intēdat ad affirmādū idem in libꝛo ſuo. Res enim in deſcriptiōe eius ꝙ hō videt facil' eſt. vt aūt ſciat viam ex cuius diſciplina poſſit inueīre ſm plimū: qū antecedit ⁊ indicat de eo qđ futuꝝ eſt: aut enūciat de eo qđ p̄terijt: pꝛeter ꝙ teſtificatꝰ ſit illud: aut qū narrat de rebꝰ pn̄tibus: p̄ter ꝙ audiat illud ex eis: aut videat illud pꝛauū ⁊ difficile: ⁊ eſt rarū. Et nō quidē nec̄e eſt vt ſcimꝰ: niſi viridici in eo ꝙ dicimꝰ: qꝛ iam oſ̄dimꝰ certitudinē illius in ope ipo medicine. Et qm̄ nō cogit me aliq̄s loqui in re vna ⁊ eadē duabꝰ vicibꝰ: quaꝝ vna ſit in expoſitiōe ꝓlogi huiꝰ libꝛi: ⁊ altera in expoſitiōe ſmonū particulariū qui ſunt in eo. Videt̄ mihi ꝙ meliꝰ eſt vt poſtponā ſmonē in huiuſmōi rebꝰ: ⁊ ponā remēoꝛatōeꝫ meā de eiſ in expōe ſermonū medicinaliū: q̇ ſunt in hoc libꝛo: quos volo exponere: ⁊ ꝓpe qū aliq̄s eoꝝ q̇ expoſuerūt hūc libꝛū nō fecerit illud: ⁊ nec̄itas ſciētie eius ſit valde vehemēs. qđ eſt: qꝛ hippo. ſm ſentētias eoꝝ dimiſit remēoꝛatiōeꝫ eoꝝ in quo pꝛecepit medicuꝫ exerceri: qm̄ ipſe nō narrauit qūo oꝫ vt cognoſcat illud qđ iaꝫ p̄terijt: aut qđ pn̄s eſt: verū tn̄ occl'tū eſt ſenſui. Accidit īter expoſitoꝛes huiꝰ libꝛi in intētōe hac: quā noīauit hippo. celeſtē: ⁊ p̄cepit vt ſit medicꝰ cū ꝓnoſticatiōe de ea ſapiēs diuerſitas mlta. qđ eſt: qꝛ q̇buſdā eoꝝ videt̄ ꝙ egritudines accidāt hoībꝰ ex ira dei: q̇ eſt bn̄dictꝰ ⁊ ſublimis: ⁊ faciūt teſtificari ſup illud hoīes ml'tos: ex eis q̇ ſcripſerūt enūciatiōeꝫ p̄cedētē: pꝛeter ꝙ oſ̄dant ꝙ hippo. viſa fuerit ſnīa hec q̇ edidit hūc libꝛū. ⁊ non oſ̄dūt illud niſi pꝛudētes expoſitoꝛes. qđ eſt: qꝛ intētio in expoſitiōibꝰ nō eſt enūciatio abſoluta de eo qđ videt̄ rectū: ſꝫ de ſnīa eius q̇ edidit libꝛū: q̄ꝫuis ſit ſnīa falſa. ⁊ nos nō inueīmꝰ hippo. dicē in libꝛo aliquo ſuoꝝ ꝙ deus bn̄dictꝰ ⁊ ſublimis cauſat aliq̄ꝫ egritudinē. ⁊ ipe quidē enūciauit iteꝝ in libꝛo ſuo de regimīe acutaꝝ egritudinū cām ꝓpt̄ quā noīauerūt antiqui noti hoc noīe: ⁊ cōuenerūt oēs homīes ſup hoc: ꝙ iſte liber. ſ. de acutaꝝ egritudinū regimīe eſt ex libꝛis hippo. In libꝛo autē ſuo ſup queꝫ ſignatuꝫ eſt: in egritudine diuina: dixit plus illo ſermōe in redargutiōe illiꝰ q̇ putabat ꝙ deus bn̄dictꝰ ⁊ ſublimis ſit cā alicuiꝰ egritudinū. Nō g̃ opoꝛꝫ vt dicat̄ in egritudīe epilepſie: ꝙ ipa eſt egritudo celeſtis: neq̄ꝫ in amoꝛe. Quidā hoīes eſtimauerūt ꝙ egritudo celeſtis eſt amoꝛ: ⁊ teſtificātur ſup illud ex enūciatiōe certa ſignificatōis Eriſiſtratis ſup egritudinē filij regis: ꝙ cauſa eius fuit amoꝛ. Sed ipi nō oſ̄derūt ꝙ Eriſiſtrates noīet amorem egritudinē celeſteꝫ: neq̄ꝫ hippo. neq̄ꝫ aliq̄s reliquoꝝ medicoꝝ antiquoꝝ. cuius aūt coꝛpꝰ macreſcit ꝓpt̄ amorem: aut cuius coloꝛ ſit citrinꝰ: aut acciderit ei inq̇etudo aut febꝛis euēit ei: inueīmꝰ oēs antiquos ponere cauſaꝫ in illo q̄ſdā cās pmitiuas. ſ. apparētes. ⁊ vna eaꝝ ē anguſtia. ⁊ ex hoībꝰ eſt cui accidit anguſtia ꝓpt̄ moꝛtē alicuiꝰ ſui filij: aut ꝓpinquoꝝ eiuſ: aut amici: aut dilecti. ⁊ ex eis eſt cui accidit id ꝓpt̄ nocumētū cuius timet̄ euētus: aut ſup ſe: aut ſup ciuitatē ſuā. ⁊ accidit anguſtia dn̄o cenſuū qm̄ ſuis pꝛiuat̄ cēſibus: ⁊ hn̄tibus p̄ncipatū ⁊ nobilitates qm̄ pꝛiuāt̄ illis: ⁊ oīs q̇ diligit aliquā rem ⁊ p̄uat̄ ea: naꝫ ⁊ in iſtoꝝ numero ingredit̄ etiā cui accidit anguſtia pꝛopter amoꝛē: p̄ter ꝙ ſit eiꝰ egritudo celeſtis aut terrena: niſi ſuſcipiamꝰ ſmonē antiquoꝝ ꝓuerbioꝝ: ipi eiꝫ eſtimāt ꝙ amoꝛ accidit q̇buſdā hoībus ꝓpt̄ ſathan. ⁊ ꝓptea etiā ꝙ cā in diebꝰ crit̄ eſt celeſtis. ipſi g̊ nō annūciāt niſi ꝓpt̄ ſnīam ſuā: ⁊ nō ꝑ ſnīaꝫ hippo. qđ eſt: qꝛ nos nō dicimus in eo cuiꝰ nō eſt ſcia eē nobis: aut egredimur a termino ratiōis: qđ eſt celeſte: imo nō dicimꝰ in iſtis rebꝰ ſi cōtingit ꝙ dicamꝰ aliq̇d: niſi qꝛ ſunt mirabiles ⁊ extranee tm̄: ⁊ nos inueīmus etiā hippo. ſciētē cām crit̄: ſicut oſ̄di in tractatu t̄tio libꝛi dieꝝ crit̄. Et ego q̇dē ſicut dixi in eis q̇ p̄miſſa ſūt ſum dimittēs remēoꝛatōeꝫ ſermonū maloꝝ: ⁊ enūciās ſmōes ſufficiētes tm̄: ⁊ qđ ego q̇dem nō dimiſi inq̇ſitionē de eo ꝙ cōtradixit abꝛucat̄ in libꝛo ꝓnoſticatiōis: ⁊ nō peccauit in eo niſi ꝑ hāc cām. Silr̄ mihi videt̄ ꝙ faciā in hoc ſmōe: ⁊ in reliq̄s q̄ ſequūtur ipm̄. ⁊ rogo ēt illū qui legit ī hoc meo libꝛo vt faciat ſil'e illiꝰ: ⁊ qū mea volūtas iam certificata ſit ſup hoc: tūc nō opoꝛtet vt vituperer ſup dimiſſionē ml'toꝝ ex eis: in quoꝝ remēoꝛatiōe peccauerūt expoſitoꝛeſ. qđ eſt: qm̄ poterit q̄ legerit id qđ ego ſcripſi cuꝫ ſtudio exq̇ſite expiri ſmōes illos ſolū ſenſu. ⁊ ꝑꝑ hāc cām ego ſum dimittēs remēoꝛatiōeꝫ alicuiꝰ ex hoc in expoſitiōe huius: qđ noīauit hippo. celeſte: inq̇rens de modis quos ſignat vel ſignificat h̊ nomē ſm ſentētiaꝫ hippo. Manifeſtū eſt eiꝫ apud oēs hoīes ꝙ opoꝛtet ꝙ ſit vna reꝝ q̄ ſūt in arte medicine: ⁊ ꝙ hippo. n̄ laudauit ſciam eius tm̄: imo narrauit q̇d eſt id qđ eſt: qꝛ laudare ſciam alicuiꝰ reꝝ p̄ter qđ narret̄ quid eſt: nō eſt niſi alienare. Opoꝛꝫ g̃ vt ſit ꝓnoſticatio per h̊ nomē qđ nominauit hippo. celeſte: vna ex rebꝰ quas oſ̄dit hippo. in oībus libꝛis. Silr̄ dico audacter ⁊ nō temere: ꝙ non eſt poſſibile vt ſit hec res quā noīauit celeſtē: niſi diſpoſitio aeris ꝯtinētis nos. Et hippo. quideꝫ ſcripſit de ea in libꝛo aphoꝛiſmoꝝ hunc ſermonē: Qū fuerit hyems p̄uata pluuia ſeptētrional': ⁊ fuerit ver pluuioſuꝫ ⁊ auſtrinū: opoꝛꝫ nec̄io vt euēiāt ī eſtate acute febꝛes: ⁊ ophtalmie: ⁊ fluxꝰ ſanguīs: ⁊ ꝓpe mulieribꝰ ⁊ hn̄tibꝰ naturas hūidas. Iſte nāq̄ꝫ ſermo ⁊ quē poſt eū ſcripſit: nō eſt niſi ꝓnoſticatio de rebꝰ q̄ accidūt coꝛpibꝰ ꝓpt̄ diſpoſitōeꝫ aeris. Qđ autē dixit in illo libꝛo aphoꝛiſmoꝝ nō ē niſi ſūma bꝛeuis. In libꝛo āt ſuo in egritudinibꝰ ſubit' loq̇tur in eis ſermonē amplū. In libꝛo aūt ꝓnoſticoꝝ dimiſit id oīno: ſꝫ ꝙ ſcia eſt de eo intrās in hūc ſcie moduꝫ. Meliꝰ eſt g̊ expoſitoribus vt inq̇rāt de cā ꝓpt̄ quā dimiſit hippo. narrare q̇d eſt h̊ ꝙ ipſe noīauit celeſte: ⁊ dimittāt falſitatē in expoſitiōibꝰ ſuis. Mihi āt videt̄ ꝙ hippo. dimiſit narrare in h̊ libꝛo ꝓnoſticatiōuꝫ in egritudinibꝰ ſubit': vt non ꝓlōgaret̄ liber eiꝰ. ⁊ ex eis que ſignificāt illud eſt: qꝛ qū finiuit hūc libꝛū: dixit in fine eiꝰ ſermonē hūc: Et opoꝛꝫ vt cogites velociter in euētu egritudinuꝫ ſubitaꝝ: ⁊ nō fugiat te diſpoſitio hoꝛe pn̄tis. ergo ſignat vel ſignificat in ſermōe ſuo illud: qꝛ oꝫ medico vt ſit ſciēs ꝓnoſticatōeꝫ in egritudinibꝰ ſubiti plus q̄ꝫ ſit eiꝰ ſcia in reliq̄s ſpēbꝰ ꝓnoſticatiōis. ⁊ pōit ſermonē ſuum ꝓp̄uꝫ in illo ſermōe: ⁊ narrat eſſe eiꝰ in libꝛo aphoꝛiſmoꝝ: ſicut dixi in ſūmis bꝛeuibꝰ: ⁊ loq̇tur in libꝛo ſuo in egritudinibus acutis ſermōe amplo lōgo: ⁊ ꝑꝑ id ponūt q̇daꝫ expoſitoꝝ expoſitiōes ſuas libꝛi eiꝰ in egritudinibꝰ ſubit' poſt expoſitōes ſuas libꝛi huius. ⁊ ſimiliter videt̄ mihi vt faciam. S

O Poꝛtet ergo te circa acutas egritudines ſollicitū fieri. Pꝛimo etenim faciē egri ꝑnotabis utrū ſit ſimilis

ſano. Et etiã ſi ſibi ſano ſimil' ſit: quod optimũ eſt. ſi uero ↄtrariũ: peſſimũ eſt

Oportꝫ ut ponas ↄſideratõez tuã in egritudinibꝰ acutis ſꝫ hãc uiaꝫ. Cõſidera prius faciem infirmi an ſit ſimilis faciei ſanoꝝ: ⁊ ꝓpe an ſit ſimilis ei ſm ꝙ fuit: nã qñ ita eſt: tũc eſt ſm meliorẽ diſpoſitiõez eius. Facies autẽ que eſt ↄtraria illi faciei ſimili in ultimo per illud ſm ꝙ fuit eſt detior facie ⁊c̃.

Significauit hippo. ſignificatiõe manifeſta ꝙ ſermo eius in hoc libro eſt in egritudinibꝰ acutis. Et incipit loqui in illo ex ſignificatõibꝰ acceptis ex faciebꝰ: qm̃ ſunt pͥmũ qđ apparet. ⁊ qm̃ virtus eaꝝ eſt in ꝓnoſticatiõe magna: ⁊ res in hoc ꝙ ipſe ſunt pͥmũ qđ apparet eſt mãifeſta. Sed ꝙ v̄tus eaꝝ in ꝓnoſticatiõe ſit magna docet ⁊ ſciet in eo qđ eſt poſt. verũ facio trãſire per mẽtem tuã in pͥmis ꝓlogũ qui eſt cõior: eo ꝙ eſt in arte iſta ãñcedẽs in libro ſuo noĩato camedrion: vbi dixit: ꝙ res ſimiles ⁊ diſſiles in pͥncipio rei ſunt ex maiore valde: nam nõ eſt inceptio ꝓnoſticatiõis tm̃: que ſit a cõſideratiõe in his rebus. ſ. per demõſtratiões: nam ipſe nõ incepit ꝓnoſticatõez tm̃: que ſit a ↄſideratõe in his rebus: ſed demõſtratiões etiã ſuꝑ res q̃s nos oportet facere. Et ego quidẽ iam oñdi has res q̃s oportet nos facere in libro meo in via de ingenio ſanitatis. Nunc v̄o oportꝫ vt primo ponas tuam ↄſideratõez ⁊ inquiſitõez de ꝓnoſticatiõe in hoc libro: poſtq̃ꝫ feceris trãſire per mẽtẽ tuã. Secũdo qꝛ nõ ſignificatiões tm̃ q̇bus ſignificat qđ futurum eſt ſunt partes artis medicine; qua ſit ꝓnoſticatio. ſed ille q̇bus ꝑueĩt etiã ad cognitõez eius qđ p̄teriit: ⁊ ille q̇bus cõprehẽdit qđ eſt p̄ſens in corpe infirmi. verũtñ iam ↄſuetudo cucurrit noĩare cognitiõez reꝝ p̄ıtiũ ſignificationẽ. Hippo. g̊ p̄cepit tibi vt ponas ↄſiderationẽ tuã in pͥmis in facie infirmi: an ſit ſimil' faciebꝰ ſanoꝝ an nõ: ⁊ ꝓpe an ſit ſimil' ei ſm ꝙ fuit. Nec eniꝫ ſentẽtia eſt vna ſentẽtiaꝝ que in ſe ſunt hippo. ſ. qꝛ nõ oportet vt inq̇rat de rebus que ſunt in arte medicine ex natura cõi tm̃: ſed oportet vt inq̇ras etiã de illis ex re nature que ꝓpria eſt vnicuiq̧ hominũ. Inde eſt ꝙ qũ inueĩs eum in loco iſto in quo p̄cepit cõparari inter mẽbra leſa infirmi: ⁊ int̃ mẽbra ſana: ĩnuit ne ponas illam cõparationẽ inter mẽbra extranea: ſed inter mẽbra patiẽtis. Et melior q̇deꝫ diſpoſitiõuꝫ faciei infirmi eſt qñ morat ſimilis ei: ſm ꝙ fuit in diſpoſitiõe ſanitatis. ⁊ deterior diſpoſitõuꝫ eius eſt diſpoſitio in qua eſt ſm finẽ ↄtrarietatis illius faciei ſimil' illi ſꝫ ꝙ fuit. De diſpoſitõe aũt eius media inter diſpoſitiõeꝫ que eſt melior: ⁊ inter diſpoſitiõeꝫ q̄ eſt deterior: neċe eſt tibi inq̇rere qñ extrema determinãtur. qđ eſt: quia ꝓpinquior eaꝝ faciei cuius diſpoſitio eſt melior diſpoſitionuꝫ eſt melior eaꝝ: ⁊ ꝓpinq̇or eaꝝ faciei cuius diſpoſitio eſt deterior diſpoſitiõuꝫ eſt deterior eaꝝ. ⁊ cuius longitudo ab vnaquaq̧ duaꝝ eſt equalis: diſpoſitio eius eſt media inter vtraſq̧. Hippo. aũt ſignificauit faciem: cuius diſpoſitio eſt ſm meliorẽ diſpoſitionuꝫ in ſũma vna. quod eſt: quia ex faciebus que eſt melioris diſpoſitiõis: eſt facies que eſt magis ſimil' faciei naturali. facies auteꝫ cõtraria valde ſimili naturali faciei in vltimo: qm̃ non eſt cõis neq̧ cognita: ſignificauit ſuper eam hippo. ſignificatiõibus multis particularibus: ⁊ ego ſuꝫ ꝑſcrutãs de vnaquaq̧

illaꝝ ſignificationũ in eis que ſunt poſt. 9

Et ſi nares acute.

Et iſte modus eſt eiꝰ ubi ſit naſus acutus ex eis.

Hec ſignificatio eſt pͥma ſignificationũ malaꝝ q̃s poſuit hippo. ſ. naſus acutus. Oportet aũt vt ponas cõſideratiõez tuam de naſo cuiuſq̧ hominũ per cõparationẽ ſuam ad id ſm ꝙ fuit per naturaꝫ: ſicut dixi. quod eſt: quia naſus aquilinus videtur apud hanc diſpoſitiõez acutior q̃ꝫ fuit: ⁊ ſimiliter etiam ſimus ⁊ alaene. i. qui qũ hẽat eminẽtiam in ſuꝑiori parte eſt cauus ⁊ curuus. Et oportet vt ſis ſeruans diſpoſitiõez naſi per naturaꝫ: nam ſm longitudinẽ eius ab illa diſpoſitiõe naturali pones q̃ꝫtitatem maliciei eius: quod ſignificat ſuper ipſam apud te. Et videtur quidem naſus viſione manifeſta acui in eo cuius corpus macreſcit ꝓpter egritudineꝫ longam: aut redit diſpoſitio eius ad penam vel ꝓpter fameꝫ: ꝓpter laboreꝫ aut caſum fortem: aut ꝓpter cauſam aliam: ⁊ accidit eis ſyncopis: ⁊ ſimiliter inuenimꝰ ipſum fieri in morituris. Neceſſario igitur dicitur in hac ſignificatõe: quia eſt mala accidens infirmitatibus malis quãdo aliquis utitur inquiſitione de illis rebus cõmunibus apud homines: cõiter ſuper quas conueniũt. Inquiſitio autẽ de infirmitate in qua naſus ſit acutus eſt de opere auctoꝝ ratiocinatiõis. qđ eſt: quia apprehẽſio eius non eſt poſſibilis niſi per viam qua apprehẽdunt res occulte ex rebus apparẽtibus tm̃. verũtamẽ oportet vt ꝑſcruteris in primis de ſignificatiõibus quas narrauimus per viam qua apprehẽdũtur res que occultãtur tempore aliquo: qm̃ melius eſt vt ponamus ſermonẽ noſtruꝫ in primis in via ſuper quaꝫ cõueniũt cõiter homĩbus om̃ibus. Melius eſt enim q̃ꝫ ut incipiamꝰ in primis: ⁊ incedamꝰ in ſermone noſtro via qua apprehẽdũtur res occulte ex rebus manifeſtis. 10

Oculi cõcaui: tempora plana: aures frigide ⁊ ↄtracte: ⁊ pulpe eaꝝ inuerſe: frons arida ⁊ tẽſa: ⁊ totius faciei color uiridis: ſeu niger aut pallidus ſiue plumbeus.

Et modus eiuſ eſt ut ſit naſus acutus: oculi ꝓfundi: ⁊ tẽpora plana aures frigide ⁊ ↄtracte: ⁊ pulpe eaꝝ inuerſe: ⁊ cutis que eſt ſuꝑ fronteꝫ dura: tenſa: ⁊ arida: ⁊ color faciei totius uiridis: aut niger.

Omnes iſte ſignificatões apparẽt in facie in egritudinibꝰ chronicis: ⁊ apud laboreꝫ: ⁊ apud ſyncopim: ⁊ ꝓprie in hora mortis. ⁊ ꝓpter illud ſit inueſtigatio de eis: qũ non aſſimilet eis ſm ꝙ ſunt ſani faciles: qm̃ ſignificãt rem malaꝫ. Narrauimꝰ aũt nuper ꝙ de rebus ſuper quas ↄueniũt oẽs eſt: quia om̃e quod eſt cõtrariũ rebus naturalibꝰ vltima ↄtrarietate eſt ſignificatio ſuꝑ perditõeꝫ. ⁊ om̃e qđ eſt ſimile rebus naturalibus ſignificat euaſioneꝫ. ⁊ om̃e illud de quo querit vſq̧ ad hunc finẽ in iſtis rebus nõ eſt ſm viam in qua querit de eo cuius occultatio eſt ſpacio quodã. Oportet aũt vt inquiramus de natura eaꝝ cum ꝑſcrutatõe ſm ſemitam in qua ſignificat ex rebus apparẽtibus ſuꝑ res occultas Dico ergo ꝙ euentus hoꝝ accĩtium erit: aut a cauſa que

liq̄facit mēbra carnoſa corporis ⁊ corrūpit ea: aut a debi
litate caloris naturalis: qui cōſumit᷑: vt nō ſit ei poſſibile
expādi ⁊ ꝑueīre ad extrema corporis: ſed ē in viſceribus
tm̄ pauca caliditas: ⁊ ꝯſeq̄tur illud vt nō currāt ſanguis
⁊ ſpirit⁹ ad extrema corporis: ſic̄ currebāt ante: qū rema
nerēt ſꝫ naturā ſuā. ⁊ pp̄ illud oꝫ vt appareat hec altera-
tio de diſpōe naturali ad diſpōeꝫ egredientē naturā in fa
cie plus ⁊ magis. qḋ eſt: q꞉ qū ſint oſſa: ⁊ hūiditates: ⁊ ca
ro in hoc mēbro adinuicē ꝓpīqua: ⁊ oſſa qm̄ eoꝝ ſubſtā
tia eſt t̄reſtris morent᷑ ſm̄ eoꝝ diſpōeꝫ: ⁊ in hūiditatibus
⁊ carne ſit poſſibil̄ liq̄factio ⁊ reſolutio: ⁊ minuūtur faci-
le ꝓpt̄ paruitateꝫ que ē in eis de ſanguīe ⁊ ſpiritu: vn̄ eſt
nec̄iuꝫ vt ſit apparitio hoꝝ accn̄tiū in facie: ⁊ ipſoꝝ cogni
tio facilior q̄ꝫ ſit in reliq̄s mēbris. qḋ eſt: q꞉ in naſo nō eſt
de carne niſi ſm̄ ipſi⁹ nec̄itatē tm̄: reliquum vō eſt os. qua
ꝓpt̄ oꝫ qn̄ liq̄fit caro q̄ eſt in eo aut minuit᷑ pp̄ q̄ſdaꝫ eua
cuatiōes: vt videat᷑ extrēitas ei⁹ acuta. ⁊ qn̄qꝫ accidit ei il
lud iteꝝ: qn̄ ſupfluit ſup ipm̄ frig⁹: ⁊ hoc accn̄s ei ꝓpe ac-
cidit q̄ morit᷑. qḋ eſt: q꞉ qn̄ frig⁹ partiū carnoſaꝝ ſubſtan
tiā que in ipo eſt īfrigidat: oꝫ vt naſi extrēitas acutior vi
deat᷑ q̄ꝫ ſit. Et hippo. q̄dē nō ſignificauit ꝑ naſuꝫ acutū ni
ſi naſum: cui⁹ extrēitas acuit᷑ qn̄ accidit pp̄ egritudines
acutas. ſꝫ hūc ġ modū videt᷑ extrēitas naſi acuta. Oculi
aūt ꝓfūdātur ab iſtis eiſdē cauſ: ⁊ ſꝫ ſupfluitates hūidi
tatis eoꝝ: ⁊ ipoꝝ lenitatis ſup extrēitatē naſi feſtinat hec
infirmitas ad eos: ⁊ in eis cū illo eſt ſpiritus aīal̄ mlt⁹: ⁊
caliditas mlta: tūc oꝫ qn̄ euacuāt᷑ ⁊ finiūt᷑ vt cōtrahāt᷑: ⁊
ipoꝝ cōtractio eſt eoꝝ ꝓfūdatio. Et ſimil̄r etiā duo tēpo
ra ſe hn̄t: naꝫ ipa applanātur: qm̄ in eis tm̄ ſunt ex oībus
partibus capitis lacerti. ſ. duo lacerti q̄ noīant᷑ lacerti tē
poꝝ. reliq̄ aūt capitis ſunt p̄uata carne oīo. Aures aūt in
frigidant᷑: qm̄ ſūt ex genere cartillaginū: in q̄b⁹ nō eſt ca
ro: niſi pauci ſanguīs. ⁊ pp̄ hoc inueīm⁹ frigus ꝓpare ad
eas valde: ⁊ cā in illo eſt p̄paratio eaꝝ. ⁊ q꞉ ipe diſpoſite
ſūt ad recipiēdū hāc cāꝫ ex natura ſua: ⁊ nō eſt poſſibile
vt ſit cā in v̄ſatōe pulpaꝝ auriū: niſi lenitas ſubſtātie eaꝝ
⁊ ꝙ ipe nō ſunt ſic̄ reliq̄ auriū cartillagines certe recte cū
cute ſubtili. Pulpe igit᷑ auriū liq̄fiūt: ⁊ cōtrahūtur: ⁊ ex-
ſiccant᷑: ⁊ colligūt᷑ a cauſ: quaꝝ p̄miſim⁹ remēorationē.
⁊ qn̄ eis accidit illud: inuerſant᷑ ꝓpe ad poſteriora v̄ſus
originē neruoꝝ: q̄ ꝓducūt ad aures ſenſū. qḋ eſt: q꞉ ꝯtra
ctio ⁊ cōſtrictio cōicat oībus corꝑib⁹ q̄ ſimilant᷑ corrigijs
qn̄ exſiccāt᷑: ⁊ eſt ꝓꝑuꝫ vnicuiqꝫ mēbroꝝ corꝑis: q꞉ inuer
ſat᷑ ⁊ attrahit᷑ v̄ſus mēbruꝫ ex quo ꝓcedūt nerui cuꝫ illo
mēbro cōtinuati. Videm⁹ eiꝫ illud viſiōe manifeſta in di
gitis. qḋ eſt: q꞉ corde intrinſice digitoꝝ qn̄ extēdūtur pp̄
aliq̄ꝫ cāꝝ: vides digitos māīfeſta viſiōe curuari: ⁊ ſi tēdū
tur eoꝝ corde apparētes: vides eos dilatari. ⁊ ꝓpt̄ hanc
ſiccitatē ⁊ collectiōeꝫ videt᷑ etiā cutis: q̄ eſt ſup faciē tota
tenſa. ⁊ plus q̄dē declarat᷑ illud ex ea in frōte: qm̄ ſub cu
te q̄ eſt in frōte eſt expāſa ſubſtātia carnoſa ſubtil̄: ⁊ infir
mitas feſtinat ad illud cui⁹ natura eſt carnoſa vehemen
tius: q̄ꝫ ad illud cui⁹ natura eſt ex natura cutis. Alteratō
aūt coloris deterior eſt: que ē in nigredinē: qm̄ fit a ſup-
fluitate victorie frigoris ſup ſanguineꝫ: ſic̄ id qḋ inueīm⁹
accidere in ipſo qn̄ effundit᷑ extrinſec⁹ a corꝑe: congelat᷑
eiꝫ ⁊ fit nigrū. Cōuerſio aūt coloris ad viriditatē eſt mi-
noris malicie q̄ꝫ alteratio ei⁹ ad nigredinē. Et de cōſuetu
dine q̄dē grecoꝝ eſt vt ſignificēt ꝑ colorē viridē colorē ci
trinū: ⁊ fortaſſe noīant ipm̄ ſic̄ de ꝯſuetudine pluriū eoꝝ
eſt nōīare colorē cauliū ⁊ lactuce. ⁊ ille q̄deꝫ color decli-
uior eſt ad nigredinē q̄ꝫ color citrin⁹. ⁊ ipe eſt q̄ſi initiuꝫ
coloris fuſci: ⁊ coloris nigri. ⁊ euētus huius coloris eſt a
frigore ſicut coloris p̄mi: ⁊ pp̄ id fit facies qua aggregāt᷑
illa accn̄tia oīa que narrauim⁹ ſignificās mortē. ⁊ facies

quidē fit cuꝫ hac diſpōe ſꝫ plurimū in egritudinib⁹ chro
nicis. ꝙ ſi appareāt hec accn̄tia in p̄ncipio egritudinū in
facie ſignificat timorē ꝑditiōis magnū valde: qm̄ cā in il
lo nō eſt tūc niſi malicia egritudīs. qḋ eſt: q꞉ nō eſt mirū
ſi liq̄fiat corp⁹: ⁊ denigrant᷑ ⁊ infrigidētur q̄daꝫ extrema
ei⁹ qn̄ ꝓlōgat᷑ egritudo ei⁹. In p̄ncipio aūt egritudinis:
⁊ ꝓpe acutaꝝ ex eis qū facies videt᷑ cuꝫ hac diſpōe: ſigni
ficat ꝑditionē ꝓculdubio: niſi ſit cā faciēs illud res alia
nō egritudo. Et hippo. quideꝫ on̄dit cās que faciūt illud
preter egritudinē que eſt in eis: que ſūt poſt. In hoc aūt
loco ītellige a me qḋ narro tibi vſqꝫ ad illud qḋ dixi de
eo: cui⁹ remēorationē putat᷑ hippo. dixiſſe. qḋ eſt: quia ſi
cut ex facie cui⁹ eſt hec diſpoſitio in egritudinib⁹ chroni-
cis: nō ſignificatur illud ſm̄ hanc q̄ātitatē timoris: ſimil̄r
nō inueīmus eam ſignificare ſm̄ hāc q̄ātitatē timoris in
regione frigida: ⁊ hora hyemis: ⁊ diſpōe frigida: ex diſpo
ſitōibus aeris: ⁊ etate ſenij. Dixit aūt hippo. vniuerſaliter
in libro aphoriſmoꝝ: Quādo egritudo ꝯueniēs eſt natu
re infirmi: ⁊ etati eius: ⁊ forme eius: ⁊ hore p̄nti: ex horis
anni: tunc timor minor eſt timore egritudinis: qn̄ nō eſt 11
conueniens alicui haꝝ ꝓprietatum.

Q Ue ſi ſic fuerit in p̄ncipio egritudi
nis oportet inq̄ri an uigilie p̄ceſſe
rint: aut uētris ſolutiōes: aut ieiunij la
bores p̄us affuerint: ⁊ ſi aliq̄d horū co
gnoueris p̄ceſſiſſe minus periculoſum
uereberis. ꝙ ſi die ac nocte p̄cedētibus
ꝯequā hoꝝ ſuſtinuerit: nō ml̄tuꝫ ꝑicu
loſuꝫ ſpabis. Si uero nihil hoꝝ cogno
ueris: mortis ſignum ſperabis ⁊ cetera.

Q Uod ſi fuerit facies in principio
egritudinis cū hac diſpoſitōe: ⁊ ſi
fuerit tibi poſſibile adhuc ut ſignifices
cū illo per reliq̄s ſignificatōes: tunc ne
ceſſe eſt tibi ut int̄roges an uigilauerit
homo ille: an lenificatus fuerit uenter
eius lenificatiōe uehemēti: an euenerit
ei aliq̄d ex fame. Nā ſi ſignificat᷑ aliq̄d
ex iſtis tunc neceſſe eſt tibi ut putes de
eo minorē maliciā: ⁊ illud expieris do
nec ſcias an facta ſit facies cum hac diſ
poſitiōe ꝓpt̄ has cauſas in die ⁊ in no
cte. Quod ſi nō ſignificat᷑ aliquid illoꝝ
⁊ non quieuerit in ſpacio qḋ determia
ui ante: tunc oportꝫ ut ſcias ꝙ illa ſunt
ex ſignis mortis.

M Agis interficiēs ex egritudinib⁹: ⁊ magis ꝓcedēs
longior a ſanitate eſt egritudo in q̄ facies hn̄tis
eam in inceptōe ſui aduēt⁹ ſignificat mortē: p̄
ter ꝙ ſit cauſa illi⁹ cā extrīſeca. ⁊ egritudo minoris timo
ris hac egritudine eſt: in qua facies hn̄tis eam eſt cū diſ
poſitiōe hac per cām apparēteꝫ: ſicut vigilie ſupflue: ⁊ ie
iuniū vel fames aut lenitas vētris. qḋ eſt: q꞉ rectificatio
in his cauſ eſt vt nō cadat v̄tus oīo in fine: vel vltimo ab

vna eaꝝ in p̃ncipio egritudinis. verũtñ timoꝛ in ea qñ oꝫ
ſm diſpoſitiões eſt minoꝛ: qñ cã in illa eſt minoꝛatio haꝝ
reꝝ: ꝛ nõ eſt malignitas ꝛ malicia ĩfirmitatis. Et ego ſuꝫ
narrãs breuit̃ ꝛ plane cãm egritudinis coꝛpoꝛis: in quo
eſt facies cũ hac diſpoſitõe in dieb⁹ p̃mis egritudinis. Di
co g̃ ꝙ qñ aggregat̃ vt v̾tus retẽtiua ſit debil̃: ꝛ hũoꝛes
qui ſũt in eo ſint ſubtiles: ꝛ caliditas febꝛis vehemẽs eſt
neceſſe ꝓpter debilitateꝫ virtutis vt euacuet̃ ſemꝑ coꝛp⁹
euacuatiõe occulta: que occl̃tet̃ ſenſui. qꝺ eſt: quia illud
quod currit ex eo non eſt niſi ex hũoꝛib⁹ illis ſubtilibus
ꝛ ꝓpter caliditateꝫ febꝛis inflãmãtur ſemꝑ illi humoꝛes
ſubtiles plus: ꝛ ſubtiliãtur ꝛ cõſumũtur qui ex eis non
ſunt in hoc termino ſubtilitatis. Erit ergo euacuatio hec
hac de cauſa cõtinua ſemꝑ: cui non eſt abſciſio ſicut eua
cuatio aſſidua: que accidit per vomitũ: aut per lenitateꝫ
ventris: aut per ꝓuocationẽ vꝛine aut menſtruoꝝ. verũ-
tamẽ omẽs iſte ſpecies euacuatiõis ſunt ſenſibiles. Diffe
rentia ergo inter eas: ꝛ inter eam euacuationẽ quaꝫ dixi
mus eſt: quia ipſe ſunt ſenſibiles: ſed illa euacuatio eſt in
ſenſibilis ꝓpter ſubtilitateꝫ reꝝ que euacuãtur ex coꝛpo-
re: ꝛ ꝓpter illud non inuẽimus faciem cum hac diſpoſi
tõe in egritudine phlegmatica: neqꝫ in egritudine cuius
cauſa eſt repletio coꝛpoꝛis ex ſanguĩe. veꝝ neceſſaria eſt
ad hoc vt facies fiat huiuſmõi diſpoſitõis priuatio humi
ditatis: que eſt in coꝛpoꝛe. Et oportet vt antecedat euen-
tum egritudinis luboꝛ: aut anguſtia. Humoꝛ eniꝫ qui eſt
ex genere cholere: non aggregat̃ in coꝛpoꝛe niſi ab iſtis
cauſis. Et ſi cõtingat iteꝝ vt regio quã inhabitat infirm⁹
ſit cõplexiõis calide: aut hoꝛa pñs ex hoꝛis anni ſit eſtas:
ꝛ cõplexio aeris continẽtis nos calida ꝛ ſicca: erit caſus
coꝛꝑis in huiuſmõi egritudine faciliꝛ: ꝛ ꝓpꝛie ſi vincẽs
ſuper cõplexionẽ infirmi per naturaꝫ fuerit cholera: ꝛ in
uenimus iteꝝ ex coꝛpoꝛibus coꝛpoꝛa facilis reſolutiõis:
quoꝝ os ſtomachi eſt debile: ꝛ qñ aggregãtur iſta duo
cum eo ꝙ narrauim⁹ eſt caſus in egritudinẽ: in qua faci
es habẽtis eam ſignificat moꝛtẽ facile valde. Cum ergo
ſcit medicus has res: non eſt iuuamẽtuꝫ per eas in ꝓno-
ſticatiõe tñ: imo in inuẽtione medicatiõis: ita vt ponat
intentiõeꝫ ſuam in illo in cõfoꝛtatiõe virtutis cum cibis
conuẽientib⁹ ſtomacho. verũtamẽ ſermo in inuentõe cu
ratiõis eſt exiens ab eo in cuius via ſum⁹. Oportet ergo
vt intẽdat inquirẽdo exq̃ſite de cauſis extrĩſecis: que po
nunt faciem cum hac diſpoſitiõe. Dico ergo ꝙ cauſe faci
entes id eedẽ ſunt quas dixit hippo. ꝛ ſunt fames: vigilie
ꝛ lenitas vẽtris: ꝛ tibi abſolute ineſt vt adiungas eis oĩa
que ſunt eis ſimilia: ſicut euacuatõ ſanguĩs ſuꝑflua: que
ſit ex naribus: aut ex matrice: aut ex venis que ſũt in ano
aut ex vulnerib⁹: aut ex eis que ſunt eis ſimilia: ꝛ ſeq̃tur
illud anguſtia vehemens: a q̃buſcũqꝫ cauſis fuerit. Et di
gnum eſt ꝙ hippo. iam dixit Anguſtiaꝫ: qũ ponat̃ in ſer
mone ſuo: dicẽdo Vigilie. qꝺ eſt: quia vigilie ſunt a cau
ſis multis: ꝛ fiũt etiam ab anguſtia: ergo opoꝛꝫ vt ingre
diat̃ in remẽoꝛatiõe vigiliaꝝ: ꝛ ſimil̃r etiaꝫ in ſuꝑfluitate
ſolutiõis ventris. opoꝛtet etiam vt apud te ingrediat̃ oĩs
euacuatio ſuꝑflua. ꝛ qui iam exercitat⁹ eſt in oꝑe medici
ne exercitio vltimo: ꝛ eſt prudẽs in cognitiõe cuiuſqꝫ reꝝ
que ſunt in ea: declarat̃ ei multũ cauſa efficiens faciẽ: cu
ius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio. Modus aũt ſignificatio
num que ſignificãt eam difficilis eſt: ꝛ ꝓpter illud abſti
nuerũt ſe ml̃ti medicoꝝ a narratõe eius ꝑ ſermõeꝫ: q̃ꝫuis
eaꝫ ſciuerit. Nos aũt narrauim⁹ eũ totũ in libꝛis noſtris
quoꝝ digna ẽ remẽoꝛatio de eo narratiõe quã qñ ſciue
ris ꝛ videris infirmũ in q̃cũqꝫ hoꝛa fuerit illud: poſſibile
erit tibi vt iudices ſuꝑ cãꝫ: q̃ poſuit faciẽ ei⁹ ad hãc diſpo
ſitõeꝫ: ꝛ ꝓpꝛie ſi fueris ſciens regimẽ quo vſus fuit ante

egritudinẽ ſuã: ꝛ cõplexionẽ eius: ꝛ plus illo ml̃tũ ſi iam
fueris exꝑt⁹ pulſuꝫ venaꝝ ei⁹ exꝑimẽto: ꝛ cog̊ueris q̃lita
tem caliditat̃ fe. Cui⁹ exẽplũ eſt: vt ponas ꝙ ſit aliq̃s in
firmoꝝ cã infirmitat̃: cuius ſit laboꝛ p̃cedẽs: ꝛ ieiuniũ: ꝛ
anguſtie: ꝛ ſit illud in hoꝛa eſtatis: ꝛ cõplexio aeris in ea
calida ꝛ ſicca: ſit ẽt vincẽs ſuꝑ coꝛp⁹ ei⁹ ꝑ naturã cholera
ꝛ etaſ ei⁹: etiã etas iuuẽtutis: caliditas febꝛis eius cũ illo
foꝛtis: ꝛ vincẽs ſuꝑ vꝛinã ei⁹ cholera: ꝛ pulſus ei⁹ ſignifi
cet debilitatẽ v̾tutis. Dico q: oꝫ vt ſciat̃ ꝙ egritudo infir
mi ẽ egritudo in qua ſmo noſter eſt: ꝛ ꝙ facies ei⁹ ſit cũ
diſpoſitõe: in qua ſignificat̃ ſuꝑ moꝛtẽ velocẽ: ſi nõ priuſ
nutriat̃ ſm ꝙ oꝫ: ꝛ ponam⁹ egrũ aliũ: in quo nõ inuẽiat̃
aliq̃d eoꝝ q̃ narrauim⁹ nõ antecedẽs in egritudine ſua:
neqꝫ in die p̃mo: neqꝫ ſecũdo: qũqꝫ in die t̃tio fuerit eger
videas faciẽ eius: ſm ꝙ narrauit nũc hippo. dico ꝙ oꝫ vt
ſciat̃ ꝙ facies hui⁹ infirmi facta eſt cũ hac diſpõe a q̃buſ
dã cauſ extrinſecis. qũ g̃ ſciueris illud tũc cogita in teiꝑo
q̃d ſit id qꝺ poſſibile ſit ꝓꝑe illa cã an flux⁹ vẽtris ſuꝑflu
us: an vigilie. qꝺ eſt: q: nõ eſt poſſibile vt fiat facies ieiu-
nãtis cũ hac diſpõe ſubito: p̃ter ꝙ cãe egritudinis faciãt
illud ſic dixi: ꝛ ſit infirm⁹ in natura ſua ſm ꝙ narraui. Et
ſi tu iam vidiſti infirmũ in die q̃ eſt ante hũc dieꝫ: tũc im
poſſibile ẽ vt deletũ ſit a te: ſi ẽ de natura ſui vt accidat ei
flux⁹ vẽtris ſuꝑfluus ex ſeiꝑo. qꝺ eſt: q: ſignificatões q̃ ſi
gnificãt fluxũ vẽtris ſunt mãifeſte. Et ego q̃dem narraui
eas in libꝛo meo de criſi: ꝛ in libꝛo meo de ꝓnoſticatiõe
accepta ex pulſu. Qũqꝫ ſciueris illas ſignificatiões: pote-
ris hoꝛa qua videris ĩfirmuꝫ iudicare ꝙ acciderũt ei vigi
lie ſuꝑfiue. qꝺ eſt: q: videbis ocl̃os ei⁹ exſiccatos: ꝛ non
eſt poſſibile vt ſint ita ꝑꝑ euacuatõeꝫ: ꝛ videbis iteꝝ pal-
pebꝛas ei⁹ cũ difficl̃tate moueri cũ diſpõe: q̃ſi ipe ſint tra
cte ad inferioꝛa nõ fixe: ſic palpebꝛe eius q̃ hẽt ſubet. Et ſi
tu etiã nõ vidiſti infirmũ niſi in illa hoꝛa: ꝛ nõ vidiſti eũ
ante illud: tñ iſte ſignificationes accepte ex pulſu ſignifi-
cãt ẽt ſignificatõeꝫ q̃ꝫdã ſuꝑ illud qꝺ ante fuit. qꝺ eſt: q̃a
ſi illud qꝺ facit illud fuerit cã ſuꝑfluitatis fluxus vẽtris:
tũc remãebit ſuꝑ ĩfirmũ reſiduũ paruũ ſignificãs cãm fa
ciẽtẽ illã euacuatõeꝫ. Et ſi accideret ex vigilijs: imaginat̃
tibi ex pulſu venaꝝ: q̃ſi ſit coꝛda coꝛrigiaꝝ coꝛdata. In eo
aũt cui⁹ facies eſt cũ hac diſpõe ꝑꝑ ieiuniũ tñ: nõ inuẽit̃
aliq̃ haꝝ ſignificationũ: q̃ ſignificãt euacuatõeꝫ: neqꝫ q̃ ſi-
gnificãt vigilias: ꝛ non ſit ꝓnoſticatio in eo niſi ex alijs.
nã cã egritudinis ieiunij ẽ cũ p̃uatõe haꝝ ſignificationuꝫ
ꝓꝑe: nõ ex p̃uatõe ſignificationũ que ſunt ꝓꝑe ieiunio: ꝛ
plus illo ml̃tũ: qñ ꝯſideras ꝑſcrutatõe ꝓꝑe caliditatẽ re
ſoluẽtẽ: ꝛ nõ declarat̃ tibi ꝙ diſpõ febꝛis ſit ita: qñ ſi de
clarat̃ tibi ꝙ diſpõ febꝛis ſit hec diſpõ: tunc ſcias ꝙ hec
toꝛnatilitas faciei nõ accidit niſi ab hac cã: nõ a cã extrin
ſeca. ꝛ oꝫ q̃dẽ vt ꝓlõges moꝛã in tactu eius: ꝛ ponas ma
nũ tuã ſuꝑ ip̃m totũ: nõ ſuꝑ ip̃m locũ qui tãgit̃ tñ: ſꝫ ſuꝑ
locũ qui ẽ ſuꝑioꝛ eo etiã. ꝛ ꝯſidera febꝛẽ manu tua ꝯſide-
ratiõe vehemẽti: an ſit calida tñ: an iam reſoluant̃ etiaꝫ
cũ illo ex ſubſtãtia coꝛꝑis res q̃ ſunt: ſic ſcintille ignis pe
netrãtes in manũ tuaꝫ qua tãgis infirmũ: ꝛ ꝑnẽiũt ꝑuen
tõe mãifeſta ad ꝓfundũ ei⁹. Febꝛiũ eiꝫ q̃ ponũt faciẽ ha
bẽtis eas cũ hac diſpõe: in qua ſignificat̃ moꝛs diſpoſitõ
eſt hec diſpõ. Et narratio haꝝ reꝝ ſic dixi eſt difficil̃. verũ
tamẽ non ſunt ex eis que nõ narrant̃: aut ex eis quoꝝ co
gnitio eſt difficil̃ ei qui iam domit⁹ eſt: ꝛ exercuit ſe in il-
lo. Et mihi quidẽ ml̃totiẽs pñtes fuerũt qũ ꝓceſſi: ꝛ indi
caui eis res iſtas: ſed ip̃i ex additiõe facti ſunt pꝛõpti ſuꝑ
cognitionẽ reꝝ quas didicerũt ex editis libꝛis in ꝓnoſti-
catiõe. qꝺ eſt: quia apud illũ qui vidit ꝛ ꝓceſſit ꝛ indica
uit eas certificatũ eſt: q: eaꝝ appꝛ̃hẽſio eſt poſſibil̃: ꝛ non
heſitat in illo qñ ſit ei difficil̃ appꝛ̃hẽſio illi⁹ rei in p̃ncipio

naȝ inter quoſdã pueroꝝ: quoꝝ vnuſquiſqȝ alteri ſimilis
eſt vltima ſimilitudine: nõ eſt poſſibile diſtiguere ei qui
non videt eos niſi ſemel. de ſuis aũt nõ eſt aliqͣs ſuꝑ quẽ
depeat illud. Per illud aũt qͦ dixi de hoc nõ intẽdi: niſi
admonere iuuenes in hac ſciẽtia: ⁊ ꝓpe qui ex eis nõ vi-
derint infirmos: ⁊ indicaui huiuſmõi res. qͦ eſt: quia nõ
eſt tibi poſſibile vt enũcies: qͦ nõ accidit infirmo niſi an
guſtia tm̃: imo poteris dicere ꝙ vigilie accidunt ei ꝓpter
anguſtiaȝ. Eraſiſtrates eniȝ nõ ſciuit ꝙ filius regis fuerit
Amans: qñ viderit coruos: aut cornices volantes: neqȝ
qñ inuẽit pulſũ illiꝰ adoleſcẽtis ſignificare amorẽ: ſic di
xerũt quidã. ſed ipſe nõ ſignificauit id niſi ſicut ego ſigni
ficaui ſemel. qͦ eſt: quia hora qua poſui manũ meaȝ ſuꝑ
facie infirmi: accidit ei vt trãſiret ante eum mulier ex eis
que erãt in mãſiõe ſua: q̃re diuerſificatus eſt pulſus eius
ſtatim: ⁊ corruptꝰ eſt ordo eius. qũqȝ parũ tẽporis ꝑtran
ſiſſet: ⁊ mulier receſſiſſet quaȝ viderat: rediijt pulſus eius
ad illud qͦ erat per naturã. ſuꝑ illud aũt qͦ diuerſifica-
tur de pulſu ſm hũc modũ: nõ ſignificat res vna cõis. Et
eſt cauſa q̃re agitat̃ anhelitꝰ ⁊ pulſus infirmi. Diſcretio
vͦo huiꝰ cauſe ex q̃ agitat̃ anhelitꝰ ⁊ cognitio eius: opor
tet vt ſit ex iſtis rebꝰ quas audit infirmꝰ: aut quas videt.
qͦ eſt: quia illud qͦ dicit̃ corã infirmo: ⁊ facit accidere
in pulſu eius diuerſitatẽ: nõ eſt illud niſi ꝓpter agitatõeȝ
ex eis que audit. verũtñ ego iam ſcripſi in illo libro ꝓpũȝ
ſed eſt in ꝓnoſticatiõe. In hac aũt hora oportet vt rede-
am ad illud ſuꝑ qͦ fui. Illud ergo in cuius via fui eſt: ꝙ
poſſibile eſt qñ medicꝰ enũciat mltas ex rebꝰ que p̃terie
runt ex rebꝰ que ſunt pñtes infirmo: vt miret̃ de eo. ſ. qñ
narrat huiuſmõi res: quaꝝ p̃miſimꝰ remẽoratiõeȝ. ſ. vigi
lias: ⁊ lenitatẽ nature: ⁊ famẽ. ⁊ fortaſſe difficilis ſit enũ
ciatio ꝙ vna eaꝝ ſinglaris ſit cã egritudinis: ſȝ enũciatio
ꝙ illa ſit vna ex duabꝰ eaꝝ: aut vna ex tribꝰ: ꝓculdubio
eſt poſſibile vt antecedat: ⁊ enũciet de ea ſm veritateȝ: ⁊
illud q̇deȝ eſt qͦ ꝓuocat illũ: quia audit illud vt laudet
ipm dicentẽ: Qũ enũciat illud per illud qͦ enũciat inde
ſm ſemitaȝ interrogatiõis: ⁊ eſt vt medicꝰ dicat infirmo
que eſt cauſa tornatilitatis faciei ſue: an vigilie ſuꝑflue:
an ieiuniũ fuerit cã. Multotiẽs eniȝ ei ſignificat infirmꝰ
per ambas res ſimul: quare ſit admiratio eius de medico
plus: ⁊ fortaſſe ſignificat vnã eaꝝ. ⁊ mirat̃ de eo etiaȝ in-
firmꝰ qñ dicit illud qͦ eſt. Hoc eſt ergo qͦ ſignificat hip
po. per ſmonẽ ſuũ: Oportet enim vt tu inq̄ras an vigila-
uerit homo ille: an lenificatꝰ fuerit vẽter eiꝰ lenitate ve-
hemẽti: an euenerit ei aliq̇d ex fame. Deinde dixit poſt il
lud: Et ſi ſignificauerit aliq̇d ex illis: oportet vt putet̃ de
eo: quia eſt minoris malicie: ⁊ illud ẽ neceſſariũ qñ me-
lius eſt vt ſit virtꝰ infirmi cũ diſpõe in qua nõ cadat ab
vna cauſaꝝ extrĩſecaꝝ. ⁊ malicia egritudinis etiaȝ eſt mi
nor ⁊ facilior: qñ cauſa liq̄factiõis corꝑis ſuꝑflue eſt vna
eaꝝ reꝝ: ⁊ nõ eſt ſm egritudinẽ ⁊ maliciã eius. veꝝ qũ ſit
poſſibile vt ſit cauſa in illo cauſa extrinſeca ledẽs corpꝰ:
⁊ febris liq̄faciẽs ipm eſt necẽ vt ſit exꝑientia illiꝰ: donec
ſciat̃ an facta ſit facies cuȝ hac diſpoſitõe ꝓpter has cau
ſas in die ⁊ nocte q̃s numerat: nam ſi facies ſit facta in
hac diſpoſitõe ex aliq̃ cauſaꝝ extrinſecaꝝ tm̃: ſicut dixi re
ductio eius ad diſpõeȝ naturalẽ erit in die ⁊ nocte. ⁊ ſi fa
cta eſt cum hac diſpõe ꝓpter cãm in corpore: morat̃ ſm
diſpoſitionẽ ſuaȝ illaȝ ⁊ addit̃ malicia eius. Hippo. ergo
inuenit̃ in eo ꝙ dixit: In oibus rebus: recte inuẽiſſe. In
quiramꝰ ergo nũc de intẽtiõe ſermõis hippo. ſ. Si ergo
fuerit facies in p̃ncipio egritudinis cuȝ hac diſpoſitiõe: ⁊
nõ eſt tibi poſſibile adhuc vt ſignifices cum illo per reli-
quas ſignificatiões. qͦ eſt: quia neceſſe eſt ex ſermõe eiꝰ
iſto vt ſit vna duaꝝ reꝝ: aut vt iſte ſignificatões nõ appa
reant in p̃ncipio egritudis: aut vt illud qͦ ſignificãt non
ſit certuȝ. ⁊ ꝓpter illud non eſt poſſibile vt iudicet̃ ex eis
ſuꝑ res in q̇bus dubitat̃. Ego aũt dico ꝙ iſte ſignificatio
nes non apparẽt ſemꝑ: neqȝ ſi apparẽt ſignificãt rem cer
tam. Et ego q̇dem oſtendã ꝙ illud ſit in expoſitiõe mea
de eis: poſtq̃ȝ poſuero ſermonẽ hippo. qui ſequit̃ hunc 12
ſermonem.

ET ſi huiuſmodi egritudo tridua
na fuerit qui preceſſerũt labores
non minus ꝑcũctaberiſ: ⁊ oĩa que ſunt
inquirẽda circa corpus ꝑquirere debes
⁊ etiam circa oculos.

QUod ſi egritudo iã tranſierit tres
dies ⁊ facies fuerit cuȝ hac diſpo
ſitiõe: tunc oportet ut inquiras de illis
rebꝰ q̃s p̃miſi tibi in queſtiõe de eis. ⁊
conſideres reliquas ſignificationes in
corpore ⁊ oculis.

HOc nomẽ. ſ. Principiũ egritudinis: ſignificat ini
tium egritudinis: qum non eſt latitudo aliqua:
⁊ ſignificat iteꝝ initium: qũ eſt latitudo aliqua:
ſed illa eſt parua: ⁊ ſignificat cũ iſtis duobus primũ tem
pus egritudinis ex tẽporibus poſt: qͦ eſt tẽpus augmẽ-
ti: ⁊ poſt augmẽtuȝ ſtatus: ⁊ poſt ſtatum declinatio. In
ſermõe igit̃ hippo. Nuper ſi fuerit facies in p̃ncipio egri
tudinis cum hac diſpoſitiõe: nõ ſignificauit qͦ hoꝝ tẽpo
rum intellexerit. In ſermone aũt ſuo nunc: ſciliȝ ꝙ egri-
tudo iam tranſierit tres dies: ⁊ fuerit facies cũ hac diſpo
ſitiõe: ſignificat ſignificatiõe manifeſta: quia intellexit in
ſermone ſuo premiſſo per p̃ncipiũ egritudinis initiuȝ cui
eſt latitudo. quod eſt: quia ſpacium tẽporis huius initij
extẽditur vſqȝ ad diem tertiũ. Apud hunc ergo terminuȝ
precepit hippo. vt adderet̃ ad ſignificatiões quas dixit:
ſignificatio ex reliquis ſignificatiõibus in quibus dixit:
Et non eſt tibi poſſibile adhuc vt ſignifices cum illo per
reliquas ſignificatões: ⁊ numerauit eas in ſermone ſuo: 13
qui ſequitur hunc ſermonem ⁊ dixit:

ET ſi lumen effugerint: nolenteſ
qȝ lachrymas effuderint: atqȝ fo
ras tanquaȝ in ſuffocato ꝓminuerint:
aut alter altero minor apparuerit: ⁊ al
ba eoꝝ in ſanguinea cõmutata fuerint
⁊ tanquam uene nigroris uel palloris
intus in ſe fuerint: ⁊ lippitudineȝ habe
ant: ⁊ inſtabiles aut tremuli fuerit: aut
extra nimis extiterint: aut intus mul
tuȝ delituerint: ⁊ tota facies horribilis
apparuerit: hec oĩa periculoſa ⁊ mor
talia iudicabis.

NAm ſi oculi effugerint a lumine:
aut lachrymantes inolũtarie fue
rint: aut fuerint torti: aut fuerit unus

coꝝ minoꝛ altero: aut eoꝛum alba ru
buerit: aut fuerint in eis uene fuſce aut
nigre: ⁊ fuerit in eis lippitudo: aut fue
rint agitati: aut inſtabiles: aut tremuli
aut eminẽtes: aut pꝛofundi ualde: aut
fuerit coloꝛ faciei totius mutatus: tũc
opoꝛtet ut putetur de iſtis ſignificatio
nibus omnibus quia ſunt ſignificatio
nes male pernicioſe.

Res cõmunis in oĩbus iſtis accidẽtibꝰ que nar
rauit hippo. eſt: quia ſunt extra naturã. Eoꝝ vͦo
diuerſitas eſt in hoc ꝙ quedã eoꝝ dicuntur eſſe
cõtraria rebus naturalibꝰ valde: ſicut dixit hippo. in eis
que p̃miſſa ſunt: ⁊ ꝓpter illud dicit̃ de eis: Quia oĩa ſũt
ſignificatiões male ꝑiculoſe ſm ſemitã: in qua ſignificat̃
ſup̲ res naturales. q̃dam eiꝫ eoꝝ ſunt plus in illo: ⁊ que
dam eoꝝ minꝰ. Opoꝛtet ergo nũc vt inq̇ramꝰ cãs: a q̇bꝰ
accidũt ſꝫ ſentẽtiã hippo. Dico ergo ꝙ oculi fugiũt a lu
mine ꝓpter debilitatẽ virtutis viſibilis: ⁊ debilitas huiꝰ
virtutis fit in q̇buſdaꝫ hoꝛis ꝓpter debilitatẽ inſtrumẽti
eius: ſicut illud qď accidit in ophtalmia: ⁊ foꝛſan debili
tat̃ p̲reter ꝙ eueniat in inſtrumẽtis nocumẽtũ hoꝛribile
⁊ qñ eſt debilitas eius ꝓpter hanc cãꝫ eſt illud ſignifica
tio qꝛ eſt moꝛtal̃. ⁊ ſimil'r etiã qñ lachꝛymant̃: naꝫ ſi fue
rit ille lachꝛyme ꝓpter ophtalmiã que accidit in eis: aut
ꝓpt̃ materiã que deſcẽdit ad eos ex capite: tũc illud erit
ſm diuerſitatẽ curſus natural': ⁊ nõ ſignificabũt moꝛtem
ꝓculdubio. ſed ſi fuerit ꝓpter debilitatẽ virtutis: ſignifi
cabunt moꝛtẽ ⁊ ꝑnicię. Toꝛtuoſitas vͦo oculoꝝ accidit in
eis a ſpaſmo lacertoꝝ mouẽtiũ eos: ⁊ qñ fuerit hec cauſa
in lacertis mouẽtibꝰ oculos tñ: nõ ſignificabit illud rem
malã: ⁊ qñ fuerit ꝓpter cãm hoꝝ neruoꝝ que veniũt ad
ocl'os ⁊ ad cerebꝛũ: tũc illud erit ſignificatio ꝑniciei in vl
timo. qď eſt: qꝛ lacerti ꝓpinqui cerebꝛo vehemẽtius ſen
tiũt egritudinẽ accidẽteꝫ in eo: ⁊ ante oẽs lacertos. Foꝛ
taſſe eniꝫ accidit hec cauſa in lacertis oculoꝝ: quos dixit
hippo. in hoc ſermõe: ⁊ foꝛtaſſe accidit in lacertis tẽpoꝛũ
in q̇bus locutus fuit hippo. in libꝛo iũcturaꝝ: Et diminu
tio vnius oculoꝝ ab altero cũ diuerſitate curſus natura
lis eſt accidẽs ꝑnicioſuꝫ. qď eſt: quia ſignificat moꝛtẽ vir
tutis regẽtis ocl'os. Rubificatõ aũt alboꝝ ip̃oꝝ: ſicut illa
que accidit in ophtalmia: ⁊ ebꝛijs ſignificat repletiõeꝫ ce
rebꝛi ⁊ meatuũ eius: ⁊ ml'toties apoſtema caliduꝫ: qď ac
cidit in iſtis mẽbꝛis. qď eſt: quia effuſio ſanguinis ad ve
nas que ſunt in ocul': ꝓpt̃ quã vident̃ alba eaꝝ rubea: ⁊
eſt pãniculus ꝯtinẽs partẽ oculi: q̃ noĩat̃ coꝛnea: non fit
niſi ab iſtis duabꝰ cauſ. ſ. repletõe cerebꝛi: aut ab̃ apoſte
mate calido. Et ego q̇dem iam oñdi in libꝛo meo de ana
tomia: ꝙ iſte pãniculus ligat omẽs alios pãniculos qui
ſunt in ocl'o: ⁊ oſtẽdi iteꝝ ꝙ extremitas aſimach. i. nerui
obtici aduẽit huic loco ab ocl'o: cũ eo qď ẽ in eo ꝯ venis.
Et iam oſtendit hippo. oſtẽſiõe mãifeſta quid intellexit
per ſermonẽ ſuũ: Aut rubent alba eoꝝ: illas venas in eis
que ſcripſit poſt illud: naꝫ ipſe dixit: Aut ſi fuerint in eis
vene fuſce: aut nigre. ⁊ hoc q̇dem accidẽs ꝓculdubio eſt
ꝑnicioſuꝫ. qď eſt: quia vene que ſunt in oculiſ apparẽt ru
bee: aut ꝓpter repletionẽ ſicut dixi: aut ꝓpter apoſtema
calidũ in cerebꝛo. Sed fuſcitas ⁊ nigredo accidũt in ocu
lis qñ infrigidantur: ⁊ non infrigidant̃ niſi qñ accidit eis
moꝛs: ⁊ ꝓpter illud iſti coloꝛes ſemp̲ ſignificãt ꝑniciem.
Lipitudo aũt accidit ſicut iam ſciuiſti p̲p̲ cãm in inſtr̃is

que ſunt in oculis: ſicut illud qď accidit in ophtalmia: ⁊
in egritudinibꝰ alijs ex egritudinibꝰ oculi: ⁊ nõ ſignificat
illud timoꝛẽ. ⁊ accidit etiã illud p̲p̲ debilitateꝫ v̾tutis na
tural' regẽtis: qñ nõ põt digerẽ cibũ qui venit ad oculuꝫ.
qď eſt: qꝛ nos oñdimꝰ ꝙ lippitudo ẽ ſup̲fluitas cibi: cuiꝰ
digeſtio ñ rectificat̃. veꝝ nec̃e eſt ne ſit poſſibile in egritu
dinibꝰ ophtalmie vt rectificet̃ digeſtio cibi q̇ vẽit ad ocu
lũ: p̲p̲ ml'titudinẽ hũiditat̃ effuſe ad ocl'os ecõtrario cur
ſus nãlis: ⁊ p̲p̲ egritudinẽ accñteꝫ in inſtr̃o oculi. verũtñ
qñ eſt minutio nutrimẽti ⁊ p̃uatio eiꝰ mãifeſta: ſignifica
tio illiꝰ eſt ſubmerſio ocl'oꝝ: ⁊ tũc iam deſtruit̃ oĩo vt ſit
cã in hͦ ut accidat lippitudo ml'titudo hũiditat̃: ⁊ r̃maẽt
vt ſit cũ illo debilitas v̾tutis tñ. ⁊ nõ ſit illa ꝺbilitas par
ua: ĩmo ml'ta valde: ita vt nõ ſit poſſibile v̾tuti cibũ dige
rere q̇ ꝓuẽit ad oculũ ſm vehemẽtiã paruitatis eiꝰ. Ocu
li aũt agitati ſũt quoꝝ motꝰ ẽ ſp̲. ſignificãt aũt aut maniã
aut tremoꝛẽ lacertoꝝ ocl'os mouẽtiũ. ⁊ iſta duo accñtia
ſiml' qñ accidũt in huiuſmõi egritudine: in q̃ eſt ſmo nr̃:
ſignificãt ꝑnicię. qď ẽ: qꝛ mania qñ eſt euẽtꝰ eius p̲p̲ p̃ua
uatõeꝫ hũiditat̃ eſt mala valde. Tremoꝛ etiã accidit p̲p̲
ſiccitatẽ humoꝝ: q̇ ñ hñt mũdificatiõeꝫ oĩo. ⁊ hippo. q̇dẽ
vitup̲auit ocl'os eminẽtes ⁊ ſubmerſoſ valde. verũtñ ocl'i
eminẽtia qñq; fit in p̃ncipio egritudis: ⁊ ꝓp̃e in eo q̇ vo
mit p̲p̲ cibũ ml'tũ quẽ aſſumpſit: aut vinũ ml'tũ qď bibit.
Pꝛofũdatõ vͦo valde ñ accidit in p̃ncipio egritudis. ⁊ p̲p̲
illď ñ dixit hippo. aliqď hoꝝ duoꝝ in p̃ncipio ſmõis ſui:
qũ dixit naſuꝫ acutũ ⁊ ocl'os ſubmerſos: ⁊ ñ dimiſit dicẽ
ocl'os eminẽtes: in ſmõe ſuo p̃mo: niſi qm̃ ipi ñ videt̃ cũ
hac diſpõe in facie ſignãte moꝛtẽ. qď ẽ: qꝛ ĩpoſſibile ẽ vt
ſint eminẽteſ ocl'i ſil' ⁊ ſubmerſi. valde vͦo ſubmerſos pꝛe
termiſit dicẽ: qm̃ illď nõ accidit in ocul' in p̃ncipio. Et de
hippo. quidã exiſtimãt in hͦ ꝙ dixit: eminẽtia ocl'oꝝ ꝙ ſit
ꝯtꝛiꝰ ei in illo ꝙ ꝓceſſit de ſmõe ſuo. qď eſt: qꝛ qũ añceſſit
⁊ locutꝰ ẽ in facie ſignificãte moꝛtẽ ꝙ naſus eiꝰ ſit acutꝰ
⁊ ocl'i ſubmerſi: voluit vt rediꝛꝫ ⁊ diſcerneꝛꝫ illď: ⁊ nũera
uit illď cũ ſignificatõibꝰ q̃ app̲ẽt poſt diẽ tertiũ. deinde p̃
parat in ſmõe ſuo: Aut fuerint eminẽtes. Et ego exponã
q̇d videt̃ eẽ illď qď intẽdit in hͦ ſmõe ſuo: poſtq̃ꝫ poſue
ro totũ ſmonẽ eiꝰ ſm hũc oꝛdinẽ. ſ. Si egritudo trãſierit
tres dies: ⁊ fuerit facies cũ hac diſpõe: tũc op̲ꝫ vt q̃ras de
rebꝰ q̈s p̃miſi tibi in qõe de eis. ⁊ ꝯſidera reliq̈s ſignifica
tões in toto coꝛp̲e ⁊ in ocl'is. ⁊ ſignificatões q̃ apparẽt in
ocul' ſunt vt fugiãt a lumĩe: aut lachꝛymãt̃: aut toꝛq̃ant̃
aut minoꝛet̃ vnꝰ ab alt̃o: aut videãt̃ alba eoꝝ rubea: aut
ſũt in eis vene nigre ⁊ fuſce: aut app̲eat in eis lippitudo:
aut agitẽt̃: aut ſint eminẽtes: aut ſubmerſi valde: aut co
loꝛ faciei totiꝰ cũ illo ẽt ſit mutatꝰ. Iſte nãq; ſignificatio
nes oẽs ſũt male ⁊ ꝑnicioſe: ⁊ ñ vidi illď niſi ĩ facie q̃ꝫ di
ximꝰ. Scias g̊ qꝛ eſt ſignificatio magna ſup̲ moꝛtẽ. ſm q̊
hãc intẽtõeꝫ vr̃ mihi ꝙ hippo. nũerauit cũ ſignificatõibꝰ
q̈s poſſibile ẽ app̲ere in facie ſignificãte moꝛtẽ eminẽtiã
ocl'oꝝ: q̃ꝫuis ĩpoſſibile ſit vt accidat illď in ea: qm̃ hippo.
nõ intẽdit diſtiguẽ accñtia q̃ accidũt in facie ſignificãte
moꝛtẽ tñ: ſꝫ diſtiguit ẽt ſignificatões ſignificãtes ꝑnicię:
q̃ app̲ẽt in facie. ⁊ p̲p̲ illď dico ꝙ q̃ꝫuis ſit ĩpoſſibile vt ac
cidat ĩ facie ſignificãte moꝛtẽ aliqď hoꝝ accñtiũ q̃ dixit: ⁊
nõ illď tñ: ĩmo plĩma eoꝝ. nõ ẽ ſmo hippo. ꝯdicẽdꝰ: qm̃
intẽtõ eiꝰ ẽ vt loq̈t̃ in oĩbꝰ ſignificatõibꝰ mal'. Et tu q̇deꝫ
recte potes ſcire ꝙ ip̃e r̃cte inuẽit: ſic dixit in ſmõe ſuo. C.
Et ñ ẽ tibi poſſibile adhuc ut ſignifices cũ illo p̲ reliq̈s ſi
gnificatões ſꝫ hũc modũ: ⁊ vnũquodq; hoꝝ accñtiũ q̃ di
xit ſũt vl'r: aut ñ appeãt ĩ p̃nͦ egritudis: aut ſi app̲ẽt nõ ſi
gnificẽt ꝓculdubio ꝑnicię: naꝫ ſi tu ꝯſideres vnũquodq;
hoꝝ p̲ ſe: inuẽies hũc ſmõeꝫ in fine certitudis. Inde ẽ ꝙ
accidit ml'toties vt fugiãt oculi a lumĩe in p̃nͦ egritudis

ꝓpter m̃ltitudinẽ vini: ⁊ etiã ꝓpter vehemẽtiã vomitus ⁊ ſimiliter etiã qñq; accidit vt lachrymẽtur ⁊ torqueantur: ⁊ emineãt aut rubeãt vene que ſunt in eis: ſed mutatio venaꝝ que fit in eis ad fuſcedinem vel ad nigredinẽ: non accidit eis in p̃ncipio egritudinis: neq; ſubmergunt̃ oculi in principio. ſ. ſubmerſiõe vehemẽti: neq; accidit in eis lippitudo: ſed ſunt neceſſarij ad minus tres dies aut quattuor. 14

Oportz etiã uidere quid de oculis in ſomno uideat̃. ſi eniz ſola alba uideãtur ſubcluſis palpebris: nec ſolutio aut per ſe aut per catarticũ preceſſerit: neqz ex conſuetudine hoc euenerit: mortis ſigna timebis.

Oportet autez ut conſideres illud quod apparz de interioribus oculoꝝ in hora ſomni: naz ſi apparet aliq̃d ex albis eoꝝ palpebris ſubcluſis: deinde non fuerit illud a ſolutiõe: aut potu medicine: ⁊ non fuerit in eo de cõſuetudine eius ut dormiãt eius oculi cuz illa diſpoſitione: tunc illud eſt ſignificatio pernicioſa ualde.

Iam expoſuit hippo. ſermonẽ ſuuz. ſ. q̃ꝺ apparet de interioribus oculoꝝ in hora ſomni in ſermõe ſuo. ſ. ſi apparet aliq̃d ex albis eoꝝ palpebris ſubclauſis. ⁊ addit in certitudine huius ſermõis ſermonẽ ſuum ſcilicz: deinde non ſit illud a ſolutiõe: aut a potu medicine ſolutiue. Et oportz quidẽ etiam vt nos ad illud addamus: aut ſimiliter a cauſa alia: cuius virtus ſit hec virtus. Et ego quidẽ ſum aggregans intẽtionẽ huius ſermonis in ſũma vna. Dico ergo ꝙ hoc accidẽs accidit a debilitate virtutis mouẽtis palpebrã: ⁊ eſt interficiẽs ſi non fuerit euentus eius a quibuſdã cauſis extrinſecis: ſed indigent cauſe extrinſece in faciẽdo venire hoc accidẽs vt cõſecute ſint de vehemẽtia virtutis ſue vt ꝓſternãt virtutem ⁊ mollificãt eam: ſicut ſolutio vel diaria: ⁊ potio medicine ſolutiue: ⁊ tediũ: ⁊ anguſtia vehemẽs: ⁊ vigilie: ⁊ priuatio cibi: ⁊ ꝓceſſio ſanguis ſupflui: ⁊ relique euacuationes ptrãſeũtes q̃titatem equalem. Sup illud aũt q̃ꝺ paulo ante dixi: ꝙ hippo. intẽtio eſt vt numeret oẽs egritudines pnicioſas: exceptis illis que in facie apparẽt tantuz: ſignificauit cum expoſitõe in hoc ſermone: vbi dixit: Deinde non fuerit illud a ſolutiõe: aut a potu medicine ſolutiue. q̃ꝺ eſt: quia anteceſſit ⁊ excepit in ſermone ſuo in facie ſignificãte mortez: vbi dixit: Aut lenitur vẽter ei⁹ lenitate vehemẽti. Sermo eiz eius Lenit̃ vẽter eius: cõis eſt ſolutiõi ⁊ fluxui vẽtris: qui fit a medicine ſolutiue potu. verũtamẽ in hoc ſermone quũ incipit inceptiõe ſecũda cuz det̃minatõe accidẽtium pnecãtium addidit vnicuiq; exceptionẽ: que oportet vt excipiat̃ in eo: ergo neceſſario facit illud. 15

Et ſi palpebre inuerſe fuerint: aut liuide ſiue labra ſimiliter fuerint liuida: aut nares diſtorte: his ſignis ſiue ſolis: ſiue cum p̃dictis mortem ꝓximam iudicabis.

Et ſi palpebre inuerſe fuerint: aut fuſce: aut liuide: aut fuerint labia ⁊ naſus cum illa diſpoſitione cum q̃buſdam illoꝝ ſignoꝝ reliquoꝝ: tunc oportet ut ſcias ꝙ infirm⁹ eſt ꝓpiqu⁹ morti.

In pluribus quidem ſcripturis ſm̃ hoc inuẽitur inceptio huius ſermonis ſcripta: ⁊ inuẽitur etiaz in quibuſdã eoꝝ loco inuerſaꝝ ſpaſmate. ⁊ illud quod ſignificat hec dictio. ſ. ſpaſmate eſt cõtractio: ſicut ⁊ illud quod accidit mẽbris illis quibus aduẽit frigus: ⁊ illud quidẽ accidẽs ſignificat mortẽ mẽbroꝝ: aut frigus ipoꝝ ⁊ ſimiliter etiã liuiditas. Inuerſatio aũt palpebraꝝ ſignificat ſpaſmũ: aut mollicieẽ vnius duoꝝ lacertoꝝ q̃ cooperiunt oculos: ⁊ ambe ille egritudines interficiũt infirmuz: q̃n reliqua ſigna ſignificãt ſimile illi⁹. Et ſignificauit ſup hoc hippo. in ſermõe ſuo cuz quibuſdã illoꝝ ſignoꝝ que dixit ꝙ nõ ſufficit ſolũ in ſignificatiõib⁹ ſup mortẽ. 16

Bonum eſt egrũ inuenire iacentez in latere dextro aut ſiniſtro: ⁊ manus ⁊ pedes ⁊ ceruicẽ nõ ut in ſpaſmo diſtenſa: ⁊ totuz corpus in ſua poſitiõe flexibile ⁊ mĩme rigiduz: que habitudo ſanis eſt familiaris ⁊ amica: ⁊ iacere in modum ſani eſt melius.

Et oportet ut inuẽiat medic⁹ infirmũ iacẽtez ſup unum lateꝝ ſuoꝝ ſcilicz dextrũ uel ſiniſtrũ: ⁊ man⁹ eius ⁊ pedes ⁊ ceruicẽ flexibiles parũ: ⁊ corpus eius totum in ſua p̃paratiõe humidum: quoniã plures ſani non iacent in ſomno niſi cum hac diſpoſtiõe. ⁊ laudabilior quidem decubitus eſt qui ſanoꝝ decubitui eſt ſimilis magis.

Sermo iſte eſt ſignificatio ꝙ hippo. determĩauit in iſto ſuo ſermõe: in cuius via ſumus ſigna pnicioſa. q̃ꝺ eſt: quia tu inuenis eum in hoc ſermõe narrare ſigna que apparẽt in toto corpore: ⁊ nõ incepit in illo inceptiõe ſecunda: ſed cõtinuauit illud cum eo q̃ꝺ preceſſit de ſermone ſuo. q̃ꝺ eſt: quia p̃ceſſit: ⁊ dixit in ſermone ſuo In facie: ſignificãte mortẽ: quia oportet vt cõſideres reliquas ſignificatões in corpore toto: ⁊ in oculis. Et numerauit poſt illas reliquas ſignificatiões in corpore vnã cum veſtigio alterius. ſermo aũt eius iſte: Et oportet vt inuẽiat medicus infirmũ in hora qua ingredit̃ ſup eum iacẽtem ſup vnuz duoꝝ lateꝝ eius: non ſup dorſum ipſius: ſicut qui habet mollicieẽ: nõ fit niſi ſignificatio laudabilis: q̃n ſignificat vehemẽtiã virtutis retinẽtis corp⁹ ⁊ figẽtis ipm̃ cum lacertis: ſicut ſignificatio ſup debilitatem virtutis huius eſt vt nõ inueniat̃ infirmo eſſe poſſibile iacere ſup vnum lateꝝ ſuoꝝ. Et hippo. quidẽ inuenit in ſermone ſuo illo rem cõem in eo. ſ. ſermo eius: Quoniaz plures ſani nõ iacẽt in ſõno niſi cum hac diſpõe. ⁊ manifeſtum eſt ꝙ oportet vt inueniat infirmũ medic⁹ iacentem ſm̃ hunc moduz in hora in qua ingreditur ſup eum. oportz eiz vt intelligas illud ab eo q̃uis nõ dixerit illud.

quod eſt: quia nõ abſoluit ſermonẽ ſuũ. ⁊ dixit: Et opoꝛtet vt inueniat infirmũ iacẽtem ſup vnũ duoꝝ ſuoꝝ lateꝝ: ſed addidit ad illud remẽoꝛationeʒ medici. deinde dixit poſt illud: Et opoꝛtet vt ſint manus ⁊ pedes ⁊ ceruix duplicata paꝝ. De ꝯſuetudĩe nãq3 pluriũ ſanoꝝ ẽ vt iaceãt in ſõno cũ hac diſpõe. ⁊ qdẽ cõpꝛehẽdit ꝑ ſmonẽ ſuũ ſcilicʒ: Plures ſani rẽ aliã qua in ꝓnoſticatõe ſit iuuamẽtũ: cõſeruatõe cui⁹ indiges ſꝑ: q̃uis dimittat remẽoꝛatiõeʒ ei⁹ in aliq̃ hoꝛaꝝ. ⁊ eſt: q2 qđ in ei⁹ venis cũ eo ẽ ꝓꝑiũ vnicuiq3 ĩfirmoꝝ ſine alio. Nõ g° oʒ vt ponas ꝯſiderationeʒ tuã ad id cõem. qđ eſt: q2 nõ oʒ qñ vides ĩfirmũ iacẽtẽ in ſõno: ſic de ꝯſuetudine pluriũ ſanoꝝ ẽ: vt laudes decubitũ ei⁹: ⁊ qñ tu vides decubitũ ei⁹ diuerſũ ab illo: nõ oʒ vt tu vitupes ipʒ: q̃uis ſit ſignificatio mala: ĩmo inq̃re ⁊ cõſidera an de ꝯſuetudĩe ĩfirmi cucurrerit vt iaceat in ſõno cũ illa figura: nã ſi fuerit ita nõ erit ſignificatio vitupabil'. Sermonẽ võ ſuũ. ſ. coꝛp⁹ ei⁹ totũ in ꝑparatõe ſua hũidũ poſuit ꝑꝑ coꝛp⁹ extẽſuʒ ſiccũ. qđ eſt: q2 man⁹ ⁊ pedes oʒ vt ſint duplicabiles paꝝ: ⁊ toti⁹ coꝛpis etiã oʒ vt ſit decubit⁹ ſm hũc modũ. ſ. vt ſit figura eius lõginqua ab extremitatib⁹. Figure ãt decubit⁹ trãſeũtis eq̃litatẽ ſũt in qb⁹ eſt totũ coꝛp⁹ tẽſum in vltĩo tẽſiõis: ⁊ ille in qb⁹ man⁹ ⁊ pedes ⁊ os doꝛſi: cui⁹ pars ſũt ſpõdiles colli: ſũt duplicata in fine duplicatõis. Et figure quidẽ decubit⁹ trãſeũtis eq̃litateʒ accidũt: qñ tẽdũtur nerui tẽſiõe vehemẽti: ſicut oñdaʒ in libꝛo meo de motib⁹ lacertoꝝ. Media aũt int̃ has figuras egreſſas ab eq̃litate nõ eſt extẽſa penitus: ⁊ ꝓpter illud noĩauit eam hippo. hũidaʒ: qm̃ de aptitudĩe coꝛpoꝝ hũidoꝝ nõ eſt vt extẽdant̃. 17

Quia non eſt ſignũ laudabile egrũ ſuppino coꝛpoꝛe iacere bꝛachijs rigidis ⁊ pedibus.

Iacere ãt infirmũ ſup ceruicẽ ſuã cũ tẽſiõe manuũ ſuaꝝ ⁊ pedũ ſuoꝝ: ⁊ colli ſui: eſt mioꝛis laudis q̃ʒ illud

Iſte decubit⁹ nõ ꝑeit⁹ laudat̃: ⁊ ꝑꝑ illud nõ oʒ vt dicat̃ ꝙ ẽ mioꝛis laudis. qđ eiʒ oĩo laudabile nõ eſt: nõ eſt neceũ vt dicat̃: q2 ẽ mioꝛis laudis. Et hippo. qdẽ ſignificauit ꝙ iſte decubit⁹ nõ eſt laudabil' oĩo in ſmõe q̃ ſeq̃t̃ hũc ſmonẽ: ⁊ ẽ ſmo ei⁹: ſi euigilauerit ⁊ deſcẽderit in lecto ſuo v̾ſus pedes ſuos: tũc illud eſt deteri⁹. qđ eſt: q2 ſermo in hoc decubitu q2 ẽ deterioꝛ ſignificat ꝙ decubit⁹ q̃ eſt ante eſt malus. Et mihi qdeʒ videt̃ ꝙ iſte ſpẽs decubit⁹ ſũt medie inter laudabilẽ ⁊ vitupabilẽ: q2 v̾tus eaꝝ nõ eſt magna: neq3 in ſignificãda ſanitate: neq3 in ſignificãda moꝛte: ſed aut ſunt medie inter iſtas ſpẽs decubit⁹: aut declinãt ad vnã duaꝝ extremitatũ declinatõe parua: ita vt ſit poſſibile ei q̃ loq̃t̃ in eis ſermone nõ exq̃ſito: vt cõparet eas cũ duab⁹ extremitatib⁹ ſuis: ſicut fecit hippo. in hoc loco in ſermone ſuo. ſ. ꝙ iſte decubit⁹ ẽ mioꝛis laudis q̃ʒ decubit⁹ ꝑm⁹: ⁊ decubitus qui ſeq̃t̃ eũ eſt deterioꝛ eo. Et oʒ vt ſis ſuãs qđ dixi. ⁊ eſt q2 oʒ vt ꝯſideres ne ſit decubit⁹ infirmi ſup collũ ſuũ currẽs in ꝯſuetudine ei⁹: nã ſi fuerit res ita: ⁊ ĩfirm⁹ nõ reſpexerit medicũ ingrediẽtẽ ſuper eũ: tũc nõ erit rectũ vt eſtimet̃ ꝙ ille decubit⁹ ſit meli⁹ inter laudabilẽ ⁊ vitupabilẽ ſed oʒ tũc vt ipm̃ numeres in ſpẽb⁹ decubit⁹ laudabil'. ⁊ ſi nõ fuerit de ꝯſuetudine infirmi decũbere ſm hãc figuram: ⁊ fuerit honoꝛãs medicuʒ qui ingredit̃ ſup eũ vehemẽtis verecũdie ex eo: tũc nõ eſt ſignificatio laudabil': ⁊ plus illo ſi infirm⁹ natura fuerit verecũdus: ⁊ ꝑꝑ h° oʒ vt dicat̃ in hoc decubitu: q2 ẽ medi⁹ int̃ laudabilẽ ⁊ vitupabilẽ in ſeipſo. eius aũt poſtremũ declinat ad duas extremitates ſm naturã infirmi. 18

Et ſi repente ſe a capite lecti ad pedes iactauerit: maluʒ non eſſe dubitabis.

Quod ſi euigilauerit: ⁊ pꝛecipitauerit ſe a loco ſuo uerſus pedes ſuos: illud eſt deterius.

Sicut decubit⁹ ſup lat⁹ ꝯſeq̃tur aliquã oꝑatiõuʒ ſimil'r etiã ⁊ decubit⁹ ſup colluʒ: ſicut iacẽt oẽs. ⁊ ꝓpt̃ illud qñ ꝓijcis cadauer ſup latus ſuũ: cõuertit̃ ꝓculdubio aut ſup faciẽ ſuã: aut ſup collũ. ⁊ ſimiliter ſi figuraueris ipʒ figura in qua tẽdit ad ſuꝑioꝛa: cadit ⁊ deſcẽdit v̾ſus pedes: ⁊ ꝑcipitatur. Neceſſario igit̃ dicit hippo. in hac ſignificatiõe quia eſt mala. qđ eſt: q2 ſignificat moꝛtẽ virtutis: que tolerat coꝛpus. 19

Et ſi pedes nudos: ⁊ tepidos inueneris: ⁊ inoꝛdinate cuʒ laboꝛe ceruicem atq3 pedes iactauerit: peſſimum eſt: ⁊ anguſtie ſignum.

Quod ſi inueniat̃ cuʒ illo: ⁊ pedes eius ſint diſcopti: ⁊ non ſint calidi valde: ⁊ iactat pedes ſuos ⁊ ceruicẽ ſuam cum diſpoſitõe diuerſitatis ⁊ agitationis: tunc illud malum eſt ꝓpterea: quia ſignificat anguſtiam.

Quam rectius eſt illud quo det̃miauit hippo. ſermonẽ ſuuʒ in additõe ſua. ſ. Et nõ ſint calidi valde. qđ eſt: q2 infirm⁹ cogit̃ in febꝛib⁹ acutis valde diſcoopire pedes ſuos: qm̃ accẽdũtur cũ acceſſiõe reliquoꝝ mẽbꝛoꝝ. Qũ ergo nõ eſt diſpoſitõ febꝛis hec diſpoſitio: ⁊ inueĩs infirmuʒ detegere pedes ſuos: tũc illud eſt ſignificatio ſup moleſtationẽ infirmi: ⁊ ꝙ hẽt anguſtiaʒ. ⁊ ſi inueĩs eũ etiã figurare man⁹ ſuas cũ ceruice ſua ⁊ pedib⁹ ſuis fede: ſicut dixit hippo. in eis que ꝑmiſſa ſũt. ſ. vt videas iſta mẽbꝛa ꝓiecta cũ diſpõe agitatõis ⁊ diuerſitatis: tũc ſcim⁹ ꝙ illud eſt ſignificatio mala. qđ eſt: q2 ſignificat anguſtiã: ſicut dixit hippo. Et hoc nomen anguſtia ſcilicʒ ſignificat ꝙ infirm⁹ cũ oĩb⁹ ſuis figuris ledit̃: qb⁹ decũbit ⁊ ꝑmutat̃ ſemꝑ de figura ad figurã. Et qñ inuenis infirmũ iacẽtẽ: ſicut dixi: ⁊ videris eũ mutare ſemꝑ figurã in qua iacet: ⁊ man⁹ eius ⁊ pedes ipſius iactari cum diſpoſitiõe diuerſitatis ⁊ agitatiõis: ⁊ ſitus ceruicis eius ſuꝑ puluinar ineq̃lis: tũc ſcias ꝙ hẽt anguſtiã: aut ꝓpter cãm quã inuenis in oꝛe ſtomachi: aut ꝓpt̃ debilitatẽ virtutis ſue. Poſtq̃ʒ aũt cognoueris etiã in illo volũtatẽ infirmi: cõſidera ne ſit ex mollib⁹ per naturã: qui terrẽtur ex omĩ cã q̃ accidit eis: q̃uis ſit parua valde ⁊ debil'. 20

Et ſi eger iacuerit deiecta ceruice ⁊ aperto oꝛe.

Et ex ſignificatiõibus moꝛtis eſt ꝙ doꝛmiat infirmus oꝛe aperto ipſius ſemper.

Quod doꝛmiat ĩfirm⁹ oꝛe apto ſuo ſꝑ: qñ nõ accidit illđ ab extrĩſeca cã ſicut ex ſolutõe: aut medicina ſolutiua: aut re alia cui⁹ v̾t⁹ ſit h° v̾tus: tũc illđ

eſt ex debilitate ṽtutis mouētis lacertos qui apiūt os: ⁊
claudūt ipm ſicut dixi ante in lacertis qui mouēt palpe-
bras. Tertioꝛ ꝗdeʒ ſcripturaꝝ ꝗbus ſcribit̃ iſte ſermo eſt
hec ſcriptura: ⁊ ſm hoc inuēimꝰ eum ſcriptū in ꝗbuſdaʒ
ſcripturis antiquis: ⁊ inuēimus euʒ ſcriptuʒ ſm diuerſita
tem eius qͦ ſcripſimus eum: ſicut illud qͦ inuēitur ſcri-
ptū in deſcriptiōe Diaſcoꝛidis: ſm hūc modū: Et ex ſigni
ficatiōibꝰ malignis vel prauis eſt: vt ſit infirmꝰ oꝛe aper-
to: ⁊ vt doꝛmiat ſemꝑ. In hoc aūt ſermōe ſunt due ſigni
ficatiōes: quaꝝ vna ē oꝛis aptio: ⁊ altera aſſiduitas ſōni.
At hippo. quidē iam oñdit in hac ſignificatiōe ſecunda:
quia eſt mala: ꝗuis non ſit os cū ea diſpoſitōe apertum
in libro aphoꝛiſmoꝝ: vbi dixit: Sōnus ⁊ vigilie qñ vnū-
quodqʒ hoꝝ ꝑtrāſit ꝗtitatē equalem: tūc illud eſt malū.
⁊ melius ꝗdem eſt vt ſimus cōtenti per illud qͦ non vo
luerit narrando os aptum niſi cum ſōno. nos enim non
inuēimus illud accidere ſm plurimū niſi apud ſōnum. ⁊
ſi inueneris iterū apire os ſuum ꝑter ſōnum: tūc ſcias ꝙ
illa ſignificatio ſuꝑ malā diſpōeʒ magna eſt. 21

ET r̃iecta ceruice pedibuſqʒ toꝛtiſ.
ET ut pedes eius ipo iacente ſuper
ceruicē ſuam ſint duplicati dupli
catione uehementi ⁊ retoꝛti.

INuenit̃ in ꝗbuſdā ſcripturl loco Duplicati du
plicatōe vehemēti: ſeparati ſeparatōe vehemēti
Et iſte ꝗdeʒ decubitꝰ eſt malus: ꝙ ſignificat ꝑmi
xtionē ratōis infirmi. qͦ eſt: quia tu non inuenis aliquē
cuius cōſuetudo cucurrerit vt iaceat in ſōno cum hac fi-
gura. ⁊ ſi tu ſcripſeris hunc ſermonē ſm ꝙ ſcripſimꝰ eum
ſcilicʒ duplicati duplicatiōe vehemēti: tunc illud iteꝝ eſt
decubitus malus: qm̃ eſt extraneus: qm̃ foꝛſitan non in-
uenitur aliquis hoꝝ hoc efficere. 22

AT ſi ſuper uentreʒ pꝛeter ſolituʒ
iacuerit: malum eſt ⁊ alienatiōeʒ
ſignificat: ſiue doloꝛem uentris.

SOmnus aūt infirmi ſuꝑ uentrem
ſuū pꝛeter ꝙ iam curreret ꝯſuetu
do eius in ſanitate ipius ut doꝛmirʒ ſu
per uentrē ſuū: tūc illud eſt ſignificatio
mala. qͦ eſt: qa ſignificat ꝑmixtionē ra
tiōis: aut doloꝛē in partibus uētris.

INuēimꝰ aūt hippo. feciſſe remēoꝛatiōeʒ in omī
bus iſtis ſermōibus ſemꝑ cū diſcretiōe: cuʒ qua
opoꝛtet diſcernere eos vt diſtiguat per illud in-
ter illud in quo currit ꝯſuetudo ifirmi: ⁊ inter illud quo
nō currit eius ꝯſuetudo. qͦ eſt: quia doꝛmire ſuꝑ ventrē
pꝛeter ꝙ cucurrerit ꝯſuetudo cum eo ſignificat aut ꝑmi-
xtionē ratiōis: ſicut decubitus qui eſt ante iſtum: aut do
loꝛē qui eſt in partibus vētris. qͦ eſt: qꝛ tu inuēis mltos
ex eis qui habēt doloꝛē: in vētre ſuo eligere apud ſōnuʒ
hanc figuram. 23

ET ſi in augmēto egritudinis repē
te ſurgēſ ſteterit: malū in omī acu
ta egritudie: ⁊ peſſimū ē in ꝑiplemonia

ET infirmi ſaltus ad ſedēdū in ho
ra ſtatus egritudis ſue eſt malus
ualde in omībus egritudinibꝰ acutis: ⁊
deterioꝛ eſt qui fit in periplonicis.

QUi habet ꝑiplemoniā: ſentit in pectoꝛe ſuo ⁊ in
pulmōe ſuo cōſtrictionē vehementē qñ doꝛmit
ſuꝑ ceruicē ſuaʒ: ⁊ qñ ſedet anhelitꝰ eius eſt me-
lioꝛ. qͦ eſt: quia partes pectoꝛis que ſūt in anterioꝛi par-
te eius cadūt ſuꝑ doꝛſum qñ doꝛmit ſuꝑ ceruiceʒ: quare
accidit inde vt ꝯſtringat̃ pulmo: ergo nō ingredit̃ ad ipʒ
ex aere ꝗtitas: qua fiat ſufficiētia in euētatōe coꝛdis. In
reliꝗs aūt egritudinibꝰ ſeſſio infirmi eſt mala in hoꝛa ſta
tus: ergo opoꝛtet vt cōſideres illud in cōſideratiōe vehe
mēti. Hippo. enim nō excepit in ſermōe ſuo: ſignificatio
mala valde in vanuʒ. qͦ eſt: quia egritudo facit accidere
in hac hoꝛa ꝓpꝛie quietē ⁊ trāquillitateʒ ꝓpter vehemē
tiam ſui laboꝛis. ⁊ ſi intēdit aliꝗs mouere ipm in hac ira
ſcit̃ inde: ⁊ fit ſupeꝛ euʒ prauus. Qū ergo accidit cōtrariū
illius ita vt infirmus ſaliat ad ſedēdū in hoꝛa ſtatus egri
tudinis ſue: tunc opoꝛtet vt ſcias ꝙ illud eſt ſignificatio
mala ſuꝑ difficultatē anhelitus eius: aut ſuper anguſtiā 24
aut ſuper permixtionem rationis.

STrendere dētibꝰ in febꝛibꝰ ꝑter ſo
lituʒ: neqʒ a puero: moꝛtē uel ma
niam ſignificat. qͦ ſi frendeat cum inſa
nia: moꝛs ſequitur uicina.

STridoꝛ aūt dentiū in febꝛe eius:
cui nō fuerit ꝯſuetudo illa a pueri
cia ſua: eſt ſignificatō manie ⁊ moꝛtis.
Opoꝛtet ergo ut antecedas: ⁊ iudices
illud: qͦ timet̃ ſuꝑ infirmuʒ de utriſqʒ
rebus ſimul. Naʒ ſi facit illud qͦ facit
inde iaʒ rōe eius ꝑmixta: tūc illud ſigni
ficat ꝙ eius ꝑnicies iam apꝛopinquat.

STridor dentiū accidit quando mouētur lacerti:
qui ſunt in tēpoꝛibus ⁊ mādibuliſ motu ſpaſmi
Ex hominibus enim accidit illud ꝓpter cauſam
que accidit in lacertis tm̃: aut in ꝑncipio generātiōis coꝛ
poꝛis: aut in fine eius ꝓpt̃ aliquā cauſaꝝ. ⁊ ex eis eſt cui
accidit illud: qū oꝛigini ventoꝝ accidit nocumētuʒ: ex quo
poſſibile eſt accidere neruis qui ex eo oꝛiūtur ſpaſmum.
Et opoꝛtet ꝗdem vt ſcias ꝙ in creatiōe cuiuſqʒ mēbꝛoꝝ
in vnoquoqʒ coꝛpoꝝ eſt ꝓꝑetas que eſt ꝓpꝛia ei ⁊ ñ alijs
⁊ iaʒ narraui illud in libꝛiſ alijs ſmōe amplo vltimo. In
hoc aūt libꝛo ſufficit mihi vt enūciem illud cū ſūma vna:
⁊ rogo gētes vt hanc ſūmā ſeruēt ⁊ mēoꝛie cōmendēt in
omibus hoꝛis: ⁊ nō mirent̃ ex hoc ſi euenerit oꝛigini ner
uoꝝ nocumētū in hoꝛis diuerſ in coꝛpoꝛibus multis: vt
accidat inde tremoꝛ ⁊ ſpaſmus in diuerſis lacertis: nam
ſicut vides cōpoſitionē quoꝛūdam coꝛpoꝝ cōpoſitioneʒ
bonam: ⁊ quoꝛūdam coꝛpoꝝ cōpoſitiōeʒ malā ab initio
generatōis eoꝝ: ita vt quedā eoꝝ ſint velocis curſus: ⁊ ſu
per quedaʒ eoꝝ ſit erectio difficilis. ⁊ ſimiliter inuenis ea
diuerſificari in debilitate ⁊ foꝛtitudine in reliꝗs mēbꝛis
ſimiliter etiā inuenis ad quoꝛūdam hominū pedes ꝓpe
rare nocumētū ex ꝗlibet cauſa. ⁊ ꝗbuſdā eoꝝ accidit illud
in volis manuū: ⁊ ꝗbuſdā in oclo: aut in capite: aut in ali
quo mēbꝛoꝝ reliquoꝛū ſm cōpoſitiōeʒ cuiuſqʒ coꝛpoꝛa
pꝛincipio ſue generatiōis. Non eſt ergo mirum ſi ſint la
certi mouentes oculum debiles in quibuſdam coꝛpoꝛi-
bus: ⁊ in quibuſdam eoꝛum lacerti mouentes mandibu
las: ita vt accidat per illud iſtis vt ſtrideant dentes

eoꝝ in hoꝛis omibus ex qualibet parua cã: q̃ accidit eis: ⁊ accidit illis vt moueãt ocl'os ſuos motu freq̃nti. quod eſt: qꝛ ſtridoꝛ dẽtiũ ꝑ naturã eſt cõſilis cauſe q̃ accidit in oculo ⁊ lacert] ſuis a ṗncipio creature: qm̃ nõ ẽ poſſibile hñti hãc cãm vt figat ictu ocl'i: ſȝ moueꝶ ſꝑ motu tremuloſo. Spaſm⁹ aũt accidẽs in lacert] mãdibulaꝝ in febꝛe ꝓpẽ nocumẽtũ qđ ingrediꝶ ſuꝑ cerebꝛũ eſt ſil'is cãe q̃ accidit in lacert] ocl'i: in q̃ dixit hippo. in eis q̃ ſũt ṗmiſſa: ꝙ ocl'i ſũt in ea agitati. qđ eſt: qꝛ receptio nocumẽti accñtis in cerebꝛo ꝓꝑat in q̇buſdã coꝛꝑibus ad lacertos mẽti ⁊ timpoꝝ: ⁊ ad lacertos q̃ ſũt in mãdibul'. Neĉio igiꝶ dixit hippo. ꝙ h̃ accñs ſignificat maniã ⁊ moꝛtẽ: ⁊ ſermo eius mania ẽ eq̃lis ſermõi ſuo: ac ſi diceret: ratiõis vehemens ꝑmixtio. In ſignificatõe aũt moꝛtis cã eſt nocumẽtũ ingrediẽs ſuꝑ cerebꝛũ: verũtamẽ ex eo de quo q̃rit ẽ ſermo ei⁹ ꝙ h̃ accñs ſignificat maniã: deinde ſermo ei⁹ poſt illud. ſ. ſi faceret illud qđ facit inde rõe ei⁹ iam ꝑmixta: tũc illud ſignificat ꝙ eius moꝛs ꝓpinq̃t iam. Manifeſtũ eſt igiꝶ ꝙ ſi ſtridoꝛ dẽtiũ ſignificat maniã: nõ ſolũ tũc nõ eſt poſſibile vt q̇eſcat qñ accidit mania: imo opoꝛtet vt vehemẽs fiat ⁊ foꝛtl': ⁊ h̃ eſt qđ mihi videꝶ: qꝛ eſt intẽtio hui⁹ ſermõis: quẽ dixit hippo. ꝙ ſtridoꝛ dentiũ accidẽs in eo: de cui⁹ ꝯſuetudĩe nõ eſt a ṗncipio ſui eſſe: eſt ſignificatio manie: q̃ accidit in eis que ſũt poſt. ⁊ ſi inuẽis cũ infirmo duo accñtia ſimul'. ſ. maniã: ⁊ ſtridoꝛẽ dentiũ: tunc ſcias ꝙ ei moꝛs apꝛopinq̃t valde. Per ſermonẽ igiꝶ ſuũ pꝛimuȝ non voluit niſi qñ tu vides infirmi dẽtes ſtridere: ṗter ꝙ ei⁹ ratio ſit iaȝ ꝑmixta: tũc ſcias ſcia abſoluta ꝙ illud eſt ſignificatio manie ⁊ moꝛtiſ. Per ſermonẽ ſuũ ſecũdũ voluit hãc intẽtiõeȝ quã dicit: Qñ vides iſirmi ꝑmixte rõis dẽtes ſtridere: tũc ſcias ꝙ ei⁹ moꝛs iaȝ apꝛopinq̃t valde: ⁊ illud ſignificat ſmo ei⁹. ſ. illud ſignificat valde qđ eſt: qꝛ ei⁹ moꝛs iam apꝛopinq̃t: qm̃ ipſe enũciat in ſmõe ſuo in ṗncipio vel ṗmo ꝙ illud accñs ſignificat moꝛtẽ: ⁊ addidit cũ illo ſmõe valde: ⁊ dixit Illđ ẽ ſignificatio ꝙ ei⁹ moꝛs iã apꝛopĩq̃t: volẽs ꝙ ñ tardaꝶ: ſȝ feſtĩat valde. 25

Si in egro coꝛpoꝛe fuerit antrax aut carbũcul⁹: ſiue ṗceſſerit: ſiue egritudini ſuꝑuenerit: opus eſt attẽdere. Q. ſi exſiccat⁹ fuerit: ⁊ coloꝛẽ uiridẽ uel citrinũ uel liuidũ ṗtulerit: moꝛteȝ dicit pꝛoximam.

Et qñ fuerit in coꝛpoꝛe infirmi ulcuſ: aut antecedẽs egritudinẽ ſuã aut eueiẽs in hoꝛa egritudinis ſue: tũc opoꝛtet ut cõſideres iṗm. qđ eſt: qa qñ infirmi eſſe ꝯuertiꝶ ad ꝑniciẽ: tũc ulcuſ illud fit ante moꝛtẽ eius ſiccũ: aut cum liuiditate: ſiue uiriditate.

Siccitas ãt vlcer] erit ꝑꝑ debilitatẽ v̇tut] q̃ coꝛp⁹ nutrit. color v̇o ei⁹ nõ eſt vn⁹ in hoĩb⁹ oĩb⁹: ſȝ diuerſificaꝶ ſȝ diuerſitatẽ coꝛpoꝝ in hũoꝛib⁹: quorũ vnuſquiſq; vincit in eis: ⁊ ſm q̃titatẽ nocum̃ti accñt] in vnoquoq; eoꝝ. qđ ẽ: qꝛ vincẽs in coꝛꝑe qñ eſt hũoꝛ q̇ eſt ex genere choleꝛe: ẽ coloꝛ citrin⁹: ⁊ qñ vicẽs eſt hũoꝛ melãcholic⁹: aut eſt coloꝛ viridis: aut liuidus. ſȝ ſmo ei⁹ in h̃ loco: viridis: nõ ẽ coloꝛ citrin⁹: ſȝ coloꝛ q̇ ĩtelligiꝶ ex hoc noĩe. dixit. n. in eis q̃ ṗmiſſa ſũt ꝙ coloꝛ viridis q̃ñq; diciꝶ de citrino: q̃ñq; diciꝶ de coloꝛe ȝĩnario vel ȝiniar. i. coloꝛe heruginoſo. ⁊ ꝑꝑ illud noĩant q̇dã coloꝛẽ ſulfur] coloꝛẽ viridẽ. Nocumẽtũ v̇o accidẽs in coꝛꝑe qñ eſt magnũ facit eneĩre caloꝛẽ liuidũ: qm̃ h̃ coloꝛ ẽ ꝓpinqu⁹ coloꝛi nigro. ⁊ qñ eſt paruũ: facit accidẽ coloꝛẽ citrinũ: aut viridẽ. ⁊ ꝑꝑ illud ſcripſerũt q̇dã alij hũc ſermõeȝ ſm hãc ſil'itudinẽ: nã vlcus illud fit ante moꝛtẽ ei⁹ ſiccũ cũ citrinitate. ⁊ ſcripſerũt iṗm q̇dã alij ſm hũc modũ: nã vlc⁹ fit ante eius moꝛtem ſiccum cum viriditate. 26

Manuũ nobilitatis ſigna ſic ꝑnotabis: in febꝛe acuta: in ꝑiplemonia ⁊ in phꝛeneſi nõ uera: ⁊ in capitis doloꝛe: ſi manus ad faciẽ tulerit tanquã q̇libet poſiturus: uel q̃ſi collectur⁹ aliquid hac illac queſierit: uel de ueſtibus q̃ſi pilos euulſerit: uel q̃ſi feſtucaſ de pariete decerpſerit: peſſimũ eſt ⁊ moꝛtale.

De eſſe aũt motus manuũ hoc eſt qđ te ſcire opoꝛtȝ ꝙ iṗe in febꝛib⁹ acutis ⁊ periplemonia ⁊ in phꝛeneſi ⁊ in doloꝛe capitis qñ ſunt mote uerſus faciẽ: quaſi ueneꝶ cũ eis aliq̇d: aut colligat ſurculos: aut euellat cũ eis de pannis uillos: aut auferat cuȝ eis de parie aliquid: tunc totum illud eſt malum ⁊ moꝛtale.

Motus manuũ. ſ. eaꝝ opatio quã in h̃ ſmõe dixit: accidit ex imaginatiõe ſil'i ei qđ imaginaꝶ ille in cui⁹ ocl'is aqua cõgregaꝶ: ⁊ eſtĩmat ꝙ res q̃s videt inter hũiditatẽ grandineã ⁊ tunicã coꝛneaȝ: q̃ cooꝑit pupillã ſũt defoꝛis: qm̃ cõſueuit in hoꝛa ſanitatis ſue videre res in aere coꝛã ocul' ſuis. ſil'e etiã huic inuẽim⁹ his accidere: quos dixit hippo. in fe. acutis: ⁊ periplemonia: ⁊ in phꝛeneſi: ⁊ doloꝛe capitis. qđ eſt: qꝛ eſtimãt ipſi videre res defoꝛis: ⁊ ipſe nõ ſunt niſi intra ocl'os ipoꝝ. Iam eniȝ oñdim⁹ ꝙ lumẽ viſibile lucidũ eſt ſil'e humiditati ſubtili clare ſimili valde albugini oui: qua fit iuuauẽtũ in cuſtodia oculi a nocumẽtis: q̃ accidũt in eo ꝑ ſe. ⁊ quia hoc lumen viſibile penetrat ex pupilla oculi etiã ad aerẽ extrinſecũ: cuȝ quo cõtinuaꝶ lumẽ viſibile in hac hũiditate. Et oñdi etiã in ſermõe meo de viſu ꝙ aer lucidus cum quo cõtinuaꝶ: hoc lumẽ viſibile ſtat loco inſtrumẽti natural' cui⁹ v̇tus eſt ſil'is v̇tuti nerui in coꝛꝑe: ⁊ illud ẽ in tractatu meo. 13° libꝛi mei de demõſtratiõe: ⁊ in tractatu. vij. libꝛi noſtri in ſentẽtijs ⁊ ſũmis hippo. ⁊ Platonis. Et fui locut⁹ in illo etiã ſermonẽ longũ in tractatu. x. libꝛi mei de iuuam̃to mẽbꝛoꝝ. ⁊ ſicut ſenſus cerebꝛi quo ſentit doloꝛẽ accñtem in digitis v̇bi grã ſit mediatiõe nerui inter ea: ſic etiã ei⁹ ſenſus quo ſentit res viſibiles: q̃ ſũt defoꝛis vel extra: ſit aere mediãte: qñ eſt longitudo illaꝝ reꝝ ab eo lõgitudo eq̃lis. Aqua g̃ que aggregaꝶ in ocl'o ſtat in hac hũiditate effuſa ĩter hãc hũiditatẽ grandineã ⁊ inter pupillã de q̃ dixi: qꝛ ſimil' eſt albugini oui. Reꝝ ãt ꝑꝑ q̃s imaginantur pluribus eoꝝ quibus accidit faſtidium res ſimiles reb⁹ que accidũt ei in ocl'is cui⁹ aggregaꝶ aqua: euẽtus etiaȝ eſt in hac hũiditate. quod eſt: quia locus in quo occurrit lumẽ viſibile humiditati groſſe aut nigre: que ꝓhibet iṗm penetrare exteri⁹ eſt in quo imaginaꝶ

exteri⁹: ſm naturã illi⁹ hũiditatis ſtãtis in facie illius lu
minis viſibilis. fortaſſe enĩ eſt qȯ videt corã ocl'o ſil'e ca
pillo: aut filis: aut villis veſtimẽtoꝝ. ⁊ fortaſſe eſtimat ho
mo ꝙ volat corã ocul' ſuis ſil'e cimicib⁹: aut muſcis par
uis. ⁊ fortaſſe eſt qȯ videt ſimile lenti: aut grano milij ni
gri. Simile ergo huic accidit in febrib⁹ acutis: ⁊ periple
monia: qñ eleuant̃ ad caput vapores ex hũiditatibus q̃
ſunt in corpe: ⁊ turbãt hũiditatẽ clarã: que eſt in pupilla
qȯ eſt: q꞉ infirmi imaginãt̃ tũc res illas q̃s ṕdixim⁹. In
dolore v̉o capitis vehemẽti ⁊ phreneſi: qm̃ caput plenũ
eſt hũiditatib⁹ qñ ꝑuenit aliq̃d illoꝝ hũoꝝ ad oculũ: eſt
cauſa euẽtus illoꝝ accñtiũ: quoꝝ ṕceſſit remẽoratio. ⁊ ñ
deriuant neq꞉ determinãt oẽs medici noĩa que dicũt in
hñtibus phreneſim. ſ. collectionẽ feſtucaꝝ: ⁊ euulſionẽ
villoꝝ: niſi ex hoc antecedẽte. qȯ eſt: q꞉ mlti eoꝝ q̃b⁹ acci
dit hec imaginatio: narrauerũt eam nobis in hora euen
tus eius: ⁊ in fine ip̃ius. Genera aũt eius ſunt duo. qȯ eſt
quia ex hominibus eſt: in quo ipſius ꝑmiſcet̃ ratio ex illis
rebus q̃s imaginat̃: ⁊ eſt eius v̉tus qua ipſe expit̃ res ſa
na: ⁊ ex eis eſt cuius ratio eſt fixa fortis: ⁊ v̉tuti eius qua
ipſe expit̃ res accidit iam quoddã nocumẽtũ: q̃re inuẽi
mus eum ꝓpter illud fixũ patientẽ ad reſiſtẽdũ infirmi
tati accidẽti: ⁊ eſt vincẽs eam: ⁊ q̃dam eoꝝ ĩtelligit illud
qȯ accidit ei. Et nos q̃dem fecim⁹ ſtare illũ q̃ erat ita ſuꝑ
imaginatiõẽ: que ꝓuocauit eum ad hoc vt moueret ma
nus ſuas: ſicut dixit hippo. ⁊ dixit ꝙ ipſe eſtimabat ꝙ in
pãnis ſuis eẽnt villi: aut in radicib⁹ ꝑietis: q̃s videbat pa
leaſ: ⁊ mltotiẽs dixit: q̃a eſtimabat ꝙ ſuꝑ lectũ eius eẽnt
feſtuce: ⁊ ꝙ volarẽt corã ocul' ſuis genera animaliũ par
uoꝝ: ⁊ ꝙ ipſe conabat̃ venari ea: q̃re mouebat man⁹ vt
caꝑet ea. Res v̉o q̃s eſtimabat eẽ in pãnis ⁊ pariete cona
bat̃ colligere. Neceſſario igit̃ fiunt egritudines q̃bus ac
cidũt illa accñtia egritudĩes male: q꞉ in febre acuta: ⁊ pe
riplemonia: ⁊ dolore capitis nõ fiũt iſta accñtia: niſi ꝓpt̃
magnitudinẽ eaꝝ. In phreneſi v̉o ꝓpter nobilitatẽ mẽ
bri cui accidit nocumẽtũ ex infirmitate. qȯ eſt: quia phre
neſis eſt ꝑnicioſa in oĩ genere ſuo. Infirmi aũt ꝑnicies
ex febribus ⁊ periplemonia ⁊ dolore capitis nõ eſt niſi ꝓ
pter magnitudinẽ eaꝝ: aut incenſionẽ. 27

Spiritus ſi frequens ſit ſignificat dolorem ⁊ ſucceſſionẽ in his que ſunt ſuꝑ diaphragma. Q. ſi magnus ⁊ cũ intermiſſione: ſignificat alienationẽ. Et ſi idẽ per os ⁊ nares frigidus exie rit: mortale eſt.

Spiritus aũt qñ eſt frequẽs ſigni ficat dolorẽ: aut incẽſionẽ caloris in hiſ: que ſunt ſuꝑ diaphragma locis. Et qñ eſt magn⁹: deinde eſt int̃ ſpaciũ longũ: ſignificat ꝑmixtionẽ ratõis. Et quando egredit̃ ex naribus ⁊ ore frigi dus: eſt pernicioſus ualde.

Iam expoſui ſermonẽ hũc expoſitiõe cõpleta in
tractatu ſecũdo libri mei de malicia anhelit⁹: ⁊
ſil'r ego ſuũ narrãs in hac hora pl'imũ eius qȯ di
xi illic. Dico ergo ꝙ hippo. intellexit per ſermonẽ ſuũ in
hoc loco Spiritus: anhelitũ. Dico g̃ ꝙ anhelit⁹ frequẽs
fortaſſe ſignificat dolorẽ: ⁊ fortaſſis ſignificat ĩflãmatio
nem in mẽbris que ſunt in pectore: ⁊ ſunt cor ⁊ pulmo:
quoꝝ loc⁹ eſt ſuper diaphragma. Et ego q̃dẽ iã oſtẽdi
ꝙ anhelit⁹ in hora doloris eſt paruus: freq̃ns: ſed apud
inflãmatiões eſt magn⁹ freq̃ns. Anhelit⁹ aũt aliũ ſeq̃t̃
⁊ eſt ille qui eſt inter ſpaciũ longũ: ſi fuerit magn⁹ ſigni
ficat ꝑmixtionẽ: ⁊ ſi fuerit paruus ſignificat extictõẽ ca
liditatis ĩnate. Vẽ hippo. ſignificauit hãc cãm in ſermo
ne ſuo. ſ. Et qñ egredit̃ ex narib⁹ ⁊ ore exĩs frigidus: tũc
eſt ꝑnicioſus valde. Et ego q̃dem iam oſtẽdi in tractatu
ſecũdo libri mei de malicia anhelitus: ꝙ hippo. nõ dixit
in libro ꝓnoſticatiõis: niſi has ſpecies tm̃ ex ſpecieb⁹ ma
licie anhelit⁹: qm̃ ſermo eiuſ nõ eſt niſi in egritudinibus
acutis. In libro aũt ſuo qui nominat̃ epidimie: dixit ſpe
cies alias ex ſpecieb⁹ malicie anhelit⁹: que ſunt ṕter has 28
ſpecies anhelitus.

Spiritus uero bonus cognoſcitur ex ordine ſuo ꝓprio: ⁊ habet cui dentẽ ſalutis oſtẽſionẽ in acuta egritu dine: que cũ febre eſt: cuius terminus eſt in quadraginta diebus.

De eſſe autẽ bonitatis anhelitus oportet te ſcire ꝙ cũ eo eſt uirtus magna in ſignificationibus ſalutis in omĩbus egritudinibus acutis que ſũt cũ febre: ⁊ in q̃bus uenit criſis in qua draginta diebus.

Hippo. noĩauit anhelitũ naturalẽ bõitatẽ anheli
tus: ⁊ ſignificat illud qȯ in corde: pectore: ⁊ pul
mone: ⁊ diaphragmate nõ eſt cauſa doloroſa. ⁊
mẽbra etiã que cõtinuant̃ cũ iſtis mẽbris: qñ in eis eſt
apoſtema calidũ: aut cã doloroſa dolẽt apud motũ eoꝝ
in anhelitu ſine iſtis mẽbris: ⁊ ſũt ſtomach⁹: ſplen: ⁊ epar.
Qum g̃ nõ eſt in aliquo iſtoꝝ mẽbroꝝ egritudo: aut ſuꝑ
flua caliditas: ita ꝙ eſtimẽ infirm⁹ ꝙ corp⁹ eius adurat̃:
neq꞉ cooꝑiat ip̃m frigus: ita vt nõ ſecuret̃ caliditas ĩnata
q̃n extinguat̃: tũc neſcio magnificat̃ ⁊ ſignificat̃ ſpecies
in egritudinib⁹ acutis: ꝙ eger ſaluabit̃ ⁊ ſubleuabit̃ ex
egritudĩe ſua: qm̃ timor nõ accidit in egritudinib⁹ acutis
niſi aut ꝓpt̃ magnitudinẽ egritudinis ⁊ febris: aut ꝓpt̃
ap̃a qȯ aprop̃at̃ noĩe inflãmati: ⁊ appellãt̃ nomĩe ꝓpo
inflãmatio. qȯ eſt: q꞉ in chronicis egritudinib⁹: ⁊ ſi nõ ac
cidat aliq̃ȯ hoꝝ accñtiũ: verũtñ cautela ⁊ timor accidũt
in eis: qm̃ nõ fit ſecuritas ſuꝑ v̉tutẽ: q̃n timeat ⁊ cadat ſm̃
lõgitudinẽ ſpacij. ⁊ ꝑꝑ illud dimiſit hippo. rmẽorare eas
in hoc libro: ſed poſuit iudiciũ ſuũ in eo in acutis egritu
dinib⁹ tm̃. Et q꞉ genera egritudinũ acutaꝝ ſũt duo: quoꝝ
vnũ eſt egritudinũ q̃ dicũt̃ acute ſmõe abſoluto: ⁊ ſecũ
dũ egritudinũ que dicũt̃ tropice: ſignificauit hippo. in
ſermõe ſuo. ſ. Egritudĩes acute. ſ. q̃ ſunt cũ febre: ⁊ i q̃bus
venit criſ in. xl. dieb⁹. Hec duo genera ſil' d̉clarauit ergo
hippo. in ſmõe ſuo. ſ. cũ febre: differẽtiã ĩter iſtas egritu
dines: ⁊ inter ſpaſmũ ⁊ ſcotomiã: ⁊ colicam paſſionẽ: ⁊
egritudines reliq̃s acutas: cũ q̃b⁹ nõ eſt febris: ⁊ in ſmo
ne ſuo. ſ. ⁊ euẽit criſis in eis in. xl. dieb⁹: q꞉ oportet vt nu
merent̃ cũ egritudinib⁹ acutis: q̃ dicũt̃ acute ſmõe abſo
luto egritudines que dicũtur tropice. Et euẽtus quidẽ
haꝝ egritudinũ eſt qñ infirmat̃ homo in ṕncipio egritu
dinis ſue egritudine acuta: deinde aduẽit ei criſis in die
q̃rtadecima: aut ante ipſum: ⁊ non ſoluitur per eam egri
tudo eius ſolutõe cõpleta: q̃re remanẽt ex ea reliq̃e q̃ ex
tẽdunt̃ vſq꞉ ad dies. xl. quod eſt: q꞉ euẽtus criſiũ que nõ

ſunt cum cõplemẽto ſui: nõ eſt in his egritudinibus tm̃: ſed accidit etiaȝ in multis egritudinũ chronicaꝝ: ⁊ ꝓprie in arefactiõe ⁊ febre q̈rtana: ⁊ in aggregatõe ſaniei in pectore ⁊ ptiſi. Uerũtamẽ hippo. dimiſit iteꝝ dicẽ has egritudines in ſermone ſuo iſto. quod eſt: quia dixit ꝙ bonitas anhelitus eſt ſignificatio laudabil' valde in egritudinibus que dicũtur acute ſermone abſoluto: ⁊ cuȝ eis eſt febris: ⁊ ſũt egritudines que extẽdunt' vſqȝ ad dies quadraginta: ⁊ ſunt que nominãtur tropice. In reliq̄s auteȝ egritudinib⁹ acutis: cũ quibus non eſt febris: ⁊ ſunt egritudines chronice nõ dicit illud. Colligit' ergo ex hoc ſermone: ꝙ ſunt genera ſpacij tẽporis eoꝝ tria: quoꝝ vnum eſt egritudinũ acutaꝝ: in quibus venit criſis in .xiiij. dieb⁹ Et ſecũdum eſt egritudinũ que ſunt ꝓpe iſtas .ſ. egritudines chronice. Et gen⁹ tertiũ egritudinũ eſt: que ſunt medie inter has duas egritudineſ: ⁊ ſunt ille in q̄bus ſtatus dieꝝ criſis ſunt .lx. dies. ⁊ non dixit ſermonẽ hunc: niſi ad confitẽdum illud quod apparet viſibil'r in curatiõe egritudinũ: ⁊ qui expit' illud: ⁊ inquirit de eo in medicaminibus egroꝝ: ⁊ ſcit ꝙ res in eo eſt: ſicut narraui. Qui aũt dicit ꝙ hippo. voluit per ſermonẽ ſuum ꝙ in egritudinib⁹ acutis venit criſis in q̈ttuordeciȝ diebus numeratõe dieꝝ criſis in eis non ſcit illud: qd̾ oportet eum ſcire: nec intelligit etiam hippo. dictiõeȝ. quod eſt: quia ſi per ſermoneȝ ſuũ: ꝙ in egritudinibus acutis venit criſis in q̈ttuordeciȝ diebus non dixit niſi vt enũciaret ⁊ numeraret numeruȝ dieꝝ criſis quis eſt tunc ſermo eius: et venit criſis in eis in .lx. diebus: in eis non ſignificat niſi numeꝝ dieꝝ criſis. Qui ergo voluit hanc ſniaȝ .ſ. ꝙ dies in q̄bus uenit criſis vſqȝ ad dies .xl. ſunt .xiiij. dies. Dicit etiam ꝙ dies in quibus venit criſis in iſtis egritudinibus quas dixi in hoc ſermone: ſunt quadraginta dies. 29

Sudor bon⁹ ⁊ laudabil' eſt in om̄i acuta egritudie: qui in cretica die fit: ⁊ egrũ liberat. Eſt aũt bon⁹ qui fit in toto corpore: ⁊ eger ex eo ſuauior ⁊ ⁊ fortior efficit'. Qui uero nihil hoꝝ fecerit: is eſt inutil'. Frigidus aũt malus peior ſi in ceruice ⁊ in capite ſolo: qui quidẽ in acuta febre ſignificat morteȝ: cum lenta uero prolixitatem ſignificat egritudinis.

De ſudore aũt qui melior ẽ in om̄ibus egritudinibuſ acutis ẽ qui fit in aliquo dieꝝ criſis: ⁊ euadit per ipſuȝ ille cui⁹ eſt a febre euaſione integra. Et laudat' etiã qui ex eo ẽ in corpore toto: ⁊ fit infirmus per ipſum ad tolerandã egritudinẽ ſuam facilior. qui aũt ſudor nihil eoꝝ que diximus facit: non fit iuuamẽtũ per ipſuȝ. Deterior aũt ſudor eſt qui eſt frigidus: poſtea qui eſt in capite ⁊ ceruice tm̃. Iſte eniȝ ſudor qum̄ eſt cum febre acuta ſignificat mortẽ: ⁊ quãdo ẽ cum febre leniore ⁊ quietiore ſignificat longitudinẽ egritudinis.

In ſermone quidẽ in meliore ſudore qui eſt: duas narrauit hippo. ex ſignificatiõib⁹ eius: ⁊ dimiſit remẽorari ſignificatiõeȝ tertiã: qm̄ eius euẽt⁹ ſeq̄t' neceſſario. quod eſt: quia ſudoris qui fit in aliquo dieꝝ criſis: ⁊ euadit per ip̄m infirmus: ꝑfecte fit euentus per ipſum ꝓculdubio in toto corpore. In ſermõe ſuo in ſudore laudabili: qui nõ eſt in ſũmo bõitatis dixit: quia accidit in corpore toto: ⁊ alleuiat ex ĩfirmitate: ⁊ dimiſit rememorari de dieb⁹ criſis: qm̄ illud iteꝝ ſeq̄tur neceſſario ſudorem laudabileȝ. quod eſt: quia ſudoris qui fit in toto corpore: ⁊ alleuiat ex egritudine: euẽtus fit ꝓculdubio in aliquo dieꝝ criſis. Et hec eſt ſpecies alia ex ſpeciebus ſudoris: ⁊ eius malicia eſt parua. ⁊ eſt ille in quo dixit .ſ. Sudor autẽ qui nihil illoꝝ facit: non cõfert. Innuit ergo hippo. per ſermõeȝ ſuũ in illo: ꝙ ſudor qui fit in toto corpore eſt ille quo infirm⁹ ꝑuenit ad hoc vt facilius toleret egritudinẽ ſuã. ⁊ ille q̄dẽ ſudor eſt ſm duos modos. qd̾ eſt: quia aut facit accidere hec duo iuuamĩta que dixim⁹: aut vnuȝ eoꝝ. ⁊ q̄ ex eis vtriſqȝ ẽ minoris malicie eſt: q2 facit accidere hec duo iuuamẽta. Et hic quidẽ ſudor iteꝝ diuidit' in duas diuiſiões: quaꝝ vna ẽ que facit accidere iuuamĩtuȝ p̄mũ: ⁊ ſecũda facit accidere iuuamẽtũ ſecũdũ. ⁊ melior q̄dem eoꝝ vtroꝝũqȝ eſt ſudor: quo fit infirm⁹ facili⁹ tolerãs egritudineȝ ſuam: q̄uis nõ fiat in corpe toto. Ille v̄o qui nõ facit accidere illud: ſȝ addit in prauitate egritudinis: eſt deterior vtroꝝũqȝ: q̄uis fiat in corpe toto: ⁊ oẽs iſte ſpecies ſudoris ſũt calide. ⁊ ꝓpter illud nõ dixit hippo. in aliq̈ eaꝝ: q2 eſt calida: qm̄ de cõſuetudine eius eſt vt dimittat dicẽ res que ꝯſeq̄ũt' neceſſario: ⁊ que intelligũt' ex ꝯ̄trijs ſuis. Et hippo. q̄deȝ poſuit ꝓpe oẽs iſtas ſpecies ſudorẽ frigidũ. loq̄tur ergo hac dictõe: Et deterior ſudor q̄dẽ etiã eſt qui ẽ frigidus. ⁊ dicit iteꝝ de ſudore qui fit in capite ⁊ ceruice: q̄a ẽ malus. qd̾ eſt: q̄a iſte due ſpecies ſudoris indicãt ſyncopiȝ. ⁊ ſi ſudor eſt frigidus: ⁊ eſt in capite ⁊ ceruice tm̃: tunc eſt deterior oĩbus ſpecieb⁹ ſudoris. qd̾ eſt: q̄a nõ indicat euẽtũ ſyncopis: ſed q̄a iam euenerit. ⁊ pone diſcretionẽ tuã illius ex prauitate febris: naȝ ſi fuerit acuta: tũc mors ꝓculdubio accidet ab vnaquaqȝ haꝝ duaꝝ ſpecieꝝ ſudoris .ſ. frigidi: q̄uis ſit in toto corpe: ⁊ illius qui fit in capite ⁊ ceruice: q̄uis ſit calidus. ⁊ ſi febris fuerit q̄eta ⁊ trãquilla: poſſibile ẽ in q̄buſdã horis vt poſſit v̄tus digerere hũores in lõgitudine tẽporis: qm̄ nõ antecedit ⁊ timet ex vehementia febris. In dieb⁹ ãt criſis nõ dixit aliq̄d in ſermõe ſuo in ſpecieb⁹ ſudoris: q̄s dixim⁹ in fine eius: q̄uis iaȝ dixerit illud in p̄ncipio ſermõis ſui in oratiõe de melioribus ſpeciebus ſudoris. ⁊ nõ facit illud: niſi qm̄ de ſniã ei⁹ eſt vt narret dies criſis ei⁹ in ſermone ꝓprio. ⁊ ip̄e dixit iam illud in hoc ſermõe: qm̄ vna v̄tutũ eaꝝ eſt: vt verificet eẽ criſis: ſi eſt ad ſanitatẽ: vel ſi eſt ad morteȝ. Et oportet vt ſcias ꝙ finẽ huius ſermõis ſcripſit mihi Diaſcorides ſm hũc modũ: Et deterior q̄dẽ ex ſudore eſt: qui eſt frigidus ⁊ eſt in capite ⁊ ceruice tm̃: qm̄ iſte due ſp̄es ex ſpecieb⁹ ſudoris ſignificãt aut mortẽ: aut lõgitudinẽ egritudinis Et manifeſtũ eſt ꝙ hec ſcriptura eſt breuior q̄ȝ ſcriptura quã ſcripſim⁹ in eis: q̄ ſunt p̄miſſa. ſed qd̾ intelligit' ex ea eſt illud idem qd̾ intelligit ex illa. ⁊ nõ eſt neceſſariũ expoſitori: niſi vt addat ei qd̾ inuenitur additũ in ſcriptura p̄ma .ſ. Sermo eius: qm̄ ſudor q̄ eſt frigidus cũ febre acuta: ſignificat mortẽ. ⁊ qm̄ eſt cum febre leniori ⁊ quietiori indicat lõgitudinẽ egritudinis. Et inueniũtur in q̄buſdã ſcripturis ſcrſpti ſucceſſiõe huius ſermõis ſermões alij in ſudore. ⁊ bene fecerũt illi qui eicerũt eos ſm ꝙ ipſi non ſũt hippo. ſicͭ Archamides: ⁊ Diaſcorides: ⁊ alij m̄lti. 30

IN hypocõdriis ſi ſine dolore fuerint: ſi molles: ſi bene compoſite: hinc ⁊ inde bonũ erit. Si uero feruẽtes aut dolẽtes: uel quodã ſpaſmo diſtẽte: aut int̃ ſe diſſiľes: in his ꝯſiderãdũ eſt.

EIus uero que ẽ ſub hypocõdrijs melior diſpoſitionuz eſt ut ſit ſaluum a dolore: lene: equale: a latere dextro: ⁊ ſiniſtro. Quod uero inflãmatũ eſt: aut doloroſum: aut tenſum: aut latus eius dextruz eſt diuerſum a latere eius ſiniſtro: tunc totũ illud oportet ut caueatur.

SI vero vult aliquis narrare meliorẽ diſpoſitõez eius: que eſt ſub hipocõdrijs: breuius ⁊ cõpẽdioſius dicat: Sub hipocõdrijs melior diſpoſitionũ eius eſt diſpoſitio: in qua ſimilat̃ valde diſpoſitiõi naturali. Hippo. aũt qum voluit narrare ſignificatiões particulares: que ſignificãt ſuper illud: incepit in ꝑmis: ⁊ narrauit res que nõ ſunt inuẽte in eo: ⁊ ſunt quas nominãt noui medici priuationẽ accñtiuz. Due aũt ſignificationes quas diximus poſt illud: ſunt accepte ex accidẽtibus annexis huic loco: nam ſermo eius eſt: ꝙ melior diſpoſitionum eius que eſt ſub hypocõdrijs eſt: vt ſit ſaluũ a dolore eius: qꝺ dixit in rebꝰ que accidũt. Sermo aũt eius Lene equale: ex rebus que inueniũtur ei. verũtamẽ leuitas eius non ſignificat̃ niſi ex diſpoſitiõe eius: ⁊ ipſiꝰ ordine ſub manu qñ cõpreſſeris ſuper ipſum. qꝺ eſt: quia illud cui aduẽit cõtrariũ huius diſpoſitiõis eſt illud qꝺ expellit manũ: quãdo cõprimit ſuper ipſuz expulſiõe vehemẽti: ⁊ eſt durius. Equalitas aũt eius nõ eſt in hac qualitate tñ: quoniã poſſibile eſt vt ſit equale totum: ſm hunc modum. verũtamẽ pars eius dolet: ⁊ pars eius non dolet: ⁊ pars eius eſt calida: ⁊ pars eius eſt frigida: ⁊ pars eius eſt eleuata: ⁊ pars eius eſt depreſſa. Et ꝓpter illud poſuit hippo. ꝓpe illud cuius diſpoſitio eſt ex hoc loco melior diſpoſitionũ ſignificationẽ eius qꝺ non eſt equale. ⁊ dixit: Sed quãdo ẽ inflãmatũ: aut doloroſũ: aut eſt latus eius dextrũ: diuerſuz a ſiniſtro: tunc oĩa illa vt caueant̃ oportet. ⁊ ſmo eius: Qꝺ vo eſt inflãmatũ vadit ſuper totum hunc locum. ⁊ manifeſtũ eſt ꝙ hoc nomen ſignificat aduſtionẽ ⁊ incenſionẽ. ⁊ ſimiľr etiã ſermo eius eſt doloroſuz: trãſit ſuper oẽm locuz hunc. Et ſermo eius ſimiľr: aut tenſum: non intẽdit itez: niſi ad totuz hunc locum. Per ſermonẽ vo ſuum: quãdo fuerit latus eius dextrũ: diuerſuz a latere eius ſiniſtro: vult diuerſuz in equatate ſua: aut in caliditate ⁊ frigiditate: aut in dolore ⁊ q̇ete eius: aut in extenuatõe ⁊ groſſitie eius: aut in mollifactiõe eius ⁊ tenſione. Fortaſſe enim accidet in hoc loco qui eſt ſub hypocõdrijs tenſio: preter ꝙ ſit in eo apoſtema: qꝺ nominat̃ inflãmans: aut ꝓpter ſiccitatẽ vehemẽtem: que accidit mẽbris: que ſunt in hoc loco: vel in eo ⁊ in panniculo tegente coſtas ⁊ in diaphragmate: aut propter apoſtema calidũ: qꝺ accidit mẽbris que ſunt in hoc loco: aut ꝓpter apoſtema qꝺ nominat̃ inflãmans: ⁊ eſt apoſtema cum quo eſt dolor. 31

SI enim in aliqua eaꝝ pulſus fuerit: anguſtiam uel alienationez ſignificat.

QUod ſi fuerit in hoc loco etiã qui eſt ſub hypocõdrijs pulſatio ſignificat agitatõez: aut ꝑmixtionẽ ratiõis:

INuenit̃ in quibuſdã ſcripturis ſcriptũ loco pulſationis ſaltus: ⁊ nos non dubitamus qñ ſaltus accidat a vento inflatiuo: ſꝫ in pluribꝰ ſcripturis inuenit̃ ſcriptũ Pulſatio. Et pulſatio accidit aut ab apoſtematibꝰ calidis magnis: que accidũt in viſceribus: aut a pulſu vene magne extenſe ſuper dorſum quaz ſentit infirmus: ſicut dixit hippo. in libro ſuo: qui nominat̃ epidimie: Ille cuiꝰ vena que eſt in aſſeid. i. curuatura brachij ſiue poplitis pulſat: eſt maniacꝰ. ſ. acute ire. Manifeſtuz eſt igit̃ qꝺ hippo. ſignificauit per ſermonẽ ſuũ in hoc loco pulſat: pulſum venaꝝ pulſatiliũ: quãdo eſt vehemẽs ⁊ fortis: qui ſentitur preter ꝙ ponat̃ manus ſuper eum: ⁊ ſentit fortaſſe euz infirmus ſolus: ⁊ fortaſſe manifeſtatur alteri etiaz. Quodcũqꝫ hoꝝ accñtiuz accidat infirmo: eſt ſignificatõ illaudabiľ. qꝺ eſt: quia vena pulſatilis magna: eſt vnum de mẽbris nobilibus. ſimiliter etiaz ſtomachus: ⁊ epar: ⁊ diaphragma. Et quãdo videris in loco q̃ eſt ſub hypocõdrijs pulſationẽ aut ſaltum: tunc ſcias ꝙ vnuz illoꝝ mẽbroꝝ eſt infirmũ: quoniã diaphragma qñ accidit illud: in eo facit accidere ꝑmixtionẽ ratõis facile ⁊ facit accidere illud etiaz os ſtomachi: non minus q̃ faciat accidere ipſum diaphragma: quãdo in ipſo eſt apoſtema calidum magnũ. In reliquis aũt mẽbris que ſunt in vẽtre: quãdo accidit in eis aliqua egritudinũ quas diximus: ſequitur illud timor. ⁊ ꝓpter illud dixit hippo. ⁊ bene ꝓceſſit in ſermone ſuo: ꝙ hoc accidẽs ſignificat agitationẽ: aut ꝑmixtionẽ ratiõis. agitatiõez quidẽ: quoniã ſequit̃ oĩes infirmitates que ſunt in eis. Timor: vt timeant medici: nedũ infirmi. Permixtionẽ vero ratiõis: ꝓpt diaphragma ⁊ os ſtomachi. Et oportet vt inq̇ras de lacertis: qui ſunt ſuper ventrẽ: quoniã non oportꝫ neceſſario vt accidat ꝑmixtio ratiõis ⁊ timor: quãdo accidit pulſatio in eis: aut ſaltus: ⁊ ꝓpter illud oportꝫ vt intelligat̃ ab hippo. ex ſermone ſuo. ꝙ ſi fuerit in illo loco eodem: qui eſt ſub hypocõdrijs pulſatio: quia vult per ſermõeꝫ ſuum in illo eodem loco: vt ſignificet pulſationẽ aut ſaltum qui ſit in mẽbris: que ſunt poſt hunc lacertũ: aut retro os ſtomachi. 32

OCuli tñ ſunt intuendi in hac egritudine: ꝙ ſi uelociter mobiles apparuerint: maniam ſignificat.

SEd oportet ut ꝯſideres oc̃los habentiũ hanc infirmitatẽ. naz ſi uideris oculos moueri motu frequenti: tunc timebis habenti eam maniam.

QUm preceſſit hippoc. ⁊ dixit in hoc accidẽte: q̃ ſignificat agitationẽ aut maniam: narrat in hoc ſermõe quãdo accidit mania: aut qñ ꝓuenit agitatio tñ. ⁊ diſcretio illius eſt ex motu oculoꝝ. De motu enim eoꝝ oportet te exquiſite ꝑſcrutari: nõ in hoc accidẽte tñ: ſed in reliquis accidẽtibus remanẽtibus etiam: de quibus eſtimat̃: ꝙ ſeq̇tur ea ꝑmixtio ratiõis. qꝺ eſt: quia motus oc̃loꝝ qui non eſt motus frequẽs: ſignificat hoc accidens. ſ. ꝑmixtionẽ ratõis. Et non dixit hippo. ꝑmixtionem ratiõis in hoc ſermone abſolute: ſed dixit: Tunc timet̃ habenti eam de mania: qui voluit ſignificari: ꝙ ſequitur hoc accñs qꝺ narrauit hippo. permixtio ratiõis vehemẽs. Et mihi q̇dez videt̃ ꝙ iaz oñſuz ẽ: ꝙ motꝰ ocloꝝ qui

ē motus frequēs: verificat opinionē de euētu ꝑmixtiōis rōnis ex ſermone meo in eis: que ſunt ꝓmiſſa: qm̄ lacerti oculoꝝ ſunt digniores membroꝝ que ſentiūt egritudinē accidētē in cerebro: ⁊ egritudo quidē accidit in cerebro ꝑ cōitatē ⁊ cōtinuitatē diaphragmatiſ ⁊ oris ſtomachi in egritudine accñte in eis: ſicut iterū aduenit ei dolor ꝑ cōitatē reliquoꝝ mēbroꝝ nāliū ⁊ nerualiū ī egritudinibꝰ ſuis. qđ eſt: quia cerebrū cōicat mēbris quibus adueniūt nerui multi magni in egritudinibus ſuis: qm̄ origo omniū neruoꝝ eſt ex eo. 33

Acuta exñte paſſione collectio ſi affuerit in hypocōdrijs cū tumore ⁊ dolore: malū eſt quȝ ambas cōplectiꝣ. Si uero in altera earū que in ſiniſtra eſt: melior eſt.

Collectio aūt accidēs in eis q̄ ſunt ſub hypocondrijs qñ eſt tumida doloroſa: deterior eſt que cōprehendit utrūqȝ locū. ⁊ ſi fuerit in uno duorū laterū tātū: ſaluior ex ea que fit in latere ſiniſtro.

De cōſuetudine hippo. eſt vt intelligat ꝑ ſermonē ſuū Collectio: oēȝ groſſitudinē extra nām. Noui autē medicoꝝ hoc noīe nominät vnā ſpēm tm̄ ex ſpēbꝰ apoſtematū: ⁊ eſt apoſtema ſuꝑ qđ quȝ manus tuas cōpſſeris: inuenies ipm lene: in quo nō ē dolor ⁊ apoſtema etiā qđ appropant noui medicoꝝ noīatōe calidi noīauit hippo. collectōem durā doloroſam. Qđ ē quia ipe noīauit noīe quo nominät noui medicoꝝ hoc apoſtema inflāmatū. Et manifeſtū eſt ꝙ egritudo hꝫ qñ accidit in vētre ſi ē in latere dextro: ē eiꝰ malicia vehemētior ꝓpter epar: ⁊ ſi ē ī latere ſiniſtro ē eiꝰ malicia minor ꝓpter ſplenē: ⁊ deterior que ē: ē quādo cōpphēdit duo latera ſimul. 34

Que collectio ſi in ꝓncipio ſubitaȝ mortē non itulerit.

Et iſta apoſtēata dura ſignificāt ī ꝓncipio rei timorē mortis ſubite.

Dicit ꝙ apoſtēata dura ⁊ doloroſa qñ accidūt ī eis que ſunt ſub hypocōdrijs: ⁊ ſunt illa etiaȝ q̄ noui medici noīant apoſtemata calida acuta: ⁊ ſignificāt timorē mortis ſubite. Et qñ nō addiꝣ huic ſermoni: ⁊ ē cū illo in quibuſdā mēbris intrīſecis que ſunt epar: ſtomachꝰ: ſplen: ⁊ ſiphac: qđ ē ſuꝑ ventrē apoſtēa: nō poſſibile ē vt apoſtematio lacerti qui ē ſuꝑ ventrē faciat accidere mortē: niſi fuerit apoſtema in quibuſdā horis magnū: aut fuerit virtꝰ infirmi debilis: aut errauerit medicꝰ in curatiōe eius: aut errauerit infirmꝰ ſuꝑ ſeipm. Oportet ergo ex illo vt ſermo iſte ſit ſcriptꝰ ꝓter ꝙ determinetur ⁊ diſcernatur. 35

Et uſqȝ in diē. xx. ꝑmāſerit: neqȝ febris deciderit: neqȝ dolor defecerit: in pus cōuertetur.

Quod ſi trāſierit xx. dies ⁊ febris remāſerit: ⁊ apoſtema nō quieuerit: conuertiꝣ eſſe eius ad pus.

Humor faciēs apoſtema calidū: ſi vincit virtutē in quātitate ſua aut qualitate: aut effundiꝣ ad quedā mēbra nobilia ⁊ vincit nām: ꝓculdubio ⁊ ſequiꝣ inde illud mors ſubita: ſicut dixit hippo. ꝙ ſi ñ fuerit hec diſpō diſpō eius: tūc nō caret vna duarū rex: aut ſuꝑet eū natura: ⁊ reſoluat ipm: ⁊ expirare faciat: ⁊ diſꝑgaꝣ apoſtema: aut nō vincat ipm nā in fine victorie Quum ergo illud ita fuerit: accidet ei vna duarū rex: aut vt reſoluaꝣ ⁊ expiret qđ fuerit in eo calidū ſubtile: ⁊ apoſtemeꝣ ⁊ indureꝣ qđ fuerit in eo groſſum: quare ſequiꝣ illud ſedatio caliditatis: que eſt in loco hoc apoſtemoſo: ⁊ quies doloris. ⁊ remanet qđ remanet ex apoſtemate lapidoſum qđ nō reſoluiꝣ: neqȝ mutaꝣ: aut nō reſpirat ex eo aliquid: ſed moreꝣ donec matureꝣ in aliqua horaꝝ ⁊ maturatio eiꝰ erit ſm̄ qualitatē eiꝰ: ⁊ qum fuerit illud nō quieſcit febris: neqȝ cōſumiꝣ apoſtema. Et illud etiaȝ erit ſm̄ duos modos: aut vt vincat ipm virtꝰ ⁊ reſoluat ipm quare fit ſanies: aut vt nō poſſit reſoluere ipȝ ꝓpter debilitatē ſuā: quare putrefit ⁊ corrūpiꝣ: ſicut accidit in cadaueribꝰ mortuoꝝ. Recte ergo dixit hippo. ꝙ ſi febris remanet ⁊ nō quieſcit apoſtema: cōuertiꝣ eſſe eorū apoſtematū ad pus. qđ eſt: q2 q̇es apoſtematis ſequiꝣ reſolutiōem humoris faciētis ipm: ⁊ quies febris ſequiꝣ expiratōem rei calide ſubtilis ex eo qđ eſt in apoſtemate. ⁊ ſicut dixi inuenimꝰ illud accidere multotieſ. ⁊ eſt: q2 illud qđ eſt in humore faciēte apoſtema calidū ſubtile reſoluiꝣ: ⁊ qđ eſt groſſum viſcoſum reſidet: ⁊ figitur in loco. Cauſa aūt ꝓpter quā poſuit hippo. terminū in aggregatione ſaniei in iſtis apoſtematibꝰ diē. xx. iam narraui in tractatu ſecūdo libri mei de diebꝰ criſis. 36

Doletqȝ huic acute egritudini īfra ſeptē dies ſanguinis fluxꝰ ex naribus utiliter ſuꝑuenire. Perquirenduȝ eſt autem: an dolor adſit frōti ⁊ ſcotomia: que ſi affuerit: ſanguinis fluxū ex naribus annūciabis.

Habētibꝰ aūt hāc diſpoſitōem accidit in ꝓmo periodo fluxuſ ſanguinis ex naribus: ⁊ iuuātur ꝑ ipm ualde ſed oportet ut queraſ ab eis: an inuenerit dolorē capitis: aut ſcotomiā. naȝ ſi cum eis fuerit aliquid ex illis: tūc illic erit declinatio.

Rememoratōeȝ ſuā etiā de apoſtematibꝰ calidis accidētibꝰ in mirach vētriſ in hoc loco non diſcreuit neqȝ determinauit. qđ eſt: quia dixit: Et accidit ei fluxꝰ ſanguinis ex naribꝰ: ⁊ iuuāꝣ ꝑ ipm valde. Et de natura quidē illiꝰ eſt: vt accidat ꝓpe qñ fuerint in epate aut ī ſplene apoſtemata calida: ſicut dixit hippo. in alio loco. laudauit. n. hippo. fluxū ſanguinis nariuȝ q̇ fit ex latere: in quo eſt mēbrū infirmū: ⁊ vituꝑauit illum qui fit ſm̄ cōtrariū illiꝰ: ſicut ſi ſit ſplen apoſtematꝰ ⁊ veniat fluxꝰ ſanguiniſ ex nare dextra. illud. n. nō ē laudabile. Et dixit ꝙ fluxꝰ ſanguinis accidit ei in ꝓmo ꝑiodo intelligēs ꝑ ꝑiodū ꝓmū: qui eſt ex ꝑiodis dierū criſis. ⁊ iſte quidē ſermo inueniꝣ ſcptꝰ in quibuſdā deſcptōibꝰ determinate: ⁊ in q̇buſdā eaꝝ aggregate. qđ ē: q2 in quibuſdā earū inueniꝣ in ꝓmo ꝑiodo: ⁊ in q̇buſdā eaꝝ in ꝑiodis ꝓmis. Et ſi tu ītelligaſ eū ſꝫ ſcpturāꝝ ꝓmā ſignificat ꝑiodos

ſeptenoꝝ.Etſi intelligaꝛ ſm ſcripturā ſecūdā poſſibile ē
etiā vt ſignificet ꝑiodos ſeptenoꝝū:qm̄ īuenimꝰ quoſdā
quibꝰ accidit fluxꝰ ſanguĩs nariū in ſeptimana ſecunda.
Uerū meliꝰ ē vt intelligaꝛ iſte ſermo ſm hāc ſcripturaꝫ:
qꝛ dicitur de ꝑiodis q̄rtanoꝝū.qḋ ē:qꝛ pluribꝰ eoꝝū īfirmo
rū accidit fluxꝰ ſanguĩs nariū in ſeptē diebus ꝑmis:⁊ ex
eis ē cui accidit fluxꝰ ſanguĩs nariū die nono aut vnde-
cimo.Et hippo.quidē addidit in ſignificatōibꝰ que ſigni
ficāt declinatōem humoꝝū ad ſuꝑiora:⁊ illud ē cuiuſ cā
accidit fluxꝰ ſanguĩs:⁊ dolor capitis:⁊ ſcotomia:⁊ locu
tus fuit in illo magis cōplete:q̄ꝫ in hoc ſmone in ſubſe-
quētibꝰ:⁊ nos etiā dicemꝰ in fluxu ſanguĩs ſmonē am-
pliū:qm̄ ꝑueniemꝰ ad ſermonē eiꝰ in illo loco. 37

IN his tamen quibus etaſ xxxv. annorum eſt.

ET dignius quidem eſt ut timeaꝛ fluxus ſanguinis ei cuiuſ etas eſt ītra .xxxv. annos.

ENūciat hippo.in hoc ſermone ſuo terminū qui
ſumitur ex etatibꝰ in ꝓnoſticatōe de fluxu ſanguĩs
de naribꝰ.qḋ ē:qꝛ ꝯueniēs ē vt timeaꝛ fluxꝰ ſan
guinis ei cuiꝰ etas ē intra trigītaq̄nq̄ꝫ annos:qm̄ ſāguis
ī hac etate ē multꝰ:⁊ virtꝰ eiꝰ fortis:⁊ caliditas mlta. 38

APoſtemate uero molli exiſtente ſine dolore ⁊ ſub tactu mutabili cōtingit egritudinē terminari:in predictis tamen ſepius.

SEd ex apoſtematibꝰ qḋ lene eſt a quo nō eſt dolor:⁊ moueꝛ ſub digitis qm̄ premiꝛ deſuꝑ: criſis erit tardior.uerum erit minoris timoris q̄ꝫ illa apoſtemata prima.

ISta ſunt apoſtemata q̄ noui medicoꝝū appro-
priāt noīe vndimie ⁊ zimie. Antiqui vͦo multo-
tienſ noīant ea apoſtemata tm̄ lenia. ⁊ fortaſſe
addūt ad illud: Nō ē dolor cū eis. ⁊ fortaſſe dimittūt di
cere illud:qm̄ declaraꝛ ex ſermone eoꝝū lene.qḋ ē:qꝛ cuꝫ
apoſtematibꝰ lenibꝰ nō ē dolor. Hippo.aūt nō fuit cōtē
tus in hoc ſermone illo: ſed dixit etiā: Quia moueꝛ ſub
digitis:qm̄ ꝑmiꝛ deſuꝑ. Illud ergo iterū ē intrās in ſmo
ne ſuo lene:niſi ſi voluiſſet ꝑ hunc ſermonē vt ſignificet
apoſtēata que ſubmerguꝛ qm̄ ꝑmiꝛ ſuꝑ ea cū digitis. Et
nō inuenis illud accidere in oībꝰ apoſtematibꝰ q̄ mouē-
tur qm̄ ꝑmiꝛ ſuꝑ ea. ſed illud nō accidit niſi qm̄ cōtigit in
cute mollicies:⁊ qm̄ hmōi apoſtemata ꝓueniūt a phle-
gmate,ꝓlongaꝛ ſpaciū eoꝝū:⁊ timor accn̄s ab eis ē mīor
Cauſa vͦo in lōgitudine eoꝝū ſpacij ē vehemētia frigoriſ
eoꝝū:qm̄ maturatio nō cōpleꝛ niſi ꝑ caliditatē. Cā autē
in paucitate timoris accidētis ab eis ē:qm̄ cū eis non ē
dolor.quod ē:qꝛ dolores ꝓſternūt virtūtes. 39

QUod ſi uſq̄ꝫ in diem lx.uel xl. ſic māſerit:fe.nō deficiēte:in puſ cōuerteꝛ:⁊ omne apoſtema circa uentrē ad hūc modū dījudicabiꝛ.

QUod ſi ꝑtrāſierit lx.dieſ:⁊ febriſ remāſerit:⁊ apoſtema nō quieuerit:ſignificat illō iteꝝ:qꝛ i puſ trāſibit ⁊ qḋ ex apoſtēatibꝰ fit etiā in reliq̄s ꝑtibꝰ uētris:curſus eiꝰ ē iſte curſus.

IN precedētibꝰ quidē ē locutꝰ in apoſtematibus
calidis:q͛ ſanies colligiꝛ in eis qm̄ nō quieſcit fe
briſ:neq̄ꝫ expirat apoſtema:⁊ reſoluiꝛ poſt xx.di
es.In hoc aūt ſermone ponit terminū collectōis ſaniei
in apoſtematibꝰ frigidis diē lx.Et inuenimꝰ iterū apoſte
mata quoꝝū diſpō media eſt inter iſta apoſtemata:in q̄
bus terminꝰ aggregatōis ſaniei eſt dies xl.⁊ ego quidem
vltimabo ſermonē meū in eo vbi ſcribā ipm ſm ordineꝫ
in ſermone meo in diebꝰ criſis.In hoc autē loco hippo.
dicit: q͛ non in apoſtematibꝰ tm̄ q̄ in eis fiūt q̄ ſunt ſub
hypocōdrijs aggregaꝛ ſanies qm̄ eoꝝū ꝓlōgaꝛ ſpaciū:ſed
in eis etiā que fiūt in reliq̄s ꝑtibꝰ vētris. Significat ergo
illud:q͛ illud qḋ eſt ſub hypocōdrijs apud eū eſt vna ex
ꝑtibꝰ ventris:⁊ iſte locꝰ noīaꝛ ꝓꝑe hoc noīe.qḋ ē:qꝛ gre
ci nominānt ipꝫ hypocōdriū:⁊ expoſitio eius eſt quod ē
ſub coſtis. 40

APoſtema uero ſolidū cuꝫ dolore horrendū eſt:⁊ cito mortiferum. Qḋ aūt molle ſine dolore et ſub tactu curſile: tardius.

QUod autē ex apoſtematibꝰ fuerit doloroſū durū:ſignificat timorē ⁊ mortē ſubitā. ⁊ qḋ ex eis fuerit lene nō doloroſum ⁊ moueꝛ ſub digitis qm̄ ꝯꝑmiꝛ ſuꝑ ipm: tūc ipm eſt tardiꝰ illo.

NOn addidit nobis in ſermone ſuo iſto ſuꝑ illō
qḋ ꝑmiſit:⁊ nō dixit aliquid niſi ſermonē ſuū i
apoſtematibꝰ duris cū quibꝰ eſt dolor: quia ſūt
magna.Et ego quidē iam annūciaui illud in eis q̄ ſunt
ꝑmiſſa:vbi dixi:q͛ apoſtemata calida que accidūt i mi
rach vētris ſi nō fuerit magna valde: non ex eis euenit
timor. 41

APoſtema uero circa uentrē minꝰ colligit humorem:q̄ꝫ qḋ in hypocōdrijs: mīme oīm qḋ ſb umbilico eſt.

ET apoſtemata q̄ fiūt in uētre:ſūt minoris aggregatōis:q̄ꝫ apoſtēata q̄ fiūt in eo qḋ ē ſub hypocōdrijs: et minoris inflammatōis ex eis ſunt illa q̄ ſunt ſb umbilico.

AGgregatio ſaniei i apoſtematibꝰ que accidūt in
mirach vētris.ſ.in eo quod eſt ſub hypocōdrijs
quādo non expirant apoſtemata:eſt velocior ⁊
plus:etiā ꝓpter caliditatē illius loci:⁊ ſm elongatiōem
apoſtematū ab hoc loco ad inferiora eſt diminutio ag
gregationis ſaniei ab eis:⁊ paucitas illius. ⁊ ꝓpter hoc
fit q͛ apoſtemata que accidūt ſub vmbilico: nō tranſeūt
niſi raro in pus. 42

NEgātiꝰ omnibꝰ ſignis ſignū ē ſāguinis effuſio: ex his apoſtematibus q̄ inſunt in prenotatis locis.

ET nō oportꝫ ut timeaꝛ in illo niſi

fluxus ſanguinis: proprie ex locis que ſunt altiora illis.

In quibuſdã deſcptõibꝰ inuenit̃ ſcriptũ in eo Et ꝓprie ex locis: que ſunt altiora eis. ⁊ ſignificat illud ꝙ nõ fit effuſio ſanguĩs in apoſtematibus accidentibꝰ in eo qḋ ẽ ſub hypocõdrijs tm̃: ſed in apoſtematibꝰ etiã accñtibꝰ in eo qḋ ẽ ſub illo loco ad inferiora Et in quibuſdã earũ inuenit̃ ꝓp̃e cũ ablatõe huiꝰ dictionis Et: ⁊ ſignificat illud effuſiõez ſanguĩs: ⁊ accidit etiã ĩ apoſtematibꝰ que fiũt in inferioribꝰ vẽtris. Verũtñ illḋ eſt minꝰ q̃3 illud qḋ ſignificat ſermo p̃mꝰ. ⁊ in quibuſdã deſcp̃tõibꝰ nõ inuenit̃ hec dictio Et ꝓp̃e: ſed inuenit̃ iſte ſermo ſcp̃tus in eis ſ3 hũc modũ: Et nõ oportet vt timeatur in illo effuſio ſanguĩs: niſi ex locis q̃ ſunt altiora eis: ⁊ ſignificat iſte ſermo qñ ſcribit̃ ſm̃ hanc deſcptiõem: ꝙ effuſio ſanguĩs nõ accidit in apoſtematibꝰ accñtibus in inferioribꝰ vẽtris: ⁊ illud ẽ veritas. ſ. ꝙ effuſio ſanguinis nõ accidit niſi qñ apoſtema eſt in locis que ſunt ſuper vmbilicũ: ⁊ qñ apoſtema ẽ in loco qḋ ẽ altius hoc loco: eſt effuſio ſanguĩs plꝰ: ⁊ qñ ẽ in loco altiore eo valde: eſt effuſio ſanguĩs multo plus. Et hippo. quidem narrauit manatõem ſanguĩs in eis que ſunt poſt: ⁊ ego etiã loq̃r in illo ſermonẽ magnũ cõpletũ magis q̃3 iſte ſit: quãdo ꝑuenero ad illũ ſermonẽ. 43

Omne apoſtema diuturnũ in p̃dictis locis in pus uertet̃.

Et omnia iſta apoſtemata qñ ꝓlõgatur eorũ ſpacium: ⁊ antiq̃nt̃ in iſtis locis: oportet ut timeat̃ conuerſio eorũ in pus.

Aggregauit hippo. in ſermone ſuo iſto ſũmã eiꝰ quod p̃ceſſit de ſermone ſuo: ⁊ ſignificat illas eaſdẽ res: quas dixit ſingulariter in ſumma vna q̃app̃ nõ ẽ nobis neccẽ exponẽ hũc ſmonẽ 2º. 44

Oportet ergo te eſſe attẽtũ in his q̃ cõputruerũt ſm̃ hm̃õi diſciplinam: qḋ eminet ⁊ oĩo extra ẽ: ⁊ intꝰ minus ẽ ⁊ ꝑacutũ: laudabile. qḋ uero ſpacioſũ ⁊ minime acutũ: peſſimũ.

Et oportet ut ponas ꝯſideratõez tuã in apoſtematibꝰ q̃ in pus conuertũt̃ in illis partibꝰ ſm̃ hanc ſimilitudinez. Dico ꝙ eorũ laudabiliꝰ qñ declinat ad exteriora ẽ: qḋ ẽ ex eis ꝑuũ: ⁊ ẽ ſm̃ finẽ declinatiõis ad exteriora: ⁊ eſt acuti capitis: ⁊ deteriꝰ eoꝝ ẽ qḋ eſt magnũ latũ: nõ habẽs caput acutũ.

Iam oñſum ẽ ⁊ manifeſtũ tibi ex hoc ſermone: ĩ quo narrauit hippo. eſſe apoſtematũ accidẽtiũ in mirach ventris oñſione manifeſta: q̃a nominauit ſaniem multam: qñ aggregat̃ in loco ꝓpter maturatõem alicuiꝰ apoſtematũ ⁊ cõuerſiõem ipſiꝰ in pus. Et fortaſſe erit collectio ſaniei in apoſtematibꝰ ſub cute: et multotiẽs aggregat̃ magis intꝰ q̃3 illud: ⁊ cauſa in illo ẽ vna duarũ rerũ. p̃ma quidẽ cauſa ẽ: qñ apoſtema qḋ in pus cõuertit̃: eſt inter ſiphac extẽſum ſuꝑ ventrẽ. Et ſecũda quidẽ ẽ: qñ accidit egritudo in aliquo lacertorũ q̃ ſunt ſuꝑ ventrẽ: ⁊ aggregat̃ ſanies ſub vno duorũ panniculorũ qui ſunt ſub lacerto: ⁊ nõ declinat ad exteriora: aut ꝓpter viſcoſitatẽ ſuã ⁊ groſſiciẽ: aut ꝓpter ſpiſſitudinẽ pãniduli qui circũdat illã ſaniẽ. qḋ eſt: quia natura conat̃ eijcere ſaniem: ⁊ expellere eã a mẽbris infirmis: ⁊ multotiẽs quidẽ ſequit̃ in illo finẽ ſuũ: ⁊ cõplet intẽtionẽ ſuã ad quã intẽdit: qñ inuenit poros cõueniẽtes illi ſicut panniculos: ⁊ cãnales: ⁊ cuniculos. Et qñ ſunt illi pori cõſtricti: diſrũpit etiã illos pãniculos ſtrictos q̃ cõprehendũt eã: vt dilatet̃ ei etiã locꝰ qui ẽ ſub ea. Iã igit̃ manifeſtũ eſt ꝙ illud in quo aggregat̃ ſanies ſm̃ hunc modũ ẽ laudabiliꝰ eorũ que ad exteriora declinãt ⁊ nõ ad interiora. Et laudabiliꝰ eorũ eſt etiã cuiꝰ locus qui circũdat ipm̃ quãdo extendit̃ in latitudine minorat̃: ⁊ remanet cõſtrictũ: habẽs caput vnũ cuiꝰ figura eſt figura pinee. Quod eſt: quia iſta apoſtemata ſignificãt fortitudinem virtutis expellẽtis ſaniem ad exteriora: ⁊ ꝙ ſanies nõ corrumpit locũ magnũ ex corꝑibus: que ipſa corrodit ⁊ mordicat. Et intẽtio vtrcq̃3 q̃dẽ ẽ vna: ſiue ſcriptũ ſit in deſcriptiõe: habẽs caput: aut ſit ſcriptũ ĩ ea: acutuz cũ gibboſitate. 45

Eorũ aũt q̃ intꝰ crepuerũt: ſiq̃ q̃dẽ exteriꝰ apparẽt: peſſimũ. quoruz uero nihil ſigni ẽ extra: meliora.

Et laudabiliꝰ eorũ cuiꝰ eruptio fit ad interiora ẽ illḋ: qḋ nll'o modo rũ cõicat loco extrĩſeco: ſed ẽ cõſtrictũ latũ: ⁊ nõ ẽ dolor cũ eo: ⁊ uidet̃ locꝰ eiꝰ exterior totꝰ ſimilis coloris.

Non dicit̃ in iſtis apoſtematibus ꝙ ſint laudabiliora ſermone abſoluto: ſed per comparatiõem ipſorũ ad illa que erũpũtur ad interiora ⁊ exteriora ſimul: qm̃ ipã ſunt deteriora illis que erumpũtur ad exteriora. Quod eſt: quia eorũ eruptio eſt in ſublimiori loco cutis qui eſt ſuper ventrẽ. Et eruptio iterũ quãdo eſt ad interiora nõ eſt poſſibile ponere ſuper locum infirmũ medicinã: ſicut poſſibile eſt illud quãdo eſt ad exteriora. Et effuſio ſaniei iterũ quãdo eſt ad inteſtina: ſecuritas nõ fit ſuper ea quin mordicet ⁊ abradat ipſa: q̃re accidit inde in quibuſdã horis fluxus ſanguinis vẽtris: ⁊ quãdo effundit̃ ſanies ad inteſtinũ ieiunũ: aut ad inteſtina gracilia minuta illḋ nocet penetratõi cibi ad epar ⁊ quãdo effundit̃ ad ſtomachũ corrũpit digeſtiõem. manifeſtũ eſt igit̃ ꝙ deteriꝰ ex apoſtematibꝰ eſt quod ex eis erumpit̃ ad duo latera ſimul. ſ. in interiora ⁊ exteriora. Quod eſt: quia nocumentũ duplicat̃ tunc: ⁊ nõ eſt nature locꝰ a quo incipiat generare carnẽ: ſicut fundamẽta que ponunt̃ ſuper terrã. 46

Putredo ea laudat̃ q̃ alba ẽ ⁊ eq̃l'r ꝑ totũ: neq̃3 ĩ ſuꝑficie ineq̃l': neq̃3 mali odoris. q̃ uero cõtraria: peſſima.

Sanies aũt ẽ laudabilior: q̃ ẽ alba eq̃lis ⁊ lenis: ⁊ nõ habet odorem horribilẽ. Illa aũt cuius diſpõ eſt ſm̃ finem cõtrarietatis illi diſpoſitõi eſt in fine malicie.

Quod aũt oportet ne ſanies habeat odorẽ hor-
ribilẽ res in ea manifeſta eſt. Quod eſt: qꝛ odor
vehemẽtis fetoris ſignificat putrfactiõem non
maturitatẽ. ꝙ aũt oportet vt ſit color eius albꝰ: ſcies il
lud quãdo intellexeris qũo ſit euentꝰ ſaniei: ꝛ declarabi
tur tibi illud ſm ordinẽ quẽ oñdi in libris aliis. Quod ẽ:
quia exponere vnãquãqꝫ rez in omni loco: nõ ẽ niſi alie
natio: nõ quod ſcit. ꝛ res quidẽ quas oñdi in libꝛ aliis
ſunt iſte. In libro quidẽ de virtutibꝰ naturalibꝰ: oñdi ꝙ
vna virtutũ naturaliũ eſt virtꝰ immutatiua: qua digerit
cibus in ſtomacho ꝛ epate: ꝛ cõuertit in epate ad ſãgui-
nẽ: ꝛ in ſtomacho ad humorẽ cõueniẽtẽ vt fiat ſãguis:
ꝛ ꝙ vnũquodqꝫ mẽbrorũ humorẽ qui appropiquat na
ture ſue ad ſe cõuertit. Qõ ẽ: quia digeſtio vltima fit per
additõem nutriẽtis in nutrito: ꝛ aſſimilatõem eiꝰ cũ eo.
Jam ergo manifeſtũ ẽ: quia indiget vt nutriat in ſpacio
lõgo vnũquodqꝫ mẽbrorũ. Et oñdimꝰ etiã in libro nr̃o
de ſpmate: ꝙ ſanguis videt multotiẽs in venis ex quibꝰ
nutrit homo antecedere: ꝛ recipe quãdã mutatiõem ad
generatõem ſpmatis. Qõ ẽ: qꝛ nõ ẽ rectũ vt tunice vena
rũ nutriant ex aliquo niſi ex ſanguine hoc. Quidã autez
medicorũ nominãt hãc humiditatẽ noĩe deriuato a no
mine ſpmatis: ꝛ ꝓpe qui ponũt nomẽ ſpmatis deriuatũ
ex colore ſuo: nõ ex ſubã ſua. Et ego quidẽ iam oñdi in
libro meo de groſſitudine extra naturã: ꝙ apoſtemata
fiũt ab effuſiõe ſanguis ad loca apoſtemoſa: donec im-
pleat venas in pͥncipio rei ꝛ extẽdat eas: deĩde poſt illõ
ꝑuenit ex venis ad loca vacua: que ſunt in circuitu earũ
in vnoquoqꝫ mẽbrorũ: ꝛ illa loca multa ſunt ꝛ ſubtilia:
ꝛ ego iam oñdi illud in libro meo de malicia cõplexiõis
diuerſe. Et qm̃ ille ſanguis ſpſus in mẽbris apoſtemoſis
diuiſis in ꝑtes ꝑuas iam egreſſus ẽ ab inſtrumẽtis per q̃
cõprehẽdit ip̃m natura: nõ ẽ poſſibile in eo vt redeat ad
nãm ſuã ꝓpͥam: ſed cõuertit ꝛ putreſcit: ſicut omẽs res q̃
calefiũt calefactõe vehemẽti in loco nõ ſuo. ꝙ ſi calidi-
tas innata egredit ab equalitate ſua naturali egreſſiõe
multa putreſcit ſanguis: ſicut putreſcit in corpibus mor
tuorũ. Et ſi virtꝰ eiꝰ fuerit adhuc remanẽs: accidit ſangui
ni diſpõ cõpoſita ex diſpoſitõe extra nãm: ꝛ ex diſpoſiti
one naturali: quare putreſcit ꝑs eius ꝓpter diſpoſitiões
innãlẽ: ꝛ quecũqꝫ harũ duarũ diſpõnũ vĩcit: tũc ſignifi-
catões opatõis eius ſunt magis vincẽtes in colore: odo
re: ꝛ ſubſtãtia. Ex his ergo rebus quas dixi in libris aliis
poſſibile ẽ vt ſit alteratio ſanguis conuerſi ad ſaniẽ alte
ratio laudabilis. In pͥmis vero non putreſcit: ſed recipit
maturatõem: ſed ſecũdo apꝑet in eo aliq̇d putrefactiõis
egreſſe a natura. Verũtñ illud ẽ parũ: ſicut dixit hippo.
Nõ hñs odorẽ horibilẽ. Et neceſſe cum illo ẽ etiã vt ſit
color eiꝰ ſimilis ſpmati: ergo erit albus. verũ albedo eius
nõ eſt pura: ſicut ẽ albedo niuis. qõ eſt: quia natura po-
nit ſpma ſimile mẽbris radicalibꝰ ſimilitudine pura. Sa
nies vero aſſimilat colori mẽbrorũ radicaliũ aſſimilatio
ne mutabili: qm̃ cauſe faciẽti ſpma nõ cõmiſcet diſpoſi-
tio extra nãm. In ſanie aũt nõ ẽ ꝑmixtio diſpõis extra
nãm cũ cauſa faciẽte eam ſemꝑ ſicut dixi equalis. Verũ
ꝑmiſcet ei ꝓculdubio: quãdo ſanguis iã exiuit ab inſtru
mẽtis ſuis naturalibꝰ: ꝛ hec quidẽ ẽ cauſa que ponit co
lorez ſpmatis ꝛ ſaniei albũ. quod ẽ: quia ſanies aſſimilat
mẽbris radicalibꝰ: ꝛ ſunt tunice venarũ: ꝛ nerui: ꝛ liga-
mẽta: ꝛ pãniculi: ꝛ cartillagines. Et cauſa iterũ in ſedimi
ne albo quod reſidet in vrina: ẽ illa eadẽ cauſa. quod ẽ:
quia euẽtus eius ẽ ſimilis euẽtui ſaniei: qm̃ eſt medium
inter ſaniẽ ꝛ humores naturales. quod eſt: quia res que
refugit naturã vt operet in ea: ex cibo apud cõuerſiõem
ſuam ad ſanguinẽ reſidet in vrina: nõ ergo alterat ab ea
ꝛ fit ſanguis. neqꝫ enim eſt ſicut ſanies: cauſe cuius faci
enti ipam permixta ẽ diſpoſitio extra naturã.

Explicit pars prima ꝓnoſticoꝝ.

Incipit ſecunda.

.I.

Omnis hydrops in
acuta egritudie: ma
lum. Infeſtat eniz
febre: grauedine: et
dolore. Conſurgit
autem ex lumbis ꝛ
iliis ꝛ epate.

Hydrops quidez que fit ex egri
tudiuibꝰ acutis omnis eſt ma
la. Quod eſt: quia habẽs eam
nõ euadit a febre uehemẽti: ꝛ dolet do
lore uehemẽti: ꝛ morit. ꝛ plurimũ qdẽ
incipit ex iliis ꝛ lumbis: ꝛ ẽ ex ea que in
cipit ab epate.

In principio quidẽ huiꝰ libri dixit hippo. Et
oportet vt ponas ꝯſiderationẽ tuã in egritu
dinibꝰ acutis ſm hanc viã: Cõſidera in pͥmis
faciez ĩfirmi. Dixerũt ḡ quidã: Cauſa illiꝰ eſt:
qꝛ ſmo eiꝰ nõ eſt in facie ſignificãte mortẽ in
egritudinibꝰ acutꝭ tm̃: ſed ſuꝑ facie ſignificãte mortẽ in
oibꝰ egritudinibꝰ. Ipſi vͦo nõ legerũt qõ dixit ĩ fine libri
ſui: vbi dixit: Et ſmo meꝰ non ẽ niſi ĩ egritudibꝰ acutis: ꝛ
que generant ex eis. ꝛ ꝙ ipſe dixit Etiã in aꝑatibꝰ: ſigni-
ficat illud qm̃ non poſuit ſmonẽ ſuũ in illis q̃ ex eis cri
punt in die vigeſima tm̃: ſꝫ ĩ illis q̃ extendunt vſqꝫ in diẽ
xxx. ꝛ diem. xl. ꝛ diẽ. lx. Et dixit iteꝝ in egritudinibꝰ aũ il
lud q̃ ẽxtendunt vſqꝫ ad diẽ. xl. hũc ſmonẽ: Et eſſe autẽ
bonitatis anhelitꝰ oꝫ vt ſciat qꝛ cũ ea eſt virtꝰ magna val
de ſignificatiõibꝰ ſalutꝭ in oibꝰ egritudinibꝰ acutꝭ q̃ ſunt
cũ febre: ꝛ ĩ quibꝰ venit criſ in. xl. diebꝰ. In hoc aũt loco
oñdit oſtenſiõe manifeſta qꝛ ſmo eiꝰ non ẽ in oibꝰ ſpẽbꝰ
hydropiſ: ſed in illa q̃ fit in egritudinibꝰ acutis tm̃. deĩ
loquit poſt illud ĩ illis q̃ ſpuũt saniez ꝛ ſanguinẽ: ꝛ in ha
bẽtibꝰ ptiſim. ꝛ loquit etiã in febribꝰ quartanis. ꝛ oẽs ho
mines ꝯuenerũt ꝙ ille febres ſũt ex egritudinibꝰ chroni
cis. Qõ aũt dixit ĩ hoc loco eſt hͦ inq̇t: Ex acutis egritudi
nibus omis hydrops que fit eſt mala. Qõ eſt: quia ha-
bens eam non euadit a febre vehemẽti: ꝛ permanet do-
lens dolore vehemẽti. deinde narrauit etiã eſſe eius. i. ge
nerationẽ eius ꝙ dixit Epar noĩe ſuo: ꝛ dixit oĩa mem-
bra que ſũt in locis vacuis noĩe cõi: ꝛ illa mẽbra ſunt in
teſtinũ ieiunũ: ꝛ meſaraice vene: ꝛ inteſtina gracilia: qm̃
non ĩtellexit ꝑ ſermonẽ ſuum loca vacua niſi membra q̃
ſunt ſub coſtis ĩter membra pectoris ꝛ inter os femoris:
qm̃ quãdo comparas hunc locũ cum locis que ſunt al-
tiora eo: ꝛ locis que ſunt inferiora eo: ſuꝑ que vincentia
ſunt oſſa inuenis euz vacuũ. ꝛ totus hͦ locꝰ etiam inueni
tur lenis: qum homo nõ ſuſcepit ex ꝓximo cibos multos
ꝛ potus. Et ſimile etiã eſt ꝙ verificator non ſignificauit
per ſermonẽ ſuuz lenem niſi hunc locũ. Et vniuerſaliter
quidẽ oĩs ſpẽs hydropiſis ꝓuenit a nocumẽto accidẽte
in virtute generatiua ſanguis: qm̃ deficit ab illo opere: ꝛ

deeſt ei ↄplemẽtuƺ eiꝰ. ⁊ ſicut cibaria recipiunt diſpõneƺ in ſtomacho: ſimil'r in epate ⁊ venis. ⁊ ſicut in virtute digeſtiua ſtomachi nocumẽtũ accidẽs fortaſſe eſt paruũ: ⁊ fortaſſe eſt magnũ: ⁊ ſimiliter ⁊ in epate. ⁊ fortaſſe nocumẽtũ accidẽs in epate eſt ex cauſa in eo: ⁊ ſimilit' etiã in ſtomacho. ⁊ fortaſſe eſt ꝓpter cõitatẽ eius cum alijs membris in egritudine. Et manifeſtũ eſt ꝙ omĩa mẽbra que dolẽt: quedã dolẽt ꝓpter nocumẽtũ qđ ꝓpter ſe accidit eis: illud aũt ꝓpter vicinitatẽ ⁊ ꝓpĩquitatẽ alioꝝ adinuicẽ: aut qm̃ inter ea eſt cõitas magna in neruis et venis. Nam epar cõtinuat' cum renibꝰ ⁊ ſplene ⁊ ſtomacho ⁊ inteſtinis per venas magnas: ⁊ ꝓpĩquitas eiꝰ iterꝝ cum iſtis mẽbris eſt ꝓpĩquitas: qua quedã eoꝝ contingũt alia ab epate: ⁊ appropiquãt quedã eoꝝ tactui eius. Verũ hippo. nõ dixit: ſplenẽ hoc loco: qm̃ ſermo eiꝰ nõ eſt niſi in egritudinibꝰ acutis. ⁊ nos quidẽ inuenimꝰ epar quãdo in hoc mẽbro accidit apoſtema ꝓpter egritudinẽ chronicã cõicare ei in dolore. accidit ergo ab eo mediatõe ipſiꝰ hydropiſis cõprehendẽs totũ corpus. Et dixit hippo. mẽbra que ſunt in locis vacuis vẽtris: ⁊ narrauit ſpecies hydropiſis accñtis ab eis in h̃ ſmone. 2

Cõnſurgẽs ex lũbis ⁊ ilijs ſignificat' ex pedũ inflatiõe: ⁊ diuturna uẽtris effuſiõe: nõ tamen cum defectu doloris: ſeu uẽtris tumoris.

In quo itaqꝫ incipit hydropiſis ex ilijs ⁊ lumbis: pedes eius apoſtemãtur: ⁊ accidit ei fluxus uentris: ⁊ permanet cum eo ſpacio longo: ⁊ non reſoluũtur per ipſum dolores quos inuenit in ilijs ſuis ⁊ lumbis ſuis: nec detumeſcit uẽter eius.

Apoſtematio pedũ eſt res q̃ cõicat oĩbꝰ ſpeciebꝰ hydropiſis a cauſa accidẽte in epate: ⁊ accidit ei iterꝝ cui accidit hydropiſ' ꝓpter ſplenẽ: ⁊ vniuerſalit' oĩ cui accidit hydropiſis. Fluxꝰ aũt ventris ẽ accñs qđ eſt ꝓpriũ hydropiſi q̃ incipit ex ilijs: qm̃ accidit ĩ inteſtino ieiuno: aut guedeguil apoſtema. qđ ẽ: q2 debilitas in eo cui accidit hec ſpẽs hydropiſ': nõ accidit ꝓprie niſi in venis qbꝰ epar trahit cibũ. ⁊ ſunt vene q̃ ſũt guedeguil .i. meſaraice. Qum ḡ accidit in eis illud nõ ſeruiũt epati neqꝫ penetrat ad ipm̃ cibꝰ: quare remanet ĩ inteſtino ieiuno: ⁊ ĩ inteſtinis minutis. ⁊ qm̃ ſũt iſta mẽbra debiliora: ita vt grauet ea cibꝰ: expellũt ipm̃ totum penitꝰ ad inferiora: quare fit illud cauſa vt accidat fluxꝰ ventris. Et dignũ eſt quidẽ etiã vt cibꝰ corrumpat' in habẽtibꝰ hãc diſpoſitiõeƺ: ⁊ ↄuertat' ad cholerã ꝓpter caliditatẽ mẽbroꝝ apoſtematoꝝ a p̃ate calido. ⁊ qm̃ ↄtingit illud: accidit in inteſtinis mordicatio vehemẽs: excitans ea ſemꝑ ad expellendũ qđ in eis eſt retentũ: quare fit illud etiã ſecũda cauſa ad hoc vt eueniat fluxꝰ ventris. Neceſſario ḡ dixit hippo. ꝙ ille fluxꝰ ventris nõ ſedat dolorẽ neqꝫ detumeſcere facit a p̃a quod ẽ in vẽtre. ⁊ ſignificat ꝑ hunc ſmonẽ iterꝝ ꝙ cum fluxu vẽtris qui accidit eis ẽ dolor: ⁊ ꝙ venter eoꝝ totꝰ eſt apoſtematꝰ ⁊ inflatus. quod ẽ: q2 euẽtus doloris in eis oꝫ neceſſario vt ſit ꝓpter apoſtema calidũ. ⁊ ꝓpter mordicationẽ. Apatio aũt ventris ⁊ eiꝰ inflatio oportet vt eueniant nec̃rio: qm̃ inteſtina implent' vẽto inflatiuo: ⁊ euẽtus hꝰ ventoſitatis interiꝰ eſt neceſſariꝰ: ꝓpter deſtructionẽ digeſtiõis. Cauſa aũt fixionis vẽtoſitatis ĩ ventre eſt debilitas virtutis expulſiue: que eſt in inteſtinis. 3

Cuius uero ex epate eſt origo: fit cum tuſſicula: nec ꝓijciũt quicqꝫ ⁊ tumẽt pedes: nec egerũt niſi modicũ ⁊ cum anguſtia: ⁊ circa uẽtreƺ fiũt apoſtemata nõ cõtinue extra manãtia: ſed qñqꝫ ueluti fugientia.

In hydropiſi aũt q̃ fit ex epate accidit hñti eam ut ꝓuocet ſeipꝫ ad tuſſiendũ: p̃ter ꝙ expuat aliqđ de quo ſit curandũ: ⁊ apoſtemant' pedes eiꝰ: ⁊ nõ ſoluitur uẽter eius: ⁊ nõ egredit' ex eo niſi res dura ſicca cuƺ uiolẽtia: ⁊ accidũt in uẽtre eius apoſtemata: ⁊ q̃dam apparẽt qñqꝫ in latere dextro: ⁊ q̃dã ĩ latere ſiniſtro: deinde uero nõ morant' quin quieſcant.

Per ſermonẽ ſuũ Prouocat ſeipſuƺ ad tuſſiendũ: vult appetitũ ⁊ deſideriũ ad tuſſiendũ: quod eſt q2 hñs hanc egritudinẽ deſiderat tuſſire: ⁊ accidit ei mordicatio: q̃ ꝓuocat ipm̃ ad hoc. Qum ḡ incipit tuſſire abſtinet a tuſſi: ⁊ nõ incipit cũ ea niſi experiat' iuuamentũ eius tm̃. quod ẽ: q2 a p̃a epatis tangens diaphragma ↄſtringit pulmonẽ. Accidit ḡ in eo ſimile ↄſtrictõi accidẽti in ipſo quando apoſtemat': ꝓpter mãm deſcendentẽ ad ipm̃ a capite. Qum ḡ accidit illud deſiderat ĩfirmꝰ ⁊ mouetur ad tuſſiendũ: ſperans ex ea euacuare reƺ ledentẽ: ⁊ dilatare ꝑ ipſaƺ ↄſtrictionẽ accidentẽ in via anhelitus. Qum ḡ incipit tuſſire abſtinet ſtatim ab ea: quoniã intelligit egritudinẽ ſuam ſm̃ veritatẽ quƺ experit' illud: ⁊ certificat in ſeipſo ꝙ ſpes eiꝰ eſt vana. ⁊ qñqꝫ commouet nã etiaƺ tuſſim: vt aperiat ꝑ ipſam opilationẽ accidentẽ in pulmone: q̃uis nõ velit homo tuſſire: q̃re accidit inde multotiens vt ſit difficile tolerare ipſã ⁊ ꝓhibere eã. In huiuſmõi aũt egritudine qum ĩcipit infirmꝰ tuſſire ⁊ non iuuat' ꝑ eam: ⁊ ſentit ꝙ virtꝰ natural' non iuuat ipm̃ ad illud: abſtinet ſtatim a tuſſi. ꝓpter hanc ḡ cãm accidit ei vt ꝓuocet ſeipſuƺ ad tuſſiendũ. qum ḡ ĩcipit tuſſire abſtĩet ab illa velocit': qm̃ nõ expuit aliq̃d cui ſit q̃titas: ſed hũiditatẽ ſubtilẽ aquoſã ſicut ſpuma q̃ venit ad cannã pulmonis ex venis: in quibꝰ ſanguis aquoſus eſt receptꝰ. Hec ẽ ḡ differẽtia int' hydropiſiƺ accidentem cã epatis: ⁊ inter ſpẽs hydropiſ': quaꝝ rememoratio p̃ceſſit. Et inter eas iterꝝ eſt dr̃ia alia in multitudĩe ſuperfluitatũ deſcendentiũ inferiꝰ: ⁊ paucitate earundẽ. qđ eſt: q2 cuius inteſtina ſunt infirma aut guedeguil .i. meſaraice q̃ ſunt inter ea ⁊ ĩter epar: accidit ei fluxꝰ ventris. quƺ vo aduenit hydropiſ' cauſa epatis: iſta mẽbra non habẽt egritudinẽ: ⁊ cibꝰ eius non corrumpit' neqꝫ grauat ſuꝑ h̃ membra ꝓpter virtutẽ eoꝝ. Non ḡ accidit ei fluxꝰ ventris ſed fex cibi morat' in corpore eius: ⁊ pars eius ꝑuẽit vſqꝫ ad locum ĩtra ſiphac: quod ẽ ſuꝑ ventreƺ: ⁊ pars eiꝰ expirat: ⁊ reſoluit' ꝓpter ſuam aduſtionẽ ⁊ decoctionẽ ſui ex apoſtemate calido qđ eſt in epate. ⁊ cutis eoꝝ inuenit' etiam mollis: lenis: quoniã nutrimentũ eius ẽ ex ſanguine aquoſo ſubtili. Qum ḡ premis ſuꝑ cam digito tuo: recedit ab eo ſtatiƺ: deinde non morat' q̃n redeat ad diſpõneƺ

ſuam primã: ⁊ nõ eſt de aptitudine ipſius ꝙ accidat ab
ipſo ꝓ̄ncipio euẽtus hydropiſis. Sed ⁊ pedes in primis
apoſtemant ꝓpter vehemẽtẽ longitudinẽ ipſoꝝ a mem
bris multe caliditatis. Qum ergo ꝓlongat ſpaciũ illiꝰ ac
cidit apoſtema in toto vẽtre: ita ꝙ qñ preſſeris ſup cutẽ
eiꝰ digito ꝓfundet ille locꝰ ⁊ cedat: deinde nõ moret niſi
parũ donec redeat ad diſpõem ſuã ꝓ̄mã: ⁊ ille eſt ſermo
hipp. Et fiũt in vẽtre apoſtemata qñqꝫ: deĩde nõ morãt
qn q̇eſcãt. Et poſſibile quidẽ eſt ꝙ nõ voluit ꝑ ſermonẽ
ſuũ iſtũ ꝙ illud accidat in ꝓ̄ncipio hoꝝ apoſtematũ: ni
ſi qñ in ꝓ̄ncipio ſui eſſe multotiẽs q̇eſcũt: ita vt eſtimet
ꝙ ipſa iam quieſcãt penitꝰ ⁊ reſoluũtur: deinde poſt illõ
redeũt ⁊ accidũt: deinde nõ morant etiã qn quieſcãt: de
inde redeũt ⁊ accidũt: qum ergo extendit tẽpꝰ morãt pre
ter ꝙ quieſcant. Et differẽtia quidẽ inter iſta apoſtema
ta: ⁊ inter apoſtemata que diximꝰ accidere ei cui aduẽit
hydropiſis cauſa ilioꝝ eſt: q̇a quãdo comꝓ̄mis ſuper ea
cũ digito tuo cedũt ſub eo ⁊ deſcendũt. Et cauſa in illo
eſt: quia natura eoꝝ eſt phlegmatica viſcoſa: ſicut illa
apoſtemata. 4

Et ſi caput ⁊ plante pedum ⁊ uole
manuũ frigide fuerint: uenter ue
ro ⁊ latera ⁊ mandibule caluerint: ma
lum eſt.

Et quꝫ fuerit pedes ⁊ caput ⁊ plã
te manuũ frigida: ⁊ uenter ⁊ late
ra calida: tũc illud malũ eſt.

In egritudinibꝰ quidẽ chronicis ⁊ ꝓ̄pe in hyeme
⁊ in corpibꝰ decrepitoꝝ non eſt mirũ ſi infrigi
dant extrema corpoꝝ nõ in ꝓ̄ncipio periodoꝝ
febriuꝫ tñ: ſed in ſpacio more earũ: ⁊ qñ ipa per naturã
ſunt pauce carnis: ⁊ loca earũ ſunt valde longĩqua a lo
co viſcerũ. verũtamẽ ſermo hippo. in hoc libro nõ ẽ in
egritudinibꝰ chronicis. Cauſa igit in frigore extremitatũ
in egritudinibꝰ acutis ſm plurimũ cõtraria ẽ cauſe faci
enti id in egritudinibꝰ chronicis. qḋ eſt: q̇a euentꝰ huiꝰ ac
cidentis in egritudibus chronicis ẽ: qñ caliditas natu
ralis non ꝑuenit ad extrema ꝓpter debilitatẽ ſuam. In
egritudinibꝰ vero acutis euentꝰ eius eſt: qñ qḋ peruenit
ad totũ corpꝰ ex ſanguine eſt quãtitas parua ꝓpter ma
gnitudinẽ apoſtematis calidi quod ẽ in viſceribꝰ: ⁊ qḋ
eſt plurimꝰ ſanguis retentꝰ in mẽbris apoſtematis: ⁊ ꝓ
pter illud mẽbra media corpis: ⁊ ſunt pectꝰ ⁊ vẽter: inue
niũtur vehemẽtioris caliditatis: qñ initiũ paroxiſmi in
egritudinibꝰ acutis multotiẽs eſt cũ rigore ⁊ horripila
tione: ⁊ nõ ſunt extremitates corpis tñ frigide: ſed etiã
cutis que eſt ſuper pectꝰ ⁊ ventrẽ totũ: verũtamẽ hmõi
friditas nõ ſignificat rem malã. Si aũt remanẽt pecto
ris partes ⁊ vẽtris calide: aut addit caliditas eaꝝ donec
pertrãſeat in illo earũ natura: ⁊ extremitates ſunt fride:
tũc eſt ſignificatio ſuper magnitudinẽ apoſtematis ca
lidi quod ẽ in viſceribꝰ: ⁊ dignũ eſt vt ſit rectũ: ⁊ vt etiaꝫ
intelligat ex ſermone eius: ⁊ venter ⁊ duo latera calida:
ꝙ caliditas harũ partiũ eſt manifeſtior ⁊ ẽ magis appa
rens q̄ꝫ fuerit per nãm: ⁊ ſcit ꝙ febris quã greci noĩant
liparios: ⁊ ẽ illa in qua aggregat in corpe caliditas ⁊ fri
gus ſimul: ẽ huius generis. 5

Bonũ aũt eſt egꝝ ex toto calere: ⁊
mollem ⁊ ſuauẽ ꝯuenient eſſe.

Et de melioribꝰ rebꝰ eſt ut ſit totũ
corpꝰ calidũ lene ſm equalitatẽ.

Poſtq̄ꝫ narrauit hippo. diſpõneꝫ egritudinũ: que
ſunt ĩ fine malicie. ſ. in qua inueniunt membra
media eſſe calida: ⁊ extrema frĩda: poſt illõ nar
rauit ꝓprie ipſã diſpõneꝫ que ẽ melior diſpoſitionũ: ⁊ ẽ
illa in q̃ totum corpꝰ eſt calidũ ⁊ lene ſm equalitatẽ. qḋ
eſt: qꝛ ſmo eiꝰ ſm equalitatẽ cõicat his duobꝰ noĩbꝰ ſil:
ſcilꝫ calidi ⁊ lenis. ⁊ inuenit etiã corporis calitas ĩ febri
bꝰ adurentibꝰ equal. verũtamẽ corpꝰ in eis eſt extenuatũ
⁊ ſiccuꝫ. Qum g̃ eſt calidũ lene ſm equalitatẽ: ſignificat 6
ꝙ complexio eius ẽ melior cõplexionũ.

Bonũ eſt modeſte ⁊ non laborioſe
⁊ nõ repente eundeꝫ latera cõmu
tare: ⁊ ſi ſibi leuis uideat.

Et oportet ut ſit permutatio infir
mi facilis: ⁊ quando ꝑmutat cor
pus eius eſt leue.

Summa in oĩ ꝓnoſticatiõe que ẽ ſup illũ q̃ mo
rit ⁊ qui viuit: ẽ cõparatio ĩter fortitudinẽ egri
tudis: ⁊ virtutẽ infirmi. qñ ergo egritudo ẽ for
tior: morit infirmꝰ ꝓculdubio. ⁊ qñ eſt debilior virtute i
firmi non morit: dũmodo nõ cadit ĩ curatiõe eiꝰ error.
Et hippo. quidẽ narrauit hanc ſummã in aphoriſmo cu
ius initiũ eſt: Et oportet vt cõpares int virtutẽ infirmi ⁊
inter virtutẽ ſtatꝰ egritudis. hec nãqꝫ ſumma ẽ ſcia ꝓno
ſticatiõis. Et qñ genera virtutũ que ſũt in corpore ſunt
tria: que incipiũt ex tribꝰ principijs: ⁊ ſunt cerebrũ: cor: ⁊
epar: factũ eſt ꝙ cognitio debilitatꝭ cuiuſqꝫ eoꝝ ⁊ virtu
tis eoꝝ ſignificat ex operatiõe cuiuſqꝫ eoꝝ. Spẽs autem
virtutũ ſunt dne: que ex cerebro ꝓcedũt. quod ẽ: qꝛ q̇daꝫ
eaꝝ ſunt ꝑparatiue: ⁊ ſunt cogitatio ⁊ memoria. ⁊ q̇daꝫ
eaꝝ ſunt ſuientes vel miſtrantes: ⁊ ſunt ille q̃bꝰ fit ſẽſus
⁊ motꝰ. Operatio aũt virtutis q̃ eſt ĩ corde ẽ opatio qua
complet pulſus venaꝝ pulſatiliũ. veꝝ opationes virtutꝭ
que ẽ in epate ſunt ille q̃ complent in hora generatiõis ſ
ſanguinis ⁊ humoꝝ. Et qñ genera ſcie ꝓnoſticatiõis ſũt
duo genera: tũc oꝫ vt ꝯſideres ⁊ aſpicias in oĩ ſignificati
one quã narrauit hippo. cuiuſqꝫ duoꝝ geneꝝ ſic oꝫ vt fa
cias nũc in ſmone ſuo qḋ oꝫ: vt ſit ꝑmutatio infirmi per
mutatio facil: ⁊ qñ ꝑmutat fit corpꝰ eius lene. qḋ eſt: q̇a
iſta ſignificatio ſignificat vehementiã virtutꝭ mouentis
corpꝰ ꝑ voluntatẽ. Et non ẽ dria in hoc loco inter ſmo
nẽ meuꝫ Voluntatẽ: ⁊ inter ſmonẽ meuꝫ Velocitatẽ ⁊
electionẽ. Ingredit etiã in hoc genẽ illud qḋ ipſe dixit i
decubitu ĩ eis q̃ premiſſa ſũt in ſmone cuius initiũ ẽ: Et
oꝫ vt inueniat medicꝰ infirmũ iacentẽ ſup latus dextruꝫ
aut ſiniſtꝝ. qḋ eſt: qꝛ ego iam oñdi in hoc decubitu: ⁊ in
decubitu q̃ ꝯuertit ad ſuꝑiora ꝙ vterqꝫ fit ab opatione
lacertoꝝ. Et de ꝯſuetudine q̇deꝫ mea ẽ vt nominem hũc
decubitũ noĩe deriuato ex vehemẽtia virtutꝭ. ⁊ ego q̇deꝫ
iam locutꝰ fui in eo ſmone lõgo ĩ libro meo de motibꝰ
lacertoꝝ. Et dixit etiã Dioclytes: ꝙ corpora aĩaliuꝫ ſũt
cõpoſita ex deferẽte ⁊ ex delato: ⁊ ꝙ deferens ẽ virtus: ⁊
delatuꝫ ẽ corpꝰ: ⁊ ſicut ille q̃ defert pondꝰ aliqḋ: fit motꝰ
eius difficilis: ſi graue ẽ ei. ⁊ ſi eſt leue illud pondꝰ fit mo
tus eiꝰ ei facilis. Similr qñ virtꝰ fortis ẽ: fit ei facile defer
re corpꝰ: ⁊ nõ aduenit ei apud motũ ſuuꝫ nocumentũ. ⁊
qñ eſt debilis grauat ſuꝑ eaꝫ. fit ergo difficile ſubleuare 7
⁊ deferre ipſum.

Grauis uero ſi fuerit: manꝰ quoqꝫ
⁊ crura ponderoſa: horrendũ.

Et qñ corpꝰ fuerit graue: ⁊ manꝰ ⁊ pedes graues ſunt: tunc timor erit magis agmentatꝰ.

Significatio infirmi ſuper grauitatē membrorū liuorū eſt: quādo conatᷣ motū cū volūtate: ⁊ grauitas cruriū declaratᷣ ei qñ conatᷣ ſurgere ⁊ ambulare: aut mouere ea: ⁊ ipe eſt iacens: ſimilr̄ ⁊ grauitas motꝰ manuū declaratᷣ ei qñ conatᷣ cū eis aliq̄d retinere: aut proiicere cū manu ſua: aut ponere eas: aut ꝑmutare eas de loco ad locū. ⁊ ſimilr̄ grauitas colli ⁊ reliquaꝝ ꝑtiū dorſi oñditᷣ ei qñ vult mutare figuras earū: aut ꝑmutare eas ex diſpōne ad diſpōem. Grauitas aūt mēbrorūʒ eſt ex maioribꝰ ſignificatōibꝰ ſignificātibꝰ debilitatē virtutis ⁊ nobilioribꝰ earū. verūtñ illud nō eſt ſignificatio ſuꝑ debilitatē virtutū omniū: ſicut dixi in eis que ſunt premiſſa: ſed ſuper debilitatē virtutis que eſt in neruis ⁊ lacertis tm̄. 8

Quod ſi liuor admixtus uiridi: unguibꝰ digitiſqʒ affuerit: mortē aduentare nō dubitabis.

Et ſi cū grauitate fuerit pallor trahens ad uiriditatē in unguibꝰ ⁊ digitis: tūc mors in ꝓximo deſcēdet.

Iam oñdi in aliis locis quō fit deſtructio v̄tutū regentiū corpꝰ ſimul. nā dū vna earū ꝑmanet fixa: tūc corpꝰ remanet ſm̄ diſpōem ſuā ꝑculdubio. Uerū hippo. poſtq̄ʒ narrauit ſignificatōes q̄ ſignificant reſolutōem virtutis mouētis lacertos ⁊ caſum eiꝰ addidit ad illud ſignificatiōes alias ſignificātes deſtructionē virtutis alteriꝰ. Quō eſt: quia pallor vnguiū ⁊ digitorū qui trahit ad viriditatē: ſignificat extictōem vl̄ mortificatōem caliditatis naturalis manātis ex corde: ⁊ ꝓpter hoc nō dixit ſmōe abſoluto: ꝙ pallor qui trahit ad viriditatē: ſignificat mortē qñ eſt cū grauitate corporis: ſed addidit etiā cū illo ſermonē ſuū: deſcendit in ꝓximo: quoniā ille ſignificatōes apparēt apud mortē duaꝝ virtutū ſimul. 9

Et ſi color hic ungues nō īfecerit: ſʒ cetera mēbra corripuerit: ſpei locꝰ nō deerit. ꝓderit uero cūcta ſigna ꝑpēdere: ꝙ ſi egrū ſufficiētem uideris: ⁊ una boni ſignificatio affuerit: ẽminuſ tibi ꝓmittetᷣ cuʒ quolibet exteriori apoſtemate ⁊ futura ſalute: ſed palloris in p̄dictis locis ꝑicula nō deerūt.

Et ſi denigrantur digiti penitus ⁊ pedes: tūc illud erit minꝰ in ſignificatiōe ꝑditiōis: q̄ʒ ſit quādo declināt ad uiriditatē ⁊ pallorē. Sed neceſſe eſt tibi tūc ut cōſideres reliquas ſignificatiōes: ⁊ regas eſſe earuʒ. Nam ſi inuenis infirmū tolerantē quod aduenit ei de nocumēto tolerantia facili: ⁊ fuerit cū ſignificatiōe alia ex ſignificatiōibꝰ q̄ ſignificāt ſalutē: ſignificat illud ꝙ infirmitas expellitᷣ ꝑ exiturā: ita ꝙ infirmꝰ ſaluabitur: ⁊ cadent loca que denigrata ſunt ex corpore.

Non oportuit eū dicere tūc: Illud erit minꝰ in ſignificatōe ꝑditiōis: ſed ꝙ illud fortaſſe nō ſignificat ꝑditionē penitꝰ: ⁊ fortaſſe ſignificat ſignificationē in vltimo ſuꝑ ꝑditōeʒ. Et fortaſſe putat aliq̄s de hippo. ꝙ nō fuit ſciens illud: qm̄ non vtitur hoc ſmone ſm̄ veritatē quā ſignificat. ſʒ res nō eſt ita: qm̄ qum addidit ad hunc ſmonē eiꝰ diſcretionē vſq̄ʒ ad finē ⁊ determinationē ipſiꝰ: ⁊ narrauit illud narratōe manifeſta: ⁊ declarauit oñſiōe apparēte: q̄r fuit ſciēs veritatē ī eo ꝙ dixit: Uerꝫ ipſe nō ꝑſcrutatꝰ eſt exquiſite exponere illō: qm̄ fortaſſe denigrantᷣ mēbra ꝓpter mām̄ q̄ effunditᷣ ad ipa. Et iam oñdit hippo. oñſione manifeſta qualr̄ ſignificat illō: qm̄ dixit: Qñ videris infirmū tolerantē illud qō aduenit ei de nocumēto facili. ſ. patiens illud: ⁊ fuerit cuʒ illo ſignificatio alia ex ſignificatiōibꝰ ſignificantibꝰ ſaluteʒ: tūc ſcias ꝙ nigredo mēbri nō accidit niſi ꝓpter mām̄ʒ que effunditᷣ ad ipm̄. ꝙ ſi fuerit res cū diuerſitate illius: tunc eſt ſignuʒ ſuꝑ mortem. 10

Si teſtes ⁊ uirga p̄ter ſolitū diminui ↄtrahiqʒ apparuerint aut minui: doloris aut mortis aduentuʒ pronunciabis.

Teſtes aūt ⁊ uirga nō ſignificāt niſi dolorē aut morteʒ qñ ↄtrahuntᷣ.

Inuenimꝰ hec mēbra ↄ̄hi in eo q̄ iam appropinquat morti: ⁊ illud q̄deʒ eſt neceſſariū: qm̄ virtꝰ aīalis qñ moritᷣ: ita vt nō ſit ei poſſibile ꝑuenire ad extremitates corporis: ſed trahitᷣ verſus originē eiꝰ ⁊ radicē ſuā: oʒ neceſſario vt ſequantᷣ eaʒ mēbra: q̄re rugantᷣ mēbra ⁊ ↄ̄huntᷣ verſus mediū corꝑis. Et ſilr̄ etiā dolorē videmus multotiēs reducere ⁊ ↄ̄here virtutē verſus originē ſuā. qñ illud eſt: ē nec̄e vt ↄ̄hantᷣ mēbra: ⁊ retrahantᷣ verſus originē ſuam ꝓpter dolorem. 11

Somnꝰ ut moris eſt ↄueniēs ⁊ naturalr̄ ut noc̄teʒ nō effugiat: ⁊ diē non impediat laudabilis: ↄtrariꝰ uero improbandꝰ. minꝰ tamē ſi a mane uſqʒ ad tertiam tenuerit.

Somnꝰ autem oportet ut ſit ſm̄ ꝙ currit cōſuetudo cū eo: qñ currit curſu naturali: ita ut ſit īfirmꝰ in die exꝑgefactꝰ: ⁊ in nocte dormiens. ꝙ ſi mutetᷣ illud eſt diſpō deterior. ſed minor q̄deʒ leſio ⁊ nocumentū qō eſt ex ſomno eſt qñ dormit infirmꝰ in principio diei uſquequo p̄tereat ex eo circa tertiā ipſius. Somnꝰ aūt qui eſt poſt hanc horā eſt malus.

Hippo.recte inuenit qum narrauit ſignificatio/
nes que ſumũt ex ſomno ⁊ enũciatõe ſua etiã
de cauſa in illo:⁊ in faciẽdo totum qđ eſt iuua
mẽtũ naturale:⁊ omne qđ eſt ſm cõtrariũ illi⁹ eſt illau
dabile:qm̃ eſt extra diſpõnem naturalẽ: ſimilr̃ etiã ſunt
res cũ quib⁹ nõ currit cõſuetudo.nã ſi fuerint currentes
ſm cõſuetudinẽ ſunt laudabiles:⁊ cũ quib⁹ nõ currit cõ
ſuetudo ſunt illaudabileſ.verũtamẽ reſ naturales ſm tẽ
pus hippo.nõ fuerũt niſi res cũ quibus currit ↄſuetudo
nũc aũt inuenim⁹ facere diuites diuerſum illi⁹ in oĩbus
rebus ⁊ in ſomno etiã.dormiũt eñ in die:⁊ vigilãt in no/
cte.⁊ qm̃ cõſuetudo currit ecõtrario curſus naturalis:
nõ certificaẽ iſte ſermo quẽ dicit hip.qđ eſt:quia cõſue/
tudo in hac hora eſt plus naturali:non apud hñtes diui
tias ex mulierib⁹ tm̃:ſed apud plures viros. 12

PEſſimũ autẽ eſt nõ dormire:aut
pꝛeim magnitudinẽ doloris ſignifi
cat:aut alienationẽ.

ET de deteriorib⁹ ſignis eſt ut non
dormiat infirmus:neq; nocte ne
q; die.qđ eſt:qꝛ ipſe nõ uigilat niſi aut
ꝓpter dolorẽ et anguſtiã:aut qꝛ adue
nit ei permixtio in ratiõe ſua:uł ꝓpter
hanc ſignificationẽ.

Vigilie accidũt infirmo in nocte ⁊ die:aut ꝓpter
dolorẽ qui ſup eũ fuit prauus ⁊ cõtriſtauit eũ:
aut qm̃ pmixtio ratõnis incipit cũ eo.qđ eſt:q̃a
pmixtio ratõis facit poſſidere vigilias ꝓpter ſiccitatẽ q̃
dñaẽ ſup cõplexionẽ cerebri. 13

STercoris egeſtio ſi neq; exſiccata
neq; liqda oĩo ſed iũcta ⁊ hora ſo
lita:ſignũ eſt ea q̃ ſunt ſb diaphragma
te eſſe ſalubria.

EGeſtio aũt laudabilior eſt q̃ eſt le
nis ↄiuncta: ⁊ eſt ei⁹ exit⁹ in hora
exit⁹ ſui q fuit in diſpſitiõe ſanitatis: ⁊
eſt quãtitas ei⁹ p compatione ei⁹ quod
aduenit corpori.qđ eſt:quia egeſtio qm̃
eſt cum hac diſpoſitiõe: eſt pars inferi
or uentris ſana.

Hippo.aſſumpſit ſignificatiões ſignificãtes ege/
ſtionẽ laudabilẽ ex ſubſtãtia eius ⁊ ipſi⁹ quãti/
tate:⁊ ex hora ipſi⁹ exitus.Significatiões aũt ſi/
gnificãtes egeſtionẽ illaudabilẽ nõ ĩuenim⁹ eũ ſumpſiſ/
ſe ex his trib⁹ tm̃:ſed ex colore etiã ⁊ odore: ⁊ ex voce an
nexa egreſſioni eius.Egeſtio aũt cui⁹ ſubſtãtia eſt natu/
ralis eſt que nõ dura in termino lapidis:neq; lenĩſ ĩ ter
mino aque vt fluat ⁊ currat:ſed eſt de lenitate cũ diſpo/
ſitione cũ qua poſſibile eſt vt pmaneat coniũcta preẽ q
fluat ⁊ currat. quãtitas vero eius naturalis ẽ:q eſt per
compatõem eius qđ comediẽ.Hora aũt eius exit⁹ natu
ralis eſt hora cũ qua currit cõſuetudo infirmi in ſanita/
te ſua.⁊ oportet etiã vt adiũgas ad illud q dixit: colorẽ
egõnis naturalẽ ⁊ odorẽ eius. oportet enĩ vt ſint ſm q
fuerũt in hora ſanitatis.verũtamẽ hippo.nõ narrauit il
lud qm̃ poſſibile eſt tibi vt intelligas illud ex ſmone ei⁹

in egeſtiõe egrediẽte a diſpõne naturali.quod ẽ: qꝛ de
ↄſuetudine eius eſt in reb⁹ multis vt ſignificet eas ex cõ/
trarijs earũ::⁊ dimittat rememorari eas in nomib⁹ ſuis.
⁊ nõ dixit:Et quãdo egeſtio fuerit cũ hac diſpoſitõe erit
inferior ps ventris ſana: niſi qum ipe compauerit hanc
ptem cũ pectore:vt intelligas hic ex ſermone ei⁹ iſto ſto/
machũ ⁊ inteſtinũ ieiunũ : ⁊ reliqua que ſunt poſt ipm
ex inteſtinis:⁊ nõ eſt neceſſe ꝓculdubio in aliquo q oc/
culteẽ quãdo eſt egeſtio cũ diuerſitate hui⁹ diſpoſitiõis
vt ſignificeẽ q diſpoſitio horũ membrorũ ſit egreſſa a di
ſpoſitõe naturali.quoniã hipp.nõ dixit illud. Neq; etiã
eſt ſermo ſanus : qm̃ poſſibile eſt etiã vt ſint mẽbra que
ſunt in vẽtre inferiori ſana: ⁊ currant ad ea ex epate:aut
ex ſplene res multe vel male mutãtes colorẽ egeſtionis
naturrlẽ ⁊ ſubſtantiã ipſi⁹ ⁊ eius odorẽ.Et multotieſ ad
dunt etiã in quãtitate eius humiditates que effundunẽ
ad ſtomachũ: ⁊ neq; etiã exit⁹ eius eſt in hora ſimili ho/
re que fuit ante illud. Egeſtio aũt que in vltimo eſt ſimi
lis egeſtioni naturali nõ ſignificat q ptes inferiores vẽ
tris ſane ſint tm̃:ſicut dixit hippo.ſed quia non effundiẽ
ad eas etiã ex mẽbris que narrauim⁹ aliquid. Egeſtio aũt
egrediẽs a natura ſignificat fortaſſe q mẽbra que ſunt
in ventre tm̃ ſunt infirma.⁊ fortaſſe ſignificat:qꝛ effun/
dunẽ hec mẽbra ex mẽbris q̃ ſunt ſup ea hũiditates. Et
ſpẽs q̃dẽ hui⁹ egõnis ſũt multe ⁊ diuerſe:qm̃ epar nõ ex
pellit ad ſtomachũ ſupfluitates ſuas tm̃: ⁊ qđ generaẽ i
eo ex hũorib⁹ egrediẽtib⁹ a nã:ſ; qđ expellit ad ipm ſup/
fluitates toti⁹ corpis.qđ ẽ: qꝛ ſtomach⁹ ↄtinuaẽ cũ oĩb⁹
mẽbris mediãte epate: ⁊ recipit ſupfluitates oĩũ mẽbro
rũ ipſo mediãte. ⁊ fortaſſe qđ effundiẽ ad ipm expelliẽ a
nã ad ipm qm̃ vult mũdificare totũ corpus: aut aliqđ ex
mẽbris ei⁹:aut duo mẽbra:aut mẽbra multa. Et multo/
tiens ẽ illud qđ effundiẽ ad ipm ſm viã accñtl. ⁊ qm̃ eſt
illud:ſignificat egritudinẽ ĩ toto corpe:aut ĩ vno mem/
broꝝ ei⁹:aut ĩ mẽbꝛ multiſ.Oꝫ g° vt ↄſideres in mẽte tua
illud qđ narrauit hippo.in ſmone ſuo ex ſucceſſiõe hu/
ius ſmonis: ⁊ addaẽ ad illud qđ dixi. 14

LIqda bõa eſt : ſi ſine ſonitu ueto
ſo fuerit: nec iordiate manauerit
Si eiꝫ frequẽẽ manat:egꝝ maxio labo
re ac uigilijs afficit: ⁊ ĩ defectũ adduẽ.

ET ſi egeſtio fuerit ſbtil: tũc lauda
tur ex ea ne cuꝫ ea ſit uox: ⁊ ne ſit
egreſſio ei⁹ freq̃ns paulatĩ.qđ eſt:qꝛ qm̃
illud eſt:accĩt infirmo laſſitudo ex mul
titudie ſurgẽdi ⁊ ↄſecutõe ei⁹ accidũt ei
uigilie ide:nam exitus rei multe multo
tiẽs ñ faẽ ſecuritatẽ ĩfirmo de ſyncopi.

Res manifeſta eſt in hoc q egeſtio humectatur:
aut quia cib⁹ nõ penetrat ex vẽtre ad epar : aut
quando effundũtur ad ipm ex epate aut ſplene
ſupfluitates.verũtamẽ poſſibile eſt vt ſit illud laudabile
quoniã epar ⁊ ſplen ⁊ totũ corp⁹ mũdificaẽ p ipm. ⁊ nõ
eſt illud illaudabile:niſi quãdo eſt ſm ſemitã accidẽtiũ
.ſ.quãdo non penetrat cibus ad epar: aut res que effun
dũtur ad ſtomachũ ab epate:ſignificãt diſpõem malam
Et differẽtia quidẽ inter diſpõem primã ⁊ inter hãc diſ/
poſitõem eſt:q cũ egeſtiõe in diſpoſitiõe prima non eſt
vox.⁊ hec etiã eſt differẽtia alia:⁊ eſt :quia egreſſio ege/
ſtionis nõ eſt frequẽs paulatim: quoniã qđ egrediẽ ſm

hũc modũ nõ eſt aliquid ex accñtib⁹. Flux⁹ aũt vẽtrꝭ ſuꝑfluus qui fit raro: multotiẽs ſignificat criſiʒ laudabilẽ: ⁊ ſignificat ꝙ natura expellit reʒ ſuꝑfluã in q̃ntitate ſua aut in qualitate ſua vt euacuet corp⁹ totuʒ aut aliq̃ð ex mẽbris eius ⁊ mũdificet ip̃m. Et ĩtelligo ꝑ ſermonẽ meũ euacuatõeʒ: inanitõe corporis a nãlib⁹ humorib⁹ qui ĩ q̃ntitate ſua multiplicãť. Per mũdificatõem v̇o ⁊ fluxũ vẽtris intelligo vacuitatẽ corꝑis ab humorib⁹ egrediẽtibus in qualitate ſua a natura. Et cõſequũť hãc egeſtiõeʒ nocumẽta alia: que dixit hippo. in ſermone ſuo. quod ẽ: quia quãdo ẽ illud donec accidat infirmo laſſitudo mľtitudine ſurgẽdi ⁊ cũ cõſuetudine eius: accidũt ei vigilie ⁊ ꝙ ip̃e vituꝑat etiã ⁊ egõem que fit cũ multitudine frequẽti: nõ eſt niſi ꝓpterea ꝙ deijcit ip̃a ⁊ mollificat virtutem: quoniã q̃ũuis raro accidat vt laudeť hm̃õi egeſtio. Verũtñ caſus v̇tutꝭ hic annex⁹ ei ẽ illaudabilis: ſicut flux⁹ nariũ accidẽs ſm̃ viã criſis egrediẽs in quãtitate ſua ab equalitate. 15

Utile eſt ſterc⁹ ſm̃ quãtitatẽ ciboꝝ aſſumptorũ euenire ⁊ bis uel ter in die: in nocte uero ſemel: ⁊ iã luce ꝓxima aut ſolito more ꝯtigere.

Verũtñ oportʒ ꝙ ſit egeſtio ſʒ illð qð accidit corꝑi duab⁹ aut tribus uicib⁹ ĩ die: ⁊ ſemel in nocte: et ſit plurimũ eiuſ ꝓpe mane: aut ſicut de ꝯſuetudine hoĩs eſt ſurgere.

Iam dixit hippo. hũc ſermonẽ in eis que ſunt p̃miſſa: ⁊ meli⁹ quidẽ eẽt vt poneret ſermonẽ illũ nũc in egõne multa: que fit ſm̃ ſemitã criſis: ⁊ ẽ illa quã narrauit ante. Et ego quidẽ etiã vituꝑo ſmonez eius: oportet vt ſit egeſtio duab⁹ aut trib⁹ vicib⁹ in die: et ſemel in nocte: ⁊ reliq̃ q̃ ip̃e ſcp̃ſit poſt illud: qm̃ ſuꝑfluũ ẽ: neqꝫ fuit neceſſariũ dicere illud. qð eſt: qꝛ ſufficit vt diceret: Sicut de ꝯſuetudine eſt homĩs vt ſurgat. Qð autẽ dixit in fine hui⁹ ſmonis ⁊ eſt ſmo eiuſ. ſ. Et ſit plurimũ eius ꝓpe mane: aut ſicut de ꝯſuetudine eſt homĩs vt ſurgat. inueniť in quibuſdã deſcp̃tõib⁹ ſicut ego ſcp̃ſi illud ⁊ in quibuſdã deſcp̃tõib⁹ inueniť: ſine illo: aut ſm̃ hunc modũ: Et erit plurimũ eiuſ ꝓpe mane: ſicut de ꝯſuetudĩe eſt hoĩs vt ſurgat: ſed nõ ẽ differẽtia inter has duas ſcripturas: qm̃ intẽtio in eis vtriſqꝫ ẽ intẽtio vna: ⁊ ẽ ꝙ melioꝛ rerũ eſt cũ qua iã currit ꝯſuetudo. 16

Utile ẽ etiã appropiquãte iã t̃mio egritudis idẽ ſterc⁹ dẽſari.

Et oportet ut cõdẽſcť egeſtio quãdo tẽdit infirm⁹ uel appropiquat uerſus criſim.

Non cõdẽſať egeſtio qñ appropinq̃t infirm⁹ v̇ſuſ criſim niſi qñ fuit ſubtilis aquoſa ante illud: nõ que fuit ſpiſſa dura: ergo ſermo ei⁹ in eo ẽ cuiuſ egeſtio a p̃ncipio ſue egritudinis eſt humida. verũtamẽ hec abbreuiatio in ſermone de ꝯſuetudĩe antiquoꝝ fuit ⁊ ꝓp̃e hippo. ſ. ſignificatio rei ex cõtrario ſuo: ⁊ dimiſſio rememoratiõis ei⁹ cũ ſuo noĩe. 17

Et coloꝛe ſƀ citrino fieri: nec inſolidum dẽſari.

Et oportet ut egeſtio ſit declinis ad citrinitatẽ aliquãtulã: ⁊ nõ ſit uehemẽtis lenitatis.

Melius eẽt ſi ſcp̃ſiſſet hũc ſmonẽ in p̃ncipio ſue locutõis de egõe: ita vt eẽt ſmo ei⁹ ſm̃ hũc modũ De egõe q̃dẽ laudabilioꝛ ẽ q̃ ẽ lenis cõiũcta: ⁊ ẽ exit⁹ ei⁹ in hoꝛa exit⁹ ei⁹ que fuit in diſpõe ſanitatis: ⁊ eſt q̃ntitas ei⁹ ꝑ cõꝑatõem ei⁹ qð aduenit corꝑi: ⁊ coloꝛ eius declinis ad citrinitatẽ: ⁊ nõ eſt vehemẽtiſ lenitatis: ſicut iã determinauit ſubãm egõis: ⁊ q̃ntitatẽ ei⁹ ⁊ hoꝛã exit⁹: ⁊ qualitatẽ ei⁹ ſimul. ſ. viſibilẽ ⁊ odoꝛabilẽ: ſicut dixi ante. ⁊ manifeſtũ eſt ꝙ coloꝛ egõnis nõ trahit ad citrinitatem: qm̃ cholera deſcẽdẽs ab epate cõmiſceť ei: ⁊ illud ẽ qñ cholera q̃ admixta ei eſt: eſt nãlis eq̃lis in quãtitate ſua ⁊ q̃litate: ⁊ cõueniũt ſuꝑ illud oẽs medici: qm̃ q̃ndo effundiť ab epate ad ventrẽ cho. egreſſa in q̃litate ⁊ q̃ntitate ſua ab eq̃litate: nõ eſt coloꝛ egõis ꝑtinẽs ad citrinitatẽ: ſed eſt citrin⁹ pur⁹: ⁊ qñ nõ effũdiť ad inteſtĩa cholera: ſicut illud qð accidit ei qui habʒ ictericiã: tũc coloꝛ egeſtioniſ eſt albus. 18

Bonũ eſt etiã ſi lũbꝛicoſ admixtos habuerit.

Et ex eo qð laudať etiã eſt ut egrediãtur cuʒ egõe lũbꝛici: qñ appropquat infirm⁹ uerſus criſim.

Non laudať egeſtio lũbꝛicorũ: niſi quʒ nã ip̃a expellit eos inferi⁹ cũ reliq̃s ſuꝑfluitatib⁹ que ſũt in corꝑe: nõ qñ egrediũť ꝑ cãm aliã ſm̃ viã accidẽtis: ⁊ ego quidẽ iã locut⁹ fui ſmonẽ longũ in reb⁹ que procedũt ſm̃ ſemitã criſis in libꝛo ꝑicriſeos. 19

In oi acuta egritudĩe uentreʒ nõ ut plenũ: ſʒ ut uacuũ tractari: ⁊ ñ tenuẽ ſʒ carnoſũ inueniri bonũ.

Et oportet ut ſit uenter in oi egritudine uacuus piguis.

Sermo q̃deʒ ei⁹: vacuus: ꝓpe extenſũ plenũ eſt: ſʒ piguis ꝓpe macꝝ extenuatũ: ſicut ſignificat dictio p̃ma res retẽtas in vẽtre: ⁊ dictio ſecũda ventrẽ ipſũ: ſicut ſi diceret: Quia oʒ in oi egritudĩe vt ſit venter vacu⁹: ⁊ ſit corp⁹ eiuſ pigue ⁊ nõ macrũ. 20

Aquoſũ uero ſtercus ⁊ liq̃duʒ ſiue albũ aut nimiſ citrinũ aut ſpumoſum malum eſt.

Egeſtio aũt aquoſa ſƀtilis ⁊ alba: ⁊ citrina uehemẽtiſ citrinitatis ⁊ ſpumoſa: illud totũ malum eſt.

Egeſtio q̃dẽ aquoſa ſignificat deſtructionẽ digeſtiõis. ſʒ alba ſignificat ſic̃ dixi añ ꝙ choľa citrina nõ deſcẽdit ab epate ad ꝑtes ſtõi: veꝝ egõ vehemẽtꝭ citrinitatꝭ ſignificat vnã duaꝝ reꝝ: aut egõnẽ cui cõmixta ẽ choľa citrina ⁊ mľta: aut egõneʒ cui cõmixta eſt cho. viridis: vt herugo erꝭ. qð eſt: qꝛ hͦ nomẽ qð dixit hippo. ſig̃t ſʒ linguã grecoꝝ hos duos colores ſiľ. egõ ãt ſpumoſa ſig̃t ꝑmixtionẽ vẽtoſitatꝭ vehemẽtꝭ iſlatiue humiditati: cui⁹ ſeꝑatio ab ea ẽ difficilis. ⁊ foꝛtaſſe ſig̃t caliditatẽ ſuꝑfluã. qð eſt: qꝛ nos ĩuenim⁹ ſpumã euenire exteri⁹ ſm̃ hũc modũ ĩ mari: ꝓpterea ꝙ vẽti ꝯcutiũt aquã ſʒ ĩ ꝓfũditatib⁹ pelagi ꝑꝑ ſuꝑfluitatẽ caliditatꝭ. 21

Item modicuꝫ ⁊ uiſcoſum ⁊ lene ſiue album ſeu citrinū aut ſpumoſum: malum.

Et ex egōe qdē mala ē pauca uiſcoſa lenis: ſiue ſit alba ſiue citrina.

Narrauit hippo. in hoc ſermone duas ſpēs ex ſpeciebꝰ egōnis q̄ ambe ꝓueniūt a liquefactiōe corporis. Et nō eſt differētia inter vtraſqꝫ: niſi quia pauca viſcoſa alba ꝓuenit a liquefactiōe adipis facta a caliditate ignea que nō eſt vehemētis malicie: ſꝫ egeſtio que trahit ad citrinitatē leniſ ꝓuenit ex liquefactōe adipis. verūtn̄ eiꝰ euētꝰ eſt aut qm̄ caliditas faciēs ipm̄ ē vehemētioris malicie: aut qm̄ adeps liquefactꝰ antiquꝰ eſt qui iam cōputruerit quadā putrefactōe. quod eſt: quia videmꝰ adipes zirbi qn̄ putreſiūt exteriꝰ: colorē mutant ita ꝙ vides vtrūqꝫ viſiōe manifeſta declinare ad citrinitatē. Egōnis aūt ad viriditatē declinis: ſi viriditas eis fuerit ꝓpter admixtōem cholere viridis: vt herugo eris cuꝫ ipa: qm̄ iam oñdimꝰ ꝙ hic etiā color intelligit̄ ex nomīe vehemētis citrinitatis: euētꝰ eſt a lequefactōe vehemēti. Et omne quidē qꝺ ꝓcedit ex corpe qꝺ vides lene: ē ꝓpt̄ vnā duarū ꝓꝑetatū: aut ꝓpterea ꝙ ipm̄ recipit digōnem ſm̄ equalitatē: ita ꝙ nō effugit nām ps aliqua ex ꝑtibꝰ eius quā ipa nō reſoluit: aut ꝓpter liquefactiōem vehementē: ita ꝙ nō fit etiā in hoc vna ex ꝑtibꝰ materiei cui nō adueniat cā. ꝓpter hāc ḡ cām ſicut meliꝰ eſt ī oī quo fit iuuamētū vt fit equale: ſimilr̄ ⁊ omne qꝺ eſt malū: ē vehemētioris malicie qn̄ eſt equale. qꝺ eſt: quia p̄mū ſuſcipit opatōem nāe cū totalitate ſua: ⁊ ſecundū ſuſcipit maliciā egritudinis cū ſua totalitate. In viſcoſa aūt res manifeſta eſt ⁊ expoſita: ꝙ euētꝰ eiꝰ eſt multotiēs qn̄ vehemētior ſit caliditas rei. ⁊ multiplicāt̄: ⁊ fortaſſe fiunt humores viſcoſi ꝓpter qualitates ciborū. verūtn̄ iſti humores qn̄ ꝓcedūt ex corpe nō ē eorū q̄titas pauca. Res aūt viſcoſa qn̄ ꝓcedit paulatī eſt cōtraria p̄me cōueniētis liquefactōi pauce. qꝺ eſt: qꝛ noſ inuenimꝰ multotiēs liquefactōem vehemētē faciētē fluxū ventris ſuperfluū. verūtn̄ illa cuiꝰ hec eſt diſpō: eſt ꝓculdubio fetida. Et differētia quidē inter humores crudos ⁊ hāc eſt in hoc capitulo tm̄: qꝺ eſt: qꝛ ex humoribꝰ crudis n̄ eſt fetor. 22

Peſſimū aūt eſt ⁊ mortiſ ſignum: uiſcoſum: nigrū: fetidū: ⁊ uiride.

Et ſignificatiua mortiſ magiſ hec eſt egeſtio nigra: ⁊ pinguis: ⁊ fetida: ⁊ uiridis.

Egeſtiōis quidē nigre nigredo fit ex cōmixtione cho. ni. pure. viridis aūt fit ex cōmixtōe cho. ni. q̄ nō eſt pura: ⁊ cuiꝰ q̄titas eſt pauca. Egeſtio vo pīguis procedit apud liquefactionē adipis a caliditate ignea. fetida aūt ſignificat putrefactiōem in corpe. 23

Nariū uero ꝓductōnem ſignificat egritudis: neqꝫ minꝰ ſignū ē mortis q̄ꝫ qꝺ loturā ītestinoꝝ profert: aut colorē porroꝝ ſiue nigrū. Cōtigit etiā colores iſtos ſimul euenire.

Egeſtio aūt diuerſoꝝ coloꝝ ſignificat de lōgitudie egritudis plꝰ q̄ꝫ indicēt ille ſpēs alie: ⁊ n̄ ē illꝺ qꝺ ſignificat de ꝑditōe minꝰ q̄ꝫ illꝺ qꝺ ſignificat ille. ⁊ ītelligo ꝑ id egōem in qua ē uiſcoſitaſ: ⁊ cuiꝰ color trahit ad colorē porri ⁊ que eſt nigra. ⁊ fortaſſe egrediunt̄ iſti colores oēs ſimul: ⁊ fortaſſe egreditur unuſquiſqꝫ eorū ꝑ ſe.

Egeſtio diuerſorū colorū ſignificat ꝙ in corpore ſunt egritudines diuerſe multe: que indigent ſpacio longo donec digōem ſuſcipiāt. quod eſt: quia quādo ſunt multe: poſſibile eſt vt ſit quarūdam earum ſpaciū longum. ꝙ ſi non fuerint in eis egridines lōge: tūc natura proculdubio quando neceſſe eſt ei vt reſiſtat inimicis multis indiget etiā vt acquirat tempꝰ lōgū in expugnādo eos. 24

Uentoſitas ſine ſono laudabilior eſt: q̄ uero cū ſonitu, melior q̄ꝫ illa q̄ intꝰ claudit̄: ſignificat tn̄ amentē aut dolorē laborātē: niſi ſit uoluntarie.

Uentoſitatis autē exitus laudabilis eſt cum qua nō eſt uox: ⁊ exitus eius quādoqꝫ cuꝫ uoce eſt melior: q̄ꝫ eius cōſtrictioubi eſt. ⁊ quādo egreditur cum uoce: tunc nō ſignificat: niſi ꝙ emittens eam aut eſt cū dolore: aut cū permixtione rationis niſi fuerit exitus uentoſitatis ab ipſo cum uolūtate

Ex hominibꝰ eſt: ex quo egredit̄ ventoſitas cum ſono preter ꝙ verecūdetur: ⁊ ex eis eſt qui preeligit mortē ſuper hāc actiōem. ſ. quando egreditur ex iſtis ventoſitas cum voce ⁊ ſono. ⁊ multi quidem hominū ſunt qui vtūtur illo. oportet ergo vt ponatur illud ex eis ſm̄ vnam duarū diſpoſitionū: aut vt nō intelligant quod faciūt: aut vehemētia doloris cogat eos ad illud abſqꝫ volūtate iporū. preter iſtos aūt ex illis qui nō inſpiciūt ad illud: non oportet vt eſtimet̄ exitus ventoſitatis ab eis cū voce ſignificare rem malā. verūtamē melius eſt ne ſit exitꝰ eius cū voce. quod ē: quia ventoſitas que egredit̄ cū voce ex ipis ſignificat ꝓculdubio: aut multitudinē ventoſitatis groſſe vaporoſe: aut ſtricturā inteſtinorū in quibꝰ penetrat. Quꝫ ergo nō fuerit vētoſitas multa: ⁊ inſtrumēta a quibꝰ egredit̄ ampla: tūc exitꝰ ventoſitatis eſt abſqꝫ voce. 25

Dolor ſub hypocōdrijs hanc ꝓꝑietatem habet ſi recēs ⁊ ſine calore fuerit: ſi rugitꝰ ſupuenerit ⁊ cū egōne: uel urina eruperit ſoluit̄: aliogn ad inferiora trāſmittit̄.

Apoſtemata aūt q̄ fiūt in eis q̄ ſunt ſub hydocondrijs: ⁊ q̄ occultant̄ ex eis qn̄ ſunt ꝓping tpis: ⁊ nō eſt in eis inflāmatio: rugitꝰ accidēs ī illo lo

co ſoluit: ⁊ ꝓprie ſi egrediat cũ egõne ⁊ urina. q̄ ſi nõ egrediat: tunc ꝓpter mutatiões eoꝝ fit. Et qñqȝ fit iuuamẽtũ iteꝝ ꝑ deſcenſionẽ eoꝝ ad iteriora.

Hippocrates ſignificauit in hoc loco per apoſtemata que fiũt in eis locis qui ſunt ſub hypocõdrijs: ⁊ que occultant in eis apoſtemata que nominauit artecul.i.vndimiã.i.molliciẽ: ⁊ oĩa apoſtemata iſta ſunt groſſitudo extra naturã: ⁊ quãdo nõ ẽ cum eis caliditas ſunt ventoſa: ⁊ ꝓprie ſi fuerit propĩqui tẽporis. Hippo.iam itaqȝ dixit: q̄ iſta apoſtemata reſoluũt quãdo accidit in vẽtre rugit⁹. Verũtamẽ vox iſta nõ ſignificat in vẽtre ventoſitatẽ tm̃: ſed q̄ illa vẽtoſitas eſt ꝓmixta humiditati. Cum ergo egredit hec vẽtoſitas inferi⁹: aut ſi nõ egredit ſed deſcẽdit ad ꝑtes inferiores: ſedãt ex ventre duo accidẽtia que accidũt in eo.ſ.dolor ⁊ groſſitudo: ⁊ ꝓpe ſi euacuat vẽtoſitas cũ vrina ⁊ egõne: qm̃ quãdo accidit hmõi euacuatio nõ remanet in vẽtre aliqd ex ſuꝑfluitatib⁹. 26

Urina laudabilis eſt que hypoſtaſim albã ſubſidentẽ ⁊ equalẽ ⁊ cõtinuaȝ atqȝ lenẽ habebit: ⁊ ſi ꝑmanenſ uſqȝ in criſim erit. Eſt eni fidelis nũcia ſalutis: ⁊ ſignificat breuitatẽ egritudinis. q̄ ſi modo cũ hypoſtaſi ꝑdicta: modo ſine fuerit: diuturnitateȝ ſignificat egritudinis: neqȝ oĩo fidelis eſt.

Et laudabilior quidẽ urina ẽ in q̄ ẽ ſuperfluitas reſidẽs alba: lenis: equalis in tempe egritudinis toti⁹ uſqȝ quo ueniat in ea criſis: illa eni ſignificat breuitatẽ egritudinis. q̄ ſi alteretur ita ut quãdoqȝ migat urinã purã: ⁊ qñqȝ reſideat in ea ſuꝑfluitas alba lenis: erit egritudo longior: ⁊ eſt ſecuritas in ea minus.

Sicut ante dixi q̄ ſignificatio vehemẽtie v̄tutis ꝑncipij ꝑmi: quod oñdi in libro alio eſſe cerebrũ ⁊ debilitas ei⁹ eſt ex opibus volũtarijs: ſimiliter etiã inuenim⁹ hippo. aſſumpſiſſe ſignificatiões vehemẽtie virtutis alteri⁹ ⁊ debilitatis eius ex oꝑatõib⁹ illi⁹ virtutis. Et iam quidẽ narrauit quaſdã harũ ſignificatõnũ in eis que premiſſa ſunt: ⁊ narrauit quaſdã harũ ſignificationũ in hoc ſermone: cui⁹ premiſim⁹ rememoratõem ⁊ nomiauit hanc virtutẽ in qua nũc eſt ſermo ei⁹ virtutem mutatiuã. Significatiões vero que ſignificãt fortitudinẽ hui⁹ virtutis ⁊ ipi⁹ debilitatẽ in ſtomacho: ſumũtur ex reb⁹ que egerũt omni die. Sed ſignificatiões ſignificãtes vehementiã virtutis ⁊ debilitatẽ ipſi⁹ in epate et venis ſumũtur ex vrina. quod ẽ: quia declarant ex vrina ſignificatões manifeſte: quarũ quedã ſignificãt digõem certã: ⁊ quedã eorũ digõem diminutã: ⁊ quedã digõem corruptã: ⁊ quedã deſtructõem digõnis. Et ſimilit etiaȝ ex eo declarat quod proceſſit ex vẽtre. Et ſicut iaȝ oñſuȝ eſt quia in egeſtiõe ſunt ſigna ſignificãtia egritudines ꝑter egritudines ventris: ſimilr etiã apparẽt ĩ vrinis ſigna ſignificãtia infirmitates alias preter infirmitates epatis ⁊ venarũ. Primũ aũt a quo incipit hippo. ſignificare in ſermone ſuo ⁊ quod intẽdit ſunt ſigna ſignificãtia digeſtiõem: deinde addidit ad illud reliqua ſigna. ⁊ propter hoc oportet vt loq̄mur in ꝑmis de ſignis que narrauit ĩ ꝑmis in hoc ſermone: cui⁹ premiſim⁹ rememoratõem. ꝑcepit enĩ vt conſiderem⁹ in ſedimine quod in vrina reſidet: an ſit albũ: lene: equale: an mutet: ita vt ſit ĩ q̄buſdã horis ſm̃ q̄ ipe dixit: ⁊ in quibuſdã earũ ecõtrario illius vel ediuerſo illius: ⁊ frequẽter accidit in eo illud ita vt migat infirm⁹. Verbi gratia: Si infirm⁹ mĩgat in die ſecũdo vrinã nõ illaudabilẽ: qumqȝ fuerit in nocte que ẽ poſt ipam mĩgat vrinã illaudabilẽ: deinde mingat ⁊ in mane diei tertij vrinã laudabilẽ: qumqȝ in ſero illi⁹ diei fuerit mĩgat vrinã illaudabilẽ. Et illud quod ſignificat ex hmõi vrina eſt: q̄ quidã humores qui ſunt in venis receperũt digõem ⁊ vĩcit eos natura: ⁊ quidã eorũ nõ receperũt digeſtiõeȝ. q̄ ſi nõ mĩgat infirm⁹ vrinã indigeſtã in eo q̄ eſt inter vrinas digeſtas: tũc vrina eius ẽ melior vrinarũ. Nam ſi fuerit in ea ſedimẽ: tũc oportet ꝓculdubio vt ſit albũ lene equale: ⁊ ſit hec diſpoſitio ei in toto ſpacio egritudinis vſqȝ quo cõſumat. Et ſi fuerit in ea ſedimẽ: tũc oportet ꝓculdubio vt ſit in ea nebula alba: et oportet neceſſario vt ſit color equalis in vrina in citrinitate: ⁊ ſubſtãtia ei⁹ inter ſubtilitatẽ aquoſam: ⁊ groſſam ſicut vrina aſini. Verũtamẽ vrinã in qua nõ eſt ſedimẽ mĩgit ille cui⁹ regimẽ eſt equale in vltimo ſubtilitatis. ſȝ vrinã in qua eſt ſedimẽ multũ mĩgit ille cui⁹ regimen eſt regimẽ groſſum. vrinã vero in qua eſt ſedimẽ paucũ mĩgit ille cui⁹ regimẽ eſt regimẽ equale. Et ſimiliter etiã color vrine. nã ipe in egritudinib⁹ que accidũt a cholera ẽ decliuis ad citrinitatẽ. Sed in egritudinib⁹ que ſunt ab humorib⁹ crudis eſt decliuis ad albedinẽ. Et ſimiliter ſedimẽ ipm in egritudinib⁹ factis ab humorib⁹ crudis eſt multũ: ſed in egritudinib⁹ que ſunt a cholera: nõ eſt omnino aut paucũ valde. verũtamẽ ſufficit vt ſit in vrina ĩ egritudinib⁹ iſtis nebula pendẽs. Et ſignifico ꝑ ſermonẽ meũ: nebulã: rem groſſam albã que eſt in vrina: nõ in ſuperiori ꝑte vaſis: neqȝ inferiori ꝑte eius: ſed in loco qui ẽ inter hec duo: aut medi⁹ vere aut decliuis ad ſuperiora: aut ad inferiora. ⁊ de cõſuetudine q̄dẽ mea ẽ vt nominẽ illud hoc nomĩe. Hippo. aũt nomĩauit ipm nubẽ que ẽ in vrina: ſicut nubes in aere. quod eſt: quia nubes vł nebula que eſt in vrina eſt groſſior ea: ſicut nubes que eſt in aere eſt groſſior aere. Et multotiẽs quidẽ dixi q̄ illud qδ pẽdet in vrina eſt ſimile huic: ⁊ eſt illud qδ de cõſuetudine mea nomino: nebulã pendẽtẽ. Hoc eſt ergo qδ oportet te diſcere in ꝑmis ⁊ memorie cõmẽdare. In eis vero que ſunt poſt: oportet vt ponas mentẽ tuã in his q̄ dixit hippo. qδ eſt: quia vrina in qua reſidet ſemꝑ aliq̄d ſimile ſedimini qδ narrauit hippo. ſignificat fiduciam ⁊ ſecuritatẽ.ſ. quia in infirmitate nõ eſt timor: ⁊ q̄ de aptitudine eius eſt ꝓculdubio vt reſoluat ſolutiõe eius poſt quã nõ redeat ⁊ feſtinet etiã ſolutio eius. ⁊ ad ſummũ ſi morat vrina ſm̃ hãc diſpõem in die ꝑmo: ⁊ in nocte q̄ ẽ p⁹ ipm nõ ꝑtrãſibit egritudo ꝑiodũ ꝑmũ ex ꝑiodis dieꝝ criſis: ⁊ fiet eius perfecta criſis. Et iam oñſum eſt oñſiõe bona q̄ ſermo hippo. iſte nõ eſt niſi in febrib⁹: quoniaȝ ſignificatões vrine nõ ſunt ſuꝑ egritudines que accidũt in cerebro ⁊ nucha: aut in pulmone ⁊ pectore preter qδ cũ eis fit febris: an ſint ſalue cũ q̄b⁹ ñ ſit malicia velocis criſis: an in eis ſit timor ⁊ ſpaciũ longũ erit ꝑ ſignificationes alias. Cauſam aũt ꝓpter quã ſit meli⁹ ſedimen reſidens in vrina albũ: iam oñdi in ſermone meo In ſanie: ĩ fine tractat⁹ ꝑmi. 27

VRina rubea nimis cuꝫ ſua ſilẽ hypoſtaſi: egritudinẽ magiſ ſupiori bus diuturnã dicit: ẽ tñ nuncia certa ⁊ fidelis ſperãde ſalutis.

QVod ſi urina trãſierit ad rubedi nem nimiaꝫ: ⁊ ſuperfluitas in ea reſidẽs fuerit cũ illo albi coloris: lenis erit egritudo lõgioris ſpacij q̃ꝫ prima: ſed erit ſalua ualde.

COlor vrine decliuis ad rubedinẽ quando currit aquoſitas ſanguĩs cuꝫ ea ſignificat illud multitudinẽ ſanguis qui nõ eſt recte digeſtiõis: ⁊ ꝓpter hoc quũ vicens in corpore ẽ qui magis iuuatiuus eſt ex humorib⁹ fit ꝙ in egritudine ꝓpter illã cauſam nõ eſt timor. Et quãdo vrina decliuis ad rubedinẽ ẽ aquoſa: ſignificat ꝙ indiget digeſtiõe: ⁊ qñ digeſtio indiget ſpacio tempis donec compleat̃ iterũ neceſſariũ eſt vt ſignificet hec vrina ꝙ cõſumptio egritudinis tardat̃ pl⁹ q̃ꝫ egritudĩs p̃me in q̃ reſidet in vrina ſedimẽ albũ. 28

SEd ſi eiuſdẽ hypoſtaſis furfurea fuerit: mala eſt: peſſima uero ſi ſquamoſa. Alba aũt ⁊ liquida ⁊ lenis: mala: peior tñ q̃ dicta eſt furfurea.

ET qñ ſupfluitas reſidẽs in urina ẽ ſimiliſ groſſis ꝑtib⁹ ſimule ordei tũc ipa ẽ mala: ⁊ deterior ẽ ea q̃ ẽ ſilr̃is petalis: ⁊ q̃ ẽ ſubtil' alba ẽ mala ualde: ⁊ deterior ẽ ea q̃ ẽ ſimilis furfuri.

GRoſſa ſimule ſunt fruſta magna que remanẽt in ſimula ordei, quãdo quaſſat̃ ⁊ cribellat̃: ⁊ ſũt illa cui⁹ molitio refugit molã. Qum ergo videris in vrina ſedimẽ ſimule iſtis fruſtis: tũc ſcias ꝙ illud ẽ ſignificatio mala. qđ ẽ: quia groſſum in ſimula ẽ qđ ex ea nõ eſt molitũ molitõe decẽti. Illud aũt quod videt̃ ĩ vrina nõ eſt poſſibile, vt ſint partes cibi que penetrauerũt cũ nutrimẽto ad venas: ⁊ ꝑmanſerũt dure aut ſicce. Verũ illud eſt: aut ex aduſtiõe ⁊ ebulitõe ſanguĩs groſſi ⁊ ei⁹ decoctõe: aut ex liquefactõe carnis liquefactione diuerſa. Et diuerſitas quidẽ liquefactõis eius eſt: qñ reſoluũtur partes molles ei⁹ humide a caliditate ignea: et fiũt partes que areſcũt dure: ⁊ exſiccãtur ſicut qđ torreſit ſuper frixoriũ. i. ſartaginẽ. quod eſt: q̇a p̃mũ quod liq̃fit, in hmõi febrib⁹ eſt adeps recẽs nouus: deĩde liquefit poſt illũ qui eſt durior p̃mo ⁊ antiquior: deĩde poſt illuꝫ caro recens mollis: deinde poſt illã caro dura antiqua: deinde poſt illã membra ipa: ⁊ quãdo liquefiũt mẽbra: vides in vrina partes inequales ſimiles petalis: ⁊ ꝓpter illud vrina hec in qua reſidet ſimile petalis valde deterior eſt q̃ꝫ vrina in qua oñdũtur ſimilia groſſis ſimule tm̃. Et nos quidẽ inuenim⁹ iterũ ſpẽm aliã ſediminis ſubtilis ſicut ſpuma in qua nõ eſt groſſicies albi coloris. Et cauſa albedĩs coloris ei⁹ eſt ꝑmixtio aeris accidẽs ei cuꝫ totalitate ſua pl⁹ q̃ꝫ ſit cõmixtio ei⁹ ei qđ ẽ groſſum. Euẽtus aũt hui⁹ ſedimĩs fit ex vẽtoſitate groſſa que ꝑmiſcet ex ſuperfluitatib⁹ humorũ: quorũ digeſtio nõ rectificat̃ ꝑmixtiõe qua difficile ſit ſepare eam ex eis: ⁊ ꝓpter hoc ſedimẽ eſt diſpoſitio quã de cõſuetudine hippo. ẽ nominare equalitatẽ. Et euẽtus illius eſt: qñ ſedimẽ totũ eſt equaliũ partiuꝫ: quoniã qđ eſt permixtũ corpori alicui ꝑtes ei⁹ vident̃ diuerſe in ſubã ſua ⁊ ſuo colore. ⁊ ſedimẽ diuerſum cui⁹ partes ſunt diuerſe parue eſt deteri⁹ eo cuius partes ſunt magne. quod eſt: quia ſedimẽ diuerſum cui⁹ partes ſunt magne eſt ſignificatio ei⁹ ſuper virtuteꝫ nature ſm magnitudinẽ illi⁹ ſubſtãtie cõpoſite ex illis partib⁹ ⁊ rectificatõe ⁊ certificatõe digõis eius. Partes aũt parue ſignificãt ꝙ materia iam vicit nãm ⁊ ſupauit eam: ⁊ ꝙ pugna inter vtraſqꝫ eſt quaſi equalis: ergo h̃ res cõmunicat cũ omni ſedimine equali. Supfluitates aũt ꝑticulares que ſunt in eo ꝓueniunt a bonitate materie i recipiẽtis digeſtiõem: ⁊ malicia eius qđ ex ea nõ eſt digeſtũ. Et hippo. quidẽ dixit cũ iſtis trib⁹ ſpẽbus ex ſpẽbus ſediminis: ſpẽm' aliã quartã ſimilẽ furfuri: ⁊ h̃ ſpẽs eſt deterior ſpecie tertia. quod eſt: quia ſpecies prima et ſpecies ſecũda ſignificat ꝙ caliditas febriſ eſt inflãmans ⁊ liq̃faciẽs: ⁊ oportẽt ne ordinaret̃ q̃ra ſꝫ tertia. 29

NEbula pẽdenſ in urina ſi alba bona eſt: nigra uero mala.

NEbula pendẽs in urina qñ eſt alba: eſt laudadilis: ⁊ qñ eſt nigra: illaudabilis eſt.

POſtq̃ꝫ compleuit hippo. ſermonẽ ſuũ in ſpeciebus ſediminis reſidẽtis in vrina: rediȷ̃t ad ſermonem ſuũ in nebula pendẽte in ea. Significat ergo per ſermonẽ ſuũ: pendẽs: quia vult per ipm̃ cortices pẽdẽtes in ea. Et manifeſtũ eſt: ꝙ cauſa in malicia nigredinis ex hoc eſt: qñ nigredo accidit: aut ꝓpter frigus vehemens: ſicut ſanguis qui denigrat̃ quãdo coagulatur: ⁊ fit pendens. ⁊ ſicut mẽbra que infrigidant̃ in vltimo a frigore: ⁊ cõuertit̃ eorũ diſpoſitio ad mortẽ: aut ꝓpter ſuperfluitatẽ caliditatis. nam ſanguis quãdo adurit̃ denigrat̃: ⁊ ſilr̃ reliqua corpa: ⁊ illorũ etiã q̃ incedũt tpe lõgo in ſolo eſtiuo denigrat̃ color. 30

QVm fuerit urina citrina clara: in digeſtã egritudineꝫ ſignificat.

ET dum urina permanꝫ citrina: ſb tilis ſbe: ſignificat ꝙ egritudo ad huc eſt indigeſta.

COlor vrine naturalis eſt equalis citrinitatis. qđ eſt: quia euent⁹ eius eſt a potibus qui bibuntur poſtq̃ꝫ eis commiſcet̃ de cholera quãtitas pauca. qum ergo cõmixtio cholere cũ potib⁹ eſt pl⁹ q̃ꝫ oporteat: ſi fuerit qualitas eius fortis videbis colorem vrine igneũ. Qumqꝫ vrine huiuſmodi ſubſtãtia fuerit tenuis: ſignificat ꝙ egritudo nõ digerit̃. quod eſt: quia oportet ſicut dixi ꝙ vrina naturalis ſit in colore ſuo temperata in citrinitate: ⁊ ĩ ſubſtãtia ſua eq̃lis: ita vt nõ ſit ſubtilis ſicut aqua: neqꝫ groſſa ſicut vrina aſini ⁊ beſtie. Et ego q̇dem iaꝫ narraui totũ quod neceſſe fuit narrare de natura vrine ⁊ ſpecieb⁹ eius in libro meo de criſi: ⁊ ꝓpter hoc oportet ei qui vere deſiderat ſcientiã ꝓnoſticatiõis vt tẽdat ad intelligendũ illud ex libro meo de criſi: qñ intentio in expoſitiõibus non eſt niſi explanare que occultãtur ex ſermone: ⁊ exponere ipſum. Diſcernere autem inter illud quod dicitur: ſm rectitudinẽ: ⁊ inter illõ quod non eſt ita: ⁊ narrare demonſtratiõem ſuper vtrũqꝫ ſimul ex ſuperfluitate eſt. 31

TImẽd⁹ ergo ẽ infirmi defect⁹.

Quod ſi cum illo ſpacio ē longitu
do: tūc non fit ſecuritas ut rema
neat infirmꝰ uſqȝquo digeratᷣ egritudo

Si moratᷣ vrina ſpacio lōgo preter ꝙ digeratᷣ vel
matureᷣ: tūc ſup infirmū inde valde ē timor: niſi virtꝰ egritudini reſiſtēs valde ſit fortis: ⁊ manifeſtū eſt: qꝛ neceſſariū eſt ī cognitiōe illiꝰ: ſi memor es illius qꝺ dictū ē in libro aphoriſmorū: cōſiderare vehementiā virtutis ⁊ cognitōem ſpacij ſuper quod ē de natura egritudinis morari vſqȝquo recipiat digeſtionem. Cum igiᷣ ſciueris illud cōſiderabis an ſit poſſibile egrū morari vſqȝ ad horā ſtatꝰ ſue egritudīs an nō. 32

Urina mortiſ ſignificatiua fidelis
⁊ certa ē aquoſa: aut fetens: aut
nigra: aut lutoſa.

Et de urinis magis ſignificantibꝰ
morté eſt que ex eis eſt aquoſa: ⁊
que eſt fetida: ⁊ que eſt nigra ⁊ que eſt
groſſa.

Urina aquoſa eſt: cuiꝰ ſubā eſt tenuiſ ⁊ color eiꝰ albus: ⁊ ſignificat cruditatē humorū in fine vltimo: ⁊ debilitatē virtutis faciētis digeſtiōem. In rebus aūt fetidis ⁊ rebꝰ nigris iam fui locutꝰ in eis q̄ ſunt pmiſſa. ⁊ iſte quidē ſiue ſint ſingulares ſiue cū alijs ſignificāt mortē. Ex eo aūt de quo inquirere oportet eſt de vrina groſſa: an ſignificet mortē ſola ſingularis: an indiget in ſignificādo illud vt cōponaᷣ cū vrina quā narrauit ante eam. ſ. nigra. Et ego quidē iam narrāſ ſum ꝙ vidi inde apud determinatōem conſideratōis in ea: ⁊ pſcrutatiōem in cauſa illius: vt quādo legeris illud poſſibile ſit tibi vt cognoſcas veritatē ⁊ virtutē ī ea: ⁊ eligas meliorē expoſitōem huiꝰ ſermonis. Dico ergo ꝙ ego inueni per experimētū ꝙ vrina nigra q̄nto plus groſſior ē: eius malicia eſt fortior. Urine aūt cuius color nō eſt naturalis ſed eſt groſſa: euentꝰ eius cōuertiᷣ ad vnā duarū rerū. ⁊ eſt: quia finis eius cōuertiᷣ fortaſſe ad mortem: ⁊ fortaſſe ad ſanitatē que veniet in primo: ſicut inueniᷣ ī rebus alijs multis ex rebus que ſunt extra naturā: quum mūdificanᷣ per eas corpa. Et manifeſtū eſt ꝙ nomiauit hippo. vrinā groſſam: que eſt groſſa valde. Quod eſt: q̄a vrina que diciᷣ quia eſt groſſior ſermone abſoluto: non ſignificat pditōem ſignificatiōe vltima. 33

In utroqȝ ſexu nigra peſſima ē:
in pueris uero aquoſa: malū.

Et deterior urina ī uiris ⁊ mulieri
bus ē nigra: ⁊ in pueriſ ē aquoſa.

Urina nigra ⁊ aquoſa ſignificat in omnibꝰ etatibus perditōem. Uerūtamē ſignificatio vrine nigre ſuper illud in etate ſtantiū in iuuētute: ē in gradu primo: ⁊ ſignificatio aquoſe ſuper illud in etate puerorū eſt in gradu pmo. Quod eſt: quia ego iam dixi in his que premiſſa ſunt: ꝙ res que ſunt in vltimo cōtrarietatis rebus naturalibꝰ ſunt in vltimo ſignificātes pditiōem. Sed cōtrarietas vrine nigre ad vrinā naturalē in pueris nō eſt ſicut cōtrarietas vrine aquoſe in eis. Qꝺ ē quia de natura puerorū eſt vt mingāt vrinā groſſam in qua ſit ſedimē multū. Stantiū aūt in iuuētute vrina eſt tenuis: ⁊ ſedimē quod in ea eſt eſt paucū: ⁊ propter hoc fit ꝙ vrina nigra in eis ſignificat perditiōis finē: ſed in pueris vrina aquoſa ſignificat finē perditōis ꝓpter cauſam aliam. Quod eſt: quia omnes res recipiūt digeſtōez velociter in eis ꝓpter vehementiā virtutis immutatiue q̄ ē ī eis. ⁊ de nā q̄dē digōis ē vt ingꝰſſet nō vrinā tm̄: ſed egōez etiā ī eis q̄ recipiūt digeſtionē in ſtō: ⁊ ſputū in eo qui habet pleureſim aut periplemoniā: ⁊ humiditatē deſcendentē ex naſo in corizam: ⁊ lippitudinē ophtalmie: ⁊ ſaniem in vlceribꝰ: ⁊ ꝓpter hoc pueri quādo mingunt vrinā aquoſam: ⁊ ꝓlongaᷣ ſpaciū illiꝰ cū eis preter quod muteᷣ ad groſſitudinē aliqua mutatiōe: ſignificat illud perditōem. 34

Urina cruda clara ⁊ diuturna cuȝ
alijs ſignis bonis: certuȝ ē apoſte
ma futurū ſub diaphragmate.

Qui mingit urinā crudam tenueȝ
ſpacio longo: ſi reliquę ſignificati
ones indicant ꝙ ipſe ſaluabitur: tunc
oportet tibi ut expectes eius exituraȝ:
que exibit ei in locis que ſunt inferiora
diaphragmate.

Quā rectū fuit qꝺ narrauit hippo. in hoc ſmone. qꝺ eſt: quia egritudines quas digōem ſuſcipere eſt difficile: ⁊ ſunt ille quarū generatio eſt ab humoribꝰ groſſis frigidis: de aptitudine criſiſ ē vt eueniat eis cū exitura que accidit in corpe. Egritudinū autē quarū generatio eſt ab humoribꝰ calidis ſubtilibꝰ criſis eſt cū ſolutiōe ventris. Uel aliter: Quum ergo moraᷣ vrina tempe longo preter ꝙ digeraᷣ: tūc oportet vt cōſideres virtutē infirmi ⁊ cōtempleris ſi fuerit impoſſibile ei morari nimis ꝓpter longitudinē egritudinis: tolerādo longitudinē egritudinis ipſiꝰ: aut criſiſ eius erit cū exitura que veniet ei. Uerū diſcretio illius ē ex reliquis ſignificatōibus. quod eſt: quia ſi reliquę ſignificatōes ſignificauerint perditōem: tūc illud ſignificatio erit mortis. et ſi non ſignificauerit rem malā: tūc illud erit ſignificatio euaſiōis. Exiture aūt fiūt in egritudinibꝰ chronicis ī ptibus inferioribꝰ corporis: ⁊ cauſa in illo eſt frigꝰ materiei ⁊ groſſitudo eius: ⁊ debilitas virtutis accidēs ex labore ⁊ inquietudine que venit ei ex longitudine egritudinis. In egritudinibꝰ aūt acutis exiture veniūt ad latꝰ nariū. quod eſt: quia humores in egritudinibꝰ hiſ ſunt minoris groſſiciei: ⁊ caliditas eſt plus ⁊ virtus eſt ſanior. In egritudinibus autē medijs inter iſtas euētus exiturarū quibus fit criſis: declinat ad vnū duorū laterū: ⁊ nō eſt poſſibile vt dicatur in eis ſm tempus ꝙ ip̄e accidūt ſuperius ⁊ inferius: ſed diſcretio illius erit ex reliquis ſignificationibus. 35

Craſſicies ut aranee tela ſuperna
tans in urina uitupanda eſt: ſigni
ficat eni liquari egrū.

Et oportet ut uitupes craſſitudi
nē que natat ſup urinā ſicut tela
aranee: qm̄ ſignificatio hec ſignificat li
quefactiōem.

Euentus craſſiciei ſup vrina quā migit ille cuiꝰ diſſoluiᷣ corpꝰ: ⁊ ē illa in qua hippo. ſuū poſuit ſermonē ſupiꝰ: ē ſilis euētui ſuo ſupiꝰ qm̄ infrigidaᷣ. ⁊ hippo. quidē iā cām ī gnātōe illiꝰ narrauit. 36

R[r]Atiõis eſt: ⁊ ordinẽ in nebula nõ negligere: utꝝ ſupremũ an medium teneat locuz: ſimiliter ⁊ colorem. Que eteni media eſt cuz p̄dicto colori laudabili laudabilis: ſuprema uero ⁊ nigra uituperabilis.

E[e]T oportet ut cõſideres de urinis illam in q̄ eſt nebula: an illa nebula ſit in inferiori parte: an i ſuꝑiori ꝑte eiꝰ: ⁊ cũ qbꝰ coloribꝰ eſt. nã q̄ eaꝝ deſcẽdit inferiꝰ cũ coloribuſ quos dixi: putabis de ea q̄ eſt bona ⁊ laudabis eam: ⁊ q̄ earũ aſcẽdit ſuperiꝰ cũ coloribꝰ quos dixi: puta de ea q̄ ẽ mala ⁊ uituꝑeſ cã.

S[ſ]Ignificauit hippo. in hoc ſermone ſignificatione manifeſta: q̄ nomiauit nebulã rem groſſam ꝓpẽdẽtẽ in vrina: quã noiaui i libro meo de criſi: nomie deriuato ex nomie caliginis: nebulã: ⁊ iam dixi illud etiã in loco alio. Sigt̃ g̊ ꝑ hoc q̄ dicit: vnã duarũ ꝓpetatũ: aut q̄ hoc nomẽ ſigt̃ nomẽ generis in nebulã diuiſi ⁊ caliginẽ: aut q̄ nebula nõ nomiaẗ aliqua horarũ caligo. Qd̃ aũt fiat iuuamẽtũ per omne qd̃ in vrina pẽdet ſm̃ deſcẽſiõem eius ad inferiora: iam innui ad illud in eis que premiſſa ſunt in locis: in quibꝰ dixi: quia multotiẽs cõmiſceẗ ei vẽtoſitas groſſa vaporoſa. Res g̊ cuiꝰ digeſtio iã rectificata ⁊ certificata eſt: ⁊ diſcreta: ⁊ equata: ⁊ cuiꝰ ꝑtes ſimilanẗ eſt: in qua nõ eſt vẽtoſitas: quare deſcẽdit ad inferiora vaſis in quo eſt vrina. Illud aũt cui ꝑmiſceẗ aer ⁊ vapores: qñ ad ſuꝑiora eleuatur: erit eius eleuatio ⁊ ipſiꝰ declinatio in multitudine ⁊ paucitate ꝑ ꝯꝑatiõem eiꝰ qd̃ facit illud. 37

C[c]Auendũ eſt: ne ueſice uicio capiaris: ut qd̃ ab ea ẽ alienũ dijudices

E[e]T caue tibi ne te faciat errare ueſica: ita ut ſit in ea egritudo: ⁊ uideas i urina aliqd inde: illa eiꝫ ſignificatio non erit tunc ſuꝑ corpꝰ totũ: ſꝫ erit ſuꝑ ueſicã ſm̃ ipſam ſolam.

H[h]Ippocrates bene egit in exceptõe ſua quã fecit modo in ſermone ſuo: vt nos rememorari faceret illud qd̃ dimittimꝰ diſcernere multotiẽs in egritudine. Et oportet quidẽ vt rememoremur huiꝰ exceptõis apud inquiſitõem nr̃ãm etiam de eo qd̃ ꝓcedit ex vẽtre. qd̃ eſt: quia cõicat iſtis duabꝰ euacuatiõibꝰ ſimul: q̄ ipe euacuãt ſuꝑfluitates totiꝰ corporis: ⁊ ſuꝑfluitates mẽbrorũ ex quibꝰ euacuãt: ⁊ accidit quãdo corꝑis diſpõ eſt diſpõ naturalis vt euacuet ſuperfluitatẽ ſuã ꝑ vrinã ⁊ euacuet ſuꝑfluitatẽ ventris per egeſtiõem. Qum ergo diſpõ eius ſit diſpõ preter nãm: euacuaẗ cũ vrina aliquid ex renibus vel veſica: qd̃ ſignificat: quia i eis ẽ egritudo ⁊ euacuaẗ aliquid cũ egeſtione ex toto corꝑe: qd̃ ſignificat egritudinẽ que eſt in ipſo. Inde eſt eni q̄ tu inuenis multos hominũ mĩgere ſaniẽ. qum ergo illud eſt ita: neceſſe eſt tibi inquirere de loco ex quo egrediẗ illa ſanies. Similiter etiã quãdo egrediũtur cũ vrina res ſimiles petalis: nam etiã de illo inq̄ſitio eſt: ſicut eſt qñ cum vrina egrediẗ ſanies: ⁊ multotiẽs quidẽ mĩgit homo vrinã fetidam: cui ꝑmixta cholera multa: ⁊ eſt illud ex renibꝰ et veſica: ⁊ multotiẽs illud erit ex toto corpore ꝓpter virtutem digerentẽ humores in toto corꝑe. Huiꝰ vero virtutis minera ⁊ ipſiꝰ manatio: ſicut oſtẽdi eſt ab epate. ⁊ fortaſſe nõ erit in h̃ mẽbro egritudo: ſꝫ totũ corpꝰ mundificaẗ ꝑ vrinã: veſicã: ⁊ renes: ⁊ aliq̄d ex mẽbris eiꝰ: ita q̄ effundũẗ ſuꝑfluitates q̄ ſunt i eo ad venas. Qum g̊ diſcernũt renes ſanguinẽ qui ẽ in eis: egrediunẗ ſuꝑfluitates ille cũ aquoſitate ſanguis: ſic accidit etiã qñ in locis multis corporis ſũt exiture: ⁊ euacuaẗ ſanies q̄ egrediẗ ex eis qñ rumpunẗ cum vrina. 38

L[l]Audabilis ẽ uomitꝰ cui phlegma admixtũ coloribus fuerit neqꝫ nimis uiſcoſus: quanto uero a ſimplicitate remotior tanto ſuſpectior.

U[u]Omitꝰ magis iuuatiuꝰ cum quo ẽ phlegma ꝑmixtũ coloribꝰ ualde: ⁊ nõ eſt qd̃ uomiẗ ex eo ſpiſſum ualde: qñ uomitꝰ quãto plus eſt ꝓpinqor ad hoc ut ſit purꝰ eſt deterior.

S[ſ]Ignificauit ꝑ ſmonẽ ſuum iſtũ: rem quã noiauit purã: ꝑ hoc q̄ poſuit ꝓpe ipſaz rem ꝑmixtũ. ⁊ ſignificat iteꝝ hoc nomẽ puꝝ q̄ intẽtio q̄ ex eo ſignificaẗ nõ eſt minꝰ illo. qd̃ eſt: qꝛ nos dicimꝰ in vino q̄ eſt puꝝ: aut qñ nõ ꝑmiſceẗ ei aq̄: aut qñ ꝑmixtio aque cũ eo eſt ꝑmixtio ꝑua valde: ⁊ vnũquodq; reliquorũ corpoꝝ dr̃ q̄ eſt puꝝ qñ nõ ꝑmiſceẗ ei ſubã alia. multotiẽs eni vides cholerã expelli vomitu: ⁊ ꝓcedit inferiꝰ ⁊ eſt groſſa rubea clara: ⁊ eſt illa quã q̄daz hoiuz nominãt ſileм vitellis ouoꝝ. ⁊ fortaſſe vides eã plus humidã ⁊ minꝰ rubeã: ⁊ eſt illa q̄ nomiaẗ ꝓprie cholera citrina. ⁊ fortaſſe vides ꝑmixtũ ei phlegma ſubtile aut hũiditatez aquoſã. Hippocrati g̊ videẗ ne aliq̄s hũoꝝ ſit purꝰ ſꝫ oẽs hũores ſint ꝑmixti ſil̃. qd̃ eſt: qꝛ hũor purꝰ qui ẽ ex genere cho. ſignificat victoriã vehemẽtis caliditatꝭ. phlegma vo puꝝ ſignificat frigiditatẽ: ⁊ vnuſq̄ſq; hoꝝ duoꝝ hũoꝝ ẽt qñ eſt purꝰ ſimplex: vides eũ groſſiorẽ. qd̃ eſt: quia phlegma ꝑꝑ frigiditatẽ eſt q̄ſi ꝯgelatũ: ſed illud qd̃ eſt ex genere cho. ꝑꝑ victoriã ⁊ dñiũ caliditatꝭ vides quaſi ſit aduſtũ: ⁊ finiaẗ hũiditas eiꝰ: qñ iſti duo modi ſũt cãe reꝝ que inſroſſanẗ. ſ. caliditas ſuꝑflua ⁊ frigiditas: qñ caliditas finit hũiditatẽ ⁊ deſiccat eã: ⁊ friditas ꝯgelat eaz. 39

U[u]Omitꝰ ſi ſit ſicut ſuccuſ porri: aut uiridis: aut plumbeus: aut niger malus eſt.

Q[q]Uod ſi illd̃ qd̃ expelliẗ uomitu ẽ i colore porri: aut uiride: aut fuſcũ aut nigrũ: tũc oꝫ ut puteẗ de oi qd̃ ẽ ex iſtis coloribꝰ: qa eſt malũ.

I[i]N colore q̄dez fuſco ⁊ nigro iaz locutꝰ fui i eis que p̄miſſa ſũt. Colorẽ aũt porralẽ dixit hippo. in h̃ ſuo ſmone: ſꝫ huic colori nõ eſt nomẽ ꝓpriũ qd̃ ſit ei. ⁊ non deriuaẗ hoc nomẽ ei niſi ex porro. at vo vides q̄ porrũ nõ noiaẗ ex hoc colore: niſi q̄ iſte color noieẗ ex porro. qd̃ eſt: qꝛ deriuatio q̄buſdã nomibꝰ eſt manifeſta: ita q̄ poſſibile ẽ tibi vt itelligas dr̃iaz que eſt int̃ poſitionẽ eoꝝ poſitiõe ꝑma: ⁊ iter deriuatũ ex eo

ſicut eſt diſpoſitio in colore lacteo. Et quãdoqꝫ fit diffi
cilis in quibuſdã nominibꝰ cognitio nomis poſiti poſi-
tiõe pma ⁊ nois deriuati ex eo. q̃ eſt: qꝛ poſſibile ẽ tibi
vt dicas ꝙ color dactilicꝰ nõ noiat̃ ex dactilo: ſꝫ dactilꝰ
noiat̃ ex colore dactilico. Silr̃ ⁊ color niuis. naꝫ tu nõ
potes ſcire: an ex niue denoiet̃: an nix ex h̃ colore: ⁊ ma
gis etiã cuiꝰ color ẽ rubeꝰ clarꝰ: nõ ſcitur: an ex ea noiet̃
color rubeꝰ clarꝰ hoc noie: aut ipſa ex eo. Has ego res in
h̃ libro dixi vice vna. Oportꝫ aũt vt ſit ſolicitudo tua de
eẽ nominũ ꝑ id q̃ fit iuuamentũ. inde ẽ ꝙ fit ĩ ſignifica-
tõe manifeſta ſuꝑ intentionẽ quã ſignificat: ſollicitudo
aũt de eo q̃ eſt plꝰ hoc ẽ ex ſuꝑfluitate. Et ꝓpter h̃ oꝫ ti
bi ne finias vitã tuã in ipſo. vez meliꝰ eſt vt ↄuertas curã
tuã ⁊ vitã tuã in ſtudio de eo quo fit iuuamẽtuꝫ: naꝫ ſic̃
generat̃ in corꝑe qñ eſt ſm̃ diſpõneꝫ nãlem cholera ru.
clara: ſic etiã generat̃ in eo qñ eſt diſpõ eiꝰ extra nãm ge
nꝰ aliud cholere: cuiꝰ color eſt color porri. ⁊ multotiẽs q̃
dẽ generat̃ h̃ cholera in ſtõ ꝓpter cibos de genere olez:
qñ nõ recipiũt digõneꝫ: ſicut ſicla: cepe: ⁊ porri. ⁊ fortaſſe
generat̃ ĩ venis h̃ cholra abſqꝫ iſtis cibis ꝓpt̃ aliquã egri
tudinũ: ⁊ effundit̃ aut ad ſtõm: aut ad inteſtina: ⁊ ſigni-
ficat illud caliditatẽ in corꝑe egredientẽ a nã: ⁊ ſuꝑſlui-
tatẽ cui appropriat̃ in ſua cõplone: ſicut illud q̃ appro
priat̃ huõri q̃ generat̃ ab oleribꝰ q̃ narrauimꝰ. 40

SI oibus his infectꝰ fuerit: eſt nũ
cius mortis: ⁊ infirmꝰ morti eſt
contiguus.

QUod ſi uomat homo unꝰ omnes
iſtos colores: tunc illud erit mor
tale ualde.

SI voluit ꝑ ſermonẽ ſuũ oẽs iſtos colores quoz
ꝓceſſit rememoratio. ſ. colorẽ porri: ⁊ colorẽ fu-
ſcũ: ⁊ colorẽ nigrũ: ⁊ ſi voluit ꝑ iſtũ colorẽ aliũ
p̃ter hos egrediẽtes a nã: tũc illud ſignũ erit ſignificatio
ſuꝑ ꝑditionẽ ſm̃ duas itentões ſil: qm̃ ſignificat ꝙ ĩ cor
pore ſũt multe egritudines parue. 41

ET qñ illud q̃ uomitu expellitur
eſt uiride ⁊ fetidũ: tunc ſignificat
illud mortem ſubitã ualde.

ISte vomitꝰ ſignificat ſm̃ ꝙ dic̃ hippo. ꝑꝑ ſigni-
ficationẽ ſuã ſuꝑ putredinẽ ⁊ ſuꝑ mortẽ: ſi fue-
rit memor eiꝰ q̃ ꝓceſſit ex ſmone nr̃o. 42

OMnis odor malus in quocũꝫ uo
mitu fuerit: maluꝫ eſt.

ET oẽs odores fetidi putridi ſunt
mali ĩ oi q̃ uomitu expellit̃.

CAuſa ĩ illo ẽ: qꝛ ois egritudo in q̃ accĩt putredo
addit̃ malicia eiꝰ ſm̃ ꝙ diximꝰ añ illõ. 43

SPutũ in oi egritudine pulmonis
ſeu coſte eſt utile: ſi ſit uelox: ſi fa
cile ſine labore.

SPutũ uero oportet in oibꝰ egritu
dinibꝰ deſcendẽtibꝰ ad pulmoneꝫ
⁊ coſtas: ut eductio eiꝰ ſit uelox ⁊ facil̃.

SErmo q̃deꝫ eiꝰ Si ſit velox: ſignificat ꝑncipiũ e-
gritudis. ſꝫ ſmo eiꝰ facilis ẽ: ſic̃ ſi dicẽt: Et euẽtꝰ
illiꝰ eſt quando eductio eius eſt velox: ne ſit nocumẽtuꝫ
cũ eo. q̃ eſt: qꝛ ex velocitate ꝓductõis ſputi ĩtelligit̃ vna
duaz ꝓprietatũ. pma ſignificat initiũ egritudĩs: ⁊ ſecũda
ſpaciũ tꝑis actiõis: qm̃ facilitas ꝓductiõis ſputi ẽ qñ ag
gregant̃ iſte due res ſil: Quaz vna eſt vt nõ ſit in pectore
dolor vehemẽs: naꝫ illud qñ eſt ꝓhibet pectꝰ ab oꝑatiõe
ſua: etiã qñ incipit cõpleri. Et ſecũda eſt vt virtꝰ eiꝰ nõ ſit
debilis: nam qñ virtꝰ eſt debilis mollificat̃ anteqꝫ cõple-
at actionẽ: q̃re ꝓhibet̃ a ſputo. Et neceſſariũ etiã eſt ĩ illo
vt ſit q̃ ſpuit̃ facile: nam qñ eſt viſcoſũ: inuiſcat̃ in mẽ-
bris ĩuiſcatiõe vehemẽti cuiꝰ eradicatio ab eis fit difficil̃
⁊ qñ illud ẽ: ꝓhibet̃ ꝓductio eius. i. ſputi ꝑꝑ adherentiã
ſuã in pulmonis meatibꝰ. ⁊ ſilr̃ etiã ſi eſt vehemẽtꝫ groſſi
ciei: fit difficil̃ ꝓductio eiꝰ: ⁊ eſt nec̃e infirmo vt laboret
ĩ productõe eius: ⁊ adheret etiã in quibuſdã meatibꝰ ſtri
ctis ex meatibꝰ pulmonis: ⁊ ꝓpter hãc cãm accidit ml̃to
tiens apud illud ſ̃focatio: ⁊ ſputi etiã vehemẽtis ſubti-
litatis aquoſi fit difficilis ꝓductio: qm̃ currit in circuitu
aeris egrediẽtis in anhelitu: ⁊ euadit ex eo. Et hec cauſa
p̃ma a qua fit ꝓductio ſputi: ⁊ ẽ cauſa que noiat̃ ꝓpinq̃
q̃ eſt: quia cauſa p̃ma dicit̃ ſm̃ duos modos: ſicut oſtẽ
di in libro meo de cauſis: quorũ vnꝰ eſt ille qui eſt a nã:
ſecũdꝰ eſt ille ex quo eſt inceptio motus: ⁊ ĩceptio motꝰ
fit in tuſſi ex v̾tute mouẽte pectꝰ. ⁊ iam oñdi illud etiaꝫ ĩ
libro meo de cauſis accidẽtiũ: qm̃ cõſtrictio pectoris qñ
eſt breuis: fit difficilis exitꝰ aeris cum fortitudine ⁊ vehe
mẽtia: ⁊ hec virtꝰ extrahit q̃ eſt retẽtũ in meatibus pul
monis: ⁊ in venis diuiſis in eis. Et ꝓpter illud operatio
pectoris qñ eſt oꝑatio fortis: ⁊ nõ eſt q̃ ꝓhibeat ipſuꝫ:
⁊ humiditas retẽta in canna pulmonis eſt equalis ĩ g̃ſſi
tudine: tũc ꝓductio eius. ſ. ſputi ẽ facilis. ⁊ qñ nõ ẽ aliq̃
horũ duorũ: fit grauis productio ſputi ⁊ praua. ⁊ ſi vna
duarũ rez fuerit inuẽta: ⁊ altera ꝑuata: erit ꝓductio me
dia inter deteriorẽ ⁊ meliorẽ. ⁊ ad ſummũ ſm̃ paucitatẽ
⁊ multitudinẽ in vnaquaqꝫ harũ duarũ rerũ: ⁊ debilita-
tem earũ inuenimꝰ quoſdã hoĩes ꝓducẽtes ſputũ facile:
⁊ quibuſdã eorũ fit difficile ꝓducere ipm̃. Iã ergo videt̃
mihi: ꝙ oñſum eſt tibi oñſione manifeſta ⁊ certificata ẽ
apud te intẽtio hippo. in ſermone ſuo: vt ſit ꝓductio ſpu
ti facilis. ⁊ qñ certificatũ ẽ illud: tũc certificatũ ẽ ꝙ ſmo
eiꝰ Velox: nõ ſignificat ſpaciũ tꝑis tuſſis: ſꝫ horã primã
ex horis egritudinis: ⁊ ẽ illa in qua dixit hippo. in libro
aphoriſmorũ: Quãdo in pleureticis apparet ſputũ inci-
piens in ꝑncipio egritudinis: eorũ egritudo eſt breuis.
Verũtñ ſi intellexeris ex ſermone ſuo Velox: quia intẽ-
dit ſpaciũ tempis actõis: ⁊ eſt illud de quo oſtẽdi: quia
ingredit̃ in ſermonẽ ſuũ facilis: erit error tuus duobꝰ mo
dis: quorũ vnus eſt eſtimatio tua de hippo. qꝛ dixit hoc
tempꝰ bis: ⁊ ſecũdus dimiſſio eius qua dimiſit illud q̃
dixit in libro aphoriſmorũ: ⁊ virtꝰ eius eſt magna valde.
Et iam oſtẽſum eſt tibi etiã: quia non propter has duas
res tm̃ oportet vt intelligas ſermonẽ eius: ſuꝑ illud q̃
dicit̃ de expoſitione noſtra ad illud quod dicemus poſt
hũc ſermonẽ. 44

SI ſit rubeũ: ⁊ ſano ſputo admixtũ
ET uidetur in eo rubedo ualde per
mixta ſaliue.

MEliꝰ eſt vt intelligat̃ ꝙ ſermo eiꝰ valde ſit ſuꝑ mi
xtionẽ: nõ ſuꝑ rubedinẽ: ſicut ſi diceret: Et opor
tet vt videat̃ in eo rubedo ꝑmixta ſaliue valde: ⁊
hec dictio. ſ. valde: ſignificat vehemẽtiã apud eũ ⁊ ml̃ti-
tudinẽ. Iam. n. dixit etiã ante: ⁊ magꝫ iuuatiuꝰ võitꝰ ẽ in
qꝰ phlegma ꝑmixtũ eſt hñt. valde: ⁊ dixit in h̃ ſermone

ꝛ videt̃ in eo rubedo valde ꝑmixta ſaliue: ꝛ tu quidē po
teris ſcire ꝙ nos iam inuenimꝰ in eo qđ iam expoſuimꝰ
in hoc ſermone: qum intellexeris ſmonē q̇ ſeq̇t̃ eū. 45

SI uero tardū i doloriſ ꝑncipio ꝛ
rubeū: aut citrinū: neqꝫ ſano ſpu
to admixtū: ꝛ cum laborioſa tuſſi: ma
lum nunciat.

NAm ſi tardat̃ a principio doloris
tardatōe multa: deide ē ſputū eiꝰ
ſubrubeū: aut citrinū: aut ē tuſſis mlt̃a
ꝛ nō ē ꝑmixtū ſaliue: ualde eſt malum.

IAm ꝑmiſi in eis que ꝑmiſſa ſunt vt oſtēdā certi
tudinē ſermonis eiꝰ velox: ꝛ intētiōem ſmonis
eius valde. Dico ergo ꝙ qum redijt in ſermone
ſuo iſto ad narrādū res cōtrarias eis q̄ ab ipo ſūt ꝑmiſſe
ſic̃ de cōſuetudīe eiꝰ ē: poſuit ſmonē ſuū velox ꝓpe ſmo
nē ſuū. nā ſi tardat̃ a ꝑncipio doloris tardatōe multa: ꝛ
corā ſermone ſuo valde ꝑmixtū ſermonē ſuū: ꝛ nō ē ꝑmi
xtū ſaliue valde: ꝛ corā ſmone ſuo: ꝛ oportet vt ſit ſputū
eiꝰ facile ſermonē ſuū: aut cū tuſſi multa. Qđ eſt: q̇a ſpu-
tum qđ ſpuit̃ abſqꝫ dolore cū facilitate: ꝛ velocitate ſua
nō indiget ex tuſſi: niſi q̄ntitate leui. Uerūtñ qꝛ oportet
vt miſceant̃ res que euacuant̃ ex corpe adinuicē: ꝛ non
euacuet̃ ex eis aliq̇d purum ſimplex: ſicut iam dixi in eis
que ꝑmiſſa ſunt: ꝛ dixi iterū in libro meo de criſi: ꝛ in ex-
poſitōe mea qua expoſui librū aphoriſmorū: Quia oꝫ vt
ſit ꝓductio ſputi in plenitudīe l̃ i pleuretico velox. 46

ET rubeū omnino moleſtū: ꝛ albū
uiſcoſum globoſum: inutile ē.

PReterea ꝛ rubeū quādo ē purū:
ſignificat timorem: ꝛ albuꝫ uiſco
ſum globoſuꝫ inutile.

NOn addit nobis hippo. in ſermone hoc aliquid
ſupra illud qđ dixit in eis que ꝑmiſſa ſunt. Qđ
eſt: qꝛ dū nō ꝑmiſcet̃ ei aliq̇d: eſt ꝓculdubio pu
rum. ꝛ rubedo quidē accidit in eo ꝓpter cholerā citrinā
albedo aūt ꝛ viſcoſitas ꝛ globoſitas accidit a phlegma-
te aduſto. Et ego quidē iam oñdi in alio loco: ꝙ māe q̄
effundūt̃ ad mēbra faciūt accidere in eis apoſtemata ca
lida: ꝛ apoſtemata dura: ꝛ apoſtemata mollia: ꝛ apoſte
mata lapidea: ꝛ cācros: ꝛ qñ ſunt māe male: ſunt apoſte
mata accidētia ab eis malicioſa: ꝛ ſi miorat̃ malicia apo
ſtematū erit ſm humores generātes ea. Qđ ē: quia māe
ſanguinee ꝛ phlegmatice ſunt minoris malicie ꝛ māe q̄
ſunt ex cho. citrine genere: ꝛ que ſunt ex genē cho. nigre
oēs iſte ſunt male: qm̄ iſti duo humores ſunt ſimul cor
rodētes mēbra: ꝛ eſt actio q̇ cōicat eis: ꝛ approꝑat̃ cuili
bet eorū: ꝙ cho. citrina facit venire fe. acutas: ꝛ chole. ni
gra ſit difficilis reſolutiōis. erit ergo egritudo difficilis:
qm̄ iſte humor ꝓpter groſſitudinē ſuā ꝛ ꝓpiquitatē ſuā
nāe terre inuiſcat̃ in mēbris ſuſcipiētibꝰ eū: ꝛ opilat ea: ꝛ
ſit difficilis ꝓpter illā cām eradicatio eiꝰ ex eis. 47

UIride ſpumoſum: malum.

ET quod ex eo etiā ē uiride ſpumo
ſum: eſt malum.

MUltotiēs iā dixi: ꝙ de ꝯſuetudine hippo. eſt vt
ſignificet ꝑ ſermonē ſuū viridē: aut colorē citri
nū: aut colorē quē quidā hoim noiant zinariuꝫ
.i. heruginoſuꝫ. Et ego quidē nō indigeo ſmone in hoc
ꝙ iſti duo colores qñ ſunt in fine puritatis vltimo: tūc
ſunt mali: qm̄ iam locutꝰ fui i eis que ꝑmiſſa ſunt i oibꝰ
humoribꝰ puris. Qđ eſt: qꝛ humores oēs iſti qñ ſunt pu
ri excepto ſanguine: ſignificāt egritudinē malā: qm̄ euē
tus illiꝰ eſt a caliditate inflāmata. Qđ ē: qꝛ chole. citrina
quādo eſt pura ſignificat ꝙ humiditas eius aquoſa: cu-
ius cauſa videns eam viridem: iam aduſta eſt ꝛ finita.
Zinaria āt ꝓuenit ex aduſtiōe hūoris ꝛ decoctōe ꝛ deni
gratōe eiꝰ: nigra aūt ꝓuenit ex aduſtiōe huiꝰ humoris: ꝛ ē
illa q̄ ſit cho. ni. i fine malicie ꝛ corroſiōis: aut ex ſāguie
groſſo: qm̄ exiccat̃ ſm illā ſimilitudinē: ꝛ fortaſſe deni-
grat̃ ſanguis ꝑꝑ mortē ſuā ꝛ dñiuꝫ frigoris ſup ipm̄. ꝛ oꝫ
vt huiꝰ ſmonis ſis memor: ꝛ nō velis a me vt narreꝫ tibi
res eaſdē multotiēs. Sputū vō ſpumoſū ꝛ eſt illđ qđ di
xit i fine hꝰ ſmonis: cuiꝰ premiſimꝰ rememorationē: ꝛ ꝓ-
uenit a ꝑmixtiōe aeris cuꝫ hūiditate phlegmatica. qđ ē: qꝛ
gnātio ſpume i oibꝰ rebꝰ nō ſit niſi ſm hāc ſilitudinē. ge
nerat̃ q̇dē in mari tūc quꝫ ventꝰ incidit aquā i ꝑtes mul-
tas ꝑuas: ꝛ retinet̃ in eo qđ eſt int̃ illas ꝑtes: ſꝫ generata
in eo qđ decoq̇t̃ apud ſupfluitatē caliditatis: ꝛ cōicat iſti
duabꝰ ſil̃: qꝛ generant̃ ab vtriſqꝫ ampulle mlt̃e ꝑue: ꝛ ſit
difficil̃ reſol̃o harꝫ ampullarꝫ: ꝛ ꝓpe qñ aggregāt̃ iſte due
res ſil̃. ꝛ ſūt vt ſit aer iſte retentꝰ in eis turbidꝰ vaporoſus
ꝛ hūiditas in q̄ retentꝰ eſt ille aer groſſa ꝛ viſcoſa: qm̄ in
hūiditate tenui ſicut aq̄ clara pura: cui nō admiſcet̃ res
alia qñ aer clarꝰ retinet̃ nō eſt poſſibile vt moret̃ i ea ſpa
cio longo: qꝛ illa hora q̄ ille āpulle diſrūpunt̃ ꝓuenit il-
le aer q̇ eſt i eis ad locū q̇ eſt ei ꝓpinqꝰ ꝛ ꝓximꝰ. ꝛ ꝓpter
hāc cāꝫ ſit ꝙ āpulle q̄ ſiūt in mari reſoluunt̃ hora veloci
In hūiditate vō groſſa viſcoſa: qñ aer turbidꝰ fumoſus
retinet̃: morat̃ in ea tpe lōgo: qm̄ ſubā fumoſa nō ꝓpe-
rat aſcēdere ſurſū ſicut aer purꝰ: qm̄ hūiditatis diſruptio
eſt difficilis. ſic̃ eiꝫ gnātio ampullarꝫ ſit ex ſubā hūida qñ
inter ipſa retinet̃ aer: ſil̃r etiā earꝫ reſolutio ſit apud diſ-
ruptōem illiꝰ humiditatis: ꝛ diſruptio illiꝰ ſit facilis qñ
eſt in nā ſua: ꝛ motꝰ aeris qui ē in ea ad aſcēdēdū ſurſuꝫ
motꝰ fortis. Sed difficultas diſruptiōis eiꝰ ſit qñ non ē
ſubtilis: neqꝫ motꝰ aeris ꝯtēti in illa ſubā hūida ad ſupe
riora ē fortis. ꝛ hec quidē eſt diſpō aeris fumoſi turbidi.
Qđ ē: qꝛ aer cuiꝰ diſpō ē hec diſpō nō aſcēdit ſurſū: neqꝫ
ē etiā ſubtilis: ſed ē ex humiditate cū diſpōe cū qua non
poſſibile ē ei ſoluere illā ſubām extēſam: ꝛ ꝓpter hoc qñ
aqua bulit nō generāt̃ in ea ampulle: quaruꝫ diſſolutio
ſit difficilis. Ampulle aūt q̄rū reſolutio ſit difficilis: gene
rāt̃ apud hūores vētoſos g̃ſſos: ꝛ apud decoctiōem hūo
ris g̃ſſi aut viſcoſi aut vnctuoſi: a quo gnāt̃ vētꝰ vaporo-
ſus: ꝛ ē hūiditas q̄ ē ſup os vaſis vnctuoſa viſcoſa. Scdꝫ
ergo hūc modū oportet vt genēt̃ ſpuma in corpibus aīa
liū. qđ ē: qꝛ nō oportet vt eſtimet̃ ꝙ ſpuma generet̃ i cor
poribꝰ aīaliū: ſicut generat̃ in mari ab agitatōe vēti in eo
cū fortitudine: ſed a caliditate ignea q̄ liq̇facit ſanguinē
ꝛ gnāt ex eo vētoſitatē vaporoſam: ꝛ nos quidē inueni-
mꝰ illud accidere in oculis multis infirmorū. In eo aūt
qđ dixi in hoc capitulo ē ſufficiētia: ꝛ tibi q̇dē neceſſe vt
ſis memor eiꝰ in euētu oīs ſpumoſi: ſiue ſit ſputū ſiue ege
ſtio aut vrina. Euētꝰ. n. rei nociue nō ē niſi ſm hūc mo
dū: qđ declarat̃ in iſtiſ: ꝛ nō dixi illud niſi vt nō ꝯſideret̃
vice alia aggregatio l̃ agitatio cauſe i euētu eiꝰ. 48

ET ſi nigruꝫ eſt: mortale eſt.

QUod ſi iam in illo ꝯſuetum ſit ex
puritate ſua ut uideas ipm̄ totuꝫ
nigrū: tunc hoc eſt deterius illo.

IAm locutus fui in humoribus oībus puris ſer/
monē cōem in eis que ſunt p̄miſſa: ⁊ dixi etiã i
humorib⁹ melãcholici ſermonē ꝓpriū. Si ergo
nō fueris ſeruãs id: tunc redi ad ip̄m ⁊ lege ip̄m 2°. illud
eni eſt melius q̃ꝫ vt ego ſcribam tibi rem vnã ⁊ eandem
multotiens.

49
SI in pulmone coherēs ſonuerit:
nec qcq̄ꝫ iñ exierit: malū ē. Ster
nutatio cū reumate in oī egritudie pul
monis ⁊ coſte: malū eſt. ſiue .n. illa ſter
nutatio p̄cedat ſiue coequa ſit egritudi
ni: malū ē. Sternutatio uero ſine reu
mate in oī acuta egritudine: bonū eſt.
COriza uero ⁊ ſternutatio in oīb⁹
egritudinib⁹ que ſunt in pulmone
uel coſtis: ſunt male: ſiue ſit illud ante
aduentū egritudinis: ſiue poſt euentū
ei⁹. In reliquis aūt egritudinib⁹ ꝑnicio
ſis: ſternutatio eſt ex eis q̄bus fit iuua
mentum.

DE ꝯſuetudine omiū medicorū eſt vt ſignificēt ꝑ
ſermonē ſuū: corizã: humiditatē albã lenē: eua/
cuatã ex narib⁹: ſicut de ꝯſuetudine eorū ē etiã
nomiare humiditatē que deſcēdit ex palato catarrū. Et
mirū eſt ꝙ hippo. dimiſit vt adderet ſermoni ſuo: coriza
loco ſternutatōis: catarrū. qđ ē: quia malicia corize qñ
accidit in hmōi egritudinib⁹: non eſt niſi ex ꝑte vna: ca
tarrorū aūt malicia eſt ex duob⁹ modiſ. Et ego quidē iaꝫ
dixi multotiēs. ꝙ nos iaꝫ inuenim⁹ res quarū malicia ē
in hoc ꝙ ip̄e ſunt cauſe rerum aliarū que nocēt. verūtñ
ip̄e cōnumerãt qñqꝫ in ſignificatōib⁹ malis. Et inuēim⁹
iterū res alias ab eis: que nō ſunt niſi ſignificatōes male
tm̄: a quib⁹ nō accidit res mala: ſed nō ſignificãt tm̄ niſi
rem malã que generat ab eis. Et inuenim⁹ res alias q̃ruꝫ
diſpō ē tertia diſpō: ⁊ quarū malicia eſt duob⁹ modis ſ. ſil
.ſ. ex ꝑte ſignificationū: ⁊ ex ꝑte cauſarū. ex ꝑte q̇dē ſigni
ficationū: qñ euēt⁹ earū eſt ꝓpter egritudines malas. ſed
ex ꝑte cauſarū: qñ ip̄e etiã faciūt egritudines alias mul/
tas. Catarr⁹ aūt ⁊ coriza fiūt in egritudinib⁹ pulmonis:
qñ eleuat ad caput vapor calid⁹. Nocumētū aūt ꝓueni
ens ab eis nō fit ex eis vtriſqꝫ ſimul: ſed ex vna earū tm̄: ⁊
eſt catarr⁹. qđ eſt: qꝛ coriza ē res euacuata ex naribus: ⁊
fit euacuatio ei⁹ neceſſario ad exteriora. Oportet g̊ vt ſit
catarr⁹ deterior coriza. ⁊ ꝓpter hoc ego neſcio q̄re dimi/
ſit hippo. dicere catarrū in hoc ſermone: niſi voluerit vt
intelligat ex ſermone ſuo coriza: etiã catarr⁹. ⁊ pōt etiaꝫ
eſſe ꝙ ſcꝑtor p̄m⁹ dimiſit dicere illud. Inuenim⁹ .n. nūc
res multas in quib⁹ hoc accidēs accidit. Sternutatio ãt
ſm plurimū ꝓuenit cū coriza: ⁊ quoniã iteꝝ mouet totū
pect⁹ motu vehemēti: tūc nocet pulmoni. ⁊ ꝓpter hoc oꝫ
vt dicat in coriza ⁊ catarro: qꝛ ſunt ſignificatiōes male
ſemꝑ in iſtis egritudinib⁹ qum impleãt pulmonē hūore
malo. in malicia aūt earū qñ accidūt poſtq̃ꝫ ꝓlōgat egri
tudo eſt cauſa: qꝛ ſignificãt ꝙ egritudo q̄ eſt ī pulmone
ē magna fortis: ⁊ ꝙ capiti iam aduenit nocumētū inde.
In reliq̄s aūt egritudinib⁹ nō ē poſſibile vt accidat ſter
nutatio in p̄ncipio egritudinis: neqꝫ aliud ex aliis acci/
dētib⁹ qđ. ſi accidat poſt longitndinē egritudinis: ſignifi
cat euaſionē: q̃uis egritudines ſint ꝑniciose ſꝫ reliquas
ſignificatōes. qđ eſt: quia ſignificat vigōem ⁊ vehemen/
tiam virtutis expulſiue que eſt in cerebro. hec .n. virtus
qñ eſt fortis ita vt expellat vētoſitatē vaporoſaꝫ q̄ gene/
rat in cerebro cū humiditate que apparet in quibuſdaꝫ
horis: ⁊ ſentit ⁊ occultat in quibuſdã earū ⁊ nō ſentit et
fit eius apitio difficilis: facit euenire ſternutatōeꝫ. 50

SPutum ſubſanguineū clarum in
pulmonis ualitudine: in pricipio
nullo colore turbatum: ſalutez ſignifi
cat. ſed ſi uſqꝫ in diem ſeptimū aut am
plius idem ſputū mãſerit: ſuſpectū eſt.
SPutuz autem cui aliquid ſangui
nis admiſcetur: qui non multus
eſt: ⁊ eſt rubeum clarum in apoſtemate
pulmonis: in principio egritudinis ſi
gnificat ſalutem ualde. Q; ſi egritudi
ni ſuperuenerit ſeptem dies: aut plus
illo: ⁊ ſputū fuerit cum illa diſpoſitōe
tūc fiducia tua de illo inde erit minus.

SErmo etiã iſte eſt ſermo coīs in oīb⁹ apoſtema/
tibus calidis: ⁊ iam dixit hippo. ip̄m multotiēs
in alio loco: ⁊ eſt: quia currit ex humore effuſo
ad mēbra apoſtemata: qđ in ip̄o eſt ſubtile: qñ qđ appa
ret de mēbro in quo eſt apoſtema nō ē ſpiſſū in natura
ſua: ſicut cutis apparēs. ⁊ ꝓpter hoc qñ accidit in ore et
in duob⁹ foraminib⁹ nariū ⁊ in oculis apoſtema: currūt
ex eo humiditates ſubtiles ſimiles virui qđ currit ex vl/
cerib⁹. g̊ ſm h̄ etiã qñ in pulmone fit ap̄a: euacuat hūidi
tas ex eo ad loca vacua q̄ ſunt ī eo: ⁊ ſic cãne diuiſe ī eo.
⁊ hmōi quidē humiditas eleuat in hora tuſſis ⁊ expellit
⁊ ſignificat nãm ſanguis faciētis apoſtema in pulmōe:
qm̄ ip̄a eſt aquoſitas illi⁹ ſanguinis. ⁊ ꝓpter hoc ſi hūor
faciēs apoſtema fuerit de genere cholere: videbis colorē
illi⁹ humiditatis citrinū. ⁊ ſi fuerit ſanguine⁹: colorē ip̄i⁹
rubeū. ⁊ ſi fuerit ꝑmixt⁹ ex iſtis duob⁹ ſimul: videbis co/
lorē eius rubeū clarū: ⁊ ꝓductio ſputi humoris huius eſt
vna de ſignificatōib⁹ laudabilibus: ⁊ minus ip̄o lauda/
bile eſt ſputū ſanguis puri: ⁊ dignū eſt vt abhorreat ho/
mo hoc ſignū. eſt eni ſicut illud qđ accidit in pulmone
qñ diſrūpit aliqua venarū ei⁹ ex vlcere qđ accidit in eo:
quoniã ſputū tūc etiã erit ſanguis purus. verūtñ qđ eua
cuat de ſanguīe ⁊ expellit in eo q̄ habet periplemoniã ē
paucū valde ſimile euacuatōi ſanguīs ⁊ ſputo eius in eo
cui aduenit attritio in pulmone ſuo ꝓpter torſiōem tor
quentē ipſum: ⁊ accidit ſimile huic iterū qñ effundit ad
os ſanguis ſubtilis ſubſtãtie: ⁊ eſt gingiua mollificata
cui nō eſt poſſibile retinere ip̄m ab effuſiōe. ⁊ euacuatur
etiã ex palato ſimilis huic ſãguini aquoſo ſubtili ab hu
iuſmodi cauſa eadē. nō ergo eſt extraneū etiã ſi accidit
ſimile illi in pulmone. ⁊ tibi quidē eſt poſſibile vt ſignifi
ces ſuꝑ illud facile ex ſubſtãtia ſanguīs ⁊ eius quãtitate
qđ eſt: quia ſanguis qui euacuat a pulmone nō eſt groſ
ſus in ſua ſubſtãtia neqꝫ mult⁹: neqꝫ morat hoc accidēs
vſqꝫ in diē ſeptimū: ſed mutat ꝓp̄e ⁊ digerit in dieb⁹ pri/
mis q̃ttuor. ꝙ ſi nō mutat in hac hora: mutat proculdu
bio in ebdomada p̄ma. Si aūt morat etiã in hoc ſpacio
ſm diſpoſitōem ſuã illã: tūc manifeſtū eſt ꝙ egritudo ꝓ
longat: qm̄ ſi ꝑmanet vſqꝫ ad diē ſeptimū preter ꝙ ſuſci
piat digōem: ſignificat ꝙ ip̄a recipiet digōem in temꝑe

longo: ⁊ de aptitudine ſpacij tꝑis qñ ꝓlõgaꝛ infirmitas eſt vt accidat in curatõe eiꝰ error multꝰ: aut ex infirmo: aut ex eiſ qui ſeruiũt ei: aut ex rebꝰ extrĩſecis: ⁊ multotiẽs accidit ex medico etiam. ꝙ ſi nõ accidat error ex aliquo iſtorũ: tũc nõ fit ſecuritas ſuꝑ virtutẽ: qm̃ cadat ⁊ deuicaꝛ in hoc ſpacio in quo recipit digõem. Et ꝓpter hanc cauſam dixit hippo. tunc ſi egritudini ſuꝑuenerint dies multi ⁊ ſputũ fuerit cum illa diſpoſitiõe: tũc fiducia tua de illo erit minor. 51

Omne ſputũ perſeuerãte dolore: malũ eſt. Sputũ nigrũ peſſimuꝫ eſt. Et omne ſputũ cũ doloriſ diminutione: bonũ.

Et omne ſputũ ꝑ qđ non qeſcit dolor: eſt maluꝫ. ⁊ qđ ex eo eſt deterius eſt nigrũ: ſicut narraui. ⁊ omne ꝑ quod ẽ doloris ſedatio: ẽ laudabile.

Sermo iſte cõis in omni quod ꝓcedit ex corpe. dixit. n. illud in libris alijs: ⁊ ĩ libro aphoriſmorũ: vbi dixit: Qꝛ oportet ꝓprie vt ꝯſideres quietẽ egritudinis. Multotiẽs. n. põt natura ſuꝑ egritudinẽ: q̃uis egritudo ſit mala ⁊ vincit eã: quare mũdificaꝛ corpꝰ ꝑ euacuatõem rei male ⁊ materiei male ex eo. Quꝫ ergo aſpicit illud qui videt ⁊ ꝯſiderat maliciã eiꝰ terreꝛ ex eo: qm̃ neſcit ſi ſit euentꝰ euacuatõis illiꝰ ꝑ accidẽs: aut ſit ꝓpterea ꝙ natura euacuat rem malã. Et rememoratio eiꝰ quã facit hippo. in libro aphoriſmorũ: nõ eſt niſi ad nomẽ quietis tm̃. In hoc aũt libro adiũgit ad illud dolorẽ ⁊ dixit: in laude ſua: qua laudauit ſputũ ⁊ omne cũ quo ẽ quies doloris. Et nos quidẽ inuenimꝰ euꝫ poſt paululũ narrare ſignificatões oẽs accñtes in egritudinibus q̃ cõuertunꝛ ad ſalutẽ: ⁊ cõprehẽdit eas in noĩe quietis: ⁊ precepit tibi iterũ qñ ꝓcedit in ſermone ſuo vt ꝑſcruteriſ ꝑſcrutatõem ⁊ ꝯſideratõem in ſignificatõibꝰ quas dixit vt ſit tibi poſſibile qñ ꝓportionaueris adinuicẽ iudicare ſuꝑ q̃ꝫtitatẽ declinationis egritudinis verſus ſalutẽ: aut verſus maliciã: ſicut eſt illud qđ inuenimꝰ eũ facere ĩ hͦ ſermone quẽ intẽdimꝰ exponere. Dixit. n. ꝙ ꝓductio ſputi qñ ꝑ ipſam nõ quieſcit dolor: tũc nõ eſt ſignũ illud laudabile: ⁊ nõ ſufficit tibi vt ſcias tm̃ illud in ꝓnoſticatõe certa ꝑ illud qđ accidit: ſed indiges etiã vt aſpicias in reliquis accñtibꝰ: ⁊ nos inuenimꝰ hippo. oñdiſſe illud qñ ipſe dixit: ſputũ nigrũ. qđ eſt: qꝛ in hora doloriſ ſꝫm diſpoſitõem ſuã qꝛ eſt ſignificatio cõis: eſt neceſſe ꝓpter illud ꝯſiderare in eo qđ expuiꝛ: qm̃ ſputũ aut rubeũ aut citrinũ ſignificat illud ꝙ timor eſt minor: ⁊ ſi eſt nigꝝ ſignificat ꝑditõem ſignificatõe forti valde. Dum ergo ꝑſcrutatus fueris illud ⁊ inq̇ſieris de illo: ⁊ reliquis rebꝰ remanẽtibꝰ: aggregabiꝛ tibi inde res vna cõis in ꝓnoſticatõe certa forti. Et hippo. quidẽ ordinauit poſt hũc ſermonẽ ſignificatões laudabiles ⁊ illaudabiles: vt rememoreꝛ ꝑ eas illud qđ ꝓceſſit de ſermone eiꝰ. 52

Omnis dolor p̃dictoꝝ locoruꝫ ſi ſuꝑueniẽte ſputo ulꝛ ſolutiõe uentris: uel phlebotomia adhibito: ulꝛ quolibet competẽti medicamie non fuerit diminutꝰ: pus ibi futurũ denũciat.

Qlicũqꝫ dolor ĩ iſtis locis nõ quieſcit: neqꝫ apud ꝓduxioneꝫ ſputi: nec apud euacuationẽ uẽtris ꝑ egeſtiõeꝫ: neqꝫ apud miũtiõem ⁊ regimẽ ⁊ curatiõeꝫ ꝑ medicinas: tũc oportet ut ſcias ꝙ eius eſſe cõuertiꝛ ad pus.

Oportet vt ſcias de eſſe dolorũ qui fiũt in ꝑtibꝰ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ nõ quieſcũt ꝑ curatiõeꝫ preter ꝙ ſit horũ malicia ex re alia excepto hoc qđ poniꝛ in hoc capitulo tm̃: qđ cõuertiꝛ ad pus. qđ eſt: quia ille egritudines ſunt medie inter egritudines q̃ cõſumũtur cũ velocitate ⁊ facilitate: ⁊ inter illas quibꝰ nõ eſt ſanatio. 53

Putredo cholerica ſputo admixta ⁊ ſine ſputo mala eſt.

Et qñcũqꝫ accit pus ſuꝑ ſputũ adhuc uincẽte cholera eſt malũ ualde: ſiue ſit exitus eius qđ egrediꝛ qñqꝫ ſputũ ſuꝑ qđ uicit cholera: ⁊ qñqꝫ ſanies: aut ſit utriuſqꝫ exitus ſimul.

Cuiuſcũqꝫ apoſtematũ qđ in pus cõuertiꝛ in ſuperioribꝰ corpis ꝑtibꝰ in quibuſdã quorũ quedã ꝑs eſt ſanies: ⁊ reſiduũ illorũ eſt indigeſtũ: nõ ẽ curatio facilis. Si aũt oñdiꝛ ĩ eo cũ illo ſignificatio alia mala: eſt eiꝰ malicia plꝰ: ⁊ pluriꝫ illo malicie ſunt apoſtemata que ſunt in mẽbris nobilibꝰ. qđ eſt: qꝛ ſignificant ꝙ humor faciẽs ea eſt malicioſus valde: qm̃ illud ſignificat ꝙ natura conaꝛ apoſtema maturare: ⁊ ꝙ ipſa nõ inuenit in eo viã oĩo. 54

Si tñ a die ſeptimo contigerit.

Et precipue qñ icipit ſanies ⁊ iam ſuꝑuenerit egritudini ſeptẽ dies.

Sermo iſte cõicat oĩ qđ accidit in aliquo dieruꝫ criſis. qđ eſt: qꝛ ex euẽtu rei in aliquo dierũ criſis finiꝛ pronoſticatio ⁊ certitudo eiꝰ: verũtamẽ illud an ſit laudabile aut illaudabile: ſignificaꝛ ex ſignificatiõibꝰ alijs: qm̃ qñ accidit infirmo ſudor in die ſeptio: aut fluxꝰ vẽtris: aut fluxꝰ ſanguis nariũ: deinde eſt diſpõ eiꝰ poſt illã euacuatõem melior: tunc illa ſignificatio eſt laudabilis. ⁊ ſi ẽ eiꝰ diſpõ deterior: tũc ẽ illa ſignificatio eiꝰ illaudabiꝉ. Et ſignificatio cuiuſcũqꝫ harũ diſpõnũ qñ ẽ in aliquo dierũ criſis: ẽ magis certa ⁊ magis credẽda: q̃ꝫ qñ ẽ in alio die. Et ego q̇dẽ iã locutꝰ fui in illo ſmone ꝓlixo in libro meo de criſi: ⁊ in libro meo de creticis diebus. ⁊ oportet ei qui vult intelligere qđ dixit hippo. in libro hoc ſꝫm certitudinẽ ⁊ ꝑſcrutatiõem: vt exerciteꝛ in p̃mis in libris illis. 55

Mortẽ nãqꝫ in q̃rdecimo nũciabis niſi ſignũ qđlibꝫ aliud ſꝑande ſalutis adeſſe cõſideraueris.

Et time ei q ꝓducit hoc ſputum: ꝙ morieꝛ in die. xiiij. niſi eueniat ei accidẽs laudabile.

Iam intellexiſti certitudinẽ huiꝰ ſermonis ⁊ veritatẽ eiꝰ in exꝑimẽtis noſtris de me in eo qđ iudicaui ſuꝑ infirmos: ⁊ ꝓpter hoc oꝫ vt ꝯſideres qđ dicit hippo. ⁊ ponas mẽtẽ tuã in eo vt nõ exiſtimes

ſup ſermonē eius ꝙ eſt ſicut illud qḋ ſcṗſerūt multi me dicorū cū ſermonibꝰ quibꝰ nō fit niſi ſufficiētia ꝑ ordinē tm̄: qumāqꝫ cōprehendit̄ intētio eorū in eo qḋ apparet in infirmis declarat̄ ab eis: quia ſunt falſi. qḋ eſt: qꝛ tu po tes qn̄ ꝯſideras hāc egritudinē quā narraui: ⁊ erexeris eā in anima tua: ⁊ eiꝰ diſpoſitio eſt media inter egritudines malas: ⁊ egritudines laudabiles ꝓcedere ⁊ indicare diē in quo ipſe infirmꝰ morietur. Pone ergo verbi gratia: ꝙ aliquis ꝓiecit vel expuit in die ſeptima ſaniē nō puram: neqꝫ in illa die totā: ſed cū ea ꝑmixtū fuit aliquid de ge nere cholere: aut fuit totū qḋ expuit huiꝰ generis tm̄ pre ter ꝙ fuerit cū eo ſanies: ſed relique remanētes res ꝓcul dubio in hoc infirmo fuerit medie. ſ. etas ⁊ virtꝰ: ⁊ reliq̄ res remanētes: ita ꝙ nō fuit in fine fortitudinis virtus: neqꝫ in fine debilitatis. ⁊ ſimiliter etiā regio ⁊ hora pn̄s ex horis anni: ⁊ diſpoſitio aeris ⁊ etatis: ⁊ ponamus ꝙ oīa iſta fuerīt media inter illud qḋ eſt in fine bonitatis: ⁊ inter illud qḋ eſt in fine malicie. Et ſicut narrauimꝰ in iſtis rebꝰ quia ſunt medie in bonitate ⁊ malicia: ⁊ ſimil'r ponamꝰ ꝙ vnūquodqꝫ generū ſignificationū q̄ apparēt in infirmo eſt mediū. Dico ꝙ iſtiꝰ infirmi mors timetur vel expectat̄ in die xiiij. qm̄ hec hora eſt media in euentu mortis. ꝙ ſi appareāt in eo ſignificatiōes alie laudabi les: tunc ſcias ꝙ mors eiꝰ tardat̄ ab hoc termino. Et ſi ap pareāt ſignificatōes in eo illaudabiles male: tūc time ei mortē ante diē xiiij. Et hippo. quidē narrat ſignificatio nes laudabiles ⁊ ſignificatōes malas in eis q̄ ſunt poſt: qum dicit quaſdā earū nōibꝰ ſuis: ⁊ aggregat rememo rōem quarūdā earū. Nō aūt oportet ꝙ tu putes de ill' ſi gnificatōibꝰ opīone abſoluta: ꝙ ſint equales in virtute: ſed oportet tibi vt rememoreris eiꝰ qḋ ſcṗſit hippo. ī eis: ⁊ qḋ addimꝰ etiā nos ad illud: ⁊ vt ꝯſideres earū numerū ⁊ virtutes ipſarū. In quocūqꝫ ergo inuenis hippo. dixiſſe quia ſignificat euaſiōem aut ꝑditōem: pone eā in gradu ꝑmo: que quidē ſignificat euaſiōem in ſignificatiōibus laudabilibꝰ: ⁊ ſignificatōes quidē ꝑditōis in ſignificati onibꝰ illaudabilibꝰ. Et ſimil'r etiā ī quo dixit: quia ſigni ficat mortē in ꝑrimo: aut quia eſt ꝑniciosa valde: ⁊ non dixit in ea abſolute: quia eſt ꝑnicioſa: aut ſignificat mor tem. ⁊ ſimiliter etiā intellige rem in ſignificatōibꝰ ſalutis: qn̄ dixit in ſignificatōibꝰ: quia ſignificat ſignificatiōem magnā ſuꝑ euaſiōem: aut quia ſignificat fiduciā ⁊ ſalu tem: ⁊ ꝙ egritudo eſt breuis ſpacij: ⁊ que ſunt illis ſil'ia. Significationū aūt in q̇bꝰ dixit: ſermone abſoluto: quia ſunt ꝑnicioſe: aut indicāt euaſiōeꝫ: natura eſt media int̄ duas extremitates: ⁊ nō eſt occultū de iſtis ſignificatōi bus in quibꝰ locutꝰ fuit ꝑ cōꝑatōem ſuā: quia ſunt plus ſignificātes mortē: aut plꝰ ſignificantes euaſiōem quare addidit ad eas multitudinē ⁊ diminutiōem: qm̄ quādo apparēt cū ſputo ꝑnicioſo qḋ oñdit̄ in die ſeptima: q̄dā ſignificatōes male que ſunt in gradu ꝑmo: nō eſt poſſi bile vt remaneat infirmꝰ vſqꝫ ad diē xi. ⁊ plꝰ illo multū: ſi apparet cū illo plꝰ ſignificatōe vna. ⁊ ſil'r etiā ſi appa reāt cum eo quedā ſignificatōes laudabiles: quedā illau dabiles: protēdit̄ egritudo vſqꝫ ad ſeptimanā tertiā. ꝙ ſi miſceant̄ ſignificatōes ſignificātes euaſiōem ⁊ ſignifi cātes mortē ſimul: deinde fuerīt ſignificatōes euaſionis plures aut fortiores: aut ſignificatōes mortis plures aut fortiores: tūc timeat̄ vel expectet̄ infirmo in illis diebꝰ ꝑ mis ꝙ ꝓlongabit̄ ſpaciū vite ſue: ⁊ expecta ei in eis cōtra riū illiꝰ. ſ. ꝙ ſpaciū vite ſue abbreuiat̄. ⁊ etiā ſi infirmꝰ fue rit ſenex: aut debilis virtutis: aut fuerit hora pn̄s ex ho ris anni male cōplexiōis egrediēs ab equalitate: aut diſ poſitio aeris in illa hora ſimiliter: tūc expecta ei mortem cum velocitate; poſtqꝫ ſciueritis etiā in iſtis ꝙ intentio

eſt ſumpta ex virtute magna valde. 56

Quod hmōi eſt robur et cōſtantia egri: ⁊ bonꝰ ſpūs: ⁊ facilis ꝓiectio putredinis cuꝫ tuſſi: ⁊ eq̄litas totiꝰ cor poris i habitudine caloris ⁊ mollitudi nis: nec ſitierit: ⁊ ſi urina ⁊ ſtercus ⁊ ſu dor ⁊ ſomnꝰ bene ſe habuerint. Que ſi bene ſe ſunt hn̄tia: uitā ſunt pollicētia: ex quibꝰ ſi plura defuerit poſt diē xiiij. mortē futurā ꝓnūciabis. Et cōtrariuꝫ quidē qḋ eſt mortis ſignū hmōi ē. ſ. de bilitas egri: ſpūs anxiꝰ magnꝰ ⁊ dēſus: dolor ꝑmanēs: ꝓiectio cum laborioſa tuſſi: ſitis ꝑſeuerans: corporis circa ca lorem iequalitas: uētris ⁊ laterū calor magnꝰ: ſed ⁊ frōtis ⁊ manuū ⁊ pedum frigor: ⁊ urina ⁊ ſtercꝰ ⁊ ſudor ⁊ ſomnꝰ ut diximꝰ: ſunt mināt ia mortē. Hec ſi predicte ꝓiectōi cholerice putredis ſuꝑ uenerit: mortē futurā ante xiiij. diē nō dubitabis: uel in ix. uel in xi. Ex hac er go ꝯſideratōe ſputū dices eē mortale. Et ſi uitalia mortiſqꝫ ſigna cognoueris pronoſticorū rectitudine inoffenſe pro gredieris.

Et iſta ſunt ſigna laudabilia. ſ. ro bor: et conſcientia egri: et bonus ſpiritus.

Ex hoc ſermone incipit determinare hippocra. ſignificatōes laudabiles: ⁊ ſignificatōes malas: ⁊ ſunt ille in quibꝰ locutꝰ fuit in eis que ꝑmiſſa ſunt: ⁊ ꝓpter hoc ego pertrāſeo omēs eas: ⁊ venio ad ex ponēdū qḋ dicit̄ poſt eas. 57

Apoſtematū quedā i. xx. q̄dā i. xl quedā in lx. rupturā differūt.

Reliquorū autē ſanioſitatis pluri mū rūpit̄: qddā eiꝰ in xx. ⁊ qddaꝫ in xl. ⁊ qddā in lx.

Non nobis declarat̄ quid voluit ꝑ ſermonē ſuuꝫ Reliquorū ſanioſitatis. quod eſt: quia poſſibile eſt ꝙ ipſe ſignificauit ꝑ reliqua ſanioſitatis illud quod accidit in mēbris alijs: ⁊ nō qḋ accidit in pectore ⁊ pulmone: ⁊ eſt illud in quo eſt ſermo eius vſqꝫ ad hūc locū. ⁊ poſſibile eſt ꝙ ſignificet iterū ſpecies ſanioſitatis accidētes in iſtis mēbris que nō aſſimilant̄ illis ſpēbus: quarū preceſſit rememoratio: ⁊ poſſibile ē ꝙ ſignificauit per ſermonē ſuū iſtas duas ſpecies ſimul. Et quādo dixi ſpecies que nō ſimilant̄ illis quarū rememoratio ꝑceſſit tūc oportet vt exponā intentōem illiꝰ. Dico ergo ꝙ hip po. nō poſuit ſermonē ſuū vſqꝫ ad hūc finē in omnibus ſpeciebꝰ ſanioſitatis accidētis in pectore. ſed in illis ī q̇bꝰ

admiſceť ſaniei aliq̄d de genere cholere: ſicut dicit hip- po. Neq; poſuit ſmonē ſuū iteꝝ in omnibꝰ iſtis: ſ; i illis que rumpunť in diebꝰ. vij. ⁊ paꝝ accidit illud: qm̄ pluri- mū eoꝝ rumpiť in die vigeſimo. Et ex eis ſūt quaꝝ ſpaci um ē longius iſto: ⁊ ſunt ille i quibꝰ fuit ſmo eiꝰ nūc. Et eaꝝ ſpēs ſūt due: que diuerſificanť in tēpore: quaꝝ vna eſt ſm mēbra infirma: ⁊ ſecūda ſm humorē dn̄antem. Scd̄m membꝝ quidē: qm̄ quodcūq; ex mēbris eſt cali- dius ⁊ leuiꝰ: eius ſanioſitas ē velocior. ⁊ quodcūq; ſit fri gidiꝰ ⁊ durius: eiꝰ ſanioſitas tardať. Scd̄m humores q̄- dez: qm̄ qd̄ accidit ab humoribꝰ calidioribꝰ: eius ſanioſi tas erit velocior. ⁊ qd̄ ſit ab humoribꝰ frigidioribꝰ: eiꝰ ſa nioſitas eſt tardior. Iſte ḡ ſunt differētie ſumpte ex ipa ſubſtātia huiꝰ rei q̄ſite: ⁊ ꝯſequnť eas differētie alie due extrinſecꝰ: ⁊ ſunt q̄ ſumunť ex etate: ⁊ ex nā: ⁊ ex regiōe: ⁊ ex hora pn̄ti: ⁊ ex hora diſpōnis aeris: ⁊ ex virtute infir mi. humores. n. calidi i omnibꝰ iſtis ſunt velocioris ſani- oſitatis: ⁊ frigidi tardioris. Omē aūt qd̄ dixi inde oꝫ vt i telligas cōiter in oībus ſpēbus ſanioſitatis. Et videť mi- hi etiā ꝙ ſermo in hoc loco ē in ſanioſitate que ſit i pul mone ⁊ pectore. 58

OPortet ergo medicū diez p̄ncipiū non ignorare: ⁊ i qua hora corpꝰ primū habuerit calere aut rigere: aut ꝑ infirmū cognoſcere qn̄ incepit i eodē lo co dolere: ⁊ cōpunctiōes ſentire. Hec eni ſūt p̄ma collectionū indicia: ex quo dies erūt tibi cōputandi: ⁊ inde erupti onē expectabis i predicta tēpora.

ET oportet ut ꝯſideres qn̄ eſt ince ptio ſanioſitatis: ⁊ cōputes illud a p̄mo die quo febricitauit infirmꝰ aut aduēit ei ſi aduenerit rigor: aut quādo eſtimat ꝙ iuenit dolorē: ⁊ facta eſt loco eius ḡuitas i loco i quo iuenit dolorez Iſta eni ſunt ex eis q̄ ſunt i inceptōe ſa nioſitatis. Ab hac ergo hora opꝫ te nu merare ⁊ expectare rupturā in horis q̄ ruz p̄ceſſit rememoratio.

LEuior reꝝ ſuꝑ quas cōuenerūt oēs medici vt fa- cerent eas apparere apparitiōe manifeſta eſt ꝙ in hora ſanioſitatis ap̄atum que ſunt in mēbris nobilibꝰ que nō ſoluunť ꝑ medicationē ſed ſiunt ſanio- ſa: accidit rigor: ⁊ ſequiť illum febris. Et ego quidez iam oñdi in libro meo de rigore ꝙ euentꝰ eius eſt ex acuitate ſaniei generate i mēbris nobilibꝰ qn̄ mordicat ea ⁊ cor- rodit ꝑpter retentionē in eis: ſicut faciūt medicine acute qn̄ appropinquant vlceribꝰ malicioſis ⁊ egritudinibꝰ ac cidentibꝰ a putredine: accidunt eni tunc rigor ⁊ febris: qn̄ ſequiť huiuſmōi rigorē febris. Et ꝑpter hoc dic̄ hip- pocr. hec duo accidētia ſimul: ⁊ poſuit primū qd̄ dixit ex eis febrē. dixit eniz: A p̄mo die in quo febrijt infirmus. ⁊ non voluit ꝑ id primū diem egritudis: ſed diē in quo ac cidit ei febris cū rigore. ſ. in quo febꝛ praua facta ē plus q̄ꝫ fuit: ⁊ accidit infirmo etiā illa hora grauitas: qn̄ hu- mor diuiſus ē in partes multas paruas: qn̄ diſpargiť in mēbro apoſtemoſo: ⁊ cōuertiť ad ſaniem: ⁊ aggregať in

loco ex locis vacuis ꝑpiquis loco apoſo. Dixit ḡ hippo. ꝙ te oportet expectare rupturā apoſtematū i die xx. aut in quadrageſimo: aut i lx. ab hora in q̄ accidūt iſta acci dētia. ⁊ ſunt tria: quoꝝ vnuz eſt rigor: ⁊ ſecundū eſt ḡui tas: ⁊ tertiū eſt fe. vehemēs mltū plꝰ q̄ꝫ fuit: ſic dixi. 59

ET ſi collectio i uno lateꝝ cōtigit: aut ambobꝰ euenerit: util̄r percū ctaberis. ⁊ ſi i altero magis caluerit de hic iacere ſuꝑ alteꝝ uideb̄: ⁊ ſi pondꝰ in altero ſentiat iterrogab̄: ⁊ ex hoc apo ſtema i altero latere ⁊ non i ambobus eſſe dijudicabis.

QUod ſi fuerit ſanioſitaſ ab uno la tere: tunc oportet ut ꝯſideres de eſſe ipſoꝝ: an iueniat dolorē in latere: ⁊ ſi unū duoꝝ ſit calidius altero: p̄cipe infirmo ut iaceat ſuper latus ſuū ſanū deinde iterroga eū an imagineť ei ꝙ ſit quaſi pondꝰ ſuſpenſū lateri ſuꝑiori. naz ſi fuerit it: atc̄ ſonioſitaſ ē ab uno lateꝝ.

IAm ſciuimꝰ ex diuiſiōe ⁊ indicatiōe anatomie: ꝙ in pectore ſunt pāniculi diuidēteſ ipm̄ i duo media: ⁊ diſtiguūt iter diuiſiōes eiꝰ quoꝝ vnuſ- quiſq; tendiť a thorace ad os dorſi: quare ſiūt in pectore due cōcauitates vel duo vētres. ⁊ ꝑpter hoc quādo ag- gregať in vno laterū eiꝰ ſanioſitas: nō trāſit ad latꝰ aliud ſicut accidit illud in loco qui eſt inter ſiphac. quod ē: q̄a ſanies in hoc loco currit circa omīa inteſtina: ſed in hoc loco. i. in pectore nō eſt poſſibile vt effundať a latere de- xtro eius ad latꝰ ſiniſtrū aliquid ex ſanie: neq; a latere ſi- niſtro ad latꝰ dextrū. Et ꝑpter hoc p̄cepit hippo. vt cōſi- deres ſaniē: ⁊ ſpeculeris ſi ſit contēta in duobꝰ lateribus pectoris ſimul: aut vno eoꝝ tm̄. quod eſt: q̄a quādo qd̄ eſt in apoſtematibꝰ pulmonis cōuertiť ad saniē ⁊ egritu dinē piplemonie: aggregať illa ſanies prope in duabꝰ cō cauitatibꝰ vel ventribꝰ pectoris ſimul: nō in vno eoꝝ. At vero quādo qd̄ eſt in apoſtematibꝰ accidētibꝰ in pan niculo tegēte coſtas in egritudine pleureſi: conuertiť ad ſaniē: aggregať illa ſanies in vno duoꝝ ventriū. ſ. pecto ris prope nō in ambobꝰ. ⁊ ſignificať ſuꝑ latꝰ infirmū ex duabꝰ rebus: quarū vna eſt mutatio caliditatis. quod ē: q̄a latꝰ infirmū ſentiť vehemētioris caliditatis: ⁊ ſecūda eſt grauitas: q̄a quādo tu facis iacere infirmū ſuꝑ latus alterū ſentit grauitatē vel pondꝰ ſuſpēſuz in latere ſuꝑe- riori ꝑpter ſaniei aggregatōem in illo latere. 60

ET ex ſignis huiuſmōi que ſūt pu tribilia ꝯiecturabis: feb. eni inde ficiens erit: ſed i die modica: i nocte ue ro magis accēſa ⁊ ſudor multꝰ ⁊ i tuſſi endo falſa reqes ⁊ oculorum reductio atq; i eoꝝ angul' rubor: ⁊ unguiū ꝯſtri ctio: ⁊ digitoꝝ calefactio. Amplius ta men i eorūdē digitoꝝ ſummitatibꝰ ⁊ i pedibꝰ ſiunt ⁊ recedūt minuta apoſte

mata: faſtidiuz patiunṫ: ⁊ per corpus eoꝝ ueſice naſcunṫ: ⁊ nõ moranṫ.

Et oportet ut agnoſcas oẽs empicos ꝑ ſignificatões iſtas: in ṗmis qdem febris non ſeparaṫ ab eis: ſed in die minuta erit: qũqz fuerit nox augmẽtata magis erit febris. Sudãt ſudore mlto: ⁊ nõ qeſcunt a tuſſi: ⁊ non expuunt aliqd de quo ſit curandũ: ⁊ ſbmergunṫ oculi eoꝝ: ⁊ rubẽt gene eorum: ⁊ curuanṫ ungues manuũ ipſoꝝ: ⁊ caleſiũt eoꝝ digiti: ⁊ ꝑprie eoꝝ extremitates: ⁊ accidũt i pedib⁹ eoꝝ apoſtemata que fiunt: deinde quieſcũt: ⁊ nõ deſiderant cibũ: ⁊ fiunt eis i corporib⁹ eoruz ueſice: i qb⁹ locis minanṫ retẽtiões.

Hippocrates noiauit empicos illos: quoꝝ i corporib⁹ ſanies ẽ aggregata vel retẽta: ſicut eſt aggregatio vel retẽtio eius i mẽbro apoſtemato: ⁊ ſi iam eruptũ eſt apa: empicos. verũtñ de ꝯſuetudine medicoꝝ eſt hoc nomie noiare ꝑprie qui hñt hanc egritudinẽ in pectore ſuo ⁊ pulmone ſuo. Et ſanies qdez i egritudinib⁹ his poſtq̃ʒ rumpiṫ apa aggregaṫ in ſpacio qđ ẽ inter pect⁹ ⁊ pulmonẽ: ⁊ qñ non ſpuiṫ illa ſanies cuz velocitate ⁊ facilitate: cõuertiṫ diſpoſitio eius ad ptiſim: ⁊ moriṫ infirm⁹. Et qñ eſt illud: accidit ei febris lenis aſſidua ⁊ ꝯtinua. ⁊ augmẽtatio hui⁹ egritudinis ꝑprie eſt in nocte: ⁊ illud accñs aduenit oibus habentib⁹ ethicã feb. Et additio quidẽ in nocte i caliditate febris nõ eſt ex nãſui: ſed ꝑpter quoddã ex accidẽtib⁹: ⁊ eſt qm̃ mẽbra radicalia corporis ei⁹ qui hʒ feb. ethicã caleſiũt ⁊ inflãmanṫ ⁊ ꝑpter illud neceſſe ẽ vt ſit febris quã habʒ in oib⁹ horis equalis: ex qua ſentiṫ caliditas leuis: ſicut ẽ caliditas que ſentiṫ ex calce. Qum g̃ infirm⁹ comedit ⁊ bibit: ⁊ digeriṫ cibus ei⁹: accidit ei ſimile illi qđ accĩt calci qñ roratur ſuꝑ ipm aqua. ſentit enĩ qui tangit corp⁹ eius extrinſec⁹ ꝙ caliditas eius fortior facta ẽ q̃ʒ fuit añ illud. ⁊ ego quidẽ iam oñdi vobis illud multotiẽs: nam ſi cibaueris illum q̇ hẽt hanc fe. in horis diuerſ: ſcies ꝙ illud nõ accidit ei niſi ꝑpter cibũ: non ꝑꝑ egritudinẽ. qđ eſt: q₂ tu inueniſ caliditatẽ febꝛ accẽdi i hora ſumptõis cibi: ⁊ augmẽtaṫ hora qua recipit cibũ ſuum infirm⁹: ⁊ fit vehemẽs: ⁊ fit fortis valde in hora penetratiõis cibi ad corp⁹. Sudor aũt accidit ei ꝑpter debilitatẽ: quoniã cib⁹ penetrãs ad corp⁹ eius reſolu iṫ in ſudorẽ: q₂ cibus erat male digeſtus in ṗma ⁊ ſecũda digõne: ⁊ iam accidit deſideriũ tuſſiẽdi: quare aduenit ei ſimile ſonitui q̃ fit i gutture: ⁊ nõ ꝑiicit aliqd cui ſit q̃ʒtitas: qm̃ ſi ꝑiiceret aliqd cui eẽt q̃ʒtitas: nõ remaneret empic⁹. Et cãe ꝑpter quas nõ eſt ei qđ expuit quãtitas ſunt tres: quaꝝ vna eſt viſcoſitas ſaniei ⁊ groſſitudo. Et ſecũda eſt ſpiſſitudo panniculi cõtinẽtis ⁊ tegentꝭ pulmonẽ. Et tertia eſt debilitas virtutꝭ infirmi. Sermo aũt hippo. Et ꝓfundanṫ oculi eoꝝ: ẽ accidẽs qđ cõicat omnib⁹ febrib⁹ chronicꝭ: ⁊ ꝑprie qñ eoꝝ ſiccitas eſt ſiccitas manifeſta. in rubore aũt genarũ cauſa ẽ caliditas que eſt in pulmone ⁊ tuſſis. qđ ẽ: quia ille due cauſe ſimul rubificãt faciẽ ⁊ totũ caput: qm̃ ad ipm eleuantur vapores ex materiis que ſunt i pulmone. In curuitate aũt vnguis cã eſt liqfactio carnis q̃ ſtrigit eos ⁊ retinet a duob⁹ laterib⁹ ſimꝉ. Digiti vo q̃ʒuis ſm plurimũ in egritudib⁹ chronicꝭ infrĩdeṫ: tñ ipſi in febrib⁹ ethicis ꝑmanẽt calidi: qm̃ ẽ gñãtio harũ febriũ in mẽbris radicalib⁹: ⁊ caliditas extẽdiṫ in extremitatib⁹ digitoꝝ pl⁹ q̃ʒ int⁹ in loco carnoſo: ⁊ nõ exteri⁹. ⁊ cã in illo oñdiṫ tibi ſi rememorat⁹ fueris ei⁹ qđ narraui tibi qđ accĩt apud ſuſceptõem cibi. qđ ẽ: q₂ appitio caliditatꝭ mꝉtiplicaṫ in loco vbi ẽ hũiditas pl⁹. ⁊ qñ ꝓlõgaṫ tẽp⁹ apoſtemãṫ eoꝝ pedes: qm̃ mors toti⁹ corpis icipit illic ꝑpter lõgitudinẽ eorũ a mẽbro in quo ẽ iceptio vite pl⁹ q̃ʒ reliquoꝝ membrorũ: ⁊ tũc q̇dẽ deſtruiṫ deſideriũ eoꝝ: qm̃ ṽt⁹ digeſtiua moriṫ etiã cũ reliq̃s ṽtutib⁹. Ueſice aũt veniũt i corpib⁹ eoꝝ ꝑꝑ aggregatõez hũoꝝ corroſiuoꝝ i eis. Iã. n. hippo. narrauit nãm hoꝝ hũoꝝ i tractatu ſecũdi libri epidimiarũ: vbi dixit: Et gnãbiṫ ſub cute vir⁹: qđ quz retinebiṫ illic caleſit. qđ ẽ: q₂ hoc vir⁹ penetrat i ꝑtes cutꝭ itriſec⁹ raras. Quz ergo ꝑuenit ad ſuꝑficiẽ ei⁹ appentẽ ꝓhibeṫ a penetratõe ſua: q₂ ẽ ſpiſſum valde: ⁊ ꝑpterea vides ipm corrũpe hãc ꝑtẽ cutꝭ: ⁊ ſepat iter ipam ⁊ iter ꝑtes itriſecas velociter. Qum ergo aggregaṫ in loco eo q̃ eſt iter duas laminas: generat veſicas. 61

Qui uero uelociꝰ empici fiũt: utꝝ ex eis q̃ dicta ſunt aliqd' cõtigerit ꝯſiderabis an ſpũs ſit frequens: ⁊ ſputum cũ inficiẽte tuſſi: ⁊ utꝝ quz exſcreare ceperit: dolor amplius fiat. ⁊ i tali b⁹ rupturã añ xx. diez expectabis.

In eo aũt cuius ꝓlõgaṫ ſpaciũ a ſanioſitate: apparẽt iſta ſigna: ⁊ oportet ut cõfidas per ea ultima fiducia. Quod autẽ ex eis eſt breuis ſpacii oportet ut conſideres: an in eo ſit aliq̃ illaꝝ ſignificationũ que ſunt a ṗncipio aut ꝯſideres etiã ſi eſt anhelitꝰ illiꝰ hois cũ diſpõne q̃ eſt deterior.

Bene inuit hippo. in hoc ſmone ſuo in eo cui⁹ ꝓlongaṫ ſpaciũ a ſanioſitate: q₂ oportʒ vt fiducia de eo habeaṫ vltima: qm̃ ꝯſequiṫ ex virtute haꝝ ſignificationũ ne i eo cadat dubitatio neq̃ʒ ambiguitas. Sanioſitas aũt ꝓpinq̃ tempis ſigificaṫ per ſignificatiões quaꝝ ṗceſſit rememoratio: ⁊ ſũt rigor: ⁊ febris vehemẽs: ⁊ grauitas. ⁊ ſciṫ etiã ꝑ ſignificatões q̃ dicte ſunt i eo cuius ꝓlongaṫ ſpaciũ qñ apparent: ⁊ ꝑ difficultatẽ anhelitus qñ addit maliciã ſuꝑ illud qđ fuit in eo qđ preceſſit: qm̃ euẽtus h⁹ accidẽtis oʒ vt ſit neceſſario. qđ eſt: q₂ pulmo cõprimiṫ coartaṫ ⁊ cõſtringiṫ: quãdo impleṅṫ loca vacua pectoris ſanie. 62

Et utrũ qum exſcreare ceperit dolor amplius fiat: et in talibus rupturã ante uigeſimũ diẽ expectabis.

Quod autẽ rumpiṫ ex illis: utrum ſit eius ruptio uelocior aut tardior per iſtas ſignificatões oportet ut cognoſcaṫ ſi dolor accidit a ṗncipio rei:

⁊ malicia anhelitꝰ ⁊ tuſſis: ⁊ ꝓductio ſputi non ceſſat remanēs: tunc oportꝫ ut expectetur eruptio in die uigeſimo: aut ante illud. ꝙ ſi dolor fuerit minor ⁊ omnes iſte res ſm cōparatōem hāc: tūc oportet ut expectet̄ ſanioſitas poſt illud ſpaciū: ⁊ neceſſe eſt ante illud ſpaciū ut augmētet̄ dolor: ⁊ malicia anhelitus: ⁊ productio ſputi.

Pronoſticatio ſanioſitatis: an feſtinet euentꝰ eiꝰ an tardet̄ eſt ex rebꝰ ex quibꝰ eſt pronoſticatio eruptōis apoſtematis ſanioſi: ⁊ iſte res ſunt dolor: ⁊ difficultas anhelitꝰ: ⁊ tuſſis: ⁊ productio ſputi. qđ eſt: quia iſte res ſi ſint aſſidue fortes ſignificāt ꝙ eruptio propat: ⁊ ſi non ſint aſſidue neqꝫ fortes: ſignificāt ꝙ tardatur. ⁊ oportet neceſſario quādo corrodit̄ corpꝰ in quo eſt ſanies ex acuitate ſua vt accidat inde dolor. In tuſſi aūt ⁊ productōe ſputi cauſa eſt virꝰ ſubtile quādo penetrat ⁊ egredit̄ ex corpe in quo eſt retentū. In difficultatate aūt anhelitꝰ cauſa cōmunis eſt natura infirmitatꝭ ⁊ cauſa ꝓpa eſt dolor qui addit̄: ⁊ fit prauꝰ. 63

Et quos febris ī die rupture dimiſerit: eos euaſuros enūciab̄: tunc ipſi cibū appetūt: ⁊ non ſitiunt: ⁊ modicum atqꝫ coniūctuꝫ eſt qđ egerūt: pus quod eijciūt albū eſt ⁊ lene: ⁊ per totū equale ⁊ ſine labore ⁊ cū modica tuſſi: ⁊ in breui ſanātur. ꝓpe hos ſunt qui ꝓxima ſigna his ſignis habuere eorum. quos aūt febris in apoſtematis ruptura non deſerit: ⁊ quaſi furtiua poſtmodū inuaſerit: ⁊ afficiunt̄ ſiti ⁊ faſtidio cibi: ⁊ egerūt molle: ⁊ puſ qđ iactāt liuet ⁊ uiret: ⁊ phlegmati admixtū atqꝫ ſpumoſum: his ſignis ꝯtractatis pituros nō dubitabis. Qui uero quedā horū ⁊ nō oīa habuerit: eorū quidā moriunt̄: hi etiā in uita manebūt: utriqꝫ tamen difficilē exitū conſequēt̄: hi tamē tuo ꝓuidēti indicio diſcernūt̄.

Et plus qui ſaluatur ex iſtis eſt ex quo ſeparat̄ febris ex die ſuo poſt eruptionē: et deſiderat cibū uelociter.

Omnis oratio cum qua incipit ab hoc ſermone manifeſta eſt apud omnes: qui ſunt memores eius quod diximus in eis que premiſſa ſunt. Et propter hoc ego dimitto illud: ⁊ ſum veniēs ſuper illud quod ſequit̄ ipm. 64

Quibus piplemonicis ſupra aurē uel infra apoſtema contigit ⁊ putredinē fecerit: ⁊ quꝫ crepuerit: fiſtulā parit: ⁊ ſic euadit.

Quibus accidunt exiture ab infirmitatibus periplemonie poſt aurem: ⁊ in locis inferioribus: tūc ille exiture ſunt ſanioſe ⁊ fiūt fiſtule: ⁊ habentes has infirmitates euadūt.

Fiſtule aūt ſunt ex his que in hoc ſermone ſunt occulta. Quod ē: quia per hoc nomē fiſtula ſciuntur aut ſignificātur ⁊ ſumūtur in lingua grecorū embule. i. cānule cōcaue longe ⁊ ventoſe: quibꝰ vtūtur cātatores. Qum ergo accidit in corporibꝰ animaliū aliquid extra naturā ſimile iſtis cōcauitatibꝰ nominat̄ hoc nomine ſignificāte fiſtulas. Et puto de hippo. ꝙ nō nominauit has exituras hoc nomine: niſi ꝓpter longitudinē earꝝ. Et ſumma huiꝰ ſermonis eſt ꝙ exiture que accidūt habētibꝰ ꝑiplemoniā fiūt qñqꝫ in glādulis q̄ ſunt ſub auribꝰ ⁊ locis q̄ ſunt ſub pectore. 65

Intereſt autem tua diligēter ſm hec ꝓcepta ꝑpēdere quādo febris ꝑmanet: neqꝫ dolor minuit̄: ⁊ ſputum eſt incōueniēs: ⁊ egeſtio non eſt cholerica: neqꝫ liquida: urina modica: cuꝫ hypoſtaſi plurima: ⁊ alia cūcta ſigna boni ſunt nūcia: tūc ſub aure ut diximꝰ apoſtema futurū expectabis.

Et oportet ut conſideres in iſtis morbis ſm hanc ſimilitudinem: quādo febris eſt permanēs ⁊ dolor nō quieſcit: ⁊ productio ſputi nō procedit ſcđm ꝙ oportet: neqꝫ uincēs ſuper illud qđ deſcendit ex uentre eſt cholicū neqꝫ eſt liquidū puruꝫ: ſi urina eſt multa ualde: ⁊ ipſa fex multa ualde: ⁊ ſunt relique ſignificatiōes ſignificantes omnes ſalutem: tunc oportet ut expectet hanc habētibus diſpoſitionē euentum huius exiture.

Hippocrates narrauit in hoc ſermone ſignificationes que ſignificāt exituras: ⁊ diuiſit ſmonē ſuū in duas ſectiōes: ⁊ narrauit in ſectōe prima qualiter ꝓcedit homo: ⁊ ſignificet euentū huiuſmodi exiturarū: ⁊ narrauit in diuiſiōe ſecūda qualiter procedit homo: ⁊ ſignificet inter euentū huiuſmodi exiturarū in ſuperioribꝰ pectoris: aut in glandulis que ſunt ſub auribus ⁊ inter euentū earuꝫ in locis que ſunt ſub diaphragmate. ⁊ meliꝰ quidē eſt vt incipiamꝰ a diuiſiōe prima. Dico ġ ꝙ ſūma hꝰ ſmonis eſt vt egritudo ſit difficilꝭ digeſtionis nō mortalis. Quod eſt: quia nō eſt poſſibile vt ſit maturitas egritudinis facilis: ⁊ reſoluat̄ per exituras accidentē: ſed per fluxū vētris: aut per reſolutōem occultam paulatim: neqꝫ vt ſit ꝑnicioſa ⁊ accidat exitura cuiꝰ eſſe ſit decēs. oportꝫ ego vt ſit egritudo reſoluta ꝑ euētū

exiture media inter egritudines que ſunt nõ male ⁊ inter egritudines pernicioſas. Neceſſario ergo hippoctes ſignificauit in faciẽdo quaſdã huiꝰ egritudinis ſignificationes malas: ⁊ quaſdã laudabiles. Et ego quidẽ ſũ narrans vnãquãqȝ earũ ponẽs in ꝓmis illam a qua illaruȝ ſignificationũ incipit ꝓus: ⁊ eſt illa ĩ qua ſermo hippo. eſt cum hac diſtinctõe ⁊ dictõe. Hippo. Quãdo eſt febris permanẽs. G. Significauit hippo. ꝙ infirmus habeat febrẽ permanẽtẽ: que penitꝰ nõ interpolat̃. Hippo. Et dolor non quieſcit. G. Quoniã ſi dolor quieſcit nõ indiget euentu exiture. quod eſt: quia egritudo tunc eſt ſedata ⁊ quieta. Hippo. Et ꝓductio ſputi nõ procedit ſm ꝙ oportet. G. Quãdo productio ſputi eſt ſcõm ꝙ oportet: nõ habet infirmus neceſſitatẽ vt accidat exitura. Hippo. Neqȝ eſt vincẽs ſuper illud quod deſcendit de egeſtõe cholera. G. Jam dixi in eis que premiſſa ſunt: ꝙ in egritudinibꝰ que fiũt a cholera: nõ accidũt exiture. quod eſt: quia neceſſe eſt in euẽtu exiture vt humores ſint ĩdigeſti crudi groſſi: vt prolonget̃ egritudo ⁊ nõ conſumat̃ per euacuatõem: ſed aut per exiturã: aut digeſtionẽ accidentẽ paulatim tñ. Quod aũt dixit poſt hũc ſermonẽ: Et nõ liquida: quidã homĩes ſcꝓſerũt ſm hũc modũ: Et nõ ſit liquidũ puꝝ. Sermo eiꝰ: purũ: ſignificat ꝙ nõ ꝑmiſcet̃ ei chimꝰ aliꝰ: ⁊ ꝙ qualitas eiꝰ eſt vna ⁊ qualitas que eſt cho. Sermo aũt eiꝰ liquidũ: ſignificat multitudinẽ fluxꝰ vẽtris ſi fuerint res que ſunt de genẽ cho. ⁊ fuerit liquida: nõ proueniẽt exiture: immo eueniet criſis per fluxũ vẽtris. Quidã homĩes ſcꝓſerũt hũc ſmonez cũ diuerſitate illiꝰ ſm hũc modũ: Et nõ ſit qđ egredit̃ de genere chol. ſed res liquide pure: ⁊ intelligũt ex ſermone eius: liquide: res que deſcẽdũt deſcẽſione equali: ⁊ ex ſermone eiꝰ: puꝝ: res deſcendẽtes aquoſas quibus res alia non permiſcet̃. Jam enĩ dixi in eis que premiſſa ſunt: ꝙ nomẽ puri cadit ſuper illud cuius qualitas eſt ſimplex: cui non permiſcet̃ aliud: ⁊ dicũt: manifeſtũ eſt ꝙ hippo. in narrãdo fluxũ vẽtris: qui eſt ex genere cholere nominauit purũ: ⁊ illum cuiꝰ qualitas eſt qualitas vna pura: res aquoſas: ⁊ ſunt ille que nõ recipiũt digeſtionẽ: ⁊ ꝓpter hãc cauſam indigẽt ſpacio longo donec ſuſcipiant digeſtionẽ: ⁊ eſt ſpaciũ in quo proueniũt exiture. quod eſt: quia de aptitudine egritudinũ acutarũ eſt vt fiat criſis in eis prope per fluxũ vẽtris. Uerũ de natura egritudinũ chronicarũ eſt: vt eueniãt eis exiture que veniunt in corpore. verũ tibi abſolute ineſt vt queras de diuerſitate ſcꝓturarũ in eis que conſequũtur in hora mõſtrationis tue. In hac aũt hora ſum narrãs ſummas intentionũ huiꝰ ſermonis vt inquiras inde quo iuueris in arte medicine. Dico ergo ꝙ intẽtio hippo. in hoc ſuo ſmone eſt: vt iudicet illud quod neceſſariũ eſt in egritudinibus: quarũ criſis fit per exituras: ⁊ eſt neceſſariũ proculdubio vt proueniãt ille egritudines ab humoribꝰ indigeſtis groſſis. quod eſt: quia egritudinũ quãdo ſunt cum hac diſpoſitõe prolongat̃ ſpaciũ ⁊ prouenit ab eis exitura: niſi reſoluat̃ per digeſtionẽ. Et ſignificatões quidem digeſtiõis ſunt vrina multa in qua eſt fex mlta reſidẽs: ⁊ quecũqȝ vrina eſt in qua eſt fex multa reſidẽs: ſubſtãtia eiꝰ proculdubio eſt groſſior ꝙ̃ ſubſtãtia vrine naturalis: ⁊ propter hoc illud inuenimꝰ hũc ſermonẽ diuerſuȝ ĩ deſcꝓtõibꝰ: quĩ q̇dã hoĩes ſcꝓſerũt illũ ſm hũc modum: Sȝ vrina ẽ mlta valde: ⁊ ĩ ea mlta fex reſidẽs. ⁊ ex eis ſuerũt q̇ ſcꝓſerũt illõ ſȝ hũc modũ: Neqȝ etiã ẽ vrina mlta valde: ⁊ in ipa ẽ reſidẽs fex multa.

66 Sepius innaſcitur apoſtema hoc his quibus dolor aut calor eſt ſb hypocondrijs. Quibus uero piplemonicis hypocõdria neqȝ dolent neqȝ calent: ⁊ ſpiritus eſt dẽſus ſine cauſa manifeſta: his apoſtẽa ſupra aurẽ naſcit̃.

Et que fiunt in iſtis exituris in locis inferioribus non eueniũt niſi eis qui habẽt in eis que ſunt ſub hypocondrijs aliquid inflammatõis: ⁊ que ex eis fiunt ſurſum: non accidũt niſi ei cuius ea que ſunt ſub hypocõdrijs ſũt uacua a groſſitudine ⁊ dolore. Deinde accidit ei malicia anhelitꝰ: ⁊ morat̃ ſpacio aliquo: deĩde qeſcit abſqȝ cã.

Quando accidit in egritudinibꝰ quarũ preceſſit rememoratio ſubito malicia anhelitus: deinde quieſcit poſt illud ⁊ eſt euentꝰ eius ⁊ ipſiꝰ quies abſqȝ manifeſta cauſa ſcita: ſignificat eleuatõem humorũ ad caput: ſicut ſignificat ⁊ iterũ declinatõem eorũ inferius apparitio caliditatis in eis que ſub hypocondrijs ſunt. Quod eſt: quia oportet vt intelligas ab eo ex ſmõe eiꝰ: quia non accidit niſi ei qui habet in eis que ſunt ſub hypocõdrijs aliq̃d inflammatõis: ⁊ caliditatis inflãmãtis egrediẽtis a natura: ⁊ euentꝰ huiꝰ caliditatĩ ẽ aut ꝓpt̃ apoſtema noiatũ heriſipila: aut ꝑꝑ apoſtema qđ noiat̃ ꝓꝑe apoſtẽa calidũ. ꝙ ſi diuerſũ accĩt illiꝰ ita ꝙ euacuatur qđ ẽ ſub hypocõdrijs: ⁊ appet declinatio hũorũ ſurſuȝ ꝑꝑ maliciã anhelitꝰ quã dixit: tũc expecta euẽtũ illiꝰ exiture in eis q̃ ſũt ſurſũ.

67 Apoſtema uel ueſica in pede piplemonicis ſalutẽ promittit: melius tamẽ ſi in ꝓncipio ſputi proiectio ex rubeo in album mutatur: quia his ſignis certa ſalus promittit̃. Sed ſi qđ reijcitur nõ eſt ut oportet: neqȝ in urina eſt hypoſtaſis: timẽdũ eſt ei mẽbro cui ſuꝑuenit apoſtema ꝑiculũ.

Exiture que in pedibus ſunt ĩ egritudinibus piplemonie fortis magni tumoris: omnes ſunt iuuatiue. et melior earũ eſt in cuius euentu ⁊ eius quod product̃ cuȝ ſputo apparuit mutatio. Quod eſt: quia quãdo eſt euentꝰ apoſtematis ⁊ doloris poſtq̃ȝ illud qđ cum ſputo ꝓducitur iam eſt mutatum a rubedine ad diſpoſitiõez ſanioſitatis ⁊ procedit exterius: eſt ſalus illius hominiſ ſuper finẽ fiducie: ⁊ exitura quieſcit: ita ꝙ perit dolor in ueloc iori horarũ. Q. ſi illud quod ſputo ꝓducitur nõ egredit̃ ſm ꝙ oportet: neqȝ apparet in

urina fex laudabilis reſidēs: nō fit tūc ſecuritas qn contrahat̃ iūctura in qua exiuit exitura: aut occurrit habenti eā uehemētia fortis.

Euentꝰ exiturarū in cruribꝰ in egritudinibꝰ periplemonie prauiſ laudabilis ꝓculdubio ē. qꝺ ē: q̄a veritas eſt eiꝰ qꝺ dictū eſt in tractatu ſecūdo libri hippo. in egritudinibꝰ ſubitis: ⁊ in exituris laudabilibꝰ in vltimo: ⁊ eſt ſermo eius: Melior earū eſt que eſt decliuis inferiꝰ: longīqua valde a mēbro in quo eſt egritudo: ⁊ prope quādo eſt ei illud cū digeſtiōe. Ipſe enim iam laudauit digeſtionē iterū in tractatu p̄mo libri epidimiarū in ſermone ſuo: Digeſtio ſignificat velocitatē criſis: ⁊ fiduciā ⁊ firmitatē ſanitatis. Et ſignificatio ſup digōem eſt mutatio ſputi: ⁊ euacuatio eiꝰ cū multitudine abſq; dolore ⁊ labore. ſermo eiꝫ eiꝰ: in ſputo ⁊ ꝓcedit ad exteriora: non ſignificat niſi hoc: ꝙ ſi accidit exitura in crure anteq̄ maturet̃ apoſtema: euadit infirmus a timore qui timet̃ ſuper eū ex infirmitate ꝑiplemonie. verū tamē fit difficilis ſanatio iūcture in qua accīt: ⁊ pōt eſſe vt accidat in quibuſdā horis ab illo cōtrario. Et hippo. quidē iam locutꝰ ē in hoc loco abſq; aliqua ſignificationū digōis: ſicut fecit iterū in eis que premiſſa ſunt: rememoratꝰ ē enī abſq; aliqua ſignificationū digōis. quod ē: quia addidit ad ſignificatōes ſumptas ex ſputo ſignificationes etiā ſumptas ex vrina. In ſermone aūt ſuo de ſputo malo dimiſit ei addere ſermonē ſuū: ⁊ nō eſt cum digōne ſꝫ ꝙ illud oppoſitū eſt digōni: ſed contentꝰ fuit tm̄ vt diceret: ꝙ ſi qꝺ procedit per ſputū nō egredit̃ ſm ꝙ oportet: qm̄ viſum eſt ei ꝙ hoc ſignū eſt ſufficiēs in ſignificādo ſup fraudē egritudinis ⁊ eiꝰ maliciā: quoniaꝫ proceſſio ſputi tm̄: aut ꝙ ip̄m ſuſcipit digeſtionē tm̄: nō ſufficit ſuper certitudinē in egritudine. quod ē: q̄a multotiēs procedit ſputū cū multitudine exteriꝰ p̄ter ꝙ egritudo adhuc ſuſcepit digeſtionē: ⁊ multotiens egritudo iam eſt digeſta: ⁊ nō ē proceſſio ſputi ſm ꝙ oportet. Et illud quidē accīt in quibuſdā horis ex debilitate v̄tutis mouētis pectꝰ: ⁊ fortaſſe ē ꝑꝑ viſcoſitatē ſaniei: ⁊ fortaſſe ē ex aggregatōe ambarū rerū ſimul. ſ. debilitatē virtutis: ⁊ groſſitudinē ſaniei. Oportꝫ. n. in egritudibꝰ de aptitudine quaꝝ ē vt ſanent̃ vt ſuſcipiat egritudo digōem: ⁊ procedat ſputū exteriꝰ ſm ꝙ oportet. ſed in egritudibus oppoſitꝭ huic egritudini ſufficit ſignificatio vna: ⁊ eſt vt nō procedat ſputū ſm ꝙ oportet. ⁊ ſignificat iteꝝ egritudinis malignitatē: ⁊ dolū: ⁊ eiꝰ maliciā cū ꝓhibitōe ſputi a proceſſiōe exteriꝰ ſm ꝙ oportet: ⁊ euacuatiōe materierū retentarū in pulmone ⁊ pectore: ⁊ ſignificatōes alieque apparēt in ea ſignificātes indigōem hūoꝝ: qm̄ manifeſtū ē ꝙ malicia egritudīs addit̃ qn̄ n̄ ꝓiicit̃ ſputū: ⁊ cuꝫ illa iterū qn̄ ꝑmanet humor retentꝰ in pectore ⁊ pulmone indigeſtꝰ: ſed minoris malicie illo qn̄ humor eiuſ eſt digeſtꝰ: ⁊ proceſſio eius exteriꝰ nō ē ſm ꝙ oportet: neq; mūdificatio eiꝰ iteꝝ: ſed ꝙ plureſ exiturarū nō accidūt niſi in iūcturꝭ: ſicut dixit hippo. in epidimijs. Significat iterū in hoc loco q̄ſuis egrediēs fit ab intētōe ſua in ſermone ſuo. nō ergo fit ſecuritas qn̄ cōtrahat̃ iūctura in qua egredit̃ exitura. ⁊ cauſa in illo ē āplitudo locoꝝ vacuoꝝ q̄ ſūt ī iūcturis ſuſcipiētibꝰ materias effuſas ad eas. ⁊ poſſibile ē iteꝝ vt iuuet ad illō motꝰ eaꝝ. qꝺ ē: qꝛ effuſio hūorū ad mēbra q̄ mouēt̃ ⁊ calefiūt ē facilior. 68

Quod ideꝫ apoſtema ſi euanuerit atq; ſputū putredinis nō euenerit: neq; fe. defecerit: malum ē: ⁊ egri amētiā mortis ꝓuiā expectabis.

Quod ſi exiture occultēt̃: ⁊ quod producit̃ ꝑ ſputū non ꝓcedit: ⁊ febris eſt indeficiēs: tūc illud malū ē: qm̄ nō fit ſecuritas ſup infirmū qn ꝑmiſceatur eiꝰ rō ⁊ moriat̃.

Non ē illud qꝺ ſignificat ſermo eiꝰ: ſi occultātur exiture equale ei qꝺ ſignificat ſermo eiꝰ: ſi quieſcūt. qꝺ ē: q̄a ſermo eiꝰ: quieſcūt: ſignificat reꝫ generalē: ſed ſermo eiꝰ occultant̃: ſignificat velocitatē q̄etearū ſubito. Et illud quidē accidit in quibuſdā horis ꝓpter ſubtilitatē humoꝝ: ⁊ raritatē mēbri: ⁊ caliditatē aeris cōtinētis: ⁊ virtutē medicine admīſtrate: ⁊ vehementiā virtutis infirmi. Nā ille cauſe oēs qn̄ aggregāt̃ reſoluit̃ apoſtema velocīꝰ. ⁊ de aptitudine quidē exiturarū ē vt occultent̃ ſm plurimū: qn̄ currūt ex eis humores facientes eas redeūtes aut ad mēbra ex q̄bꝰ effuſi fuerūt p̄us Et de ꝯſuetudine hippo. ē vt nomiet illā actōem reditionē: aut ad alia mēbra ex mēbris que ſunt in ꝓfundo corporis. ⁊ ꝓpter hoc qm̄ cauſe a quibꝰ occultāt̃ exiture ſūt cōtrarie valde: cōtrarie valde: accidit vt ſint exiture etiā cōtrarie valde: qm̄ ſignificat aut velocitatē euaſiōiſ a re ledēte: aut egritudinē magnā valde: q̄ accidit apud reditionē materieꝝ ad mēbra nobilia. veꝝ ille res ſūt cōes in oibꝰ exituris: et diſcretio eaꝝ cōis ē oibꝰ exiturꝭ q̄ occultāt̃. qꝺ ē: qꝛ oꝫ vt ꝯſideres reliq̄s ſignificatōes: ⁊ ꝓp̄e q̄ ap̄pet in mēbris doloroſis. ꝓp̄a aūt in iſtis exiturꝭ ꝯſideratio ē ſignificatōnū ap̄petiū in mēbris anhelitꝰ. ⁊ hippo. narrauit hāc diſcretionē: ⁊ manifeſtū ē ꝙ ꝯſeq̄t̃ illud etiā diſcretio cōis. qꝺ ē. qꝛ dixit ſm hūc modū: ꝙ ſi occultāt̃ exiture: ⁊ qꝺ ꝓducit̃ cū ſputo nō ꝓcedit ⁊ febris ē indeficiēs: tūc māifeſtū ē ꝙ ſermo eiꝰ occultat̃: vult ꝙ ip̄e ſubmergūt in ꝓfundū corporis: ⁊ euacuāt̃ in mēbra nobilia. ꝙ ſi ip̄e reſoluerent̃ nō eēt febris ꝑmanēs: ⁊ ꝓductio ſputi eēt facil'. ⁊ manifeſtū ē ꝙ mā ſubmergit̃ in iſtis in pulmone: ⁊ ꝑꝑ hāc cām accīt eis ꝑmixtio rōis: qm̄ illud ē vnū ex accn̄tibꝰ q̄ accīt ei cuiꝰ diſpō cōuertit̃ ex ꝑiplemonia ad has egritudīes. ⁊ cā in dimiſſiōe hippo. ē: vt dicēt qn̄ accidit eis malicia anhelitꝰ moriūt̃: fuit ſcīa eiꝰ ꝙ illud intelligit̃ ex rebꝰ q̄rū preceſſit rememoratio. 69

Plures ex his q grādeui ſūt: periplemonica collectiōe depeūt: alij vero alijs collectōibꝰ magis.

Qui autem ex habentibus ſanioſitatem accidentē a periplemonia moriuntur: ſunt qui in etate preceſſerūt illi plus. Ex reliqua vero ſanioſitate illi qui ſunt adoleſcentioris etatis: moriūtur plus.

Non oꝫ vt ītelligat̃ ab eo ſermo eiꝰ: q̄ iā p̄ceſſerūt in etate ītellectu abſoluto: ſꝫ ꝑ ꝯꝑatōem adoleſcētiū: qm̄ q̄ ꝓceſſerūt in etate: nō ē poſſibile vt ſaluēt̃ ab alq̄ egritudinū plꝰ q̄ fit ſalꝰ adoleſcētiū ab ea: ſꝫ illos q̄ ſūt iter iſtos ⁊ iter ſtātes ī adoleſcētia. ſ. illos q̄ dicūt̃ alcuul: iuenimꝰ euadē ex egritudibꝰ plꝰ q̄ adoleſcētes: ſic dixit ī ſmone ſuo ī ap̄atibꝰ calidis ī auribꝰ accītibꝰ ī ſanioſitate accn̄te ꝑꝑ ꝑiplemoniā. nā quꝫ huiꝰ egri

tudis ſanatio nõ fit niſi ꝑductõe ſputi: ⁊ fit neccĩa in illo vt⁹ fortꝭ: oꝫ vt ſit euaſio adoleſcẽtꝭ ab ea pl⁹ q̃ꝫ euaſio ei⁹ q̃ iã ꝑceſſit ĩ etate. A reliq̃s aũt ſpẽb⁹ ſanioſitatꝭ õ aptitudine adoleſcẽtiũ ẽ ꝓpe vt ad eos feſtinet mors ante alcuul. i. augmẽtũ: pp dolores ⁊ febres ĩ q̃b⁹ dixit hippo. ĩ eis q̃ ꝑceſſerũt ĩ etate iã hũc ſermonẽ: ſꝫ decrepiti ſũt tardiores illis multũ. qḋ ẽ: q̃a fe. ⁊ ꝑmixtio mẽtꝭ aduenit eis min⁹: ⁊ aures eoꝝ ſcidũt: q̃re ſanioſe fiũt pp hãc cãm. verũtñ in iſtis etatib⁹ reditões egritudĩs qñ vẽiũt: inficiũt pl⁹ hñtes eas: adoleſcẽtes v̇o anteq̃ꝫ ſanioſe fiãt eoꝝ aures moriũt. qḋ ẽ: q̃a ex quoꝝ aurib⁹ currit ſanies: ſꝑatur adoleſcẽtib⁹ ſanitas. ſi appeat in eis ſignũ aliud laudabile: accĩt g̃ in reliq̃s ſpẽb⁹ ſanioſitatꝭ vt ſit mors adoleſcẽtiũ ex eis in hora euẽt⁹ ſaniei velocior propter febrem et dolorem.

70 Acutis febrib⁹ exñtibuſ ſi dolor a lũbis et femore ad diaphragma aſcẽderit: mortale eſt: alijs tñ ſignis ꝑuiſis ex quorũ pluralitate ſiue paucitate diiudicabis.

Dolores autẽ qui fiunt in lumbis cum febre: ⁊ in locis inferioribus ſi induũt diaphragma poſtq̃ꝫ ſeparantur a locis inferioribuſ: eſt illud mortale ualde. oportet ergo ut regas intentione tua reliquas ſignificationes. Nã ſi uideris cum illo ſignificationem malam ex reliquis ſignificationibus: non ſperatur tunc illi infirmo. Q ſi egritudo iaꝫ aſcenderit ad diaphragma: ⁊ relique ſignificatões non ſint male: tunc confortet̃ ſpes tua ꝙ illi⁹ infirmi cõuertitur eſſe ad ſanitatẽ.

Intellexerũt q̃dã ex ſmõe ſuo Induũt diaphragma: ſicut ſi dicẽt: Faciũt accidẽ ꝑmixtionẽ rõnis. q̃ſi diceret ſm hũc modũ: Sꝫ dolores q̃ ſũt cũ fe. in lũbis ⁊ ĩ locꝭ inferiorib⁹ qñ aſcendũt ad diaphragma faciũt accidẽ ꝑmixtionẽ rõnis vehementẽ. Et ex hominib⁹ ſũt q̃ intelligũt illud meli⁹ q̃ꝫ intelligãt iſti: ⁊ iterp̃tant̃ ab illo ſic̃ illud qḋ nos ſcripſim⁹. Et ſignificatio ſuꝑ certitudinẽ illi⁹ eſt illud qḋ ipſe ſcp̃ſit ĩ fine ſmõis ſui vbi dixit: Tũc ꝯfortat̃ ſpes tua ꝙ illi⁹ infirmi ꝯuertit̃ eẽ ad ſanitatẽ. qḋ eſt: q̃ꝛ vult ꝑ ſmonẽ ſuũ vt ſignificet ꝙ ſi egritudo aſcendit ad pect⁹ accidet ab illo vna duaꝝ reꝝ: aut ꝑditio infirmi ſubito: aut ſi fuerit egritudo ĩ vltimo bonitatis: accidet ab illo ſanioſitas. Sꝫ illi⁹ diſcretio erit ex reliq̃s ſigificatiõib⁹: nam ſi nõ fuerit male accidet ſanioſitas. ꝙ ſi appareat ſaltẽ ſignificatio vna mala: morietur infirm⁹ proculdubio.

71 Veſica dolenſ atq̃ꝫ rigida: febrib⁹ nõ deficiẽtib⁹: malũ ꝓnũciat: magis tñ cũ uẽtris ſtrictura.

Et quãdo ueſica eſt dura doloroſa: eſt mala in omnib⁹ diſpoſitõnibus interficiẽs: ⁊ magis interficiẽs eſt quãdo cũ ea eſt febris indeficiens. qḋ eſt: quia dolor ueſice confortatur ad hoc ut interficiat: ⁊ uẽter nõ procedit in illa hora.

Iam dixi multotiẽſ ꝙ hippo. ſignificat ꝑ ſmonẽ ſuũ ꝯplegmõ: inflãmationẽ. Apa v̇o qḋ noiauit eriſtrates ⁊ q̃ venerũt poſt eũ hoc noĩe: ſignificauit hippo. ꝑ determĩationẽ qua ip̃m detminauit: ſic̃ illud qḋ fecit ĩ hoc loco ĩ ſmone ſuo: Et qñ eſt veſica dura doloroſa. Cauſa vero propter quã dixit in iſtis infirmitatibus quia ſunt pernicioſe ⁊ proprie quãdo cuꝫ eis eſt febris indeficiens: ſignificauit in ſermone ſuo ſignificatione manifeſta: ⁊ ẽ magnitudo doloris ⁊ ſtrictio vẽtris: ⁊ retentio vrine accidit propter inteſtini recti ſtricturam: ⁊ propter dolorẽ veſice: quoniã infirmus prohibetur a lenitate propter illud quod accidit ei de dolore hora qua conatur illud: ⁊ hoc quidem accidens cõmune eſt in omnibus doloribus. dolor autẽ locorũ in q̃bus eſt apoſtema calidũ fortaſſe accidit ab ipſis locis in quibus eſt apoſtema: ⁊ forte accidit a mẽbris vicinãtibus ei ⁊ ſimiliter etiã quãdo pect⁹ mouet̃ in hora anhelit⁹: accidit in vẽtre dolor quãdo in ſplene aut in epate aut ĩ mirach vẽtris eſt apoſtema calidũ. ⁊ ꝓpter hãc cãm oportet vt accidat infirmis ſpẽs malicie anhelitus in qua fit anhelit⁹ paru⁹ frequẽs. Et ego q̇dẽ oſtẽdi cãm hui⁹ anhelitus malicie: ⁊ reliquarũ ſpẽrũ malicie anhelit⁹ in libro de malicia anhelit⁹.

72 Sed ſi ſupuenerit urina ſicut pus cũ hypoſtaſi dolor ſoluitur.

Et dolor ſoluit̃ quãdo mingit̃ urina ſicut pus: ⁊ eſt in ea fex reſidens alba lenis.

Quãdo recipit apa calidũ accidẽs ĩ veſica maturationẽ: effundũt̃ humores digeſti ad ſpaciuꝫ qḋ eſt ĩ veſica ⁊ euacuant̃ cũ vrina groſſa. ergo oſtẽdunt in fece ſignificatiões digõnis laudabiles.

73 Si uero urina nõ ſic fuerit: ⁊ ueſica non molleſcit: neq̃ꝫ febris deciderit: mors in primo ꝑiodo aderit.

Quod ſi nõ lenit̃ urina neq̃ꝫ ueſica ⁊ eſt ideficiẽs febris: tũc expecta habẽti illuꝫ dolorẽ perditionẽ in ꝑ̇mis periodis ſue egritudinis.

Sermo q̇deꝫ ei⁹ Neq̃ꝫ lenit̃ veſica ⁊ eſt indeficiẽs febris: ẽ ſmo manifeſt⁹. In ſmone aũt ei⁹ Qḋ ſi nõ lenit̃ vrina: eſt occultatio ⁊ clauſura. qḋ eſt: q̃ꝛ de ꝯſuetudine ei⁹ eſt vt ſignificet ꝑ hͦ nomẽ ſuꝑ egritudines nõ ſuꝑ accñtia: ⁊ ſilr̃ reliq̃ qui venerũt p⁹ eũ. ipſi. n. dicũt: Lenit̃ apa: lenit̃ duricies: mollificat̃ tẽſio: lenit̃ dolor: ⁊ nõ inuenim⁹ aliq̃nẽ eoꝝ dicere Lenit̃ vrina. Põt g̃ eẽ ꝙ hippo. vtit̃ hͦ noĩe in vrina ſm viã tranſũptiõis: ut ĩtelligat̃ ab hͦ ĩmutatio vrine ad illud qḋ eſt meli⁹: ⁊ qñ cõceſſerit illud: poſſibile eſt vt ſignificet hec dictio euacuationẽ vrine poſt retentionẽ eius: ſicut ĩtelligit̃ ex ſermone eius: apoſtema veſice: ⁊ retẽtio vrine. de ꝯſuetudine eĩm illius ẽ vt accidat qñ egritudo ẽ valde ꝑnicioſa: ne forſitan infirm⁹ euadat ex ea. Scdm hanc g̃ ſimilitudinẽ inuenit̃ iſte ſmo ſcript⁹ in deſcriptiõib⁹ Eriſtratis

⁊ Diaſcoridis: ⁊ deſcriptiõib' alijs ab illis. Et iuenimus
ipm in quibuſdã deſcriptionib' ſcriptũ ſm hunc moduꝫ
ꝙ ſi non ꝓcedit vrina: ⁊ nõ leniṫ veſica. ⁊ nõ eſt neceſſa
ria ĩ hac deſcriptiõe inqſitio neqꝫ qſtio. 74

Hec aũt morbi ſpecies ampli' pue
ris a vij. anno uſqꝫ in decimũqn
tum euenire cõſueuit.

Et hec ſpẽs aduenit ꝓpẽ pueris:
qum ſunt vij. annoꝝ uſqꝫquo cõ
ſequunṫ xv. annos.

Qum pueri multiplicẽt comeſtionẽ in hora in q̃
nõ ↄuenit: oportet vt aggregeṫ in corporib' eoꝝ
multitudo humoris q̃ nominaṫ crudus. qum g̃
mundificat nã huuc humorẽ omni die ad partes veſice:
⁊ currit ad ipm ĩ meatibus vrine: aggregaṫ illic: ⁊ gene/
tur ab eo lapis ĩ quibuſdã horis: ⁊ ꝓuenit ĩ quibuſdã eo
rũ ab eo quãdo eſt egritudo apoſtematis calidi ĩ veſica:
⁊ nõ accidit illud niſi qñ aduenit veſice nocumentũ ma
gnuꝫ ex trãſitu hoꝝ humoꝝ per eam.

Finit ſecũda pars. Incipit tertia.

.I.

In febrib' idem termi
nus quibuſdam ad ui
taꝫ: quibuſdã ad mor
tem.

In febrib' auteꝫ
uenit criſis in nu
meris dieꝝ eiſdẽ
in quib' ſaluanṫ ex homib' qui ſaluanṫ
⁊ pduntur qui perdunṫ.

Iam quidẽ acquiſiuiſtꝭ a me o vos oẽs ami/
ci mei q̃ coegiſtis me vt exponerẽ omẽs li/
bros hippocꝛ̃tꝭ abſqꝫ ꝓperatõe ſuꝑ illud du/
os libros: Quoꝝ vn' eſt de dieb' criſis. alter
eſt de criſi. ⁊ hi qnidẽ duo iam ſparſi ſũt in
man' multoꝝ hoĩuꝫ: ſicut libri alij multi ex
libris: in quoꝝ editiõe rogauiſtis me. ⁊ ꝓpter hanc cãm
nõ ꝓpero ad exponendũ aliquẽ libroꝝ hippocratꝭ in li/
bro ſuo ꝓprio: qñ ego iam narraui totum qꝺ neceſſari/
um eſt ſcire ex eis ĩ operatõe medicine: ⁊ ĩ libris alijs mľ
tis quos ego edidi: adiunxi ad illud expoſitionẽ que ei
ↄuenit. Et qñ multos ſmonũ eius ꝓpter illud qꝺ ĩ eis ẽ
de occultatõe expoſuerũt quidã expoſitõe mala: nõ pla
cuit illud alicui noſtrũ; ſed bonũ nobis fuit illud qꝺ vi/
diſtꝭ de ĩtellectu illoꝝ a me: qum ſit ſimili' ⁊ ↄuenien ĩ'
ſentẽtie hippocratꝭ. Rogauiſtis g̃ tunc me vt confirma
rem vobis in libris quod audiſtꝭ a me auditu. Dixi autẽ
vobis ꝓpter hanc cãm: ꝙ oportet ne ſit expoſitio nr̃a oĩ
um ſmonũ eius expõ vna: qñ non exponũt eos omnes
expoſitõe vna ⁊ eadẽ. Sed expõ mea erit aut eius cu' nõ
rememoratus fui ex eis in aliquo libroꝝ meoruꝫ expõne
integra. ⁊ erit expõ mea breuis ⁊ abbreuiata: vt non co/
gar vti ſmone vno ⁊ eodẽ in reb' eiſdẽ multotiẽs. Et ꝓꝑ
hoc qũ ego iaꝫ narrauerim id totũ cuius ſcientia neceſſa
ria eſt in criſi: ⁊ dieb' criſis in duobus libris: ego dicam ĩ
hoc libro ſummã illius tm̃: ⁊ ponam principiũ ſmonis
mei ab hoc loco. Dico ergo ꝙ nomẽ criſ in egritudinib'

non eſt ſumptũ niſi ex intentõe que nominaṫ hoc noĩe
in iudicijs: qñ ſignificat mutationẽ velocem valde q̃ ac
cidit ĩ egritudib'. Et fit illꝺ ſm qttuor mõs: qñ infirm'
aut euadit ab egritudine ſua ſtatĩ: aut declinat declina/
tiõe magna ad illud qꝺ eſt meli': aut moriṫ ſtatim: aut
declinat ad diſpõnem malã declinatõe vehemẽti. verũ/
tamẽ duo modi p̃cedẽtes nomĩanṫ criſis ab hippo. abſo
lute. ſed duo modi qui ſunt poſt eos nominanṫ ſm plu
rimũ criſis cum additiõe que addiṫ in vnoquoqꝫ eoꝝ ad
nomẽ criſ: ⁊ eſt aut mala: aut feda: aut res alia ſimiľ illi.
⁊ fortaſſe noĩanṫ omnes criſes tm̃ abſolute. Et vos q̃dꝫ
ſciuiſtꝭ iam ꝙ oẽs ſpẽs criſis accidũt aut ꝑ euacuat oneꝫ
apparentẽ manifeſtã: aut per exiturã in corpore: quod ẽ
q2 mutatio diſpõnis infirmi q̃ eſt mutatio vehemẽs ad
illud qꝺ melius ẽ ꝑ ſomnũ ⁊ ſudorẽ longum nõ fit niſi
raro ⁊ ĩ infantib' tm̃. Et ex homib' quidẽ ſunt q̃ noĩant
illud criſim. ⁊ ex eis ſunt q̃ non nominãt ipm criſim. Di
es aũt criſis vocaṫ dies in quo accĩt huiuſmõi mutatio
valde multũ: ⁊ certificaṫ in eis illud. In alijs aũt diebus
non accĩt criſis ſm certitudinẽ: ⁊ neqꝫ accĩt in eis etiam
multũ. Et nos q̃dẽ non ĩuenim' ꝙ hippo. non ĩtellexerit
dierũ criſ nãm ante oẽs hoĩes tm̃: ſed inuenim' intelle/
xiſſe ipm etiã eos meli' q̃ꝫ omẽs hoĩes: ⁊ narrauit cãm ĩ
euẽtu eoꝝ: ⁊ nos narrauim' illꝺ in libro nr̃o de dieb' cri
ſis: ⁊ oñdim' in eo ꝙ fortiores ꝑiodi oĩm accñtiũ in die/
bus ꝑiodoꝝ ſunt illi qui ſunt in ſeptenis: deinde ſecũdi:
poſt eos ſunt ꝑiodi q̃ ſunt in quartis: ⁊ eorũ euẽt' eſt ex
diuiſione ſeptimane in duo: ⁊ ſignificatio ſuꝑ criſim ac
cidentẽ in ſeptenis ſumiṫ ex quartis. quod ẽ: q̃a dies q̃r
tus indicatiu' ẽ ſeptimi: ⁊ dies xi. xiiij. indicatiu'. Et hip/
po. quidẽ nominauit hos dies dies indicatõis: ⁊ inuenit
vt numerenṫ ſeptimane ſm hũc modũ: Due quidẽ ſepti/
mane p̃me ſm modũ diſiũctõis: ſed tertia ſm modũ cõ/
tinuitatis. Et mod' quidẽ diſiũctõis ẽ: quãdo ↄſumitur
hebdomada p̃ma ĩ aliquo dieꝝ: ⁊ cõputaṫ initiũ hebdo
made ſecũde a die qui ſequiṫ ipm. Mod' aũt cõtinuita/
tis ẽ: qñ ↄueniũt due ſeptimane ſimul in die vno apud
quẽ cõſummaṫ p̃ma ⁊ incipit ab eo ſeptĩana ſecũda: ⁊ ꝓ
pter hoc fact' ẽ dies xx. vltim' ſeptimane tertie: quoniã
ſi tertia ſeptimana computeṫ iterũ ſm modũ diſiũctiõis
oporteret inde vt eſſet dies. xxi. fortior die. xx. Sed nos
nõ inuenim' rem ita: qñ criſis accĩt in die xx. pl' valde ⁊
certius. ⁊ ꝓpter hoc qum tres ſeptimane cõplenṫ in xx.
dieb': ⁊ p̃ncipiũ ſeptimane quarte fit dies xxi. ⁊ tres ſe/
ptimane alie cõpleanṫ etiã in xx. dieb' dixit hippo. in xl.
die: quia eſt dies criſis: ⁊ nõ dixit illud in die xlij. ⁊ ſimi/
liter etiã diẽ lx. ⁊ diẽ lxxx. dixit enĩ q̃a ſunt dies criſis: nõ
quia dies lxiij. ⁊ lxxxiij. Hec eſt ergo cõputatio ꝑiodorũ
q̃ accidit in ſeptenis: ⁊ cõſequiṫ illud cõputatio perio/
dorũ q̃ accidũt in q̃rtis. qꝺ ẽ: q̃a vnaqueqꝫ ſeptimanarũ
in duas diuidiṫ q̃rtas. oportet ergo inde vt dies q̃rt' ſit
ab initio egritudĩs ↄſũmatio q̃rte p̃me: ⁊ p̃ncipiũ q̃rte ſe
cũde: deĩde q̃rta q̃ ẽ poſt ipam: ⁊ ẽ t̃tia ĩcipit a die octa/
uo: qñ ĩcipit ſeptimana ſecũda etiã ab hac die: ergo eſt
dies xj. cõplementũ q̃rte tertie: ⁊ p̃ncipiũ q̃rte q̃rte: deĩ
q̃rta q̃nta ĩcipit a die xiiij. qñ ſeptimana tertia ĩcipit ab
hac die: ⁊ ꝓꝑ hoc fact' ẽ dies xvij. cõſũmatio q̃rte quĩte:
⁊ ẽ dies in quo cõicat' q̃rta q̃nta: ⁊ q̃rta ſexta: ⁊ ſunt ille
in quas diuidiṫ ſeptimana tertia: ⁊ ſm hãc cõputatõem
fit dies xx. cõſummatio triũ ſeptimarũ: ⁊ ſex quartarum
Iſti ergo ſunt dies criſis qui faciũt ꝑoxiſmos periodo/
rum. Et inuenim' etiã dies alios: in quibus accidit cri/
ſis in egritudinibus acutis inter iſtos dies. Et ego qui/
dem iam dixi cauſam in euẽtu illius in libro meo de die/
bus criſis: ⁊ ſunt dies criſis tertius: ⁊ quintus: ⁊ nonus.

Et foꝛtaſſe accidit in quibuſdā hoꝛis criſis in die ſexto. verūtamē ille dies eſt dies criſis male. quod ē: qꝛ in ipo fieri criſim ſcḋm plurimū eſt cum accidētibꝰ cum quibꝰ nō eſt fiducia: ⁊ remanet de egritudine poſt ipſum reſiduū neqꝫ foꝛtaſſe egritudo conſumit̃ in eo conſumptiōe cō-pleta. ꝙ ſi ſoluat̃ in quibuſdā hoꝛis ſolutiōe perfecta: re-dit proculdubio. Et ego quidē iam narraui oēs iſtas res ⁊ res alias multas in libꝛo meo de diebꝰ criſis: ⁊ narra-uit etiā hippo. plures earū. verūtamē ille ſunt ſeꝑatim in libꝛis diuerſis. Ego aūt aggregaui totū illud ī libꝛo meo de diebꝰ criſis: ⁊ diſcreui etiā aduentū totiꝰ qḋ nō diſcre-uit ⁊ determinauit: ⁊ cōpleui totū in quo abbꝛeuiauit: ⁊ ꝓpter hoc opoꝛtet ei qui vult vt verificet̃ eiꝰ pꝛonoſtica-tio vt legat in his duobꝰ libꝛis ſimul: ⁊ ſunt libꝛi dierum criſis: ⁊ libꝛi criſis. In hac aūt hoꝛa nō eſt mea intētio: niſi vt exponā tm̄ ſermonē hippo. ī hoc libꝛo. 2

Illi dies idem in quibuſ ex homi-nibus ſaluatur qui ſaluatur: ⁊ pe-rijt qui perijt.

Sermo eiꝰ in eis intēdit aut ſuper dies criſiū: aut ſuper criſes. ⁊ meliꝰ quidē eſt vt intelligat̃ illud de criſi: non de diebus criſis: quoniā quāuis ſit poſſibile vt intelligat̃ de diebꝰ criſis: tamē ſermo eius in quo dicit: Saluat̃ qui ſaluat̃ ex homibꝰ: ⁊ perijt: non eſt veritas: niſi illud qḋ ſignificant criſes: ⁊ ꝓpter illud dies etiā faciūt illud: ⁊ ſermo eiꝰ: ſaluat̃ qui ſaluat̃ ex eis: ⁊ mo-rit̃ qui moꝛit̃: ſignificat quia nomiauit criſim mutatio-nem vehemētē accidentē in egritudinibꝰ: nō illā q̄ con-uertit̃ ad ſalutē tm̄. 3

In quibꝰ febꝛibꝰ ſi cuncta ſigna be-ne ꝓceſſerit: ⁊ ſpes mali in quoqꝫ non heſerit in die quarta: aut pꝛius ter-minū uite iudicabis. Sed in quibꝰ cun-cta ſigna male ꝑuenerint: neqꝫ bōi ſpeſ ulla affuerit: ī quarta die uel ante moꝛ-te obibit.

Quod eſt: quia magis ſalue feb. in quibꝰ fit innixio ſuper firmioꝛeſ ſi-gnificatōes conſumūtur in die quarta aut ante ipm: ⁊ magis malicioſe feb. ⁊ in quibꝰ deterioꝛes ſignificatōes appēt interficiūt in die q̄rta aut añ ipm.

Significauit hippo. per ſermonē ſuū: ſaluioꝛes: fe-bꝛes quietas ⁊ ſimpliceſ que fraudē nō habent: neqꝫ maliciā: quoniā iſte feb. qñ apparēt in eis ſignificatōes ſuper quas innixio eſt cū fiducia: nō tran-ſeūt pꝛimā quartā: ſed reſoluūtur in die quarta: aut ante ipm. ⁊ ſilr̃ etiā deterioꝛeſ fe. ⁊ ſunt in quibꝰ apparēt ſigni-ficatōes perditōis: earū interfectio eſt aut in die quarta aut ante ipm. Manifeſtū eſt igit̃ ꝙ hippo. noīauit diē tertiū in diebꝰ criſis in ſermone ſuo iſto: cōſumūt̃ in die quarta: aut ante ipm. ⁊ ſilr̃ inuenimꝰ eū in tractatu ſuo libꝛi epidimiarū: poſuiſſe diem pꝛimū ex diebꝰ criſis ma-le diem tertiū. Significatōes autē in quibꝰ fit innixio ſu-per fiduciā ſunt ſignificatōes particulares: quas lauda-uit laude vehemēti: ⁊ ipe rememoꝛat̃ earū etiā poſt pau-lulū ſcḋm viā exempli. 4

Primꝰ ꝑiodus hoc numero cōtine-tur: ſecundus in ſeptimo: tertius in xi. quartꝰ in xiiij. quītuſ in xvij. ſextꝰ in xx. Qui numerꝰ ꝑ quaternariū augmētan-do in acuta egritudine uſqꝫ in xx. diē decurrit. Neqꝫ eſt cōputari in ꝯpleto numero dierū: queādmodū neqꝫ anni neqꝫ mēſes ad quoꝛū foꝛmā tres ſepti-manas in xx. dieꝝ ſpacio terminamꝰ.

Et ꝑiodꝰ pꝛimꝰ ex ꝑiodis eaꝝ apud hoc peruenit.

Iſte ſermo ⁊ totū qḋ ſequit̃ ipm ex ſermone ſimile ei: manifeſtū eſt apud illum q̄ eſt memoꝛ eiꝰ qḋ ipſe dixit ī eis q̄ ſunt pꝛemiſſa. 5

Et non eſt poſſibile ut numeret̃ ali-quid hoꝛū ſcḋm computatōem die-rum ꝑfectoꝛū: qum non ſit poſſibile ut computet̃ annꝰ neqꝫ mēſis eius ſcḋm cō-putationē dierū integroꝛū.

Non dixit quia nō eſt poſſibile vt putet̃ aliquid hoꝝ ſcḋm cōputationē dieꝝ integroꝝ cōpletoꝝ: niſi qm̄ cōputauit tres ſeptimanas in xx. diebuſ Et ſimilit̃ annꝰ ⁊ mēſis eius. non ē eniꝫ poſſibile vt cōpu-tet̃ ſcḋm cōputationē dierū completoꝝ. ⁊ eſt illud quidē veꝝ: qm̄ annꝰ nō eſt tm̄ ccc. ⁊ lxv. dies: ſed cuꝫ illo etiā eſt quarta diei: ⁊ ꝓpꝛie pars vna ex centū partibꝰ. Menſiū aūt vnuſquiſqꝫ ē minꝰ xxx. diebꝰ: ⁊ plus xxviiij. Nomen aūt menſ apḋ antiquos medicoꝝ grecoꝝ manifeſtū eſt: ⁊ apud illos multos q̄ ſunt ex ciuibꝰ in nr̄o tēpoꝛe iſte: cadit ſuꝑ tempꝰ qḋ eſt inter ꝯiunctionē ſolis ⁊ lune. qui ergo vult ſcire hoc tempꝰ ſcḋm veritatē ⁊ demonſtratiōeꝫ: ſuꝑ illud habeat libꝝ completū quē edidit Eutauiſcus ī eo. ſimilit̃ etiā ſuꝑ terminū ⁊ tempꝰ anni: eſt eni liber ali-us quē edidit ī eo. Pꝛopt̃ hoc ḡ dixit hippo. quia nō oꝫ vt computent̃ ſeptimane neqꝫ quarte ſcḋm cōputationeꝫ dieꝝ completoꝝ: ſed in illo eſt diminutio ꝑ q̄titatē qua complent̃ tres ſeptimane in xx. diebꝰ. Et ego quidē iam oſtendi cām ī illo ī tractatu 3º. libꝛi mei de diebꝰ criſ pꝛe-ter ꝙ aliqs eoꝝ q̄ ꝓceſſerūt me conatꝰ ſit īuenire illḋ. 6

Deinde ſcḋm hāc rōeꝫ augmēti eue-nit pꝛimꝰ ꝑiodꝰ in xx. die: ſecūdus ī xl. tertius in lx.

Deinde poſt hos ꝑiodos ſcḋm illaꝫ uiaꝫ: ⁊ ſcḋm illū modū additionis erit periodꝰ pꝛimus in xx. die: ⁊ ſecūdus in xl. ⁊ tertiꝰ in lx.

Non vult ꝑ ſermonē ſuū iſtum ꝙ non ſit inter. xx. diem ⁊ diē. xxxiiij. ⁊ diē. xl. dies aliqs in quo fiat criſis: qm̄ ſi illud eēt ſcḋm hunc modū iam eēt ꝯtri-us ſermoni ſuo. qḋ eſt: qꝛ dixit in libꝛo epidimiaꝝ dies ī q̄-bꝰ fit criſis īter hos dies: ⁊ qḋ apparet etiaꝫ ī egritudine cōtradicit illi. veꝝ ipſe noluit niſi qḋ ego narro: ⁊ eſt qꝛ ipſe cōputauit tres ſeptimanas: ⁊ ꝑuenit in veſtigio po-ſtremo ad diē. xx. ⁊ non cōputauit eas cōputatōe eq̄li: ſꝫ ſeꝑauit ſeptimanā ſecundā a ſeptimana pꝛima. ⁊ fuit ꝯſū-matio eiꝰ ꝓꝑ cāꝫ hāc ī die. xiiij. ⁊ ꝯtinuauit ſeptiañā iij. cū ſeptiana ſecūda: ⁊ ꝯſūmata fuit ꝓꝑ hāc cām ī die vigeſiº.

Precepit ergo ꝓpter hãc cauſam vt cõputẽt ſeptimane que ſunt poſt diẽ xx. ſm illã ſimilitudinẽ: ergo cõputẽt due ſeptimane ex eis ſm diſiũctões: ⁊ ſeptimana tertia ſm cõtinuitatẽ vt cõpleant tres earũ in die xx. Ergo eſt terminꝰ ſecũdꝰ in quo cõſumũtur tres ſeptimane alie dies xl. ⁊ eſt cõplemẽtũ duarũ ex eis in die xxxiiij. Et ꝓpter hãc cauſam dixit: hũc diẽ ante diẽ xl. Et ſm hãc cõputationẽ cõplent tres ſeptimane tertie in die lx. Et ſilr dies dies lxxx. apud eũ eſt dies criſis: nõ dies lxxxiiij. ſicut dixit in libro epidimiarũ. ⁊ nõ verificat illud niſi quoniã tres ſeptimane cõplent in xx. diebꝰ: ⁊ eſt illud ita vt computent due ſeptimane ex eis ſm modũ diſiunctõis vt cõpleat cõſummatio earũ in die xiiij. ⁊ cõputet ſeptimana tertia ſm modũ cõtinuatõis cũ ſeptimana ſecũda: ⁊ cõpleat etiã in die xx. 7

In quibꝰ ualitudinibꝰ determinatio eſt tarda: pronoſtica in illis in initio ſunt latẽtia: earũ eniʒ ꝑncipia cõfuſa ſunt: iccirco cautius inuigilãdũ eſt Et in ſingulis quaternis diebꝰ ſtudioſius intuẽdũ: qđ ſi feceris: aut uix: aut nunq̃ʒ falleris.

In quibꝰ aũt ex iſtis uenit criſis ĩ ſpacio lõgiore: ꝓnoſticatio ĩ ꝑncipio ſui eſt difficilis. qđ eſt: qꝛ ꝑncipia earũ ſunt occulta ualde. uerũtñ oʒ ut cogites a ꝑmo die: ⁊ quotiẽſ trãſcũt dies iiij. conſidera: nõ eñ tibi occultabit ad qđ declinet egritudo.

Rememoratio eiꝰ ĩ hoc loco noĩs criſis: ſignificat ꝙ intelligit ꝑ ipm duas mutatões ſimul. ſ. illaʒ que cõuertit ad ſalutẽ: ⁊ illã que cõuertit ad maliciã. qđ eſt: qđ dixit: Et ſignificatio ſuper egritudies de aptitudine: quarũ eſt vt cõſumant in diebꝰ paucis a ꝑncipio ſui ad qđ cõuertat eſt facilis valde: ſicut dixit hippo. in egritudibꝰ in qbꝰ venit criſis in quattuor diebꝰ primis: quoniã fe. de aptitudine cuiꝰ eſt vt quieſcat in die quarto eſt quieta valde. ſed illa de aptitudine cuiꝰ eſt vt ſit interficiẽs in die quarto: eſt malicioſa valde: ⁊ ſignificatões etiã que apparẽt in vnaquaqꝫ harũ duaꝝ febriũ: que quidẽ apparẽt in febre ſalua: ſunt oẽs ſignificatões laudabiles valde bone: ⁊ que quidẽ apparẽt ĩ febre malicioſa: oẽs ſunt illaudabiles male valde. ⁊ quʒ res ſit ita nõ eſt rectũ vt pertrãſeat aliqua earũ diẽ quartã: quoniã nos iam ſcimꝰ ꝙ criſis accĩt ſemꝑ: aut qñ natura vicit egritudinẽ ⁊ ſuꝑat eã: aut quʒ illa vicit ipam ⁊ ſuꝑat eam. Egritudines igit q̃etas valde vicit natura velociter. Fraudulẽtis vero malis ſuꝑat velociter ipa natura. Et ꝓpter hãc cauſam fiũt egritudies in quibꝰ venit criſ velociter cõtrarie valde: ſed egritudies que indigẽt in conſumptõe ſua ſpacio lõgo ſunt ſimiles: qm̃ ſicut ſuꝑfluitas in virtute in egritudibꝰ velocis cõſumptiõis eſt magna: ⁊ qñqꝫ eſt nature: ⁊ qñqꝫ eſt egritudini: ſilr etiam qñ nõ ſuꝑfluit vna earũ ſuꝑ cõparẽ ſuã in virtute ſuperfluitate magna: ſed pugna earũ ſimilis eſt equalitati: eſt neceſſariũ ad hoc vt vicat vna earũ ſpaciũ tẽporꝫ longũ Significatio eñ prudẽtiũ ĩ lucta ſuꝑ illũ q̃ vicit ex duobus luctatoribꝰ non eſt niſi ſm hũc modũ: qm̃ qñ videt aliqs eorũ ſuperfluitatẽ vniꝰ eorũ ſuꝑ cõparẽ ſuũ in virtute ſuꝑfluitate magna ſperat ei victoriã: ⁊ hora ſua ſtatim: ⁊ ſi nõ videt alicui eorũ ſuꝑfluitatẽ ſuꝑ cõparẽ ſuũ in virtute ſcit q̃a ſpaciũ eorũ luctatõis ꝓlongat: ⁊ non ſcit ex furore illo ꝑmo q̃s eorũ vincat: ſed declarat illud poſtq̃ꝫ ꝓducit tempꝰ: ⁊ prudẽtes quidẽ in arte intelligũt illud velociꝰ q̃ꝫ vulgares homĩes: qm̃ ipi ſunt paratiores ad ſciendũ ſuꝑfluitatẽ paruã in virtute q̃ꝫ ipſi. qđ eſt: q̃a res que ſuꝑfluũt prudẽtes in arte ſuꝑ ignaros eiꝰ eſt ſenſus per ſuꝑfluitatẽ paruã. verũtamẽ quʒ quedaʒ ſuꝑfluitas ꝓpter paruitatẽ ſuã occultet a ſenſu: non ẽ poſſibile etiã ſignificare ſuꝑ ipam prudẽtibꝰ hora q̃ appꝫet ſenſui. ⁊ ꝓpter hoc ꝑcipit hippo. ꝯſiderare mutatõem egritudinis in oibꝰ q̃ttuor diebꝰ. nã ſi ꝯſideret illud: non occultabit ei ad q̃d declinet. ſ. ad ſanitatẽ infirmi ⁊ ipſiꝰ euaſiões vti ꝙ natura vicat: aut ad ꝑditõem eius ita vt eam vicat egritudo. Hec ẽ ergo ſumma illiꝰ ſmonis: ſenſum autẽ ꝯſtãdi ſuꝑ illud ĩtelliges ex libro meo ĩ criſi. 8

Et finis q̃rtane huiuſmodi eſt.

Et quieſ q̃rtane nõ eſt niſi ſm hũc ordinem.

Tranſiuit etiã iſte ſermo ſuper multos medicorum: ⁊ non intellexerũt eum: ⁊ propter hoc inuenimus eos mirãtes de nobis: ⁊ eſtimãt ꝙ iudicatio noſtra in infirmo qui habet febrẽ quartanã: ꝙ eiꝰ febris conſumit. verbi gratia: poſt xl. vel poſt lx. dies: nõ eſt niſi ſm viam diuinatõis: hoc eſt: q̃uis ipſi non mirentur de nobis quãdo procedimꝰ ⁊ iudicamꝰ ſimile illius ĩ febre tertiana. ⁊ ſtatio illius ſuper illud cõicat vtriſqꝫ ſimul: qm̃ ſicut cõnumerauimꝰ in febribꝰ cõtinuis: omẽs dies ſm cõtinuitatẽ in ꝓnoſticis de criſi: de cuiꝰ aptitudine eſt vt accidat: ſimiliter etiã numerauimus in febribus habẽtibus paroxiſmos ſm periodos. Ergo illud qđ facit dies quartꝰ in febribꝰ cõtiuuis: illud facit dies ſeptimꝰ in febribꝰ faciẽtibꝰ paroxiſmũ tertianũ. idẽ ⁊ ſimiliter quartane pure: criſis eñ venit in eis in vij. periodis: non in ſeptẽ diebus. Et proportio diei quarti a ꝑncipio egritudinis ad diẽ ſeptimũ eſt: ſicut proportio periodi quarti ad periodũ ſeptimũ. quod eſt: q̃a dies quartꝰ eſt indicatiuus diei vij. ⁊ periodꝰ quartꝰ eſt ĩdicatiuꝰ periodi ſeptimi. Et ego quidẽ narraui iam totũ illud in libro meo de diebus criſis. Et propter hoc ſufficiat tibi tñ vt ſcias in hoc loco ꝙ criſis febriũ quartanarũ fit in periodis: ⁊ nõ in diebus. 9

Secundũ hunc ordinem.

Significauit per ordinẽ: ordinẽ dierũ criſis. nam ſicut propꝫetas diuerſitatis eſt malicia ordinis: ſimiliter etiã propꝫetas ordinatõis eſt ordo. Et propter hanc cauſam nominauerũt greci mundũ nomine ſignificãte ordinatõem ⁊ ordinẽ: quoniã omnia que ſunt in ipo ꝑmo ſunt ordinata. Terra eſt in medio ipſiꝰ deinde mare. i. aqua in circutu eius: ⁊ poſt illud continens. i. aer: ⁊ poſt aerem eſt ignis: deinde poſt illũ orbes continẽtes omnia. Ordinẽ autem motuũ ſtellarũ fixarum non eſt mihi neceſſariũ dicere: qm̃ inueniat illud ſemper vnius diſpotõis. Motus autẽ ſtellarũ heſitãtiũ. i. errantiũ: quãuis non ſint equales in omni die: tamen currunt ſm ordinem ⁊ ordinatõem. Quod eſt: quia ipſe omnes ſecant ſemper in tẽpore equali loca eadem orbis ſignorum. 10

Que uero in breui finiũtur: faciliꝰ cognoſcũtur. Differentia eñ illarum eſt euidẽtiſſima. Euaſuris quidẽ

ſpiritꝰ ſuauis: neqꝫ dolor aliquis nimiꝰ ⁊ nocturna quies naturalis: et reliqua ſigna cuncta boni ordinis ut diximus: morituris uero ſpũs anxius: et turbatus animꝰ: uigiliarũ inſtãtia: ⁊ omnis ſignificatio mali nũcia.

Egritudines uero de quarũ apti tudine eſt ut conſumanẽ in minoribus ſpacijs ſunt faciliozis differẽtie ⁊ diſcretiõis. Quod eſt: quoniã reſ qui bus alie differũt ſunt ſm maiozitatem que eſt. Quod eſt: quia illozũ qui ſunt ſm ſemitã ſalutis eſt anhelitꝰ bonus: ⁊ ſunt ſului a dolore: ⁊ dozmiũt in nocte: ⁊ ſunt relique ſignificatõnes in eis ſm ultimã fiduciã. Illozũ autẽ qui pereũt: anhelitꝰ eſt malꝰ: ⁊ permiſcet eos permixtio: ⁊ accidit eis inquietudo: et ſunt relique ſignificatiões in eis ſm ultimã maliciã.

Iam dixi in eis que ſunt premiſſa: quia vult per ſermonẽ ſuũ: faciliꝰ leuiꝰ ⁊ magis leue: ⁊ dixit paulo ante: ꝙ ſecuriores febres: ⁊ ille in qͥbus eſt immiſſio ſup fiduciã: ⁊ fortiores ſignificatões conſumunẽ in die quarta: aut ante ipm. In hac aũt hora conuertit ſermonẽ ſuũ vt ſignificet ſignificatõe manifeſta ſup laudabiles ſignificatões: ⁊ ꝑpter illud addidit ei ꝙ illozũ qͥ ſunt ſm ſemitã ſalutis ſpũs eſt bonꝰ: ⁊ ſunt ſalui a dolore: ⁊ dozmiũt in nocte. Illozũ aũt qui pereũt: ſpũs eſt malus: ⁊ tegit eos ꝑmixtio ratõis: ⁊ accidit eis inquietudo ⁊ addit iterũ ad vnũquodqꝫ horũ duoꝝ ſermonũ ſermonem ſuũ: ⁊ ſunt relique ſignificatões in eis ſm illã ſimilitudinẽ. Dicit ergo in ſermone pͥmo: Et ſunt reliq̃ ſignificatões in eis ſm vltimã fiduciã. Et dixit in ſermone ſecũdo: Et ſunt relique ſignificatões in eis ſm vltimã maliciã. Significat ergo ſignificatõe manifeſta per hãc additõem hippo. ꝙ eiꝰ rememozatio in vnoquoqꝫ hoꝝ duorum ſermonũ ſignificationũ creticarũ quas dixit: nõ eſt niſi ſm ſemitã exempli: additio aũt ſua iterũ ad ſmonẽ ſuũ. quod eſt: qͣ res quibꝰ differũt alie ſunt ſm maiozitatem: que eſt: nõ facit illud niſi ex neceſſitate. Dixit enĩ in eis que preceſſerũt: ꝙ diuerſitas in egritudibꝰ de aptitudine quarũ eſt vt conſumãtur in minoribꝰ ſpacijs inter illas que ſaluãtur ex eis: ⁊ inter illas que interficiũt eſt magna valde. Egritudinũ aũt quarũ ſpaciũ prolongatẽ: non eſt diuerſitas inter ſaluas ⁊ ꝑnecabiles magna: ſed earũ ſignificatões ſunt ſimiles ab initio earũ. Sermo ãt eiꝰ Cooꝑit eos ꝑmixtio: poſſibile eſt vt ſignificet eos quorum permiſcenẽ ratões: ⁊ poſſibile ẽ vt ſignificet illos qͥ agitanẽ agitatõe: ⁊ inq̃etanẽ: ⁊ nõ ſigiẽ cũ eis decubitus ⁊ meliꝰ quidẽ eſt vt intelligaẽ ex eo intẽtio pͥma: qum ſit hec dictio vehemẽtiꝰ conueniẽs ei. 11

Conſiderabis igiẽ augmenti tẽpora uſqꝫ in ſtatuꝫ: an ſint ut ſupra diſpoſuimus.

Oportet ut cogites eſſe hore: ⁊ cẽ cuiuſqꝫ quãtitatis augmẽti: uſqꝫ quo conſequãtur egritudines horã cõſumptionis ⁊ digeſtionis ſue: quãuis ille res ſint currẽtes ſm ꝙ narrauimꝰ.

Sicut dixit hippo. pͥus in quarta pͥma: Et oportꝫ tibi a pͥmo die vt cogites: deĩde addidit ad illud exemplũ in eo. Similiter etiã inuenimꝰ eũ dixiſſe in hoc ſermone cuiꝰ premiſimꝰ rememozatõem. ſimile ei quod dixit in illo ſermone ⁊ eſt hoc: Sed oportet a pͥma die vt cogites: ⁊ quotiẽs pertrãſeũt q̃ttuor dies cõſidera. nõ enĩ occultabiẽ tibi ad qͥd declinet. 12

Secundũ hanc quoqꝫ ratõem: et in pariẽtibus ⁊ non parientibus: cautus eris.

Et ſm hãc uiã accidũt mulieribꝰ criſes etiã poſt partũ earũ.

Oportet aũt vt ſit cõputatio dierũ in hac egritudine a pͥmo die in qua mulier peperit: nõ a die in qua inuaſit eam febris. quod eſt: qͣ pluresſ earum inuadit febris die ſecũdo vel tertio poſt partũ: ⁊ ab iſtis diebꝰ numerãt medici plures ⁊ expectãt criſim: ⁊ illud quidẽ nõ eſt rectũ: ſed poſtq̃ꝫ numeranẽ ab ipſo die partꝰ mulieriſ. Et quoniã hippo. narrauit totũ cuiꝰ ſcientia neceſſaria eſt in diebꝰ criſis: breuiter ⁊ compẽdioſe viſum eſt mihi vt faciã te rememorari eiꝰ qͦd multotiẽs dixi in in alio loco: ⁊ eſt: qͣ nos inuenimus res multas ex rebꝰ de quibꝰ fit inq̃ſitio: quibꝰ nõ ꝑuenit iuuamẽtum in operatõe medicine: verũtamẽ nos inq̃ſiuimꝰ de eis inquiſitione rationatiua. quod eſt: qͣ iuuamẽtũ per pronoſticatõem nõ eſt niſi in cognitõe diei: ĩ qua venit criſẽ egritudĩs. Si ãt q̃rat aliq̃s de egritudĩe illa an oporteat vt noieẽ acuta egritudo abſolute: an acuta valde: an chronica: aut acuta cũ additõe aut conuerſiõe: tũc inquiſitio eius illa nõ eſt prope niſi in nomibꝰ: non in intẽtõibus ex quibꝰ poſſibile eſt homini vt cognoſcat pronoſticationem de eo de cuiꝰ aptitudine eſt vt eueniat: aut ſciẽtia medicatõis: vel ad ſcientiã medicatiõis ſm rectitudinẽ. Ponamꝰ ergo verbi gratia: ꝙ ꝓceſſimꝰ. i. per ſigna certa cognouerimꝰ ⁊ ſciuimꝰ ſciẽtia certa ꝙ infirmꝰ euadet ab egritudine ſua in xx. ⁊ ꝙ illud eueniet ſm ꝙ ſperauimus de eo. verũtamẽ aliquis dicet: ꝙ egritudo illa ẽ acuta: ⁊ aliquis dicet: ꝙ nõ oportet ꝙ nomineẽ egritudo acuta: qͣ terminꝰ acutarũ egritudinũ eſt dies xiiij. Et iſti etiã duo diuerſificanẽ ſimul. dicit enĩ vnus eorũ in hac egritudine: quia oportet vt nomĩetur chronica: qͣ iam pertrãſiuit diem in quo perueniũt egritudines acute: et egritudines quidẽ non habent ſpẽm aliã tertiã ex parte tempꝛis qua nomĩatur hec egritudo. Et dicit alter: quia oportet vt nomĩetur egritudo acuta conuerſiua. ⁊ dicit alter: quia oportet vt nomĩetur egritudo acuta cum additõe paulatĩ. Si ergo homo intẽdat aut auſcultet ſmonẽ vniuſcuiuſqꝫ iſtoꝝ: ⁊ illud qͦd conaẽ certificare: ⁊ q̃rit poſt illud ⁊ ꝯſiderat qͥſ eoꝝ recte rõem ĩuenerit: ⁊ qͥs eorũ errauerit: finiet in illo de vita ſua tẽpꝰ lõgũ ꝑter ꝙ ꝓficiat ꝑ illud in opatõe medicine in aliqua ex rebus. Et ſimiliter etiã qui habet cognitõem ex qua poteſt ꝓcedere ⁊ iudicare ꝙ egritudo ſoluaẽ in die xxvij. preter ꝙ ei ſit poſſibile iudiciũ in egritudine: an oporteat ꝙ nomĩetur acuta aut chronica: aut acuta cũ additõe aut cõuerſiua:

non nocet ei illud in operatõe medicine in aliqua ex re
bus: quoniã meli⁹ eſt vt ponat numerũ ſpẽꝝ egritudinũ
ſm tẽpus: ꝛ per quãtitatẽ numeri ꝑiodorũ: in quib⁹ ac
cidit criſis: ergo erit egritudo que ſoluit in iiij. dieb⁹ pri
mis prima criſis: deinde ſecũda poſt ipam: in qua venit
criſis in quattuor dieb⁹ ſecũdis: deĩde tertia poſt eã in q̃
accidit criſis ĩ q̃ttuor dieb⁹ tertijs: ꝛ poſt ipam egritudo
q̃ ↄſumit in quarta q̃rta: deĩn q̃ ſoluit in quarta quĩta:
ꝛ poſt eaꝫ illa cui⁹ criſ fit ĩ q̃rta ſexta: ꝛ eſt illa q̃ ſoluit ĩ
die. xx. Quꝫ g̃ fuerit p⁹ hũc diẽ duplicãt quarte: ꝛ venit
criſ in ſeptenis: ꝛ qñ extendit iteꝝ temp⁹ duplicant ſepti
mane iteꝝ: ꝛ ſoluũt egritudĩes in die. xx. deinde p⁹ hanc
ꝑmutant ad mẽſes. deinde trãſeũt ad annos. Oportet g̃
inde vt ĩ egritudinib⁹ ſint duo t̃mi: quaꝝ dicũt quedã a
cute: ꝛ q̃daꝫ eaꝝ chronice. verũtñ ego multotiẽs nomĩo
eas h̃ noĩe: vt certificet ſmo nr̃. ꝛ fortaſſe cogimur pone
re ĩter vtraſq; egritudĩes q̃ noĩant ↄuerſiue. ꝛ qũ feceri
m⁹ illud: erũt ſpẽs oĩuꝫ egritudinũ tres: quaꝝ vnaqueq;
diuidit etiã in ſpẽs alias. Inde ẽ ꝙ ꝑme ſpẽi q̃ ſunt egri
tudĩes acute quaſdã noĩauit hippo. abſolute acutas: et
quaſdã eaꝝ egritudĩes valde acutas: ꝛ ſũt ille q̃ nõ trãſe
unt diẽ. vij. ſꝫ criſ venit eis aut in h̃ die: aut añ ipm. Egri
tudĩes aũt q̃ noĩant abſolute acute ſũt ille q̃ extendunt
vſq; ad diẽ. xiiij. ille aũt q̃ tranſeũt hũc dieꝫ: cadit ĩ inuẽ
tionẽ nominũ heſitatio eis: qm̃ nõ eſt poſſibile vt pona
tur egritudini cui⁹ criſ venit ĩ die. xvij. nomẽ qd̃ ſit ei ꝓ
priũ: neq; egritudini ĩ qua venit criſ in die. xx. ꝛ quꝫ illd̃
ita ſit: cadit ĩ hac re q̃ſita heſitatio. ꝛ ꝓpter hãc cãꝫ viſuꝫ
ẽ mihi ꝙ ex ſufficiẽtia ẽ vt ponã t̃minũ acutaꝝ egritudi
nũ dieꝫ. xx. nõ diẽ. xiiij. ꝛ in illo iteꝝ eſt heſitatio alia ma
gna: qm̃ ex egritudĩe acuta nõ intelligit niſi egritudo in
qua eſt febris vehemẽs aſſidua. alia aũt q̃ non ẽ ita: tunc
ſi ipſa ↄſumit in. xiiij. diẽ aut infra illũ paulatim: tũc nõ
noĩat egritudo acuta. Iſte g̃ ſũt ſpẽs egritudinũ acutaꝝ
Et h̃ ſũt ſpẽs alie ĩ quib⁹ egritudĩes diuidunt: quaꝝ criſ
venit p⁹ dieꝫ. xx. Et iſtis etiã egritudinib⁹ eſt latitudo mł
ta. ꝛ videt mihi ꝙ oꝫ vt ponant que ex eis extendunt ad
dieꝫ. xl. in diſpõne vna: ꝛ ſingulis eis fiat ſpẽs alia. ꝛ po
nat eis q̃ extendunt vſq; ad ſeptimũ mẽſeꝫ ſpẽs alia: ꝛ ill'
que ↄſumunt in ãno ſpẽs alia: ꝛ illis quaꝝ criſ venit in
nũero annoꝝ non in nũero menſiũ ſpẽs alia. Et ꝑꝑ hoc
ego ſuꝫ dicẽs in ſmone h̃ illud qd̃ de ↄſuetudĩe mea eſt:
vt dicã ſemꝑ: ꝛ eſt qꝛ ↄuenit tibi vt recedas ab hoc toto:
ꝛ ponas ſtudiũ tuũ in cognitiõe hore in q̃ ſoluit egritu
do. inde ẽ ꝙ ĩuenit hippo. in vna ſpẽꝝ egritudinũ: ꝛ ẽ il
la quã de ↄſuetudĩe ſua ẽ noĩare ſanioſitatẽ: ponere ter
minũ criſ eius. ſ. rupture ei⁹ quibuſdã hoĩb⁹ diem. xx. ꝛ q̃
buſdã hoĩb⁹ dieꝫ. xxxiiij. ꝛ in eoꝝ quibuſdã. xl. diem: aut
ſexageſimũ: ꝛ ꝓpter h̃ ſuꝫ dimittẽs rememorationẽ pru
dẽtie ei⁹ in poſitiõe nominũ vniuſcuiuſq; haꝝ ſpẽꝝ: ꝛ ↄuerto
ſtudiũ meũ ad ſciam ꝓnoſticatiõis de die q̃ rumpit vna
queq; haꝝ ſpẽꝝ ſanioſitatꝭ. Et illi⁹ quidẽ inuẽtio ẽ ꝑ du
as vias: ꝛ ſũt exꝑimentũ: ꝛ rõcinatio. ꝑ exꝑimentũ. n. cõ
prehendit termin⁹ ꝓpri⁹ in ruptura vni⁹ ſpẽi aut duarũ
ex ſpẽb⁹ ſanioſitatꝭ. Rõcinatio aũt ſignificat tibi ipſã ſa
nioſitatẽ ꝛ cãm facientẽ eam: ꝛ res adiuuãtes ad ipam:
qm̃ qñ videris v̑bigr̃a quaſdã ſpẽs ſanioſitatꝭ rũpi ĩ die
quadrageſimo: ꝛ inueneris euẽtum eius fuiſſe ex humo
re tempato in frigiditate: ꝛ in hora temperata in frigidi
tate: ꝛ ĩueneris etatẽ infirmi ꝛ regionẽ ꝛ nãm corporis ꝛ
membꝝ infirmũ: oĩa tẽperata in frigore: deinde videris
aliã rumpi ĩ die. lx. ꝛ ĩueneris cõplexionẽ oĩum mẽbroꝝ
eoꝝ q̃ narraui decliuẽ ad frig⁹: ꝛ videris aliã rũpi in die
xx. ꝛ cõplexionẽ oĩuꝫ eoꝝ quoꝝ p̃miſim⁹ rememoratiõeꝫ
decliuẽ in ea ad caliditatẽ: poteris ĩde ſignificare ruptu
raꝫ aliquaꝝ ſpẽꝝ ſanioſitatis: qũ poſueris inq̃ſitionẽ tu
am ĩ inuẽtiõe illi⁹ qd̃ comp̄hendiſti ꝑ exꝑimentũ: ꝛ ↄpa
ueris reliq̃s ſpẽs ſanioſitatꝭ ad iſtas q̃s diximꝰ. ſ. calidita
teꝫ hũoꝝ mutatoꝝ ꝛ frig⁹ eoꝝ ꝛ cãm mutantẽ eos: que ẽ
caliditas ĩnata: ꝛ reliq̃s res iuuãtes ad illud: ꝛ ſũt hora
pñs ꝛ regio ꝛ diſpoſitio aeris. Eſtimatio aũt ſuꝑ q̃tita
tem virtutis cauſe faciẽtis illud ſumit ex etate infirmi ꝛ
nã corporis eius ꝓpria: ꝛ nã mẽbri ĩ quo accidit ſanioſi
tas: ꝛ ex ſignificatiõib⁹ alijs ſignificãtib⁹ debilitatẽ virtu
tis que eſt ĩ venis pulſatilib⁹ ꝛ nõ pulſatilib⁹: ꝛ fortitu
dinẽ eius. nam apud queꝫ nõ eſt cognitio haꝝ reꝝ: ꝛ co
natur apꝑ̄hendere ſciam diſpoſitionũ oĩum ſpecieꝝ ſa
nioſitatis: experimẽto ꝛ conſideratiõe indiget ĩ illo hora
annoꝝ. Qui aũt ↄſiderat ad quantitatẽ caliditatis ĩnate
ꝛ compatiõnẽ eius cuꝫ hũorib⁹ qui ĩdigent digeſtiõe ap
prehendit illud ad cuius inquiſitõem intẽdit facili⁹ peri
tiore ꝛ propiquiore via. Et hec quidẽ diſpoſitio eſt eius:
cui eſt poſſibile eſtimare res occultas ex reb⁹ manifeſtis
ꝛ eſt ille cui poſſibile eſt vt enũciet in vnaquaq; ſpecieꝝ
ſanioſitatis: quia rumpet in die xx. aut in die xxxiiij. ꝛ ſꝫ
hanc ſimilitudinẽ in ſpecieb⁹ alijs. ꝛ nõ eſt mihi neceſſa
rium dicere in egritudine: an oporteat vt nominet acu
ta: an chronica: an cõuerſiua. Diſcretio enĩ illi⁹ ꝛ ipſi⁹ de
terminatio non eſt de operatõe medicorũ: quorũ prepa
ratio eſt ad ipam operatõem medicine tm̃: ſed eſt ex ope
ratione ſophiſtarũ: quorũ ſtudiũ eſt inquirere vanitates
Et ꝓpter hanc cauſam inuenim⁹ eos in huiuſmodi inq̃
ſitõibus ſedentes ſuꝑ ſedes altas: ꝛ loquũtur diſcipulis
ſuis in illo locutõem multã valde. verũ ignorãtia coꝛꝫ
de cognitõe eius de cui⁹ aptitudine eſt vt accidat infir
mo: eſt plus q̃ ignorãtia eorũ de quãtitate altitudinis
maris. Et ex eis ſunt quidã alij quorũ diſpoſitio eſt con
traria huic diſpoſitõi. ſ. illi q̃b⁹ poſſibile ẽ ĩtelligere egri
tudĩes ꝛ earũ cognitõẽs ꝛ ꝓnoſticatõeꝫ de eo qd̃ futuꝝ
ẽ ꝛ non ẽ poſſibile eis reſpõdere de queſtõib⁹ rationabi
libus. ꝛ ꝓpter hanc cauſam putãt de quibuſdã iſtorum:
quia ſunt medici: ꝛ de quibuſdã eoꝝ: quia ſunt ſophiſte
ꝛ medici per ſermonẽ. quod eſt: quia ipſi nominãt hanc
ſpẽm medicorũ hoc nomine: ꝛ quãdo vidẽt aliquẽ eoꝝ
legere in libro: aut vti ratiocinatõe in expoſitiõe rerũ q̃
bus fit iuuamentũ: eſtimãt de eo quia eſt ex medicis qui 13
noĩantur medici locutõis.

**SI dolor in capite acutiſſim⁹ cum
febre fuerit: ꝛ ſignũ aliqd̃ mortis
apparuerit: mors cito aderit. ꝛ ſi ſignũ
mali nõ affuerit: ꝛ dolor uſq; in uigeſi
muꝫ diem ꝑmanſerit neq; febris abie
rit: ſanguinẽ de narib⁹ expectabis: aut
aliqd̃ apoſtema in inferioribus partib⁹
corporis. Sed dolore adhuc recẽte ſã
guinẽ de naribus expectab: aut apoſte
ma expectab: magis tñ dolore frontẽ
ac tẽpora nõ relinquente.**

**ET qñ fuerit ĩ capite dolores uehe
metes aſſidui cũ fe. ꝛ fuerit cũ illo aliqd̃
ſignoꝝ mortis: tũc illd̃ erit ualde mor
tale. ꝛ ſi fuerit dolores abſq; ill' ſignis
ꝛ ꝑtrãſierit dolor dieꝫ xx. ꝛ feb. fuerit**

iſeparabilis: tũc opoztebit ut expectes
fluxuz ſanguinis ex naribus: aut aliqđ
apoſtema in ꝑtib⁹ cozpis inferio[illegible]b⁹: ſꝫ
dũ ꝑmanet doloz recẽs: oꝫ ut expecteꝛ
eruptio ſanguinis ex narib⁹ aut ſanioſi
tas: ⁊ ꝓꝑe qñ dolozes nõ ſunt niſi uer
ſus tempꝰa ⁊ frõtẽ.

IN hoc ſmone expoſuit rem iuuatiuã valde ex
reb⁹ quas ſcire neccriuꝫ ẽ in ꝓnoſticatõe. verũtñ
illud ẽ abſqꝫ ozdine: ſꝫ ei⁹ ozdinatio erit ſm hũc
modũ. Et qñ fuerit in capite dolozes vehemẽtes: aſſidui
cũ febze: ſi fuerit cũ eo aliqđ ſignoꝝ moztis: tũc illđ erit
moztale valde. ⁊ ſi ſperaueris ex iſtis reb⁹ ꝙ euadat infir
m⁹: tũc expecta illi fluxũ ſanguis ex narib⁹ a ꝑmo die vſ-
qꝫ ad diẽ. vij. qđ ſi tp̃s extendaꝛ: tũc expecta etiã illđ: vel
expecta etiã ſaniẽ que currit ex narib⁹ aut ex aurib⁹ qb⁹
fit euaſio infirmi. Et ſi ꝑmanẽt iſti dolozes q̇ ſũt in capi-
te vſqꝫ ad diẽ. xx. tũc expecta etiã fluxũ ſanguiſ ex narib⁹
veꝝ illđ nõ fit niſi raro. Egreſſio aũt ſaniei ex narib⁹ aut
euẽt⁹ exiture i ꝑtib⁹ inferiozib⁹ accidit mľtotiẽs i illa ho-
ra. Et qñ tu expectas alicui fluxũ ſãguis ex narib⁹: tũc ad
dũt i ſpe tua ad id dolozes accñtes verſ⁹ tꝑa ⁊ frõtẽ. 14

ACqꝫ ſanguinẽ ſꝑabis pl⁹ in illꝭ qui
ſũt min⁹ xxxv. annoꝝ: apoſteã ue
ro magis i his q ſũt amplioris etatis.

ET meli⁹ eſt ut expecteꝛ eruptio ſã
guis ei cui⁹ etas ẽ ifra xxxv. ãnos
q aũt eſt maiozis etatis q̃ꝫ ille: expecta
illi ſanioſitatẽ.

IN h̃ ſmone hippo. poſuit ẽminũ ſpei ꝓꝑe ad flu
xũ ſanguis ex etate. ⁊ cã in illo ẽ manifeſta: quã
iam mľtotiẽs dixi: ⁊ eſt ꝙ gnãtio ſanguis i hac
etate vſqꝫ quo etas ꝯſeqꝛ. xxxv. ãnos eſt multa: ⁊ ẽ etiaꝫ
cũ illo i hac etate calidioz: ⁊ cholꝭa ſuꝑ ipm eſt magꝭ vin-
cẽs. ⁊ ego qđeꝫ iam dixi i precedẽtib⁹ ꝙ ſanguis cui⁹ diſ-
poſitio ẽ hec diſpõ eſt ꝯueniẽs ad hoc vt nã accidẽ faci-
at fluxũ ſanguis narium. 15

AUriũ doloz acut⁹ cuꝫ acuta febze
ꝑmanẽte: malũ ẽ. expectabis i co
alienatiõeꝫ ⁊ moztẽ: graue. n. ẽ ⁊ mole
ſtũ. Intereſt ergo tua bñ oĩa a ꝑncipio
egritudis ꝑſcrutari ⁊ attẽdere ſigna.

DOloz ãt auris acut⁹ cũ fe. aſſidua
forti: ẽ ſignificatio mala. qđ ẽ: qa
nõ fit ſecuritas ſuꝑ hñteꝫ ipm: qn ꝑmi
ſceaꝛ eiuſ rõ ⁊ moziaꝛ. quꝫ ergo hoc fit
hñs timozẽ uehemẽtẽ: tũc oꝫ ut cõſide
res rõe tua reliq̃ ſigna oĩa a ꝑncipio.

IN his aũt cartillagib⁹ apparentib⁹ que oñduntꝛ
ex aure nõ inuenim⁹ vnq̃ꝫ accidere dolozẽ vehe
mentẽ. neqꝫ ſi accideret etiã: ſequereꝛ illđ timoz:
qm hoc mẽbꝝ nõ eſt ex mẽbzis nobilib⁹: neqꝫ cõtinuaꝛ
etiã cũ mẽbzo nobili: verũtñ ſmo hippo. nõ eſt i hoc mẽ
bzo: imo de ꝯſuetudie ei⁹ eſt: ſicꝫ multoꝝ etiã alioꝝ medi-
coꝝ vt ſignificẽt ꝑ ſmonẽ ſuuꝫ Doloz auris: ſenſũ dolo-
ris itra foramẽ auris. qđ eſt: qꝛ egritudo tũc eſt i neruis i
qb⁹ fit audit⁹: ⁊ nõ eſt loc⁹ lõginq⁹ a cerebzo. ⁊ ꝓꝑt hãc
cãm oꝫ vt ꝑeat cui accidit doloz vehemẽs i aure ſua: qm̃
cerebꝝ cõicat neruis i egritudie. ⁊ ꝓpter h̃ accidit iterũ
ei cui aduenit hec egritudo ꝑmixtio rõnis. ⁊ moziunꝛ ẽt
quidã ex eis qb⁹ accĩt illud ſubito: ſicꝫ ille cui accidit apo
plexia cũ mã faciẽs egritudinẽ auris: ⁊ ꝓpter multitudi
nẽ ei⁹ que ꝑuenit ſubito ad cerebꝝ. 16

IUuenes q ſũt in hac paſſiõe: i die
ſeptimo uel ꝑ̃us ꝑeũt: ſeneſ uero
tardi⁹: qꝛ febzes ⁊ alienatio min⁹ eiſ q̃ꝫ
iuuenib⁹ ꝯtigũt: atqꝫ aures eoꝝ erum
pũꝛ ⁊ pus emittũt: i ſenili tñ etate uali
tudo reſurgit ⁊ iterimit. iuuenes uero
anteq̃ꝫ rũpaꝛ apoſtema ꝑeũt: qđ ſi cre
puerit ⁊ ſignuꝫ qđlibet apꝑuerit boni:
aliqd boni ſperabis.

ET moziꝛ q ex hõib⁹ fuerit iuuenis
in ſeptẽ dieb⁹ ex hac egritudine ⁊
ueloci⁹ illo: ſenex uero tardi⁹ illo mľtũ.
qđ ẽ: qꝛ fe. ⁊ ꝑmixtio mentis adueniũt
eis min⁹: ⁊ aures eoꝝ ſcidũꝛ et ſanioſe
fiũt ꝓꝑt hãc cãm. uerũtñ in his etatib⁹
reditiões egritudis qñqꝫ iteraꝛ ⁊ inter
ficiũt plures hñtiũ eã. iuueneſ autẽ an
teq̃ꝫ aureſ eoꝝ fiãt ſanioſe: moziũꝛ. qđ
eſt: qꝛ ſi currit ſanieſ ex aurib⁹ eoꝝ: tũc
ſꝑaꝛ iuuenib⁹ ſalus ſi apꝑet in eis ſignũ
aliud laudabile.

IUuenib⁹ autẽ accidũt febzes ⁊ mentis ꝑmixtio
pl⁹: qm̃ vincẽs ſuꝑ cõpꝭones eoꝝ eſt caliditas ⁊
cholꝭa: ⁊ ꝑꝑ hoc oꝫ vt añcedat ꝑditio eoꝝ anteq̃ꝫ
ſcindanꝛ eoꝝ aures ⁊ ſanioſe fiant. Suꝑ ſenes aũt eſt ti-
moz ſm iſtas res min⁹: veꝝ egritudo iteraꝛ ſuꝑ eos: qm̃
huoz faciẽs dolozẽ nõ recipit i eis digõneꝫ ſm cõplemẽ
tũ ꝑꝑ frig⁹ vincẽs ſuꝑ cõpꝭones eoꝝ. Reliqua aũt q̃ dicit⁹
in ſmone ſuo iſto: manifeſta ſũt ⁊ plana. 17

APoſtemata in gutture cuꝫ acuta
fe. malũ ẽ. ⁊ ſi aliud mali ſignum
ex iã dictis uiſum fuerit: moztale ẽ.

GUttur auteꝫ in quo accidit ulcus
cuꝫ febze: eſt ſignificatio mala. ꝙ
ſi appareat cum illo ſignificatio alia ex
ſignificatiõib⁹ que narrate ſunt in eis q̃
pzemiſſa ſunt que ſunt male: tũc oꝫ ut
ꝑ̃cedas ⁊ iudices ꝙ infirm⁹ eſt cũ diſpo
ſitõe hñte timozẽ.

VLcus accidẽs i gutture eſt ſignificatio ꝙ i coꝛ-
poze ẽ huoz mal⁹ cozzoſiu⁹: ⁊ eſt cũ illo cã egri-
tudis magne male: qm̃ traiectio fit cũ dolozẽ vehemẽti.

⁊ oportet vt ↄſideres reliquas ſignificatões cũ certitudine ꝓnoſticatõis cũ eo qđ eſt futurũ. Et ſit hoc preceptũ apud te cõe in oĩbꝰ ſignificatiõibꝰ: ⁊ ꝓpe in illis que nõ ſunt in vltimo laudis: neqꝫ in vltimo malicie. ⁊ ſunt ille cũ quibꝰ eſt de ↄſuetudine hippo. ꝓpe ꝑcipe tibi ↄſiderare reliquas ſignificatiões. 18

Squinãtia peſſima ⁊ cito mortifera eſt: que ĩ gutture nõ apparet: nec extat in ceruice cuꝫ rubẽti tumore: dolore tñ acutiſſimo exñte ⁊ ſpũ orthomie. Hec mali ſpẽs ĩ ꝑma die ſuffocat aut ſecũda: aut tertia: aut quarta.

Squinãtia autẽ deterior ⁊ magis mortifera cũ uelocitate eſt: ĩ qua nõ apparet in gutture: neqꝫ in ceruice aliqđ malũ: ⁊ eſt in ea uehementior dolor ⁊ ꝑpatio anhelitus. In illa eni ſquinãtia cuiꝰ diſpõ eſt hec: diſpõ ꝑfocatur hñs eã in die ꝑmo: aut in ſecũdo: aut ĩ tertio: aut in quarto.

IAm manifeſtũ eſt tibi oñſiõe apparẽte ex ſmõe eius. ſ. ꝙ deterior ſpẽrũ ſquinãtie eſt: in qua nõ apparet neqꝫ in gutture neqꝫ in ceruice aliquid extra nãm: neqꝫ in colore: neqꝫ in caliditate: neqꝫ inflatione. qđ eſt: quia ſignificauit ꝑ guttur locũ qui ẽ coraꝫ meri ⁊ epigloti: vel circa meri ⁊ epiglotiꝫ. qđ eſt: quia ſignificauit ꝑ ceruicẽ collũ: ſed ꝑ guttur vult ſpaciũ quod oñdit̃ poſt linguã qñ apit̃ os: ⁊ ꝑmittit̃ lingua deſup ad inferiora. Et in hoc ſpacio ſunt duo meatꝰ: quorũ vnus meri: ⁊ alter eſt epiglotis. i. trachea arteria. Quꝫ ergo nõ oñdit̃ in aliquo horũ duorũ meatuũ aliqđ extra naturã: tũc ſcias ꝙ apoſtema eſt in mẽbꝛ ꝗ ſunt intra epiglotũ. ⁊ eſt illud cauſa cuiꝰ prefocãt̃. qđ eſt: quia meatꝰ anhelitus natura eſt ſtrictꝰ. qum ergo accidat vt laudat̃ penitꝰ ꝓpter apoſtema illorũ mẽbrorũ: oportet neccio vt prefocet̃ infirmꝰ. ⁊ ꝓpter hoc cogit̃ qñ vult anhelare ꝑparare ceruicẽ ſuã vt meatꝰ epiglotis aperiat̃ ſaltẽ parũ. qđ eſt: quia decubitꝰ ſup collũ claudit epiglotũ penitꝰ: quoniã mẽbra que ſunt ab anterioribꝰ cadũt ſup illa que ſunt retro verſus ſpõdiles ceruicis. Oportet ergo ꝓpter hãc cãꝫ ⁊ ꝓpter apoſtema calidũ quod eſt in lacertis: vt accidat dolor. 19

ALtera huiꝰ mali ſpẽs eſt cuꝫ ĩ gutture apoſtema rubet: ⁊ ip̃a mortifera eſt tamen pigrior eſt prima.

Squinãtia aũt ĩ qua ſunt dolores ſm illã ſimilitudinẽ: ſed accidunt cum ea apoſtemata ⁊ rubedo in gutture: eſt mortifera ualde: ſed eſt tardior ea que dicta eſt ante ip̃am.

HIppo. in hoc ſermone dicit ſpẽm aliã ex ſpẽbus ſquinãtie ex qua fit locꝰ qui ẽ ĩ gutture apoſtematus rubificatus: ⁊ ſunt in ea dolores ſĩles eis qui ſunt in ſpecie ꝑma. verũtñ ꝑpatio anhelitꝰ nõ ẽ in ea ſimilis ſibi in prauitate. ſ. difficultas anhelitꝰ nõ eſt in ea praua vehemẽs: qm̃ lacerti epiglotis nõ apoſtemãt̃ cum ea apoſtemate vehemẽti. neceſſario igit̃ dixit in hac ſpecie: quia eſt mortifera: ſed illud eſt tardiꝰ ꝙꝫ ſpecies quaꝫ diximꝰ ante ip̃am. 20

TErtia uero ĩ qua ceruix et guttur rubẽt: ꝑoribꝰ diuturnior eſt: et ni ſi tumor ad interiora redierit: ſpei locꝰ omnino nõ reſiſtit.

Squinãtia aũt cũ qua rubẽt guttur ⁊ ceruix: eſt tardioris ſpacij: ⁊ forſitan ſaluãt̃ ex ea habẽtes eaꝫ quãdo ẽ in ceruice ⁊ pectore rubedo: ⁊ non ſubmergit̃ rubedo ad interiora.

EXponit in hoc ſmone ſpẽꝫ tertiã ex ſpẽbꝰ ſquinãtie. Et nomẽ eiꝰ apud medicos diuerſificat̃: qdam. n. noĩant eaꝫ aliquo noĩe: ⁊ quidã noĩant noĩe alio. verũtñ qđ dico multotiẽs inuenit̃ hippo. feciſſe illud. qđ eſt: qꝛ dimittit ꝓlongationẽ in noĩbꝰ ⁊ noĩat egritudinẽ ſm ꝙ prepat̃ ei: qm̃ qñ ſup intẽtionẽ eſt ↄueniẽtia in re queſita: tũc cõtrarietas in nominibꝰ intẽtionem nõ habet. Couenięntia aũt in hac intẽtõe inuenitur apud eũ q̇ habet cognitõem opatõis medicine. qđ ẽ: qđ deterior ſpecierũ ſquinãtie eſt ex cuiꝰ vehemẽtia ꝑuenit ad hoc vt cogat̃ infirmꝰ cũ ea ad prepatõem anhelitꝰ: ⁊ ĩ qua ſunt dolores vehemẽtes: ⁊ nõ apparet cuꝫ ea in gutture neqꝫ ceruice aliqđ ex accidẽtibꝰ. ⁊ que ſunt minoris malicie ꝙꝫ iſta ſpecies: ſunt ſpẽs cũ q̇bꝰ anhelitꝰ nõ fit difficilis: ſed dolores ſunt vehemẽtes cũ apoſtemate gutturis ⁊ ceruicis ⁊ eorũ rubedine. ⁊ minoris malicie etiaꝫ ꝙꝫ iſte ſquinãtie ẽ ſquinãtia tertia: quã narrauit hippo. in hoc ſermone cuiꝰ ꝑmiſimꝰ rememoratiõem: ⁊ eſt illa ĩ qua dolores nõ ſunt vehemẽtes neqꝫ praui: neqꝫ fit difficultas anhelitꝰ in ea. In illa aũt ſquinãtia cuiꝰ diſpõ ẽ hec: epiglotis eſt incolumis ab egritudine. ⁊ neqꝫ aggregat̃ ſanies in ea: niſi in gutture: aut ĩ ceruice: aut ĩ vtriſqꝫ ſimul: ⁊ vincẽs ſup hãc ſaniẽ ſm plurimũ eſt cholera: ⁊ ꝓpter hoc nõ fit in ea apoſtema niſi ꝑmixtũ ex cholera ⁊ ſanguine. ⁊ ꝓpter hoc dixit hippo. Et non ꝓfundat̃ rubedo ad interiora: quoniã qñ accidit in his locis apoſtema molle phlegmaticũ: ẽ ſanitas illiꝰ facilis velox: ⁊ nõ eſt illa egritudo acuta. reliqua aũt que ſũt in hoc ſermone: ſunt manifeſta. 21

ET ſi delituerit: non tamẽ ip̃a die cretica: neqꝫ ꝓpt̃ aliqđ apoſtema rubentẽ tumorẽ alio trãſduxerit: neqꝫ putredinẽ patiens expuerit: uel ad medicũ defecerit: ⁊ ſi dolor requiẽ mẽtit̃: mortẽ uel iteratõis laborẽ ꝓmittit.

QUod ſi fuerit occultatio rubedis nõ in aliquo dieꝝ criſiſ: neqꝫ apoſtema exiturã que coagulat̃ in exterioribꝰ corpis: neqꝫ qñ expuit infirmꝰ cuꝫ tuſſi ſaniẽꝫ facile: ⁊ uideris infirmi ꝗſi geuiſſe dolorẽ: ſignificat illđ mortẽ aut reditionẽ egritudinis.

Res in malicia egritudīs ſi occultať ap̄a aut rubedo: quodcūqȝ illoꝝ fuerit: nam vtraqȝ ſil'r inueniunt in deſcriptōib⁹: ꝑter ꝙ expuat infirm⁹ ſanieȝ cū facilitate: aut coaguleť in iterioꝛib⁹ gutturis extra q̄ egrediať manifeſta ⁊ apparēs. In ſmone aūt ſuo Non in aliquo dieꝝ criſ: eſt ꝑſcrutatio ⁊ inq̄ſitio: an oporteat vt addať illud ad id qđ eſt p⁹ ipm: ita vt iteiligatur ex eo ap̄a: ſi occultať in aliquo dieꝝ criſ: nō accidit inde ifirmo res mala. quidā.n.expoſuerūt eū ſm hāc intentionē: An oporteat vt addať illud ad id qđ eſt p⁹ illđ ita vt hippo. voluerit vt illud accidat i aliquo dieꝝ criſ. vt ſit criſ qua fiducia habeať certa: ⁊ hec ē veritas: qm̄ ꝑmutatio egritudīs ad maliciā eſt vt redeat rubedo ad interiora: ⁊ nō reſoluať ap̄a. ⁊ ſi fuerit i aliquo dieꝝ criſis: nō ſolū nō erit illaudabile: ſȝ eſt malū valde. qđ eſt: quia malicia ꝑꝑ veritatē ei⁹ qđ indicauit dies: certificať ⁊ feſtinat. ꝙ ſi fuerit ꝓductio ſputi cū euētu exiture i manifeſto corpoꝛis facilis: ⁊ occultať apoſtema ⁊ rubedo: tūc non expecteť moꝛs infirmi. 22

Bonuȝ eſt aūt tumoꝛē ⁊ ruboꝛē foras pꝛomineri: qđ apoſtema ſi ad pulmonē int⁹ lapſuȝ fuerit: pus ibi efficit: ⁊ amenteȝ reddit.

Et melius qdeȝ ē ut rubedo ſit declinis ad exterioꝛa: ⁊ ut ſint reliq̄ exiture decliuioꝛes ad illud qđ uideť.

Iſte ſmo ⁊ q̇ poſt eū eſt: manifeſt⁹ eſt apud euȝ q̇ memoꝛ eſt ei⁹ qđ pꝛeceſſit de ſmone nr̄o. 23

Uuam tumidā ⁊ rubentē incidere timendū eſt: qꝛ uel ſanies inde ſequit: uel ſanguinis flux⁹ nimi⁹. Laborabis igitur ad aliā curam ꝯfugere: ⁊ ſi neqȝ ſic inciſioneȝ poteris effugere: ⁊ ampli⁹ creſcit ⁊ liueſcit: ⁊ ſi qđ palato adheret ſbtiliať: tunc incide: ſed pꝛius totū coꝛp⁹ feſtinabis purgare tēpoꝛe fauente: ⁊ ſuffocatōis timoꝛe minime reluctante.

Res aūt i inciſiōe uue ⁊ i ꝑfoꝛatione ei⁹ eſt timoꝛoſa: quȝ ꝑmaneat rubea magna. qđ eſt: qꝛ ſequunť illud apoſtemata uaria ⁊ fluxus ſanguis. Uerūtn̄ opoꝛtet in illa hoꝛa ut detumeſcat per reliqua ingenia. Quȝ ergo euacuať illđ qđ dicitur: ⁊ fit extremitas uue maioꝛ ⁊ groſſioꝛ ⁊ decliuioꝛ ad palliditatē: ⁊ fit ꝙ ei⁹ eſt ſuꝑius ſubtili⁹ in illa: cōſide de curatōe uue. Et meli⁹ qdem ē ut coneris curationē poſtq̄ȝ curaueris uentrē: qum fuerit ſpaciū tēpoꝛis ꝯueniēs ⁊ nō timueris infirmo ut p̃foceť.

Docuit hippo. cuȝ ſcia ꝓnoſticatiōis ſciam curatiōis: qm̄ non ē poſſibile adijcere ꝓnoſticatiōeȝ ſm veritatē ⁊ fiduciā abſqȝ curatōe ⁊ ſcia curatiōis. nam ſi iciderís vuam apoſtematā ap̄ate calido: aut aperueris eā: aut ꝑfoꝛaueris: ſequnť illico flux⁹ ſanguis ⁊ ap̄ata calida. Qum ergo euacuať totū illud. ſ. qđ diciť vuula: tūc incide eā: ⁊ ꝓpꝛie ſi deſcēdit mā ⁊ venter ſoluať cū multitudie aut ex ſeipſo aut medici ſtudio. 24

Quoꝝ febꝛis ſi ꝑmodicum lēteſcit nec ſignū finiēde egritudis habuerit: nec febꝛis deſcēs in die cretica fuerit: iterationē egritudis expectabis.

Quando autē quieſcit febꝛis ꝑter ꝙ appareat i ea ſigna ſignificātia ꝯſumptionē egritudis. neqȝ ē quies febꝛis eius i aliquo dieꝝ criſ: opoꝛtet ut expecteť reditio egritudis ei⁹ ſuꝑ ipm.

Non opoꝛtet vt expecteť reditio egritudinis: qm̄ apparet vnuȝ duoꝝ ſignoꝝ q̄ dixim⁹: ſed qm̄ apparēt ambo ſil'. qđ eſt: qꝛ egritudies que q̇eſcunt abſqȝ cā faciēte illud: de aptitudie haꝝ eſt vt redeāt: qȝuis ſit quies eaꝝ in aliquo dieꝝ criſis. Et manifeſtū eſt ꝙ nos ſignificauim⁹ ꝑ ſmonē noſtꝝ: abſqȝ cā faciēte illud: illas q̄ quieſcūt pꝛeť ꝙ appareāt in eis ſignificatōes ſignificātes euaſionē in dieb⁹ criſis. 25

Quib⁹ febꝛis ꝑmanet: neqȝ laboꝛe grauanť: neqȝ multū moleſtanť uue doloꝛe: his apoſtema futuꝝ eſt in iūcturis iferioꝝ partiū poſt diē. xx.

Huic concoꝛdat aphoꝛiſm⁹ in quarta particula ſic: Quib⁹ febꝛes longe: his puſtule aut in articulis doloꝛes fiunt.

Et qm̄ ꝑmanet febꝛis eius: ⁊ ē cuȝ diſpōne ſalua: ⁊ non ē cum ea doloꝛ ex laboꝛe penitus: neqȝ cauſa alia manifeſta: opoꝛtet ut expecteť ei exitura cū apoſtemate ⁊ doloꝛe in iūcturis: ⁊ pꝛopꝛie i inferioꝛib⁹.

Iam narrauit hippo. in hoc loco vniuerſal'r totū qđ ipe dixit in eis que ꝑmiſſa ſunt ex ſmone ſuo in egritudinib⁹ mirach: ⁊ in ſermone ſuo in egritudinib⁹ pectoꝛis ⁊ pulmonis. qđ ē: qꝛ cauſe lōgitudinis febꝛis qum ſint tres: quarū vna eſt mēbꝛuȝ in quo eſt egritudo qm̄ ei⁹ ſanatio ē difficilis: ⁊ ſecūda eſt humoꝛes crudi groſſi q̄ nō digerūť: ⁊ tertia ē erroꝛ accidēs: tūc ſi accidat vt nō ſit aliqđ ex membꝛis infirmū: neqȝ ex infirmo erroꝛ ſuꝑ ſeipm: aut ex medico ſuꝑ ipm: aut ex miniſtris: aut extrīſec⁹ ſicut erroꝛ accidēs in hoꝛa pn̄ti ⁊ regione: ⁊ diſpoſitōe aeris ex loco in quo ē infirm⁹ qm̄ eſt mal⁹: aut ex nocumēto quo lediť: aut tedio: aut triſticia: tūc remanet vt ſit cauſa longitudīs febꝛis humoꝛes crudi difficilis digōis. Et de ꝯſuetudine quidē eſt nature vt expellat hmōi humoꝛes ad quedā mēbꝛa coꝛpis ignobilia: quādo nō eſt ei poſſibile euacuare illos. multotiens enī dixi iam: ꝙ de ꝓꝑetate humoꝛū calidoꝝ ſubtiluȝ in ſubſtātia ſua eſt vt fiat criſis eoꝛum per euacuatōem.

Ex crudis aūt ⁊ groſſis natura mūdificat corpus: aut ꝑ exiturā accidētē in corpore: aut digeſtionē digerētē eos. Et hec ꝑs quā nominaui digeſtionē eſt euacuatio materiei a natura: aut ꝑ vrinā ſcd̄m plurimū: aut per fluxum ventris raro. 26

TRāſactis xx. diebꝰ poſt febrē.

ET oportet ut expectet̄ exitura qū ptrāſit egritudo xx. diē.

INuenimꝰ iterū eū dixiſſe. xx. diē: in eis que ſunt premiſſa ex ſermone ſuo: In egritudinibꝰ chronicis: vt ſignificaret ex hoc ſermone ſuo q̄ꝛ non dixit de egritudine que eſt chronica donec ꝑuenerit ad xx. diē. Et ego quidē iam enūciaui, in eis que ꝑmiſſa ſunt cām ꝓpter quā nō eſt poſſibile alicui vt enūciet ſm̄ veritatē terminū egritudinū acutarū. Non eſt ergo mir̄ qn̄ dixit: in egritudinibꝰ: ꝙ criſis eaꝝ venit in xiiij. diebus: ſi rememorat̄ etiā diei xx. quod eſt: q̄a in libro aphoriſmorū dicēdo xiiij. ⁊ diē xx. in poſitōe ſuꝑ terminū egritudinū acutaꝝ dixit etiā diē xvij. ⁊ aphoriſmꝰ in quo dixit: illud eſt iſte: Quarta eſt īdicatiua vij. ⁊ ꝑncipiū ſecūde ſeptimane eſt viij. dies: ⁊ indicatiua xiiij. ē dies xi. quoniā eſt iiij. ſeptimane ſecūde: ⁊ dies xvij. iterū eſt dies indicatiuus xx. quoniā ē dies iiij. a xiiij. die: ⁊ dies vij. ab xi. 27

HOc autem apoſtema minus euenit illis quorum etas eſt inferior a xxxv. anno.

ET cōueniēs eſt ut fiāt exiture iſte multe in ſpacio tp̄is minore ei cuius ē etas infra xxxv. ānos.

MUltotiēs iam dixi ꝙ criſis egritudinū que fiūt ab humoribꝰ acutis calidis qn̄ virtꝰ eſt fortis: fit ſolutōe vētris: ⁊ ꝑ cōtrariū illiꝰ criſis accidentiū egritudinū ab humoribꝰ frigidiſ qn̄ virtꝰ eſt debilis: neq̄ꝫ fit ꝑ exiturā: neq̄ꝫ per vētris ſolutiōem: ſed aut interficiunt infirmū: aut digerūt̄ in ſpacio tp̄is lōgiori. Egritudinū aūt mediarū inter iſtas criſiſ fit ꝑ exituras: ⁊ ſunt ille in quibꝰ inuenit̄ vnūquodq̄ꝫ duorū horū cōtrarioꝝ que diximꝰ. Et ſignifico ꝑ duo ꝯtraria ꝯtrariū nature hūoꝝ quos diximꝰ: ⁊ cōtrariū rei vel virtutis. q̄ꝺ eſt: q̄ꝛ inueniunt̄ in vnaquaq̄ꝫ eaꝝ due res cōtrarie eis que ſunt ī vnaquaq̄ꝫ illaꝝ. Cōtrariū quidē eaꝝ in natura humorū: qn̄ ſunt in eis humores frigidi cōtrarij humoribꝰ calidis: et cōtrariū quidē v̓tutis: quoniā v̓tus eſt ī eis fortis: ⁊ fuit in eis debilis: ⁊ qn̄ humores ſunt calidi: non eſt poſſibile vt ſit v̓tus fortis: quoniā de aptitudine criſis eſt vt accidat cū exitura que egredit̄ in corpore: ⁊ qn̄ ſunt frigidi ē neceſſaria in euētu exiture v̓tus fortis. Et ſignificatiōes quidē ſignificātes debilitatē virtutū ⁊ eaꝝ fortitudinem aſſumptas ꝓpe vnicuiq̄ꝫ eaꝝ: ⁊ ſunt que ſumūt̄ ex lopationibꝰ eaꝝ iam diximꝰ in eis q̄ ꝑmiſſa ſunt. Aſſūpte aūt ex etatibꝰ ſunt ille q̄ capiunt̄ ex iuuētute ⁊ ſenectute: ⁊ ſūt ille q̄s determinauit hippo. in h̊ ſmone ſuo. ⁊ ꝯueniēſ eſt vt egrediant̄ exiture cuꝫ mľtitudine in ſpacio tēporis minore ei cuiꝰ eſt etas infra. xxxv. ānos. Qui aūt ſunt maioris etatꝭ q̄ꝫ iſti: ſꝫ non ꝑueniūt adhuc ad terminū ſeniȷ̄: euētꝰ exituraꝝ ī eis ē minꝰ ⁊ in tp̄e minore. in decrepitꝭ v̓o euentꝰ eaꝝ ē minꝰ illo multū valde. Et fecit nos rememorari iteꝝ in ſmone ſuo iſto eiꝰ q̄ꝺ dixit in ꝑncipio ſmonis ſui: ⁊ eſt hoc cuꝫ quo ꝓlongat̄ febris ſua: ⁊ eſt cū diſpoſitiōe ſalua: ⁊ nō h̄et dolorē ex labore: neq̄ꝫ ex cā alia manifeſta: ⁊ reliqua q̄ ſequnt̄ illud. 28

QUibus uero etas eſt ꝓlixior: fiet apoſtema febribꝰ manētibꝰ.

IN eo aūt qui eſt maioris etatis q̄ꝫ illi: euentꝰ exituraꝝ qn̄ ꝓlōgat febris eius eſt minus.

ILlud nec̄riuꝫ ē q̄ꝺ dicit hipp. qm̄ nec̄e eſt ī euētu criſ̄ ꝑ exiturā in corꝑe vt virtꝰ h̄eat aliq̄d fortitudis: ⁊ nō ſit debilis ī vltimo. Et ꝓpter hanc cām oꝫ vt ſit euentꝰ exituraꝝ eiꝰ q̄ꝫto plus ꝓcedit homo ī etate minꝰ. In eis aūt q̄ in ſenio ſūt non tm̄ paꝝ accidit: ſꝫ paꝝ valde in vltimo. In h̊ aūt ſmone nō ſignificauit ꝑ ſmonē ſuū Maioris etatis q̄ꝫ illi: decrepitos abſolute: Sꝫ illos q̄ ſunt maioris etatis ꝑ cōꝑationē iuuenū ex eis quibꝰ ſuꝑuenūt. xxx. anni. Et ego q̄dem oñdi in eis q̄ ſūt ꝑmiſſa illud ſuꝑ quo vtit̄ hippo. hoc noīe. ſ. maioris etatꝭ: ⁊ oñdit̄ tibi illꝺ ĩ minꝰ q̄ꝫ oñdit̄ in ſubſeq̄ntibꝰ 29

FEbribꝰ uero inordinate uagantibus quartane ſunt future: certiꝰ tamē circa autumnū.

ET oportet ut expectet̄ huiuſmōi apoſtema qn̄ febris eſt ꝑmanens ⁊ expectet̄ permutatio febris ad quartanam quādo facit interpolationē ⁊ recedit non ſm̄ ordinē: ⁊ fit illud ex hora ꝓpinquitatis autumni.

IAm dixi ī libro meo de ſpēbꝰ febriū ꝙ febris q̄rtana generat̄ ab hūore melācholico: ⁊ dixi etiā ꝙ generatio hꝰ hūoris accit ſm̄ duos modos: quorū vnꝰ eſt a ſanguine groſſo q̄ aſſimilat̄ in venis feci ī vaſis vini. et modus 2ꝰ eſt cholera citrina qn̄ adurit̄. Et h̊ ſpecies ſecūda ex choľa ni. eſt malicioſa mala corrodēs mēbra in quibꝰ aggregat̄. ſed ſpēs ꝑma eſt minoriſ malicie ⁊ fraudis: ⁊ ꝓprie qn̄ antiquat̄ ſpaciū eiꝰ in corꝑe: ⁊ nō occurrit ī eo caliditati ſuꝑflue extra nām. Et quūm illud ſit ita: tūc oꝫ qn̄ inuenit̄ febris aſſidua q̄ nō quieſcit neq̄ꝫ intp̄olat̄ vt expectet̄ ei qn̄ ꝓlongat̄ ꝙ ꝯuertat̄ ad exituras q̄s dixi. Et qn̄ inuenis eā interpolari: ⁊ inuenis illā accidere in ea ꝓprie verſus ꝯſummationē eſtatis: tūc ſcias q̄ꝛ eſſe eiꝰ ꝯuertit̄ ad feb. quartanā. q̄ꝺ eſt: q̄ꝛ hūores q̄ bulliunt ī eſtate in febribꝰ aſſiduis qn̄ fiūt cho. ni. extinguit caliditas eaꝝ quadā extinctōe: q̄re euadit infirmꝰ ꝑ illaꝫ cām a caliditate febris: ⁊ ꝓprie qn̄ accidit ei ſudor. v̓ū tn̄ ſi nā non ꝓcedit ⁊ euacuat reꝫ aduſtā ex humoribꝰ q̄ eſt ſic̄ fex: ſed morat̄ in corꝑe: redit ſecūdo ⁊ caleſit ⁊ putreſcit. Et qn̄ accidit ei illud: bulit iteꝝ ſecūdo ⁊ inflāmat febris. Qum g̊ accidit ſudor reſoluit̄ cū eo res q̄ iaꝫ bulliuerat ex cho. ni. q̄ūq̄ꝫ bulit iteꝝ res alia ex ea: accidit poſt mꝰ aliꝰ ex ea. Et qn̄ egritudo corꝑis non ē egritudo vna: ſꝫ egritudīes mľte: qm̄ cho. ni. generat̄ in q̄buſdā mēbris ⁊ q̄eſcit motꝰ eiꝰ in quibuſdā eoꝝ: ⁊ mouet̄ in quibuſdā eoꝝ aut putreſcit: oꝫ nec̄rio vt ſint paroxiſmi febris non ſm̄ vnū ordinē. Quꝫ g̊ equat̄ cā in oībꝰ venis cum victoria cho. ni. accidit tūc febris q̄rtana: ⁊ ꝓprie ſi ē hora anni tp̄s in quo ꝑmutat̄ eſtas ad autumnū: ita vt ꝓhibeat reſolutionē hūoꝝ: ⁊ faciat eos redire ad ꝓfundū corꝑis. Quꝫ g̊ venerit hyems ⁊ occurrerit corꝑi ſm̄ illaꝫ diſpōnē ꝫ addet ī ea qn̄ adiuuet ad inclinationē hūoꝝ ad interiora corꝑis. Seruat̄ ergo ſuꝑ ip̄ꝫ illa infirmitas vſq̄ꝫ quo ꝑuenit tp̄s aliō̃ inq̊ ꝑmutet̄ hora ad caliditatē. 30

E[e]T ſicut illis quos p̄dixim⁹ apoſtema oriť: ſic q xxxv. annuȝ p̄terierūt q̄rtanarij efficiūť.

E[e]T ſicut accidūt exiture ei cui⁹ etaſ eſt ex iuuenib⁹ infra. xxxv. ſimiliť etiā accidit q̄rtana ei cui iā ſupuenerūt xl. anni: aut ē maioris etatis illo.

I[i]Am locut⁹ fui ſermonē longū in diuerſitate etatuȝ in libro alio: ⁊ ꝓpter illud ſufficit mihi ī hac hora rememorari ei⁹ cōpēdioſe. Dico ergo ꝙ ſāguis inueniť in corpe puerorū mult⁹ valde. ⁊ ſi non eſſet eorū ꝑmixtio in regimīe: eēt ille humor tm̄ in corpib⁹ eorū mult⁹ valde: ꝓpter illud qꝺ exigit etas eoꝝ. verūtamē qum ipſi comedāt multū inordinate: oportet vt genereť in corpib⁹ eorū etiā humor qui noīať crud⁹. Dumq̄ȝ ꝑueniūt ad finē adoleſcētie: tūc ex eis eſt qui regiť regimine bono: ⁊ qui facit illud eſt vincēs ī corpe ei⁹ ſanguis tm̄: ⁊ ex eis eſt qui errat in regimīe ſuo: ⁊ ꝑmiſcet pl⁹ q̄ȝ ꝑmiſceāt pueri parui: ⁊ ꝓpter hoc inuenim⁹ iſtos infirmari infirmitatib⁹ cōtinuis fortib⁹: qm̄ humores crudi aggreganť in corpib⁹ eoꝝ ꝓp̄e cū multitudine. In etate autem que ſequiť hāc etatē aggregať in ea in corpe ei⁹ qui ꝑmiſcet ꝓp̄e: ⁊ errat in ſuo regimīe humor qui eſt de genere cho. quare vicit in corpe eſ⁹ cū ſanguīe humor q̄ nomīať cho. ci. ⁊ ru. ⁊ morať illud in quibuſdā hōib⁹ vſq̄ȝ quo ſuꝑueniūt eis xxx. anni: ⁊ in quibuſdā horū donec ſupueniunt xxxv. anni: qm̄ termin⁹ p̄m⁹ in declinatiōe corpis ad frig⁹ anni ei⁹ ſunt xxx. anni: ⁊ termini ſecūdi poſt eū āni ſunt xxxv. Et multorū quidē hoīm iuuēt⁹ ꝑuenit ꝓpter cōplexionē p̄mā: ⁊ ꝓpter diſpoſitiōes diuerſas ad quas ꝑmutať corp⁹ ꝓpter accn̄tia que accidūt ei: aut ꝓpť mutatiōem ꝯplonis in ſpacio medio inter duos terminos quos dixi. Et ꝓpter hāc cām inuenim⁹ hippo. fortaſſe dixiſſe: ei⁹ etas eſt xxx. ſicut fecit in hoc ſermone. ⁊ fortaſſe dixiſſe: ei⁹ etas eſt xxxv. qꝺ eſt: q̄a mutatio in vnoquoq̄ȝ hoīm qum ſit diuerſa: nō eſt poſſibile vt inueniať oībus eis ſm̄ v̄itatē ſpaciū vnū quod ſit cōe. Et ego quidē indigeo te ad hoc vt ſis hūc ſmonē ſuās. iam dixi. n. eū iterū in his que p̄miſſa ſunt ex ſermone meo: in dieb⁹ criſ: nā ſi tu ſuaueris illud: ⁊ adiūxeris ipm ad illud cui⁹ premiſim⁹ rememoratōem: nō erit tibi difficile inuenire cām in eo qꝺ narrauit hippo. in hoc ſmone. Nā ſicut humores ſm horā anni caleſiūt in eſtate calefactiōe vehemēti: ita vt buliāt: vbi gratia: ⁊ ſicut oportet ex illo necio vt generēť ab eis cho. ni. ⁊ qum ſequiť eos autūn⁹ aggregatos in corpe: ⁊ nō ꝑmittet eos reſolui ꝓpter frig⁹ ſuū: neq̄ȝ euacuari facile. Siľr etiā habet ſe res in etatib⁹. nā quando corp⁹ ꝑmutať de etate ſtat⁹ ad etatē ꝑfectoꝝ humorib⁹ ī etate ſtat⁹ vicētib⁹ iam reſolutis ad cho. ni. ꝓhibȝ h̄ etas illā cholerā reſolui: quare accīt ab ea febris quartana: ⁊ indiget ille cui⁹ etas eſt hec etas in mūdificatiōe corpis ſui ab hmōi humore ſpacio lōgo. Et ꝓpter hāc cāȝ fit ꝙ oēs egritudines melāncholice multiplicāť in etate que cōſequiť etatem ſtatus: verūtamē diuerſificanť in paucitate ⁊ multitudīe: ⁊ ſunt lepra ⁊ egritudo in q̄ excoriať cutis: ⁊ cācer: ⁊ algueſegues melāncholica: ⁊ febres quartane. Eſt enī algueſegues paſſio melancholica qua homo ſol⁹ ſecū loq̇ť.

31

O[o]Mne apoſtema magis ī hyeme q̄ȝ in alijſ tꝑib⁹ euenit: ⁊ amplius morať: ⁊ ſi ſanať nō reciprocať.

D[d]E eſſe autē exiturarū oportet te ſcire: quia fiūt in hyeme pl⁹: ⁊ earum quies eſt tardior: ſed earū reditiones ſunt minus.

H[h]Ippocrates, in hoc loco fecit exituris tria eē neceſſaria. quorū vnū eſt ⁊ p̄mū: q; fiūt in hyeme plus. ⁊ ſecūdū eſt: q; earū q̄es in hac hora ē tardior. ⁊ tertiū ē: q̄a earū reditōes ſunt min⁹. Cauſa autē ī hoc ꝙ ip̄e fiūt in hyeme pl⁹ declarať tibi ex natura hūoris: qui vicit in corpib⁹ in hac hora. Jam. n. dixi in eis q̄ ſunt p̄miſſa: ꝙ criſis humorū calidorū fit ꝑ vētrꝭ ſolutionē: ⁊ humorū quidē frigidorū criſis fit ꝑ exiturā. Cauſa autē in tarditate q̄etis earū meli⁹ eſt quidē vt ponať natura humoris: ⁊ frig⁹ aeris. quod eſt: q̄a neceſſariū eſt in ſanatōe exiture vt reſoluať humor faciens ipam ꝓcul dubio: ſed reſolutio humorū groſſorū viſcoſorū ē difficilis: ⁊ ꝓp̄e qn̄ aer ē frigid⁹. ⁊ ꝓpter hāc cām fiūt earū reditiones min⁹: qm̄ egritudines q̄ redeūt indigēt motu vľ motore q̇ moueat eas donec redeāt: ſed humorū frigidoruȝ ē valde difficilis mot⁹.

32

Q[q]Uib⁹ adſunt febres nō mortifere ⁊ teſtāť in capite dolores: ⁊ patiētes ante ſe putāt tanq̄ȝ muſcas uolitare uľ aliq̄ nigra: ⁊ ſi dolor in uitalib⁹ ſupuenerit: rubeā cholerā uomituroſ ſperabis. Et ſi frig⁹ affuerit: et ſb̄ hypocōdrijs frigidū ſentiť: certiorē ⁊ ſbitū uomitū ſpabis. ⁊ ſi cibū aſſumūt rejiciūt.

Q[q]Ui aūt cōqueriť in febre nō mortifera de dolore capitis: et uidet corā oculis ſuis aliquid nigruȝ: tunc ſi accidit ei cum illo dolor in ore ſtomachi ſui: accidit ei uomituſ cholere. Q; ſi aduenit ei cum illo rigor: ⁊ ſunt parteſ inferiores ex eis que ſunt ſub hypocōdrijs ei⁹ frigide: erit uomit⁹ ei⁹ uelocior ad ipſuȝ. Q; ſi recepit aliquid in illa hora ex cibo aut potu: feſtinat ad ipm magis uomitus.

I[i]N tētio hippo. ī hoc ſermone ē vt loq̄ť de vomitu q̇ accidit ſpōte ſm modū criſis. Et p̄ma determinatio ei⁹ ē: vt egritudo in qua illud accīt nō ſit mala. ⁊ multotiēs quidē noīat hāc egritudinē nomine deriuato ex euaſiōe ab ea. Et termin⁹ ſecūd⁹ ē vt accidat infirmo dolor capitis: ⁊ videat coraȝ oculis ſuis res nigras: ⁊ illud quidē accidit a vaporib⁹ cho. ci. pure. Jſte . n. humor qn̄ calefit calefactōe vehemēti ⁊ aduriť: generať ab eo fum⁹ niger ⁊ aſcēdit ad caput: ⁊ eſt ille cā cui⁹ accīt dolor capitꝭ. ⁊ qꝺ ꝑuenit ex hoc fumo ad oculū cōturbat hūiditates ei⁹ claras lumīoſas ꝑ nām: quare accidit in eis ſiľe ei qꝺ accīt in aere claro lumīoſo quādo ꝑmiſceť ei ſubito fum⁹ niger: ⁊ alie ex rebus nigrꝭ. Quȝ ergo ſentit illud ſpūs viſibilis ꝓcedēs a cerebro ad oculuȝ ſicut accīt in eo apud aggregatōem aque in oculo: accidit ei idē vt imagineť res nigras videre in die. Differētia

aūt inter vapores ſi'les iſtis aſcēdētes cum m'ltitudine a pulmone: ⁊ iter illos q̇ eleuāt' a ſtomacho ē: q̇a accīt cū iſtis dolor in ore ſtomachi. qꝺ ē: q̇a pulmo nō ſentit leſi onē hm̄oi humorū ꝓpter ꝑuitatē ſui ſenſus: aut qm̄ nō ē ei ſenſus penitꝰ. Os aūt ſtomachi qm̄ ē mēbrū ſenſibi le ꝑꝑ multitudinē neruorū deſcēdētiū ad ipm̄: nō ē poſ ſibile vt ꝑeat ſuꝑ ipm̄ aliqꝺ eorū qꝺ accīt in ipo. Et ꝓpt̄ hāc cām̄ fit ꝙ qn̄ humor q̇ ē de genere cho. mordicat ipꝫ accīt inde in eo dolor: q̇ dicit' dolor cordis. ⁊ ꝑꝑ h' etiam oportet vt accidat ei vomitꝰ cholericꝰ. ⁊ ſignificauit iterꝝ illud abucrides: q̇a cōuertit' dū ꝑmanet dolor: ⁊ ꝑuēit dolor ad cor: ⁊ accidūt ab eo oēs euacuatiōes q̄s ſciunt medici q̄ ſunt de genere cho. Significat ergo ꝑ hūc ſmo nē ſuū. ſ. q̇a cōuertit motiōem ſuā q̄ vomitū mouet: qm̄ ꝑ ſmonē ſuū Cor: vult os ſtomachi. ⁊ ꝑꝑ hoc nomīauit mordicatōem accn̄tē in eo dolorem alfordij. i. cordis. Et narrauit hippo. iterꝝ in alio loco ab iſto ſignificatōꝫ aliā ſignificātē vomitū in iſtis: ⁊ ē ſaltꝰ labij inferiorꝭ ⁊ motꝰ eius. qꝺ ē: q̇a tunica intrīſeca ſtomachi qn̄ in ea accidit mordicatio ꝑꝑ cholerā: mouet' huiꝰ motu. Et nos quidē intelleximꝰ ex creatōe curatōe vel medicīa anatomie: ꝙ tunica intrīſeca ex tunicis ſtōi tegit ipm̄: ⁊ tegit meri: et linguā: ⁊ gutt': ⁊ totū os. ⁊ oēs ꝑtes huiꝰ tunice ſunt cō tinue. Hec ergo tunica eſt q̄ mouet labiū qn̄ accīt mordi catio in eo ex acuitate cho. aggregate in ore ſtōi. qꝺ eſt: q̇a de aptitudine huiꝰ humoris ē vt natet ſuꝑ os ſtōi pro pter leuitatē ſuā: ⁊ qn̄ aſcēdit ad os ſtōi: eiꝰ vēter euacu atur ex eo: ⁊ eijcit' vomitu cū facilitate. ꝙ ſi accidat infir mo in illa hora rigor: nō ſolū ꝓpat euētꝰ vomitꝰ: ſꝫ accīt etiā cū multitudine: qm̄ de aptitudine rigoris ē ſm̄ plu rimū vt faciat accidere vomitū cho. ſicut oñdi ī liꝰ meo: ī rigore: ꝙ ſi ſumat' etiā in illa hora aliq̇d ex cibo aut potu ꝓpat euētꝰ vomitꝰ valde: qm̄ chol'. retēta in ſtō corrūpit illud qꝺ ſuſcipit'. 33

QUibꝰ ille dolor a ꝓ̄mordio febris in capite eſt ⁊ dolor iiij. die aut v. auget': in vij. euadūt. Quibuſ uero die iij. dolor incepit ⁊ creſcit uſqꝫ in. v. uel in vij. finit' in ix. uel xi. Si uero cōtigat in v. ⁊ urina ꝓ̄ori ſimilis eſt: in xiiij. die liberantur.

ET in quo iſtoruꝫ incipit dolor ab ipſo ꝓ̄mo die: tūc dignū eſt ut fiat fortis in die quarto aut q̇nto: ⁊ quꝫ fu erit ſeptimꝰ: delet' ⁊ euadit ab eo ſꝫ plu rimū. Si uero incipit dolor in die iij. ⁊ fit fortis in eis proprie in die ſeptimo: euadūt in die ix. aut xi. Et ex eis ſunt in quibꝰ īcipit dolor in die v. deide fiūt reliq̄ diſpōnes eoꝝ ſm̄ diſpōes illorū qui ꝓ̄cedūt eos: deide ꝯſumit' egritudo eorū in die xiiij.

NArrauit hippo. in hoc ſmone treſ ſpēs ex ſpēbꝰ doloris capitꝭ accn̄tis in eo ſm̄ tēpꝰ: ⁊ tres t̄mi nos criſis eorū. Spēs g̊ ꝓ̄ma ex eis īcipit in die ꝓ̄mo euētꝰ egritudis: ⁊ ſpēs ſecūda īcipit in die tertio: et ſpēs tertia īcipit in die q̇nto. Qꝺ aūt cōicat eis oībꝰ eſt ꝙ criſis venit in eis ꝓpe diē ſeptimū ab hora qua īcipit dolor: ⁊ ꝓpter hoc dolor is q̇ incipit in die ꝓ̄mo criſ: ve nit in die ſeptimo. Sed illiꝰ q̄ īcipit in die tertio: vēit cri ſis in die x. q̇ ē vij. ab illo die. verūtn̄ hic dies quꝫ non ſit dies criſis oportet vt eueniat criſis in die ix. aut ī die xi. . ſ. ante diē vij. vel x. aut poſt ipm̄ diē. Et ſua etiā a me in hoc loco ꝙ dies ix. numerat' in diebꝰ criſis: ſicut dies t̄tiꝰ quēadmodū oñdi in eis q̄ ꝓ̄miſſa ſunt: quꝫ nō ē de apti tudine egritudis vt eueniat criſis eiꝰ in q̄rtis: neqꝫ in ſe ptimis: ſꝫ in diebꝰ medijs īter eos: ſicut oñdi ī libro meo de diebꝰ criſis. Spēs aūt tertia ex ſpēbꝰ doloris capitꝭ ⁊ ē illa q̄ incipit in die v. ⁊ extēdit' vſqꝫ ad diē xiiij. qm̄ cali ditas fe. nō habet fortitudinē: ⁊ ſignificatio illiꝰ eſt tardi tas euētꝰ doloris vſqꝫ ad diē. v. et qm̄ qn̄ addis ſuꝑ illō ſeptē dies aggregant' ex illo toto xij. dies: verūtn̄ dies xij. nō ē dies criſis: neqꝫ ē poſſibile in hac criſi vt antecedat ꝑ diē: qm̄ oñdi ꝙ ē illud ꝓpꝛium egritudis quaꝝ motꝰ eſt acutꝰ: ⁊ propter hoc ē neceſſariū vt tardet' criſis vſqꝫ ad diem xiiij. 34

QUe uero diximꝰ tertianarijs eue niūt eq̄liter uiris ⁊ mulieribꝰ. Iu moribꝰ uero eueniūt i febribꝰ diuturnis ⁊ in ueris tertianis.

ET iſte q̇dē res fiūt uiris ⁊ mulieri bus in febribꝰ tertianis: ⁊ ꝓ̄pe in eis qui ſunt minoris etatis q̄ꝫ illi. acci dunt eni in eis ille res in febribꝰ illis. ue rūtamē euentꝰ earum i febribꝰ que ſunt diuturniores: plus eſt in febribus ter tianis puris.

DE aptitudine harū rerū eſt: vt accidāt eis qui cō pleti ſunt in etate ſua: ⁊ illi ſunt quos de cōſue tudine hippo. eſt nominare viros ⁊ mulieres in omnibꝰ febribus tertianis: quoniā cholera in hac etate eſt vincēs in corpore victoria vehemēti. Illis aūt quorū etas eſt minor hac etate non accidit illud in omnibꝰ fe bribus tertianis: ſed in puris earū tm̄: quoniā cholera in natura harum febriū vincit valde. Et accidit illud iterū in iſtis e in egritudinibus acutis valde: quoniā cholera in illis e gritudinibꝰ vincit victoria ſuperflua: ⁊ proprie in illis q̄ ſunt in ſtatu iuuentutis: ⁊ non dimiſit dicere illud: niſi qꝛ poſſibile ē nobis intelligē illō ex ſmone ipſiꝰ. 35

IN febribꝰ ſi ē dolor capitis neqꝫ añ oculos q̇buſlibet nigris appa rentibꝰ: ſed ueluti flāma lampadibꝰ: ⁊ ſꝫ hypocondria dextra ul' ſiniſtra ſunt tenſiōes ⁊ tumores ⁊ tetani ſine dolo re: his ſanguis fluxurꝰ eſt de naribꝰ.

QUm autē euenit in his febribꝰ do lor capitis: ⁊ aduenit ei in oculis ſuis loco nigredis quaꝫ uidet corā eis caligo: aut uidet' corā oculis ſuis ſimi le coruſcatōi: ⁊ aduenit ei loco doloris alfeud tēſio i eis q̄ ſunt ſꝫ hypocōdrijs a latere dextro aut ſiniſtro abſqꝫ dolo

re: neqꝫ inflat: expecta illi fluxũ ſãguinis ex narib⁹ loco uomit⁹: ⁊ expecta ꝓprie in huiuſmodi loco ei qui ẽ minoris etatis eruptõem ſanguis. Qui aũt iaꝫ ꝯſecut⁹ ẽ xxx. annos. ⁊ qui eſt maioris etatis eo: ſit expectatio tua ei de ruptione ſanguinis min⁹: ſed oportet tibi ut expectes ei uomitũ.

Significauit ꝑ ſmonẽ ſuũ in hmõi febrib⁹ febrẽ quã ſignificauit in ꝓncipio ſermonis ſui cũ hac dictõe. ſ. qui aũt cõquerit in febre nõ mortifera: de dolore capitis: ⁊ reliqua que ſequũt illud. qđ ẽ: quia poſtq̃ꝫ ſeruauit rẽ cõeꝫ in iſtis duab⁹ febrib⁹ ſimul dixit: ꝙ cõicat eis vtriſqꝫ ꝙ criſis venit in his vtriſqꝫ ꝑ euacuationẽ. Deĩde addidit ad illud ꝙ ꝓpriũ eſt vnicuiqꝫ earũ: quare poſuit criſim ꝑ euacuatõem in febre poſt euentuꝫ vomit⁹ cholere: ⁊ poſuit eã in febre ſecũda fieri cũ fluxu ſanguis nariũ. ⁊ ſignificatões ſignificãtes illud. in feb. q̃dẽ ꝓma ſunt imaginatio reꝝ nigrarũ: ⁊ dolor alſeud: ⁊ ĩ ſecũda quidẽ tenebroſitas viſus: ⁊ choruſcatio que videtur corã oculis: ⁊ tenſio accñs in eis que ſunt ſub hypocõdrijs abſqꝫ inflãmatõe. Et iſte ſignificatões ſignificãt ſignificatõe magna declinatõeꝫ hu. ad caput. Et hippo. etiã iam dixit in eis que ſunt ꝓmiſſa: ꝙ flux⁹ ſanguis nariũ accidit a criſi apoſtematũ calidorũ accidẽtiũ in eis q̃ ſunt ſub hypocõdrijs ꝓꝓe in eo qui eſt minoris etatꝭ ꝑꝑ multitudinẽ ei⁹ qđ eſt in corꝑe ei⁹ de ſanguĩe. Et addidit iteꝝ in ſermone ſuo iſto: ad rememoratõem cauſarũ vomit⁹ cholere: ꝙ illud accidit in iuuenib⁹. In tractatu ãt ꝓmo libri epidimiaꝝ: dixit in eo de aptitudine cuius ẽ vt accidat ei flux⁹ ſanguis nariũ: ꝙ accit ei vt oculi ei⁹ etiaꝫ lachrymẽt. ꝙ ſi aggregaueris illud totũ: ⁊ adiũxeris illõ qđ dictũ eſt in alijs libris: poteris procedẽ ⁊ iudicare in omnib⁹ horis fluxũ ſanguis nariũ: qui accidet ⁊ ꝓprie ſi oñdit cũ illo oñſiõe manifeſta: ſignificatio euacuatiõis ſumpta ex pulſu. hec. n. ſignificatio ꝓcedit euẽtũ flux⁹ ſãguinis nariũ ꝓculdubio. 36

Pueris in acuta febre ſpaſm⁹ ꝯtingit: maxime aũt ſi uẽtres ꝯſtipati ſunt: ⁊ uigilẽt: ⁊ expaueãt: ⁊ plãgãt: ⁊ colorẽ uariẽt: ut mõ citrini: mõ rubei: mõ liuidi: mõ uirides fiãt. hec ueniunt pueris uſqꝫ in ſeptimũ annũ: maiorib⁹ uero his ⁊ iuuenib⁹ ſpaſm⁹ in febrib⁹ nõ cõtingit: niſi magnis exñtib⁹ infirmitatibus: ut eſt phreneſis.

Pueris aũt accit ſpaſm⁹ qñ eoruꝫ febris ẽ acuta: ⁊ uẽtres eoꝝ ſunt ſtiptici: ⁊ ſunt uigilãteſ: ⁊ expaueſcũt: ⁊ plorãt: ⁊ cõuertunt colores eoꝝ: ⁊ ꝑueniũt ad uiriditatẽ: ⁊ ad rubedinẽ: et ad fuſcedinẽ: aut ad pallorẽ. Et facileſ quidem magis ſunt iſte res pueris qui ſunt in ultimo ꝓuitatiſ: uſqꝫquo perueniunt ad ſeptem annos. Pueris uero qui ſunt maioris etatis iſtiſ ⁊ uiris: nõ accidit in febribus ipoꝝ ſpaſmus: quãdo non ſuperuenit eis ex ſignificationibus aliquid ex eo quod eſt in fine malicie: ſicut ſignificatiões que accidunt in phreneſi.

Non eſt ſermo eius in ſpaſmo accidẽte in aliquo membrorũ: ſed in ſpaſmo accidẽte in toto corpore. Euent⁹ hui⁹ ſpeciei ſpaſmi accidit facile pueris: ⁊ ꝓprie lactantib⁹ ex eis: ⁊ cauſa in illo eſt lac: ⁊ proprie quãdo eſt groſſum. ⁊ plurimũ q̃dẽ accit eis illud ꝓpter cibos multos quos ſuſcipiũt nõ in ſua hora. qđ eſt q̃a ipſi nõ ĩtelligũt aliquã ex reb⁹ niſi ſolã comeſtiõem. Et ex eis etiã que ad illud adiuuãt: eſt debilitas virtutis neruorũ in eis: ⁊ ipi⁹ mollificatio. quod eſt: quia genera virtutũ ex quib⁹ exiſtit corporis regimẽ tria ſunt: ⁊ non inueniunt in pueris niſi tm̃ due fortes. Uirt⁹ autẽ tertia que eſt in neruis: inuenit in eis debilis mollificata mollificatõe vehemẽtiori q̃ꝫ cetere virtutes. Et propter hanc cauſaꝫ euent⁹ ſpaſmi eis eſt valde facilis: ⁊ fit facilis iteꝝ reditio eorũ ab ipſo ad diſpoſitõem naturalẽ. Uiris aũt nõ fit facilis euent⁹ ſpaſmi: neqꝫ eſt facilis ſanatio eius: quãdo accidit eis ꝓpter vehemẽtiã virtutis neruorũ. Accidit aũt ſpaſm⁹ iterũ abſqꝫ febrib⁹ quãdo accidit frig⁹ ſuper complexionẽ corpis: ⁊ multiplicant in eo humores crudi groſſi. Accidit etiã iterũ: quãdo fit in neruis ⁊ cordis apoſtema calidũ ꝓpter cõmunitatẽ cerebri cũ eis in egritudine. verũtamẽ ſermo hippo. in hoc loco non eſt: niſi in ſpaſmo accidẽte in febrib⁹. qđ eſt: quia intentio eius ab initio libri eſt: vt narret pronoſticatiõem in egritudinib⁹ acutis: ⁊ in conuerſiuis egritudinib⁹. Et ſignificatões ſpaſmi accidẽtis ei qui iam complet⁹ eſt in hmõi egritudinib⁹ acutꝭ: ſunt ſignificatões que ſignificãt phreneſim malicioſam malã: ⁊ prope tortuoſitas faciei: ⁊ ſtridor dentiũ: ⁊ multitudo palpitatõis oculoꝝ: ⁊ tortuoſitas accidẽs in eis: quoniã ſufficiũt in pueris vigilie tm̃: ⁊ vehemẽtia timoris: ⁊ eſt illud quod ipe ſignificat per ſermonẽ ſuũ expaueſcũt: ⁊ fletus ⁊ vehemẽtia tenſionis corporis: ⁊ cõſtrictio ventris. verũtamẽ ille res non ſunt niſi cauſa euent⁹ ſpaſmi. Significatiões vero ſignificantes euentũ eius ab illis cauſis ſunt dolores egreſſi a natura accidẽtes eis ſignificãtes maliciã humoꝝ ꝑꝑ quos accit eis ſpaſm⁹. qđ eſt: q̃ color viridis ⁊ decliuis ad fuſcedinẽ: ſignificat ꝙ qualitaſ hũoꝝ ẽ mala: ſꝫ color rube⁹ ſignificat multitudinẽ ſanguis. 37

Intereſt ergo tua ut ml̃to ſtudio ꝑeuntes ⁊ euaſuros: ſiue pueros ſiue iuuenes diſcernas: nec ĩ q̃libꝫ egritudine te negligẽter offeras.

Oportet autẽ ꝙ ſignificet de quo ſperatur ut ſaluet: ⁊ qui perit: ex pueris ⁊ ex alijſ ex omnib⁹ ſignis: ſicut oſtenſum eſt ex eſſe cuiuſqꝫ eaꝝ in unaquaqꝫ egritudine.

Iam ſcripſit hippo. hũc ſermonẽ in eis q̃ ꝓmiſſa ſunt: ⁊ ſcripſit eum iterũ in hac hora: ⁊ ſcribꝫ eũ iterũ in ſequẽtib⁹: qñ vtilitas eſt magna valde.

verūtamē q̄uis fecerit illud: ꝛ iterauerit ſermonē ſuum multotiēs: tamē iam puenit ad multos medicorū: ꝛ nō intellexerūt ipm: qn̄ ipſi multotiēs vidēt in aliqua egritudinū ſignificatōem malā: ꝛ tamē euadit infirm⁹ poſt illud ab infirmitate ſua. eſtimāt ergo de hippo. ſup h̄ ꝙ ipſe mentit⁹ eſt in ſermone ſuo p̄ter ꝙ ipm intelligant: ꝛ vidēt etiā ſignificatiōem laudabilē: demū ꝑit infirmus. Dicūt ergo de hippo. ꝙ errauit in ſermone ſuo: preter ꝙ ipm intelligāt: quia fortaſſe ꝛ vicit ꝛ ſupat ſignificatōes multas laudabiles ſignificatio vna mala: ꝛ fortaſſe ſuperat ꝛ vicit ſignificatio vna laudabilis ſignificatiōes multas illaudabiles malas. 38

Nec in qualibet egritudine te offeras negligenter.

Et ſermo meus hic non eſt niſi in egritudinibus acutis: ꝛ que generantur ab eis.

Non ſcripſit hipp. hūc ſermonē ꝛ ſermonē qui ē ante ipm: niſi qum ſciuit tarditatē eorū q̄ lecturi erāt librū ſuū ꝛ audaciā eorū: ꝛ ꝙ ipſi erāt inquiſituri de cauſa ꝑpter quā dixit diē xl. ꝛ habētes ſaniofitatē: empicos: ꝛ hydropicos: ꝛ febres quartanas: quoniam qum nos inueniam⁹ eos nūc: qum ipſe iam dixit: ſermone manifeſto: quia ſermo eius non eſt in egritudinibus acutis tm̄: ſed in eis etiā que ex ipſis cōuertūtur ꝛ prolongaẜ eorū ſpaciū inq̇rere de illo: tūc forſitan quātum inquiſituri eſſent de illo: ſi ipſe non ſcripſiſſet hunc ſermonē. 39

Honeſtuꝫ quoqꝫ illud eſt: qui ſanitateꝫ huic uult promittere: illi uero mortē uult pnūciare: ꝛ in breui et iprolixa egritudine omnes ut diximus ſignificatōes oportet dignoſcere: ꝛ eq̄ ratione ꝑpendere: atqꝫ uires earū conferre: cautius tamē hec in urinis ꝛ ſputis facere.

Oportet ei q uult ꝓcedere ꝛ enūciare ſalutē ei⁹ q ſaluaẜ: ꝛ mortē ei⁹ q moriẜ: ꝛ iudicare longitudinē egritudiſ ei⁹ cū quo ꝑmanꝫ ei⁹ egritudo dieb⁹ plīibuſ ꝛ abbreuiationē egritudis ei⁹ cū quo moraẜ egritudo eius diebus paucioribus: ut cognoſcat omnes ſignificatiōes: ꝛ diſcernat eas poſtq̄ꝫ cōparauerit earū uirtutes adinuicē: ſicut narrauimus in omnib⁹ ſignificatiōibus: ꝛ ꝓpric in urina ꝛ ſputo qn̄ ſpuit infirmus ſaniem cum cholera.

Quod aūt oꝫ vt ↄſidēs ꝛ ſpeculeris ſup oēs ſignificatōes: ꝛ nō ſis contēt⁹ v̓ificatōe ſignificatōis vni⁹: iā dixit illud in eis q̄ p̄miſſa ſunt. In h̄ aūt ẜmone addit ad illud rē p cui⁹ ſciam iuuamētū fit valde ꝛ ē: q2 nō oꝫ vt pōdereẜ v̓tus ſignificationū abſolute: ſed poſtq̄ꝫ ↄpaẜ vnaq̄qꝫ eaꝝ ad ↄpē ſuā. q̄dā. n. ſignificationes ſunt male in ſeipſis: verūtn̄ diuerſificāẜ in illo p multitudinē ꝛ paucitatē: ꝛ ſunt ille q̄rū v̓tutes pōderauit in eis q̄ ſunt p̄miſſa: ſicut oñdi. ꝛ dixit in q̇buſdā eaꝝ: q2 ſūt mortifere: ꝛ ī q̇buſdā eaꝝ: q2 ſignificāt mortē: ꝛ ī q̇buſdā eaꝝ: q2 ſunt min⁹ ſignificātes mortē: ꝛ in q̇buſdā eaꝝ: q2 ſūt mortifere valde: ꝛ fortaſſe addidit ad illō ꝓcldubio. Et ſignificationū laudabiliū ſil'r etiā v̓tutes pōderauit ẜm hūc modū: ꝛ dixit in q̇buſdā eaꝝ: q2 ſunt ſalue: volēs ꝙ ſign̄t euaſionē: ꝛ dixit in q̇buſdā eaꝝ: abſoluto ẜmōe: q2 ſūt laudabiles. ꝛ fortaſſe adiūxit ad q̄ſdaꝫ eaꝝ ꝛ dixit: ꝛ v̓t⁹ eaꝝ ē magna: ꝛ fortaſſe dixit: ꝛ v̓t⁹ eaꝝ eſt magna: ꝛ fortaſſe: v̓t⁹ eaꝝ eſt magna valde. verūtn̄ ẜmo in ſignificatōe: q2 v̓t⁹ eaꝝ ē magna valde in ſignificādo ſalutē ē magis vltim⁹ q̄ꝫ ẜmo: in ea abſolut⁹: q2 ſignificat ſalutē tm̄. In h̄ aūt ẜmone dixit: q2 pꝫ vt cognoſcas ſignificatōes: ꝛ diſcernas eas poſtq̄ꝫ ↄpaueris v̓tutes eaꝝ adinuicē: nō q̄ ex eis ↄueniūt in genere tm̄. ſ. ſignificatōes laudabiles adinuicē: ꝛ ſignificatiōes illaudabiles adinuicē: ſꝫ diuerſas ī genē etiā. ſ laudabiles cū illaudabilib⁹. nam tu p cōpatiōeꝫ hāc poterl ſcire ī p̄mis q̄ iaꝫ ſupfluit ex eis ī eo ꝙ ſignificat: q2 ē ſupfluū. Et ſcies 2° q2 qn̄ tu ſciuerl illō nō faciet te timē in eo illō qō videbis. Et 3° vt inq̇raſ ꝛ ↄſideres q̄ ſit cā in aduētu ei⁹: ꝛ q̇d ſit qō ſignificet illō. verūtn̄ ego iam narraui totū illud ī libris meis: ꝛ ꝓp̄e illo q̄ eſt de criſi. ꝛ q̇deꝫ nō eſt ſedū vt rememorari illi⁹ faciā ī h̄ loco ẜꝫ viā exēpli: ꝛ ponā p̄ncipiū ei⁹ cui⁹ remēorationē facio. Dico ciā ex ipſo cōeꝫ toti arti q̄ cōprehēdiẜ ꝓnoſticatio. ergo ꝙ oꝫ vt ↄſideres ī p̄mis an̄ oēs res: an. ſ. in q̇buſdā membris corpis ſit egritudo q̄ ſit ei ꝓp̄a: an egritudo ſit humores aggregati ī mēbris ſeu ī venis. Deiñ ↄſidera p⁹ illō q̄ virtutes illi⁹ corpis infirmi ꝓp̄e ſint ẜm timorē. Et ego q̇deꝫ p̄ceſſi iam: ꝛ dixi ꝙ virtutes ſ͛ tres. Deiñ ↄſidera p⁹ illō ſignificatōes tā laudabiles q̄ꝫ illaudabiles ſignificātes diſpōneꝫ illaꝝ triū virtutū. Ponam⁹ ḡ v̓bigr̄a ꝙ virtus ꝓcedēs a cerebro nō hꝫ egritudinē neqꝫ aliqō ex membris corpis: ꝛ ꝙ cā euēt⁹ fe. ē putredo hūoꝝ tm̄. qū ḡ poſuerim⁹ totū illud: ponam⁹ etiā ꝙ ī vrina a p̄ncipio egritudis apparuerūt ſignificatōes laudabiles: dico ꝙ iſte infirm⁹ nō pōt eē ꝙ moriaẜ cā h⁹ egritudis. ꝛ ꝑꝑ illō ſi accidat vt appareat ī eo ſignificatio timoroſa: tūc nō ſoluꝫ oꝫ vt terreat te ꝛ faciat te timere: ſic accidit multl medicorū: īmo oꝫ vt ſcias ꝙ ē ſignificatio euēt⁹ criẜ. qō eſt: q2 accidit huiuſcemōi īfirmis ꝑꝑ criſiꝫ dolor capitl ꝛ ꝑmixtiōnis: ꝛ imaginaẜ res nigras ꝛ citrinas: ꝛ accidit ei tenebroſitas ī viſu: ꝛ dolor ī frōte ꝛ ī feud. i. ore ſtōi: ꝛ tēſio ī locl q̄ ſūt ſub hypocondrijs. ꝛ qn̄ egerūt: egerūt etiā egōnē malā: aut expuūt etiā ſputū fedū: aut vomūt vomitū turpis aſpect⁹: ꝛ denigranẜ mēbra eoꝝ: ꝛ putreſiūt ꝛ incidūt ī viaꝫ mortl: totū illō qn̄ appet eſt eoꝝ diſpō melior qō eſt: q2 anhelit⁹ eoꝝ fit multotiēs bon⁹ ꝛ q̇eſcit qō cauſ eiſ ē de dolore: ꝛ ꝓficit appetit⁹ eoꝝ ī cibo: ꝛ ſentiūt ī corporib⁹ ſuis lenitatē apō eleuationē ad ſellā. ꝛ qn̄ eueniūt eis huiuſcemōi euacuatōes: ſig̃t illō qō euacuaẜ ex eis ſignificatōe manifeſta: ꝙ uā mūdificat corpa: ꝛ reddit: ꝛ ſtringit qō currit ex eis: ꝛ appet loco receſſiōis ꝛ retētionis victoria. res eiꝫ iſte oēs determināẜ ꝛ diſcernūẜ ī h̄ libro: ꝛ nō eſt tibi poſſibile tm̄ niſi vt adiūgas ad eas ſignificatiōes q̄ ſumunẜ ex pulſu. ꝛ ego q̇dē iam eas oñdi ī libro meo de pulſu: p̄ter ꝙ ꝑmiſcueri cū eis parabolas ꝛ fabl'as: ſic ſūt ꝑabole ꝛ fabl'e q̄s ſcripſit archigenes. p⁹q̄ ergo intellexerl iſtas res ī aīa tua: ꝛ īuenerl ꝛ tenuerl eas: oꝫ vt pōas ↄſideratōeꝫ tuā ī eis ita vt cōpes eas adīuicē. poterl. n. ī illo enūciare illō qō p̄mittūt dicē īfirmi ex rebus q̄ꝝ ſcia n̄ ē apō eos quoꝝ ſ͛ ꝓp̄e: ſic vidiſtl facē ml'totiēs me. Ex illo ē ẜmo me⁹ ī illo c⁹ dētes ſtridebāt ꝙ illō erat

ei ꝑ naturã:ita ꝙ ꝓuocauit illũ qui audiuit me ex illᷣ de domo eius vt exiſtimaret: ꝙ iudicatio mea ꝺ illo qꝺ iudicaui:nõ eſt ex arte medicine:ſed ex arte diuinationis. Et ſimiliter illud etiaꝫ qꝺ iudicaui ſuper illum qui dormiebat:ꝛ oculi eius erũt apti:ꝙ illud erat ei ꝑ naturam. Et dignũ eſt etiam vt ſitis memores eius queꝫ inueni reſupinũ ſuꝑ lectuꝫ ſuũ:ꝛ iudicaui de eo:qꝛ oportet neceſſario vt ſit qꝺ ẽ cũ eo naturale. Et intraui ſemel ad mulierem:ꝛ vidi oculũ eius dextrũ multo maioreꝫ oculo ſiniſtro. Iudicaui ergo ſuꝑ eam ꝙ illa eminentia que apparebat in oculo eius antecedẽs fuit ante egritudinẽ eius. Et vidi alterius infirmi tempora plana preter ꝙ fuerim ſciẽs ante illud:ꝛ iudicaui ſuꝑ illud: ꝙ illud erat ei nãle. Et iudicaui ſuꝑ infirmũ aliũ: ꝙ oculi eius erãt nãliter lachrymoſi:ꝛ multotiẽs iudicaui etiã ſuꝑ tortuoſitateꝫ algebim.i. duoꝝ cornuũ frontis ꝛ tortuoſitatem oculoꝝ ꝛ torturaꝫ labiꝭ: ꝙ euentus illius fuit ante egritudinem ꝓpter cauſaꝫ extrĩſecã. Et multociẽs iudicaui ꝺ pulſu diuerſo:ꝛ in illo in quo oñdũᷣ ꝗetes: ꝙ illꝺ erat ꝑ nãm ꝑ̃ ꝙ ſciueri:ꝛ poſtq̃ꝫ ſanatꝰ ẽ ille ĩfirmꝰ remãſit cũ eo. Et iudicaui etiã de voce bõa:ꝛ voce rauca:ꝛ voce tremula:qꝛ ꝗddã eiꝰ erat ꝑ nãm:ꝛ ꝗddã eius accidit ante egritudinẽ. Et qñ iaꝫ locutus fui in illo ſmonẽ longũ in libro meo de raritatibꝰ ꝓnoſticatõis : tũc nõ eſt mihi neče narrare illud ĩ hoc libro: ſed ſufficit mihi vt faciã te rememorari tñ ſũme ſciẽtie q̃ apprehẽdunᷣ huiuſmõi res:deinde abſcidã ſermonẽ hũc. Dico ergo ꝙ qñ oñdiᷣ tibi ꝙ in egritudine nõ eſt timor ex omnibus ſignificationibꝰ: oportet ut ſcias ꝙ euẽtus illiꝰ accedẽtis ꝓculdubio fuit ante egritudineꝫ ab aliqua cauſaruꝫ apparẽtie manifeſta. Et ꝓpter hoc oportet ſi verificatis ſermonẽ meũ:ꝛ ſmonẽ hippo.vt cõſideretis oẽs ſignificatiões:q̃ꝝ rememoratõ ꝑ̃ceſſit poſtq̃ꝫ põderaueritis virtutes earũ:ſm ꝙ ꝑ̃ceſſit: et hippo.enunciauit de eo.ipſe.n.dixit illud ſm ſemitaꝫ exẽpli in ſputo qꝺ expuiᷣ:ꝛ ſunt in illo cholera:ꝛ ſanies ꝑmixte. Et ſmo eius ille eſt in locutione:in qua dixit: Et qꝺ ex ſanioſitate accidit ꝛ ſuꝑ ſputũ adhuc vincit cholera eſt malũ valde:ſiue ſit illud qꝺ ꝺ eo egrediᷣ qñq̃ꝫ ſputuꝫ ſuꝑ qꝺ vicit cholera:ꝛ qñq̃ꝫ ſanies:aut ſit exitus vtriuſq̃ꝫ ſimul.qꝺ eſt: qꝛ precepit hippo.tibi in hoc ſermone vt cõſideres in omnibus ſignificatõibꝰ que apparent in infirmis cõſideratõe exquiſita: ꝛ addit ad illud multas ex eis:ꝛ poſuit initiuꝫ ſermonis ſui a ſignificatõibus laudabilibꝰ.ꝛ dixit : Et iſta ſunt ſigna laudabilia vt infirmꝰ ſit bene tolerãs egritudinẽ ſuã cũ facilitate:ꝛ vt ſit anhelitꝰ eius bonꝰ:ꝛ vt ſit ſaluꝰ a dolore:ꝛ vt ꝓijciat qꝺ ꝓijcit ex ſputo cũ tuſſi facile:deinde ĩcipit poſtq̃ꝫ expleuit numerationẽ ſignoꝝ laudabiliũ ſm ordineꝫ numeraᷣ ſignificationes malas ꝛ dixit: Male autẽ ſunt cõtrarie illis. Et ſunt iſte vt ſit difficile infirmo tolerare egritudinem: ꝛ vt ſit anhelitꝰ eius magnꝰ ꝛ frequẽs:ꝛ nõ ꝗeſcat ab eo dolor eiꝰ: ꝛ vt ſit ſputũ eius qꝺ expuit in tuſſi cũ labore: ꝛ vt ſitiat ſiti vehemẽti ꝛ vt ſit caliditas fe. ĩ corꝑe diuerſa.hoc ergo fuit initiũ ſermonis ſui in ſignificatõbꝰ malᷣ: quarũ preceſſit rememoratio ſucceſſiõe exẽpli qꝺ narrauit in ſputo.et dixit: qꝛ oportet tibi ſicut feciſti in hoc loco: ita facias ĩ oĩbꝰ aliꝭs locis preter ꝙ dimittas aliquaꝫ ex rebꝰ:ſed cogita inter te ꝛ animã tuã in virtute cuiuſq̃ꝫ ſignificationũ:deinde cõpes eas ad inuiceꝫ. 40

Et hec eſt noſtra doctrina in acutis paſſionibus : ꝛ in epidimicis egritudinibus.i.longis:ut in cancro:ꝛ ſſilibus ꝑiculis ne torpeas.ꝛ tẽpora preſentiſq̃ꝫ morbos attẽdas.

Oportet ut cogites cuꝫ uelocitate ſuper euentum egritudinuꝫ:ꝛ nõ effugiat te diſpoſitõ hore pñtis.

Iuuamentuꝫ magnũ ſit in ꝓnoſticatiõe accidentiũ de aptitudine:quorũ eſt vt accidant infirmis ꝑ cognitionẽ egritudinũ ſuꝑuenĩẽtium pñtiũ ex eis ꝛ futurarũ. Et hippo.quideꝫ narrauit in libro aphoriſmoꝝ ſũmas breues in egritudinibꝰ:que multiplicãtur ĩ vnaquaq̃ꝫ hora anni.ꝛ que ꝓprie ſunt diſpoſitiõi aerꝭ preſentis:ꝛ diſpoſitiõi antecedẽtꝭ. Dixit.n.in horis anni: In vere ꝗdem accidit algueſegues.ſ.melãcholia ꝛ mania: ꝛ reliq̃ que narrauit ꝛ numerauit pꝰ illꝺ ex egritudinibus q̃ ſũt ꝓprie veri : et vnicuiq̃ꝫ horarũ anni:qñ ſeruãt complexionẽ naturalẽ. In horis aũt que cõplexioneꝫ ſuam naturalẽ nõ ſeruãt dixit hũc ſermonẽ: Qꝛ accidũt egritudines alie:que ſunt ꝓprie illi diſpoſitõi aeris.deinde narrauit que haꝝ egritudinũ accidãt in fine: ꝛ que accidũt ĩ hora mutatõis aeris pñtis. In eis aũt que accidũt ĩ fine dixit hũc ſermonẽ: Qñ fuerit hyems priuata pluuia:ꝛ fuerit borealis:ꝛ ver pluuioſuꝫ ꝛ auſtrinũ:ꝛ reliqua queſequunᷣ illud. De egritudinibꝰ aũt q̃ accidũt in diſpõibꝰ aeris ꝓprijs horis anni dixit hũc ſermonẽ : Horaruꝫ ãni ĩ q̃ ẽ vniuerſaliᷣ paucitaſ pluuie ſanior ẽ:q̃ꝫ eiꝰ mlᷣtitudo ꝛ reliq̃ q̃ ſequunᷣ. Verũ ꝙ dixit de egritudĩbꝰ ſuꝑuenĩẽbus ĩ libro aphoriſmoꝝ:nõ ẽ niſi ſũma breuis. In libro aũt epidimiaꝝ dixit alia:q̃ neceſſaria ſunt ſcienda de eſſe earũ. Quãtitas aũt q̃ eſt neceſſaria in cognitiõe harum egritudinũ q̃ꝫuis eſtimeᷣ: ꝙ ſit intrãs in cognitiõe reruꝫ nãliũ:tñ ego narrabo eã in expoſitõe mea:qñ exponã libꝝ epidiaꝝ poſtq̃ꝫ cõpleuero hũc libꝝ. In hac aũt hora ego ſuꝫ narrãs ſũmã ꝓnoſticatõis de eo de quo locutꝰ eſt in hoc ſermone cuiꝰ ꝑ̃miſſimꝰ rememoratõeꝫ. Dico g̃ ꝙ precepit tibi vt addas ad iſtas ſignificatões quas narrauit in libro ꝓnoſticatõis ꝓprias egritudinibꝰ acutis:ſignificatiões quaꝝ euẽtus cauſa ẽ aer. Ponat ergo aliq̃s tibi ꝙ oñſe ſũt ſibi ſignificatõeſ iudicãtes ſm egritudinẽ fluxũ ſãguinis nariũ : ꝛ ſit hora pñs ver. Dico g̃ qꝛ illud qñ accidit opꝫ vt ſit expectatõ tua fluxꝰ ſãguĩs narrium plꝰ. ꝙ ſi fuerit euẽtꝰ ↄplᷣonis aerꝭ pñtis ca. ꝛ hu.erit plꝰ illo mlᷣtũ. Sꝫ ſi cõplexio eiꝰ ĩ duobꝰ tẽporibꝰ aut in tribꝰ ex tẽporibꝰ ãni q̇ iã trãſierũt fecerit nečiam generatõnẽ ſanguĩs:tũc erit ſpes tua:vt euẽiat fluxus ſãguinis nariũ multo plus. Et ſmo ꝗdẽ ĩ reliq̃s ſpẽbꝰ euacuatõis eſt ſimilis ei q̇ eſt in fluxu ſãguiniſ nariũ.ꝛ ꝑꝑ ꝟ ſufficit mihi: vt faciã te rememorari ĩ illo exẽpluꝫ vnũ: ꝛ eſt ſudor de cuiꝰ aptitudĩe eſt vt accidat. Dico g̃ ꝙ ĩ febribꝰ ſm plᷣimũ ĩ hora eſtatis cũ ꝑ̇uatõe pluuie nõ accidit ſudor. Qꝺ ſi accidat in hac hora ſaltiꝫ quãtitas ꝑua pluuie: accidet in febribꝰ ſudor. Iaꝫ g̃ oſtẽſuꝫ eſt tibi oñſiõe apparẽte qꝛ qñ adiũgiᷣ ad reliq̃s ſignificatões ꝓp̃as egritudinibꝰ ſignificãtes ſudorẽ: de aptitudine cuiꝰ ẽ vt accidat ſm diſpoſitiõeꝫ aeris pñtis: erit ſpes ei de cuiꝰ aptitudine eſt vt accidat certior ꝛ magis feſtina. 41

Scito oẽs ualitudĩes poſſe eueniᷣ oibus tẽpibꝰ: q̃ſdã tñ q̄buſdã magis ẽ euenire: ꝛ q̃ꝝ ſigna mala ſũt: malas eẽ: q̃ꝝ uero bõa ſũt ↄtra ſe habere.

Oportet aũt ut ſcias bene de eſſe ſignificatõnũ ꝛ reliquoꝝ ſignoꝝ:

quia in om̄i anno: ⁊ hora om̄i ex horis
anni: que ex eis eſt mala ſignificat ma
lū: ⁊ q̄ eaꝝ eſt laudabil' ſignificat bonū

Inuenimus medicos nō tm̄ inq̄rere de differen
tia inter ſignificatiōes: ⁊ inter ſigna: ſed etiaȝ rhe
toricos: qm̄ inq̄ſitio de illo nō ē ex eo qđ ſignifi
cat ex nominib⁹: ſed egredit̄ in inq̄ſitōe de eo cui⁹ inten
tio querit̄. ⁊ ꝓpter illud oportet vt intēdas ad inuētiōeȝ
duaꝝ intētionū q̄s ſignificāt he due dictiōes: ⁊ ſūt ille q̄s
inuēim⁹ medicos q̄ ante nos fuerūt ſciuiſſe. ⁊ inuēimus
etiā theoricos firmauiſſe qđ ipe ſignificāt illud valde. Di
co ergo ꝙ differētie q̄ ſūt in vſu in om̄i demōſtratiōe q̄
ſit vera: aut ſufficiētiā faciēs ſūt due: quaꝝ vna eſt nec̄ia:
cuius vnaqueq; pars ſuā ſeq̄tur cōparatiōeȝ: ⁊ ſūt ille ex
quib⁹ cōponit̄ ꝓpoſitio: ⁊ altera nō inuēit̄ ſemꝑ: ſed ſm̄
plurimū. Et diuidunt̄ iteꝝ iſte due differētie diuiſiōe altera
in duo: quoꝝ vnū cōprehēdit̄ experimēto: ⁊ alteꝝ ratione.
Iſte ergo ſunt diuiſiōes intētionū. in nomib⁹ aūt ſignifi
cātib⁹ eas nō inuēim⁹ oēs grecos vſos fuiſſe ſuꝑ eas eiſ-
dem nominib⁹: ſed prudētiores eoꝝ. Videt̄ ergo mihi vt
dimittā remēorationē reliquoꝝ. ⁊ ipſi q̄dem vtunt̄ in di
uiſione p̄ma ſuꝑ rem q̄ ſignificat ſemꝑ vnā ⁊ eandē rem
noīe ſignificatiōis: ⁊ vtūtur ſm̄ rem plurimā noīe ſigni.
In diuiſiōe aūt ſecūda nomināt qđ cōprehēdit̄ experimē-
to ⁊ ꝯſideratōe: ſignū: ⁊ qđ cōprehēdit̄ ratōe ſignificatio
verūtm̄ cognitiōe vel ſcīa qua vtūtur greci in hoc capitu
lo nō iuuant̄ medici: ſȝ illi artifices quoꝝ eſt ꝓp̄a cogni
tio vel ſcīa lingue grecoꝝ ⁊ illis attinet. ſed ꝙ per cogni-
tionē diuiſiōis in quā diuiſimus res: iuuamētū ſit valde
magnuȝ in demōſtratiōe ⁊ ꝓnoſticatione: videt̄ mihi ꝙ
māifeſtū eſt ⁊ planū apud oēs hoīes. In ſermōe aūt hip
po. ꝙ v̄tus hoꝝ duoꝝ geneꝝ ex generib⁹ ſignificationuȝ
eſt v̄tus vna ⁊ eadē ſemꝑ. ſ. que ſignificat ſalutē: ⁊ q̄ ſigni
ficat rem malaȝ: eſt nec̄ia inq̄ſitio mlt̄a. qđ eſt: q2 dixit in
libro aphoriſmoꝝ: Qn̄ egritudo eſt ꝯueniēs nature infir
mi: ⁊ etati eius: ⁊ ip̄ius forme: ⁊ hore p̄nti ex horis anni:
tūc timor eius eſt minor q̄ȝ timor egritudinis: qn̄ nō eſt
ꝯueniēs alicui haꝝ ꝓp̄etatū. Non ergo ꝯtradicit iſte ſer
mo ſermōi eius in hoc loco. qđ eſt: q2 ipſe dixit in eo ꝙ ſi
gnificatiōes male ſignificāt ſemꝑ rem malā: ⁊ nō dixit ꝙ
ſignificatio eaꝝ ſuꝑ illud ſemꝑ eſt vnius diſpoſitiōis. In
differētia aūt cuius p̄miſim⁹ remēoratiōeȝ non ꝑmutat̄
natura hoꝝ duoꝝ geneꝝ ex generib⁹ ſignificatiōuȝ ad cō
trariū ſue nature: ſed enūciauit ꝙ vnūquodq; facit illud
ſm̄ paucitatē ⁊ mlt̄itudinē: ſm̄ naturas ⁊ etates: ⁊ reliq̄
que ipſe dixit in illa hora. Oportet ergo ex illo ꝙ hippo.
nō dixit ſm̄ hoc res cōtrarias: ⁊ ꝓp̄e in ſermōe ſuo: Nō
oportet vt glorieris ꝓpter leuitatē quaȝ inuēit infirmus
per diuerſitatē rationis: neq; vt terreat te res praua: que
accidit abſq; ratiōe. plurimū enim eius qđ accidit ex illo
nō forſitan morat̄: neq; ꝓlōgat̄ ſpaciū eius. nā hoc etiaȝ
nō eſt ꝯtrariū ei qđ dixit in hoc libro: qm̄ nō ſcripſit hūc
ſermonē qui ē in ꝓnoſticis: niſi per illaȝ eandē cām: qm̄
mutatio ex ſignificatiōib⁹ malis ad ſignificatiōes lauda
biles: ⁊ ex laudabilib⁹ ad malas nō eſt niſi in accn̄tibus.
Ex ſignis autē nō eſt aliqđ de aptitudine cui⁹ ſit vt ꝑmu
tet̄ ad cōtrariū ei⁹ ſm̄ ꝙ ip̄m eſt: ſed ſignificat bonuȝ aut
malū cū mlt̄itudine: aut paucitatē p̄ter ꝙ ſignificet in ali
qua horaꝝ bonū ⁊ poſt ip̄m malū: aut malū ⁊ poſt ipſuȝ
bonū. Unde eſt ꝙ ſigna ex vrina ſumpta: de q̄bus dicit ꝙ
ſūt mala: nō eſt poſſibile vt ſint in aliq̄ horaꝝ laudabilia
neq; ſigna etiā laudabilia eſt poſſibile vt ꝑmutent̄ in ali
qua horaꝝ ⁊ fiāt mala. ⁊ ſimilr̄ etiam que apparēt ſigna
in facie ⁊ colore eius: ⁊ ip̄i⁹ forma: ⁊ eius figura. ⁊ ſimilr̄

etiā eſt ſmo in decubitu: qū iacet infirm⁹ ſupin⁹: ⁊ pallo
re mēbri: ⁊ eius nigredine: ⁊ alijs ex infirmitatib⁹ que ac
cidūt in eo: ⁊ ꝙ oīa iſta ſigna ſunt ſeruātia v̄tutē ſuā que
eſt in eis ꝓp̄rie ſemꝑ: ⁊ nō eſt illud in magnitudine: qm̄
iam p̄miſi ⁊ dixi: q2 recipiunt in illa additionē ⁊ diminu
tionē: ſed in genere: qm̄ non eſt poſſibile vt mutet̄ aliqđ
ex ſignis laudabilib⁹ ad genus ſignoꝝ illaudabiliū: neq;
aliqđ ex ſignis illaudabilib⁹ ad gen⁹ ſignoꝝ laudabiliū
qū inq̄rit̄ de eis cū diſcretiōe ⁊ det̄minatiōe: q̄ eis ꝓp̄ria
eſt. accn̄tia aūt nō ſunt ita: qm̄ accidūt in q̄buſdā difficul
tas anhelit⁹: ⁊ ꝑmixtio ratōis: ⁊ tenſio eoꝝ q̄ ſunt ſub hy
pocōdrijs: ⁊ vidēt coram oculis ſuis ſimile coruſcatiōi: ⁊
imaginatur res nigras: ⁊ accidit eis dolor in alſeud: ⁊ ſal
tus labij inferioris: ⁊ egrediunt̄ ex eis exiture ad lat⁹ au-
ris: aut in loco alio: ⁊ fortaſſe erit per eas criſis: ⁊ fortaſſe
addēt in magnitudine egritudis ⁊ vehemētia ei⁹. Et hip
po. narrauit illud in ſermōe ſuo: ꝙ accn̄tia q̄bus ſit criſis
qn̄ nō faciūt illud fortaſſe ſignificāt mortē: ⁊ fortaſſe ſi-
gnificāt maliciā cōplexiōis. Et ego q̄deȝ iam determiaui
totū id qđ eſt ſimile in libro meo de criſi: ⁊ in libris alijs
vt nō minuat̄ nobis ſcīētia alicui⁹ reꝝ in ꝓnoſticatiōe. ⁊
ꝓpter hoc non ſum piger in accipiēdo cōſiliū a te in hac
hora: qū ſit d ꝯſuetudine mea vt innuā id ſemꝑ. ⁊ eſt qđ
ꝯuenit tibi ſemꝑ in p̄mis vt ſtudeas ad diſcēdū illud qđ
ingredit̄ in opꝑe medicine. de rebus aūt quaꝝ inq̄ſitio eſt
in dictiōib⁹: aut in eis que ſignificat noīa: aut quaꝝ ſcīa
nec̄ia eſt ad dialecticā: innuo tibi vt poſtponas inq̄ſitio-
nem de eis vſq; ad horam que erit vacans: ſicut illud qđ
oportet te facere in hac hora: ī eo qđ ſignificat̄ ex nomie
ſignificatōis: ⁊ ex noīe ſigni. Et qm̄ narraui totū cui⁹ ſcīa
ſit iuuamētū in arte medicine: tūc ergo ſum adiūgens ad
ſmonē meū rem aliā qua certificat̄ id qđ dixi in eis que
premiſſa ſunt. Dico ergo ꝙ accn̄tia q̄b⁹ ſit criſ noīant̄ ſi
gna: ſignificatiōes autē nō eſt poſſibile vt nominent̄. qđ
eſt: q2 greci nomināt his duob⁹ nomīb⁹. ſ. ſignū ⁊ ſigni-
ficatio res q̄bus poſſibile eſt ſcire ſi infirm⁹ ſaluat̄ aut pe
rijt. Et ſi aliq̄s diligit vt aggreget illđ in ſūma vna: dicat
quia ſunt ſigna q̄ ſignificāt debilitatē virtutū que regūt
corp⁹ ⁊ eaꝝ fortitudinē. Et māifeſtū eſt bene: q2 ingredi
unt̄ in eis ſignificatiōes que ſignificāt digeſtionē ⁊ eius
diuerſuȝ. Et accn̄tib⁹ v̄o q̄bus ſit criſ nō eſt aliqđ cuius
diſpō ſit hec diſpō: ſed intelligit̄ ex eis ꝙ criſis accidet. ⁊
cū illo etiā an ſit cū euacuatōe: aut accidat ei exitura: aut
quib⁹ euacuatiōib⁹ ⁊ exituris accidat: ſicut flux⁹ ſangui
nis nariū: v̄bi grā: ⁊ vomitus ⁊ apoſtemata q̄ ſūt a duo-
bus laterib⁹ auris: veꝝ an illa criſ bona ſit aut mala nō
eſt poſſibile vt ſciat̄ ex ſignificatiōib⁹ huiuſmōi: qm̄ oēs
iſtas criſes nō inuēis cōuerti ad ſalutē plus q̄ȝ ad mali
am. Et hippo. q̄dem non narrauit diſcretiōeȝ illius neq;
determinatiōeȝ ip̄ius ſm̄ finem veritatis ex accn̄tib⁹: ſed
ex ſignis ⁊ ſignificatōibus. qđ eſt: quia dixit ꝙ digeſtio ſi
nificat velocitatē criſ ⁊ fiduciā ſanitatis. Res autē crude
que nō digerūtur: que cōuertūtur ad exiturā malā ſigni
ficant aut quia non erit criſ: aut dolores: aut lōgitudinē
egritudinis: aut mortē: aut reditionē egritudinis. ꝓpter
hoc ergo poſſibile eſt vt ſciatur ſi criſis accidit ab accn̄ti
bus que faciēt criſim: ⁊ poſſibile eſt vt nominet illa acci-
dētia ex ſignificatiōib⁹ criſis. veꝝ an illud cōuertat̄ ad ſa
lutem: aut ad mortē: ſignificat̄ ex digeſtione tm̄. ⁊ nō ſci-
tur ex digeſtiōe iteꝝ ſi criſ accidat: ſed an euadat infirm⁹
an moriat̄. ⁊ oportet vt ſis etiaȝ memor illius cuȝ eo quo
expoſui tibi nomina: qū fiat per ip̄m iuuamētum in arte
medicine. Et ſcias iteꝝ ꝙ ſigna quibus ſit criſis ingrediū
tur in genus accn̄tiū: que ſignificāt euentū euacuatiōis:
⁊ euentū exituraꝝ: ⁊ ꝙ ille euacuatiōes ſm̄ veritatē non

ſũt niſi cauſe cõſũptiõis egritudĩs: aut caſus ɔtut]. Accñs aũt eſt ſignificatiões que ſignificãt illud. 42

Adhuc ſignificatões quas diximꝰ in ethiopia: ꝛ heſpia: ꝛ ſeptentrione experti ſumus.

Quod eſt: quia tu inuẽis has ſignificationes: quaꝝ p̃ceſſit rememoratio certificari in regiõe nubie: ꝛ in regione ſclauonie: ꝛ in regiõe heſperie.

Non vtitur hippo. in ſermõe ſuo In regiõibꝰ breuitate: ſicut de ɔſuetudĩe ſua eſt vt faciat. qd̃ eſt: quia poſſibile fuit ei vt adiũgeret ad ſmonẽ ſuũ primũ duas dictiões tm̃: ꝛ nõ fuit neceſſariũ vt ſcriberet hũc ſermonẽ: ꝛ ꝓpt̃ hoc ego ſum adiũgens illud ad ſmonem ſuum: ꝛ oſtẽdens oſtẽſione manifeſta quõ erit qñ addet ei illud: ſicut ſi dixiſſet: Oportet vt ſcias bñ de eſſe ſignificationũ ꝛ reliquoꝝ ſignoꝝ ꝙ ipſa in om̃i anno ꝛ in om̃i hora ex horis anni: ꝛ in om̃i regiõe que ex eis ſũt laudabilia ſignificãt bonũ: ꝛ que ex eis ſunt mala ſignificãt malũ. Jam ergo mãifeſtũ eſt ex additiõe mea in hoc ſermone. ſ. ꝛ in om̃i regiõe: ꝙ ſermo eius cuius p̃miſimꝰ rememoratiõez eſt ſupfluus: nec eſt nec̃itas eius: qm̃ nõ intelligit ex eo aliq̃d aliud niſi ꝙ ſignificatões laudabiles ꝛ illaudabiles ſignificãt ſemp que ex eis ſũt laudabiles bonũ: ꝛ que ex eis ſunt male maluʒ in om̃i regiõe: ſiue ſit calida cõplexio eius: ſiue frigida: ſiue equa valde. qd̃ eſt: quia remẽoratio eius de regiõe nubie ſm ſemitaʒ exẽplificat regiones calidas: ꝛ de regione ſclauonie ſignificat regiones frigidas: ꝛ de regione heſperie regiones temperatas.

43

Nec deſperatio aliqua te cõturbet quia locupletius q̃ʒ exiſtimes tibi arridebit ſignoꝝ ſeries: ſi ut monuimꝰ noſtre rationi inuigiles.

Oportet ergo ut ſcias ſciẽtia certa quia nõ eſt negãduʒ in locis eiſdẽ quin ſit recta inuentio tua mltiplicata: qum tu cognoueris ſignificatiões ꝛ ſcíueris quomodo diſcernas eas ꝛ regas eas cum certitudine.

Res quã dixi in eis que ſunt premiſſa ꝓpterea qꝛ fuit neceſſaria ſcripſit eam hippo. in hoc loco. Et eſt ſermo eius: quia qñ tu intelligis ĩtellectu bonitates ſignificationũ: tũc tu q̃uis non p̃cedas ꝛ ſcias ſemp illud de aptitudine cuius eſt vt accidat ſʒ veritateʒ verũtñ qũ iam certificaſti ꝛ recte inueniſti ſm plurimuʒ duplicia mlta non errabis. ꝛ in hoc oñditur bonitas hominis ſuper aliũ ex eis qui antecedũt: ꝛ indicãt illud qd̃ eſt futuꝝ. qd̃ eſt: quia inuẽtio p̃ter ꝙ accidat in illa error maior eſt q̃ʒ mẽſura virtutis homĩs. Paucitas autẽ erroris eſt de opatiõe prudentiũ in arte: ꝛ qui recte inuẽit ex iſtis omĩbus in. xx. vicibus: ꝛ errat vice vna: melior eſt eo qui errat in. x. vicibus vna vice. ꝛ cuius error eſt etiaʒ in omĩbus centũ vicibus vice vna in vltimo: melior eſt iteꝝ eo cuius error eſt in omĩbus. xx. vicibus vice vna. ꝛ melior illo iteꝝ eſt cuius error eſt in omĩbus. ccc. vicibus tm̃ vice vna. Oportʒ ergo ne rectũ ſit illud de quo querũt a nobis expimẽtatores de additõe noſtra: in eo ꝙ diximꝰ ſcilicʒ ꝛ illud ponit te ne erres ſemp. Dum ergo nõ poſſumus reſpõdere in illo eſtimãt: qꝛ iam nos vicerũt: ꝛ oſtẽdũt ꝙ additio noſtra quã addidimus eſt ſupfluitas: nec eſt neceſſaria. Nos enim q̃uis nõ poſſumꝰ q̇n erremus ſemp. verũtñ ſm diſpoſitionẽ pueĩmus ex cõplemẽto artis ad plurimũ: q̃ʒ illi ad quod pueniũt illi mltotiẽs: non in ꝓnoſticatiõe eius qd̃ futuꝝ eſt tm̃: ſed in egritudine ꝛ ſanatiõe egritudinũ etiam.

44

Neqʒ te ad alias egritudines ꝛ alias p̃ceptões ab hac p̃ceptõe uelis diffundere: quia quecũqʒ determinant noſtro numero certo dieꝝ creticoꝝ: noſtro quoqʒ ſint expoſite ordie p̃ceptoꝝ.

Et non oportet ut puenias ad nomen alicuius egritudinis: que nõ eſt dicta in hoc libro. quod eſt: qa oẽs egritudines que conſumũtur in ſpacio tẽporis qd̃ p̃miſimus ꝛ det̃minauimꝰ: cognoſces per hec eadẽ ſigna ſi rexeris ꝛ diſcreueris ea.

Videt mihi quia ſcripſit hunc ſermoneʒ in fine libri ſui ꝓpter ſermonẽ ſuuʒ. ſ. ꝙ ſermo meus iſte eſt in egritudinibꝰ acutis ꝛ que ſeqũtur ex eis: ꝛ ꝓpter hoc ipe qũ non dicat plures ſignificationũ laudabiliuʒ ꝛ malaꝝ q̃s dixit niſi ſermone abſoluto qui cõicat om̃i egritudini: ꝛ ꝙ ex eis ſunt ſignificatiões pauce ſeparate ab eis: facit nos remẽorari ſmonis ſui: quia non dimiſit dicere aliquã ex rebus de qua fuerit nobis dignuʒ eſtimare: quia ſit falſa. qd̃ eſt: quia qũ dixit quaſdã egritudines nominibꝰ ſuis: ꝛ dimiſit dicere q̃ſdam eaꝝ: ſignificauit per illud ꝙ nõ fecit in vanũ illud qd̃ fecit neqʒ ſine cauſa. ſed quoniã in q̇buſdã egritudinibꝰ eſt neceſſarius ſermo ꝓpꝰs ſine reliq̇s eaꝝ: ꝛ ꝓpter hanc cãm dixit eas. Ille aũt quaꝝ dimiſit remẽoratiõeʒ oẽs ingrediunt̃ in ſignificatiõibꝰ cõibus. Inde eſt ꝙ illud qd̃ ſcripſit in p̃mis ĩ facie ſignificãre mortẽ: rectũ fuit vt diceret ꝙ eſt ſignificatio mortifera in omĩbus egritudinibꝰ acutis. Et ſimiliter etiã qd̃ ſcripſit in decubitu ꝛ anhelitu: ꝛ in ſõno: ꝛ in vigiliis: ꝛ in reliquis rebus remanẽtibus: in quibus venit criſis in horis quas determĩauimus in eis que ſũt premiſſa: quoniã liber iſte eius nõ eſt in egritudĩbꝰ chronicis: ſed ſicut dixit in egritudinibꝰ acutis: ꝛ que accidũt ab eis. ꝛ ſignificauit horaʒ in qua venit criſis eaꝝ: ꝛ dixit In q̇buſdam eaꝝ: quia accidit illud in die. xx. ꝛ in q̇buſdam eaꝝ in die. xl. ꝛ in quibuſdã eaꝝ in die. lx.

Finit particla tertia ꝛ vltima libri ꝓnoſticoꝝ hippocratis.

Incipit liber de regimine acutoꝝ morboꝝ hippocratiſ

Nota ꝙ liber iſte tres hẽt titulos. Prim⁹ dictus eſt. 2⁹ ē iſte: Incipit liber de aqua ordei hippo. 3⁹ ē: Incipit liber contradictiõis hippo. ſentẽtijs medicoꝝ de aſſidis: ſed ſolũ prim⁹ approbat̃ a Galieno infra cõmento. xviij.

.I.

Qui de egrotãtiũ accidẽtibus i ſingulis egritudib⁹ tractãteſ pocius conſenſiſſe feruntur: eos quidem i hiſ q̃ tradiderũt iueniſſe qddã nõ eſt dubiuȝ. poteſt. n. etiam quãuis non medicus quis eadeȝ facere: ubi egri accidẽtia ꝑcipiens denotauerit. Sed ⁊ eorũ etiam q̃ cuȝ his medico ſcire neceſſe eſt: ⁊ abſqȝ egri iudicio nota fieri debẽt: plurima itacta omiſerũt.

Alij q ſentẽtias illis de aſſidis relatas ſcripſerũt in eo qð ſcripſerũt de accidẽtib⁹ q̃ in egris in unaquaqȝ ſuaꝝ accidũt egritudinũ inuenerũt qddã. Põt autẽ facere hoc: ⁊ inuenire in eo etiam q medicus non ē: qñ bene intelligit ab unoquoqȝ egroꝝ illud qð ipſe. ſ. infirmus inuenit de iſirmitatibus. Reꝝ autem pluriuȝ quas medico ſcire neceſſe eſt cuȝ iſtis: preter ꝙ infirmus ipſas ei diceret: dicere dimiſerũt. Uerũtam̃ illa accidẽtia diuerſa erũt in egris diuerſis: ⁊ quorũdã eoruȝ ſolicitudo magnificat̃ i ſignificatõe.

Non ſolũ cũ ſcripſerũt rememoratões ſentẽtiaꝝ relataꝝ illis de aſſidis non dimiſerunt aliq̃d dicere ex accidẽtibus: que iſirmis accidũt imo inuenim⁹ eos dixiſſe de illis accidẽtib⁹ plusq̃ȝ oporteat: ſicut oñdam paruȝ poſt. hec aũt actio nõ eſt opatio prudẽtũ in arte. ſ. vt non dimittãt aliq̃d dicere ex reb⁹ quas vulgus ſcire põt: qm̃ prudẽtiũ intẽtio in arte ſua non eſt hec: ſed vt ſcribãt totuȝ: quo fit iuuamẽtuȝ in medicatiõe egroꝝ: donec ipſis ẽt qñqȝ ſit neceſſariũ addere ad id res quas oẽs vulgi ſciũt: ⁊ dimittere rememorari reꝝ multaꝝ ex illis quas ipſi ſciunt: qñ vidẽt ꝙ i ipſis nõ ē iuuamẽtũ i fine artis. 2

Que qdẽ in diuerſis egris diuerſa ſunt ex parte: obſcuras: ⁊ itelligi difficiles habẽt ſignificationes.

Quãuis illa accidentia diuerſa fuerit in egris diuerſis: ⁊ quorũdaȝ eoꝝ magnificat̃ ſtudiũ i ſignificatõe.

Significatio eſt ſciẽtia ſumpta ex ſignificatiõib⁹. Multi aũt vtunt̃ hoc nomie ſignificationuȝ ſup ſigna rõnabilia: ſic oſtẽdi in tractatu quem opo ſui de ſignificatiõib⁹: ⁊ accidẽtib⁹. Dicit ergo hippo. de rebus ad quaꝝ cognitionẽ vel ſciẽtiam fit coactio in hac ſcientia: ⁊ quib⁹ iuuant̃ medici: ꝙ nõ oẽs inueniunt̃ ſcri pte in ſententijs relatis illis de aſſidis: ſed dimittunt in 3 multis locis.

Si. n. ſagaci ⁊ oportũa iueſtigatione colliſa diſcutiãt̃ i uniuſcuiuſqȝ morbi typo nõnulla ab eoruȝ ſentẽtijs diſcrepãtia poterũt iueniri.

Et qñ ſuſcipiũt̃ res ille ad ſignificationẽ: ſicut oportȝ i ſanatõe cuiuſqȝ egritudinũ: tunc ſciuntur ex eis res mlťe aliter q̃ȝ narrauerũt illi.

Poſtq̃ȝ dixit: ꝙ medici q̃ fuerũt de illis de aſſidis dimiſerũt dicere res multas: quib⁹ iuuamẽtum fit in ſignificatiõe: ſecut⁹ eſt etiaȝ ⁊ narrauit illõ ꝑ intẽtionẽ ſermonis ſui: ſignificatio. et dixit: Sicut opȝ in ſanitione cuiuſqȝ egritudinũ. Qð ē: q2 oẽ quo iuuamẽtuȝ fit in ſignificatiõe ſanatõis egritudinũ eſt ex arte medicine. Et poſſibile quidẽ ē vt aliq̃s exiſtimet: ꝙ hippo. dimiſit dicere ſignificatiões que neceſſarie ſunt i cognitiõe egritudinũ: ⁊ preſcientia de eis. verũ res non eſt ita: nam ſignificationes iſte cõprehenſe ſunt neceſſario in ſignificationibus quibus fit iuuamẽtum in medicatione. Si enim non fieret iuuamẽtum per cognitiones egritudinũ: ⁊ preſciẽtiã de ſucceſſione earũ i inuentione medicationis. melior eſſet ſupflua: nec eẽt neceſſaria oio. Nũc ergo quȝ ꝑ eam fiat iuuamẽtũ in ipſa: tũc eſt ꝓpter illud iuuatiua in ſanatõe egritudis: ⁊ res in hoc ꝙ ad cognitionem ſignificatõis ſup infirmitates fiat cognitio in ſanatione egritudinũ eſt res in qua loqui nobiſ non eſt nece. Qð eſt: q2 oportȝ in primis: vt cognoſcam⁹ egritudinem: ꝙ aũt q̃ ſit. deĩde itẽdam⁹ poſt illud ad medicãdũ ipaȝ. ꝙ aũt ꝑ ꝓnoſticatões fiat iuuamẽtũ in medicatõe egritudinuȝ iã oñdit hippo. in ꝓlogo libri ſui de ꝓnoſticatõe. Itaqȝ ſi aliq̃s dicat ꝙ ꝑ omnia que ſunt in medicina nõ fit iuuamẽtuȝ: niſi i cognitiõe egritudinũ: aut i preſcia de eis: aut in medicatione eaꝝ: erit intẽtio eius i hoc ſermõe intentio eius in ſmõe primo. Qð eſt: q2 medicatio ex medicina nõ eſt niſi ſibiipſi. Sed ꝓnoſticatio: ⁊ cognitio egritudinũ eſt ante medicatõeȝ. Et ꝑ illud non eſt poſſibile alicui: vt dicat: ꝙ finis medicine eſt cognitio egritudinũ. Et in aut pſcia de eis: ſicut dicim⁹ in ſanatõe egritudinũ. Et intellige a me i hoc loco ꝙ ſanatõ egritudinũ ē deſtructõ egritudinũ: poſtq̃ȝ eſt cãus egritudinis: ⁊ euacuat̃ ⁊ non que adhuc futura eſt. Nos aũt iam ſcripſim⁹ in omnib⁹ illⁱ illud quo cõtẽti ſum⁹: vel qð ſufficit nobis i tractatu quẽ edidim⁹ in fine medicine: ⁊ non opoȝ nobis nunc vt occupemur ab eo: ad qð ĩtẽdim⁹ ꝑ illud qð extra ipſum ē. Qð ē: q2 ĩtellexim⁹ ſentẽtiã hippo. ꝓter qð ĩdiguerim⁹ ſermone exquiſito in fine medicine. Et qm̃ iſte ſermo ad cuius expõeȝ intẽdim⁹ inuenit̃ ſcriptus in plurib⁹ deſcriptionib⁹ in quib⁹ cõſidẽtia eſt ſm modũ aliuȝ: tũc non eſt ſupfluũ dicere illud. Dĩa autẽ inter ipſuȝ ⁊ ſermonẽ que

premiſimꝰ eſt in dictiõe vna: ⁊ eſt: aut ꝙ eſt: quia ſermo eſt ſcptus ſm hũc modũ: ⁊ qum ſuſcipiunt ille res ad ſignificatõem: aut ſicut oportet in ſanatiõe cuiuſqꝫ egritudinũ. Qui autẽ ſcripſit hũc ſermonẽ ſm hanc deſcriptionem intellexit ab hippo. ex ſermone ſuo: ſignificatio: cognitionẽ egritudinũ ⁊ preſciẽtiã de eis: ⁊ intellexit ex ſermone ſuo: ſicut oportet in ſanatõe cuiuſqꝫ egritudinuꝫ: quia viſum eſt ei ꝙ medicatio egritudinũ nõ eſt ingrediens in hoc nomie. ſ. ſignificatio ſuper ſanatiõem egritudinũ. ⁊ ſi illud eſt ita: tũc dimiſſio hippo. dicẽdi ꝑtẽ artis qua fit medicatio egritudinũ in ſermone quẽ dixit ante hunc vbi dixit: in eo dimiſerũt plura eorũ: q̃uis ille egritudines diuerſe fiant in egris diuerſis: ⁊ quorũdã eoruꝫ ſollicitudo magnificet in ſignificatõe eſt non ſm rectitudinẽ. Et manifeſtũ quidẽ eſt ꝙ qui dixit hunc ſermonem dicet ꝙ hippo. non iterauit etiã ſermonẽ ſuũ ⁊ ſcripſit hunc ſermonẽ aliuꝫ: niſi vt adderet ad ſermonẽ ſuuꝫ primũ rememoratõem huiꝰ partis artis medicine. ſ. medicationis egritudinũ. ⁊ quãdo nõ eſt diuerſitas in aliquo quo fiat iuuamentũ in medicatõe egritudinũ: tũc prolõgatio ſermonis in eo eſt ſuperflua. oportet ergo properemus ad ſermones i qbꝰ docet hippo. res qbꝰ fit iuuamẽtum in medicatiõe egritudinũ. 4

IN quo tamẽ nõ ſolũ eos nõ laudo: uerum etiam quia medicine ꝑpauca numero atqꝫ uulgaria: ꝑterq̃ꝫ in acutis paſſionibus exercuerũt: ut catarticũ ⁊ ſex tpibꝰ ſuis.

ET non propter hoc tñ nõ laudo eos: ſed quoniã ipi etiã non utuntur ſanatõis ſpeciebꝰ: niſi quarũ numerus eſt paucus. Quod ẽ: quia plurimũ quod inuenerũt de ſanatione preter ſanationem egritudinũ acutarũ: non eſt niſi dare in potu medicinas ſolutiuas: ⁊ aquã caſei: ⁊ lac in horis ſuis.

DIxit ꝙ ipſi vſi ſunt ſpeciebꝰ ſanatõis que ſanitatem acquirere faciũt rebus paucis: quaruꝫ numerus eſt paucus: exceptis illis quibus vſi ſunt in egritudinibꝰ acutis. Innuit ergo ad hoc ꝙ ipſi in eis dixerũt ſpecies ſanatõis multas: ⁊ per vitã meã iuro ipi fecerũt illud. verũtñ illud quo vſi ſunt in egritudinibus chronicis vere etiã nõ ↄpleť apud eos: niſi ꝑ potũ medicinarũ ſolutiuaꝝ: ⁊ aq̃ caſei: q̃ bibiť in horis ſuis. 5

SEd poſteriores eoꝝ corrigentes dicta medicinali uie qõdã ſeq̃cius uł ſagaciꝰ ⁊ egrotãti familiariꝰ reliq̃rũt.

ILli autẽ q poſt eos uenerũt poſtq̃ꝫ redierunt et rectificauerũt qđ ſcripſerãt illi: ſcpſerunt res ſiłiores uie medicine ex rebꝰ q̃ſ unicuiqꝫ infirmoꝝ approximare oportet.

DIciť in libro qui ſcptus eſt ſecũdo poſt librũ qui ante ipm ſcptus eſt: qui eſt rectificatus magis: quoniã eſt intẽtio libri ſecũdi ⁊ intẽtio libri qui editꝰ ẽ ante ipm eadẽ: ⁊ ſunt plures dictiões eiꝰ ille dictiones eedẽ. verũtamẽ minuiť ex eo aliquid poſt aliqd ex rebus poſitis in illo libro p̃mo: ⁊ adduntť res in eo q̃ nõ ſunt in illo: ⁊ mutanť in eo res ab eo quod eſt in illo. Et illiꝰ exemplũ eſt: ſi volueris vt certificeť tibi liber aculis ſecũdus: qui nominatꝰ eſt autolokis: rectificatꝰ poſt libꝝ quẽ ſcripſit ante eum. Scõm ergo hunc modũ ⁊ inuenimus illos de aſſidis: quoniã medici illiꝰ regionis poſuerunt ſentẽtias alias poſt illas ſentẽtias precedẽtes: quarum quedã ſunt ille ſentẽtie p̃me eedem: ⁊ minuerũt ex eis res: ⁊ addiderũt in eis res: ⁊ mutauerũt in eis res. Dicit ergo hippo. in libro ſecũdo: ꝙ ↄpoſitio eiꝰ eſt ſimilior vie medicine q̃ꝫ libri p̃mi. 6

SEd antiqui prorſus de dieta leuia uiribuſqꝫ carentia inutiliter ediderũt: eo ꝙ multa diminute preſcripſeruũt: prorſuſ ď dieta nihil utile tradiderunt.

ET cum hoc iterum antiqui non ſcripſerunt de regimine aliqd cui ſit quãtitas.

NOmen regimiſ cadit ſuper medicatiõem que fit per medicatões in quarũ vſu cucurrit cõſuetudo: ſicut ꝑforatio ⁊ cauteriũ: ⁊ reliqua q̃ operanť per manũ nominãtur operatio manus: ⁊ nominať pars ſecũda per dietã: ⁊ nominať pars tertia cũ iſtis duabus ex partibꝰ medicine medicatio. ⁊ manifeſtũ quidem eſt ꝙ complemẽtum huius partis fit per vſum medicinarum. Hippocrates ergo redarguit medicos qui fuerunt ante ipſum: quia nõ ſcripſerũt in regimine aliquid cui ſit quãtitas: ⁊ non dixit hunc ſermonẽ niſi quoniaꝫ ipſi non ſcripſerũt in regimine ſententiã penitꝰ. quod ẽ: quia ipſi ſcripſerũt in eo aliqua: ſed non ſcripſerũt in eo aliquid cui ſit quãtitas de qua cureť. Et hipp. q̃dẽ oñdꝫ in ſequẽtibꝰ de ſanatõe cui ẽ q̃ꝫtitas: q̃ medicatio ẽ. 7

INde leuia uiribuſqꝫ carẽtia inutiłr ediderũt: nõ tñ in hoc errauerũt: qm̃ ipam uel ipoꝝ ꝑtiũ uel ꝑtẽ uariorũ morboꝝ eorũqꝫ multiplicitateꝫ ignorarẽt.

MAltitudinem autem diuerſitatis cuiuſqꝫ egritudinuꝫ ⁊ multitudinem diuiſionuꝫ eius non ignorauit aliquis eorum.

NOn ipſi non ignorauerũt tm̃ multitudinẽ ſpeꝝ egritudinũ: ſed ipſi ſcpſerunt in eis etiã plus q̃ꝫ oportuit: ſicut oñdã in ſequẽtibꝰ. 8

SEd potius numerum palam tradere conantes nõ inuenerũt: aut quoniam fortaſſe difficile comprehendi: ſiquidem ex altiſſimis inueſtigandũ ſit: aut quia non alius morbus ab alio utcunqꝫ differre uidetur: nec idem eſſe ſentiuntur: niſi eodem nomine uocitentur.

Q Uam autē ipſi in numero ſpēꝝ cu
iuſqꝫ egritudinũ ſermonē ponere
voluerit: nō inuenerũt in eo qͦ ſcripſe
rũt inde. Quod eſt: qm̃ fortaſſe nō ſit
facile cōphēdere numeꝝ eaꝝ ſi eſt ſi
gnificatio ſignificās ſup egritudīes: ita
ut unaqꝗqꝫ eaꝝ diuerſa a ſua cōpare ſit
in aliqua reꝝ. putat̃ eni ꝙ illa egritudo
nō eſt ipſa egritudo alia eadē niſi ſit no
mē eiꝰ nomē illiꝰ egritudinis eiuſdē.

IAm dixi paulo ante: ꝙ medici qui ſunt de illis
de aſſidis ſcpſerũt a pncipio eiꝰ ꝙ ſcpſerũt de ac
cidētibꝰ plꝰ q̃ꝫ oportet. qͦ eſt: qꝛ dixerũt ꝙ egri
tudines q̃ fiũt a cholera ſunt ſeptē: ⁊ poſtq̃ꝫ paululũ ꝓ
ceſſerũt ſcpſerũt iteꝝ: ꝙ egritudines veſice ſunt xij. deide
ſcpſerũt poſt illud etiā: ⁊ egritudines renũ ſunt q̃ttuor. ⁊
ſcpſerũt poſt illud iteꝝ: ⁊ egritudines diſtillatiōis vrine
facte ex veſica ſunt q̃tuor. deinde ſcpſerũt poſt illͦ etiā:
⁊ ſpēs ſpaſmi ſunt q̃ttuor. deinde ſecuti ſunt ⁊ ſcpſerũt
poſt illud etiā: ſpēs ictericie ſunt q̃ttuor. ⁊ ſcpſerũt poſt
illud etiā: ⁊ cauſe vel ſpēs ptiſis ſunt tres. qͦ eſt: qm̃ ipſi
ꝯſiderauerũt in diuerſitate accñtiũ q̃ mutāt̃ a cauſis mul
tis: ⁊ dimiſerũt intēdere expōem egritudinũ: ⁊ nō ꝯſide
rauerũt in eis: ſicut ē illud qͦ fecit hippo. ī inuētōe eaꝝ
Ipe. n. vſus eſt illo canone: quo ſolo poſſibile ē inuēire
numeꝝ egritudinũ. Ego aũt iā oñdi illũ canonē in pnͦ li
bri mei q̃ eſt in via de ingenio ſanitatꝭ. Et narraui iterũ
rem ex eo paruā in libro meo de elemētꝭ: ſm ſniāꝫ hipp.
⁊ inuenit̃ ibi tractatꝰ quē cōpoſui ſmone breui abbreui
ato: qui eſt in ſpēbus egritudinũ: nũc aũt illud ad qͦ oꝫ
nos intēdere eſt ꝯſecutio ſmonis hippo. qm̃ intētio ex
poſitōis nō eſt niſi in hoc. qͦ eſt: qm̃ qñ conat̃ expoſitor
cōſtituere demr̃atōem ſup illud qͦ dicit in expōe ſua q̃
exponit librũ: prolōgat̃ apud hoīes eē ptiũ ſanatiōis ſa
nātis egritudines q̃ fit iuuamētũ in medicatōe egritudi
nũ interficiētiũ. Hec eſt ergo ſumma ſmonis hippo. cuiꝰ
pmiſimꝰ rememoratōem: res aũt pticulares q̃ ex eo intel
ligũt̃ nos narrabimꝰ eas. 9

SI ergo qñ epidimie uł epidimiat̃
morbi q̃litas aut q̃ꝫitas: aut uni
uerſałr mortalis ē: ſꝫ ipſi morbi uarij et
inequales ſunt: ⁊ afficiũt plerũqꝫ pluri
mos ut diximꝰ ⁊ interimũt.

ET quādo nō eſt diſpoſitio egritu
dinis alguefed diſpoſitio egritu
dinis mortalis cōmunis: ſꝫ ſũt egritu
dines diuerſe ⁊ ꝓpique: accidit pluribꝰ
hōibꝰ ex rebuſ quas pmiſimꝰ ⁊ narraui
mus ut moriant̃.

SIgnificauit hippo. p ſermonē ſuũ iſtũ: ꝙ ex egri
tudibꝰ eſt egritudo q̃ cōicat multis hoībꝰ in ho
ra vna. ⁊ qñ egritudies ſũt pnecabiles: noīatur
egritudo illa mortalis. ⁊ qñ ſunt faciles: noīat̃ noīe alio
qͦ ipſaꝫ ſignificat. Noīatur itaqꝫ egritudo alguefed: ita
vt ſit egritudo alguefed hͤ egritudo q̃ multiplicat̃ in ho
ra vna in regiōe vna: ⁊ ſit mortalis ipſa egritudo algue
fed pnecabilis. Et hoc etiā eſt genꝰ aliud ex generibꝰ egri
tudinũ cōicans multis: ⁊ noīat̃ egritudo diuerſa: ⁊ ꝓpe
coraꝫ oībus iſtꝭ egritudinibꝰ ſũt ille q̃ accñt ex regiōe: ⁊ le
dunt̃ p eas hoīes ſm modos diuerſos multos: ⁊ nō eſt
eaꝝ gnātio cōis. Nō aũt rectũ eſt vt ſit: hippo. ſignificās
p ſmonē ſuũ: ſed ſũt egritudies diuerſe ⁊ ꝓpinq. qͦ eſt:
qm̃ neceſſariũ ē vt dicat̃ ꝯtrariũ hꝰ ſmonis in eis. ſ. nō ꝓpinq
ſed ſiłes. ſed iudiciũ in egritudibꝰ regionalibꝰ: ⁊ egritudi
nibꝰ alguefedet pniciofis: nō eſt niſi p aſſimilationē eaꝝ.
Nō ergo neceſſariũ ē in illo eſt vna duaꝝ reꝝ: aut vt dicat̃
ꝙ certior deſcriptionũ eſt deſcriptio in qua eſt: ſed ſunt
egritudines diuerſe non ꝓpinque: Aut vt a ſmone eiꝰ ꝓ
pinque: non oporteat itelligi ꝙ quedā ſunt ꝓpinque q̃
buſdā: ſed egritudies que ſũt ante eas. ſ. egritudines de q̃
ruꝫ euentu cucurrit cōſuetudo: nam egritudines algue
fed: ⁊ egritudines pnecabiles paꝝ accidũt. de euentu aũt
eaꝝ q̃s hippo. diuerſas noīauit cucurrit ꝯſuetudo: ⁊ ſũt
ille in q̃bꝰ ē ſermo eiꝰ ī hoc libro. In egritudinibꝰ aũt q̃
nominant̃ alguefed loquit̃ in libro ſuo q̃ nomīat̃ epidi
mie. ⁊ loquit̃ de egritudinibꝰ regionalibꝰ in libro ſuo de
aere ⁊ aqua locis ⁊ nō ſingularit̃. In egritudine nomīa
ta mortalis facit libꝝ ꝓprium: qm̃ narrauit in libris ſuis 10
q̃ eſt vna egritudinũ alguefed.

SEd et uulgꝰ peritũ ab īpito hmōi
cognoſcētiũ diſcernere nequeũt.

UUlgi aũt non cognoſcũt meliorē
a uiliore ⁊ peiore ꝓculdubio in co
gnitiōe haꝝ egritudinũ.

DIcit ꝙ vulgi non cognoſcũt ꝓculdubio melio
rem medicoꝝ in cognitōe harum egritudinũ ab
alijs. Et manifeſtũ eſt ꝙ ſermo eiꝰ eſt in egritudi 11
nibꝰ acutis quas dixit paulo ante.

ALia laudātes: ⁊ alia uitupanteſ.

ET laudant ⁊ uitupant ꝓprie ſpēs
alias ex ſpeciebꝰ ſanatōis.

DIxit ꝙ vulgi ñ cognoſcũt ſpēs medicatiōis: q̃bꝰ
oꝫ vti: ⁊ q̃s laudare oꝫ. veꝝ laus eoꝝ ⁊ vitupatio
nō ē ꝓpe niſi ex ſpēbꝰ alijs: ⁊ pp hͦ dicimꝰ ꝙ laus
⁊ ipſoꝝ vitupatio nō currũt ſm ꝯſuetudinē. deinde hip
po. p ſucceſſionē huiꝰ ſmonis poſtq̃ꝫ narrauit demon 12
ſtrationē ſup ſmonē ſuũ ſcripſit hũc ſermonē.

QUoꝝ ⁊ in his morbis eorũqꝫ me
dela ignorātia hac pꝫ maxie quā
dicturi ſumꝰ ſignificatōe. Experſ nāqꝫ
totiꝰ medicinał ſcie ab hiſ pitiſſimꝰ huiꝰ
egritudis cā ablata putat̃. Que. n. me
dicina i eo iuuare uidet̃: eiꝰ noīa ſũt ha
bilia. Qui ergo ea dignouerit: ptiſanā
uidelicꝫ ⁊ ſirupũ: aquā quoqꝫ mellis ⁊
huiuſmōi: ⁊ illius a uulgo medicus ha
betur qui inſipiens itidem ut ſapiēs iu
dicare putatur.

ET maior ſignificationuꝫ ſup hoc
quod uulgi ignorāt ualde eſſe ha
rum egritudinũ: et ſecundo medicatio

nem eaꝝ quō opoꝛtet ut ſit: eſt q̇ dico
⁊ ē q̇ de illo apud quē nō ē ſcia medicie
putāt qa eſt ſciēs medicinā ꝑpter has
egritudines. qō ē: qa doctrina nominū
ſpēꝝ ſanatōis: de qb⁹ exiſtimaꝛ q̇ ſunt
rectioꝛes habētib⁹ has egritudines eſt
facilis: qm̄ homo q ſcit hec noia. ſ. aq̄
kiſt hoꝛdei: ⁊ pot⁹ ille: ⁊ ille: ⁊ aq̄ mell̄:
eſtimāt de eo oēs uulgi qa ē medicus:
qum ſcit illud qō narrat: ⁊ melioꝛ et ui
lioꝛ res una eadē.

Q Um ſint medicine quib⁹ vtiꝛ melioꝛ medicoꝝ ⁊
vilioꝛ eoꝝ vne ⁊ eedē ſit ꝑpter illud melioꝛ apō
vulgū nō cognit⁹: qum ipſi nō intelligāt diffe-
rentiā inter illū qui medicaꝛ cū illis medicinis quib⁹ me
dicanꝛ egritudines in hoꝛis ſuis: ⁊ cū q̄ʒtitate q̄ oʒ: ⁊ īter
illū qui facit illud imēſurate. verūtn̄ hippo. poſtq̄ʒ abſci
dit in hoc loco ꝑpōnem ſecūdā pꝛologi ſui libꝛi: incipit
de rebus quas intēdit ex ſermone qui ſequitur ſermonē
ſuuʒ iſtum.

13

S Cripturū itaqʒ me eē ea q̄ hacte
n⁹ ignoꝛata fuerūt neceſſariū du
co: quoꝝ itaqʒ doctrina excellētiſſima
ē in his q̄cūqʒ iuuamē ul̄ leſionē ſūt pa
ritura. Id aūt qō ignoꝛaꝛ a medicis ē
cur medicoꝝ ꝑs totius uite ſue nō deſi
ſtit dieb⁹ pꝛopinare in acutis paſſiōibuſ
ptiſanā hoꝛdeaceā nō colatā util̄r opa
ri confiſi. Alij uero ut nec unū hoꝛdei
granū trāſglutiāt egri ſūmope ſtudēt.
Qō ſi fieret ⁊ nō colata eēt: maximum
credūt eē nocumētū egroto. Alij autē
nec colatā nec nō colatā dāt: quoꝝ rur
ſus ꝑs nūq̄ʒ niſi vij. die trāſacto. Alij
uero moꝛbo deficiēte in die cretica.

U Ideꝛ autē mihi qa oʒ ut ſcribam
oia de qb⁹ medici ſciam nō habēt
qum eoꝝ cognitio nobilis ſit q̄ʒtitatis
⁊ magne ſcie: ⁊ oia q̄ faciūt iuuamētuʒ
magnū: aut nocumentū magnū. Res
aūt de qb⁹ medici ſciam nō hn̄t ſūt iſte:
Que cā ē ꝑꝑ quā ſit q̇ qdaʒ medici mo
ranꝛ tempe uite ſue toto dātes in potu
infirmis in acutis egritudinibus ptiſa
nā hoꝛdei nō colatā. Et qn̄ faciūt illō
exiſtimāt q̇ medicatio eoꝝ ipis ē ſʒ re
ctitudinē. Et ex eis ē q ꝯuertit ſtudiuʒ
ſuū totū ad hoc ut nō deglutiat ifirm⁹

granū hoꝛdei unū: qm̄ putat q̇ in illo ē
nocumētū magnū: ſʒ dat ipaʒ in potu
infirmo poſtq̄ʒ colat eā. Et ex eis ſunt
q infirmo in potu nō tribuūt: neqʒ pti
ſanā hoꝛdei: neqʒ aquā eius. Et ex eis
ſūt: qui nō faciūt uſqʒquo trāſeāt ſup
infirmū ſeptē dies. Et ex eis ſunt: qui
nō faciūt illud uſqʒquo ꝯſūmaꝛ egritu
do ⁊ ueniat criſis.

P Utaꝛ de hac qōne quā dixit hippo. qꝛ eſt q̄ſtio
dialectica. poſſibile. n. eſt medicari egritudies ſʒ
rectitudinē pꝛeꝛ q̇ inq̇raꝛ de h⁹mōi qōnib⁹. qō
eſt: qꝛ hippo. dicit q̇ rectitudo in medicatiōe egritudinū
eſt medic̄ ex cognitōe reꝝ q̄s oʒ facē: nō ex inq̇ſitiōe cau
ſe i diuerſitate cadēte inꝛ illos q̄ ſcripſerūt ſpēs ſanatōis
diuerſas i egritudib⁹ eiſdē. Hec aūt q̄ſtio vere nō eſt iu-
uatiua valde tn̄: imo oʒ vt p̄mittaꝛ qō de ea ſup oēs res
ſicut oñdaʒ qn̄ ꝑcedā in ſmōe meo. qō eſt: qm̄ digni⁹ eſt
vt oñdaʒ in p̄mis i eis: qꝛ neceſſaria ē inq̇ſitio de ea: ⁊ q̄-
liter ē rn̄ſio in ea. q̇ aūt inq̇ſitio de eo ſit neċria intelli
ge ex eo qō dico. ⁊ ē: qꝛ diuerſitati q̄ cadit īter phos nō
inueniꝛ inſtrumentū manifeſtū quo experiaꝛ. qō eſt: qꝛ
tu nō inuenis inſtrumentū manifeſtū quo experiaꝛ ſer-
mo q̇ diċ: q̇ mūd⁹ nō ē generat⁹. neqʒ ſmo q̇ dicit: q̇a eſt
generat⁹. neqʒ ſmo q̇ dicit: qꝛ eſt coꝛꝛuptibilis. ⁊ q̇ dicit:
qꝛ nō coꝛꝛumpiꝛ. neqʒ ſmo ei⁹ qui dicit: qꝛ nihil ē extra
ipm vltimū vacuū. ⁊ ſmo q̇ dicit: qꝛ ē infinit⁹. neqʒ ſmo
qui diċ: q̇ ē vn⁹ mund⁹. ⁊ ſmo q̇ dicit: qꝛ ſūt plures vno.
neqʒ q̄ʒtus ſit eoꝝ nūer⁹ ſi ſunt plures vno. neqʒ etiā ſi ſē
plures vno nō cōpꝛehendiꝛ eoꝝ numer⁹: neqʒ nūeranꝛ.
neqʒ eſt poſſibile vt vtaꝛ inq̇ſitōe de illo ſignificatōe ma
nifeſta. Et ſil̄r eſt diſpō multaꝝ aliaꝝ reꝝ ex reb⁹ de q̇bus
inueniꝛ qō in philoſophia. Ex eis. n. ſūt res in q̇b⁹ nō eſt
nobis poſſibile oīno indicare iudiciū abſcindēs. et ex eis
ſunt res lōga indigētes inq̇ſitiōe. Reꝝ aūt quib⁹ iuuanꝛ
infirmi aut nocēt eis nō eſt diſpō hec diſpō. quod eſt: qꝛ
in iuentiōe eaꝝ non ē neċriuʒ tp̄s longū: ⁊ vir p̄ſci⁹. De
oib⁹ aūt reb⁹ q̄s exiſtimāt q̇daʒ hoīes ſe iueniſſe: putaꝛ q̇
iudiciū in eis eſt facile: qm̄ ſi iuuerit qū vtunꝛ in ifirmis
tūc oʒ vt laudenꝛ ⁊ ſuſcipianꝛ. ⁊ ſi nocēt quʒ eaꝝ ē vſus:
tūc oʒ vt fugianꝛ ab eis ⁊ eijcianꝛ. ⁊ ſi non nocēt aut iu
uant nocumēto aut iuuamēto qō q̄ʒtitatē hēat: tūc opʒ
vt puteꝛ de eis qꝛ ſūt ex reb⁹ que nō faciūt aliq̄ʒ haꝝ dua
rū actionū. veruntn̄ opʒ iteꝝ medicis vt elongenꝛ ab oī
qō nocet nocumēto manifeſto. Res aūt que nocēt aut
iuuant iuuamēto aut nocumēto ꝑuo non ē miꝝ ſi reti-
neant oēs eas qui putāt de eis i pꝛincipio opīoeʒ aliquā
In eſſe aūt reꝝ inꝛ q̄s ē dꝛia magna valde: ita vt laudēt
eas quidā hoīes: ⁊ quidā eoꝝ vitupent eas: cadit admi-
ratio ex eis q̇ laudēt res q̄ꝝ virt⁹ in nocumēto ē virt⁹ ma
gna valde. Et ex eis q̇ vitupant res quib⁹ in veritate ſit iu
uamentū manifeſtū hec ē qō de q̄ inq̇rit nūc hippo. i fi-
ne exēploꝝ particulariū: ⁊ iam dixit eā iteꝝ Ariſtrates:
⁊ rn̄ſioneʒ i ea in tractu libꝛi ſui p̄mo de febꝛib⁹: ⁊ iceſſit
in abbꝛeuiatōe ſmonis i eo ⁊ explanatōe via hippo. qō
eſt: qꝛ poſtq̄ʒ narrauit i libꝛo ſuo quē diximus ante illos
qui ex medicis vtunꝛ in febꝛientib⁹ ꝯꝛio regimīs quo oʒ
vti: ⁊ dixit illos q̇ cadere faciūt virtutes infirmoꝝ ꝑ ꝑhi-
bitionē vehementē longam a cibis: ⁊ dixit Catonē me-
dicū qui cibabat infirmos carne: ⁊ potabat eos vino: ſe
cutus eſt illud hoc ſmone: ⁊ eſt ſmo eius cum dictione

ſua fecerūt cadē m̄ltos īfirmos ī paſſiōes valde magnas
⁊ ſi oīuꝫ febꝛientiū euaſio ab infirmitatibꝰ ſuis: eēt p hꝰ ī
regimē in ſanatōe euaſio mala: remanerēt illi q̄ exercēt
medicinā ſm̄ hūc modū nō ſanātes aliquē infirmoꝝ. ve-
rū qd̄ mcg̃l ſimiliꝰ eſt vt ſit: eſt ꝙ in medicatōe oīuꝫ febꝛi
entiuꝫ nō ꝯuenit vnū ⁊ idē regimē. Opoꝛtet ḡ vt laudet̄
Arſiſtrates ⁊ oēs qui inq̄ſierūt de hac q̄ſtione p̄ter ip̄m
⁊ ſcripſerūt rn̄ſionē in ea. ⁊ digniꝰ eſt etiā vt laudet̄ q̄ fu-
it p̄mꝰ qui q̄ſiuit de ea. Et ſcias q2 non ē inq̄ſitio de ea ⁊
rn̄ſio ī illo ī egritudibꝰ acutis dignioꝛ q̄3 ī reliq̄s egritudi
nibꝰ remanētibꝰ. qd̄ eſt: q2 inq̄ſitio de ea eſt cōis cōicans
oībꝰ egritudinibꝰ: q̄m diuerſitas ī medicatōe nō cadit ī-
ter medicos ī egritudinibꝰ acutꝭ tm̄: ſ3 in oībꝰ egritudibꝰ
aliīs: ⁊ pp hoc figit̄ in vnoquoq3 eoꝝ ſpacio lōgo tēpis
ſm̄ regimē qd̄ viſuꝫ ē ei q̄n vidit ꝙ quidā hoīes iuuati ſt̄
eo. De reliq̄s aūt remanētibꝰ p̄ter eos quoꝝ nullus iuuat̄
eſt p regimē eoꝝ: l3 ipſi exiſtimēt ſup infirmos ꝙ ipſi er-
rauerūt ſup ſeipſos ſecreto. ⁊ foꝛſitan etiā ſicut dixit hip
po. in libꝛo ſuo de algebꝛa ī illis q̄ errant ī ſtrictura oſſiū
q̄n frangunt̄: ⁊ accidit cū fractura eoꝝ vulnꝰ: ⁊ ledūt in-
firmos p illaꝫ cām. qd̄ eſt: q2 hippo. dicit ꝙ ipſi nō exiſti-
māt ꝙ cā in illo nocumēto ſit ligatura: ſed malicia foꝛ-
tune. Silr̄ accit etiā ſimile huic ī egritudinibꝰ quaꝝ ſana
tio ſit p regimē. Eſſe aūt eius qd̄ ipſe dixit ī hoc ſm̄one
quē p̄miſimꝰ ad exponendū eſt manifeſtū q̄n legit hō
bis eū ant ter ſecū: ⁊ ponit mentē ſuā in eo. qd̄ eſt: q2 tu
inuenis hippo. feciſſe ī exēplo ſuo p̄ticulari ſm̄onē cōe3:
⁊ eſt ſm̄o d̄ quo ꝯſuetudo cucurrit ph̄is ⁊ pluribꝰ opifi-
bꝰ artis dialectice: vt noīent ip̄m etiā ſm̄onē vniuerſalē
Araſiſtrates eni dixit regimē qd̄ eſt ſm̄ finē ꝯ̄trietatis ei
qd̄ opoꝛtet. Hippo. autē dimiſit dicē regimē hoꝛꝛibile: ⁊
dixit regimē mediū. Qd̄ eſt: q2 fames q̄ eſt ī vltimo: ⁊ re-
pletio tranſiēs equalitatē quā fecit Lato: ſūt in veritate
hoꝛꝛibiles. S3 p̄opīquiꝰ his duobꝰ ad equalitatē ē regi-
mē qd̄ narrauit hippo. q2 q̄ regit p euꝫ ip̄m ī egritudibꝰ
acutis: ē ex medicis cui ē magnitudo ⁊ nobilitas. qd̄ eſt:
q2 ex medicis eſt q̄ cibat infirmos ptiſana hoꝛdei. ⁊ ex eiſ
eſt q̄ potat eos aq̄ eiꝰ tm̄. ⁊ ex eis eſt q̄ nō potat eos hac:
etiā vſq3quo veniat criſ eis: ⁊ regit infirmū in hoꝛa q̄ eſt
int̄ initiū egritudīs ⁊ inter criſim cū eo qd̄ bibit̄ tm̄: ſicut
aqua ⁊ aq̄ mellis. ⁊ ſi indigēt in q̄buſdā hoꝛis vtunt̄ ſiru
po acetoſo. Cā aūt diuerſitatis inter eos eſt ſm̄ ꝙ dixit
hippo. Hippo. n. narrauit illud ī ſequētibꝰ. Jam aūt di-
xi ꝙ Arſiſtrates dixit illd̄: ⁊ innuit in tractatu p̄mo libꝛi
ſui ī febꝛibꝰ: ⁊ eſt ꝙ q̄daꝫ hoīes indigēt aqua hoꝛdei tm̄.
⁊ q̄dam eoꝝ indigēt cū illo etiā ptiſana ipſa. ⁊ q̄daꝫ eoꝝ
nō indigēt aliquo eoꝝ: ſ3 ſufficit eis vt ꝯſuent ſe cum eo
qd̄ bibit̄ tm̄ vſq3 ad hoꝛā criſis ⁊ iuuant̄ p id. Et hippo. q̄-
dem ſm̄ ꝙ narrat ī ſequētibꝰ ex infirmis eſt q̄ indiget pti
ſana hoꝛdei: ⁊ qui īdiget aqua eiꝰ tm̄: ⁊ q̄ non īdiget ali-
qua earum. 14

Ad hec uero: aut interrogati: aut
nō iterrogati: nec quicq̄3 idoneū
rn̄dere ſolēt.

Et plꝰ illo q nō ē de ꝯſuetudīe me
dicoꝛū ut ingrāt de hm̄oī q̄ōnibꝰ
⁊ pōt eē ut nō inueniat̄ apud eos rn̄ſio
⁊ ſi interrogēt̄ de eis etiā.

Manifeſtū ē oñſione plana bona ex hoc ſermone
ꝙ hippo. fuit p̄mꝰ q̄ q̄ſiuit de hac q̄ōne: ⁊ rn̄dit
de ea. Dixit. n. qd̄ ē: q2 medici nō ꝯſueuerūt īter
rogare de hm̄oī q̄ōnibꝰ: ⁊ ſi interrogāt eos q̄dā homīes
de eis: aut qum querūt̄ nō ē eis poſſibile inuenire reſpō- 15
ſionē in eis.

Que res itaq3 iā demū ita ad hoc
deducta eſt ut etiā uulgo liq̄diſſi
me clarere uideat̄: ⁊ medicine ars oīo
ars eſſe nō uideat̄.

Quāuis ſit approp̄atū huic arti to
ti ut uitupēt eā uulgi uitupatione
magna donec ip̄i nō exiſtimēt omnino
ꝙ ars medicine ſit inuēta.

In hoc ſermone iteꝝ īuenit̄ hippo. narraſſe p ex
empluꝫ p̄ticulare res ex rebꝰ vniuerſalibꝰ. Jn p̄
mis q̄dē nām ex diuerſitate q̄ ē īter illos q̄ exer-
cēt aliquā artiū q̄cūq3 fuerit: dubitat hō necio ita ꝙ fac
eū heſitare: ꝙ nō ē eis ſcīa de ip̄a: et ſm̄o q̄dē: naꝫ cōue
niētia eoꝝ in ea ē ſignificatio magna ſup ſcīam eoꝝ. et
hec q̄dē ē res cū q̄ oñdit̄ adiutoꝛiū demōſtratōis geome
tricis. qd̄ ē: q2 demōſtratōes iſte nō ſufficiūt ſapientibꝰ
tm̄: ſed inuenimꝰ eas iteꝝ apd̄ vulgos p̄babiles vel famo
ſas cū certitudīe. inde ē ꝙ ipſi dicūt in eo q̄ vtit̄ demon-
ſtratōibꝰ geometricis ꝙ declarauit rem manifeſtā in q̄
nō eſt diuerſitas. Et hippo. quidē narrauit ſm̄onē ī hac 16
diuerſitate ī oꝛōne que ſeq̄tur hūc ſm̄onē.

Cum ergo huiꝰ diſſentiōis magni
tudo de acutis paſſiōibꝰ inter cu
ratoꝛes eouſq3 increuerit: ut quod uni
egrotāti tanq̄3 profecturū alicui altrei
uideat̄ nociuū: ſic ars medicine in diui
nationis uanitatē redacta eſt. Qui. n.
diuinatōes exercēt ut auſpices quidaꝫ
quas quidē aues in ſiniſtrā partē uola
re uiderūt: malū. quas uero in dextrā:
bonū p̄ſagiū p̄tēdere iudicāt. Silr̄ au
tē ⁊ auruſpices hic hoc: ille uero huic
cōtrariuꝫ uidet.

Cum ergo quantitas diuerſitatis
inter medicantes in egritudinibꝰ
acutis ꝯſeq̄t̄ hāc ſummā: ita ꝙ illd̄ qd̄
appꝛopinq̄t alicui infirmoꝛū q̄dā coꝛū
q̄n eſtimat ꝙ illd̄ ē iuuamtū ualde: eſti
mat ſup illd̄ aliꝰ q2 ē malū tm̄: ⁊ ſ3 hoc
dr̄ in arte medicine: q2 ē ſilr̄is diuinatōi
nā qui utit̄ diuinatiōe dicit in aue una:
q̄a quādo uolat ſiniſtre: tūc illd̄ ſignuꝫ
malum eſt. ⁊ quādo uolat dextre: tūc
illud ſignū eſt bonū. ⁊ ſimiliter inuenit̄
etiā ſimile huic in arte que cōſideratur
in uictimis: in rebꝰ in quibꝰ aſpiciūt: et
ex diuinis ſunt quidā qui uidēt contra
riū harū ſniaꝝ.

Uult ꝑ diuinatõem artẽ augurãdi: ſʒ ꝑ ꝯſiderati
onẽ i victimis vult artẽ quã plẽs hoĩes noĩant
hoc noĩe. ſ. ſpeculatio in victimis: ⁊ ẽ illa etiam
quã reliqui antiq̃ hoc noĩant noĩe, quod ẽ: q̃a ſciẽtes eã
poſtq̃ʒ aſpiciũt in victimis: procedũt etiã ⁊ iudicãt ex eis
ſucceſſiões. Nomẽ aũt victimaꝝ cadit ſuꝑ ſacrificia: que
offerũt̃ deo glorioſo ⁊ ſublimi ex aĩalib⁹ venerãdo ⁊ ma
gnificãdo eũ: ⁊ ſunt illa in quib⁹ ꝯſiderãtes ꝓcedũt ⁊ iu
dicãt ex eis poſtq̃ʒ aſpiciũt in viſcerib⁹ eoꝝ. Illi aũt q̃ di
uinãt ꝑ volatũ auiũ noĩant̃ auctores augurãdi: ⁊ ſũt illi
quos hippo. in hoc loco noĩauit diuinos: q̃uiſ nomẽ di
uini ⁊ diuinatõis cadat ſuꝑ oẽs artes i quib⁹ fit ꝓceſſio
⁊ indicãt̃ ſucceſſiões. qδ eſt: q̃a diuini noĩant̃ ſpeculãtes
in victimis: ⁊ auctoreſ augurij: ⁊ illi qui ꝯſiderãt in nati
uitatib⁹: ⁊ illi qui iudicãt ſucceſſiões ꝑ ſigna in q̃bus cõ
ſiderãt. ⁊ cũ iſtis etiã ſunt illi qui ꝓphetãt: ⁊ illi qui diui
nant ꝑ res diuinas. Et ex hõib⁹ ſunt q̃ noĩant hoc nomi
ne illos etiã quos noĩauit poeta interp̃tes ſomnioꝝ. ve
rũtamẽ manifeſtuʒ eſt q̄ hippo. noĩat hoc noĩe. ſ. diuini
auctores augurãdi tm̃: ſicut fecit v̾ſificator. qδ ẽ: q̃a verſi
ficator dicit etiã in locis multĩ verſuũ ſuoꝝ: q̄ ars augu
randi ꝓcedit ⁊ ſcit quod eſt futuꝝ: ⁊ dixit in p̃ncipio ſue
poetrie hũc ſermonẽ: Sed venite ⁊ interrogem⁹ quoſdaʒ
diuinos aut alkeum⁹: ⁊ ſignificat ꝑ ſermonẽ ſuũ: alkeu
mus: illũ qui aſpicit in victimiſ aut interp̃tat̃ ſomnia. qδ
eſt: q꞉ ſomnia ſunt a deo bñdicto ⁊ ſublimi. Uerũ mani
feſtũ eſt: q̃a ſignificat ꝑ diuinos illos qui diuinãt ꝑ vola
tum. quod eſt: quia nõ eſt poſſibile vt dimittat̃ ex quãti
tate augurij: ⁊ ipſe iam dixit illud in alio loco ſuoꝝ ver
ſuũ in reb⁹ nobilis quãtitatĩ. quod eſt: quia vtit̃ arte que
ꝯſiderat̃ in auib⁹: ⁊ ipa noĩat̃ prop̃e ars augurãdi. ⁊ põt
eſſe q̄ ego ꝓlongaui in ſermone in ſil̾itudinẽ diuinatio
nis pl⁹ q̃ʒ oportuit. ſed hora ẽ mihi iam vt redeã ad intẽ
tionẽ hippo. in ſermone ſuo ⁊ ẽ iſte: Quia inter illoſ qui
vtunt̃ arte augurãdi pl⁹ diuerſitatĩ nõ cadit q̃ʒ int̃ medi
coſ in plurib⁹ reb⁹ ꝑticularib⁹. Inde ẽ q̄ ego vidi i q̃buſ
dam horis quoſdã ex auctorib⁹ augurãdi diuerſificatos
fuiſſe in eſſe auiũ: quas noĩat hippo. i hoc loco dextras
⁊ ſiniſtras. Et erat vn⁹ augurũ arabs: ⁊ alter grec⁹ de t̾ra
aſie. Dixit ergo arabs: q̄ auis volans dextre: ſignificat ſa
lutẽ mulieꝝ ex infirmitatib⁹ ſuis: ⁊ volãs ſiniſtre: ſignifi
cat euaſionẽ viroꝝ. Augur vero qui erat de illis de aſia
dixit: q̄ auis volãs dextre facit neceſſariũ in queſtiõe de
euaſiõe viroꝝ: q̄ ipſi euadũt ab infirmitatib⁹ ſuis: ſed vo
lans ſiniſtre facit neceſſariũ in queſtõe de illo lrãm ne
gatõis: ⁊ ẽ nõ. Interrogaui ergo vtroſq̃ʒ an videãt q̄ h̾
virt⁹ ſit auis ſiniſtre aut dextre quicũq̃ʒ volat⁹ ſit p̃ter q̄
videãt q̄ inter hoc vt auis volet volatu eleuato valde: ⁊
inter hoc vt volet ꝓpe terrã: aut inter hec duo. Et ſi ẽ int̃
hec duo alia: an inter ꝓp̃quũ alto ⁊ ꝓpinquũ inferiori:
aut medio ſit differẽtia. Et ſil̾r etiã ĩterrogaui eos de aue
volãte ꝓp̃ique aut longĩque in volatu ſuo: an apud eos
ſit int̃ illud dr̃ia. Arabs aũt ex eis dixit: q꞉ nõ ẽ dr̃ia ĩter
aliquod horũ: quicũq̃ʒ volat⁹ ſit: ſiue ſit longĩqu⁹ in alti
tudine: aut lõgitudine: aut latitudine. Grec⁹ v̾o diſtĩxit ⁊
dixit eſſe dr̃iam inter illud: ⁊ dixit q̄ auctores augurãdi
ſcp̃ſerũt qδ dr̃ i aue que volat̃ dextre aut ſiniſtre poſtq̃ʒ
nõ elõgat̃ in volatu ſuo: ſʒ ẽ in illo ſm̃ equalitatẽ. deĩde
dixit: Et v̾t⁹ auis equaliſ in volatu ſuo in lõgitudine ⁊ ꝓ
p̃quitate eſt ſm̃ cõtrariũ v̾tutis ineq̃lis. deinde dixit: q̄
teſtificãtia ei ſuꝑ illud ſunt libri p̃oris auguris: ⁊ ſiſius:
⁊ gerimõ: ⁊ artimidriſ: qui noĩat̃ foca: ⁊ alij eoꝝ ex famo
ſis auctoꝝ augurãdi. Sciui g° ex h̾ q̄ apud augurẽ arabi
cũ nõ ẽ diſcretio: ſʒ de greco ſciui q̄ apud eũ ẽ diſcretio:
⁊ q꞉ ẽ prudẽs in arte ſua. qδ eſt: q꞉ diuerſitas in arte cu
ius ſcia expit̃ expimẽto ſit ꝑ diſcretõem ſciaꝝ eius: ⁊ di
miſſionẽ diſcretõis ei⁹. Et q̃m ego iã ꝓceſſi ⁊ ſciui illδ ex
hippo. iudicaui illi auguri greco q̄ iudiciũ ei⁹ in volatu
auiũ ẽ magĩ ſil̾e vie artĩ. poſtq̃ʒ g° addidit nobis etiã cũ h̾
teſtimonia famoſoꝝ ex auctorib⁹ augurãdi credim⁹ pl⁹
ſmoni ei⁹. Poſtq̃ʒ vero erexit etiã ille arabs teſtimonia
multa ſuꝑ certitudinẽ ei⁹ qδ p̃miſit ⁊ iudicauit infirmis
enũciaui ei cãm in certitudine iudicij ſui eẽ ſm̃ pl̾imuʒ.
⁊ eſt: q꞉ ſi auis eq̃lis i volatu ſuo i lõgitudĩe ⁊ ꝓpinq̃tate
ĩdicat ſalutẽ viroꝝ: ⁊ auis cui⁹ volat⁹ ẽ ineq̃lis in lõgitu
dine ⁊ ꝓp̃quitate ĩdicat ſalutẽ mulieꝝ: ⁊ aues q̃rũ vola
tus i lõgitudĩe ⁊ ꝓp̃quitate ẽ ineq̃lis ſunt multe valde:
⁊ illa cui⁹ volat⁹ in illo ẽ eq̃lis ẽ vna tm̃: tũc nec̃io certifi
cat̃ iudiciũ ei⁹ in ml̾tis hõib⁹: ⁊ nõ v̾ificat̃ ĩ paucĩ. augur
v̾o grec⁹ addidit nobis iteꝝ diſtĩctões alias: ſm̃ q̃s oʒ vt
auis dextra q̃uis eq̃lis ſit ei⁹ volat⁹ in ꝓp̃quitate ⁊ lõgi
tudine ſignificet i q̃buſdã horis ſalutẽ infirmi: ⁊ ĩ q̃buſ
dã eaꝝ ipſi⁹ ꝑditõem. qδ ẽ: q꞉ ipe dixit: i molli: ⁊ cui⁹ ars
eſt ars mulieꝝ ſic̃ carmiatio lane q̄ ſal⁹ eoꝝ ſit ꝑ ſil̾e illi⁹
quo ſit ſal⁹ mulierĩ: ⁊ oñdit ide etiã q̄ meliores auctores
augurãdi ſcp̃ſerũt illud ĩ libris ſuis. ⁊ addidit nobis iteꝝ
cũ hoc diſtĩctões alias oñdẽtes q̄ illi arabi nõ erat ſcia
de aliquo eoꝝ. Et ego q̃dẽ non dixi hũc ſmonẽ niſi ꝓp̃t̃
ſmonẽ hippo. q̃ ſeq̃t̃ hũc ſmonẽ: q꞉ nõ expoſuit ipm ali
q̃s ſm̃ q̄ oportuit: neq̃ʒ ſmonẽ quẽ dixit etiã añ ipʒ: vbi
dixit: ⁊ pl⁹ illo: q꞉ nõ ẽ de cõſuetudĩe medicoꝝ vt inq̃rãt
de hmõi q̃õnib⁹: ⁊ ẽ poſſibile vt nõ iueniat̃ rñſio in illis
⁊ ſi ĩterrogẽt̃ de eis etiã. qδ ẽ: q꞉ hippo. quʒ oñdit exẽplũ
reꝝ ĩ q̃b⁹ cadit diuerſitas ſm̃ hũc modũ ĩtellexerũt q̃daʒ
hoĩes ſmonẽ ei⁹ illũ nõ recte de ptiſana hordei tm̃. ⁊ in
tellexerũt eũ q̃dã alij meli⁹ q̃ʒ iſti parũ de regimĩe egritu
dinũ acutaꝝ. ⁊ ĩtellexerũt ipm q̃dã de oĩ medicatiõe ab
ſolute. fuit g° ĩtellect⁹ iſtoꝝ melior ĩtellectu oĩm q̃ p̃ceſſe
rũt eos; veꝝ iſti nõdũ ĩtellexerũt ĩ ĩtellectu ꝯpleto. qδ ẽ:
cã quã inq̃rit hippo. ſic̃ dixit ẽ ĩ oĩ diuerſitate q̃ cadit in
oĩb⁹ artib⁹ q̃s expimẽto poſſibile ẽ expiri: ⁊ ſcit̃ ſcia certa
manifeſta: q̄ ẽ h̾ ſicut narraui ex ſmone qui hũc ſequit̃
ſermonẽ. 17

Quoꝝ uidelʒ omiʒ adeo intẽdit̃ ſtu dium ut ĩfirmo ſanitatẽ ſano uero craſyʒ ⁊ honeſtatẽ cũ hũana uolũtate lucrẽt̃.

Quod eſt: q꞉ ſollicitudo eoꝝ in oĩ bus infirmis eſt magna in acqui ſitõe ſanitatis: ⁊ ſanis in cautela: ⁊ eis q ſtudẽt acq̃rere famã uel formã bonã i bõitate acq̃ſitõiſ ſue ⁊ i oĩ qδ uult hõ.

Sermo iſte hippo. detegit errorẽ ei⁹ q̃ eſtimabat
q̄ queſtio hippo. quã dixit in ſermone q̃ eſt añ
ipm nõ ẽ niſi in ptiſana hordei tm̃: ⁊ qui exiſtĩat
q̄ ipa eſt in regimĩe egritudinũ acutarũ: aut in oĩ regimi
ne abſolute: ⁊ ſil̾r etiã ipe detegit errorẽ ei⁹ q̃ exiſtimat
q̄ ei⁹ queſtio in omni eſt ſanatõe. Illoꝝ quidẽ qui exi
ſtimãt q̄ ſermo eius eſt in ptiſana hordei tm̃: aut in regi
mine acutaꝝ egritudinũ: aut in regimine oĩm egritudi
nũ ẽ in eo qδ p̃miſſum ẽ. Dicit ergo in hoc ſermone: ⁊ ẽ
ſermo eius: Quod eſt: quia ſollicitudo eoruʒ in omnib⁹
infirmis eſt magna in acquiſitõe ſanitatis. quod ẽ: quia
omniuʒ infirmoꝝ ſanatio ab infirmitatib⁹ ſuis non eſt
per regimẽ tm̃: quoniã ex eis ſunt multi qui indigent ſa
natõe ꝑ manũ: aut medicatõe ꝑ medicinas. ⁊ pl⁹ illo ẽt
nõ ẽ poſſibile vt ſit ſanatio ꝑ vſũ ptiſane hordei tm̃: neq̃ʒ

eſt poſſibile etiā vt ſit ſermo eius iſte:in regimīe acutaꝝ
egritudinū tm̄:neqꝫ in regimīe oīm egritudinū abſolute
neqꝫ in diuerſitate que cadit in iſtis tm̄ : ſed in omni di-
uerſitate abſolute que cadit in omni arte que expimēto
expit̃.qđ ē:q̇a inuenit canonē vniuerſalē coēm in oībꝰ
artibꝰ: ⁊ in ipo ē expiētia reꝝ pticulariū. Et ex rebꝰ q̇dem
pticularibꝰ ē ī qua cadit diuerſitas ꝓpter ptiſanā ordei.
⁊ ſilr etiā ē diuerſitas que cadit ꝓpter regimē qđ nō fit ī
egritudībꝰ acutis tm̄:ſꝫ qđ ē etiā in egritudinibꝰ reliq̇s: ⁊
plꝰ etiā illo diuerſitas que cadit in omni ſanatiōe: ⁊ plꝰ
hoc ⁊ cōmunior ē diuerſitas que cadit in omni arte que
fit in corpe:q̄ꝫuis ſit etiā ꝓpter corpa ſanorū. qđ ē:quia
etiā iſti indigēt arte q̄.rectificet eos: ⁊ regat egritudines
eoꝝ:nō vt acq̇rat eis ſanitatē tm̄:ſꝫ vt cōſuet ſup eos ſa-
nitatē eorū: ⁊ ē illa in qua dixit hippo. ⁊ ſanis ī cautela.
qđ ē:qꝛ in ɔſeruatōe alicuiꝰ ē neceſſaria cautela. Et dixit
etiā hippo. ꝑ hāc inq̇ſitōem fit iuuamētū in acquiſitiōe
forme bone.qđ ē:qꝛ ſicut in ſanatōe egritudinū neceſſa-
ria ē inq̇ſitio hec de qua inq̇rit nūc hippo. Silr etiā eſt
cautela ſanoꝝ in cōſeruatōe ſanitatis eoꝝ: ⁊ ſtudiū eiꝰ q̇
ſollicitꝰ ē acq̇rere formā bonā indiget illo. Oēs ergo iſte
res ingrediūt̃ in artē q̄ ſollicita ē de eē corpoꝝ. Qđ autē
dixit hippo.poſt hūc ſermonē:cōprehēdit oēs artes. qđ
eſt:q̇a dixit: ⁊ omni qđ vult hō, nā augur etiā ⁊ aruſpex:
⁊ cātor: ⁊ rhetor: ⁊ vniuerſaliter oīs artifex ſcit ꝙ cauſa
diuerſitatis in arte ē res vna . ⁊ eſt vt ſumat vnuſquiſqꝫ
eoꝝ rē pticularē: ⁊ ponat eā vniuerſalē. Inde ē qꝛ ego n̄
ſciui diuerſitatē q̄ cecidit inter opifices augurādi: ⁊ non
iudicaui errorē eorū:niſi ꝑꝑ ſciaꝫ meā de hoc. Et ꝑꝑ hoc
dixi cām auguris arabici ⁊ greci ante.qđ ē: qꝛ rectifica-
tio oīs artis nō ē niſi ꝑ diſcretōeꝫ reꝝ pticulariū a rebꝰ
vniuerſalibꝰ. Qui.n. potēs ē diſcernē res iſtas: ē melior
artifex. Et ſicut rectificatio artis fit ꝑ diſcretōem haꝝ reꝝ
ſilr etiā ē iudiciū in ea.qđ ē:qꝛ opifex artiū errat qn̄ pōit
qđ accīt vni hōi vt trāſeat ſup oēs hoīes aut ſup plures
q̄ꝫ oporteat. Nā qđ nunq̄ꝫ accīt alicui hoīm nō īuenit̃
aliq̇s artificiū qui ꝑ mentē ſuā trāſire faciat: qꝛ ſit īuētū.
qđ ē:qꝛ diuerſitas vere nō ē niſi vt ſufficiat hōi ꝙ illa res
eſt ſicut exiſtimat:nō vt defraudet̃ ⁊ decipiat ⁊ pteruiat
querēdo victoriā:ſicut fecerūt multi quorūdā hominuꝫ
in aliquo poſt aliquid:ita ꝙ formauerūt ipm in ſeipſo e
diuerſo:q̄ꝫ ſit illud ſm ꝙ ē: ⁊ ſicut illi q̄ dicūt:qꝛ non de
claraẗ in aliqua duarū diſpōnū: an nos ſumꝰ vigilātes
an dormiētes: ⁊ intellectꝰ noſtri ſint fixi: an iam ꝑmixti
ſumꝰ. Qđ ſi cōceſſerit homo eis ꝙ illud ē veꝝ: dicunt ꝙ
nō eſt manifeſtū: que duarū ſniaꝝ ſit verior in ſermone
ſuo:vigilātes an dormiētes: ⁊ intellectꝰ nr̄i ſani:an per-
mixti.qđ eſt : q̇a tu nō inuenis aliquē hoīm q̄ dicat hūc
ſermonē apud quē nō ſit ſufficiētia:ꝙ illud eſt ita : neqꝫ
apud quē ſit opīo cadēſ in aīa ſua:immo nō dicit hmōi
ſermonē:niſi qn̄ intēdit ad cōtradicēdū ⁊ reſiſtēdū: ⁊ ac
cidit ſimile huic etiā in arte medicine.qđ eſt: quia quidā
preſumūt ad hoc vt faciāt accidē in ea res p̄ter ꝙ verifi-
cēt vel credāt. Et ex eis ſunt quidā qui inueniūt res me-
liores rebꝰ que inuēte ſunt antiquitꝰ: ⁊ nō fecerūt illud
niſi qn̄ intellexerūt accidēs qđ accidit vulgis:qđ narrat
hippo.dixit.n.ꝙ ē:qꝛ ipſi laudāt rē qn̄ ē extranea primi-
tiua : p̄ter ꝙ intelligāt eā ſm ꝙ ipa ē magis iuuatiua q̄ꝫ
res cōis de qua antiq̇tꝰ ſcit̃:qꝛ ē iuuatiua. Et ex hōibus
ſunt q̇dā qui regūt infirmos ita vt ſufficiat eiſ ꝑ illud qđ
facit eis fiducia de electōe vel delectatōe illiꝰ regimis:et
ſciunt ꝙ illud eſt deceptio ex eo ⁊ fraus. verūtn̄ ille qui
affert illud ſup eos eſt dilligēs cēſus ⁊ donū. Cum ergo
narraueriꝫ ex ſermone in diuerſitate:que nō ē niſi ꝑ ſmo
nē tm̄:ſicut diuerſitas que cadit inter hmōi hoīes:rema
net vt diuerſitas certa inuēta nō cadat:niſi qn̄ nō diſcer
nit̃ iudiciū.verū nō abſcīdit̃ ꝑ ipm:niſi aut ſup plꝰ q̄ꝫ op
aut ſup totū quum ſit eē eiꝰ ſil̃e. In hoc ergo etiā oportet
vt laudet̃ inſtꝰ hippo.in rememoratōe diuerſitatis certe
tm̄:que accidit ei qui conat̃ affirmare vere eſſe alicuiꝰ ar
tiū qn̄ exiſtimat illas res: ⁊ erigūt̃ in aīa eiꝰ alit̃ q̄ꝫ opor-
teat: ⁊ nō eſt illud ex eo ꝑ ſermonē tm̄ querēdo reſiſtē ci
ingenio:aut cū fraude ꝓpter quā decipiāt ꝓpter amorē
doni: ⁊ p̄ncipatꝰ: ⁊ aggregatōis cēſuū.qđ ē: qꝛ nō inue-
nis aliquē ex illis qui intēdūt vere expiri ſnīas expimē-
to recipe ſnīaꝫ Catonis: ⁊ cibare illū qui febrē hꝫ acutā
carnibꝰ aſſatis: ⁊ potare ipm vino: ⁊ cibare eos ꝑ ſitiꝫ do
nec ſit ꝙ in potu dat eis de aqua q̄ꝫtitas vncie. Nā cuiꝰ
diſpō eſt in hoc regimine: feditas eiꝰ ⁊ inſania ē in fine.
Et huiꝰ vſus ē ad vnā duaꝝ reꝝ:aut qn̄ q̇dā deceptores
vſi ſunt eo ꝓpter admiratiōem eiꝰ ⁊ ipſiꝰ ſanioſitatē: aut
qn̄ ipſi fuerūt in fine inſanie:ſi eſtimauerūt ꝙ ipſi verei
inuētōe ſua inuenerūt rectū. Qđ aūt ſcꝑſit hippo. Nō re
ctificat̃:vt intēdat ꝑ illud niſi intētiōem eius qui ſollici-
tus eſt vere affirmare aliquā artiū:qn̄ nō attrahit nocu
mētū malū quādo adminiſtrat̃ aliter q̄ꝫ oportet.qđ eſt:
quia in eo cuiꝰ diſpoſitio eſt hec diſpoſitio : diſcretio iu-
dicij expimēti eſt difficicilis:in rebꝰ aūt valde manifeſtiſ
iudiciū expimēti eſt facile . at vero iudiciū in diuerſitate
inter res inter quas eſt differētia parua: ⁊ inter illū quē
oportet nutrire aqua ptiſane ordei ex egris:qui egritudi
nes hñt acutas: ⁊ quē oportꝫ nutrire ptiſana ipſa: ⁊ quē
nō oꝫ nutrire aliquo hoꝝ duoꝝ:ſed regit̃ potu aq̄ tm̄:eſt 18
res ɔueniens ītellectui hippocratꝭ.

Ptiſana uero ordeacea merito me
iudice ſup omne de grano factuꝫ
cibariū in his acutis paſſiōibꝰ excellen
tiſſima habet̃: ciqꝫ qui eā p̄mo ac p̄ci
puū omnibꝰ aliis p̄tulit collaudādo aſ
ſentio. Primū quippe: q̇a utilis uiſco
ſa eſt ⁊ lenis: iūcta quoqꝫ ⁊ mollis nec
nō ⁊ lubrica tēperatāqꝫ hn̄s hūiditatē
ſitimqꝫ extiguit: atqꝫ ſi opus fuerit ab
lui facilius:nequāq̄ꝫ ptiſana ſtiptica: ⁊
nō ad tuſſim nec ad laborem furioſa:
nec inflat̃ in ſtomacho : nec acreſcit: q̄
utraqꝫ nimirū in decoctiōe dū in pote
ſtate haberet expleuit.

Ptiſana igit̃ ordei apud me recte
electa eſt ſup oēs reliquos cibos:
qui fiūt ex granis in iſtis egitudinibus
⁊ laudo illū q premiſit eā: ⁊ elegit ipāꝫ
ſup alia.qđ eſt:qm̄ in ipa eſt uiſcoſitas
cū qua eſt lenitas: ⁊ cōtinuitas: ⁊ mol
licies: ⁊ lubricitas: ⁊ humiditas eq̄lis
⁊ ſedatio ſitis : ⁊ uelocitas ablutiōis ſi
illud neceſſariū eſt etiā ex ea : neqꝫ ē in
ea ſtipticitas:neqꝫ ſtimulatio mala:ne
qꝫ inflāmat̃ ⁊ acreſcit i ſtō:qn̄ iā iſlatū

fuit ⁊ acruit in decoctione in ultimo ꝙ
poſſibile fuit in ea inflari ⁊ acreſcere.
Videt̃ mihi ꝙ illi qui poſuerũt deſcriptiões huiꝰ
libri aquã ptiſane hordei nõ legerũt tm̃ niſi hũc
ſermonẽ: ſicut illi qui poſuerũt iterũ deſcriptiões
eius in cõtradictiõe ſentẽtiarũ ptinẽtiũ illis de aſſidis: nõ
legerũt tm̃ niſi ꝓlogũ huius libri. qd̃ eſt: qꝛ iam oſtẽſum
eſt ex ꝓpoſitiõe ſecũda ſui ꝓlogi ꝙ hippo. nõ intẽdit in
ſermõe ſuo ↄtradicere medicis qui ſũt ex illis de aſſidis.
verũ ipſe non monuit niſi aſſiduationẽ in medicatiõe egri
tudinũ acutarũ. Sermo aũt ẽtius quez dixit poſt illud vſq;
ad hunc locũ eſt ex ipa arte regẽte egritudines acutas: ⁊
nõ eſt iuuamẽtum eius in illo tm̃: imo cadit ſup ſermõe
alio cõiore eo. Et ego quidem iam oſtẽdi in expoſitõe mea
qua expoſui librũ hippo. de reſtauratiõe ⁊ diſlocatiõe: ⁊
librũ eius de iũcturis: ꝙ de ↄſuetudine eius eſt vt ducat
hoiem ⁊ faciat eum ſtare ſup ſermões qui cadũt ſub ſer-
monibꝰ alijs cõiorĩbꝰ eis: ⁊ doceat eum res vniuerſales
in illis rebus in quibus intẽdit ad ſermonẽ: ⁊ ponat eos
loco exẽplorũ. qd̃ eſt: qꝛ qñ efficit hanc opationẽ nõ elon
gat̃ ab eo de quo inueſtigare intendit: neq; eſt qd̃ docet
hoiem ex rebus vniuerſalibꝰ occultũ etiã. ⁊ ſicut ipſe po
nit ſmonẽ ſuũ in ptiſana hordei: ⁊ inquirit de cauſa diuer
ſitatis que cadit in eſſe eius: ⁊ iudicio in ea: ſimiliter etiã
innuit in iudicio quo iudicat in toto illo regimĩe quo re
git egritudines acutas. qd̃ eſt: qꝛ diuerſitas que cadit in-
ter medicos in phlebotomia venarũ: ⁊ in mũdificatõe cũ
medicinis. ⁊ ſimilr̃ etiã in emplaſtris: ⁊ vaporatõe: ⁊ vſu
ſuppoſitorij: ⁊ clyſteris: ⁊ vſu vini: ⁊ hidromell': ⁊ balnea
tiõe in balneo non ẽ parua. Et hippo. quidez iam narrauit
totũ illud in hoc ſuo libro in canone vno: ⁊ dixit illd̃ an-
te. ⁊ eſt ſimile ꝙ auctores expientie qui ſeparãt inter res
particlares ⁊ inter res vniuerſales cuz differẽtijs nõ ſciũt
illũ canonẽ: ⁊ de cõſuetudine eorũ eſt vt nominẽt res qbꝰ
diſtinguũt inter rem cõem: ⁊ rem ꝓpriam ſeparatõez non
differẽtiã. Cõſideremꝰ ergo nũc in ſermõe hippo. In pti
ſana hordei. dixit eĩz: Mihi videt̃ ꝙ ptiſanã hordei rcte
eligerẽt medici antiqtus ſup reliquos cibos qui fiunt ex
granis in egritudinibꝰ acutis: ſignificãs per cibos qui fi-
unt ex granis cibos qui fiũt ex eis. Et nomen quidẽ gra
norũ cadit ſup frumẽtũ: ⁊ hordeũ: ⁊ miliũ: ⁊ reliq grana ẽt
ſicut lens: ⁊ fabe: ⁊ lupinus: ⁊ panicũ: ⁊ mes. i. faſeolus: ⁊
fenugrecũ: ⁊ orobũ: ⁊ triticũ paruũ: ⁊ cicer: ⁊ reliq grana
ſimilia iſtis. Oẽs ergo cibi ſũpti ex iſtis granis ſunt mali
apud vulgus: quoniã faciũt accidere velociter nocumẽ-
tum magnũ: excepto pane ⁊ candaruſo tm̃. ipſi eĩz cibant
ex eis vtriſq; hñtes egritudines acutas. ⁊ adhuc duo tm̃
oportz tibi vt cõpares ptiſanã hordei. qd̃ eſt: qꝛ lens ⁊ mi
liũ ⁊ fenugrecũ nõ dant̃ cibus infirmis in quibuſdã horis
niſi loco medicine ꝓpt̃ dolores quoſdaz qui ſunt in ven
tre: nõ ſm ꝙ ipa ſint cibi qui cibẽt eos. Dicit ergo hippo.
ꝙ ptiſana hordei recte eligit̃ ſup rliquos cibos qui ſunt
ex granis. Et mãifeſtũ eſt ꝙ eligit̃ etiã ſup candaruſuz: ⁊
panẽ: ⁊ grana ex quibus fit decoctũ que noiat̃ tharais. qd̃
eſt: qꝛ tu potes detegere errorẽ eorũ qui putãt ꝙ cãdaru-
ſum nõduz erat ſcituz in diebꝰ hippo. ⁊ paucitatẽ ſcientie
eorũ de illo: ex hoc ꝙ quidaz antiquorũ eorũ qui cõpoſuerũt
cantilenas que nominãtur comedie dixerũt candaruſuz
Et hippo. dixit etiã ipm̃ in libro ſuo de regimĩe. ꝙ ſi dixe
ris ꝙ ille liber nõ eſt hippo. tũc eſt aut Ruffini: aut Kai-
tis: aut Kilitis: aut Raſton: aut quorũdã antiquorũ. Ipſe
eniz ꝓportionat̃ mlt̃is. oẽs aũt iſti quos dixi antiqui fue
rũt: quorũ quidaz fuerũt antiquiores hippo. ⁊ quidaz in tẽpore
eiꝰ fuerũt. Ille vero cuiꝰ remẽoratõez facio in hac hora eſt

ex illis qui noiat̃ hoc noĩe. ſ. hippo. filius Euclidis: ⁊ eſt
ille q edidit hũc librũ. Sed Hidroda. ſ. hippo. filiꝰ Eradi
tali: quibuſdã homĩbꝰ videt̃ ꝙ nunq; edidit librũ: ⁊ quibuſ-
daz viſũ eſt ꝙ edidit duos libros tm̃: ⁊ ſunt liber algebra
⁊ liber de iũctur̃. Cauſa aũt ꝓpter quã elegit ⁊ ꝓpoĩt ptiſa
na hordei ſup reliquos cibos q fiũt ex granis ẽ mãifeſta
ex ſmõe hippo. quoniã dixit in ſucceſſiõe huiꝰ ſmõiſ. qd̃
eſt: qꝛ oẽs bõitates inuẽtas in ea in medicatiõe egritudi
nũ acutarũ nõ inueĩmꝰ in aliquo reliquorũ ciborũ: ⁊ certifi
cat̃ iudiciũ tuũ in illo: qñ facis trãſire p mẽtẽ tuã naturã
egritudinũ acutarũ: ⁊ vtutẽ ptiſane hordei. qd̃ eſt: qꝛ natu
ra egritudinũ acutarũ ſic dixit hippo. añ: eſt illarũ in quibus
febres ſz plimũ ſũt ſp aſſidue: ⁊ euẽtꝰ febris ẽ p altatiões
caliditat̃ ĩnate ad caliditatẽ igneã: ſic oñdit hippo. in lo
cis alijs: ⁊ in hoc libro etiã in ſmõe ſuo. qd̃ eſt: qꝛ ipa in-
cipit a pectore: ⁊ aſcẽdit flãma eiꝰ ad caput. ⁊ ſilr̃ etiã in-
ueĩmꝰ de ↄſuetudine eiꝰ in tractatibꝰ epidimiarũ eſſe: vt
noiet febrẽ magnã noĩe ignis: ⁊ ſignificat illd̃ apud ipz:
ꝙ nõ eſt natura eiꝰ ex ſubſtãtia alia niſi ſubſtãtia ignis:
nam ſi medici intẽtio nõ eſt niſi opponere ↄtrariũ cõtra-
rio: tũc ꝓpor curatio oĩuz febriũ oportz vt ſit regimẽ per
infrigidationẽ ⁊ humectationẽ: tũc eĩz erit curatio oppo
ſita nature ſe. q eſt calida ⁊ ſicca. qd̃ eſt: qꝛ ignis eſt cum
hac diſpõe. Et quoniã generatio febriũ acutarũ etiã fit ꝓpter
putredinez humorũ: tũc nõ oz vt ſit ſolicitudo tua ad hoc
vt digeras ex eis illud in quo poſſibil' eſt digeſtio: ⁊ eua-
cues ex eis qd̃ iam aduſtũ eſt: ⁊ egreſſuz eſt ad hoc vt in
eo ſit poſſibil' receptõ digõis ſolicitudo parua. Et ſi nece
eſt iterũ ei qui hẽt febrẽ acutã: vt ſit opatio cibi in corpore
ipius in vltimo bõitatis: ⁊ illud nõ fit niſi qñ cibus ẽ ve-
locis digõis: velocis deſcẽſiõis ⁊ penetratiõis: tũc aggre
gant̃ in hoc cibo oĩa que ſũt neciã. Audiamꝰ ergo nunc
ſmonẽ hippo. in vtute ptiſane hordei que ſit. dixit eniz ꝙ
eſt: quoniã in ipa eſt viſcoſitas cũ qua eſt lenitas. Eiꝰ aũt
qd̃ lene eſt diſpõ eſt ↄria diſpõi aſperi. aſperitas vero eſt in
omni acuto agrimõico: aut acetoſo: aut ſtiptico. Res igi
tur acrimoniã hñtes ſunt oẽs res aſpe: ſicut orobus ⁊ fe-
nugrecũ. Rerũ aũt acetoſarũ remẽoratiõez oportet nos di
mittere preter ſecaniabim tm̃. Res aũt ſtiptice ſunt: ſicut
pira ⁊ ſorbe: ⁊ omne qd̃ eſt ſilẽ eis. ⁊ ex granis: ſicut lens:
⁊ que eis ſũt ſilia. Videmꝰ ergo etiã ꝙ ptiſana hordei iu
uatiua eſt malicie rerũ aſparũ: quoniã in ea cuz viſcoſitate
ſua ſenſibili eſt lenitas etiã. ⁊ viſcoſitas eiꝰ eſt viſcoſitas
cõtinua: quoniã eſt ſimiliũ partiũ ꝓpter cõtinuitatẽ ſuã.
⁊ illud quidez nõ inuẽitur in aliquo generũ iuriũ. Et lauda
mꝰ ex ptiſana hordei etiã cũ hac laude magna mollicie;
eius: qũ lene ſit reſiſtẽs aſpitati ſm ꝙ eſt in virtute ſua: ⁊
ſua infuſiõe: ⁊ ſapore non abomĩabili: ſicut panis qũ co-
medit̃ purus ſolus pt̃er ꝙ infũdat̃ mlt̃ũ: quoniã quãuis
infũdat̃ etiã: tñ minuit̃ a bõitate ptiſane ordei. In ptiſa-
na eĩz hordei nõ eſt neciã maſticatio: ſz ſorbitõ tm̃: ſic illd̃
qd̃ bibit̃. Et in ipſa iterũ ẽ alia magna bõitas. ſ. lubricitas
ipius: ⁊ ꝓpe aqua eius: nam ipa trãſit in inceſſu ſuo p pe
ctus: pt̃er ꝙ in ipo remaneat ex ea aliqd: ſic remãet ex re
bus q retinẽtur ⁊ adherẽt. ⁊ hec quidez eſt res que accidit
oibꝰ rebꝰ viſcoſ ſz plimuz: excepta ptiſana hordei. Inde
eſt ꝙ inuẽis ſorbitiões factã ex tritico qd̃ noiat̃ candaru
ſuz viſcoſaz. verũtñ nõ eſt ei lubricitas. Ptiſanã vero hordei
inuẽis lubrificatiões facẽ ꝓpter illud ꝙ in ipſa eſt de abſter
ſiõe. Inde ẽ ꝙ medici qñ volũt ſtomachuz abſtergere ex
humore viſcoſo q in eo retinet̃ vtunt̃ vomitu cum aqua
ptiſane hordei: ſic faciũt illd̃ cũ hydromelle: ſz ⁊ terũt ipz
ferrarij vl' fabri errarij etiã crudũ: ⁊ liniũt cuz ipo faciẽ vt
abſtergat̃ per ipz: ⁊ deleat̃ ab ea malicia coloris q eſt in
cute. Per hãc ergo abſterſiõez q eſt ĩ ea fit iuuamẽtũ in

deſcēſiōe ei⁹ ⁊ penetratōe ipſi⁹ ad mēbꝝ: ⁊ ꝓpe qñ neceſ-
ſaria ē penetratō cibi a latere cōcauo epatꝭ ad latus eius
gibboſuȝ. qđ eſt: qꝛ oēs res q̄ generāt chimū groſſuȝ viſ-
coſū adherēt illic ⁊ retinēt. Et pp̄ hoc fit ꝙ triticū qđ vo
cat candaruſū nō ſolū nocet illi cui⁹ hoc mēbꝝ ē īfirmū:
imo nocȝ etiaȝ illi cui⁹ mēbꝝ nō ē īfirmū ſȝ meat⁹ epatis
eius nā ſūt ſtricti. Nā cui⁹ diſpoſitō nā. i. nālis ē h̄ diſpō:
omnis res q̄ adherēt groſſi chimi tenētur: ⁊ adherēt eis
illic. ⁊ pp̄ h̄ ſētit apud penetratōȝ illaꝝ reꝝ cui⁹ diſpō ē h̄
diſpoſitō grauedinē i hoc mēbro. Et cū h̄ etiā qñ i viſco
ſitate ptiſane hordei ñ ē hūiditaſ ſupflua ſic̄ i aq̄ ⁊ hydro
mel: ⁊ ſorbitio facta ex tritico qđ noiat̄ cādaruſū ⁊ qđ fit
ex ouiſ cū ſpēb⁹ ꝯdiētib⁹. qđ ē: qꝛ omnes iſte res mollifi-
cāt ſtomachū ⁊ faciūt nauſeā: ita ꝙ ſētit īfirm⁹ illā nau-
ſeā. In ptiſana vͦ hordei. cū hūiditate ſua ⁊ humectatio
ne ē h̄: qꝛ nō facit nauſeā. Et itellige a me i h̄ loco ſmo-
nē meū: ſtomachus: ꝙ currit ꝯſuetudo in intellectu ei⁹ ñ
meri tñ ſȝ os ſtomachi etiā. nā qñ eſt os ſtomachi ꝯbile
mollificatū morat̄ qđ ꝯmedit̄ natās ſup ipm ſpacio lon
go. Sȝ qñ ꝯfortat̄ pp̄ quoſdā cibos ꝯfortatiuos ꝯducien-
teſ ſtomacho: ⁊ expellit̄ ab eo qđ fuit retētū i ipo ē quod
accidit in ipo ꝯriū huic accidēti. qđ ē: qꝛ hūiditas ſupflua
q̄ ē i ipo expellit̄ ab eo ſtatiȝ: ⁊ digerit illū cibū expulſuȝ
ſm hāc diſpōnē: ſicut qđ natat ex cibo ſup os ſtomachi
morat̄ idigeſtū: ⁊ neqȝ deſcēdit ⁊ egredit̄ peit⁹. qđ eſt: qꝛ
opatio huius mēbri non eſt niſi deſideriuȝ: nō digeſtio.
Qui aūt ex cibis eſt ſtiptic⁹ cū h̄ ꝙ ipe ꝯfortat os ſtoma-
chi: ⁊ agregat ipſū ⁊ rigiduȝ ipm facit exſiccat ipȝ etiā pl⁹
q̄ȝ mēſura eq̄l̄ ſit. Aq̄ ⁊ ſorbitō facta ex tritico qđ noiat̄
cādaruſū cū hūiditate ſua faciūt accidē nauſeā. In ptiſa-
na aūt hordei cū eo qđ ē i ea de bonitatib⁹ reꝝ humectā-
tiū nō ſūt nocumēta mala q̄ ſūt in illiſ. Deinde hippo. di-
xit in ea p⁹ illđ etiā ꝙ ē ſedatiua ſitis: gͦ teſtificat̄ ei iſte ſ-
mo iuuamētuȝ magnuȝ valde in eo qđ ex egritudinibus
acutis ē adurens exſiccāſ corp⁹. Ptiſana ergo hordei in-
uenit̄ in h̄ caͦ. pl⁹ iuuatiua q̄ȝ hydromel: q̄ȝuis velocitas
ablutōis de q̄ dicit p⁹ illđ qꝛ ē iuenta i ea ē ei ſicut eſt hy
dromelli. Et ſi cōparaueris ptiſanaȝ hordei hydromelli:
īuenies eam meliorem ipſo in egritudinib⁹ acutis. Ve-
runtñ oñdā hoc qñ ꝓcedā in ſermōe meo. Iā ineſt aūt
mihi vt ꝯpleā ſmōeȝ i ptiſana hordei. qđ ē: qꝛ hippo. di
xit i ea: qꝛ ē velocis ablutōis: ⁊ addidit ad hūc ſermonē:
ſi neceſſariū ē illđ ex ea. Inceſſit gͦ in ſermōe ſuo ad hoc:
ꝙ nos nō idigem⁹ i omnib⁹ egritudinib⁹ acutꝭ cibo velo-
cis ablutōis. qđ eſt: qꝛ reliq̄ bōitates q̄s narraui de pti-
ſana hordei ſūt iuuatie i omni hora i oīb⁹ egritudinib⁹
acutis. ꝑ velocitatē aūt ablutōis fit iuuamētuȝ qñ volu-
mus lenire nāȝ qñ ciboꝝ quos īfirmi ſuſcipiūt tardat̄ deſ
cēſus ⁊ exit⁹. Non ē ergo velocitas ablutōis res cuius
diſpoſitō ſit ꝯtraria diſpōi febris: neqȝ ſicut vna ſpecieꝝ
medicatōis cōuēientꝭ ei: ſed ē ſicut res rectificās q̄dā ac-
cidētia cōſequētia eaȝ. Deinde hippo. dixit p⁹ illđ: Et nō
ē in ea ſtipticitas: neqȝ ſtimulatio mala. Et māifeſtū q̇dē
ē ꝙ ſermo ei⁹ iſte eſt i viſcoſitate ptiſane hordei. qđ ē: qꝛ
icipit loq̇ i ea cū h̄: ⁊ i ꝓuatōe ei⁹ a ſtipticitate ē iuuamtū
ſm plurimū. qđ ē: qꝛ tu nō iuenis aliquē q̇ vtat̄ aliq̄ reꝝ
ſtipticaꝝ niſi pp̄ accidēs ꝙ faciat nauſeā: aut apud ſup-
fluitatē lenitatis nature. qđ ē: qꝛ cibi ſtiptici agregāt cor-
pora ⁊ ſtrīgūt ea: ⁊ cogūt meatus cibi: aut ꝙ penetrat in
corpe: ad h̄ vt coartent̄: ⁊ ꝓhibēt reſolutōeȝ que occultat̄
a ſenſu: ⁊ illud quo fit iuuamētuȝ i hoc ē vt ſint meatus
in aliquo mollificati ⁊ apti. Sermōis aūt eiſ itētō: Et nō
eſt in eo ſtimulatō mala: ē qꝛ nō facit accidere i hora di-
geſtōis ſue aliq̇d ſtimulatōis. lauſ ergo ei⁹ eſt qui laudat
ptiſanā hordei: ⁊ h̄ ē nocumētū qđ fit in pluribuſ ciboꝝ.

qđ eſt: qꝛ q̇daȝ eoꝝ faciūt accidere in ventre mordicatōeȝ
⁊ q̇dam eoꝝ inflāt: ⁊ quidā eoꝝ ſūt cōpoſiti ex ꝑtibus ad
inuicē reſiſtētib⁹. Inuē m⁹ eiȝ hec duo in lēte ⁊ caule. qđ
eſt: qꝛ corp⁹ cuiuſqȝ hoꝝ duoꝝ ē ex reb⁹ q̄ retinēt naturā
aqua aūt qua coquūtur ē ex reb⁹ apitiuis ſubtiliātib⁹ eaȝ
ſicut accidit illis q̇ cibos bonos efficiūt cuȝ ſale. qđ eſt: qꝛ
bonū qđ fit ex cibis ſm hūc modū fit diſſiliuȝ ꝑtiū adin-
uicē reſiſtētiū: qñ de aptitudine cibi eſt vt moret̄ ⁊ diffi
cil̄ fiat ei⁹ deſcēſio: ⁊ res q̄ cū eo ꝑmiſcent̄ feſtināt ad exi
tū velociter: ⁊ ſil̄r etiā ouū qđ ſumit̄ cū ſale: aut almuri:
aut melle. In cibo eiȝ ex iſtis cōpoſito vͭtutes exiſtūt cō-
trarie: ⁊ ſimil̄r oīa iura: niſi parua ex eis. Et pp̄ illđ dixit
hippo. in ꝑ̄ncipio ſmōis ſui: qñ laudauit viſcoſitatē ptiſa
ne hordei: ꝙ ipa eſt ꝯtinua. ſȝ nō eſt poſſibile illud eē ita
ꝑter ꝙ totū ſit ſil̄iū ꝑtiū. nūc aūt ſcripſit cuȝ ſmōe ſuo: ſti
mlatō mala: ⁊ nō dixit abſolute ꝙ ptiſana hordei nō ha
bet ſtimulatiōeȝ: imo addidit ad illū ſermonē ſuū mala.
qđ eſt: qñ nō inuēis aliq̄ȝ ex reb⁹ q̄ ſit cōtraria digeſtiōi
ciboꝝ plus hac actiōe: ita ꝙ oēs q̇ ſcripſert̄ de cibis dixe-
rūt ꝙ res ciboꝝ diuerſoꝝ: ⁊ ꝓpe qui ex eis ſūt cōpoſiti ex
virtutib⁹ ꝯtrariꝭ ē res nociua valde: qñ ꝓhibeāt ſtoma
chū cōprehēdere cibū: ⁊ retinere donec digerat̄ digeſtio
ne aliq̄ cōpleta. Et nos q̇dem inuēim⁹ hoc etiā in exerci
tātib⁹: ⁊ q̇ vtūtur lucta ſȝ ſemitā que oꝫ. nā ipſi comedūt
in mane in ꝑ̄dio ſuo paneȝ tñ: ⁊ comedūt in veſpe vel
in cena ſua carnē. Et ſi non eēt ſcia mea ꝙ tu potes inuē-
re res iſtas ex libro nr̄o de vͭtutib⁹ naturalib⁹: loq̄rer in
eis plus hoc ſmone: nā ſi tu nō legeris in illo meo libro
tūc ſtudiū tuū in legēdo hūc librū eſt vanū. ⁊ pp̄ hoc ego
abſcindo ſmonē meū in ſtimulatiōe: ⁊ ſum ꝑueniens ad
exponēdū aliud qđ dixit hippo. vbi loq̄t̄ de ptiſana hor-
dei: qꝛ non inflat̄: neqȝ acreſcit in ſtomacho. qđ eſt: qꝛ qñ
ſciuit ꝙ mlͭi hoīes vituꝑāt inflationē ptiſane hordei: ad
didit in ſermōe ſuo ⁊ dixit ꝙ eſt: qꝛ inflat̄ ⁊ acreſcit in de
coctiōe in vltimo: qđ poſſibile eſt vt inflet̄ ⁊ acreſcat. Si
gnificauit ergo ꝑ ſmonē ſuū hūc vituꝑatōeȝ: qua vitupa
tur ptiſana hordei: ⁊ enūciauit rñſiōeȝ i ea: ⁊ narrauit de
coctōeȝ ei⁹: ⁊ eſt ſm ꝙ ipē ſcripſit in decoctōe ei⁹: etiaȝ in
ſequētib⁹ plus hoc. verūtñ mihi videt̄ vt reiterē ſmōeȝ
meū de ptiſana hordei ſȝ illud. Dico gͦ ꝙ ſi decoq̇s ptiſa
nā hordei ꝯcoctōe valde bona: feciſti iam cibū nō inflati
uū. Sorbitionē aūt ex fabis factā: ſi trib⁹ coxeris dieb⁹:
non eſt tibi poſſibile vt eius inflationē ab ea remoueas.
qđ eſt: qꝛ inflatio ei⁹ ieſt ei ex ſubſtātia ei⁹ ꝓpa: nō ex di-
minutōe ꝯcoctōis ei⁹: ſicut ptiſane hordei. Inde eſt ꝙ tu
inuēis de ꝯſuetudine eoꝝ qui coquūt eam eē: neqȝ exq̄ſite
faciāt illud: ⁊ ꝓpe coci diuitū. Ipſi eiȝ ꝯterūt fabā crudā
ſup tabulā: deide calefaciūt eā poſt illud paululū: ⁊ mit
tūt eā dñis ſuis nō decoctā decoctiōe decēti. verūtñ ego
loq̄r ſic̄ dixi in ꝯcoctiōe ptiſane hordei in ſeq̄ntib⁹. Nūc
vͦ poſtq̄ȝ hippo. ſignificauit vͭtutē ptiſane hordei: ſequit̄
illđ cū deſcriptōe vſus ei⁹. Et ego ſuȝ veniēs iteꝝ ſup illđ
poſtq̄ȝ ꝓceſſero ⁊ tibi ānūciauero: ꝙ ego ꝯfido ꝙ cōple
bo ſmōeȝ meū in cōparatōe iter ptiſanā hordei: ⁊ hydro 19
mel: ⁊ reliq̄s res manētes in ſeq̄ntibus.

Quapropt̄ qñ eā in his morbis cō
gruā dixeriȝ exhiberi: cauēdū eſt
ut nec una die uenaſ exinanire ꝑmittas
ſed abſqȝ ulla intpolatōe dare non deſi
ſtas: niſi fortaſſe qñ potiōe uel clyſteri
fuerit neceſſe.

Non ergo oꝫ uniuerſal̄r ei q utitur

ptiſana hordei in his egritudinibus ut utatur euacuatione uenarū: neq̄ die una: ſꝫ utat̃ ea: ⁊ nō īteꝑolet eā: niſi in digeat illo plus per potū medicine: aut uſum clyſteris.

H In hoc ſermōe incipit hippo. ſoluere q̄ōem quā inq̄rit. verūtn̄ non vtit̃ illo niſi ſmōe diminuto. occultat̃ ergo ſmo eius per hāc cām: Conabor ergo enūciare ꝑ quā diſpōez: ꝓpē qū dicit̃ iſte ſmo: non eſt in eo occultatio: ⁊ iterabo q̄ōem a ꝑncipio ſui. Et ipſa quidē eſt ſꝫ hūc modū: que eſt cā in diuerſitate inter me dicos: ita vt q̇dā eoꝝ vtūtur in egritudinib⁹ acutis aqua hordei: ⁊ cū ea fece ei⁹: ⁊ q̇dā eoꝝ aqua tm̄: ⁊ q̇dā eoꝝ nō vtūtur aliquo hoꝝ duoꝝ vſquequo vēiat criſ. Hec eſt g̊ queſtio. In r̄nſiōe aūt ei⁹ ſile vt audias eam: Nam q̇daꝫ eoꝝ qui hn̄t egritudinē acutaꝫ ledit̃ aqua ptiſane hordei plus: ⁊ q̇dā eoꝝ ledit̃ ptiſana ipſa: ⁊ quoſdā eoꝝ nō ledit aliq̄ eaꝝ. vnūquēq̄ g̊ inuēim⁹ medicoꝝ feſtinare in affir matiōe iudicij ſuꝑ oēs patiētes egritudines acutas: ꝑter q̄ expiant̃ illud in oīb⁹ eis. Et ego q̇dē ſum diſcernēs in ter eſſe iſtoꝝ infirmoꝝ: qui eoꝝ iuuant̃ cū ptiſana hordei: ⁊ qui eoꝝ iuuant̃ aqua eius tm̄: ⁊ qui eoꝝ nō indigēt ali quo hoꝝ duoꝝ. Dico g̊ q̄ indiget ipſa ptiſana hordei: qui hēt egritudinē acutā: ex eis q̇ nō indigēt medicatōe alia ante vſum ptiſane: ſicut phlebotomia: ⁊ ſolutōe vētris: ⁊ alijs eis ſilibus: neq̄ hēt accn̄s ex quo timeat̃ ſuꝑ eū ꝑdi tio: aut ledat ipſm. Aqua aūt ptiſane hordei nō nec̄e ē vti eū qui hēt aliq̄d iſtoꝝ ex quo timet̃ ſuꝑ eū. ⁊ qn̄ oꝫ nec̄io vt phlebotomes eū: aut ipſm ſoluas: aut ſedes dolorē ab eo quē hēt: tūc non oꝫ vt des ei aliq̄d ex ptiſana hordei: neq̄ aqua ei⁹ donec facias cū eo illud. Hoc enim eſt q̄ꝺ oportuit hippo. ꝑus ſcribere: deīde incipe a reb⁹ ꝑticula rib⁹ in vnoquoq̄: ⁊ loq̄ in eis: ſi fuiſſꝫ ei⁹ intētio exponē ſermonē ſuuꝫ. ⁊ qn̄ nō fecit illō occultat̃ ſmo ei⁹ nec̄io: ꝓpt̃ea q̄ ꝑijcit̃ ex eo ordo ſꝫ quē oportuit vt ordinaret̃. verūtn̄ nobis ꝯuēiens eſt poſtq̄ ſeq̄mur veſtigia ſermo nū eius: vt addam⁹ vnūquēq̄ hoꝝ ad ꝑncipia ⁊ radices: quoꝝ ꝑmiſim⁹ remēorationē: ⁊ intēdam⁹ in ꝑmis ad ex ponēdū hūc ſmonē quē ꝑmiſim⁹. ⁊ oꝫ q̇dē vt audias ſer monē meū in illo: ſm q̄ ego interꝑtor ſmonē ei⁹: ⁊ dico ipſm ſua dictiōe poſtq̄ addidero in eo quādā additionē vt verificet̃ ⁊ certificet̃. Dico g̊ q̄ ꝯuēit omi infirmo qui vtit̃ ptiſana hordei in iſtis egritudinib⁹. Et ego q̇dē dicā poſt paululuꝫ qui īfirmi indigēt ptiſana hordei vti vt nō vtant̃ vniuerſal̃r euacuatiōe venaꝝ: niſi īdiguerit illo ꝑꝑ potū medicine: aut vſum clyſteris: tūc enim ſeq̄tur vſum ei⁹. Iſti enim q̄uis des eis ex ptiſana hordei bis qn̄ indi ges illo: tn̄ tu recte inuēis in oꝑatiōe tua q̄ oꝫ vt ſit quā titas quā das eis ex eis ſm q̄titatē corꝑis. Ego q̇deꝫ nar rabo accn̄tia: in q̇bus qū ꝯſideraueris: vteris in eis ſolu tiōe vētris: aut minutiōe: aut vaporatōe: aut emplaſtro. Si g̊ in h̄ ſmōe ꝑmiſiſſet hippo. ⁊ dixiſſet illud: deīde re diſſet poſt illō ad vnāquāq̄ diſtictōez ei⁹: ⁊ expoſuiſſet eas per ordinē: qui nec̄ius erat nō eēt ſmo ei⁹ occultus. Nūc aūt qū ipſe nō intēdat niſi narrare q̄ꝺ accidit ſꝑ do nec remanet ſermo eius per hāc cām ſpacio lōgo ſimilis ſmōi clauſo: tūc nec̄io occultat̃ ſmo ei⁹. Et tu ſcies certi tudinē ſmōis mei qn̄ inuēies ſmōes ei⁹ ꝑticl̄ares expo ſitos: ⁊ inuenies ſermōis eius ſūmā inordinatā occultaꝫ ꝓpter illam cauſam. 20

S I ergo eger bis ī die ſumere cibū ꝯſueuit: bis ⁊ ptiſanā dabis ſil̄r. q̄ ſi ſemel: ⁊ ſemel ꝑma die. poſtmoduꝫ ſi poteris bis aſſueſce: ſi illuꝫ repleri ui deris neceſſe habere.

Q Ui auteꝫ ꝯſuetus eſt in die bis co medere: oꝫ ut des ei ptiſanaꝫ hor dei bis. ⁊ ſi ꝯſueuit comedere ſemel: oꝫ ut des ſemel ei in die prima: ⁊ gradare ipſm ſi eſt poſſibile: ita ut recipiat ex ipſa bis: qū uides q̄a indiget additiōe.

D Ixit q̄ oꝫ vt cibent̃ bis: qn̄ ꝯſuetudo in regimīe eoꝝ cucurrit cū illo. ⁊ qn̄ indigēt ſumē illō bis: tūc oꝫ vt des ēt ei illud bis. q̄ ſi ꝯſuetudo cucur rit vt comedat ſemel: tūc īcipe eis dare ſeml̄: deīde ꝑmu tare ab illo paulatiꝫ vſquequo cibes eos bis. nam ſermo eius: Et gradare eum: nō ſignificat niſi hoc: ⁊ illō eſt ſm hūc modū: ⁊ eſt vt des ei in ꝑma vice totū quo indiget in illa vice. qūq̄ in ſecūda fuerit vice: da ei ex eo q̄titatem paruā valde: deīde adde in illo poſt paulatiꝫ vſquequo equet̃ cib⁹ in q̄titate. Hui⁹ ſmōis certitudo nōdū oñdi tur ei q̇ legit hūc libꝝ: qm̄ hippo. nondū ſignificauit qui egri iuuāt̃ ꝑ vſuꝫ ptiſane hordei. verūtn̄ ꝓpt̃ea q̄ ꝑceſſi ⁊ dixi q̄ hippo. nō voluit ꝑ h̄ niſi regimē ei⁹ cui⁹ egritudo eſt egritudo trāquilla q̇eta. oñdaꝫ eīꝫ paꝝ poſt q̄ hippo. etiā voluit ꝑ illō h̄. Hec ē g̊ intētio ſmōis quē ꝑmiſim⁹ vt exponerem⁹ ipſm. Nos v̊o hoīes ml̄tos inuēim⁹ ſcrip ſiſſe eū ſm hūc modū: ſit q̇ ꝯſecut⁹ eſt comedere in die ſe mel: oꝫ vt des ei illō in die ꝑmo ſemel cū gradatiōe. q̄ꝺ ſi poſſibile eſt in iſtis etiaꝫ vt des eis illō bis: tūc da eis il lud bis: ſi vides q̄ indigēt additiōe. verūtn̄ non intelligit ex h̄ ſmōe aliq̄d. q̄ꝺ eſt: q̄ ſmo ei⁹ in die ꝑmo cū grada tiōe non eſt poſſibile vt ſit: qm̄ de aptitudine gradatiōis nō eſt: niſi vt ſit in eo q̄ꝺ ſumitur multotiēs: nō in eo de quo ſumit̃ ſel̄: neq̄ in ꝑncipio rei ēt ab ipſo die ꝑmo. 21

I Taq̄ ꝑmo hoc mō uel hui⁹ quāti tatis dandū ē: q̄ꝺ nec ml̄tuꝫ: nec paꝝ fuerit: neq̄ groſſuꝫ: uel nimis ſub tile fuerit: ut uidelicꝫ corpori ea q̄ non fuerint neceſſaria ⁊ ꝯſueta introducan tur: nec uene nimiū exinaniātur.

E T oportet ut detur infirmo in ꝑn cipio quātitas nō ml̄ta neq̄ groſ ſa: ſed ut euēiat corpori aliq̄d ꝓpt̃ ꝯſue tudineꝫ: neq̄ ſuꝑfluat in eo euacuatio uenarum.

E T ꝯſideraꝝ q̄ꝺ dixit hippo. in h̄ ſmōe ille q̇ eſti mabat: q̄ īplebat īfirmos: qm̄ ipſe in omi die ci babat īfirmos ptiſana hordei: q̇ nō ſūt ſm aliq̄d erroris nō ig̃raꝫ ſeipſm. q̄ꝺ ē: q̄ ipſe nō ꝑcepit vt in potu det̃ infirmo de aqua ptiſane hordei: niſi q̄titas q̄ vēiat corꝑi aliq̄d ꝑꝑ ꝯſuetudinē: ⁊ nō ſuꝑfluat in vacuitate ve naꝝ. Si aūt ꝯſiterent̃ q̄ q̄titat̄ q̄ dat̃ eis in potu ō aqua hordei in omi die bis vſq̄ ad diē ſeptimū: ⁊ ē pōd⁹ decē ⁊ octo aureoꝝ: in oī vice v̊t⁹ eſt mior ml̄tū q̄ cib⁹ quo ipſi cibāt īfirmos in vice vna: tūc mihi videt̃ q̄ ipſi abſtinerēt ab alienatiōe .i. iutili reꝑhēſiōe cōtra hippo. verūtn̄ ego oñdā h̄ poſt paululū. Nūc āt ego exponā ſmōeꝫ hippo.

in ꝑncipio rei.qᷓ eſt: qꝛ ipſe nõ vult per ſermonē ſuū: in
ꝑncipio rei:in ꝑncipio egritudinis:imo ꝯuēit tibi vt intel
ligas ab eo ex ſermõe ſuo:in ꝑncipio rei: intētõez aliã cõ
muniorē hac intētiõe. qᷓ eſt:qꝛ oꝫ tibi qñ vides in ꝑmis
ꝙ infirmꝰ ĩdiget ptiſana hordei vt des ei ex ipa q̃ꝫtitateꝫ
nõ multaꝫ neqꝫ groſſaꝫ. Hippo.eiꝫ facit cauere ſꝑ ex h̃ vt
impleat̃ corpus:aut euacuet̃ multū ſubito. 22

SEcundo uero ſi eger ſiccioꝛ ſit q̃ꝫ
oportcat:nõ multū iuris dãdum
eſt: ſꝫ ante illud aquã mellitã ꝓpinãdū
ſiue uinū: utruꝫ uidelicꝫ ꝙ iuuatiuū ui
deris eſſe. utrū aūt iuuãtius ſit in ſeq̃n
tibus explanabimus.

QUãtitas autē que datur infirmo
de ſorbitiõe in uice ſecūda: ſi egri
tudo fuerit ſiccioꝛ q̃ꝫ opoꝛtꝫ:non opoꝛ
tet ut ſit multa: ſꝫ eſt neceſſe ut ꝑcedat
⁊ bibat anteq̃ꝫ ſumat ſorbitõeꝫ:aut hy
dromel:aut uinū quodcūqꝫ amboꝝ ui
deris magis iuuatiuū. Et ego qdē enū
ciabo magis iuuatiuū in unaquaqꝫ diſ
poſitionū in ſequentibus.

SUper egritudinē ſicciorē mł̃tis ſignificat̃ mõis:
q̃ꝫuis res cõis vl̃is in ea ſit vna. In piplemonia
quidē ⁊ pl̃eſi:qñ nõ expuit infirmꝰ ex mēbris in
firmis aliq̃d. In infirmitate aūt epatl̃: ⁊ partiū ſtomachi
⁊ inteſtinoꝝ: ⁊ ſplenis:qñ retinet̃ natura: ita ꝙ non ꝓce
dit ex ea aliq̃d:aut illud qᷓ ꝓcedit ex ea fit cuꝫ difficulta
te: ⁊ ſūt feces q̃ egrediunt̃ ſicce dure ſquibalee. Suꝑ egri
tudines aūt ſiccas que fiūt in venis pulſatilibꝰ ⁊ nõ pul
ſatilibus: ſignificat̃ per ſiccitatē lingue ⁊ tenebroſitatē ⁊
ariditatē totius cutis. ⁊ ſimiliter res in vlceribꝰ etiã que
ſunt ďforis oñdit̃ oñſiõe mãifeſta. Apoſtemata eniꝫ que
fiūt in eis ſunt ſicca qñ ex eis nõ currit aliquid virus. ⁊ ſi
militer apoſtemata oculi mł̃totiēs fiūt ſicca qñ nõ currit
ex eis aliq̃d. Et egritudines cerebri etiã qñ non mūdificã
tur:vel currit ex eo aliq̃d per nares aut palatum:dicit̃ in
eis nec̃io qꝛ ſūt ſicce. Et opoꝛtꝫ quidē vt ſcias vniuerſal̃r
ꝙ ſignificatio ſuꝑ oēs egritudines ſiccas eſt retētio ſuꝑ
fluitatū in eis: ⁊ ꝓhibitio eaꝝ ab exitu. Nec̃io igit̃ ꝑcepit
hippo.in iſtis egritudinibꝰ vt ſumat infirmus ante ſuſce
ptionē ſorbitõis aliq̃s res humectãtes: ſicut hydromel ⁊
vinum. Innuit g̊ ꝙ iſta duo ſunt pluris humectatiõis q̃ꝫ
aqua. ⁊ quoniã facit fidē facere ſmonē in v̊tute vtroꝝq̃ꝫ
viſum eſt mihi vt poſtponã dicē cõparatõeꝫ inter vtraqꝫ
⁊ aquã vſquequo ꝑueniã ad illã partē huiꝰ libri: in qua
narrat hippo.virtutē vtroꝝq̃ꝫ. 23

QUod ſi tunc demū os humidū fa
ctiꝫ fuerit: ⁊ de pulmõe oppoꝛtu
ne expuerit: eis iuris tunc ſecūda reple
tio denegãda nõ eſt ex toto. Qui eiꝫ ci
tioꝛ mł̃taqꝫ hūiditate abūdat: eius ci
tioꝛ eſt terminꝰ. Qui eiꝫ tarda ⁊ parua
terminus tardioꝛ expectat̃.
SI humectet̃ os: ⁊ fuerit qᷓ expui
tur ex pulmone ſcđm ꝙ opoꝛtet: tunc
opoꝛtet ut des eis onio ſorbitiõeꝫ uice
ſecūda.qᷓ eſt:qa ſuꝑ quē ſuꝑfluit humi
ditas uelocius ⁊ plus: ſignificat illud
uelocitatē criſ eiꝰ: ⁊ ſuꝑ quē ſuꝑfluitas
humiditatis eſt tardioꝛ ⁊ minoꝛ:ſignifi
cat illud tarditatem criſis eius.

QUoniã aūt ꝑmutat̃ de genere egritudinū ſiccaꝝ
ad cõtrarias eaꝝ: ⁊ dixit vuaꝫ eaꝝ ꝑter ꝙ addi
derit ad ſmonē ſuū: qꝛ põt eſſe vt ſit ſmo illius
in illa egritudine ſm ſemitã exēplificationis per cõpara
tionē eius ſuꝑ reliquas egritudies homegenas ei nec̃io
occultat̃ ſermo eius.qᷓ eſt:qꝛ ſermo eius ꝙ ſi humectat̃
os: ⁊ fuerit ꝙ expuit ex pulmone ſm ꝙ opoꝛtet eſt ſigni
ficatio ſuꝑ aliq̃s egritudinū:nõ oĩs mēbri abſolute:ſed q̃
ex eis eſt cuꝫ infirmitate quoꝛūdã inſtroꝝ anhelitꝰ. ⁊ ꝑꝑ
hoc ſicut dixi occultat̃ ſermo eius. verūtñ eſt ſmo ſanus
verax. ⁊ eſt ꝙ qui euadit ex infirmitate: ⁊ ſputuꝫ eius qᷓ
exſpuit eſt ſm ꝙ opoꝛtꝫ:eſt criſ eiꝰ velocioꝛ: ⁊ eius diſpo
ſitio huic diſpõni ē cõtraria. Accidit ei vna duaꝝ reꝝ:aut
vt pereat:aut vt ꝓlõget̃ ſpaciuꝫ egritudinis eius. Opoꝛtꝫ
ergo vt detur ptiſana hordei ei cuiꝰ euaſio ab egritudie
eſt euaſio bona:vt addat in v̊tute eius: ⁊ adiuuet ipm il
lud ad ſpuendū illud qᷓ expuit ex hūiditate cū tuſſi. naꝫ
per ſermonē ſuū ſm ꝙ opoꝛtet: nõ vult niſi illud cū quo
ſunt ſignificatiões digeſtiõis. Et ego quidē iam narraui
iſtas ſignificatões in libro meo de criſi: ⁊ in tractatu quē
cõpoſui de tēporibꝰ egritudinis: ⁊ narraui inde rem mo
dicã in expoſitiõe mea:qua expoſui librū aphoꝛiſmoꝝ in
loco in quo docuit hippo. q̃liter opoꝛtet vt ſit ꝓnoſtica
tio ex ſignificatõibꝰ que apparēt in ſeq̃ntibꝰ. ⁊ poſuit exē
plū in ſermõe ſuo pl̃eſim: ⁊ ſcripſit hūc ſermonē. Exēplū
illius eſt in pleureticis:qꝛ ſi apparet ſputum ꝑmitiue ab
ipo ꝑncipio rei:erit egritudo breuis. ⁊ ſi tardat̃ apparitõ 24
eius:erit egritudo longa.

DE his aūt que ꝑmiſimꝰ q̃liter qui
dem dictū eſt maxie cõtingit. At
uero quedã pretermiſimꝰ que elegãtioꝛa
magis ⁊ neceſſaria: nec ignoꝛãda poſt
modum exequemur.

ET hec qdem res in ſeipſis fiūt ſm
exēplū quēadmoduꝫ narraui. Et
ego qdeꝫ ꝑtermiſi dicere res alias mul
tas elegãtis q̃ꝫtitatis: de quibꝰ opoꝛtꝫ
ut ſcias ꝙ ego narrabo eas in ſeq̃ntibꝰ.

IAm dixi ego iteꝝ ꝙ in ſermõe eius minuit̃ ex re
bus q̃bus fit iuuamētū in diſcretõe eius:quo in
diget̃ q̃ꝫtitas nõ parua. Et hippo.q̃deꝫ etiã facit
fidē ſermõi eiꝰ in iſtis rebꝰ. In hac aūt hora ꝑcipit vt atten
diat̃ illud qᷓ dicit tñ. qᷓ eſt:qꝛ res que euacuant̃ in ſe 25
ipſis ſunt ſicut res quas narrauit.

SEd qñ ſputi plus eſt ſm q̃ꝫtitatē
refectiõis quoqꝫ plus aliq̃d dan
duꝫ eſt his. hoc aūt ita uſqꝫ ad termini
ſui tēpus: ⁊ poſtea duobꝰ diebꝰ exequē
duꝫ eſt: deide uero cuiꝰ ēminuꝫ uidebis

q̄nta uel ſeptima die uel ūdecima: ⁊ ut etiā parē ⁊ imparē numeꝝ ꝯſideratio tua amplectat̃: eis ius ad prādiū da: ⁊ ad cenā illuz in cibū groſſiorē muta.

ET quāto fuerit mūdificatio plus oportz ut ſit mľtitudo ei⁹ qđ ſuſcipit infirm⁹ ſm illud uſq3 ad horā criſis Et plurimū ei⁹ uſq3 ad duos dies poſt criſiz. In eo cuius criſim uides fieri in die q̄nta: aut ſeptiā: aut nona: ut ſit ſolicitudo tua etiā cōplectēs parē ⁊ imparez numeꝝ. Qū ergo fuerit poſt illud: oportet ut utaris ſorbitiōe in mane. ⁊ qū fuerit in ueſpe: ꝑmutare ad cibos.

SIgnificauit per ſermonē ſuuz in hoc loco: criſis: aut ſolutionē egritudinis completā: aut ꝑmutationem infirmi ab illa diſpoſitiōe ſm quam eſt: ad diſpoſitianē in qua fit ſecuritas ſuper ipm de timore. Hippo. quidem precepit vt perſeueret in illo duob⁹ diebus poſt criſim vt pertrāſeat peroxiſmus: qui fit in diebus paribus: ⁊ ille qui fit in imparib⁹. quod eſt: quia accidit multotiens vt fit fiducia ſuper hoc ꝙ egritudo ſit ſoluta ſolutiōe bona certa: ⁊ regat̃ infirmus ſolicitudine minori. quare fit illud cauſa vt eueniat aliquis ex paroxiſmis febris. cōfidētius ergo illo eſt: q̄uis videat̃ criſis iam eueniſſe: vt ſerues ſanitatē regimis: quo vſus eſt infirmus: ⁊ iuuatus vſquequo tranſeant duo dies poſt criſim. Qum ergo trāſiuerint duo dies poſt criſim: tunc cōfide ⁊ rege infirmū regimine groſſiore: preter ꝙ ꝑmutes eum ad aliud regimē ſubito: ſed utere ſorbitiōe in mane. ⁊ qū fuerit poſt illud ⁊ receſſerit dies: vtere cibis. Manifeſtum eſt igitur ꝙ hippo. non dat infirmo ante horā determinatā quam ante diximus: neq3 panem: neq3 aliud ex reliquis cibis: ſed cōtētus eſt ſemꝑ vſu ptiſane hordei. Hec aūt operatio non eſt eius qui implet infirmos ⁊ ſatiat eos: ſed ꝓprie eius qui vult vituꝑare hippo. ē oꝑatio eius qui ſubtiliat regimen infirmorum plus q̄3 oportet. non eſt aūt oꝑatio eius qui vult ſubtiliare regimen infirmoꝝ plus q̄3 oportet: neq3 operatio eius qui ingroſſat regimē eoꝝ: ſed eſt ex operatiōe eius qui regit infirmos: regimine vere medio inter oēm ſuꝑfluitatē: ⁊ eſt melius regimē. ⁊ demōſtratio ſuper hoc ꝙ ipm eſt regimē mediuz eſt reſiſtētia eoꝝ qui vituꝑant hippo. ⁊ amor ad inuicem eoꝝ ad vincēdum. Ex iſtis eiz eſt qui redarguit eum per hoc ꝙ implet īfirmos: ⁊ ſatiat eos ſicut ſecta teſili. Et ex eis qui vituꝑant eum: per hoc ꝙ ipſe ꝓfocat infirmos fame: ſicut Eraſiſtrates. qđ eſt: quia qđ dixit Eraſiſtrates: reſiſtit cum eo Apolonio ⁊ Anaxagaro diſcipulis hippo. in tractatu ꝑmo ſui libri de febribus. Et vituꝑatio vtrorū q̄3 de hoc ꝙ ipſi interficiebāt infirmos fame: non tranſit ſuper hippo. magiſtrū eoꝝ. verūtn̄ oportet vt cōſentiam⁹ iſtis ſermonē eoꝝ: qū ſit magis licitū ⁊ ſimilius ſermoni hippo. Qui aūt dicūt ꝙ implebat infirmos per ſatietatez ciboꝝ: oportet vt putemus de eis: quia ſunt ſimiles Theſilo magiſtro ipoꝝ. nam tu iuuenis hūc viꝝ ignaꝝ: cui nō eſt intellect⁹ in aliquo ex eis que dixit hippo. neq3 in regimine: neq3 in alijs. 26

SEd hoc eis maxime qui ptiſanaz ab initio in tꝑe toto exercuerint morbi

ET iuuant̃ ꝑ iſtas res ſm plurimū q̄ utūt̃ ptiſana hordei cū totalitate ſua ab ipo ꝓncipio egritudis.

Illud qđ ītelligit̃ ex ſmōe ſuo: Ptiſana hordei cum totalitate ſua: ⁊ ptiſana hordei cū fece ſua: ⁊ ptiſana hordei abſolute ē res vna eadē: ⁊ ē ptiſana hordei n̄ colata. qđ ē: q2 qn̄ tu colas eā poſtq̄3 decoquitur: ⁊ remoues aquā per ſe: deinde das infirmo aquā illam tm̄: nō dicit̃ tunc vt vtaris ptiſana hordei cum totalitate ſua: neq3 cū fece ſua: ſed aqua eius tm̄. Et ego quidē ſum dicēs nunc etiā illuz qui indiget ptiſana hordei cuz totalitate ſua ab ipſa inceptōe ſue egritudinis. ⁊ dictio mea de illo erit cū abbreuiatiōe ⁊ breuitate: ſi non fueris tardus neq3 piger ab auditu eius qđ ꝓcedit ex ſermōe ſuo. Dico ergo ꝙ qn̄ illud qđ expuit̃ cum ſputo eſt ſm ꝙ oportet: ⁊ nō eſt infirmo neceſſitas ſumēdi medicinaz: aut vti clyſteri: tunc hippo. ꝓcipit cibari ipm ptiſana hordei. Et iam enūciauit etiā ſniam ſuā in hac āmonitiōe ⁊ dixit: 27

IN pleureticis ſi a ꝓncipio aſſit facilis ſputi ꝓiectio: etenim dolor mox ut pus expuere ceꝑint: ultro q̄ſcēdo melioraт̃. purgatio uero ad ꝑfectionem curōnis uenturā ꝑducit̃: uirus uero min⁹ coadunat̃: q̄3 ſi ab hac diuerſa dieta tardet̃. Necnō etiā termin⁹ leuior: atq3 purgatiōis efficacior: minuſq3 recidiuus uenturus eſt.

QUod eſt: q̄a dolores in eis qui habēt pleureſim q̄ſcūt ſtatim ex ſe ipſis: qū icipiūt ſpuere aliq̄d cui ſit q̄ztitas ⁊ bōificat̃ eoꝝ mūdificatio. qđ eſt: quia mūdificatio eoꝝ tūc eſt magis cōpleta: ⁊ aggregatio puri in eis eſt minor q̄3 ſi regerent̃ ecōtrario hui⁹ regiminis ⁊ criſis eſt facilior: ⁊ melior euacuatio: ⁊ minor reditio.

OMnia aūt iuuamēta hec fiunt a ptiſana hordei: qm̄ humiditas q̄3 expuere ē neceſſe humectat̃: ⁊ incidit̃ inciſiōe equali: qm̄ virt⁹ ꝯfortat̃: ⁊ mūdificatō inſtrumētoꝝ anhelit⁹ ab humorib⁹ malis fit his duab⁹ actiōib⁹. ſ. hūectatōe: ⁊ inciſiōe velocius. Et nos īuenim⁹ hos hūores hydromel humectare: ⁊ etiā eos incidē. Uehemētia autē virtutis ⁊ fortitudo ei⁹ nō inuenit̃ in hydromelle: ſicut inuenim⁹ eas in ptiſana hordei. In pane aūt ⁊ tritico: qđ noīat̃ cādaruſū īuenim⁹ ꝯuerſiōe illius. Qđ eſt: q2 vehemētia vtutꝭ: ⁊ fortitudo eius īueniūt̃ vtriuſq3. hūectatō aūt ⁊ īciſio nō īueniūt̃ ī eis: neq3 aliiſ ex r̃liq̄s cibis: quos de ꝯſuetudine medicoꝝ ē dare īfirmis: ſicut oua: teſticuli galloꝝ: ⁊ piſces petroſi: ⁊ pulli colūbini: ⁊ q̄ ſūt illꝭ ſilia: Et medic⁹ etiā q̇ dat infirmo q̇ hꝫ pleureſim p⁹q̄3 declinat ei⁹ egritudo declinatōe cōpleta: ita vt n̄ idigeat aliq̄ reꝝ excepto ſputo illoꝝ hūoꝝ q̇ digeſti ſūt cū ſputo: lentes frigidas factas cum aceto: neceſſario putat̃ ꝺ eo: q2 ipe ē cā mortꝭ ei⁹ ꝓptea ꝙ ſuffocat̃ in nocte

ſecūda. verūtñ tu non inuēis aliquē ex eis qbus eſt ratio
qui lentibus cibet infirmos. quñq3 infirmus hydromel ꝛ
hordei ptiſanā abhorret ꝛ nō bibit ea: tūc magis cōuēien
tes cibi ei ſūt piſces petroſi pparati cum aqua: ꝛ porris: ꝛ
aneto: ꝛ ſale: ꝛ qtitate olei tēpata. Ex reliqs āt piſciū ſpe
ciebꝰ quoꝝ paſtus nō eſt in petris: piſcis qui nomiat' au
liſcu. Et oportet qdez vt pcedas ꝛ des ei ante illud aliqd
de ſecaniabin. qđ eſt: qr ſecaniabin nō nocet ſtomacho:
niſi fuerint nerui illiꝰ egri infirmi: ꝛ matrix mulieris. ſu-
māt ergo loco illiꝰ quaſdā medicinas reliqs: ſicut medi
cinā factā cū praſſio: ꝛ radice liqricie: vel lilij. hec medici
na ſola qñ bibit' cū hydromelle maturat ſupfluitates q̄
ſunt in pectore ꝛ pulmone maturatiōe bona: ꝛ fit facile
ſpuere eas cum ſputo. 28

PTiſana uero ex optimo hordeo
facta bene ad pfectionez excocta
eſſe debet: precipue autem ſi nō colatā
dare uolueris: ſil'r aūt ꝛ ſi colatam.

ET oportet ut ptiſana hordei ſit fa
cta ex meliori hordeo: ꝛ bonificet'
eius decoctio ultima bonitate ꝛ ꝓprie
ſi nō eſt uoluntas niſi ut adminiſtretur
aqua eius tm̄.

ET oportet vt cognoſcas meliꝰ hordeū ante expi
entiā eius per impletōez eiꝰ ꝛ ipius ſpiſſitudinē
tm̄. In expiētia vō eius per decoctionē meliꝰ eſt
qđ inflat' in decoctiōe ſua vltima inflatiōe: ꝛ eſt ſorbitio
que fit ex eo multa valde. Hec eniz ſignificatio etiā eſt ſi
gnificatio vera q̄ cōfidit' in bōitate hordei. qđ eſt: qr plēi
tudo nō eſt cū ſignificatiōe vera ſup bōitatē eiꝰ: neq3 ipiꝰ
maturitatē vel digeſtionē in hora oīni: ſed vitas eiꝰ eſt ſ3
plurimu3. Hippo. ergo pcepit vt ptiſana hordei in oībus
horis ſit in vltima bōitate: ꝛ ꝓprie qñ nō eſt volūtas vti
aqua tm̄: ſed ſpiſſitudine eius etiam. ꝛ hippo. iam oſtēdit
cauſam in illo. 29

QUm enim omnes alias habet bo
nitates: lubrica etiam eſt. unde ꝛ
nociuū hordeum ſiquis tranſglutierit
ꝛ illud ſecum illabendo ſubducit: neq3
enim inherens trāſmeādo uſq3 locoꝝ
erecti pectoris remāet uel iuiſcat'.

QUod eſt: quia ptiſana hordei cū
reliquis qui in ipſa ſunt de bōita
tibus expellit per lubricitatem q̄ in ipa
eſt nocumentum hordei qñ deglutitur
Qđ etiam eſt quia nō morat': neq3 ad
heret in tranſitu ſuo in aliquo locoꝝ in
rectitudine pectoris.

SCimus ꝙ hippo. intēdit per ſmonē ſuu3: rectitu
do: ſm plurimū rectitudinē vie per quā fit inceſ-
ſus. ꝛ qñq3 ſignificat per ipm rectitudinē incedē
tis in trāſitu ſuo. Et māifeſtū quidē bene eſt: ꝙ rectitudo
vie in pectore: ꝛ rectitudo aduētus ptiſane hordei qñ de
glutit' vt vēiat ad ſtomachū eſt per meri. Uult ergo p ſer
monē ſuū quia nō adhere3 aliqđ de ptiſana hordei in hac
via. qđ eſt: quia caliditas qñ eſt in egritudinibꝰ pectoris
ꝛ pulmōis vehemēs multa: ita ꝙ exſiccat rem que adhe
ret meri: exſiccatiōe cuiꝰ remotio fit difficil': facit illa res
que adheret accidere anguſtiā ꝛ ſitim. 30

QUippe eniz quia lubriciſſima etiā
eſt ſitim amputat: facile digerit
ualde eniz lenis eſt ſi perfectā habuerit
coctionem: quibus uidelicet omnibus
neceſſe habet eger.

PTiſana quidez hordei eſt lubrica
tiua ualde incidens ſitim uelocis
digōnis: uehementis debilitatis quan
do eius decoctio multū fit bona: ꝛ om
nibus his rebus indiget'.

NOn dixit hippo. in eo cuiꝰ bōificat' coctio ex pti
ſana hordei: q̄ eſt lubrica valde tm̄ incidēs ſitim
velocis digeſtiōis: ſed addidit ad illū ſmōez ſuū
vehemētis debilitatis. Sermonē aūt eiꝰ in eo cuiꝰ bonifi
cat' decoctio ex ptiſana qđ eſt lubricū valde: iam dixi in
eis que pmiſſa ſunt. Sermōez vō ſuū qr eſt incidēs ſitim
addidit in ſermōe ſuo ꝓpt' naturā hordei. Et ego quidē
iam dixi qliter oport3 vt indices de ſubſtātia calidi ꝛ fri
gidi in corpibus animaliū in libro meo de cōplexiōibus
In corpibus autē nō ſpirātibꝰ in libro meo de vtutibus
medicinaꝝ ſimpliciū. verūtñ hippo. dixit in eo cuiꝰ coctio
bona fit ex ptiſana hordei: qr eſt velocis digeſtiōis etiā3
ꝛ nō fit taliter niſi qr eſt diſſolutiuū: nec eſt in eo durici
es: neq3 difficil' mollitōis: neq3 inflatiuū ꝓpt' lōgitudinē
ſpacij coctiōis eius. In eo aūt ꝙ dixit in fine ſmōis ſui: ꝛ
eſt ſmo eius ꝙ illud qđ decoqtur de ptiſana hordei hac
decoctiōe eſt vehemētis debilitatis: ſi non dixiſſet: qr eſt
velocis digeſtiōis: eſſet nobis facile vt diceremꝰ: qr ſigni
ficauit per ſmonē ſuū vehemētis debilitatis: ſicut ſi dice
ret: conuertit' velociter: ꝛ digerit' in ſtomacho ꝛ alterat'.
Oportet ergo qñ pceſſit ꝛ dixit hūc ſmōez vt intelligat'
ex debilitate eius: aut ꝓpt' paucitatē eiꝰ qđ aduēit corpi
ex nutrimēto eiꝰ: aut qñ tu nō īuēis ī eo qlitatē fortē ita
vt pcutiat neruos: aut mentē: ſicut acetū ꝛ vinū. 31

NIſi ergo medicus in omnibꝰ his
quecunq3 in accipiēda ptiſana ne
ceſſaria ſunt egro curam adhibeat: ubi
uidelicet in illis q̄ ſibi ad ea opus ſunt
ſit perfecta: fit ꝓculdubio multis mo
dis nociua.

QUm ergo nō curat medicus de
infirmo cum toto quo indiget in
eo cuius diſpō eſt de acceptiōe ptiſane
hordei hec diſpō ut ſit ultima i eo quo
indiget: aduenit ei ex ea nocumentū in
rebus multis.

INcipit hippo. narrare illud in quo ꝯſidere fecit
ſermonē paulo ante vbi dixit: Et ꝑtermiſit dicē
res alias mltas nobilis qtitatis: qs te etia3 ſcire
oport3. Et ego qdez narrabo eas in eis q̄ ſunt poſt. 32

QUibus enim ciboꝝ reliquias in
uentre habentibus ea anteq3 pur

gentur: porrigitur eis: ſi dolorẽ habuerint: augmentatur. ſi aũt nõ efficitur: necnõ flatus crebrius ducitur: ⁊ quod maluꝫ eſt excitat̃: pulmo nãqꝫ deſiccatur ſub hypocondrijs: ⁊ diaphragmate laboratur.

N am in cuiꝰ uẽtre ſupfluitas cibi eſt retẽta: ⁊ dat ei aliqs hãc ſorbitionẽ: ꝑter ꝙ ꝓus euacuet illã ſupfluitateꝫ. tũc ſi hꝫ dolorẽ: addit̃ in eo. ⁊ ſi nõ hẽt dolorẽ: accidit ei dolor: ⁊ fit anhelitus tũc magis addite frequentie. ⁊ iſte qdeꝫ anhelitꝰ eſt malus. qđ eſt: qa exſiccat pulmoneꝫ: ⁊ facit laborare ea q̃ ſũt ſub hypocõdrijs: ⁊ mirach uentris: ⁊ diaphragmate.

S ignificat ꝑ ſmõeꝫ ſuũ ſupfluitas cibi fecẽ ciboꝝ retẽtaꝫ in inteſtinis: q̃ vocat̃ ſtercꝰ ⁊ merda. Qñ ergo dat aliqs ptiſanã hordei: ⁊ in vẽtre retinet̃ aliqd fecis: cuiꝰ mora ꝓlõgat̃ illic: ꝑter ꝙ euacuet̃: oportet neccio vt eueniat lateri nocumẽtũ ꝑꝑ opilatões accidẽtes in iteſtinis ex ſtercore retẽto in eis: qñ vẽtoſitas nõ trãſit ad iferiora vt egrediat̃ poſt acceptiõeꝫ ptiſane hordei: ſed vẽit ad locũ infirmũ aduẽtu malo. Oportet ergo ex illo neccio vt ſi dolor iaꝫ qeuit: poſt paululũ redeat: ergo ifirmꝰ q̃uis oĩo iam qeuit: tñ accidit ei dolor. qđ eſt: qꝛ vapores ⁊ venti inflatiui: ⁊ fumus q̃ eleuat̃ ex ſtercore qñ ꝑueniũt ad latꝰ ifirmũ faciũt in ipo dolorẽ: ⁊ addũt in dolore eiꝰ. ⁊ cũ hoc etiã anhelitꝰ fit tũc vehemẽtis freqntie. Qñ ergo frcqns fit anhelitꝰ fit in inſtrumẽtis anhelitus caliditas magis addita ꝑꝑ freqntiã eoꝝ motꝰ: ergo exſiccant̃ pulmo ⁊ diaphragma ꝑꝑ hãc caliditatẽ: ⁊ exſiccant̃ etiã cũ hoc: ⁊ caleſiũt mẽbra corpis animal' que ſũt ſub hipocõdrijs ⁊ mirach vẽtris. qđ ẽ: qꝛ oĩa iſta mẽbra motu pectoris mouent̃ in anhelitu. In eo aũt ꝙ dixit in inceptiõe huiꝰ ſmõis: ⁊ eſt ſmo eiꝰ: nam in cuiꝰ vẽtre eſt ſupfluitas cibi retẽta: eſt qdã occultatõis. Qñ ergo dicit̃ ſermo eius ſanꝰ eſt ſm hũc modũ. ⁊ qñ nõ eſt medicꝰ ſolicitꝰ de infirmo: in eo cuiꝰ diſpoſitio de acceptiõe ptiſane eſt diſpoſitio: cuiꝰ remẽoratiõeꝫ p̃miſimꝰ: accidit inde nocumẽtũ in locis multis. Inde eſt ꝙ in cuiꝰ vẽtre eſt ſupfluitas cibi retẽta: ⁊ dat ei aliqs hãc ſorbitõeꝫ: anteq̃ꝫ ꝓcedat ⁊ euacuet illam ſupfluitatẽ accidit ei dolor magnus valde.

33 A dhuc uero qbꝰ latꝰ dolẽtibꝰ calefactoriũ adhibitũ dolorẽ nõ alleuiat: nec exit ſputũ bonũ ſꝫ potiꝰ uiſcoſius ⁊ idigeſtibiliꝰ efficit̃. Rurſus uero niſi catartico aut phlebotomia: utrũ ſcilicꝫ magis neceſſariũ uideris: dolor diſſoluat̃ in huius egritudinis ſtatu poſitis, ſi ptiſina detur: in breui mortis imperio ſubiugantur.

E t cũ hoc etiã ſi fuerit dolor lateris aſſiduus qui non alleuiatur per euaporatiõeꝫ: ⁊ ſputũ nõ egredit̃: ſꝫ addit̃ uiſcoſitas eius abſqꝫ maturatõe: tũc ſi nõ reſoluit̃ dolor: aut lenificatõe nature: aut phlebotomia: ſm illud de quo ſignificat̃ qđ neceſſariũ eſt: ⁊ dat̃ hñtibꝰ hãc egritudinẽ ptiſana illis hñtibꝰ illaꝫ diſpõeꝫ: aduẽit ſup eos mors uelocit̃.

O portꝫ vt r̃deamꝰ ⁊ dicamꝰ ꝙ iſte ſmo hippo. in pleureſi ẽ ſm viã exẽpli. Et ego qdẽ iam oñdi ꝙ eiꝰ euẽtꝰ eſt ab apãte qđ fit in pãniculo tegẽte coſtas. Qñ g̃ illđ apa ẽ in ſmio ſui ſtatꝰ: ⁊ dat aliqs illi ifirmo ptiſanã hordei: nocꝫ ei nocumẽto magno: ⁊ ſignificatões q̃ ſignificãt ſtatũ egritudĩs pl'eſ ſũt aſſiduatio doloris: ⁊ vt nõ alleuiet̃ ex eo aliqd ꝑ vaporatiõeꝫ. Et hippo. qdẽ addidit in ſmõe ſuo ſignificatões pl'eſ maligne magne: ⁊ ſũt additio viſcoſitatis ſputi: ⁊ ꝓhibitio eiꝰ ab exitu ⁊ adherẽtia eiꝰ in mẽbris ĩfirmis: ⁊ r̃tinẽtia eiꝰ. qđ eſt: qꝛ ſmo eiꝰ addit̃ viſcoſitas eiꝰ: ſignificat vehemẽtiã viſcoſitatis illiꝰ: q̃uis dictio ipa ſignificat ſꝫ ſe vehemẽtiã viſcoſitatis. Sufficit g̃ ꝑ hãc additõeꝫ in ſignificatõe differẽtie int̃ illđ cuiꝰ viſcoſitas addit̃ ſm hũc modũ: ⁊ int̃ illđ qđ recepit maturatiõeꝫ. qđ ẽ: qñ illđ qđ recipit maturatõeꝫ eſt viſcoſuꝫ viſcoſitate tẽpata. verũtñ illa viſcoſitas ñ addit̃. ſ. illđ nõ accidit ei in fine vltimo: ⁊ ne piret illđ ſup lectorẽ ſui libri: nõ fuit piger addere in ſmõe ſuo abſqꝫ maturatõe. qđ eſt: qꝛ nõ maturat̃: ⁊ addit̃ ei viſcoſitas: ⁊ eſt malũ. Qñ g̃ diſpõ infirmi ẽ hec diſpõ: ⁊ dat ei aliqs ptiſanã hordei anteq̃ꝫ r̃ſoluat̃ ab eo dolor: aut ꝑ minutionẽ: aut ꝑ lenificatiõeꝫ nature: nocet ei ⁊ int̃ficit ipꝫ. qđ eſt: qꝛ hippo. dicit: In pl'eſi cuiꝰ diſpõ ẽ hec diſpõ quaꝫ dicit: qꝛ nõ alleuiat̃ ꝑ euaporatiõeꝫ: tũc remanẽt ſup eaꝫ alie due medicatões r̃ſoluẽtes dolorẽ: ⁊ ſũt phlebotomia: ⁊ ſolutio ſiue lenificatio nature. qđ eſt: qꝛ vſus medicinaꝝ que ſiũt ex opio ⁊ iuſquiamo ⁊ mãdragora nõ reſoluit dolorẽ pl'eſ. veꝝ ipe nõ faciũt aliud niſi qꝛ ſtupefaciũt ſenſuꝫ. ⁊ dixit hippo. in hoc loco phlebotomiã ⁊ lenificatõeꝫ nature r̃meẽoratõe abſoluta. in eo aũt qđ eſt poſt: ipe oñdit vſum cuiuſqꝫ eoꝝ.

34 E x qbꝰ nimiꝝ oĩbꝰ ⁊ his ſilibꝰ cãis ꝯtingit eos q ptiſanã cũ toto recipiũt: in ſeptimo die aut ante neceſſario interire. quoꝝ qdã utiqꝫ mẽte patiunt̃ alij uero orthomiam: uel ſtertendo ſuffocantur.

P ropt̃ has ergo cãs ⁊ alias cõpares eis: fiũt q utunt̃ ptiſana hordei cũ totalitate ſua digniores ut moriant̃ in die ſeptima aut ante ipam: ⁊ quidam eoꝝ morit̃ poſtq̃ꝫ egredit̃ ſup ipꝫ nocumẽtũ in mẽte ſua: ⁊ qdaꝫ eoꝝ ſuffocantur ex anhelitu preparationis.

O portet vt enũciemꝰ cãs alias q̃s dixit hippo eẽ cõpares iſtis cauſ: ⁊ quia ipe etiã trahũt mortẽ ſubitã. qđ ẽ: qꝛ ipe dixit in hac hora: ꝙ cã in illo eſt vſus ptiſane hordei: anteq̃ꝫ reſoluat̃ viſcoſitas ſputi

accidētiꝫ ꝑꝑ freq̄ntiā anhelitꝯ: cuiꝯ cā ꝓfocat̄. Et poſſibile
quidē eſt vt eueniat eis nocumētū q̄n bibūt vinū anteq̄ꝫ
euacuent̄: ſic̄ dixit hippo. aut hydromel: aut ſecaniabin.
q̄ꝺ eſt: qꝛ reliq̄ res nō occultāt̄ vulgis nedū alijs. Neſcio
igit̄ dixit: qꝛ neſcio q̄dā eoꝝ moriunt̄: poſtq̄ꝫ ingredit̄ ſuꝑ
eos nocumētū in mēte ſua. De ꝯſuetudie eiꝫ hoꝝ accidē-
tiū eſt vt ꝯſequant̄ potū vini: ⁊ potus vinoſos: q̄n fuerit
illud in non ſua hora. 35

QUos qdeȝ utiqꝫ oēs celitꝯ eē ꝑcuſ
ſos antiq arbitrati ſūt: quia in eis
q̄ mortui fuerūt: latꝯ uireſcere aut ni
greſcere ſicut in ꝑcuſſis ſolet fieri locis
reperiebant.

ANtiq aūt eſtiabāt ſuꝑ iſtos ꝓꝑe
q̄ ipoſ ꝑcuſſit ꝑcuſſio de celo: q̄m
ipi q̄n moriūt̄ inuēit̄ latꝯ eoꝝ uiride eē
ſicut uiridis fit locus ꝑcuſſionis.

HAnc exiſtimatōeȝ eſtimauerūt antiq̄ ꝓpter velo
citateȝ mortis eoꝝ: ⁊ viridis fit locus in quo eſt
egritudo lateris. Et māifeſtū quidem eſt q̄ ille
locus eſt locus in quo eſt radix apoſtematis. q̄ꝺ eſt: q̄a
ex ſanguie q̄ effundit̄ ad illū locū ꝓpter dolorē: totū q̄ꝺ
diriditur in cute fit viride: ⁊ addit in hora mortis nigredi-
nē. aſſilat̄ ergo locꝯ illi q̄ fit ꝓpter ꝑcuſſiōeȝ taliter. 36

QUod qdē eo ꝯtingebat: q̄ anteq̄ꝫ
dolor diſſolueret̄ morte ꝑuēti fue
rūt: ꝓpt̄ea qꝛ ꝯtinuo deſideriū magni
anhelitus incurrerūt.

ET cā in illo ē: q̄m moriunt̄ anteq̄ꝫ
diſſoluat̄ ab eis dolor: ⁊ ꝑꝑ illud
cadunt in ſahuc uelociter.

VUlt per ſahuc anhelitū magnū freq̄ntē: ⁊ ſignifi
cat q̄ anhelitꝯ eoꝝ erūt cū hac diſpoſitiōe in eis
que ſunt poſt. Dicit ḡ hippo. Et ꝑꝑ anhelitū fre
q̄teȝ mītū: ſic̄ dixi etiā fit ſputū viſcoſuȝ nō matur: q̄re
ꝓhibet ipm viſcoſitas eiꝯ eleuari ita vt exſpuat̄. 37

SPutū qppe q̄ꝺ nō excreāt aerē in
troductū ꝯtrahit ⁊ ueloci⁹ exire
cogit.

QUod eſt: q̄a res que expuit̄ q̄n re
tinet̄ ꝓhibet aerē ingredi: ⁊ cogit
eum exire uelociter.

NOn oīs aer ꝓhibet̄ ingredi interiꝯ in huiuſmodi
egritudibꝯ: q̄m q̄n accidit illud oportȝ neſcio vt
moriat̄ hō ſtatiȝ: ſicut ille qui ꝓfocat̄. verꝫ māife
ſtū eſt q̄ nō ꝓhibet̄ de eo ingredi niſi q̄titas ſufficiēs in
iuuamēto anhelitus: ⁊ ꝓpter illud viuūt ſpacio tēporis.
Dū ḡ addit̄ illa diminutō ſꝫ lōgitudinē tpis moriūt̄. 38

QUoꝝ utrūqꝫ alteꝝ alteri ad ꝑicu
luȝ ſuggerit cōplemētū. ſputū nā
q̄ uiſcoſuȝ flatū inſpiſſat. flatꝯ aūt ſpiſ
ſus ſputi uiſcoſitatē augmētat: uiſcoſi
tas uero elabi uetat ⁊ erūpi.

FIt ergo q̄ unaquaqꝫ haꝝ duaꝝ
cāꝝ adiuuat alterā ſuꝑ ꝑiculum.
q̄ꝺ eſt: qꝛ ſputuȝ q̄n retinet̄ facit anheli
tū freq̄ntē. ⁊ anhelitꝯ etiā q̄n fit freq̄ns
addit in uiſcoſitate ſputi: ⁊ ꝓhibꝫ ipſuȝ
ſputū exſpui: lubricari: ⁊ ſeꝑari: ul' ſꝑgi

SIgnificauit hippo. ſignificatiōe manifeſta inten
tōeȝ ſermōis ſui. Fit ergo q̄ vnaqueq̄ꝫ haꝝ dua
ruȝ cauſaꝝ ſimul adiuuat alterā. Et ego quideȝ
narro illud etiaȝ. Dico ergo q̄ ſputū quād'o adheret canu-
ne pulmonis cōſtringit meatū aeris in ea ⁊ coartat euȝ.
fit ergo q̄ attrahūt infirmi de aere ꝓpter illā cōſtrictōeȝ
⁊ coartationē minus. ⁊ ꝓpter q̄titateȝ paucitatis eiꝯ q̄ꝺ
attrahit infirmꝯ de aere eſt diminutio eius quo indiget
in iuuamēto anhelitus: ⁊ ꝓpter hoc fit ꝓperatio eoꝝ in
vice ſecūda ad attrahēdū velocior q̄ꝫ ipſa fuit in vice pri
ma. Et noiat̄ iſte modus anhelitꝯ: anhelitꝯ freq̄ns. 39

QUod nō tm̄ cū ptiſana ſi nō ſuo tē
pore detur ꝯtingit: uerūtm̄ ⁊ mul
tomagis q̄n ⁊ aliū cibū potū uēimꝯ ea
aptum ſumere permittūt.

ET nō accidūt iſte res apud uſum
ptiſane hordei in nō ſua hora tm̄:
ſed ipē accidūt etiā plus illo m̄ltotiēs:
q̄n comedūt: aut bibūt res alias minꝯ
ꝯueniētes q̄ꝫ ſit ptiſana hordei.

IAm ante locutus fui in intētione huius ſermōis
apud ſermōeȝ hippo. ꝓpter has cauſas: ⁊ cauſas
alias cōpares eis. verūtamē ego non dixi illic ni
ſi vinum ⁊ hydromel ⁊ ſecaniabin. Nunc aūt oportet vt
narrem etiam reliquas res remanētes: quaꝝ nocumētū
oſtēderūt plures medicoꝝ in eo cuius diſpoſitio eſt hec
diſpoſitio ex infirmis eſſe vehemētius nocumentū noc
mento hydromellis ⁊ ſecaniabin ⁊ vini. 40

UIa aūt ſuſtētādi tam eos q colla
tam q̄ꝫ eos q nō collataȝ: ⁊ q neu
trū illoꝝ ſed potuȝ aliū ſibi aſſumūt: ſe
piſſime una eadēq̄ꝫ eſt: interdū āt diuerſa.

ET uia qdeȝ ſuſtētādi ſm̄ plurimū
eſt una eū qui utit̄ aqua hordei: ⁊
cū ea fece eiꝯ: ⁊ eū q utit̄ aqua eiꝯ tm̄: ⁊
eū q nō utit̄ aliq̄ haꝝ duaꝝ: ſꝫ eſt ꝯtēt̄
eo q̄ꝺ bibit̄ tm̄: ⁊ fortaſſe eſt uia ſuſtētā
di diuerſa.

DIcit q̄ via ſuſtētandi eſt ꝓpinqua adinuiceȝ in-
ter eum qui vtitur ptiſana hordei: ⁊ eum qui vti
tur aqua eius tm̄: ⁊ eum qui non vtitur aliq̄ haꝝ
duaꝝ: ſed eſt contentus eo q̄ꝺ bibit̄ tm̄. ⁊ fortaſſe eſt ne
ceſſe vt ſit via ſuſtentiua ſeiūcta diuerſa. Et hippo. qdem
oſtendet in eis que ſequūtur hunc ſermoneȝ. ſ. qualiter ſit
via ſuſtentandi ſeiuncta diuerſa. 41

QUa propt̄ ut tibi dicā facere opȝ
Incipiēte itaqꝫ febre ſiue cū dolo

re ſit ſiue ſine dolore: paruo poſt ſũptũ
cibũ tpe trãſacto nõdũ uẽtre exinanito
egro ius ꝯtradicẽdũ eſt accipe: uſqꝫ dũ
uidelicꝫ cibum ad inferiora inteſtinoꝝ
noueris deſcendiſſe.

Et oꝫ oio ut facias qd dicã qñ inci
pit inuadere febris cũ dolore: aut
abſqꝫ dolore: ⁊ tẽpꝰ eius ab acceptõe ci
bi eſt ꝓpinquꝫ: ⁊ uenter eiꝰ nõ euacuat
adhuc: tunc opꝫ ut ꝓhibeas eũ ab acce
ptiõe ſorbitionũ: uſquequo ſcias ꝙ cibꝰ
eius iaꝫ deſcẽdit ad inferiora inteſtina

Bene facit hippo. ꝙ abſcidit ſermonem ſuum: ⁊
quia non ordinauit euꝫ ordine quo oportuit vt
ordinaretur. ⁊ ꝓpter hoc inuenimus eum nunc
qui iterauit ſermonẽ ſuum incepiſſe in illo inceptione
que neceſſaria erat. ⁊ nõ accidit ei hoc accidẽs: niſi quo
niam ipſe incepit narrare reſpõſionem in queſtione qua
queſiuit de diuerſitate que cadit ĩter medicos. ⁊ dixit in
parte illius res multas: que ingrediũtur in capitulo vie
de ingenio ſanitatis. Et quoniã neceſſe fuit ei qũ ſenſit il
lud quod accidit ei vt deleret totuꝫ quod ipſe ſcripſerat:
ideo poſtea iterat ſermonẽ ſuum a principio ſui ecõtra
rio ſermonis primi. Hoc enim accidens multotiens mi
hi accidit: ⁊ viſum eſt mihi quia melius eſt vt iterarẽ ſer
monem meum a principio ſui ſm contrariũ eius qd ſcri
pſeram ipſum: ⁊ delerem totum quod ſcripſerã in ꝑmis.
Et ego quidẽ ſum narrans qualiter neceſſe fuit ei reſpõ
dere in illa queſtione de qua ego ſum inquirens: ⁊ pone
re ſermonẽ eius ſm ordinẽ: ⁊ alleuiare viam in illa ſuper
illum qui diligit vt exponãtur ei iſte res cuꝫ explanatõe
Auſculta ergo me in intellectu tuo: ſicut ille de natura cu
ius eſt audire ſermõeꝫ a ꝑncipio ſui. Que eſt cauſa ꝓpter
quam fit multotiẽs qd accidit eis quibus eſt mẽſura ex
medicis vt cadat inter eos diuerſitas in medicatõe infir
mitatũ. Ex opinione enim eſt eoꝝ ꝙ illud quod expitur
ſuper quoſdam homines: ⁊ cõuenit quibuſdam eoꝝ: cõ
uenit oĩbus eoꝝ. Inde eſt illud: in quo cadit diuerſitas
inter eos in regimine egritudinũ acutaꝝ. vt ũtur eniꝫ qui
dam eoꝝ aqua hordei in infirmis vſqꝫ ad horam criſis: ⁊
vtũtur quidam eoꝝ ptiſana hordei: ⁊ qdam eoꝝ ſunt qui
bus non videtur vtenduꝫ eſſe aliquo hoꝝ duoꝝ. Accidit
ergo ex illo vt inueniant in quibuſdam: ⁊ errent in qui
buſdam. quod eſt: quia quidam qui habent egritudineꝫ
acutam indigent vti ptiſana hordei: ⁊ quidam eoꝝ indi
gent aqua eius tm̃. ⁊ ex eis ſunt quidam qui non indigẽt
aliqua haꝝ duaꝝ vſqꝫ ad horaꝫ criſis. Et ego ponã exem
plum ſermonis mei in illo vt verificetur: ſcilicꝫ vnaꝫ egri
tudinum acutarũ. Pone ergo ꝙ nos intendimus medi
cari pleureſim. Dico ergo quia ſi infirmus fuerit propin
qui ſpacij ab acceptiõe cibi: ⁊ inuaſerit euꝫ febris anteqꝫ
euacuetur venter eius: tunc non oportet vt dentur ſorbi
tiones donec ſciatur ꝙ cibus quem accepit iam trãſiuit
in deſcenſione ſua per inteſtina. Dum ergo aliquis inci
pit cum ſermone ſuo hac inceptione: deinde ſequitur il
lud cum reliquis que ſeqũtur eum ſm ordinẽ quo opor
tet vt ordinet: non eſt in eo occultatio. 42

His aũt q pl'etici ſũt de potibꝰ oxy
mell' dandũ eſt: ſi hyemis tp̃s fue
rit calidũ. ſi aũt eſtatis fuerit frigidũ: ſi
nimia ſiti laborauerint: dãda eſt mulſa
mellis cum aqua.

Et oꝫ ut utat ex potibꝰ in eo q hẽt
dolorẽ pl'eſis ſecaniabin. Q ſi fue
rit hora p̃ſens hyems: utat eo calido.
⁊ ſi fuerit eſtas: utat ip̃o frigido. ⁊ ſi ſi
tis fuerit uehemẽs: utatur etiaꝫ hydro
melle ⁊ aqua.

Non eſt vſus eiꝰ in hydromelle: in eo qui ex infir
mis hẽt ſitim vt abſcindat ſitim eiꝰ: ſed vt faciat
euꝫ cauere ab vſu ſecaniabin plus. Propt̃ hanc
ergo cãꝫ dixit aquã: poſtqꝫ dixerat hydromel. qd eſt: qa
oportꝫ ſm egritudinẽ vt vtatur ſecaniabin plus his duo
bus. Quꝫ ergo bibit infirmꝰ ſecaniabin q̃ꝫtitatẽ multã: ⁊
eſt ſitis eiꝰ adhuc fixa: oportꝫ vt ſumat in potu poſt illud
hydromel. ⁊ ſi ſitis eiꝰ iteꝝ poſt potũ eiꝰ fuerit fixa: opꝫ vt
in potu ſumat aquã. qd eſt: qꝛ hippo. vitupat potũ aque
ſoliꝰ. Et tu qdeꝫ ſcies in ſeqntibꝰ res pp q̃s vitupat potũ
aque in pte huiꝰ libri: in qua loqt de v̾tute aque: nũc aũt
oportꝫ vt intẽdã ad exponẽdũ qd ip̃e dixit in hoc ſmõe:
cuiꝰ ꝑmiſimꝰ rememoratiõeꝫ: q̃re ꝑcepit vt daret in hye
me ſecaniabin dum eſt calidũ: ⁊ daret in eſtate exiſtens
frigidũ. Inqſitio eniꝫ de hoc admõet nos ad vtẽdũ potu
aque tm̃ iuuatiuo iuuamẽto nobili: in eo q hꝫ egritudinẽ
acutã. de qua eſtimat ꝙ hippo. dimiſit remẽoratiõeꝫ eiꝰ
ꝓrſus. ⁊ tibi qdem ĩeſt vt redarguas hippo. ſup illud qñ
ſermo fuit in eo dignus vel merẽs: vt ſit ſingl'aris ſm ſin
gularitatẽ ſuã ꝓprie nõ in pte ſermõis ſm ꝙ ꝑparat. Et
poſſibile quidẽ eſt vt intelligas ſn̄iam eius in vſu potus
aque frigide: ex hoc ſermõe quẽ dicit nunc. qd eſt: qꝛ qñ
in potu infirmoꝝ das eis qui ſitiũt in aliqbus horis ſeca
niabin infrigidatũ: tũc mãifeſtũ eſt bñ ꝙ iam dedit eis in
potu etiaꝫ aquã frigidã. Illud enim eſt ſequẽs ſentẽtiaꝫ
eius: q̃ꝫuis non dixit in aqua frigida aliqd oĩno: quoniaꝫ
hippo. videt ꝙ febris fit qñ declinat caliditas innata ad
caliditatẽ igneã. ⁊ medicatio quidẽ fit per oppoſitioneꝫ
ꝯtrarij cum contrario. Et quoniã ignis in natura ſua eſt ca
lidus ⁊ ſiccus: ⁊ ſimil'r febris: tũc aqua frigida inuenitur
ꝯtraria nature febris: quoniã ip̃a humectat corpꝰ ⁊ infri
gidat ip̃m. Et cũ illo etiam ego iam dixi ſmõeꝫ multũ ꝙ
ego vidi febrẽ extingui ſubito apud potũ aque frigide in
hora in qua oportꝫ vt bibatur: in libro meo qui eſt in via
de ingenio ſanitatis. ⁊ ego quidẽ ſum narrãs nũc ſũmaꝫ
illiꝰ. Dico ergo qꝛ qñ accidit febris ſola p̃ter ꝙ cum ea ſit
diſpoſitõ alia cui ſit poſſibile euẽire ex potu aque frigide
nocumẽtũ: tũc ſi vtit aqua frigida nõ ſolũ eſt impoſſibile
vt noceat: ſed iuuamẽtũ eius eſt magnũ. ⁊ q̃ꝫtitas que bi
bit: ⁊ fit iuuamẽtũ per eam ex aqua frigida: eſt cuꝫ mẽſu
ra que poſſibile eſt vt ſatiet euꝫ: p̃ter ꝙ attrahat aerẽ. Sꝫ
quoniã qd de ſecaniabin bibit eſt q̃ꝫtitas parua: non eſt
poſſibile vt qd de eo in potu dat in oĩni die vice vna ſit
plus. iiij. vncijs ⁊ media. Intẽtio g° dandi in potu ſecania
bin: ⁊ dãdi in potu aquã frigidaꝫ: q̃ eſt qñ volumꝰ extin
guẽ fe. ⁊ dat in potu ex ea q̃ꝫtitas ml'ta ſubito: donec im
plet ex ea ĩfirmꝰ: ẽ diſſil'is. qd ẽ: qꝛ q bibit ſꝫ hũc modũ:
nõ bibit niſi ſm ꝙ ẽ medicina. Secaniabin ãt ĩfrigidatũ
nõ ſumũt in potu ĩfirmi in hora eſtat' niſi vt ñ faciat eos
eſtuare ſitis: ⁊ noceat eis. oꝫ eĩꝫ vt adiuuet qñ poſſibile ẽ
adiutoriũ ſup ꝯtriũ illiꝰ. ⁊ pp hãc cãꝫ ſumꝰ auſi ad dãduꝫ
ĩ potu ĩfirmo ĩ hora eſtat' ſecaniabĩ ĩfridatũ: anqꝫ matu

retur egritudo eius: ⁊ non datur eis in potu ex aqua fri/
gida donec ſanetur: in eo ꝙ non maturat̃ ex egritudini/
bus. qđ eſt: quia aqua frigida inſpiſſat apoſtema: ⁊ ꝓfo
cat qđ eſt in eo: quoniaꝫ febris non aduenit infirmo niſi
ꝓpter apoſtema: ⁊ ꝓhibet in eo qui infirmat̃ ꝓpter hu
mores illud maturari: ⁊ tũc quidẽ non datur infirmo in
potu de ſecaniabin niſi q̃ꝫtitas parua: quoniã precedit ⁊
calefit in ſtomacho ei⁹ calefactiõe digeſtiõis: anteq̃ꝫ ꝑue
niat frigiditas eius ad locuꝫ apoſtematis in pleureſi. ⁊ ſi
peruẽiat etiam ex ea q̃ꝫtitas parua: rectificat eam ſecania
bin poſt illud: quoniaꝫ in ipſo eſt virtus inciſiua. qđ eſt:
quia illi⁹ in quo eſt inciſio ⁊ penetratio: diſpoſitio eſt cõ
traria diſpoſitiõi eius: qđ eſt inſpiſſans oĩa corꝑa. 43

Quo ſũpto ſi dolor loco ingruerit
egroq́ꝫ accidẽtia ineſſe uideant̃ ti
meda: expedit ut hui⁹ q̃ꝫtitatis ꝑtiſana
detur: que neq́ꝫ ſit groſſa: neq́ꝫ ſit mľta
⁊ hoc poſt ſeptimũ diem: ſi uirtus eius
tolerare nequeat.

Poſt illud aũt tunc ſi in loco fuerit
dolor: aut uideris infirmo aliqđ
accidẽtiuꝫ ex quibus timet̃ ſuper eum:
tunc oportet ut qđ datur de ſorbitione
ſit quãtitas: neq́ꝫ groſſa: neq́ꝫ multa.
⁊ ſit datio tua de ea poſt diem ſeptimũ
ſi uirtus eius fuerit tolerans.

Mihi aũt videtur ꝙ qui dicunt de hippo. ꝙ ipſe re
plebat infirmos: ipſi vſi ſunt hac dictiõe ſm hãc
intentionẽ: quia non ꝑtrãſierũt hunc ſermõeꝫ ni
ſi ſuꝑficieten⁹: ꝓ̃ter ꝙ ſteterint ſuper ipꝫ. Et ſimiliter etiaꝫ
qui dicunt de eo ꝙ ipſe interficiebat infirmos fame: non
oñdit̃ ex eis niſi ꝙ ipſi non legerũt niſi hunc ſermonẽ tñ
Et ſi vnaqueq́ꝫ duaꝝ ſectaꝝ ꝯſideraret hunc ſermõeꝫ mẽ
te ſua: ⁊ remẽoraret eius qđ dixit hippo. ⁊ ꝙ inuẽit in eo
bene: ⁊ eſt ſermo eius: q̄ꝛ differẽtia inter naturas eſt mul
ta ⁊ magna: forſitan ipſi verecõdarent̃ ex trib⁹ rebus cõ
trarijs: ⁊ plus illo ſi remẽorarent̃: ⁊ reliquaꝝ reꝝ r̃manẽ
tiũ quas ipſe dixit: qũ oſtẽdit ꝙ regiões diſtãt adinuiceꝫ
diuerſitate magna valde: ⁊ hore anni: ⁊ etates: ⁊ ꝯſuetu/
dines: ⁊ regimẽ: qđ ꝓpꝛium eſt vnicuiq́ꝫ infirmoꝝ anteq̃ꝫ
infirmet̃. Inde eſt ꝙ ſi tu cõparaueris inter res ꝯtrarias
in oĩbus que diximꝰ inuẽies maiores differẽtias in regi/
mine. Qũ ergo videris quaſdã eaꝝ opponi: in q̇buſdã in
uenies differẽtias etiã medias inter eas mľtas valde. Et
ego quidẽ iam locut⁹ fui in differẽtijs que ſunt in iſtis re
bus ſermõeꝫ cõpletũ in libro meo in via de ingenio ſani
tatis. ⁊ ego quidẽ ſum dicens nunc ſũmã illi⁹. Ponam⁹
ergo homini: cuius forma corꝑis natura. i. naturaľr ẽ ſic
ca: ⁊ ſuꝑficies corꝑis eius extrĩſeca eſt ſpiſſa: ⁊ vene eius
ſunt ample: ⁊ v̄tus eius animaľ eſt fortis: ⁊ de ꝯſuetudĩe
eius eſt vt comedat cibos mľtos: aduẽiſſe egritudinẽ in
hora hyemali: que nõ eſt frigida frigore vehemẽti: ⁊ ha/
bitatio eius eſt regio: cui⁹ diſpõ eſt ſimiľ diſpoſitiõi hore
p̄ñtis: ⁊ fuit regimẽ eius ante egritudinẽ regimẽ delicio/
ſum ⁊ quietũ: ⁊ ꝑmiſcuit in eo qđ comedit: ⁊ vſus eſt ex
cibis ex q̇bus mľtiplicat̃ eius nutrimẽtũ: ⁊ os ſtomachi
eius cũ illo eſt forte. Et ponam⁹ alij cui⁹ corporis forma
eſt hũida lenis: ⁊ ſuꝑficies eius extrinſeca eſt rara: ⁊ vene
eius ſunt minute: ⁊ v̄tus animaľ eius eſt debiľ: ⁊ de ꝯſue
tudine eius eſt vt ſumat ex cibis q̃ꝫtitatẽ multã: aduẽiſſe
egritudinẽ in hora eſtatis ſtãte: ⁊ habitatio eius: ⁊ regio
eſt ſimiľ illi. Et pone cũ iſtis reb⁹ q̄ꝛ ante egritudinẽ ſuaꝫ
fatigauit eius corp⁹ ꝓpter tedia que aduẽiũt ei ⁊ opatio
nes cõtinuas: ⁊ q̄ꝛ comedit ſm cõtrariuꝫ eius cui euenit
conſuetudo eius cibos paucos ex oleribus: ⁊ alijs ex eis
quoꝝ nutrimẽtũ eſt nutrimẽtũ paꝝ: ⁊ ꝙ os ſtomachi ei⁹
natura eſt õbile ⁊ nõ forte. Qũ ergo poſueris hos duos
ſm ꝙ narraui: pone ꝙ ambo infirmi ſint egritudine vna
⁊ pone egritudinẽ vnã que ex eis aduẽit egritudinẽ quã
dixit hippo. in hoc ſermõe ſm viaꝫ exẽplificatiõis. ſ. pleu
reſim: an vides q̄ꝛ oportet vt ſit r̃min⁹ coctiõis in regimi
ne vtroꝝũq́ꝫ vnus: an vides q̇a oportet vt cibet̃ ſecũdus
eoꝝ ab ipſo p̄mo die egritudĩs ſue: ſed p̄mus regat̃ eo ꝙ
bibit̃ tñ vſq́ꝫ ad diẽ ſeptimã qñ ſperas ꝙ eius egritudo
nõ tardat̃ plus illo. Ego aũt enũcio tibi illud qđ exꝑtus
fui in vtriſq́ꝫ tẽpore lõgo. ⁊ eſt: q̄ꝛ inueni hoc regimen in
vtriſq́ꝫ iuuatiuũ valde. ⁊ ſi cõuerteris rem in vtriſq́ꝫ: ⁊ ci/
baueris p̄muꝫ eoꝝ ab ipſo p̄ncipio ſue egritudinis: ⁊ ꝓhi
bueris alteꝝ eoꝝ a cibo vſq́ꝫ ad diem ſeptimũ: interficies
vtroſq́ꝫ ſimľ ante diem q̄rtuꝫ: quoniã tu ꝓ̃focas vnũ eoꝝ
cũ velocitate: ⁊ ꝓſternis v̄tutẽ alteri⁹. Et pone cũ eo qđ
diximus: ſi vis illud ꝙ diſpõ etatis cuiuſq́ꝫ eoꝝ eſt cõtra
ria diſpoſitiõi etatis alteri⁹: ita vt ponas p̄mũ filiuꝫ q̇dra
ginta annoꝝ: ⁊ ſecũdũ pueꝝ. nam quꝫ poſueris illud: erit
mors deſcẽdẽs vnicuiq́ꝫ eoꝝ velociter: qm̃ in oĩbus que
nũc dixim⁹: intẽtio eſt intẽtio vna. Et hippo. q̇dem ſignifi
cauit iſtuc in ſmõe vno. qđ eſt: q̄ꝛ dixit: ⁊ ſit vt des ei ſor
bitionẽ poſt diẽ ſeptimã: ſi v̄tus fuerit tolerãs. ⁊ tot⁹ hic
ſermo eſt locutio vna. verũtñ inuẽtio eius eſt ex reb⁹ q̃s
dixi ante. qđ eſt: q̄ꝛ tu ſcis an v̄tus ſit tolerãs vt remãeat
qñ vteris in eo ſecaniabin ⁊ hydromelle: ⁊ aqua vſq́ꝫ ad
diẽ ſeptimũ ex oĩb⁹ q̃ dixi: qm̃ qñ quedã eoꝝ que dixim⁹
ſũt inuẽta: ⁊ q̇dã eoꝝ nõ inuẽta: ⁊ cõparas ĩter v̄tutẽ reꝝ
inuẽtaꝝ: ⁊ v̄tutẽ reꝝ q̃ ñ inuẽiũt̃: poteris ſcire quot die
bus ſit poſſibile ĩfirmũ r̃manẽ cuꝫ huiuſmõi regimĩe. Et
ego q̇deꝫ iam narraui totũ qđ dixi in libro meo. Si ergo
iam legiſti illud: tũc fac ipm̃ trãſire ꝑ mentẽ tuã nũc. ⁊ ſi
nõ legiſti illud: tũc intẽde nũc ad legẽdũ illud in p̄mis ſi
vis intelligẽ veritatẽ ſentẽtie hippo. Nos eñ iaꝫ narraui/
m⁹ oĩa illa: ⁊ ſecuti fuim⁹ in oĩbus q̃ ſcripſim⁹: ⁊ dixim⁹
ſñias hippo. qũ ſint ſñie certe valde. verũtñ nõ eſt poſſibi
le homini vni ſi addiſcit aliq́ꝫ artiũ ſm ꝙ opꝫ: vt addiſcat
⁊ cõprehẽdat oĩa q̃ in ea ſunt ex reb⁹ particľarib⁹. ⁊ ꝓp̄t
hanc cãm nõ nece eſt tibi vt q̄ras audire oẽs res particu
lares ab hippo: ſꝫ oꝫ vt caſtiges ꝓp̄e illũ: cui nece ẽ expo/
nere totuꝫ qđ dixit hippo. ⁊ hñ inuẽit in eo ⁊ explanauit
ipm̃: ⁊ dimittit illud ꝓp̄t amorẽ victorie ⁊ laudis. ⁊ ẽ in
tẽtio ei⁹ vt faciat euẽire ſñias alias in medicina. verũtñ
nos ꝑꝑ veneratõeꝫ nr̃aꝫ quã exhibem⁹ veritati: laudam⁹
hippo. in reliq̇s reb⁹: ⁊ in remẽoratõe ſua de intẽtiõe cer
ta in vnaquaq́ꝫ reꝝ: ita ꝙ qñ aliq̇s in ea aſpicit in oĩbus
horis intelligit viã in inuẽtõe ſpẽꝝ medicatiõis determi
natã. Inde eſt qđ iam oñdim⁹ ꝙ intẽtio cõis in ꝯ̃ſeruatio
hũ oĩb⁹ ſanis ex eis: ⁊ egrotis eſt intẽtio vna: ⁊ ꝯſeruatio
aĩaľ virtutꝭ. Et hippo. q̇deꝫ ſignificauit ſuꝑ illõ in hoc ſer
mõe ſignificatiõe expoſita in ſmõe ſuo: ſi fuerit tolerãs
v̄tus ei⁹. qđ eſt: q̄ꝛ comeſtio ⁊ pot⁹ in hora ſanitatꝭ: ⁊ reli
qua q̃ fiũt in eis q̇b⁹ fit iuuamẽtũ in eis in h̄ vt remãeat
vita: nõ ſũt niſi ꝑꝑ hãc v̄tutẽ. ⁊ ꝑꝑ eaꝫ ẽt ſumit̃ cib⁹ ⁊ po/
tus in hora egritudĩs. qđ eſt: q̄ꝛ medicatiõeꝫ ẽt ſignificat
in primis diſpoſitio egritudinis: ſicut phlebotomia: ⁊
clyſtere: ⁊ emplaſtrum: ⁊ embroca: ⁊ ſolutio ventris: ⁊
potus ſecaniabin ⁊ hydromellis: ⁊ reliquoꝝ que illis
ſunt ſimilia. Virtutis autem conſeruatio non ſignificat

niſi ſuper vſum cibi tm̄. ꝙ ſi cibus non noceret in aliqua
horaꝝ in aliqua reꝝ diſpoſitioni egritudinis: cibaremus
egros ſicut cibamus ſanos: conſiderando in virtute tm̄.
Sed qm̄ mltotiēs nocet ſicut diximus: oportꝫ vt ɔſidere
mꝰ ꝓpter illud in diſpōe egritudinis: nō ſꝫ ꝙ ipa ſignificat
vſum cibi in aliq̄ horaꝝ egritudis: ſed ſm ꝙ ipa ꝓhibet
ab eo. Qn̄ ergo nō ꝓhibet inde aliq̄d: ⁊ vocat te v̓tus ad
vtendū eo: opꝫ vt cibes infirmū. qd̓ eſt: qꝛ ꝑ cibū in ſeipſo
nō fit iuuamētū in aliq̄ horaꝝ in egritudis diſpōe. Et ego
quidē nō dixi hūc ſmōeꝫ niſi qm̄ mltotiēs inuenitur in vna
medicinaꝝ v̓tus cibi: ⁊ v̓tus medicine: ſicut illud qd̓ inuenitur
in ptiſana hordei. quod eſt: quia vſus eius ꝓpter debilita-
tem v̓tutis eſt ſm ꝙ ipa eſt cibus qn̄ nutrit. Et qm̄ ipa in
cidit etiaꝫ: ⁊ hūectat res q̄s ſpuere nec̄e eſt: tūc opatio eiꝰ
in illo ē ſicut opatio medicine. Triticū aūt qd̓ noiatur can
daruſiꝫ nō eſt niſi cibus tm̄ ei qui hēt pleureſiꝫ. Secania
bin v̓o eſt medicina: ſed in ptiſana hordei inuenitur v̓tꝰ vtri
uſqꝫ ſimul: ⁊ ſtat egris in iuuamēto loco vtroruqꝫ. verūtn̄
infirmꝰ ſuſcipit eam ſm ꝙ ipa eſt cibus vt ɔſeruet v̓tutē
ſed ſm ꝙ ipa eſt medicina ꝓpter medicatiōeꝫ egritudinis.
Qū ergo tollat v̓tus vt moretur vſqꝫ ad horā criſ egritudi
nis ꝑter ꝙ infirmꝰ ſumat ptiſanā hordei: tunc ſecaniabin
⁊ hydromel ſufficiūt infirmo tm̄. Secaniabin quideꝫ qꝛ
virtꝰ eius eſt v̓tus medicine tm̄: ſꝫ hydromel quoniā nu-
trit nutrimēto paruo debili. qū ergo ſperas ꝙ eueniat cri-
ſis ante diem ſeptimā: in q̄rto v̓bi gr̄a: aut in q̄nto: tūc in
uenies mltos infirmoꝝ quos poſſibile ē morari abſqꝫ ac-
ceptiōe ptiſane hordei. ⁊ qn̄ tardatur criſ vſqꝫ ad dieꝫ ſepti
mū: tūc ɔparaꝝ eſt ꝙ inueias aliquos eoꝝ quos ſit poſſibi
le morari. ⁊ eſt: qꝛ cuiꝰ v̓tus eſt fortis: ⁊ forma corpis eiꝰ
eſt dura. ſ. fit difficil̓ reſolutiōis: ⁊ hūores qui ſunt in eo
groſſi ſunt viſcoſi: ⁊ aer continēs ipſum eſt aer frigidus.
qd̓ eſt: qꝛ ſi nō exſpiraret ex corpore aliq̄d: nō eſſet nobis
nec̄e ſumere cibū. ſed quoniā exſpirat ⁊ perit ex eo aliq̄d
tūc oportet vt ſit q̄ntitas cibi quā ſumit ſm illud. Ille ergo
ex cuius corpore illud qd̓ reſoluitur eſt q̄ntitas parua val-
de: poſſibile eſt vt ſecuretur cū ꝓhibitiōe a cibo. ⁊ plus eti
am illo ſi v̓tus eius fuerit cū illo ab ipo p̄ncipio rei fortis
quoniā virtꝰ qn̄ eſt debil̓ ſicut in ſenibꝰ: aduenit ei debili-
tas velociter q̄uis minoretur qd̓ exſpirat ex corpe: Et ꝓpter
hāc cāꝫ dixi paulo ante illū cui ſupuenerūt q̄dragīta ān̄i: ⁊
dimiſi dicere illū cui ſupuenerūt ſeptuaginta anni. 44

QUod ſi antiquus cibus nondum
deſcenderit: ac breuis temporis
mora poſt cibum nouiſſimū tranſierit
neqꝫ ferre ualeat ei ſi eiꝰ uirtus ⁊ etas
permiſerit: clyſteris opus habet. ſi aūt
defectus ſit uirtutis uel etatis ſuppoſi
torū immittendū eſt: niſi cibi ſpōte ſua
bonoqꝫ exitu egerantur.

ET quando cibus antiquus nondū
deſcendit adhuc: ⁊ tempus eius
cum cibo alio eſt tempus propinquum
tunc ſi uirtus eius eſt tolerans: ⁊ etas
eius eſt iuuentus: oportet ut clyſterize
tur. Si autem debilis fuerit: oportet
ut ſupponatur licinium: niſi egrediatur cibꝰ
ex ſeipſo bono exitu.

INuenimus hippo. in hoc loco etiā ſignificauiſſe
medicationē egritudinis corpis: ⁊ inuenimꝰ eum
cōſideraſſe cū illo in v̓tute: nō ſꝫ ꝙ ipa ſignificat
in aliqua horaꝝ medicationē: ſed quoniā ipſa multotiēs
ſignificat ɔtrariū illius: ⁊ ꝓhibet vti ea. qd̓ eſt: quia ꝙ in
firmus indiget clyſteri nō eſt quoniā virtus eius eſt for
tis: ſed ſignificatio ſup illud eſt ex diſpoſitiōe ſtomachi.
Uirtus aūt qn̄ eſt fortis p̄cipit in euacuatiōe: ⁊ qn̄ eſt de
bilis ꝓhibet ab illa. Et ɔſidera etiā mēte tua ɔſuetudinē
hippo. Inuenis enim eum in quibuſdā horis remēorari
virtutis tm̄ in huiuſmōi infirmis: ſicut inuenimus eum fe-
ciſſe in hoc ſermōe: cuiꝰ p̄miſimꝰ remēoratōeꝫ: ⁊ fortaſſe
rememoratur etiā etatis. quod eſt: quia ſublimior inten
tionum omniū eſt intentio ſumpta ex virtute. In ſignifi-
catiōe aūt virtutis neceſſaria eſt cognitio etatis: quoniaꝫ
virtus in pueris debilitatur velociter: ꝓpter mltitudinē
eius quod currit ⁊ exſpirat ex corporibus eoꝝ. ⁊ moratur
plus illo in ſtātibus in iuuētute. verūtamē ſicut inuenitur
res in infantibꝰ: in hoc ꝙ ſubſtātia corpoꝝ eoꝝ lenis eſt:
⁊ humiditas eoꝝ reſoluitur: ⁊ fit illud cauſa caſus virtutis
⁊ reſolutionis eius. Similiter etiam inuenitur res in re-
gionibus ⁊ horis anni. nam qum illa que ex iſtis eſt cali
da: etiam eſt diſſolutio virtutis: ⁊ caſus eius ꝓpter mul
titudinem euacuatiōis corporis plus. Neceſſario igitur in
uenimus hippo. ſm plurimū poſuiſſe ſermonē ſuum in
virtute tm̄ in huiuſmodi diſtinctiōibus. ⁊ multotiēs qui
dem rememoratur etiam cum ea alterius: vel vnius reli-
quaꝝ rerum remanētium: quare rememoratur cum reme-
moratione vtrarūqꝫ ſimul illis rebus remanētibꝰ. 45

ET uidenduꝫ eſt quo tempore ius
dari debeat in p̄mordio uel in oī
bus temporibus morbi: qn̄ enim pedū
plante frigide fuerint: tūc ius maxime
⁊ omnis alius potus patienti denegan
dus eſt. Sed qū iam calor in calcaneū
deſcenderit dandū eſt. nouimus enim
uim temporis huius in morbis quideꝫ
omnibus q̄ꝫ magna ſit: ⁊ in acutis ma
xime. In his .n. quanto plus caloris ē
tantomagis cū fallacia ſunt.

ET oportet ut ſis ſeruās ꝓprie ho
ram in qua oꝫ dare ſorbitionē in
principio egritudinis: ⁊ in reliquis ho
ris eiuſ. Nā qn̄ pedes ſunt frigidi: tūc
oportet ut ꝓhibeatur ab acceptione ſorbi
tionis: ⁊ plus illo multum oꝫ ut ꝓhibe
atur ab acceptione oīs quod bibitur. Cū
ergo declinat caliditas ad pedes: opor
tet tunc ut detur ſorbitio. Et ſcias ꝙ uir
tus huius hore in oībus egritudinibus
eſt uirtus magna: ⁊ ꝓprie in egritudini
bus acutis. Et ex iſtis egritudinibus
proprie in eis in quibꝰ eſt febris magis
addita: ⁊ in quibus error eſt plus.

Sicut dixi: ꝙ intentio in acceptione cibi eſt vna:
⁊ ē ꝯſeruatio virtutis. verūtñ oportet neceſſario
cū illo etiam ut ſit ꝯſideratio in diſpōne infirmi
Similiter etiā inuētio hore in qua oꝫ infirmo vt deṫ ſor
bitio: eſt qñ nō ꝓhibet egritudo ab illo: qm̄ fortaſſe ne
ceſſe eſt nobis multotiens vti cibo in inceptione paroxiſ
moꝝ ſm̄ intētionē primā ſumptam ex virtute: ſicut eſt
illud quod inuenimus in ſanis: qñ appropinquat virtuſ
a principio rei ꝓpter quaſdā euacuationes naturales: ut
cadat ⁊ reſoluaṫ: quare idiget ut ꝯforteṫ. ⁊ qm̄ de apti
tudine cibi: qui ſumitur in inceptione paroxiſmoꝝ: ⁊ in ho
ra ſtatus eoꝝ: eſt ut noceat infirmo nocumēto magno
propter illud ꝓhibeṫ ab acceptione eius: quāuis corpus
indigeat eo vehementˀ. Que ergo ſunt hore meliores ad
dandū cibum infirmis: Mihi aūt vr̄ ꝙ manifeſtū eſt: ꝙ
melior horaꝝ in illo eſt hora in qua inueniunṫ ptes pe
ctoris ⁊ ſtomachi in vltimo trāquillitatis ⁊ quietis. De
terior vō horaꝝ eſt hora in qua inueniunṫ iſta membra
cū deteriore diſpōne. Et manifeſtū quidem eſt ꝙ in hora
in qua ſunt cum deteriore diſpōne eſt hora inceptionis
paroxiſmoꝝ. Et hora in qua ſunt cū meliori diſpōne eſt ho
ra declinatiōis paroxiſmoꝝ. Jam ergo manifeſtū eſt bene
ꝙ melior horaꝝ ſuſcipiendi cibum eſt hora in qua decli
nant paroxiſmi egritudinis. Et inceptio quidē paroxiſmorū
eſt in hora in qua aggregatur caliditas q̄ eſt in corpore
⁊ trahitur verſus cor ⁊ pectꝰ. Sed augmentū paroxiſmoꝝ
eſt: qñ expandiṫ caliditas paulatim verſus extrema cor
poris. hora vō ſtatus eſt qñ expanditur caliditas in toto
corpore: ⁊ ꝯprehenſio eius eſt ſuper ipſum totū equaliṫ.
Hora vō declinationis eoꝝ eſt ꝯtraria hore inceptionis.
Eſt ergo qñ diſſoluiṫ caliditas: ⁊ ſepatur a membris cor
poris mediis: ⁊ eſt hora quā ſignificauit hippo. in ſmone
vno quē dixit: ⁊ eſt ſermo eius: Qū ergo declinat ca lidi
tas ad pedeſ. Qu od eſt: qꝛ nō eſt ſermo dicentis: Qum ḡ
fuerint pedes facti calidi: ſicut eſt ſermo eiꝰ: declinat ca
liditas ad pedes: qm̄ declinatio ſignificat pmutationem
caliditatis de loco ad locum. Calefactio aūt pedū poſſi
bile ē vt ſit de caliditate fixa in locis mediis corpis: ſicut
eſt id qō accidit in hora ſtatus. 46

Porro ſuccuꝫ ptiſane primo: dein
de uero groſſum adhibeas opor
tet: poſt hoc aūt perſpicaciorē rōnem
predictaꝝ ſignificationū facere oꝫ.

Et oportet ut utaris in primis aq̄
hordei: deide ut utaris poſt illud
ſpiſſo: poſtq̄ꝫ cōſideraueris cōſiderati
one exquiſita in ſignificationibꝰ quarū
premiſimus rememoratione.

Poſtq̄ꝫ hippo. preceſſit ⁊ dixit: qñ oꝫ ut regaṫ in
firmꝰ cum eo quod bibiṫ tm̄: qm̄ oportet ut re
gatur cū ptiſana hordei: rediit nūc ⁊ oſtendit qñ
oportet ut utaṫ aqua hordei tm̄. ⁊ qñ oportet ut utatur
cū ea fece eius: ⁊ diſtinxit illud breuiter: ⁊ plane. Qō eſt:
qꝛ qñ tu cogitas mēte tua: ⁊ ꝯſideras in ſignificationibꝰ
quas dixit: ⁊ inuenis ꝙ infirmo neceſſe ē vti ptiſana hor
dei: tunc incipiat vti illa in primis ab aqua eius. deinde
permuteṫ ab ea pꝰ illud paulatiꝫ ad vtendū ptiſana hor
dei. Et ſignifico per ſermonē meū paulatim qñ vteris in
primis aqua hordei tm̄. qūqꝫ fuerit poſt illud dabis ifir
mo ex aqua hordei quantitatē multā: ⁊ ex ptiſana quan
titatē paruam: deinde dabis pꝰ illud ex vnaquaqꝫ earuꝫ
quantitatē equalē. deinde dabis ei poſt illud ex ptiſana
quātitatē multā. qū ergo fuerit i fine vteris ptiſana hor
dei ſola: poſtq̄ꝫ ſciueris ꝙ ptiſana hordei in cibatiōe cor
poris ⁊ ꝯfortatione virtutis eſt vehemētioris anteceſſi
onis: ſed in facilitate digeſtionis: ⁊ mollitionis eſt aqua
eius. Qum ergo vides diſpōnem corporis addere boni
tatem: ⁊ vehementiā virtutis addi: tunc adde tu etiā in
eo qō das infirmo de ptiſana hordei.

¶ Finit particula prima: Incipit ſecunda.

I

In pleureſi uero ac
cidente dolore: ſiue
continuo: ſiue poſt
moram: primo qui
dem calefactorium
eſt adhibendū: diſ
ſoluendi intentione
doloris: non ſit ſe
cundū inutile.

Et quādo accidit i pleureſi dolor:
ſiue ſit ille primitiuus ſiue poſtre
mus in fine: tunc te oꝫ uti uaporatiōe
in primis conando per illud reſoluere
dolorem: nō eſt ſm̄ inconuenientiam.

Melius apud me eſt: ut dicamus in hac hor
ra nr̄a etiā illud quod iam multotiens di
ximus: ⁊ eſt ꝙ expoſitio nō eſt niſi eius qō
ex ſermone ē occultum. Uerūtamen expo
ſitores nō ſunt contēti illo tm̄ in expoſitio
nibus ſuis: imo conanṫ etiā verificare ſermōes: quos ex
ponere intendūt. Propter hanc ergo ꝯſuetudinē cogor
ego etiā ut dimittam alteratione oīno in eo qō nō bonū
eſt mihi ex ſermone: ⁊ adiungam ad illud cuiꝰ expoſitio
eſt neceſſaria ſm̄ plurimū ſententiā meam in eo. Uerū
tm̄ ego nō ſcribam demonſtrationē in eo ꝙ videbo cer
tum eſſe in huiuſmodi expōne: quoniā iam ſcripſi ⁊ dixi
in vnoquoqꝫ eoꝝ ſermonem ꝓpriū. ⁊ etiam non dicam
niſi ſummā tm̄ quā oſ̄di in libris aliis: ſicut ego ſum fa
ciens illud in dolore in hoc loco. Dico ergo qō iam nar
raui eſſe doloris in libro meo de elemētis ſm̄ ſententiaꝫ
hippo. ⁊ i libro meo ō morbis ⁊ accidētibꝰ. ⁊ dixi ꝙ etiā
tus eius ſit in corporibus ſenſibilibus: qñ in eis accidit
alteratio magna ſubito que extrahit ea a diſpōne natu
rali. hec enī alteratio accidit ſm̄ duos modos: Quorum
vnus eſt: qñ ſubito mutanṫ violenter in qualitatibꝰ ſuis
Et alter eſt: quādo fit in eis ſolutio cōtinuitatis. Altera
tio igitur eoꝝ per multitudinē fit in q̄litatibus ſuis agen
tibus. ſ. quādo calefiunt: aut infrigidanṫ: aut humectanṫ
aut ſiccanṫ. Cōtinuitatis autē ſolutio fit in eis: quando
inciduntˀ: aut tendunṫ tenſione vehemēti: aut ſcindunṫ.
Scōm ergo hanc diſpōnem inuenimus dolorem etiam
in pleureſi fieri in eis qui habēt ſoſati. ⁊ ſunt illi in quibꝰ
ſcripſit hippo. Apoſtema enī calidū quod fit in iſtis lo
cis facit dolorem ꝓpter multitudinē caliditatis: que eſt
in eo egreſſa a natura ledens membra propter maliciaꝫ
ꝯplōnis: ⁊ etiā repletionē extendentē illa corpa apata.
Precipit ḡ hippo. ut ſit medicatio pma quā nos conari
oꝫ i medicatōe illiꝰ dolori: ⁊ ſedatiōe eiꝰ vſus vaporatōis

quod eſt: quia de natura vaporatõis eſt vt rarificet cutē
⁊ fit facilis reſolutio eius quod reſoluitˀ ex ea: ⁊ ſubtiliat
ſanguinē qui eſt in apoſtemate: ⁊ reſoluit eum. Qum er
go feceris has res: euacua aliq̄d ſanguis qui eſt in apo/
ſtemate: ⁊ minuetˀ tenſio mēbroꝝ leſoꝝ per hunc dolo/
rem qui eſt in eis. ⁊ quando non minuitˀ ſanguis qui eſt
retentus in loco apoſtematis: aut generatˀ in eo cū illo
vētoſitas vaporoſa ꝓpter caliditatē: accidit ex illo vt ad
datˀ dolor qui ē in eis: ⁊ nō minuitˀ ſanguis retētꝰ in lo
co apoſtemoſo: niſi ꝓpˀ mltitudinē hūoꝝ in toto corꝑe.
quod eſt: qꝛ vaporatio ꝓpter calefactionē ſuam attrahit
ad locū morbi ex ſanguine plus q̄ȝ reſoluit ex eo: quoniā
de aptitudine reꝝ calefaciētiū in natura ſua eſt: vt ſic ipe
res ſoluūt rem retētā in mēbris q̄bꝰ appropinquāt: ſiliter
etiā attrahāt ad ea illud qꝺ inueīūt ſuꝑfluū in mēbris vi
cinātibꝰ eis. Qn̄ g̊ nō reſoluitˀ dolor ꝑ vaporationē: oȝ vt
euacuetˀ corpꝰ totū euacuatõe forti. Euacuatio aūt fortis
in eo qui hēt acutā egritudinē eſt ſ̄ȝ duos modos: quoꝝ
vnꝰ per ſolutõeȝ vētris: ⁊ alter ꝑ phlebotomiā. ſed nullo
eoꝝ p̄cipit hippo. vti: niſi poſtq̄ȝ narrauit accn̄tia q̄ ſigni/
ficāt fortiorē in vtroꝝ̄q̄ȝ iuuamēto. Hec ē ergo ſūma ſer
mõis: cuiꝰ p̄miſimꝰ remēorationē. Qꝺ autē ex rebꝰ parti
cularibꝰ intelligit: ego ſum exponēs qꝺ ex eis occultatˀ
ſuꝑ plures hoīes in eis que ſūt poſt: ⁊ ego nō dixi ſuper
plures hoīes in eis q̄ ſunt poſt: niſi quoniā qui iam pre/
ceſſit: ⁊ exꝑtꝰ eſt in intellectu ſermõis antiq̇ tūc: q̄ȝ paruū
eſt illud cuiꝰ intellectꝰ ſuꝑ ipm̄ occultetˀ ex ſermõe. veꝝ
intētio nr̄a in expoſitiõe nō eſt in iſtis tm̄. 2

Et aūt iuuatiuum calefactoriū uel uitreum uas: aut eneum: ſiue terreū aque calide plenū.

Et magis quidem iuuatiua uapo ratio eſt que eſt cum aqua calida: ex qua impletˀ uter: aut ueſica: aut uas eneū: aut fictile.

Nomē vaporatiõis cadit ſuꝑ om̄e quo calefit cor
pus aliquo modoꝝ. Spēs autē vaporatõis alia
eſt q̄ eſt hūida in vltimo: ⁊ alia q̄ eſt ſicca: ⁊ alia
eſt cōmixta: ⁊ alia q̄ nō mordicat: ⁊ alia eſt mordicatiua.
Et in iſtis etiā ſpēs ſūt medie. Prima aūt ſpēꝝ eiꝰ eſt illa
quā dixit hippo. in ſ̄mõe h̄: qꝛ nō eſt mordicatiua ⁊ ē hu
mida. Et ſpēs ſecūda ē media inˀ hūidā ⁊ ſiccā: ⁊ mordi/
catiuā ⁊ nō mordicatiuā. Et ſpēs t̄tia ſicca eſt mordicati
ua. Sed ſi hippo. dixiſſȝ morbos in q̄bꝰ necīa eſt vna q̄li
bet haꝝ ſpēꝝ: eēt ſūma ſermõis eiꝰ in narratõe ſua ſ̄m iu
uamētū qꝺ acq̄rit ille q̄ legit ipm̄. Et quoniā nō dixit il/
lud: tūc nō eſt aliq̄d qꝺ cogat nos ad dicēdū illud: qm̄ in
tētio nr̄a nō fit niſi exponē ſermonē alteriꝰ: a nobis non
anūciare ſn̄ias nr̄as in illo. verūtn̄ qm̄ ſit intētio nr̄a in ex
poſitiõe cōtraria expoſitiōi reliquoꝝ expoſitoꝝ. qꝺ eſt: qꝛ
alij expoſitores a nobis implēt ſ̄mões ſuos ſ̄mōibus ſo
phiſtaꝝ: ⁊ in ſermōibꝰ ſuis miſcēt q̄ſtiões ſophiſtaꝝ: in q̇
bus nō eſt iuuamētū diſcētibꝰ in ītellectu finis artis. Et
ſum ego q̇dē conās ſemꝑ vt dicā res q̇bus fit iuuamētuȝ
vltimū. Videtˀ mihi nūc ꝓpˀ illud ne ſiȝ piger addere in
ſermõe hippo. illud cuiꝰ remēoratõeȝ dimiſit. verūtn̄ ego
ſum ſeq̄ns ſn̄ias eius: ⁊ p̄cepta eiꝰ vniuerſalia. Dico ergo
ꝙ narraui iam paulo ante cām̄ ꝓpˀ quam fit ꝙ vapora/
tio ꝯfert multū in doloribꝰ. Et narraui iteꝝ dolores in q̇/
bus nō fit iuuamētū ꝑ vaporatiõeȝ aliquoꝝ modoꝝ: niſi
prius euacuetˀ corpꝰ ante illud. Et q̄ȝuis res iſte ſint cões
oībus ſpēbus vaporatiõis: tn̄ oportȝ vt ſcias ꝙ ꝑ vapora
tiõeȝ que eſt hūida ſit magis iuuamētū in apoſtematibꝰ
calidis: quoꝝ euētꝰ eſt ab hūoribꝰ q̇ ſūt de genere chole
re. ⁊ ꝑ illā que ē ſicca ſit maius iuuamn̄tū in eis quoꝝ euē
tus eſt ex ſanguine ſubtili aquoſo. qꝺ eſt: qꝛ oȝ vt facias
trāſire ꝑ mēteȝ tuā in oībꝰ horis ꝙ medicatio fit ꝑ oppo
ſitionē cōtrarij cū cōtrario. nā hac eadē intētiõe inuēimꝰ
iuuamētū fieri ꝑ vaporatõeȝ: cū qua non eſt mordicatio
in medicatõe hūoꝝ mordicātiū. ⁊ ꝑ illā que mordicatiua
eſt fit iuuamētuȝ in hūoribꝰ groſſis viſcoſˀ: qm̄ ſubtiliet ⁊
incidat. Et ꝓpter h̄ g̊ oȝ te conari ad cog̃ſcendū humorē
vincentē in mēbro apoſtemato. ⁊ ſignificatˀ h̄ ꝑ illud qꝺ
dixi. ſ. ex etate īfirmi: ⁊ cōplexiõe eiꝰ naturali: ⁊ hora pre
ſenti ex horis āni: ⁊ regiõe: ⁊ regimīe qꝺ p̄ceſſit. Qm̄ ergo
apparuerit tibi aꝑa: tūc ſignifica ſuꝑ illud etiā ex accn̄ti/
bus comitātibꝰ ipm̄: ⁊ ſunt color: ⁊ magnitudo aꝑatis: ⁊
ꝙ ipm̄ expellit manū: ⁊ lenitas eiꝰ. Qm̄ g̊ fuerit egritudo
ad quā medicādā intēdis: pl'eſis aut ꝑiplemonia: tunc ſi
gnifica ſuꝑ illud etiā ex rebꝰ q̄ expuūtur cū ſputo. Et qm̄
hec ſignificatio quā dixi nō eſt niſi ꝑ eſtimationē: nō per
cognitiõeȝ certā cū qua nō eſt timor: ⁊ ꝓpˀe qm̄ mēbrū in
quo eſt dolor eſt in ꝓfundo corꝑis: tūc oȝ te incipe cum
medicatiõe a rebus quaꝝ iuuamētū vides magis vltimū
q̄ȝ reliquaꝝ reꝝ remanētiū. ꝙ ſi ꝑ vſuȝ eaꝝ nō fit iuuamē
tū ꝑmuta te ab eis ad vſuȝ illaꝝ reꝝ reliq̄ꝝ. ſi aūt nō quie
ſcit dolor: tūc euacua corpꝰ totuȝ. Et nos q̇deȝ inuēimus
hippo. incepiſſe in curatiõe a ſpēbus vaporatiõis a timo
re lōginq̇oribꝰ: ⁊ ē hūida q̄ penitꝰ nō mordicat. qꝺ ē: qꝛ
vſus huiuſmōi vaporatõis q̄ȝuis ꝑ ipȝ nō fiat iuuamētū:
tn̄ nō eſt nocumētū eiꝰ magnū. Species aūt vaporatiõis
que fiūt cū aceto: ⁊ cū orobo: aut cū alijs ex eis q̄ ſunt eis
ſiīa: ſi nō preparantˀ vt ꝯueniāt morbo: tūc nō ſolum nō
fit per eas iuuamētuȝ: ſed ledunt leſione vehemēti: quo/
niam virtus eaꝝ eſt fortis. 3

Sed antea quolibet liquidorū ap ponendū lateri eſt: ut uidelicȝ ca lefactoriū ſuccedens leuius toleretur quoꝝ utiq̄ȝ melíꝰ eſt ſpongia ſpacioſa aq̄ calida infuſa: ⁊ poſtea expreſſa.

Et oportet ut antecedaſ: ⁊ ponas ſub illo ſuper latuſ aliq̄s res mol les: ut ſit uaporatio magis cōueniēs. ⁊ melius etiam eſt: ut ponas cū illo ſu per latꝰ ſpongiaȝ mollem magnā infu ſuſam aq̄ calida ⁊ expreſſam.

Poſtq̄ȝ precepit hippo. vt approximetˀ aqua coſtis
exiſtēs in vtre: aut in veſica: aut vaſe eneo: p̄cipit
nūc vt ponantˀ ſub illo ſuꝑ latera q̄daȝ res mol/
les: vt ſit obuiatio illaꝝ reꝝ: q̇bus coſte vel latera vapo/
rantˀ ſine coartatõe: neq̄ȝ ledūt oīno. Et poſſibile q̇dē eſt
vt ſit lana mollis: aut aliud ex pānis duplicatis duplica
tiõe multa: aut puluinar paruuȝ ex puluinaribꝰ: que ſub
ceruice ponūtˀ. Poſt illud aūt qm̄ dixit: vaporationē que
fit cum ſpōgia: non p̄cipit vt ponatˀ ſub ea aliq̄d. 4

Deinde calefactoriū ex om̄i latere ⁊ om̄i ꝑte coopiēdū: q̄ſi q̄dā ueſtiſ circūdet: oportȝ ut qꝺ factū ibidē diuti us īmoretˀ. Cauēdū etiā eſt ne fumꝰ in de ad egri nares ut id odoretˀ aſcēdat:

niſi qñ ſibi iuuamẽtũ uidebit̃: nã ⁊ hoc ſm tempus ipm interdũ iuuat.

Et oportet ut coopiat̃ locus uapo ratõis ab oib⁹ ptib⁹ ſicut circũda tur cũ qbuſdã q̃ ueſtiunt̃. nã qñ tu fece ris illđ: erit mora ei⁹: ⁊ rmanẽtia ſpacij ei⁹ lõgior: ⁊ nõ aſcẽdet uapor ei⁹ cũ illo etiã ad nares ĩfirmi: ⁊ attrahet ipz niſi uideris qa iuuat̃ p illđ in qbuſdã reb⁹. fortaſſe eiz nõ iuuat in qbuſdã horis.

Reliq̃ q̃ dixit hippo. in hoc ſmõe mãifeſta ſũt niſi res vaporis tm̃. oz eiz vt exponam⁹ ipaz. Dico g̃ q̧ vapor facit accidere anguſtiã vehemẽtẽ: ⁊ le ſiõez: ⁊ additionẽ in malicia anhelit⁹: pp additionẽ ſuaz in caliditate: ⁊ coartatõez meatuũ pulmõis: q̃ accidit eis qñ implent̃ vapore hũido. Remãet g̃ vt p attractiõez va poris cũ aere nõ fiat iuuamẽtũ tm̃: niſi qñ pleureſ ẽ ſicca: ex q̃ nõ expuit̃ aliq̃d. Juuamẽtũ eniz tũc in attractiõe va poris erit plus q̃z nocumẽtuz accidẽs ab ea. Jn h̃ g̃ loco inuenim⁹ hippo. abſcidiſſe ſmonez ſuũ in ſpecie pma ex ſpẽb⁹ vaporatiõis. deinde poſt illud incipit narrare ſpẽz ſecũdam: ⁊ dixit: 5

Poſtea hordeũ ⁊ orobũ in aceto in fuſa aque mixto: que mixtura ita fortiuſcula ſit quã hõ poſſit bibere: fac bulire. poſt bulitionem uero in ſacculo miſſa lateri ſuppone: ſimiliter etiam ⁊ de furfure.

Oportet ãt ut redeas ad hordeũ ⁊ orobũ infuſa aceto pmixto permi xtione paululũ fortiore illa q̃z homini poſſibile eſt bibere. poſtq̃z reſoluis illđ ⁊ facis ipm feruere: ⁊ põis ipm in kiſti ſuta: ⁊ pone ipm ſup latus: ⁊ ſimil̃r fur fur ſm hunc modum.

Non inuẽim⁹ hippo. pcipe vt decoquãt̃ hordeũ ⁊ orobũ cũ aceto: ſm q̧ ipa ſũt: ſed poſtq̃z oterũ tur. ⁊ illud q̃dẽ mãifeſtũ eſt ex ſmõe ſuo poſtq̃z reſoluis illđ. Et tu q̃dẽ potes ſcire ex ipa actõe q̧ hippo. nõ voluit niſi illđ qđ dixi. qđ eſt: q̧ vaporatio eſt cũ hac diſpõe ꝯuẽiẽtior ⁊ fortior. ⁊ pp illđ pcepit vt fiat etiã de furfure ſil̃e illi⁹. ⁊ nõ fit hec ſpẽs vaporatiõis fortior ſpe cieb⁹ quaꝝ pmiſim⁹ remẽoratiõez: niſi pp v̓tutẽ aceti. q̧ ſi ſupſeris ipm cũ orobo adiuuabit illđ etiã ſup v̓tutẽ ei⁹ iuuam̃to nõ paruo. qđ eſt: q̧ p v̓tutez orobi fit ſufficiẽtia in inciſiõe groſſitudinis hũoꝝ: ⁊ digõe eoꝝ: ⁊ eoꝝ reſolu tiõe. ⁊ pp illud oz vt vtaris iſtis ſpẽb⁹ vaporatõis in eo in cui⁹ mẽbris ĩfirmis videris aggregatos eẽ hũores groſ ſos viſcoſos: ⁊ appebit tibi illđ ex regimie qđ pceſſit qñ fuerit generatiuũ huiuſmõi hũoꝝ: ⁊ ex cõplexiõe infirmi ⁊ ex hora pñti ex horis anni: ⁊ ex regiõe: ⁊ ex etate. ⁊ cũ il lo etiã qñ nõ fit iuuamẽtũ p vſum ſpẽꝝ pmaꝝ ex ſpẽbus vaporatiõis q̃etis trãquill̃: q̃s diximus in pmis. qđ eſt: q̧ cõueniẽs ẽ tibi poſt ꝯſideratõez tuã in diſpõe corpis: qñ nõ appẽt tibi ſignificatões repletõis: ⁊ vſus fueris ſpecie bus q̃etis trãquill̃ ex ſpẽb⁹ vaporatiõis: ⁊ nõ fit iuuamẽ tũ p illđ: vt ſcias q̧ cã in dolore ẽ groſſitudo hũoꝝ a q̃b⁹ reſoluit̃ vapor inflatiu⁹ ledẽs: qm̃ nõ eſt ei exitus. Spẽs aũt vaporatiõis q̃s dixi inuẽiũt̃ reſoluẽtes hũores viſco ſos ⁊ vẽtoſitatẽ: ⁊ hũores generãtes eam: ⁊ ppe vapora tio q̃ eſt cum orobo. verũtñ hippo. dixit cõmixtionẽ aceti cũ aqua donec equet̃. Eſt g̃ ſmo ei⁹ in illo in vltimo oſtẽ ſiõis ⁊ bõitatis. qđ ẽ: q̧ dixit Et hz vt ſit cõmixtio ei⁹ ma gis acetoſa paulatim q̃z cõmixtio quaz homini poſſibile eſt bibẽ. Significat g̃ per illđ q̧ ꝯuẽit tibi vt deuites qđ ex eo acutũ eſt pp mordicatõez ſuã: ⁊ deuites illđ ſup qđ vincit aquoſitas: pp deſtructionẽ actiõis ei⁹. Acetũ enim acutũ inuẽit̃ in inciſiõe hũoꝝ viſcoſoꝝ groſſoꝝ: ⁊ reſolu tionẽ eoꝝ cõuẽiẽti⁹: q̃z illđ ſup qđ aquoſitas ẽ magl vin cẽs. Et qm̃ mẽbra apoſtẽata nõ eſt poſſibile vt tolerent iſtas medicinas: ponit hippo. cõmixtionẽ aceti mediã in ter duo extrema. Hec eſt ergo ſpecies ſecũda ex ſpecieb⁹ vaporatiõis tribus: q̃s diuiſi in pncipio ſmõis mei. 6

Siccoꝝ aũt calefactorioꝝ ca ꝯuẽ̃ entia ſũt: q̃ cũ ſale ⁊ cũ milio ſiml̃ aſſatis in ſacc̃lo recõdita apponũt̃. mi liũ quoq3 qđ põdere leui⁹ atq3 ſbtili⁹ ẽ.

Ex ſpẽb⁹ aũt uaporatõis ſicce ꝯuẽ̃ entior eſt illa q̃ fit cuz ſale ⁊ milio aſſatis in ſacculo lane. quod eſt: qa mi lium eſt leuis ponderis.

Hippo. narrauit in ſmõe ſuo iſto ſpẽm t̃tiã ex ſpe cieb⁹ vaporatõis: q̃s diuiſi in pncipio ſmõis. Et dixit ſalez: ⁊ miliũ: ⁊ res quidẽ que cõis ẽ vtriſq3 ſiml̃: eſt ſiccitas. ⁊ illa q̃ ppa ẽ ſali ex vtriſq3 eſt: q̧ ẽ mor dicatiuus: ⁊ milio q̧ eſt nõ mordicatiuũ. 7

Nam huiuſmõi calefactoriũ illum quoq3 q uſq3 ad furculaſ.i. ſpatu las aſcẽdit: dolorem diſſoluit.

Et rſoluit hec uaporatio etiã dolo res qui aſcẽdũt uſq3 ad furc̃las.

Significauit hippo. ſignificatiõe mãifeſta p addi tionẽ ſuã. in h⁹ ſmõe ſuo etiã q̧ rſoluit hec vapo ratio reliquos dolores. ſ. illos q̃ pueiũt ad loca que ſunt ſub hipocõdrijs. 8

Inciſio aũt nõ fit niſi tũc tm̃ quz iã uſq3 ad ſpat̃las aſcẽderit dolor

Inciſio ãt nõ reſoluit dolorez ſm hũc modũ niſi aſcẽdat ad furculã

Manifeſtũ eſt q̧ hippo. ſignificauit p ſmonẽ ſuũ inciſio phlebotomiã venaꝝ. Et enũciauim⁹ nos etiã q̧ hac medicatõe fit iuuamẽtũ in ſmõe ſuo tũc nõ reſoluit dolorẽ ſm hũc modũ. Et hippo. q̃dez nar rauit de eſſe huius medicatõis res multas cum eo: quod ſcribit in ſequentibus. 9

Niſi ergo calefactorio dolor diſſol uat̃: nõ in eo diuti⁹ imorãduz eſt: pulmonez nãq3 deſiccat: ⁊ empima co adunat.

Quod ſi nõ reſoluat̃ dolor p uapo ratõez: tũc nõ oz ut ploget̃ mora

in uſu eius. qđ eſt: qa exſiccat pulmõez
⁊ aggregat ſaniem.

Poſtq̃ hippo. narrauit ſpẽs vaporatõis diuerſas
quaꝝ q̃dã eſt hũida: ⁊ q̃dã ſicca: ⁊ q̃daꝫ mordica
catiua: ⁊ q̇dã nõ mordicatiua: dixit Qñ g̃ expie
ris totũ illđ: ⁊ nõ reſoluit᷑ doloꝛ ꝑ hoc: tũc euacua coꝛp⁹
⁊ dimitte vaporationẽ: quꝫ exſiccet pulmonẽ: ⁊ aggreget
ſaniẽ. qđ eſt: qꝛ iſte moꝛb⁹ accidit qñ nõ reſoluit᷑ apoſte
ma qđ ẽ in latere: ⁊ ↄuertit᷑ ad ſaniẽ: deinde reſudat poſt
illud ad locũ qui eſt inter pectus ⁊ pulmonẽ. 10

Quando ergo doloꝛ ad ſpatulas
aſcẽdendo iam ſaltũ cõpleuerit: ſi
grauitas quoqꝫ in bꝛachio uel circa pe
ctus uel diaphꝛagma ↄtigerit: de baſili
ca uena eſt phlebotomãduſ. Phleboto
mo ergo adhibito nullatenus reuoces
quin tantam minuas quantitatem ſan
guinis: uſqꝫ dum uidelicꝫ illũ in ſplẽdi
dũ coloꝛẽ: uel ex ſplẽdido in rubeũ: aut
ex rubeo in nigredinẽ uideas cõuerti: q
utriqꝫ coloꝛes in ſanguine accidũt.

Et qñ ꝑueñit doloꝛ ad furculã: aut
accidit in ſcid grauitaſ: aut uerſuſ
mãmillã: aut in diaphꝛagmate: tũc oꝫ
ut phebotomes uenaꝫ que noiat᷑ baſili
ca: ⁊ nõ ꝓhibeas qn euacuet᷑ ex ſangui
ne q̃ꝫtitas mľta: dũ ꝑmãet coloꝛ ei⁹ ue
hemẽtis rubedinis ⁊ ſplẽdoꝛis: aut ui
des coloꝛẽ eius rubicundũ fieri nigrũ.
Iſti eiꝫ duo coloꝛes accidũt in ſãguie.

Inuẽimus hippo. euacuare hũoꝛes faciẽtes apo
ſtema ſm̃ declinationẽ eoꝝ. qđ eſt: qꝛ ſmo eius
oꝫ vt extbat᷑ ex p̃te ad quã declinat ꝑ loca ↄueni
entia: eſt ſmo ſan⁹ ⁊ verax. Et accidit ſil̃e huic multotiẽs
ſm diuerſitatẽ ꝑtiũ pãniculi velãtis coſtas. qđ eſt: qꝛ qñ
in ꝑtib⁹ ei⁹ ſuꝑioꝛib⁹ accidit apoſtẽa: cõicãt eis furcľa: ⁊
aſſeid: ⁊ mamilla in doloꝛe. Partiũ autẽ inferioꝝ doloꝛi
cõicat diaphꝛagma: ⁊ loca q̃ ſũt ſub hipocõdrijs. Qñ g̃ ex
tẽdit᷑ doloꝛ v̾ſus mẽbꝛa alta: tũc oꝫ vt minuam⁹ ex venis
que ſũt in curuatura man⁹: venã ꝑ quã poſſibile eſt attra
here ex ſanguĩe q̇ eſt in mẽbꝛo infirmo ad cõtrariũ ꝑtis
ad quã ↄ̃clinat q̃ꝫtitatẽ mľtã cuꝫ velocitate. ⁊ qñ extẽdit᷑
verſus mẽbꝛa inferioꝛa: oꝑꝫ vt fiat euacuatio ꝑ mũdifica
tionẽ cũ medicinis. Et ſmo hippo. Accidit grauitas in ſe
id ⁊ dimiſſio ei⁹: vt dicat loco grauitatis ſeid doloꝛeꝫ cuꝫ
vehemẽtia ſuat᷑ in ſmõe eius. qđ eſt: qꝛ grauitas ſignifi
cat declinationẽ ſanguis: ⁊ aggregatõeꝫ ei⁹ illic cũ mľti
tudine: qm̃ nõ fit niſi a mľtitudine ſanguis. De tẽſiõis ãt
ↄſuetudine eſt vt accidat ꝑ cõitatẽ in doloꝛe tm̃: qñ tẽdũ
tur loca vicina loco infirmo: ꝑ̃ter ꝙ mľtiplicet᷑ in eis ſan
guis. Propt̃ hãc g̃ cãm ꝑ̃cipit hippo. vt euacuet᷑ ſanguis
qui mľtiplicat⁹ ẽ ꝑ phlebotomiã vene: q̃ noiat᷑ baſilica.
qđ eſt: qꝛ in curuatura man⁹ ſũt vene mľte: q̃s de ↄſuetu
dine nr̃a ẽ phlebotomare. Et ego q̇deꝫ iam locut⁹ fui de
oib⁹ eis in tractatu 3° libꝛi mei de anatomia: ⁊ in tracta
tu alio quẽ ſingľarẽ feci in anatomia venaꝝ pulſatiliũ ⁊
nõ pulſatiliũ. ⁊ opoꝛtet vt remẽoꝛer nũc etiaꝫ ſũme illius
poſtq̃ꝫ iterabo ſmonẽ ab ĩpo ꝑ̃ncipio ei⁹. Dico g̃ ꝙ vena
que noiat᷑ ꝓfunda qñ aſcẽdit ſanguis a gibboſitote epa
tis ad aureꝫ dextrã ex aurib⁹ coꝛdis: dimittit ex eo q̃ꝫtita
tem paruaꝫ in mẽbꝛis: q̃ ſunt inter hec duo loca: ⁊ fundit
plurimũ eius in coꝛ. ⁊ qđ fuerit poſt illud incipit illic in
ceptiõe ſecũda: ſic̃ fuit inceptio eius ab ipſo ꝑ̃n° ſui eſſe: ⁊
aſcẽdit directe v̾ſus ceruicẽ: ⁊ qũ ꝑueñit ad ꝑtes pectoꝛis
diuidit᷑ in duas venas magnas: q̃ dicunt᷑ due guydegy. ⁊
ꝑ̃m⁹ ram⁹ eius. i. cõcaue vene q̇ ꝓcedit ex ea anteq̃ꝫ ꝑueñi
at ad coꝛ ſunt due vene ꝓcedẽtes in diaphꝛagmate: ⁊ ve
ne alie ꝑue diuidũt᷑ in pãnicuľ qui ſunt in pectoꝛe. Pars
aũt inferioꝛ pectoꝛis cõpoſita ex octo coſtis nutrit᷑ ex ve
na ſingľari cui nõ eſt ꝑticeps: q̃ ramificat᷑ in q̇buſdã ani
malib⁹ ex vena ꝓfunda poſtq̃ꝫ apꝛopinq̃t coꝛdi. ⁊ ramifi
cat᷑ in q̇buſdã eoꝝ: ⁊ in q̇buſdã hoib⁹ etiã ex vena q̃ tãgit
venã ꝓfundã trãſeũtẽ coꝛ. qđ eſt: qꝛ qñ oꝛit᷑ in hoc loco
eſt ↄ̃clinatio ei⁹ v̾ſus doꝛſuꝫ: poſtq̃ꝫ trãſit coꝛ vehemẽti⁹
deꝑ̃ſſa. Hec g̃ vena diuidit᷑ in ꝑtes pectoꝛis inferioꝛes cõ
poſitas ex octo coſtis: ĩ vnoquoq̃ꝫ duoꝝ lateꝝ vſquequo
cõſeq̃tur diaphꝛagma. q̃ttuoꝛ v̾o coſte r̃manẽtes q̃ ſunt
in ſuꝑioꝛib⁹ pectoꝛis nutriũtur ex pari alio venaꝝ: que ra
mificant᷑ ex vena ꝓfũda ãteq̃ꝫ diuidat᷑ in duas venas di
ctas due guydegy: deinde ramificant᷑ ex ea poſt iſtas ve
ne q̃ veniunt ad man⁹ a titilico. i. a loco q̇ eſt in aſcellis.
Vena aũt q̃ noiat᷑ cephalica ramificat᷑ ex vena ꝓfunda
poſtq̃ꝫ diuidit᷑ in duas guydegy. oꝛit᷑ ergo ex vnaquaq̃ꝫ
eaꝝ vena cui⁹ oꝛigo ẽ extra pect⁹ cõicãs ei: ⁊ guydegy ap
parẽti. Oẽs g̃ ꝑtes colli q̃ ſunt exteri⁹ ⁊ capitis: niſi pau
ce nutriũtur ex duab⁹ guydegy extrinſecis: ſicut mẽbꝛa
intrinſeca eoꝝ nutriũtur ex duabus guydegy intrinſecis
Spatulis autem ⁊ ei quod eſt in ceruice de nucha ad
ueniũt vene ex locis q̃ ſunt ſub loco cõi quẽ diximus. ⁊ ſi
gnifico per locuꝫ cõem locuꝫ de quo ante dixi: q̇a cõicat
duab⁹ guydegy extrĩſecis: ⁊ cephalice. Neceſſario igit᷑ fit ꝙ
cephalica euacuat ex ſanguĩe q̇ eſt in locis q̃ ſunt ſuper
furculas q̃ ſunt in ceruice ⁊ capite q̃ꝫtitatẽ mľtam veloci
ter. vene aũt q̃ veniũt ad curuaturã bꝛachij ex ꝑte titilici
euacuãt ꝑtes pectoꝛis. ⁊ ex iſtis locis ꝓ̃pe ſunt loca que
ſunt altioꝛa: ⁊ ꝓ̃pe in capite: qm̃ oẽs ꝑtes pectoꝛis ĩferio
res nutriũtur ex vena alia q̃ oꝛit᷑ ex vena ꝓfunda anteq̃ꝫ
ꝑueniat ad coꝛ. Ex hac g̃ vena de qua dixi qꝛ nutrit loca
inferioꝛa pectoꝛis in trãſitu ſuo in latere ſiniſtro ſuꝑ lat⁹
radicis coſtaꝝ: vſquequo ꝑueñiat ad diaphꝛagma ramifi
cant᷑ rami: q̇ diuidũtur in vnoquoq̃ꝫ locoꝝ: q̃ ſunt int̃ co
ſtas lateris ſiniſtri ⁊ dextri: ⁊ ſil̃r etiã reliquꝫ qđ remãet
ex ea: qñ ꝑtrãſit diaphꝛagma diuidit᷑ in coꝛꝑib⁹ ꝑ̇mis q̃
occurrũt ei poſt diaphꝛagma. Venaꝝ aũt que veniũt ad
mamillas ex ꝑte titilici inueĩm⁹ oꝛiginẽ ꝓpinquã valde
oꝛigini venaꝝ: q̃ nutriũt coſtas q̃ttuoꝛ ſuꝑioꝛes ex coſtis
que ſũt in pectoꝛe: ⁊ q̃ꝫtitas eaꝝ in magnitudine ẽ multo
maioꝛ q̃ꝫ venaꝝ q̃ veniũt ad manus ex ꝑte ſpatule. Et qñ
incedit vnaqueq̃ꝫ illaꝝ duaꝝ venaꝝ ſuꝑ partẽ intrinſecaꝫ
a ſeid: extẽdit᷑ vadẽs ad ꝑteꝫ bꝛachij: ⁊ naſcit᷑ ex vnaqua
q̃ꝫ eaꝝ ram⁹ magis in lacertl: qui ſũt in ſeid. Qñ g̃ ꝑueñit
vnaqueq̃ꝫ illaꝝ venaꝝ ad curuaturã man⁹: ramificant᷑ ex
ea vene q̃ veniũt ex ꝑte intrĩſeca a ſeid a lateribus curua
ture bꝛachij ad bꝛachiũ. reliquũ aũt qđ remãet ex ea diui
dit᷑ in duas ꝑtes: q̃ ꝓtẽdũtur ſuꝑ curuaturã man⁹. Qđ g̃
trãſit ex ea ſuꝑ illud qđ apparet de curuatura bꝛachij eſt
vena q̃ phlebotomat᷑: ⁊ qđ trãſit ſuꝑ ipꝫ ab interioꝛi ei⁹:
eſt vena que diuidit᷑ cum vena pulſatili: que eſt illic. Et
nos phlebotomam⁹ iteꝝ venam aliam in curuatura ma
nus reflexam: ſicut hec vena que naſcitur in vnaquaq̃ꝫ
duaꝝ manuũ ex vena que venit ad manũ ex ſpatule ꝑte:

⁊ eſt vena non parua. qđ eſt: quia vena que venit ad ma
num ex parte ſpatule qñ trãſit ꝑ aſſaid ſub cute: diuidit
iterꝝ in curuatura man⁹ in locis ſuꝑiorib⁹ eius. Et maife
ſtũ quidẽ eſt ꝙ illa loca ſũt ſuꝑiora qñ tu figuras manũ:
figura quã dixit hippo. in libro ſuo de reſtauratõe ⁊ diſ
locatiõe. qđ ergo remãet de hac vena poſt diuiſionẽ ei⁹
ſuꝑius in trãſitu ei⁹ per loca mãifeſta brachij: oportet vt
phlebotomet̃ ex parte loci in quo diuidit̃: ⁊ inueit̃ ſitus
hui⁹ vene ꝓpe ſm rectitudinẽ originis ei⁹ ꝑme: ⁊ ꝑꝑ illđ
ſit ꝙ ipa euacuat ſanguinẽ ex locis q̃ ſunt ſuꝑ furculã ve
loci⁹. ꝙ aũt venit ex ea ad curuaturã man⁹ oblique eua
cuat ſanguinẽ ex iſtis locis min⁹. verũtñ illud eſt plus eo
qđ ſit in reliquis venis remanẽtib⁹. illud aũt qđ venit ad
curuaturã man⁹ ex vena intriſeca ⁊ magna: oblique qui
dem qđ euacuat ex ſanguine ex locis: quorꝫ ꝑmiſim⁹ re
memorationẽ eſt parũ valde: ex locis vo ſuꝑiorib⁹ pecto
ris eſt multũ valde. verũtñ origo vene q̃ venit ad manuꝫ
ex parte titilici: ꝓpinqua eſt origini vene q̃ nutrit partes
ſuꝑioris pectoris. Hippo. ergo ꝑcepit phlebotomare hãc
venã anteq̃ꝫ ꝯtinuet̃: ⁊ vniat̃ cũ uena q̃ orit̃ ex vena que
venit ad manuꝫ ex parte ſpatule. ⁊ qñ hec vena fortaſſe
nõ apparet: tũc minuit̃ loco ei⁹ vna venaꝝ intrĩſecaꝝ q̃s
dixit vẽire ad brachiũ: ⁊ qñ nõ appꝫt aliq̃ venaꝝ intrinſe
caꝝ: tũc minuit̃ vena que generat̃ ex cõtinuatiõe duarũ
obliquaꝝ: ⁊ vnitiõe ipaꝝ in curuatura man⁹. Et quoniaꝫ
poſſibile eſt etiã in q̃buſdã horis vt nõ appꝫat hec vena
⁊ appareat vena q̃ venit ex parte ſpatule: tũc oportet vt
phlebotomet̃ etiã. Poſtq̃ꝫ ſcis ꝙ euacuatõ ex q̃buſcũqꝫ
locis fuerit attrahit ex toto corpore animal̃. verũtñ illđ
non ſit velociter neqꝫ eq̃liter ex oĩb⁹ venis. Nos aũt co
namur ⁊ ſtudem⁹ vt ſit illud qđ euacuat̃ de ſanguĩe ex
mẽbro apoſtemato velocius ⁊ plus q̃ꝫ ex reliq̃s mẽbris
⁊ ꝓpe in egritudinib⁹ acutis: ⁊ inueĩm⁹ illud in phlebo
tomia vene q̃ nominat̃ baſilica: ⁊ plus illo multũ qñ eſt
declinatio ſanguĩs: q̃ mľtiplicat̃ ad partes ſuꝑiores: aut
ſunt partes ſuꝑiores ex partib⁹ pectoris graues: naꝫ gra
uitas ꝓpe erit tunc in ſeid ⁊ in mamilla. Apoſtemata vo
que fiũt in partib⁹ pectoris inferiorib⁹: quoniã ipſa ſunt
ꝓpinq̃ diaphragmati: tũc neĉio dolores q̃ accidũt in eis
veniunt ad loca q̃ ſunt ſub hipocõdrijs. Non ergo iuua
mẽtuꝫ euacuatiõis ex curuatura man⁹ in hac egritudine
eſt iuuamẽtũ magnũ valde: quoniã loc⁹ cordis eſt medi
us inter vtraqꝫ. Et vos q̃dem audiſtis iaꝫ me dicẽtẽ ante:
ꝙ vena q̃ nutrit partes inferiores pectoriſ orit̃ ſub corde
Totũ ergo hũc ſermõeꝫ dixi ad ſignificãduꝫ ꝙ hippo. hñ
inueĩt in ſermõe ſuo. Oportꝫ ergo vt phlebotomem⁹ ve
nam q̃ noĩat̃ baſilica. ⁊ quoniã poſuit terminũ euacua
tiõis ſanguĩs mutatiõeꝫ coloris eius: tũc ſequit̃ illud qđ
diximus: vt loq̃mur in illo. Dico ergo ꝙ eius qđ colligit̃
de ſanguine in latere apoſtemato mutat̃ color cã calidi
tatis: reliquꝫ aũt qđ remanet ex eo q̇ eſt in oĩbus mẽbris
remanet ſiľe ad inuicẽ: ita vt ſi accidat ꝙ ſit ſanguis q̃ eſt
in toto corꝑe phlegmatic⁹: oportet vt ſit ſanguis q̃ eſt in
latere apoſtemato rubeus. ⁊ ſi fuerit ſãguis q̇ eſt in toto
corpore rube⁹: oportet vt ſit ſanguis q̇ eſt in latere infir
mo decliuis ad nigredinẽ ꝑꝑ aduſtionẽ ſuã. Color autẽ
medi⁹ inter alterationẽ a colore rubeo ad colorẽ nigruꝫ
eſt color rubeus clarus. Significatio igit̃ ſuꝑ euacuatio
nem ex locis apoſtematis eſt ꝑmutatio coloris. Nos eiꝫ
iam narrauim⁹ q̃ꝫtitatẽ euacuatiõis: q̃ ſufficit in hac egri
tudine. ⁊ quoniã virtus fortaſſe ꝓhibeat euacuare hanc
q̃ꝫtitatẽ ſanguinis: tunc oportet vt ſcias ꝙ iuuamẽtũ qđ
ſuſcipit mẽbruꝫ apoſtematũ inde eſt tunc minus. verũtñ
oportet vt ſit dimiſſio tua caſus virtutis plus q̃ꝫ euacua
cuatio tua eius qđ multiplicat̃ ex ſanguine.

Porro ſi paſſio ſub diapgragmate
fuerit: dolorqꝫ uſqꝫ ad furculas
non aſcẽderit naturã cum helleboro ni
gro uel fellichino lenias: oportet helle
boro nigro daucuꝫ: uel ſiſeleos: aut ci
minũ: ſiue aniſum: ſiue quodlibꝫ aliud
odoriferꝝ: fellichino aũt aſam cõmiſce
as. Q, ſi utraqꝫ cõmiſceant̃: ideꝫ opus
faciũt. Sed tñ ex helleboro nigro ſolu
tio ſit utilior: ⁊ ad criſim ꝓuocãdã effi
cacior. Illa uero que ex fellichino ẽ ad
diſſoluẽdũ iflatiuã uẽtoſitatẽ prõptior

Quod ſi egritudo fuerit ſub dia
phragmate: ⁊ nõ aſcẽderit dolor
uſqꝫ ad furculã: tũc oportebit ut leniat̃
natura: aut potu hellebori nigri: aut
potu medicine que nomiuat̃ fellichinũ
poſtq̃ꝫ ꝑmiſcueris helleborꝝ: aut cuꝫ ſe
mine dauci: aut cum ſiſileos: aut cuꝫ ci
mino: aut aniſo: aut alijs ex medicinis
odoriferis. Sed qum medicina que no
minat̃ fellichinuꝫ aſam cõmiſcueris: ⁊
qũ ꝑmiſcueris iſta duo etiã erit oꝑatio
ſimiľ: ſed qđ ſoluit helleborus niger eſt
magis iuuatiuũ ⁊ magiſ attractiuũ cri
ſis q̃ꝫ illud qđ ſoluit medicina que noia
tur fellichinũ: ſed fellichinũ reſoluit uẽ
toſitatem inflatiuã plus q̃ꝫ helleborus
niger.

Quod aũt expimẽtũ ſignificꝫ virtutes medicinaꝝ
ſolutiuaꝝ: ⁊ humorẽ quẽ ſoluit vnaqueqꝫ earuꝫ
iam ſciuiſti in libro meo de v̇tutib⁹ medicinarũ
ſimpliciũ. In inuẽtõe aũt cognitõis hore: in qua nec̃e eſt
ſoluere ex locis ad q̃ declinãt hũores q̇ vincũt ⁊ mľtipli
cant̃: admĩſtrat̃ ratiocinatio. verũtñ ſignificatio certitu
dinis: ⁊ teſtimoniuꝫ ſuꝑ illud nõ eſt niſi ab expimẽto. Et
hippo. q̃dem ſignificauit ſuꝑ v̇tutẽ medicinaꝝ q̃s oportꝫ
nos in potu tribuere infirmis in huiuſmõi egritudinib⁹
⁊ dixit de helleboro: ꝙ ſoluit res q̃ ſunt magis iuuatiue
ad criſim. ⁊ dixit de medicina q̃ noĩat̃ fellichinũ: q͛ edu
xit, ventoſitatẽ inflatiuã. Et nos inueĩm⁹ ſmonẽ eius res
que ſunt magis iuuatiue ad criſim: ſignificare apud eum
res q̃ faciũt criſim egritudinis vehemẽtius: ſicut ſi diceret
quia ſunt magis iuuatiue. Et qñ oẽs medicine ſolutiue
ſunt nociue ſtomacho: ⁊ ꝓpe ori ei⁹: qũ ſit pluris ſenſus
ꝓpter neruos q̇ oriunt̃ in eo: viſuꝫ eſt ei q͛ oportet vt ꝑ
miſceant̃ cũ medicina q̃dam medicine odorifere: vt non
occurrat virtus medicinaꝝ ſolutiuaꝝ ori ſtomachi nuda
ſimplex: ꝑter ꝙ ꝑmiſceat̃ aliq̃d aliud. Deĩde dixit: Et qñ
ꝑmiſces medicinã: que noĩat̃ fellichinũ: ⁊ helleboꝝ ſimiľ
eſt oꝑatio eoꝝ ſimiľ. Et vult ꝙ v̇tus vtoruꝫqꝫ ẽ ꝯueniens
⁊ nõ eſt cõtraria vna eaꝝ alteri. quod eſt: quia corruptio

ꝯmixtōis medicinaꝝ ſolutiuaꝝ non eſt quādo vna earū ſoluit cholerā verbi gratia: ⁊ altera phlegma. quod eſt: quia poſſibile eſt vt euacuent̄ iſti duo humores ſimul ī vna hora. ſed quādo vna earū ſoluit hora aduentꝰ ſui ad corpus: ⁊ altera poſt ſpaciū longū a ſuſceptōe ſua. Qum ergo bibit̄ medicina cōpoſita ex iſtis duabus medicinis ſimul eſt ſolutio inequalis agitatiua. Et ſignifico per ſermonē meū: inequalis agitatiua: quādo exiſtimamus ꝙ medicina iam deſcēdit: ⁊ abſciſſa eſt a ſolutiōe: ⁊ incipit poſt illud ſolutio ſecūda. quod eſt: quia de cōſuetudine medicine que ſoluit hora qua aduenit corpori ē vt egrediatur cū ea etiā aliq̄d eiꝰ quod ſoluit medicina altera. Qum ergo remanet ex illo humore quātitas parua ⁊ debilitat̄ virtꝰ medicine: erit inceptio eius cū ſolutōe hūoꝝ conuenietis ei iterꝝ. Terminꝰ ergo hore in qua ſoluit medicina que nomiat̄ fellichinū: eſt terminꝰ hore ī qua ſoluit helleborꝰ: ⁊ de aptitudine eius ē cū illo etiā vt ſoluat humorē melācholicū ſicut helleborꝰ. In hac autē hora manifeſtū eſt: q̄a oportet vt ſis ſciēs iſtas res ⁊ ſcuās eas. Vſus autē earū in eo qui habet pleureſim: non oportꝫ vt ſit in omni hora: ⁊ rememorare aphoriſmi in quo dixit hipp. ſermonē huc: Neceſſe eſt in egritudibꝰ acutis raro vti medicina ſolutiua in ꝓncipio earū: qn̄ nō ē egritudo infirmitas acuta tm̄ ſicut pleureſis: ſꝫ ē cū ea febris fortis valde. Oportet ergo vt caueas cautela vehemēti ab hoc vt des in potu medicinā ſolutiuā: ⁊ vtere euacuatōe ꝓpē ꝑ phlebotomiā: q̄uis dolor iaꝫ ꝑuenerit ad loca q̄ ſunt ſub hipocōdrijs. iuuamētū. n. q̄uis ex ea ſit minꝰ q̄ʒ ſit ex ſolutiōe: verūtamē fiducia in ea ē vehemētior: immo in euacuatōe ꝑ phlebotomiā non cadit aliq̄d timoris: ī ſolutōe aūt accidit timor multotiēs: ⁊ ꝓpē quꝫ non fuerit cognitor nature infirmi. Ex hōibꝰ. n. ſunt quos ſoluere difficile eſt natura: ⁊ ex eis ſunt quos ſoluit q̄ʒtitas ꝑua medicine ſolutiōe multa. ⁊ oportet vt ſit q̄ntitas quaꝫ das in potu de medicina cū mēſura: cuiꝰ eē iam ſciuiſti: ⁊ exꝑtꝰ fuiſti eā in pluribꝰ hōibꝰ: ⁊ inueniſti eam ſoluere mēſurā equalē. Nā qum tu nō es ſciēs nām hoīs cui in potu das medicinā: tūc tu es in timore ꝙ ſoluat eū medicina plꝰ q̄ʒ oporteat: aut nō ſoluat eum oīo: aut moueat nām eiꝰ: ⁊ nō ꝯſequat̄ illud quod neceſſariū ē. Omnes ḡ res iſte attrahūt ſuꝑ illū qui egritudinē habet acutā: nocumētū magnū valde: cuiꝰ rectificatio nō ē facilis: ſicut eſt facilitas eiꝰ in eo qui nō habet febrē. Qum ergo nō ē febris fortis: ⁊ tu es cognoſcēs nām infirmi: tūc da ei in potu medicinā ſolutiuā: aut illā quā narrauit hipp. aut aliā ex reliq̄s medicinis ſolutiuis ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ vna illarū medicinarū eſt medicina quā de ꝯſuetudine medicoꝝ ē nominare hierā. huiꝰ aūt medicine ꝯpō diuerſo mō fit. verūtamē melior compoſitio ei qui ſolutiuā poteſt potare medicinā eſt illa in qua cadit helleborꝰ: ⁊ nō cadit in ea ſcamonea.

12

His itaqꝫ factis poſt ſolutiōeꝫ de ptiſana dandum eſt: minus quidem q̄ʒ conſueuerat: ſed irreꝑhēſibileꝫ expedit minuas quātitatē.

De ptiſana uero hordei oportꝫ ut detur bibenti medicinam poſtq̄ʒ bibit eam quantitas non diminuta ab eo q̄d de ꝯſuetudie eiꝰ fuerit ſumere diminutōem cui ſit quātitas.

Oportet etiā vt ſtudiū impediat̄ ori ſtomachi ne eueniat ei nocumētū ꝑꝑ potū medicinarū ſolutiuarū: et ꝓpē quādo potat medicinā ille qui habet febrē. ⁊ vna quidē rerū qua conſeruat̄ os ſtomachi ne eueniat ei nocumētū eſt: vt non bibat̄ medicina ſimplex ꝑ ſe: preter ꝙ ꝯmiſceant̄ cū ea quedā res de quarū aptitudine eſt ſedare maliciā eiꝰ. quod eſt: q̄a natura medicinaꝝ ſolutiuaꝝ ē cōtraria nature corporū que ip̄e ſoluūt: ⁊ ſunt vniuerſaliter ꝑnecātes ⁊ interimētes ea. Nam ſicut quādo nos bibimꝰ q̄ʒtitatē ꝑuā ex opio: ⁊ mādragora: ⁊ iuſquiamo ⁊ alijs ex medicinis ſimilibꝰ eis: quarū v̄tꝰ ⁊ ſubā ſunt cōtrarie corꝑibꝰ ꝑimētes ea: iuuamur ꝑ illud iuuamēto magno. ſil'r medicine ſolutiue iuuant nos: q̄uis ſint cōtrarie noſtre nature. verūtn̄ nos ſumimꝰ ex eis q̄ʒtitatē ꝑuā ⁊ vtimur ea q̄rendo iuuamentū. Sicut ḡ nos ī hora quꝫ in potu damꝰ medicinā ſolutiuā ꝑmiſcemꝰ cum ea q̄daꝫ ſemīa odorifera: vt ſedet̄ ꝑ illud malicia medicine: ⁊ nō ꝓhibeant ipſaꝫ ab oꝑatiōe ſua: quꝫ virtutes eaꝝ ſint ſubtiliatiue: ⁊ inciſiue humoꝝ groſſoꝝ: aperitiue viarū ꝑ q̄s fit ſolutio: ſimil'r etiā fit iuuamentū poſt potū medicine ſolutiue ꝑ vſum aliquantulū de ptiſana hordei. q̄d eſt: q2 medicina ſolutiua ꝓpter paruitatē ſui figit̄ in ꝯcauitate ſtomachi. verūtn̄ ī tranſitu ſuo ꝑ meri ⁊ ꝑ ꝑtes ſuperiores ſtomachi nō ſolū recipiūt ea loca ī tranſitu iſto ꝑ ipſa qualitatē: īmo adheret eis aliquid ex ſubſtātia eius ⁊ nocet eis nocumēto magno. naꝫ nō fit potꝰ aque hordei iuuatiuꝰ poſt ſuſceptionē medicine: niſi qm̄ d nā eiꝰ eſt vt abſtergat ⁊ attrahat inferiꝰ totuꝫ q̄d retentū eſt de medicina ī tranſitu ſuo ꝑ illa loca: ⁊ tēperet ⁊ reſoluat quantitatē ⁊ qualitatē que retēta eſt in eis. Propt̄ has ergo res p̄cepit hippo. dare ī potu aliq̄d de aqua hordei poſt acceptionē medicine ſolutiue. At v̄o qn̄ ſolutōis eſt ꝑma īceptio nō videt̄ ei vt in potu det̄ aliq̄d de aq̄ hordei. qm̄ timet ⁊ cauet vt deſtruat̄ oꝑatio medicine ſolutiue. ⁊ propter illud dixit:

13

Tempore enī ſolutōis nullum ius ꝯuenit ꝓpinari. ſolutiōe uero ceſſante: primū quidē de ptiſana minꝰ ſumere q̄ʒ ꝯſueuit dandū eſt: deide uero ſemꝑ abſcindēdo uſqꝫ dum plꝰ detur ſi dolor q̄euerit: neqꝫ quodlibꝫ aliud cōtrariū occurrens obſteterit.

Quoniā oportet in hora ſolutiōis ne in potu detur aliq̄d ſorbitōis. q̄uqꝫ ceſſat ſolutio: da de aqua hordei ad ſorbendū quātitatē minorē ea q̄ cōſueuit bibere: ſm̄ quā currit ꝯſuetudo eiꝰ ut biberet eaꝫ. deinde fiat aſcēſio pꝰ illud ſemꝑ ad dandū in potu quantitatem multā: ſi dolor iam q̄euit: ⁊ non ꝓhibꝫ aliq̄d aliud ab illo.

Inuenimꝰ hippo. dicē de eſſe haꝝ reꝝ ꝯtrium eiꝰ q̄d docēt multi medicoꝝ in h̄ noſtro tp̄e. q̄d eſt q2 medici ī hoc nr̄o tp̄e qn̄ ſoluūt infirmū cibāt eū poſt illud cibo multo. Hippo. v̄o p̄cipit vt det̄ bibēti medicinā pꝰ mūdificationē de aqua hordei minor q̄ʒtitas. q̄d eſt: q2 virtꝰ corporis q̄d iaꝫ ſolutū eſt qn̄ ſuꝑat̄ ⁊ debilitat̄ ꝑ ſolōneꝫ: non ē ei poſſibile tolerare cibū ⁊ bn̄ digerere ip̄m niſi ſit paucꝰ valde. oꝫ. n. vt ſit illō q̄d ſumit

potatoꝛ medicine de aqua boꝛdei pꝰ exitū eiꝰ ex ea i die ꝓmo cū menſura quā digerẽ poſſit. deinde addat in illa poſt paulatim ſi doloꝛ iam ceſſauerit ⁊ nō ꝓhibet inde aliquid aliud. eẽ āt doloris manifeſtū ẽ. ſmonẽ aūt eiꝰ: nō pꝛohibet ab illo aliqͣd aliud: opoꝛtet vt itelligas ſʒ apboriſmos quoꝝ rememoꝛatio ꝑceſſit. vbi enūciauit hippo. boꝛā in qua opoꝛtet regere illū q̄ habet egritudinẽ acutaʒ abſq̄ʒ aqua boꝛdei. ⁊ ſūma illiꝰ ẽ: qꝛ opoꝛtʒ ne ſumat ſoꝛbitōem qn̄ ſpat ꝙ fiat criſis anteq̄ʒ neceſſe ſit īfirmo ſumere eā: aut quādo in humoꝛe retēto i loco apoſtemato: nō ẽ aliqͣd maturitatis. 14

Iſte ſmo eſt etiā ſmo meus: ⁊ ſi neceſſe ſit uti aqua hoꝛdei.

Iam dixit hippo. iterū in eis q̄ ꝑceſſerūt: ꝙ hoꝛa ſumēdi ptiſanā hoꝛdei: ⁊ ſumēdi aquā eiꝰ ẽ ſilis ⁊ ꝙ differētia inter vtraſq̄ʒ nō eſt niſi in re vna tm̄: ⁊ eſt ſermo eius: qͣ opoꝛtet vt ſit illud quod ſuſcipit infirmꝰ in ꝑmis aqua hoꝛdei. 15

Et uero ubi ptiſane opꝰ fuerit incipe illā dare a ꝑncipio cāe ł moꝛbi fateoꝛ eẽ meliꝰ q̄ʒ uenaꝝ exinanitiōeʒ pꝛecedere: poſtmodū uero in die tertia moꝛbi: aut in q̄rta uel q̄nta ſiue ſexta ſiue in ſeptima dari incipe oʒ: niſi tm̄ criſis tūc tp̄is fuerit ꝑuētura.

Ego eni dico ꝙ incipe dare īfirmo ſoꝛbitōem a ꝑncipio rei: melius ẽ q̄ʒ ꝑcedere ⁊ uti euacuatōe uenaꝝ: deinde incipe dare infirmo ſoꝛbitiōem i die t̄tio egritudis ſue: aut in q̄rto: aut i q̄nto: aut in ſexto: aut in ſeptio: niſi āteceddat criſis infirmi: ⁊ fiat i hoc ſpacio.

Inuenimꝰ hippo. ſeq̄ in ſermone ſuo iſto id qꝺ dixit in libꝛo ſuo de aphoꝛiſmis: ⁊ eſt: qꝛ videt̄ ei vt ſit vſus regimis qꝺ ẽ in vltimo fine ſubtilitatis in hoꝛa ſtatꝰ egritudis tm̄. Et ſi videris ꝙ ſtatus ſit in die q̄nto: ⁊ videris ꝙ infirmo nō ẽ poſſibile vt remaneat viuꝰ cū vſu aq̄ tm̄: tūc hippo. videt̄ ꝙ meliꝰ ẽ vt ſumat infirmꝰ in ꝑncipio egritudis ſue aliqͣd de ptiſana hoꝛdei: ⁊ ſit inceptio illiꝰ in die tertio aut q̄rto. Et ſilr̄ etiā dixit in eis q̄ incipiūt dare infirmis ſoꝛbitōeʒ die q̄nto aut ſexto aut ſeptio: ꝙ ipſi errāt ſi nō ꝑpat̄ vt fiat criſis i illa hoꝛa. Et opoꝛtet vt intelligas ex ſmone eiꝰ criſis ſic̄ dixi: nō cōſūptōem egritudis: tm̄ ꝯſūptōem ꝯpletā: ſʒ ꝑmutatiōem infirmi etiā ab illa diſpōe ad diſpōem aliā ꝑmutatione magna. 16

In quibꝰ etiā pꝛepatōis ꝑncipiuʒ maxime ſm ſilr̄ fieri ut dcm̄ ẽ oʒ.

Et pꝛeceſſio quidẽ pꝛepatiōis etiā i iſtis opoꝛtet ut ſit ſicut dixi ſimilis ſm plurimū.

Dixit etiā in illis in quibus videtur etiam vt des eis ſoꝛbitōem in ꝑncipio: opoꝛtet vt ſit pꝛeparationis anteceſſio etiam equalis. ꝙ ſi indiguerit phlebotomia: aut clyſteri: aut vſu ſuppoſitoꝛij: tūc facias illud eis in pꝛimis. 17

Similit̄ aūt ⁊ de illis potibꝰ quos bibi cōuenit: quos etiā dicturi ſumus: nāq̄ʒ coꝛum que diximꝰ plurima eadem ſunt.

Et ſimilit̄ etiā utere eo qꝺ opoꝛtʒ ut bibat̄ ex potibꝰ quos ego dicaʒ in ſequētibꝰ. ſmo eni meꝰ ſm plīmū eſt iſte ſmo idem.

Hippo. pꝛecepit vt pꝛeparatōis ſit anteceſſio etiā ante: quāuis ſit regimẽ infirmi cum eo qꝺ bibitur tm̄: pꝛeter ꝙ vtatur ſoꝛbitōe. ſ. qui phlebotomia vene: aut vſus clyſteris: aut vſus ſuppoſitoꝛij. ſ. opoꝛtet vt pꝛecedat pꝛius. 18

Scio nanq̄ʒ multos medicos qui dextra q̄ʒ opoꝛtunū eſt opant̄ ab omnibus in ꝑncipio duobus uel tribꝰ uel pluribꝰ diebus cuſtodiūt egros: poſtea uero ius ⁊ potū illis ſumere ꝑmittunt: quod etiā ꝑuipendūt. Cum eniʒ coꝛpus maxima mutatiōe mutetur: ei maximū cōtrariū illiꝰ mutatiōis ꝓpꝰ eſſe dicūt. maximū aūt illiꝰ mutatiōis contrariū optimū eſt: ſed ſm utilitatẽ ⁊ cōcoꝛdiſſime ſecuritati exhibēdum: et maxime in dando cibum in his que media ſunt.

Scias autem multos medicoꝝ facere contrariū eius quod opoꝛtet fieri. Quod ẽ: quia ipſi omẽs cuſtodiunt infirmos a ꝑncipio egritudinis duobus diebus: aut tribus: aut olus illo: deinde dant eis ſoꝛbitōem ⁊ potū ⁊ poteſt eſſe ut uideatur illiſ: ꝙ hec res eſt conueniẽs: ⁊ eſt ut quando coꝛpus alteratur alteratōe magna: ſit illō quo reſiſtitur illi alterationi etiam magnū ualde. et per uitam meam reſiſtere illi alteratōi eſt bonum ualde: uerūtamen opoꝛtet ut ſit uſus illius ſcd̄m rectitudinem ⁊ fiduciam. ⁊ ex modis quideʒ alterationū ꝓpꝛie eſt aſſumptio ciboꝝ.

Inuenimꝰ hippo. redarguere medicos qui ꝓhibent infirmos vel cuſtodiūt ⁊ conſeruāt eos ab vſu cibi in diebꝰ ꝑmis: deinde ꝑmutāt eos ſubito: quoſdā eoꝝ ad vtendū ptiſana hoꝛdei: ⁊ quoſdā coꝝ ad vtendū eo quod bibit̄. ⁊ non rememoꝛat̄ coꝝ q̄ dāt infirmis ex cibis qꝺ eſt foꝛtiꝰ iſtis anteq̄ʒ maturet̄ egritudo. quod eſt: qͣ de cōſuetudine eius eſt multotiẽs ſicut dixi paulo ante vt dimittat illud quod valde magnū eſt

et errore: ſicut dixi paulo ante: ⁊ non ɔtradicat ei: ⁊ ipſe quidē ſignificat per illas res quib⁹ vituꝑat errorē partiū nocumētū quod accidit ex errore magno. Dicit eni ⁊ de omnib⁹ qui reſiſtūt egritudini ſm hūc modū: lȝ vt exiſti/metur ꝙ operatio eorū eſt ſm rectitudinē quādo ponunt mutatōem corporis mutatōem magnā ꝑpter magnitudinē mutatiōis corpis: ⁊ ꝙ illud quod viderūt de hoc ē bonū: verūtamē non omni mutatōe oportet vti: ſed mutatione quadā. Et hippo. quidē dixit in illo quedā ſmonem in eis q̄ ſunt ꝑmiſſa: ⁊ ipſe etiā loquet̄ in eo i ſequētib⁹ vt certificet̄ ꝑ ſmonē ſuū illud quod precipit de cautela a mutatione ſubita. 19

N Ociuius vero i mutatōe ɔ̄lingt: q ptiſanā cū fece miniſtrat: nocet etiā ⁊ q tm̄ ſuccū ei adhibet: nocȝ etiā q ſolū ꝑpinat potū: ſed nocumētuȝ eius ad illos non eſt tm̄.

E T quibus plus aduenit nocumētuȝ ex eo: qui errat in uſu ꝑmutationis eſt ex uſu aque hordei: ⁊ cum ea fecis eius: ⁊ nocet illis etiaȝ qui utunt̄ aqua hordei tm̄: ⁊ eis qui utūt̄ etiaȝ eo qd̄ bibitur tm̄. ueruntamen nocumentuȝ eius iſtis eſt minus.

D Icit hippocrates ꝙ quibuſdā vehemēti⁹ aduēit nocumentū ex mutatōe regiminis ſubita: quā paulo ante diximꝰ eſt: ꝙ medici cuſtodiūt infirmos in ꝑmis diebus: ⁊ prohibēt eos ſumere cibum vehemēter: deinde incipiūt cibare eos verſus diē quartū aut quītū: deinde ꝑmutant̄ ſubito ad adminiſtrādā ptiſanaȝ hordei: ⁊ cū ea fecē eius: ⁊ min⁹ illo cui⁹ ꝑmutatio eſt ad aquā hordei: ⁊ min⁹ venit nocumētū eis qui vtūt̄ eo qd̄ bibit̄ tm̄. qd̄ eſt: q̄a nocumēti q̄titas ē ſm magnitudinēȝ virtutis ei⁹ qd̄ adminiſtrat̄. 20

N Am ⁊ cōſuetudines in dieta: dū etiaȝ ſanitas adeſt: ſcd̄m iuuamētum procedere debent. Quum ergo ex dieta in ſanis maxima diuerſitaſ ⁊ alia huiuſmodi uideantur: quātomagiſ neceſſe eſt fieri in morbis: et maxime in ꝑ acutis.

E T oportet qdē ut currat cōſuetudo in regimie dū ꝑmanēt ſani ſm rē magis inuatiuā. qd̄ ē: q2 quȝ ex regimine appeat diuerſitaſ in ſanis: magis in ſpecieb⁹ diuerſitatis huius ⁊ aliorū: tūc q̄zto forſitan oportet: ut ſit diuerſitas eius etiā in infirmis maior: et ex egritudinib⁹ prope in eis que ex eis ſūt acute valde.

I Ncipit hippo. demōſtratōem facere ſup ſniam ſuam in regimie quod ꝑceſſit: ⁊ dixit eā: ⁊ cōtra dixit etiā in illo eis q̄ vtunt̄ ex ſpēb⁹ regimis cōtrario eius quod oportet vtat̄. Et qm̄ ſmo eius in eis eſt plan⁹ videt̄ mihi vt antecedā ⁊ annūciē vniuerſal'r. Dico ergo ꝙ vna ꝑpoſitionū quib⁹ vtit̄ in demſ̄ratiōe ſup illō eſt ꝑpoſitio vl'is q̄ dicit̄ ſm hūc modū: Si ꝑmutatio ſubita in regimie ad cōtrariū ei⁹ ſm ꝙ eſt: facit ſanis nocumentū: tūc forſitā accidit illud nocumētū infirmis plus multo. ⁊ nos quidē poſſumꝰ exponere hāc ꝑpōem ſpēbus multis ſmonis: ⁊ dictiōib⁹ diuerſis. verbi gr̄a: vt dicam⁹: Qd̄ aduenit ſanis ex nocumēto apud ꝑmutatiōeȝ ſuā in regimie ſubito ad cōtrariū ſuū min⁹ ē eo qd̄ ſuſcipiūt infirmi ex illo: aut ſm hoc qd̄ ſuſcipiūt infirmi de nocumēto apud ꝑmutatōem eorū in regimie ſubito ad cōtrariū pl⁹ eſt eo qd̄ ſuſcipiūt ſani. Et tibi quidē ē poſſibile vt dicas eā. cū dictōe alia cōlore hac ſm hūc modū: Rerū que nocumētū accidere faciūt: nocumētū ē ſanis min⁹ eo qd̄ eſt infirmis. Et dictōe d̄r etiā cōlore hac: Si eſt nocumētū rex que accidere faciūt nocumētū eis qui ſunt fortes min⁹: tūc nocumētū eax eis qui ſunt debiles eſt vehemēti⁹. Et tibi quidē etiā ineſt abſolute: vt dicas intentiōeȝ quā dicit ſm cōtrariū ei⁹ quod diximꝰ: aut ex ipſa re qua fit iuuamētū ꝑmit⁹ in eo ſup qd̄ facit demōſtratōem: aut ex vna ꝑpōnū cōphenſarū in ea. Hec ē ergo vna duarū ꝑpōnū quas dixit hippo. ⁊ eſt ꝑpō ſup quā cōueniūt Perſe: ⁊ de ɔſuetudine quidē Ariſtotelis ⁊ ſecte ei⁹ eſt vt nominēt illā cui⁹ hec eſt diſpō ex ꝑpōnibus neceſſarie receptōis. Propoſitio aūt ſecūda cui⁹ cognitio ſumit̄ ex ꝑimēto: ſile vt audias eā. Scias ꝙ ꝑmutatio regimis ſubito ad cōtrariū ei⁹ ſm ꝙ eſt nocȝ ſanis ⁊ cōcludit̄ ex iſtis duabus ꝑpoſitōib⁹: ꝙ illud qd̄ ſuſcipiūt infirmi ex ꝑmutatōe regimis ſubito ad cōtrariū ei⁹ ſm ꝙ eſt: eſt ex nocumēto magno valde: ⁊ pl⁹ illo multū cui⁹ egritudo ē acuta valde. Eſt ergo hec intētio ſmonis hippo. ⁊ inuenimꝰ eū dicē ꝑpōem ꝑmā harū duaruȝ ꝑpōnū: ſup quas cōueniūt Perſe abſolute: preter ꝙ demſ̄raret ſup eā ⁊ verificet eā. ꝑpōeȝ aūt inuenimꝰ ſecūdā eū certificare ex reb⁹ ꝑticularib⁹ que ex ꝑimēto ɔphēdūt̄ ⁊ ſcies illud ex ſmone ſuo q̄ ſeq̄t̄ hūc ſmonē. 21

Q Uod qdē facile ē ɔphēdi. Mala nāqȝ dieta cibi ⁊ pot⁹ q̄ ſm ſimile fit: ſecurior eſt in omi tēpe tueri ſanitatē q̄ȝ ea que melior eſt ſi in ea mutatio ſubita fiat.

E T cognitio illi⁹ eſt facilis. ſ. ꝙ regimē malū: uel comeſtio: uel bibitio cū cibo ⁊ potu ſimili adinuicē maioris fiducie eſt ulſ̄ter in oib⁹ horis in cōſuatōne ſanitatis: q̄ȝ ꝑmutatio ſubito ad aliud regimē meli⁹ eo.

I Ncipit hippo. in hoc ſermone certificare ꝑpōnē ſecūdā duarū ꝑpoſitionū quib⁹ ipſe demonſtratiōeȝ facit ſup ſermonē ſuū ex exemplis ꝑticularib⁹ multis: ⁊ aggregauit illud in ſūma vna ⁊ dixit: ꝙ nocumētū eueniēs ex ꝑmutatōe magna ſubito egrediēte ab eo quo currit ɔſuetudo nō eſt puū: ⁊ omne qd̄ ſequit̄ qd̄ ꝑceſſit ex ſermone ſuo eſt planū manifeſtū. verūtamē ego ſm diſpoſitōem ſi ſtetero ex eo ſup aliquod quod videat̄ mihi indigere expoſitōe ei qui nō eſt exercitatus in intellectu continuatōis ſermonis adinuicē: nō ero piger ab expoſitōe eius etiā. qd̄ eſt: q2 oportȝ i expōe vt intendat̄ per eam dilectio hominū cōis: non inentio

exptorũ in ſermone tm̃:ſed eoꝝ qui ſunt expti. Qui ergo
cognoſcit ſeipm:q̃a non eſt expt⁹neq3 exercitat⁹penit⁹ĩ
aliq̃ ſciaꝝ p̃maꝝ:tũc oꝫ vt in illa arte exerceať. 22

QUi eni ſemel uel biſ in die ſumere
cibũ cõſueuerũt: ſi a ſolito uſu in
aliuꝫ ſbito mutēť : nocumẽtũ eis gnãt
et defectões. Quib⁹ aũt nõ ē conſuetu
do prãdere ꝛ prandẽt: mox deficiũt ꝛ
aggrauanť corpa eorũ:ac torpẽt: atq3
molleſcũt.ſi cenant poſt : eructuãt aci
dũ. Alij aũt ſunt qui nature molliciē
patiunť propterea ꝙ ſtomach⁹ eorũ cõ
tra curſum ſue nature aggrauatur:cui
uidelꝫ exinanitio fuerit aſſueta.nõ aũt
bis impleri:ꝛ bis digerere põt in die.

UNde eſt ꝙ illis quoꝝ cõſuetudo
cucurrit ut comedant bis in die:
aut quorũ cõſuetudo cucurrit ut come
dant ſemel:deinde pmutanť ſubito ad
cõtrariũ ei⁹ ſm ꝙ fuit:accidit nocumen
tũ ꝛ debilitas:ꝛ quorũ nõ eſt conſuetu
do prandere ꝛ prãdẽt:debilitat illos il
lud ſtatim:ꝛ grauat corpa eorũ: ꝛ red
dit ipos pigros:ꝛ mollificat eos. Q̃ ſi
cenãt cũ illo etiã eructuãt eructuatões
acetoſam.ꝛ ex eis ſunt quib⁹ accidit le
nitas nature:ꝛ cauſa in illo ē ꝙ grauat
ſtomachũ eorum ſcõm contrariũ eius
ſcõm ꝙ currit cõſuetudo eius. Quod
eſt : quia cõſuetudo cucurrit apud eos
ut ſtomachi eorũ ſint uacui:ꝛ ut nõ im
pleanť ex cibo bis:neq3 digerant cibos
etiam bis.

PRopterea ꝙ nõ fuit contẽtus hippo. vt enũcia
ret qđ euenit eis qui pmutanť ſubito ad cõtra
riũ ei⁹ qđ currit ꝯſuetudo eorũ: nocumentũ ma
gnũ:ſed narrat etiã ſm quã partẽ oportet:vt rectificeť il
lud in vnoquoq3 homie:prolongať ſermo eius. quod ē:
q̃a ſi oſtẽderet tm̃:q: aduenit eis nocumẽtũ magnũ apđ
pmutatõem eorũ ſubito ad contrariũ ei⁹ quo currit con
ſuetudo eorũ:eſſet ſermo ei⁹intellect⁹breuis. Prima ğ p
mutatio q̃ ſubito fit ad contrariũ eius quo currit cõſue
tudo eſt hec pmutatio quã nũc dixit hippo. ſcilꝫ quorũ
non eſt conſuetudo vt prandeant ꝛ prandẽt. Ipſe eni
dixit in eis:ꝙ illud debilitat eos:ꝛ grauat corpora eorũ:
ꝛ facit eos graues:ꝛ mollificat eos.ꝛ non accidũt in eis
accidẽtia iſta:niſi quãdo cibus fit ſup virtutẽ eorũ in lo
co põderis.quod eſt : quia debilitas virtutis in eis nõ ē
ex eis que propã ſunt ei: ſicut ꝙ de ꝯſuetudine eorũ ē vt
accidat apud priuatõem cibi.ꝑpter hoc ergo addidit in
ſermone ſuo: ꝙ corpora eorũ qui regũť hmõi regimine:
grauanť ꝛ mollificãť.In eo aũt cui⁹ ꝯſuetudo currit vt
prandeat ꝛ nõ faċ illud:enũciať ĩ eo ꝙ ſcribit: debilita
tẽ virtutꝭ:ꝛ nõ dicit cũ illo ğuitatẽ.qđ eſt: q: virt⁹apud
huiuſmõi pmutationẽ debilitať in ſe.ꝛ cuꝫ illo etiã ipſe
poſtq̃3 dixit de illis q̃ regunť huiuſmõi regimie cui⁹pre
miſſim⁹expoſitionẽ:ꝙ illud facit eis accidẽ pigriciã.Dic
itꝫꝝ p⁹illud:Et timẽt ex oĩb⁹opationib⁹: ſicut ſi diceret
ꝙ ipſi terrenť vt cõenť res opationis.ꝛ hec q̃deꝫ res vere
ꝛ neċrio vera ē:qm̃ ipſe cui⁹eſt hec diſpõ ſentit debilita
tem fortẽ:ꝛ nõ audet ꝑpter illud faċẽ aliq̃d ex opatõib⁹
q̃s faciebat añ.Deinde dixit itꝫꝝ:Et q̃ vtiť euacuatõe in
regimine ſuo:accĩt ei vt exiſtimet ꝙ viſcera eius ſint q̃ſi
ſuſpenſa:ꝛ mingit vrinã acutã ꝛ viridẽ. Et manifeſtũ q̃
calefa dem ē q: ſignificat p ſmonẽ ſuũ:acutam vrinã: q̃ calefa
cta eſt pl⁹q̃3 de ꝯſuetudine ei⁹eſt calefieri.p viridẽ aũt in
telligit illud qđ de ꝯſuetudine grecoꝝ ciuitatꝭ athenarũ
eſt ĩtelligẽ ex ea.ꝛ ĩuenim⁹ illud remanere cũ eis vſq3 ad
hunc finẽ.qđ eſt:q: qñ ipſi vidẽt hominẽ cui⁹color eſt ci
trin⁹ iterrogãt eũ q̃ ſit cauſa ĩ viriditate coloris ei⁹: prop
ꝙ ipſi videãt ꝙ inter h⁹ vt dicať:viridis ꝛ cirin⁹ ē dr̃ia.ꝛ
dicũt de hoie q̃ eſt vehemẽtioris viriditatꝭ q̃3 fuit: ꝛ ſigni
ficãt pp illud vehementiã citrinitatꝭ.ꝛ color q̃deꝫ citrin⁹
vere ē color croci.ꝛ vrina fit hu⁹diſpõnis qñ pmiſceť ſu
perfluitas aquoſa cholere rubee clare.qđ eſt:quia decli
natio coloris rubei clari a colore rubeo ad coloreꝫ albũ
eſt cũ mẽſura declinatõis coloris citrini ad colorẽ rub.
claꝝ.ꝛ ſcripſit hippo.itꝫꝝ accñia alia q̃ accñt eis q̃ huiuſ
mõi regunť regimie.ꝛ ego q̃dẽ inq̃rã de eis qñ veniã ad
ſmonẽ ei⁹in ipſis.nũc aũt oꝫ vt itendam⁹ad exponendũ
ſmonẽ cui⁹premiſim⁹ rememorationẽ.qđ eſt:q: hippo.
addidit ad accñtia que accidũt eis q̃ prandẽt p̃ter ꝙ cõ
ſuetudo coꝝ cucurrerit cũ illo. ꝙ ſi cenauerit cũ illo eru
ctuant eructuatões acetoſa.Et nos q̃dem ſcim⁹ꝙ eructu
atõ acetoſa fit ex frigore ſtomachi:ꝛ fit ml̃totiẽs ex phle
gmate qđ aggregať in eo ex multitudie cibop:ꝛ q̃nq3 ſũt
ex cibis tẽperatꝭ ĩ q̃3titate ſua: ꝛ virtutes eoꝝ ſũt frigide.
Et res cõis ĩ oĩbus reb⁹iſtꝭ eſt diſgregatio caliditatꝭ ĩna
te q̃ eſt in ſtomacho:ꝛ ꝙ cibi vĩcunt eaꝫ:vel defect⁹ꝛ ab
breuiatio eius a bñ digerendo illos cibos: ſicut ē illõ qđ
accĩt quãtitati parue ignis: qñ ſup eam ꝓijciť quãtitas
multa lignoꝝ:aut quãtitas equalis hũida parua. Dein
de dixit hippo.Et q̃buſdã q̃ hoc regunť regimie accĩt le
nitas nãe.ꝛ inueniť in multis deſcriptionib⁹ loco nõis
quod ſigt lenitas nãe: nomẽ aliud ſimile ei ſignś angu
ſtiaꝫ ꝛ inq̃etudinẽ. ꝛ manifeſtũ eſt quidẽ ꝙ anguſtia ꝛ i
quietudo accidũt ex multitudie ciboꝝ eis q̃ regunť hoc
regimie:ꝛ difficultas decoctõis:ꝛ multitudo pmutatio
nis ſup lectũ:ꝛ aſſiduatio ei⁹.Et nos q̃dem iuenim⁹ hip
po.oñdiſſe in poſtremo h⁹ſmonis oñſione manifeſta ꝙ
digeſtio ē ſimilis decoctõi. Innuit ğ p illud qđ fit a cali
ditate hũida vaporoſa:nõ ſicca tenebroſa: ſicut ē calidi
tas febriũ.ſed caliditas hũida vaporaſa ē ſicut caliditas 23
nãlis que ē in corporib⁹anialiuꝫ.

SI quoq3 oxiremiã emittant:põt
fieri ut adiuuentur ſic alleuiãdo
ſe ab his que ex mutatione diete in con
trarium patiunť.oꝫ itaq3 ut poſt cenã
per integram dormiãt noctẽ ſi hyems
fuerit a frigore:ſi eſtas a calore tuti.q
ſi nõ dormiant diutiſſime ſuauiter de
ambulando nõ ceſſent. deinceps uero
aut nihil:aut leuia:aut minime nociua

cenēt: bibātq̄ʒ paꝝ uini nec aq̄ ꝓmixti.

Et neceſſe eſt iſtis ut alleuietur ab eis. qđ aduenit eis apud ꝑmutationē eoꝝ in regimine ad cōtrariū. Qđ eſt: qꝛ oꝫ ut dormiāt per quātitatē noctis integre poſt cenā ipoꝝ. In hyeme quidē cū cuſtodia a frigore: et in eſtate quidē cū cautela a calore. ꝙ ſi non fuerit eis poſſibile ut dormiāt: ꝑambulēt deambulatiōe multa facili leui: pretꝰ ꝙ ſtent. Cum ergo poſt illud fuerit: aut nō cenēt: aut ſi cenauerit: cenēt cena leui que nō noceat eis: ⁊ bibāt etiaʒ uinū paucū aq̄ nō ꝑmixtū.

Ex iſtis quidē rebꝰ eſt res vna que cogit ad dicēdū ipaʒ in hoc loco. qđ eſt: qꝛ hippo. intētio eſt vt oſtendat ꝙ mutatio eiꝰ quo currit cōſuetudo ſubito nocet corꝑibꝰ: ⁊ qualiter oporteat vt medicētꝰ illi quibꝰ accidit ex nocumētis huiuſmodi: ⁊ qm̄ viſuʒ eſt ei vt faciat illud: tūc ſeq̄mur etiā ſermonē eius. Dico ergo ꝙ plꝰ quidē qđ precipit hippo. non eſt vt dormiāt ſōno multo longo ſpacio: ſicut quidē eſtimant plures expoſitorū poſt cenā: ſed ſicut reqrit intētio huiꝰ ſmonis: poſt prandiū. qđ ē: qꝛ nō ē ſimile vt ſignificet ꝑ ſermonē ſuū: Per quātitatē noctis integre: niſi ſomnū diei: non ſomnū noctis. Quod autē dixit etiā poſt illud vbi dixit: ꝙ ſi nō fuerit eis poſſibile vt dormiāt: deambulēt deambulatione leui multa: ꝑter ꝙ ſtent. ⁊ quʒ fuerit poſt illud: aut non cenēt: aut alleuiēt cenas ſuas: teſtificatꝰ qꝛ ipſe ꝑcepit vt ſit ſomnꝰ poſt prādiū. Quod ergo fieri oportet: eſt vna duaꝝ rerū: aut vt rectificetꝰ ſcriptura quʒ ſit erronea ⁊ ſcribatꝰ. quod ē: qꝛ oportet vt dormiāt ꝑ quātitatē noctis integre poſt cibos ſuos: in hyeme quidē cū cuſtodia a frigore: ⁊ in eſtate quidē cū cautela a calore: aut ſi ſcđa ſcriptura in qua ē poſt cenas eorūʒ ſm ꝙ ipſa eſt vt intelligatꝰ ab eo ſermo eiꝰ ſm hūc modū. quod ē: qꝛ oportet vt dormiāt nūc ante cibos ſuos: ſicut dormiebāt āte poſt cenas ſuas ꝑ quātitatē noctis integre: ita vt ſit ſermo eiꝰ: poſt cenas ſuas: adiūctꝰ ad ſermonē: ꝑ q̄ntitatem noctis integre. Illud aūt quod ipe precipit ꝑ ipm̄. ſ. ſmonē: de dimiſſiōe cene: ⁊ minoratōe eius: ⁊ alleuiatōe ipiꝰ eius intentio eſt intellecta manifeſta. Quod eſt: qꝛ vult vt figatur ⁊ quieſcat ſtomachus: ⁊ confortetꝰ propter illud qđ trāſiuit per ipſum de labore qui euenit ei ex grauitate cibi quo vſus eſt: nō ſm ꝯſuetudinē. ⁊ confert in hoc etiam vt ſit illud quod bibit parum non mixtū. Qđ eſt: quia oportet vt caueatur ⁊ cuſtodiatꝰ euētus rugitꝰ: ⁊ eius quod humectat ſtomachū: ⁊ infrigidat ipſum. Et cauſa in illo eſt illud quod grauat ſtomachuʒ ex multitudine ciborū: ⁊ quod aduenit etiā ex vino. oportet ergo vt ſit impmixtū calefaciēs ⁊ confortans ſtomachū. Hec ē ergo intētio ſermonis ſui. reliqua autē que ſequuntur ipm̄ manifeſta ſunt. 24

Similiter autē ⁊ qui bis in die comedere cōſueuerūt: ſi prandiū dimiſerint: corpora eorūʒ in ſe deficiunt atq̄ʒ ab omni ope excūt: precordia dolent adeo: ut eoꝝ uiſcera ſibi ſuſpenſa eſſe uideantꝰ: urina cholerica uiridiſq̄ʒ coloris ſtercus incenſum. quidam aūt oris amaritudineʒ: oculos obductos: tēpa formicātia fridos ſētiūt articl'os.

Et ſimiliter qui conſueuerūt i die bis comedere: qn̄ dimittunt prādium: mollificantꝰ corpora eoꝝ: ⁊ debilitantꝰ: ⁊ ceſſant ab omni ope: ⁊ accidit eis dolor i precordijs ſuis: ita ut exiſtimēt ꝙ uiſcera ſua ſint ſuſpēſa: ⁊ fit urina eoꝝ urina acuta uiridis coloris: ⁊ ſtercus eoꝝ incenſum: ⁊ ex eis ſunt qui dam qui inueniunt in ore ſuo amaritudinem: ⁊ inueniuntꝰ oculi eoꝝ ſubmerſi: ⁊ tempora ſaliunt: ⁊ infrigidantur extrema eorum.

Reliqua q̄ ſunt i hoc ſmone ex eis q̄ ſūt ſil'ia eis q̄ accidūt eis q̄ cibantꝰ non ſm ꝙ currit ꝯſuetudo iam expoſui: tūc quʒ expoſui illa accn̄tia. In eo aūt qđ eſt i ipſo ꝑter illud qđ eſt in ſmone quē dixi: ego ſum dicēs nunc qđ dixit hippo. Et ē ſtercꝰ eoꝝ aduſtū. ⁊ manifeſtū quidē eſt ꝙ aduſtio ⁊ incendiū accidūt ſtercori ex caliditate. qđ eſt: qꝛ corꝑꝰ fit in eo q̄ dimiſit cibū ſuum quo cucurrit ꝯſuetudo eiꝰ ſiccꝰ ⁊ vehemētiꝰ ignituʒ. Deinde dixit: Et ex eis ē cui accit in ore eiꝰ amaritudo: ⁊ eſt ille ſuꝑ quē ex eis ē vincēs ꝑnām cholera. ⁊ inq̄t Et iuenis ocl'os eoꝝ ſubmerſos. ⁊ cā in illo ē exſiccatio vtrorūq̄ʒ a cā ꝓpter quā aduritꝰ ſtercꝰ. Per ſaltꝰ aūt temporꝝ vult ꝙ venaꝝ pulſatiliū que ſunt i eis pulſus ē manifeſtus. ⁊ cā in illo eſt declinatio caliditatꝭ ĩnate ad caliditatē igneaʒ i naturꝭ ſuꝑ q̄s qđ vincit ē chol'a. Extremitates aūt corporis infrigidantꝰ in eis tūc quʒ impletꝰ ſtomachus materijs q̄ ſunt de genere cholere mordicātibꝰ euʒ ⁊ ledentibꝰ ipm̄: q̄re reſoluitꝰ ab eis virtus: tūc ⁊ infrigidātur extremitates corporis. 25

Plurimi uero qui prādium obmiſerunt: cenā nequeūt explere: qui ſi cenauerint: ſtomachus eis grauatur ſomnuʒ uero moleſtiorem q̄ʒ ſi pranſi fuerint ducunt.

Et plus qui dimittunt prandium: non eſt poſſibile eis ut compleant cenā ſuam: ⁊ qn̄ cenant grauatꝰ ſtomachus eoꝝ: ⁊ fit ſomnus ſuper eos moleſtus plus multuʒ q̄ʒ ſi ipſi preceſſiſſēt ⁊ pranſi fuiſſent.

Super quē natura. i. naturaliter vincit cholera: ⁊ moratꝰ preter ꝙ prandeat ſm ꝙ currit conſuetudo eius: refugit ipeſmet a cibo ꝓpter maliciaʒ diſpoſitiōis ſui ſtomachi. Qui ergo cogit ſeipm̄: ⁊ ſumit ex cibo: grauat illud ſuper ipm̄: ⁊ cōtriſtat eum: ⁊ fit moleſtus ei propter illud ſomnus eius: ſicut dixit hippo. et

ſignificat illud quoniã ipſi moꝛãť ſuper lectos ſuos cũ diſpoſitione mala. 26

Q Uęc accñtia ſiquidẽ etiã ſanis contingũt ex immutatione diete diei medie in cõtrariũ qꝫ ſolebãt: iuſtũ eſt apud me ut ne quicqꝫ ſubiungatur aut ſubtrahatur.

Q Uando ergo accidũt iſta accñtia ſanis ꝓpterea ꝙ ipi mutãt regimẽ ſuũ in medietate diei ad cõtrariũ eius quo currit ꝯſuetudo eoꝝ: tũc rectificatio maioꝛ apud me eſt: ut nõ addatur neqꝫ minuatur.

I Nuenim⁹ hippo. intromittere in poꝛtiõib⁹ ſmonis ſui in accidẽtibus extraneis: que ipe narrat accidẽtibus eis qui mutãt conſuetudinẽ ſuam ſubito ex ſanis ſummã ſermonis que ſimilis eſt narrationi accidentiũ que accidũt ſanis. quod ẽ: quia manifeſtũ eſt ꝙ ſi ex nocumẽto mutatõis coꝛpis in medietate diei in ſanis conſequiť hec ſumma: tũc foꝛſitan quãdo accĩt illud infirmis plus multũ eſt: deinde hippo. poſt illð redit ad narrandũ accidẽtia que accidunt eis: in eis que ſequũtur hũc ſermonẽ. 27

S J enĩ ei qui ſemel in die cõtra cõſuetudinẽ ſuã comedẽdo tota die uenas euacuauerit: ⁊ poſt ſolito moꝛe cenauerit: coꝛp⁹ grauať. ſ. poſt ꝑtermiſſum pꝛandiũ uexatione coꝛpis ac defectõe: poſt cenã uero graue die ſeqñte.

S J igiť illi⁹ qui comedit nõ ſcðꝫ ꝙ currit ꝯſuetudo ei⁹ ſemel: quꝫ utitur die ſuo toto euacuatõe uenaꝝ: ⁊ cenat ſup ꝙ currit ꝯſuetudo eius grauať coꝛp⁹: tũc opoꝛtet ut graueť plus multum: ſi qum dimittit pꝛandiũ fatigat illud ipm ⁊ debilitat: tũc quꝫ cenat grauatur coꝛp⁹ eius.

I Ntentio hui⁹ ſermonis ẽ illud quod ego narro Dicit hippo. Si quis dimittit pꝛandiũ pꝛeter ꝙ currit cõſuetudo eiuſ: qum cenat min⁹ qꝫ currit cõſuetudo eius in ea grauať ſuper ipm coꝛp⁹ eius in nocte: tũc qꝫto foꝛſitan grauabiť pluſ multũ ſi compleuerit cenam ſuaꝫ: ſicut cucurrit cõſuetudo. Jnquit Humain: opoꝛtet vt in intelligas a Gal. ex ſermone eius minuſ qꝫ cucurrit cõſuetudo eius cũ eo vti ea: non in cena tm̃: ſed in duob⁹ cibarijs ſimul. ſ. pꝛãdio ⁊ cena. quod eſt: qꝛ hippo. dixit: Et cenat ſicut de cõſuetudine eius eſt vt faciat. Jntẽtio ergo Gal. in ſermone ſuo: qum cenat minus qꝫ currit cõſuetudo ei vti ea: non eſt poſſibile vt intẽdat ꝑ eam cõtradicere hippo. ſed qum cõparat quod comedit nũc ad quãtitatẽ quã comedebat in pꝛãdio ⁊ cena ſimť: dicit min⁹ qꝫ cõſuetudo ei⁹ fuit vti. 28

S J iterũ cenent poſt largioꝛem uenarũ exinanitiõem: multo magis coꝛpus aggrauatur.

E T ſi redit iterũ ⁊ cenet poſtqꝫ utitur euacuatiõe uenaꝝ ſpacio longo: grauať coꝛp⁹ ei⁹ pl⁹ multo.

Q Uidam eoꝛũ qui dimittũt cibũ ecõtrario eius quo currit cõſuetudo eoꝛũ minoꝛãt ſpaciũ ieiunij ſui: ⁊ quidã eoꝛũ pꝛolongãt illud ſpaciũ. hippocrates ergo dicit in iſtis qui ꝓlongãt: ꝙ grauitas coꝛpoꝛũ eoꝛũ fit multo plus. 29

I Uuat itaqꝫ coꝛp⁹ ⁊ uenas ꝑter ſolitũ exinaniẽtẽ ſi ab his q̃ in eadẽ die patiť: tuendo ſe a frigoꝛe et caloꝛe atqꝫ laboꝛe alleuieť: qa illi⁹ paſſio i his quoqꝫ duplicať: cena quoqꝫ ſua leuioꝛ ſit ſolito: nec ſicca ſed humida ſit: pot⁹ uero nõ ſit aqua mixtus: nec cibi quãtitate minoꝛ: poſtera aũt die pꝛãdiũ alleuiet: ſicqꝫ gradatim ad ſolitũ reuertatur uſum.

I Uuanť etiã qui utunť euacuatõe uenarũ ſm cõtrariũ ꝯſuetudinis eius: ita ut alleuienť ab eis que eis eueniunt in illa die ſm ꝙ narro: cauẽdo a caloꝛe: ⁊ frigoꝛe: ⁊ laboꝛe. Eſt eni moleſtũ tolerare illa: et alleuiet in cena ab eo quo cucurrit conſuetudo eius: neqꝫ ſit quod cenet ſiccũ ſꝫ humidũ: ⁊ bibat uinũ ſuũ non commixtũ: qð non ſit minus quãtitate cibi ſui. Qunqꝫ fuerit a mane hui⁹ diei alleuiet pꝛandiũ ſuũ ut redeat ad illud quo currit conſuetudo ſua gradatim.

I Nuenim⁹ ꝙ ſicut hippo. rectificauit ꝑ regimen qð dixit: nocumenta que eueniũt eis q̇ cibãtur aliter qꝫ currit cõſuetudo eoꝛũ. Similť etiã nũc inuenim⁹: ꝙ ipſe rectificat nocumẽta que accidũt ei qui dimittit cibũ. Pꝛecepit ergo i ꝑmis vt caueat a caloꝛe ⁊ frigoꝛe ⁊ laboꝛe. deinde dixit: Qð eſt: qꝛ ipm tolerare res iſtas ẽ ei moleſtũ. ⁊ ꝑcepit p⁹ illð vt alleuiet i cena ſua eo q° cucurrit ꝯſuetudo ei⁹: qꝫnis iuẽiam⁹ pl'es hoies facere ꝯꝛiũ h⁹ actõis. qð eſt: qꝛ ipſi ꝑcipiũt vt ille q̇ ꝓhibet cõplere pꝛandiũ ſuũ ꝓpter quaſdã occupatiões: cõpleat illam diminutionẽ hoꝛa cene: ꝑter ꝙ ſciat: qꝛ qꝫuis coꝛpus vere idigeat vt cõpleať qð minuiť de cibo ei⁹: veꝝtñ ſtomach⁹ eius nõ põt digerere illud ꝓpter illud qð aduenit ei de nocumẽto ꝓpter longitudinẽ ieiunij: ⁊ cũ hoc quod ꝑcipit hippo. de alleuiatõe cibi: pꝛecepit etiã vt ſit humid⁹. qð eſt: qꝛ humectatio ẽ cura cõueniens ſtomacho ⁊ coꝛpoꝛi qð exiccatũ eſt exiccatõe vehemẽti. ⁊ videtur etiã ei vt eoꝝ ſtomach⁹ ꝯfoꝛtetur potu vini: ⁊ ꝑcipit vt ſit qð ex eo bibiť non cõmixtũ neqꝫ diminutũ a qꝫtitate cibi. qð eſt: qꝛ vinũ aquatũ cõmixtũ debilitat ſtomachũ: verũ bibere quantitatẽ paruã ex eo eſt incõueniens ſtomacho qui exſiccat⁹ ẽ. Et pꝛecepit etiaꝫ vt ſollicitudo

habeat̃ de eſſe regiminis in eo cui aduenit nocumentũ ſm hũc modũ: in mane illi⁹ diei: precedat eñ ⁊ alleuiet de cibo ſuo quẽ comedere cõſueuit: vt redeat corp⁹ ad illud quo currit ei⁹ ꝯſuetudo gradatĩ. i. paulatĩ. 30

Quorũ uero in ſũmo corporis cholera dominatur ipſi plurimũ hoc moleſtius patiuntur.

Quorum uero ex iſtis ſup ſupiora corpis cholera uincens fuerit: tolerare huiuſmodi res ſcðm plurimuꝫ ẽ moleſtius.

Iam dixi ego etiã paulo ante de illo ſuper quem cholera eſt vincẽs: ꝙ tolerãtia eius quãdo permutat regimẽ ſuũ: ſubito ad ieiuniũ eſt moleſtior ꝙ̃ tolerãtia eius ſup quẽ vincit phlegma. qð eſt: quia cholera vincit ſup formã corpis eius ⁊ ſtomachũ ei⁹ velociter. Cauſa aũt ꝑpter quã nõ abſoluit hippo. ſmonẽ ſuũ ⁊ dicit: Sup quẽ vincit cholera: ſed addidit ad illud ſupiora corpis eiuſ eſt: quia cholera rubea clara que nominat̃ cholera citrina: aut cholera rubea quãdo natat in ſupiorib⁹ ſtomachi neceſſario dicit̃: in illo cui⁹ diſpoſitio eſt illa: ꝙ vincẽs ſup ipm eſt cholera in ſupioribus corpis eius. Et quãdo eſt deſcẽſio eius ad inferiora noiatur choleric⁹ in inferiorib⁹ corpiſ ſui. qð eſt: quia tu iuuenis ſaulũ ſacerdotẽ: ꝙ̃uis vincẽs ſup formã corpis eius eſſet phlegma. verũtamẽ cholera rubea clara natabat ĩ ſtomacho eiuſ omni die: ita ꝙ neceſſe erat ei vomere ex ea in ꝑmis quãtitatẽ nõ paruã: aut in balneo: aut poſt exitũ ei⁹ ab ipo. In Audino aũt philoſopho ꝙ̃uis inueniamus ꝙ fuit vincẽs ſup complexionẽ eius cholera: verũtamẽ illa cholera deſcẽdebat in eo ad inferiora ĩteſtĩna. ⁊ parũ quidẽ inuenim⁹ eũ vomere cholerã citrinã: et inuenim⁹ paucitatẽ dominij cholere ſuper egeſtionẽ in ſaulo ſm multitudinẽ dominij eius ſup ipaꝫ in audino. Qui ergo dimittit cibũ ſuũ ecõtrario ei⁹ quo currit conſuetudo eius: ⁊ eſt vincẽs ſup formã corpis eius: ⁊ in ſtomacho ei⁹ cholera rubea: oportet vt accidat ei ſicut paulo ante dixi. In eo aũt ſup quẽ eſt vincẽs cholera ĩ ſtomacho eius tñ: inuenim⁹ accidẽtia que accidũt propter moleſtiã tolerãtie illi⁹ ſup eũ ſimilia accidẽtib⁹ que accidunt in eo ſup cui⁹ formã corpis ⁊ ei⁹ ſtomachũ eſt vincens cholera. Reliquorũ aũt accidẽtiũ: quedã non accidunt ei penit⁹: ⁊ quedã eoꝝ accidũt: ſed ipa ſunt qetiora ⁊ trãquilliora. qð eſt: quia hippo. ꝑceſſit ⁊ dixit de eo q̃ dimittit cibũ ſuũ ſm cõtrariũ quo currit cõſuetudo ei⁹: quia terret̃ ab opib⁹: ⁊ dolẽt ei⁹ precordia. i. os ſtomachi ⁊ putat ꝙ viſcera eius ſint ſuſpẽſa: ⁊ migit vrinã acutam viridẽ: ⁊ adurit̃ ſterc⁹ eius. ⁊ ex eis ſunt qui inueniũt in ore ſuo amaritudinẽ: ⁊ fiũt oculi eorũ ſubmerſi: ⁊ ſaliũt tempa eorũ: ⁊ infrigidant̃ ipoꝝ extrema. ⁊ quedã horuꝫ accidentiũ accidũt pl⁹ ei ſup formaꝫ corpis cui⁹ vincens cholera eſt: ⁊ quedã eorũ accidũt pl⁹ ei ſup cuius ſtomachũ eſt cholera vincẽs: ⁊ quedã eoꝝ accidũt vtriſqꝫ ſimł diſpõne vna. Dolor autẽ ꝑcordij. i. oris ſtomachi accĩt ei in cui⁹ ſtomacho eſt vincẽs cholera: ⁊ accidit ei ꝑpter id terror ab opib⁹ ⁊ frig⁹ extremitatũ. Urina aũt acuta viridis coloris: ⁊ aduſtio ſtercoris: ⁊ ſubmerſio oculorũ: et ſalt⁹ temporũ: accidũt ei ſup formã corpis cui⁹ cholera ẽ vincẽs. Accidẽtia aũt que accidũt vtriſqꝫ ſimul ſunt exiſtimatio eorũ: ꝙ quaſi viſcera eorũ ſunt ſuſpẽſa: ⁊ amaritudo oris eoꝝ. qð eſt: quia ipſi ſentiũt ꝑpter ieiuniũ quo nõ cucurrit cõſuetudo: quaſi ipſorũ viſcera nõ ſint fixa.

Amaritudo aũt oris accidẽs ei ſup formã corpis cui⁹ vĩcens eſt cholera: nõ accĩt ſm ꝙ ipa ſit accidẽs qð eueniat prope in ore: ſed qm̃ ſenſus eoꝝ de ea nõ fit prope niſi illic. qð ẽ: quia natura inter oĩa mẽbra appoſuit os apprehẽſiuũ ſaporꝝ. Aduſtio aũt cibi fit pl⁹ in eo ex cui⁹ epate effundit̃ cholera ad ipm ſtomachũ ⁊ natat in eo: ⁊ fit min⁹ in eo in quo cholera illa deſcẽdit inferi⁹. qð eſt: q̇a cholera in iſtis mordicat inteſtina: ⁊ facit ea ꝑpare ad euacuatõem. In illis aũt nocumẽtũ ei⁹ ẽ in ſtomacho: ⁊ ꝑꝑ hãc cãm fiebat ꝙ audin⁹ egerebat omni die bis: ⁊ q̃nqꝫ egerebat ter: ⁊ ſaul⁹ q̃ñqꝫ nõ ſurgebat oĩo. quod ẽ: q̇a inteſtina ſi non mordicãt ea quedã res mordicatiue aut grauat ea multitudo fecis: non ꝑuocãt illũ cui⁹ ſunt ad euacuatõem. Et nos quidẽ nõ inuenim⁹ vnũquodqꝫ hoꝝ duorũ accidẽ ei ſup ſupiora corpis cuius vincẽs eſt cholera qñ dimittit vſum cibi. qð ẽ: q̇a inteſtina eoꝝ nõ mordicat cholera: qm̃ ipſa aſcendit ad os ſtomachi et mordicat ipm: ⁊ ledit ipm: neqꝫ inuenim⁹ inteſtina etiaꝫ grauari in eo q̃ nihil comedit. 31

Quorũ aũt phlegma eis dominãs eſt: maxime ſi ieiunẽt ꝯtra ꝯſuetudineꝫ ſuã leuiuſ ⁊ facili⁹ ieiuniũ ferunt: quare ſemel in die preter uſum comedere facile ſuſtinent.

His aũt ſup ſupiora corpis quoꝝ uicẽs ẽ phlegma: tolerãtiã ieiunij ꝯtra ꝯſuetudinẽ ſm plĩmũ uehementior ẽ. ꝑ hãc ergo cãꝫ ẽt fit tolerãtia ei⁹ in ſuſcipiẽdo cibũ in die ſemel cõtra ꝯſuetudinẽ facilior.

Hippocra. dixit in eis que ſunt premiſſa: ꝙ tolerãtia in illis ſup ſupiora corpis quorũ vincẽs ẽ cholera ſuſcipiẽdi cibũ ĩ die ſemel eſt moleſtior. Nũc aut inuenim⁹ eũ quum intẽdit ad ſermonẽ in eiſ ſup quos eſt vincẽs phlegma dicere in ꝑmis: loco ſuſceptionis cibi ſemel ieiuniũ. Poſuit ergo ꝑmutatiõem ſuã ex re cui⁹ nocumẽtũ eſt manifeſtũ ad rem cui⁹ occultat̃ nocumentũ ſm ratiocinatiõem. quod eſt: quia cõueniẽti⁹ eſt vt ſuſcipiat ille qui prohibet̃ ab acceptõe cibi die ſuo toto contra cõſuetudinẽ nocumẽtũ pl⁹: ⁊ non ſuſcipiat q̇ dimittit cibũ tñ min⁹ illo: ⁊ tolerãtia ſup quẽ vĩcẽs ẽ phlegma ieiunij eſt tolerãtia facilior: ꝙ̃ tolerãtia ei⁹ ſup quẽ eſt vincẽs cholera: tũc manifeſtuꝫ eſt ꝙ tolerãtia in ſuſceptõe cibi ſemel eſt facilior. Cauſa aũt tolerãtie eius ſup quẽ vincit phlegma ieiunij ⁊ ſuſceptõnis cibi ſemel: iam oñſa eſt in eis que ꝑmiſſa ſunt ex ſermone meo ſup quẽ vincit cholera. quod eſt: qꝛ ieiuniũ facit os amaruꝫ vehemẽti⁹ ꝙ̃ fuit. humor autẽ phlegmatic⁹ qñ digerit̃ in illo ſpacio cõuertit̃ ⁊ mutat̃ ad ſanguinẽ. In aliqua aũt duaꝝ choleraꝝ nõ eſt poſſibile vt redeat ad ſubſtãtiã ſãguinis. qð ẽ: qꝛ cholera citrina generat̃ qñ calefit res pĩguis q̃ eſt in ſanguine. Melãcholia aũt gnãt̃: aut ex vehemẽtia aduſtiõis cho. citrine: aut qñ adurit̃ res g̊ſſa ex eis q̃ ſunt in ſanguĩe. Gnãtio aũt phlegmatꝭ ꝑcedit ſp in cibis illis in q̇b⁹ vĩcẽs ẽ phlegma gnãtõeꝫ ſanguĩs. ⁊ cõuerſio ei⁹ cui⁹ diſpõ ẽ hec: ex cibis ad ſanguinẽ fit mediãte ſanguĩe. Et nos q̇dẽ inuenim⁹ h̾ accidẽ nõ in cibiſ malis tñ: ſꝫ in vnoquoqꝫ etiã ciboꝝ: de q̇b⁹ putat̃ ꝙ ſunt in fine bonitatis: ſicut panis ⁊ triticũ: qð noĩat̃ cãdaruſuꝫ ⁊ piſces. Expoſitio aũt quã expoſui ĩ hoc ſermone eſt ad

meliorẽ deſcriptionũ: ⁊ rectiorẽ eaꝝ. quod eſt: quia res
que ſcit̃ ex hoc ſermone quãdo legit̃ p ſe: eſt vera certa ⁊
innatiua ei quod p̃ceſſit ex ſmonib⁹. ⁊ hec quidẽ eſt me
lioꝛ intẽtio ad quã intendit̃ in expõne. verũtamẽ nõ in
uenit̃ hec deſcp̃tio in omnib⁹ libꝛis: immo inuenit̃ in q̃
buſdã libꝛis in ea cõtrariũ eius qꝺ inuenit̃ in quibuſdã.
Et inuenim⁹ hũc ſermonẽ in vnoquoq̧ libꝛoꝝ ecõtrario
ꝙ inuenim⁹ in alio eũ. fit ergo propter illud falſus incõ
ueniẽs ei quod preceſſit. 32

HEc aũt noſtre ad hoc ſignificatio
nes ſufficiũt: ꝙ maxima mutatio
ĩ his q̃ nr̃e nãe accidũt coꝛpũq̧ figure:
generat moꝛbos.

ISte eſt ergo terminus ſignifica
tionũ ſufficiẽtiũ in hoc ꝙ permu
tatio magna ualde in accidẽtibus que
accidũt in naturis noſtris: ⁊ foꝛma coꝛ
poꝝ noſtroꝝ ꝓp̃e generat moꝛbos.

NOmẽ nature ſignificat apud hippo. res multas.
in hoc aũt loco illud qꝺ currit p mentez meam
eſt: qꝛ ſignificat p illud cõplexionez coꝛpoꝛis. ⁊
ſimilit̃ etiaz tu inuenis eum nomĩare cõpoſitionẽ mem
broꝝ in hoc ſmone foꝛmã: ⁊ ingrediunt̃ in cõplexionez
membꝛoꝛũ natatio ei⁹ quod natat ex cholera ĩ ſuperioꝛi
bus coꝛpoꝛis: ⁊ ſedimẽ quod ĩ ea reſidet inferi⁹: ⁊ ſuſpen
ſio viſcerũ: ⁊ paucitas fixionis eoꝛũ. quod eſt: qꝛ ſtoma
chus qñ eſt magn⁹ natura adheret viſcerib⁹: ⁊ retinet ea
apud repletionẽ eoꝛuz ex cibo. ⁊ qñ euacuat̃ ex eo dimit
tit viſcera exagitari: ⁊ cõtrahunt̃ ⁊ colliguntur. ⁊ ꝓpter
hanc cãm ſentiũt illi: quoꝝ ſunt ĩ viſcerib⁹ ſuis quaſi ipa
ſint ſuſpenſa. Sz ꝙ cholera rubea natat ĩ quibuſdã coꝛ
poꝛib⁹ ſupꝛa ſtomachũ: iam dixi illud ĩ eis que ſunt pre
miſſa: ⁊ enũciaui ꝙ illud fit qñ mutat̃ ſitus vene q̃ effun
dit cholerã ab epate ad inteſtinũ quod nominat̃ duode
cim digitoꝝ. verũtamẽ qñq̧ continuat̃ ex eo pars cũ ſto
macho. In iſtis igitur ĩuenim⁹ cholerã natare: ſed ĩ alijſ
homĩb⁹ inuenim⁹ eam totã deſcẽdere inferi⁹ 33

NOn igitur opoꝛtet multam exina
nitiõem uenarum fieri ante ſuuz
tempus: nec dari cibum in ſtatu ⁊ acu
mine moꝛboꝛum: nec dietam ſubito in
his: neq̧ in illis: nec in alijs ſemper p
mutari.

NOn ẽ ergo poſſibile uti euacuati
one uenaꝝ multũ in hoꝛa nõ ſua
neq̧ dare cibũ in hoꝛa ſtat⁹ egritudinũ
⁊ inflãmatõiſ eaꝝ. neq̧ ẽ poſſibile etiã
mutare regimẽ ſbito: neq̧ apud iſtos:
neq̧ apud illos.

NOn ſcripſit hippocrates hunc ſermonẽ ſm oꝛdi
nem ⁊ ſeriẽ. quod eſt: quia opoꝛtuit vt adiũge
retur ad illud quod dicit̃ ante ipſum: donec fie
ret tot⁹ ſermo ſm hunc modũ: Et ſuper ſupioꝛa coꝛpoꝛ
cuiuſcũq̧ hoꝛũ cholera eſt vincẽs tolerãtia eius huiuſ
modi rerũ ſm plurimũ eſt moleſtioꝛ: Et ſuper ſuperioꝛa
coꝛpoꝛis cuius vincens eſt phlegma: facilitaſ tolerantie
ieiuni: ſuper ipſum contra conſuetudinẽ ſm plurimũ ẽ
vehemẽtioꝛ. Propter hanc ergo cauſam etiaz fit ipm to
lerare ſuſceptõem cibi in die ſemel contra conſuetudinẽ
facilius. non eſt ergo poſſibile vti euacuatiõe venarum
multũ in non ſua hoꝛa: neq̧ dare cibũ in hoꝛa ſtat⁹ egri
tudinũ ⁊ inflãmationis eaꝝ. quod eſt: quia hippocrates
qum complevit ſermonẽ in quo oſtẽdit ꝙ permutatio
magna in regimine nocet ſanis nedũ infirmis: tũc neceſ
ſario ſequit̃ illud cum re que ſimilis eſt rememoꝛationi
omniũ earũ que dixit. ⁊ dixit: Non eſt poſſibile multũ
vti ieiunio in non ſua hoꝛa. qum ergo oſtendit illud ad
quod oſtendẽdũ intendit per iſtas res quas dixit: pmu
tatur ad ſermonẽ aliũ quo oſtendit rem pꝛimã eandez:
⁊ ꝙ vtitur iſtis reb⁹ leuiſſimis ſuper quas conueniũt eſt
ſm ſemitã ſtudij in ſermone. Inceptõez autẽ huius ſer
monis ſecũdi etiã inuenim⁹ ipſum ponere ex hoc ſermo
ne ſcd̃m rectitudinez: ⁊ eſt ſermo eius: Hic eſt ergo ter
minuſ ſignificationũ ſufficientiũ in hoc ꝙ mutatio ma
gna in accidentib⁹ que accidũt in naturis noſtris ⁊ foꝛ
ma coꝛpoꝛũ noſtroꝛũ generat pꝛope egritudines. Et in
uenimus ſermonẽ ſequentẽ continuũ cum eo hunc ſer
monẽ: Et alicui ineſt vt dicat etiã res alias multas ⁊ cõ
uenientes ⁊ fraternas iſtis rebus accidentes ſtomacho.
Et ego quidẽ exponã hunc ſermonẽ in ſequẽtib⁹. Nũc
autẽ ego ſum rediẽs veniẽs ſuper ſermonẽ: quẽ ad expo
nendũ pꝛemiſi: ⁊ intentio quidẽ illi⁹ ſermoniſ eſt hec in
tentio: non eſt poſſibile vti fame cum multitudine neq̧
pmutatõe in regimine in hoꝛa ſtatus egritudinũ ex ieiu
nio ad dandũ cibum: ſicut non eſt poſſibile vti econtra
rio illius ſubito. Et manifeſtũ eſt. ꝙ ſequit̃ hũc ſermonẽ:
ꝙ regimẽ opoꝛtet vt ſit ſm ꝙ monuit hippo. ⁊ ſumma 34
illi⁹ ẽ cautela a pmutatõe ſubito ad cõtrariũ.

SEd alia his cõuenientia dicem⁹
de his que ſtomachus patit̃: q̃ ui
delz cibos ſolitos etiã ſi ſint illaudabi
les leui⁹ ferret: ⁊ pot⁹ ſimilit̃: inſolitos
aũt egrius: etſi non ſint mali cibi ⁊ po
tus ſimiliter.

ET alicui ineſt ut dicat etiaz res ali
as mltas fraternas iſtis ex reb⁹
accidentib⁹ ſtomacho: et ſunt q̃ tolerã
tia ſumendi cibos quos comedere con
ſuetudo fuit: q̃zuis in nã ſua ſint illau
dabiles eſt facilioꝛ ſuper eos: et ſimilr̃
potus. Illos aũt tolerare cibus quos
comedere non conſueuerũt eſt moleſti
us: quãuis non ſint mali: et ſimiliter
etiam potus.

DE conſuetudine hippo. eſt vt ſignificet per ſmo
nem ſuũ: fraternas: res ſimiles: ſicut ſi dicat ali
quiſ: res cõnenientes in genere ſunt ꝓpinque val
de homogenee: qm̃ relique fraterne ſequũt̃ fratres in il
lo: ſicut fratres ſoꝛoꝛes: ⁊ filij fratris patris: ⁊ filie fratri
patris: ⁊ reliqui qui ſunt ſimiles iſtis. In reliquo autẽ
qꝺ ẽ in iſto ſmone manifeſtũ q̇dẽ ẽ ꝙ hippo. oñdit illõ
qꝺ iã declarauit a p̃ncipio ſermonis ſui. ⁊ ſumma illi⁹ ẽ
ꝙ res ↄſuetudinis eſt res foꝛtis valde. ⁊ pmutatio ab ea
ad cõtrariũ ſubito nocet coꝛpib⁹ nocumẽto maxĩo. 35

q Uapꝛopter eos qui multam car
neꝫ ⁊ allea: ⁊ ſimilia magnã uim
habentia contra uſum recipiũt non ue
hementer admiroꝛ huius eſſe qualita
tis ꝙ in ſtomacho quedam plus faciũt
doloꝛis alijs: ⁊ alia minꝰ. ſed ſi ea que
ſubſequũtur perpendendo perceperis
neceſſe eſt ut in hac noſtra pꝛopoꝛtõne
nrõꝝ ciboꝝ uehemẽtiꝰ admireris.

e Ex omni autem qꝺ facit ſuſceptio
carnis multe contra conſuetudi
nem: aut allei: aut anuiden: aut lactis
eius: aut ramoꝝ eiꝰ: aut reliquoꝝ que
illis ſunt ſilia ex cibis qbꝰ pꝛope inſunt
uirtutes magne non admiroꝛ. ſ. ex om
nibꝰ quoꝝ eſt hec diſpõ: ꝙ q̃dã illoꝝ fa
ciũt doloꝛẽ in ſtomacho plꝰ: ⁊ q̃daꝫ mi
nus: ⁊ ſi tu ꝯſideraueris ⁊ ſciueris reli
qua q̃ ſequũẗ illud.

e Go ſum dicens in p̃mis intentionẽ ſmonis: de
inde redibo poſt illud ad loquendũ de iuuamẽ
tis q̃ acquirunẗ ex rebꝰ particularibꝰ que ſũt in
eo. Dico ergo ꝙ intẽtio huiꝰ ſmonis eſt: qꝛ non opꝫ vt ſit
admiratio ex nocumẽto qꝺ accidit ſup coꝛpoꝛa ex ꝑmu
tatiõe in regimĩe ad illud cuius virtꝰ ex cibis ⁊ potibꝰ eſt
virtus magna. ex nocumẽto autem accidẽte ex ꝑmuta
tiõe ad cibos ⁊ potꝰ: quoꝝ virtutes ſunt debiles: q̃uis ẽt
non euacuenẗ quin noceãt: neceſſario cadit admiratio.
hec eſt g̃ intẽtio huiꝰ ſmonis. Res aũt particulares q̃ ſũt
in eo ſũt iſte quas dixit hippo. in p̃ncipio huiꝰ ſermonis
Cibi quoꝝũ virtutes ſunt foꝛtes cum nomibꝰ ſuiſ: ⁊ ſunt
comeſtio carnis multe: ⁊ allei: ⁊ anuiden: ⁊ lacte eiꝰ: ⁊ ra
moꝝũ eius. ⁊ manifeſtũ eſt ꝙ ſignificat ꝑ lac anuiden ⁊
ramos eiꝰ: ꝙ ſermo eius: In alleo ⁊ anuiden ⁊ lacte eiꝰ
⁊ ramis ipſius: eſt ſermo abſolutꝰ. Ad comeſtionẽ vero
carnis addidit: Cũ multitudĩe. qꝺ ẽ: qꝛ virtꝰ nõ magnifi
caẗ niſi qñ comeditur cũ multitudĩe. Qñ autẽ comediẗ
cum equalitate: tũc virtus eius nõ eſt magna. In ſmo
ne autẽ qui ſequiẗ hunc ſermonẽ ĩuenimꝰ hippo. ꝑmu
tari ad dicẽdũ cibos quoꝝũ v̾tutes ſunt debiles. ſ. ſoꝛbi
tionẽ factã ex ſimila hoꝛdei: ⁊ panem factũ ex ea: ⁊ cali
duꝫ ⁊ mundũ: ⁊ illud ex quo furfur nõ aufertur. Deinde
dixit pꝰ iſtos cibos ſpẽs ſiĺes hoꝛdei: ex ea recentẽ: medi
am: ⁊ antiquã: ⁊ potum vini: ⁊ potũ aque: qñ muteẗ illõ
cõtra conſuedinẽ: ⁊ potuꝫ vini puri ⁊ cõmixti. Addidit
ergo ad illud dicẽs: Et vinuꝫ aquatũ cõmixtũ mollificat
ſtomachũ. ſ. humectat eũ: ⁊ debilitat ipꝫ: ⁊ gnãt ĩ inteſti
nis ventoſitatẽ. Uinũ autẽ puꝝ facit ſaltũ in tẽpoꝛibꝰ: ⁊
grauitatẽ in capite: ⁊ ſitim. ⁊ nõ faẗ vinũ puꝝ has oꝑati
ones niſi ꝑꝑ caliditatẽ. aquatũ v̾o facit ꝯ̃triꝫ eaꝝ ꝑꝑ hu
miditatẽ ⁊ ſuã frigiditatẽ. Et dixit ẽt quot ſũt ſpẽs vino
rũ. Aggregaẗ g̃ ex oĩbꝰ q̃ ipſe dixit ĩ inceptõe ſui ſmonis
ſmo vĺis: ⁊ eſt: ꝙ oĩs ꝑmutatio ſubito extra curſuꝫ ꝯſue
tudis nocet coꝛpoꝛibꝰ nocumẽto maximo. 56

h Hoc enĩ cõtra illud eſt. Immuta
tio ergo diete ſit in his tm̃ qñ coꝛ
pus non fuerit a dieta immutatũ: niſi
ad uegetatõem uirtutis. unde neceͤ eſt
ut addamꝰ in cibo: ⁊ nõ in defectõe: un
de neceſſe ſit ſubtrahi.

e Et opoꝛtet ut mutemꝰ in hac par
te ſermonis noſtri ſermonẽ con
trariũ ei: ⁊ dicamus ꝙ mutatio in regi
mine quãdo adminiſtraẗ in iſtis pꝛeter
ꝙ coꝛpꝰ ꝑmuteẗ non ad uehementiaꝫ
in uirtute: tũc opoꝛtꝫ inde ut addatur
in cibiſ: neqꝫ ad debilitatẽ: ⁊ opoꝛtꝫ ut
minuaẗ ex eis.

n Non eſt poſſibile vt ſit adiutoꝛiũ in ſmone abſqꝫ
alteratõe ab eo: ita ꝙ ipſe ſit verax. quod eſt: q̇a
hippo. diuiſit ſermonẽ ſuũ in duas diuiſiones:
quarũ vna eſt ſermo quẽ bonũ efficit: ⁊ altera eſt ſermo
cõtrariꝰ ei alteratꝰ vſqꝫ ad finẽ hũc a ſermone quem ipſe
bonũ efficit: deinde redit nunc ⁊ venit ad alteratõem a
ſermone altero. Alicui enĩ ineſt vt dicat in eo qui videt
illam ſententiã: ꝙ magis ſimile eſt ei ꝙ egri iuuanẗ per
mutatõem magnã in regimine: qñ diſpoſitio in eis iam
ꝑmutata eſt ad cõtrariũ eius ſm ꝙ fuit. qꝺ eſt: q̇a fuit in
eo qꝺ p̃ceſſit ſana: ⁊ facta eſt egra nũc. Et hippo. quideꝫ
cõtradicit huic ſermõi in eo quod pꝛemiſſum ẽ ex ſmo
ne eius ſmõe vniuerſali: ⁊ ẽ ſmo eius: Uerũtamẽ opoꝛ
tet vt ꝑmutatõis res currat ſm rectitudinẽ: ⁊ ſecuretur
cũ ea cautela: ⁊ ſignificat ſuper intentõem ſermonis ſui
ſm rectitudinẽ. ꝑ res multas: ⁊ aggregat illud cũ bꝛeui
tate ⁊ dicit: Non eſt ergo poſſibile vt adminiſtreẗ vacui
tas venarũ cũ multitudine in nõ ſua hoꝛa: neqꝫ dare ci
bos in hoꝛa ſtatꝰ egritudinũ ⁊ inflãmatõis earũ: neqꝫ eſt
poſſibile etiã ꝑmutare hꝰ regimẽ ſubito: neqꝫ apud iſtos:
neqꝫ apud illos. Opoꝛtet ergo vt hippo. iam pꝛecedat et
cõtradicat huic ſermoni quẽ dixit nũc: qum ipſe dixerit
de ſermone ſuo cõtrario ſmoni ſuo: ⁊ addat in eo nunc
etiã ⁊ dicat: ⁊ opoꝛtet vt ſcias cũ hoc etiã vehemẽtiã vir
tutis infirmi: ⁊ diſpoſitiõem cuiuſqꝫ egritudinũ: ⁊ reliq̃
que dixit poſt illud in ſermone ſuo: ſup cuiꝰ expoſitiõeꝫ
veniã ſucceſſiõe huius ſermonis. Dumain: Inquit
Sal. ⁊ narrauit in illo res multas quibꝰ ſit iuuamẽtũ in
expoſitõe eius: ⁊ ſignificaẗ ꝑ eas certitudo eius. Qum er
go erupit in narratiõe exemploꝝũ que ipſe attulit ex ſmo
nibus hippo. quaſi oblitus eſt exponere ipm̃. Et dixit ꝙ
hippo. pꝛeceſſit ⁊ cõtradixit illi ſermoni: ⁊ nõ certifica
uit quis eſt ille ſermo. ⁊ ꝓpter illud qum Sal. iã p̃us di
xerit: ꝙ opoꝛtet vt ꝑ expõnes intendaẗ dilectio hoĩm vt
ꝑ eas etiaꝫ iuuenẗ debiles ex eis: nunc viſum eſt mihi vt
exponã ſermonẽ hippo. ſecũdo: ⁊ exponã ipm̃ ꝑ meipm̃
cũ expõne que cõuenit ei. 37

o Opoꝛtet ut uitemus in hac parte
ſermonis noſtri ſermonẽ contra
riũ ei: ⁊ dicamꝰ ꝙ ꝑmutatio in regimie
qñ utiẗ in iſtis pꝛeter ꝙ ſit mutatio coꝛ
poꝛis non ad uehementiã foꝛte: quare
neceſſe ſit ex illo addere in cibis: neqꝫ
ad debilitatem: q̃re ſit neceſſe minuere
ex illis.

Hoc commentũ eſt Humain.

Hippocrates qum diſceptauit de ſermone certo
qñ bonũ fecit: redit ad diſceptandũ de ſermõe
falſo cõtrario ſermoni ſuo. Sermo aũt cõtrariꝰ
ſmoni ſuo ē ſmo eius qui dicit: q̇a oportet quãdo cor-
pus ꝑmutat̃ de ſanitate ad egritudinẽ: vt ꝑmutet̃ etiam
regimẽ in eo ꝑmutatõe magna. Et hippo. quidẽ cõtradi
cit huic ſermoni in eis q̃ ꝑmiſſa ſunt ſm indiciũ rhetoꝝ.
qđ ē: q̇a de ↄſuetudine rhetoꝝ ē: vt narrẽt in ꝑmis q̇ddã
cui volũt cõtradicẽ: ita ꝙ quãdo recipit̃ ille ſmo nõ in-
tendũt niſi ad cõtradicẽdũ ei: ⁊ cõtradictio iam trãſiuit
ꝑ auditũ ⁊ nõ recipit̃. ſm hoc ergo inuenimꝰ hippo. pre
ceſſiſſe ⁊ cõtradixiſſe huic ſmoni in ſmone ſuo: ꝙ res ꝑ
mutatõis ē bona: verũtamẽ oportet vt currat res eiꝰ ſm
rectitudinẽ. nõ enĩ oportet vt ꝑmutet̃ ſubito ad ↄtrariũ
neq; oportet vt ſit vſus ieiunij cũ multitudine: deinde fi
at reditio iterũ ſubito ad ingroſſandũ regimẽ infirmi in
hora inflãmatõis febris. Scđm hũc modũ inuenimꝰ eũ
cõtradicẽ huic ſmoni. In hoc aũt loco adiũgit ad illud
queſtionẽ dicẽtẽ hũc ſermonẽ. qđ ē: q̇a hippo. quã dixit
paulo ante: ꝙ ſanoꝝ corpa agitant̃ apud ꝑmutatõeʒ eo-
rũ a ↄſuetudine: quaſi q̃rit qõeʒ a ſeipſo ⁊ dixit: Et alicui
ex eis qui q̃rit vel credit cõtrariũ huiꝰ ſentẽtie ineſt vt di
cat: ꝙ agitatio corpũ ſanoꝝ qñ ꝑmutant̃ ab eo quo cur
rit ↄſuetudo eoꝝ accĩt nec̃io. qđ ē: q̇a corpa eoꝝ non ꝑ-
mutãt̃ ad vehemẽtiã v̄tutis: ⁊ indigent additõe: neq; ad
debilitatẽ: ⁊ indigẽt diminutõe eoꝝ in regimĩe vt cõſer
uet̃ ꝑ illud ſup eos ſanitas eoꝝ. Sed qñ egroꝝ corpꝰ mu
tat̃ mutatõe magna a ſanitate ad infirmitatẽ: tũc opor-
tet vt in eo regimẽ ꝑmutet̃ etiã ꝑmutatõe magna. Dein-
de poſtq̃ incepit etiã cõtradicẽ huic ſmoni: venit cũ illa
precedẽti cõtradictõe eadem: ⁊ dixit eam: ⁊ adiũxit alias
res ad illud: in quibꝰ neceſſe ē cõſiderare ⁊ ſcire eaſ in in-
firmis: ⁊ dixit hũc ſermonẽ: 38

Cum quo etiam morbi cuiuſq; di
ſpoſitionẽ egriq; uirtutẽ atq; na
turam: ⁊ in dieta tam cibi q̃ʒ potus cõ
ſuetudinẽ oʒ ut cognoſcas.

Et oportet ut cognoſcas etiã cum
hoc uehementiã uirtutis infirmi
⁊ diſpõneʒ cuiuſq; egritudinis: ⁊ natu
ram infirmi: ⁊ ↄſuetudinem eius in re
gimine ipſius: nõ illo quidẽ eſt cũ cibis
tm̃: immo in illo etiam quod fit cum
potibus.

Hippo. p̃cepit vt addas ad reliqua que ip̃e docu
it te: vt ſit ordo tuꝰ quo ordinas regimẽ in eo q̃
habet acutã egritudinẽ ſm finẽ rectitudinis: et
ↄſideratõem in vehemẽtia virtutis infirmi: ⁊ diſpoſitõe
egritudĩs eiꝰ etiã: ⁊ ↄſuetudine eiꝰ. qđ ē: q̇a ſumma eiꝰ cu
ius certitudinẽ vis ē: vt nõ mutet̃ forma regimĩs donec
appareãt ſigna digõis. ⁊ illud q̇dẽ ē qñ antecedis ⁊ ſcis
quot diebꝰ ē poſſibile vt ꝑueniat egritudĩs ſtatꝰ: ⁊ quo-
niã poſſibile ē vt mutet̃ regimẽ qđ narrat in additõne ⁊
diminutiõe: qñ infirmi differũt adinuicẽ in vehementia
v̄tutis ⁊ debilitate eiꝰ: ⁊ in ↄpl'one corpis nãli: ⁊ ĩ diſpo-
ſitõe egritudinũ ⁊ ↄſuetudinũ q̃ p̃ceſſerũt ante eos: tunc
ex rebꝰ ſunt in quibꝰ qum ↄſideraueris poteris per exiſti
matõem artificialẽ cognoſcere additõem ⁊ diminutio-
nẽ in forma regiminis. ⁊ ſignifico per ſermonẽ meuʒ: for
mam regiminis: conſideratõem. ſ. ſi oportʒ vt infirmus
regatur potu ſecaniabin: aut aque melliſ: aut potu aque
tm̃: vſq; quo appeãt ſigna digeſtiõis: aut oportet vt des
ptiſanam hordei: aut aquam eius tm̃ bis ſi neceſſe eſt
illud ĩ die: aut ſemel. Per has ergo res quas dixit nũc
hippocrates: oportʒ vt cognoſcat̃ diminutio ⁊ additio ĩ
regimĩe. qđ eſt: qꝛ non ē tibi poſſibile vt ſciaſ qñ indiget
aqua ptiſane hordei q̃ʒtũ oporteat dari ex ea: ⁊ ſil'r etiaʒ
qñ neceſſe ē potare ſecaniabin: aut hydromel: aut aquã.
verũtamẽ ſicut neceſſaria ē in inuẽtione forme regimĩs
cognitio virtutis infirmi. ſ. an ſit fortis an debilis: ⁊ co
gnitio dieꝝ in q̇bꝰ maturat̃ egritudo: ſimil'r ⁊ nũc opor-
tet vt ↄſideres cũ illo ad quantitẽ vehemẽtie virtutꝭ: ⁊ ĩ
vehemẽtia debilitatꝭ eius. qđ eſt: qꝛ ſupfluitas ĩ vehemẽ-
tia virtutis ⁊ debilitatꝭ eiꝰ in additõe ⁊ diminutõe ē mul-
ta valde. ⁊ ſil'r etiaʒ diſpõ infirmitatis oʒ vt cognoſcat̃:
qñ non eſt tibi poſſibile tm̃ vt cõſideres an egritudo ſit
pleureſ: aut ꝑiplemonia: ĩmo oʒ vt ↄſideres cũ illo qual'
ſit diſpoſitio eius ĩ doloribꝰ accñtibꝰ cum ea ⁊ in febribꝰ
⁊ in eo qđ expuit̃ in ſcreatu. qđ eſt: qꝛ in quibuſdã ſpeci
ebꝰ pleureſ cũ q̇bus ē dolor: ſit dolor vehemẽtior: ⁊ qua
rundã eaꝝ dolor eſt leuior. Et ex ſp̄ebꝰ eius ſũt cuʒ q̇bus
ſunt febres fortes. ⁊ in q̇buſdã eaꝝ ſũt ille febres q̇etiores
⁊ trãq̇liores. ⁊ in q̇buſdã eaꝝ ſunt ille vehemẽtiores. Et
ſimil'r etiã quod expuit̃: nam ſupfluitates ĩ eo ſũt multe
ſicut dixit hippo. in libro ꝓnoſticatõis. Et qñ infirmi di
uerſificant̃ in iſtis ſupfluitatibꝰ quas diximꝰ: tũc nõ eſt
poſſibile vt narremus illud qđ narrare volumꝰ de illo ꝑ
reſ quas noĩant emperici medici ↄuenientiã accidentiũ.
Qđ eſt: qꝛ non eſt poſſibile vt ſcribant̃ ſupfluitates in q̇
bus ſupfluũt virtutes alie ſup alias: aut in q̇bus addunt
febres vehementiã: aut menſura additiõis q̃ʒtitatꝭ eiꝰ qđ
expuit̃ adinuicẽ: aut diminutio eius ⁊ additio eiꝰ in co-
lore: aut in odore: aut in diſpõne ſputi eiꝰ. Sed ē nec̃e ti
bi qñ nitelligis virtutẽ cuiuſq; reꝝ haꝝ ꝑ ſe ſingularit̃: vt
cõpares alias cum alijs: deinde aggreges ex eis ſummã
vnã. ⁊ in h' quidẽ declarat̃ bonitas medici ⁊ vtilitas eiꝰ
q̃ʒuis ſit illud res vna ⁊ eadẽ. quod ē: qꝛ q̇ ē ſolers eſt di-
gnior vt aggreget ex virtute oĩum haꝝ reꝝ ꝑticulariũ ſũ-
mã vnam q̃ intelligat formã regimĩs quo oʒ regi: ⁊ q̃ʒti-
tateʒ cuiuſq; ciboꝝ. illum aũt q̇ eſt ignarꝰ inuenis in illo
minꝰ. ⁊ ſil'r etiã qui eſt diligens laborẽ inuenis eũ in illo
plus q̃ʒ illũ qui ē piger. ⁊ q̇ exercitatꝰ eſt ĩuenis eũ in illo
plus q̃ʒ illum cui non ē experimentũ. ⁊ qui ē ſeruãs: ĩue-
nis eum ĩ illo plꝰ q̃ʒ illũ cui non ē memoria. qđ eſt qꝛ de
bilitas virtutis ſiḡt qꝛ oʒ vt detur infirmo cibꝰ multotiẽs
paulatim: ⁊ p̃parat illud ⁊ viuificat ip̃m ſi ↄſuetudo cu-
currit vt comederet bis ĩ die. Uehemẽtia aũt virtutis ſi-
gnificat ↄ̃rium illiꝰ: qñ qñ ↄſuetudo homĩs currit vt co
mederet ſel' in die: tũc opʒ vt det̃ ſemel cibꝰ eiꝰ: naʒ vtreq;
ſignificatões ſignificãt illud. Et ſimilit̃ etiam cuiꝰ reſolu-
tio eſt facilior: ꝓuocat illud ĩ eo vt detur cibꝰ. ⁊ cuiꝰ cor
poris reſolutio ē difficilior: ꝓuocat illud in eo ad cõtra-
rium. ⁊ in cuiꝰ corpore humores ſunt ſubtiles mali: faci
illud neceſſario cibare ipſũ. ⁊ qum ſunt hũores qui ſunt
in corpore eiꝰ e cõtrario illius: ſignificat illud vtendũ eſſe
cõtrario. Et additio ⁊ diminutio ĩ vnoquoq; ipſoꝝ non
ſit ſm cõparationẽ ſui ad ſeip̃m: ſed ⁊ ſm iuuamentũ qđ
acquirit̃ ex ea. Ego aũt iam narraui oĩa iſta in libro meo
qui eſt ĩ via de ingenio ſanitatis: ⁊ ordinaui ſmonẽ me-
um ĩ eo: ⁊ in ordineʒ redegi vt alleuiet̃ cognitio eius et
ipſius memoria. quod ē: qꝛ impoſſibile eſt ꝙ fuerit poſſi
bile hippocrati loqui ĩ omnibꝰ iſtis rebus ſm ꝙ oportet
cum ordine ⁊ ſerie ĩ libro vno: ⁊ eſt iſte liber ĩ cuius ex-
poſitione nos ſumus: ⁊ proprie qum fuerit primus qui

inuenit has reſ. Qui aūt didicit eas ab hippo. ſʒ illō abſq; ſerie ⁊ ordine: deinde ſingularē faciat ſeipſum vt exerceat ⁊ curet eas ī opere medicine: nō eſt impoſſibile quin ſit ei poſſibile etiam vt addat in expoſitione eius quod dixit hippocrates: ⁊ ordine eius: ⁊ ipſi⁹ ſerie. Et ſi poteſt etiā ponere illud in tractatib⁹ multis erit dignior: vt expoſitio eius de illo ſit multo pl⁹. Nō ergo conuenit alicui vt obiurget eū cū in ꝯetudine rei ſup ipꝫ in hoc libro ꝓpter multitudinē ei⁹ quod ſupuenit ei de accn̄tib⁹. Uerū oportet vt ſcias ꝙ nos oñdim⁹ vnūquodq; accidētiū horū declaratōe ꝓpa in libro noſtro qui eſt in via de ingenio ſanitatis: ⁊ quia ſi redit ad librū illū p dilectiōem ei⁹ ad ſciēdū: intelliget vnūquodq; eoꝝ: ⁊ ſciet tūc ꝙ iſte res dicte ſunt abſq; ſerie inordinate. ⁊ quādo ſollicitus erit de hac ſciētia in opere medicine laudabit certitudinem eius.

39

Necnō etiā in mutatiōe tua ſemp minime adiūgēduꝫ ē: minui nāq; maximū iuuamentū eſt: ſi tn̄ egro tolerabili⁹ ſit: ⁊ morb⁹ in ſtatu ſit uſq; duꝫ ſtatū cōpleat ⁊ digerat.

Et oportet ut ſit ꝑmutatio tua ad additiōem min⁹ multū. Q. ō ē: qa diminutio ul'r eſt magis iuuatiua ſcꝫ plurimū qñ infirm⁹ eſt tolerās: dū permanet egritudo ei⁹ ſtās uſq;quo ꝯſeq̄t ſtatū ſuū ⁊ digerat.

Quum forme ſpēꝝ cuiuſq; regimīs inuentio ſit ex reb⁹ quas dicit hippo. in eis q̄ ſunt ꝑmiſſa. Et qꝛ oportet vt ſciat cum illo etiā illud qō ipſe dixit in ſmone qui ē ante iſtū: vt ſit poſſibil' inuētio q̄ititatis in vnaquaq; ſpecieꝝ regimīs: ſignificat ſup illud in hoc ſermone queꝫ ad exponendū premiſim⁹. Dic ergo: Et oꝫ vt ſit ꝑmutatio tua ad additionē min⁹ multuꝫ. qō eſt: qꝛ diminutio vniuerſalit' eſt magis iuuatiua in plurib⁹ horis. qō eſt; qꝛ qum ſciuit ꝙ ī cognitōe ſpēꝝ cuiuſq; curatiōis eſt nec̄ria exiſtimatio artificialis: ⁊ ꝙ exiſtiatio artificial' non ē niſi viri q̄ intelligit oēs res que nec̄rie ſūt in arte medicine: ⁊ q̄ ſeruat eas vel memorat eaꝝ ⁊ curat opari eas: ⁊ exercet in eis: ⁊ ꝙ inuētio eius cui⁹ ſit h̄ diſpoſitio ē parua valde: adiunxit ad illud qō ſcripſit hunc ſmonē qum dixit nūc: Et recte fecit illud. ⁊ vult ꝙ ꝑmutatio ad diminutionē eſt qñ cognitio ei⁹ effugit menſuram q̄ opꝫ plus ea que ē ad additionē. qō eſt: qꝛ additio ſm plurimū nocet nocumēto cuius rectificatio non eſt poſſibilis: rectificatio aūt nocumēti qō accīt a diminutōe ē facilis: qñ poſſum⁹ qñ videm⁹ virtutē iam ſupataꝫ dare infirmo ex cibo q̄titatē paruaꝫ. ſed ꝙ minuat ex cibo qñ ꝑuenit ad ſtamachū plus q̄ꝫ oportet ē difficile in oib⁹ diſpōnib⁹: ⁊ ꝓpe in egritudinib⁹ acutꝭ.

40

Quod eſt: qꝛ diminutio ul'r ē magis iuuatiua ſm plurimū: qñ infirm⁹ eſt magiſ tolerās dū ꝑmanet egritudo ei⁹ ſtans uſq;quo cōſequat ſtatum ſuū ⁊ maturetur.

Non iteraui hanc partē ſmonis q̄ ꝑceſſit: niſi qꝛ noui vt rememorari te faciā intentionē hippo. ſm quaꝫ currit ꝯſuetudo ei⁹ in h̄ libro: ⁊ ī libro aphoriſmoꝝ. qō eſt: qꝛ te oꝫ qñ vides infirmū cui ſit poſſibile remanere vſq; ad ſtatū egritudis ꝑter ꝙ cibet: vt ꝓhibeas eum ab oib⁹ cibis: ⁊ vtaris ī eo potu quorundā q̄ bibunt tn̄: quoſcūq; pot⁹ viderꝭ eſſe nec̄arios.

41

Quod aūt ī quib⁹ morbis ⁊ etatib⁹ oportet fieri dico.

Et ego quidē ſm hoc ſum narrās ut ſcribā tibi in qb⁹ egritudinibus oꝫ ut adminiſtret illud.

Iam declaratū eſt ꝙ hippo. vult redire poſtquā oñdit regimē vniuerſale in h⁹ libro: ⁊ loq̇ in reliq̄s egritudinib⁹ acutis: verūtamē non inuenit ei liber in hoc. qō eſt: qꝛ illud qō inuenit ſcriptū in hoc libro p⁹ ſmonē in balneatōe. Et ſi eſt res inuēta in domo hippo. inuenies ipſaꝫ quā ſcripſit loco rememoratiōis et deſcriptōis q̄bus ſit remēoratio: ⁊ diſperſit eā: īueniens ipſaꝫ poſt mortē hippo. ⁊ ꝓpalauit hoīb⁹ tunc dignū eſt vt ſit illud ex eo qō eſt ſimile vt ſit. ꝙ ſi eſt loco libri adunati tūc non ē ex eo qō ſit ſimile ſmoni hippo. ⁊ ſil'r etiā res ſignificātes ſūt ſup eum ī egritudīb⁹ ⁊ morbis: q̄uis ſint in eo res multe bone valde. ⁊ ego quidē diſcernam illas res quꝫ exponā eas.

42

Et alia his neceſſaria: atq; ꝑcipuas ſignificatiōes ſubiūgere parū poſt oportet.

Et homini etiā ineſt ut ſcribat res alias fraternas ⁊ ſil'es iſtis reb⁹.

Iam redit hippo. iterū ad illū eūdē ſmonē queꝫ multis certificauit exēplis: ⁊ oñdit ꝙ ꝑmutatio ab eo quo currit ꝯſuetudo nocet infirmis: verūtamē qum ſit ꝑmutatio eoꝝ in illo a rebus que accidūt ſanis non infirmis. ꝓpter illud dixit: ꝙ ipe ſunt fraterne: ⁊ ſignificauit per ſermonē ſuū iſtum: quia ſunt ſimiles. ⁊ ſignificatio ſuper illud quod ipe voluit dicere: nō eſt ſignificatio propinqua: neq; ſimilis: neq; fraterna: ſicut de conſuetudine eius eſt nominare eam: ſed eſt ipſamet intētio quā intēdit: ⁊ certificat tibi intentio in ſermōe ſuo expōne mea qua exponā ſermonē ſequētē hūc ſermonem.

43

Neq; morbi ſentētiā mobileꝫ ſubiūgere in quo plurimū ſermo noſter cōtinetur: ſed quod ꝑcellentiſſimū eſt ibi dicendū eſt. Morbus aūt acut⁹ eadē die qua initiū habet ul' poſtea quā tūcunq; cibi aliqui recipiūt: aliȷ autem qualiſcūq; iuris parteꝫ aſſumūt. Ceteri uero potū ī quo panis fuerit infuſus que quidē omnia peiora ſunt: q̄ꝫ ſi his cōtrarijs dietarent: ſꝫ tn̄ min⁹ nociuū eſt hoc tp̄e: q̄ꝫ duob⁹ uel trib⁹ diebus ue naſ exinanire: trāſactiſ uero quattuor diebus uel qnq;: hmōi dietā imptiri. Peior uero his omnib⁹ uenarū euacuatio. In fine aūt huiuſmodi diete ante

moꝛti digeſtionē facta exhibitiōe: qa ⁊
hac ⁊ illa dieta utentibꝰ celerius moꝛs
plurimū intendiť: niſi quando moꝛbꝰ
in perfecta fuerit ſalute: nec etiaꝫ erro
ris in pꝛincipio moꝛbi facti emendatio
ſicut hec impoſſibilis eſt: ſed medica
bilioꝛ eſt.

Et melioꝛ ſignificatio i illo eſt: qa
non eſt fraternū intentioni i qua
gloꝛificať ſermo noſter: ſed melioꝛ ſer
monū in illo eſt hic: Quidaꝫ i quo inci
pit egritudo foꝛtaſſe acuta comedit in
illo die quo icipit quoſdam cibos: ⁊ foꝛ
taſſe ſumit cibum a mane illiꝰ diei. Et
ex eis eſt q bibit aliquid ſoꝛbitiōis que
cūqꝫ fuerit. Et ex eis eſt q bibit uinū
in quo infuſus eſt panis: ſed totū illud
eſt deterius q̄ꝫ ſi regereť contrario illi
us: uerūtamen eſt minoꝛis nocumen
ti qum eſt in hac hoꝛa q̄ꝫ ſi infirmꝰ ute
reť uacuitate uenarū duobꝰ diebꝰ aut
tribus ex diebꝰ pꝛimis. et quꝫ pertran
ſirent egritudinis ſue q̄ttuoꝛ dies aut
qnqꝫ: utereť hoc regimine. ⁊ deterius
illo eſt etiam ut utať uacuitate uenaꝝ
in iſtis diebꝰ. ⁊ qum fuerit in fine rega
tur huiuſmodi regimine anteq̄ꝫ matu
reť eius egritudo. quod eſt: qa moꝛs
feſtinat ad euꝫ plus qui regiť hoc regi
mine: niſi egritudo fuerit in ultimo ſa
lutis. Erroꝛis autem q fit a pꝛincipio
egritudinis non eſt rectificatio ſic̄ recti
ficatio huiꝰ erroꝛis impoſſibilis: ſꝫ me
dicatio eiꝰ eſt facilioꝛ multū.

IN eis quidē que pꝛemiſſa ſunt dixit hippocra
tes res accidētes ſanis quādo mutat illud quo
currit eoꝝ cōſuetudo ad infirmitatē per aſſimi
latiōeꝫ: nūc autē dicit: ꝙ permutatio eius non eſt ex via
aſſimilatōis: ſed oſtendiť in ipſa re ad cuius declaratio
nem intendit a p̄ncipio ſui ſermonis abſqꝫ medio: quia
diſpotio eius eſt hec diſpoſitio eadē. Conſideremꝰ ergo
quid ſit illud quod dixit hippocrates: quia nō opoꝛꝫ vt
pꝛecedas ⁊ alleuies infirmos in diebꝰ pꝛimis: ⁊ qum ap
pꝛopiquat hoꝛa ſtatus egritudinis impleas coꝛpa coꝝ.
In oī enī ſmone hoc quē dixit nūc oſtēdē intēdit nocu
mētū accidēs ſup īfirmos pp illū eūdē erroꝛē q̄ accit qn̄
appꝛopinq̄t hoꝛa ſtatꝰ egritudīs eē magnū: erroꝛis aūt q̄
fit i īceptōe egritudinū: dic̄ medicatiōꝫ eē facilioꝛē: ⁊ ī ſ
mone ſuo iſto ꝯdicit ei q̄ īcipit īgroſſare regimē īfirmo
rū circa diē q̄rtū ⁊ q̄ntū an̄q̄ꝫ matureť egritudo. 44

Ecce enim iuuamētū in quo mihi
uideoꝛ tibi maxime ꝓfuturꝰ. Ca
uendū itaqꝫ eſt ne in p̄mis diebꝰ a p̄nci
pio moꝛbi ab aliq̄bꝰ iuriū q̄ etiā diuerſa
conuenit eſſe egrū ꝓhibeas: paulopoſt
ueiſdem refecturꝰ.

Uideť mihi ꝙ ex maioꝛi iuuamēto
qd̄ acq̄ſiui tibi ē: qa n̄ oꝫ ut ꝓhibeas īfir
mū in p̄mis diebꝰ ſue egritudis a q̄buſ
daꝫ ſoꝛbitōibꝰ ſm ꝙ ipſe diuerſificať: ⁊
tu patꝰ eſ poſt paululū cibare ipm̄ q̄buſ
dam illaꝝ ſoꝛbitionū.

Sermo hippo. in hoc loco etiā eſt ipſemet ſmo eiꝰ
quē dixit in eis q̄ p̄miſſa ſunt mľtotiēs: qꝛ p̄ce
pit cibari illū cui nō ē poſſibile remanē uſqꝫ ad
hoꝛā ſtatꝰ ſue egritudīs abſqꝫ cibo aq̄ hoꝛdei in p̄ncipio
egritudīs: p̄ter ꝙ ſumat aliq̄d de fece eiꝰ. qd̄ ē: qꝛ foꝛtaſ
ſe cogimur p̄mutari ab eo ad regimē quod ē ſubtiliꝰ eo:
aut cibare infirmū ꝓpe ſtatꝰ hoꝛā qn̄ neceſſe ē eis: ⁊ ſi fu
erit regimē eoꝝ in eis q̄ pꝛeceſſerūt groſſiꝰ, ut p̄muteť ab
eo ad regimē ſubtiliꝰ eo. 45

Sunt enim qui ptiſanam groſſam
dant in pꝛincipio moꝛbi: ⁊ nociti
uam ignoꝛant: qum rurſus dederunt
eam poſt uenarum inanitionē duobus
diebus uel tribus ſeu pluribus factam
Sūt ⁊ aliꝗ qui ſuccū eius dant: ⁊ ſiľiter
nociuū neſciūt eſſe: ſi dādi pꝛincipiū ſm
utilitatē nō fuerit: nec quicq̄ꝫ attendūt
aliud aut intelligunt niſi quia ſi ptiſane
groſſum ante moꝛbi digeſtioneꝫ fuerit
datum ei qui ſuccū ſumere conſueuit:
maxima leſio inde contingit.

INuenimus qui utuntur a pꝛinci
pio egritudis ptiſana hoꝛdei igno
rantes qꝛ nocet infirmo quando pꝛeci
piunt ut faciunt ſoꝛbere ipſum illā poſt
q̄ꝫ pꝛeceſſerūt: ⁊ utunť in eo euacuatio
ne uenaꝝ duobus diebus: aut tribus:
aut plus illo. ⁊ ſiľr etiaꝫ tu inuenis eos
qui utuntur aqua hoꝛdei ignoꝛātes: qꝛ
nocet infirmo: quando in potu ei dant
illam pꝛeter quod incipiant dare ei ipſā
ſm rectitudinem: ⁊ non ſeruant tantū
⁊ ſciunt niſi quia ſi bibat infirmus pti
ſanaꝫ hoꝛdei antequā maturetur eius
egritudo: cum iam cucurrerit eius con
ſuetudo uti aqua eius: facit accidere

ſuper eũ nocumẽtuꝫ magnum.

Hippo. dicit ꝙ medicis non ẽ ſcīa de hora ī qua
oꝫ dari infirmo ptiſanã hordei aut aquã ei⁹. ve
rũtñ ipſi ſciũt ꝙ dare īfirmo ptiſanã hordei an-
teq̃ꝫ maturet̃ egritudo nocet ei. Quñ aũt illud qḋ intelli
git̃ ex eo quod ſeq̃t̃ hic ex ſermone ei⁹: ſunt ille eedeꝫ res
quas multotiẽs dixi: viſum eſt mihi vt dimittã ipm: quꝫ
fit ſermo eius ſanus.

46

In quib⁹ plurimũ ipſi errore con
tinentur: quippe qui ſepiuſ egros
euacuatis uenis ad accipiendum ius
tranſmutant: quum potius ab accepto
iure ad euacuandas uenas eſſet mutã
dum: maxime ſi tunc moleſtus fuerit
morbus.

Et ipſi quidem ſcḋm plurimũ ex il
lo ſunt ſuper errorẽ. Quod ẽ: qa
multotiens mutant infirmũ a uacuita
te uenarũ ad utendũ ſorbitiõe in horis
in quib⁹ multũ iuuaret̃ p mutatiõeꝫ de
ſorbitiõe ad uſum uacuitatis uenaruꝫ:
ſi cõtingat ut moleſta fiat egritudo in
illa hora.

Sermo hippo. qḋ ẽ: qꝛ multotiẽs mutãt infirmũ
de vacuitate venarũ: ſignificat pmutatõem eo-
rũ q̈ permutãt cũ pmutatõe ſecũda. inde eſt: q̇a
ſignificat p ſermonẽ ſuũ iſtũ: ꝙ pmutatio medicoꝝ qua
pmutãt regimẽ ex dimiſſiõe cibi ad vtendũ ſorbitiõe: eſt
prope in illa hora in qua fit iuuamẽtũ per vſum ieiunij.
oñdit ergo p ſermonẽ ſuũ iſtũ etiã in hoc loco cũ expla-
natõe: qꝛ neſcio oꝫ vt admiſtret̃ qñ ꝯſeq̃t̃ egritudo ſtatuꝫ
ſuũ ſubtili⁹ regimẽ.

47

Multotiens aũt ⁊ a capite: ⁊ a par
tibus circum pectus crudi de ge
nere choleruꝫ attrahuntur humores.
unde ⁊ illis uigilie accidunt que ꝓfecto
digeſtioni morbi repugnant: anguſtia
ſuperabundat: ⁊ murmurant: ⁊ mente
perturbantur. oculi quaſi ſubito ſplen
dore obtunduntur: auricule uocum ti
nitibus implentur: articuli frigent: uri
na indigeſta ⁊ ſputum ſubtile ⁊ ſalſum
⁊ paruum: ſatiſq̃ꝫ colore tinctum: cir
ca colluꝫ ſudor: inquietantur: flatus ⁊
tractus inde ſic permutatur: fortius
atq̃ꝫ crebrius ducitur: tempora planã
tur: ſi cui defectio ſpiritus acciderit:
hoc peius eſt: a pectore cooperimenta
repellunt: manus tremunt: pluribus
autem inferiora labia palpitant.

Et multotiens quidem attrahunt
a capite ⁊ a partibus pectoris hu
mores crudos de genere cho. ⁊ accidũt
eis uigilie ꝓhibentes egritudinem a di
geſtione: ⁊ eoruꝫ anguſtia fit uehemẽs
⁊ murmurant: ⁊ pmiſcentur rationes
eoꝝ: ⁊ accidit coram oculis eoruꝫ ſimi
le chorũſcationi: ⁊ implentur audit⁹ eo
rum uocibus: ⁊ infrigidantur ipſorum
extrema: ⁊ urine eoꝝ ſunt indigeſte: et
ſputum eorum eſt ſubtile ſalſuꝫ paruũ
tinctum colore puro: accidit eis ſudor
in eis que ſunt circa collũ: ⁊ accidit eis
inquietudo: ⁊ mutatur anhelitus eoꝝ
in attractionẽ eius ad ſurſum ⁊ fit fre
quens: ⁊ magnificatur: ⁊ plana fiunt
tempora eoꝝ: ⁊ quodcunq̃ꝫ iſtoꝝ acci
dere facit paruitatem ſpiritus eſt dete
rius: ⁊ expellunt a pectoribus ſuis pã
nos ſuos: ⁊ tremũt corpa eoꝝ: ⁊ mul
totiens ſalit labium inferius.

Dicit hyppocrates: ꝙ oĩa iſta accidẽtia eueniũt
eis qui regũt infirmoſ ex medicis regimĩe malo
.ſ. q̇ ex eis exſiccãt corp⁹ eoꝝ in dieb⁹ pmis: dein-
de pmutant̃ poſt illḋ ad dandũ cibos ſubito ī die tertio
aut quarto: aut q̇nto: aut ſexto: ãteq̃ꝫ ꝯſeq̃t̃ egritudo ei⁹
ſtatuꝫ ſuũ. Innuit g̃ ad h̃ ꝙ ſi egritudo ꝯſeq̃t̃ ſtatũ ſuuꝫ
in vno horum dierum: pmutatio eoꝝ ī regimĩe cucurrit
ſm rectitudinẽ. qḋ ẽ: qꝛ ſmo ei⁹: Et oꝫ vt mutet̃ regimen
ſanoꝝ in hora egritudinũ eoꝝ: videt̃ mihi ꝙ eſſe ei⁹ iã de
claratuꝫ eſt ⁊ certificatũ in eis q̇ ſunt pmiſſa ex ſmone:
qñ qum ſint diſpões corpis q̈ttuor. .ſ. ſanitas ei⁹: ⁊ diſpõ
ei⁹ ab inceptõe hore egritudinis eius vſq̃ꝫ ad horã ſtatus
eius: ⁊ tertia poſt iſtas duas ẽ diſpoſitio eius a pncipio
illi⁹ vſq̃ꝫquo ꝯſumat̃ ꝯſumptõe integra: deide diſpoſitio
q̈rta poſt iſtas eſt diſpõ ei⁹ in q̈ regit̃ regimĩe cõualeſcẽtꝭ
vſq̃ꝫquo ſanat̃ ſanatate firma: oꝫ in vnaq̃q̃ꝫ haꝝ ſpẽꝝ vt
nõ pmutet̃ a regimĩe ſm ꝙ eſt pmutatõe magna donec
pmutet̃ ex illa diſpõne ſm quã eſt ad diſpoſitõem aliã.
Qum ergo poſſibile eſt vt conſeruet infirmũ a pĩcipio
egritudinis ſue cũ ꝓhibitõe vehemẽti a cibo vſq̃ꝫ ad ſta-
tũ egritudinis cũ hmõi regimĩe nõ ineſt alicui vt redar
guat ipm ſup illud. Et cui non eſt poſſibile ꝯſeruare in-
firmũ cũ hac diſpoſitõe: quoniã non ſecurat̃ quin cadat
virt⁹ eius in diſpoſitõe illi⁹: tũc manifeſtũ eſt ꝙ peccauit
in hoc quia ꝓhibuit infirmũ a cibo prohibitõe vehemẽti
qum illud exſiccet corp⁹ eius pl⁹ q̃ꝫ oportet. quod eſt: q̇a
ſi cogit̃ ei dare cibũ in illa hora in qua oportet vt ſubti-
liet in regimine eius: quoniã ſtat⁹ egritudinis iaꝫ appro
pinquat: tũc manifeſtũ eſt ꝙ corpus eius exſiccat̃ exſic-
catõe egrediẽte ab equalitate. Propter hoc g̃ dicit hip-
po. ꝙ ſequũt̃ illũ cui⁹ diſpoſitio eſt hec diſpoſitio ex regi
mine accidentia mala multa: deinde narrat omnia illa
accidẽtia. .ſ. vnũ in ueſtigio alteri⁹: ⁊ ponit primuꝫ quod
dicit ex eis humores crudos qui ſunt de genẽ cholere. ⁊
non nominat eos hoc nomĩe. .ſ. crudos: niſi qñ alteratio

ſupfluitatũ apud eũ noiat̃ digeſtio: q̃uis nõ ſit poſſibile
qñ alterãt̃ vt nutriãt corpus: ſicut due cholere: ⁊ virus.
verũtamẽ q̃uis ſit illud: ita tamẽ qum natura ſit vicẽs
huiuſmodi ſupfluitates: cucurrit ↄſuetudo apud eũ vt
nomiet illud quod ſupat natura ex his digeſtũ: ⁊ quod
nõ ſupat natura indigeſtũ. ⁊ ꝓpter illud dixit etiã in ſa-
nie: q̃a accidit ex apoſtematib⁹ quãdo maturãt̃ vel dige-
runt̃: q̃uis tu nõ inuenias aliq̃d ex membris corpis nu
triri ex ſanie: ſicut nutrit̃ ex humorib⁹ q̃ nominãt̃ crudi:
⁊ ex phlegmate quãdo complet̃ digeſtio ei⁹ ſm comple-
mentũ vt ſit poſſibile in eo vt nutriat corp⁹ animalis: ſꝫ
hoc inuenim⁹ digõem in humorib⁹ q̃ ſunt de genere cho
lere: ſicut inuenim⁹ illud ſanguini q̃ eſt in apoſtematib⁹
quãdo ſit ſanies. Et intellige nomẽ digõnis in hoc loco
ſm intentõem p̃mã generalẽ. ⁊ intẽtio q̃dẽ p̃ma generat̃
in ea eſt: quãdo natura eſt vincẽs humiditates potẽs cõ
uertere eas ſm ṽtutẽ ſuã. Qd aũt putrefit ex humiditati
bus in corpib⁹ nõ ſpirãtib⁹: qm̃ caliditas innata nõ ẽ ei
auxiliatrix in alteratõe eaꝝ: tũc ꝓpter illud eſt egrediens
a genere ei⁹ quod digerit̃. Et accĩt etiã ſil'e huic multoti-
ens in ſupfluitatib⁹ aquoſis q̃ euacuant̃ cũ vrina. Et ꝓpt̃
illud dr̃ in vrina: ꝙ ex ea eſt digeſta: ⁊ ex ea indigeſta: q̃z
uis non ſit poſſibile corp⁹ nutriri ex vrina digeſta. ⁊ nos
q̃dẽ vtimur hac intẽtõe ex intẽtõib⁹ digõis: qñ dicim⁹ i
chorizis: aut in reumatiſmo: aut vir⁹ quod egredit̃ de vl-
cerib⁹ ⁊ materijs que currũt in ophtalmia: ꝙ ſunt dige-
ſti aut indigeſti. ſm hũc ergo modũ dr̃ in cholera: q̃a ẽ
cruda indigeſta. quod ẽ: q̃a cholera q̃ ẽ vehemẽt' rubedi
nis calida fetidi odoris eſt indigeſta: digeſta aũt eſt cho
lera vehemẽtis citrinitatis: cui nõ eſt mordicatio pauci
fetoris. Dicit ergo hippo. q̃a oportet neccio in eo q̃ regit̃
regimĩe malo: vt effundat̃ ⁊ reſidet ad ſtomachũ ei⁹ cho
lera indigeſta deſcẽdẽs ad ip̃m ex capite ⁊ pectore ĩ vna
quaq; duarũ horaꝝ. ſ. hora in qua ꝓhibet̃ infirm⁹ a cibo
aut patit̃ famẽ pl⁹ q̃ʒ oportet: ꝑter ꝙ ſedet̃ ſtomach⁹ eius
cũ q̃buſdã reb⁹ iuuatiuis: ⁊ in illa hora ĩ qua ꝑmutat̃ ex
ꝓhibitõe a cibo vehemẽti ad ſumẽdũ cibos fortes ꝓpe
ſtatũ egritudinũ. Deĩde hippo. poſt illud ſpecificat accñ
tia alia q̃ accidũt ex regimĩe malo: quorũ p̃mũ ẽ vigilie.
⁊ manifeſtũ q̃dẽ ẽ ꝙ vigilie ſequũt̃ ꝓhibitõeꝫ vehemẽtẽ
a cibis: ⁊ ſuſceptõem eoꝝ in nõ ſua hora: ⁊ iſta duo ſiml'
ſunt illaudabilia ex regimĩe medicoꝝ. ⁊ manifeſttũ q̃deꝫ
ẽ ꝙ ex vigilijs accĩt ne digerat̃ egritudo: qum ſomnũ ſeq̃
tur digeſtio. deinde dixit ꝙ vehemẽs ſit hoꝝ anguſtia. ⁊
manifeſtũ q̃dem eſt ꝙ illud accĩt eis a duab⁹ reb⁹ ſil'. ſ. a
ꝓhibitiõe vehemẽti a cibo ſpacio lõgo: ⁊ ab acceptõe ci
bi fortis ſubito: ꝓpter quẽ grauat̃ ſtomach⁹. ⁊ qñ graua
tur ſtomach⁹ malign⁹ ſit ſpũs infirmi: ⁊ accĩt ei tribula-
tio. Deinde dixit: Et murmurãt. ⁊ ſignificat ꝑ ſmonẽ ſu
um iſtũ aut ſimile illi qd ſignificat ſmo q̃ eſt añ ip̃m. qd
eſt: qꝛ ſicut alicui hoĩuꝫ accidit tribulatio qñ vincit ſuꝑ
ip̃m melãcholia. ſil'r quidã eoꝝ ſit veloc' ire multotiens
qñ aggregat̃ in ſtomacho ei⁹ cholera: aut ꝑꝑ amaritudi
nẽ que accĩt eis in orificijs ſuis ex huiuſmõi chol'a: aut ꝑ
mixtõe rõnis: nã de aptitudĩe ei⁹ eſt vt accidat ei q̃ eſt de
locis ire: ⁊ ei ĩ cui⁹ ſtomacho aggregat̃ cholera ⁊ ĩ cere-
bro eius. Deinde dixit: Et accĩt ei corã oculis ſuis ſimile
choruſcatõi. ⁊ cã in illo eſt eleuatio vapoꝝ q̃ eleuant̃ ex
ſtomacho: ⁊ multitudo ſanguĩs q̃ aſcẽdit caput. ⁊ p̃muꝫ
hoꝝ duoꝝ accidit multotiẽs ꝓpterea ꝙ infirm⁹ ſumit ci
bũ non ĩ ſua hora. ⁊ ſecundũ quidẽ ſit ꝓpter fluxũ ſãgui
nis nariũ a quo ſit criſ: aut ꝓpter ꝑmixtionẽ rõnis que
acicdet ĩ ꝓximo. Et ſil'r impletio audit⁹ ex vocib⁹: aut ꝓ
pter vaporẽ qui eleuat̃ ex ſtomacho: aut ꝓpter vẽtoſita
teꝫ inflatiuã que generat̃ in capite. De extremitatib⁹ aũt

corporis ⁊ ſunt man⁹ ⁊ pedes ſcias: qꝛ infrigidant̃ facil'
qñ accidit ori ſtomachi leſio aliq̃ ꝓpter famẽ longaꝫ: qñ
accidit ĩ eo mordicatio ex materijs q̃ ſunt de genere cho
lere: aut ꝓpter mutationẽ que accĩt in eo ex multitudi-
ne ciboꝝ q̃ ſumunt̃ in nõ ſua hora. Iſta duo accĩt a re-
gimĩe c⁹ p̃miſim⁹ rememorationẽ: ⁊ dixim⁹ ꝙ medici ꝓce-
dunt ⁊ exſiccãt corp⁹ infirmi ĩ dieb⁹ p̃mis: deĩde ꝑmutãt
eum poſt illud ſubito ad vſum ciboꝝ factoꝝ ex granis ĩ
hora qua eſt ↄueniẽs vt ſubtilict̃ regimẽ eius. ⁊ ſil'r etiã
inuenim⁹ vrinã non digeri qñ regit̃ infirm⁹ hoc regimi
ne: qm̃ ſuꝑ ſanguinẽ in hora q̃ exſiccat̃ corp⁹ infirmi qñ
non datur ei in potu aqua hordei aut hydromel: aut ſe
caniabin vincit cholera: qum non cõmiſcet̃ ei res alia
neq; mundat̃: ſed ĩ hora in q̃ ꝑmutat̃ infirm⁹ ſubito ad
vtendũ cibũ: tunc etiã qm̃ ſtomach⁹ grauat̃ ⁊ laborat ĩ
virt⁹ aĩalis. inde eſt ꝙ ſyncopis accidẽs ꝓpter os ſtoma
chi ſignificat ſignificatõe manifeſta cõicationẽ virtutis
aĩalis oris ſtomachi in leſionib⁹. qd eſt: qꝛ huic mẽbro
aduenit leſio ꝓprie ante reliqua mẽbra ex fame: ⁊ ex ac-
ceptiõe cibi in nõ ſua hora. Propt̃ has g̃ res etiã ſit ſpu
tum eoꝝ ſubtile: ſalſũ: paucũ: tinctũ colorib⁹ puris. ⁊ ac
cidit ſudor eis circa pect⁹ tm̃. ⁊ aduenit eis inq̃etudo ⁊
malicia anhelit⁹. quod ẽ: qꝛ egritudo manet ĩdigeſta ꝑꝑ
vnũquodq; hoꝝ duoꝝ ſupfluentiũ. ſ. famẽ longã: ⁊ acce-
ptionẽ cibi in non ſua hora. ⁊ ſequit̃ digõnis priuatio-
nẽ ſputũ quod narrauim⁹: ⁊ ſil'r etiaꝫ ſudor q̃ accĩt cir-
ca pect⁹ ꝓpter caſum virtutis ex fame: ⁊ ꝑꝑ illud qd gra
uat eaꝫ ex acceptiõe cibi in nõ ſua hora: ⁊ ſil'r inq̃etudo.
ip̃m. n. eſt accñs qd cõicat iſt' duob⁹ ſil'. ſ. fami longe: in
qua implet̃ ſtomach⁹ virus: ⁊ acceptõi cibi in nõ ſua ho
ra qñ grauat eũ. Malicia aũt anhelit⁹ in q̃ mutat̃ anhe-
lit⁹ accĩt ꝓprie apud acceptionẽ cibi ĩ non ſua hora nõ
apud famẽ. qd eſt: qꝛ anhelit⁹ mutatio ⁊ ſtatio ei⁹ in ho
ra exitus anhelit⁹ eſt ſignificatio ſuꝑ attractionẽ ⁊ ſpa-
mũ: qm̃ attractio eius ad ſurſuꝫ ſit apud exitũ anhelitus
Anhelitũ aũt ↄ̃rium huic narrat hippo. ĩ tractatu 2° 6ʹ
libri ſui q̃ dicit̃ epidimia ĩ egritudinib⁹ alguefedati. i. peſ-
ſimis: vbi dixit: Et reditio duplicata ad interiora ẽ ſicut
ille q̃ attrahit attractõꝫ p⁹ attractõeꝫ. ⁊ declarat̃ tibi g̃ 6
ſpẽs ex ſpecieb⁹ malicie anhelit⁹ accĩt ꝓpter acceptionẽ
ciboꝝ in non ſua hora: nõ ꝓpter famẽ ex ſmone hippo.
⁊ ſit frequẽs: ⁊ magnificat̃ anhelit⁹ in eo q̃ regit̃ regimi
ne malo. quod ẽ: qꝛ anhelit⁹ frequẽs ⁊ magn⁹ accĩt a co-
artatõe diaphragmat' ex cibis retẽt' in ſtõ qñ nõ ſupat
eos ſtomach⁹ ⁊ digerit eos bñ q̃re gñãt̃ ab eis vẽtoſitas.
qd ẽ: qꝛ oꝫ neccio tũc vt minoret̃ introit⁹ aeris ĩ anhelitũ
ꝑꝑ coartatiõem diaphragmatis: q̃uis dilatatio pectoꝛ
ſit eq̃lis dilatatõi ei⁹ q̃ fuit in eo q̃ fuit ante. ꝑ q̃titatẽ g̃
diminutõis ei⁹ qd attrahit̃ ꝑ aerẽ ad illũ ſm ꝙ fuit ante.
ẽ diminutio iuuamẽti anhelit⁹. ⁊ ꝓpter hãc ergo dimi-
nutionẽ oꝫ neccio: aut vt ponat aĩal dilatatõeꝫ pectoris
ſui magnã: aut vt fiat frequẽs dilatatio: aut vt faciat du
as res ſimul. Et ego q̃dẽ iã locut⁹ fui in oĩb⁹ ſpẽb⁹ mali-
cie anhelit⁹ ſmonẽ multũ in libro meo de malicia anhe-
lit⁹: ⁊ annũciaui in eo cauſas faciẽtes illas ſpẽs: ⁊ reliq̃s
ſpẽs malicie anhelit⁹ cũ demſratõe ſuꝑ illud: ⁊ ſum⁹ cõtẽ
ti illic eo qd dixim⁹. verũtñ hippo. dixit poſt illud: ꝙ tpa
plana fiũt in eo q̃ regit̃ hmõi regimĩe. Inuenim⁹ aũt huc
ſermonẽ ſcp̃tũ ſm duos modos. quod eſt: q̃a inuenit̃ re-
memoratio tẽpoꝝ in q̃buſdã deſcp̃tõib⁹ ſingularit̃: ſicut
ſi diceret̃: Et applanãt̃ tpa ei⁹. Et illud qd intelligit ex h
ſermone eſt: ꝙ tẽpora eorũ trahunt̃ ad latus aut ſurſuꝫ:
⁊ fortaſſe accidit illud apud tenſiõem temporũ duoꝝ:
tenſione ſpaſmi: ⁊ tenſione vnius eoꝝ: ⁊ fortaſſe accidit
apud mollificationẽ vni⁹ eoꝝ. Deinde dixit hippo. Et ꝙ

facit euenire ex iſtis accñtib⁹ paruitatē ſpũs eſt deterius .ſ.accñtiũ que narrauit: ⁊ ꝓꝑ illud etiã repellũt pãnos a ſe: qñ inflãmaꝝ corp⁹ ⁊ accĩt eis anguſtia. ⁊ qñq3 accĩt ĩ manib⁹ ⁊ pedib⁹ eoꝝ tremor qñ magnificaꝝ nocumētuʒ. Salt⁹ aũt inferioris labij ei⁹ ſignificat mordicatõem ve/ bementē in ore ſtomachi: ⁊ ꝓꝑ illð fit hoc accñs prouo/ cans vomitũ humorũ acutoꝝ. 28

Que qdez accidētia ſi in principio morbi appareãt: nimiã mētiſ alienatõem ſignificant: ⁊ egroruʒ plurimi inde moriũꝝ.

Et qñ appꝑent iſta accidentia in ꝑncipio egritudinũ: ſignificãt permixtiõem rõnis uehemētē: ⁊ moriũꝝ ĩfirmi ſꝫm plurimũ.

Dicit hippo. ꝙ iſta accñtia q̃ narrauit quãdo ac/ cidũt in ꝑncipio egritudinis: ſignificãt ꝑmixtõeʒ rõis vehemētē. ⁊ oportet vt intelligas ex ſmõe ei⁹: ꝑncipiũ egritudis: ĩ hoc loco totũ tēp⁹ in quo nõdũ appꝑet aliqð ex ſignis digõis. qð eſt: qa ego inde dixi ĩ li/ bro meo de criſi: ꝙ nomē ꝑncipij ordinat intētõẽs mul/ tas: ⁊ qð intelligiꝝ ex hmõi noĩe ꝑncipij ē vna diuiſionũ aſſumptarũ ex diuiſiõib⁹ eaꝝ ex tꝑib⁹ egritudis vniuerſa lib⁹: quãdo dicim⁹ ꝙ egritudo ē ↄpoſita ex ꝑncipio au/ gmēto ⁊ ſtatu ⁊ declinatõe. Qñ ergo appꝑent iſta accidē tia q̃ narrauim⁹ ante ꝓpe ſtatũ egritudis: ſignificãt criſiʒ q̃ fiet in ꝓximo. ⁊ manifeſtũ q̃dē ē ꝙ illð fit ĩ egritudib⁹ ex q̃b⁹ euadũt infirmi: ⁊ qñ appꝑent in ꝑncipio egritudis nõ ē poſſibile vt indicēt criſim. qð ē: qa nõ ē poſſibile in aliqua egritudinũ vt veniat in ea criſis in ꝑncipio qum ipa fit: verũ ipa nõ ſignificãt tũc niſi mētis ꝑturbatõem. Ego q̃dē iam locut⁹ fui de iſtis accñtib⁹ ſermonē ꝓlixũ ĩ libro meo de criſi. Qui vult ergo intelligere illud: legat li brũ illũ. qð ē: q2 ſermo me⁹ in eo ꝓlongaꝝ a narratiõe in hac hora. verũ ego contēt⁹ fui ſicut feci in reliq̃s reb⁹ pre teritis: vt faciã in iſtis etiã: ⁊ indicaui ſummã eoꝝ tm̃. Dico ḡ ꝙ qñ curã habet natura vt faciat criſim: accĩt ĩ cor pore inq̃etudo q̃ appꝑet ꝓꝑ iſta accñtia cũ ſignificatiõib⁹ manifeſtis ex ſignificatõib⁹ digõnis. qñ accĩt aũt inq̃etu do ꝓꝑ hãc cãm ꝑter ꝙ nã curã habeat expellēdi illas res nociuas: ē illud ſignificatio timoris magni. Et ego q̃deʒ de accñtib⁹ a q̃b⁹ accĩt criſis iã locut⁹ fui in expõib⁹ in li/ bris alijs: ⁊ narraui nãm eorũ: ⁊ in quo diſſentiũt accñã q̃ noĩanꝝ appꝑētia poſt: ⁊ ingrediũꝝ in nũerꝭ accñtiũ etiaʒ ſigna digõis. qð ē: qa ego expoſui librũ ꝓnoſticorũ: ⁊ li/ brũ hũoꝝ: ⁊ librũ aphoriſmoꝝ añ expõem meã hui⁹ libri ⁊ ſmo q̃dē in re aliqua iterat⁹ mlˀtotiēs ē ex opatiõe ei⁹ q̃ diligit ꝓlongatõem ſermonis. 49

Qui uero euadũt: aut nato apoſte mate: aut ſanguine ꝑ nares fluente: aut groſſo empimatiſ ſputo liberãꝝ aliogn non.

Qui aũt ex his euadit ē ei⁹ euaſio: aut propter exituraʒ q̃ accĩt ei: aut ꝓpꝫ fluxũ ſanguis nariũ: aut ꝓꝑ ſputũ ſanei groſſe: ꝑ aliud uero nõ.

Poſtq̃ dixit hippo. ꝙ infirmi moriunꝝ apud euē tum hoꝝ accñtiuʒ. ⁊ nõ dixit illud abſolute: ſed excepit cum eo: ſcðm plurimum. ⁊ voluit enũciare qua/ liter ſit poſſibile vt viuãt quidã eoꝝ: tũc incepit narrare illud ĩ hoc ſmone: ⁊ dixit: Et ex eis ſũt q̃ euadũt: aut ꝓpꝫ exiturã: aut ꝓꝑ fluxũ ſanguis nariũ: aut ꝓꝑ ſputũ ſaniei: que digeſta ē maturatiõe vehemẽti. Significat ḡ cuʒ hoc ꝙ iſta accñtia eueniãt ĩfirmis ex multitudĩe hũoꝝ. 50

Neq3 etiã q̃ſpiã medicorũ mihi repꝑt⁹ eſt q egroꝝ habitudinē cognoſcere queat ſicut oportʒ: ſi uidelʒ uirtutis defectõem patiunꝝ: aut ſi ex ipa uenarum inanitiõe: aut ex alia furia: aut ex labore egrũ afficiēte: ſeu quouiſ alio torpore nature corꝑis accidēte: ulˀ ſimilib⁹ accidētib⁹.

Et nõ inueni medicos enũciantes de eē infirmoꝝ: q̃lˀr oportuit eos cognoſcere illð qð accĩt eis de debilitate in egritudib⁹: an ſit ꝓꝑ uacuitatē uenaꝝ: an ſtimulatiõe aliqua: aut labore eueniēte infirmis: aut eo qð euenit ex reliq̃s accñtib⁹ ꝓꝑ nãm corporis: ⁊ ei⁹ diſpõem ⁊ ſpēs illi⁹.

Poſtq̃ hippo. poſuit ſmonē ſuũ in fortitudĩe virtutis infirmi ⁊ ei⁹ debilitate: qm̃ iſta duo ſũt ex accñtib⁹ ſublimib⁹ que necĩa ſunt ĩ cognitõe regiminis: iterauit ſmonē ſuũ nunc ĩ illo: ⁊ dixit: Et non inueni etiã medicos narrãtes de eē infirmoꝝ: q̃liter opor teat eos cognoſcere illud qð accĩt eis de debilitate. qð ē: q2 debilitas fit aut ꝓꝑ vacuitatē venaꝝ: nam vacuitas venaꝝ eſt vna ſignificationũ ſignificantiũ illã ſignificatõe ꝑma. ⁊ ꝓꝑ illud inuenim⁹ hippo. multotiēs nomiare ieiuniũ vacuitatē venaꝝ: qm̃ de ↄſuetudine hoĩuʒ ē vti nomine generꝭ ſuꝑ ſpēm que eſt ſub eo: Aut ꝓpter laborē: aut ꝓpriũ ſicut dolor: aut qui accĩt ꝓpter mollificatõeʒ infirmoꝝ in egritudinib⁹ acutꝭ. Et ex ea eſt q̃ fit ꝓꝑ ſtimulationē aliã: ⁊ non ē facile vt ĩtelligaꝝ intentio ſmonis ei⁹: ſtimulatio alia. qð eſt: q2 ſi ĩtelligit ꝑ ipm mordicationē accidentē in ſtomacho aut in ĩteſtinis: tũc manifeſtuʒ eſt ꝙ hoc accñs eſt ingrediēs ĩ nomē doloris. ⁊ ſi intelligit ꝑ ipm vigilias aut ſyncopim accidentē ꝓꝑ os ſtomachi: tũc non eſt ſmo ei⁹ ſꝫm veritatē ſuꝑ qð ſignificat illð. verũtamē de virtute apparet vniuerſalˀr ꝙ cadit aut ꝓpter euacuationē que fit per fluxum ſanguis narium: aut vomitu: aut ſolutione ventris: aut ſudore: aut proptꝫ ieiuniũ longum ꝑtranſiens illud quod oportet: aut propter vigilias: aut ꝓꝑ fluxuʒ aſſiduũ aſſellandi: ⁊ cũ h⁹ etiã fit ꝓꝑ leſionē aut dolorē oris ſtomachi donec accĩt ſyncopis. Et hoc quidē accñs euenit aut ex multitudĩe ciborũ ⁊ grauitē ipſoꝝ: aut ꝓpter q̃litates ledētes: hec.n. duo ſimul fatigãt os ſtomachi: ⁊ faciũt cadere virtutē cũ illo ꝑ cõitatē. Dia aũt nocumēta iſta eueniũt a cauſ manifeſtꝭ. Et hec ſũt nocumēta alia quoꝝ cauſe non apparēt qñ corꝑis diſpõ infirmoꝝ fit hec diſpõ: ꝑter ꝙ acciderit eis euacuatio apparens: aut vigilie: aut fames: aut ſentiant ĩ ore ſtomachi ſui aliq̃d ſic illud qð narrauit hipp. ĩ principio ſui libri de ꝓnoſticꝭ: qum dixit: Et ſit naſus eoruʒ acutus: ⁊ oculi profundi: ⁊ tēpora plana: ⁊ reliq̃ que ſequuntur illud: quoniã iſta diſpoſitio corporis euenit

aut a vigilijs: aut a ſolutõe ſuꝑflua vẽtris: aut fame. ⁊ fit abſqꝫ iſtis cauſis quãdo accĩt vt humores qui ſunt ĩ corpore ſint ſubtiles: ⁊ caliditas febris adurẽs. quod eſt: qꝛ reſolutio ei⁹ quod ſubtiliat̃ ex mẽbris ſm̃ hãc diſpõeꝫ fit ꝑ euacuatõem que occultat̃ a ſenſu: ⁊ quorũdã hominũ debilitat̃ etiã v̾tus ꝓpter maliciã ꝯplonis que accidit in vno principiorũ quãdo aduenit ei leſio. Primũ ergo in quo aduenit labor eſt ꝑncipiũ in quo accĩt leſio: deinde ſermo: poſt ipm̃ duo principia alia. quod eſt: qꝛ tu ſcis ꝙ vna virtutũ ẽ virt⁹ que ẽ in neruis: ⁊ eius ꝓceſſio ẽ ex cerebro. Et virt⁹ ſecũda eſt illa que ẽ in venis pulſatilibus: ⁊ ei⁹ ꝑncipiũ eſt ex corde. Et virt⁹ tertia eſt in venis non pulſatilib⁹: ⁊ ei⁹ origo eſt ab epate. Multotiẽs aũt accĩt malicia ꝯplonis ꝑ virtutẽ vni⁹ horũ mẽbroꝝ quecũqꝫ fuerit que ei ꝓp̃a exiſtit: ⁊ ledũt̃ ꝑ leſionẽ ei⁹ etiã due v̾tutes alie. Magis ergo feſtinãs in ꝑditõeꝫ valde: quãdo accĩt leſio in corde: deinde ſecũda poſt ipam: quãdo ledit̃ cerebrũ: ꝑditio aũt accñs ab epate eſt tardior eaꝝ. ⁊ ſicut iſta mẽbra quãdo ledũt̃ propter maliciã ꝯplonis que accĩt ĩ eiſ recipit virt⁹ que ꝓp̃a eſt illi mẽbro nocumẽtũ magnũ valde. ſilr̃ etiã quãdo ledũt̃ mẽbra ꝓpiqua vnicuiqꝫ horꝫ ꝑncipiorũ ꝓpter maliciã ꝯplonis que vicit ſuꝑ ea aduenit nocumẽtũ ꝓpter cõitatẽ illis ꝑncipijs: ⁊ ex mẽbrl̃ ſũt mẽbra q̃uis nõ ſint ꝓpiqua illis ꝑncipijs. verũtamẽ ꝑꝑ cõitatẽ eoꝝ cũ ipſiſ in genere: aut in quibuſdã ꝓꝑetatib⁹ ſuis ledũt̃ mẽbra ex quib⁹ eſt ꝑncipiũ illarũ v̾tutũ. Quũ ergo ori ſtomachi cõicat virt⁹ aĩalis in leſione accĩt ſyncopis. ⁊ quãdo ledit̃ ꝑ v̾tutis aĩalis leſionẽ accĩt ab eo ꝑmixtio ratõis ⁊ ſpaſm⁹: ⁊ fortaſſe accĩt ab eo tenſio neruorũ. verũtamẽ iſte egritudines quãdo ꝯfirmãt apparẽt omnib⁹ hõib⁹. in hora aũt euẽtus earũ ⁊ ipãrũ augmẽto paulatim delent̃ ſuꝑ plures medicorũ. ⁊ oportet quideꝫ vt cognoſcant̃ nõ quãdo conſequũt̃ ex magnitudine vt non occultet̃ vulgis: ſed in ꝑncipio euent⁹ earũ: ⁊ diuꝫ ꝑmanẽt in generatõe: hoc. n. ẽ meli⁹. ꝙ ſi nõ ꝑꝑat̃ illõ: tũc eſt in hora augmenti earũ ꝓculdubio. Videt̃. n. mihi ꝙ hippo. ſignificauit ꝑ ſermonẽ ſuũ iſtũ oẽs iſtas res quum dixit: Et qd̄ accĩt ex reliq̃s accñtib⁹ ꝓpter nãm corporis ⁊ diſpõeꝫ illi⁹ ⁊ ſpẽs eius. ſignificauit ergo ꝑ ſmonẽ ſuũ nãm corporis: cõplonẽ ei⁹. ⁊ ꝑ ſermonẽ ſuũ: diſpõ eius: ꝯplonẽ ipſi⁹. quod eſt: qꝛ cui⁹ corp⁹ nã eſt rarũ: tũc raritas ei⁹ ⁊ euẽt⁹ ſyncopis ẽ ei facilior: ⁊ cui⁹ corp⁹ ẽ ſpiſſuꝫ prolongat̃ egritudo ei⁹: ſilr̃ etiã mẽbra. Ex hõib⁹. n. ſunt ſuꝑ quedã mẽbra quorũ vincẽs ẽ frig⁹: ⁊ ex eis ſunt ſuꝑ quedã mẽbra quorũ vincẽs ẽ calor: ⁊ ex eis ſuꝑ quedam mẽbra que ſunt ſicciora: ⁊ ex eis quorũ mẽbra ſunt humidiora. De nã. n. cuiuſqꝫ eorũ ẽ vt infirmet̃ infirmitate q̃ ẽ ei propria. 51

MAlũ eſt nimiꝫ qñ egrũ in doloriſ uel morbi acumine defectũ in diuorꝫ die potũ aut cibũ: aut ius accipe ꝑmittũt: qꝛ ipam defectõem ex inanitione eſtimãt eſſe. Et rurſum ecõtra malũ eſt uirtutis defectiõem ex inanitiõe eſſe: qd̄ ignorãs medic⁹ cibũ reſtringit: quo utroqꝫ errore egri moleſtãt̃: uerũtamẽ hoc ultimũ eſt min⁹ malũ priore: unde tibi familiari⁹ eſſe oportet. Siqs eni alt⁹ medic⁹ ſiue plebeius ad egrũ ingreſſuſ hoc accidẽſ intellexerit ꝙ nõ dederit ei cibũ uirtute exiſtẽte debili: eiqꝫ ea cibi uel pot⁹ que a priore medico uetita fuerãt accipe ꝑcepit: nõ eſt dubiũ qn egro iuuamẽtũ ſit: qd̄ hm̃oi magno hõi dedecuſ eſt: qꝛ is poſterior ſiue medic⁹ uel uulgaris fuerit: uelut mortuũ ſuſcitaſſe uidet̃.

EX deteriorib⁹ reb⁹ eſt ut ſit debilitas uirtutis infirmi ꝑ uehemẽtiã doloris: ⁊ acuitatẽ egritudinis: ⁊ ꝑccipiat̃ infirmo accipe ex potu: aut ſorbitione: aut cibo: ⁊ precipiẽs illõ exiſtimet ꝙ debilitas infirmi nõ ſit niſi ex uacuitate: qꝛ ex deteriorib⁹ etiã reb⁹ eſt ut ſit debilitas uirtutis ex uacuitate uenaꝝ ⁊ nõ ſciat illud medic⁹: ⁊ cõſtringit ſuꝑ illũ in cibo. Iſte eni error etiaꝫ facit accidere ſuꝑ infirmũ timorẽ: uerũtamen minus multum q̃ꝫ primus: ⁊ eſt dignior ut de eo rideat̃ plus q̃ꝫ error prim⁹. Quoniã ſi ingredit̃ ſuper infirmũ medicus alius: aut aliquis ex uulgo: ⁊ cognoſcit illud quod accidit ei: ⁊ precipit eum accipere cibos et potus a quibus prohibuerat eum ille medicus primus declaratur manifeſte iuuamentũ eius infirmo: ⁊ dedecus ſuper illum cuius hec eſt diſpoſitio ex hominib⁹: eſt uehemẽtius multum. Qd̄ eſt: qm̃ ipi uidẽt itrãtẽ poſtremo: ſiue ſit medic⁹ aut uir ex uulgo reſuſcitaſſe mortuũ.

AAccidit ĩfirmis multotiẽs ꝑꝑ dolorẽ vt deſtruatur pulſus eoꝝ ⁊ deficiat ⁊ cadat anhelit⁹ eoꝝ ⁊ nõ moueant̃ aliquo motuũ. ⁊ accĩt etiã ſilr̃ illi ab acuitate egritudĩs. ⁊ ex hoĩb⁹ ſũt in q̃b⁹ nõ fit caſus virtutl̃ ꝓpter hanc cãm: ſꝫ ꝑꝑ vacuitatẽ venaꝝ. ⁊ ſꝫ quolcũqꝫ mõs fuerit illud: ſiue ſit ꝑꝑ euacuationẽ ſenſibileꝫ: aut occultã a ſenſu: ſiue ſit ꝓpter famẽ vehemẽtẽ: ille cui accĩt illõ ꝑꝑ famẽ vehemẽteꝫ ĩdiget acceptiõe cibi ⁊ ꝓpe ratõe ĩ illo. ille v̾o cui accĩt illud ꝑꝑ dolorẽ aut acuitatẽ egritudĩs: ĩdiget ꝯ̃rio illius. ſ. qꝛ ĩdiget multũ euacuatõe ꝓꝑrie nõ additõe in corpore ſuo: ⁊ q̇ iſtis dat aliq̃d ex cibo nocet eis nocumẽto magno valde. Cui⁹ aũt corp⁹ debilitat̃ ꝑꝑ vacuitatẽ venaꝝ ⁊ regit̃ regimĩe ſubtili: nocet ei illud. verũtamẽ declaratio illi⁹ nocumẽti ⁊ ei⁹ termin⁹ non ẽ ſm̃ ſimilitudinẽ ſꝫ quã eſt ĩ ꝑmo. Et fetidũ vl̃ turpe q̇deꝫ eſt vt non ſciat̃ an debilitas ĩfirmi ſit ꝑꝑ vacuitatẽ prope: aut ꝑꝑ doloreꝫ. Reliqua aũt que ſunt in hoc ſermone ſũt manifeſta. 52

ET ego q̇dẽ ſũ dicẽs ſignificatiões q̇b⁹ oꝫ ſignificari ſuꝑ unũq̇dqꝫ.

Hippocrates iteꝝ fecit fidẽ in hoc ſermone: ſicut
fecit fidem paulo anteꝙ̃ ſcriberet librũ aliuꝫ in
egritudinibꝰ acutis. 53

Vicine autẽ ſunt he res ⁊ his q̃ ac
cidũt ſtomacho. ſi eni corpa ꝯtra
ꝯſuetudinẽ ſuã magna torpuerit quie
te: non pñt ſtatim cõfortari. Q; ſi quie
uerint atqꝫ requeuerint per longũ tẽpꝰ:
poſtea uero ad laboris exercitia fuerit
ſubito tranſlata: maluꝫ eſt. Sili uero
modo ⁊ ſingula corpis mẽbra: ut uide
lꝫ pes: uel qlibet artuũ qeſcere ſolitꝰ: ſi
quãdo ſbito ad inſolitũ trãſferãt labo
ris exercitiũ. Eodẽ modo ⁊ in dẽtibꝰ:
⁊ in oculis accidit. Nullũ deniqꝫ inue
nitur membrũ: cui non itidẽ cõtingat.
Molli etiã iacere culcitra ꝑter ſolituꝫ
uſuꝫ fatigat corpꝰ: ſup aũt durã ⁊ etiã
ſb diuo indurat: ſi inſolitũ eſt.

Approximãt aũt rebꝰ accidentibꝰ
in ſtomacho iſte res. Q̃d eſt: qa
quãdo corpꝰ quieſcit quiete multa con
tra ꝯſuetudinẽ ſuã: non eſt poſſibile ut
confortet̃ ſtatim. Nam ſi quieſcit: ⁊ re
quieſcit tempe lõgo: deinde poſt illd̃ re
dit ad utendũ labore: facit operatõem
malã manifeſte: ⁊ ſimilr̃ etiã membrũ
aliqd̃ corpis. de pede eni fit ſimile huic
operatõi: ⁊ de iũctura alia q̃ndo nõ eſt
de ꝯſuetudine eius cuiꝰ eſt ut faciat eũ
laborare: ⁊ ꝑmutat̃ in quibuſdaꝫ horis
ſbito ad faciendũ eũ laborare. ⁊ accidit
ſile huic etiaꝫ in dẽtibꝰ ⁊ oculis: ⁊ nũq̃ꝫ
inuenit̃ mẽbrũ aliqd̃ cui nõ accidat illd̃
inde eſt ꝙ ſomnus ſup lectum mollem
cõtra cõſuetudinẽ fatigat corpꝰ: ⁊ dor
mire ſup locũ duꝝ ⁊ ſb diuo cõtra con
ſuetudinẽ: indurat corpꝰ.

Iam redit hippo. iterũ ad ſermonẽ ad quẽ intẽ
dit poſtq̃ꝫ cõpleuit ſermonẽ ſuũ ad quẽ reflexꝰ
fuerat ab illo ſermone: in debilitate ṽtutis: ⁊ di
xit: ꝙ iſte res quas dicere vult ſunt ſiles rebꝰ accidẽtibꝰ ĩ
ſtomacho quas ꝑus narrauit. qd̃ ẽ: qa ipe intẽdit p ſmo
neꝫ ſuũ illã eandẽ ſummã quã verificauit: ꝙ ꝑmutatio
magna ſubito ad cõtrariũ facit euenire ſup infirmos no
cumentũ magnũ. Quod aũt ſcpſit in hoc ſermone: eſt ſꝫ
hũc modũ: ſicut ſtomachꝰ quãdo deficit ab opatõne ſua
tempe lõgo: nõ ẽ ei poſſibile vt bene faciat opatiõeꝫ ſuã
donec redeat ⁊ cõſueſcat illud ſm ꝙ fuit paulatim ⁊ ap
propiquet opatiõibꝰ ſuis que ſunt ei: ſilr̃ etiã corpꝰ eius
totũ ⁊ vnũquodq̃ꝫ reliquoꝝ mẽbroꝝ. Deinde dixit poſt
illud vnũ poſt aliud ex illis mẽbris cũ nõibꝰ ſuis: ⁊ dixit
in fine ſermonis ſui mutatõem ſomni: ⁊ verificauit p il
lud etiã illud ad qd̃ intendit a ꝑncipio ſermonis ſui: in
mutatione ꝯſuetudinis. 54

Verbi gratia hõ quiuis ĩ crure du
bium uulnus habens: qum cõmi
ſerit ſe in initio laboris ad medicãdum
ita ut nec pedẽ a loco dimouerit: abijt
itaqꝫ apoſtema hac ope atqꝫ mlˀto citiꝰ
ſanus efficitur q̃ꝫ ſi in medicãdo iuerit
⁊ rediuerit. ꝙ ſi ſupra pedes ſtãdo vi. lˀ
vij. die uel citius uel circiter iuerit: plꝰ
ilico accidit ſibi doloris q̃ꝫ ſi a ꝑncipio
in medicando iuerit ⁊ rediuerit. ſi quo
qꝫ aliud opuſ exercuerit: fit eius cauſa
grauior q̃ꝫ ſi hoc modo in medicando
eundem laborẽ eiſdẽ aſſueuerit diebꝰ.

Videt̃ aũt mihi iterum ꝙ oportꝫ
ut ſcribam exempla earum reruꝫ
Dico ergo: ꝙ qñ accidit hõi ulcus ĩ cru
re ſuo: qd̃ quidem ulcus nõ eſt ſaluum
neqꝫ ſecuritas de eo habet̃: ⁊ eſt ulcus
eius in corpe ſuo nõ ſaluum neqꝫ mali
gnum: deinde ꝓijcit ſeipſum a primo
die ad curam: ⁊ nõ mouet pedem ſuũ
⁊ nõ ſeparat ipſum ad aliquam partiũ
delet̃ illd̃ apoſtema ab eo per opationẽ
iſtam ꝓprie: ⁊ ſanatur corpus eius ue
locius multum q̃ꝫ ſi curaret̃ ipſo inci
dente ⁊ redeunte: ꝙ ſi ſurgat ⁊ ambu
let ſuper pedem ſuum in die quinto ſe
xto aut circa illud: erit illud quod acci
dit ei ſtatim de dolore uehemẽtius q̃ꝫ
ſi curaretur a principio ſue egritudinis
ipſo incidente ⁊ rediente. ꝙ ſi fatigat ſe
ipſum ſubito ĩ ſuperfluo labore fit egri
tudo eius uehemẽtior multum q̃ꝫ ſi cu
retur ſcd̃m hunc modũ: ⁊ laboret hu
iuſmodi labore in illis diebus.

Hippocrates ĩ hoc ſmone etiã poſuit ſmonẽ ſu
um ĩ mutatõe ſua ſubita: ⁊ poſuit exemplũ illiꝰ
cuꝫ reliqs exẽplis multi: quoꝝ rememoratio ꝑce
dit vlcꝰ qd̃ accidit ĩ pede. ⁊ dixit: Si accĩt alicui vlcꝰ ĩ cru
re ſuo. ⁊ oꝫ vt reqeſcat ⁊ qeſcat: ⁊ dimittat illud: ⁊ ponit
vt ambulet ⁊ incedat deambulatiõe mediocri. qd̃ eſt: qr
ſmo eiꝰ Incedit ⁊ redit: ſignificat hoc: nocet illd̃ ei ꝓcul
dubio. veꝝtñ illud nocumẽtuꝫ ẽ minꝰ nocumẽto accidẽ
te ei q̇ qeſcit ⁊ reqeſcit diebꝰ primis: deinde ĩcipit ambu
lare ſubito ĩ die qnto aut ſexto aut circa illd̃. ſ. die tertia

aut q̃rta. Et ex hoībꝰ q̇dēꝫ sũt q̇ putãt ꝙ ſmo eius circa illud: intēdit sup dies qui sũt poſt q̇ntũ diē.ſ.ſextũ ſeptimũ octauũ ⁊ nonũ. Sed neceſſe eſſet iſtis vt ſcriberēt loco ſermonis ſui: circa: extra. Illud aũt q̄ꝺ dicit: nō ē poſſibile in quibuſdã horis vt accidat hōi vlcꝰ: ⁊ icipiat ambulare i die vij. aut. viij. qum fuerit añ illũ quietꝰ trãq̇llꝰ: ⁊ faciat euenire sup eũ nocumētũ magnũ. Ego aũt dico ꝙ illud accidit multotiēs valde: qñ vlcꝰ ē magnũ valde: aut eſt malignũ vel fraudulētũ malũ: ⁊ plꝰ illo multuꝫ ſi aggregant̃ iſta duo ſimul. ꝙ ſi vlcꝰ nō eſt magnũ: neqꝫ infirmꝰ mali vlceris maligni: ⁊ curet̃ ſm ꝙ oportet: tunc oportet vt intelligas hoc cũ eo cuiꝰ bona ſit diſpō: ⁊ melioraẗ circa diē ſeptimũ aut octauũ: ⁊ poſſibile ē ei vt incedat p̄ter ꝙ noceat illud ei in aliquo. propter hoc ergo addidit hippo. in ſermone ſuo: in vlcere: ⁊ nō eſt ſaluuꝫ neqꝫ ſecuꝝ. Oſtēdit ergo ꝑ illud q̇a ſignificat per vlcera ſua: vlcera plana: ⁊ ꝑ ſermonē ſuũ: infirma: ⁊ ſũt vlcera que ſunt in corꝑe eiꝰ nō ſalua neqꝫ maligna mala: ſicut dixi. quod eſt: q̇a cuiꝰ diſpoſitio hec ē: deinde nō cadit i cura eiꝰ error: niſi error ſuus in deambulatōe ſua paulatim: ⁊ oportuit ei vt quieſceret ⁊ requieſceret: aduenit ei nocumētũ. verũ illud non eſt magnũ: ſicut ſi ip̄e figet̃ ⁊ quieſceret in diebꝰ primis: deinde incipet ambulare in die tertio aut quarto aut q̇nto aut ſexto. Qui aũt habet vlcus magnũ: ⁊ vlcus quod fit in corꝑe ſuo eſt vlcus malignũ malũ: non eſt nocumētũ deambulatōis a p̄ncipio ſue infirmitatis nocumentũ ꝑuũ: immo malignũ valde: ſicut ille cuiꝰ vlcꝰ quod accidit ei eſt paruũ: ⁊ ſunt vlcera que accidũt ei vlcera ſalua: ⁊ ſi figit̃ ⁊ quieſcit in diebus primis: deīde incipiat ambulare circa diē q̇ntũ aut ſextũ non nocet illud ei nocumento magno ſed paruo. ꝓpter hoc poſuit hippo. ſermonē ſuũ: in eo cuius diſpoſitio eſt hec media inter duo cõtraria: ⁊ intelligo ꝑ duo ꝯtraria: vlcus magnũ ⁊ paruũ: ⁊ qui eſt malignorũ vlceꝝ: ⁊ cuiꝰ vlcera ſunt ſalua. quod eſt: q̇a vlcus nō ſecurũ nō nocet niſi aut ꝑ naturã loci in quo fit quãdo vlcꝰ eſt magnuꝫ q̄ꝫuis ſit illud quod diſrũpit ꝓpter ip̄m de cute vł carne paruũ: aut ꝓpter q̄ꝫtitatē eius quod diſrũpit̃ in eo: ⁊ ꝓpt̃ illud etiã vlcꝰ ſaluũ. ſ. ꝑuũ planũ: aut ē ita ꝓpter naturaꝫ loci quãdo eſt ignobilis: aut ꝓpter id q̄ꝺ diſrũpit̃ in eo quãdo eſt paruꝫ. 55

Quecumque itaqꝫ iam dicta omnia ad ſeinuiceꝫ teſtificãtur: qꝛ uidelicet immutatio ſubita in cõtrariuꝫ: taꝫ in his q̃ꝫ i alijs nocumēto magno ꝯſtat eſſe.

Omnes ergo res iſte ſibi adinuicē teſtificant̃ ſempꝑ ꝙ mutatio ſbito ad ꝯtrariũ apud iſtos ⁊ apō alios facit nocumentum magnum ualde egrediens a menſura.

Hippo. in ſucceſſiōe oīs exēpli quo exēplificauit rememorat̃ eiꝰ ad q̄ꝺ intēdit ꝑ ſermonē ſuũ: ideſt q̇a in hoc loco poſtq̄ꝫ dixit exēplũ quo exēplificauit in vlcere fecit illã opatōem. 56

Plus tamē ledit̃ ſtomachꝰ ex ſubita mutatiōe ab inanitis uenis ad accipiendũ cibum multomagis q̃ꝫ conſueuerit: uel qum totũ corpus commutatur ſubito a nimia quiete ad multuꝫ laborē: q̃ꝫ ex mutatiōe ab accepto cibo multo ad euacuãdas uenas. neceſſe eſt aũt corpori ut quieſcat ⁊ requieſcat: et ſi mutatio eius ſit ſubita de labore i quietem: oportꝫ inter ſtomachũ ab accepto cibo multo ceſſare: q̄ꝺ niſi fiat: corpus uexat̃ atqꝫ fatigatur.

Nocumentũ autē factuꝫ in ſtomacho apud ꝑmutatiōem ſubito ex uacuitate uenarũ ad utendũ cibo plus q̃ꝫ ꝯſueuit eſt multiplex multũ. In reliquo aũt corꝑe quãdo permutatur ex tranquillitate ſubito ad laborem uehementem: eſt illud quod ſuſcipit de nocumēto plus q̃ꝫ illud q̄ꝺ aduenit ei ex ꝑmutatiōe magna ex multitudine cibi ad uſum uacuitatis uenarũ: et indiget corpus in iſtis etiã ut quieſcat ⁊ requieſcat. Et ſi eſt permutatio eius ex labore uehementi ſubito ad trãquillitatem ⁊ quietem: tũc oportet in iſtis etiaꝫ ſtomacho ut quieſcat a multiplicitate ſumendi cibum. Naꝫ quãdo non faciũt illud: fatigantur corpora coruꝫ: et grauantur ea.

Hec eſt intētio hippo. in eo quod intēdit declarare. ſ. res ꝑmutatiōis ſubito ad contrariũ in eo quod venit ad ſtomachũ: deinde ip̄e poſt illud quꝫ ꝑmutat̃ a ſermone in re generali que etiã nominat̃ vniuerſalis: loquit̃ in omni ꝑmutatōne facta ſubito ab eo quo currit ꝯſuetudo vſqꝫ ad hũc locũ. quod eſt: quia qum ſint ſpecies cõprehēſe in generibꝰ: ⁊ res ꝑticulares in rebꝰ vniuerſalibꝰ: oportet vt ſit ꝑmutatio in oī re ſubito error. verũtamē hippo. in hoc ſermone qum redijt ad loquēdũ de eſſe ſtomachi: narrauit ſpecies ꝑmutatōis q̄ ſiũt in eo: ⁊ dixit ꝙ nocumentũ factũ a ꝑmutatōe in regimine quãdo eſt ex ꝓhibitōe cibi ad multiplicitatē comeſtionis ſubito eſt multiplicatio plꝰ multa nocumēti facti ex ꝑmutatōe a multiplicitate comeſtionis ad ꝓhibitōem a cibo: ⁊ aſſimilat̃ illud etiã ei quod accidit toti corꝑi in motibꝰ ſuis. quod eſt: quia nocumentũ ſupueniens corpori apud ꝑmutatiōeꝫ ſubito ex trãquillitate ad motũ eſt minꝰ eo quod eſt ex ꝑmutatōe a motu ad quietem. ⁊ ſcripſit in hac ꝑmutatōe que etiã fit in nō ſnã hora rectificatōem eius: ſicut ſcripſit illud in omnibuſ que ſcripſit in eis que ſunt p̄miſſa: q̄ꝫuis non ſit ex rebꝰ quarũ oportet rememoratōem facere neceſſario: neqꝫ ingrediat̃ in eo quod eſt in via eius. Hoc eſt ergo q̄ꝺ voluit in ſermone ſuo precipiēs ex ꝑmutatōe a trãquillitate ⁊ quiete ad motus ⁊ operatōes: vt trãquillũ ſit ⁊ quieſcat corpus eius totũ. ⁊ iſte eſt ſermo eius: Quãdo homo habet famē: non oportet vt laboret: vt ſecũda ꝑticula aphoriſmoꝝ dixit: Ubi indigētia nō oportꝫ laborare. quod aũt ꝑmutat̃ ex labore vehemēti ad trãquillitatē ⁊ quietem:

hippo.precepit ei vt ſit illud qđ comedit de cibis minus eo qđ comedebat ante illud: ⁊ hec ē trāquillitas ſtomaꝛchi:qm̄ quādo homīs corpꝰ laborat ⁊ comedit qđ comedere cōſueuit:generāť in corpe eiꝰ humores multi.grauatur ergo ꝑpter illos humores ⁊ laborat. ⁊ labor quidez apud eū ſignificat in hoc loco nocumentū magnū: quare exiſtimat ipm̄ loco generis: quod diuidiť ſup ſpecies nocumēti multas. 57

His āt omnibꝰ de immutatōe quidem repletiōis ⁊ inanitiōis maxime agiť. Valent aūt ad omniū accidētiū cognitiōem: ⁊ ad eā unde ſermonē habui in acutis.ſ.morbis ad modū dādi cibū ſm̄ utilē immutationē:ad furie quoqꝫ ſignificationē: necnō ſiquid appareat a loco qui eſt ſb diaphragmate: ſicut dicturꝰ ſum. Oportꝫ eni ut ſit permutatio ſicut precepi de ea: deinde ut nō adminiſtreť aliquid de ſorbitiōe donec digerať egritudo: aut ut appareat in inteſtinis ſignū ꝓuocās ad dimittendū ꝓhibitionē ab uſu cibi.

Plurimū aūt ſermonis mei nō eſt niſi in ꝑmutatiōe ad repletionē ⁊ euacuatiōem. Et iuuamentū quidē fit per cognitionē eiꝰ in omnibꝰ egritudinibus: ⁊ fit iuuamentū etiaꝫ in eo in quo eſt ſermo meus.ſ. permutatiōe in egritudinibꝰ acutis ab uſu ſorbitōis ad uacuitatē uenaꝝ. oportꝫ eni ut ſit permutatio ſicut p̄cepi de ea: deinde nō adminiſtreť ſbito aliqd ex ſorbitōe donec digerať egritudo: aut appeat in inteſtinis ſignū aliud ꝓuocās ad dimittendā ꝓhibitionē ab uſu cibi: aut ſignū ſtimulās: aut oſtendiť ex eſſe locoꝝ que ſunt ſub hypocondrijs: quod ego narrabo in ſequentibus.

Iam aggregauit hippo.totū ſermonē ſuū in hoc ſmone in ſumma vna: ⁊ p̄cepit in eo cuiꝰ diſpoſitio eſt diſpoſitio vna ſua vt nō mutet regimē ſuū. Illi aūt qui ꝑmutanť a ſanitate ad egritudinē: precipit vt ꝑmutet regimē ſuū: verūtamē nō oportet vt ſit ꝑmutatio qua ipm̄ ꝑmutas ſimilis ꝑmutationi reliquorū medicorū. Deinde ſcribit poſt illud in ſumma vna intētionē in regimīe eius qui habet egritudinē acutā.quod eſt: quia precipit vt ſi egritudo iam digeſta ē q̄ deť aqua hordei.⁊ ſi nondū eſt digeſta: tūc oportet vt ꝑmutes ipꝫ ad illud niſi appareant tibi aliq̄ accidētia que ſignificēt caſum virtutis: vt euacuatio vētris ſupflua: aut ſtimulatio diſpoſitiōis alteriꝰ accidat que nō fuit ante illud. Et aggregat i ſermone ſuo: ſtimulatio: omne qđ facit cadere virtutē aliquo modo: in quo ingrediūť mordicatio q̄ fit i inteſtinis: aut in ſtomacho ab humoribꝰ acutis: ⁊ ꝓprie in ore ſuo: ⁊ vigilie ⁊ tribulatio ⁊ anguſtia ⁊ vermes qui aſcēdunt de inteſtinis ad ſtomachū: ⁊ pruritꝰ cutis: aut quorundā membrorūꝫ qm̄ ſtimulat in nocte. Fit ergo ex eo caſus virtutis qui nō eſt propter mordicationē tm̄: ſed ꝑpter vigilias etiam. Deinde dixit: Et loca etiam que ſūt ſub hypocōdrijs qm̄ videmꝰ ea: ſicut ego ſuꝫ narrans i eis que ſūt poſt: ſignificāt cum eo qđ diximus: q2 oportet vt detur infirmo: aut prohibeať ex eo. poſſibile eſt eniꝫ vt intelliganť hec duo ſimul ſm̄ q̄ exigit intētio huiꝰ ſmonis. quod eſt: q2 hippo. poſt ꝓhibitionē ſuā ab acceptōe ptiſane hordei dōnec matureť egritudo: ⁊ manifeſtū eſt q̄ illud ē quādo tolerans eſt infirmꝰ: addidit ad illud hūc ſermonē.⁊ dixit: Niſi appareat i inteſtinis ſignū ſignificās ꝓhibitionē a dimiſſione vſus cibi aut ſtimulationē: aut oſtendať ex eſſe locoꝝ que ſūt ſub hypocondrijs illud qđ ego narrabo i eis que ſūt poſt. Innuit ergo ad hoc q̄ iſtud etiā ꝓuocat ad dandaꝫ ptiſanā hordei anteq̄ꝫ matureť egritudo. Licitum ergo eſt q̄ vult ꝑ ſmonē ſuuꝫ iſtū: illum cuiꝰ loca q̄ ſunt ſub hypcondrijs eius ſūt exſiccata exſiccatōe vehemēti: macra: extenuata. Scōm eniꝫ hunc modū poſſibile eſt vt ſignificent loca q̄ ſunt ſub hypocōdrijs eiꝰ dandam eſſe ſorbitionē cū modo q̇ ſignificat morteꝫ narratā in libro ꝓnoſticoꝝ: in qͦ dixit hippo. Et eſt naſus eoꝝ acutus: ⁊ oculi ſubmerſi: ⁊ tempora depreſſa. qđ eſt: q2 cum aggregatiōe hoꝝ ſignorū inueniūť loca que ſūt ſub hypocōdrijs eoꝝ depreſſa valde: ita vt erret in eē eoꝝ qui nō eſt exercitatus: ⁊ exiſtimet q2 ſunt curuati ſurſū. ſed non ē hoꝝ locorū depreſſio ꝑpter m̄ltitudinē ſiccitatis i eis: ⁊ attractio eoꝝ ſurſū ꝑpter apoſtema qđ fit i eis aliquod. qđ eſt: q2 ex ſiccitate corporis ꝑtranſeūte menſurā: qm̄ tendiť diaphragma tenſiōe magna: attrahunť etiaꝫ loca q̄ ſunt ſub hypocōdrijs ſurſū apud h̄. Neceſſe ē ergo tibi ꝓpe vt ꝯſideres cū mente tua: ⁊ diſcernas illud qđ accīt de illo ꝑpter ſiccitateꝫ ab eo qđ euenit ꝑpter apoſtema: qm̄ inter medicatiōes eoꝝ eſt differētia. qđ eſt: q2 quꝫ hoc acidēs accidit: indiget regimīe ſubtili. ⁊ cui accidit illud ꝑpter ſiccitatē indiget vt regas ipm̄ ecōtrario illius regimīs.ſ. vt des ei de aqua hordei q̄ꝫtitatē multā paulatim. 58

Multe uigilie faciunt ꝯtra cibi potuſqꝫ digeſtionē. Similiter autē mutatio in diuerſaꝫ partē eius mollit inſtrumentū: ipſumqꝫ quaſi coctū reddit: ⁊ grauat caput.

Vigilie uehementes prohibent cibum ⁊ potuꝫ a digeſtione: ⁊ ſimiliter etiam permutatio ad partē aliam mollificat corpus: ⁊ ponit ipſuꝫ ſicut illud quod coquitur: et grauat caput ⁊ corpus.

Iam multotiēs ꝑ mentē meam tranſiuit in hoc libro: q2 inuenit euꝫ in codicillis otros: ⁊ poſtq̄ꝫ mortuꝰ eſt hippocrates extraxit ad hoīes. qđ eſt quia diuerſitas i ordine ſmonū qui ſunt in eo nō eſt rectuꝫ vt cadat niſi ꝑpter hanc cām: ⁊ q̄ hippo. nō firmauit vel deſcripſit illa exēpla niſi poſtq̄ꝫ inuenit ea ꝑ verificationē ſuam ad intentionē vniuerſalē in hoc libro.ſ. quedā eoꝝ ſuꝑ margines eius: ⁊ quedā eorū ſuꝑ dorſum

ipſius. Et nō fuit poſſibile ſcriptoꝛi p̄mo vt poneret vnū quodq; hoꝛū exemploꝛū in loco in quo opoꝛtuit vt poneret. inde eſt: ꝙ illud quod dicit in hoc ſermone: cuius p̄miſim⁹ rememoꝛatōem: eius dicit in nō ſuo loco. qḋ eſt: q̄a loc⁹ eius nō eſt iſte locus: ſed ante ip̄m paꝝ ſucceſſione ſermonis in quo dixit hippo. exēpla in p̄mutatiōe ad cōtrariū ſubito cōtra ꝯſuetudinē.. Opoꝛtet. n. vt firmaret etiā iſte ſermo cū illis reb⁹. ſ. ꝙ p̄mutatio ꝯtra cōſuetudinē ad vtendū vigilijs, ꝓhibet cibos ⁊ pot⁹ qui ſumunt a digōne. veꝝ p̄mutatio ab vſu vigiliaꝝ ad multiplicitatē ſomni cōtra ꝯſuetudinē facit accidere grauitatem capitis ⁊ mollificatōem capitis. quod eſt: q̄a rememoꝛatio decoctōis ⁊ mollificatiōis quādo aggregant ſimul in ſumma vna: ſignificat ſumma illa caſum v̄tutis: ſed nomē decoctōis ſolū ſignificat caſum v̄tutis q̄ accit ꝓpter humiditatē acutā nō a ſiccitate: q̄m de aptitudīe vigiliaꝝ eſt vt reſoluāt coꝛp⁹ ⁊ exſiccēt ip̄m. de aptitudīe vero ſomni eſt vt digerat ⁊ humectet loca intrīſeca coꝛpoꝛis: ⁊ ꝓhibet ſp̄m ⁊ quod currit in coꝛp⁹ a motu. Et ꝓpter hoc opoꝛtet vt multiplicent in coꝛpe ei⁹ qui doꝛmit ſomno m̄lto pl⁹ q̄ꝫ fuit ꝯſuetudo ſup̄fluitates vapoꝛoſe: quare fit ei⁹ coꝛp⁹ p̱ illā cauſam mollificatū: ſicut illud quod decoquit.

Finit ſecūda p̱s. Incipit tertia.

I

Potus aūt dulcis ł uinū: ſiue albū ſiue nigruꝫ: ⁊ aq̄ mell': ⁊ aqua oximell': ſiue ſecaniabi: i acutis moꝛbis exhibēda ſūt poſt multā ꝯſiderationē in his.

Vinū dulce ⁊ uinoſuꝫ: uł uinū albuꝫ: ⁊ nigrū: ⁊ hydromel: ⁊ aqua: ⁊ ſecaniabi: oꝫ ut ſit uſ⁹ tu⁹ in eis egritudinib⁹ acutis poſt ꝯſiderationē in iſtis rebus.

Non tm̄modo inuenit hippo. nō oꝛdinaſſe ſmonē ſuū iſtū ⁊ in ſerie poſuiſſe ſm ꝙ oꝫ ſed inuenit dimiſiſſe in eo rememoꝛatiōeꝫ ſp̄eꝝ vinoꝝ. quod eſt: q̄ vna reꝝ in qua diuerſificant vina eſt coloꝛ: ⁊ ſecūda ē ſapoꝛ ⁊ tertia eſt ſubſtātia: ⁊ quarta eſt odoꝛ: ⁊ q̇nta eſt v̄tus. Diuerſitas ergo ip̄oꝝ in coloꝛe diuidit in albū ⁊ nigruꝫ: palmeū: ⁊ citrinū: ⁊ rubeū: ⁊ clarū. ⁊ inter iſta etiaꝫ ſunt ſpecies alie: ⁊ ſicut inuenim⁹ ea diuerſificari in coloꝛe: ſimiliter etiā inuenim⁹ ea diuerſificari ⁊ in virtute. Differentia aūt in ſapoꝛe inter ea diuidit in dulce ⁊ ſtipticuꝫ. Et manifeſtū quidē ē: ꝙ inter hec duo etiā ſunt ſp̄es medie: in quib⁹ nō vincit aliquis hoꝝ duoꝝ ſapoꝝ: ⁊ cōpoſite etiā ex iſtis duob⁹ ſapoꝛib⁹: Diuerſitas aūt eoꝝ in ſubā diuidit in aquoſum ſubtile: ⁊ groſſum valde: ⁊ mediū inter hec duo: ⁊ qḋ eſt mediū inter mediū ⁊ vnūqḋq; hoꝝ duoꝝ extremoꝝ. Diuerſitas aūt eoꝝ in odoꝛe eſt ꝙ aliud hoꝛū eſt quod habet bonū odoꝛē aromaticū delectabilem apud ſenſum: ⁊ aliud eoꝝ eſt quod habet odoꝛē p̱cutientē odoꝛatū abſq; delectatōe: ⁊ aliud eoꝝ eſt cui ſ̄enitus nō eſt odoꝛ: ſed eſt etiā ſicut aqua. Diuerſitas aūt eoꝝ in virtute eſt: q̄m ex eis eſt cui⁹ virtus foꝛtis valde. ⁊ ex eis eſt quod eſt debilis virtutis. etiā ex eis eſt mediuꝫ in virtute ſua. ⁊ ex eis eſt cui⁹ virt⁹ eſt inter mediū in virtute ſua: ⁊ inter illud quod eſt in duab⁹ extremitatib⁹. foꝛte quidē ex vinis eſt quod calefacit coꝛp⁹ vehemēter replens caput. debile aūt eſt illud quod facit ꝯtrariū illi⁹. Mediū aūt inter hec duo extrema intelliges ex determinatione noſtra qua determinauim⁹ extrema. Et foꝛte q̄dē ex vinis nominat vinoſum: debile aūt noīat aquoſuꝫ quod eſt: q̄a res qua diſcernit inter vinū quādo videm⁹ eam in vno eoꝛū vinoꝝ foꝛtē valde: nominam⁹ illḋ vinoſum vinū. Vinū aūt cui⁹ diſpō eſt cōtraria huic diſpōni nominat aquoſum: qum ſit ſimile aque in omnib⁹ diſpoſitōib⁹ ſuis. ſ. coloꝛe ⁊ ſubā: ⁊ p̄uatōe odoꝛiſ: ⁊ paucitate calefactōis. Iſte v̄o ſunt differētie vinoꝝ que ſunt eis ꝓpꝛie. Quidā aūt hoīm addūt illis differētias que ſunt in eis ſm temp⁹ quod p̄terijt ſup̱ vnūquodq; eoꝝ. quod eſt q̄a ex vinis eſt quod eſt antiquū: ⁊ ex eis eſt qḋ ē recens: ⁊ ex eis eſt quod ē mediū inter hec duo. Et manifeſtū q̄dē eſt bene ꝙ differētie iſte accidūt vinis ex reb⁹ extrinſecis accidētib⁹. quod eſt: q̄a acuitas vini ⁊ calefactio eius accidēs ei ſm ꝙ p̄terijt ſup̱ ip̄m de tp̄e qum mutet cauſa eius ī coloꝛe: ⁊ odoꝛe: ⁊ virtute: ⁊ ſubā: ſunt ſꝫ iſtas res. Nos. n. putam⁹ de tp̄e q̄a facit euenire vinis differētias: q̄m ſi temp⁹ nō mutaret aliquod iſtoꝝ: nō nominarent vina a quibuſdā antiqua ⁊ recētia. verūtamē ſermo eoꝝ in hoc nō eſt ad neceſſitatē in eo quod ꝓpꝛiū ē vino annoꝝ: ſed q̄m ipſi cū hoc quod dixerūt annos: ſignificanerūt virtutē eoꝝ. qḋ eſt: q̄a iuuamēta ⁊ nocumēta que ſiūt a vinis nō ſunt ſm ꝙ p̄terijt eis de tp̄e: ſed ſꝫ diuerſitatē ip̄oꝝ in differētijs que ſunt eis ꝓp̄e. ⁊ nos quidem diximus ꝙ temp⁹ quod p̄terijt ſup̱ ip̄m nō eſt ſm virtuteꝫ ⁊ intentionē p̄mā. Et ex eis differētijſ ēt que ſunt ꝓpe vinis ſunt: quaruꝫ iuuamēta ⁊ nocumēta ſunt ex ip̄a nā eoꝝ: ⁊ ex eis ſunt ſm viā accidētis. Et ex ip̄a quidē natura eoꝝ ſunt dulcedo ⁊ ſtipticitas: ⁊ ſilr foꝛtitudo: ⁊ debilitas: ⁊ ſubtilitas: ⁊ groſſitudo. Illa aūt que ſunt p̱ coloꝛē ⁊ odoꝛē ſunt ſm viaꝫ accidētis: q̄m ex vinis eſt qḋ eſt aquoſum: ⁊ ex eis eſt albū: ⁊ ex eis eſt citrinū: ⁊ ex eis eſt nigrū: ⁊ ex eis eſt cui nō eſt ſapoꝛ ſicut aqua: ⁊ ex eis eſt boni odoꝛis ſicut res aromatice. Inquit Dumain: Sermonē iſtū inueni notatū in duab⁹ deſcp̄tōib⁹ ſimul ex quib⁹ hūc libꝝ trāſtulim⁹: ⁊ eſt plen⁹ erroꝛe: ⁊ ꝓpt̄ illḋ fact⁹ eſt non intellect⁹. opoꝛtet ergo ſm ꝙ mihi videt ꝙ mutē ⁊ ip̄m rectificē vt intelligat ⁊ acquirat ex eo intentio qua fiat iuuamentū ſm hūc modū: Q̄m qḋ ex vinis eſt albū: ei⁹ calefactio eſt calefactio p̱ua: ꝓpter illḋ etiaꝫ inueuim⁹ ip̄m p̱cutere caput parū: veꝝ quod ex eis eſt citrinū: q̄m eſt vehemētioꝛis calefactōis fit ꝙ ip̄m p̱cutit caput vehemēti⁹. Nigrū aūt inuenim⁹ p̱ cōparationē citrini qum ſit minoꝛis calefactiōis eo min⁹ ledere caput: ſed p̱ cōparatōem albi: q̄m ip̄m eſt tardioꝛis deſcēſionis eo in ventrē: ⁊ min⁹ vꝛine ꝓuocatiuū inuenim⁹ ip̄m vehementi⁹ p̱cutere caput. Scḋm hūc modū ergo fit ꝙ differētie que ſunt in eis in coloꝛe faciūt iuuamēta aut nocumēta p̱ accidēs. ille aūt que ſunt eis ſꝫ odoꝛē: q̄m quod ex vinis eſt boni odoꝛis eſt melioꝛis chimi: ⁊ ſm illud eſt multitudo que implet ex eo caput. quod eſt: q̄a ē calidi⁹ ⁊ ſubtili⁹. Quod aūt ex eis eſt mali odoꝛis ſm maliciam chimi generati ab eo: erit paucitas leſiōis eius in capite. quod eſt: q̄a eſt frigidi⁹ ⁊ groſſi⁹. Illud aūt cui penit⁹ nō eſt odoꝛ: nō facit accidere in capite aliquid oīo: q̄m ē vehemēter groſſum. Qum aūt iſte ſunt differētie ſpecieruꝫ

vinoꝝ: quādo numeras eas que ſunt ꝓpe naturis eoꝝ: ⁊
que ſunt ſm viā accidētis: tūc manifeſtū eſt tibi id cuius
rememoratione dimiſit hippo. de numero eaꝝ ⁊ ipaꝝ or
dine in hoc ſormone cuiꝰ pmiſimꝰ expōem. verūtamē
quʒ inuenimꝰ hippo. rememorari oīm differētiarū qbus
iuuamētū fit in cognitōe vinoꝝ in eo ꝙ hūc ſequit ſmo
ne: condonamꝰ ei illud quod diminuit: ⁊ cuiꝰ dimiſit re
memoratione in hoc ſmone. 2

D**Ulcis autē potus minꝰ aggrauat
caput q̄ʒ uinū: mentē ꝑcutit minꝰ
inteſtina utraqʒ magis expurgat: ſʒ ui
ſcera inflat: ſplenē uidelʒ ⁊ epar opilat
cholerā aūt habētibꝰ amarā ineptus ē:
qa eis ſitim infert: ſupiorıbꝰ quoqʒ inte
ſtinis eſt iuuatiuꝰ: nec tamē cōtrariꝰ īfe
riorıbꝰ: ſʒ inflatiuꝰ ſit p̄ſertiʒ qū eiꝰ infla
tioni facilis minime ſit deſcēſus: ſed po
tius in locis qui ſub diaphragmate ſūt
immoratur.**

P**Otus dulcis minꝰ grauat caput:
q̄ʒ uinoſus: ⁊ minus percutit mē
teʒ: ⁊ plus euacuat inteſtina in: qbuſdā
rebus q̄ʒ potus uinoſus. uerūtn̄ inflat
uiſcera. ſ. ſplenem ⁊ epar: ⁊ nō conue
nit habentibꝰ cholerā amarā. qđ eſt: qꝛ
facit euenire ſitim in eis quoꝛū diſpoſi
tio eſt hec: ⁊ ē cū hoc iuuatiuꝰ inteſtinis
ſupiorıbus. uetūtn̄ nō eſt nocēs inferio
ribꝰ inteſtinis ſm illud qđ accit de infla
tione facta a potu dulci: quoniaʒ de
ſcenſus eius non eſt uelox: ſed tardat
et moratur in locis que ſunt ſub hypo
condrijs.**

P Otus dulcis noiat hoc noie ex qualitate ſua in
ſapoꝛe: ⁊ ſil'r ſtipticus ⁊ acer vel acutus. Aquoſi
aūt dimiſit rememoratiōem: qm̄ ingredit in ſti
ptico: qa in ipo eſt ſtipticitas ꝑua. quod ē: qa qn̄ tu ꝯpa
ras ſapoꝛē eiꝰ cuiꝰ diſpō eſt hec ex vinis cū aqua: inuenis
ipm quādo ipm cōꝑas manifeſta inuentōe: quaſi ꝙ iaʒ
recepit rem modicā ex ſtipticitate. aquoſum aūt ex potu
nomināt omnē potū ꝙ aſſimilat in coloꝛe ⁊ ſubā ſua aq̄
quod eſt: qa hoc vinū vides lucidū clarū quod penetrat
lumē ſubtile in ſubā ſua: ⁊ virtꝰ cuiꝰ diſpō eſt hec: etiā ex
vinis eſt ꝓpinqua aque: qm̄ nō imp̄mit in caput debile
veſtigiū oio: neqʒ in eo quod eſt ex neruis debile qđ eſt:
qa nō calefacit manifeſte. Et ego quidē ero dicēs in hac
ſpecie vinoꝝ in eis que erūt poſt. Potꝰ aūt dulcis noia
tur hoc nomine ex ſapoꝛe ſuo. ⁊ differētia quidē int ipm
⁊ inter aquā in coloꝛe ſuo ⁊ ſubā ſua ē valde magna. qđ
eſt: qa tu nō inuenis viuū dulce in aliqua hoꝛaꝝ ſubtile
in ſummo ſubtilitatis: neqʒ albi coloꝛis. verūtamen mi
nuit in his duobꝰ ⁊ addit: ⁊ nō innenimꝰ in eo aliquod
vtrūqʒ ſolū. inde eſt: ꝙ vina dulcia fumoſa ſunt. Uinuʒ
nominatū herois: ⁊ nominatū ſacrū litl: ⁊ iſta duo vina
ſunt groſſa quoꝝ vtrūqʒ eſt nigrū. ⁊ vina etiā que ſunt ī
Macedonia ⁊ vinū nominatū tenul: ⁊ nominatū cara
dis: ⁊ ſunt vtraqʒ dulcia. Et differētia quidē inter vtraqʒ
in groſſitudine ⁊ nigredine: ⁊ inter hoc vinū cuiꝰ pmi
ſimꝰ rememoratione eſt ꝑ q̄titatē diminutōnis eoꝝ ab
eo in dulcedine: ⁊ vini etiā nomiati hunci hittegi facta
expꝛeſſione vue poſtq̄ decoquit q̄titas additōis in dul
cedine ſuꝑ vinū eſt ꝑ q̄titatē coloꝛl eius ⁊ groſſitudinis
eiꝰ in ſubā ſua. Et ego quidē iam oſtēdi in tractatu qrto
libꝛi mei de medicinis ſimplicibꝰ: ꝙ oīs humoꝛ dulcl fit
a caliditate n̄ egreſſa ab equalitate foꝛti ſicut illa a qua
fiūt res acres vel acute faciētes in eis caliditatē vehemē
tem. acrimonia vel acuitas. n. eſt inſeꝑabilis ab eo cuius
diſpoſitio eſt hec. Et inuenit iteꝝ vinū dulce apud vſum
ſui calefacere coꝛpꝰ calefactōe tꝑata: ⁊ facit ſitim. Et cau
ſa in illo eſt caliditas eiꝰ ⁊ ipſiꝰ groſſitudo. inde eſt: ꝙ in
uenis expꝛeſſiōis vue additionē in groſſitudine ⁊ nigre
dine ⁊ dulcedine ꝑ q̄titatē tarditatis moꝛe eiꝰ ſuꝑ ignē.
Nam ſi ꝑtranſit in decoctiōe ſua equalitatē cōuertit ad
amaritudinē. Etiā ſil'r mel quod eſt dulciꝰ omnibꝰ rebus
quando multiplicas decoctionē eius eſt amarū. Et ego
qdē iam narraui ſicut dixi eſſe ſapoꝝ omniū in tractatu
⁊ eſt quartꝰ libꝛi mei in medicinis ſimplicibꝰ. Et ego qdē
ſum incedēs in hac hoꝛa etiā ſicut inceſſi in reliqs expōi
bus meis: quibꝰ expoſui libꝛos hippo. dimittēs rememo
rari demōſtrationū ſuꝑ ſermonē eiꝰ: enūciās ſummas vl
aggregatōes eiꝰ tm̄. Dico ergo ꝙ qum omne vinū dulce
calefaciat ⁊ ſit ſicut dixi groſſum in ſubā ſua: opoꝛtet vt
v̄tutes ꝑticulares que appent ab eo qn̄ bibit nō ſint niſi
ab iſtis duabꝰ q̄litatibꝰ. quod ē: qa coloꝛi in ſe nō ē vtꝰ
in nocumēto aut iuuamēto: ergo ꝑ q̄titatē groſſitudis
huiꝰ vini eſt tarditas penetratōis eiꝰ. Opoꝛtet g̃ ex illo vt
nō ſolū apiat opilatōes alicuiꝰ mēbꝛoꝝ: ſed faciat in eis
opilatiōes. ⁊ ꝓpter hāc cauſam fit nocumētū eius epati
quādo in ipo eſt infirmitas nocumētū magnū: ⁊ ꝓpe ſi
in eo eſt apoſtema aut lapiditas: ⁊ nocet huic membꝛo
etiā nocumēto pauco quādo opilatiōes q̄ ſunt in eo ac
cidūt ab humoꝛibꝰ groſſis: aut ꝓpter debilitatē in eo ſic
illud quod fit ſuꝑ ipm ī infirmitatibꝰ que nomināt ꝓpe
doloꝛes epatis. Deinde mēbꝛū ſecūdū cui aduenit nocu
mentū poſt epar de vino dulci eſt ſplen. Res aūt nō eſt
ita in egritudinibꝰ pulmonis quādo eſt retētꝰ in cannis
que ſunt ī eo humoꝛ groſſus. quod eſt: qa penetratio eiꝰ
ī epate eſt ex venis que nominat ampla poꝛta ad venas
ſtrictas que ſunt in latere eiꝰ cōcauo: ⁊ que ſunt ī latere
eius gibboſo: ⁊ in iſtis venis non fit penetratio omniū
humoꝛū que penetrāt ad totū coꝛpꝰ. In pulmone auteʒ
accidit cōtrariū illiꝰ. quod ē: qa ꝑuenit ad cānas eiꝰ poſt
penetrationē ipſiꝰ in venis multis: ⁊ digōem eiꝰ in eis et
p̄ma illoꝛū ſpacioꝛū ad que ꝑuēit ex cānis pulmonis ſūt
ſpacia pulmonis ſtricta: deinde penetrat ex illis ad ſpa
cia ampla: ⁊ penetrāt cū eo in tranſitu ſuo illi humoꝛes
groſſi: qui nō ſolū ſunt calidioꝛes eo: ſed ſunt ſubtilioꝛes
etiā eo. ⁊ nos quidē ſcimꝰ ꝙ mundificatio pulmonis ab
eo quod ē in eo ex humoꝛibꝰ groſſis fit ꝑ tuſſim. quod ē:
qa oēs res aquoſe ſubtiles in vltimo currūt in circuitu
aeris extrīſeci in tuſſi: ⁊ effundūt ad cōtrariū ꝑtis ī q̄ in
cedit aer: qm̄ cū aere extrīſeco in tuſſi ferūt illi humoꝛes
loco materiei. ⁊ manifeſtū quidē eſt ꝙ opoꝛtʒ vt ſit g̃ſſi
tudo humoꝝ cū mēſura vt ſit poſſibile aeri deferre illos
humoꝛes: ⁊ nō ſunt ſicut lutū qđ fixū ē: ⁊ tenet in cāna
pulmonis. ⁊ ꝓpter hāc cauſam nō inuenimꝰ tuſſim mū
dificare humoꝛes groſſos ⁊ viſcoſos ꝙ ſunt in pulmone
qm̄ humoꝛes groſſi viſcoſi qn̄ moꝛāt in ꝓfūdo pulmōis
adherēt illis cānis que ſunt in eo ſicut ſputū: ⁊ illđ quo

indigent medicine mūdificātes humores groſſos retēn
tos in pulmone ē vt ſit diſpō humoꝝ tēpata in groſſitu
dine ſua ⁊ ſubtilitate ſua. in humoribꝰ aūt viſcoſis nō ſo
lū neceſſe ē humectare eos: ſed indigēt etiā abſterſione.
abſterſio aūt fit a rebꝰ acetoſis. ⁊ ꝑpter hāc cauſam fit hy
dromel ex cōueniētioribꝰ rebꝰ ſcreatui reꝝ groſſaꝝ ꝑ ſpu
tū. Secaniabin aūt humoꝝ viſcoſoꝝ: ⁊ ſecūdū poſt ipm
hydromel ē aqua hordei. vini aūt dulcis potꝰ cōuenit pꝰ
potū aq̄ hordei: ⁊ oportet vt ſit potꝰ eiꝰ etiā poſt maturi
tatē apoſtematis facti in pulmone in egritudine q̄ noīa
tur piplemonia: aut in pleureſi: aut in hora grauitatꝭ cor
poꝝ hoꝝ ⁊ apoſtematis eoꝝ: ſed poſt maturationē apo
ſtematis. ſi aūt vinū quando bibit̄ facit ſitim: tūc cōueni
entia eiꝰ in ſcreatu: qđ neceſſe ē ſcreari ꝑ ſputū, eſt minor
Et vl̄r quidē vinū dulce in egritudībꝰ acutis ē cōueniēs
ad ſcreandū illud quod exſcreari neceſſe ē ꝑ ſputū, ꝑpter
opatōes eiꝰ q̄s narrauimꝰ: ⁊ ꝑpter cauſam cōem oībꝰ vi
nis. ſ. ꝯfortationē v̄tutis. hec aūt neceſſaria eſt, ꝓpe in eo
qui vult exſcreare humiditates retētas in pectore ſuo ⁊
pulmone ſuo ꝑ ſputū. Quod aūt ꝑ ſputū eijcit̄ fit diuerſū
in ſubā ſua ⁊ ſapore ſuo ⁊ v̄tute ſua: ſicut dixit hippo. in
libro ꝓnoſticoꝝ: in locis in quibꝰ narrauit ſpēs eiꝰ quod
expuit̄. Et nos quidē nō inuenimꝰ in eo cuiꝰ ē diſpō hec
ex vinis qn̄ bibit ipm ille qui febrē habet iuuamētū alid
niſi hoc iuuamētū. verūtamē nocumentū eiꝰ qn̄ bibit̄ eſt
minꝰ nocumēto potꝰ vinoſi quod ē vehemētioris calidi
tatis eo: ⁊ nō eſt in eo iuuamētū p̄ter hoc iuuamētū qđ
narrauimꝰ: niſi q̄a adiuuat ad euacuandū ventrē paruz.
Et ꝑpter hoc inuenimꝰ hippo. incepiſſe in p̄ncipio ſmo
nis ſui: narrare res: nocumēta quaꝝ ex potu hmōi vini
ſunt parua: qm̄ ſunt plures: deinde redit poſt illud in fi
ne ſermonis ſui: ⁊ narrat iuuamēta q̄ huic vino ſūt ꝓpa:
quz ſint pauca. Narremꝰ ḡ illud qđ ipe dixit: ⁊ ſeq̄mur ī
illo veſtigiū ſmōis ſui narrādo illud qđ dixit. 3

MEntem lenius ⁊ minꝰ q̄z fortiora
uina percutit.

ET ꝑcuſſio eiꝰ qua ꝑcutit mētē ē mi
nor ꝑcuſſione uinoꝝ fortiū.

SIgnificauit hippo. ꝙ ipm vinū dulce facit ꝑmi
xtionē ratōis minꝰ. quod ē: q̄a vina fortia pro
pter vehemētiā ſue caliditatis replēt caput hūo
ribus ⁊ vaporibꝰ: ⁊ calefaciūt ipm. ꝑ q̄ntitatē ergo dimi
nutōis caliditatis vini dulcis ē paucitas grauitatꝭ ſue q̄
grauat caput: ⁊ ꝑcuſſiōis ſue q̄ ꝑcutit mentē. verūtamē
hippo. dixit: q̄a vehemētiꝰ euacuat iteſtina q̄z reliq̄ vina.
⁊ q̄a inflat viſcera ⁊ addit in apoſtematiōe eoꝝ: ⁊ ego q̄
dez iam narraui res iſtas ante. Deinde hippo. dixit poſt
illud: ⁊ nō cōuenit vinū dulce habētibꝰ cholerā. ſ. amarā
ſuꝑ cōplōne corꝑis cuiꝰ cholera eſt vincēs. Et de ꝯſuetu
dine quidē medicoꝝ ē vt intelligāt ꝑ ſermonē ſuū: cho
lerā abſolute: cholerā citrinā aut rubeā. In cholera aūt
nigra nō abſoluūt ſermonē: ⁊ dicūt cholerā tm̄: ſed ad
dūt illud nigrū. ⁊ cholera quidē nigra eſt acetoſa: ſz cho
lera citrina ē amara. Propter hāc ergo cauſam nomia
uit hippo. illos ſuꝑ quos vincēs eſt cholera hn̄tes chole
ram amarā: ⁊ qn̄ ꝑmiſcet̄ huic cholere virꝰ aquoſuz vide
bis ſubtiliorē ⁊ vehemētioris citrinitatis. Cum ergo nō
ꝑmiſcet̄ ei aliq̄d videbis eā groſſam rubeā rubedīe clara
⁊ cholera quidē generat̄ in corꝑibꝰ quoꝝ ꝯplexio calida
eſt ⁊ ſicca. ⁊ cōueniētiores materie in generatōe cholere
ſunt res dulces: ⁊ ꝑpter hoc fit ꝙ mel plꝰ rebꝰ oībꝰ gnāt
cholerā: qm̄ ipm eſt dulciꝰ oībꝰ rebus: ⁊ ſecūdū poſt ipm
vinū dulce. Et nō ſolū nō cōuenit ei qui habet febrē illō
cui eſt hec diſpoſitio ex vinis: qm̄ cuius caliditas eſt ve
hemēs amaricat humores ꝓpe: quz ē cōplexio eiꝰ calida
⁊ ſicca: ſed ipm etiā ꝑpter groſſitudinē ſuā non ꝓuocat
cū vrina velociter: neq̄ diſſoluit̄ velociter. Oportz ergo
cū illo vt nō egrediant̄ cū exitu eiꝰ hūores cholere nigre:
neq̄ euacuat eos cū euacuatōe ſua. Iuuamētuz ergo in
eo nō eſt niſi vinū. ſ. qđ ipm ſoluit ventrē: qm̄ qn̄ nō fac
illud: nocet ei ex oībꝰ modis. quod ē: q̄a cū reliq̄s q̄ ſunt
in ea facit ſitim. Significat ergo illud de eo velocitatez 4
alteratōis eiꝰ ad cholerā.

CUiuſ ergo diſpoſitio eſt hec ex ui
nis ipm etiā inflat.

QUod eſt: quia humores groſſi quādo calefaciūt
generāt ventoſitatē ſimilē eis vaporoſaz ḡſſam
Et euentꝰ inflatōis fit ab hac ventoſitate: qm̄ a
vinis ſubtilibꝰ nō generat̄ vētoſitas. ⁊ ſi generat̄ ventoſi
tas ab eis in aliquo horaꝝ ē ſubtilis aerea: nō caliginoſ
ſa vaporoſa. verū iteſtinis inferioribꝰ dicit hippo. ꝙ vinū
dulce nō nocet ſm ꝙ vētoſitas generata ab eo tarde pe
netratōis morat̄ tpe lōgo in locis q̄ ſūt ſub hypocōdrijs
⁊ ꝑpter hāc cauſam nō nocet in inteſtinis inferioribꝰ le
ſione vehemēti. ſ. ꝑ longitudinē more ſue in locis q̄ ſunt
in eo qđ eſt ſub hypocōdrijs vſq̄ quo digerit̄ illic digōe
cōpleta: ⁊ ſubtiliet̄. Et quādo ſuſcipit illa vētoſitas dige
ſtionē ſemel fit penetratio eiꝰ facilis: ⁊ inflatio accidens
ab ea ſubtilis. Et cauſa quidē ꝑpter quā expellit̄ ab inte
ſtinis ſuꝑioribꝰ ad inteſtina inferiora eſt cauſa a q̄ egre 5
dit̄ ventoſitas extra.

SEd plurimuz in urina minꝰ pene
tratiuū q̄z uinū albū.

QUod eſt: q̄a potꝰ iſte dulcis minꝰ
ꝓuocat urinā ſm plurimū q̄z po
tus uinoſus albus.

OPortet vt inq̄ras ⁊ ꝯſideres ꝙ ex vinis noīauit
hippo. vinoſum albū. quod ē: q̄a nos iā diximꝰ
in his q̄ ſunt p̄miſſa ꝙ potꝰ vinoſus noīatꝰ vere
hoc nomīe ē vinū cōtrariū vinis aquoſis. oz ergo ex hoc
vt celeriꝰ calefaciat hoc vino calefactōe forti valde: ⁊ ſit
replēs caput: ⁊ faciat ꝑmixtionē rōnis: ⁊ addat in calidi
tate febris. verūtamē illud cuiꝰ diſpō ē hec: ex vinis nō ē
albū: neq̄ qn̄ ē recēs: neq̄ qn̄ ē vetꝰ. quod ē: q̄a tu nō in
uenis ex reliq̄s vinis antiq̄s pure albū: q̄uis ſit in p̄nci
pio ſui eſſe album: ſed fit ſemꝑ q̄nto plꝰ antiquat̄ citrinū.
quum ergo ē in fine ſuo fit citrinꝰ color eiꝰ. Simile ē ergo
qđ hipp. intelligit ꝑ ſermonē ſuū: potꝰ albꝰ: vinū ſtipticū.
Et nos quidē nō inuenimꝰ hoc vinū ꝓuocare vrinā: ⁊ ſi
eſt groſſum tardat̄ mora eiꝰ in locis que ſunt ſub hypo
cōdrijs: ⁊ ſi nō ē groſſum nō morat̄ illic tpe longo ſicut
vinū nigrū: neq̄ penetrat: ⁊ egredit̄ cū vrina ſicut vinū al
bū pauce ſtipticitatis. qđ ē: q̄a vina iſta ꝓuocāt vrinā. Et
cauſa in illo ē ſalꝰ iparū a duobꝰ nocumētis ſimul: cauſa
quorū tardatur exitus aque ⁊ vini nigri. aque enim tar
datur exitus propter frigus ſuuz: ⁊ vini nigri ꝑpter groſ
ſitudinem ſuam. Quod eſt: quia vinū ſtipticum eſt pau
ce caliditatis quādo comparat̄ reliquis vinis. ⁊ propter
hoc fit ꝙ potus eius confert diarie. verūtamen nō pro
uocat vrinam prouocatōne vehementi. Dignū eſt ergo
qđ hippo. dixit in hoc vino: q̄a minꝰ eſt ꝓuocatiuū vrine 6
quum cōꝑauit ipm vino nigro.

ET eā que cū ſputo fit exſcreatiōez
plꝰ q̄z aliꝰ potꝰ iuuat.

Et uinũ dulce eſt magis iuuatiuũ ad exſcreandũ quod ſcreatꝰ ꝑ ſputum: ꝙ̄ uinũ aliud.

Per potũ aliũ intelligit hippo. aut potũ quẽ cõparauit potui dulci: ⁊ eſt locutꝰ in eo. qd̕ eſt: q̇a iſte potꝰ ẽ minus ꝓuocatiuꝰ vrine ſm plurimũ ꝙ̄ potus vinoſus albꝰ: aut intelligit ꝑ ſmonẽ ſuũ: ꝙ̄ potus aliꝰ: nõ hũc tm̃ ſed omne vinũ in quo nõ ẽ dulcedo abſolute. Cum ergo occultetꝰ cognitio huiꝰ ſermonis ex ſermone ſuo: ⁊ illud quo fit iuuamẽtũ eſt vt fit ſmo eiꝰ in potu vinoſo albo: addit etiã illud ei occultatõem: qm̃ nõ declaratꝰ oſtẽſione manifeſta ꝙ vinorũ eſt potꝰ vinoſus albꝰ: an eſt vinũ forte vehemẽtis calefactõis: aut vehemẽtis põticitatis: qd̕ nominãt illi de noſtra lĩgua põticũ: ⁊ nominãt vinoſum qd̕ eſt leuiꝰ eo ſtipticũ: ⁊ ſuper qd̕ iſtorũ eſt ſermo eius. Ego ſum declarãs veritatẽ eiuſ ad qd̕ intẽdit: dico ꝙ potꝰ dulcis ẽ magis iuuatiuꝰ vinorũ omniũ ad exſcreãdũ illud qd̕ exſcreatꝰ ꝑ ſputũ quãdo nõ eſt vehemẽtis groſſitudinis: neqꝫ etiã ẽ ꝓpĩquꝰ potui citrino diminutꝰ in groſſitudine ſua ⁊ ſua dulcedine. vinũ aũt citrinũ eſt malũ in eo quo indiget ille qui habꝫ febrẽ: qm̃ eſt calidũ vehemẽtis caliditatis. vinũ ergo cõueniens ei quod neceſſe eſt exſcreari ex pulmone pꝰ vinũ dulce quod nõ eſt vehemẽtis groſſiciei ⁊ dulcedinis eſt vinũ aquoſum qum cõfortet virtutẽ debilẽ: ⁊ humectet humores: ⁊ incidat eos inciſione parua. ⁊ potꝰ etiã huiꝰ vini ẽ etiã minoris timoris in eo q̄ habet febrẽ: ꝙ̄ potus reliquorũ vinorũ.

7

Qui autẽ huiuſmodi uinũ bibẽdo patiũtur ſitim: minus ſcreant ꝙ̄ ſi aliud biberent uinum: qui uero non: contrarium.

Cui autẽ facit potꝰ huiꝰ uini eueni re ſitim eſt ꝙ ipſe exſcreat propter potũ eiꝰ minꝰ eo quod ipſe exſcreat propter potũ uini alteriꝰ: ſed cui ſitim euenire illud nõ facit quod exſcreat ꝓpter potum eius eſt plus eo quod exſcreat per potum uini alterius.

Intelligit ꝑ ſermonẽ ſuũ in hͦ loco hippo. vinũ aliud: oẽ vinũ qd̕ nõ facit accidẽ ſiti. Cauſa aũt ꝓp quã fit ꝙ ex vinis facit accidere ſiti minꝰ ẽ iuuatiuũ ad exſcreãdũ ſputũ facilis tibi ẽ inuẽtio ſi es memor eiꝰ qd̕ ꝓceſſit de ſmone nr̃o. qd̕ ẽ: q̇a ſitis moratꝰ ĩ q̇buſdã hõibꝰ qñ bibitꝰ vinũ dulce: qm̃ caliditas fe. quã hꝫ eſt magis addite caliditatis ⁊ malicie: ⁊ qñ caliditas feb. eſt cum hac diſpoſitiõe exiccat ſputũ: ⁊ ponit ipſum groſſius ⁊ vehemẽtioris viſcoſitatis: ⁊ non eſt neceſſe nobis dicere ꝙ illud cuius diſpoſitio eſt hec: ex ſputo ſcreare eſt graue.

8

De uino aũt albo utrũ ſit laudabile uel illaudabile ꝑmo dictũ eſt in his que de dulci potu tractauimꝰ: ſed eiꝰ trãſitꝰ in ueſicã facilior eſt ꝙ̄ cuiuſlibet alteriꝰ potus cũ quo etiã uim aperitiuã habere dignoſcitꝰ que in his morb ſemp iuuatiua eſt: uerũ etiã in alijs minus alio uino cõueniens eſt: ſed tamen ſiquid in corpe mũdificat per uiam ueſice eſt neceſſe ut a morbo liberet ſi prout oportet propinetꝰ. Quꝫ bonũ ẽ cognoſcere illaꝫ ſignificatiõem uini: que iuuamẽti ⁊ nocumẽti eſt mõſtratiua: cuius quidẽ totiꝰ noticie omẽs quideꝫ medici me ꝑores expertes fuere.

De potu aũt uinoſo albo iam narraui maiores res que laudantꝰ in eo ⁊ uitupantꝰ: ⁊ plures earũ ſunt ĩ ſermone meo de uino dulci. ⁊ quoniaꝫ penetratio eiꝰ ad ueſicã eſt uelocior mltũ ꝙ̄ aliꝰ potus: ⁊ in ip̄o etiã eſt aptio qua fit iuuamẽtũ ſemp in egritudinibꝰ iſtis ⁊ in rebꝰ alijs. Quod eſt: q̇a quãuis ſit in rebus alijs minus cõueniẽs ꝙ̄ uinũ aliud: uerũtamẽ ſm diſpõem quando mũdificat corpus per uiaꝫ ueſice facit euadere ex egritudine quando adminiſtratur ſcd̕m ꝙ oportet. Quꝫ bonum eſt cognoſcere has ſignificatiões ſignificãtes iuuamẽta uini ⁊ nocumenta eius: quaꝝ ſciẽtia nõ fuit illis q̄ antiquiores me fuerunt.

Iam narraui eſſe huius vini in ſermone meo: de potu dulci. quod eſt: quia hippo. cõparat ip̄m ei ⁊ inquirit de virtute eius in hoc tractatu. Dixi .n. ꝙ inquiſitio de potu vinoſo albo nõ eſt parua. quod eſt: quia nõ eſt poſſibile alicui ex vinis albis vt calefaciat calefactõne vehemẽti: verũtamẽ cuiꝰ calefactio ex vinis eſt vehemẽs: erit color illiꝰ etiã rubeꝰ clarus: ⁊ ſecundum poſt ip̄m eſt vinũ quod nominatꝰ citrinũ: ⁊ tertiuꝫ poſt hec duo eſt vinũ rubeũ: ⁊ potꝰ dulcis eſt quartum. Vinũ aũt albũ eſt minoris calefactõis oĩbꝰ vinis: ⁊ differẽtie ꝑticulares in hoc vino in multitudine ⁊ paucitate ſunt multe. illud aũt ex vinis cuiꝰ diſpõ eſt hec diſpõ: iam diximꝰ in eis q̄ ſunt ꝑmiſſa: qd̕ ẽ velocioris penetratõis ad veſicã ꝙ̄ potꝰ dulcis. In hoc aũt ſermone dixit hippo. ꝙ cõueniẽtia eius in rebus alijs eſt minor ꝙ̄ vini dulcis. Res autem iſte ſunt ventris ſolutio: ⁊ exſcreatio eius quod exſcreatur per ſputum. deinde dixit: Quã bonum eſt cognoſcere ſignificationes ſignificantes virtutem vini.

9

Palmeus potus quideꝫ ⁊ niger ⁊ ponticus in his morbis utilis eſt ſi non fuerit capitis grauitas ac menti non timeas: nec fuerit difficilis ſputi ſcreatus: ⁊ exitus urine non eſt difficilis: ⁊ ſtercus humidũ ⁊ liquiduꝫ: ⁊ ſile

loture inteſtinorũ. horũ enim ſiquid lꝫ affuerit albũ uinũ: ⁊ omnia uinoꝝ ſimilia non dare bonũ eſt.

Oꝑ autem uti uino citrino ⁊ nigro ſtiptico in iſtis egritudinibus eſt ſm̃ rectitudinem quãdo nõ eſt in capite grauitas: neqꝫ times ꝙ ledat mentem: neqꝫ etiam ſputi exſcreatio eſt difficil': aut eſt exit⁹ urine difficilis: aut egeſtio ſubtilis humida de genere alcorati. nã recti⁹ eſt quãdo aliqua harũ reꝝ ẽ ut dimittas uti uino albo: ⁊ om̃e quod ſimile eſt ei ex uinis.

Omne vinũ dulce eſt magnũ: ſed non omne vinum nigrũ eſt dulce: veꝝ tu inuenis in vinis nigris vinũ nigrũ qđ eſt ſtipticũ: ſicut vinũ quod inueniť apud nos ĩ Aſia ꝑpe ciuitatẽ pergamũ in ciuitate que nominať Fancarne: ⁊ ĩ ciuitate q̃ nominať Halas. Vina aũt que ſunt ĩ Kalbikel: que nominanť anatl ſunt ſtiptica dulcia cõpoſita ex duob⁹ ſaporib⁹ cõtrarijs et ꝑpter hanc cãm fit malũ: quoniã non penetrat in venas: neqꝫ deſcẽdit a ſtomacho velociter: ſed morať in eo tẽpore longo: ⁊ inflat ipm̃. per illud autẽ qđ ex vinis eſt nigri coloris ſtipticũ in quo nõ eſt dulcedo fit iuuamentũ in quibuſdã egritudinib⁹ accidentib⁹ in ventre: qñ deſcendit qđ ipſuꝫ ꝑuenit plus q̃ꝫ oportet: aut eſt illud qđ egrediť ex eo ex genere alcorati: tunc enĩ inuenis ꝙ hoc vinuꝫ eſt cõueniens: ⁊ ſimil'r etiam vinũ album: ⁊ ſimil'r etiam vinuꝫ ſtipticũ ⁊ relique medicine ꝯuenientes. Hippocrates enĩ dicit in eo cuius diſpoſitio ẽ hec: ꝙ vinũ citrinũ etiam ꝯuenit ei. ⁊ non dicit illud abſolute in oĩ vino citrino aut palmeo: ſed ĩ eo quod ẽ ſtipticũ citrinuꝫ. qđ eſt: quia oportet tibi vt ĩtelligas ſmonẽ eius ſuꝑ hec duo ſimul ſicut dixit: Uino autẽ citrino ⁊ ſtiptico oportet te vti in huiuſmodi infirmitatib⁹. quod eſt: quia vinuꝫ citrinũ diciť de duobus potib⁹: ⁊ ſimil'r nigruꝫ: quoruꝫ vnum eſt vinũ dulce: ⁊ alterũ vinuꝫ ſtipticũ. ⁊ hic ẽ etiam vinũ aliud tertiũ preter hec duo: compoſitũ ex iſtl duobus ſaporib⁹: verũtamẽ illud cui ſapor eſt min⁹: nominať ex colore ſuo duob⁹ nomibus. vinuꝫ autẽ citrinũ vehementi⁹ ledit caput ⁊ mentẽ: quoniã eſt calidius nigro: ⁊ propť hanc cãm fit addens in febrib⁹. qđ eſt: qm̃ cõuenientiora vina in febrib⁹ ſunt vina aquoſa tm̃. Neceſſario ergo ꝓhibet hippo. vti ſtipticis: quorũ color eſt citrinus aut niger: quãdo ĩ capite eſt grauitas: aut ĩ mẽte nocumentũ: ſcilꝫ quãdo feb. tangit mentẽ ⁊ ledit ipaꝫ: ⁊ in egritudinib⁹ etiam que fiunt ĩ pectore ⁊ pulmone qñ in eis fit graue eicere ſputuꝫ. ⁊ dicit iterũ: in eo cuius diſpoſitio ẽ hec ex vinis ꝙ eſt incõueniens qñ vrine exitus eſt difficilis. ⁊ manifeſtũ quidẽ eſt ꝙ illud eſt ꝑpter groſſitudinẽ ⁊ ipſi⁹ ſtipticitatẽ. 10

Sciendũ eſt etiam tibi ꝙ ſuperioribus ⁊ inferioribus membris minus nociuũ eſt ſi aqua ſupermiſceatur: circa autem inteſtina ſalubrius ſi fuerit purum uinum.

Tibi autẽ neceſſe eſt ut ſcias ꝙ nocumentum eius omnibus membris ſuperioribus ⁊ membris que ſequuntur ueſicã eſt minus quãdo eſt permixtum ſuperflua permixtõe. in partib⁹ autem inteſtinorũ iuuamentũ eius eſt pl⁹ quã do puritati propinquus exiſtit.

Vti vino ſtiptico ẽ conueniẽs in infirmitatibus accidẽtib⁹ in inteſtinis que narrauit hippo. tm̃: ⁊ per illud fit ꝙ iuuamẽtũ ei⁹ in eis ẽ quãdo bibitur exiſtẽs purũ propter ſtipticitatẽ ipſi⁹ qua fit iuuamentũ in eis loco eius. ⁊ hec quidẽ ſtipticitas remouet ab eo quãdo miſceť cũ aqua mixtõe multa: ⁊ ſicut iuuamentũ eius ẽ in iſtis ꝑpter ſtipticitatẽ que ẽ in ipo quãdo bibiť exñs purũ. ſimil'r nocumentũ eius ẽ in partibus pectoris ⁊ capitis vehemẽti⁹ quãdo bibiť purũ. hec ergo ſunt mẽbra que ſignificauit hippo. ꝑ ſermonẽ ſuũ: ⁊ dixit: q̃a nocet omnib⁹ mẽbriſ ſuꝑiorib⁹: ⁊ nocet etiã corpibus que indigẽt euacuatõe ꝑ vrinã. quod eſt: q̃a vinũ ſtipticũ ꝓhibet omnes ſpecies euacuatõis ꝑ vrinã ⁊ abſcidit eam. Qum ergo abſcidit ſermonẽ ſuũ: in vino: in hoc loco ſecut⁹ ẽ illũ in ſermone: cũ hydromelle. ⁊ ipſe quidem iam narrauit in ſermone ſuo totũ quod neceſſariũ ẽ ſcire de vini eſſe niſi paꝝ. ipſe. n. dimiſit rem vnã quã nõ expoſuit: ⁊ hec ẽ quã ego dixi in partib⁹ ſermonis mei. ſ. ꝙ ꝯuenienti⁹ ex vinis omnib⁹ ei qui habet egritudinẽ acutam ẽ vinũ aquoſum: ⁊ hoc vinũ ẽ vinũ cui⁹ color ẽ alb⁹ ⁊ eius ſubã ẽ ſubtilis: ⁊ nõ oñdiť in eo aliqua ex qualitatibus que inueniũtur in reliq̃s vinis: nõ ſtipticitas: neqꝫ ponticitas: neqꝫ aſpitas: neqꝫ dulcedo: neqꝫ amaritudo: neqꝫ vẽtoſitas ẽ ei. quod ẽ: q̃a hoc vinũ ſolũ inueniť purũ nocumẽtis: que proueniũt ex potu aq̃ ⁊ oĩ malicia quam euenire faciũt reliqua vina. Et nos quidẽ inuenimus huiuſmõi vinũ in multis locis ĩ regione Italie: ⁊ ĩ regione Aſie. in regione quidẽ Italie vinũ qđ nominať menoſuꝫ de quo ĩ potu datur febricitantib⁹. ſed ĩ regiõe Aſie vinuꝫ citriſes: ⁊ vinũ quod nominať ſibiles: ⁊ vinũ quod nominať ciklis. Et q: iam ĩtellexiſti ſignificatões eius: tunc facilis ẽ huiuſmõi ex vinis ĩuentio ĩ vnoquoq̃ꝫ pplorũ in regiõib⁹ in quib⁹ fit difficilis inuẽtio vinoꝝ ſubtilium aquoſoꝝ. inde eſt ꝙ ego ĩueni huiuſmõi vinũ calikeli ⁊ netbiti ⁊ acritis ⁊ critis. ⁊ fortaſſe nõ inueniũtur ĩ iſtis locl vina ſubtilia aquoſa: veruntñ quãdoqꝫ inueniunť in iſtis locis huiuſmodi vina: q̃ꝫuis paꝝ. ⁊ mirabilius illo eſt quod ego vidi ĩ Egypto. qđ eſt: quia vina groſſa vehemẽtia fortis odoris inueniunť in locis calidis. in regiõe aũt Italie ⁊ regiõe hierenimati ⁊ in regiõe Aſie nõ eſt mirũ ſi in eis ſunt vina aquoſa multa. Oportet aũt vt inquirať ⁊ conſiderem⁹ que cauſa fuit in dimiſſione hippocratl vt nõ loqueref in hoc vino ſermonẽ ꝑ priuꝫ in ſermone q̃ preceſſit ſm ꝙ ipm̃ eſt minoris nocumẽti q̃ꝫ reliqua vina ei qui hẽt febres. quod ẽ: q: non eſt tibi poſſibile vt dicas ꝙ hippo. non fuit ſciens hoc vinuꝫ. quod ẽ: quia tu ĩuenis poſt paululũ in ſermone ſuo de hydromelle ſcripſiſſe hunc ſermonẽ: ⁊ eſt ĩ quibuſdã reb⁹ fortius vino ſubtili: paꝝ tolerans aquaꝫ: cui non eſt odor: ⁊ in quibuſdã eaꝝ debili⁹. ⁊ nõ dixit hunc ſmonẽ niſi qum ipſe cõparauit hydromel vino ſubtili quod paruꝫ tolerat aquã cui nõ eſt odor. Narrauit ergo ſignificationes vini aquoſi cum exquiſitiõe ⁊ perſcrutatõe. Dignum eſt ergo ꝙ poſtq̃ꝫ narrauit eſſe potus vinoſi: ⁊ dixit: quia ledit caput ⁊ percutit mentem: viſum eſt ei ꝙ illud ſufficiebat ĩ intellectu vini aquoſi: quoniam po

ſibile eſt ei qui conſiderat vt ſciat res multas ex cōtra-
rijs eoꝛum.

11
Hydromel ſi in omnibꝰ tempꝑibus
moꝛbi bibitur i acutis egritudini
bus eius conueniētia plurimuꝫ minoꝛ
eſt eis qui cholerā habent amarā : qqꝫ
magna habent niſcera q̄ꝫ nō hn̄tibus.

Hydromel auteꝫ quādo bibitur in
omnibꝰ hoꝛis infirmitatis in egri
tudinibus acutis eſt conueniētia eius
ſcd̄m plurimū habentibꝰ cholerā ama
ram: ⁊ quoꝛum uiſcera ſunt magna mi
nus q̄ꝫ ſit conueniētia eius eis qui non
ſunt ita.

Sermo eius in omnibꝰ hoꝛis infirmitatis: ſignifi
cat ꝙ ſermo eius ē in egritudinibꝰ in quibꝰ dixit
ꝙ te vti ptiſana hoꝛdei anteq̄ꝫ conſequať egritu
do ſtatū ſuum ē incōueniēs: qm̄ quādo homo habet fe-
bꝛem acutā: ⁊ nō ē in pectoꝛe eius ⁊ in pulmone ipſiꝰ ali
quid ex moꝛbis: ⁊ virtꝰ eius ē foꝛtis: ⁊ de aptitudine egri
tudinis eius ē vt conſequať ſtatū ſuū circa diē quītum:
tūc ſufficit vt remaneat ꝑ potū hydromellis tm̄ vt tole
ret illud. hydromel ergo in omnibꝰ infirmis ē cōueniēs
valde in huiuſmodi egritudinibꝰ. Habentibꝰ aūt chole-
ram amarā iuuamētū eoꝛū ꝑ ipſum ē minꝰ. quod eſt: q̇a
cōuertiť in eis ad cholerā: niſi antecedat ⁊ egrediať: aut
ex inteſtinis: aut ex veſica. Nam ſi antecedat ⁊ egrediať
cū eo quod nō nocet fit iuuamētū ꝑ ipſū iuuamēto ma
gno valde. quod ē: quia egrediť cū exitu eius cholera. Et
hippo. quidē ſignificauit in hoc ſermone in eo qđ dixit
complexionē hydromellis. quod ē: q̇a magis iuuatiuuꝫ
ē vt ſit illud de eo quod bibit ille diſpoſitio nature cuiꝰ
ē hec diſpoſitio: ꝙ ꝑmixtū ē ꝑmixtione vehemēti donec
fiat propinquiꝰ aque. tūc enī nō excitat ſitim: neqꝫ gene-
rat cholerā. Et ſicut nocet habentibꝰ cholerā amarā: ſil'r
etiā dicit in eo quia nocet eis quoꝝ viſcera ſunt magna:
⁊ intelligit in hoc loco ꝑ viſcera magna: nō illū cuius vi
ſcera ſunt magna ꝑ naturā: ſed illū cuiꝰ viſcera ſunt ma-
gnificata ꝓpter apoſtema lapideū i eis: aut ex apoſtema
te calido: aut ex apoſtemate molli. quod ē: q̇a hydromel
nocet iſtis: qm̄ nō ē poſſibile in eo vt antecedat ⁊ egredi
atur a coꝛpoꝛibꝰ eoꝛū velociter: ſed cōuertiť ad choleram
facile: ⁊ ꝓꝑe in apoſtematibꝰ calidis: ⁊ cauſa in illo ē ca-
liditas eius: qm̄ in apoſtematibꝰ reliquis egrediētibus a
natura eiꝰ: ē minoꝛis nocumēti.

12
Hydromel aūt plurimū minꝰ ſitis
iuriaꝫ accendit q̄ꝫ uinū dulce: q̇a
pulmonē humefacit: ⁊ ad ſputū exſcre
andū iuuamētū tꝑatuꝫ ꝑſtat: tuſſim ſe
dat. hoc autē ideo: quia uirtutis hꝫ qd
dā lauatiue: ⁊ ſputū uiſcoſum plus q̄ꝫ
opoꝛtet reddit.

Hydromel autē ſm plurimū minꝰ
excitat ſitim q̄ꝫ uinū dulce. quod
ē: q̇ꝛ mollificat pulmonē: ⁊ adiuuat ad
ſcreanduꝫ quod exſcreari neceſſe ē cuꝫ
ſputo iuuamēto equali: ⁊ ſedat tuſſiꝫ:
⁊ cauſa in illo eſt: quia in eo eſt quiddā
ablutōis: ⁊ hec quidē ablutio facit ſpu
tū uiſcoſum plꝰ q̄ꝫ opoꝛtet.

Iam propoſui vel enunciaui in eis que pꝛemiſſa
ſunt cauſam propter quā fit hydromel minꝰ ex-
citans ſitim q̄ꝫ vinū dulce in locis in quibꝰ oſtē
di ꝙ ipſa ambo ſimul ſm dulcedinē ſuam ꝓperāt con-
uerſionē ad cholerā: ⁊ ꝙ hydromel ſm ſubtilitatē ſuam
⁊ penetratōem ſuam ad omnia loca eſt minꝰ excitans ſi
tim: qm̄ quādo moꝛať in ſtomacho ſpacio longo excitat
etiā ſitiꝫ nō minꝰ q̄ꝫ excitat ipſam etiā vinū dulce: verūta
men hoc accidit raro. velocitas aūt penetratiōis eius a
ſtomacho ⁊ inteſtinis ⁊ epate ad renes ⁊ veſicā plꝰ q̄ꝫ vi
ni dulcis: nō ſolū non accidit raro: ſed ē īuēta i hydro
melle in omnibꝰ hoꝛis. propter hoc ergo factū ē hydro-
mel minꝰ excitās ſitim q̄ꝫ vinū dulce. Hippocrates autē
non loquiť in eo ſicut dixi: ſed enūciat hanc intentōem
ſm aliū modum. ſignificat ergo virtutē hydromellis ex
operatōe eius in pulmone. quod eſt: quia ipſe oſtēdit in
hydromelle quia nō faceret illas operatōes ſi ipſum nō
penetraret in ſpacijs que ſunt in pulmone: ⁊ abſtergat
ea. Iuuamentū aūt eius ad ſcreandū illud quod neceſſe
eſt ſcreari de ſputo: nō dixit ſermone abſoluto: ſed addi-
dit cum eo: cum q̄ꝫtitate equali. ſ. ſm facilitatē parūper.
quod eſt: quia nō pōt adiuuare ad illud quod exſcreať
iuuamēto magno ſicut ſecaniabin: pꝛeter ꝙ in eo eſt ſe-
datio que nō eſt in ſecaniabin penitus. quod ē: quia ſe-
caniabin excitat tuſſim: qm̄ moꝛdicat ⁊ exaſpat propter
vehementiā ſue abſterſiōis. Hydromellis autē ⁊ ꝓꝑe
quod ex eo eſt multe commixtōis abſterſio ē pauca val-
de: ⁊ nominatur illud cuius virtus eſt hec virtus loti-
uū. ⁊ non dixit in eo hippocrates in hoc loco: ꝙ in eo ē
quiddam ablutiōis: niſi propter hanc virtutē: ⁊ ſignifi-
cauit paucitatē que eſt in ipſo de hac virtute per ſermo-
nem ſuum: quiddā. hec enim dictio quiddā: quādo addi
tur ei ad quod addiť ſignificat paucitatē. Hec ergo ablu
tio parua inuenta in hydromelle: multotiens viſcoſum
efficit ſputum: nō quoniā illud in quo eſt virtus illa fa-
ciat illud: ſed propter paucitatē eius quod eſt in ipſo de
illa. Quod eſt: quia neceſſaria eſt in eo quod de ſputo ē
groſſum medicina vehemētis abſterſionis que poſſit ab
ſtergere humoꝛē viſcoſum qui iam teneť in canna pul-
monis. Si autem iſte humoꝛ groſſus eſt aggregatꝰ in lo-
co qui eſt inter pectus ⁊ pulmonē: tunc foꝛſitan neceſſa
ria eſt in exſcreatōe eius plus multū medicina cuius vir
tus in abſterſione ⁊ inciſione ſit foꝛtis vt abſtergat illuꝫ
humoꝛē a panniculo tegente coſtas: ⁊ incidat ipſum: et
ſubtiliet eū. Quod eſt: quia non eſt poſſibile vt penetret
iſte humoꝛ in panniculū velanteꝫ. i. cooperientē pulmo
nem: ita vt veniat ad cānam eius: niſi ſcd̄m hanc diſpo-
ſitōem. Non ergo bene fecit hippocrates in hoc ꝙ addi
dit ad ſermonē ſuum: ⁊ cauſa in illo: quia in ipſo ē quid
dam ablutionis ſermonē ſuum: ⁊ hec ablutio viſcoſum
efficit ſputū plus q̄ꝫ opoꝛtet. quod eſt: quia melius eſſet
vt diceret ſm hunc modū: ⁊ cauſa in illo eſt: quia in hy-
dromelle eſt ablutio parua que multotiēs facit deſcen
dere ſputum: ⁊ augmentat viſcoſitatē eius plꝰ q̄ꝫ opoꝛtꝫ.
quod ē: q̇a augmētatio viſcoſitatis ſputi non ē: quoniā
diſpoſitio hydromellis ē hec diſpoſitio: ſed illō eſt res q̄
ꝓꝑa ē ſputo. ꝑ hydromel aūt ñ fit i eo iuuamētū aliqđ

ſed dimittit ipm remanere ſm naturã ſuaꝫ. melius ergo
fuit vt diceret ꝙ per hydromel nõ fit iuuamentũ in ſpu
to viſcoſo:niſi quia addit in viſcoſitatẽ ſputi. Sermo.n.
hippo.inuiſcat ſputũ:eſtimatio eſt in hydromelle qa po
nit ſputũ in hac diſpõe. Inquit Hunain: Sermonẽ
dixit Gal.in quo fecit errare hippo.diligens victoriã de
eo.inde eſt:ꝙ tu iuuenis eũ poſt paululũ in expoſitione
ſua qua exponit ſermonẽ hippo . in quo diſcernit inter
opatões hydromellis vehemẽtis puritatis:⁊ opatões hy
dromellis vehemẽtis cõmixtõis teſtificari in eo hydro
melle:quia quãdo ẽ quãtitas eius quod ẽ in ipo de mel
le multa excitat ſitim:⁊ facit ipm viſcoſum ſputũ.Et ego
quidẽ faciã te ſtare ſup ſermonẽ eiꝰ iſtũ: quãdo ꝑuenies
ad ipm.non eſt ergo ſermo hippo.in hydromelle poſtq̃
dixit:⁊ cauſa in illo ẽ:quia in eo ẽ quiddã ablutiõis:⁊ hec
ablutio viſcoſum efficit ſputũ plꝰ q̃ oportet non rectus
Et manifeſtũ ẽ ꝙ ſermo iſte nõ eſt ſermo abſolutꝰ in oĩ
hydromelle:ſed in eo quod ex eo eſt vehemẽtis puritati
ita vt ꝓpter vehemẽtiã caliditatis ſue ⁊ ꝓpter multitudi
nẽ eius quod eſt in eo de melle excitat ſitim:⁊ ſputũ effi
ciat ipm viſcoſum.quod eſt:qa qum ablutio.ſ. abſterſio
nõ fiat in hydromelle niſi ꝓpter mel:⁊ abſterſio etiã nõ
fiat melli niſi ꝓpter caliditatẽ eius ſicut in quibꝰ eſt ab
ſterſio. Propter illud dixit hippo.ĩ virtute hydromellis
que nominaẽ ablutio ꝙ quãdo ẽ in hydromelle plus q̃
oportet efficit viſcoſum ſputũ: nõ qm abluit ⁊ abſtergit
ſed qm calefacit ⁊ inflãmat. Dum ergo iſtud ſit ita:tunc
nõ oportet vt redarguaẽ hippo.⁊ dicaẽ errare in ſuo ſer
mone:neq₃ vitupeẽ etiã Gal.nã qd nũc diximꝰ vt diſpu
taremꝰ ꝑ illud de hippo.nõ accepimꝰ illud niſi ab eo. 13

**AQua mellis multũ prouocat uri
nam : niſi huic aliquod uiſcerum
contradicat.**

**HYdromel etiã ꝓuocat urinã uehe
mẽter:niſi ꝓhibeãt ab illo quedã
uiſcera.**

IAm ante dixi ꝙ hydromel ꝓuocat vrinã:qm pe
netratio eius ab omnibꝰ viſceribꝰ que ſunt inter
ſtomachũ ⁊ renes eſt facilis . Et oſtẽdit iterũ ꝙ
qm egritudo eſt in epate : ꝙ nõ oportet vt bibaẽ hydro
mel:⁊ nocet etiã ſpleni quãdo in eo ẽ apoſtema caliduꝫ.
quod eſt:qa cõuertiẽ ex calore igneo q̃ ẽ in apoſtemate
calido velociter ad cholerã. Et dignũ ẽ etiã ꝙ viſcera de
lectanẽ hydromelle ꝓpter dulcedinẽ eiuſ ſicut ſtomachꝰ
quare ꝓuocat ea ad attrahendũ illud cũ velocitate. Et ſi
militer etiã relique res dulces. nam ineſt vt dicat in eis:
ſicut ipe ſunt delectabiles apud ſtomachũ: ſilr ſunt dele
ctabiles apud omnia viſcera. ⁊ de ſtomacho quidẽ ap
paret ꝙ ipe delectaẽ ex huiuſmodi rebus.quod eſt:quia
poſtq̃ deglutimꝰ eaſ ſentimꝰ quaſi ſtomachũ deſiderare
eas ſicut ſentimꝰ euꝫ ſemꝑ ledi aſpis rebus ⁊ amaris: nõ
in hora qua comedimꝰ eas tm̃:ſed poſt illud etiã ꝑ tẽpus
⁊ ꝓpter illud etiã nõ inuenimꝰ aliquẽ q̃ ſumat eas ĩ aliq̃
horaꝝ niſi ſm viã medicine ꝓpter humores aggregatos
nõ ſm curſum nãleꝫ in ſtomacho.qm vo ſtomachꝰ ſuat
ſanitatẽ ſuã lediẽ omnibꝰ iſtis rebꝰ. res aũt delectabiles
in venis ſunt res dulces tm̃:ſed etiã ⁊ meri inuenimꝰ de
lectari delectatõe vehemẽti quãdo deglutiũẽ res dulces
qm hoc mẽbꝝ ẽ aptũ in nã ſui cõueniẽs eiciuꝰ diſpõ ẽ hec
ex rebꝰ. Hmõi aũt mẽbri gnãtio ẽ ex pãniculo intriſeco
ex pãniculis ſtomachi: ⁊ tegit iſte pãniculꝰ etiã linguaꝫ:
verũtm̃ ex ligua manifeſte appet ſenſus eiꝰ de rebꝰ dlcibꝰ

Ex meri aũt ſentimus ꝙ ipm delectaẽ:deinde os ſtoma
chi ex rebꝰ dulcibus qm deglutiũẽ qum animal eſt rema
nens ſm ſanitatẽ ſuã. ſm hoc ergo etiã oportet ꝙ viſce
ra delectenẽ ex rebꝰ dulcibus:qa attrahũt ex eiſ velociter
q̃titatẽ multã in hora ſanitatis ⁊ nutriũẽ ea. Dum ergo
ſunt in hora qua ledũẽ a febre ⁊ apoſtematibꝰ calidis:cõ
uertũt illas res ad cholerã.inde ẽ:ꝙ tu iuenis epar in eo
qd nutriẽ ex aĩalibꝰ ꝑ comeſtionẽ ficuũ magnũ valde de
lectabile delectatõe manifeſta:qm epar nutriẽ ⁊ impin
guaẽ ex comeſtiõe reꝝ dulciũ. In apoſtematibꝰ aũt cali
dis ⁊ fe.nõ cõuertũẽ hmõi reſ ad hoc vt addãt in magni
tudine epatis:ſed generãt cholerã.quod ẽ: qa calor febꝛ
eſt vehemẽs:ſed caliditas innata eſt equalis. Inquit
Hunain: Iam declaratũ ẽ de Gal.in hoc loco quia po
ſuit cauſam nocumẽti accĩtis in viſceribꝰ cõuerſionẽ re
rũ dulciũ ad cholerã ꝓpter caliditatẽ que ẽ apoſtemati
bus calidis. Et iſte quidẽ ſmo verificaẽ ĩ apatibꝰ calidis
tm̃.in opilatõibꝰ vo ⁊ apatibꝰ lapideis ⁊ in oibꝰ his ſilibꝰ
in quibꝰ qum ſunt in viſceribꝰ addũt res dulces qum co
medũẽ ⁊ bibũẽ nõ. Cauſam aũt communẽ in hoc ꝙ res
dulces nocẽt omnibꝰ iſtis morbis iam dixit Gal.in po
ſtremo tractatꝰ ſui de regimine ſubtiliatiuo:⁊ ego ponã
ſmonẽ illũ ſuũ cũ dictõibꝰ ſuis:⁊ eſt hic. Inquit: Sicut
vina dulcia quãdo cũ eis miſcenẽ alique medicine ſubti
liatiue mũdificãt groſſos humores viſcoſos phlegmati
cos qui ſunt in pectore ⁊ pulmone. Similr etiã qm epar
ẽ apatũ aut ſplen:ẽ nocumẽtũ accidẽs ab eis maiꝰ q̃ iu
uamentũ eoꝝ.quod eſt:qa iſta mẽbra attrahũt ad ſe res
dulces quãdo ꝑueniũt ad ſtomachũ velociter:q̃re coar
taẽ ꝓpter illã cauſam in extremitatibꝰ vene que ſunt in
eis facile:⁊ ꝓpe vene que ſunt in epate in locis in quibuſ
cõcurrũt extremitateſ venaꝝ diuerſaꝝ ex vena que eſt in
latere cõcauo eius nominato porta : ⁊ extremitates ve
naꝝ ramificataꝝ ex vena q̃ ẽ in latere gibboſo eꝰ que no
minaẽ ꝓfunda. Non ergo conueniũt res dulces iſtis vi
ſceribꝰ quãdo in eis ſunt apoſtemata:neq₃ quãdo in eis
ẽ lapideitas:neq₃ qm ſunt orificia venaꝝ minutaruꝫ que
ſunt in eis opilata:neq₃ etiã ipm mel:q̃uiſ ſit in eo vtus
inciſiua:verũtm̃ medici frangũt vehementiã virtutis dul
cedinis mellis cũ aceto:quare fit ſecaniabin quãdo pro
bas ipm cũ rõne ⁊ expimẽto cõuenientiꝰ reꝝ:⁊ magis iu
uatiuũ eaꝝ in regimine ſubtiliatiuo . Dum ergo ſcis hec
de diſpoſitõe Gal. tũc nõ eſt neceſſe tibi vt audias a me
in eo rem aliã.quod eſt: qa iam declaratũ ẽ tibi in ſmõe
vno cõi:ꝙ res dulces nocẽt in omnibꝰ infirmitatibꝰ ac
cidẽtibꝰ in viſceribꝰ in quibꝰ coartaẽ via ſi illud eſt ꝓpter
apoſtemata:aut ẽ ꝓpter opilatões:⁊ ẽ ſmo eius iſte quẽ
dixit in regimine ſubtiliatiuo: apoſtematibus autẽ cali
dis que accidũt in eis nocent proprie res dulces:quoni
am res dulces ſi earum penetratio non eſt facilis ⁊ feſti
na : conuertuntur ex caliditate illorũ apoſtematum ad 14
cholerAM.

**HUmores de genere cholere pur
gat ab infra. qd aũt purgat aliq̃
bonũ ẽ in colore:aliq̃ ſatis plꝰ q̃ dꝫ ti
ctũ pluſq₃ ſpumoſuꝫ : qd maxime cho
lerã habentibꝰ quiq₃ magna uiſcera ha
bent contingit.**

**ET ſoluit etiam humores qui ſunt
de genere cholere inferiꝰ: ⁊ q̃uiſq₃
eſt quod ex eis educit bonũ inferius:⁊**

quãdoqȝ eſt tinctũ plꝰ q̃z oportet ⁊ plꝰ ſpumoſum. ⁊ plus quidẽ accidit hoc in habentibuſ cholerã: ⁊ quorum uiſcera ſunt magna.

Oportet vt rememoreris ĩ hoc loco ſmonis eius pcedentis: in quo quã cõparauit inter hydromel ⁊ vinuȝ dulce: dixit ĩ hydromelle: qꝛ minus excitat ſitim q̃ vinũ dulce. ergo ſimilr etiam ĩ hoc loco inuenimꝰ ꝙ quum cõparauit hydromel cum vino dulci dixit: Et ſolutiõe educit hũores q̃ ſunt de genere cholere inferius plus. quod ẽ: quia vinũ dulce etiam ſoluit. veruntñ quãdoqȝ hydromel ſoluit humores de genere cholere: ⁊ quãqȝ ſolutiõe educit humores malos: ⁊ iſti hũores mali ſunt de genere cholere: quibꝰ res alia penitꝰ non ẽ admixta: ⁊ color cholere q̇ eſt in eis ẽ color igneus: ⁊ color rubeus groſſus clarꝰ: ⁊ ſpuma q̃ accidit ĩ iſtis humoribꝰ eſt multotiẽs: ſicut euentus eius etiã in eo quod calefit per ignẽ calefactiõe forti. ſup iſtas nãqȝ res natat ſpuma: et quãqȝ eſt euentꝰ ſpume ĩ eis ſicut euentꝰ eius in eis humiditatibꝰ quibꝰ nocent venti ⁊ venit ab illa ſpuma. ⁊ pmũ quidẽ horũ duorꝫ ſignificat caliditatẽ egredientẽ ab eq̃litate: ⁊ ſecundũ ſignificat coartationẽ inſtrumentorꝫ ⁊ aggregationẽ agitationũ ventorꝫ inflantiũ retentorũ in locis in quibꝰ nõ eſt penetratio. ⁊ huiuſmõi quidez ventoſitates egrediunt̃ quidẽ multotiẽs in febribꝰ in quibꝰ liquefit corpꝰ. Et potus quidẽ hydromellis ĩ his febribꝰ eſt in vltimo cõtrarietatis ei quod in eis eſt neceſſariuȝ: ⁊ nocet vltimo nocumẽto eis qui minorant̃. Potꝰ aũt aque frigide eſt ſm cõtrariuȝ illiꝰ conferẽs vltimo iuuamẽto. Hippo. autẽ dicit ꝙ euentꝰ huius egeſtiõis eſt ꝓpꝛie ꝓpter potum hydromellis ĩ eo ſup quez vincens natura ẽ cholera: ſcilȝ cuiꝰ complexio eſt calida: egrediẽs in caliditate ſua ab equalitate: ⁊ hẽt in egritudine ſua apoſtema calidũ in quibuſdã viſceribꝰ ſuis. quod ẽ: qꝛ nomẽ egritudis cõmunis in huiuſmõi loco eſt ꝓpꝛiuȝ ei q̇ hẽt apoſtema calidũ: quoniã non fit inflãmatio febriſ ab apoſtemate lapideo: neqȝ ab apoſtemate molli: ergo manifeſtuȝ ẽ: quia qñ fit in quibuſdã egritudinibꝰ calidis ĩ q̇bus ẽ noſter ſermo: apoſtema: tunc ẽ apoſtema caliduȝ: nõ apoſtema molle. i. phlegmaticũ: aut apoſtema lapideum. i. melancholicũ. ⁊ illum cuiꝰ diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: nomĩauit hippocrates ĩ hoc ſermone magnoruȝ viſceruȝ.

15

Screatꝰ oportunꝰ cũ ſputo ac pulmonis humectatio: maxĩe fit ex potu aque mellis pluſ mixte. Sed egeſtio ſtercoris cholerã habẽtiũ ⁊ calorẽ fit ex potu aque mellis: cuiꝰ mixtio puro uicina fuerit multo plꝰ q̃z eiꝰ cuiꝰ cõmixtioni aqua dominat̃.

Screatꝰ ergo eiꝰ qđ exſcreat̃ ꝑ ſputũ: ⁊ mollicies pulmonis fit ꝓpe ex potu hydromellis cõmixti cõmixtione ſupflua. deſcẽſio aũt egeſtõnis ſpumoſe: ⁊ illiꝰ ſup quaȝ uincẽs cholera calida eſt: fit a potu hydromellis: cuiꝰ cõmixtio eſt uehemẽtioris puritatis plꝰ q̃z illius ſup cõmixtionẽ cuiꝰ uicẽs ẽ aq̃.

Iam dixi iteꝝ in eis que ſunt pꝛemiſſa: ꝙ hydromel cõuertit̃ in egritudinibꝰ acutis ad choleraȝ: ⁊ nocet eiſ ꝓpter illud: aque aũt tardat̃ penetratio: ⁊ morat̃ in locis que ſub hypocõdrijs ſunt tpe lõgo: ⁊ ꝓpter hoc neceſſe eſt tibi vt fugias ab vſu eius. Rectiꝰ ẽ ergo vt vtaris potu cõmixto ex vtriſqȝ ſimul: ⁊ ſit cõmixtio tua qua cõmiſces ea ex q̃titate multa aque: cũ q̃titate pauca melliſ. Mel. n. facit penetrare penetratõe ſua ipſam. quod ẽ: q̄a vrine exitꝰ fit facilis per hũc potũ ⁊ exſcreatio eiuſ quod exſcreat̃ per ſputũ fit facilior ⁊ velocior quãdo tu accepis ipm ſꝫ hũc modũ. ꝙ ſi tu pmiſceas cũ hac q̃titate aque q̃titatẽ mellis maiorẽ hac q̃titate facit euenire velociter ſitiȝ: ⁊ addit in viſcoſitatem ſputi.

¶ Inquit Humain: Iſte locꝰ eſt in quo ꝓmiſi in eis q̃ pꝛemiſſa ſunt: ꝙ facerẽ ſtare te ſup ipm ex ſermone Gal. quo inuenimꝰ eum confiteri confeſſiõe manifeſta: ꝙ hydromel permixtũ permixtiõe pura facit euenire ſitim: et ſputum efficit viſcoſum. Non ergo meretur hippo. vituꝑationẽ ſup ſermonẽ ſuũ in hydromelle: quia quãdoqȝ facit ſputũ viſcoſum: quãuis Gal. contrariũ illius videatur. Propter has ergo res fit hydromel commixtũ commixtiõe multa conuenietiꝰ in exſcreatõe eiꝰ qđ exſcreari neceſſe eſt ꝑ ſputuȝ ⁊ in ꝓuocatiõe vrine. propinquũ autem puro inuenimꝰ vehementiꝰ conueniẽs in ſolutõe nature. quod ẽ: quia mordicatio eius quanto ẽ maior: ẽ velocitas ſolutiõis eius q̃ ſoluit ventreȝ: ⁊ multitudo eius ſm illud. ⁊ qñ clyſterizat̃ etiam ẽ multitudo ſolutiõs eiꝰ per quantitẽ puritatis eius. Hec ẽ ergo cauſa ĩ ſolutiõe eius cuiꝰ diſpoſitio ex hydromelle eſt hec diſpoſitio qua ſoluit egeſtionẽ ſup quaȝ vincens ẽ cholera inhibita tinctura. ſ. ſuper quã vincens ẽ cholera victoria vehementi ⁊ egeſtionẽ ſpumoſam. quod ẽ: quia exitꝰ huius egeſtionis inuenit̃ ex hydromelle cuiꝰ diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: ⁊ ipm cuȝ hoc inuenimꝰ mordicare inteſtina ⁊ abſtergere ea: ⁊ qñ conuertit̃ iteruȝ ĩ cholerã: addit ĩ multitudine egeſtiõis ſup quam vincẽs eſt cholera. Pꝛpter illđ nõ laudauit hippo. vſum eius: ⁊ ſignificat illud ꝑ ſermonem ſuũ: ⁊ etiam illa ſup quam vincẽs eſt cholera plus q̃ oportet. Egeſtionẽ autẽ ſpumoſaȝ vituperauit etiam in libro ſuo de pꝛonoſticatiõe: ⁊ egeſtio ſup quaȝ vincẽſ eſt cholera. ſ. illa cui nõ pmiſcet̃ aliquid aliud eſt mala. quod ẽ: quia oportet vt egeſtio ſit nõ vehemẽtis tincture: neqȝ in diſpõne vt ei nõ pmiſceat̃ res alia: ſꝫ ſit equal̃ int̃ hec duo. ⁊ quidẽ non ẽ differẽtia int̃ ſmonẽ meũ in hoc loco equal̃ aut parue cõmixtiõis. Quȝ g° fueris ſuãs has res: ⁊ videris infirmũ egerere egeſtionẽ ſpumoſã ſup quã vincẽs ẽ chol̃a: tũc ſcias qꝛ feb. eiꝰ eſt ex fe. liq̃facientibꝰ: ⁊ ꝑꝑ illđ neccẽ eſt tibi vt ꝓhibeas ab vſu hydromellis in hꝰ ĩ febribꝰ: ⁊ vtaris aq̃ hordei: ⁊ attẽdas ⁊ cõſideres apparitionẽ ſignificatiõis vniꝰ: q̃uis ſit vilis q̃ appet tibi ĩ vrina ſigns digõnẽ egritudis. qđ eſt: qꝛ qñ tu das ei ĩ potu ĩ illa hora aquã fridaȝ. iuuas eũ iuuamẽto magno. 16

Sed etiã cuiꝰ egeſtio hãc habuerit qualitatẽ ipi maximo nocumẽto eſt. neqȝ eni ardorẽ q̃ ſub diaphragmate eſt extinguit: ſed potius furorẽ ⁊ feruorẽ ſtimulat: atqȝ ĩfirmo infert morbi intolerãtiã: membriſqȝ generat moleſtiã. In inteſtinis aũt ⁊ in ſtomacho uulnera generat.

IN illa autē egeſtiōe cuius diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: ſunt iteruʒ nocumēta alia magna. quod eſt: qꝛ nō extinguit inflammationē factaʒ i locis que ſunt ſub hypocōdrijs: ſed excitat eam: ⁊ accidit ab ea prauitas tolerandi egritudinē ſuper infirmuʒ: et inquietudo membrorū: ⁊ facit accidere ulcera i teſtinis ⁊ ſtomacho.

DE ɔſuetudine hippocratꝭ eſt vt nomīet res ledētes: nocumēta: ſicut fecit in libro de reſtauratione: ⁊ in libro ſuo de iuncturꝭ. qꝺ eſt: quia de cōſuetudine illoꝝ de Apules eſt vt vtanꝭ loco ſmonis eorum: nocet: ledit. ⁊ ſimilꝛ etiam inuenimꝰ hippo. vti illo multotiēs. ⁊ dixit in hoc loco ꝙ nocumēta huiꝰ egeſtionis cuiuſ pceſſit rememoratio ſūt magna: ſcilʒ egeſtio ſuper quā eſt vincens cholera ſpumoſa. Et de ɔſuetudine quidē eius eſt vt vtaꝭ multotiens dictionibꝰ que ſignificant cās ledentes: ⁊ corpora quibꝰ adueniūt nocumēta ſup ſignificatiōes. inde ē ꝙ melius fuit vt diceret in hac egeſtione: qꝛ ſignificat nocumēta magna. non ergo dixit: quia ſignificat nocumēta: ſed i ea ſunt nocumēta: qꝛ uis nocumēta non eueniāt niſi in corporibꝰ leſis. Cauſe autē ſunt faciētes illa nocumēta: ⁊ ſignificatiōes ſignificāt ea. Audi ergo ex hippo. nocumēta que ſignificāt ex huiuſmōi egeſtione. dixit enī: Quod ē: qꝛ non extinguit inflammationē que ē in locis que ſūt ſub hypocondrijs ſed excitat ipſam: ⁊ non dixit hunc ſmonē: niſi quoniā multotiens ſedat exitus egeſtiōis ſup quam vincens eſt cholera inflāmationē factā in locis que ſunt ſub hypocondrijs. et ꝓpter hoc addidit i ſmone ſuo: egeſtiōe ſpumoſa: ſup quam ē vincens cholera: qm̄ non extinguit inflammationē: ſed facit accidere cōtrariuʒ illiꝰ: ſcilʒ quia addit in ea vel augmētat eaʒ. quod ē: quia ꝗ aſcellat huiuſmodi aſcellationē non ſedaꝭ ab ea inflāmatio que eſt in locis que ſūt ſub hypocōdrijs: ſed facit eam fortem ⁊ malignā: ⁊ facit accidere infirmo inquietudinē: ſcilʒ anguſtiam ⁊ ſyncopim: ⁊ prauitatē tolerandi egritudinē: quoniā huiuſmōi egeſtio accidit a cauſa vel infirmitate que inflammat loca que ſunt ſub hypocondrijs: ⁊ a deſcenſiōe eius in inteſtinis accidit coartari. i. ſanguinolēta egeſtio inteſtinorū. Et cauſa in illo eſt acuitas. ⁊ cauſa euentꝰ coartati inteſtinoꝝ eſt egeſtio referta ſup quaʒ vincens eſt cholera. Cauſa aūt que ē in locis ꝗ ſunt ſub hypocōdrijs non eſt niſi ſignificatio ſignificās ſuper ea. Et de cōſuetudine quidē hippo. eſt ſicut dixi multotiēs vt vtatur dictionibꝰ que ſignificāt cās faciētes morbos: ſup ſignificatiōes que ſignificāt eas. 17

DIuerſitatē autem medicamentoruʒ neceſſarioꝝ ad hos morbos medicādos poſtea intimabo.

SPecies autē euacuatōis qua iſte egritudines curanꝭ ego narrabo in eis que ſunt poſt.

SIgnificauit iterū hippo. in eo quod preceſſit de ſermone ſuo: ꝗa mēſurat narrationē curatiōis cuiuſqꝫ egritudinū acutarū: ⁊ ſignificat illō etiā in hoc ſermone: nō minꝰ eo quod ſignificat illud i eo qꝺ premiſſum eſt: ⁊ ego inquirā de rebꝰ additiſ in hoc libro poſt ſermonē: in balneatiōe: ⁊ ab eo quod eſt i libro ſuo de egritudinibꝰ: ⁊ in libro ſuo de cauſis: an ſint digni vt pertineāt hippocra. in expoſitione mea qua exponam in illos libros. 18

SEd ſi in his morbiſ acutis ꝓ iure uel potu aquam dederis mellitā utile tibi i multis operaris: nec multū delinquis. quem autē oporteat illaʒ bibere: ⁊ quem nō dictū eſt ut oportuit. diximꝰ etiam cur denegeꝭ infirmo.

ET ſi uteris in his egritudinibꝰ loco ſorbitionū ⁊ totius qꝺ bibitur hydromelle: erit tibi rectuʒ in rebꝰ multis: ⁊ nō erit tibi poſſibile ut erres multo errore. Cui autem oporteat illud dari in potu: ⁊ cui non oporteat illud dari in potu iam diximꝰ ſcōm ꝙ oportet ut in eo dicaꝭ: ⁊ enunciauimꝰ etiam cauſā in qua non oportet ut in potu detur infirmo hydromel.

IAm ſignificauit hippo. etiā ſignificatōe manifeſta: quia ꝑcepit vti hydromelle tm̄ vſqꝫ ad horā euentꝰ criſis. quod eſt: ꝗa non vtimur aqua hordei niſi in egritudinibꝰ tm̄ in quibꝰ liquefit corpus: aut i eo cui virtus non tolerat vt moreꝭ vſqꝫ ad horam criſis In reliquis aūt egritudinibꝰ eſt rectiꝰ vt regaꝭ infirmus in eis hydromelle tm̄. 19

SEd quidā iam dimittunt dare illam: quia uidelʒ debilitat illa uirtutem bibentiū: unde ⁊ illis eam citaʒ mortem credunt impendere: quod ita eſſe iccirco uidetur ſibi: quia is q bibit minime poteſt ſuſtentari. Sunt enim quidā ea tm̄ utentes: qui ⁊ ſi oportune utuntur ea.

DImittūt autē homies uti hydromelle: quoniā facit accidere debilitatē in uirtute eius qui bibit ipſum ⁊ propter hoc putant ꝙ faciat euenire mortem uelociter: ⁊ non dicitur illud in eo niſi quoniaʒ bibenti ipſum: nō eſt poſſibile ut moretur per uſum eius. Quod eſt: quia ex hominibus ſunt qui utuntur hydromelle tm̄ ſcōm ꝙ uſus eius in quibuſdam cucurrit ſcōm rectitudinem.

NOn eſt ſermo hippocratꝭ dicentꝭ i potu hydromellis: quia proſternit virtuteʒ infirmi: ⁊ ſermo eius: quia nō nutrit eum prorſus: aut nutrit cū nutrimēto pauco vnꝰ. verūtamē iſte operatiōes tres ad

inuicē ſunt diuerſe: ſiue ſint ex eis que ꝓſternūt virtutē ſuam ſicut fluxus ſanguis ex narib⁹: ⁊ fluxus ventris ſuperfluus: ⁊ ſudor ⁊ vomitus: ⁊ ꝓhibitio a cibo per accidēs: neceſſario dicit̃ in eo: quia proſternit virtutē. In eo autē qd̄ prorſus nō nutrit ſicut aqua ſermo: qꝛ proſternit virtutē aut cōfortat eam: nō ſm veritatē: ſed ſm viam tranſūptōis. inde eſt ꝙ aqua nō ſolum cōfortat infirmū ſm ꝙ ipſa nutrit ipm: ſed eſt loco medicine que reducit cōplexionē eius ſuper quē ſupfluit malicia cōplexionis donec cōuertit illam ad equalitatē. tertia autē cum iſtis duab⁹ eſt cui⁹ nutrimentū eſt paruū: ⁊ ē poſſibile vt moriatur homo ſi vtat̃ eo ſolo cui⁹ diſpoſitio ē hec: non ſm ꝙ virt⁹ ei⁹ cadat ex vſu illius: ſed quoniā non addit in ea magnā additionē: ⁊ ex iſtis rebus ē hydromel. quod eſt: quia qñ infirm⁹ prohibet̃ a cibo quattuor dieb⁹: ⁊ de aptitudine eius ē vt moriat̃: tunc poſſibile ē ei ꝑ vſum hydromellis vt nō remaneat: nō vſq; ad diem quintū: ſed etiā vſq; ad diem ſextū. ⁊ intellige iſtum ſmonē iterū in melle. natura enī mellis ē illa q̄ ponit hydromel ex reb⁹ que nutriūt nutrimēto paruo. quod eſt: quia aqua non eſt niſi cōpoſitrix cibi nō cibus. ⁊ neq; hippo. illud tm̄ dixit: ſed reliqui boni medici: verū pauci ex eis dixerūt illud in aqua ꝙ ipſa ē cōpoſitrix cibi. Iſte ergo res quas dixit nūc hippo. ſunt in hydromelle. qd̄ aūt ſequit̃ illud nō ē occultū tibi: q̄a dicit̃ etiā in melle. 20

Non tamen hic ſenſus hoc modo ꝑfectus eſt.

Hec aūt ſnīa uera nō ē ſm hoc.

Non eſt iſte ſermo ꝙ hydromel attrahat mortē ſup illum qui tolerat patientiā ſup ſeipm ver⁹: in quo non fit ambiguitas. quod ē: qꝛ mors venit etiam ſup ipſos q̄uis bibant aquā ſolam. iterū: quum fit nutrimentū quod ꝑuenit ad corp⁹ ex hydromelle paruū: non eſt poſſibile vt ſeruet̃ per ipm corpus: ita vt remaneat ei vita ſua ꝑ potum eius tm̄: ſicut ſi biberet infirm⁹ aquam hordei ſolam. 21

Que tm̄ fortior eſt ſi ſola bibat̃ niſi uentrē ſoluerit.

Uerū tm̄ hydromel eſt forti⁹ nutrimentū quādo bibit̃ ſolum ſi nō lenit uentrem.

Uitatur de hippocrate qꝛ ſignificat ꝑ ſermonē ſuū: fortius multū aqua: ꝙ in aqua eius ē virt⁹ a qua nutrit̃ corp⁹. ⁊ poſſibile quidē ē vt aqua qñ corpus exſiccat̃ ꝓpter dimiſſionē cibi qd̄ humectat ⁊ roridū efficit vt moret̃ per potum eius infirm⁹ tempore longiori tēpore quo remaneat qñ non bibit aquā dino. Inuenim⁹ aūt hippo. determīare in eo quod addidit in ſermone ſuo: hydromelle: niſi lenificet ventrē. qd̄ eſt: quia hydromel ꝓſternit virtutē nature ⁊ debilitat eam ꝓpter euacuationē in eo cuius lenit ventrē cum hoc ꝙ hec dictio ſignificat multitudinē ſolutiōis ventris: non equalitatē eius. Et oꝫ q̄dē vt ſcias ꝙ hydromel purū eſt plus ad ſoluendū ventrē: ⁊ quod ex eo bn̄ decoquit̃ eſt pluris nutrimēti: ⁊ intellige hoc: ⁊ ſerua illud ſuper vias tuas. Qd̄ aūt ſcribit hippo. poſt ī cōparatiōe hydromell' cū vino ſubtili aquoſo auſculta vt ītelligas illd̄. 22

Et etiā quandoq; illud forti⁹ illo leui uino quod aquā ſuſtinere nō poteſt: eſt ⁊ quandoq; debilius.

Et nos inuenim⁹ ipſum etiam eſſe fortius uino ſubtili parū tolerantis aquam in quibuſdā horis: ⁊ in quibuſdam earum debilius.

Uerūt ex homib⁹ qui ſcripſerūt loco fortioris ⁊ debilioris: vehemētioris virtutꝭ: ⁊ vehemētioris debilitatꝭ. ⁊ ex eis fuerūt qui ſcripſerūt illud ſm ꝙ nos ſcripſim⁹ ipm. ⁊ ex eis fuerūt qui ſcripſerūt loco: quarundā horarū quādoq; ſm hoc exemplū. ⁊ qñq; īuenis ipm etiam fortius vino ſubtili aquoſo. ⁊ quādoq; inuenis ipm etiam debilius ipſo. Quod aūt nunc ītelligit̃ ex omnib⁹ iſtis deſcriptionib⁹ eſt vna eadē res. quod eſt: qꝛ hippo. dicit in hydromelle: qꝛ in quibuſdā horis eſt fortior vino ſubtili aquoſo: cuius ē hec diſpoſitio. Et ego quidē iā narraui cuius ex vinis diſpoſitio ſit hec diſpō in ſermone de vinis. Hippocrates aūt abſtinuit a rememoratiōe eius q̄ſi ignorauit illud: ⁊ ſignificauit illud in hoc ſmone ſignificatōe manifeſta: narrādo ſubſtantiā eius in ſermone ſuo: ſubtilis: ⁊ narrando virtutē eius in ſmone ſuo: parū tolerans aquā. quod ē: quia vinū nō nominat̃ paruꝫ tolerans aquā: niſi quꝫ nō eſt neceſſe vt ꝑmiſceat̃ ei de aqua vt bibatur: niſi q̄ntitas parua valde: qm̄ quod ē cum cōtrario illius: ſcilꝫ cuius cōmixtio indiget aqua multa: nominat̃ plus tolerans aquā. Uinū ergo tolerans aquā eſt debilis virtutꝭ: quo non fit iuuamentū in bibente qñ miſcetur cū aqua multa. Et ſermo eius iterū in hoc vino: quia nō eſt odor ei: ſignificat ſignificatiōe magna debilitatē valde ei⁹ ⁊ frigus ipſi⁹. ⁊ eſt ſimile in his duob⁹ aque: ſicut ſi vinū eſt fortꝭ odoris: ſignificat illud ex eo ſignificatiōe magna valde vehementiā virtutꝭ eius. quod ē: quia alteratio vini aquoſi dum permanet vua eius ī vite eſt parua valde: ⁊ illud qd̄ admiſcetur ei de elemēto terreo etiā eſt q̄ntitas parua valde: ita ꝙ ipm eſt loco eius cui admiſcet̃ q̄ntitas parua ex ſubſtātia terre ⁊ ignis: ⁊ nō eſt neceſſaria ī deſtruēdo hec duo ſimul niſi digeſtio parua valde. Uinū autē cuius diſpō eſt hec diſpoſitio. ſ. multū tolerans aquā: non fit cū hac diſpōne ex digeſtiōe pauca: qm̄ longitudo eius ab aqua eſt longitudo multa valde: ⁊ q̄ntitas caliditatꝭ quam acquirit ꝓpter illud ē multa: ⁊ hēt cū illo odorē. 23

Differentia autē que eſt inter uirtutē uini aquoſi ⁊ mellis utriuſq; nō ꝯmixti magna eſt. q enī duplū uini puri biberit q̄ꝫ mellis ei⁹ uirtutē magis illud mellis ꝯfortat: niſi nām humefaciat ſtercoris: etiā duplū egerit.

Et differētia int̃ uſum uini ⁊ mellis nō mixtorū in uirtute cuiuſq; eorū eſt magna: qm̄ ſi aliqs bibit de uino puro duplū ei⁹ qd̄ ipe bibit de melle cōfortat̃ uirt⁹ ei⁹ ex potu mellis pl⁹ multum: ſi non lenit naturā tm̄. quod eſt: quia egeſtio etiam que egreditur ab eo dupla eſt.

Si diceret hippo. loco ſermonis: mel: hydromel: eſſet ſermo eius manifeſtior. quod eſt: quia ſermo eius fuit vſq; ad hunc finē in hydromelle: ⁊

ipſum compauit cū vino. ⁊ manifeſtū ē quidē ꝙ compa
ratio ſua qua cōparauit ipꝫ fuit cū vino mixto cū aqua:
non cū vino puro. verūtamē qꝛꝫ intēdit vt eſſe compa
ratiōis ſue curreret ſm iuſticiā ſuā: poſuit ſermonē ſuūꝫ
in vino ⁊ melle. quod eſt: quia ex hominibꝰ eſt qui errat
in cōparatione ſua inter hec duo per intentionē ex ea vt
faciat errare aliū: ⁊ ex eis eſt qui errat in illo abſqꝫ volū
tate ſua. inde eſt: quia experiūtur res preter hoc ꝙ admi
ſceat̃ ei res alia: ⁊ ponūt virtutē earū: non eis quibꝰ non
miſcet̃ aliquid aliud tm̄: ſed quibꝰ miſcet̃ quecūqꝫ cōmi
xtio fuerit. Et ſimiliter inuenimꝰ etiā alios experiētes res
que cōmixte ſunt cōmixtōne multa: ⁊ iudicāt ex eis ſuꝑ
omne quod mixtū eſt quecūqꝫ cōmixtio fuerit: ⁊ nō eēt
eis neceſſariū vt ponerēt iudiciū ſm hoc exemplū: ſꝫ eēt
eis conueniēs vt ſcirēt ꝙ hydromel quādo miſcet̃ opor
tet ſit ꝯparatio eius cū vino cui mixta eſt aqua: quoniā
ſi fuerit aptitudo tua vt ſit cōparatio tua inter vinū pu
rum ⁊ hydromel multe cōmixtiōis: non erit iuſta: ⁊ qm̄
cōparatio eius difficilis eſt in eo cui admiſcetur res alia
ab eo: poſuit hippo. ſermonē ſuū in rebꝰ quibꝰ nō admi
ſcentur alia ab eis: ⁊ ſunt ille que dicūtur pure. Compa
rauit ergo inter vinū quod nō commiſcet̃ ⁊ inter hydro
mel ⁊ dixit: ⁊ quādo aliquis bibit de vino duplū eiꝰ qđ
bibit de hydromelle: eſt nutrimentū eius minꝰ nutrimē
to hydromellis. Et quoniā genera vinorū multa ſunt:
non poſuit ſermonē ſuū in eo quod ex eis eſt forte imꝑ
mens in caput: ⁊ faciēs permixtionē in ratōe: ſed in de
bili ex eis aquoſo. Cōparatꝰ ergo hoc vinū cum melle: ⁊
manifeſtū eſt ꝙ mel eſt pluris nutrimēti ipſo. ⁊ quādo
ipſe precepit vt cōparet̃ inter quātitatē vini ⁊ medietatē
eius ex melle: non vult ꝙ oporteat vt bibat infirmꝰ vnū
quodqꝫ eoꝝ preter ꝙ admiſceat̃ aqua ei. Sed poſtqꝫ mē
ſurat̃ de vnoquoqꝫ eoꝝ quātitas quam vult ex eo: ⁊ dat
ea in potu infirmo qualiter vult. nam illud non nocet in
prohibitōne tua aliquid. quod eſt: quia poſſibile eſt tibi
vt accipias de melle quātitatē vncie ⁊ dimidie: ⁊ des ei
ipſi in potu poſtqꝫ ꝑmiſcueris in eo de aqua qđ ipē vult
⁊ facias illud omni die: ⁊ accipies iterū de vino quātita
tem triū vnciarū: ⁊ des eā in potu poſtqꝫ ꝑmiſcueris in
eo de aqua quod ipē vult: ⁊ facias illud omni die: etiam
accipias iterū de vino quātitatē triū vnciarū omni die:
⁊ des ei in potu ipm̄ poſtqꝫ ꝑmiſcueris ipm̄ ſicut diligit
quod eſt: qꝛ tu potes hoc quādo tu expiris in numeris
hominū pluriū ſimiliū in omnibꝰ diſpoſitōibꝰ ſuis: et in
vno ex homībꝰ etiā nō in vna hora ⁊ eadē: vt cognoſcas
virtutē cuiuſqꝫ eorū ſm veritatē eorū: qꝛ quādo mel nō
lenit naturā ꝓpter proprietatē ſuam: poſſibile eſt ei qui
vtit̃ melle vt moret̃ diebꝰ multis. Cum ergo iſtud ſit ita:
quare ergo dixit hippo. in ꝑncipio ſermonis ſui: ⁊ īueni
mus etiā ipm̄ fortiꝰ vino ſubtili parū tolerāte aquā in q̇
buſdā horis: ⁊ in quibuſdā eorū debiliꝰ: quoniā nō ē de
claratū: qꝛ quādoqꝫ eſt fortiꝰ: quādoqꝫ eſt debiliꝰ: ſꝫ in
nuit̃ ſemꝑ ſm ꝙ dixi ante fortius. Cauſa aūt in illo ē ꝙ
hippo. qum cōpleuit ſermonē ſuūꝫ preter ꝙ diſcerneret
ipm̄ ⁊ enūciaret ꝯparationē eius equalē in illo: ⁊ diſcer
neret ipam recte dixit: ꝙ mel inuenit̃ in quibuſdā horis
fortius vino: ⁊ in quibuſdā earū debiliꝰ. quod eſt q̄n do
non diſcernit̃ eſſe commixtōis cuiuſqꝫ eorū: multotiens
putat̃ ꝙ vinū eſt debiliꝰ: ⁊ quādoqꝫ exiſtimat̃ aliud ab il
lo. Cum ergo diſcernis illud ſicut dixi: ⁊ addideris ad il
lud diſcretionē in lenitate nature: īuenies hydromel for
tioris nutrimēti ſemꝑ qꝫ vinū commixtū ſm illā mixtio
nem. ꝙ ſi ex egeſtiōe quā educit hydromel tempata nō
cadit virtꝰ: qꝫuis oporteat vt ſcias ꝙ illud quod egredi
tur ex hydromelle eſt duplicia multa eius quod egredit̃
in eo qui nutrit̃ potu vini tm̄. addit etiā tibi illud in hoc
ꝙ hydromel eſt pluris nutrimēti multū qꝫ vinū. quod ē
qꝛ ſi egeſtio que egredit̃ ab eo eſt duplicia multa: ⁊ tole
rat infirmꝰ vt remaneat per hoc ꝙ nutrit̃ cū hydromel
le tm̄ diebꝰ multis: tūc manifeſtū eſt ꝙ mel eſt fortioris 24
nutrimēti qꝫ vinū.

p Poſt ptiſanaꝫ uero ſi aqua mellis
bibatur: ſaturat nimia repletiōe
⁊ inflat: eiſqꝫ que ſūt ſub diaphragma
te locis: minime iuuat. Antea uero nō
ſit adeo nocitiua: ſed etiam iuuamēto
habilior habet̃.

e Et ſi ſorbeat ptiſanam hordei: de
inde bibat poſt ipam hydromel:
ſatiat ipſuꝫ illud ſatietate uehementi:
⁊ inflat eum: ⁊ non fit iuuamentum ꝑ
illud in locis que ſunt ſub hypocondri
is. Si autēꝫ bibat hydromel ante ſor
bitioneꝫ: non nocet ei illud: ſicut eſt no
cumentuꝫ eius quando bibit̃ poſt ptiſa
nam ipſum: ſed quādoqꝫ fit iuuamētū
ꝑ illud etiā.

h Hunc ſermonē dixit hippo. in ordine ſcđꝫ quem
oportet te ordinare vſum hydromellis ⁊ ptiſa
ne hordei. Et ſcias ꝙ ſermo eius iſte eſt ſmo cō
munis: qui intelligit̃ ex vno exemploꝝ particulariū. ſ. hy
dromel ⁊ ptiſana hordei. quod eſt: quia oportet ſemꝑ vt
ſumat̃ in ꝑmis illud cuiꝰ corruptio eſt facilior: ⁊ eiꝰ deſcē
ſio ſit velocior: deinde 2° poſt ipm̄ quod eſt ſm cōtrariū
illiꝰ: ptiſana vero hordei eſt velocioris corruptiōis qꝫ hy
dromel: ⁊ tardioris deſcenſiōis. Cum ergo bibit̃ in ꝑmis
hydromel: eſt in loco faciētis penetrare: ⁊ faciētis deſcē
dere ptiſanā hordei. Et ſi bibat̃ in primis ptiſana hordei
tūc hydromel prohibet̃ deſcendere: quare ſtimulat loca
que ſunt ſub hypocōdrijs: ⁊ ꝯuertit̃ etiā ſm lōgitudineꝫ
tꝑiſ ad cholerā: ⁊ qm̄ ꝯuertit̃ corrūpit ptiſanā hordei etiā 25
quadam corruptiōe.

c Coctum autem mel uſui apparet
melius: quia ſubtile ⁊ album luci
dūqꝫ uidetur perforabile. Sed caꝫ bo
nitatem illud habere qua crudo prefe
ratur dicere non poſſum: non enim ſa
poroſius crudo: ſi mel ante coctionem
bonum inuenitur: ſed etiam plus defe
ctum: ⁊ ad egerendū ſtercus inualidiꝰ
comprobatur: quorū neutrū quātum
ad iuuamētum neceſſariuꝫ eſt. Ad qđ
autem coqui expediatur indicabo. Si
ergo mel malum fuerit: aut immun
dum inepti odoris: nigriqꝫ coloris: co
ctio eius malignitatem minuit aut tur
pitudinem.

DEcoctuz autē hydromel melius eſt in cōſideratiōe ſua q̄z illud qđ non coquitur. qđ eſt: quia uides ipſum ſubtile albuz quod penetrat lux: ſed ꝙ in eo ſit bōitas que antecedat illud qđ ex hydromelle cruduz eſt ego non poſſum dicere: quoniā non eſt ſaporoſius crudo ſi contingit ꝙ mel ſit bonum. uerūz qđ ex hydromelle decoctū eſt: debilius eſt crudo: ⁊ minus ſterc⁹ faciens deſcēdere: ⁊ non eſt aliquod horū duorum neceſſariuz in iuuamēto. Et propinquius quod prouocat ad utendum eo decocto: eſt quādo cōtingat ut mel ſit maluz: non mundū: neqꝫ boni odoris nigri coloris: decoctio nanqꝫ diminuit de malicia eius: ⁊ uehementia ſue feditatis.

IN toto h̄ ſmone ſuo narrauit hippo. dr̄iaz int̄ illđ qđ coctū eſt ex hydromelle: ⁊ int̄ illud qđ n̄ decoq̄r. nō ḡ neccria ē in eo penit⁹ expō. 26

POtus autē qui oxymel dicitur in hyeme datus i acutis paſſiōibus plurimum iuuantior eſt. quibus enim neceſſe eſt ſcreare iuuat: flatum bonū facit.

POtus autē qui nominat̄ ſecaniabin uſus: in multis ex egritudinibus eſt iuuatiuus. quod eſt: quia adiuuat ad exſcreandū illud quod per ſputum exſcreari neceſſe eſt: ⁊ bonum efficit anhelitum.

SCim⁹ ꝙ vſus hippocrat̄ in ſermone ſuo: noiat̄ ⁊ vocat̄ ⁊ q̄ ſunt ſimilia illis: qn̄qꝫ eſt qn̄ ɔſuetudo nō currit cuz vſu illi⁹ nomis apud hoīes oīs lingue: ⁊ qn̄qꝫ qn̄ non nominat̄ illa res illo noīe ſm veritatē. ⁊ qn̄qꝫ eſt qn̄ vult ſignificare ꝑ ip̄m rem artificialez: ſicut oſtendim⁹ in lacertis tempoꝝ ⁊ maſticantiū. Et manifeſtū quidē eſt apud oēs homies ꝙ ſecaniabin nō nomiat̄ hoc noīe vt ſignificēt aliquā opationū. Reſtat ergo ꝙ hippo. nō dixit in eo: nominat̄ ſecaniabin: niſi ꝑpter vnam duaꝝ reꝝ: aut ꝓpter vitupationē qua vitupauit hoc nomē: ſicut fecit in lacert̄ tempoꝝ ⁊ maſticantium: aut qm̄ ɔſuetudo non currebat cuz vſu hui⁹ medicine: q̄re addidit in ſmone ſuo in ea ꝓpter hanc cām: nominat̄. Et poſſibile quidē eſt vt ſit vnūquodqꝫ hoꝝ duorū: qm̄ lꝫ non ꝓpꝛium fuerit intentō i vſu ei⁹ eſſe in illa hora. Et lꝫ hippo. vituperauerit hoc ip̄m nomē qum ſignificet ſup hoc qđ eſt medicia cōpoſita ex aceto ⁊ melle tm̄ ſcđm diſpōnez v̓o mellis in ſeipſo ī hoc noie in greco poſſibile eſt vt intelligat̄ per ip̄m mel acetoſum. Jam ḡ oñdim⁹ qđ voluit hip. ꝑ ſermonē ſuuz: ſecaniabin noiat̄. Qđ aūt neceſſe ē ſcire de eſſe eius ī arte medicine: oportꝫ vt intendam⁹ eius intentionē. Dico ḡ ꝙ cōpoſitio ſecaniabin non ē ex aceto ⁊ melle tm̄: ſed eſt ex hydromelle ⁊ quātitate parua aceti. ⁊ melius q̄dez in eo eſt vt decoquat̄. quod ē: qꝛ virt⁹ mellis frangit̄ qn̄ decoquit̄: quare acciq̄rit hydromel ꝑmixtū ei iuuamētuz: qđ ex eo neceſſariū ē: ⁊ nō eſt poſſibile ī eo vt noceat. Hippocrates autem narrauit in ꝑncipio ſmonis ſui iuuamēta q̄ ſequntur ex vſu ſecaniabin. ⁊ narrabim⁹ etiaz nos ea ī ſequentib⁹. Nocumēta v̓o accidētia ab eo mōſtrat hippo. in fine ſmonis ſui. Qđ aūt dixit ī fine ſmonis ſui iſti⁹ quem ꝑmiſim⁹ eſt ſmo ei⁹ qđ eſt: quia adiuuat ad exſcreanduz illud qđ exſcreari neceſſe eſt ꝑ ſputū. ⁊ facit etiā bonuz anhelitū. Et nos quidē narrabim⁹ illud qđ ipſe dixit ī h̄ ſmone: ſequētes ī illo veſtigiū eius. 27

HOre uero q̄bus utit̄ eo ſūt iſte. HOre uero eius ſunt iſte.

INtelligit per horas eius: aut horas in q̄b⁹ oportet vt adminiſtret̄ ſicut cucurrit cōſuetudo cuz illo: aut iuuamēta que acquirunt̄ ex eo. Et ego quidē iam oſtēdi ꝙ hippo. multotiēs vtit̄ hac dictōe ſm hanc intentōem. 28

ACidiſſimus uero his quibus ſputum ſcreare eſt neceſſe: non parū facit iuuamēti. ꝙ ſi id quod incluſū eſt adiuuat exſcreari lubricū faciēs: atqꝫ cannalia pulmonis dilatans: pulmoni preſtat quiddā quietis: quia illū humidum reddit. itaqꝫ maximū impēdit iuuamentū: q plurimū uidelꝫ acidiſſim⁹ opportunū ſcreatū ꝑ ſputū fieri admittens adiuuare non poteſt: quare ſputi uiſcoſitas augmentat̄: unde et op⁹ illi⁹ impeditur.

QUod eſt: quia ei qui acetoſus eſt ualde ex eo: non eſt poſſibile ut efficiat operatiōem mediam in exſcreatione eius: quod exſcreari per ſputuz neceſſe eſt: quoniā ſi adiuuat ad ſcreandū res retentas: ⁊ facit accidere eis lubricitatez: ⁊ dilatat cannā pulmonis: tūc quieſcere facit cannā pulmonis quadā quiete. quod eſt: quia lenit euz: ⁊ quum efficit has operatōnes confert iuuamētum magnū. ⁊ quandoqꝫ non eſt poſſibile ei qui ex eo acetoſus ē ualde ut poſſit facere exſcreare qđ exſcreari neceſſe eſt per ſputum. qum ergo illud eſt addidit: in uiſcoſitatem ſputi: ⁊ nocet uſus eius.

HIppo. nūciat in ſermone ſuo iſta nocumēta q̄ accn̄t m̄ltotiēs ei q̄ īdigꝫ tm̄ vti ſecaniabī acetoſo. qđ ē: q̄a qui nō indiget vti medicina cuius acetoſitas

ꝯſequaꝛ̃ hanc ſummã: tũc ſupfluũ eſt narrare nocumenta que accidũt ei ab ea. quod eſt: quia hippo. non dixit: acetoſum tm̃: ſed addidit ad illud: valde: ſicut ſi diceret: vehemẽtis acetoſitatis: ⁊ ille cuiꝰ diſpoſitio ẽ ex ſecaniabin hec diſpoſitio: nõ eſt poſſibile vt efficiat ĩ ſputo g̃ſſo viſcoſo retẽto in pulmone opatõem mediã: ſed aut incidit illas materias ⁊ abſtergit eas: ⁊ adiuuat ad exſcreandũ eas: aut claudicat ab hac opatõe: quare exſiccat eas: qm̃ ſicut illa ex medicinis cuiꝰ diſpoſitio eſt hec diſpoſitio: incidit materias ⁊ abſtergit eas: ſilr̃ etiã inuenimus eã exſiccare eas. Et nos quidẽ nõ vtimur ea niſi ĩ exſcreatione materieꝝ groſſaꝝ retentaꝝ in pulmone: nõ ad exſiccandũ eas: naꝫ tũc eſt nociua: ſed vt incidat eas: ⁊ abſtergat ĩpas. Qum ergo nõ ẽ ei poſſibile vt efficiat illud nõ fit iuuamẽtũ per eam ꝓrſuſ: ſed nocet nocumẽto magno valde. Et hippo. quidẽ narrabit in ſequẽtibꝰ qm̃ nõ eſt poſſibile in ea vt incidat ⁊ abſtergat qđ ẽ in hͦ loco. Videꝛ̃ ergo mihi vt loquar in eſſe deſcꝑtõis ſm quã ſermo iſte deſcꝑtꝰ inueniꝛ̃ in multis libris. quod ẽ: q̃a inueniꝛ̃ deſcꝑtũ in multiſ deſcꝑtõnibꝰ loco medij: magnũ: ita vt fiat totꝰ ſermo ſm hoc exemplũ. quod eſt: q̃a acetoſo valde nõ eſt poſſibile vt efficiat opatõem magnã: ſermo vero iſte eſt vanus. quod ẽ: quia hippo. oñdit in eis que ſunt poſt: ꝙ ſecaniabin acetoſus valde: multotiẽs ꝑ vſũ eius fit iuuamẽtũ magnũ: ⁊ nocet quãdoqꜫ nocumẽto magno: ergo actio eius ſemꝑ ẽ actio magna: ⁊ nõ efficit in aliqua horaꝝ opatõem paruã. Quod ergo mereꝛ̃ ẽ vt dicaꝛ̃ ꝙ opatio eius ſemꝑ eſt: aut iuuamẽtũ magnũ: aut nocumẽtũ magnũ. meliꝰ eſt ergo vt dicaꝛ̃ in eo: quia nõ fit ab eo operatio media. 29

Accidit aũt hoc illis maxime quorũ morbus periculoſus eſt: unde cũqꜫ fuerit: neqꜫ tuſſire: neqꜫ ea que in pulmone ſunt clauſa: ſcreare pñt.

Ille aũt cui plus accidit illud proprie eſt cuius egritudo fuerit periculoſa ex quacunqꜫ cauſa fuerit illud: neqꜫ poſſibile eſt ei tuſſire ⁊ ſcreare res retentas in pulmone.

Dicit hippo. ꝙ vehemẽtia viſcoſitatis eius quod exſcreaꝛ̃ cũ ſputo ⁊ groſſitudo eius quãdo non iuuaꝛ̃ per vſum ſecaniabin acetoſi: accidit in eo cuiꝰ diſpoſitio ẽ diſpõ exigẽs ꝑditõem. ſ. in egritudine cuius nõ ẽ digeſtio oĩo: qm̃ ille cuiꝰ diſpõ eſt hec: nõ exſcreat ꝑ ſputũ aliq̇d penitꝰ. 30

Quod ſi ita fuerit: uires infirmi neceſſe eſt ut cognoſcas: ⁊ an ſibi qũ illud dederis ſalus ſpereꝛ̃.

Qum ergo illud ſit: tunc oportet ut cognoſcas uehementiam uirtutis infirmi: et an ſpereꝛ̃ ei euaſio quã do utitur eo.

Qum ꝓceſſit ⁊ dixit: ꝙ ille cuiꝰ egritudo ẽ ꝑiculoſa non iuuaꝛ̃ per vſum ſecaniabin acetoſi iuuamento manifeſto: ⁊ ꝙ ex eis quidã fortaſſe euadũt qm̃ iuuanꝛ̃ per ĩpm: nõ dimiſit q̇n rememoreꝛ̃ partis qua iuuanꝛ̃ iſti raro. ⁊ hoc q̇dẽ iuuamẽtũ euenieñ ab vſu ſecaniabin vehemẽtis acetoſitatis ꝓuenit qm̃ infirmꝰ eſt vehemẽtis virtutis: qm̃ abſqꜫ hoc eſt ei impoſſibile vt iuueꝛ̃ per illud cuiꝰ diſpõ eſt hec ex ſecaniabin iuuamento manifeſto: q̃uis nõ careat iſte ſecaniabin vna duarum opationũ: aut nõ incidat illos humores penitꝰ: ſed addat ĩ viſcoſitatẽ ſputi: aut incidat eos: ⁊ abſtergat ipos. Qum ergo efficit illud accidit ex eo ſcreatꝰ illaꝝ materierũ ſubito cũ multitudine ꝑter ꝙ virtꝰ ſit fortis ſuꝑ illud. manifeſtũ ẽ ergo ꝙ illud quod ſequiꝛ̃ hanc operatiõem ẽ vt ꝑfoceꝛ̃ infirmus. 31

Sed egroto oxymel quando dare uolueris illud in ultimo tunc tepidum eſſe oꝫ atqꜫ paulatim dari neque multum neceſſe eſt.

Coꝫ ut ſit qđ ex eo ſumit in potu infirmuſ: qm̃ uis dare ei in potu ſecaniabin cuius diſpõ eſt hec diſpõ: tepidum in ultimo: ⁊ ſit qđ das ei in potu ex eo paꝝ nõ cum multitudine.

Hippo. precepit vt in potu deꝛ̃ ei qui nõ ſcreat aliq̇d oĩo ꝓpter groſſiciẽ ſputi ⁊ viſcoſitatẽ eiꝰ: ⁊ virtꝰ eiꝰ non eſt debilis ſecaniabin vehemẽtis acetoſitatis tepidꝰ in vltimo. Et ſit qđ ex eo ĩ potu ſumit paꝝ. tepidꝰ aũt in vltimo eſt: qui eſt mediꝰ inter calidũ et frigidũ ſm veritatẽ. qđ eſt: q̃a virtꝰ huiꝰ ſecaniabin qum ſit virtꝰ fortis valde: facit cauere hippo. ne deꝛ̃ ĩ potu et inueniꝛ̃ cũ ſa eo q̃ntitas multa in vice vna. Et ſilr̃ etiã inuenimꝰ cũ ꝓcepit cere cauere a potu eiꝰ debilẽ qum ſit frigidꝰ: ſicut ꝓcepit de eo in eis q̃ ꝓmiſſa ſunt: qm̃ in pleureſi ⁊ ꝑiplemonia qm̃ nõ exſcreaꝛ̃ aliq̇d: ſignificat illud ꝙ ĩpe nõ ſunt digeſte. rei aũt indigeſte cõfert ſemꝑ calor: ⁊ nocet ei frigus. Cauſa aũt ꝓpter quam ꝓhibet hippo. ab vſu ſecaniabin calidi eſt cautela eius vel timor ex malicia egritudinis ꝓpter cauſam: quia quãdo datur in potu infirmo huiuſmodi ſecaniabĩ: permanet egritudo eius indigeſta: ⁊ accidit ei ex potu eius quãdo eſt calidus vt addaꝛ̃ ſitis plꝰ q̃ꝫ fuit. Et ego quidẽ iam oſtendi tibi ꝙ hoc accidẽs adueit in viſcoſitatẽ ſputi. Fiducialius eſt ergo apud cuꝫ vt ſit ſecaniabin calidus parũ. ⁊ illud eſt propterea: quia refugit ab eo quod poſſibile eſt accidere a ſecaniabin calido: ⁊ ſequiꝛ̃ vſum ſecaniabin frigidi paꝝ nectio. 32

Parum acidiſſimum datum: os ⁊ palatum humiduꝫ facit: ſputũ adiuuat exſcreari: ſitiꝫ extinguit: locis ⁊ uiſceribꝰ qui ſub diaphragmate ſunt ⁊ uiſceribꝰ aptum eſt: atqꜫ leſioni que ex melle accideriꝛ̃ repugnat: ⁊ amaritudinẽ ab eo ꝓcedentem mortificat.

Qui autem paruc eſt acetoſitatis humectat os: ⁊ palatum: ⁊ adiuuat ad exſcreandum ſputum: ⁊ ſedat ſitim: et eſt conueniens locis qui ſunt ſub hypocondrijs ⁊ uiſceribus ⁊ prohibet a nocumentorum euentu a melle: quod eſt: quia refrenat choleraꝫ que ꝓuenit ab eo.

Poſtq̄ cōplevit ſermonem in ſecaniabin acetoſo
redijt ī ſermōe ſuo iſto ad narratōeʒ ſecaniabin
ꝑue acetoſitatiſ: ⁊ dixit in eo q² hūectat os ⁊ pa/
latū: ⁊ adiuuat ad exſcreādū ſputū: ⁊ ſedat ſitī: qḋ eſt: q²
qū ipſe aggreget res q̇b⁹ fit iuuamītū ī ea ex egritudinib⁹
cuiuſ diſpō eſt h̄ diſpoſitō: non eſt poſſibile vt fiat ex eo
nocumītū vnū: ⁊ cā in illo eſt bonitas cōmixtiōis ei⁹ qm̄
quātitas q̄ in ipō ꝑ miſcẽ hydromelle ex aceto ē quāti/
tas q̄ fit ſuffitiētia in refrenatōe chole: q̄ ꝑueīt a melle. ſ.
q² minuit ex illa cholera: ⁊ ſedat inimicitiā eius. qḋ ē: q²
ego iaʒ oñdi in tractatu q̄rto libri mei de medicis ſimpli/
cib⁹: ꝙ v̓t⁹ ei⁹ qḋ ē dulce in ſapore ſuo eſt ↄ̄ria v̓tuti eius
qḋ ē acetoſū. Qū ergo in hydromell̓ v̓tute reliq̄ ſint q̄ ne
ceſſaria ſūt ī huiuſmōi egritudinib⁹ excepta re vna ī qua
ↄtrariū ē eis. ſ. qū calefit plus qualitate eq̄li conuertiẽ ad
cholerā: ⁊ ꝑmixtio aceti cū eo ꝓhibʒ hāc alteratōeʒ eue/
nire: tūc māifeſtū eſt ꝙ acetū pōit ipm medicinaʒ ī vltio
bonitatis. qḋ ē: q² fit ꝓpẽ acetū ſedatiuus ſitis: facilē effi
ciēs ſcreatū ei⁹ qḋ ex ſputo nō eſt ī vltīo groſſitudinis ⁊
viſcoſitatis: ⁊ comitaẽ has duas oꝑatōes ex oꝑatōib⁹ ei⁹
cui⁹ diſpō eſt hec ex ſecaniabin: vt humectet ꝑtes oris et
palati. Et ꝑ hāc oꝑatōeʒ etiā q̄ fit ab eo inuenim⁹ ipſum
vehemētius cōferre ſpleni ⁊ epati: qm̄ aꝑit opilatōes ac/
cidētel in viſceribus: ⁊ mūdificat ea abſq̄ʒ leſiōe. 33

Rurſus uentoſitatem relaxat: uri
nam prouocat.

Et eſt iteꝝ reſolutiuus uētoſitatū
⁊ ꝓuocatiuus urine.

Qum ſit ſmo ei⁹ adhuc in ſecaniabin parue ace/
toſitat̄l narrat mai⁹ iuuamētuʒ ꝓpter qḋ admi
niſtraẽ in īfirmitatib⁹ pectoris ⁊ pulmōis. Ma
ius aut iuuamētū qḋ fit ex vſu ei⁹ eſt ꝓpter cōmixtionē
aque cū aceto ⁊ melle in eo ꝑ eq̄litatē. qḋ eſt: q² ille cui⁹
diſpoſitio eſt hec diſpoſitio ex ſecaniabin: qū reſoluat vē
toſitatē groſſam inflatiuaʒ q̄ eſt in locis q̄ ſunt ſub hypo
cōdrijs: fit ꝙ educit illā vētoſitatē groſſam inflatiuā ab
inferiori. ⁊ qū aꝑiat ⁊ mūdet oēs vias: euacuat humores
aquoſos: ⁊ illos q̄ ſūt de genere cholere ꝑ vrinā. 34

Sed in inferioribus inteſtinoꝝ ul
tra q̄ʒ opus ſit: humiditatē infert
eaq̄ʒ excoriat.

Partem autē aliam inteſtinoꝝ hu
mectat plus q̄ʒ oportʒ: ⁊ facit ac
cidere in ea excoriationem.

Quʒ dixit hippo. In hūiditate: q² plus eſt q̄ʒ opor
tet ſignificauit illḋ: q² ipā ē egreſſa a q̄ătitate na
turali. Dicit ḡ hippo. ꝙ ſecaniabin facit illḋ per
hoc ꝙ abradit ⁊ attrahit hūores groſſos viſcoſos: q̇ tene
banẽ in locis ſuꝑiorib⁹ ⁊ incidit eos: ⁊ mouet eos ad exi
tū. ⁊ fit etiā faciẽ ꝑ hāc v̓tutē deſcēſus ſuꝑfluitatū q̄ deſcē
dūt ex epate. Qū ḡ aggregaẽ iſte hūiditates in iteſtinis
ꝓpe inferiorib⁹ eoꝝ: accidit a ml̓titudine eoꝝ vt ꝑtrāſeāt
in illo q̄ătitatē naturalē: ⁊ excoriēt inteſtina ꝓpter q̄lita
tē ſuā. ⁊ qm̄ in ſecaniabin ēt eſt v̓tus abſterſiua: eſt poſſi
bile in eo qñ admiſtraẽ tꝑe lōgo vt excoriet inteſtina: ⁊
ſuꝑfluitat̄l cholerice ēt q̄ cuʒ eo deſcēdit v̓tus ē hec eadē
v̓tus. ⁊ ꝓpẽ hāc v̓tutē ſi accidat ēt in q̇buſdā horis vt ml̓
tiplicenẽ: ꝑter ꝙ ſumaẽ ſecaniabin excoriāt iteſtina. 35

Quod malū in acutis plerūq̄ʒ acci
dit morbis: maxime quia uentris
uentoſitas exire ꝓhibeẽ: ſurſūq̄ʒ remit
titur. ⁊ quia debilitat uirtutem articul̓
etiam frigus importat.

Et qñq̄ʒ etiaʒ accidit hec paſſio in
egritudinib⁹ acutis: ⁊ ꝓprie ꝓpte
rea q² ꝓhibet uētoſitates penetrare: ⁊
facit eas redire ad ſuꝑiora. ⁊ qm̄ etiā fa
cit cadere uirtutē: ⁊ facit accidere frig⁹
extremitatum.

Euētus aūt excoriatōis inteſtinoꝝ ſm plurimuʒ
nō eſt laudabil̓ in egritudīb⁹ acutis. Excoriatio
v̓o īteſtinoꝝ eſt vlceratō euēiens in ſuꝑficie eoꝝ
apparēte. quʒ ḡ illḋ eſt ita: tūc nō leduneẽ niſi cū oīb⁹ que
ꝓcedūt ad exitū: ⁊ ꝓpe cuʒ reb⁹ mordicatiuis. ⁊ qñ ledū
tur inteſtina: ⁊ nō ꝓcedūt ſtatiʒ inferi⁹ ille res mordicā
tes ea: redeūt ille res q̄ penetrauerūt ex eis ad exitū aſcē
dēdo ſurſum. Propter hāc ḡ eandēq̄ʒ cām accidit etiaʒ
vētoſitatib⁹ īflatiuis: vt redeāt aſcēdēdo ſurſū. qḋ eſt: q²
oꝑatio īteſtinoꝝ nālis: ſicut oñdi in libro meo de v̓tutib⁹
nālib⁹: eſt expſſio eius qḋ eſt in eis ab oībus ꝑtib⁹. ⁊ oꝑa
tio hui⁹ v̓tut̄l eſt expulſio reꝝ retētaꝝ in inteſtinis ab eis
qū ḡ incipit mot⁹ iſte a ſuꝑiorib⁹: euacuanẽ ille res retē
te in inteſtinis ab inferiori. ⁊ qñ incipit ab inferiori: īpel/
lūtur ille res ſurſum. ⁊ declaraẽ hoc accidēs oſtēſiōe ap
parēte ī hora ſanitat̄l: qñ deſcēdit ī q̇buſdā horis ſubito
cholera ad īferiora īteſtina: ⁊ ꝓhibem⁹ eā ab euacuatiōe
aut ꝑꝑ occupationē nr̄am cū actiōe quā facim⁹ quā ab/
ſcindere nō poſſum⁹: aut qm̄ locus in quo fit euacuatio
eſt lōginqus. qḋ eſt: q² nos ſentim⁹ in huiuſmodi horis
cholerā illā ꝓpare ad aſcēdēdū ſurſum: ita ꝙ nō egredi
tur. eſt enim ex homib⁹ cui accidit ꝓpter reditionē illius
cholere leſio in ſtomacho ſuo. ⁊ ex eis eſt cui⁹ caput im
pleẽ: ⁊ facit ei ſodā. i. dolorē capitis: ⁊ ledit ipm. ⁊ ex eis
eſt cui accidūt iſta duo ſimul. ſm hoc ergo etiā inuēim⁹
ꝓpter excoriationē inteſtinoꝝ qñq̄ʒ feſtinare exitus ege
ſtiōis: ⁊ deſcēſus eius ad inferiora: qm̄ inteſtina nō tole
rāt illud qḋ ſuſcipiūt illa loca excoriata ex dolore: ⁊ qñ/
q̄ʒ impelliẽ illa egeſtio penetrās ad exitū ab īferiori: qm̄
nō ꝓcedit ab ano hora qua impelliẽ ad ipm: ſed coarta
tur ille lacertus rotūdus qui eſt in ano: ⁊ opilatur extre
mitas inteſtini recti: q̄re ponit ꝑ̄ncipiū mot⁹: qui exꝑ̄mit
qḋ eſt in inteſtino ſm rotūditatē ab inferiorib⁹. nō ergo
tm̄ vētoſitates egrediunẽ: ſed ſuꝑfluitates etiā in huiuſ/
modi egritudine redeūt aſcendēdo ſurſum. ⁊ accidit etiā
inde vt ſuſcipiat v̓tus nocumētū ꝓpter mordicationē ꝓ/
hibentē penetrare illas res que tranſeūt in inteſtinis. qḋ
eſt: q² loca excoriata leduneẽ leſiōe vehemēti: q̄ʒuis mor
dicatio illaꝝ reꝝ que trāſeūt in eis fit parua valde. Et tu
quidē iam ſciuiſti ꝙ omīs dolor diſſoluit virtutē: ⁊ facit
eā cadere. ꝑꝑ hāc cām euenit ēt frigus extremitatū. 36

Itaq̄ʒ quod nocumītū ex oxymel
le naſciẽ: illḋ notari neceſſariū eſt

Hoc autem nocumētū tm̄ factum
ex potu ſecaniabin ſcias quia me
retur ut ſcribatur.

Iam oñdimus in eis que ꝑ̄miſſa ſunt ex ſermōe
nr̄o ꝙ ſecaniabin tēperat⁹ in cōmixtiōe ſua nō
facit aliqḋ ex nocumētis que fiūt ab hydromel/
le ⁊ vinis ⁊ aqua. qḋ ſi nocet in aliq̄ hora: tūc nocumētū

eius tñ nõ est nisi q̄ excoriat intestina: ⁊ nõ accidit illud ab eo in q̄busdã hoꝛis: nisi in eo ĩ quo ĩtestina sũt nãliter debilia ꝑparata ad suscipiẽdũ hanc passionẽ. 37

BOnum quidẽ est bibere egꝛ inde paꝛ de nocte ieiunũ ante accipiẽdũ ius: nec quicq̄z inde pꝛohibet dari post cibũ sed post longũ tempus.

ET cõuenit potare quantitatẽ par uam ex ipso in nocte: ⁊ super ieiunium ante usum soꝛbitionũ: ⁊ non pꝛohibet etiã a potu eius aliquod post acceptionẽ cibi quãdo pꝛeteriȷ̈t sup̄ illud tempus longum.

HIppo. postq̄z narrauit v̄tutẽ secaniabin rediȷ̈t in sermone suo isto ad narrandũ hoꝛã in q̄ oꝫ vt bibat̃ ꝓpꝛie. ⁊ pꝛimũ quidẽ qȯ narrat in eo est hoꝛa in qua possibile ẽ hõi ꝓpꝛie vt vtat̃ eo qñ ẽ ex eis qui regant̃ p̄ vsum soꝛbitionũ. deinde narrat p⁹ illȯ hoꝛam in qua oꝫ vt administret̃ qñ regit̃ infirmus quibusdã potibus nõ soꝛbitionibus. Dixit. n. de eo qui vtit̃ soꝛbitionibus: qꝛ necesse ẽ ei vt caueat potum ei⁹ in hoꝛa tñ in qua sumit soꝛbitiones. ⁊ manifestũ quidẽ est q̄ illa soꝛbitio est aqua hoꝛdei: ⁊ vtimur ea vt cibet̃ ea coꝛpus ⁊ cõfoꝛtet̃. hec quidẽ duo cõplent̃ in ea bene qñ digerit̃. eius aũt digestio bona fit: qñ sola est in illa hoꝛa ĩ stomacho. qȯ est: qꝛ iam sciuisti ex sermone nostro ĩ eis que p̄missa sunt q̄ diuersitas speciez rez q̄ comedũt̃ et bibunt̃ ꝓpꝛie qñ nõ sunt similes in v̄tutib⁹ suis: facit stomacho inq̄etudinẽ. ꝓpter hãc ergo cãm nõ oꝫ vt bibat̃ secaniabin donec digerat̃ aqua hoꝛdei. Quicq̄ digeritur absoluitur potus eius in nocte ⁊ in mane illius diei anteq̄z sumat soꝛbitiões: ⁊ sufficit quidẽ vt sit hoꝛa q̄ ẽ int̃ acceptionẽ soꝛbitionis ⁊ int̃ potũ secaniabin quantitas duaꝛ hoꝛaꝛ. qȯ est: qꝛ secaniabin pꝛecedit in hoc spacio: ⁊ penetrat p̄s eius ad venas: ⁊ pars ei⁹ descendit. venit g̃ ad stomachũ aqua hoꝛdei ⁊ est vacu⁹ mũdus: qñ p̄cessit ⁊ euacuatus est a secaniabin. 38

QUi aũt solo potu dietantur: non grosse ptisane quicq̄z accipientes nõ illis oxymel cõuenit solũ: pꝛecipue qũ constet q̄ excoꝛiet intestina. ad hoc enim agendũ qũ uene inanes sunt sua maioꝛ pꝛeualet potentia: quippe nõ hꝫ fecem sꝫ aq̄ mellis minuit ei⁹ uirtutẽ.

QUi uero utit̃ in regimine suo eo tñ quod bibit̃: ⁊ non sumit ptisanam hoꝛdei: non cõuenit ei uti secaniabin solũmodo: ⁊ ꝓpꝛie qũ abꝛadit intestina ⁊ excoꝛiet ea. qȯ est: q̄a maioꝛ potentia eius est sup̄ hanc actionẽ: qñ uene sunt uacue plus qũ nõ sit ei fex: ⁊ cũ hoc etiã minuit ȯ uirtute hydromell̃.

QUi vtitur eo qȯ bibit̃ tñ ⁊ nõ suscipit ptisanam hoꝛdei: nõ cõuenit ei potare secaniabin in oib⁹ hoꝛis egritudinis: qñ abꝛadit intestinã vehementer q̄z sint nuda nec tegat ea aliquid. quod est: qꝛ abstergunt̃ a ptisana hoꝛdei quãdo sumit̃: ⁊ quoniã ꝓhibet vt ꝑueniat ad coꝛpus aliquid ex iuuamẽtis que acquirit ex hydromelle. Et hippo. quidẽ iam narrauit ĩ eis q̄ pꝛemissa sũt ex iuuamẽtis q̄b⁹ iuuat̃ ex potu hydromellis. 39

SI ergo ad infirmi iuuamen oxymel omni tp̄e moꝛbi noueris esse necessarium: aceti paꝛ aquemellis immisce ꝓut tibi. s. ad iuuamentũ tñ uidet̃ posse sufficere: qȯ eius quidẽ minuit nocumentum: ac iuuamentum impendit necessarium.

QUod si uides infirmũ iuuari per usum secaniabin in omnib⁹ hoꝛis egritudinis iuuamẽto magno: tũc misce cum hydromelle ex aceto quantitatem paruã: ita ut nõ ostẽdat̃ sapoꝛ ei⁹ in eo tñ: tunc eni minoꝛat̃ nocumẽtuꝫ eius ualde: ⁊ iuuat̃ qui indiget iuuari per ipsum.

QUando excitat infirmo potus hydro. sitim: aut sunt in canna pulmonis eius humoꝛes viscosi retẽti: aut vehemẽtis grossitudis: tũc tñ vsu secaniabin idiget. ⁊ opoꝛtet vt sis memoꝛ q̄ iste res dicte sũt in eo qui vtit̃ eis que bibunt̃ tñ: ⁊ nõ vtit̃ ptisana hoꝛdei. qñ ergo indiget secaniabin vti sic dixi. opoꝛtet vt sumas sup̄ hydromel quantitateꝫ parũ iam ex aceto: vt fiat ei iuuamẽtuꝫ aceti ⁊ pꝛiuet̃ nocumentũ quod ꝓuenit ab eo: ⁊ manifestũ est: qꝛ opoꝛtet vt decoquat̃ acetum cum hydromelle qñ permisces ipsum cũ eo. qȯ est: qꝛ nocumentum eius tunc est minus. 40

UNiuersaliter auteꝫ acredo aceti eos iuuat qui hñt choleram amaram: nõ aũt qui nigram. cholera autẽ trãseuanescendo in nãm phlegmatis trãsfert̃: qum ab aceto trahit̃: nigra uero bulit: ⁊ crescendo multiplicat̃. Aceti eni choleram nigraꝫ adiuuat multiplicari ⁊ pꝛocreari.

ACetositate aũt cerebꝛi uniuersaliter iuuant̃ hñtes cholerã amarã nõ habẽtes choleram nigrã. qȯ est: q̄a cholera amara expirat: ⁊ cõuertit̃ ad naturã phlegmatis qñ eradicat eam acetum: cholera autẽ nigra ebulit ⁊ crescit ⁊ multiplicat̃ in multitudine. quod est: quia acetum adiuuat ad generationem melancholie.

HIppo. intelligit p̄ suũ sermonẽ: hñtes cholerã amarã: illos in quoꝛ coꝛpoꝛe chimus amarus

generaꝛ natura.ſ.cholera citrina. ⁊ iſti quidē ſunt illi in quib' dixit hippo. ꝙ acetū confert eis. Naturis aūt melancholicis nocet valde: ⁊ cauſa in illo eſt: qm̄ cholera nigra eſt acetoſa qñ eſt pura: ⁊ eſt diſpō corꝑis egrediēs a diſpōe naturali. quod eſt: qa ſapoꝛ ei' quādo corpus ē ſanū: eſt ꝓpinqu' huic ſapori quē narrauim': ⁊ nō eſt ex eo ſm̄ finē. Reliqua aūt q̄ ſunt in hoc ſermone manifeſta ſunt. quod ē: qa hippo. narrat in eo quomodo iuuātur ꝑ acetū hn̄tes cholerā amarā: qñ ca. ē vincēs ſuꝑ cōplexionē eoꝝ qum acetū ſit frigidū. 41

Acetū feminis pl' q̄ȝ maſculis inimicaꝛ: qa uulue nociuū eſt.

Mulierib' aūt ſm̄ plurimū acetū ē magis inimicū q̄ȝ uiris. Quod ē qa ledit matricē.

Quod aūt acetū noceat neruis expimētuȝ teſtaꝛ ſuꝑ illud: ⁊ ratiocinatio ſignificat illud. qđ eſt: qꝛ nerui ſunt ꝑuati ſanguine frigidi. Propt̄ illā ergo cām opoꝛtet vt eueniat eis nocumentū facile ex oī materia in natura ſua frigida ſubtiliū ꝑtiū. Nocumētū ergo aduenit neruis ex omnib' reb' frigidis i natur̄ ſuis verūtamē acetū ꝓpter ſubtilitatē ſubſtātie ſue habet penetratōem in ꝓfundū mēbꝛoꝝ: ⁊ penetrat in totū mēbꝝ ita vt nō remaneat in eo ꝑs: q̄uis ſit ꝑua valde cui non noceat: ſcđm hoc ergo nocet acetū membꝛis neruoſis. Omēs ergo auctoꝛes anatomie cōueniūt ſuꝑ hoc ꝙ mēbꝝ neruoſum eſt matrix: ⁊ tu quidē iudicas ſuꝑ ipaȝ qñ vides in anatomia abſqȝ ſermone anatomicoꝝ: quia eſt membꝝ qđ dilataꝛ ⁊ extēdiꝛ dilatatōe ⁊ extēſiōe valde magna: ⁊ cōtrahiꝛ donec minoꝛaꝛ q̄ntitas ei' valde. qđ ē: qa inueniꝛ ſemꝑ ↄphēdere infantē ⁊ obſidē ipm̄ ſm̄ magnitudinē: ⁊ impleꝛ ex eo omne ſpaciū: qđ eſt ei ſiue paruū ſit: aut magnū ſit: ſicut ſtomach' qñ impleꝛ cibis. verū ſtomach' nō ꝑmutaꝛ ꝑmutatōe magna valde ad contraria. in matrice aūt accidit ꝑmutatio magna valde: dilatatio aūt mēbꝛoꝝ ⁊ eoꝝ cōtractio cū multitudine ē res que eſt ꝓpa corꝑib' neruoſis. 42

Aque vero nullū opus inueni niſi quia in acutiſ bibiꝛ moꝛbis: neqȝ eñi in pleureſi uel ꝑiplemonia ſitim uel tuſſim ſedat. Sputū nō adiuuat ſcreare: ⁊ in his minus omnib' alijs potib' operaꝛ: maxime ſi eger omni tempoꝛe moꝛbi utiꝛ ea. Si uero de ea paꝝ inter oxymel bibat ⁊ aquaȝ mellis: ſcreatui ſputi adiutoꝛiū largiꝛ: cuius rei cauſa eſt potuū ipſoꝛū qualitatis mutatio: q̄ ab ea fit. Aliter eñi nullo modo reperimus eam ſitim ſedare: ueruȝ magis furiā incitare. Et aque pot' in cholericis ⁊ qbus ſub diaphꝛagmate cholera dominaꝛ: in cholerā mutaꝛ. Qui aūt eaȝ bibūt uentre eoꝝ exiſtēte inanito: eoꝝ coꝛpa in defectionē adducit: magnitudinē ſplenis ⁊ epatis auget. Si incēſionem habeāt: rugitū facit. In pharmaco natat: qa tranſire moꝛaꝛ: quod inde eſt: qꝛ frigiditati ꝑtinet: ⁊ indigeſtibiliſ eſt: neqȝ fecē deſcēdere facit: nec urinā pꝛouocat: nociuioꝛ eſt: qa naturalr̄ nō hȝ fecē. Sed ſi cui pedes frigēt aquam bibat: eius nocumētum augmētaꝛ multomagis.

Aque vero nullā aliā inueni opationē: niſi qa in acutis bibiꝛ egritudinib'. qđ eſt: qa non ſedat tuſſim in ꝑiplemoniaco: neqȝ adiuuat ad ſcreādū ſputū: ſed opatio ei' in illo ē minoꝛ opatiōe reliquoꝝ potuū qñ utiꝛ infirm' potu ei' in oib' hoꝛis egritudinū. Si autē bibat ex ea quātitatē ꝑuā int̄ potū ſecaniabin ⁊ hydromel: adiuuat ad exſcreandū ſputū: ⁊ cā in illo eſt mutatio q̄litatū illoꝝ potuū. quod eſt: qa facit i eiſ roꝛeitatē. Scđm uero aliū modū non inuenim' eam ſedare ſitim: immo excitat eam. quod eſt: qa potus aque habētibus cholerā rubeā ⁊ amarā nā. Et i illis in quib' uicit cholera in locis q̄ ſūt ſub diaphꝛagmate: ⁊ in locis etiā q̄ ſūt ſub diaphꝛagmate: addit iterū in malicia eius: qa cōuertiꝛ ad cholerā: ⁊ debilitat coꝛpoꝛa quādo bibiꝛ uacuo uētre: ⁊ addit in magnitudine ſplenis ⁊ epatis quando in eis eſt inflammatio: ⁊ facit accidere rugitū: ⁊ natat i ſtomacho quod eſt: quia penetratio eius tardaꝛ: ⁊ cauſa in illo eſt declinatio eius ad frigus: ⁊ quia eſt indigeſtibilis: ⁊ nō facit deſcēdere egeſtionē: neqȝ pꝛouocat urinam: ⁊ addit etiā in nocumēto eiuſ: qa nō eſt ei fex in natura ſua: ⁊ ſi fuerit pedes i aliqua hoꝛaꝝ frigidi ⁊ bibat aquā multiplicāꝛ nocumēta ei' in oib' iſtiſ ad quodcūqȝ coꝝ declinet.

Non inueniꝛ in aqua virt' inciſiua: ſicut inueniꝛ illud in aceto: neqȝ calefactio: ſicut inueniꝛ illđ in melle: ⁊ mel etiā cū calefcōne ſua abſtergit ⁊ incidit. ⁊ ꝓpter hanc cauſam opoꝛtet vt ſit aqua tota tarde penetratiōis: difficilis digeſtiōis: difficilis deſcēſiōis: q̄uis ſit ex ꝑte alia laudabilis de qua nihil vituꝑaꝛ. qđ eſt: quia aque graues: aut ille quarū odoꝛ eſt fetid': aut

ſalſe:aut ille in q̄bus oñdit̃ ſapoꝛ alius ex ſapoꝛibus me
dicinaꝝ:nō ſunt aque ſimplices tm̄:ſed aque quib⁹ ꝑmi/
ſcet̃ hec medicina in qua oñdit̃ ſapoꝛ eius: ſicut ſi cone/
ris expiri mel malū:aut aquā hoꝛdei coꝛruptā: aut vinū:
aut acetū:aut que illis ſunt ſimilia.quod eſt:quia tu vi/
tuperas ex vnoquoqꜫ iſtoꝝ:nō totū genus:ſed illā ſpēm
tm̄ ad cui⁹ intēdiſ vſum:ꝛ quoniā hippo.ſermo eſt in me
lioꝛib⁹ cuiuſqꜫ reꝝ quas expit̃:neceſſe eſt tibi vt tu ītelli/
gas ab eo in hoc loco ſermonē eius in aqua ſm hāc rōci
natōem: ꝛ q̄a ipe cōꝑat vnāquāqꜫ rerū quas narrat ad
melioꝛes aquaꝝ:ꝛ eſt aqua clara cui non ꝑmiſcet̃ q̄litaſ
alia niſi ex ſuo genere. Hāc ergo aquā quāuis ſit melioꝛ
aquaꝝ:tamē inuenim⁹ eā moꝛari in ſtomacho tpe lōgo
quare facit in eo accidere rugitū ſm plurimū:ita vt ſi ac
cidat cholera ꝙ vincat ſuꝑ ſtomachū in nā ſua:coꝛrūpi/
tur aqua in eo ꝑpter illā cām:ꝛ quādo deſcēdit poſt la
boꝛē ſuū de ſtomacho ad inteſtinū ieiunū: nō penetrat
ex ipo facile:neqꜫ ad epar:neqꜫ ad renes:ꝛ pect⁹:ꝛ plmo
nem. Et ꝑpter hāc cām fit ꝙ aqua nō ꝓuocat vrinā ī nā
ſua:neqꜫ adiuuat ad exſcreādū ſputū:neqꜫ ad reſoluēdū
coꝛp⁹ totū.quod eſt:quia hec oꝑatio non fit niſi a rebuſ
ſubtilis ſubſtātie ſubtiliū ꝑtiū calidis:non a reb⁹ frigidiſ
groſſis.ꝛ non inuenim⁹ potū aque etiā ſedare ſitim.ꝛ cā
in illo eſt etiā lōgitudo moꝛe in ſtomacho ſue ꝛ inteſti/
nis. Neqꜫ ſubmergit̃ aqua etiā in pꝛofundo coꝛꝑiſ:neqꜫ
roꝛē ei tribuit:neqꜫ humectat arditatē eius. ꝙ autē ipa
non nutriat coꝛp⁹ iam dixi illud in eis que ſunt ꝑmiſſa.
Propter hoc ergo non inuenim⁹ ipam poſſe cōfoꝛtare
virtutē animalē. Et iſte q̄dē ſunt cauſe que ꝓuocauerūt
hippo. ad vtendū aqua hoꝛdei ꝛ ſecaniabin ꝛ vino i īfir
mis:ꝛ dimittere vti aqua. Scōm ergo has res nō opoꝛ/
tet vt adminiſtret̃ aqua ſola in infirmitatib⁹ aliq̄ hoꝛaꝝ.
verūtamen tu inuenis aliquos medicos vti ea:ꝛ hippo.
etiā:ſed hippo.vtit̃ ea min⁹ q̄ꝫ vtātur aliqui medici.qđ ē
quia ipſi refugiūt ad vtendū aqua:qm̄ nocumētū eueni
ens ex erroꝛe in vſu eiuſ min⁹ eſt nocumento eueniēte ex
erroꝛe in vſu reliquoꝛū potuū.ꝛ cauſa in illo eſt:q꞉ virt⁹
eius nō eſt vehemēſ. Et Arſiſtrates locut⁹ eſt in ea ī hoc
ſermone ꝛ eſt:quia dixit ꝙ cibi foꝛtes ꝛ pot⁹ quādo ad/
miniſtrant̃ in hoꝛis ſuis ꝯferūt iuuamētū magnū valde
ꝛ quādo adminiſtrāt̃ in hoꝛis nō ſuis: nocēt nocumēto
magno valde. Nocumētū aūt ꝓuenit ex vſu ſecaniabin
hydromellis ꝛ vini:aut ꝑpter ꝑmutatōem ſubito in vſu
eoꝛū ad cōtrariū ſicut dixit hippo.aut ꝑpter cōmixtiōeꝫ
aque dulcis cū eis. Medici enī ſm plurimū quādo vtū/
tur eis cōuertūt commixtionē eoꝝ.inde eſt:ꝙ ego dedi ī
potu ſemel viro decrepito infirmo in omni die vinuꝫ a/
quoſum:ꝛ intrauit ſuꝑ eū medic⁹ ex hmōi medicis. Quꝫ
ergo vidit me fundere ex eo ſuꝑ aquā quātitatē ꝑuā val
de riſit:ꝛ dixit: Iſte infirm⁹ nō bibit vinū:ꝛ nō facit niſi
quia videt vinū tm̄ viſione. Et ipe quidē nō intellexit ꝙ
q̄ꝫtitas commixtōis vini cū aqua quādo bibit̃ querēdo
delectatōem eſt pꝛeter q̄ꝫtitatē commixtōis ei⁹ qñ bibit̃
vt ꝑ ipm fiat iuuamētū. quod eſt: q꞉ opoꝛtet vt miſceat̃
de aqua cum vino q̄ꝫtitas ꝑua valde vt adiuuet ad pene
tratōem aque:ꝛ extrahat eā ab hoc vt ſit aqua pura tm̄:
ꝛ nō ponat aquā vinū. Et nos quidē inuenim⁹ mltos ex
ſanis bibētes vinū poſtq̄ꝫ ꝑmiſcet̃ cū eo aqua quātitatiſ
multe.verūtamē nō opoꝛtet vt vincēs ſuꝑ ſapoꝛē ei⁹ ſit
aqua ſed vinū. In egris aūt opoꝛtet vt ſit appitio ſapoꝛl
vini in eo qđ bibit̃ occulta . Et ſimilr etiā inuenim⁹ hip/
po.dixiſſe in ſecaniabin paulo ante: qum ipe miſcuit ex
eo aq̄ multe ꝯmixtōis:ꝛ hydromellis etiā quādo voluit
ſecurari a timoꝛe in vſu eius.vtit̃ enī aquoſo ex eo mixto
cū aqua ꝯmixtiōe multa.quod eſt:quia ei⁹ qđ ex eo puꝝ
eſt ſi non ꝓcedit ꝛ ſoluit ventrē:nocet eius vſus:ꝛ ꝑpꝛie
in hñtib⁹ cholerā amarā: ꝛ quoꝝ viſcera ſunt magna ſcꝫ
opilata:ꝛ aqua etiā nocet iſtis quādo cōuertit̃ in eis ad
cholerā ꝑpter longitudinē moꝛe ſue in locis q̄ ſunt ſub
hypocōdrijs.quod eſt:quia in aqua cū reliquis que ī ea
ſunt de nocumētis eſt:quia nō eſt ei fex:etiam nō ſoluit
ventrē. Nocumētū aūt eueniēs ab aque potu ī ꝑncipio
paroxiſmoꝛū feb.qđ intelligit hippo.ꝑ ſermonē ſuū: ꝛ ſi
fuerint pedes in aliqua hoꝛarū frigidi: ꝛ bibat aquā:du/
plicat̃ nocumētū eius.in omnib⁹ iſtis eſt ex iſtis reb⁹ ma
nifeſtis apud oēs homies ſuꝑ quas cōueniūt. Per potū
aūt aque ſit iuuamētū quādo regimē infirmi eſt cuꝫ eo
qđ bibit̃ tm̄:ꝛ nō eſt poſt vſum aque hoꝛdei.quod eſt:q꞉
in potu dat̃ aqua quādo regimē infirmi eſt cū eo quod
bibit̃ tm̄ inter potū illaꝝ medicinaꝝ:ꝛ pꝛoꝑe qñ infirm⁹
habet ſitim.quod eſt: quia aqua facit accidere illis poti
bus ſicut dixit hipp.roꝛeitatē.ſ.ꝑ multitudinē humecta/
tionis ſue. Et ꝑpter hāc cām ꝓcepit hippo. dare in potu
q̄ꝫtitatē aque paruā inter potū hydromellis ꝛ ſecaniabi
vt adiuuet ad humectādū illas res quas exſcreari neceſ
ſe eſt:ꝛ dat̃ in potu iterū aqua quādo potus vini nocet
nocumēto magno. opoꝛtet aūt vt audias ab hippo.ſer/ 43
monē eius in illo.

Si dolorē capitis timeas mētiſqꜫ
ꝑcuſſionez:ab uſu uini ſummoꝑe
tibi cauendū eſt:dāduꝫ ergo pꝛo eo tm̄
aquā: aut uinū palmarū coloꝛi ſimile:
ſine odoꝛe aquoſuꝫ ꝛ plus mixtū: poſt
quod etiā aque pꝛopinādū eſt parum
quod eius uirtutem minuat in capite
ꝛ in mente.

Quum ergo times in iſtis egritudi
nib⁹ ex doloꝛe capitis aut ꝑcuſſio
ne mētis: opoꝛtꝫ ut alienes uſum uini
abſtinētia uehemēti: ꝛ utaris ei⁹ loco:
aut aqua aut uino coloꝛis coꝛſij aquo
ſo cōmixto cū aqua cōmixtiōe multa:
cui nō eſt odoꝛ:deide da ei in potu poſt
potū ei⁹ ex aqua quātitatē ꝑuā. quod ē
quia uirt⁹ uini tunc minoꝛat̃: ꝛ leſio in
mente ꝛ capite.

Dicit̃ in ſe. ꝛ egritudine: q꞉ ambe ꝑcutiūt mētem
qñ faciūt accidere in coꝛꝑe infirmi ꝑmixtioneꝫ.
ſm hoc ergo inuenim⁹ hippo. intelligē ꝑ ſermo
nē ſuū in hoc loco:ꝑcuſſio mētis:ꝑmixtionē rōis:ꝛ ꝓci
pit vt alienet̃ ab vſu vini qñ accit illud. Et ſilr etiā ꝓcipit
alienatōem ei⁹ in doloꝛib⁹ capitis vehemētib⁹. Et ego q̄
dē iā locut⁹ fui in his duob⁹ ſimul:in his q̄ ꝑmiſſa ſūt de
ſermone in eo:verūtm̄ hipp. in hoc loco quꝫ ꝓceſſit ꝛ di/
xit:ꝛ opoꝛtet tibi vt alienes vſuꝫ vini alienatōe vehemē/
ti qñ accidūt iſta accidētia q̄ narrauit:dixit ſucceſſiōe il
li⁹ ſmonis:q̄a neceſſe ē tibi vt des in potu vinū coꝛſien
.i.palmeū aquoſum cōmixtū cū aqua cōmixtōe multa:
cui nō ſit odoꝛ. Et ſmo ei⁹:aquoſū cōmixtū cū aqua cō/
mixtōe multa cui nō eſt odoꝛ:eſt ſmo rect⁹. Sermoneꝫ
aūt:curſien:nō recipio.qđ ē:q꞉ meli⁹ eēt vt vteret̃ ī iſtis
vino aquoſo albi coloꝛis. Illud aūt qđ ꝓcepit:vt detur

potu ei cuius diſpõ eſt hec diſpõ ſucceſſiõe vini: eſt vehe
mētia cautele ei⁹. quod eſt: q̄a dixit ꝙ v̄tutis vini tūc mi
norat leſio in capite ꝛ mēte. ꝛ nõ dixit: in vino qđ ipm
ꝑcutit caput ꝛ mentē: niſi ꝑpter caliditatē ei⁹ ꝛ velocita
tem aſcēſiõis ei⁹ ad caput: ꝛ eleuatiõem humoꝝ q̄ in cor
pore vincūt cum eo: ꝛ nocumētū capitis nocet mēti. qđ
eſt: quia partis cogitatiue ex ꝑtibus anime māſio eſt in
hoc membro. 44

Qui autem ſolaꝫ aquā bibere expe
diat: cuiqꝫ multum aut paruꝫ: ꝛ
cui calidum aut frigidū partim iam di
ximus. Quod uero reſtat ſuo tempore
ſubiungemus.

Quem aūt oꝫ in potu ſumere ꝑpe
aquā tm̄: ꝛ quē oꝫ i potu ſumere
ex ea q̄titatē multā ualde: ꝛ queꝫ oꝫ
minorare q̄titatē eius quod ex ea in
potu ſumit̃: ꝛ in quo oportea t ut ſit il
lud qđ in potu ſumit ex ea calidum: iā
ꝑtem eius narraui in his que ſunt pre
miſſa: ꝛ ego narrabo parteꝫ eius in ho
ris ſuis.

Eraſiſtrates aūt redarguit hippo. ꝑpter maliciā
intētõis ſue in tractatib⁹ quos edidit in febrib⁹:
ꝛ dehoneſtat diſcipulos ſuos. ſ. apolloniū ꝛ da
racis: ꝛ dixit i eis ꝙ ipſi fecerūt mēſuras ex nouē vncijs
q̄rū omēs nouē erāt cotila vna: ꝛ cotila vna eſt nouem
vnciaꝝ: hāc de die implebāt ergo vnam ex eis ꝛ duas: ꝛ
dabāt illud ei in potu q̄ habebat̃ feb. de hippo. aūt appꝫ
q̄a ipſe vtebat omnib⁹ potib⁹ ſm aptitudinē: non in hoc
ſermone tm̄: ſed in reliq̄s q̄ p̄ceſſerūt de ſermone ſuo. Il
lud aūt quod dixit in oratõe p̄cedēte: ex eo qđ ſignificat
ſignificatõe manifeſta: illud eſt ſermo eius, quē oportet
in potu ſumere ꝑpe aquā tm̄: ꝛ quē oportet ſumere q̄ti
tatē ex ea magnā valde. quod ē: q̄a declarat̃ ex eo etiā q̄
vtebat̃ ex aqua quātitate magna valde. Sufficēt aūt per
ſermonē ſuū: in illo: ſi dixiſſet ꝙ nos dam⁹ qñqꝫ īfirmo
in potu q̄titatē aque multā: p̄ter ꝙ addēt ad illđ: valde:
in redeūdo ſup eraſiſtratē: ꝛ detegēdo maliciā opatiõis
eius: in eo ꝙ ipſe rememorat⁹ eſt apollonij ꝛ darācis. Et
ipſi q̄dē ſunt duo viri de q̄b⁹ impoſſibile eſt oñdē ꝙ ipſi
ediderūt libꝝ dio. verūtamē ego ſum potēs oſtendere de
hippo. q̄a dixit: Et oportꝫ multotiens vt admīſtret̃ ex aq̄
multa valde. ꝛ ſmo etiā ei⁹ in eis q̄ ſunt p̄miſſa qum p̄ce
pit in potu dare aquā inter potū hydro. ꝛ ſecaniabin: ꝙ
ꝑ potū aque fit iuuamētū: qm̄ facit accidē mām mlte hu
miditatis ſignificat h̄. ꝛ ſmo etiā ei⁹: in hydro. ꝛ ſecania
bin cõmixtis cū aqua cõmixtõe multa: q̄ ambo hūctant
os ꝛ ꝑuocāt vrinā: non ſignificat ꝙ ipſe in potu dederit
de vnoquoqꝫ eoꝝ vnā vnciā aut duas vncias: ſed q̄tita
tem multā cui eſt q̄titas cū qua pōt humectare os ꝛ ꝓ
uocare vrinā: ꝛ adiuuare ad exſcreādū illud qđ neceſſe ē
exſcreari ex pulmone. In ſecaniabin aūt aūt ſcp̄ſit hunc
ſmonē: ꝙ ſi videris ꝙ iuuamētū fiat ꝑ vſum hui⁹ potus
cū multitudine in omnib⁹ horis egritudis: addidit ergo
in ſermone ſuo: cū multitudine: vt ſignificet illud quod
diximus. Sufficit g̊ illud quod diximus in cognitõe mali
cie intētõis eraſiſtratis cū hippo. Scias g̊ ꝙ hippo. fi
duciā facit in hoc ſermone iterū ſicut fecit fiduciā in eis
que ſunt p̄miſſa de ſermone ſuo: ꝙ loquet̃ in vnaquaqꝫ
egritudinū ſermonē q̄ ei eſt ꝑpus: quum ipe nõ exponat i
libro ſuo iſto eſſe artis regētis egritudines: ſed non nar
rat tm̄ niſi res vl'es in egritudine vna ſcđm ſemitā exēpli
ꝛ eſt pleureſis. 45

Quicā quoqꝫ quo tpe obeꝫ dari po
tus: ſicut ille q ex hordeo ē fact⁹:
ꝛ q cū herbis: q quoqꝫ de uuiſ paſſis: ꝛ
qui de frumento: ꝛ qui de melle: ꝛ qui
de iure: ꝛ qui de maliſgranatis: ꝛ q de
alijs factis cū ſpēbus.

Et ſil'r etiā ego narrabo horā in q̄
oꝫ ut admiſtrent̃ reliq pot⁹: ſic po
tuſ fact⁹ ex hordeo: ꝛ pot⁹ facti ex papa
uere: ꝛ pot⁹ facti ex uuiſpaſſis: ꝛ fact⁹
ex exp̄ſſiõe uue: ꝛ fact⁹ cum frumēto: ꝛ
fact⁹ cū cartamo: ꝛ fact⁹ ex aq̄ ḡnatoꝝ
ꝛ pot⁹ facti ex reliq̄ſ reb⁹ remanētib⁹. ꝛ
narrabo ēt horā in q̄ oꝫ ut admiſtrent̃
pot⁹ reliq facti ex medicis ꝯpoſitis.

In hoc ſmone iteꝝ ꝑmittit hippo. ſmonē i vna
q̄qꝫ egritudine ꝑpꝛiuꝫ. Manifeſtū eſt g̊ ꝙ libri in
q̄b⁹ ſcp̄ſit hippo. medicationē cuiuſqꝫ egritudis
acutaꝝ ſm ſingularitatē ſuā: aut nõ fuerūt ſeruati vſqꝫ
ad hāc horā: aut hippo. ꝑrſus eos nõ edidit. qđ ē: q̄a iſti
libri q̄ inueniūt̃ nūc attributi hippo. nõ ſil'ant̃ ſmõi ei⁹:
verū tñ in eis ſunt res multe declinātes ad ſniaꝫ ei⁹: ſicut
ſmones inuēti in ſucceſſiõe ſermonis ei⁹: in balneatõe:
in hoc libro. Et ego q̄dē exponā vnāquāqꝫ illaꝝ ſic dixi
ſm veritatē in expoſitõe mea de eis. 46

Balnea uero in q̄buſdā morboruꝫ
iuuāt: i q̄buſdā uero mime. Rur
ſus bona q̄dē in q̄buſdaꝫ locis pl⁹: i qui
buſdaꝫ min⁹: ſi uideliꝫ nec̄ia aliqñ p̄ſto
nõ ſint. Qū utiqꝫ huic inſtrumēta opi
nec̄ia ſiue utilia: aut idonei miſtrari ra
ro inueniūt̃. Quꝫ uero infirm⁹ non bñ
balneat̃: maxim inde patit̃ nocumētū.
Nec ē eni huic officio loc⁹ coopt⁹: ꝛ a
fumo tut⁹ maxia aq̄ plenitudo: nõ aūt
crebro balneādum eſt: niſi fuerit forte
neceſſe.

Per uſuꝫ aūt balneatõis poſſibile
eſt iuuamētū fieri i multis egritu
dinū: in q̄buſdā eaꝝ ſemp: in q̄buſdam
eaꝝ nõ. ꝛ qñqꝫ eſt recti⁹ ut minoret̃ uſ⁹
eius: qñ nõ eſt illud quo indiget̃ cū ea.
qđ ē: q̄ inſtra q̄ nec̄ia ſunt in uſu eiuſ: ꝛ
miniſtri q miniſtrāt ſm ꝙ opꝫ: nõ inue
niūt̃ niſi in paucis māſiõibuſ: ꝛ quādo

nõ balneaꝛ̃ bñ infirmus: poſſibile eſt ut eueniat ei nocumẽtũ magnũ. q̊ ẽ: qa indiget infirmꝰ in balneatiõe loco tegẽte ipm̃ in quo nõ ſit fumꝰ: et quãtitate aque multe: ⁊ ut balneatio non ſit cuꝫ mubaſeꝫ: niſi illud ſit neceſſariũ.

Simile eſt ꝙ in diebꝰ hippo. balnea facta nõ erãt quod ẽ: qꝛ ſmo eiꝰ: ꝙ inuẽtio inſtrõꝝ que nec̃ia ſunt in vſu eius: ⁊ miſtri qui miſtrãt ſm ꝙ opoꝛtet: nõ inueniũꝛ̃ niſi in paucis manſionũ. Et ſermo eiꝰ iterũ: qꝛ neceſſariꝰ eſt in balneatõe locꝰ in quo tegaꝛ̃ ⁊ in qᵒ nõ ſit fumꝰ: ⁊ q̃ꝫtitas aque multa: ⁊ reliq̃ q̃ ſequũꝛ̃ illud: ſignificat ꝙ hoĩes adhuc qñ volebãt balneari calefaciebãt aquã in vaſis: ⁊ fundebãt eã in tinã: deinde ſedebãt in illa tina. Quod aũt dicit in fine ſmonis ſui ⁊ ẽ ſermo eius: Et ẽ neceſſe vt balneatio nõ ſit cuꝫ mubaſem. ſ. niſi illud ſit neceſſariũ: opoꝛtet vt ſeruetur in eo quod venit de ſermone ſuo poſt. quod ẽ: qꝛ inuenis ennũciare hippo. in eis q̃ ſunt pꝰ: de illo q̇ indiget in q̇buſdã hoꝛis balneatõe almubaſẽ. ſ. aq̃ infuſiõe ſup̱ infirmũ. ꝙ ſi nõ diceret illud q̄rerem ab eo: ⁊ nõ dicerem illõ abſolute: neq̃ ſupflue: ſed ſm oꝛdinẽ: ⁊ ſequeremur ſermonẽ eiꝰ. 47

Si aũt coꝛpꝰ egroti deponẽdum eſt nõ calidiꝰ q̃ꝫ ipe cõſueuit eẽ oꝫ primo itaq̃ꝫ parũ aque: deinde crebriꝰ ſupponẽdũ eſt.

Et opꝫ ne abſtergaꝛ̃ coꝛpꝰ infirmi: q̊ ſi abſtergaꝛ̃: tunc ſit illud quo abſtergiꝛ̃ calefactũ duplicibꝰ multis ſꝫ ꝙ cucurrit cũ eo ꝯſuetudo ⁊ fundatur ante uſum eiꝰ ex aqua quãtitas nõ p̱ua ⁊ poſt ipm̃ iteꝝ uelociter.

Non indiget aliq̇s infirmoꝝ vt abſtergaꝛ̃ coꝛpus eiꝰ qñ balneaꝛ̃: niſi ſup̱ ipm̃ ſit aggregata ſoꝛdicies: aut habeat pꝛuritũ. quod ẽ: qꝛ ſeſſio infirmi in aqua ⁊ balneatio eiꝰ cũ ea opoꝛtet vt ſit abſq̃ꝫ laboꝛe: neq̃ꝫ ledẽs. Abſterſio aũt coꝛpis ſit cũ rebꝰ q̇bꝰ abſtergiꝛ̃. Res aũt iſte omẽs ſunt moꝛdicatiue exſiccatiue. iſta g̊ ẽ op̱atio ꝯtraria ei q̊ neceſſariũ ẽ de balneatõne adiuuamẽtũ q̊ acq̇riꝛ̃ ex ea. Quꝫ g̊ indiget infirmꝰ vt abſtergaꝛ̃ coꝛpꝰ eius: aut p̱p̱ ſoꝛdiciẽ q̃ aggregaꝛ̃ ſup̱ eũ: aut p̱p̱ pꝛuritũ quẽ inuenit: opoꝛtet vt frãgaꝛ̃ virtus medicine cũ q̃ abſtergiꝛ̃: ita vt miſceaꝛ̃ cũ ea ex aqua q̃ꝫtitas mlta: ⁊ miſceaꝛ̃ cũ aliquo ex oleis. ⁊ ꝓpter hᵒ dixit hipp. Et ſit vſus eius quo abſtergiꝛ̃ mltiplicitas mlta: illud quo cucurrit multitudo. ſ. plꝰ q̃ꝫ cucurrit ꝯſuetudo ſanoꝝ cũ vſu eius. q̊ ẽ: qꝛ nõ ſolũ p̃cipit vt ſubſtãtia medicine qua abſtergaꝛ̃ coꝛpꝰ ſit multiplicia multa quãdo neceſſariũ ẽ vt abſtergaꝛ̃ coꝛpꝰ infirmi plꝰ: ſed p̃cipit vt ſit aqua q̃ admiſcetur cũ rebꝰ quibꝰ abſtergiꝛ̃ multiplicia multa. quod ẽ: q̇a hec intẽtio ſignificat ꝙ opoꝛtet vt dimittaꝛ̃ vſus abſterſionis: niſi ꝓuocet ad illud ſoꝛdicies aggregata ſup̱ coꝛpꝰ aut pꝛuritꝰ: ⁊ vt nõ admĩſtrẽꝛ̃ in illo medicĩe acute: q̇bꝰ nõ admiſceaꝛ̃ aliq̇d aliud: ⁊ ſic frangi inuenimꝰ acuitatẽ medicine q̃ abſtergiꝛ̃ coꝛpꝰ cũ q̃ miſceꝛ̃ aq̃ q̃ꝫtitas multa: ita etiã frangi inuenimꝰ virtutẽ abſterſiõis p̱ effuſiõem ſup̱ coꝛpꝰ ante vſum eiꝰ aque multe calefacte: ⁊ effuſiõeꝫ ſup̱ ipm̃ etiã poſt eũ cũ aqua aluminis. 48

Uia ergo breuis ſit ad ſoliũ.

Et neceſſe ſit ut ſit ſpaciũ ad locuꝫ tine breue.

Hec operatio eſt op̱atio cõmunis: ſiue in balneo ſit balneatio: aut ĩ quibuſdã domibꝰ quãdo accendiꝛ̃ in eo ⁊ impleꝛ̃ tina aqua calida: ſicut faciunt nũc multi in manſiõibꝰ quãdo indigẽt balneatõe: ⁊ non ſunt in loco balnei. 49

Introitus uero ⁊ exitus eſſe facilis debet.

Et ſit ingreſſus ad eaꝫ ⁊ exitus ab ipſa facilis.

Hippocrati videꝛ̃ de balneo ꝙ non opoꝛtet vt laboꝛet infirmꝰ: ⁊ p̱p̱ hꝫ p̃cipit vt ſit ingreſſus ad tinã ⁊ egreſſus ex ea facilis. ⁊ illud q̇dẽ ſitq̃ñ nõ ſunt p̱ietes ꝯtinẽtes tinã eleuati neq̃ꝫ ſtricti. melioꝛ autẽ tinaꝝ ẽ ampla q̃ ſit ꝓpiqua balneis. omẽs. n. iſte exceptis paucis ſiũt nõ hñtes eleuatõem: ſed ꝓpique terre. 50

Qui autẽ lauatur quietus taciꝰ: nec quicq̃ꝫ agẽs: ſed aquaꝫ alius ſupponens coꝛpus diligẽter fricando pertractet.

Et oꝫ ut qui balneaꝛ̃ ſit quietꝰ tacitus non faciẽs aliquã op̱ationũ: ſed ſit alius qui fundat ſup̱ ipm̃ aquã: ⁊ fricet coꝛpꝰ eius.

Iſte res etiã adiuuãt ad paucitatẽ laboꝛis: ſicut res quaꝝ pꝛeceſſit rememoꝛatio. ⁊ quies infirmi etiã eſt iuuatiua in mollificatiõe coꝛpis eius et lenitate ipſiꝰ cũ multitudine. quod eſt: qꝛ lacerti tenduntur in hoꝛa motꝰ: ⁊ quãdo tenduntꝛ̃ lacerti minoꝛaꝛ̃ lenitas eius ⁊ ipſiꝰ mollificatio. 51

Deinde multe aq̃ p̱mixte p̃p̱atio.

Cum ergo fuerit poſt illud: p̃para multã aquã commixtã.

Hippocrati videꝛ̃ vt pꝛeparet aquã multã: quam vult fundere ſup̱ infirmũ poſt exitũ eiꝰ de tina: ſicut de cõſuetudine medicoꝝ eſt in hoc tempe noſtro quãdo volũt vt balneeꝛ̃ infirmꝰ. ipſi eni nõ cõcedunt ei introitũ ad locũ in quo eſt aqua frigida: neq̃ꝫ ad locũ in quo eſt tina ſubito: ſed fundũt ſup̱ ipm̃ loco eiꝰ aquã tepidã. Et ex hominibꝰ ſunt qui etiã implẽt tinam ex huiuſmodi aqua: ⁊ faciũt ſedere infirmũ in ea. quod ẽ qꝛ poſtq̃ꝫ coꝛpꝰ eius eſt extenuatũ ⁊ rarificatũ p̱p̱ balneatõem cũ aqua calida: aggregat ipm̃ ⁊ ſtringit coꝛpꝰ eiꝰ paulatĩ: qñ illud adiuuat ad additiõeꝫ in v̄tute: neq̃ꝫ ſit facile vt eueniat eis nocumẽtũ: q̃ꝫuis pꝛep̱eꝛ̃ vt eueniat in aere cõtinẽte p̱mutatio ſubito ad contrariũ. inde eſt g̊ tu inuenis ſanos ꝓijcere ſe ꝓpter hãc cãm in aquã frigidã poſt balneatõem ipoꝝ cũ aqua calida. veꝝtñ infirmi ⁊ coꝛpꝰ cuiꝰ eſt debile ꝓpter aliquã cauſaꝝ nõ tolerãt vt tãgat coꝛpꝰ eoꝝ aqua frigida q̇n ledanꝛ̃ p̱ illud. Et ꝓpter hanc cãm inuenimꝰ hippo. frãgere ex frigoꝛe aque miſcẽdo ei aquã calidã. Quãtitas v̊o aque quã p̱miſceri opoꝛtet ex aqua calida cũ aqua frigida ſumiꝛ̃ in p̱mis ex cõſideratõe in diſpõne coꝛpis p̄ñti: deinde ex ꝯſideratiõe in natura infirmi ꝓp̱a: ⁊ cã hoꝛe p̄ñtis ex hoꝛ anni ⁊ regiõe

⁊ diſpoſitõe aeris continẽtis preſente. Homĩes vero me lius operãtes ſunt qui preparãt tres ſpẽs ex ſpẽb⁹ aque tepide que adinuicẽ diuerſe ſunt vt vtant̃ eis poſt bal neatõem ſuã cum aqua calida. Et eſt p̃ma ſpecies ex eis tepida vehemẽti tẽperie: ⁊ ſecũda poſt ipſaꝫ eſt minoris teporis: ⁊ tertia eſt propĩquior frigori q̃ꝫ ſecũda. Et ſimi le quidẽ ẽ ꝙ hippo. nõ voluit in eo qȯ precepit ex p̃pati one aquarũ mixtarũ multarũ: niſi hoc quod dixi. qȯ eſt: q̇a non oportet vt ſit ſermo eius: aqua multa: ſermo ab ſolutus: ſed meli⁹ eſt ꝙ voluit ꝑ ſermonẽ ſuũ: ⁊ prepararet aquã cõmixtã multã: numeros ſpecierũ multarũ ex ſpẽ bus aque cõmixte vt ſit ꝑmutatio ex vſu aque calide ad vſum aque frigide paulatim: qm̃ infirm⁹ nõ tolerat ꝑmu tationẽ ad ꝯtrariũ ſubito. 52

M ultum deinde ſuperuerſa.

E T ſit effuſio aque uelox.

O Portet vt ĩtelligat̃ ab eo ex ſermone ei⁹: velox: q̇a intẽdit ſup ipſam actionẽ: aut ſup ipꝫ ſpaciũ qȯ ẽ inter effuſionẽ aque: ita vt nõ ſit inter effu ſionẽ p̃mã: ⁊ inter effuſionẽ ſecũdã interpoſitio. ⁊ nomi nat̃ hec actio ſm̃ veritatẽ: actio nõ velox ſed freq̃ẽs. Et nos q̇dẽ inuenim⁹ hec duo noĩa q̃ſi eq̃lia apud ãtiquos .ſ. velox: ⁊ freq̃ẽs. qȯ ẽ: q̇a ipſi q̃nq̃ꝫ nominãt actiones freq̃ẽtes veloces. 53

P Oſtq̃ꝫ loco fricatoriȷ̃ utere ſpon gia ad deſiccandũ corpus.

E T utere loco exſiccatõnis cũ frica riȷ̃s exſiccatiõe cũ ſpongia.

N On inuenim⁹ medicos: neq̃ꝫ aliquẽ hominũ in hac nr̃a hora vti in exſiccatõe corporis infirmi neq̃ꝫ fricariȷ̃s: neq̃ꝫ ſpõgia: ſed inuenim⁹ eos vti in exſiccatõe infirmorũ poſt balneatõem mãdilib⁹: ⁊ in quibuſdã eorũ pãnis: ⁊ prope crudis qui ex eis nõ ſunt cãdidati. Inuoluũt enĩ cũ eis corp⁹ infirmi ab omni late re: ⁊ inuoluũt ip̃m cũ eis inuolutiõe vehemẽti vt ſudꝫ ſu dore multo: ⁊ nõ ẽ neceſſe ſemꝑ vt ſudet infirm⁹ ſudore multo poſt balneatõem ſuã. quod ẽ: q̇a nos vtimur bal neatõe multotiẽs nõ ad euacuandũ corp⁹: ſed ad cõtra riũ illi⁹. ſ. humectãdũ ip̃m ⁊ mollificãdũ quãdo eſt vehe mẽtis ſiccitatis. quãdo ergo indiges in eo hoc nõ opor tet vt dimittas morari in balneo mora longa: q̃re ſudꝫ ſudore multo: ſed oportet vt propes ad intromittenduꝫ ip̃m in tinam: q̃nq̃ꝫ extraxeris ip̃m ex ea: exſicca corpus eius velociter. 54

N Eq̃ꝫ oleum quãdo multum ſicci ſunt adiunge.

N Eq̃ꝫ oportet ut ungat̃ corp⁹ eius cum oleo aliquo: duꝫ eſt uehemẽ tis exſiccationis.

H Unc ſermonẽ dixit hippo. in ſucceſſiõe ſmõis ſui: ⁊ oportet vt vtaris loco exſiccatõis cũ frica riȷ̃s exſiccatõe cum ſpõgia .. ⁊ melius q̇dem ẽ vt ĩtelligat̃ ſuꝑ vſum balneatõis vt nõ exiſtimet aliq̇s de hippo. q̇a dimiſit dicere aliq̇d ex eo: ad cui⁹ rememoratõem ſit coa ctio. qȯ ẽ: q̇a nos inuenim⁹ eũ poſtq̃ꝫ exſiccat infirmum cũ ſpõgia poſt balneatõem nõ oſtẽdere an oporteat vti aliquo oleo an nõ. ꝙ ſi vtat̃ eo in aliq̃ hora manifeſtũ ẽ q̇a nõ vngit̃ infirm⁹ cũ oleo corpe ei⁹ humido: niſi dicat aliq̇s: q̇a exſiccat̃ corp⁹ infirmi. ſ. adiũgẽduꝫ etiã aliq̇d ad oleũ ꝑ exſiccatõem eius ex aqua. Manifeſtũ eſt ergo ꝙ res quarũ ſciẽtia ſit iuuamẽtũ: ẽ ĩquiſitio de vſu aliquo olei poſt balneationẽ: ⁊ vehemẽtior illa nec̃ia ẽ inq̇ſitio de vſu ei⁹ in hora balneatõis. Et an oporteat vt effunda tur oleũ ſuꝑ balneatũ: poſtq̃ꝫ ſudat: aut añq̃ꝫ ſudet ⁊ cor pus ſit ſiccũ: ſicut hora q̃ exuit pãnos ſuos: aut nõ opor teat vt vtat̃ aliquo hoꝝ duorũ: ſꝫ qm̃ incipit corp⁹ roridũ fieri. Qui aũt rememorat̃ ei⁹ qȯ dixi in v̇tute olei alicui⁹ in libro meo de medicinis ſimplicibus: ſcit ſcia certa: ꝙ melior horaꝝ vtẽdi oleo aliquo ẽ hora tertia ex horis in q̇bus adminiſtrat̃ aliqȯ oleũ. ⁊ ſcim⁹ etiã ꝙ oꝫ vt cum o leo vngat̃ corp⁹. ſ. corp⁹ balneati poſtq̃ꝫ balneat̃. qȯ eſt: q̇a oleũ calefactũ mollificat corp⁹: ⁊ aꝑit poros ei⁹: ⁊ re ſoluit ip̃m. oleũ aũt cui⁹ tact⁹ ẽ frigid⁹ nõ ſolũ nõ fac̃ ali quã haꝝ oꝑationũ: ſꝫ inuenim⁹ ip̃m facẽ tremorẽ. 55

S Ed ⁊ caput quãtũ pl⁹ poſſis cuꝫ ſpongia deſiccandũ eſt.

O Portet ergo ut caput ꝓprie exſic ces exſiccatõe ꝑ ſpõgiã quãtũ po tes: ⁊ ſis ſollicit⁹ de illo.

R Es aũt in hoc q̇r oꝫ vt exſiccet̃ caput poſt balne ationẽ exſiccatõe exq̇ſita: ita vt nõ remaneat ſu per ip̃m aliq̇d humiditatis etiã ſi paꝝ ſit ẽ mani feſta. qȯ ẽ: q̇r de aptitudine oĩs qȯ remanet ſuꝑ ip̃m de humiditate ẽ vt infridat ip̃m. verũtñ nõ ẽ tibi poſſibile vt facias illud ꝑ ſpõgiã: niſi ſit illud in p̃ncipio rei p⁹ vſũ aque cõmixte. ⁊ melior quidẽ vſu ſpongie in illo eſt vſus mandilium. 56

E T cauendũ eſt ne articuli ⁊ caput nec q̇cq̃ꝫ toti⁹ corpis frigeſcat.

N On oportet etiã ut infrigidẽtur extrema: neq̃ꝫ caput: neq̃ꝫ aliqȯ ex reliquis corpis.

S Ermo iſte apud me ẽ minor q̃ꝫ vt rememoret̃ ſo lũ qm̃ manifeſtũ ẽ apud oẽs hoĩes: q̇r non oꝫ vt dimittat̃ aliq̇d ex mẽbris nudũ in hora q̃ exſicca tur corp⁹ ex aqua qua adminiſtrat̃ poſt balneationẽ. qȯ ẽ: q̇r omẽs homĩes ſciũt ꝙ ad membra feſtinat frigus quã do ſunt nuda. 57

S Ed neq̃ꝫ balneãdũ eſt ꝑua tẽpis mora tranſacta poſt acceptũ ius uel q̇cq̃ꝫ potũ.

N Eq̃ꝫ oportet ut utat̃ balneatõne neq̃ꝫ quando eſt propinqu⁹ termi nus receptõis ſorbitõis: neq̃ꝫ quando eſt propinqu⁹ termin⁹ potationis alicu ius ex potibus.

N On infirmis tm̃ ſed etiã ſanis non eſt conueni ens vt vtatur balneatõe hora qua ſuſcipiunt ci bum ⁊ potum. Quod eſt: quia qui vtitur aliquo potũ: deinde balneat̃ poſt illud: repletur caput eius: et qui ſumit cibum: deinde vtitur poſt ipſum balneatione: repletur caput ipſius ⁊ reliquũ corpus ipſius propterea quia attrahit cibum ad ſe ex ſtomacho ante digeſtio nem eius. 58

N Eq̃ꝫ q̇cq̃ꝫ potũ circa ipaꝫ horã balnei ꝓpinandũ eſt.

NEqꝫ optet etiã ut utaꝛ ſorbitiõe neqꝫ aliquo ex potibus hora qua balneatur.

MElius qđ ẽ eſt vt ſuſcipiat homo cibũ ⁊ potuꝫ poſt quietẽ corpis eius ex inquietudine accidẽte propter balneatiõeꝫ: ſicut facit illud etiã poſt qetẽ inquietudinis accidẽtis ab exercitio. quod eſt: quia vſus ciborũ ⁊ potuũ poſt balneationẽ ſtatim implet caput: ⁊ natat qđ ex eo ſumitꝛ ſup os ſtomachi ſꝫ plurimũ. 59

QUi balneũ amãt uel ſani cõſueuerunt eis maxime adhibendũ eſt: hi nanqꝫ deſiderant ⁊ iuuat: ſi ergo dimiſerint nocet.

ET oꝫ ut adminiſtreꝛ balneatio in infirmis plꝰ in eis q idigẽt illa: ꝯſueti ipa in hora ſanitatiſ ſue. quod eſt: qꝛ iſti ꝺſiderãt uti ea: ⁊ iuuanꝛ illa: ⁊ ledũtur quando dimittunt illa.

IAm oñdi in maiori pte tractatꝰ ſecũdi mei expõnis q̃ expoſui hũc librũ ſummã virtutũ cõſuetudinis in ſermonibꝰ quibꝰ ſignificauit hipp. ſignificatione manifeſta ṽtutẽ ꝯſuedinis. 60

BAlneare in piplemonia iuuatius eſt q̃ꝫ in acutis feb. in latere eni ⁊ tenere coſte: atqꝫ inter ſpatulas exiſtẽtem dolorẽ mitigat. Item excoquitur quod per ſputuꝫ neceſſe eſt exſcreari ⁊ adiuuat: flatum etiã bonificat: ⁊ ſcreatus aufert laboreꝫ: quia artus mollit: cutem humidã facit: urinã expellit: capitis releuat grauitatem: nares humidas reddit.

IUuamentũ autem balneationis ſcđm plurimũ in periplemonia ẽ plus q̃ꝫ ſit in febribꝰ aduretibus. quod eſt: quia ſedat dolorẽ in latere accidẽtẽ ⁊ thorace ⁊ iter duas ſpatulas: et maturat qđ ſcreari neceſſe ẽ p ſputũ: ⁊ adiuuat ad illud: ⁊ bonũ efficit anhelitũ: ⁊ ſedat penã. qđ ẽ: qꝛ lenit iũcturas: et humectat cutẽ: ⁊ ꝓuocat urinã: ⁊ reſoluit grauitatẽ capitis: ⁊ hũectat nares.

HIppo. oñdit in ſermone ſuo iſto cauſam ꝓpter quã fit iuuamẽtũ p balneationẽ in piplemonia ⁊ in febribꝰ adurẽtibꝰ in ſermone ſuo. quod ẽ: qꝛ ſedat dolorẽ accidẽtẽ i latere ⁊ thorace ⁊ ſpatulis: ⁊ maturat quod exſcreari neceſſe eſt p ſputũ: ⁊ adiuuat ad illud: ⁊ bonũ efficit anhelitũ. ꝓpter has ergo res fit balneatio iuuatiua valde in piplemonicis. qđ eſt: qꝛ piplemonici euadũt ab egritudinibꝰ ſuis quãdo exſcreant humores retẽtos in pulmone p ſputũ. pleureticꝰ etiã iuuaꝛ per ipam iuuamẽto magno: qꝛ ſedat dolorẽ quẽ habet. ⁊ ꝓpter hoc melior ẽ vna duarũ rerũ: aut vt ſcribaꝛ etiaꝫ iuuamẽtũ in piplemonia ⁊ pleureſi eſt plꝰ q̃ꝫ ſit in febribꝰ adurentibꝰ: aut intelligaꝛ ab eo ex ſermone eiꝰ piplemonia ⁊ pleureſis. quod eſt: qꝛ dolor lateris nõ accidit niſi in pleureſi nõ in piplemonia. Et ſignificat etiã p ſmonẽ ſuũ: ⁊ iuuamẽtũ p balneationẽ in piplemonia eſt plꝰ q̃ꝫ i febribꝰ adurẽtibꝰ: qꝛ iuuanꝛ p balneationẽ etiã quidã q habẽt febrẽ adurentẽ. Et manifeſtũ eſt ꝙ neceſſaria ẽ in cognitiõe eius qui ex habẽtibꝰ fe. adurentẽ indiget balneatione: diſcretio: ⁊ nõ eſt poſſibile vt dicamꝰ i illo aliqđ qũ hippo. nondũ dixerit in hora in qua oꝫ vt adminiſtretur balneatio aliqđ. poſtq̃ꝫ ꝫ audiemꝰ ex eo i ꝑmis qñ oportet vti balneatiõe in ſmone q̇ hunc ſmonẽ ſeqꝛ: redibit ad ſermonẽ ſuũ: in hora qua oportet vt vtaꝛ. 61

BAlneare humidũ ultra modũ ventrẽ habẽtibꝰ nõ eſt plurimũ neceſſariũ: neqꝫ eis q ſtiptici ſunt plꝰ debito niſi uentre ꝑus purgato: neqꝫ defectis cõuenit: neqꝫ faſtidio uomẽtibꝰ: neqꝫ eructꝰ de genere cholere emittẽtibꝰ: niſi illis q̃ꝫ fluxũ ſanguis p nares hñtibꝰ: niſi illud minꝰ opportuno fuerit. Tu quoqꝫ ſcis quãtũ oporteat eẽ. Si ergo minꝰ ſit: balneũ eſt adhibendũ: ſi tamen corpori uideꝛ neceſſariũ.

ILlos aũt minꝰ oꝫ uti balneatiõe: quorũ uẽter in egritudine ſua eſt mollis plus q̃ꝫ oꝫ: neqꝫ oꝫ etiã illos uti balneatiõe: quorũ uẽter in egritudine ſua eſt ſtrictꝰ plus q̃ꝫ oꝫ: niſi euacuetur uenter eorũ in primis: neqꝫ in eis q ſũt proſtrati: neqꝫ in eis quoꝝ anima nauſeat: aut qui habeat uomitũ: neqꝫ i eis qui eructuãt aliquid ex genere cholere neqꝫ in eis quibꝰ aduenit fluxꝰ ſanguis nariũ: niſi ſit minꝰ q̃ꝫ oꝫ. Et tu quideꝫ ſcis quãtitatẽ ſm quã oꝫ ut ſit fluxꝰ ſanguis nariũ. ꝙ ſi fuerit minꝰ q̃ꝫ oꝫ: tunc utere balneatiõe ſi corpꝰ indiget illa: et iuuaꝛ p eam in reliquis rebꝰ in quibus iuuatur per eam: quãuiſ caput tñ indigeat illa.

QUi fluxũ vẽtris habet ſupfluũ abſcidit ab eo illõ introitꝰ ad balneũ ꝓpterea qꝛ trahit illas materias ſm cõtrariũ ad totũ corpꝰ. Quꝫ ergo illud ſit ita: aduenit ei nocumẽtũ ex ea. Cuiꝰ aũt natura ſtringiꝛ ⁊ nõ egrediꝛ: nõ deleꝛ ſup aliquẽ qñ meliꝰ ſit vt euacueꝛ vẽter eiꝰ in ꝑmis ex fece antiq̃ que ẽ in eo: deinde ꝓcipiat poſt illud balneari. Et ſilr etiã q eſt ꝓſtratꝰ. ſ. cuiꝰ virtꝰ diſſoluta ẽ ⁊ victa eſt. qđ ẽ: qꝛ balneũ addit in reſolutiõe eiꝰ ⁊ caſu ipſiꝰ: ⁊ cuiꝰ aĩa etiã nauſeat ⁊ hꝫ vomitũ nõ oꝫ vt balneeꝛ. qđ ẽ: qꝛ timeꝛ ſup ipm ꝙ reſoluaꝛ vtus

eius ſubito: ⁊ accidat ei ſyncopis ꝑueniens a ſtomacho
Et illoꝝ etiã quoꝝ in oꝛe ſtomachi aggregatᷣ cholera: ⁊
ſunt illi quos ſignificat hippo. ꝑ ſmonẽ ſuũ: eructuant
eructuatõe de genere cholere: eẽ ẽ ꝓpiquũ eſſe iſtoꝝ. Et
ſilr etiã nõ oꝫ vt vtaris balneatõe in eis q̃ hñt fluxũ ſan
guis ſupfluũ nariũ. qδ ẽ: q̃a hñtes fluxũ ſanguis narium
qñ balneanᷣ ptrãſit menſurã in multitudine ſua. Mani
feſtũ eſt ergo tibi vt p̃cipias vti balneatõe quãdo fluxus
ſanguis nariũ eſt diminut⁹ ab eo qδ neceſſariũ ẽ de ipo.
Et iſtis quidẽ neceſſaria eſt balneatio cũ feſtinatõe vt ꝑ
peret mot⁹ ſanguis qui eſt in capite. ⁊ quidẽ nos vtimur
balneatõe qñ indigem⁹ vt veniat flux⁹ ſanguis nariũ: et
nõ euenit. Illud aũt qδ addidit hippo. in ſermone ſuo:
ſi coꝛp⁹ indiget illa ⁊ iuuatᷣ ꝑ eã: in reliq̃s reb⁹ in quib⁹ ꝑ
eã iuuatᷣ: q̃uis tñ caput indigeat illa: ſignificat ꝑ illδ ſi
gnificatõe manifeſta: quia ẽ neceſſariũ multotiẽs vt ca
leſiat aliqua ex domib⁹ ⁊ ſedeat infirm⁹ in ea abſq; tina:
⁊ fundatᷣ aqua calida ſuper caput eius tñ abſq; reliquo
coꝛpoꝛe eius. 62

Balneare nõ nocet amãtibus: ⁊ ſi bis in die p̄ecepis.

Qui aũt eſt diligens balneatõem: nõ nocꝫ ei ſi p̄ecipiatur balneari bis in die.

Inuenim⁹ hũc ſermonẽ cum ſermonib⁹ alijs ſcri
pſiſſe medicũ qui trãſmiſit victoꝛino cõſuli ceſa
ris tractatũ in regimĩe ſanitatꝭ ſm ſnĩaꝫ hippo.
ſm medietatẽ: ſic̃ fecit etiã de ſmõe in quo dixit hippo.
q: nõ opoꝛtꝫ vt ꝓhibeatᷣ infirmuſ in diebus p̃mis egritu
dinis ſue a q̃buſdã ſoꝛbitõib⁹: aut in ſmone ĩ quo dixit
hipp. etiã: Cui⁹ cucurrit ꝯſuetudo vti cibo bis in die: oꝫ
vt detᷣ cib⁹ ei bis. verũtñ inuenis eũ dimittẽ ex vnoquoq;
hoꝝ duoꝝ ſmonũ medietatẽ ei⁹. De h̃ aũt ſmone quẽ ꝑ
miſim⁹ ad exponẽdũ nõ dimiſit aliq̃d. verũtñ nõ narra
uit hoꝛã in q̃ p̃cepit hippo. vti balneatõe in die bis ĩ eo
q̃ indiget balneatõe. Et manifeſtũ ẽ q̄ hippo. intelligit ꝑ
ſmonẽ ſuũ: q̃ dilectãtᷣ balneatõe: in hoꝛa ſue ſanitatis ꝑ
uocat eos illδ ad vtẽdũ multotiẽs ea in die. qδ ẽ: q̃a iſti
qñ vtũtᷣ balneatõe bis in die currere faciũt rẽ ſuã ĩ illo ſꝫ
ꝯſuetudinẽ q̃ cucurrit eis. oꝫ ergo vt intelligatᷣ ab hippo.
hoꝛa in qua p̄ecipit vti balneatõe. 63

Balneum multo conueniẽtius eſt ptiſanam cum fece ſumẽtibuſ: q̃ꝫ eis qui accipiũt ſolum ſuccum: quibus tamẽ interdũ cõuenire uidetᷣ quãdoqꝫ. rurſus ⁊ in his minus cõgruuꝫ eſt qui ſolo potu dietantᷣ: ſed in illiſ aliquãdo conueniens eſt.

Et uſus balneatõis in eis q ſumũt ptiſanã hoꝛdei ⁊ cũ ea fecẽ eius: poſſibilioꝛ eſt multũ q̃ꝫ ſit in eiſ q utũtᷣ aqua eius tñ. ⁊ quãdoqꝫ eſt poſſibilis uſus balneatõis in iſtis etiaꝫ. ⁊ minus quidem poſſibile eſt uti ea in illis qui re guntur potibus tñ: ſed poſſibile ẽ etiã uti in iſtis ea.

Oſtẽdit hippo. ĩ ſmone ſuo iſto hoꝛã in q̃ oꝫ vti
balneatõe. ⁊ ſi ipſe feciſſꝫ illδ in p̃ncipio ſmõis
ſui: nõ occultaretᷣ nobis multũ ex ſmonib⁹ ſuis
quos dixit medios ſmonis ſui. qδ eſt: q: hippo. dat illis
aquã hoꝛdei cũ fece ſua: quoꝝ egritudo ẽ egritudo q̃eta.
quoꝝ aũt diſpõ eſt detioꝛ hac diſpõne dat eiſ ĩ potu aq̃ꝫ
hoꝛdei tñ. ⁊ quoꝝ diſpõ eſt detioꝛ diſpõne hoꝝ duoꝝ: ⁊
quoꝝ egritudo ẽ acutioꝛ: ĩuenim⁹ hip. vti ĩ eis potib⁹ tñ.
Et ego q̃deꝫ mltotiẽs iaꝫ oñdi q̄ ſmo ei⁹ in h̃ li°. toto eſt
ĩ moꝛbis pectoꝛꝭ ⁊ pulmõis. ⁊ q: narrauit ĩ h̃ li° ples res
vles ſꝫ ſemitã exẽplificãdi ĩ egritudĩb⁹ hoꝝ mẽbꝛoꝝ: ⁊ ꝑ
p̃e ĩ pleureſi. ⁊ oñdi iteꝝ q: p̃cipit vti ptiſana hoꝛdei apδ
maturationẽ egritudinũ: ⁊ ĩ hac hoꝛa vſus balneatõis ẽ
abſq; timoꝛe: qm̃ adiuuat iuuamento magno ad exſcre
andum humoꝛes retentos in pectoꝛe ⁊ pulmone in eo
cui⁹ diſpoſitio ẽ hec diſpõ: ⁊ ꝯſuetudo etiaꝫ ei⁹ currit cũ
vſu illius: tũc non ꝓhibet aliq̃d q̃n in eo admĩſtretᷣ bal
neatio ſm duplũ. Qui aũt potib⁹ tñ vtitᷣ hippo. dicit q̄
iuuamentũ eius ĩ balneatiõe eſt paruũ valde. Quidã au
tẽ intellexerũt ab eo ex ſmone eiuſ: paruũ valde: q: non
oꝫ vt admĩſtretᷣ penit⁹. Res aũt non ẽ ita: qm̃ hippo. dic̃
poſt illud: Et qñq; eſt poſſibile vti balneatõe ĩ iſtꝭ etiaꝫ:
⁊ non narrauit qñ poſſibile ẽ vti balneatiõe ĩ eis. Nec̃e
eſt g̃ nobis vt narrem⁹ illud: ⁊ ſeq̃mur ĩ eo qδ dicem⁹ ſen
tentiã hippo. Dico g̃ q̄ hippo. vtitᷣ potib⁹ tñ in eo cuius
egritudo ẽ egritudo acuta qñ ptranſit vt toleret infirm⁹
expectationẽ ſup illud vſq; ad p̄imã hoꝛaꝫ ſtat⁹ egritu
dinis. Stat⁹ aũt egritudĩs qñq; eſt multotiẽs cuꝫ matu
ritate eius: ſicut ille q̃ accĩt in moꝛbis pectoꝛis ⁊ pulmo
nis. qδ eſt: q: egritudĩes in iſtꝭ hoꝛa qua maturantᷣ inci
piũt ſcreare illud qδ exſcreari nec̃e eſt: nec ẽ poſſibile in
aliqua hoꝛarũ vt addatᷣ egritudo eoꝝ: neq; in ĩpa nã ſui
neq; in accñtib⁹ comitantib⁹ ĩpaꝫ. qδ ẽ: q: egritudo mul
totiẽs eſt egritudo q̃eta: ⁊ accñtia comitãtia ipſã addũtᷣ
ſic̃ dixit hippo. in mẽbꝛis apoſtematꝭ q̄ doloꝛes ⁊ febꝛeſ
in hoꝛa aduent⁹ ſaniei accidũt plus q̃ꝫ qñ facta ẽ: ⁊ mul
totiens addũtᷣ ⁊ minuũtᷣ cuꝫ q̃ꝫtitate accñtiũ ⁊ q̃ꝫti
tate egritudĩs. ⁊ illud q̃deꝫ fit ĩ ap̃atib⁹ in q̃bus ſanies q̃
in eis generatᷣ hꝫ egreſſionẽ: ſic̃ de ꝯſuetudĩe ei⁹ eſt vt acci
dat in quibuſdã exituris ⁊ piplemonia ⁊ pleureſi. poſſi
bile eſt enĩ in his egritudib⁹ vt iuuetᷣ infirm⁹ ꝑ vſuꝫ balne
atiõis: ⁊ regimẽ eius adhuc fit cũ potib⁹ tñ. qδ eſt: quia
hippo. dicit q̄ balneatio ſedat doloꝛes accidẽtes ĩ eis: ⁊
maturat qδ exſcreari nec̃e eſt ꝑ ſputum. verũtñ manife
ſtũ eſt q̄ opoꝛtet vt vtaris ea poſt euacuationẽ coꝛpoꝛiſ.
Scias enĩ vniuerſalr̃ q̄ ſi balneatio admĩſtretᷣ añ euacu
ationẽ coꝛpoꝛis: attrahet ad loca q̃ ſũt ſub hypocõdrijs
materias. ⁊ ſi fiat p⁹ euacuatõeꝫ coꝛpis: adiuuat ad matu
rationẽ. ⁊ iuuamentũ q̃deꝫ balneatõis qñ admĩſtratᷣ in
hoꝛa ſua: eſt ĩ egritudib⁹ in q̃bus poſſibile eſt vti balnea
tiõe in toto coꝛpoꝛe: ⁊ pp̃ hanc cãm fit iuuamentũ ꝑ eã
tñ in eo q̃ hꝫ fe. adurentẽ ei q̃ cũ fe. ſua nõ hꝫ ap̃a calidũ:
neq; aliqδ ex ap̃atib⁹ factꝭ a cholera citrina tñ q̃ ebulit
in coꝛpoꝛe ſuo. ⁊ qñ ſigna maturitatꝭ ei⁹ apparẽt ĩ eiſ: tũc
iuuamentũ eoꝝ ꝑ balneationẽ eſt plus multũ. ⁊ qm̃ feb.
adurenſ qñq; eſt a p̃hlegmate ſalſo putrefacto: tũc oꝫ vt
ſcias q̄ illi q̃ huiuſmõĩ feb. hẽt balneũ eſt ꝯ̃trariũ valde. qδ
eſt: q: hũoꝛ phlegmatic⁹ nõ reſoluitᷣ ꝑ balneũ ſic̃ reſolui
tur choľa: qm̃ ẽ groſſus viſcoſus: ⁊ ei⁹ caliditas nõ extin
guitᷣ: neq; extinctionẽ ſuſcipit: qm̃ indiget ſpacio longo
in maturatõe. Nos aũt nõ poſuim⁹ ſmonẽ in eo niſi vt
remẽoꝛemur ei⁹ in fine. Recoꝛdoꝛ aũt q̄ hippo. dixit in
p̃n° expõnis mee q̃ expoſui hũc libꝝ ĩ reſiſtẽdo medicꝭ q̃
ſũt ex illis de kindis hũc ſmonẽ. de reb⁹ aũt q̃s opꝫ medi
cum ſcire p̃ter q̄ infirm⁹ eas ipi dicat plures dimiſerũt.

Iſte aūt res apud illos quibus videt̃ ꝙ hippocrates ſit
ex logicis ſunt mēbra leſa: ⁊ morbi accidētes ī eis: ⁊ cau
ſe faciētes illos morbos. Quibꝰ aūt videt̃ ꝙ ſit de empe-
ricis: ſunt hore anni: ⁊ cōſuetudines: ⁊ etates: ⁊ diſpoſi-
tiones aeris cōtinētis nos. Nos enī ſcimꝰ ꝙ ꝑ cognitio-
nem omniū harū rerū quas dicūt logici ⁊ emperici iu-
uant̃ medici. ⁊ nos quidē inuenimꝰ hippo. poſtq̄ narra
uit in hoc libro intentiōes multas: quas quādo format
homo in mēte ſua: poteſt ſcire regimē nō dixiſſe aliquid
ex rebꝰ que dicte ſunt niſi cōſuetudines: preter ꝙ ipe dic̃:
interpoſitōne illiꝰ res alias quas ego narrabo tibi. quod
eſt: quia ꝙ ego poſtpoſui ſermonē in eis: nō fuit niſi vt
narrē eas in ſermone breui: aut facile ſit ei qui legit hūc
librū intelligere ſermonē meū. Dico ergo ꝙ vna intētio
nū ⁊ p̄ma earū eſt intētio quā hippo. dixit ſm viā exem
plificatōis in vna egritudinū: ⁊ ē pleureſis hac dictōne.
Quātitas aūt que dat̃ infirmo de ſorbitōibꝰ in vice ſecū
da ſi egritudo ē acutior q̄ oportet: nō oportet vt ſit mlt-
ta: ſed oportet vt p̄us bibat anteq̄ ſumat ſorbitōnes hy-
dromellis: aut vinū: aut quod eorū videris magis iuua-
mentū. Deinde dixit poſt illud etiā hunc ſermonē: ꝙ hu
mectat̃ os: ⁊ illud quod exſcreat̃ de pulmone eſt ſcōm ꝙ
oportet: tūc oportet vt des ei omnino ſorbitiōes vice ſe-
cūda. omnes enī has res ⁊ que eas ſequūt̃ nō inuenimꝰ
medicos de aſſidis dixiſſe. Hippo. aūt poſt hūc ſermonē
etiā dixit: quia oportet vt ꝯſideret̃ in digeſtiōe egritudi-
nis: ⁊ hoc apud eū eſt ex maioribꝰ intētōibꝰ in cognitiōe
forme regiminis: ⁊ omniū ꝑticulariū mutationū que fi-
unt in eo. Deinde dixit poſt has res hunc ſermonē: naꝫ
in cuiꝰ vētre ē ſupfluitas cibi retēta: ⁊ dat ei hāc ſorbitio
nem aliquis preter ꝙ euacuet corpꝰ eius ab illa ſupflui-
tate: ⁊ cū hoc etiā ſi tūc habet dolorē addit in eo: ⁊ ſi nō
habuerit dolorē euenit ei. Et dicit iterū poſt illud hunc
ſermonē: Et cū illo etiā ſi fuerit dolor lateris ſemp: q̇ nō
alleuiat̃ euaporatōe ⁊ ſputū non egredit̃ ſed addit̃ eius
viſcoſitas abſq̃ maturatōe: tūc ſi nō reſoluit̃ dolor: aut
ꝑ mollificatōem vētris: aut ꝑ phlebotomiā ſm ꝙ ſignifi
catur: quia indiget ea: ⁊ dant ptiſanā habētibꝰ hāc infir
mitatē: ⁊ ipſi ſunt tūc cum illa diſpoſitōne: ſupuenit eis
mors velociter. Deinpe poſt illud etiā diſcernit ſmoneꝫ
ſuuꝫ ⁊ dicit: ꝙ quādo incipit inuadere febris cū dolore
aut abſq̃ dolore: ⁊ terminꝰ eius ab acceptōe cibi ē propi
quus: ⁊ vēter eius nō euacuat̃: tūc oportet vt prohibeas
eum ab acceptōe ſorbitionū donec ſcias ꝙ cibus eiꝰ iam
deſcēdit ad inferiora inteſtina. Et ſcripſit iterū poſt hūc
ſmonē: Et qn̄ cibus antiqꝰ non deſcēdit: ⁊ terminꝰ alius
cū cibo alio eſt ꝓpinqꝰ: ⁊ virtꝰ eiꝰ eſt tolerās: ⁊ etas eiꝰ eſt
ſtatus iuuentutꝭ: tunc oportet vt clyſterizet̃. ⁊ ſi ē debil̃:
oportꝫ vt ponat̃ ſuppoſitoriū: niſi egrediat̃ cibꝰ ex ſeipſo
egreſſiōe bona. In hoc ergo ſmone inuenimꝰ eum nar-
rare etiaꝫ cum eo qđ narrauit intentionē ſumptaꝫ a vir-
tute: ſicut facit ī ſermonibꝰ qui ſequnt̃ hunc ſmonē. ipe
eniꝫ ꝯſiderare precipit ī multis locis in cauſa q̄ facit ca-
dere virtutē: vbi dixit ꝙ medici nō ſciunt illud. Et dixit
iteꝝ: ꝙ illi in quibꝰ ꝑuenit dolor vſq̃ ad loca q̄ ſunt ſub
hypocondriis iuuant̃ cuꝫ medicina tali ⁊ tali. Illoꝝ aūt
quibꝰ aſcēdit dolor cuꝫ grauitate vſq̃ ad adiutoriū ⁊ p̄n
cipia pectoris: iuuamentū eſt per phlebotomiā. Inueni-
mus ergo medicos qui fuerūt ex aliis de aſſidis dimiſiſſe
rememorationē oīuꝫ haꝝ reruꝫ: ⁊ reliquaꝝ que eis ſunt
ſimiles: ⁊ reꝝ etiam q̄ dicte ſunt ī ꝯſuetudinibꝰ penitꝰ: ⁊
plus illo multū res naturaꝝ ⁊ ſpecies corpoꝝ: quas inue
nimꝰ hippo. in multꝭ locis dixiſſe. ⁊ noīauit quoſdaꝫ ho
mines habētes cholerā amarā: ⁊ quoſdā eoꝝ phlegmati
cos: ⁊ quoſdā eoꝝ nigrā. quod ē: quia ī veſtigio haꝝ rerū
narrauit ꝑ mutationē regimīs ī ſanis: ⁊ quō oporteat re
ctificari: ⁊ regimen infirmoꝝ. Et in ſmone ſuo in vino ⁊
hydromelle: ſecaniabin ⁊ aqua inuenimus eū dicere has
eaſdē mutatōes. Et dic̃ etiā in alio loco eſſe maturatōis
egritudinū: ⁊ non ē hec apud euꝫ intētio vilis ī cognitio
ne forme regimīs ⁊ ꝑmutōis in eo. Et ſimilr̃ inuenimus
eum dicere ī ſtatu egritudīs quiddā ſmonis: ⁊ ponit ꝯſi
deratiōnē in hoc ⁊ in cognitione regimis rem non par-
uam. Omniū ergo haꝝ reꝝ ⁊ aliarū que ſunt ſimiles il-
lis dimiſerunt rememorationē medici q̇ ſunt de illis de
chidis. ⁊ medicus idiget vt ſcias eas oēs p̄ter ꝙ infirmꝰ
eas ei dicat.

Finitus eſt tractatꝰ tertius cōmenti Ga-
lieni ſuper libro regimīs acutaꝝ.

Dicꝫ Galienꝰ in principio huius quarti libri regimis
acutaꝝ egritudinuꝫ dicat nōnulloſ opinatos fuiſſe libꝝ
hunc ſequentē non fuiſſe Hippocratꝭ: ⁊ ipſe etiam ean-
dem ſequat̃ opinionē: vt dicit locis in multꝭ. Dicit eniꝫ i
tertio libro regimīs in cōmento illius canonis: Diuerſi-
tatem auteꝫ medicamētoꝝ ꝙ ipſe inquiret an ea que ad
dita ſūt poſt ſmonē in balneatiōe: hoc eſt poſt tertiū li-
brum acutaꝝ: in fine cuius Hippocrates de balneatiōe
determiat: ſint digna Hippocrati vt attribuant̃. Idem
etiam Galienꝰ cōmento vltimo ſecūdi acutaꝝ ait ꝙ mul
totiens ꝑ mentē ſuam tranſiuit ꝙ Horros medicꝰ in co-
dicillis Hippocratꝭ inuenit multa poſt morteꝫ eius que
poſtea hominibꝰ manifeſtauit: ordinādo ea ordine meli
ori quo fieri potuit: ⁊ ita ſuſpicandū eſt hunc medicum
quartū librū compoſuiſſe: vel multa addidiſſe ⁊ aliqua
ſubtraxiſſe vt libuit ſi ipſe Hippo. cōpoſuit. Et item in 2°
acutaꝝ in cōmento illius: Qđ in quibꝰ morbis ⁊ etati-
bus oportet fieri: ait Quod ē: quia qđ inuenit̃ ſcriptum
in h libro poſt ſmonem ī balneatōe eſt res inuēta ī do
mo Hippocratꝭ ⁊ reliqua. Quicq̇d ſit: volui tamen hunc
libꝝ iam mortuū tribus ſuperioribꝰ inſerē: qum dignus
ſit: multa continēs ⁊ in practica ⁊ ī theorica: vt de eo ſer
mo habeatur.

Incipit liber quartus regimis acutaꝝ egritudinũ.

IN libꝛo de dieta ea que poſt ſermonẽ de bal
neis dicta ſũt: decẽter ſuſpicati ſũt nõ pauci
medicoꝝ vt nõ hippo. exñtia: eteñ virtute in
terp̃tatõis ⁊ ſubtilitate ꝯtẽplationũ deficiũt
multũ ab anteriori: ſed tñ neqꝫ irrõnabiliter
promoti ſunt q̃ eſtimarũt hippo. eẽ ⁊ hoc. ẜm electiõem
vel volũtatẽ. n. illiꝰ mens eoꝝ q̃ ſcp̃ta ſunt ẽ vt eſtimeẜ di
ſcipulꝰ eiꝰ q̃dã ſcp̃ſiſſe: multa vͦ in eis ⁊ ſeriẽ inculpabilẽ
hñt cũ mẽte: vt eſtienẜ rurſus ab ipo hip. ea ſcp̃ta eẽ p̃pã
te ꝯpõne vel ꝯponẽ librũ vt pmiẜat ẜꝫ libꝝ de dieta acu
taꝝ: in quo pticulariter vniuſcuiuſqꝫ acutarũ egritudi-
nũ curã doceret. ⁊ h̃ q̃dẽ vtiqꝫ ⁊ alias etiã ſerieſ inuenire
eſt in p̃iacẽti h̃ libꝛo manifeſte nõ exñteſ dignas hippo.
⁊ vt eſtimeẜ inter ſcp̃tas eſſe p̃pis ⁊ certis: ſicut deinde ⁊
ẜm aphoriſmos apparuerũt multi tales aphoriſmi ĩ vlti
mis ptibꝰ libꝛi. in eẽndo eĩ in memoria multis p̃ma ꝯſcri
ptionũ q̃ interſcp̃ſerũt: in vltimo interſcp̃ſerũt h̃: deinde
ipm ⁊ ẜm librũ quẽ de traumatibꝰ vel tragmatibꝰ. i. vul-
neribꝰ q̃ in capite appẽt factũ: adhuc aũt ⁊ ẜm libꝝ epidi
miaꝝ: ſilr aũt ⁊ ẜm libꝝ q̃ nũc nobis p̃poſitꝰ ẽ: inuenire ẽ
interpoſita: ⁊ magis adhuc in vltimis libꝛis. q̃ttuoꝛ igiẜ
vt ita dicã ſpẽbꝰ exñtibꝰ in eo: iſto digno q̃dem ẜm ſeriẽ ⁊
ẜm mentẽ hippo. iſto vͦ ẜm alteꝝ ſolũ: aut ẜm ſeriẽ: aut
ſcd̃m mentẽ: q̃buſdã aũt ſcd̃m neutrũ: veꝝ ſignificabimꝰ
hocipm ẜm vnũquẽqꝫ tractatũ: ⁊ ẜm vnãquãqꝫ tractata
rũ ad expoſitiõem ſerieꝝ. 1

Cauſus aũt fit: quꝫ re ſiccate uenule in eſtiua hoꝛa euulſerit oxyme as ideſt acres ⁊ chole ricos hycores. i. liquo res ad ſeipſas.

EStiuã hoꝛã dixit eã q̃ calida ⁊ ſicca: ſiue in fi
ne veris: ſiue in p̃ncipio eſtatis: ſiue in mediiſ
vel vltimis: ſiue ẜꝫ p̃ncipiũ autũni fuerit. mõ
ſtrata aũt ẽ in monumẽtis epidimiaꝝ craſis:
que cõtinẽtis nos aeriſ cũ hac trãſmutãs diſpõeꝫ coꝛpis
ſicca q̃dẽ ad ſicciꝰ: hũida vͦ ad humidiꝰ. Supꝛa demon
ſtratũ aũt ẽ ⁊ qm̃ craſim q̃ ẜm nãꝫ cõmoderata hoꝛa cu
ſtodit aliis viꝫ oĩbꝰ ſilr hñtibꝰ q̃cũqꝫ ẜm totã dietã hoĩes
gerũt. ſupꝛa demr̃atũ ẽ aũt ⁊ qm̃ ab eẽntia ⁊ a cõſiſtẽtia
q̃ ẜm nãm ⁊ q̃ moderata fuit deſiſtẽs coꝛpꝰ ẜm q̃ꝫtũcũqꝫ
extiterit ⁊ trãſmutatũ fuerit: ẜm h̃ ⁊ p̃p̃o auxilio idiget:
ſiccatũ q̃dẽ humectari: humectatũ aũt ſiccari: calefactuꝫ
aũt infrĩdari: infrĩdatũ aũt calefieri. Quꝫ igiẜ ẜm aliquã
circũſtãtiã vel ꝯſiſtẽtiã reꝝ q̃ꝝ in ſpẽ diẽ exẽpla: ꝯtigerit
aliq̃s ſiccari venulas ẜm quãlibꝫ ptẽ ſui coꝛpis: euellent
hẽ hũiditates q̃ ex p̃piquãtibꝰ pticul. igiẜ ſi q̃dẽ ſic ſi cõſi-
ſtẽtia nãm hũidã hũerit: ita ⁊ vͦtutẽ hũectatiuã hrẽt hũi
ditates q̃ ad exſiccatas venas afferũẜ: eucraſiã q̃ ẜm nãꝫ
humidã reſumit pticula. ſi vͦ oxymea. i. acris q̃ꝫ fuerit ẜꝫ
q̃litatẽ: ſiccatiua vͦ ẜꝫ vͦtutẽ humiditas coꝛpꝰ exuriẜ aut
eximiẜ: queãdmodũ ſi nr̃m q̃dẽ ipoꝝ ſitiẽs q̃ biberit in
ſanabilr repẽte l' vinũ. cũ aq̃ marina faciũt meꝝ ip̃mixtũ
vl' aquã ſalſaꝫ. ego deniqꝫ noui ⁊ ip̃e q̃ñqꝫ ex itinẽ eſtiuo
ſiticuloſus factꝰ demũ bibẽs vini veterl kilicã. i. calicẽ v-
nũ meri imp̃mixti breuẽ adaugẽs magl nõ ceſſare faciẽs
in eo ſiti. ſic igiẜ nos ⁊ mẽtẽ hñtes p̃ſiſtentẽ appetitibꝰ. i.
deſideriis: q̃ñqꝫ q̃dẽ negligẽtiꝰ: q̃ñqꝫ petulãtiꝰ: ẽ aũt qñ i
nõ eẽndo meliꝰ coacti ſumꝰ ad aliquẽ ſalſoꝝ ⁊ oxymeo-
rũ. i. acriũ deuenire potuũ: ita ⁊ vtꝰ q̃ ẽ ĩ attractiua vena
ſemp̃ euellit hũiditatẽ q̃ ex appꝛopĩquãtibꝰ: nõ diiudi-
cãs ⁊ ſep̃ans ſubãꝫ eiꝰ q̃lis q̃daꝫ ẽ: nõ. n. hꝫ mentẽ vt ſcru
teẜ q̃ de melioꝛi: ſꝫ ſic pueri ⁊ bꝛuta ꝯtingẽs humidũ eli
gẽt: ſcia ẜm eũdẽ modũ ⁊ illa: igiẜ ſi q̃dẽ ẜꝫ vnã quandã
ptẽ coꝛpis diſpõ h̃ facta fuerit: ẜm hãc ſolã heriſipilato
ſa aliq̃ paſſio exit. vene vͦ q̃ ẜm totũ coꝛpꝰ ſũt ſup̃ſiccate
hũiditates q̃ ex carnibus ſi euulſerit cal'as exñtes ĩ toto
coꝛpe: fit ⁊ iñ cauſonidis diſpõ. Sꝫ q̃ cauſon p̃p̃e noĩaẜ
nõ ſolũ vehemẽtia caloꝛis q̃ p̃ totũ coꝛpꝰ fit differt: ſꝫ ⁊ ſi
ti: violentia. n. eſt in hac febꝛe ⁊ ĩceſſabil': deficit igiẜ p̃ia-
cẽti ſeriei obiectio de generatõe cauſõ ẜmo q̃deꝫ pticl'a-
ris quẽ nos nup̃ adiecimꝰ. nã q̃ñqꝫ q̃dẽ ẜm vnãquãqꝫ p̃
tem: q̃ñqꝫ vͦ ẜm totũ coꝛpꝰ cauſõ fit. in cauſõ q̃deꝫ q̃ ẜꝫ
totũ coꝛpꝰ factꝰ ẽ: ſp̃ ſitĩ opaẜ. ĩ eo vͦ q̃ ẜm vnã quãdã p̃
tẽ nõ ex nẽcitate niſi ip̃a pars ſitĩ opaẜ. q̃ p̃mũ ⁊ marie
oſ vẽtrl: deĩcepſ q̃dẽ venẜ: ⁊ pꝰ hũc ſtõachꝰ ⁊ iſophagꝰ: de
iñ pulmo: deiñ ieiunũ. naꝫ igiẜ ita ſolũ fit cauſus vt dixit
qñ euulſerit venule oxymeas. i. acres et chol'icos hyco-
res ad ſeipſas: vel ⁊ carne h̃ idẽ patiẽte erit cauſus. ſic q̃
ẜm pticulã ſiue ẜm totũ coꝛpꝰ ꝯtigerit pati eã: mõſtratũ
ei eſt ⁊ h̃ virtutẽ attractiuã hñs eoꝝ q̃bꝰ idiget ip̃ſa. ⁊ ni
mis hippo. ſi ẜm alteꝝ modũ licet fieri ſil'eꝫ diſpõeꝫ: aliũ
aũt dico qñ mittũẜ ad aliquã pticulã imbecilioꝛẽ a foꝛti
oꝛibꝰ ſup̃fluitates. mõſtratũ. n. ẽ ſic attractiua virtꝰ ĩ vna
quaqꝫ pticl'aꝝ ẽ: ita ⁊ excretiua. nõ ĩpoſſibile igiẜ eſt qñꝫ
q̃dẽ ex vna pte: q̃ñqꝫ vͦ ex plibꝰ oxymeas. i. acres ⁊ chol'i
cos hycores. i. liquoꝛes excretos ſupĩfũdi: ⁊ p̃dictl pticul'
qm̃ ãt hycores noĩat ſubtiles hũiditates mãifeſtũ ẽ. 2

SEd ⁊ febꝛis ml'ta detinet coꝛpꝰ: ſic ab oſteocopo. i. oſſiũ laboꝛe ha bituꝫ: laboꝛat ⁊ dolet.

Sit febꝛis q̃deꝫ ml'ta detinet p̃p̃ hycoꝝ. i. liquoꝝ
nãꝫ quos oxymios. i. acres ⁊ chol'icos dixit. tali-
bꝰ eĩ vehemẽtiſſime febꝛiũ ſup̃ueniũt: h̃ eſt q̃ mul
tũ ⁊ oxymicatũ. i. acerrimũ hñt caloꝛeꝫ: ſic qui minoꝛẽ ⁊
minꝰ oxymiã hñt: phl'aticos ſequnẜ hũoꝛes. laboꝛat aũt
totũ coꝛpꝰ ob oxymitrica. i. acredinẽ hycoꝝ. i. liquoꝝ ho-
ſteocotoſũ. i. vlceroſũ laboꝛe. dcm̃ eſt final'r de differẽtia
oĩuꝫ laboꝝ in hygrinis. i. ſanatiuis. 3

SIt aũt q̃ꝫ multũ ⁊ ex ambulatõe lõga ⁊ ſiti lõga: qũ reſiccate uenu le oxymia. i. acria ⁊ cal'a reumata euel lunt ad ſeipſas.

ET ẜm p̃ncipiũ dictũ ẽ h̃: nũc aũt rurſus reſicca
tũ eẽ adieẜ: p̃catarticas videlꝫ exterioꝛeſ cãs no
tatas vel notas: oñdens q̃deꝫ vt ĩ exẽplo: nã oẽs
q̃deꝫ cãe cal'e ⁊ ſicce cauſos opari pñt. quoſdã. n. vidi p̃p̃
potũ vini cũ aq̃ marina facti amplioꝛl occupatos a cau
ſone: queãdmõꝫ alios p̃ tarchũ. i. oua piſciũ ſicca: ⁊ p̃ tar
chitas carnes. i. ſiccas: ⁊ p̃ comeſtionẽ quoꝛũdã alioꝝ ali
coꝝ. i. ſalſoꝝ ĩmoderatã. aliꝰ aũt quidã ex ãbulatõe ⁊ cau
mate. i. eſtu veniẽs balneatꝰ q̃deꝫ p̃mũ abiẽs domi: ⁊ bi-
bẽs vini ẜm mixtionẽ hñtis vini plꝰ: incepit febꝛire moꝝ
cauſonide fe. ſꝫ aliꝰ q̃deꝫ vehemẽẜ iratꝰ: ⁊ vigilãs aliꝰ. 4

FIt aũt ligua aſp̃a ⁊ ſicca ⁊ nigra ualde: ⁊ q̃ ẜꝫ idicon. i. uentrẽ moꝛ ſus dolet: ⁊ ſhegõnes hũide ⁊ ocre fiũt ⁊ ſitiſ uehemẽs ieſt: inſẜ ⁊ uigilie: aliqñ uero ⁊ alteratiões frenũ. i. ſapiẽtie.

EA que aſſequũť cauſos in hoc ſermone ptrãſit: que vtiq; ⁊ coaſſidentia vocãt. ſunt aũt hec: lingua ſicca ⁊ aſpera ⁊ nigra: mordicatio in vẽtre: ſubegeſtiões pallide: et ſitiſ vehemẽs ⁊ vigilie: qñq; vero ⁊ deſipiẽtia. igiť q̇dẽ lingua ſicca fit: q̇a ⁊ diſpõ tota corpis ſicca ẽ ⁊ calida ⁊ fe. ipã talis. mordicatio v̊o eoꝝ q̃ ſ3 ventrẽ ppť oxymicriã. i. acredinẽ hycoꝝ q̇ in eũ influũt: egões v̊o colorate ſm ſupabundãtẽ humorẽ. humidas v̊o dixit eas nequaq̃ digeri oſtẽdẽs. digeſtio deniq; oĩa cogit coadunat ⁊ ingroſſat. vigilare vero his q̇ ita patiũtur ppter ſiccitatẽ contigit. mõſtratũ enĩ eſt imoderata humiditas caraſoſa. i. immẽſum ſomnũ: ⁊ vigilias autem multa ſiccitas opans. aduenit aũt ⁊ ab alijs ſinthomatibus afflictõem vigiliaꝝ cauſa fiẽs. deſipientiã vero didicim⁹ fieri ppter cholerã recurrentẽ ad caput: ⁊ ppter ſiccitatẽ ⁊ caliditatẽ craſeos. Qum aũt dicat q̇s ſimpliciter cholerã: manifeſtũ eſt qm̃ amara dr̃: qm̃ deinde eandem cholerã nominat pallidã ⁊ xantam. Sic igiť nihil derelictũ eſt eoꝝ q̃ ſm cholericũ cauſum: niſi demũ ꝙ nõ dixit ſm influxionẽ hycoꝝ fieri: ſed ſolũ ppter attractõem illa ſufficiẽter ſcripta ſunt. q̇dã enĩ eoꝝ q̃ ſcripta ſũt: q̇dã q̇dem ſunt pactaga homica. i. paſſiõis cognoſcitiua ſinthomata: q̇dam v̊o coaſſidentia cauſaꝝ facientiũ ⁊ generantiũ eos: he q̇dem ſunt prohygnene. i. antecedẽtes: he vero pcatatihõetes. i. poſt incipiẽtis demũ vocate a medicis. omniũ deniq; q̇ dixi phygninatũ. i. antecedẽtiũ ſinthomatũ l3 tibi catalogũ. i. annumeratõem vt vtiq; volueris facere. Sed ille q̇ ſcpſit libꝝ hũc icepit q̇dẽ a prohygninenis. i. ab antecedẽtib⁹. ſiccari enĩ venulas phygninena. i. antecedẽs cauſa eſt: deĩceps aũt cõgruo exiſtẽte dicere pchatarticas. i. pͥncipiẽtes: puta ambulatõem lõgam ⁊ ſitim: ⁊ nõ has dixit ſed pathomigaꝝ aliquã. ſ. mlťtam febrẽ. oportet aũt hic adijcere vehemẽtẽ ſitim: quã poſtea ſiľem vel ſimul cũ alijs accñtib⁹ dixit: q̃ coaſſidentia nominãť: quoꝝ he q̇dẽ aliquãdo: he aũt ſemp exaſſiſtunt cauſis. hoc aũt ⁊ ipe oñdit dicẽs: aliquãdo v̊o ⁊ alteratiões frenũ. i. ſapiẽtie: aliquãdo enĩ ad ſemp oppoſitũ. Ego aũt ſemp aio ⁊ morderi ea q̃ circa indũ. i. ventrem ⁊ egerere cholerica nõ eſſe eoꝝ q̃ ſemp coexiſtũt cauſiſ. i. ardẽtib⁹. Propter magnitudinẽ ei3 egritudinis: ⁊ ppter int⁹remotõem oxymeoꝝ. i. acriũ hycoꝝ. i. liquoꝝ: hec cõtingũt his q̇ ſm ventrẽ ⁊ epar habẽt velut eſtiria. i. larem cauſi. his aũt q̇ ſm pulmonẽ h̃ q̇dẽ nõ valde aliquo cõtingũt: ea vero q̃ ſm linguã dicta ſunt: ⁊ ſm deſipiẽtias magis: ⁊ diſniãt hi diſnia q̃ ſm ſpiſſum ⁊ magnũ ſpiritũ ⁊ exſufflãt cõtinue apiẽtes os: ⁊ effuſiõe ignei ſpũs alleuiati. igiť qȯ q̇dẽ diſnie totũ derelictũ eſt: ⁊ nimiꝝ demũ in pnoſtico dictũ nos oſtẽdim⁹. inordinate aũt ſũt ſcripta ſinthomata q̃ ſm linguã oxymeã oportuit ſcriptam eſſe ſiccã: ſecũda enĩ aſpa. ppter immoderatã enĩ ſiccitatem aſperã cõtigit eſſe linguã: q̄re aſpa exñs oĩo ⁊ ſicca. quoniã autẽ nigrať ppter immoderatã caliditatẽ ſicut ad ſolẽ morantib⁹ cutis pdidicim⁹ iam dať vt puocet vrinam ⁊ parat. i. beat viam aque. i. aquoſum oximel albo facto ex fauo mellis. 5

Hic bibere aquã ⁊ mellicratũ coctum da aquoſum quantũ uult.

Hic liber ⁊ſi non hippocratl eſt dſcriptio vet⁹: tñ eſt vt ſm tẽpora Eraſiſtrati iã adiaceret ppio. i. in trib⁹ ſupiorib⁹. mirabile igiť qualr auſus ẽ iniuriari ea q̃ de cereis kilicis. i. calicib⁹ in apollinẽ ⁊ dexipum Eraſiſtrates: q̇ enĩ ⁊ hec ſcripſit mentẽ hippo. melius Eraſiſtrato cognoſcẽs: quantũ volunt bibere cõcedit cauſum patientib⁹. Monſtraui aũt hec ⁊ ſm certã ⁊ ppriã partẽ hui⁹ dſcriptiõis ita cognoſcentẽ hippo. igiť dmaligna quidẽ Eraſiſtratl dſuetudĩe ſufficiẽtia ⁊ h̃. ſcrutemur aũt iam ea que quidẽ ſm ſeriẽ dicta ſunt: iubet enĩ neq; in aq̃ ſola neq; ĩ melle ſolo nutrimur. nam aq̃ quidẽ didiciſti ꝙ natura frĩda exñs tarde incedẽs eſt: ⁊ manens ĩ hypocõdrio plurimo tẽpe corrũpiť ſm acutas febres. mel autẽ facile excholať: ppterea dignũ exiſtimat aquoſũ dare mellicratũ: vt aqua nõ plonget ſm ſupiorem ventrẽ deductũ admixto melle ad anatoſim. i. reductionẽ. ppter h̃ eadẽ ⁊ coctũ idem dat: inſiticuloſi⁹ enĩ ⁊ inuẽtoſius hoc: crudo enĩ vrinã ⁊ mictionẽ magis mouẽs quẽadmodũ egõnem crudũ. min⁹ eĩ fit oxymy. i. acre qȯ coctũ eſt: nõ ſolum ĩ eo qȯ digeriť ſm coctionẽ: ſed ⁊ ĩ eo ꝙ ſpumoſũ ei⁹ eẽ auferť. ſm aũt id qȯ oxymy. i. acre ⁊ ſiſodes. i. inflatiuũ eſt ĩ ſubſtãtia mellis: coctũ aũt immordax ⁊ inuentoſũ fit anadridote. i. reddiť magl q̃ ſub eat ſm ĩteſtina: q̄re nutrit magl crudo. Indigẽt aũt qui ita egrotant: vt vtiq; nõ ſuſcipiẽtes ſuccũ ptiſane ex mellicrato mixtũ: predictũ eſt enĩ in propã ⁊ certa parte huius libri de h̊: ꝙ oz dietare ĩ acutiſſimis egritudinib⁹ ſolum potib⁹: ⁊ hec q̇dem mihi oĩa que ſm cõmentationem hui⁹ que nũc piacet dſcriptõis his q̇ preelegerũt ⁊ meminerũt dmentatões q̃ ĩ illis facte ſũt ita dicẽ ⁊ diceť 6

Et ſi amaꝝ os fuerit: uomere confert ⁊ uentrẽ clyſterizare.

Amaritudo cholere amaꝝ operať os: cõis enĩ ⁊ vna tunica ẽ q̃ int⁹ in vẽtre: ⁊ oris q̃ ſubiũgit os. ſ3 rõem igiť ⁊ dſcptor euacuat cholã p vomitũ ⁊ clyſtere

Si uero adhuc nõ ſoluatur: lacte aſine coquens purga.

Qui aũt oĩno q̇dem euacuare vult cholerã q̃ in vẽtre: vereť aũt expurgãtia pharmaca: q̃ oxymea. i. acria ⁊ calã ſt oĩfariã: ppea ad lac aſine deuenit: oxymytricã q̇dem. i. acredinẽ nullã. n. hñs: quẽadmodum neq; aliud: ſ3 ſupabũdat hũiditate ſolũ q̇dem ab oĩb⁹ alijs lactib⁹ ⁊ ppterea ſolũ ſubit egõnem: pcoq̄t enĩ id pp vẽtoſitatẽ. ſ3 ita demũ ſolo ſero poterl vti ſeparãs eũ qũ lac pcoreris: poxidames ſi ĩmiſeris vas eneũ aq̃ plenũ in lac: ex eni hec hũ imiſſio fiens ſepat ſex a caſeato. 7

Salitum aũt nihil neq3 oxymy. i. acre offerre: non ei ſubducet.

Salſus q̇dem hũor q̃lis q̇dem ẽ ĩ ſale appet: de ſubãſimplicium pharmacoꝝ: qm̃ ⁊ ſynapis ⁊ piretꝝ ⁊ q̃cũq; alia calida virtutib⁹ ſt: ⁊ oxymea apparẽt guſtãtib⁹. vbi g̃ q̇ ad augẽtia diſpõnem cauſodoꝝ frigenť: iubet oxymea. i. acria ⁊ ſalſa: hec. n. deſiccãt magl oxymeib⁹. i. acrib⁹ ⁊ ſi eis nõ ſiľr illis calefaciãt: ſ3 nõ min⁹ calefaciũt. 8

Sorbitiões aũt donec extra criſim dies facta fuerit ne des.

Vbi ſuberuditos roborari virtutẽ hñt: hũc ſmonẽ audi: fac. n. ita doctrinã ⁊ ipe hipp. q̃ multi ea q̃ ſũt negata ſm vnãquãq; intẽtionẽ ſcribẽs: deinde ita ſeľ dicẽs ſibi inuicẽ oportẽ dpare ea q̃ oñſa ſũt ⁊ vtutes eoꝝ ſupſcrutantẽ. Qñ aũt nõ cõgruũ eſt dare ſorbitões añ criſim ſi virt⁹ ſuffecerit ſm pͥmã partẽ ppam ⁊ certã libri oſtenſum eſt. 9

Et ſi ſanguis ex narib⁹ fluxerit: ſoluiť paſſio: ⁊ ſi ſudores ſuperuenerint cretici gniſÿ. i. ppꝛÿ ⁊ certi: ⁊ cum

**urinis albis ⁊ groſſis ⁊ lenibuſ ſubſiſtē
tibus hypoſtaſibus.**

In acutis febꝛib⁹ ad caput ferť ꝙ feruēſ ſanguis
qum igiť reſidēs in vena vel regēs venas natura
effundit hūc cuꝫ coactis vapoꝛib⁹ ⁊ coadunatis
parati⁹ reliquoꝝ dñať. ſm eandē vͦo rōem quꝫ ⁊ ꝑ ſudo
res effundūť feruētes hycoꝛes.i.liquoꝛes: ſanat egritudi
nē qum digeſta egritudine ſupueniūt. dictū eſt.n.iaꝫ de
hoc mltotiēs in alijs qͥbuſdā monumētis cōmētarijs: et
in his q̄ de criſib⁹: queādmodū in pͥma pꝛte hui⁹ libꝛi que
ſm oēs cōceſſa ē gniſia.i.ꝓpͥa vel certa: intētiōem que a
digōne egritudinis vt vtilē ad digeſtā ſuſcipit: ita ⁊ nūc
apud dictōem ipm qͥdē nō ſcpͥſit digōis notā. certiſſimū
aūt ſignū ei⁹ in vꝛinis ſcpͥſit. igiť optima qͥdē eſt q̄ albaꝫ et
lenē hꝫ hypoſtaſim vꝛina: vt in ꝓnoſticis ſcptū eſt: nō tñ
dignū eſtimes deinde ſemꝑ appere hanc: ſed ſufficit tibi
multotiēs in coloꝛe ⁊ ꝯſiſtētia: q̄ ſm nām benignū eneo
rima.i.ſublime appens ad ſalutis ſpeꝫ: ⁊ vtiqꝫ his ita hñ
tib⁹ ſupabūdauit ſm īterꝑtatōem hec ſeries. additis eniꝫ
vꝛinis oñdiť eē ⁊ creticos ſudoꝛes: q̄re ex ſupabundāti. h
vͦ gniſij.i.ꝓpꝛij nō pͥncipalr̃ in eis dr̃. ſm.n.egritudinuꝫ
ſpēm inferre aſſueuerūt talē nūcupatōem: ⁊ alij optimo
rum medicoꝝ ⁊ ipſe hippo.in vꝛina. 10

Et ſi apā aliquod factū fuerit.

Clariſſimū ē iudicari criſi ꝑ apoſtema cauſuꝫ: ad
huc aūt magis ſi ſine adijciēdo ꝑticulā aliquam
coꝛꝑis enūciatōeꝫ qͥs faciat. nā parotinib⁹ qͥdeꝫ
.i.apatib⁹ que circa aurē vidi quoſdā cauſos iudicatos:
ſed nō gniſios.i.ꝓpͥos. hoc aūt paꝝ poſt diſces poſt con
uentiōem ⁊ cōmentatōem. 11

**Si uero ſine his ſoluta fuerit: re
uerſio rurſus erit egritudinis: uł
uertebꝛi: uel cruriū doloꝛ cōtiget: ⁊ ex
puet groſſa ſi debet ſan⁹ eſſe.**

Emoꝛꝛoſagie ⁊ ſudoꝛis memoꝛās ſi ſine hiſ cau
ſus qͥeuerit: aut reuerteť.n.paꝝ p⁹.erit.n.ait ſm
reuerſionē doloꝛ cruriū vel hyſchij.i.vertebꝛi: et
expuet gſſa. nā indigē qͥdē emoꝛꝛoſagia ł ſudoꝛe ł apāte
eū q̇ debēt iudicari criſi poſſet vtiqꝫ aliqͥs eſtimare dictū
eē ſane: ſi adijciāť dictis q̇ curās.i.medens ipſe dixit vo
mē iubēs ⁊ ventrē ſubducē: dās potū aquā ⁊ mellicratū
aquoſuꝫ copioſū: quare ſi cū his qͥs dicat emoꝛꝛoſagiā ⁊
ſudoꝛē ⁊ apā ſoluere cauſū: alias ei non poſſe ſolui: foꝛ
taſſe videbiť rōneꝫ quandā manſuetā dicere. manſuetaꝫ
dixi vt moderate veꝝ dicentē ⁊ magis eo qͦ añ ea: nō tñ
inculpabilē deinde oīfariaꝫ: non enī ver⁹ eſt ſmo. qͦ eiꝫ
ſm aphoꝛiſmos dcm̄ eſt a cauſone hito rigoꝛe ſupueniē
te ſolutio fit: veriſſimū eſt. ſequiť aūt ex nec̄itate rigoꝛeꝫ
hunc qñqꝫ qͥdeꝫ ſudoꝛ ſolus: qñqꝫ vͦo vomit⁹ cholericoꝝ
ſolitoꝝ vel inferi⁹ egeſtio ſola: multotiēs aūt dictoꝝ triū
fiūt duo: ⁊ qñqꝫ rurſus tria: duoꝝ enī hoꝝ nec̄e eſt ī cau
ſon fieri alteꝝ ſi debꝫ ſolui finalr̃: vel extra mitti ⁊ excerni
cholericos hūoꝛes vel extingui: ideoqꝫ derelicta eē vide
biť pꝛincipaliſſima ſanatio cauſoꝝ potio frigide aque q̄
ſemꝑ nos curauim⁹ cauſos: nullo moꝛiēte cui frigidā a
quaꝫ dedi quidē in ꝯueniēti tēpoꝛe: de quo cōmentatio
neꝫ poꝛis partł hui⁹ libꝛi tractaui ī paucł: ⁊ ī alijs monu
mētis ⁊ ꝯſcꝑtionib⁹ ampli⁹. Foꝛtaſſis igiť eſtimabit me
quis dicē nullū cauſū hñtiuꝫ moꝛituꝝ eſſe bibentē fridaꝫ
aquā in ꝯuenienti tēpoꝛe. ⁊ nimiꝝ hoc nō ego dixi: ſꝫ qm̄
oēs quib⁹ dedi q̄ꝫplurib⁹ exñtib⁹ vt neqꝫ memiſſe poſſim
nūeꝝ eoꝝ: inſecuta ē vtilitas ⁊ ſalus. Hoc aūt nō idē eſt
ei ꝙ ſanabunť oēs qui cauſū hñt ſi aquā frigidā biberiť.
qui eiꝫ ꝑiculoſe ⁊ inſalubꝛiť hñt: neqꝫ ꝑ aliqͦ aliud neqꝫ
ꝑ aquā ſanare poſſibile ē: his aūt neqꝫ tētare dare qͥdeꝫ.
Qͦ aūt in fine ſerieri dictū eſt: Et expuet groſſa ſi dꝫ ſa
n⁹ eſſe: obſuandū eſt tibi ſm illos ſolos cauſos quicūqꝫ
patiente pulmone fiunt. 12

**Cauſi gen⁹ aliud uēter ſubducēs:
ſitiqꝫ plenus: lingua aſpera ſicca
ſalſa: urine defectio: uigilie.**

Nos inuenim⁹ veteres grecos ſm omonima.i.eqͥ
uoca dicta ferētes: hñtia quidē vnū ſignificatuꝫ
ex inciſiōe vͦ q̄ ſm ipm in dr̃ias plures deueni
entia: in quo multotiēs dicere aſſueuim⁹ gnāles eē diffe
rētias h⁹ rei duas vel tres vel q̄tuoꝛ vel quātaſcūqꝫ poſſi
bile. exñtib⁹ aūt omonimis dnplicib⁹: qͥbuſdaꝫ qͥdē neqꝫ
vlr̃ ſibi īuicē qm̄ cōicantib⁹: qͥbuſdā aūt ſꝫ qͥd neqꝫ ſyno
nymis: ſilr̃ aūt qū ab vno hūerint nūcupationē factam
vbi nūqꝫ referūť duo genera cauſoꝝ ſupſcrutādū: cogno
ſcať aūt certiſſime h ea q̄ ſm nomē rōne ſubē alteri⁹ oñ
ſa. qꝛ vͦ rō ab ītelligentia iudicať ſcrutandū: ſi ītelligēti
am hērem⁹ cauſi febꝛis cōcoꝛdē: ita vt ouis ⁊ bouis ⁊ eqͥ
⁊ hoīs. ex eodē oꝛdine vͦ ſmone debēte in longitudinē
maioꝛē q̄ꝫ ſm monumentū oꝫ coercere eū: ſicut ⁊ alios ī
bꝛeue caplm: ꝓpterea pͥncipiū ſmoni hoc faciētes: cau
ſon febꝛē inuenio medicos dicentes qñ caloꝛ facit arde
re hoīem: ⁊ inqͥeſcibilē ſitim hꝫ: ⁊ ſi ita hēt hec: euꝫ q̇ ſine
ardēdo coꝛp⁹ ſitiꝫ mitigatā hꝫ: cauſū quidē ſimplr̃: certū
aūt ⁊ gniniſiuꝫ.i.nālem nō dicem⁹. exremiſſe vͦ exñtem
talē anomalū noīat gratia cōpendioſe doctrine nothuꝫ
.i.adulterinū cauſū: ſicut ī tertianis febꝛib⁹ aſſueuim⁹ vti
nūcupatōib⁹: ita audiem⁹ duo genera cauſoꝝ febꝛiū: ac
ſi demū ⁊ genera tertianaꝝ qͥs dicat duo: hāc qͥdeꝫ certā
⁊ ꝓpꝛiā ⁊ gniſiā: alterā vͦ notham: cui q̄daꝫ quidē aſſūt
ſinthomatū q̄ huiuſmōi: q̄daꝫ vͦ nō. qm̄ aūt 2⁹ cauſus ō
quo nūc ꝑiacet dicere: q̄ſi defectiu⁹ quidē eſt: ⁊ nō finali
ter certioꝛat⁹: noſces manifeſte attendēs mentē his q̄ ab
iꝑo ꝯſcriptoꝛe eliciunť ſintomatib⁹ ab eo fieri. nam ſꝫ pͥn
cipiū quidē dixit: venter ſubduct⁹: ſiti plen⁹: lingua aſpe
ra: ſicca: ſalſa: nō adijciēs qͦ addiderit: in ꝑoꝛeꝫ. noth⁹ eī
ſinthomatū gnyſij cauſi alteꝝ quidē habꝫ: alteꝝ non hꝫ.
rurſus aūt dicēs deinceps linguā eſſe aſperā ⁊ ſiccā: nō
addidit nigrā ſicut in pꝛioꝛi: ſed ꝓ hoc ſinthomate dixit
ſalſū. ſicut enī qum lingua facta fuerit amara: xantam ī
dicat abūdare cholerā: ita qum ſalſa ſalſū noīatū hūoꝛē
q̇ vna quedā eſt phleumatł ſpecieꝝ: trib⁹ exñtib⁹ vt didi
ciſti: acido: ſalſo: dulci. Sicut igiť ꝓꝛioꝛ cauſus ī amara
cholera ꝯſiſtens: palidas exſcreatiōes operať ſm dupli
cē cām: ⁊ qm̄ ſubtilis ē: ⁊ qm̄ ſm eaꝫ ardēs febꝛis augeť
adueniente ī eo xanta cholera: ita nūc phleumatic⁹ hu
moꝛ nō facile exſcreabilis exiſtēs neqꝫ anget febꝛes: neqꝫ
flammeā ſitim hēt fe. neqꝫ ventoſať: ⁊ ꝓpterea dictū eſt
ab eo ventrē ſubducēs: egere eaꝫ ſolā: oñdens ꝯꝛium exi
ſtens ei nō digerē: nam ſubit ei quideꝫ venter: nō tñ ſm
humoꝛis alicui⁹ ſpēm: ſed ipſos q̇ offerunť in particulaꝫ
cibis coꝛꝛuptł. non enī in ſolis potib⁹ hi dietanť: queād
mdū plurimi eoꝝ qui ſm pꝛioꝛē cauſuꝫ egrotāt: qꝛ ſine
ſoꝛbitiōe citam illi criſim hñt: in ſubtili ⁊ feruēti humo
re exñtes. tardať vͦ hic ꝓpter frigiditatē ⁊ viſcoſitatē ⁊
groſſiciē ſubſtātie phlegmatł. Non igiť ꝯuenit ſolo po
tu eos vti q̇ ita egrotant. hoc aūt didicim⁹ in his que de
bēt digeri circa quintū vel ſeptimū diem: foꝛti videlicet
exiſtente virtute. Si vero in nono vel in decimo vel in
xiiij. vel xx. incidere debet egritudo: ſucco ptiſane a pꝛin
cipio ī eo vtimur. Urine defectio. Aſſueuit dici ita ab

eis qum vel non digna rõne:vel nequaq̄ ferť. fit aũt h̄ ſm preiacentẽ ĩ hoc ſermone cauſum:in groſſicie humoris. Uigilie. Hoc cõe vtrorũq̄ cauſoꝝ: ⁊ ꝑpterea ſcõm ꝑorẽ meminit huius:eteni fit magis in illo:quia ⁊ in capite magis exigũť vel exurũť. Extremitates infrigidate. Hoc ſinthoma ſecũdi cauſi eſt.nõ aũt oportet ſimpliciť dici hũc ſermonẽ:ſ; cũ determinatõe quadã. nõ.n.ſemp tale:ſed qum male morigerat⁹eſt.i.malicioſus fuerit. nã ſm cholericas quidẽ ⁊ ardẽtes febres vſq̄ ad fines corporis extẽdit calorẽ:⁊ ſi ñ male morigerat⁹ cauſus fuerit ſm phleumaticas aũt fumoſa caloris ſubã: qum ĩ locis que ſm ventrẽ vel epar vel pulmonẽ facta fuerit putrefactio halyci.i.humoris ſalſi. p illam aũt igne⁹.calor fit: maligna vero facta egritudine extremitates infrigidanť ꝑpter infirmitatẽ virtutis : ⁊ magnitudinẽ phleumõis ad ſeiꝑm trahẽtis omnẽ ſanguinẽ: ſine his enĩ nequaq̄ fit pnicioſa vnq̄ egritudo. 13

Tali cauſo niſi ſanguis ex naſo fluxerit : uel apoſtema circa collum factũ fuerit: uel cruriũ dolor cõtigerit uel ſputa groſſa exſpuerit. hec eni; cõſiſtente uẽtre fiũt:uertebrorũ dolor:uel pudendoꝝ liuor:non iudicať cũ teſticulis tenſis creticum.

Quoniã autẽ per apoſtema magis q̄ per exſcreationes que in phleumate putrefacto fiũt febres ſolutõem habuit:multotiẽs monſtratũ eſt. ſm preiacẽtem autẽ cauſum nõ apoſtematũ ſolũ meminit: ſed adiecit ⁊ emorrogiã fientẽ in illis magnis cauſis.i. febrib⁹in quib⁹cõſiſtẽtia paſſionis in pulmone fit . calefactũ enĩ in tali diſpoſitiõe caput impleť ſanguine: ⁊ effundit quod ſupabũdat ei⁹ſciſſis vel aptis venis . ꝑpter eandẽ vero cauſam ⁊ circa collũ apoſtemata ⁊ parocidas fiũt his qui ita patiũť.quib⁹aũt paſſiõis conſiſtẽtia in ptib⁹q̄ circa ieiunũ vel epar facta ẽ inferi⁹magis apoſtaſeos.i.abſcẽſus his contingũt:q̄ ⁊ dolor vertebroꝝ ⁊ liuor pudẽdi ⁊ tẽſio teſticuli:hiſ qui ita laborãt h̄ magis contĩgit.fit aũt tenſio teſticuli q̄nq̄ quidẽ a phleumone q̄ eſt ſm iꝑm : quãdoq̄ vero vlcerati ab aliquo eoꝝ qui ſurſu; eſt phlomonãtib⁹:ſpuere vero ⁊ ſputa g̃ſſa quoſdã eoꝝ in hñtib⁹ſm pulmonẽ paſſionẽ dictũ ẽ digeſtione iam facta.manifeſta igiť ex hoc ɔfuſio ⁊ inordinatio ⁊ indeterminatio hui⁹doctrine q̄ hypotipoſim.i. ſubſignatõem quidẽ gratia cõſcriptionũ fiẽte de hippo.,⁊ cõſcriptionũ v̄o nequaq̄ eſt ꝑpriũ. In multis enĩ partib⁹ patiẽtib⁹fientib⁹talib⁹:oportebat deincepſ ſinthomatũ ſcribere catalagũ: ⁊ nõ indeťminate ⁊ inordinate : ſ; ſm ꝑpa; ꝑiacentẽ egritudinẽ facere. 14

Et hic.i.uenter ſubducens:ſm eũdem dictũ eſt modum facere.

Dictũ eſt modũ nõ vt ſemp cauſis exñte hoc ſinthomate:ſed vt aliqñ. his enĩ qui in ventre predictã diſpõem hñt corruptis cibariis egeſtiones humide ſunt.his.n.q̄ in pulmone hñt ventre impaſſibili exñte:nõ neceſſe eſt ea q̄ egrerũť talia eſſe. cõtraria.n.aliqñ ita diſpoſitioni contigit:durũ ⁊ difficile egeſtibilẽ eẽ ventrẽ. ⁊ hoc quidẽ vtiq̄ ⁊ quib⁹ſm epar eſt velut radix cauſi: ⁊ his qui ꝑpter cauſum patiũť:q̄nq̄ quidẽ exſcreatio humida:q̄nq̄ ſicce egõnes eoꝝ excernũť quales vocate ſpetatodees.i.ſquibila : ſup aduſtis videl; ſquibalis a phleumone qui in viſcere.igiť qum q̄d phleuminat ſolum h̄ operať: qum aũt cũ phleumõe fuerit ⁊ adthyma .i.imbecilitas hũida egerũt nõ potente vincere ad ſeiꝑm cibũ trahere:determinãť he tales egõnes ab his q̄ a ventre patiẽte fiũt: keochyliate ſũt.i.ſucc⁹facte ĩ vẽtre. 15

Roſmata uero .i. ſorbitiones epiſpaticas.i.euulſiuas da.

Quod multotiẽs aſſueui dicẽ q̄ aſſafis.i. imanifeſta ductio vel dictio nõ docet: h̄ ⁊ nõ dico: egrotantib⁹enĩ ꝑpter maliciã phleumatl pot⁹q̄dẽ oxymellis vtiliſſim⁹eſt:cib⁹ v̄o ſucc⁹ptiſane. ſ; tñ ego ⁊ nimiꝝ nõ cognoſcẽs h̄:⁊ ab alio nullo diſcẽs : nõ hẽo diuinare q̄s nũq̄ dixit epiſpaticas.i.euulſiuas ſorbitiones. oxymel eĩ inciſiuũ ⁊ diuiſiuũ ⁊ purgatiuũ licet dicẽ: epiſpaticu; aũt.i.euulſiuũ nullaten⁹. ſic enĩ nõ poſſum⁹ oñdere id q̄d euelliť ab eo:ita neq̄ ſuccũ ptiſane epiſpaticũ.i.euulſiuũ eẽ dicem⁹. Fortaſſe dicet q̄s iubere eum ventrẽ ſubducẽ epiſpaticis.i.euulſiuis: h̄ ẽ. his q̄ euellũt groſſũ hũorẽ; q̄lis ẽ qui phleumatis.ſ; nõ dixiſſet:ſorbitiões:pharmacoꝝ enĩ h̄ talis opa nõ ſorbitionũ eſt: quẽadmodũ neq̄ potuũ.manifeſtũ igiť factũ eſt q̄ in ĩmanifeſtis dictõib⁹nihil cognoſcim⁹certũ: ⁊ ꝑpterea nil hac dcõne tẽtam⁹:nil enĩ deťminatũ vel certũ ab ea eſt inuenire:ſ; nũc nõ noui q̄lr hoĩes quẽadmodũ in aliis multi aperte peccãt:ita etiã in letando ĩ his q̄ ĩmanifeſte dicta ſũt. ⁊ nimiꝝ oẽs quidẽ velut ex vno ore manifeſtatõe; q̄dez virtute; eẽ.i.bonitatẽ ⁊ interꝑtatõis dicãt: ĩmanifeſtatione; v̄o maliciam. 16

Acutas aũt paſſiões phlebotomabis ſi fortis appeat egritudo ⁊ q̄ hñt iuueneſcũt etate ⁊ robur aderit ei.

Hic ſmo dign⁹eſt hippocte. admiror aũt q̄lr nõ ſcꝑſit eũ ĩ aphoriſmis:ĩ pauca.n.ſerie virt⁹ẽ magna:quẽadmodũ ĩ aphoriſmis. De ĩdigẽtib⁹ deniq̄ phlomia dcm̃ eſt mltotiẽs a medicl: quoꝝ q̄ videnť ſuaſibilia de phlomia ĩfallaciť dca ſc p duos libroſ a me ſcꝑtos.igiť alť q̄dẽ eoꝝ ĩtitulať ɔ phlomia:ĩ q⁰ oĩa vtilia docẽť. alť v̄o ſcꝑt⁹ ẽ vt dixi medicl ẽpericl ⁊ dogmaticl. Ametodi v̄o.i.ĩdoctrĩales theſalij: ſic ⁊ alia ſñ demõſtratõe ſimplr dicunt:ita vt phlomiã enũciãt calaſticũ.i. demõꝑſſiuũ eẽ auxiliũ.calaſticũ v̄o ĩpi diuerſe exponũt ſic mõſtratũ eſt añ p mea monumẽta de methodica hereſi.erat ſtrate g̃ volẽti q̄dẽ vniuerſã intelligẽ q̄ de phlomia ẽ hiſtoriã:ineſt legẽ nr̃os ⁊ alioꝝ medicoꝝ libros.nũc aũt ei⁹ capl; iꝑ; audi ĩ paucas iteꝝ recollectũ ĩtentões.phlomabis.n.ꝑn⁰vel ꝑmũ ſi tibi appeat mag̃ egritudo. mãifeſte q̄de; ab eo ĩtellr q̄ magnũ h̄ auxilio vtiť ꝑp prauas paſſiones. Nõ differt demũ itaq̄ fortẽ vel magnã egritudinẽ dicẽ. Secũda intẽtio phlomie ẽ: ſi iuueneſcit ſ; etatẽ ſi magna laborãſ.neq̄.n.puer neq̄ ſenex ferť phlomiã:neq̄ ſi magna egritudĩe egrotãt. Tertia v̄o ĩtẽtio dca ẽ ab auctore ⁊ ſcꝑtore zodiace v̄tutl.robur etenĩ iuueneſcẽtiũ ĩ egritudinib⁹nõ ſp robur appet.fortaſſ g̊ alicui videbiť h̄ duo ſufficẽ ſola:ĩtentões ſupponẽ phlomie magtudinẽ egritudis ⁊ v̄tutl robur.ſenex deniq̄ nõ ꝑp lõgeuitatẽ ipam ſ; ſeiꝑa;: ſ; ob ĩbecillitatẽ v̄tutl nõ fert phlomiã. ſ; pueri demũ fortes zodiaca virtute exñtes:tñ neq̄ ĩpi phlomiã ſuſtinẽt. euaporať.n.ꝑmpte eoꝝ ſubã: ⁊ ꝑp hu. ⁊ ꝑp craſeos. nõ igiť indigẽt phlomia hñtes euacuatõe; q̄ ex craſi.ꝑp h̄ igiť nõ ſufficẽ magnitudo egritudis ⁊ robur virtutl intẽtões eẽ phloie:ſ; meli⁹ẽ adiicẽ ⁊ etatẽ iuueneſcẽtiũ:q̄d demũ deniq̄ ĩ ꝑn⁰ſeriei dcm̃ dignũ ẽ ſcrutari q̄lr dc; ẽ: acutas paſſiões plomabis: chronicaꝝ ãt.i. plixaꝝ ꝑpea de q̄litatũ nõ memĩt:q̄ ɔ acutl ei nũc ẽ doctrina: ⁊ ꝑpea de his ſolũ memĩt: Indigẽt.n. ⁊ chronicaꝝ multe phlomia:

qum ⁊ ipſe p̄dictis tribus ſubiacent intentionibus:recte
vo omnibꝰ his dictis nō recte exiſtimādū vti a q̄buſdā
quoꝝ eſt ⁊ imoderatus empericꝰ vel emperitus in ſolo
plectorico dicto ↄcurſu dicēs obſeruari phlebotomiā:
nos aūt ⁊ nunc p̄ñte eo phlebotomamꝰ:qū dolor vehe-
mēs aſſumat hoiem repente vel fracta fuerit aliq̄ ꝑticu-
la:vel os expulſum fuerit ſm nodū.i.articulū: vel aliq̄s
aliꝰ articulꝰ coeleuatꝰ fuerit. nō aūt phlebotomamamꝰ
q̄ñq3 ⁊ nimiꝝ plectorico ↄcurſu facto: ꝑ fricationē vo et
balnea plura ⁊ dietā indigentē duobus diebꝰ vel tribuſ
ad qđ ſm nām ducimꝰ.dictū ē aūt đ eis ampliꝰ in libro
de pliciiſ.i.de multitudine ⁊ in libro de phlebotomia et
adhuc in libro terapentice methodi.i. curatiue doctrine
igiť ſufficiāt quidē ⁊ hec ad p̄ñtia:vt in monumento de
phlebotomia dicat.adijciā aūt gr̄a deficiendi nil intētio
nē q̄ a cōtinēte nos aere:qū fuerit calidꝰ ſufficient ⁊ ſiccꝰ
vt euaporeť cito ad h̄ corpꝰ:tūc enī deſiſtimꝰ a phl̄omia
⁊ admonemur:⁊ ſi magna fuerit egritudo ⁊ iuueneſcēs
bō fuerit.hoc igiť conſcriptor libri dereliquit:⁊ habitum
ipſiꝰ patiētis corꝑis:ſ3 in p̄cedēti ſcriptōe ⁊ habitꝰ memi-
nit patiētis ⁊ horas etatꝪ ſeipſo ↄphēdē vt oñdaz. 17

Hiť q̄dē ſiq̄s ſinātícꝰ uel ſq̄nātícꝰ e
lectro.i. electuario mūda: ſiue ali
q̄d pleureticoꝝ. Si uero ībecillior ap
pareat ſi ⁊ plꝰ ſanguis auferas:clyſteri
ſm uentrē uti ꝑ tertiū diē donec in ifal
lacia factꝰ fuerit egrotās ⁊ fame idig3.

Synantica ꝑticulaꝝ q̄ ſm faringaz eſt.i. caput hy-
ſofagi phleumon potēs pꝰ phlebotomiā electis
electerijs.i.electuarijs emūdari:h̄ ē ipſa q̄ conti
nent ſm fleumināntes ꝑticulaſ euacuare ꝑ ſputa. Immū
dū enī corpꝰ ⁊ peremtomaticū.i.ſupfluitatibꝰ plenū de-
centē vtiq3 q̄s emūdare dicit.alias vo egritudines acutas
relinquēs de pleuretico dixit:velut ⁊ etiā in p̄ma ꝑte li-
bri fecit. Si vo ībecilliores ait eſſe videāť vel ꝓpter mul
titudinē ſanguis q̄ ſm phlebotomiā ablatꝰ ē.vel aliť ꝓ
emūdando clyſteri vtere ꝑ tertiū diē.collato enī.i.remiſ
ſo corꝑe a phlebotomia quātūcūq3 derelictū ē ſm q̄lita
tem malicioſam humoꝝ facientiū egritudinē: h̄ ꝑ clyſtē
euacuare vult.manifeſtū aūt eſt ꝙ intentionē h3 ſubdu-
cere nō ſolū ſupfluitatē cibi:ſed ⁊ patiētē locū emūdare
qđ aūt addiť in fine ſmonis hic.i.⁊ fame indiget ſi vires
h3 manifeſtū ē his q̄ meminerūt eoꝝ q̄ ī p̄ncipio ſmōiſ
vel in p̄mo ſmone a me edocta ſunt. 18

Phleuminācia hypocōdria ñ ſpiri
tuū aſſūptōe fremon.i.diaphragmatiſ
incēſiōis uel ſpirituū accēſiones ortho
mie ſiccę q̄bꝰ nō pus ſubit:ſ3 ad defecti
onē ſpirituū paſſiōes hę ſupueniūt:ma
xime uero ⁊ epatis dolores ⁊ ↄuerſio
nes egritudinū nō p̄ñt ſolui: ſiq̄dē p̄us
tētauerit pharmacare.i.pharmacū da
re:ſ3 phlebotomia taliū hygenionicu3
i.p̄ncipale ē: deiñ uero in clyſteribꝰ niſi
magna ⁊ fortis egritudo fuerit:ſi uero
nō ⁊ poſtea pharmacia indiget: idiget
aūt in fallacia ⁊ moderatiōe poſt phle
botomiam pharmacia.

Katalogꝰ ē egritudinū phlebotomia quidē p̄ma
in ea:ſcđa vo purgatiōe idigētiū q̄ꝝ p̄ma deſcri
pta ē: fleumināntia hypocondria ſm ↄſuetudinē
hyppo.audi.n.flāminantem vocē:oēs.n.flāmee ⁊ calide
oſtenduntˀ egritudinū heriſipilate:herpetes:carbūculi:⁊
ipſi qui ꝓprie noiantˀ phlegmones. vniuerſi.n.iuniores
medicoꝝ ⁊ meliores de vna ſpē phleumināntiū corporū
inferunt vetꝰ oiu3 cōe nomē:⁊ vocāt ita ſolū illū tumo-
rem q̄ renitēs ē ⁊ doloroſus cū calore multo. exñtibꝰ āt
⁊ alijs tumoribus p̄ter nām puta kirro.i.duro: ⁊ eo qui
vocať a iunioribꝰ medicis hydemate .fuit.n.⁊ oli3 h̄ cōe
nomē oiu3 tumoꝝ qui p̄ter nām.adhuc vo ⁊ pneumato
ſi.i.ventoſitate dictū eſt a nobis alibi ꝑ vnū librū de tu-
moribus p̄ter nām. In ſermōe vo qui nūc inſtat: ſiť alia
ꝑ capitula:⁊ hoc dictū eſt ſi kirrus ⁊ ſchlirꝰ q̄dē.i.durus
tumor ⁊ renitēs et indoloroſus.pneumatoſis aūt.i.ven-
toſitas fit dupl̄r ſm quaſdā cōcauitates.i.ſenſibiles coa
ceruato ſpū hyſode.i. ventoſo:aut rōne contēplabiles:
q̄ñq3 quidā deinde medici tumores p̄ter nām in muſcu
lis inciderūt:vt in fundo pus inuēturi. deinde inuenien
tes nihil aliud p̄ter ſpm̄ in oī carne ſm ꝑua diſſeminatū
⁊ nimiꝝ ⁊ trūbos q̄ñq3 ſolos qui ita incidūt vel viſcoſu3
humidū:vel mucillaginoſum inuenerūt : ſed in talibus
tumor ſm trumbū vel mucillaginē erat ſil̄r apparente
diſpōne carne.ſpūs aūt ⁊ ventꝰ ſm paꝝ ē diſſeminatus
in hac.ſm ſeriē igiť q̄ p̄iacet in ſmone hic.i. phlegmināá
tia hypocōdria:vť mihi nō ſm ↄſuetū hippo.ſignificatū
dictum eſſe. quē.n.hēbat ītellectū ꝙ adijciť ei hoc.ſ. nō
ſpūum aſſumptione phleumineo calore in hypocōdrijs
ſiue cu3 ſpiritu fuerit ſiue nō eandē indicationē habēte
nō tñ neq3 ita videť dicere vt dicať in cōuentu.i. coadu
natione ⁊ inflāmatione ⁊ ſpirituū aſſumptiōe fientibus
qđ ē falſū.nūq3.n.aſſūptio ſpūu3 īfert flāmeā diſpōne3 ī
hypocōdrio.vť igiť qui ſcripſit hec fleumināntia dicere
hypocōdria q̄ in tumorē eleuantˀ:hiſ deinceps meminit
frenū.i.diafragmatis incenſionis:deiñ ſpirituū accenſio
nes. incenſio igiť q̄dē frenū māifeſta ē.accenſos autem
ſpūs vť dicere qui velut inciſi: de quibꝰ in p̄ori ꝑte huiꝰ
libri ſcriptū ē: Spūs incidēs in ſupiori ablatiōes.⁊ dictū
eſt de eo ſm cōmentationē illiꝰ ſeriei:ſiccā vo orthomiā
dixit eā que ſine ſpiritibꝰ vel ſurſum recuſſione fortem
ita diſniā vt nō ferat declinationē ſed ſuffoceť de q̄ di-
diciſtis:ꝙ a coartatiōe vētriculoꝝ fit q̄ ſpūs ſm pulmo-
nē ſunt.qui hec patiuntˀ:accubantibꝰ quidē oibꝰ magis:
ſtātibꝰ aūt minus:reſidentibꝰ videlicet oibus rectis ſm
thoracē:iccirco vocať orthomia.i.recta ſpiratio.fiēte vo
ea aliq̄ñ q̄dem ꝓpť phleumonē viſceꝝ: quēadmodū in
ꝑipleumonicis: aliq̄ñ vo branchijs.i. cānalibꝰ pulmōis
phlebotomia indigere ait eos q̄ orthomiā patiuntˀ q̄bꝰ
nō pus coaceruatū eſt. Manifeſtū eſt.n.ꝙ illi euacuari
puſ indigēt:eos aūt q̄ a ſpirituū aſſumptiōe qđ ē coacer
uato ſpū hec patiūť phlebotomādoſ eē ait.ſil̄r āt ⁊ epa-
tis dolores ⁊ ſplenis ⁊ alias inflāmationes iuuat phle-
botomia ⁊ cōuerſiones egritudinū:decēs aūt ē conuerſi
ones dici egritudinū q̄ a tumētibꝰ ꝑticulˀ fiūt.audio enī
⁊ hāc multos noiantes ita in noſtra aſia oēs tumores q̄
p̄ter nām . in his enim abrenunciare o3 purgare anteq̄3
phlebotomeť:⁊ nimiꝝ hanc mentē: deinceps ipſe dicit
ſm hanc ſeriem. 19

Qualicūq3 uero fleumināntia in p̄nci
pio egritudinū mox conāť ſolueř phar
macia cōtēti quidē ⁊ fleuminantis nil

auferunt neqȝ remittit cruda exiſtens paſſio.reſiſtentia uero egritudini ſana colliquāt.ībecilli uero corpe fiente egritudo dn̄at̄. qū aūt egritudo dominat̄ corpori: hoc tale inſanabilit̄ hȝ.

IN amphoriſmo farmacare matura ꝛ mouē nō cruda ꝑexpoſuim⁹ aphoriſmū hūc: In eiſdē ſinthomatib⁹ qb⁹ nūc recte ad phlebotomiā ire dignū exiſtiat: ꝑuſqꝫ qdā hūores mali ↄfluāt ꝛ coacervēt̄ ſm aliquā particulā qd vt dixi ↄuerti dr̄ in hoc loco.qd aūt in fine eſt ꝑſcripte ſeriei quidā faciunt intelligibilit̄ nō recte ſcribētes pharmacie nomē ſm finē dicēte ↄſcriptione in fallacia ꝛ moderatione īdigere phlebotomia p⁹pharmaciā vocatū accuſatiuū caſū ꝓ genitiuo faciētes In tota.n. ſerie hoc ē ab eo ↄſultum ad phebotomiā deuenire prius:deinceps ad pharmaciā nō ↄ̄riū vt illi ſcribant ad pharmaciā pri⁹ aſſumptā:deiñ ita ad phlebotomiā deuenire.alia v̄o ſerie manifeſta his demū qui attēderūt certiſſime intellecta que dixi. 20

FEbri uero affonum.i. inuocalem repente uenaꝝ aſſumptiones faciunt:ſi ſano hoc homini cōtingat ſine occaſione uel alia cā forti.

DEfectio vocis:aſſumptiōes venaꝝ noīauit repletiōes in multitudine fiētes.qū igit̄ he ſupimplete fiūt grauari v̄tutē nece ē: ꝛ in ꝑiculo deuenire innatuȝ calorem extinguēdi ſuffocationi quid ſimile patiēti a multitudīe:epilepſie.n. ꝛ apoplexie ꝛ cardiace ſyncopes fiūt.prauū.n.ſinthoma cōe per affoniā.i. inuocalitatē hec talia ſinthomata oñdit.adiecit aūt ſermoni h̄.i. ſi ſano h̄ ↄtingat ſine occaſione vel alia cā forti:occaſionem quidē dicēs apertā cām:vt ſi pugnans quidem vel punctione certans ex circūpaſſione cubitoꝝ in ꝑiculum circūducat̄ ſuffocandi.cām autē aliā fortē qualis ſtupefactis ꝓpter timorem:vel ꝓpter triſticiā maximā fit. in egrotantibus aūt affonia.i. inuocalitas pōt fieri: ꝛ ipſis ſolis qñ oportet vocalibus organis nocitis.i.leſis vel reſpirātibus aut reſpiratiuis. P̄nt aūt vtiqꝫ ꝛ ꝓpter reſolutionē aliquā quidē ꝛ maliciam virtutis:ab his aūt affonis.i.inuocalitatibus deteminans eā que in hoc ſermōe preiacet:ꝓpterea adiecit:Si ſano hoc cōtingat. 21

ET auferre ſanguinē ſm habitum ꝛ etatem excogitans quidem qd plurimum ꝛ qd minus.

ANtea quidē qñ intētiones phlebotomie dixit. habitū corpis derelinq̄t.nūc aūt virtutē ñ dixit. eſtimāt āt quidā ꝙ noīe virtutis habitū eſſe dictum ſm vnā rem vtraqꝫ dicta non recte exiſtimantes. nam habitū quidē cōſiſtentia corpis ferens dicimus:qū hic quidē aliquis fuerit mollis:hic v̄o durus. fortitudinem aūt virtutis vehementiā energiaꝝ.i.actuum cognoſcimus: quaſi ſint due he intētiones indicatiōe quidem euacuandi ex adeſſendo habētes ad ſe inuicē vero differentes:quēadmodū demum ꝛ ab etate.licet autē magis ꝙ habitum corpis referre etatē non virtutē. ꝛenī ꝓpter molliciem habitus facile pueri vaporabiles:deinde ſūt ꝛ ſeniores ꝓpter ſiccitatē ꝛ frigiditatē difficile euaporabiles. ꝛ pōt quis dicere his trib⁹ intētōib⁹ phl̄omie ꝛ ex magnitudine q̄ ſm paſſionē que curatur: ꝛ ex habitu et virtute indicationē excipientibus nobis hanc oportere euacuare.dictum ē aūt ꝛ antea quoniā ↄp̄hēdens nos aer qualꝫ hēt craſim:ſcrutari oportet. 22

ACcidunt aūt plurimis eoꝝ talia: rubores faciei: ꝛ oculoꝝ ſtatōes: diſtantie manuū: ſtridores dentium: pulſus:maxillaꝝ coactio: infrigidatio extremitatum:ſpirituum defectiones in uenas.

EOrum q̄ repente ↄtingunt que ſcripta ſūt: faciei ſolius rubores multitudinē ſanguinis indicant Statio oculoꝝ h̄ ē īmobilitas.Diſtātie manuū nocitas quidē eē ꝛ eas cōtingit ꝓpter principiū neruoꝝ ſed alio mō a ſtatione oculoꝝ:nā he quidē velut torporem quidē circa energias.i.actus oñdit: diſtantie v̄o manuum ꝛ ſtridores dentiū nō ꝓpter quietē neqꝫ īmobilitatē principij:ſed ꝓpter delinquentē motum fiunt. pulſus v̄o ꝙ inquantū oſtēdūt:nō oīno manifeſtū ē:qꝛ de doloroſis infleuminantibus ꝑticulis motib⁹ inferebant veteres hoc nomē: ꝛ de palpis.i.de ſaltibus: ꝛ adhuc de hac que in arterijs vehemēti motione. coactio v̄o maxillaꝝ ſpaſmoſum ē ſinthoma: ꝛ diſtantia manuū: ꝛ ſtridoris dentium.infrigidatio demū vtiqꝫ extremitatū in talibus paſſionib⁹ a multitudine āno ꝝ oñdit grauari innatum colorem.qd aūt in fine ſeriei dictū eſt: Sp̄uum defectiones in venas dicens:eſt in afeſia.i.in pulſatione dici.venas.n. veteres vocabāt arterias:defectiones igitur ſp̄uum velut cōcluſiones ꝛ q̇etes poſſibile dicere.quandā aūt ſcōe ſeriei alterā habētis mētē ꝑncipiū ponit hūc textū cui copulat eā q̄ deinceps ſcript⁹ eſt. 23

QUncūqꝫ dolores ꝓſgemite aduenerint:nigre cholere ꝛ drymeoꝝ id eſt acrium reumatum influxiones fiunt:dolent aūt intus morſa: morſe uero uel ſicce facte uene tendūt̄: ꝛ fleuminantes euellunt influentia.unde ꝛ corrupto ſanguine ꝛ ſpiritibus non potentibus in eo uias que ſm naturā ambulare infrigidationes fiunt accenſione: ꝛ ſcotoſies.i.tenebroſitates: ꝛ afonia id eſt inuocalitas: ꝛ caluaria.i. capitis grauitas ꝛ ſpaſmi.ſi iam i cor uel epar uel in uenam uenerit: unde epileptici fiunt uel parapliges.i.apopletici: ſi incōuenientia loca uel continentia inciderit ſpiritus: ꝛ a ſpiritibus non potentibus tranſire deſiccatus fuerit.

EX eodē genere predictoꝝ ſermonū ꝛ qui nūc ē ꝛ ꝓpterea q̄ añ hūc illiſ copulat⁹: ꝛ ꝓpterea ſcriptura v̄bi ꝓſgeniace.i.aduenerit:duplex inuenitur.copulantib⁹ quidē p̄ntem ſermonē ꝑdicto ſyllabam ꝓ ſcribētib⁹ cū.s.lr̄a:nō copulantib⁹ v̄o ꝑ ꝓ fine.ſ.vel ꝓ geniace.ſ.i.ꝓuenerit.qd aūt dr̄ tale ē:motio doloꝝ aſſueuit mouere in fluxionē humoꝝ i ꝑticulā que dolorē hēt qū igitur kakochimū fuerit corp⁹ nigre cholere ꝛ drymeoꝝ.i.acriū ꝛ alioꝝ humoꝝ influxiones fiunt:ꝓpter quas

adhuc ꝛ magis dolet laboꝛans: ꝛ moꝛdent̃ q̃ int⁹ a p̃di
ctis v̾o humoꝛibuſ vene: q̃ in patiẽte pticula ꝛ anxiantur
moꝛſe: ꝛ hoc ipm̃ alterius fit cã. ipleta enĩ patiente parte
a pluribus reumatib⁹: coꝛrumpit̃ quidẽ ipſe ſanguis p̃
nius: ꝛ ſupiplentet̃ aũt vaſa: ꝛ hoc oẽs in eo ſpũuꝫ trãſi
tus ꝓhibet mãifeſte: qũ hec demũ ipſe oñdit dicẽs: Spi
ritib⁹ v̾o nõ potẽtib⁹ in eo vias q̃ ſm nãm ambulare: qȯ
paꝝ antea vocauit ſpirituum defectões. qũ aũt ẽ h̾ de eẽ
ſanguis ꝛ cũ eo videlicet ꝛ ſpũs infrigidatiões fiunt: te
nebꝛationes: afonie. i. inuocalitates: capitis grauedines:
ꝛ ſpaſmi. hec aũt ſequunt̃ epilepſie apoplexie: qũ in con
tinẽtia loca plenas venas inciderint reumata. loca dixit
videlicet pticulas coꝛpis q̃s aſcripſit ipſe coꝛ ꝛ epar ꝛ ve
nam q̃ ꝯſeruat videlicet p̃dicta viſcera q̃ caua ꝓpterea a
medicis noĩata eſt: qꝛ vna venaꝝ q̃ ſm coꝛpus aĩalis eſt
latiſſima. decenter igit̃ ſanguis q̇ in his locis ꝓpterea qꝛ
plene ſunt vene: nõ adhuc cõcedit ptranſire ſpiritũ: ſꝫ ſic
in coꝛpe moꝛtuo coagulat̃. hoc aũt ipſe cõſcriptoꝛ oñdit
ꝛ a ſpiritibus nõ potẽtib⁹ trãſire deſiccatus fuit. magis
v̾o ꝓpꝛie eſt etiã dicere: coagulatus fuerit. nã coagulant̃
q̇dẽ vtiq; ꝛ q̃ ſiccant̃ ꝛ q̃ infrigidant̃. nũc aũt nõ ꝓpterea
qꝛ ſiccatur coagulat̃ ſanguis: ꝛ qui influũt in eo mali hu
moꝛes: exeuntib⁹. n. eũ ꝛ flabellãt ꝛ ĩcoꝛruptibilẽ ſimul
ꝛ kechimomenũ. i. humane eſſe ſm nãm habere opant̃
vniuerſum ſanguinẽ: ſtantib⁹ gratis ꝛ innatũ caloꝛẽ abij
cientibus: ꝛ extinguẽtib⁹ coagulatio ſanguinis vt ĩ coꝛpe
moꝛtuo fit. phlebotomatis igit̃ q̇ ita laboꝛãt fri. ꝛ groſ
ſus effluens ex venis v̾r ſanguis ꝓpter frigiditatẽ demũ
hanc. qñq; v̾o p totũ coꝛpus fiunt ſpaſmi: ꝛ ad bonũ de
mũ ꝛ cõferũt ẽ qñq;. cõtinẽtes. n. totũ coꝛpus oẽs pticu
las calefaciũt: vt hoc quidẽ euapoꝛet̃ multitudinis: hoc
aũt expellat̃ ad aliã vel ad aliquã pticulaꝝ ĩpꝛincipaliũ
in q̇bus ẽ difficile ſolubiliter ꝛ ĩcuneabit̃ parapligiam
i. apoplexiã opatur. mõſtratũ. n. eſt ꝙ ita hippo. noĩauit
paraliſees q̃ ex apoplexia vel epilepſia in aliq̃ etiã p̃nci
palioꝝ pticulaꝝ deſcẽdentes: qñq; ꝛ ſine ſpaſmo apople
xia facta in pticularẽ paraliſiꝫ quibuſdã definit hec paſ
ſio q̃ vocat̃ parapligia. alio v̾o ſeriei mãifeſta ſũt. 24

Et oꝫ hos tales pꝛefomentantes
phlebotomare in pꝛincipio confe
ſtim ſublimibuſ exiſtentibus omnibus
circũſtantibus ſpirtib⁹ ꝛ reumatib⁹: fa
cile enim auxiliabilioꝛa ſunt.

Prefomẽtare oꝫ eos qui ita ſe habẽt: qꝛ coagula
tus eſt in eis ſanguis: ꝛ difficile fluẽs ẽ: ſed qꝛ et
fricatio quedã infometãdo: fit melius gerere qȯ
nos ſcripſimus: deinde ĩcidere cõfeſtim venã interioꝛeꝫ
que in cubito. nõ ſemp enĩ coagulat⁹ ſanguis ita vt non
poſſit fluere inuenit̃. fricare v̾o in eo tempoꝛe opoꝛtet p
multos hoĩes oẽs coꝛpis pticulas: ꝛ ſiquidẽ fluxerit cõ
moderate: rurſus fricare iteꝝ ꝛ ſup auferre. ſi v̾o nõ flu
xerit fricare ꝛ fomẽtare donec fluat. vbi aũt in parapli
giã deſcẽderit paſſio: lꝫ fricare in tpe bꝛeui rurſus ꝛ fo
mẽtare ꝛ fricare donec citiſſime q̇euerit. hec adhuc ſub
limibus exiſtentibus ſpiritibus ꝛ euacuari non difficile
ſolubilibus 25

Et reſumentẽ ꝛ criſeos ſup conſi
derantẽ pharmacare: ſi non alle
uiat̃ ſurſum. Inferioꝛẽ aũt uẽtrẽ ſi nõ
ſubegerit clyſtere: aſine lac coctum da
ꝛ bibat nõ minus. xij. cotiliſ. i. pugillis
ſi uero roboꝛ circũtenet nõ minus ſed
plus. xvi.

Poſt euacuationẽ phlebotomie reſtaurare iubet
ꝛ roboꝛare hominẽ vt ſi nullo appeat alleuiat⁹
p phlebotomiã: ad purgationẽ ducat̃. q̃ v̾o ſupe
rioꝝ pticulaꝝ qȯ eſt eã que pueniat purgationẽ dereli
q̇t dicere noĩatim pharmacũ purgatiuũ neq; oñdit faci
ens eius electionẽ: manifeſtũ eſt qm̃ ad magnitudinem
egritudinis ꝛ virtutis robur reſpiciẽtes vel albũ hellebo
rum vel aliq̇d alioꝝ q̃ vomitũ mouẽt dabimus. q̃ v̾o de
inferioꝛe ventre dicta ſunt: manifeſta ſũt. neq; mireris ãt
multitudinẽ lactis: ita enĩ apud veteres ꝯſuetudo erat:
dictum eſt aũt in anterioꝛibus: qm̃ ꝓpter humiditatem
aſine lac dat ꝛ cũ aliis: neq; coagulat̃ qum bibit̃ queãd
modũ groſſa lactea. admiſcẽ v̾o ei mell̾ ꝛ ſal̾ ꝯueñt. 26

SInanch⁹ aũt fit: qũ ex capite reu
ma multũ ꝛ cõglutinoſum hoꝛa
hyemali uel uernali ad fagitidas. i. oc
ciſiuas uenas ſupinfluat: ꝛ ſpiritũ am
plioꝛẽ ꝓpter latitudinẽ epiſpaſon euel
lent. Qũ autẽ frigidũ exñs ꝛ conglu
tinoſum enfractabit. i. opilabit tranſi
tus ſpũs ꝛ ſanguinis epefꝛatãs coagu
lat eas que ꝓpꝛie ſanguinẽ ꝛ immobi
lem ꝛ ſtabilẽ facit nã frigidũ exiſtens ꝛ
enphꝛaticũ. i. opilatiuũ: ꝛ ꝓpterea coa
gulat̃: lingua liuida effecta ꝛ rotũdata
ꝛ recuruata ꝓpter uenas q̃ ſub lingua
ſunt: ſubciſe enĩ uue uene: hi uero colũ
nulã uocãt alterutrinq; uenã groſſaꝫ
Qũ igit̃ plene exñtes he aũt linguã fir
mant̃ ꝛ terminant̃ rarã exñtem ꝛ ſpon
gioſam ꝓpter ſiccitatẽ: deinde hec a ui
olẽtia humidũ qȯ ex uenis ſuſcipiẽs ex
lata quidem rotunda fit: ex bene colo
rata uero liuida: ex molli uero dura:
ex bene uero curuali incuruabilis: ut
cito ſuffocet niſi quis cito auxiliabit̃.
phlebotomiã faciens a bꝛachijs ꝛ ue
nas que ſub lingua ſuccidẽs ꝛ pharma
cijs attractiuis ꝛ gargariſmis calidis
ꝛ caput radens ꝛ cerotum collo ꝛ capi
ti circũpone: ꝛ lanis circumuoluere ꝛ
ſpongijs mollibus ꝛ aqua calida expꝛi
mente fomẽtare: et bibere aquã ꝛ mel
licratuꝫ nõ frigida da: ſuccũ ãt offerre
cũ criſis in infallacia iam fuerit.

Siue ſinanchũ vis dicere ſiue chinanchũ: vel al
teꝝ quidẽ eoꝝ ſinanchã: alteꝝ v̾o chinancã am
bo vocaueris ſcire oꝫ duos ſermonis eẽ ſinãchi

vł chinanche:ad curā aūt nil noībus indigem⁹. aſſueuit
enī eā docere longē meliorē his q̄ in noībus ꝓtendunt
ſcribā aūt tibi p breuē ſermonē ſpēm talis doctrine prin
cipiū hoc faciēs: Reumatū q̄ ex capite deferunt quedā
ſunt ſubtilia ſm ↄſiſtētiā: quedā vō ex groſſis ⁊ viſcoſis
humoribus. igit quecunq̧ quidē ſubtiliū ſunt ptranſien
tia latas venas in ſtrictiorib⁹ deriuant. talia vō ſunt que
ſunt ſm pharingā. contrariū aūt in groſſis cōtingit veni
entibus noīari. oēs que valde ſtricte ſunt venas. veniēti
bus aūt ſm ſpacioſas eaꝝ detineri. incuneatis igit talib⁹
humorib⁹ in venis que ſunt ſm pharingā in tumorem
fert pticula: ſicut larix. i. faux in aliis ſeu vtiq̧ q̄multum
ſtrictis exñtibus his venis q̄ laringis vel pharingis. eſſe
vō oꝫ apertum. i. ſine ſupfluitatibus oē corpus ⁊ nō ple
ctoricum duoꝝ grā ⁊ antipaſeos. i. reuulſionis q̄ ad qđ
euāt: ⁊ qꝛ euacuatū cū aprocumomecha. i. expll'em⁹ a pa
tientibus locis quid influit ſupſuſcipiat facile ſiue eua
porare voluerimus calefacientes nil calefacto loco hoc
prebebit. igit ⁊ totum quidē corpus oꝫ euacuari p phle
botomiā vel purgationē vel clyſtere. ipſas autem patiē
tes euacuare pticulas p ſtiphantia pharmaca apocruan
tia. i. expelētia influētes humores ⁊ pharmacoꝝ. quicūq̧
vō demū vbi vehementer ſūt enphratati. i. opilati ⁊ non
valde viſcoſi ⁊ nō groſſi ⁊ p calida ⁊ dꝛymia. i. acria eua
porantia humores qui ſm pticulas patiētes ↄtinēt: ſine
pharmaciis aūt vene q̄ ſub lingua inciſe phlegmonē q̄ ī
pharinge euacuāt: qꝛ vō humoꝝ q̄dā viſcoſi ſunt ⁊ groſ
ſi: multa dꝛymioꝝ. i. acriū pharmacoꝝ his ē neceſſitas ici
dere videlicet ⁊ diuidere in ſubtilia ⁊ frangere groſſa et
viſcoſa potentibus ad dexteriorē ſupficiē antiſpare. i. e
uellere oꝫ humores circūponētes collo pharmaca vtu
teꝫ hñtia attractiuā. melius. n. qđ ſm cutē magis q̄ ꝓfū
dū colli pati: qꝛ ſpūs quidē ſm inſpiratiōes incidit pha
ringi. i. iſofago ⁊ laringi. i. fauci. ſm expirationel aūt ex p
eos fert. multotiēs nimiꝝ aduenīētia ad p̄dictas pticu
las reumata tranſportant ad alias quaſdā pticulas nā
exhente ea vel exprimēte: ⁊ q̄nq̧ ſm pncipiū ↄfeſtiꝫ iſta
delata ſūt: vt rurſus alie dr̄e fiant reumatis qđ ſm pha
ringā: ⁊ qđ ſm laringā. manifeſtū aūt qm̄ q̄ ad cutē ince
dūt: multū his q̄ ad fundū deſcendūt facile ſunt ſanabi
liora. cōe vō in vtriſq̧ auxiliū ⁊ eoꝝ q̄ ſm collū ⁊ eoꝝ q̄
ſm caput a quo ꝓcedūt reumata fiat tibi. hic ſermo cdo
cuit ſpēs ſināchoꝝ ⁊ cās eoꝝ ⁊ patiētia loca ⁊ curas: nil
īdigemus noīare ſinanchū ⁊ ſināchā queadmodū neq̧
chinanchū ⁊ chinanchā. Qui igit ſcripſit libꝝ hūc nil cu
rans noīare oēs paſſiones q̄ ſm pharingā ⁊ laringā ↄſi
ſtūt: ⁊ coartans reſpirationē noians ſinanch⁹: duas ait
eaꝝ exiſtere ſpēs: altera q̄dē glutinoſo ⁊ frigido reuma
te fiente: qđ eſt vocare phlegmaticū: altera vō a calido ⁊
dꝛymio. i. acuto ⁊ acri: qđ rurſus phiorocolū. i. amaꝝ no
minās vel cholericū ſimpl'r nequaq̄ peccabis. deſcendē
aūt ait qđ pri⁹ dictoꝝ reumatū ad latiores venas oñdēs
qm̄ alteꝝ qđ colericū ē ad ſubtiliores deuenit: alia vō ſe
riei manifeſta. oꝫ aūt attendere his q̄ dixi mēte. ſi vō nō
intelligens p̄mū bis ⁊ ter relegēs intelliges. ego vō trāſi
bo ad ſecundā ſpēm ſinanchi. 27

Quum uero ī eſtiua uel autumnali
hora ex capite calidum reuma de
fluxerit ⁊ nitroſū ceu ab hora dꝛymi. i.
acre ⁊ calidū factū: mordet aūt hoc ta
le exñs ⁊ ulcerat ⁊ ſpm̄ implet: ⁊ ortho
mia aduenit ⁊ ſiccitas multa: ⁊ q̄ īſpici
unt hyſophia. i. ſubtilia apparent.

Qualiter ⁊ ꝓpt q̄d qm̄ a calidis ⁊ dꝛymeis. i. acri
bus: nā p̄us q̄dem reuma phlegmaticū ī hyeme
⁊ vere deſcendere dixit: hic aūt in autumnali vel
eſtiuali hora. in aliis aūt horis ꝓportionabil'r vt dictū ē
antea. orthomiā aūt huic ſpēi ſināchie adeſſe ait: q̄ ortho
mia magne ē coartationis cognitio ſm aliquā reſpirati
uaꝝ pticulaꝝ moleſtātē ſic antea oñdimus. ſi vō iuſſeris
os apire maxie ⁊ ↄxeris linguā. i. cōpreſſeris pſpiciēdo
q̄ ſm pharingā: nullū talē p̄ter nām tumorē qualē ī an
tea dictis inuenis. oñdit aūt ↄſcriptor ꝓpterea h̄: qꝛ ait:
⁊ q̄ vident iſophia. i. ſubtilia appent. qđ ipm̄ phlegmiat
in loco pharingis īuiſibile ē. q̄tū vō viſibile ē apientib⁹
os h̄ oē a phlegmaton. i. ſine phlegmone eſt: ⁊ iſophe. i.
ſubtiles ſunt pticule dixit. iſophon enī. i. ſubtile: q̄nq̧ di
xit ad oppoſitionē eoꝝ q̄ preter nām tumēt. quidā aūt n
intelligētes ſignificatū ex voce iſophon. i. ſubtilis qual'r
dictū eſt nūc: cōmentant dictionē deriſibil'r. quidā autē
transferunt ſic ⁊ qui ita ſcribūt: ⁊ q̄ vident achua. i. inuti
lia appent: hi inuicē demū q̄ ita diſpoſiti ſunt. q̄nq̧ reu
matis qđ ⁊ appropriātes laringi diuidūt muſculos q̄ p⁹
eū ſunt ordinati vbi iſophag⁹ ⁊ ſtomach⁹ qui ⁊ ipſe ſimi'r
cū eo diſponit multotiens. poſt hec deniq̧ in propoſita 28
ſerie ⁊ hoc ſcriptum eſt.

Et poſteriores tenātos ī collo ten
dit: ⁊ uidetur ut tetanus tendi: ⁊
uox apoſoge ⁊ ſpūs paruus.

Quod aūt deinceps dictū ē adhuc magis oñdit
adhuc pati laringā: monſtratū. n. ē in hac pticu
la aīalis generationē pfici. ꝓpterea deniq̧ ait:
Et vox apoſoge. i. perit ⁊ ſpūs pu⁹: nā vox quidē oipha
riā aparoge. i. perit patiēte vt dictū laringe. reſpiratio vō
pua fit ꝓpter coartationē pori. dictū eſt aūt in libris q̄ ↄ
diſnia qñ lōgior tpe ⁊ īteruallo ſpiſſior: h̄ āt ipm̄ ⁊ ↄſcri 29
ptor nūc ita interp̄tatus eſt.

Et antipaſis ſpiritus ſpiſſa ⁊ uiolē
ta fit.

Spiritū ⁊ eā q̄ p⁹ inſpirationē. ſ. expirationē ⁊ eā
q̄ p⁹ expirationē ſcđam īſpirationē breuis dixit
alterutrinq̧ enī ſpiſſus fit ſpūs. ⁊ enī q̄es q̄ ē p⁹
inſpirationē currēs. i. breuiſ ē his q̄ ita diſponūt ⁊ q̄ ē p⁹
expirationē: aut inſpirationē. demōſtratiōes vō eoꝝ in 30
his que de diſnia habes dictas.

Sed ⁊ arteriā ulcerat his q̄ ita diſ
poſiti ſunt. erit aūt ꝓpt dꝛymica
i. acredinē humoris uidelicet.

Pulmonē vō igniri ↄſtrictū dixit ↄſulēs: ſmonē
vō dogmati. monſtratū. n. ē in libro de vtilitate
reſpiratiōis nō indigētia ſi ſuberit pariēs vel in
ſpiratione reſpiratiōis: ſed qm̄ refrigerationē ⁊ ventilati
onē pdit innat⁹ calor detēt⁹ ab īmoderatione poſſeſſi
incēdit pulmonē. hanc ḡ ſināche ſpēm ↄſutiorē ⁊ ineffu
gibiliorē ait p̄ore ⁊ pp p̄dicta ⁊ ꝓpter eēndo eſtiuā ⁊ au
tumnalē ⁊ qm̄ dꝛymitiorib⁹. i. acriorib⁹ naſcit hūorib⁹.
eſt ſcriptura melior igit q̄ cū cōiunctiōe ea q̄ ſine ⁊ ↄiun
ctione: id oñdit vō ⁊ cū p̄dictis ꝓpt horā in q̄ fit ⁊ pp hu
morē a quo difficiliorē eē ſpēm ſcđam ſināche. n̄ ſimpl'r
igit eē ſcribendū: qm̄ ↄſutior ⁊ īeffugibilior ē pp horā. ſi
vō ⁊ ſine ↄiunctione ſcribi voluerit q̄s: cuſtodire necē ē
⁊ ita ſubaudire eā: ac ſi ſm ſeriē dictū erit. multa enī ⁊ ta
lia q̄ ſm defectionē inueniunt vel defectiuū modum

apud veteres ſcripta. 31

SI febris aſſūpſerit ueteri ſtercore ſubeūte uł nouit̄ comeſtori exiſteti ſiue cū dolore coſte ſiue nō: quietē agere donec deſcenderit cibus primuȝ ad inferiorem uentrem.

ET p has ſeries īdicatio fit nō eēndi ea q̄ adiacēt in libro q̄ de dieta acutaꝝ in p̄mis trib⁹ ꝯſcripti/onē hippo. nō. n. oportebat q̄ pfectiſſime tractāſ in gniſia. i. in p̄ma vel ꝓp̄a pte libri ſcripta ſūt de plenitudine hic rurſus pauca interponere. 32

POtu autem uti oxymelle.

IN deteriatiōe vel īdeteriare dictū ē ꝛ ꝯptū ē in gniſia. i. ꝓp̄a pte libri qđ ſcriptū ē ħ: ꝛ q̄ p⁹ ħ vſq3 quo ꝛ piſcretū vel piſciū memīt hip. qꝛ de egro/tātibus ſermo ei ſm illū libꝝ erat nō de reſūptis ex egritudine: alia v̄o ſeriei manifeſta. 33

SI uero lappato. i. fluxibili exñti cauſus ſupuenerit: ſi tibi uidebit̄ pharmacie apte hr̄e in horis triū dieꝝ nō pharmacare debes ſȝ quartanū.

QUoniā intēporanee quidē ħ rurſus memīt cau ſi p̄dictis in p̄ncipio dꝛijs ei⁹ ꝛ curis: manifeſtū ē ꝯceni ſeries iſte ſm mētē illi⁹ aphoriſmi ſūt: pharmacare matura ꝛ mouere nō cruda: neq3 in p̄ncipijs niſi organt. i. ipetū faciāt. plurima v̄o nō orgēt. i. ſtimulāt. q̄dā alr̄ ſcribūt in p̄ncipio cauſos dignū exiſtimātes pharmacare. decet igit̄ nō vt hic oēs p⁹ tres dies: ſed vt aphoriſmus ē ħ. in acutis paſſiōib⁹ paucis vicib⁹ ꝛ in p̄ncipijs pharmacijs vti: ꝛ oȝ ſm aphoriſmos determiare ꝛ ſcrutari: qñ ſm principia vtendū pharmacia: ꝛ qñ digōnem expectantes egritudinis. ſi v̄o q̄s aut ſm p̄ncipia dixerit ſimplr̄ aut nō determinās alteꝝ: fallit̄. 34

QUm aūt pharmacaueris ſorbitionib⁹ utere obſeruās poxiſmos febriu: ut nūq̄3 offeras exñtibuſ neq3 debētib⁹ eē futuris: ſȝ deſinētib⁹ uel q̄eſcētib⁹. i. ceſſātib⁹ ꝛ ut lōgiſſime a p̄ncipio

DE pticulari tp̄e tibi dictū ē nibi ꝛ ī gniſia. i. ꝓp̄a pte libri h⁹: ꝛ ī paucis: ꝛ nūc dr̄ p lōgiora ꝛ apti/ora: vt ſit ſmo ħ expō illi⁹ cuſtodita mēte hipp. qđ ꝛ in alijs dixit: ꝛ in his q̄ de eo ꝙ fe. ex thorace q̄dem accēdit̄: ħ ē ex corde: ad caput aūt remittit flāmā. 35

QUibuſcūq3 uero diateleos. i. finalit̄ uenē hūid⁹ in febrib⁹: his differet pedes calefaciēs ꝛ piſtellēs. i. ꝯſtringēs cerotiſ ꝛ coronis circūuoluēs caue ut nō ſint frigidiores alio corpe. calīs uero exñtib⁹ calefactiones nullas offeres: ſȝ obſua ut ñ ifrigidēt̄. potu uero utāt̄ q̄3 mima aq̄ frigida: uel mellic̄to.

HOc. i. diateleos ꝛ p oē tēp⁹ idē ſignificāt. multis aūt exñtib⁹ diſpōnib⁹ in q̄bus ꝯtigit p totā egritudinē vētres hūidos eē ꝛ nimiꝝ ipſis nō potēti bus vnā habē curā: vt monſtratū ē multotiēs: nō ſolum nil ē ex hac ſerie doceri benignū: ſȝ ꝛ noceri credētes ſcriptū modū curatiōis in multis diſpōnib⁹ cōuenire. vt enī alia dereliquā vētre hūidiore eē potēte: ꝛ ꝓpt̄ phlegmonē q̄ ſm vētrē: ꝛ ꝓpter colliq̄tinā fe. pot⁹ fri. aq̄ ꝯtrijſſim⁹ eſt phlegmoni: vtilim⁹ colliq̄tiuis febribus ſm id qđ di/diciſti tempus fiens. 36

QUibuſcūq3 ī febrib⁹ uenē hūidus ꝛ mēs turbata: ꝛ mlti taliū croydas. i. uellera auferūt: ꝛ naſos fodiunt ꝛ ſm paꝝ quidē rñdēt ad īterrogata: ipſi uero a ſeiipſis nihil dicūt rectū. uident̄ igit̄ mihi hec talia melācholica eē Si uero talib⁹ exñtib⁹ uenē humidus fuerit ꝛ colliq̄t: uidetur mihi ſorbitiōeſ frigidiores ꝛ groſſiores offerre ꝛ potuſ ſtipticos. i. conſtipatiuos ꝛ uinoſiores uel conſtipatiores.

TAlia q̄dā ſūt phreneticoꝝ ſinthomata. qđ āt humidioris vētris fit q̄dē q̄nq3 ꝛ cū phrenetide: nō tñ ꝓpriū h⁹ eſt: qꝛ humidū q̄dē ventrē ex detmi natiōib⁹. i. diffinitionib⁹ oȝ curare. phreneſim v̄o ꝓp̄a cura alia curari. quā āt hic ſcripſit curā neq̄q̄3 ꝯuincit phrenetidē: ſed magis mihi vr̄ velle curare quādā diſpōeȝ ex eo ꝙ ſm vētrē ꝓmotā. ī ꝯpaſſionē āt caput epiſparen. i. euellentē vt palitet. i. diſſipiat in paſſiōe vētris. nō recte aūt dictū eſt: melancholica eſſe hec talia: magis. n. a xanta cholera hec talia fiūt ventre detēto. 37

QUibuſcūq3 uero febriū uerſiōes a principio ꝛ pulſus capitis ſunt: ꝛ urina ſubtilis: hiſ oȝ expectare ad criſes exacuiturā eē febrem: nō admirari uero ſi deſipuerit.

QUm caput circūferri imaginant̄ daucos. i. v̄tigo noīat̄ hec paſſio. qñ autē ꝛ tenebroſus viſus fit̄ cū ħ appuerit: ſcotinoſ. i. tenebroſa vertigo vocatur. ꝛ fit ꝓpter motū inordinatū fiſodis. i. ventoſi ſpirit⁹ vel ſm caput hñtis localē generationē vel deorſum relati. oēs. n. taliū ſpūum generatiōes turbatiōis ſunt oſtenſiue: ꝓpter quas ꝛ criſes fiūt cū ſinthomatib⁹ turbatiuis Scire. n. oȝ taleſ diſpōnes ī medio quodāmō exñtes ꝛ piculoſoꝝ ꝛ ipericuloſoꝝ. nā tētat quidā innat⁹ calor diſcernere diſſoluē ꝛ effundē hūores q̄ ſm corp⁹: ſubtiliare v̄o certiſſime eos: ꝛ ſm īmanifeſtū ſenſum excernere nō pōt. finalr̄ aūt languēs neq3 initiat tētare ſolutionē ꝛ ſȝ hoc ſpūs ventoſus nō languēte vltio innato calore nō generat̄. igit̄ languere quidē ipericuloſiſſimū ē: ſupat. n. egritudinē nā: vltime v̄o languere pnitioſum: ſupat̄ enī nō paꝝ. qñ aūt nō ſupat̄ p̄dicta fiūt ſinthomata. ꝛ poſt q̄3 egrotauerit criſes fiūt ꝛ pficiunt̄: quedā quidē ad ſanitatem: quedā v̄o ad mortē. pulſus aūt nimirū demū ſm caput fiētes hoc ē ſenſibiles motiones q̄ arteriaꝝ caloris ſunt multi ſinthomata: ꝓpter q̄s ꝛ deſipiētie fiunt mul/totiens. ita igit̄ hñtibus vlr̄ p̄dictis: tñ incipiēte aliquo ībecilli eſſe a ſubtilitate qđ vrine indigeſta eē oñdit̄ egri/tudo. caput aūt ipletū eſſe ſpū vētoſo ſignificant dani. i. vertigines cū pulſib⁹: ſcire oȝ nām nō quieſcentē ſed ſupimpoſitā q̄nq3 cōtentis in corpe malis hūorib⁹ vt ꝛ de/cernat a benignis eos: ꝛ decernat ſm quecūq3 oȝ modū

vel adimi.i.nõ ꝑncipalē deponat vel expellat ꝑticulã.di
ctus igiť ſermo vtiliſmꝰ ē ad ꝓnoſticationē dictoꝝ qñqꝫ
enī a ꝑncipio egritudīs ſe.q̇dē moderate fuūt: ſinthoma
ta v̊o talia ſm caput ſūt ꝑꝑ eſtū vel ꝑꝑ anatiaſim.i.vapo
rationē ex ɔtētis ſm corꝑꝰ vētris hūoribꝰ.calorē igiť q̄-
litercūqꝫ habitū ab ipſo capite ſolo tali diſpõne capitis
balneū iuuat: ⁊ ſorbitionē ſuffeciſſe ſuccū ptiſane.qū aūt
ex malicia hoꝝ hūoꝝ ad caput referť.ca.ſpūs vētoſus: ñ
balneare cõfert hos.infalaciť aūt oꝫ hec oīa gerere ſingu
la.deteriatio v̊o diſpõnum vna ſola ē ex vrinaꝝ digõne
⁊ indigõne: quaꝝ recte ɔſcriptor meīit dicēs: vrinã ſub
tilē: qđ dictū ē multotiēs idigõniſ eē ſignū: q̄re nullꝰ me
dicoꝝ ī talibꝰ egritudībꝰ negligit ſcrutatiõꝫ vriaꝝ. 38

QUalibꝰ uero i pricipio urine nebule
formes uel groſſe: hos tales ſub
purgare ſi ⁊ alia ɔferūt: qbuſcūqꝫ uero
i pricipio urine ſubtiles: ne pharmaces
hos tales: ſed ſi uideť utile clyſterizare
hos cõfert ita curari.

SIue copulat h̄ his q̄ dicta ſunt ſm ꝑdictã ſeriēꝫ
ſiue nõ: qđ ex eis vtile hr̄e põt q̇s cõe ꝙ cuſtodi
re purgare corꝑa oīmoda indigõne exñte in hu
moribꝰ oñdit dicēs: Urine ſubtiles qđ deinde groſſe di
gõnis hñt iã hiꝑm ſubſiſtētia: ſed nebuloformes eas vi-
delꝫ q̄ nebulaꝫ hñt videlꝫ oñdit: adieciſſet.n.nigras ſi de
mū illas audire nos voluiſſet.multa.n.coīuꝫ noīuꝫ ſine
deteriatione dicē aſſueuerūt: qū qđ meliꝰ in ipſis rebꝰ in
ſignificatiõe oñdere voluerūt.ita igiť cū ī ſalutē deſinãt
criſes: dicūt ſimpl'r criſes: mortuo v̊o iudicato nõ ſimpl'r
ſed totū h̄ dicūt: criſis mortuꝰ ē: ſꝫ qū cholerã excretã q̇s
ſimpl'r dicat eē chorā.i.flauã nõ nigrã intelligimꝰ. ita
igiť ⁊ nūc audientiū vrinas nebuloformes eas q̄ albas
hñt nebulas q̄ ſūt digõnis ſigna: q̄r igiť matura pharma
cat: ⁊ nūc ita ſcripſit ꝑꝑ h̄ qui hꝰ libri ɔſcriptor: ɔfert his
ita curari: nihil aūt dicēs hic de phlebotomia. ꝑticularia
alia ꝑcurrit oīa deinceps: nõ ꝙ nūq̄ꝫ hi q̄ ita hñt idigeãt
phlebotomia: ſed ꝙ ⁊ nūc alia docē vult ſola.đ phlebo-
tomia enī ſufficienť in anterioribꝰ dictū eſt ita curari. 39

COrpi q̇dē q̄etē ducētē ⁊ ungētē ⁊
ꝑiſellonata.i. circūɔſtringētē ho
males.i.eq̄l'r: potu uero uti mellic̄to a
quoſo ⁊ ſorbitõe ſucco ptiſane ad ueſpe
rã.uētrē ãt ſbduc̄ ſm pricipia clyſtere:
pharmaca uero ne adducas his i prici
pio.ſi eni aliqd mouebis ſm uētrē uria
ñ maturať: ſꝫ amēdros.i. iſudabil' ⁊ a
crithoy.i.incriſibilis febris per multū
tempus erit.

ADhūc ſermonē tractat intentionē hñs ī eo q̇etē
q̄ ē cū moderata talphy.i.fortura.i. fomētatõe ⁊
ſtrictura.ſuccū ãt ptiſane dat ex ꝑncipio vt vtiqꝫ
nõ potentē ſufficē vſqꝫ ad ſtatū ⁊ criſim in mellicrato qū
indigeſta egritudo nõ ꝓpe v̊o mutatiões: dat aūt melli-
cratū aquoſū: q̄r aq̄ monſtratū ē nullū bonū hr̄e ipſam
ſm ſeipſã ſolã.in veſperã ãt dignū exiſtiat dare ptiſanaꝫ
ei q̄ꝫ mellicratū.ꝑdicētibꝰ aūt nobis antea in ꝓpa ꝑte hꝰ
ɔſcriptioniſ: ꝙ poſteriorē oꝫ ptiſanã offerri mellicrato: ⁊
meliꝰ etiã ⁊ nūc ita dici: mellicratū q̇dē ꝑmūꝫ: poſtea v̊o
ſuccū ptiſane offerri.qū aūt ꝑducē poſtea dixerit ī veſpe
rã: ꝑticulariorē doctrinã facit nõ vl'iorē.ꝓpter q̇d aūt iu
bet nõ purgare in q̇bꝰ īdigeſtio oīmoda ē: cãm ipſe dic
empylogiſticã magis q̄ꝫ analogiſticã.ē enī deniqꝫ eã di-
cere ⁊ cognoſcēti ſolū qđ fit vel q̄ fit ſine indicatõe logi
ca fit exēperia.i.exꝑientia ſola.logmatici aūt viri erat do
cere ꝓpter q̇d purgãtibꝰ nobis eos q̄ ita ſe hñt neqꝫ di-
geriť vrina ⁊ amēdros ⁊ acrythoy ſe.ꝑmanet. igiť fina-
lius q̇dē in alijs de talibꝰ oībꝰ ſcrutati ſumꝰ: nūc aūt ī ca
pitulis diceť qđ vtile ad pñtia. tu v̊o attēde mihi intelle
ctu q̄tuor exñtibꝰ virtutibꝰ vt didiciſtis. nõ nimiã aūt in
eis fortitudinē hñte: ⁊ alterationē ſm quã aſſilat corpo-
ribꝰ q̄ ab ea diſpēſanť cibū.nã v̊o hec digõ noiať ſm q̄li
tatē trãſmutatio debētiſ nutrire ſubã exñs.indiget.n.hã
ſicut ī vētre abſorpto vel aſcripto cibo q̄ete q̇dē ab alijs
motibꝰ vt actui qui circa digõnem ſoli vacet.auxilio v̊o
aliquo extrorſum qū ībecillior facta fuerit.qñqꝫ ſm eū-
dē modū indigõne ſa humoꝝ q̇ ī venis: q̄ete q̇dē idiget
aut ſm calorē ex eo ꝙ ifrigidatū ē ⁊ calefactū ⁊ ſiccatūꝫ
⁊ humectatū: ſm aliud ⁊ aliud videlꝫ tp̄s ſingulo hoꝝ ſi
ente.ſm h̄ g̊ q̄ ſcripſit h̄ ɔſuluit q̄etē ducentē corꝑi cura
ri hoīem vnctū ⁊ ꝑiſtollomenū.i.circūſcriptū. homolos
i.eq̄l'r pãnis.ad virtutē aūt q̄ ex ſe.antipatitia.i. ɔ̄riã exi-
ſtimauit vtiqꝫ eē hūiditatē q̄ ex vnctiõibꝰ.qū neqꝫ calefa
ciēdo fortiter neqꝫ ifrigidãdo: ſꝫ lemēdo q̇bꝰ maxie idi-
gēt q̄ digerūť ⁊ ſi h̄ cõfert digõni hūoꝝ: purgatiões ɔ̄rie
ſunt.nã mouētes q̇dē vehemēter corꝑꝰ ſcindūt: talis enī
virtutis oīa ſūt purgãtia pharmaca.hec igiť q̇dē ē cã ad
uerſandi purgatiões digõnibꝰ: ad ɔtīnuum aūt ſmonis 40
hic eam iam.

SOrbitiões aūt cū ꝓpe criſiꝫ fuerit
ne des ſi turbeť. qū aūt remiſerit
⁊ addiderit ad meliꝰ: cuſtodire uero oꝫ
⁊ oīuꝫ febriū criſes ⁊ auferre ſorbitõeſ
ſm hoc tempus.

CUſtodit ⁊ hic mentē hip.q̄ libri ɔſcriptor in ꝑn
cipio quidē cū mellicrato ⁊ ſucco ptiſane dietãs 41
ꝓpe criſeos aūt auferens ſuccum.

DIdiſcerūt aūt he lõge febres fieri
⁊ apãta.i.abceſſus hr̄e: ſi q̇dē iſe
riora frigida fuerit circa aures ⁊ colluꝫ
ſi uero ñ frigida fuerit ſꝫ hñt traſmuta
tiones: fluit aūt ſanguis ex naribus: ⁊
uētres talibus turbãť.

QUalibꝰ ē ſubtilis vrina ꝓpter indigõeꝫ hūoꝝ: de-
cenť ꝓlõganť ſe.nõ potētes ſolui añ digõnem
Qm̄ ãt apãtibꝰ.i.abceſſiõibꝰ he taleſ iudicãť: m'l
toties iã dictū ē.rariꝰ v̊o alicubi ⁊ ꝑ excreatiões ſolones
coꝝ fiūt.vtrū aūt ſurſū corꝑiſ vel deorſū apã gnãbiť his 42
ī q̄ ꝓnoſticis ſcripta ſūt ɔcordãt q̄ nūc dicta ſūt.

QUibuſcūqꝫ uero febreſ aſſodeſ.i.
ãxie fiūt ⁊ hypocõdria.i.ꝑcordia
tēduť ⁊ iacētes ñ ſuſtinēt ī codē ⁊ extre
ma ifrigidata: oīa plīma diligētia ⁊ cu
ſtodia idigēt: deducere uero eiſ offeren
tes nil aliud q̄ꝫ oxymel aquoſū: ſorbiti
ones autēꝫ nõ offerri donec deſinat ⁊

urina digeſta fuerit.

Aſſoldes noiat fe.i qb⁹ laborātes aſſontes.i.anxiāt ⁊ inletāter ⁊ īdelcābiliter hñt.deforme aūt i.difficulē ferre ſequēs ē:qñqꝫ qdē in eēndo momo.i.pmanētē fe.⁊ cauſonidē.i.eſtuoſā multotiēs aūt ⁊ malignitate ſtomachi.os aūt vētris ita me dicentē nūc audi q hyſophagū.igiẽ icipit qdez ab ipſis fe.aſſodes dicens eas ⁊ hypocōdrias tēdentes.deinceps vo ad febriētes trāſit.h eni.i.iacētes nō ſuſtinent in eodē de febrietibus dictū ē queādmodū ⁊ h.i.extrema infrigidātia.igiẽ h qdez.i.non ſuſtinē iacētes i eodē:aſſenton.i.anxiantiū ⁊ diſſoruton.i.difficulter ferentiū ē cognitio.h āt.i.infrigidari extrema phlegmonis magis i groſſis hu.vt ſupra oñdi:qū dr ſpē cauſi ſermo erat.⁊ ſicqdē vehemēs īfrigidatio fuerit ꝯiectura iā tibi eēndi ⁊ virtutē inrobuſtā fortiter.decenter igiẽ dixit:pluria diligētia īdigere laborātes ita.decenter aūt ⁊ oxymel dat eis a groſſis ⁊ viſcoſis hu.moleſtatis.adiecit aūt ſermōi aquoſū: vt addaẽ qb⁹ his in pulmōe tales cōtinenẽ hu.multū.n.oxymel acuti⁹ in illū eē oꝫ: qꝛ pp longitudinē allationis vie que ſm anadoſim.i.reditionē ad patientē pticulā neceſſariū diſſolui virtutē oxymellis:his aūt q ſm hypocondriū mox incidit tale q̃le habitū ē.h aūt.i.neqꝗ dare ſorbitionem his q ita hñt añqꝫ digeſta ſit egritudo: īdeẽmiate dictū ē ſeruantibus demū nobis qȯ edocuit hippo.adijcere oꝫ huic ſermoni:ſi ſuffecerit q egrotat:qȯ vt manifeſtū fortaſſis derelinquit. 43

Accubare uero ad obſcuras domos ⁊ accubare i molliſſimis ſtratis multo tpe ad eādē defluētē:⁊ ut minime reÿciat ſe:maxime uero hoc tale tales iuuat.

Accubationē q in obſcuris domib⁹ nō vt maturatiuū auxiliū ꝯſuluit nūc ſꝫ vt diſforine.i.difficilis patiētie q pp anſim.i.anxietatē ſit correctiuū cui⁹ gr̃a ⁊ mollis ſtrati meminit.h aūt.i.tētare nō reijcē ſeipm ſꝫ qeſcē alterutriqꝫ vtile laborāti ⁊ vt digōni toti⁹ egritudis ꝯferens:⁊ vt cuſtodiens virtutē. 44

Hypocōdrio uero lini ſemē iniūgēs appone: cauens ut nō frixerit.i.frigeat appoſitum:ſit autem ſūine tepidum coctum aqua ⁊ oleo.

Mollificatiuū ē lini ſemē ⁊ nō calefaciēs appenẽ qb⁹ maxie idiget phlegmon oīs ⁊ nimiꝝ ſm ractū id pꝑat tale q̃le ⁊ ſm virtutē ē ſūme tepidū dignās offerre: ſꝫ mixtio olei ⁊ aq̃ tepidi calori ē generatius:qū mollificādo ⁊ mitigādo moderate exñs virtutis c⁹ maxie mōſtratū ē opoꝛtē eē ⁊ digerẽ ⁊ euapoꝛāt. 45

Coniecturari uero ex urinis qȯ futuꝝ ē eē:nā ſiqdē fuerint groſſiores ⁊ ochotere.i.flauiores ſunt meliores:ſi uero ſubtiliores ⁊ nigriores perniciosiores.

Non oē futuꝝ eē docet vel decet ex vrinis ſꝫ ſalutē vel mortē:nā ſi ſalutē qdē oñdunt groſſiores ⁊ etiā flauiores manifeſte:groſſiores qdez ſubtilibus ꝯpatis nō his q ſm nām vt ⁊ paꝝ antea dignū exiſtimaui audire.neqꝫ eni vtiqꝫ groſſas dices interptari recte volēs:neqꝫ ſubtiles vrinas q ſm nām: q deīde nimiꝝ ſubtiles ⁊ nigre peſſime.a ſubtilib⁹.n.ſolis fientib⁹ indigeſta oñdiẽ egritudo.certiſſime.n.ſubtilis aquoſa ē q̃re ⁊ alba.precognitiones aūt vrinarum in monumentis q in pronoſtica dicte ſunt. 46

Si aūt trāſmutatiōes habuerit tempus ſignificāt: neceſſe egritudinē tranſmutari ⁊ ad deteriora ⁊ meliora anomaliam.i.inequalitatem.

Et h.n.obſeruās i egrotātib⁹ iuenies veꝝ i tpe ampli⁹ ⁊ trāſmutatiōes i medio fiētes icidentē hoiez in varijs vrinis:ampliores enī diſpoſitiōeſ oſtenduntẽ:que nō eadem cura indigentes neqꝫ parē habent prothemiam.i.terminum ſolutionis. 47

Incōſiſtētes aūt febriū ſinere do nec ſtēt: qū uero ſteterit obuiare cū dieta ⁊ cura decēti ſꝫ nāꝫ ꝯſiderās.

Incōſiſtētes fe.dixit:q nihil hñt certū:⁊ i qb⁹ nihil ē ꝯſiſtēs qȯ ſignificat certū.ſūt aūt certa q i piodis.i.circuitionib⁹ appēt.⁊ i vrinis adhuc āt ⁊ in certiſſimis febriū igiẽ piodi qdē nullaten⁹ appent i pmis dieb⁹:vrine vo ſupueniūt alia ⁊ alia vice alie:⁊ mlẽtotiēs ter vel q̃ter quotiēs vrinare ⁊ p diē demū ⁊ p noctē ꝯtingit:⁊ diſſiles appent ad ſe inuicē vrine.ſpēm igiẽ talis fe.incōſiſtentē eē ait:qȯ idē ſignificat ei: q nō ſuat ſpēꝫ vnā certiſſime:oñdi vo tibi certiſſimas ſpēs fe.i monumētis de dria eaꝝ ⁊ in ſcȯo de criſi.in talib⁹ igiẽ fe.dignū exiſtimat nō ſm pncipia dieta vti ſed finē donec videas q̃les ſūt fe.⁊ tunc diete ſpēm terminare. 48

Sunt āt uiſiōes multe laborātiū.

Viſiones dixit q̃i drīas vel modos vel ſpēs:laborantiū aūt p h.i.p egritudinib⁹ q laborātib⁹ ſūt mōſtratū ē aūt iā multotiēs:ꝙ oīb⁹ veterib⁹ cōſuetudo ē a paſſionib⁹ ad patiētes ipſas trāſferre nūcupationes:⁊ a patientib⁹ ad paſſiones vt nihil differat febriū dicē drīas vel febrientiū:ita vo ⁊ pleureticorum ⁊ ſināchoꝝ vel pleuretidis ⁊ ſināche.viſiōes igiẽ dixit laborātiū:qꝛ oculis eoꝝ ꝯſiderantes inuenimus drīas. 49

Ideoqꝫ attēdēdū ē ſanāti ut ñ obliuioni tradatur aliq occaſiouū.

Didiſcim⁹ qm̄ māifeſtas cās noiat occaſiōes ſꝫ ⁊ nc māifeſtū ē i h ferēs nūcupatiōeꝫ īfert deniqꝫ

Neqꝫ eoruꝫ que ſcȯm mentem.

Quaſi cauſaꝝ has quidem manifeſte oīb⁹ cognoſcentib⁹ hñ ſine artificiali mēte:has aūt ſolis his q vtunẽ artificiali mēte.attēdere aūt oꝫ ait i illis quas ad par vel impar apparere opoꝛtet. 50

Timẽ maxie quidē oꝫ imparem numerum uereri: ꝙ hi dies hetero pes.i.altero repētes faciūt laborātes.

Non ſimplr̃ audiēd⁹ ē:ſꝫ in acutis egritudinibus multū poſſe ipares dies vt trāſmutatiōes alterutrinqꝫ dignas rōne faciētib⁹ ad ſanitateꝫ ⁊ ad mortē:h.n.ſignificat iſtud heteetropes.i.altero repētes i acutis qdē.iij.⁊.v.⁊.vij.⁊.ix.⁊.xi.⁊.xiiij.in chronicis aūt.i.tpalibus ⁊ plixis ſexageſima ⁊ octuageſima:medij autē eoruꝫ ſunt.xx.xxxiiij.xl.impares autem he. 51

Cuſtodire igiẽ oꝫ pmā diē q icepit imbecillẽ eē q laborat ſciētē pncipiuꝫ

exquo ⁊ qd añcedit ei: hoc.n. primum ſcire. qũ aũt intrThe gauerit eũ ⁊ ſcrutat⁹ fuerit oĩa: pͥmũ q̃lr qdẽ caput hꝫ: ſi idoloroſũ ⁊ nõ granedinẽ hꝫ i ſeipſo. deiñ hypocõdria ⁊ coſtas ſi idoloroſa: nam hypocõdriũ qdẽ ſi doloroſũ ẽ uel eleuatũ uel ſcolionia.i.ꝯuerſionẽ hꝫ uel ſatietatẽ: ul' coſte dolor iſit: ⁊ ſil' cũ dolore uel tuſſicula uel torſio uel dolor uẽtris qũ aũt qd hoꝝ affuerit hypocõdrio: tẽ maxie ſoluere uẽtrẽ clyſterib⁹. bibat ãt mellic̃tũ calidũ coctũ. addiſcere uero q̃ iſurrectiõib⁹ ſi lipotomizat: ⁊ ſi ſpũs euforia.i.bona patiẽtia cũ hꝫ: uideas aũt egõnẽ: ne aliquẽ forte nigꝛ egeſſerit colorẽ uel puꝝ q̃les ſani utiqꝫ hois egõeſ ⁊ febris etiã i tertiã diẽ ſupexacerbata inſpiciẽs ualde bñ tales in his egritudinib⁹ ẽtianas. adhuc iã ⁊ alia ꝯſpiciẽs ſi q̃rta ẽtie dici ſil'r qd hꝫ: qꝺ hoꝝ ipſorũ piculoſi⁹ ſit. ſigna uero nigra qdẽ egõ mortẽ ſignificat: ſil'is ãt ſano cũ oĩb⁹ utiqꝫ diebus appareat ſalubre.

Cuſtodire ait: oportẽ pͥmũ q̇dẽ pͥmã diẽ in q̃ cognoſcẽ iubet cãm egritudis: h.n.i.exquo ⁊ q̇d h i. q̇d vnaq̃qꝫ egritudo ẽ oñdit. interrogare vͦ iubꝫ pͥmũ q̇dẽ caput q̃lr hꝫ: deiñ hypocõdria ⁊ coſtas. hypocõdriũ q̇dẽ: ſiq̇s ẽ dolor vl' ſi depſſa ſũt vl' hñt aliquã ex ſcolioniã.i.anomaliã h ẽ ineq̃litatẽ: qꝺ etiã i pnoſtica ſꝫ hãc ſeriẽ ſcripſit: Si ieq̃lr dextri diſpoſitũ ⁊ ſiniſtri: vel ſi coctoni.i.ſatietatẽ hꝫ ait: h ãt mihi vr̃ ipletionẽ cibarioꝝ eẽ. interrogare vͦ dignat ⁊ alia circa eã etiã q̃ deiceps ſeriẽ. deiñ iubet hypocõdrijs patiẽtib⁹ ſoluẽ vẽtrẽ clyſteris: bibẽ vͦ mellic̃tũ ca. decoctũ idetmĩate vͦ h dicẽs. deiceps ſcribit: Adijcẽ iubeo oꝫ ⁊ q̃ i ſurrectiõib⁹ ſi lipotomizat: ⁊ ſi ſpũs ait: euforia.i.bona patiẽtia hꝫ eũ: h oppõnit lipotomizãti. iſpicẽ vͦ dignat egõnez: vtꝝ nigra ẽ vel pura vel iculpabilis q̃lis ſanoꝝ ſit. ⁊ ſi fe. i tertiã diẽ ſupexacerbat: his itaqꝫ hñtib⁹ ſi q̃rta tertie ſil'r hꝫ q̇d ſm paroxiſmũ piculoſam hãc videlꝫ ait: neoterize.i.inouare q̇d ⁊ q̃rtã diẽ. xi. exñtẽ ſeptie difficilimũ ẽ ſignoꝝ: neteoriſm⁹ aũt.i.inouatio manifeſta. ſi.n. pͥma dieꝝ ⁊ tertia paroxiſm⁹ fact⁹ ẽ: ſcõa vͦ nõ fact⁹ ẽ: ꝯgruũ hre eẽ q̇ntã paroxiſmum q̃rtã vͦ nõ hre. hñs igit ⁊ h mali alic⁹ alteri⁹ gñationez indicat. ſi vͦ ⁊ nigra egeſſerit mortẽ futurã eẽ oñdit. memẽto itaqꝫ h⁹ derelinquẽs multa eoꝝ q̃ dicta ſunt. ſi enĩ pͥma dieꝝ ẽtia ꝓportionalẽ attulerit paroxiſmũ: notũ q̇dẽ ſi ⁊ q̃rta exacuit. ſi vͦ nigra egeſſerit: pniciosum eſt ſignũ ſi vͦ rurſus ſimilia ſanis per omnes dies egeſſerit: salubre ſpera laboranti eſſe hoc. 52

Qum aũt nõ obedit balano.i.ſuppoſitorio: iſit aũt ſpũs eufonia.i. bona patiẽtia: ſurgẽs i thoꝝ uel tronũ uel ibi i lectulo ſi abſithia.i.'inaioſitas i ſit. hec aũt cũ aderit laborãti maſculo uel feie ⁊ ſm pͥncipia inaſcunt: deſipiẽtiam expecta futuram.

Confuſa ẽ ſeriei h⁹ mẽs: expectare.n. deſipientiaꝫ qũ balanũ nihil ꝓficiat: vr̃ aũt euforos.i. q̇eſcibilit hre laborãs ſiue etiã ex ſurrectiõib⁹ lipotomizat.i. aĩo defic̃: mihi male dictũ eẽ vr̃ neqꝫ expientia teſtãte ei neqꝫ rõe: fiet.n. q̃ñqꝫ ⁊ tale q̇d.i. ꝯſipe. pnoſticatões aũt ſũt nõ eoꝝ q̃ raro fiũt ſꝫ eoꝝ q̃ ſemꝑ ⁊ q̃ꝫmultũ. 53

Attẽdere uero ⁊ man⁹: ſi uero tremule fuerint: expecta tali diſtillationem ſanguinis per naſum futuraꝫ.

Et hic ſermo nõ qꝺ cõtinue neqꝫ quod multum ſit ſed quod raro docet. 54

Aſpicere uero oꝫ ipſas nares: ſi ſil'r ſpũſ ꝑ utraſqꝫ trahat: ⁊ ſi mltus ferat ex narib⁹: amat fieri ſpaſm⁹.

Exiſtentib⁹ manib⁹ tremulis: ita.n. decẽs dic̃: ſi ſpũs mult⁹ fert ꝑ vtraſqꝫ nares ſpaſmũ ſuꝑuenire ait: aſſueuit.n. ita vocare ſpaſmoſã diſpõnẽ ſictẽ ſm muſculos q̇ pretbigia.i.extrema naſi mouẽt. 55

Si uero i febre hyemali ligua aſpera facta fuerit ⁊ abſichie.i. iaioſitates iſint: amat huic tali ⁊ remiſſio eẽ febris: ſꝫ tñ hũc talẽ cuſtodire i famem uelis: ⁊ aq̃ potu ⁊ mellic̃ti potu ⁊ etiaꝫ ſuccis cuſtodi: neqꝫ credẽs remiſſiõi febris huic: quia qui qdem talia habent ſigna: periculoſi ſunt mori.

Hyemalẽ fe. q̇dã q̇dẽ ſimpl'r audiũt eã q̃ i hyeme fit: q̇dã aũt eã q̃ familiaris nã erit hyemi. erit ãt h talis in phlegmate: queãdmodũ eſtiua i cholera. ſi igit ait: in tali fe. lingua facta fuerit aſꝑa ⁊ lipotomia: oꝫ cognoſcẽ eã eẽ piculoſã: ⁊ ꝓpterea uoli credẽ remiſſiõib⁹ febriũ: qñ cũ ſinthomatib⁹ vel ſignis malis fiũt ſic nũc ſil' cũ lipotomia ⁊ aſꝑitate ligue. Ne igit agẽt negligẽt dietã vl' cibũ laborãtes ſꝫ aquã ⁊ mellicratũ ⁊ ſuccũ ptiſane ſorbere da. vr̃ aũt h ꝯtraria eẽ ei q̇ oꝫ fame cruciare. famis.n. cruciatio maxie q̇dẽ.i. ieiuniũ inediã oĩmodã ſignificat. ſi vͦ nõ ſed dietã demũ q̃ in potib⁹ ſolis: h aũt mellicratũ ⁊ ſuccũ ptiſane cõceſſit dari. vr̃ aũt mihi ꝓpterea fame cruciare dicẽ eos: qm̃ tardãt ꝓlixe hñtes remiſſiones febriũ euphoratates.i. facillimas vt decepti q̇dã cibũ fortiorẽ dederũt ⁊ maxie ꝓpter lipotomiã. vt ad talẽ igit dietã que ꝑ mellicratũ ⁊ ſuccũ ſit multis diebus recte dicta ẽ famis cruciatio. 56

Quum i febrib⁹ terribile qd factũ fuerit q̇ntanis exñtib⁹: ul' uentẽ repẽte huida egeſſerit: uel abſichia.i. inaioſitas facta fuerit: ul' afonia.i. iuocalitas aſſũpſit: ul' ſpaſmoſus fc̃s fuerit: ul' ſingultuoſus: i his aſſodis.i. anxi⁹ amat fieri: ⁊ circa hyporinõ.i. qꝺ ſub nares

τ frõtẽ ſudores τ collũ retroſũ capitis
Qui uero hec patiunẽ moriunẽ inflati
non in longum.

Qrum ṽo q̃ ex obſeruatione vel opatione empe
rice ſcripta ſũt a medicis vel repta q̃dã h̃ ẽ ex ipſiſ
q̃ viſa ſũt ſeł vel ſi his enũciationẽ hñt vł'is mõi
vt ſepiſſime i eiſdẽ τ ſil'r potẽtia ɔſiderari. tale vtiqꝫ q̃dẽ
ẽ hoc qδ nũc dr̃: vidẽs.n.ſcripſit h̃.q̃ntanũ quendã ege
rentẽ q̃ſdẽ hũidas egõnes. lipotomizantẽ ṽo τ afonuꝫ.i.
inuocalẽ factũ:aliũ aũt ſpaſmoſum: τ poſtea aut deinde
vtroſqꝫ aut alterꝫ aſſodera.i.anxiũ: τ q̃ circa faciẽ τ collũ
ſudantes deiñ moriẽtes:ſcripſit qδ exiſtimat ſydromã.i.
cõcurſum ſignoꝝ empericoꝝ.ſũt aũt ea potẽtia τ ſtoma
chiã accẽdẽ ſyncopã. potentia ṽo τ pp multitudinẽ fieri
ɔp̃ſſa virtute vel τ al'r languẽte. ſingulũ deniqꝫ eoꝝ que
dicta ſunt τ ſm ſeip̃m malũ eſt nedũ ɔueniẽtia oĩa. lipo
tomizare.n.in repẽtinis egritudinib⁹ piculoſum: queãd
modũ τ affonũ.i.inuocalẽ factũ eſſe: τ aſſoderã.i. anxiuꝫ
τ nõ bonũ aũt ſudare circa faciẽ τ caput ſolũ. queãdmo
dũ igiẽ hec multa τ mala ſinthomata ſunt: ita τ alia q̃ in
pnoſtica ſcripta ſunt τ põt q̇s ɔplicans ea ſibi inuicẽ vi
dere qδ quidẽ docẽ nouim⁹. ſi ṽo alicubi τ dictionẽ im
manifeſtã miſceat ſmoni queãdmodũ enigma multis q̇
dem: τ ex h̃ ſapiẽtior eẽ videbiẽ: admirantib⁹.n.vel ĩtelli
gentib⁹. homini ṽo nõ ſciẽti diſcernẽ apathonomico cõ
curſu.i.q̇ facit cognoſcere ea q̃ ſupueniũt caſſu capiẽ.va
ri⁹ quidẽ: inutilis ṽo ſermo: nã pathomic⁹ cõcurſus egri
tudis ſpẽm ĩdicat: ſupueniẽtia ṽo ſinthomata manſuetu
dinẽ τ malã morigerationẽ ei⁹. τ oꝫ diſcentẽ boꝝ ſintho
mathũ vniuſcuiuſqꝫ virtutẽ excogitare τ ɔpare ſibi inui
cẽ ea q̃ appent: τ ſiquidẽ fortiora fuerint τ plura appeãt
bonis mala: cognoſce in piculo hoĩem exiſtẽ. ſi ṽo bona
malis fortiora τ plura fuerint: bonoꝝ expectatiões habẽ
oꝫ in laborãte. hoc ãt τ ipſe hippo. dignũ exiſtimat te ge
rere i pnoſtico. deniqꝫ oĩum ſinthomatũ τ ſignoꝝ ſingu
li ſingl'r docuit virtutẽ. in fine ṽo h⁹ ɔſcriptiõis ait: Oꝫ ãt
debentẽ recte p̃dicẽ euaſuros τ morituros τ q̇b⁹ oꝫ vtiqꝫ
plurib⁹ dieb⁹ pmanere egritudo: τ q̇b⁹ vtiqꝫ paucioꝛib⁹
ſigna dicentẽ oĩa indicare τ excogitãtẽ pnoſticari ex his
qδ eueniet. igiẽ vbi q̇dẽ bonis mala mixta ſunt adeq̃ta
mõ quodã virtutib⁹ exercitato quidẽ viro ĩdiget q̇ ɔſide
rauerit in opis ĩfirmis ea multotiẽs. vbi aũt ſũt aut oĩa
mala queãdmodũ τ nũc: aut oĩa bona: manifeſtũ oĩbus
qδ fiet: exñte.n. τ ſm ip̃m: ſigno malo iſto egerẽte vẽtre
lipotomizare: malo ṽo ſil'r: τ afonia.i.ĩuocalitate ſi cũ hiſ
τ ſpaſmoſus τ lygmodis.i.ſingultuoſus vł aſſoydis.i.an
xius laborans fact⁹ fuerit: apti⁹ indicabit piculũ. ſi ṽo et
aliqδ aliud malũ ei ſignũ ſupuenerit: queãdmodũ q̇ cir
ca collũ τ faciẽ ſudores: adhuc τ magis q̃ dicta ſunt nũc
ab ipſo qui ſcripſit libꝝ nullo bono ſigno mixto malis:
igiẽ qñqꝫ quidẽ h̃ talis ex neceſſitate morieẽ. manifeſtũ
ex coaceruatione maloꝝ ſignoꝝ: h̃ aũt pneumathaochi
ſete.i.ĩſlabiẽ ſini ſeriei h⁹ ſicut enigma interiectũ h̃ eſt: vt
q̇d eoꝝ q̃ ex neceſſitate oñdunẽ vel cõcedunẽ futura erit
qδcũqꝫ ſignificat h̃ puta pneumaochiſete vtꝝ multitudi
nẽ ſpũum q̇ ſm ventrẽ vt poſſibile ſit ventrẽ ip̃m inflari
oẽm: ſiue magnã τ ſpiſſam inſpirationẽ: ſꝫ τ hãc didiſci
mus his quas ſequiẽ diſpõnib⁹ nõ bonũ ſignũ queãd
modũ τ eã q̃ ventris: q̃re nõ oꝫ q̃rere alia ſigna his ex ne
ceſſitate pigmeneis.i.antecedentib⁹. in his.n.non adhuc
vt i q̇buſdã nõ i his q̃ ſꝫ fortunã facta ſũt i fallacia eoꝝ
que cõtingent aliqua fit pnoſticatio. 57

Qibuſcũqꝫ aũt i febribus crura ſi
unt hyſmadra.i.ulceroſa τ moꝛãtia ñ
maturanẽ exñtibus in febrib⁹: ſi τ acci
dit ſuffocatio pharigis.i. faucib⁹ ſubti
libus exñtib⁹ que circa pharigã: τ neqꝫ
digeriẽ: ſed neqꝫ extiguiẽ amat huic ta
li ſanguis fluere ex naſo. τ ſi q̇dẽ mult⁹
fluxerit: ſolutionem ſignificat egritudi
nis: ſi uero nõ longã. quantocunqꝫ ue
ro paucioꝛ fluxerit: tanto deterioꝛeꝫ τ
lõgioꝛem. ſi uero alia facilima facta fu
erint: huic expectare ad pedeſ doloreſ.
ſi uero tetigerit pedem: τ doloroſus fa
ctus permaneat ignitus factuſ τ nõ ſo
lutus fuerit paulati ueniẽt ad collũ do
lores τ ad clauuꝫ τ ad humerꝫ τ ad pe
ctus τ articulũ: τ hoc ĩdigebat ſymato
dis.i.ulceroſus fieri. extictis aũt his ſi
manus ɔtrahunẽ uel tremule facte fu
erit: ſpaſm⁹ hũc talẽ ſuſcipit τ deſipien
tia. ſꝫ τ phligaria.i.ampulle ſupcilio τ
rubores hꝫ τ palpebꝛa altera circa alte
ram palaſtrarĳ.i.germiat: durus phle
gmon detinet: τ hydẽt.i.tument oculi
τ deſipiẽtia multũ ſupaddit: noctes ãt
magis ſupſignificant q̃ꝫ dieſ ea q̃ circa
deſipiẽtiã. ſigna uero maxia mł'ta ſiũt i
iparẽ numerꝫ q̃ꝫ parẽ q̄cũqꝫ uero hoꝝ
nũeroꝝ ſiũt picuioſi ſuperueniunt.

Et oĩa hec q̃ dicta ſunt: nunc vr̃ mihi deiceps ſi
bi inuicẽ qui ɔpoſuit hanc ɔſcriptionẽ vł'eꝫ quẽ
dam ex pticulari obſeruatiõe ſermonẽ feciſſe p
caciter. melius.n.eẽt: ſicut hippo. in libꝛis epidimiaꝝ aſ
ſueuit ſcribere: ita τ ip̃m feciſſe p̃dicentẽ q̇dẽ in pncipio
nomẽ patiẽtis: τ poſtea dies in q̇bus ſingulũ factum eſt
queãdmodũ in his q̃ nũc dicta ſunt ſintomatibus libet
facere. facta.n. ſunt alicui crura ſymathodera.i. vlceroſa
τ nõ maturanẽ. adhuc aũt ſubĳcianẽ: τ febꝛicoſus eſſe: et
ſuffocatus fact⁹ q̇eſcat. exiſtimabit aũt q̇s vtiqꝫ ſurſuꝫ fa
ctam eẽ tranſitionẽ humoꝝ qui in crurib⁹ ſunt q̃ in trãſi
tib⁹ ſuffocabilẽ hoĩem facit. ſi igiẽ h̃ talis vt hippo. dixit
eſt euaſurus: emotoyzare vel homoꝛꝛogizare.i. ſanguinẽ
fluere p naſum potẽter oꝫ. q̄ ſi multus fuerit ſanguis ſol
uit egritudinẽ: ſi ṽo nõ chꝛonicã facit. τ ſi alia bene facta
facta fuerint: rurſus ad pedes dolores deſcẽdẽ poſſibile
eſt. ſupponaẽ vtiqꝫ τ h̃ factum eẽ queãdmodũ τ piphle
gã hominẽ in his factũ eẽ: qδ aut caloꝛẽ multuꝫ circa pe
dem oñdere ɔſneuit: aut fe. multã τ igneã: τ ſi in his nõ
ſoluunẽ ſinthomata: rurſus ſurſuꝫ recedẽs magna mul
titudo generabit dolores ſm collũ: τ clauos: τ humerꝫ:
τ pectus. vt aũt oĩa hec cõtigerãt ei irrõnabil'r: h̃ eniꝫ eſt
extingui: manus ſupponaẽ factas eẽ tremulas: deiñ ſpaſ
mũ ſequi multitudine humoꝝ deſcendente ad neruoſas
pticulaſ: τ ip̃m pncipiũ eoꝝ aſſumẽte: huic eni deſipiẽtie

ꝯſiderans igiť qui ſcripſit aliquẽ eoꝝ q̇ ita egrotauerunt ampullas ſm ciliũ habere.hoc.n.ſignificat phligaria:ꝓ caciter enũciauit oĩbus qui ita hñt futuꝝ hoc ſinthoma τ de his q̃ deinceps ſcripta ſunt idẽ ſermo.qḋ.n.factũ eſt alicui eoꝝ q̇ ita egrotauerũt ſiue duob⁹ ad oẽs extẽdenſ dixit τ rubores hr̃e eoſ:τ palpebrã alterã ad alterã palu ſtra.i.germiare: τ ſiccũ ſeu duꝝ fieri phlegmonẽ τ tumẽ fortiter oculos.hoꝝ.n.alia q̃dam manifeſta:τ paluſtrari i.germiare ciliuꝫ: alteꝝ ĩmanifeſtũ ẽ vtꝝ ex pte eoꝝ quã dam fientẽ iunctionẽ:vel carnoſum aliqḋ germẽ qḋ ĩ al tero quidẽ innatũ: ad alteꝝ v̊o extenſum voluit oñdere ſi v̊o aliquid vtile eſſet ex inuẽtiõe eius habere pl⁹ vtiq; de eo ſcrutareť. 58

HOs autem tales a principio phar macare eligens ante quintam: ſi uoruorizat id eſt gurgulizat uenter. ſi uero non ſinere apharmalientos id eſt impurgatos eſſe.ſi uero dyauorizet τ egeſtiones cholerice fuerint: ſcamo nea ſubpurga moderate. alia uero cu ra q̃ꝫminimos offerre potus τ ſorbiti ones ut melius habeat: ſi uero non ſu peruenerint quartãdecimã excedẽtes.

CUrã ſcribit ꝯcurſionis ſiue coadunationis p̃di ctoꝝ.nõ aũt ea mihi q̇dẽ vt dixi neq; h̕ vr̃ bonũ ſed τ cura nihil cõe hꝫ p̃ter ea q̃ antea iam dicta ſunt multotiẽs.Scrutari.n.te dixit: τ q̃ in vẽtre τ cogno ſcentẽ h̕ ꝑ vouoriſmos.i.gurgulationes purgare.ſi v̊o τ cholerica que inferius reptãt fuerit:ſcamoneã dat cho lerica pharmacũ purgans. In alia v̊o cura iubet offerre mĩmas ſorbitiones:donec fuerint ſuꝑexcedẽtes.xiiij.diẽ hoc autem ſermone ꝯiudicať ante.xiiij. non poſſe dige ri egritudinem. 59

QUm febricitanti quartadecima exiſtenti afonia.i. inuocalitas af fuerit: non amat ſolutioneꝫ citam: ne q; egritudinis erectioneꝫ fieri: ſed tem pus hoc tale ſignificat. qum autem ap paruerit ĩ die hac.i.quartadecima lon gius accedit.

HIc ſermo ſuꝑflu⁹ ẽ his qui didicerunt mala ſin thomata maiorẽ virtutẽ hr̃e in criſi his diebus appentia:hoc.n.vl̃i vtiť τ nũc qui ſcripſit libruꝫ in vna ꝑticulariũ reꝝ in.xiiij.die: ſicut.n. in aliꝭ criſimis i.indicatiuis:ita τ in hac ſi apꝑuerit aliqḋ aliud malum ſinthoma maiorẽ virtutẽ hr̃e.oꝫ aũt enunciationẽ ei⁹ qḋ futuꝝ eſt facere. nã ſiquidẽ quedã bonoꝝ ſignoꝝ maio rem virtutẽ hñtia affuerint laborãti qui egrotat tꝑe am pliori poterit ſaluari:nullo v̊o exñte tali morieť: neq̃un te virtute ſufficere digõni egritudĩs.male igiť q̇ hoc ſcri pſit dixit longiorem oĩno futurã eẽ egritudinẽ:põt eni τ velociter mori qui afoniam.i. inuocalitatem in.xiiij. ha bet cum aliꝭ malis ſignis fiẽte h̊ ſinthomate. 60

QUm autem febriẽti quartano lin gua turbata uerba loquiť: τ uen ter cholerica ſubegerit humida: amat delirare hic talis.

SEd τ in aliq̃ alia dieruꝫ.ſi v̊o in quartana appa ruerit p̃mũ ꝑiculoſiorẽ ſeptimã oñdit:h̕ eſt ea q̇ in illa fient. 61

EStiua τ autũnali hora τ ĩ acutis ſanguinis diſtillatio repente fiẽs ſynconiam.i. fortitudinem τ multam inflãmationẽ ſm uenas oñdit: τ in po ſteriore ſubtilium urinaruꝫ ſuperappa rentias: τ ſi tendit ad ſtatũ etate τ cor pus ex gymnaſijs uel euſarchia.i. bo nam carnoſitatem habeat: uel melan cholicum:uel ex potu manus tremule bonum habet: deſipientiam predicere uel ſpaſmum.

ET hec rurſus ſeries ꝯplicationẽ hꝫ ſinthomatuꝫ multoꝝ nõ cõuenientiũ ſimul in hoĩe oĩ egrotã ti:iccirco τ inutilia q̇ ita ſcribunť vtili doctrina ꝑ vl̃ia cognita:vt hippo. aſſueuit facere.dictuꝫ eſt ãt qꝫ vl̃ium hec q̇dẽ ꝯtinuã hñt virtutẽ quãdã τ vniuerſalita tẽ.hec aũt vt ad multũ virtutẽ hñt: ſiq̇d v̊o ad diſidoſuꝫ i.ad ambo opinabile vel raruꝫ eſt inutile ad doctrinam: q̃ deniq; ſcripſit: Scrutemur ſm ꝑtem τ p̃mũ.deinde qḋ p̃mũ ſcriptũ ẽ:Eſtiua τ autũnali hora in acutis ſanguis diſtillatio repẽte fiẽs ſinconiã τ multã inflãmationẽ ſm venas oñdit: τ in poſteriorẽ ſubtiliũ venaꝝ ſuꝑapparen tias.τ ſi ad ſtatũ tendit etate: τ corp⁹ ex gymnaſijs vel eu ſarchiam.i.bonã carnoſitatẽ hẽat: vel melancholicũ vel ex potu manus tremule bonũ hꝫ:deſipientiã p̃dicere vel ſpaſmũ. τ ſiq̇dẽ ĩ paribus ſuꝑuenerint melius:in criſi v̊o ꝑnicioſum:niſi multus abũdanť exceſſus ſanguis exituꝫ fecerit ſuꝑabundantẽ ſm nares: vel ſm anuꝫ ep[i]eſceſma taſies.i.trãſitieõs:vel apoſtaſies.i.abceſſus: vel dolores in hypocõdrio vel ad teſtes vel ad crura. Solutis ãt his exitus fiũt ſputoꝝ τ groſſaꝝ vrinaꝝ albaꝝ leniũ exit⁹.me lius fuiſſet dicere ſinconiã.i.fortitudinẽ ĩdicare cura ĩdi gere venas. Scimus aũt qꝫ diſtillatiões ſanguis ex nari bus malũ ſemꝑ ait eẽ:ꝓpterea q: nã quidẽ deſiderat ex tenuare excernere τ expellere ſuꝑfluitatẽ. nequid ãt aut ꝓpter ĩbecillitatẽ ꝓpriã:aut ꝓpter groſſiciẽ ſanguis:vel ꝓpter denſitatẽ ꝑticulaꝝ:vel ꝓpter q̃dã hoꝝ vel oĩb⁹ cõ uenĩẽtib⁹: malo v̊o exiſtente ſemꝑ h̕ ſigno magis autem aliquo ſm eſtatis τ autumni prima:virtutem ei⁹ cõtin git ſuperintendi.in his enim diebus τ xanta ſuperabun dat cholera: τ quod continet aer calidus eſt: quare eu thon.i.bene fluxibileꝫ oportet propter ambo eſſe ſangui nem.magnitudo igitur cauſe oſtenditur propter quam prohibetur fluere:quam ſinconiam.i. fortitudinem eſſe ait fortaſſis denſitatem ita nominans:indigere demum vtiq; cura ſm venas eos qui ita habent nondum do cet anteq̃ꝫ dicat: ſiquam dicit curam: non tamen dicit predictionem autem ſolam primam ſcripſit: vrinarum ſubtilium ſuperapparentias fieri ſm poſteriorem.diem non ſm ſolam hanc ex neceſſitate delatis eis indigeſtis: ſed τ ſm eas que ante ipſam.τ ſpaſmũ ait τ deſipienti am futuram eſſe laborante ad ſtatum tendente ſm eta tem ita adhuc cuꝫ his τ gymaſtia τ euſarchie.i. bone car

noſitatis eius meminit ⁊ craſeos. melancholici enim craſeos nomen ⁊ nimirum ⁊ ex potatione ait eum manus habere tremulas. igitur ſinthomata quidem hec poſſibilia ſunt ſibi inuicem complicari: non tamen ex neceſſitate: deinde velut ad multum hos ſuperſeqˀ deſipientia ⁊ ſpaſmus. 62

ET ſiquidez in paribus ſuperuenerit melius: in criſi uero pernicioſum niſi multus abundanter excurſus ſanguinis exitus faciet ſuperabundantie ſm naſos uel anum epyſecs metaſes uel apoſtaſes uel dolores hypocondriorum uel ad teſtem uel ad crura. ſolutis autem his exitus fiunt per ſputa uel ſputorum ⁊ groſſarum urinaruz leuium albaꝝ exitus.

DUe ſcripture ſunt huius dictionis .i. epigineſte: vna quidē per litterā .g. ſcriptam: alia v̄o per .t. ſed ſiue ſm priorē epygineſte .i. ſupuenire dicatˀ laborantes in paribus diebus: ſiue ſm ſcdam epytineſte .i. ſupintēdi predicta ſinthomata ſm pares dies non cōfeſtim ē ⁊ meliꝰ. hoc aūt ipe dixit: neqꝫ enī ſi pares decebat intueri: ſed ſi ⁊ criſim in quartā deniqꝫ diem parez exiſtentem: ⁊ ipſe deinceps parum antea dixit: quoniaz maximā virtutē habet. qꝺ autē quippe demū deinceps dictum eſt verum. Si enī ſanguis multus ſm quēcunqꝫ modū extractus fuerit: ſalutis habet ſpem: ⁊ per hypoſtaſim .i. abceſſum eos ⁊ per metaſim .i. tranſpoſitionem ait ſaluari: apoſtaſiꝫ quidem quaſi per propriam nuncupationem oſtendens: metaſim aūt indicendo labores in hypocondrio vel ad crura vel ad teſtem. Differūt autē a ſeipſis inuicem in eo ꝙ apoſtaſis .i. abceſſus ipſam criſim infert: ⁊ eripit ab omnibus moleſtationibus laborātem. methaſis autem aliorum habet principium paroxiſmorum ⁊ dolorum vt indigeat curſus alio tempore ad digeſtionem locus corporis in quē methaſis facta eſt contriſtātium vel circūſtantium humorum: ideoqꝫ adiecit: Digeſtis autem his exitus fiunt ſputoꝝ: vel groſſaruz vrinarum albarum ſigna docens digeſtam eſſendi methaſim ex digeſtis ſputis ⁊ vrinis. 63

FEbri ſingultuoſe opū uel opoſ .i. ſuccum ſilfij oxymel daucum terens bibere da ⁊ galbanum in melle ⁊ ciminum elicticum .i. electuariuz ⁊ succuz ptiſane i his ſorbere: affictos .i. impaſſibilis autem hic talis: niſi ſudores cretici uł ſomni homales ſuperuenerit ⁊ urine groſſe ⁊ dryinies decurrāt: uel in apoſtemata firmetˀ.

RIges aſſueuerunt ⁊ ligmos .i. ſingultus noīare: ſunt autem motꝰ quidam ſtomachi ſpaſmoſi. fieri v̄o habent propter immoderatam euacuationem vel impletionem. igitˀ qui quidem poſt euacuationem fiunt fere incurabiles exiſtūt: qui v̄o propter implectionem ab auxilijſ riptantibus .i. expurgantibus que emplectantur .i. inherent: curantur: talia v̄o ſunt que nunc ſcripta ſunt. Videtur autem nunc hec mordacitas fiens ⁊ propter dryimetica .i. acredinem hoc eſt acuitatem mordētem ſtomachū: vt qum quis piper plus vel quid tale tranſglutiat ⁊ nimirum febrientium quidam ſingultantes vomunt corroſiuum ⁊ dryimicatum .i. accerrimū humorem in quo finaliter ceſſauerunt a ſinthomate: ſꝫ hec demum febris nonł vocatur ligmodis .i. ſingultoſa. amplius autem oportet permanere ligmon .i. ſingultum vł ⁊ per totam egritudinem eſſe acerbatum cum febribus vt ligmodis .i. ſingultuoſa nominetur. hāc talem febrem a ſudoribus criſimis .i. creticis ⁊ ſomnis homalibus .i. eq̄libus: ⁊ vrinis dryimitibus .i. acribus ⁊ groſſis euacuatiſ curari ait: Aut demuz his talibꝰ excretis ⁊ extractis aut in apoſtema firmata fuerint. 64

COtallꝰ ⁊ myrrha elicton .i. electuarium. bibere autem his talibus oxymel da q̄ꝫminimum.

INordinate hoc autez ſcriptum eſt: melius eſſet id parum antea ſcriptum fuiſſe ſm illam ſermonis partem vbi curauit eos q̄ indigent thoracē ⁊ pulmonez ꝑ ſputa expurgare nō ad ligmodeā febrim ſed ⁊ ipm qꝺ ſcriptum eſt: īmanifeſtū ē. cotallus eniz ab eo dictus non ita ſed conus magna ab antiquis grecis nominabatur: quēadmodum a iunioribus medicis fere omnibus ſtrobolus .i. pinea. aſſueuit autez ex eis cōſtrui electuarium qum fuerit pinguis maxime: hoc eſt multū circūfuſam haaens propriam raſinam coquentes eaz recentes in aqua cum toſſia .i. praſſio vel marrubio: deinde decoctioni miſcentes mel cōmoderatum et coquentes rurſus hoc vſqꝫ melleam conſiſtentiam: ita facto pharmaco vtimur ad exſpuitōes ex thorace ⁊ pulmone: ſicut autem ⁊ ad alia quedam mttimus talia alicui pharmaco multotiens: ita eſt conueniens ⁊ eum qui conſcripſit hoc: myrrham immittere deinde per breuia oſtēdit ⁊ hoc coctalum ⁊ myrrham electuarium dicens. poteſt autem ipſam pineam cum myrrha dare: fortaſſis hꝰ rurſus nobis audientibus non male miſceri mel huic pharmaco. igitur quidem quidaz ſeparantes a preſcripta hāc ipſam ſm ſeipſam ſcribunt: quidam autem finem eius principium faciunt ſm hunc modum: Si autem apoſtema firmatum fuerit cotallus ⁊ myrrha electuarium vt egritudinum que in apoſtema firmantur audiamus ei pharmacam exiſtere. Eſt autem irrationabile hoc ⁊ maxime propter illud quod infertur: in quo ait: bibere his talibus oxymel q̄ꝫminimū. nam in ſingultuoſa quidem febre habet rōnem formidare acetum: in his autem que in apoſtema firmantur nullam. ⁊ ꝓpterea quidam alij ſm quid quidem copulant ſeriem hanc preſcripte: ſm quid autem diſiungant adijcientes coniunctionez autē: ⁊ ſcribētes ita: Si v̄o firmatū fuerit de ſingultuoſa febre que predicta eſt: ⁊ hoc eſt dictum: vel conciliante eo qui ſcripſit librum ſi etiam in apoſtema cōtigerit quandoqꝫ firmatum eſſe ſingultuoſaꝫ febrem cotallum cum myrrha dare ⁊ cauere copioſum potū oxymellis. hic autem ſiue ꝑ .ꝫ. lr̄am vltia ſyllaba ſtirizi .i. firmetˀ ſcribatˀ: ſiue ꝑ .x ſtrixi .i. firmata fuerit: magnam nullam exalterationem ſermo habebit. 65

SI uero ſiticuloſi uehementer fuerit hordeacee aque bibat quidē.

QUoniā quidē vt in ſiticuloſis potus manifeſtuz eſt. melius v̄o dictum eſſe ab eo q̄liter oꝫ ꝯſtruē ſtichias .i. vtꝝ īfundētes ſimplr̄: vel vt q̄ nūc chy

zon i.ex eis faciũt ſm alium aliquẽ modũ. 66
Perípleumõica ⁊ pleuretica ita oꝫ
ſcrutari: ſi acuta febꝛis fuerit et
doloꝛes lateris alteri⁹ uel ãboꝝ: ⁊ ſpi
ritu ſurſum delato ſi doleat: ⁊ tuſſes in
ſint: ⁊ ſputa expuit ignea uł liuida ⁊ ſb
tilia ⁊ ſpumoſa ⁊ anthira.i.floꝛida uel
crocea: ⁊ ſiqd aliud diuerſũ hꝫ: p̃ter ea
q̃ edocta ſũt: hos ita oꝫ deducere.
Magna ⁊ qdem digna rõne pleuretidis ⁊ ꝑipleu/
monie deteriata ſunt oĩa ſm gnĩſiã.i.ꝓpam ꝑtẽ
libꝛi.q̃ ṽo oĩbus medicis ſunt cognita derelicta
ſunt ea q̃ nũc hic ſcribit: ⁊ p̃mũ qdẽ cõcurſum nomĩatuꝫ
ſ.ſignoꝝ a veterib⁹ empericis.veteres aũt ſiue deuonta.i.
ↄſiderãtia ⁊ ↄſidẽtia vocabãt talia ſinthomata.febꝛis igi
tur acuta ⁊ doloꝛ lateris alteri⁹ vel vtroꝛũqꝫ maxĩe ſꝫ ex
piratione: h̃.n.ẽ ⁊ ſpũ ſurſum delato ſi doleat ⁊ tuſſes et
ſputa ignea vel liuida ⁊ ſubtilia ⁊ ſpumoſa ⁊ anchyra.i.
floꝛida: ⁊ q̃lrcũqꝫ alr̃ exalterata p̃ter q̃ in ↄſuetudine. h̃
enĩ oñdit dicẽs: Et ſiqd aliud differens hẽant p̃ter ea q̃
edocta ſunt: hec oĩa pleureticis ⁊ peripleumonicis appa
rere ait cõtingentia.hos ita oꝫ deducere. 67
Si uero doloꝛ ſurſuꝫ finiat ad cla
uum uel circa ubera ⁊ bꝛachia ici
dere oꝫ i bꝛachio uenã q̃ it⁹ ad q̃leſcũqꝫ
ꝑtium fuerit ſm hanc.
Et hic rurſus explanat mentẽ gnĩſie ꝑtis h⁹ libꝛi
qꝛ derelictum erat qd̃ ĩtelligr̃ his q̃ dicta ſunt ei
adiecit: puta h̃ ſꝫ rectũ patiẽtis lateris facẽ phle/
botomiã: qd̃ oñdit dicẽs: Incidẽ oꝫ venã q̃ ĩ bꝛachio q̃ ĩ
tus ad q̃leſcũqꝫ ꝑtiũ ſm hãc apte ſuccindẽs interp̃tatio/
nẽ neglexerit.qum deceret enĩ dicere venam que ſm cu/
bitum: eam que in bꝛachio dixit. 68
Subauferre uero ſm habitum coꝛ
poꝛis ⁊ hoꝛã ⁊ etatẽ ⁊ caloꝛẽ: pl⁹
aũt audens ſi acut⁹ doloꝛ fuerit duce
re ad lipotoſim.i.defectionẽ animi.
Hic rurſus pl⁹ in ſũma intẽtiones phlebotomie
oẽs dicẽ largiẽs: tñ dereliq̃t q̃ſdã.neqꝫ.n.ṽtutes
meminit neqꝫ trãſmutationis ſanguĩs: ſed neqꝫ
regionis vel ↄſiſtẽtie: pl⁹ aũt auferre iubẽs ⁊ audẽ ⁊ qdẽ
vſqꝫ ad lipotomiã agere peccauit in dictiõe adijciẽs ꝑꝑ
qd audere decet.nã ꝓpt̃ acumẽ qdẽ doloꝛis ad pl⁹ eua
cuandũ ſanguĩs deuenim⁹: ſinere ṽo fluere nõ ex acumi
ne ſꝫ ex alijs habem⁹ ſi virt⁹: robuſta: ⁊ etas iuueneſcẽtiũ
⁊ multitudo ſanguĩs: ⁊ nã laboꝛãtis denſioꝛ ⁊ durioꝛ et
difficile euapoꝛabilioꝛ: ⁊ multicruoꝛ: ⁊ hoꝛa ãni: ⁊ ↄſiſtẽ
tia eucrata: ita.n.⁊ regio: audere vſqꝫ ad lipotomiã du/
centem ex his aduenit. 69
Demũ ſubclyſterizare poſt hoc.
Poſt phlebotomiã clyſterizare iubet.melius aũt
eſſet adieciſſe hippocraticã determinationẽ niſi
foꝛtuita.i.ſpontanea exierint bene. 70
Si uero ſubt⁹ ĩferi⁹ thoꝛace doloꝛ
fuerit ⁊ tẽdit ualde pleuretico uẽ
treꝫ ſubpurgare.in medio uero purga
tionis nihil da: p⁹ purgationem autem
oxymel: pharmacare uero quartanũ.
Pleureticũ noĩat id qd̃ dictũ ẽ ab hippo.ĩ gnĩſia
ꝑte libꝛi ĩ q̃ purgat eos q̃ ita hñt pleureticos.cõ
ſtruit aũt id duplr̃.pharmacare ṽo q̃rtanũ: inde
termĩate dixit: ⁊ hĩp̃m a p̃ncipio.nihil.n.taliũ auxilioꝛuꝫ
gerendũ laboꝛãti intentionẽ facientẽ dieꝝ numeꝝ.ſꝫ qd̃
hippo.dixit aut ⁊ p⁹ p̃ncipiũ ↄfeſtĩ anteq̃ꝫ firmẽt hũo/
res iubet pharmacare: aut poſtea qñ digeſti fuerint: q̃re
circa p̃mã diẽ aliqñ ṽo ⁊ ſcdaꝫ ⁊ q̃rtã.ẽ ãt qñ q̃nta phar 81
macauim⁹ nõ ĩ q̃rta ſolũ ſicut hic ſcripſit.
Si uero nõ facile erect⁹ fuerit: mi
noꝛẽ potũ ⁊ ſoꝛbitionẽ paucã ſuc
cũ ſubtilẽ ⁊ ſel' in q̃cũqꝫ hoꝛa meli⁹ agit
cognoſces autem ex urinis.
De ꝑticulari tp̃e cibi ſcrutãs hippo.ſed ipſe h̃ q̃ h̃
ſcripſit in his q̃ ſupi⁹ ab eo ſcripta ſunt caloꝛi at
tẽdere dignũ exiſtimauit q̃ caloꝛ ſm thoꝛaceꝫ et
pedes: qui.n.vꝛinaꝝ nõ tp̃e cibi ẽ vtilis: q̃re nõ recte dixit
nũc ſuccũ ſubtilẽ ſel' dare ſꝫ quã hoꝛã meli⁹ agit.cogno
ſci ṽo eã ex vꝛinis: ⁊ ſi enĩ q̃ꝫmaxĩe hꝛeuẽ reptationẽ ad
melius hẽant vꝛine ſm ꝑticulares ꝑoxiſmos: ſed nõ ita
longũ tẽpus.i.vt deponam⁹ illud nos: ⁊ expectem⁹ vtri
nebulas ⁊ eneoꝛimas.i.ſublimes vel inferius cũtes ha/
beant.hec enim in multo tẽpoꝛe fiunt.cibari ṽo in acuti
egritudiuibus laboꝛantes aliquando neceſſarium eſt in 82
pꝛincipio delinationis.
Matura uero ſunt pyſcela.i.ſputa
qñ facta fuerit ſil'ia pyo.i.puri.uri
ne uero mature ſunt q̃ hypoſtaſes hñt
ſubꝛubeas quales oꝛobum.
Neqꝫ ſuiipſi⁹ meminit per ſuꝑioꝛa ita dicẽtis de
digeſtis vꝛinis.neqꝫ hippo.alr̃ dicẽtis: Urina
ṽo optima cũ hypoſtaſi alba ⁊ lenĩſ ⁊ homala.i.
equalis: alia ṽo ſeriei q̃ de pleureticis ⁊ ꝑipleumonicis
manifeſta ⁊ ſine mea expõne: ⁊ vbi ab his q̃ ab hippoc.
ſcripta ſunt qui hoc ſcripſit recedit: ⁊ ṽbi maxime oĩno 83
vel ex parte demum aliqua ea ſequĩt̃.
Perípleumonie electuariũ cotallũ
galbanum attractiuum cum mel
le attico abꝛotanum in oxymelle piper
helleboꝝ uel electuarium nigruꝫ deco
quẽs: ⁊ pleuretico ⁊ ꝑipleumonico ĩ p̃n
cipio circũdoloꝛoſo exñte da bibere: ho
nũ autem ⁊ panaces in oxymelle bulli
entem ⁊ colantem da bibere.
Et p̃mũ ⁊ ſm pharmacoꝝ reductura ſputoꝝ ſũt
qd̃ aũt per nigꝝ helleboꝝ vel ellectuarium ven
tris ſubductiuũ.qꝑ aũt per panaca ita dixit ſilr̃ i 84
quod vtiqꝫ vtile exiſtit.
Dyſenteria apoſtema aliqd̃ uel ele
uationẽ quieſcẽs.i.ceſſans facẽ ni
ſi in febꝛib⁹ ⁊ ſudoꝛes ⁊ urine groſſe ⁊
albe ⁊ lenes ſuꝑapparent: uel in tertia
nis diebus uel akyrſon.i.uarice uel ad

teſtez uel ad crura dolor uel ad hyſchion.i.uertebrum firmet.

Et hic ſermo idetermiatꝰ ē:neqꝫ qui dicit ad dyſenteriā indicante conſcriptione:neqꝫ omnis ceſſauit hoc inferens. 85

IN febre cholerica añ ſeptimū cū rigore hycterꝰ ſupinatꝰ ſoluit fe. ſine rigore uero ſi ſuperinnaſcat̃ extra tempora pernitioſum.

Non vtiqꝫ alicubi añ ſeptimā cū rigore ſupinnatꝰ hycterꝰ ſoluit fe.neqꝫ v̉o pꝰ ſeptimū: ſ; determinatio ē talis:febricitātibꝰ hycterꝰ ſupueīt: aliqñ qdē vt ſinthoma diſpōnis q̃ ſm epar:aliqñ v̉o choleram nā excernē ꝑ cutē tētante: deiñ neq̄unte id queādmodū aſſueuit in omnibus fieri apoſtematibus. dictum ē autē de talibus hycteris in aphoriſmis. 86

SPetani uero lumboꝝ ꝛ in melāeholicuz per uenas ſpirituū defectiōes qū fuerint phlebotomia ſoluit.

Qum aūt ait: Per melancholicū ſanguinē ſupabundantē ī venis ſpūum defectiōes fiunt: phlebotomia hec oīa ſoluit.ſpūum v̉o defectiōes fiq̇dē eoꝝ q̇ ſm arterias dic̃ ꝛenī has venas noīabāt veteꝭ q̄ alia q̃ꝫ aſſygia.i.īpulſatio fiet vtiqꝫ paſſio. ſi v̉o eoꝝ qui ſm pulmonē rurſus h̃ vocata aupinā.i.ñ ſpirationē enigmatice inſinuat. pñt aūt ꝛ multitudine ꝛ groſſicie ſanguinis nō ſolum per arterias ꝛ ſpirationes exitū nō hr̃e ſed ꝛ qñqꝫ per ꝓpe vocatas venas. 87

Qum aūt a tenātibꝰ iterꝰ uel anterꝰ uehemēt̃ ſpaſmant̃:ꝛ circa collū ꝛ facies ſudores a dolore moꝛꝭ ꝛ ſiccatiſ tenātibꝰ urodeibꝰ.i.caudatiſ:groſſiores doꝛſum ꝯtinēt uel medie colligationes inate ut ad pedes deſinnit:huic tali niſi febris ꝛ ſomnꝰ ſupuenerit: ꝛ ſequētes urine digōnē hñtes uenerint ꝛ ſudores cretici:bibere uinū citrinū uioſum:ꝛ alicio.i.pulētā coctā comedere ꝛ ceroto ungere:crura circūuoluere uſqꝫ ad pedes calidos ꝛ infundētes ſcaphe.i.catino ꝛ brachia deuoluere: ꝛ lūbos a collo uſqꝫ ad uertebra.i. ſcyam icerās ut ꝛ āteriora ꝯtineat ꝛ dimittēs fomēta uitreoꝝ:calidā aūt aquā ifūdēs ꝛ extēdēs lintheo accūbās eū: ꝛ ne uentrē ſoluas niſi balano.i. ſuppoſitorio ſi multo tpe exñs nō egeſtibilis.

Et h̃ ſermo indeteriate dictꝰ ē cū eo qđ iproprie q̄dā noīuz ſcripta ſunt.h̃.n.i.a dolore morderi tenātos iprope dictū ē:drymitibꝰ hu.i.acribꝰ ꝯgruente mordē verbo nō laboribꝰ.ꝛ nimiꝝ ꝛ ſm ꝑncipiuz ſe riei in dicēdo vehemēter anterꝰ ſpaſmant̃.pꝰ hec ait:ſiccatis tenātibꝰ vrodeibꝰ.i.caudatis groſſiores doꝛſū ꝯtinēt eos q̃ vſqꝫ ad vrcā.i.caudā vocās ita.vocāt aūt vrcio ſinē oſſis:ſi v̉o vtraſqꝫ ꝑtes oñdi vult tēdi ꝛ circa anteriora ꝛ poſteriora tetanuz extendi poſſibile:ſic paꝝ antea dixit: Tethani v̉o lūboꝝ.nō infallaciter āt neqꝫ digōni vrinaꝝ alleuiationē paſſionū ꝑcognouit: febrilis.n.egritudinis indigōnes ꝑ vrinā oñdunt̃ manifeſte. egritudinuz aūt q̄ ſm muſculos nō infallax ē ſignificatio q̄ ꝑ vrinas: ſ; h̃ q̇dē ꝑuuz: dare v̉o vinū eis ſine h̃.i. vt determinetur vtꝝ a frigore paſſi ſunt vel ꝓpt̃ aliā cām: nō ꝑuū peccatū ē ſ; ꝛ valde audax.irrōnabilr̃ aūt dictū ē ꝛ h̃: Uētrez aūt neqꝫ ſoluē niſi balano.i.ſuppoſitorio.ſoluit̃.n.vtiqꝫ ī talibꝰ vtiliter:alia v̉o ſeriei pene manifeſta. 88

EGritudies aūt ſoluūt̃ oēs uel ſm os uel ſm uētrē uel ſm ueſicam.

Non ē hic ſmo vl̃is neqꝫ cōis oīum:nō.n.ꝑ h̃ ſola ſed ꝑ matricē ꝛ per emoꝛrogiā que per naſos fit ſolutiones fiunt egritudinum. 89

HEllebo꜀izare oꝫ eos quibus a capite fert̃ reuma.

Non neceſſariū quibuſcūqꝫ a capite fert̃ reuma omnes hellebo꜀zare:ſed qñqꝫ capitis ſolius facere prouidentiam aſueuimus. 90

QUibuſcūqꝫ ex apātibꝰ uel phleborogia.i.uene ſciſſiōe uel ꝓpt̃ aliaz forte cām empici fiūt ne des helleboꝝ neqꝫ.n.ꝓderit: ꝛ ſiqđ patiat̃: cā uidebit̃ helleborꝰ eē.ſi uero dialipite corpus uel dolor i capite uel emplaſtate aures uel naſus uel expuitio uel geniculoꝝ grauedo uel corpis tūor ꝑt̃ ꝯſuetudinē qōcunqꝫ ꝯtigerit neqꝫ a potibꝰ neqꝫ a nenenis uel uenereis neqꝫ a triſticia neqꝫ a ſollicitudibꝰ neqꝫ a uigilijs ſi qđ q̇dē hoꝝ hēat cām ad hoc facere curā.

Phleborogiā q̇dē dic̃ vene ſciſſionē.qñ aūt neqꝫ eos q̇ ex tali cā empici facti ſūt hellebo꜀izare cōuēit:neqꝫ eos q̇ ex apātibꝰ: neqꝫ eos q̇ ex alia tali cā manifeſtū.empici v̉o ꝑꝑ incōtinētiā male ī h̃ catalogo.i.nūeratiōe nūc dicūt̃.incōtinētia tpa ſm ſeipſam nocentē incōtinētes:puta plenitudine:id gōne:nochigia.i.ebrietate venereis multis: ꝛ multis vigilijs ꝛ quecūqꝫ talia.predicens autem quibus helleborum nō oportet dare ait: Si dialipite corpus: hoc eſt ſi diſſolutū ſufficiēter factū fuerit ſiñ occaſiōe videlꝫ vel dolor ī capite chronicꝰ i.ꝑlixꝰ ꝛ difficile ſolubilis:ſubaudire.n.te h̃ ꝛ dolori capitis oꝫ: ꝛ oībꝰ his q̄ deinceps dicta ſunt ꝛ auribꝰ emplactatis ꝛ naſo ꝛ expuitioni.adijcit aūt genuū grauedinem ꝛ dolorē ꝛ corꝑis tumorē ꝑter ꝯſuetudinē:ita.n.ī oībus his ſine manifeſta cā factis hellebo꜀izare ꝯſiliatur.ꝛ diuidēs vl̃em hūc ſermonē in ꝑticularia dixit: Neqꝫ a venereis neqꝫ a ſollicitudine vel vigilijs ꝑdicta facta ſint:ſi.n. ex aliquo hoꝝ fuerint facta ad cām q̄ fec̃ armari iubet.q̄ aūt ex oībꝰ q̄ dixit ꝛ v̉e certiſſime dicta ſunt ꝛ que nō didiciſtis a libris hippo.ꝛ a noſtris negocijs. 91

QUe ex itinere dolores lateꝝ doloroſi hyſchion.i.uertebroꝝ ꝛ q̄cūqꝫ reſpirātes dolēt occaſionē habētes

multotiẽs.n.vidiſcere uenire ex c̃puliſ ⁊ eſcis uẽtoſis dolores ⁊ ad lũbũ ⁊ ad byſchiũ ⁊ byliũ:qbuſcũqꝫ aũt hoꝝ fue rit talia diſſurie.i.diſſuriãt.i. difficult̃ minguntur:horum autem itez cauſa ⁊ corrizarum ⁊ branchorum.

Non.n.ordinate iterꝑtatꝰ ẽ h̃:ꝑdicẽs enĩ dolores q̃ ex itinere dolores lateꝝ dorſi lũbi oſſionẽ fec̃ vt debẽs dic̃e q̃lr̃ talia curent̃: demũ.n.eis adij/ ciẽs multotiẽs.n.vidiſcerũt venire ex crapulis ⁊ eſcis vẽ toſis.pꝰ h̃ itulit:q̃cũqꝫ fuũt talia difficult̃ mingũt̃:⁊ pꝰ h̃ rurſus deiceps ait:Hoꝝ ãt it̃ cã ⁊ corrizaꝝ ⁊ brãcoꝝ aſce phalũ.i.ſn̄ capite vt vtiqꝫ dixerit q̇s faciẽs ſmonẽ. 92

Quecũqꝫ uero a diematibꝰ.i.dietiſ ſũt multa q̇dẽ unuſq̇ſqꝫ ſic̃ utiqꝫ ꝑt ꝯſuetudinẽ dietatꝰ fuerit maxie inſi gnit:⁊eni q̇cũqꝫ nõ diſcẽtes prãdere ⁊ prãderẽt uel prãſi fuerit:eiſ tũor uẽtris erit multꝰ ⁊ rictaſmꝰ.i.ꝑiectio ⁊ plecto ria.i.multitudo:⁊ ſi cenauerit:uẽt̃ tur bat̃.mihi uero non neceſſarium in tali bus prolongare ſermonem.

Mamininꝰ vtiqꝫ alicubi hũc vniuerſũ ſermonẽ in gniſia.i.vera ⁊ ꝑp̃a ꝑte ꝯſcriptiõis ſufficient̃ tra ctatũ.ex ill' igit̃ poterl ſil'r dicta ⁊ h̃ ⁊ legẽ ⁊ iudi care.mihi v̇o eſce maxie iſigniũt vt dicet ñ ex rõe aliq̃ ſꝫ expiẽtia docet iudicare ciboꝝ v̇tutẽ.mihi v̇o ñ neceſſariũ i talibꝰ ꝑlõgare ſmonẽ:eſce v̇o magl iſigniũt vt dic̃. 93

Eſce uero maxie iſigniũt nõ ex rõ ne aliqua ſed expientia docet iu dicare cibarioꝝ uirtutem.

Non differt ãt nũc eſcas dic̃e vel cibaria:⁊ nimiꝝ ſcripſit h̃ tale q̇d reꝝ eẽ indicat ꝑ dictionẽ:iſigni te:Inſignis.n.ait corꝑibꝰ fit ſꝫ vnũquẽqꝫ diẽ al teratio ex fortibꝰ cibarijs:deiceps ea enumerat. 94

Alleũ ſyſaꝫ.i. uẽtoſitatẽ ⁊ calorẽ ad thoracẽ ⁊ capitis grauitatẽ.⁊ ſiq̇dẽ aliũ dolorẽ didiſcerat añ exacuit ureticũ ãt ẽ ⁊ hoc hꝫ bonũ:optimũ ãt ⁊ id comedere debẽti ad potũ ire l' ebrio

Si expientia oꝫ iudicare vnũq̇dq̇ꝫ eoꝝ q̃ comedũ tur:nõ recte dicet̃ ventoſũ eẽ alleũ neqꝫ caloris amplioris q̃ꝫ ſm cepas ſenſũ ferẽs his q̃ come/ dũt neqꝫ in aliq̃ alia ꝑte corꝑis neqꝫ thorace.ſm eundeꝫ v̇o modũ neqꝫ aſſã.i.turbationem: ⁊ maxie ſiq̇s id ꝑ ex ferueſcens aſſumat. multa v̇o idematũ qũ plectoricũ fu erit corpꝰ calefacit:qũ ꝑeuacuatũ aũt fuerit ſiccat deide vel demũ fortif̃.peccauit igit̃ ꝯſcriptor hꝰ libri ſine deter minatione enũciationẽ faciẽs:meliꝰ.n.eẽt deteriaſſe ſic̃ dictũ ẽ.nũc aũt ſimpl'r totũ enũciauit de alleo. meliꝰ aũt eẽt dic̃e:ſiccare v̇o ⁊ calefac̃e id ⁊ nõ ventoſũ eẽ . nõ eniꝫ aduerſus indeteriatũ enũciare ꝯſuetudo ẽ:ſubaudire v̇o qũ in tꝑe datũ fuerit cũ ꝑpato corꝑi oñdit.ꝑpatũ aũt quꝫ neqꝫ plectoricũ exñs neqꝫ cacbochimũ . nõ recte igit̃ ca pitis grauedinẽ ab eo fieri ait.ſi.n.ꝑeuacuãs corpꝰ offe/ ras alleũ ⁊ capitl grauedinẽ ſanabis ⁊ oĩs alteriꝰ ꝑticule Admiror ãt q̃lr viſqꝫ nc̃ ꝑdicẽſ ea q̃ narrauit i eo:deiceꝑſ ait:Optimũ aũt id comedẽ debẽti ad potũ ire vel ebrio. appet.n.ex his neqꝫ c̃pulã neqꝫ ebrietatẽ oꝑans ſm ⁊ ꝑ cuſtoditiuũ id exñs vt ⁊ grauedinẽ expellẽ poſſit ⁊ cura tiuũ ſyſaꝝ.i.vẽtoſitatũ.vere q̇dẽ dixit h̃ ⁊ adhuc vreticoꝝ i.vrinatiuaꝝ eẽ pharmacoꝝ id. mendaciter aũt alia adie cit ſimul eum dicendo impugmantia ea. 95

Caſeꝰ aũt ſyſam.i.uẽtoſitatẽ ⁊ ge ſtora.i.ſtrictionẽ ⁊ cibarioꝝ accẽ ſionẽ fac̃: crudũ aũt adhuc ⁊ idigeſtuꝫ peſſimũ aũt potu comedere repletis.

Uentoſus magis ẽ mollis ⁊ recẽs caſeꝰ ⁊ minus ſtegni.i.ſtrigit vẽtrẽ ⁊ nimiꝝ ⁊ ſiticuluſus ẽ ma gis:q̇ꝺ idicauit dicẽs:Cibarioꝝ accẽſionẽ fac:h̃ aũt.i.crudũ ⁊ idigeſtũ i medio iteriacet ſm ſeriẽ nõ dili gẽt̃ i iterꝑtationẽ deductũ: oñdit deniqꝫ qñ oẽ crudũ ⁊ idigeſtũ i hu.q̇ꝺ ſm corpꝰ iſurgit ex talibꝰ cibarijs aptũ natũ ẽ fieri q̃lis ẽ caſeꝰ crudũ ⁊ idigeſtũ cibariũ:ac ſi etiã dicẽt ita:Caſeꝰ ãt ſyſã ⁊ ſtegnotica.i.vẽtoſitatẽ ⁊ ſtrictio nẽ oꝑat̃ ⁊ cauſodis.i.eſtuoſus ẽ.adhuc aũt crudũ ⁊ indi geſtũ ẽ cibariũ ⁊ hu.taliũ generatiuũ. peſſimũ aũt ait:et hoĩem ipletũ cũ potu comedẽ id:q̇ꝺ etiã manifeſtũ idio tis.ñ ẽ q̇dẽ ⁊ al'r nõ bonũ cibariũ caſeꝰ ceu vtiqꝫ ꝑthychi mꝰ.i.groſſi hu.generatiuꝰ ⁊ diſpetꝰ.i. difficult̃ digeſtibi lis exñs.ſi v̇o i bibẽdo q̇s vtat̃ eo ipletꝰ exñs: peſſimus oĩum cibarioꝝ fit grauãs os ventris.⁊ ipſe q̇dẽ ꝑmũ cor rumpit̃:deiñ ſecum corrumpens ⁊ alia. 96

Legumina uero oĩa uẽtoſa ⁊ cru da ⁊ cocta ⁊ frixa mĩme uero iſu ſa ⁊ uiridia: ⁊ his aũt non uti niſi ꝑyſi mon.i.cibaria.hꝫ aũt ⁊ ꝑp̃as malicias ſingulum horum.

Implẽt vẽtrẽ oĩa legumia.cũ his aũt ⁊ idigeſti biliſſima eoꝝ ſũt q̃ ſũt cruda:q̃ v̇o frixa vẽtoſa q̇ dẽ minꝰ:⁊ idigeſtibilia v̇o nll'o minꝰ.q̃cũqꝫ v̇o plurimuꝫ coq̃ũt̃ moderaciora. Nõ aũt deiceps i q̇buſdã q̇dẽ exẽ plariũ ſcriptũ ẽ:⁊ iſuſa ⁊ viridia vt ⁊ i his talibꝰ ꝑdictas malicias hñtibꝰ i pl'ibꝰ ãt nõ ita ſꝫ ab alio ꝑncipio mĩme v̇o.iſuſa igit̃ viridia q̇dẽ dicũt̃ q̃ nõ ſicca neqꝫ certiſſime iã oĩa ꝑfecta.iſuſa v̇o q̃ aq̃ iſũdũt̃.ꝯſiliat̃ igit̃ ſine ſicijs.i. cibarijs legumibꝰ nõ vti ſycia.i.cibaria videlꝫ maxie q̇dẽ panis q̇ ex frumẽto dicẽſ vel ſimpl'r vniuerſa q̃l'rcũqꝫ cõ ſtruunt̃.fortaſſis aũt ⁊ alia oĩa ex q̇buſ panes fiunt:ꝫias i.ſpeltas ⁊ zifas.i.ſigalas ⁊ hordeum:ruſtici v̇o ⁊ a milio panes faciunt. 97

Cicer ſyſam.i.uẽtoſitatem quidẽ crudũ ⁊ frixum ⁊ laborem facit.

Quidã ſcribũt ꝑꝑ h̃ id vẽtoſitatẽ fac̃e vt tẽdẽſ ꝑu dẽda.i.extẽdẽſ genitalia mẽbra ꝑꝑ h̃ deniqꝫ q̇ꝺ ſcriptum ẽ ſeriei laborem fecimꝰ inde dolorem qui propter inflationem venit. 98

Lens autez ſtipticat.i.ſtipat ⁊ ari dum facit ſi cum cortice fuerit.

Aridũ vocẽ dixit ſignificare turbationẽ quandã ⁊ velut pugnam in ventre fientẽ ex diuerſis vir tute cibarijs ſicut ⁊ nunc cum cortice offeratur multum carne eius eſt indigeſtibilis. 99

Lupinum autem mnime horum

minima mala habet.

Hoc.i.minime ꝯꝛiũ ſignificat huic.i. maxime: manifeſtum quoniam lupinum minima predictorum habere ait mala. 100

Silfiũ aũt ⁊ opos.i.ſuccus ē qdē quibus maxime: inexpertis autē non tranſit uentrem.

Radicē ſilfij vocare ꝯſuetudo homīb⁹ a noīe.i.eq̄ uoce toti herbe:hãc hic ait: ⁊ adhuc opos.i. ſuccũ herbe:inexꝑtis.i.īſuetis ſiccã oꝑari choleram minꝰ aũt ⁊ hic.paꝝ.n.poſtea ipſe dicͭ ſcribēs ita:A cholera vō ſicca venꝰ īflatꝰ ⁊ ſonitꝰ īſunt ⁊ īdurationēs inſũt.manifeſtũ igiꝰ qm̄ ſpũs vētoſus coadunatꝰ ſm vētrē ex oblatione ſilphij:eſt aũt oxymi.i.acre. 101

Et cauſodes.i.eſtuoſum hoc.

Quid vtiq̄ȝ igiꝰ ſignificat h̄.i.eſtuoſum ē:qb⁹ q̄dē nihil ex textu manifeſtũ ē.⁊ ꝓpꝰa cōmentãs q̄s ſingulũ hoꝝ dicͭ qȯ ſuabiliſſimũ ſibiipſi valde vi appoſitũ enī.i.difficile dicē ꝙ ſm rōnē ī talib⁹. 102

Maxie uero uero fit: ſi cũ multo caſeo mixtũ fuerit uel commixtiōe bouinarum carnium.

Cantã.i.cholerã rubeã ab eo vocatã ⁊ maxie fieri ait:his q̄ ſilꝰ ſilfium cũ caſeo pl⁹ obtulerũt vel cũ bouinis carnib⁹:fyſa enī.i.ventoſitas q̄ ex ſilphio gnātꝰ ē plaſtic|.i.ꝯglutinatiuis ⁊ bradȝ poris i.tarde ꝑtrāſeũtib⁹ cibarijſ mixta mãet ſȝ vētrē ñ exiēs. 103

Melancholice qdē exacuuntꝰ paſſiones a bouinis carnib⁹ anipblytoſ i.iſupabilis nã eaꝝ ⁊ nō ꝯtingentis uētris eſt digerere.

Erat quidē eidē de ſilfij virtute ſmo.imiſcuit ãt huic comeſtiōeȝ bouinaꝝ carniũ ⁊ p⁹ h̄ deīceps ſup ea trãſiens melãcholicas paſſiones exacuit anipblytos enī.i.iſupabilis nã eaꝝ.igiꝰ vſus ē q̄dē ꝯiũcti one hac.i.enī ſicͭ illi q̄ cãs eoꝝ q̄ dixerũt dicũt.nō tñ huiꝰ ipſi⁹.i.exacui melãcholicas paſſones a carnib⁹ bouinis dixit cãm: quãdã aũt aliã coiorē dixit cãm eã q̄ ſm difficile coq̄bile ⁊ forte nãe.nã .n.anipblytas.i.iſupabilis eſt illa quã nequaq̄ȝ q̄s hypballita.i.ſuparet. 104

Optime uero utiqȝ eripiētꝰ ſicͭ ſi et coctis utãtꝰ ⁊ ut uetuſtiſſimis.

Et h̄ vlius hȝ ꝯſiliũ nō ſm melancholicas paſſiones:bouinis enī carnib⁹ meli⁹ vti ⁊ coctis ⁊ veterib⁹:quēadmodũ his oīb⁹ digeſtibilib⁹.ñ ꝓpe vō vſ⁹ ē dictiōe hac.i.optime:neq̄ȝ.n.q̄ melãcholice egrotãt:neq̄ȝ ali⁹ q̄s hō ſan⁹vel egrotãs optime vtiq̄ȝ eripietꝰ ꝑ bouinas ⁊ coctas ⁊ veteres carnes oblatas.ſȝ comedētiũ oīuȝ ſũt he nō bon⁹ cib⁹:ſȝ min⁹ alijs q̄ talib⁹offerũtꝰ nocentꝰ.igiꝰ tranſponēs hãc dictionē.i.optime ⁊ facienſ ſermonem minime inculpabilem operaberis. 105

Caprine uero carnes ⁊ q̄cũq̄ȝ i bouinis ſũt male: oia.n. hñt ⁊ indigonem ⁊ uētoſiores ⁊ eructuoſiores ⁊ cholerã faciũt.ſũt ãt hñ odorabiliores ſolide ⁊ delectabiliſſime: he optime cocte ⁊ frigide:q̄ uero idelectabileſ fetide ⁊ dure he peſſime ⁊ inrecētes: optie uero ſũt eſtiua hora:autũnali uero peſſie

Et rurſus dixit hic cãm eēndi deteriores capnas bouinis carnib⁹:digeſtibiles.n.ſilr exñtes caprine deteriores ſunt bouinis:⁊ eructuatiōes multotiēs faciũt ꝑniciosam hñtes q̄litatē.oxymitric.i. acriores aũt exñtes ⁊ calidiores bouinis:ſi indigeſte remanſerint ⁊ cholerã oꝑãtꝰ.iōq̄ȝ friās magiſ q̄ȝ ca.oportēt comedere eas.optie vō ſunt eſtiua hora.autũno vō hac hora peſſime:optias eē in eſtate ait ſuiipſaꝝ carnes capraꝝ: ñ enī eſt vtiq̄ȝ aliaꝝ carniũ.igiꝰ oportebat q̄dē q̄ȝtũ in hora eſtiua peſſimas eē.cōtingit aũt meliorē eſcã eis ſm eſtatē capris eē:quēadmodũ q̄ herbaꝝ comeſtiua aīaliũ mala ſunt eſtate inueniri:ꝓpter nō habendũ adhuc herbã viridē.capris aũt aptiſſima eſca rami arboꝝ:⁊ melior eſt vt ī fine veris.hñt aũt copioſas eſcas ſm eſtatē qm̄ autē eſca ſm plurimũ pōt ad carniũ aptitudinē vt ex vulpibus licet tibi addiſcē.in autũno aũt hñt optimã ꝑꝑ vuas carnem:ita vō ⁊ paſſer ſi talis optimam habet carnē: autũno ãt capre idigentes eſca apta peſſimã ⁊ ſubtiliſſimã hñt carnē: ſm vō hyemeȝ rurſus meliorē habitũ corꝑis hñt nãlē diſcraſiã a craſi q̄ ſm horam dirigentes. 106

Choyri.i. porci ꝑniciose quȝ enorme.i.crude uel ſanguinee ⁊ circũaſſe:cholerice uero utiqȝ erũt ⁊ turbatiue:ſuine uero ominũ carniũ optie:ualidiſſime uero oīum que nō fortiꝰ craſſe neqȝ ſubtiles macre neqȝ etate ierij.i. ſacrificij ueteris:comedere uero ⁊ ſine forma uel ſubfrigidas.

Choyriũ.i.porcũ ꝑcipue noīabãt veteres eũ q̄ ꝑu⁹ valde ſicͭ apud porcã ē inuenire.i.apud ethymicem.i.nō dumoſi idē ſuiſ pareſtin.i.licetcinas.i. porcias ⁊ cratafilas hyas.i.ſues.ſponſi vō neſcio q̄lr ſyalos comedebãt:eos.n.q̄ ſupra ꝑfectos etate ita noīabãt veteres īſenſibiliſſimi oīum erãt ſpōſi in digōne ciboruȝ ſanoꝝ.ſilꝰ ⁊ delectabiliũ cibarioꝝ: ſicͭ ⁊ in comedēdo ventres capraꝝ ⁊ plenos ſãguie ⁊ pīguedie: qȯ diſdigeſtibili⁹ vtiq̄ȝ inuenies cibariũ.optia vō caro in delectationeȝ ⁊ digōnem ē q̄ medioꝝ ſm etatē.hec aũt ⁊ generatiua ē ſanguis benigni:peſſima vō ē q̄ vetuſtiſſimi: ⁊ q̄ ei⁹ q̄ p⁹ ꝑuritionē ꝯfeſtī comeditꝰ:fere oīum peſſima q̄ hō comedit aīaliuȝ terreſtriũ:humidiſſimã.n.hñt carnē. ⁊ ꝓpꝰea ſupabundãtꝰ hũida caro eoꝝ q̄ mō nouiꝰ geniti ſunt exñs phlegma generat plurimũ.ſi vō enorme.i.crudiores digerint multũ magis:hac eadē aũt rōne ⁊ carnē ſuuȝ pinguiſſimã exñtē deteriorē exiſtiat carne medioꝝ euphalcoꝝ.i.bñ carnoſoꝝ:ſuſpicãs ei⁹humiditatē ꝑꝑ quã oīs piguedo homogenea.i.vnigena carne detior ē ad digōnē ⁊ nutrimētũ. ſȝ ⁊ circũaſſe ſm aſſatiōȝ iepte ad euchimiã ⁊ digōneȝ ſũt ⁊ cholꝰe factiue.ꝑ accedētē eiſ oxymitricã.i. acredinē.coīs.n. h̄ malicia cholericoꝝ cibarioꝝ ē qũ hũida fuerint ⁊ oxymia.i.acria:corrũpuntꝰ.n.⁊ ſimpliciꝰ hec talia ⁊ oxymice.i.accredine ora vaſoꝝ q̄ deſcendũt ī ventrem remordētia cibaria reumatũ q̄ ex toto corꝑe ad eũ cã fiunt.hoc aũt.i.ſine forma oȝ nos comedē carnes porcinas h̄ eſt ſine pelle.ſ. nō.n. ſimilr carni aīalis cutis digeri apta nata ē ſeu vtiq̄ȝ frigidior exñs cut|.ſubfrigidas aũt haſ oēs oȝ dignũ exiſtimãs comedē manifeſtũ ē calidaſ oēs verēs carnes exiſtimãs:fortaſſis eas ardētiores ⁊ vētoſiores ſubfrigidas eē.Ego vō ī capnis q̄dē carnib⁹

⁊ q̃cūq̄ꝫ alie nā calide hūc ſermonē accipio. in euctis aūt ſm caliditatē ⁊ frigiditatē q̃les ſuum ſunt: ſimpl'r ita di⸗ctum indeterminate nō accipio. determinate.n.aptiores fient: calide vͦ frigidis. 107

A Cholera uero ſicca uenter inflat ⁊ ſonitꝰ inſūt ⁊ dolor coſtaꝝ ⁊ lū bi: egerūt eni nihil īferiꝰ: ſꝫ ꝯſtringunt.

Eam q̃ ſimpl'r noiat ab hoībꝰ vel oībꝰ chol'a hūi ditate deteriat a ſic. chol'a: noīe vͦ cōi ſꝫ ābo v⸗tit ad modū generatiōis reſpiciens exn̄tē cōem: ſic eni hu. cholera fit drymeis.i.acribꝰ hūoribus ex corru ptione humoꝝ q̄ comeſta ſunt factis: ita ſicca ſpū vētoſo drymei.i.acri. idq̄ꝫ appropiātia vētri neruoſa corpa mor ſa ⁊ tenſa dolores faciūt. potētibꝰ aūt ſpiritibꝰ his q̄nq̄ꝫ q̄ dē detineri: q̄ſiq̄ꝫ vͦ exire ꝑpter detētos ſpūs ſiccā chole ram generari nō audeo dicē: ſuaſibilius eni eſſet ita no⸗minare ea que egerunt. 108

HUnc talē cuſtodi ut non uomat ſꝫ uent ſubducat clyſterizās q̄ꝫci to aq̄ calida ⁊ pinguiſſima: ⁊ etiā aquā ungēs plurimā imitte calidā in ſcapha i. pelui accubare faciēs: ⁊ calide aq̄ pa rum ſupinfunde. ⁊ ſi calefactꝰ ei uēter ſubducitur ſoluitur.

HOc quidē.i.q̄ꝫcitiſſime clyſterizare ⁊ ꝓhibere vo mere coīa p̄cepta oīum q̄ in vētre cōtinent p̄ter nām ſtudemus excerni inferiꝰ. ſm eundē autē modū ⁊ calida clyſterizare: ꝓuocatiuum.n.calidū: ſicut apocruſticū.i.repercuſſiuū frigidū: eē pingue vͦ clyſtere ſicce diſcraſie ꝓpria ſanatio: q2 ⁊ virtute ꝯ̄riū ē hūectans ſiccitatē: mitigās mordicationē eiſdē adheret intētiōibꝰ ⁊ h̄.i.ꝑ aquā ⁊ oleū calefacere ⁊ mitigare ī ſcapha pyri⸗antem.i.fomentantem. 109

COnfert aūt ⁊ dormire huic tali.

Manifeſtū āt vtꝝ ī ſcapha.i.pelui fomētatū eū vel ⁊ ſine illa dormire iubet. ip̄m aūt ꝑ ſeip̄m ⁊ ſm ſeip̄m ſcrutāti manifeſtū: q̄m oībuſq̄ ex īdigōe vtiliſſimum eſt dormire. 110

ET bibere uinum ſubtile ⁊ uetus ⁊ acreſteron.i.meracius.

Vinū quidē vt digōni ꝯferens dat ſubtile vt nō maneat ſm ventrē: vetꝰ aūt ⁊ meratiꝰ gr̄a calefa ciēdi magis. oē.n.vinū corpꝰ calefacit exin.i.ha⸗bitū: maxime autem quod vetus. 111

ET oleū da ut q̄eſcat ⁊ uent ſubeat i.egerat ⁊ ſoluit dolor.

DRymeoꝝ.i.acrium mitigatiuum oleū ⁊ ſiccitatis correctiuum ſubducit aūt moderate ventrē: qui bus omnibus opus eſt ei qui curatur. 112

A Cibis aūt ⁊ potibꝰ abſtineāt: q̄bꝰ indigētia q̄dē nulla ē ſm corpꝰ ne q̄ꝫ opꝰ appoſitione. indigeſta uero q̄dā ꝯtinent digōne indigētia: huic q̄dē q̄ete eſt opꝰ: cibarijs aūt nō an̄q̄ꝫ digerant moderate q̄ ꝯtinent. ſi uero nō remiſe rit dolor: lac aſine da bibere ut purget

SI vͦ qȏ p̄dictū ē faciēte te dolor nō ſoluit: am plior ē dymicris.i.acredo ꝯtriſtātis cauſe: ⁊ ꝓ pterea purgare cōuenit corpꝰ. aſine vͦ vti lacte iubet purgantibꝰ oībꝰ pharmacijs exn̄ti humiliori ⁊ ab⸗tatactori.i. inopabiliori. h̄ eni eſt alio lacte humidius ⁊ ſubductius. 113

SI uero humidꝰ uent fuerit: ⁊ cho lera ſubit.i.egerit ⁊ torſiōes ⁊ uo mitꝰ ⁊ mordicatōes his ualidiſſimū q̄e ſcere: bibere uero mellic̄tū ⁊ n̄ uomere Subducere āt ſm eū moderate ⁊ q̄ete

IN manifeſtū ſiue de ſicca cholera adhuc ⁊ nūc ē ei ſmo: ſiue h̄ audire oꝫ ſm ſeipſam: q̄lrcunq̄ꝫ vͦ hēat. appet cholera drymea.i.acr'l difficile la uabilis vel laudabilis ꝯtineri ſm ventrē. hāc aūt ſubdu cere tētat moderate ſil' cū digerendo q̄ cōtinent ſm eūꝫ Multotiēs.n.in talibꝰ diſpōnibꝰ agoniſtice.i.violenter adiuuans repētinā ſimul expurgat chachochimiā forti pharmaco ⁊ ꝑ̄ſcrutās habitū ⁊ virtutē egrotātis ⁊ horā ⁊ etatē ⁊ ꝯſtitutionē.i.ꝯſiſtentiā. Id aūt qȏ in fine ſeriei ꝯſcripto dictū ē.i.bibere vͦ mellicratū ⁊ vomē vt volēte ꝯſcripto re expurgare ſupiorē ventrē dictū eſt. melior aūt altera ſcriptura q̄ ē ſupius q̄ qū nō ricticū eni.i. expurgatiuum exn̄ſ mellicratū ad viā q̄ ſm nām reuoluit ea q̄ corrupta fūt ſine nocere ⁊ piclitari os vētris ſm vomitus. 114

ET hydropū due ſunt ſpēs ſiue na ture: quoꝝ hic quidē hypoſarchi diꝰ conās fieri ieffugibilis: hic uero cū inflationibꝰ multa bona fortunatione idigēs: maxie uero afflictōe ⁊ pyria.i. fomētatōe ⁊ eucc̄ia.i. ꝯtinētia cibi. ſic ca uero ⁊ drymia.i.acria comedat: ita eni uriticotatꝰ.i. urinatiſſimꝰ erit ⁊ for tis erit maxie. ſi uero diſpnꝰ.i. difficile ſpirabilis factꝰ fuerit: ⁊ hora uernalis exn̄s ꝯtigerit: ⁊ etas ī ſtatu ſuo ſit ⁊ ro bur fuerit: a brachio ſanguinē auferre deinde panes calidos ex uino nigro et oleo iufūdens comedat: ⁊ q̄ꝫmīme bi bēs q̄ꝫplurimū laboret ⁊ carnes ſuinas carnoſas comedat cum aceto coctas ut ad difficiles ambulationes obuiet .i. ſufficiat.

QUidā nō hypoſarchidiū ſꝫ epyſarchidiū ſcribūt nō tn̄ anaſarcha vel cataſarcha ſcriptū īueni ali cubi: ⁊ nimiꝝ iunioribꝰ ita noīantibꝰ. dicēte vͦ eo duas nās eē hydropū: ⁊ de ſcdo q̄dē inflatiōes ſcribē te: aliud aūt nullū ſinthoma adijciēte: īprope vͦ nihil oſ pharia dicēte: manifeſtū ē q̄m ſm q̄d ꝯfundit ⁊ fallitur ſm driaꝫ hydroꝝ.i.hydropū. igit hi q̄dē medicoꝝ q̄tuor dicūt eē drias hyderoꝝ apte ſupexcedētes qȏ ꝯgrūit: ſꝫ nō nūc tp̄s redarguē eos. q̄ aūt h̄ ſcripſit deficit apte. ē.n. hyderoꝝ hic q̄dē hūidi ſubtilis ſm ꝯſiſtentiā coaceruās multitudinē ī īferiore thoracis regiōe oī: hūc ꝑakētātes .i.purgantes: q̄nq̄ꝫ quidē humidū euacuamus: alius aūt

nõ aq̄ ſʒ ſpū hʒ hanc regionē plenam: ⁊ fere ſupiora oīa
tumefacta: hãc tympaniā nūcupam⁹. ali⁹ h̄ aūt q̄s phle
gmate hʒ totū habitū plenū: hūc hypoſarchidiuʒ q̄dā nū
cupant: itaq̄ȝ deficiēt dixit h̄ hyderoꝝ eē duaſ nās. nõ tñ
neq̄ȝ rõne dixit h̄. i. conās fieri ieffugibilis: veri⁹ eīʒ vtiq̄ȝ
dixiſſet ⁊ ita ſcribēs. Interfic̄ āt mox ider⁹ cū factū fuerit
Scribit āt ſerieſ ita male ſcripta ab eo q̄ pͥmū ſcripſit: alī
nimiꝝ deiñ hydropū quē cū inflationib⁹ ait fieri curā ſcri
pſit: h̄ quidē cõe hñtem oīuʒ hyderoꝝ: qñ ſm pͥncipiuʒ
ſcripſit afflictiões ⁊ fomētatiões ⁊ ɔtinentiā cibi ɔſiliās
comedē ca. ⁊ ſicca. h̄ āt q̄dē ſol⁹ q̄ anaſarcha quē icurabi
lē derelinq̄t. h̄. n. ſol⁹ incipiēs qñq̄ȝ indiget phl̄omia: qū
demū ex emorroidaꝝ retētione. i. ablatõe: vel mēſtruoꝝ
mulierib⁹ vl̄ ex aliq̄ ita plectorica cā incipiēs ɔſiſtit. tym
panū aūt vel aſcliten hydeꝝ nullus auſus neq̄ȝ viſus ē p
phlebotomiā ſanare. in eo igit̄ demū q̄ idiget phl̄omia
cura q̄ deinceps ca. ⁊ ſicca fuit vtiq̄ȝ: h̄ igit̄ ſcribēs q̄ð de
cens cõiecturaſſe vr̄. ⁊ q̄ h̄ ſcripſit nõ tñ recte demū dixit
ſi vo diſnus. i. difficile ſpirabilis fuerit q̄ laborat: phlebo
tomia idiget pp plectoriā nāe fortē in hydeꝝ icidēs. ſic̄
ignis piclitat̄ extingui imiſſis ei lignis multis humidis
niſi q̄s de multitudine auferat: ita ⁊ in eo q̄ ꝑpt̄ multitu
dinē ſanguis frigidioris extingui piclitat̄ maxīa ē ſana
tio phl̄omia: ſm quācūq̄ȝ horā piculū h̄ aſſūpſerit. male
igit̄ addit̄ huic ſmoni: h̄ idē ⁊ hora eſtiualis exn̄s. nā au
ferendi quidē pl⁹ vel min⁹ ⁊ alia q̄dā ⁊ hora ſunt itētio.
huiuſmõi aūt phlebotomie intētio ē auxilij nā paſſiõis.
quidā aūt vt diaſcorides nõ eſtiualē horā ſʒ vernalē ſcri
pſerunt ſuſpicās eſtiualis q̄dē diſſolutionē v̄tutis: hye
malis aūt ad venturā paſſioni frigiditatē. Idiotice vo. i.
vulgariter ⁊ vetuſte valde panes ca. ex vino nigro ⁊ oleo
dat comedē ei q̄ phlebotomat⁹ ē. intentionē q̄dē habēs
verā. ſ. roborare v̄tutē vt ſufficiat afflictionib⁹ q̄ ſm gym
naſia. i. exercitia: nõ inuenies aūt mām dignā intētiõe. ni
grū enī vinū plurimū ſanguinē generat. tñ āt vt ſupfluū
⁊ melancholicū faciat illo meli⁹ ē chiꝝ. i. ſubrubeū vinū
dare ſubtile q̄dē ɔſiſtētia: vt ⁊ vrinatiões ⁊ eoꝝ moueat:
etate vo nõ nouū queādmodū ⁊ muſtū cõtingit. nouoꝝ
vo vinoꝝ nullū vinū chiꝝ: ſed ⁊ albū aut ethꝝ: rubeū aut
nigꝝ: inueterata vo chira ſiūt ⁊ xanta. h̄ aūt deiñ nimirū
q̄ȝ minimū bibentē plurimū laborare rectiſſime dictū ē.
ſiccat. n. talis dieta ⁊ calefac̄. ſuine vo carnes ſm illū qui
dict⁹ ē modū comeſte in ſtatu exn̄tib⁹ ⁊ fortib⁹ vo bene
vtiq̄ȝ dabunt̄. aliaꝝ carnium vo nullus vtiq̄ȝ poterit di
gerē bene eas: iā piclitās extiguē inatū calorē. meli⁹ igit̄
q̄cūq̄ȝ hñ digerūt̄ dare his ita ſe hñt. 115

Quicūq̄ȝ uētres ifimos inferiores
calidos hñt: ⁊ dzymee. i. acres egõnes
⁊ anomale. i. ieq̄les exeūt a colliq̄tiõe
eis fit. ſiq̄dē potētes fiāt: helleboro an
tiſpaſe. i. reeuellere. ſi uero nõ: ſucc⁹ fru
mētarij tritici groſſ⁹ fact⁹: ⁊ fabatin⁹ ⁊
etnos. i. fabe integre aq̄ cocte iuris pin
guamē: ⁊ paneſ eucitiſis. i. ſubcinericij
⁊ piſces febriēti q̄dē cocti: infebriēti ue
ro exñti aſſi: ⁊ uinū nigꝝ ifebriēti. ſi ue
ro nõ: aq̄ a neſpul̄ uel myrthib⁹ ul̄ mal̄
granatis uel finicobalanis. i. dactalis:
uel anathos. i. flore uineaꝝ uitis.

Magis ꝑprie vtiq̄ȝ dixiſſet egõnes his ab incēdio
a cõbuſtione a coarſione nõ a colliq̄tione exiſtē
nā colliq̄tio q̄dē in ipſo fit ꝑpt̄ ſe. male morige
rata colliq̄ta pinguedīe vel ⁊ carne molli. coarſio vo in
vētre comeſtis a calore dzymeo. i. acri p quē infebrire cõ
tingit: huic helleboꝝ iubet dare albū. indicauit aūt h̄ an
tipaſſe. i. reuellē verbū: q2 p ſupiorē ventrē. ſi vo nõ pote
rit ꝑpter quācūq̄ȝ cauſam helleborum accipere dzymi
cre. i. acredīe dñante huic cibaria iubet dari ⁊ pot⁹ ſtipti
cantia ⁊ ifrigidātia. adijc̄ aūt cibarijs ⁊ q̄ ſiccare pñt: quē
admodū eucifias. i. ſubcinericios pães ⁊ aſſos piſces. his
ita rõnabil̄r dictis ſcrutandū quē dic̄ inferiorē ⁊ ſupiorē
ventrē. nā qñq̄ȝ q̄dē veteres thoracē ſupiorē ventrē no
minātes oē cibi vas q̄ð p⁹ diaphragma iferiorē vētrē nū
cupāt. qñq̄ȝ vo iferiorē vētrē nūcupāt i quē cibaria trāſ
glutimus. aliqñ q̄dē oīa q̄ p⁹ eū vocāt ventrē inferioreʒ
qñq̄ȝ vo ſola groſſa iteſtinoꝝ. ſūt āt q̄ colon ſolū noīant
inferiorē ventrē. fortaſſis igit̄ vtiq̄ȝ q̄remus quā pͥdictaꝝ
ꝑticulaꝝ vel q̄s ſuaſibili⁹ ē nūc audire: ſi magnū q̄d lucri
deberē. q2 vo inuētio hoꝝ taliū nil q̄dē nos docet pl⁹ hiſ
q̄ ſcim⁹ ⁊ indicam⁹ ipſi de eo q̄ q̄dē recte dicta ſunt: q̄ vo
nõ: magis aūt hñt circū ſcrutationē cognitionis q̄ȝ vtili
tatē meliuſ derelinq̄re eſt cito: ⁊ maxīe vbi neq̄ȝ gnīſia. i.
ꝑpria eius ē hec cõſcriptio. 116

Si uero febrē hēat ⁊ torſiões fue
rint: lac aſininū paucū ⁊ calidū pͥmum
deiñ ex iductiõe pl⁹ ⁊ linoſpma. i. lini ſe
mē: ⁊ triticea alphyta. i. polētas. i. fari
na noui tritici uel hordei toſti ⁊ cocti: ⁊
egyptiacaꝝ fabaꝝ: auferēs amara ex
coriãs ſemia bibat: uel oua ſemicoagu
lata comedat aſſa: ⁊ ſimilaginē ⁊ miliū
⁊ coriandꝝ coctū uel condꝝ i lacte co
cto frigida comedere: ⁊ q̄ his ſimilia ⁊
potus ⁊ cibaria offerantur.

Plurimi q̄dē eoꝝ q̄ cõmētati ſunt meli⁹: his que
pͥdicta ſunt copulāt h̄ de his q̄ ca. hñt inferioreʒ
vētrē: exiſtimātes ⁊ nūc adhuc fieri ſmonē. pau
ci vo q̄dā ſepantes ſingul̄r h̄ cõmentant̄. intētio vo eſt i
eis huic q̄dē a ſupiorib⁹ purgare chacochimie: huic aūt
epikarſſe. i. cõmiſcere ⁊ q̄eſcē: huic aūt ſupſiccare: huic āt
infrigidare. igit̄ q̄dē lac aſininū purgare põt: epitaramie
i. cõmiſcē: lini vo ſemē ſiccare ⁊ infrigidare: alphita vo q̄
ex frumēto epicheraſticū. i. cõmixtiuū hñt. ⁊ hordeacea
hñ eis remiſcēt̄ ſiccātia ⁊ ifrigidātia. egyptia vo faba tñ
infrigidare põt. oua vo ⁊ ſimilago hycõdra pacynchima
⁊ euchima. i. groſſa ⁊ bona amenib⁹ vel hūorib⁹ ⁊ ephy
riſta. i. cõmixtiua: ſʒ exſiccat ſufficienter ⁊ in cibarijs mi
liū queādmodū infrigidat. hec vo oīa dat frigida pp dzy
mica. i. acredinē ⁊ calorē homoꝝ q̄ opant̄ paſſionē. 117

Dietarie uel dietatiue maximū eſt
obſuare ⁊ cuſtodire ſic̄ i acutis ⁊
in lõgis egritudib⁹ ⁊ intēſiões febriū et
remiſſiões: ut tpa cuſtodiat: qñ oʒ ciba
ria offerre ⁊ ifallacit̄ qñ oporteat affer
re ſciant: adhuc aūt qñ plurimū diſtāt
ab intenſione.

(d) Dietatiue artis maximũ eē ait hoc.i. cognoſcere ꝑticulare tēpus cibi. ipſe igiť vnã intenſionē ait plurimũ diſtare tēpus illud in quo cibum dare oꝫ ab intēſione. eſt aũt dicere intenſionē principiũ ꝑoxiſmi.hoc aũt nõ ſolũ ĩ chronicis.i. ꝓlixis ⁊ tꝑalibus morbis ſed in acutis veꝝ etiã exiſtimat: ꝓpter qđ id adiecit in lõgis egritudinibꝰ:qm̃ magis in his manifeſta hec cibandi intẽtio:vel foꝛtaſſis in his ſolis. in acutis enĩ ſufficiens ē cognitio tꝑis cibi deſcendere ad pedes: nõ tñ in chronicis cibãdus eſt ita: ſed expectare decet q̃ optima remiſſionis.ſm acutas enĩ egritudines expectare non lꝫ timore debentibꝰ cito intẽſionis future eē. quidã autem hanc ſeriē ſcribunt ita:Dietatiue ē maxime vt obſeruare ⁊ cuſtodire ſicut in acutis ⁊ ita ĩ chronicis ſcire quõ oꝫ cibare.quidã aũt finē huius ſeriei ita ſcribũt : Adhuc autē qũ plurimũ diſtant ab intẽſione ſcire vt cũ alijs q̃ iuſſit nos ſcrutari circa infirmũ ⁊ hoc ↄſiliãte eo . appet aũt ſi ipm quis ĩueſtigauerit:hoc nõ copulans ꝑticulari inuẽtioni tꝑis cibationis: Intẽpoꝛaneũ ꝑceptũ qđ de cibatione ei nullo dignum. 118

(s) Scire uero cephalargicos.i. capite doloroſos ex gymnaſijs uel curſibꝰ uel ambulationibꝰ uel uenatibꝰ uel aliquo alio laboꝛe intẽpoꝛaneo uel ex uenereis decoloꝛes brãcoſos ſplenticos liphemios.i. defectos ſanguine ⁊ ſiſoderas.i.inflatos:⁊ ſicce tuſſiẽtes: ſiticuloſos:uenis defectos:⁊ tẽſos hypocõdrijs: ⁊ lateribus ⁊ metaphrenis i.ſcapulis toꝛpentes ⁊ obtuſe uidenteſ quibus ſõnitus aurium incidunt:⁊ urinationē nocturnã incõtineri diſpoſitoſ ictoꝛodes ⁊ quoꝝ uentres cruda emittunt:emoꝛogentes ex naribus uel ſm anum uehemẽter : uel in ephiſematibꝰ exiſtentes: uel in eis laboꝛ occurrit uehemens: ⁊ non continent: hoꝝ nullũ pharmacare ⁊ pericula quia eni acuta ⁊ nihil iuuat:⁊ eas q̃ ad curã crectiões ⁊ criſes auferes.

(q) Quoniã q̃dē inoꝛdinate mõ ꝑpatiõis monimẽti vniuerſa q̃ ſm libꝝ hũc ſcripta ſunt : manifeſtũ exiſtia oībꝰ: multa vͦo vt dixi ĩ eo bñ dicta:ꝑꝑ q̃ ⁊ his q dicta ſũt: ĩ recte inſtiterũt q̇dã:⁊ magꝭ q̇cũq3 ſũt ↄſcij ſunt ſibiipſis :qui nõ hñt doctrinã indicatiuã eoꝝ q̃ dicta ſunt:q̃ vͦo in hac ſerie dicta ſunt:catalagũ.i.numeꝝ hñt ineptoꝝ pharmacari.purgari vͦo in idē cõtingit ad apharmacari:queãdmodũ demũ ⁊ pharmacare ĩpurgare. Uideamꝰ igiť quos a ꝑncipio dediſcerit interemit:cephalargicos ait ex gymnaſijs.ſ. exercitijs: vel ab aliquo alio laboꝛe intẽpoꝛaneo ſincomos.i. ſuccite igiť audiēs eos q̇ ex intẽpoꝛaneis laboꝛibꝰ cephalargici facti ſũt ne purges.intẽpoꝛanei laboꝛes oĩno ſunt quos pñs ſm illud tẽpus diſpõ coꝛꝑis ferre nõ põt . rememoꝛaboꝛ aũt nũc ad multa vtilis rei:cuiꝰ ⁊ ſemꝑ dignũ exiſtimo meminiſſe:coꝛꝑe noſtro qñq3 egritudinis ꝑpatione ꝑticipã te ꝓpꝛie vt cõpleta ſit exterioꝝ quidē accidēs redarguit diſpõnē eiuſ:feb꜡im accēdens vel cephalargiã.i.doloꝛē capitis: vel catarrũ vel tuſſiꝫ mouēs vel tale quid aliud deinde ex hoc ſm ↄtinuitatē languēt ꝑclitanť neq3 curſu egritudinē generante vel vľꝫ foꝛti motu queãdmodũ ineq̃litate vel frigiditate vel aliquo alio taliũ.nullũ enĩ hoꝝ ſufficiens eſt ſm ſuiipſiꝰ nãm languoꝛē oꝑari vehementē: ſꝫ ſiue feb꜡is ab aliquo eoꝝ facta fuerit ephimeraꝝ noĩataꝝ hec talis eſt feb꜡is:ſiue aliq̄đ aliud ſintomaturte.i.b꜡eue inde erit multotiēs: ⁊ hoc demũ vt dixi ꝑꝑ diſpõnem coꝛpoꝛis ſingulum taliũ nõ cã egritudinis ſꝫ occãſio fit. ꝓpꝛie enĩ vtiq3 quis maxime tales cãs noĩat occaſiones nõ ſimpľr apertas vt multotiēs aſſueuerunt ipſi vocare qum ab aliqua manifeſtaꝝ cauſaꝝ nocumentum factũ fuerit manifeſtũ in coꝛꝑe.nulla enĩ alia diſpoſitione egrotatiua ſubiecta:neq3 egritudo digna rõne ſciatur ⁊ facti in coꝛpoꝛe nocumẽti qđ fecit id cã eſt. ſcias igtur ei pñtem ſermonem in talibus cauſis fienteꝫ que neq3 ſm ſuiipſiꝰ rõeꝫ nocēt coꝛpꝰ.capitulũ aũt eoꝝ ē vnũ quidē:⁊ p꜡imũ laboꝛes multifoꝛmes ꝑticulariter exiſtētes:curſus ⁊ pugne ⁊ penetratiua venerea : tertiũ eſtuatio infrigidatio vigilie ira triſticie timoꝛes. igiť venereorũ quidē meminit:alia vͦo dereliquit:⁊ nimiꝝ eandē virtutem habentia:que enĩ vt dictum eſt ſpm̃ turbant: purgatione nõ indigent.ꝓpterea q꜡ neq3 in kakochimia facta eſt egritudo hec.tranſiens aũt ab his cognitionibus ipſe mõſtrauit quos quidã p꜡ius dixit. ꝓpꝛie vͦo vocant decoloꝛes lymphimoſ.i. defectos ſanguīe.adhuc ãt eos qui ꝓpter aliam diſpõneꝫ nõ ſm nãm habēt coꝛpꝰ chachochimos.i.mali coloꝛes vocant. hi ergo achꝛoy.i. decoloꝛes caleſieri indigent ꝑ gymnaſium: ⁊ potũ vini calida virtute ⁊ cibaria ſimilia:ſꝫ ⁊ b꜡ancoſos. ait enĩ: Et hoꝝ humiditate ⁊ infrigidatione ⁊ inflatione quoq3 diſſemĩati in laringa reumatꝭ ſanare decet caput ſiccãtes ⁊ patiētes particulaſ ꝑ localia auxilia:ſed ⁊ pleneticos ait nõ indigere purgatione.hoc mihi videť nõ dicere recte indigent enĩ ſi vnq̃3 aliqui alij indigent ⁊ hi purgari melona.i.nigra.deinceps his:liphemoꝝ meminit : hoc ē eorum qui deficientē habent ſanguinē: ⁊ ſi nõdum manifeſte fiunt ach꜡oy.i.decoloꝛes.poſt eos aũt meminit neumatoſoꝝ.i.ventoſoꝝ ⁊ ſicce tuſſientiũ ſiticuloſoꝝ ĩmanifeſte interꝑtans vt nõ oñdat vtꝝ ſingulum ſingulariť audiendũ eſt:vel his tribus ſimul factis. eſt aũt neq3 ſeparatim vnũquodq3 dictum manifeſtuꝫ vt ⁊ antea iam alicubi dictum ē:neupmatodoes enĩ.i.ventoſos q̃muľtum quidã noĩant eos:q̇ ſm inſpirationē aere indigent. ē aũt qñ ⁊ eoſ qui vētoſi ſunt: ſed ⁊ alteruꝝ eoꝝ multaſ cãs habet : ⁊ ſi oēs ꝑtranſiero longioꝛ ſermo erit : qum apparēdo quoſdã quidã eoꝝ phlebotomia indigentes quoſdã purgatione:quoſdã aũt alio auxilio : ita vͦo ⁊ q̇ ſiticuloſi ſicce tuſſiũt nõ ſm vnã ſiũt diſpõnem:neq3 qui ſiticuloſi eoꝛum: ita vͦo neq3 de feb꜡ientibꝰ ſiticuloſis ſermo eſt ei ſcimus nũc nos:vel in feb꜡iculoſis vel de vtriſq3. ⁊ ſi enĩ vnius eoꝝ meminero q̇ ſm aphoriſmos dictus eſt : vſe detraheť.dictũ eſt.n.in aphoꝛiſmis ita : In feb꜡ienti exiſtenti apoſicia.i. ſine appetitu eſſe ⁊ doloꝛ oꝛis ſtomachi ⁊ teneb꜡oſitas oculoꝛum ⁊ os amaricatũ ſurſum pharmacia indigere ſignificat . ſi vͦo examaricať os ſiticuloſi ſunt:ita vͦo ⁊ ſyſodees.i.ventoſi: p꜡imũ quidē qui ab eo dicunť ignoꝛo.vel ſi cum venis defectos eos q̇ facti ſũt ſyſodees.i.ventoſos audiemuſ quibuſdã legentibus ſm ſe ⁊ tranſmutare ſeriei huiꝰ ſingulũ poſſem ⁊ oĩa cognoſcere vtilia ſe docere nõ multos ↄplēs lib꜡os.queãdmodũ ⁊ de his q̃ deinceps dicta ſunt.ait enĩ: Extēſos hypocondrijs ⁊ lateribus ⁊ ſcapulis ⁊ obtuſſe vidētes: ⁊ qbꝰ

tinnitus auriũ ſunt: ⁊ quicũq; vrinchchium.i.potẽtia vir
ge incõtinenẽ diſponunt. ẜm vnaquãq; eni hax paſſio
num ⁊ cauſe ⁊ diſpõnes ſunt multe ⁊ curis diuerſis in
digẽtes. eax qdam ẽ igit qñ ⁊ purgatione indigebũt q̃ ꝑ
colagũ pharmacũ.i.cholere eductiuũ. de oĩbus igit his
adhuc aũt ⁊ de his q̃ deinceps dicta ſunt: nõ enũciatiões
indetminatas ſed detminatas ⁊ manifeſtas doctrinas ⁊
longa expientia iudicatas in nr̃is hẽs opibus: q̃ eligens
eris ſnfficiẽs iudicare vniuerſa q̃ ab iſto dicunt: memo
rãdo ꝑtis q̃ gniſia.i.ꝓpa eẽ in ↄfeſſiõe deducta ẽ: ⁊ a no
bis doctrinas hȝ vtiles. oĩa.n. in ea ſcripta ſunt cũ demõ
ſtrationibus ⁊ explanatione ⁊ deteriationibꝰ decentibꝰ.
q̃ vͦo ita diſſemĩata queẽadmodũ q̃ nũc ſubiacet ſeries ni
bil iuuãt. ſi.n. nunc audiet q̇s ſimpl'r ſingulũ hox ſine de
terminãdo multa male geret ẜm artẽ: ſi.n. vnuſquiſq; vt
oȝ determĩabit: ſciet ꝑmũ q̇dem ꝙ nihil hȝ ad inuẽtionẽ
eozum adiuuãs: demũ multis libꝛis indigens ad ſcrutati
onẽ q̃ de piacẽtibus: ſed tñ nõ eſt ſuadere multis hoĩum
ſuꝑuenire q̇deȝ manifeſtis ↄſcriptionibꝰ ſolis: derelinq̃re
vͦo his q̇ ſcripſerũt eas q̃ nõ tales: ⁊ enĩ iuſtũ eſt: ſȝ ſimi
lam curã illi qui ſcripſerũt cognoſcẽdi libꝛos cum ſolici
tudine ⁊ cura cognoſcẽdi nos q̃ ſcripſerũt fecerũt: ſȝ nos
iſtãt ĩuacare q̄rẽtes ⁊ dĩnãtes ⁊ adiuuãtes q̃ dicũt. 119

Si uero ſanguineȝ alicui ↄfert au
ferre: ſolidũ facere uentrem ⁊ ita
auferre ⁊ fame cruciare ⁊ uinum aufer
re ab eis: deinde dicta ↄuenienti reliq̃
cox: ⁊ pirya.i. fomeutatione: ⁊ iginis
i. imiſſionibus cura.

Non oȝ fluẽte ventre auferre ſanguinẽ: ſi.n. ꝑma
neat pꝰ ablationẽ fluẽs diſſoluit vẽtrẽ vel ṽtutẽ
fame trucidare vẽl cruciare q̇bus aufers ſangui
nem ⁊ a vino abſtinere recte dictũ eſt: queẽadmodũ dicta
cõuenienti vti: ⁊ curare nõ pyrijs.i. fomẽtationibus ⁊ hy
ginis.i. imiſſionibus.i. clyſteribꝰ ⁊ ſuppoſitoꝛijs. ſiquideȝ
in oĩbus dicat anferẽtibꝰ ſanguinẽ: falſum ẽ. ſi vͦo in qui
buſdam oportet dicere qui ſunt. 120

Si uero tibi uenter denſus uideat
eſſe: molli clyſteri clyſteriza.

Non dignum ↄſcriptione hoc: manifeſtum enim
eſt omnibus. 121

Si uero pharmacare oȝ: hellebo
ro ĩfallaciter ſurſũ purga: infeꝛiꝰ
autem nulli talium.

Vꝑdicẽs paſſionẽ in q̃ iubet h̄ egeri.i. indigeri
hũc ſermonẽ facit: ⁊ nimix nil ꝑdicens: aut igit
ꝑerit aliq̃ ſeries: in q̃ paſſio huiuſmodi oñdeba
tur: aut obliuioſus fuit qui h̄ ſcripſit: ⁊ talis qualis qui
nunc nominatur a veteribus ſublimis. 122

Validiſſimũ aũt ad urinationem
⁊ ad ſudoꝛes ⁊ ambulatões duce
re ⁊ fricatione qeta uti ut nõ denſes ha
bitum. ſi uero chinopees.i. ſedens fue
rit: alij fricent eum.

Et hoc ita vt pꝛedicẽs paſſionẽ ſcripſit. 123

Et ſiq̇dẽ in thoꝛace ſuper frenas.i
difragma ↄtriſtat paſſio euȝ: reſe
deat q̃ȝ multotiẽs ⁊ miuime acclinent:
donec ualẽtes fuerint ⁊ ſedentẽ fricent
multo tp̃e multa aqua calida. ſi uero in
inferioꝛe uẽtre ſubfrenes habeat dolo
res: ei iacere ↄfert ⁊ nullo motu moue
ri tali coꝛpoꝛi extra fricationem.

Ex hac ſerie cõuiciet vtiq; q̇s hec ⁊ q̃ añ hec oĩa
de doloꝛibꝰ ſcripta eẽ ea q̃ȝ in ꝑncipio ſeriei dere
licta eẽ peccãte ꝑmo huius libꝛi ſcriptoꝛe: ⁊ po
ſtea manẽte peccato. itaq; neq; ĩueſtigare eã q̃ in his q̃
dicta ſunt veritatẽ poſſibiles ſumus: ne cui ſaltiȝ ĩ talibꝰ
amplius inaniter immoꝛari videamur. 124

Que ex inferioꝛe uentre ſoluunt ꝑ
urinas ⁊ ſudoꝛes ut lubꝛicitate
decidãt moderate a caſu ſoluunt que
parua: que uero uehemẽtia pernicioſa
tales enim uel pereunt uel ſine malis
alijs non fiunt ſani: ſed ↄſiſtunt huiuſ
modi moꝛbi: pꝰ hydropẽ cãtarideſ tres
auferẽs caput uniuſcuiuſq; ⁊ pedes ⁊
alas terens in tribus ciatis.i. pugillis
aque coꝛpoꝛa. qum auteȝ voluerit qui
bibat: calida infundatur: unctus autẽ
pꝛtus. ieiunus auteȝ bibat ⁊ comedat
panes calidos ex aliphato.i. oleo.

Et per hanc ſeriẽ licet cõuicere vel conijcere de
dolox cura oĩa q̃ ꝑus ſcripta ſunt dicta eẽ. hanc
q̇s legens ſeriẽ medicꝰ audax auferens ꝑdictas
ꝑticulas cantaridax dedit hydropiẽti: ⁊ pꝰ vnã dieȝ apã
quoddã hĩs in gaſtrokiumia.i. coxa: deĩde pꝰ tres alias
inciſus ab eo multa fluẽte aq̃ viſus ẽ curatꝰ eẽ: cõtractũ
eſt eni cõtinuo plurimũ tumoꝛis q̇ ꝑter nãm: ſed tñ moꝛ
tuus eſt: ⁊ nõ pꝰ multos dies. increpauit igit q̇s medicũ
dicẽs male data eẽ coꝛꝑa cantaridax i. cãtarellax. opoꝛ
tebat.n. auferentẽ ſua coꝛꝑa dare bibere caput ⁊ pedes
⁊ alas: ⁊ h̊ eẽ qͦ ẜm hũc libx dictũ ẽ. nõ pigritanſ igitur
qui audax medicꝰ in alio rurſus dedit ita: deinde apãte
i. abſcenſu ſil'r ẜm coxã facto ⁊ incẽſo eo vel inciſo ⁊ ſil'r
fluente humido pꝰ multos dies moꝛi cõtingit: qũ hũc lȝ
ẽ demũ vtiq; vꝛetico.i. vꝛinatiuo pharmaco ꝑ cantarideſ
ↄſtructo vtẽtes quoſdã ſine nocumẽto bibẽtiũ id. 125

Opon.i. ſuccum fici in lana appo
nere intus ad uenam.i. nareȝ uel
piterã.i. coaguluȝ ↄuoluente hiȝe.i. ob
ſtruere ĩ naſũ: uel ꝯ calchãdide.i. nitri
olo circũuellẽs ↄpꝛime: ⁊ cartilagines
extroſuȝ ↄpꝛime alterutrinq;: ⁊ uẽtrẽ
ſolue a ſine lacte cocto ⁊ caput radens
ſtiptica.i. conſtipatiua offer: ſi hoꝛa ca
lida fiat.

Manifeſte ex talibus oñdit hũc libx monimentũ
cõmixtax eſſe ↄtẽplationũ: inoꝛdinãte trãſitiõe
ab alio ad aliud fiente: ſicut ⁊ nũc in emoꝛꝛagia

que ex narib⁹ ſcripta ſunt auxilia: hec quidẽ ipſi ꝑti que emorragebat oblata: hec aũt antiſpaſtica. i. remiſſiua vel reuulſiua queadmodũ ventrẽ ſolutus: hec ãt capitis deſatiua ꝛ ſtiptica. i. ꝯſtipatiua queadmodũ ea q̃ infrigidãt q̃ vᷣo deinceps his vniuerſa pharmacoꝝ hñt ſcripturas ꝛ q̃dã admixta auxilia. igiẽ de p̃mo quidẽ ſermonẽ facit deuocata ſiſamo: deinceps aũt piloꝝ ĩ palpebris chirurgiã ſcripſit: quã noĩat anobrochiſũ. i. corroſiuũ: ꝛ p⁹ hoc rurſus ſiĺr emorroidaꝝ ꝛ de alia ſanatione: deinde empicoꝝ pharmaca ꝛ ſorbitiones: ꝛ p⁹ h̃ ꝯſtructiões pharmacoꝝ oculoꝝ: deiñ deyſtericõ. i. mr̃icalib⁹ ſiẽtib⁹: demũ ꝛ d̃ mycõe. i. papauẽ: demũ deiceps hydragogũ. i. aq̃ ductiuũ pharmacũ: deiñ hydroticõ. i. ſtercoris ductiuũ: dei de edricis. i. in ano patientibus ꝛ hydericis. i. hydropicis dat diamiconos. i. qd̃ ꝑ papauer ꝛ hytrian. i. v̄micellos. Sũt igiẽ eoꝝ q̃ dicta ſunt plurima q̇dem manifeſta: adiacent aũt quedam ꝛ ĩmanifeſta de quibus deiceps faciet ſermonem.

Finis cõmenti Galieni ſuꝑ q̃rto regiminis acutaꝝ.

Poſt hunc quartũ libꝝ regiminis acutaꝝ egritudinũ dignũ duxi vt accederet his libris ſuꝑiorib⁹ liber clariſſimus hippo. medicinalia tã theorica q̃ȝ practica ꝯtinens qui epidimia noĩaẽ: diuiſus in octo ꝑticulas cũ cõmẽtarijs Johãnis alexandrini: qũ nõ potuerim Galieni cõmẽtaria hr̃e ſupra eundẽ libꝝ: veꝝ qum credã nõ longe mĩoris vtilitatis eẽ hec q̃ȝ illa cũ eiſdẽ imp̃mi curaui: ne hoĩes noſtri tp̃is tanto ope ꝓuati eẽnt: quid. n. iucundiuſ q̇d dulci⁹: q̇d p̃ſtanti⁹ homini in vita eẽ põt: q̃ȝ vtilitatẽ aliquã hoĩbus opa ſua atq̃ȝ labore afferre: eo maxie q̃uȝ nõ nobis ſolum nati ſim⁹ vt ait Plato: ſed ꝑtem noſtri patria: partẽ ꝑentes: ꝑtẽ amici vendicãt. Titulus vᷣo libri talis eſt: Incipit epidimia hippo. hoc aũt vocabulũ epidimia notũ eſſe oĩbus arbitror: maxime his qui lr̃as grecas norũt: nã epidimia grece ĩterp̃taẽ ſuꝑaduenies mortibus: epidimon eñi aduena dr̃: ꝛ eſt q̃ſi genus ad peſtilẽtiam ꝛ pandimon: qd̃ pãdimon greci dicũt qñ egritudo pluribus hoĩbus ẽ cõtingẽs: ꝛ ẽ vt plurimũ mortalis. Peſtilẽtialis vᷣo morbus ab haliabbate hoc ſermõe ſue theorice capl̃o de aere peſtilẽtiali ita diffiniẽ: Morb⁹ peſtilentialis ẽ morbus multiplex ſubitus vno eodemq̃ȝ ipe multitudini hominũ cõis. dr̃ multiplex vt oñdaẽ varietas h⁹ morbi: ex peſtilẽtia. n. aeris qñq̃ȝ fiũt febres continue: qñq̃ȝ fiunt carbũculi: qñq̃ȝ dyſenterie morbilli ꝛ variole ꝛ huiuſmõi talia. dr̃ ſubitus ad dr̃iam morbi vndimialis vel endimialis qui paulatine aduenit ex ĩpreſſione loci aut aquaꝝ vbi hoĩes habitãt vt hocũ ſicut docet hippo. in libro de aere aq̃ ꝛ regionib⁹. reliq̃ poſita in diffinitione ponunẽ ad dr̃iam morbi ꝓprij. morb⁹. n. ꝓp̃us nõ euenit vno eodẽq̃ȝ tp̃e ſed ali⁹ ꝛ alius qũ h̃ morb⁹ cõtingat ex malo regimĩe ꝛ indebita admĩſtratiõe ſex rerũ nõ nãlium in q̃ re diuerſi diuerſimode peccãt. nonnulli tñ doctores dicũt inẽ morbũ peſtilentialẽ ꝛ epidimicum hoc intereſſe: nã epidimic⁹ eſt qum aer ſit peſtilens a cã ſuꝑiori. peſtilẽtialis vᷣo qũ a cauſ terrenis ꝓcedit. quod vtrũq̃ȝ tetigit p̃nceps ſc̃da p̃mi. ꝛ qñq̃ȝ faciũt illud virtutes agentes celeſtes ꝛ virtutes paciẽtes terreſtres: ꝛ figure celeſtes ꝛ figure terreſtres: quoꝝ opĩo an vera ſit aliorum ſit iudicium. Ex his colligiẽ manifeſte ꝙ nõ ẽ iuta illa expõ tertio ꝓnoſticoꝝ canone q̃rto: vbi exponiẽ epidimicis. i. longis egritudinib⁹. Nota inſuꝑ ꝙ ſepe cõmẽtator in multis cõmentis vtiẽ iſta dictiõe ly: quã credo idem ſignificare ꝙ ly: ſicut nos dicim⁹ ly hõ ly aĩal q̃tuȝ ex ſententijs potui colligere.

Incipiũt epidimie diui hippo. ⁊ cõmentaria Johannis alexandrini soliꝰ medici ⁊ sophiste super epidimias easdem.

Q

Uoniã determiauit hip. de acutis morbis
ꝯñr intẽdit nos ducẽ ad aliã doctrinã: ⁊ vt
ꝯtinuationẽ ſmoni faciamꝰ: reducamꝰ ad
memoriã auditoris ea q̃ iã dicta ſũt ab ipo
Dictũ ẽ aũt nobis: ꝙ de acutꝭ morbis determiabat: ſꝫ hi morbi acuti ꝯtinui ſũt: ⁊ in loco patiẽte vt i
pleuribꝰ: ⁊ i loco nãqꝫ patiẽte dico nõ i his q̃ ſũt in pectore
aut i pulmone: aut i pelliculis q̃ ſũt iter coſtas. ⁊ h̃ exẽ
plũ ſũpſit hip. ⁊ ad ſui cognitiõez hũit a ſignis ꝯcõitãtibꝰ
⁊ ſupueniẽtibꝰ: deiñ hĩta h̃ mõ noticia: vſꝰ ẽ p̃mo mode
ratis calefactorijs: videlꝫ eis q̃ fiũt p aquã calidã. poſtea
iterꝝ vſus fuit illis q̃ fiũt cũ milio. pꝰ hec ãt iterꝝ accipit ea
q̃ ſunt cum orobo ⁊ hordeo: ⁊ quot ſunt hiꝰ. Qũ v̾o vo
lumꝰ repcutẽ ⁊ ſubtiliare peccãtẽ hu. dico aũt phlegma
ticũ aut melãcholicũ vtimur ſale. ſi v̾o nõ fuẽit arti mor
bꝰ obediẽs: vſus ẽ inanitiõe. vbi vtiqꝫ mã erat repẽs: aut
phlebotõia: aut purgatiõe aut vtqꝫ. pꝰ h̃ ãt qꝛ nã vic̃ arte
miſtrãte: itaqꝫ venimꝰ ⁊ ad canones dietaꝝ. ſꝫ qñ rema
net q̃litas q̃dã ſic̃ i vaſe i quo elixati ſũt piſceſ aut carneſ
aut aliq̃d tale: pꝰ dietã vtimur additiõe q̃ ẽ balneũ: expur
gauit q̃dẽ reliq̃as q̃ poros ratificauit. pꝰ h̃ ãt capl'ꝫ diete
qꝺ ẽ ptiſana: ſꝫ hec ptiſana aut tota dabaꝛ aut ſuccꝰ eiuſ
⁊ ſuccꝰ eiꝰ ſolꝰ dabaꝛ qñ volebamꝰ alterare ſolũ ⁊ nõ nu
trire: ⁊ ſi recoliſꝭ cauebamꝰ ne pmanẽt granũ i gutture ⁊
tuſſim facẽt. totã ãt dabamꝰ ptiſanã qñ opꝰ erat ⁊ nutri
re. ⁊ ſc̃dario accipiebamꝰ vinũ i dietꝭ pp multas ſui dñas
q̃s hꝫ a tpe: colore: ꝯſiſtẽtia: ⁊ guſtu. qñ aũt nõ dẽbat po
teriꝰ accipi pꝰ finalẽ digõez egritudis ipſo vtimur. daba
mꝰ aũt ⁊ mellic̃tũ vbi opꝰ ẽ pargatiõe: ⁊ qñ opꝰ erat diui
dẽ: tũc dabamꝰ oxymel ſimplex hypocticũ. Eſt aũt qñqꝫ
ꝙ pꝰ finalẽ alꝛationẽ morbi vtebamur aq̃ ⁊ nõ ſine cer
ta cã vbi erat multa aduſtio vbi ꝯſuetꝰ erat patiẽs: ⁊ ali
qꝺ mẽbroꝝ nõ hẽbat apa calidũ: ⁊ tũc dabamꝰ aquam:
igiꝛ aũt nõ aquã fridã ſꝫ decoctã. Nũc aũt itẽdit hip. de
terĩare d̾ morbis epidimiacis: ſꝫ vt pateat qꝺ oꝫ dici a di
uiſiõe icipio. Morboꝝ nãqꝫ hi q̃dẽ ſunt pticulares. i. pti
culariꝛ ſparſi: alij v̾o cões. Et cõiuꝫ hi q̃dẽ ſũt ꝯſueti ⁊ co
gniti ⁊ dicũꝛ endimi. alij v̾o ſupueniẽtes ⁊ incõſueti: ⁊ nũ
cupanꝛ epidimici. Et pticulares q̃dẽ ſũt qñ i eadẽ ciuita
te differẽtibꝰ hoĩbꝰ differẽteſ morbi ſupueniũt. v̾bi grã: huic
q̃dẽ tertiana: alij v̾o q̃rtana: alij v̾o amphimerina: ⁊ hi ſu
pueniũt ſm differentẽ etatẽ ⁊ differẽtẽ dietã. Endimi ãt
ſũt ſic̃ qñ in aliq̃ ciuitate: aut ppꝛ aq̃s ꝯſuetas: aut pp ali
qꝺ tale ꝯſuetũ. Cões morbi oĩbꝰ ꝯtingũt vt nefreſis en
dimia. Epidimici aũt ſũt ſic̃ qñ mutaꝛ aer ſm ſubãm ſiue
ſm eẽntiã: aut ſm q̃litatẽ ſic̃ dictũ ẽ. ſi v̾o hyems ſicca et
borealis: ver v̾o pluuioſũ ⁊ auſtrinũ. ſi ãt ſm eẽntiã cor
rũpaꝛ generat morbos peſtiferos: ⁊ maxĩe ſi p̃occupaue
rit acutũ ⁊ mortiferꝝ. ſm q̃litatẽ aũt pmutaꝛ. aut ſm vnũ
tp̃s aut ſm duo aut ſm q̃ttuor. Peſtiferi aũt morbi: aut
q̃buſdã alicuiꝰ ꝯditiõis ſupueniũt ſic̃ tictoribꝰ aut nautꝭ
aut q̃buſdã talibꝰ. Nũc igiꝛ nõ intẽdit hip. determiare de
pticularibꝰ morbis: h̃. n. fac̃ in aphoriſmis: neqꝫ de endi
mis: qꝛ de his determiauit i libro q̃ dꝛ de aere locꝭ ⁊ aq̃s. ſꝫ
de epidimiacis deteriat: ⁊ exiñ patuit nobis intẽtio p̃ñtꝭ
negocij. Utꝝ aũt vtilis ẽ p̃ñs t̃ctatꝰ: ⁊ dicimꝰ ꝙ vtilis ⁊
neceſſariꝰ: qꝛ docet nos hr̃e ſciam cognitiõis ⁊ pnoſtica
tionis. titulꝰ aũt epidimiaꝝ nõ p̃pe p̃ponĩꝛ ppꝛ id ꝙ non
deterĩat ſolũ de epidimiacis morbis ſꝫ etiã de pticulari
bꝰ. ⁊ dicimꝰ ꝙ hip. v̾o epidimon. i. ambulãs p mũdũ inue
nit hos fieri ⁊ ſcripſit: ⁊ pp h̃ dicũꝛ epidimie: ſic̃ ionchius
dic̃: ſꝫ ppter p̃dictã dionez: ꝙ morboꝝ hi q̃dẽ ſũt pticula
res: alij aũt endimi: alij v̾o epidimiaci. Utꝝ ãt p̃prius ſit p̃
ſẽs t̃ctatꝰ hip. aut nõ: ⁊ dicimꝰ ꝙ ſeptẽ fuerũt ipſi ſcripte
⁊ approp̃ate epidimie. ⁊ haꝝ alie ſũt oĩno p̃pe alie ãt oĩ
no ip̃rope: alie v̾o mixte. ⁊ oĩno p̃pe ſic̃ p̃ma ⁊ tertia. oĩo
ip̃rope q̃nta ⁊ ſeptĩa: mixte v̾o ſc̃da ⁊ ſexta. ſꝫ ſexta q̃dẽ i
tentionẽ hꝫ hip. dictiões ãt teſtalei aut alicꝰ alteriꝰ. q̃rta
v̾o ecõuerſo ſe hꝫ: dictiões ſũt hip. intẽtio ãt nõ ẽ eiꝰ. qñ
igiꝛ nos res ſeq̃mur ppter h̃ ſextã magꝭ eligimꝰ. Quis ãt
ẽ ordo libroꝝ hip. ⁊ dicimꝰ ꝙ oꝫ p̃mo d̾ his q̃ ſũt ſm nãꝫ
deterĩare: ⁊ i his q̃ ſunt ſm nãm vtrãqꝫ ꝯpõnez adducẽ
ſ. liber q̃ de hũana nã: deiñ de nã pueri: ⁊ ad ea q̃ ſũt ex
nãm deuenire: ⁊ deterĩare i his pticularia ⁊ vl'r dicta ſic̃
hñt aphoriſmi. ibi. n. ſic̃ a diuina q̃dã virtute vl'r morbos
ꝯpilauit. poſtea oꝫ deterĩare endimos morbos: ſic̃ facit i
libro q̃ ẽ de aere locis ⁊ aq̃s: pꝰ h̃ aũt epidimias: et epidi
miaꝝ oĩno p̃pas: deiñ venire ad eas q̃ ſunt pti p̃pe ⁊ ptiꝫ
ip̃rope. Cui pti phĩe ſupponaꝛ p̃ñs tractatꝰ: ⁊ dicimꝰ ꝙ
nõ practice ſed theorice: ⁊ theorice ſup oĩa: ⁊ eni nãl'r lo
quẽs: dicit de elꝭs: de ꝯpl'onibꝰ: hũoribꝰ: de mẽbris: d̾ vir
tutibꝰ: ⁊ de actiõibꝰ. ⁊ loquẽs de cauſ dicit de p̃matitꝭs
añcedentibꝰ ⁊ ꝯiũctꝭ. ⁊ ſigna docet p̃cognoſcẽs cõmemo
rãdo. Dio aũt pticulaꝝ q̃ ſit didiciſtis: ꝙ ab hippocticꝭ de
ficit h̃ capl'm: quot. n. ſũt q̃ docẽꝛ tot ſũt ⁊ diones. noſter
aũt galieꝰ i viij. pticulas diuiſit hũc tractatũ. Quis aũt ẽ
modꝰ doctrinatiuꝰ: ⁊ dicimꝰ ꝙ nõ ẽ ſm mõs ga. q̃ ſũt a
naletici ꝯpoſitiui ⁊ terioꝝ reſolutorij. alij. n. ſũt mõi hip.
ẽ eni aphoriſmiticꝰ recitatoriꝰ ⁊ mixtꝰ. ⁊ aphoriſmiticꝰ q̃
dẽ ẽ paup ſmonibꝰ ⁊ diues ſñijs. recitatoriꝰ aũt ecõuerſo
ſe hꝫ. hic aũt mixto vtiꝛ: qñqꝫ ãt abreuiat ſermões qñqꝫ
dilatat: exẽpla t̃dens: ſic. n. ⁊ i pnoſticꝭ exẽpla tradit: reci
tatorio vtens. h̃. n. viij. ꝯſueuere dici in p̃ncipio libri: ⁊ in
his eſt p̃ñs intentio.

I

Q

Qibuſcũqꝫ ex diſſo
lutione circa mr̃icẽ
⁊ tumorẽ in capitis
grauedinẽ ꝯuertũt
⁊ iuxta bregma do
lores maxĩe ⁊ q̃cun
qꝫ alie a mr̃icibus
iſtis i viij. uel x. mẽſibꝰ i hyſchiã t̃miaꝛ.

P

Poſtq̃ꝫ deteriauimꝰ q̃ neccĩa ſũt ⁊ añ finẽ
ad ſciam hip. ꝯñter h̃ pcedamꝰ ad diffi
cillimã ⁊ pfundiſſimã intẽtionẽ ipſius
Sꝫ p̃mo ſuppõnes q̃ſdã faciamꝰ vobis
ſũt ãt ſuppõnes he: Ubicũqꝫ iueniemꝰ
diuerſas ſcripturas ñ debemꝰ oẽs expo
nere ſꝫ varias. Sc̃da ẽ ſuppõ: ꝙ ſi iuenerimꝰ diuerſas di
ctiões idẽ ſignificãtes: oꝫ nos ſupfluas dimittẽ ⁊ oĩno ex
ponẽ aut vſitatas aut pbabiles aut varias. Tertia ẽ ſup
põ: qñ oꝫ ꝯmẽtatorẽ p̃mo dictiones explanare. ſc̃do ex
ponẽ intẽtionẽ totiꝰ or̃ois. tertio oñdẽ vtꝝ ſit vera vel fal
ſa: ⁊ hec oĩa aſſignabimꝰ p totũ p̃ñtez t̃ctatũ. Incipiamꝰ
aũt a p̃mo: ⁊ dicimꝰ ꝙ i p̃ncipio diuerſa ẽ ſcriptura. q̃daꝫ
ſcribũt q̃buſcũqꝫ: q̃dã quodcũqꝫ: q̃dã v̾o q̃bꝰ. oẽs aũt he
dictiões idẽ ſignificãt: ⁊ h̃ in p̃ma dictõe. iterꝝ ⁊ i ſc̃da di
ctione diuerſa dꝛ ſcriptura. hi q̃dẽ dicũt ex diſſol'one: alij
v̾o a diſſolutiõe: alij v̾o abſqꝫ ex p̃põne dicũt diſſol'one.
Iterꝝ ⁊ i tertia dictõe ẽ diſcordia. q̃dã aũt dicũt circa ma
tricẽ: q̃dã de mr̃ice: q̃dã ſm mr̃icez: ſꝫ non diuerſificaꝛ ſi
gnificatũ. Qñ ãt h̃ diximꝰ: deiñ ſingulas dictões expla
nemꝰ: vt ſic exponamꝰ itellectũ totiꝰ or̃ois: Diſſolutiõez

aũt ex diſſolõne dicit itẽpeſtiuũ egreſſũ embryonis.i.ab
orſum. hyſterã vel ſecũdinã dicit mr̃icẽ.h aũt hyſtera vl'
ſcõina noiat̃ ꝛ matrix ꝛ delfis ꝛ vter⁹.hyſtera vel ſcõina
dr̃:q2 ordiata ẽ vltia p̃ncipaliũ mẽbꝛoꝝ:aut q2 vltia ali-
oꝝ mẽbroꝝ oñdit̃:ꝛ pficit actiões ſuas vt matrix: qm̃ ſic
nãle inſtr̃m a p̃ncipio agit ſm ꝙ nutrit̃. Delfis dr̃ ꝑ eo
ꝙ oriẽtia ab ipſa:delfi.i.fr̃es dicũt̃:adelfos.n.grece latie
dr̃ fr̃. Matrix aũt dr̃ ꝓpt̃ id ꝙ ẽ ſicut mr̃ q̃dã embryõis.
Quid ãt dicit tũorẽ: oẽs q̇dẽ antiq̃ tũorẽ dicũt inflatões
ꝯſtantẽ ex phlegmõe.hip.v̇o dicit tũorẽ quãlibet iflatio
nẽ ꝛ cũ phlegmone ꝛ ſine phlegmõe. Grauedinẽ ãt capi
tis:dicit dolorẽ capit̃l q̃ fit cũ grauedie. ſunt ãt dolores
diuerſimõi.ẽ eni dolor diſtẽſiu⁹:purgatiu⁹:ꝛ aggrauati
u⁹. Bregma aũt dr̃ os qȯ ẽ i medio frõt̃l ꝛ verticis qȯ ẽ
ſupi⁹ frõte inferius vertice:ꝛ vt dicã ſimpl'r vertex declia
tus facit bregma ſicut frõs eleuata. Sed poſtq̃ quãlibz
dictionẽ expoſuim⁹:dicam⁹ itaq̃ intẽtionẽ hip. Eſt ãt h
duplex:hñs ꝓpões ꝛ ꝯclõnẽ.ꝛ p̃ma q̇dẽ ẽ hec: Si p⁹ab
orſũ mulieris nõ egrediat̃ mẽſtrualis purgatio:ſʒ ſupue
nit grauedo capit̃l ꝯclõ ẽ h:ꝙ bregma maxie dolet. Se-
cũda intẽtio ẽ h: Sũat̃ cõcluſio p̃me itẽtiõis:ſicut in ſup
põne:ꝛ iferat̃ alia cõcluſio.ẽ aũt h: Si i muliere aborſuſ
ſupueniat:ꝛ nõ egrediat̃ mẽſtrualis purgõ:ſʒ fiat graue-
do capit̃l ꝛ dolor maxie bregmatiſ.g̃ ꝯcluſio ꝙ i octauo
aut.x.mẽſe ad hyſchiã termiat̃ mã.h ãt ẽ itẽtio hip. In
q̇ramus itaq̃ vtꝝ vera ſit h.vel falſa. ꝛ inq̇ramus ꝓpter
q̇d fit dolor capit̃l:ꝛ ꝑꝑ q̇d maxie bregma dolet i mulie
patiẽte aborſũ:nõ egreſſa mẽſtruali purgõne. ꝛ q̇dã di-
cũt ꝙ dolor capit̃l ꝑꝑ h fit qm̃ cerebꝝ patit̃ ꝑꝑ colligan
tiã quã hʒ cũ mr̃ice ꝓpt̃ id qȯ neruoſa ẽ. bregma ãt ma-
xie dolet:q2 anteriores ꝑtes mr̃icis paſſe ſũt. ſi v̇o poſte-
riores ꝑtes mr̃icis paterent̃:tũc poſteriores ꝑtes cerebri
ſm occipitiũ ꝯpaterent̃ mr̃ici:ꝛ h ẽ qȯ ipſi dicũt. Inſte-
m⁹ aũt ꝯ ipſos dicẽtes:ꝙ nõ ꝑꝑ p̃dictã cãm ab ipſis ꝯpa
tit̃ cerebꝝ mr̃ici:nõ.n.recipit ipſa aliũde neruos.neruoꝝ
nãq̃ triplex ẽ p̃ncipiũ:hi q̇dẽ a cerebro ꝛ nucha icipiũt:
ꝛ vocant̃ motiui ꝛ ſenſibiles:alij v̇o ab extremitate oſſiũ
icipiũt:ꝛ dicũt̃ ligamẽta:alij v̇o ſũt termiatiões lacertoꝝ
ꝛ dicũt̃ tenãtos.matrix aũt nec motiuos recipit neruos:
neq̃ ligamẽta:neq̃ tenãtos. Et ſi opponat̃ ꝓpt̃ q̇d ner-
uoſa dr̃: ꝛ dicim⁹ ꝙ ꝑꝑ ſimilitudinẽ: ꝛ eniʒ ſic nerui dila
tãt̃ ꝛ ꝯſtrigũt̃ ſic ꝛ matrix dilatat̃ ꝛ ꝯſtringit̃. Sʒ poſtq̃
illoꝝ opioeʒ remouim⁹:dicam⁹ aũt nos vnã cãʒ ꝑꝑ quã
cerebꝝ patit̃ qũ matrix patit̃:ꝛ ꝓpt̃ q̇d bregma maxime
dolet.cerebꝝ igit̃ patit̃ cũ mr̃ice ꝑꝑ hãc cãm.hʒ.n.matrix
ꝯcaua vel cornua q̃ deferũt̃ ad lũbos:ꝛ i lũbis ẽ termin⁹
nuche.quotiẽs igit̃ hʒ calidũ ap̃a matrix: hñt ꝛ calidum
ap̃a cornua vel cõcaua ei⁹:exiñ coanguſtat̃ nucha:ꝛ per
ipſam patit̃ cerebꝝ.ſcõa aũt ẽ cã: ꝙ i ſupueniẽte paſſiõe
nõ ẽ facta egreſſio mẽſtrualis purgatiõis:ſʒ fuit retẽtus
ſanguis:ꝛ h retẽt⁹ putrefact⁹ ẽ:ꝛ exiñ generat⁹ ẽ calor ex
nãm:ꝛ ſupuenit febris:ꝛ nõ fe.ſimpl'r ſʒ fe. ſinocha: exiñ
itaq̃ a caliditate q̃ ẽ ex nãm diſſoluti ſũt hu. ꝛ generati
ſũt ſpũs:hi aũt aſcẽdẽtes ad cerebꝝ fecere dolorẽ capitis
Quare aũt bregma patit̃ magis p̃mo ꝑꝑ aliquã cãʒ ano-
thomicã.ſciẽdũ ẽ.n.ꝙ i retẽtiõe mẽſtrualis purgõnis fe
bre ſupueniẽte:nõ ſolũ vene patiũt̃ ſʒ arterie.demõſtra-
tũ ẽ.n.i anothomia:ꝙ ſũt arterie q̃ icipiẽtes a corde deſe
runt̃ ad locũ cerebri:ꝛ ſm rectũ ad bregma aſcẽdũt:ꝛ ſic
fit dolor i ip̃o bregmate.ſcõa ãt ẽ cã:ꝙ poſteriores ꝑtes
cerebri dure ſũt ꝛ dẽſe vbi ꝛ oſſa petroſa ꝛ ſolida:ãterio
res v̇o rare ꝛ ad ſilitudinẽ ſũt ſpõgie: ꝛ ꝑꝑ h bregma ſic
raꝝ ꝛ facile recipiẽs ſupfluitates magi̇ dolet. Tertia ẽ cã
ꝙ poſteriora cerebri male ſenſibilia ſũt:ãteriora v̇o ſenſi
bilia ꝛ ſenſibiliora:ꝛ ꝓpt̃ h magis dolet bregma. ñ ſolũ
aũt ẽ bregma qȯ dolet:ſʒ oẽs ꝑtes capit̃l:maxie aũt bre-
gma:ꝛ iõ hip.addidit maxie. Quid ãt ẽ h ꝙ dic̃:ꝙ i octa
uo aut decio mẽſe: ꝛ dicim⁹ ꝙ dubiũ ẽ.ga.ãt exponẽs h
dic̃:ꝙ ñ ẽ itelligibil' h ſmo. q̇dã tñ dicũt viij. mẽſeʒ q̃ ẽ a
ꝯceptiõe:i h ãt mẽſe mouet̃ mã ꝛ ꝯfert̃ ad hyſchiã: ꝛ tc̃
ẽbryo ꝯuertit̃ ad caput:vt ſic ſʒ nãʒ fiat ꝑt⁹: ſʒ tñ ꝙ ꝛ i x.
mẽſe qñ ꝛ ꝑt⁹ ẽ:ꝛ tc̃ mouet̃ mã ꝛ fert̃ ad hyſchiã. q̇dã tñ
dicũt ꝙ octauũ aut decimũ mẽſẽ dic̃ q̃ ẽ p⁹ aborſũ:ꝛ cre-
dit̃ h ꝑꝑ h ꝙ dicit: Ex diſſolutiõe. ꝛ ſiue ꝓpt̃ h ſiue p̃mũʒ
dicas ſiue ſcõo:dic̃ ga.ꝙ ꝯſiderem⁹ h i opib⁹ art̃l:ſi h põt
eẽ:ꝛ aſſignem⁹ cãs:ꝛ dicit ipſe:ꝙ ego exercẽs opa art̃l: ꝛ
multo tꝑe i expientia pſeuerãs nihil tale iueni:ꝛ ſi iueni
ſel' ſolũ.ꝛ eoꝝ q̃ raro ꝯtigunt:nõ ẽ aſſignare cãs. q̇d g̃ di
cem⁹ de h: ꝛ dicim⁹ ꝙ ſupaddit⁹ fuit h ſmo:ꝛ nõ ẽ ꝓpus
hip.ꝛ i h ẽ tota itẽtio. Quibuſcũq̃ ex diſſolõe cc̃ mr̃icẽ
ꝛ tũorẽ i capit̃l grauedinẽ ꝯuertũt̃:ꝛ iuxta bregma dolo
res maxie:ꝛ q̃cũq̃ alie a mr̃icib⁹ iſtis i octo vel decẽ mẽ
ſib⁹ i hyſchiã teriat̃. ¶ Ex p̃dict̃l aũt hẽs ꝙ ꝯueniẽt ſupi⁹
dixim⁹ titulũ epidimiaꝝ nõ ꝓpe p̃poni: ex eo ꝙ nõ ſolũʒ
deteriat de morbis epidimiac̃l ſʒ etiã de ꝑticularib⁹.ꝛ ꝙ
ſit veꝝ pʒ:q2 ſtati i p̃ncipio huius tractatus de particula 2
ri morbo mentionem facit.

Figure he q̇dẽ tenaceſ ceruice for
tes: ꝛ alia ꝛ oſſib⁹ forteſ: he uero
debiles ul' capita dolẽtes: ꝛ aurib⁹ fluẽ
tes: his hypoe ꝯcaue: ꝛ dẽtes ꝑmutati

Si recolit̃l:dictũ ẽ vobiſ ꝑ p̃cedẽtia:ꝙ diſcõtinu⁹
ẽ iſte tractat⁹: ꝛ de ꝑticularib⁹ deteriat egritudi-
nib⁹:ſic igit̃ icipiẽs a ꝑticulari morbo: qũ dic̃:ꝙ
ſi ſupueniat aborſus mulieri ꝛ nõ fiat mẽſtrualis purgõ
p̃dicta ꝯtingũt:nũc trãſfert ſe ad aliã ſpeculationẽ:ꝛ dic̃
ꝙ figure q̇dẽ capit̃l qñq̃ laudant̃ qñq̃ vitupant̃.ſʒ q2 ꝺ
capite ſermo ẽ:inq̇ram⁹ magnitudinẽ figurã ꝛ diſpõneʒ
capit̃l:ꝛ p̃mo magnitudinẽ. Et ſciendũ ꝙ ꝑuũ caput ſẽp
malũ ẽ ſicut ꝛ ꝑuũ pect⁹.ꝑuũ.n.pect⁹ malũ ẽ:ꝓpterea ꝙ
domiciliũ ẽ pulmõis et cordis.h ãt mẽbra dilata ꝛ ꝯſtri
cta egẽt latitudie loci:qm̃ ſi ꝑuũ fuerit pect⁹ nõ moto ãt
corde vt conuenit:ſuffocat̃ calor nãlis ꝛ debilis fit: exiñ
ẽ indigõ:ꝛ ex indigõne ſupfluitates et hũiditates ferunt̃
ad pulmonẽ aut ad cor:et generãt ꝑipleumoniã:aut ali
q̃s huiuſmõi paſſiões. Caput aũt oʒ magnũ eẽ:q2 mul-
taꝝ virtutũ ẽ capax.ſ.ſẽſitiuaꝝ p̃ncipaliũ et motiuaꝝ: ꝑꝑ
h aũt ocul⁹ ꝑu⁹ ẽ.qũq̃ cerebꝝ receptaculũ ẽ aĩalis ſpũs
pupilla oculi ꝑua exñs ex̃mittit illũ. ſi igit̃ qum volueri
m⁹ aliq̇d acuti⁹ videre:q̃i claudim⁹ oculos:et dẽſam⁹ pu
pillas vt fortit̃ eiaculet̃ viſibilis ſpũs. ꝓpt̃ hãc itaq̃ cãʒ
vitupat̃ ꝑuum caput.et ne credas ꝙ magnũ caput ſẽꝑ
laudat̃ niſi qũ fuerit cũ bona figura:ſic̃ i ꝑiculeo optio ꝛ
in bellis et i ꝯſilijs:q̃ q̃uis magnũ habuerit caput: tñ hñ
figuratũ habuit.figurã aũt capit̃l oʒ rotũdã eẽ: et ex vtraq̃
ꝑte leniter p̃ſſã:rotũdã q̇dẽ aut ꝑꝑ capaciſſimũ ſicut de
mõſtrat̃ a geometris:aut q2 a celo iſuſa ẽ nobis aĩa rõal'
ꝛ vt ñ degenẽt i alia figura ſociata. hi⁹ ãt figure octo ſũt
diſpõneſ:aut vtreq̃ decreſcũt:aut vtreq̃ augẽt̃:aut vna
auget̃:altera v̇o decreſcit:et h ꝑmutati:aut anteri⁹ ſic ẽ
nãm ſe hʒ:poſteriore ſm nãm ſe hñte:aut ecõuerſo extra
nãm aut dico aut decreſcẽdo aut augẽdo. Et ãtiq̃ q̇deʒ
oẽs huiuſcemõi diſpões capit̃l figuras vocãt.hip.v̇o bo-
nã dic̃ figurã qñ ãbo augẽt̃ vel eminẽt cũ p̃dict̃l deteria
tionib⁹.ſi v̇o qñ vna ẽ extra nãʒ.alia v̇o ſm nãm ẽ mala
ꝛ h aut vitupat.diſpoſitã aũt dic̃ figurã quotiẽs ẽ cũ bo
na formatiõe.et hi q̃ hñt hi⁹ figurã:tenaces ceruice ſũt ꝛ
fortes cc̃ collũ.fortes ãt dic̃ cc̃ collũ illos q̃ hñt magnas

ſpōdiles ⁊ lacertos ⁊ tenātos foꝛtes. ſi.n.magne fuerint ſpōdiles nuche:manifeſtū ē ꝙ ⁊ nucha ipſa magna ē:ſeꝑ enī ſm ꝓpoꝛtionē nuche nā opaꝛ ſpondiles.ſi vō multa fuerit nucha.māifeſtū ē:ꝙ cerebꝝ multū ē:⁊ vbiqꝫ ꝓpoꝛtione ſeruata ſm nām:dicimꝰ hiꝰ caput.Sūt ⁊ his omēs virtutes foꝛtes.ſi.n.magnū ē cerebꝝ et ad ꝓpoꝛtionē capitis:manifeſtū ꝙ bene agit caloꝛ nālis: qm̄ magne ſūt ſpōdiles: magna ſūt et oſſa pectoꝛis q̄ ꝯiūgūꝛ icipientia obliq̄ a ſpōdilibꝰ.ſi aūt magnū ē pectus bene ſe hꝫ caloꝛ nālis:bn̄ ſe hꝫ et pulmo.igiꝛ et vitales virtutes bn̄ ſe hn̄t h aūt caloꝛe nāli foꝛtificato:bene fiunt digōnes et nutrimēta mēbꝛoꝝ.q̇d aūt ē nutrimentū mēbꝛoꝝ: ſanguis q̄ ferꝛ ab epate:igiꝛ et ep bene ſe hꝫ: et ſm nām ſe hn̄t oēs virtutes.et hec ē q̄ laudaꝛ figura capitꝭ.Que aūt ē q̄ vituperaꝛ: quotiēs anterioꝛ ps ꝯcaua ē:poſterioꝛ āt augeaꝛ tūc.n.nō ferūꝛ ꝑ anterioꝛes ſuturas capitꝭ ſuꝑfluitates cerebꝛi:ſꝫ ferunꝛ ꝑ aures et expurganꝛ:et hos hip.auribus fluētes dicit.et ipſe q̇dē diċ: Auribꝰ fluētes.ſicut i exēplo Tu vō diċ ꝙ et oculi lachꝛymanꝛ: et nares mucilagines emittunt:et os hūidū fit:qm̄ aūt ſuꝑioꝛ mādibula vnita ē capiti:ꝓpter h anterioꝛe pte ꝯcaua exn̄te:et ſuꝑioꝛ mādibula recidet:et tendiꝛ itroꝛſū.exinde et palatū ꝯcauaꝛ et dentes molares dentibꝰ molaribꝰ nō ꝯueniūt:nec caninis:nec icifiui icifiuis: ꝓpter h̊ ꝙ dentes ſuꝑioꝛꝭ mādibule iteriꝰ ſūt:et iferioꝛis mādibule dētes ſūt eminentes.vn̄ et hip.dixit: Et dentes ꝑmutati. et hoc habet preſens intentio. 3

Quibuſcūqꝫ oſſuꝫ ab hypoa diſceſſit his mediꝰ iduciꝛ naſus:qbuſdā uero unde dētes ſūmatim ſignantur.

Dictū ē i anathomia:ꝙ xiiii.oſſa hꝫ ſuꝑioꝛ mādibula: ſex oculoꝝ:duo naſi:et duo i medio molariū et naſi q̄ ferunꝛ ad dētes caninos: et duo extremitates mēti et duo palati.his itaqꝫ ſe hn̄tibꝰ ferꝛ multa hūiditas ꝑ nares:et ipſa ꝯtinuo ducta putrefacit cartilaginē q̄ eſt i medio duoꝝ oſſiū naſi.ſi vō et i ꝓfunditatē tendat putrefactio ſic ꝙ attingat oſſa:reſidet multotiēs os aut deſcendit:et ſic reſidet mediū naſi.ſi aūt os patiaꝛ ꝙ eſt in extremitate menti et cadat:tunc os naſi cartilaginoſum reſidet et cauatur. 4

Infantiū epilepſie uel inflationeſ ſimul pubertatibꝰ qbuſdaꝫ: ⁊ permutationes habent ⁊ alia.

Hec tractatꝰ iſte diſcōtinuꝰ eſt:qm̄ nō ſeruat cōtinuatiōeꝫ i ſuis documētꝭ.iteꝝ.n.et ad aliā egritudinē trāſfert ſe hip. Sꝫ p̄mo dictiōes explanemꝰ:deiñ itellectū dicamꝰ: Infantes diċ hip.nō ſolū q̄ lactāt:ſꝫ q̄ ſunt vſqꝫ ad pubertatē.et ꝙ h̊ ſit veꝝ:ſic hyrofiꝰ et xentippꝰ dicūt: Infantibꝰ neqꝫ lac fit:neqꝫ pariunt: neqꝫ calui fiūt niſi pꝰ pubertatē:niſi.n.dixiſſent infantes vſqꝫ ad pubertatē:ridiculoſū eēt:ꝙ diceret ab eis:ꝙ ifātes lactātes:neqꝫ lac hn̄t:neqꝫ pariūt:neqꝫ calui fiunt. h eni et nō itelligētes ꝯſitenꝛ:et h̊ q̇dem de p̄ma dictiōe. Scd̄a aūt dictio differentē hꝫ ſcripturā:aut.n.hꝫ iflāmatiōes:aut epilepſias.ſi āt hꝫ iflāmatiōes:h diċ:ꝙ ifātes i pubertatꝭ etate hn̄t iflāmationē caloꝛis nālis:tūc.n.calidioꝛ fit et ſiccioꝛ:qm̄ i pueris ſm ſubſtantiā ſuꝑabundat caloꝛ nālis nō ſm q̄litatē:ſic eſt i igne q̄ accendiꝛ a p̄ncipio:et a lignis viridibꝰ:poſtea bene accēdiꝛ et iflāmaꝛ ſi vō hꝫ epilepſias.ſciēdū ē ꝙ epilepſia ē ſpaſmꝰ totiꝰ coꝛpoꝛis cū leſiōe p̄ncipaliū actionū.dicit aūt ꝙ i pueris habētibꝰ epilepſiā: h a frigido et viſcoſo humoꝛe cōtingit multotiēs aūt et a genitoꝛibꝰ. i his nō ē ſanitas neqꝫ ab arte neqꝫ a medico:niſi ſolū ab etate pubertatꝭ:tūc.n.caloꝛ nālis acutioꝛ factꝰ et ſuꝑabūdās ſm q̄litatē ꝯſumit humiditatē: ⁊ ſoluit paſſionē.h āt dico:ſi patiēs vtaꝛ dieta ꝯueniēti:qm̄ ⁊ ſi eadē etate iordinatꝰ ſit circa dietaꝫ: etatis ꝑmutatio nō ſoluit paſſionē.Et alia dicit: qꝛ non ſolū epilepſia permutatio etatꝭ diſſoluit:ſed ⁊ alias paſſiones quecunqꝫ fiunt in phlegmatico humoꝛe. 5

In renē doloꝛ ponderoſus qn̄ replenꝛ cibo:uomūt phlegma.quum aūt ampliāꝛ doloꝛes uenenoſa:⁊ facile qdē fiūt:ſoluūꝛ uero qn̄ cibi euacuanꝛ: arenoſa rubeaqꝫ ſubſiſtūt:⁊ ſanguineꝫ migūt:ſtupoꝛ femoꝛis ꝯſequenꝛ:qeſcere nō ꝯuenit: ſꝫ exercitari nō repleri iuuenes helleboꝛiꝫare:uenā icidere: diureticis purgare ſubtiliare mollificare.

Dictū ē vobis ꝑ p̄cedētia: qm̄ hippo. ꝑticulares moꝛbos potiꝰ docet h:vn̄ a ꝑticularibꝰ icepit.et p̄mo dixit de muliere illa in q̄ ſuꝑuenit retentio mēſtrualis purgatiōis.pꝰ h āt ea q̄ ſūt de capite ⁊ diſpōe figuraꝝ capitis: ⁊ tertio de ifantibꝰ determiauit.vbi dicebamꝰ:aut iflatōes:hꝫ textꝰ:aut epilepſias.⁊ hoꝝ didiciſtꝭ expōnes ⁊ itellectū. Nūc igiꝛ ad aliā trāſfert ſe doctrinā nō.n.ē h̊ ꝯtinuū cū illo de puerꝭ:qm̄ demōſtratū ē a nobis ꝙ pueri nō patiūꝛ nephꝛeticā diſpōnē.igiꝛ q̄i ſeiūctꝰ ē h ſermo ad ſuꝑioꝛes.vn̄ ſm p̄dictā ſuppōnē a nobis ⁊ oꝛdinationē.p̄mo dictiōes exponamꝰ: deiñ itētionē dicamꝰ. De nephꝛetica diſpōne facit h mētioneꝫ.nephꝛeticam aūt dico diſpōnē:nō qn̄ ē apa in renibꝰ. apa.n.cōis paſſio ē: ⁊ i aliis mēbꝛis factū.ſꝫ ſicut epiacā dico diſpōnē:nō oēm paſſionē epatꝭ ſꝫ defectū epatꝭ:ſic ⁊ nephꝛeticam dico diſpōnē:qn̄ lapis i renibꝰ generaꝛ:quē aūt dicit ponderoſū doloꝛē:aut faciētē ſenſū pōderoſitatꝭ aut vehementē doloꝛē ⁊ itolerabilē ⁊ difficilē. Cibū āt q̇dē dicit:aut ſtercꝰ aut cibaria:ſic hip. Laboꝛes cibis p̄diſponāꝛ:aut ſāguinē q̄ alīꝛ atꝰ nutrit mēbꝛa: ⁊ h̊.n.cibꝰ dr̄. Sꝫ ſciēdū ꝙ ſanguis q̇dē cibꝰ ſolū noiāꝛ.cibaria āt cibꝰ ⁊ alimēta: ⁊ magꝭ alimētū q̄ꝫ cibꝰ:phlegma diċ phlegmaticū hūoꝛē: ⁊ frigidū ⁊ humidū. Quieſcere aut eē ſine laboꝛe helleboꝛiꝫare ꝑ cerebꝝ purgare. Sꝫ poſtq̄ꝫ dictōes expoſuimꝰ:dicamꝰ itentionē. Sciēdū ē aūt ꝙ hip.h ſpēꝫ moꝛbi docꝫ ⁊ cognitionē: ⁊ curatiuos docꝫ canones: ⁊ vt verū dicā:non ſolū curatiuos:ſꝫ p̄ſeruatiuos nobis dat.Et q̄ ē ſpēs egritudiſ:iā didiciſtis ꝙ nephꝛetica diſpō ē.ſ.liciaſis renū: ⁊ qm̄ ſit doloꝛ i hac liciaſi: ⁊ pōderoſitatꝭ ſenſū iſert: ⁊ imoderatū doloꝛeꝫ iducit:ſi vō i ꝯcauitate renū genereꝛ lapis:tūc i p̄ncipio q̇dē pōderoſitatꝭ ſuꝑuenit ſenſus.poſtea vō qn̄ lapis dꝫ egredi ꝑ vꝛinā: veniēs a cōcauitate renū ad viā q̄ ē iter renes ⁊ veſicā: affert doloꝛē imoderatū.ſi vō i ſubā renū fiat lapis: tūc ⁊ qn̄ generaꝛ facit acutū doloꝛē: ⁊ qn̄ ferꝛ ad ipaꝫ ꝯcauitatē renuꝫ i ipa āt ꝯcauitate pōderoſū facit doloꝛē.qn̄ vō dēt a renibꝰ extra duci lapis:veniēs ad viā q̄ ē iter renes ⁊ veſicam:facit iteꝝ acutū doloꝛē. Quare quotiēs i ꝯcauitate generaꝛ:tres ſiūt acuti doloꝛes:et vnꝰ gratuis.vn̄ et cōtinua balnea oꝛdiauimꝰ:vt ſic ad minꝰ mitigemꝰ doloꝛes acutos. Generaꝛ āt hiꝰ lapis n̄ ſolū a frigida mā ſed a calida mala ꝯplōne deſiccāte mām. Et q̄d ē mirādū.multotiēs.n.a calida mala ꝯplōne fit lapis. et caliditatꝭ ſuꝑuenit ſenſus.h āt accidit ſic.qm̄ ē vbi ꝯcludiꝛ caloꝛ nālis

dẽſata ſupꝑficie a frigiditate: ẽ vbi frigiditas ĩ ꝓfunditate
agẽs: expellit calorẽ ad exteriora. ⁊ vt in oĩbꝰ qñ a fritate
generat̃ lapis: tũc ⁊ põderoſitatꝭ ſupuenit ſenſus. Qñ võ
a calitate: tũc ĩmoderatꝰ ſupuenit dolor. ⁊ h̃ q̇dẽ eſt pma
cognitio nephretice paſſiõis diſpõnis. Scđa ẽ illa q̃ eſt ꝑ
vrinã: qm̃ arenoſa cũ his egrediũt̃. ſ. arenoſa hypoſtaſis.
color aũt ẽ ſm̃ hũorẽ peccantẽ vel efficiẽtẽ: ſi. n. alba fue/
rit: ẽ phlegma: ſi võ rubea ſangnis: q̃ illuc ĩtroductꝰ ⁊ ↄge
latꝰ ⁊ freꝰ factꝰ effic̃ lapidẽ: aut qm̃ lapis egreſſus radẽs
vaſa vritica: fecit hiꝰ vrinã. ſic aũt ⁊ ĩ aliĳs. ex colore. n. co/
gnoſcimꝰ humorẽ q̃ ẽ in cã. cũ his aũt ⁊ phlegma vomũt
qm̃ in renibꝰ colon adiacet: colon ↄpatit̃ ſtomacho: ſto/
macho aũt os ſtomachi. ꝓpt̃ h̃ ſm̃ accñs os ſtomachi ꝑ
colligãtiã ↄpatit̃ renibꝰ: ⁊ iſi indigõ fit: ⁊ ſic vomũt phle/
gma. fortaſſis ãt ⁊ ſm̃ pmitiuã rõnẽ: ↄpatit̃ reĩbꝰ os ſtõa
chi: qm̃ fit dolor ĩ renibꝰ: exiñ tãq̃ abũdans neruis ⁊ bñ
ſenſibile exñs os ſtõachi ↄpatit̃ ſtatĩ. fere aũt ⁊ oĩbꝰ mẽ/
bris ꝑꝑ abũdãtiã neruoꝝ: ⁊ h̃ q̇dẽ fuit ſi moderatꝰ fuerit
dolor ſtõi. ſi võ durabit dolor ⁊ ĩmoderatꝰ fiat: infirmat̃
os ſtõi: ⁊ ipſo ĩfirmato manifeſtũ ẽ ꝙ ſubtilia attrahũt̃
reumata fellea: exiñ ⁊ venenoſa ſuꝑ oĩa vomũt. fortaſſis
aũt nõ ſolũ ex h̃: ſ3 qm̃ ꝑꝑ afflictionẽ paſſiõis: neq̃ cibis
replẽt̃ hi neq̃ q̇eſcũt: exiñ ſiccũ ⁊ cholericũ fit totũ corpꝰ
⁊ ꝑꝑ h̃ cholerica vomũt. Eſt aũt ⁊ alia diſpõ nephretice
paſſiõis ſtupor femoris ↄñtis. ſi võ in dextra ꝑte renũ ſit
lapis: ꝑs dex̃ femoris: vel dextru3 crus h3 ſtuporẽ. ſi võ ĩ
ſiniſtra: ſiniſtꝝ h3 ſtuporẽ. S3 q̃rũt h̃ q̇dã: quõ fit ſtupor
cruris vel femoris renibꝰ patiẽtibꝰ. ⁊ q̇dã dicunt ꝙ nerui
ſunt q̃ ferũt̃ a renibꝰ ad femur vel crura: ⁊ ꝑꝑ h̃ ſupuenit
ei ſtupor. Ga. aũt nõ h̃ dic̃: ſ3 qm̃ vene ſũt ⁊ arterie: q̃ mit/
tũt ramos ad femur vel crura ⁊ ad renes. ⁊ cũ his venis
manifeſtũ ẽ ꝙ q̇dã nerui ferũt̃: ⁊ exiñ fit ſtupor. Si võ a
liq̇s opponat: ⁊ q̃re alio mẽbro patiẽte: nõ fit ſtupor cru
ris. ⁊ dicimꝰ ꝙ nõ recipiunt crura tã magna vaſa ab alio
mẽbro ſic̃ a renibꝰ. ⁊ ꝓpt̃ h̃ magnitudinẽ vaſoꝝ fit cõpaſ
ſio cruris ad renes. S3 pꝰ h̃ q̃ diximꝰ tranſeamꝰ ad aliud
ĩ. ad curatiuos canões. dic̃ itaq̃ hip. ꝙ o3 ĩ his helleboꝝ
dare: ⁊ ipſe q̇dẽ dixit helleboꝝ: tu võ dic ſcamoneã ⁊ ali
q̃ alia purgatiua. Et ↄſidera qñ recipit ĩdicationẽ ab eta
te: dixit. n. iuuenes helleborizare. ſi. n. in pueris aut ſenibꝰ
ſupueniat h̃: nõ ſubſtinẽt multotiẽs helleboꝝ: ⁊ tũc vti/
mur ꝑticularibꝰ ⁊ localibꝰ medicĩs. ſ. diureticis ĩuribꝰ po/
tẽtibꝰ ſubtiliare ⁊ purgare. vñ ĩduxit: Diureticis purgare
ſubtiliare ⁊ mollificare. In iuuenibꝰ aũt nõ ſolũ purgõe
vtimur: ſ3 multotiẽſ ĩ q̇buſdã phlebotomia. ⁊ ĩ phl̃omia
ↄſidera ⁊ vide: o3 nõ ↄtingẽtẽ venã ĩcidẽ ſ3 ꝓpĩquã. dico
aũt illa q̃ ẽ ĩplicatura poplitis a ꝑte ĩteriori. h̃. n. fac̃ in li/
bro de regimẽto acutoꝝ pleuretica diſpõne ſupueniente
ĩcidebat venã ñ in cubito ꝑꝑ vicinitatẽ. ſi võ nõ inueniat̃
vena ĩ genu: tũc ĩcide eã q̃ ĩ cãnicula pedis: ſic ẽ ⁊ ĩ manu
ſi nõ ĩueniat̃ nobis vena q̃ ẽ ĩ cubito: inq̇rimꝰ ⁊ ramũ qui
tẽdit ad extremitatẽ manꝰ ĩcidimꝰ. ⁊ hi ſũt ĩ cal̃a ĩeq̃lita
te. ⁊ hiꝰ expõ potiꝰ placuit doctori nr̃o: iteꝝ pma nõ minꝰ
Et exiñ vidẽ poſſumꝰ ꝙ de ꝑticularibꝰ morbis determiat
ſi. n. aliĳs ꝑꝑ frigiditatẽ ſupuenit dolor: aliĳs ꝑ calitatẽ: nõ
ẽ h̃ epidimiacũ: ſed magis ꝑticulare. 6

Muliebria qbꝰ aquoſis ſi ĩ multũ ꝑ manẽt: qñ uero nõ cito ierit ĩflãt̃

Tãſfert ſe hip. ad aliũ ſermonẽ: ſ3 pus dictiones
exponamꝰ: deiñ dicamꝰ intẽtionẽ: Muliebria di
cũt̃ opationes mulieꝝ: nõ dico aũt opatiões mu
lieꝝ: ſic̃ colũ fuſũ filũ: ⁊ hiꝰ talia: ſed opõnes mulieꝝ dico
ↄceptiões: purgationẽ: ꝑtũ: lactis generationẽ: ⁊ hiꝰ. di/
cũt̃ etiã muliebria ⁊ paſſiões q̃ ſupueniunt ſolis mulieri
bus vt paſſiões ⁊ mr̃icꝭ ꝑcipitatio ⁊ retẽtiões mẽſtruoꝝ
⁊ hiꝰ. dicunt̃ iteꝝ muliebria ⁊ mẽbra q̃ ſole mulieres hñt
vt matrix collũ mr̃icis. dicũt̃ iteꝝ muliebria ⁊ mẽſtrua: õ
q̇bꝰ mẽſtruis deteriat h̃ mõ hip. Aquoſas: Dicit nõ
eas muliẽs q̃ ꝑate ſũt ad hydropiſim: ſ3 eas q̃ ſunt phle/
gmatice ⁊ hũide. In multũ aũt dic̃: aut habẽdo reſpectũ
ad tp̃s purgõnis: aut ad etatẽ mulierũ. q̇dã. n. ſeptẽ diebꝰ
purgant̃: q̇dã võ tribꝰ ſolũ: alie võ vſq̃ ad ſenilẽ etatẽ. h̃
ãt dic̃ ĩ multũ. Que ãt ẽ ĩtẽtio hip. dicamꝰ: dicit. n. ꝙ ĩ hu
midis mulieribꝰ ſi eũatio fuerit tarda ⁊ retineat̃ hydropi
ſis ſupuenit. Et ſciẽdũ ẽ ꝙ nõ dic̃ euacuationẽ velocẽ et
tardã: hñdo reſpectũ ad ca. ⁊ fri. ſ3 hñdo reſpectũ ad ĩpas
mulieres ad inuicẽ. phlegmaticaꝝ. n. tardior fit euacua/
tio ⁊ diuturnior q̃3 cholericaꝝ: ſicut ⁊ ĩ eo qđ eſt de criſi:
ãphimerina diuturnior dicebat̃ eẽ tertiana: nõ ꝑꝑ diffe/
rentẽ mãm. dic̃ igit̃: qñ ĩ his nõ expurgãt̃ mẽſtrua oĩno
aut nõ oĩno: o3 tũc phlebotomare ⁊ adiuuare nã3: ita. n.
⁊ in aphoriſmiſ dicit. 7

In cranone ãtiq dolores frigidi noui uero calidi.

Ecce h̃ egritudo de q̃ mẽtionẽ facit h̃: ↄſona titu
lo tractatꝰ. epidimica enĩ ẽ ⁊ nõ ꝑticularis: q2 de
tota ciuitate mẽtionẽ facit. ⁊ q̃d dic̃: qm̃ ĩ crano
ne. i. ĩ illa tali ciuitate ⁊ ãtiq̃ dolores facti ſunt ⁊ noui. an
tiquos noĩans eos q̃ a phlegmate fiebãt tꝑe multo du/
rãtes. nouoſ aũt dicit dolores q̃ fiebãt a caliditate, ꝓpter
modicũ tp̃s hũoris. ⁊ q̇dã dicũt hiꝰ expõnẽ. aliĳ võ dicũt
aliã ⁊ dicũt ſic: ꝙ antiquos dolores dic̃ q̃ multo tꝑe ãte
ſupuenerũt in cranone. i. ĩ illa ciuitate ĩ fri. ↄſtitutõe. i. ex
iſtente aere fri. nouos aũt q̃ añ modicũ tp̃s ſupuenerũt.

Sanguine uero plurime ⁊ que ab hyſchiam frigida.

Sãguinẽ aũt dic̃ phlegmaticũ. ab h̃. n. vt ĩ pluribꝰ fiũt
hyſchiatice paſſiões: mucilagĩe replete cotilidones. ſ. fri
gido ⁊ viſcoſo hu. Cõtingit aũt ꝙ a calida mala ↄpl̃one
generãt̃ hyſchiatice paſſiões: caliditate diſſoluẽte phle/
gma: ⁊ mucilaginoſu3 humoris: ⁊ generãte ventoſitates 8
⁊ hoc modo diſtendẽte membrum.

Que ĩ rigores fortes eũtia nõ oĩno ante alleuiant̃: ſ3 ꝓpe ſtatum.

Ecce iteꝝ de ꝑticulari fac̃ mẽtionẽ hip. ſic dictũ ẽ
ſupiꝰ. iteꝝ dictões explanemꝰ: ⁊ ſic ĩtẽtões addu
cemꝰ. Rigor ẽ ſic̃ nos docuit liber de cãis q̇dã
ↄpoſitũ a tremore ⁊ fritate. h̃ ãt rigor triplex ẽ: aut. n. añ fe.
vl̃ calitatẽ ſupuẽit ſic q̃ ſupuẽit añ poxiſmũ: aut ĩ ĩpa fe. ⁊
iſte dr̃ alternꝰ: vel comitãtẽ: ſicut vbi ẽ phlegma: ſm̃ me
diũ q̇dẽ putrefactũ: ſm̃ modũ võ nõ putrefactũ. Eſt ãt et
aliꝰ rigor cũ fe. qñ nõ appet fe. ſicut rigor q̃ ẽ incaleſcibil
Eſt ãt ⁊ pꝰ fe. rigor: q̃ creticꝰ ⁊ ſupueniẽſ vocat̃ q̃ ſupuenit
in cauſone: vñ a cauſone habito rigore ſupueniente ſolo.
hũc aũt rigorẽ dic̃ hip. alternũ vel ↄcomitãtẽ: Fortẽ di
cit rigorẽ: aut q̃ multo tꝑe durauit: aut illũ q̃ vehement
affligit̃: Statũ aũt dicit tp̃s qđ ẽ pꝰ augumẽtũ: ſiue ĩ ꝑti/
cularibꝰ poxiſmis: ſiue ⁊ ĩ toto tꝑe egritudis. Sed poſtq̃
dictões expoſuimꝰ: dicamꝰ ĩtẽtionẽ hip. dicit aũt: ꝙ mor
bi eũtes in rigores: ĩ ſtatu alleuiant̃: ſ3 ſtatũ vt dictũ ẽ et
totũ tp̃s intellige ⁊ ꝑticularẽ poxiſmũ: ⁊ ſupponãt̃ nobiſ
duo morbi: amphimerinꝰ ⁊ q̃rtanꝰ. in amphimerino q̇dẽ
rigor ĩ ꝑticularibꝰ poxiſmis durat a pncipio vſq̃ ad ſta/
tũ. qñ aũt ĩ ſtatu ĩcipit caliditas: ſit̃ calefacẽ totũ corpus:
ſtatĩ rigor alleuiat̃ ⁊ diminuit̃. in q̃rtana aũt totũ tp̃s ac
cipe ſtatũ totiꝰ egritudĩs: ⁊ dic ꝙ ĩ q̃rtana ĩ pncipio q̇dẽ

groſſiori exñte mä:nõ fit rigoꝛ:ſed ĩfrigidatio oſſa cõpꝛimens:poſtea ꝓcedente egritudine ꝛ mã ſubtiliata circa ſtatũ ſupuenit vehemẽs rigoꝛ cũ tremoꝛe magno:tũc artiſta qdẽ letaẽ:idiota võ ↄturbaẽ.a ſtatu autẽ diminuiẽ rigoꝛ mä euapoꝛata:ꝓpter h̃ addidit: nõ oĩno añ ſtatũ võ:neqꝫ oĩo ceſſat rigoꝛ.vñ ꝛ plato ait ĩ goꝛgia: Paſſus ſum aũt multoꝝ paſſionẽ:nõ oĩno tibi obedio. 9

Ante rigoꝛẽ retẽtiões urinaꝝ ſi inutile ierit:ꝛ uẽẽ ſi ꝓceſſerit ꝛ ſõni affuerint:piẽ aũt ꝛ modus febꝛis pariter autem ꝛ que ex laboꝛibus.

Dicidiſtis enĩ ꝙ multiplr̃ dĩ rigoꝛ. nũc aũt hipp. creticũ ꝛ ſupuenientẽ dicit rigoꝛẽ. Sꝫ vt intẽtionẽ dicam⁹:pdicere volum⁹ qdã:qꝛ intẽdim⁹ ĩtroducẽ auditoꝛẽ:venio ad egꝝ:ꝛ cognoſco ſpẽm egritudĩs qm̃ tertiana ẽ:ſi ↄtĩgat.itaqꝫ inqro ſm traditã doctrinã in creticl:ſiue ſalubꝛis ẽ moꝛb⁹:ſiue moꝛtalis:ĩueni ꝙ ſalubꝛis:ꝛ termĩabiẽ vel ſolueẽ:ĩueni ꝙ terĩabiẽ:ꝛ terĩabiẽ ꝑ expurgationẽ:aut ꝑ aп̃a:ꝛ ĩueni ꝙ ꝑ expurgationẽ per vrinã ꝑ ventrẽ ꝑ fluxũ ſanguĩs ex naribus ꝑ vomitũ ꝑ ſudoꝛes:nõ.n.ĩueni ꝑ vomitũ neqꝫ labiũ ſup⁹citari:neqꝫ ſignũ flux⁹ ſanguĩs: neqꝫ ꝑturbationẽ ventris: neqꝫ vꝛine euacuationẽ.ſperaui ꝙ ꝑ ſudoꝛes fiet terminatio:poſtea reuerſus ſũ ad egrotũ:et ĩueni ꝙ retẽtio fcã ẽ vꝛine.ꝛ qd dico inqro ne foꝛte renes oppilationeꝫ hũere: aut multi egreſſi ſũt ſeceſſus.hi.n.alternati ſe hñt ad egreſſionẽ:vñ hip.dicit:Vrĩa noctu multa facta ꝛc̃.nihil hoꝝ ĩueni. ſic itaqꝫ ↄſideraui:ꝙ poti⁹ ſudoꝛ ſupueniet: et dũ h̃ ↄſiderarẽ ſupuenit rigoꝛ:et fact⁹ ẽ ſudoꝛ:factũ ẽ ſicut ↄſideraui: ꝛ ſic alteratio facta ẽ egritudĩs.ſꝫ vt aliqs nõ dicat:Quid igiẽ exñte mä ĩdigeſta:ſi h̃ ſupueniat nõ ẽ difficile.ꝓpẽ h̃ dixit hip. Si in vtile ierit.q.d.exñte bona et digeſta vrina:ſi h̃ ſupuenerit cũ alijs oĩb⁹ ſignis:ſi cũ bona tolerãtia vel ſufferẽtia et digõne et mõ bene iacẽdi:ſi ex his fiant retẽtiones vꝛinaꝝ bonũ ẽ: et h̃ ẽ magl̃ veꝝ. ꝛ h̃ oñdit hip.dicẽs:Et ſõni.et ipſe qdẽ dicit: Si ſomni.tu võ dic:et modũ iacẽdi bonũ:ꝛ bona habitatio:et oĩa alia.dicit aũt ſca.ꝙ poſſibile ẽ ſomnũ fieri ĩ moꝛbo:quotiẽs moꝛb⁹ eſt moderat⁹:et vigilia fuerit laboꝛãs. Et dicim⁹ ꝙ ꝑꝑ h̃ additũ ẽ: Si ĩ vtile ierĩt.quidã aũt libꝛoꝝ hñt:Et vẽter ſi ꝓceſſerit.ſi qdẽ igiẽ ſine nõ fuerit text⁹:dicim⁹ ꝙ hip. magl̃ cãs voluit aſſignare retẽtiõis vꝛine . et ↄſidera ipm̃ h̃ dicere:ſcio ꝙ ſi vẽter ꝓceſſerit:retẽtio vꝛine. ſꝫ nũc nõ dico hãc retentionẽ:ſꝫ eã q̃ fit ꝑ ſudoꝛes.ſi võ text⁹ ẽ: Si vẽter nõ ꝓceſſerit.dicta ẽ expõ. Pariẽ aũt et modus febꝛis. Pariter aũt dictũ ẽ:qm̃ taqꝫ ĩ ſui memoꝛiã ſcripſit hunc tractatũ.ſi.n.et fe.fuerit moderata et nõ vehemẽſ:tũc habebim⁹ ꝙ alteratio fit egritudĩs:in his ſudoꝛib⁹. Pariẽ aũt et q̃ ex laboꝛib⁹. Dicit ꝙ ĩpoſſibile ẽ:et ex cauſis pꝛimitiuis cognoſcẽ: q̃ ẽ egritudo.pl'es ãt ſũt hi⁹ cãe: aut.n. triſticia:aut vigilia:aut laboꝛ:aut ſollicitudo:aut ira:aut aliqd tale aliud:qõ ſpẽſ nobis mãifeſtat ſe.ꝙ ĩ choľa ru. fit:ꝑꝑ h̃ ſic ĩ exẽplo de laboꝛibus mẽtionẽ facit. 10

Apoſtaſes nõ oĩno quib⁹ rigoꝛes.

Apoſtema dicit nõ fit iteꝝ in rigoꝛibus.vl'r h̃ qõ dicit:Qm̃ ĩterpolatl̃ qdẽ in qb⁹ rigoꝛes ſiũt: ñ fit aп̃a.in cõtinuis võ ĩ qb⁹ nõ ſũt rigoꝛes aп̃a ſupuenit:aut mã groſſa exñte:aut virtute nõ potẽte expellẽ mãm. Et ĩ cõtinuis qdẽ ẽ:qñ ĩ qb⁹ nõ ẽ rigoꝛ:et ñ fit aп̃a ſꝫ expurgatio ſic cauſon nõ ꝑ aп̃a: ſꝫ ꝑ expurgatiõeꝫ dico .i.ꝑ ſudoꝛes multotiẽs caſſauit.rigoꝛẽ ãt h̃ dicit non ſupuenietẽ aut creticũ:ſꝫ cõcomitãtẽ vel incitãtẽ. 11

Tibiaꝝ effeiatiões: ut añ egritudinẽ ambulãti:aut ex egritudie ↄtinuo:ꝓpẽ qõ foꝛte qõ ex laboꝛib⁹ ĩ articulos dimitti: ꝓpter hoc ꝛ crurium effeminationes.

Effemĩationẽ dicit hip.debilitatẽ:ꝑꝑ id qõ femineus ſexus debilis ẽ: ꝛ ĩfirm⁹. vt aũt manifeſta ſit nobis intẽtio hip.ſupponaẽ ĩfirm⁹: ad quem venio ĩuenio fe.ↄtinuã inẽ vaſa:ꝛ ĩuenio ꝙ ex laboꝛe vie paſſus ẽ ꝛ debilis ĩ pedib⁹.ꝛ qd:dico ꝙ q̃tũ ꝑꝑ id ꝙ cõtinua ẽ fe.ꝑ aп̃a termĩabiẽ:ꝛ in eo ꝙ ex laboꝛe vie debil' ẽ pedib⁹:dico ꝙ ad pedes ſupueniet aп̃a.ſ. ad articulos. venio ad aliũ egꝝ:ꝛ ĩuenio eandẽ paſſionẽ: eũdẽ moꝛbũ ꝛ facta ẽ expurgatio mäe ſꝫ nõ ꝑfecta:vñ remanẽtib⁹ reliqis materiei in egro ꝓpẽ ĩꝑfectã deteriationẽ ꝓpter aliquã cãm neceſſariã coact⁹ fuit ambulare:ſic ex h̃ debilitati ſũt pedes:ꝛ reliqe mäe venẽ ad pedes:ꝛ fecere aп̃a: vñ facta ẽ duplex ĩfirmitas pedũ ex ãbulatiõe ꝛ ex aп̃ate.ſi foꝛte aliqs dicat:ſi p⁹ viceſima vel triceſima die fcã deteriatione:ambulabit iſte ſupueniet aп̃a ĩ pedib⁹:ꝛ dicim⁹ ꝙ mĩme ꝓpẽ h̃ ꝛ hip.ↄtinuo dixit:p⁹ moꝛbũ. 12

Apimata extrĩſec⁹ manendũ:ꝛ exacuta ꝛ capitata:ꝛ eq̃lr̃ ↄmaturantia:ꝛ nõ circũdura:ꝛ deoꝛſũ tendẽtia ꝛ nõ bicipitia.contra uero mala: quanto aũt plus ↄtraria peſſima.

Apimata vocat hip.coꝛpiſ aп̃ata:et alias puſtulas oẽs.ꝛ dicũẽ h̃ oĩa exanthimata metaphoꝛice dicta ab eis q̃ extra pululãt. Quid ãt intẽdebat h̃ dicendũ ẽ:ↄſidera aũt ipm̃ h̃ velle dicẽ tibi:ꝙ optimũ eſſet:ſi coꝛp⁹ poſſet ↄſeruari ſine ſupfluitatib⁹: ſꝫ qm̃ h̃ ẽ ĩpoſſibile:generatl̃ ĩ nobis his ſupfluitatib⁹ meli⁹ expurgenẽ:et nõ maneãt ĩ nobis.et ſi expurgenẽ:bonũ ẽ ſi extẽ coꝛp⁹:ſed ſi nõ ẽ poſſibile:bonũ ẽ deriueẽ mã ad mẽbꝛa ignobilia:et nõ ad nobilia:h̃ ãt fit. et nũc dicẽ ꝙ phimata ſupuenẽ.i.exanthimata.i.extra egrediẽtia ad cutẽ.ſꝫ hoc dicẽ:volo et ĩ acutũ tendẽ:et acumẽ hr̃e.deſigt.n.h̃ ſignuꝫ bonũ ꝛ cãm bonã.ſignũ ãt ꝙ foꝛtl̃ ẽ virt⁹:ꝛ mã cal'a ẽ.cã ãt ꝙ modicũ locũ occupãt.ſi võ ĩ latitudinẽ tẽdãt: et ſignũ ẽ malũ et cã.ſignũ ãt ꝙ vt⁹ ẽ debil' et mã fria ẽ:ꝛ expedit vel exigit diuturnitatẽ ad digõneꝫ. cã ãt mala:qm̃ multũ locũ occupãt.oꝫ ãt hec aп̃ata et eq̃lẽ et mollẽ habẽ cõmaturationẽ mäe:vbi nõ vna ꝑs ipſi⁹ ſit dura alia mollis:neqꝫ media ipſi⁹ qdẽ ſit maturata ; et q̃ igiẽ circũdura.et itẽde qõ ipẽ dicẽ:nõ circũdura.c⁹ expõ ẽ hec:eq̃lr oꝫ cõmaturari mäꝫ.volẽs ãt dicẽ:et deoꝛſũ tẽdẽtia aп̃ata q̃i ꝙ deoꝛſũ tẽdat vl' repat mã:et nõ ſurſũ:aut chirurgia fcã ĩ illo mẽbꝛo:bñ expurgabilis ĩueniaẽ mã. et dicẽ ꝙ ñ vult ea eẽ bicipitia:qꝛ nã diuiſa ĩfirma ſit:et nõ maturat mãm:ꝛ ĩſpice artẽ hip.qm̃ dicẽ:circũdura et exacuta ꝛ capitata:ꝛ mediiſ vſus ẽ vocib⁹:ꝓpẽ h̃ dixit ↄ̃ꝛia hoꝝ mala ꝛ quãto plus cõtraria tanto peſſima. Predicta aũt ſicut media:nõ ex neceſſitate habẽt ↄ̃ꝛia mala: acuta ãt bona manifeſtũ ẽ ꝙ ↄ̃ꝛia mala ſunt. 13

Quod ferinũ autũno:ꝛ coꝛdis doloꝛes:ꝛ ꝙ frictile:ꝛ qdẽ melĩcũ: ad pncipia ↄmotiões ſpeculari: ꝛ lũbꝛici:ꝛ aſcarides:ſic ſi ãn⁹ ĩ occaſũ.

Hic aũt hip.trãſfert ſe ad tpa.ꝛ itẽdit de autũno

deteriare:iſte ăt autũnꝰ ieq̃lis ē.⁊ vt veꝝ dicā ſiccũ tp̄s ē
ſm vnā ɔplōnē:ſm vō ɔplōnē cal'i ⁊ fri:ieq̃le ē.Eſtas ăt
cal'a ⁊ ſic.ē:ver vō bñ tpatũ:hyems vō frida ⁊ hũida:q̃re
ī vere q̄dē ſupueniũt ſinochi:tc̄.n.ſãguis dñat.ī eſtate vō
t̄tiane egritudīes pp cholerā ru. in hyeme vō pp phl'ma
amphimerine:in autũno vō mel'ice egritudīes ⁊ q̃rtane
Foꝛſitan ăt ⁊ oēs moꝛbi ī ipſo fiũt: qm̄ ī eſtate generat̄
chol'a ru.pp ɔplōnē tp̄is.generat̄ ⁊ phlegma pp malā di
etā.⁊ ꝓpt̄ ɔpl'oeꝫ fructuũ ſupueniēte autũno monēt̄ hiꝰ
hũoꝛes ⁊ generãt differētes moꝛbos.ſꝫ aliquotiēs magl
fiũt āphimerine:aliquotiēs t̄tiane.ſm dñiuꝫ itaq̄ꝫ hũoꝛiſ
ſm ɔpl'onē patiētis ſm dietã: foꝛtaſſis ăt ⁊ ſm ɔpl'oneꝫ
tp̄is.multotiēs ăt autũnꝰ alterat̄:⁊ factꝰ ē ſic.⁊ ca.⁊ gene
rauit multas tertianas aut fri.⁊ hu. ⁊ ītulit multas āphi
merinas.ɔtingit ăt ꝙ totũ tp̄s ꝑmutatũ ē.Qm̄ igit̄ autũ
nꝰ hꝫ ieq̃litatē:pp h̄ ī ipſo egritudīes vl' mā ipſaꝝ q̄ ī eſta
te ɔgregãt̄ ⁊ occultãt̄ nũc ſupueniũt ī modũ belli: ī mo
dũ feraꝝ:pp h̄ autũnũ ferinũ vocauit ꝓpt̄ icurſũ moꝛbo
rum.multotiēs ăt mel'icꝰ hũoꝛ ſupabũdauit: ⁊ aut ī vno
mēbꝛo:⁊ fec̄ cãcꝝ:aut ī toto coꝛpe:⁊ fac̄ cancꝝ ⁊ elephan
tiā q̄ ſũt fera:⁊ ꝓpt̄ h̄ ferinũ dixit autũnũ.Sed dubitãt q̄
dā qm̄ ⁊ de lũbꝛicl fac̄ mētionē ⁊ aſcaridibꝰ. hi.n.a phle-
gmate putrefacto generãt̄ ⁊ crudo hu.⁊ dicimꝰ ꝙ qm̄ fit
amphimeria phlegmate putrefacto. ſil'r fiũt ⁊ hi phl'ate
ɔgregato.Volēs ăt deſignare ꝓpetates autũni dixit: In
ocaſũ.qm̄ ăt ãnꝰ ꝓpoꝛtionat̄ toti diei.ſ.diei ⁊ nocti:igit̄ ⁊
tp̄a ãni ꝓpoꝛtionãt̄ ꝑtibꝰ diei. ver.n.tp̄i oꝛiētali: eſtas vō
meridiei:autũnꝰ occidēti:hyems vō nocturno.vñ ⁊ a tp̄e
īſultꝰ vel motꝰ ꝑoxiſmi poſſumꝰ dicē q̄ ē egritudo. ſiq̄deꝫ
enī ī mane icipit:potiꝰ ē ſinochꝰ:ſi ăt ī meridie t̄tiana eſt
oīno:ſi ăt ī occaſu q̃rtana:ſi vō ī nocte āphimerina:vt in
pl'ibꝰ.Dꝫ ăt ꝑmā acceſſionē ꝑoxiſmi ɔſiderare:qm̄ nō ē ī
ɔueniēs:ſi pꝰ aut poſteriꝰ moueat̄ moꝛbꝰ:⁊ ꝑmutet acceſ
ſiōes:⁊ h̄ q̄dē ī pl'ibꝰ fit. multotiens ăt ⁊ tertiana ī nocte
facit acceſſionē:⁊ āphimerina ī meridie. aſcarides ăt ſũt
genꝰ lũbꝛicoꝝ.annũ ăt dicit ī occaſũ:qm̄ ãnꝰ totꝰ autũnal'
factus eſt:q̄i iequalis.⁊ in his eſt intentio. 14

**Puerorꝝ tuſſes cũ uētris ꝑturbati
one ⁊ febꝛe ɔtinua ſignificãt det
minatiōeꝫ exitī duoꝝ mēſiũ ut multũ
uel xx.⁊ tũoꝛes ⁊ articulos.ſiq̄dē infe
riꝰ umblico ɔſtiterit:ul' ſurſũ ī articulos
bonũ:ſi uero ſupiꝰ nō ſimiliter ſoluunt
moꝛbum niſi putreſcant.**

Multotiēs ăt dixit:ꝙ ō ꝑticularibꝰ moꝛbis defiat
⁊ pp h̄ diſcōtinua ſũt documēta.Sꝫ dictiōes h̄
plane ſũt.dictũ ē ăt vobis:ꝙ multipl'r dr̄ puer.⁊
ſic h̄ de puero nouit̄ genito itelligēdũ ē.Quid ăt dic̄ hip
qm̄ ē puer:⁊ huic ſupuenit tuſſis:deiñ ⁊ fe.ɔtinua:⁊ per
turbatio vētris ⁊ apate generato:diſſoluta ē paſſio: apa
tñ generatũ ē.xx.die.xx.ăt dic̄:aut illā q̄ ē pꝰ duos mēſes
vt ſit pꝰ.xx.diē generatũ apa:⁊ ī.lxxx.diſſol'o.xx. ăt dico
diē q̄ ē pꝰ.xl.ptꝰ:vt ſint oēs dies duo mēſes.ſ.lx.Gali.ăt
ſeneſcēs ī opibꝰ artl cũ rōne dic̄: ꝙ nihil tale vidi factũ ī
hiꝰ puerl:ſi vō ⁊ fiat raro fit:⁊ eoꝝ q̄ fiũt raro:nullꝰ aſſigt
cãꝫ.h̄ q̄dē falſa eē dic̄: qđ vō ɔñs ē veꝝ:dic̄.n. veꝝ eē ꝙ ī
pueris multotiēs apa ſupuenit:ſꝫ h̄ volo dic̄ hip.ī ꝑtibꝰ ī
ferioꝛibꝰ potiꝰ q̄ꝫ ſupioꝛibꝰ.ſic̄.n.volumꝰ m̄bꝛa igbilia pa
ti potiꝰ q̄ꝫ nobilia:ſic iferioꝛa potiꝰ volumꝰ pati q̄ꝫ ſupio-
ra.ſi ăt aliqñ ad ſupioꝛa tēdat mã:nō ad mēbꝝ nobile ſꝫ
ad ignobile:tico aũt ne tēdat ad cerebꝝ aut ad oculũ. ſi
vō veniat ad mēbꝝ nobile:magnũ volo fieri apa:ita ꝙ ſi
ſtulet̄ ſicut ī ꝑipleumonicis.qm̄ ăt ſupiꝰ tēdit mã: multo
tiēs tēdit ī hũeros:⁊ ibi generat apa:⁊ exiñ īfirmũ fit mē
bꝝ illud:dico ăt hũeri:⁊ iñ ſeq̄t̄ acroſia.ī.nō nutrimētũ:⁊
ſic galiancones hi fiũt.ī.hñt hũeros ſic̄ cati: ex eo ꝙ ſub-
tiliãt̄ mēbꝛa ⁊ aſſil'ant̄ murilego.Sꝫ oꝫ nos ſcire qm̄ tri-
plicē ꝑmutationē dicit ī puerl:aut ꝑ apa vt dictũ ē:aut ꝑ
vulnera:aut ꝑ fluxũ ſanguis ex naribus:ꝓpter h̄ ſeipſuꝫ
expoſuit dicens:Magis ꝑfectioribꝰ.⁊ ī his eſt intentio.

**Que uero ī hũeriſ putreſcentia ꝑfectis
galiancones facit.**

Bene addidit hip.hãc dictionē:perfectis:q2 ſi īpfectl h̄
ſuperuenerit.ī.pueris:qm̄ ⁊ multotiēs nō fiunt galianco
nes.ī.nō habent humeros ad ſil'itudinē murilegi.

**Doloꝛes ăt ⁊ ulceꝝ diſpō niſi rotũda
⁊ ꝓfũda ſint:talia uero peſſima ⁊ alit̄.**

Nō opoꝛtebat ipꝫ dicē vlceꝝ diſpōnē:nec.n.vlcera ſũt
q̄ a ꝓfũdo exeũt ſꝫ mã ē.Et ad h̄ dicimꝰ ꝙ effectũ loco ef
ficientl cãe dixit ſic̄ ɔſuetudo ſua ē.In hiꝰ ăt vlceribꝰ dic̄
fit alteratio ſi nō rotũda vl' ꝓfũda fuerit:h̄.n.rotũda ma
la ſũt:aut pp id ꝙ capaciſſima ſũt:ſicut demōſtrat̄ a geo
metris:aut q2 nō hꝫ locũ nã vbi firmet fũdamēta carnis
ī angul' aut vlceꝝ tãq̄ꝫ fũdamēta carnis: ɔſtituit ⁊ icipit
curare.ꝓfũda ăt mala ſũt qm̄ ꝓfũda a coꝛroſiōe fiũt: coꝛ
roſio fit a venenoſo hũoꝛe.ī.cholerico ⁊ acuto.⁊ ſi hiꝰ hu
moꝛ fuerit pueris:q̄d boni ſꝑandũ eſt in hoc:q.d.nihil.

**Solutiōes uero pueris ⁊ ſãguis fluxꝰ
magis quidē perfectioꝛibus apparet.**

Si ſanguis dicit fluat ex naribus:pauſat moꝛbꝰ:aut ve 15
na rũpat̄ ꝑ quā egrediat̄ materia.

**Lachꝛyme ī acutis moꝛbis mole
ſte uolentium quidem utile: īnui
toꝝ autem exiſtens malum.**

Deinde ad aliã doctrinã trãſfert ſe hip.dictũ ē ăt
vobis ſupiꝰ:ꝙ venio ad egꝝ:inq̄ro ſpēꝫ egritudiſ
⁊ ſiue ſalutifera ē aut moꝛtifera:īuenio ꝙ ſaluti
fera:⁊ aut teriabit̄ aut ſoluet̄:⁊ teriabit̄ aut ꝑ expurgōeꝫ
aut ꝑ apa.de oībꝰ ăt his deteriatũ ē.qm̄ ăt nō ſēp ſalubꝛl
ē moꝛbꝰ:ſꝫ ⁊ moꝛtalē īuenio:pp h̄ dicas ſic̄ cō.ſig̃ moꝛta
lis moꝛbi:pp h̄ hip.de lachꝛymis iuitl mētionē fac̄ tanq̄ꝫ
de ſigno moꝛtali.Lachꝛyme ăt volũtarie ſũt aut nō volũ
tarie.volũtarie q̄dē ſũt ſic̄ qm̄ volumꝰ flectē ꝑ lachꝛymas
dinũ: ñ volũtarie vō aut pp ophtalmiã aut pp vulnꝰ aut
ꝓpt̄ ebꝛietatē aut pp multitudinē mãe. nihil tale īuenio
ſꝫ īuenio iuitas lachꝛymas ī aduſtiōe ⁊ feruoꝛe ī q̄litate
cal'a.igit̄ nō pp multitudinē h̄ ſupuenit:ſꝫ magl pp debi
litatē virtutũ:qm̄ lachꝛyme hiꝰ q̄ñq̄ꝫ male ſũt q̄ñq̄ꝫ ñ ma
le.Manifeſtũ ē ab h̄ exēplo.vbi gr̄a: venio ad duos ali
quos:īuenio ī vtroq̄ꝫ pedes fridos:⁊ dico ꝙ huic q̄dem
moꝛs ſupueniet:alij vō ñ.h̄ ăt pp q̄d dico:⁊ dicēdũ ꝙ ī h̄
īuenio moꝛtificationē vtutũ ⁊ īfridatiōeꝫ. in alio īuenio
qm̄ ſenilis ē etas:⁊ pp etatē fuit īfridatio:aut multotiēs
neq̄ꝫ ſenilē īuenio etatē:⁊ tñ nō dico moꝛtalē hãc fritatē
ſꝫ potiꝰ chꝛōicꝰ ē moꝛbꝰ.q̄d.n.ꝙ ī phlegmate ē moꝛbꝰ: et
ꝓpt̄ h̄ ſupuenit fritas.ſil'r igit̄ ⁊ ī lachꝛymis:ſiq̄dē.n.iui-
te fiũt pp debilitatē virtutl:moꝛtifeꝝ ē h̄.ſi vō pp ebꝛieta
tē:aut aliquã aliã hiꝰ cãm nō ē moꝛtale.Nũc igit̄ moꝛta
le ipm̄ ſupponit:dixit.n.acutl:⁊ nō ſuffic̄ h̄: ꝓptēa ꝙ acu
tꝰ pōt eē moꝛbꝰ:⁊ lachꝛyme emanãt:⁊ ñ ē h̄ moꝛtale:ꝓ
pt̄ h̄ accidũt male hñtibꝰ q̄i ī debilibꝰ ⁊ hñtibꝰ alia ſigna
moꝛtalia.Sciēdũ ăt ꝙ ī ꝓnoſticl q̄dē dixit:Et frontē ari
dã ⁊ tēſã:h̄ ăt dic̄:palpebꝛaſ.pp h̄ ăt oñdit̄ multa ſiccitas

vñ pp ſiccitatē nō ſolū palpebꝛe circūtendūť ſʒ ſpūa fit ꝛ ſiccitas: vñ a metaphoꝛa ſpūe marı̄. Et fluē qdē lachꝛyās debilitas ē retētiue vtutı̄: ſpūa vo debilitas alteratiue. ex hı̄ ꝛ oculi iteri⁹ ſoꝛdidi qı̄ āt iterioꝛa palpebꝛaꝝ. i. ipſi oꝛbes oculoꝝ. h āt fit qñ caloꝛ nāl' extıct⁹ ē: ꝛ iō nō ōferť aliqd ad oc'los: ꝛ ſic fiūt ſoꝛdidi: aut qñ albugıne⁹ fit ſoꝛdid⁹. multotiēs manēt ꝛ oculi ꝛ ōſiſtētes ſicut i ſtupido multotiēs āt pp diſpōnē aliquā ſpaſmi ōtigit eē diſſolo ne lacertoꝝ oculoꝝ: ſic fit i epilepticis. Propť h aūt oia oñdūť vtutes oēs male ſe hr̄e. pp lachꝛymas āt ꝛ ſpumā demōſtrāť nāles ōficiētes. p id āt ꝙ oculi ſūt itroꝛſ⁹ ſoꝛdidi: vitales vtutes deſigť ifirmari ꝛ extictionē caloꝛı̄ nālis. p eo āt ꝙ imobiles fiūt aīales ſignificat eſſe ifirmas. qm autem ſic dicūt phi: oculi q̄ ſunt ad modū feneſtraꝝ aīe: declarāt ipſam quō ſe habet: ꝛ ſi oēs virtutes ifirme ſunt: quid boni ſperandū: q. d. nullum.

Et qb⁹ circūtēdūť palpebꝛe malū: ma lū āt ꝛ ſup deſiccatū uelut ſpuma ꝛ cali ginoſū malū ꝛ aridū: ꝛ ſoꝛdidi itroꝛſū ꝛ ſtupidi: ꝛ uix ꝯuertibiles ꝛ concaui ꝛ alia que relinquntur.

Opoꝛtebat ipm deſiccationē poꝛdiare q̄ ē efficiēs tēſionē palpebꝛaꝝ: ꝛ tc̄ qō fit dici⁹ loco cāe efficietı̄: idrūť vſ⁹ ē: aut quē deſiccatū qdē ō ſpūa dixit: tēſū āt p palpebꝛas. qm. n. ōſiccatū ñ dıc̄ de palpebꝛı̄. māifeſtū ē p⁹ qdē ex eo ꝙ addu xit ſtati ſpumā. 2⁹ vo pp id ꝙ iferi⁹ paꝝ dixit: ꝛ aridū: qı̄ palpebꝛe ſic. ꝛ tarde mobiles: ꝛ ex h pp debilitatē ſit vtutū. oculos āt eē mobiles deſigt aut pñtē alienationē aut futurā. Et alia q̄ dēliqūť. Que aūt dıc̄ alia aut alia ſigna moꝛtis: vt modū iacendi ꝛ hi⁹: ꝛ alia dicit q̄ alias paſſiones oculoꝝ. De cōcauitate oculoꝝ aut taciturnitate nihil dixit. hoc autem dereliquit. 16

Febꝛe he qdē demoꝛdētes manū: he uero mediocreſ: he uero nō demoꝛdentes: ſuperreddentes uero.

Quā ſert ſe hip. ad aliō documētū: ꝛ vult ſpēs febꝛiū deſiare. ſʒ h ad mēoꝛiā excitam⁹ doctos coꝝ q̄ dicta ſūt i li⁹ de ſpēb⁹ fe. docto tā idocto. Sʒ p⁹ ingrām⁹ ſubāʒ fe. ſubām āt dico ſimplr eēntiā ipſi⁹: non ſubām q̄ p ſe ē: qm āt fe. accñs ē. ꝙ aut ſubā deſigt ꝛ ſimplr eēntiā: ſcitı̄ ꝛ accepiſtı̄ audiētes ſubālē diffinitōeʒ medicie. dictū ē āt ꝛ i pdicamētı̄: ꝙ equoca ē ſubā: qñ dicebat ꝙ equocū nomē ē ſolū cōe: rō vo ſubſtātie q̄ ē ʒ nomē diuerſa. Et āt fe. ſubālis diffō q̄ dıc̄: ꝙ fe. ē ex̄ nāꝫ caloꝛ pcedēs a coꝛde i arterias ſuoqꝫ ledēs effcū. ꝛ nō iten das eraſiſtrato dicēte: qdā motiōe arteriaꝝ fieri fe. ſpēs āt ſumūť aut ab eēntia fe. aut accñtib⁹. Subāles āt dico diās q̄ ſumūť a ſubā: accñtales vo q̄ ſumūť lōge a ſubā ſicut riſibile ſubāle ē hōis: q: eēntiā ſuā attigit: grāmatici vo accñs q: remotū ē. ſic igiť fe. aut a ſubā aut ab accidētib⁹. Et a ſubā qdē aut a qli calitatis aut a mā aut a mō motionis. ꝛ a calitate qdē ſic qñ dicim⁹ acutā fe. aut moꝛdētē aut lenē. A mā āt ſic dıc̄ ga. h qdē rēota qñ inq rim⁹ aut i ſpiritib⁹ fe. aut i hūidis aut i ſolidis. A ōtinente qdē ſic qñ qrim⁹ aut i ſanguiē aut i phlegmate aut in cholera ru. A mō āt motiōis ſic qñ dicim⁹: ꝙ in pncipio acuta icidit qlitas: poſtea vo lenis: aut qñ i pncipio qdē lenis: poſtea vo acuta. pus. n. ꝛ poſteri⁹ mōi ſūt motiōis dicere āt vehemētē fe. aut debilē qle ē. ſi āt qs dicat multā fe. ꝛ hi⁹: aut modicā: aut abuſiue dr̄: aut pp mām multā dıc̄ fe. q̄ ē i multa fe. ꝛ hi⁹ ſūt ſubāleſ diē. Ab accñtib⁹ vo aut ꝓpinqꝫ aut remotis. ꝛ ꝓpinqs qdē: ſi exrubicūdū ex croceū. h qdē i ſāguie fit: aliō vo i choľa ru. albū vo in phľate: liuidū vo i melāco hu. h. n. ipʒ hu. deſignāt quō ſe hñt. dicē āt aut ōtinuā fe. aut iterpolatā: h āt valde rēotū ē accñs: ſic pleureticā fe. aut nephꝛeticā: vñ ꝛ hip. dixit Et alia talia. Fe. he qdē demoꝛdēteſ manū: he vo mediocres. Qm āt ꝛ ōmoꝛdēs ꝛ mediocre qlitates ſūt: ꝛ ſūt tact⁹ pp h ꝛ ſenſus tact⁹ faē mētionē: ꝛ hoꝝ dic cognitionē. debat. n. dicē: he qdē demoꝛdētes: he vo nō moꝛdēteſ ſʒ vſus ē ōrio noīe ꝛ dixit: mediocres. ſic. n. ꝛ tepidū. i. mi n⁹ calꝫ: fridū poſſibile ē noiare. oʒ āt h appon̄ p totū demoꝛdētes: p totū mediocres: he āt diē qlitatı̄ ſūt. He vo ñ demoꝛdētes: ſupreddētes vo. He āt diē ſūt mōi motiōis. multotiēs. n. ſubtil' mā ē: ꝛ ſtati nobis tāgētib⁹ ſentiť acuta qlitas. multotiēs āt gſſa ē mā: ꝛ nobis tāgētib⁹ patiēs mēbꝛ fit calitas: exiñ raritas poꝛoꝝ: ꝛ ſic fit ſubtiliatio māe: ꝛ diafoꝛeſ. ꝛ p⁹ea ſētim⁹ qlitatē. multotieſ āt ſic ſubtiliſſima ē ꝙ ſil' cū iductiōe man⁹ ſtati diafoꝛeſ fit.

He uero circūurētes ꝯfeſti: he uero p totū lēte ſicce: he uero ſalſuginoſe.

Stati āt ꝛ p totū diuiſit hip. tu vo i vtriſqꝫ vtqꝫ dic. he vo circūurētes ſtati ꝛ p totū ꝛ ꝯfeſti lēte ſicce: qdā arbitrāť: ꝙ lētā fe. dic̄ āphimerā qñ āt i phľate fit: ꝛ ſuppōiť eidē calitas. nō ē āt h veꝝ: ſʒ lētas ſiccas dıc̄: vt diceť ethicā fe. vñ adduxit: āphierina qdē lēta ē: ſicca vo ñ ē ſʒ hūida: ethica vo lēta ꝛ ſicca: qm āt i ſolidis mēbꝛı̄ fit. Salſuginoſe. Hec āt diā nō ē ſēſibilis tact⁹ ſʒ poti⁹ guſt⁹: ꝛ ad h dici⁹: ꝙ ꝛ h ſēſus tact⁹ ē: ſic. n. ſiſt mari balneeť ꝛ ſalſedie aſpitaſ aut moꝛdica⁹ māeat i coꝛpe ſic ſi eēt a ſpiniſ vulnerat⁹: ſic ꝛ h tal' qdā aſpitaſ fit, patiēti ꝛ māu medici

He aūt penſigodees uidere poſſibiles

Pēſiga qdā dicūt eē ſpm, qdā guttā aq̄: qdā āt radiuꝫ ſol: qdā āt aīaꝫ: qdā āt āpullas aq̄. ꝛ pmi qdē dicūt pēſigodees fe. q̄ fiūt i ſpib⁹ aut i qb⁹ ſpūs generāť vł aſcēdūt cū fe.. ſcōi āt dicūt ꝙ pēſigodees dıc̄ fe. q̄cūqꝫ hñt tanqꝫ guttas aq̄ i coꝛpe: ꝛ vñ addidit māib⁹ guttoſe. tertij āt dicūt ꝙ pēſigodees dicit fe. vrētes ꝛ i ardoꝛe ſupueniētes. qrti vo dicūt fe. pēſigodees illas i qb⁹ alieātio fit ꝛ leſio vtutū aīaliū. vltı̄ āt dicūt de quoꝝ opione ē hip. ꝛ vā ē h opio: qm pēſigodees dic fe. hñtes lēticulas: vbi ꝛ iduxit dicēs: ꝙ vidē poſſibiles: qı̄ poſſibiles ſūt ad medicū: ñ. n. ad patiētē: h āt h dıc̄: ꝙ poſes videri: ſʒ p⁹qꝫ ōdit medico cogitōꝫ a tactu: nc̄ āt dat eiō cogitōꝫ a viſu.

He uero exrubicūde: he autem excro cee: he uero liuide: he uero diſcoloꝛate ꝛ alia talia.

Qm āt vidit hip. ꝙ rubicūd⁹ coloꝛ multotiēs ꝛ ſʒ nām iueniť: liuid⁹ āt nūqꝫ ſʒ nāꝫ ſʒ ſēp ex̄ nāꝫ: pp h i rubicūdo qdē ꝛ croceo ex ꝓpōeꝫ adiūxit vt ōſignet id qō ē ex̄ nāꝫ. i liuido āt ñ ita ē. he āt ſūt diē ab accñtib⁹, ꝓpiqs ſubē. 17

Diſtēſiōes coꝛpis: ꝛ duricies articuloꝝ: ꝛ idē diſſolutus malum: ꝛ cōfractiones articuloꝝ malum.

Dictū ē āt vobis ꝙ diuiſa ē h doctria. aliō qddā eiꝫ docꝫ h hip. ſʒ ꝛ h nāꝫ imitās q̄ gaudꝫ i mediſſ ꝛ ſpemet extrēa vitupās media laudat. Sʒ ſʒ ſuppōeꝫ dictōes p⁹ explane⁹. ꝛ deiñ itētōeꝫ dicam⁹ ꝛ cāꝫ. mētiōꝫ faē hip. de diſtēſo duro. diſtēſū ē. n. qō tēdit i ruptionē. dur vo qō nō ē tractabile. ꝛ quidā dur ꝛ tēſū idē eē opināť ꝛ nō ē veꝝ. pmo qdem ꝙ vtꝝ iflatus diſtēſus eſt: non tñ dur⁹ ē. lapis vo ꝛ dur⁹ ꝛ diſtēſus. ſi. n. durꝝ h ꝛ tēſum eſt:

tēſū vō nō duꝝ.ꝛ h̄ hēm⁹ aūt ab ariſt.ꝙ nō ē nā iiuſta.ñ
enī pl'a oppōit vni:ſ; vnū vni:duro q̄dē molle: tēſo vō re
miſſū:q̄re aliud ē tēſū:ꝛ aliud duꝝ.ꝛ h̄ ē expō dictionis
Intēdit aūt dicē:ꝙ duri ꝛ diſtēſi articuli:aut molles aut
remiſſi difficiles ſūt dic.oꝫ aūt ſubītelligē vl'ē moderatū
id qđ dic.q̄ āt ē cā fiēdi duros articulos:ꝛ dicim⁹ꝙ duri
cies ꝛ deſiccatio:ꝛ qm̄ eedē cāe faciūt ꝛ duriciē ꝛ diſtēſi
onē:ex h̄ decepti ſūt:ꝛ dicebāt idē diſtēſū ꝛ duꝝ. Sꝫ du
bitāt q̄dē dicētes.pp quā cām nō de molli ꝛ remiſſo mē
tionē fac:ꝛ dicim⁹ꝙ potētia h̄ fec.dicebāt.n.ꝛ totū diſſo
lutū:diſſolutū aūt remiſſiōis ē:poſtea aūt qm̄ moderatā
diſtēſionē:ꝛ moderatā duriciē efficiūt:niſi ſupponaꝛ hūi
ditas ex q̄ fit mollicies ñ fit aliq̄d malū:ꝛ pp h̄ h̄ dimiſit
poſtea ꝙ difficiliū accñtiū ꝯſecutio ē:h̄ aūt ſic acuta ma
gna faciūt.ꝛ h̄ hꝫ pñs intētio. ¶ Diſtēſiões corꝑis:ꝛ duri
cies articuloꝝ:ꝛ idē diſſolut⁹malū:ꝛ ꝯfractiões articulo
rū malū. Diſtēſiões dic articuloꝝ:diſtorſiões articuloꝝ
ſiue remiſſi fiāt ſiue diſtēſi.diſtēſio āt fit vt dictū ē: aut a
ſiccitate:aut a friditate.ꝛ idē diſſolut⁹ dic:q̄i fortitudo il
li⁹. ¶ Et ꝯfractiões articuloꝝ. Quidā āt libroꝝ hñt mo
dū iacēdi:q̄dā ꝯfractiões.Gali. nō plꝫ ꝯfractio.mod⁹enī
iacēdi circa totū corp⁹ vr:ſic dictū ē i ꝑnoſtic.ꝛ ſi ſup vē
trē ꝑter ſolitū iacuerit:aut iferi⁹ tēdēs:ſignificat aut alie
nationē:aut dolorē ꝛ mortē.ſi aūt hꝫ ꝯfractiões: ſignifi
cat diſtorſionē articuloꝝ.inducit āt ꝯfractiōes articuloꝝ

Oculi uirilitas repercuſſiui.

¶ Uirilitas vr a ꝑturbatiōe ꝛ ira ꝛ motiōe iordinata.ſic
enī virilē dicim⁹hoiēꝫ vane loquētē:ꝛ q̄ fac virilir vana
ꝛ multotiēs vane veniētē:ſic igir virilitatē oculi:dic inor
dinatū motū oculi.h̄ aūt ꝯtigit ꝑpter diſſolōeꝫ lacertoꝝ
oculoꝝ.ꝛ qđ dictū ē alibi:iſtabiles ꝛ tremuli: h̄ aūt ocu
li virilitatē dic:deſigt āt alienatiōeꝫ aut pñtē aut futurā.

Et reiectatiões ꝛ ꝯfractiones maluꝫ.

Quidā āt acceperūt vnū ſermonē h̄ eē cū ſuꝑiori: ꝛ di
xerūt ſic:Oculoꝝ virilitaſ ꝛ reiectatōes.qm̄ āt dicit:Reie
ctaꝛ ocul⁹ huc illuc:pp h̄ viril' tāq̄ꝫ mot⁹iordinate:ꝛ pleſ
ſūt ei gtes:qm̄ ꝛ cām dixit:Repcuſſiuū dicēs.ſigt.n.alie
natiōꝫ aut pñtē:aut futurā.Alij āt acceperūt reiectatōes
ꝛ ꝯfractōeſ ꝑ totū corp⁹:qđ ꝛ veꝝ ē. qm̄ āt ifirmitas ē v
tutē: ñ ſolū velamia ꝓijcit nā ſꝫ ꝛ ꝓpꝛiū corp⁹ſicut alienū
Qđ dictū ē i ꝑnoſtic ꝯſiderare oꝫ ꝛ egꝝ q̄i virtutē patiē
tē.h̄ aut h̄ deſigt:ꝛ ꝙ dic reiectatōes:h̄ ē qm̄ i vrēte ſe. de
ducit ſe de lecto ad lectū ꝛ reſilit.Et ꝯfractiões dic:q̄i qm̄
ſuꝑuenit ſpaſmoſa diſpō:aut ſuꝑcilio facta. ꝛ qđ dictū ē
alibi:curuū:h̄ h̄ ꝯfractōeꝫ dixit.h̄ āt fit vno lacerto diſſo
luto:aut vno lacerto ſpaſmato.

¶ Explicit ꝑticula ꝑma: Incipit ſcđa. I

Adaperire coanguſtare: hec qdem illa uero non.

Completa ē a nobis ꝑmaꝑti.
in q̄ dedit pl'a ꝛ mirabila do
cumēta:i qb⁹didicim⁹ſciam
anathomiacā ꝛ nālē ꝛ ꝑco
gnitiuā.Nūc aūt t̄dit nobis ſcđam ꝑti.ꝛ diſcōtinua ꝛ dif
ficilia documēta docet.ſꝫ ſm ſuppōnē ꝑ⁹datā:dictiones
explanem⁹:ꝛ deiñ intētionē dicam⁹.dicit aūt:Adapire.h̄
aūt oēs ſciūt:qm̄ amplare ē.dicit aūt:Coanguſtare. h̄ āt
pl'es ignorātes itellexere duas ꝑtes orōnis eē apud gre
cos:ꝛ credebāt ipm dicē coanguſtare ꝛ hūectare: nō eſt
aūt h̄:ſꝫ coanguſtare dicit ꝯſtringē.hec aūt ē explanatio
dictiōis.Intētio aūt hec ē:qm̄ oꝫ coāguſtata corpoꝝ api
re:ꝛ adapta coāguſtare.h̄ aūt oꝫ facere qm̄ ad imodera
tā aut coāguſtationē:aut aptionē tendūt corꝑa.Curam
aūt docet h̄ ꝑticularē hip.volēs ꝯſeq̄ rōnem dicentē:Cō
traria ꝯtrarijs curanꝛ.ſꝫ nō decipiaris ꝛ nō diſcedas volens
exercere art' oꝑa:ſꝫ diſce cām coāguſtantē poros: aut ra
rificantē.rarificanꝛ aūt pori:ꝛ dico de imanifeſtis. effun
diꝛ aūt imoderat⁹ſudor aut pp caliditatē aut ꝑ ꝑpoſiti
uā motionē expulſiue:aut ꝑpter debilitatē virtutis.et ſi
ꝓpē caliditatē rarificēꝛ pori:ifrigida.ſi vō pp debilitateꝫ
vtutis:fortifica.ꝛ qđdā admirabile dicā: ꝙ vinū ꝑuertit
ſudores:ꝛ multotiēs ſudorib⁹emiſſ tradidi vinū:ꝛ ſudo
res ceſſauere:qm̄ fortificaui virtutē debilē. ſil'r ꝛ in toto
corꝑe:ſi vena rarefiat aut aliqđ mēbꝝ. multotiēs aūt co
anguſtanꝛ ꝑ ꝯꝛia:aut ab infrigidatiōe:aut ab aq̄s albuliſ
i.pluuialib⁹:aut fluuialib⁹:aut ꝑpter debilitatē expulſi
ue.qm̄ aūt multotiens in ſuꝑiorib⁹ aut ꝑpter caliditateꝫ
ē:ꝛ rarificatio fit ꝯueniēter:qm̄ ſuꝑiora inſpicit.q̄ vō cir
ca cutim nudi ſūt:ꝛ exiñ coāguſtatio ꝛ ineq̄litas fit i cor
pore:ꝛ h̄ idē oꝫ coanguſtare:h̄ vō relaxare: ꝑpter h̄ idē
dixit: Hec q̄dē:illa vō ñ ꝛ hec ē itētio hip.qū dixit: ¶ Ad
aperire ꝛ coanguſtare: hec q̄deꝫ illa vō nō. Et nō atten
das:ꝙ coāguſta mēbra aperias:neq̄ꝫ adapta coāguſtes.

Hūores hos qdeꝫ exercere: hos āt apponere: illos āt exſiccare: ꝛ huic qdem illi uero non.

¶ Et dicit ꝙ oꝫ aūt itelligē ſuꝑabundātes hūores exerce
re ꝛ expellē.Multotiēs.n.medic⁹q̄dē idiota veniens ad
hydropicū:ꝛ volēs euacuare phlegma:euacuauit chole
rā rubeā:ꝛ poti⁹leſit.hippocratic⁹vō medic⁹ peccantē et
ſuꝑabundātē humorē euacuat. ꝛ ꝑ ex ꝑpōnē manifeſta
uit peccātis humoris finalē euacuationē.volēs aūt ma
nifeſtare:qm̄ oꝫ hūida corꝑa euacuare dixit:deſiccare. h̄
enī ꝑ diaforeſim expellim⁹:h̄ ē ſuꝑabūdantē hūorē: ꝛ fa
cientē hūiditatē:ꝑ nitꝝ: arenā:ꝛ ſaponē:ꝛ hi⁹alia diafo
rizantes.i.euaporātes hūorē ſiccitatē facim⁹.h̄ āt opera
mur qm̄ circa cutē eſt hūor:nō.n.ꝑ phlebotomiā aut pur
gationē:hunc poſſum⁹euacuare.deficiētes aūt humoreſ
reſtauram⁹ꝑ alios.multotiēs.n.iuuene exñte in aumaſti
ca etate ſuꝑabūdauit phlegma:ꝛ h̄ euacuem⁹.in ſene vō
ſi ſuꝑabūdauit phlegma:ñ euām⁹h̄:ſꝫ dam⁹ꝛ nutrimētū
ꝓpē has.n.cās cibi ꝛ vituꝑanꝛ ꝛ laudāꝛ a Ga.nō ſm idē
ſꝫ ad aliud ꝛ aliō. Caulis.n.vituꝑaꝛ i libro đ nutrimēto
qm̄ cachochim⁹ē:ꝛ generās ſuꝑfluitates. In ſimplicib⁹
aūt multotiēs laudat ipm ſicut pharmaciā:ſic g° ꝛ i phar
macia ſicut cib⁹vituꝑaꝛ:ſicut vō pharmacia laudaꝛ: vti
mur.n.ipſis in multis diſpōnib⁹. Huic q̄dē:illi vō non
Ruꝛſus ſicut epilog⁹ē:qꝛ multotiens alia mēbra indigēt
euacuatione:ꝛ alia inductione humoris. ꝛ h̄ ē qđ itēdit 2
per:huic q̄dē:illi vō non.

Atenuare ipinguare corp⁹: cutē: carnē: ꝛ alia: hec qdē: illa uero nō lenire exaſperare.

Atenuare.n.oꝫ pinguia corpoꝝ:aut ꝑ dietā: aut
pharmacias.didiciſtis.n.in libro de cauſis: qm̄
ē augmentū extra nām:ſicut i nichomacho me
dico.oꝫ.n.attenuare:iō ſcriptū ē de purgatiōe carnis. Oꝫ
āt tenues hūores ipinguare.ꝛ de hūorib⁹ dic: Subtiles
hūores igroſſa: ꝛ miniſtra ea que ſunt de ſimula ꝛ lacte
Et pingueſ attenuam⁹:ſicut in his que ſunt i pectore qm̄
videm⁹ꝙ groſſa ē mā ꝛ tuſſim fac:vtimur his q̄ ſūt ꝑ oro
hū.vt ipſā mām attenuem⁹:vtimur ſpatula ꝛ iſopo.Cor
pus āt dic totū:ſic ꝛ cutē ſi acuta ē diminuere:ſi vō dimi
nuta augmētare.q̄dā aūt libroꝝ hñt:ꝛ neruos:ſꝫ non hñ
hñt.qm̄ āt multotiēs dic hip.ꝙ ego breuiloq⁹ſū:tu vō i

tellige alia q̃cũq; idigẽt augmẽto vel diminutiõe. rurſuſ
ꝛ h̃ epilog⁹: qm̃ multotiẽs mẽbra multa egẽt augmẽto
ꝛ alia iteꝝ diminutione: ꝛ iõ dixit: Hec q̃dẽ: illa ṽo non.

Indurare mollificare hec quidem: illa uero non.

Hic aũt vr̃ c̃triũ eẽ idurare ꝛ mollificare. ꝛ iõ dicit hip.
q̃ ſi idurenť mollia mẽbra. oƺ aũt ipa mollificare queãd
modũ tracheã arteriã: ſi mollificata fiat: ſi ſm nãm dura
oƺ ipſa idurare: queãdmodũ ꝛ mr̃icẽ. hãc ãt nã durã fec̃
vt recipiat ſperma: ſic̃ videm⁹ ꝛ i his q̃ ſũt ex̃ queãdmod̃
edificans exaſpat muꝝ vt recipiat calcẽ. iteꝝ ꝛ h̃ epiglo-
tus: hec q̃dem illa ṽo nõ idurare mollificare.

Suſcitare ſtupefacere ꝛ alia multa talia quecunq;.

Multotiẽs venio ad egrotãtẽ. ꝛ h̃ i p̃ncipio ẽ iraſcibiľ
fer⁹ iracũd⁹: ꝛ nõ ſolũ c̃ p̃xios ſ; c̃ ex̃neos: ꝛ cognoſcens
mores ſuos q̃buis furioſus ſit: dico h̃ eẽ ei ſ; c̃pľonẽ ſuã.
poſtea venio ad ip̃; ſubito: ꝛ mitẽ q̃etũ taciturnũ iuenio
ip̃m. ꝛ q̃d dico: qm̃ ſtupore capt⁹ ẽ: huic igiť iduco caľa ꝛ
acuta vt ip̃m ſuſcitẽ ad p̃mũ ſtatũ. ali⁹ aũt in p̃ncipio fuit
mitis ꝛ q̃etus: deĩ ſubito iuenio ip̃m furibundũ ꝛ feꝝ. ꝛ
q̃d dico: h̃ furit: ꝛ tũc vtor narcoticis: h̃ aũt p h̃ tradidit
hip. dixit aũt: Et alia q̃cũq; talia vt itelligas p̃termiſſa in
narcoticis: ꝛ ſuſcitari a calidis ꝛ acutis.

Coeffundere ſubducta ecõtra euellere c̃feſtim econtra diſtenta ſubducere.

Sciẽdũ ãt qm̃ aliud ẽ c̃euellẽ: ꝛ aliõ coeffũdẽ. c̃euel
lere. n. ẽ qñ ſm rectũ mãm t̃him⁹. coeffundẽ ẽ: qñ obliq̃
in adiacẽtia mẽbra deriuam⁹ mãm. v̄bi gr̃a: ſupponať ci
liaca diſpõ: ꝛ flux⁹ in vẽtre. ſi igiť volum⁹ coeffundẽ p vri
nã: ſtudem⁹ p̃uertẽ mãm. dictũ ẽ. n. ab hipp. vrina noctu
multa facta: modicũ ſeceſſũ ſigt. c̃uertim⁹ aũt mãm ad v-
rinã: ꝛ nõ ampli⁹ fluit venť. multotiẽs aũt debiles ſũt re-
nes: ꝛ pp h̃ nõ hẽm⁹ q̃ vtamur coeffuſiõe ſ; c̃euulſiõe v-
tor: ꝛ p vomitũ euacuo mãm: vt deſup euacuata nõ fluat
i ventrẽ. ſed v̄bi h̃ facio nã debilitať deſup facta eũatiõe
ſubita. iõq; hip. vt medio nã r̃cipiat q̃etẽ: pp h̃ dixit: Sub
ducta c̃euellẽ: vt itelligas vt ecõtra euellas: ꝛ rurſus nu
triẽſ ꝛ c̃euellas. h̃ aũt dic̃: pp̃ econt̃ diſtẽta ſubducẽ: ꝛ
q̃ alibi dixit: In gymnaſticis requieſcere ſtatim: h̃ aũt h̃
econt̃ diſtenta ſubducere. ꝛ hoc eſt quod dicit: 3

Aliũ humorẽ nõ cũtẽ agere eũtez autez coeffundere: cõmoueri ſimpliciter ut dolor dolorẽ ſoluat.

Dictũ ẽ aũt a nobis ſi recolit̃ q̃ de p̃ticularibus
egritudib⁹ deteriat hip. ꝛ iõ ſmo nõ h; c̃tinuati
onẽ: neq;. n. endimas egritudies docet: ſic̃ mani
feſtat t̃ctat⁹ diſcõtinu⁹. S; h̃ explanem⁹ ſiľr dictiões: deĩ
de dicam⁹ itẽtionẽ hip. de hũorib⁹ fac̃ h̃ mẽtionẽ. ſcil. n.
q̃d ſũt hũores. hũida q̃ i nr̃is corp̃ib⁹ diffuſa ſũt. dico ãt
ſanguinẽ cholerã ru. melãcholiã ꝛ phlegma. hi. n. i eo q̃
eq̃le hñt vel moderãt q̃le ꝛ q̃ztũ rectificãt ẽ corp⁹ nr̃m et
ſanũ. ſi ṽo p̃uertať: aut ſm q̃ztitatẽ aut ſm q̃litatẽ egritu
dies fiũt. Quid ãt dico de his. ꝛ ipſe hũor amic⁹ nãe vide
l; ſanguis ſi ſupabũdauerit: ꝛ efficit egritudies: vñ ꝛ di-
ctũ ẽ in aphoriſmis ad ſũmũ bone beatitudines fallaces
ſupabũdat ãt aut magl aut min⁹: ꝛ iteꝝ magl aut magis
aut min⁹ ꝛ min⁹ ſiľr: ſic̃. n. t̃tiana magl t̃tiana: aut min⁹ aut
ãpli⁹ min⁹. h̃. n. oĩa hũores dicũť: eo q̃ diffuſa ſũt in nr̃o
corp̃e. Eũtẽ aũt dic̃ expulſa p eo q̃ eũt ꝛ ferũť ex̃ corp⁹
Coeffundẽ ãt dic̃ ſiľ euacuare cũ nã. q. d. qñ nã eũat ꝛ ñ
finaľr eũat: ꝛ tu ſiľr euacua: ꝛ vñ euacuat tu euacua: ꝛ ſi
p ſudores eũat: ꝛ tu p ſudores emitte mãm: aut p fluxu;
ſanguis: ꝛ tu idẽ fac: ꝛ i alijs ſiľr. Quid aũt dic̃: cõmoueri
ſimpľr: q̃dã ãt librorum hñt iraſci: q̃dã opari: q̃dã cõmoueri
ꝛ hoꝝ triũ exq̃re a me expõnẽ. q̃ aũt dicũt iraſci: ſic expo-
nũt: qm̃ eodẽ mõ quo mouem⁹ hoĩe; ad irã: eodẽ ãt mõ
ꝛ mã;. h̃ aũt manifeſtat hip. ad irã. n. exactam⁹ hoĩe;: mo
uẽtes ip̃m p iniuriã: ꝛ hi⁹ talia. oƺ ꝛ in mã idẽ facẽ vt mo
ueam⁹ ipſã. aut p pharmacias: aut aliq̃ talia. ꝛ iõ dixit: I-
raſci. in alijs ãt ẽ h̃ text⁹ ꝛ id gn⁹ hip. oƺ igiť dicẽ qm̃ opio
hip. ẽ: dictio ṽo nõ ẽ ipſi⁹ vt dictũ ẽ ſupi⁹. qui ṽo dicũt: cõ
moueri magl p̃pe dicũt. moueri aũt ſigt furere. h̃ ãt dictũ
ẽ ab eo q̃ moueť aĩalia: ꝛ ſurgũt ad coitũ. Alij ṽo dicunt
opari ſiľe nãe. Quid ẽ aũt h̃ q̃ dic̃: generat aũt nã hi⁹ hu
morẽ: ꝛ tu genera: ꝛ dicim⁹ q̃ h̃ extra nãm hũor ſupabũ-
dat. ꝛ q̃ľr hẽam⁹ apponẽ q̃litatẽ. q̃d g̃ deſtruiť hippocti-
cus canõ q̃ dic̃: q̃ nihil penes me: Ecce. n. hip. iteꝝ dicit:
Dolor dolorẽ ſoluit. ꝛ adducũt exẽplũ vt credať ſic: Ve
nit ad me q̃da; hñs hyſchiadã: ꝛ facio illi cauteriũ: ꝛ do-
lorẽ efficio: ꝛ p dolore; vſtionis ceſſat dolor hyſchiatice
paſſiõis. ali⁹ aũt venit doleſ dẽtẽ: ꝛ accipiẽs ferrũ: aufero
dentẽ: ꝛ faciẽs dolorẽ p̃orẽ dolorẽ ſoluo. ali⁹ aũt vomit
paulatĩ ꝛ c̃turbať. ego aũt ſiľ euacuaui mãm p vomitu;
ꝛ faciẽs dolorẽ expuli p̃orẽ. Itẽ ali⁹ venit ad me dolẽs
colon: ꝛ iduxi q̃ ſũt p caſtoriũ ꝛ centaureã: ꝛ q̃ ſint acu
ta: feci dolorẽ expuli p̃orẽ. õridẽdi ãt ſũt q̃ hi⁹ dicũt. ñ. n.
enĩ recipit iſtãtiã regľa hip. q̃ d c̃: c̃tria c̃trijs curãť. Oƺ enĩ
nos ſcire qm̃ ſit cura aut p ſe aut ſm accñs. ſ; morbi q̃dẽ
p ſe c̃trijs curãť: ſinthõata ṽo p accñs. ſinthõata. n. ſunt q̃
decipiũt ipſos: iducẽs ãt cauteriũ ad hyſchiã: h̃ dolor ñ
curauit hyſchiaticã paſſionẽ: ſ; q̃r fri. ꝛ hũid⁹ hu. ledebat
videl; phľatic⁹: cauteriũ ẽ cal; ꝛ ſic. igiť nociuũ hu. expu
lit: iõq; ceſſauit paſſio. ꝛ ſic ſaluať regľa dicẽs: Cõtraria
c̃trijs curãť. ſiľe ẽ ꝛ i dẽte: nõ pp dolorẽ ferri cũ q° extraxi
dẽtẽ expuli dolorẽ: ſ; q̃r ext̃xi dẽtẽ nociuũ: iõq; ceſſauit
dolor. ſiľr ꝛ i võitu: tñ peccantẽ hu. eũaui: iõq; ceſſat do
lor. ꝛ i cholica p̃iť diſpõe: qm̃ hu. ledẽtẽ ꝛ affligẽtẽ collũ
eũaui: iõq; dolor ceſſauit: vt nõ ãt itelligas p ſe curatiua
ꝛ p accñs eadẽ eẽ. dic̃ hip. a tetano ſine ulcere medio eſtatis iuue
ni bene carnoſo aque multe infuſio frigide: reuocationẽ
facit: vt nõ intelligas q̃ a frigida ceſſante calidã dixit: ꝛ
ecce ſm accidẽs facta eſt cura. dicit iterum autem:

Diſſilia ſi repũt ſurſũ erecta deorſũ ſoluit: ꝛ c̃traria eadẽ dolor dolorẽ ſoluit ut capitis purgatio phlebotomia qñq; non eſt auferri.

Dic̃ igiť q̃ ſi hu. peccãs ſurſũ ferať: c̃euelle ip̃m ad iferi
ora. ſi ṽo ad iferiora: att̃he ad ſupiora. ꝛ ſi h̃ ẽ: vľeſ ꝛ p̃ticu
lares eũones dic̃: qm̃ oƺ ſi vľe; vis accipe eũonẽ purga. ſi
ṽo p̃ticularẽ poſteriorib⁹ capitl dolẽtib⁹: tũc frõtis venã
rectã incide. dictũ ẽ ab ip̃o: poſtiora capitl dolẽtib⁹: vena
q̃ ẽ i frõte recta iciſa p̃deſt. ꝛ h̃ ẽ expõ dictiõis. Vt itẽtio
nẽ ãt hẽam⁹: q̃dã oƺ p̃accipe: quoꝝ p̃mũ ẽ h̃: Quib⁹ criſis
ſit: aut ſcã ẽ nõ mouẽ neq; facẽ ſ; ſinẽ. Alia p̃ticula ẽ hec
Qualia oƺ purgari purgẽť ꝛ c̃fert: ꝛ bñ ſert. ſi ṽo ñ: c̃triũ.
h̃ ãt vult dicẽ p ſcõm: qm̃ hũorẽ quẽ oƺ eũari: ſi eũať: nã
c̃fert. ſi ṽo aliũ eũat hu. p̃t peccãtẽ: h̃ ſit malicia egritudi
niſ. ſi. n. t̃tiana ẽ: ꝛ phlegma euacueť: difficile ẽ. ſi ṽo ledẽſ
euacueť malũ: qm̃ canon eſt hip. nõ imixtos hũores eua
cuari. p̃ma aũt p̃ticula ẽ h̃: q̃ ſi nã deſiat egritudinẽ: tu q̃
eſce: ꝛ rurſus ſi ſm rõe; deſiauit vnũ nõ p̃fecte iuua nã;
ꝛ euacua p̃fecte hu. nociuũ. ſi ṽo nã eũans debilitať: ꝛ ſi
multũ euacuauerit: tũc adiuua ꝛ ſiſte eũonẽ. ꝛ h̃ ẽ q̃d dic̃

hip. Quid aũt ē ꝙ dic̃ nõ eũtē agere: ſʒ eũtē coeffundē: q. d. peccãtē humorē nãm imitãdo euacua.q.d.ſi vo eũdē expulit:nõ finalr̃ totũ hũorē:tu vo totũ euacua.q.d. pᵒ nãm ꝛ tu opare.ꝛ h̃ hʒ ĩtẽtio pn̄s: Dolor dolorē ſoluit.

Diſſil'ia ſi repunt ſurſum: erecta deorſum ſoluit ꝛ ꝯria eadē vt capit̃l purgatio:phlebotomia qñꝗ nõ ē auferri Dicit.n.oꝫ ꝯuulſione vti ſi nocua ē mã ꝛ ſi ſurſuʒ nocuerit ad ĩferiora oꝫ attrahere.ſi vo ĩferiᵒ ad ſupiora.oꝫ enĩ magĩs ad ignobilia mẽbra fieri antipaſmi:ĩferiora enĩ minᵒ nobilia ſunt.Quid igit̃ nõ facimᵒ qñꝗ ad ſupiora ꝯuulſionē:ſicut ĩ ciliata diſpõne fecimᵒ ꝛ ad h̃ dicimus qñ qñ magna cã ĩminet:tũc ſurſũ duc: ꝛ nõ oꝫ h̃ ꝯtinuo facẽ:videlʒ ad ſupiora ducẽ mãm:magis.n.ledis.ꝛenĩ ſupiora nobiliora ſũt ĩferioribᵒ.Et poſtꝗ docuit vl'es purgationes:vult ꝛ pticulares tradẽ. qñ.n.corpᵒ hʒ ſupfluitates:vtimur euõne:videlʒ purgatiõe aut phlebotomia. qñ vo ē ſine ſupfluitate: ꝛ dolʒ caput:localibᵒ vtimur curis: ꝛ ſic euaporat mã.ſi vo totũ corpᵒ euacuare volueris vtẽ purgatõe.ſi vo circa poſteriores ptes capit̃l fuerit dolor: ꝛ pticularẽ facias euõnẽ:tũc venã q̃ ē ĩ frõte ĩcide: ſicut ĩ toto corpe q̃ ſupiᵒ ſũt ad ĩferiᵒ ducis: ſic ꝛ ĩ pte dico Oꝫ a poſterioribᵒ ptibᵒ capit̃l ad ãteriora ꝯuellẽ.h̃.n.ſignificat: Et ꝯria eadẽ qñ nõ extat auferri. Nõ extat aũt dic̃:aut ad q̃titatẽ hũoris:aut ad q̃titatẽ ꝛ q̃litatẽ: qñ nõ oꝫ euacuare ſm plᵒ aut minᵒ q̃ decẽs:aut ſm q̃tuʒ et q̃le:qñ nõ oꝫ aliũ hũorẽ loco alt̃iᵒ euacuare: ꝛ hũc multũ:aut qñ nõ oꝫ ex tp̃s euacuare.ſi igit̃ voluer̃l cholerã rubeã eũare. h̃ ꝯſidera a tempore:regione: etate: ꝛ alijs huiuſmodi.hoc aũt memorat ſicut raro dictũ.

Apoſtaſies ut bubonis ſignũ q̃dẽ blaſtimata hñtiũ etiã alioꝝ:maxĩe ãt eoꝝ q̃ circa uiſcera male ꝯſueti uero iſti.

Dicta ãt ſũt h̃ multotiẽs:ſʒ q̃ꝛ repetita multotiẽs.pſũt accipio iteꝝ ſʒ ſm ſuppõnẽ.pmo dictiões explanemᵒ abuſiue dictas.ptimata dic̃ hip q̃ a terra pullulãt.blaſtimata ãt dic̃ extremitates ramoꝝ molles.ipſe ãt noĩbᵒ vtẽs blaſtimata dic̃ ꝛ ex eũtia ꝛ q̃ ſũt ĩtra nõ adhuc extra apparẽtia ſʒ exĩſtẽtia in nobilibᵒ mẽbris.dic̃ aũt de bubonibᵒ. vbi grã:ſuppõ at̃ q̃s hñs fe.nõ vrentẽ illã ephimerã:vreſ enĩ ꝛ ipa ē:ſic dictũ ē:Febres he q̃dẽ ꝯmordẽtes manũ he vo circũurentes.ſʒ hʒ ardentiſſimã fe. ꝛ vt dicaʒ peſtiferã:ꝛ ita ſupueniũt duo medici:vnᵒ q̃dẽ hippocticᵒ:ꝛ aliᵒ idiota:ꝛ idiota ĩueniẽſ bubonẽ dic̃:nõ hʒ malũ:ephimera.n.ē.hippocticᵒ vo medicᵒ ſm doctrinã ĩq̃rit dicẽs:vtꝝ vl'e aut vulnᵒ alicubi hẽat:ꝛ h̃ fecit bubonẽ:tũc aut ſignũ ē bubõ cãe.cã vo febrĩs in peſtiferis aut bubõ ſignũ ē fe.ꝛ mãe.ſʒ hip.ꝯſiderãs multitudinẽ:q̃ꝛ multotiẽs ĩ.pfũdo ebulit mã: ꝛ p̃mittit̃ bubõ:iõ dixit:Febres ĩ bubõibᵒ oẽs male p̃ter ĩ ephimer̃l.in peſtilẽtialibᵒ.n.febres nõ fiũt poſteriᵒ bubonibᵒ:ſʒ pmo fit putrefactio:ꝯñ fe.deide nã volẽs expellẽ:recalcitrat ꝑs mãe:ꝛ deriuat̃ ad debiliora mẽbra.ꝛ ex his loc̃ſ fac̃ cognitioeʒ.aut.n.circa aures fiũt bubones:ꝛ demõſtrat cerebꝝ male ſe hr̃e:aut cẽ aſcellas:ꝛ oñdũt coꝛ pati:ꝛ ea q̃ ſũt ĩ pectore:aut cẽ ĩguinẽ:ꝛ manifeſtat epꝝ ꝛ ventrẽ patiẽtia: nobiliᵒ.n.ē cerebꝝ corde:ꝛ coꝛ epate ꝛ vẽtre.ꝛ h̃ aũt nõ diuinamᵒ. dic̃ eniʒ hip.Maxĩe eoꝝ q̃ circa viſcera.viſcera ãt vocat oĩa p̃ncipalia mẽbra ĩ pfũditate exĩſtẽtia ſic cerebꝝ coꝛ ep. p eo ãt q̃d dic̃ ẽt:ꝛ alioꝝ ĩtẽdit:alioꝝ dico tũoꝝ hñtiũ calm̃ apa: ſic eriſipilatoꝝ ſupueniẽtiũ ĩ pfũdo:h̃ ãt ꝯſig̃t.male ꝯſueti vo iſti:ſignũ.n.mẽbroꝝ patiẽtiũ bubões. 4

Spiritus parui ſpiſſi:magni rari.

Poſtꝗ determiauit hip.de purgatiõe humoꝝ: ꝯſequẽt̃ ĩtẽdit declarare de reſpiratiõe: ꝛ ĩ h̃ exhibet maximam diligentiã:qñ autem maxime vtilis eſt reſpiratio iõꝗ pmutatio ipſiᵒ leſionẽ multã fac̃:reminiſcit̃ ãt ꝛ ĩ p noſtic̃l de reſpiratõe:ꝛ ĩ libro de diſnia ꝛ h̃:ſʒ h̃ poſtᵒ dic̃ de reſpiratiõe q̃ ĩ pnoſticis.ibi de eq̃li ſolũ determiat: hic aũt ꝛ de ineq̃li.ruſum ꝛ ĩ libro de diſnia pl'a determiat q̃ ipſa q̃ hic. Sciẽdũ ãt ē qñ a mã vocat reſpiratiõnẽ ſpiſpñ.n.dic̃ puũ ſpiſſũ:iõꝗ neceſſariᵒ ē ſmo de reſpiratõe. qñ aũt fert̃ cerebro agẽte ad opᵒ cordis:vbi p iſpiratiõeʒ iducat̃ aer ad refrigerãdũ calorẽ nãlẽ: p expiratiõnẽ vo emittat nã fumoſas ſupfluitates.Oꝫ h̃ oꝫ ſcire: qñ quot ſunt pmutatiões pulſuũ:tot ſũt reſpiratiõis pmutatiões Docet aũt ſimplices pmutatiões ꝛ ꝯpoſitas:docet aũt aq̃ete ſic:qñ dic̃ ſpiſſã ꝛ rarã.Amotiõe vo:vt qñ dicit magnã ꝛ puã:a magnitudine ãt dũ dic̃: Magni ꝛ pui:ꝛ tradit q̃tuor mõs ſimplices:dicẽs magnũ ꝛ ſpiſſũ raꝝ ꝛ puũ ꝯpoſitos vo magnũ ꝛ ſpiſſũ:magnũ ꝛ raꝝ:puũ ꝛ ſpiſſũ puũ ꝛ raꝝ.ꝛ mag q̃dẽ ꝛ dẽſa ē reſpiratio ſic qñ q̃litas ſola ſupabũdat:ꝛ vult nã refrigerare.ĩ.calorẽ nãlẽ: fac̃ magnã reſpiratiõnẽ:qñ ãt nõ ſuffic̃ magnitudo:aſſũit ꝛ ſpiſſitudinẽ:vt p ipſã ꝯplcat̃ reliq̃ũ.magna ãt ꝛ rara fit:ſic ĩ deſipiẽtibᵒ.ĩ his.n.pma ē raritas.qñ ãt ſic debẽs ſuffocari cerebꝝ vnã fac̃ magnã reſpiratiõnẽ:ſic a ſtupore ſurgens:ꝛ fit ĩ ipſis magna ꝛ rara reſpiratio.pua ãt ꝛ denſa fi:qñ phlegmõ ē ĩ pfũdo:ſʒ ecõtrario ſe hʒ h̃ ꝛ ĩ phreneſi:ibi.n.pma ē raritas:h̃ ãt pma deñſitas ē:p eo ꝙ nõ pot nã diſtẽdi puã fac̃.qñ aũt puitate nõ iducit̃ aer: iõꝗ aſſumit ſpiſſitudinẽ.pua aũt ꝛ rara ē ſic ĩ his q̃ hñt ĩfrigidatũ pfundũ ꝛ mortificatũ.ĩ.calorẽ nãlẽ:de q̃bᵒ ꝛ hip.dicit:frigidũ reſpiratũ.Celerẽ ꝛ tardã nõ memorat reſpirationẽ:aut q̃ꝛ h̃ tractatᵒ cõmemoratiuᵒ ē: aut q̃ꝛ ĩ magna ꝛ dẽſa ſubitelligit̃ celeritas:in pua ꝛ rara tarditas. Ineq̃lẽ ꝯmõſtrat p eo ꝙ dic̃:exteriᵒ magĩ ĩtrorſus pui:ꝛ ecõuerſo.h̃ aũt fit ppt̃ debilitatẽ nãe:aliqñ q̃dẽ retinẽte:aliqñ retineri.ꝛ h̃ q̃dẽ diſtẽdens:h̃ vo ꝯhẽns. h̃ aũt dicimᵒ qñ multotiẽs ē hũiditas:ꝛ rareſũt ea q̃ ſũt circa thoracẽ:ꝛ deferũt̃ vl' ꝑpportiõnẽ iducti ſpũs:ꝛ merito iteꝝ ppt̃ ſupfluitatẽ eũanẽ mẽbra:ꝛ iteꝝ ſup pportiõeʒ reſpirat: h̃ ãt hʒ pn̄s ĩtẽtio: Spũs pui ſpiſſi:magni rari. Ecce a mã ĩcepit:h̃ ē a ſpũ.mã.n.ē iſpiratiõis ꝛ reſpiratiõis.ꝛ iſpice ꝙ ad mẽoriã ſuã ſcripſit hip. q̃lr̃ ꝛ ſimplices q̃dẽ ſpũs ꝛ ꝯpoſitos ĩ eodẽ docet.ꝛ ſimplices q̃dẽ qñ dic̃: Spũs: pui ſpiſſi:ꝛ magni:rari.ꝯpoſite ãt ſicut qñ dicit: Paruos:ſpiſſos magnos:raros.nõ dixit: magnos ꝛ puos: aut raros ꝛ ſpiſſos:q̃ꝛ non ſunt compoſſibiles.

Exteriᵒ magni introrſus pui: itrorſus magni:exterius parui : illud q̃dem extendens:hoc uero ꝯtẽdens ꝯdenſans.

Propt̃ h̃.n.ꝙ dixit:Exteriᵒ magni: expulſã fumoſitatẽ demõſtrat. ppt̃ h̃ vo dixit:Exr̃iᵒ pui:q̃litatẽ deſignat q̃ idiget ĩfrigidatiõe:dic̃ aũt p h̃ ineq̃lẽ reſpiratioeʒ. hʒ aũt illud idẽ extendẽs:h̃ vo accelerãs ĩ itentione hʒ expõeʒ.

Dupla itrorſuſ reſpiratio ꝛ reiſatio ut reſpirãtibᵒ calidũ:calidũ frigidũ.

Hõ ē ĩ pulſibᵒ bis pulſare:h̃ ē dupla itroſus reiſatio.ſi vo volueris:dic qñ ꝙ ē inciſus pulſus.idẽ ē:eadẽ reſpiratio:fit aũt ppt̃ debilitatẽ nãe.ꝛ qñ idẽ eſt bis pulſans dicroco expõnes ſeipm dicit vbi loco pme iſpiratiõis ſit alia:q̃dã ãt reſpirãt ĩferiᵒ:adijciũt dicẽtes:reſpirãt calm̃: frigidum.hoc aũt nõ eſt veꝝ: non enĩ poſſibile ſm idem calidum ꝛ frigidum inſpirare. 5

Medicamentuʒ ꝯtinuaꝝ oſcitati

dicem plixe inſpirantes.

HIcãt vult tradē hip. curã oſcitatiõis ɔtinue: que cũq3.n. fit paulati ⁊ oĩb⁹ ɔtigit et nõ ĩdiget cura ĩõq3 dixit ɔtinuaꝝ oſcitationũ. Quõ fiũt he oſcitatiões a ſpiritib⁹ groſſis exñtib⁹ ĩ lacertꝭ genaꝝ. didiciſtiſ eñi ĩ anothomia: qm̃ ĩtrinſec⁹ a cãnalib⁹ ſpirãtib⁹ ⁊ gutture ducũt lacerti ad genas: ⁊ ibi ɔgregat⁹ ſpũs: ⁊ ꝙ ē ſonit⁹ ĩ lacertꝭ ſcapulaꝝ: ħ ē oſſitatio ĩ mãdibulis: quõ ãt ħ curabim⁹ ꝑ diũctionē labioꝝ ⁊ nariũ: venit ſpũſ volēs exire ad hõgeneũ aerē: ⁊ ɔſtrict⁹ ꝑ multiformē motionē reuertēs calefit ⁊ ſubtiliaẗ: aut neſcitꝭ ea q̃ ſũt circa ſtrictuȝ vbi ſm accñs curat⁹ ē. a tetano hito aq̃ multe ĩfuſio calẽ reiterationē faciet. ſic igiẗ ĩ oſcitatiõib⁹ ſm accñs ſpũ ĩcluſo fit ſanitas. q̃d aũt ē ꝙ diċ plixe ĩſpirãtes volens ħ exponere. galienuſ dicit: qm̃ mala ē dictio plixã. ĩſpiratõez eñi oportebat dicere: nunc autem diċ plixe inſpirãtes: ħ aũt ſignificat inſpirationē factam in multo tempore.

Si nõ bibētibus ⁊ laborioſe uel plixe breuiter anhelantes.

Rurſus ħ volēs exponē ga. diċ: ꝙ nõ ſolũ mal⁹ ē text⁹ ħ: ſ3 obſcur⁹. Sȝ ſciēdũ ꝙ ĩ hi⁹ obſcurꝭ ⁊ dubijs cõmētatores diuinãdo ꝓcedũt. nõ. n. dicũt veꝝ: ſ3 ad ꝓbabile magꝭ accedũt: nos vo ĩq̃tũ poſſum⁹ verã expõnē dabim⁹. q̃d eñi diċ ꝑ ħ hip. Nõ bibētes diċ phreneticos: q̃uis. n. eiſ ſitis ſupueniat nõ ſentiũt: ⁊ nõ ſentiētes nõ bibũt. Quid diċ: Laborioſe ⁊ plixe breuiter anhelãtes: ſq̃nãticos. duplex ē ſcriptura: q̃dã. n. libroꝝ hñt: breuiẗ anhelãtes: q̃dã plixe ãhelãtes. ⁊ ꝑ ħ vult ꝓcognitionē vite ⁊ morꝭ inq̃rere hip. In phrenetico. n. ĩuenio ĩſpiratiõez magnã ⁊ rarã: ⁊ dico ꝙ difficile ē: ħ aũt ɔueniẽt ⁊ diuĩa miſicordia ſupueĩt: ⁊ ĩ meliori ſtatu ē phrenetic⁹: ⁊ rediēs ĩueni ſpirationē puã ⁊ ſpiſſã: ⁊ dico ꝙ bona ſpes ē. In ſq̃nãtico vo pua ē ſpiratio ⁊ ſpiſſa. iõ ⁊ potiones ꝑ nares ſurſũ ferũẗ: aĩali piclitãti ꝑ ſuffocationē. dico qm̃ ĩ ħ difficilis ē pua ⁊ ſpiſſa ſpiratõ. ſi vo fiat magna ⁊ rara: egrotãſ ɔualeſcit: qm̃ aũt poſteri⁹ fit in ſq̃nãtia magna reſpiratio digõne facta. didiciſtꝭ ⁊ ab alijs exẽplis vbi dicebam⁹: qm̃ acetoſa eructuatio difficilis: in lienteria vo bona eſt. manifeſtat. n. naturã intromittente ſe ad digõez: ſic enim in dua acetoſa eſt in principio. poſtea vo dulcis. 6

COnſequētiã ⁊ lateꝝ dolores ⁊ diſtēſiones hypocõdrioꝝ ⁊ ſplenis ſubleuatiões ⁊ ex narib⁹ reiectatiões ⁊ aures ſm ordinez iſtoꝝ plurima hec ⁊ in oculos.

POſtq̃3 deteriauit hip. de ſpiratiõe: ⁊ ħ ſm eq̃litatē ⁊ ĩeq̃litatē ipſi⁹ ɔñẗ ĩtēdit deteriare de digõe ⁊ ſic accedit ad aliã doctrinã. dictũ ē aũt vobis multotiēs ꝙ nã dñante ꝑmutatio egritudĩs fit: ⁊ egritudo teriaẗ: aut ꝑ hypoſtaſen: aut ꝑ flux⁹ ſãguis: nċ itaq3 digõez q̃ ē hypoſtaſes docet hip. qm̃ ãt ſalutifera ē deteriatio ꝑ apoſtaſen: tũc. n. phlegmon fit quē phlegmonez ab accñtib⁹ hip. denoĩat lateꝝ dolores ⁊ diſtēſiões hypocõdrioꝝ ⁊ ſplenis ſubleuatiõe. in facta aũt apoſtaſe ħ inq̃rim⁹: vt p⁹ digõez ſupueniat: ⁊ ĩ cretico die: ⁊ vt a nobili mēbro ad ignobile deferaẗ mã. fortaſſe ãt ⁊ q̃tũ ē ꝙ inq̃rim⁹ deferri mãȝ ɔñẗ qõ ħ dicit. qũ. n. ɔñter ferẗ mã: fortē deſignat virtutē. ꝙ vo ad alia mēbra deferaẗ eadē ⁊ ñ ſm rectũ: debilē eē oñdit virtutē. ⁊ cã exẽpli fit nobis ſagitari⁹ q̃ emittit ſagittã cũ arcu. ħ. n. ſi dextro latē patiēte ſupueniat: apa exñs ĩ dextro oculo: bonũ ē. ſi vo ĩ ſiniſtris fiat: ħ difficile ē. fit aũt ⁊ ĩ ſiniſtris: ē idē dicē. ħ ãt h3 pñs ĩtētio. Et diſtēſiões hypocõdrioꝝ ⁊ ſplenis ſubleuatiões. Sciēdũ ē ꝙ hypocõdriũ diċ ep: ⁊ ꝓpẗ ħ ꝑordiauit eidē ſplenē. qm̃ aũt diċ plr̃ hypocõdria deſignat ſplenē ventrē: ⁊ oĩa mēbra q̃ ſũt ſub hypocõdrijs. Et ex narib⁹ reiectatiões ⁊ aures ſm ordinē. Per reiectatiões q̃dē nariũ emorroſagiã ſignificat: ꝑ aures vo apoſtaſē: q̃ fit ſm rectũ. Iſtoꝝ pluria ħ ⁊ in oculos. Quidã ãt ſmonē hũc cũ ſupiore ɔtinuãt: q̃dã vo cũ ĩferiore: illi q̃ cũ ſupiore cõtinuãt: dicũt: qm̃ hi⁹ q̃ fiũt ꝑ apoſtaſen. ⁊ ſi ſm rectũ fiãt apoſtaſes: ſalubris ē egritudo ſi vo nõ ſm rectuȝ ñ ſalutifera. ⁊ ĩ plrib⁹ he ſupueniũt: qm̃ ⁊ raro ⁊ ſm rectũ apoſtaſis mala ē: ⁊ q̃ ē nõ ſm ordinē ſalutifera: ſ3 eoꝝ q̃ fiũt: cãs aſſignare nõ poſſum⁹. Qui vo cũ ĩferiori ɔtinuant: dicũt: qm̃ hoꝝ pluria ad oculos: videlȝ qm̃ oȝ multotiēs ad oculos ferri mãȝ: ⁊ ibi fieri apoſtaſen ſicut ĩ ignobili mēbro. i. exñte oculo ⁊ aure: q̃uis. n. ⁊ nobilia ſicut mēbra tñ min⁹ nobilia ſũt pulmone: q2 qñ pulmo patiẗ mortē adduċ. oculi vo aut aures patiētes: nõ faciũt mortē. rurſus ⁊ in morte digniores ſũt oculi a q̃buſdã a pulmone: ſi appetũt magꝭ mori q̃3 viuere lumine priuati.

Utꝝ ne oĩa aut hic q̃dē deorſũ ſupi⁹: q̃lia circa maxillã: uel circa oculũ ⁊ aurē uł circa faucē erithima: q̃ aũt ſurſũ deorſum nõ ſm conſequentiam.

Rurſũ ħ ē ali⁹ ſmo: ſ3 ħ ĩterrogatiue ꝓfert ſmonē hip. ⁊ dubitãdo diċ: Utꝝ ne: ſ3 vtꝝ ⁊ ne: idē ſũt: aut dicim⁹ qñ fiet ɔſtrictio: aut nõ fiet: fiet aut nõ: vtꝝ vo ciuili⁹ ē: ne ãt magis ꝓpriũ. Quid ãt vult dicē ꝑ ħ: qm̃ ſiċ ab ĩferi⁹ ſurſũ fit apoſtaſis: ſic ⁊ q̃ deſuꝑ inferi⁹: ⁊ diċ qm̃ fit: ſicut. n. oculo patiēte: ſupuenit apa circa genã aut dextrã aut ſiniſtrã. ſilr̃. n. ⁊ in ſq̃nãticꝭ phlegmõe exñte ĩ gutture. apoſtaſis ſupuenit circa lat⁹ multotiēs: ⁊ ita ꝑ pleureſiȝ ſolũẗ ſq̃nãtia. ɔſidera ãt ꝙ iteꝝ phlegmonē factã in ſquinãtia ab accñte dixit: erithima. i. rubedinem.

Uel inferi⁹ epate oĩa deſurſuȝ attribuētia: ut que in teſtes ⁊ thirſos.

Dicit hip. ꝙ ſũt q̃dã ꝑmutatiões facte: neſcim⁹ hñ vñ fiunt: aut ordiãte aut ĩordiãte. diċ eñi: ꝙ venio ad aliquē ⁊ ĩuenio ipm melãcholiȝantē ⁊ dicētē fatua ⁊ ĩordiate mouentē man⁹: poſtea p⁹ paucos dies venio ad ipm ⁊ ĩuenio eũ ſedētē ⁊ factũ ſapiētē: ⁊ ɔſidero vñ ħ: ⁊ ĩuenio ꝙ rurſũ hũit: rurſus vo a terreno hu. ⁊ melãcholico fit: ⁊ melãcholia ex eodē gnãẗ hũore. fact⁹ ē. rurſus aũt ĩ dextro crure: aut ĩ ſiniſtro. rurſũ ĩ alio ſupuenit tuſſis: ⁊ nõ ſpuit: ⁊ pulmo claudiẗ: ⁊ ſubito p⁹ paucos dies ceſſauit tuſſis: ⁊ inq̃rēs ĩueni: qm̃ ĩ teſticulos ſupuenit phlegmõ ⁊ ibi ſtetit mã. didiciſtꝭ. n. qm̃ colligantiã hñt ꝑticule pectoris ad ꝑticulas generatiuas: ⁊ neſcio ex q̃ ꝑte pulmonis ꝑuenit mã. Et ɔſidera q̃ exẽpla accepit hip. melãcholiã ⁊ tuſſim ĩ pulmõe factã. ĩ melãcholia. n. patiēs neſcit q̃ ꝑticula capitꝭ patiẗ: ĩ pulmõe vo nõ ſentit: qm̃ aũt ⁊ cerebꝝ ꝑ deſipientiã nõ ſentit: ⁊ pulmo ꝑ inſenſibilitatē. ħ igiẗ nõ ē ꝓcognoſcē ſiue ĩ bono ſiue ĩ malo facta eſt mã niſi a teriatiõe. Sciēdũ ē igiẗ: qm̃ epar mediũ ē toti⁹ corporis: antiq̃. n. diafragma dicũt mediũ eē: ⁊ ſi diafragma ⁊ epar ⁊ ſime epatꝭ ſiċ adiacētia diafragmati inferi⁹ epate diċ teſtes ⁊ crura ſupi⁹ epate thoratica: ⁊ ea q̃ ſũt circa caput. ſ3 ⁊ ĩ ſupiorib⁹ q̃dã ſũt magꝭ ſurſũ: ⁊ q̃dã min⁹ ſurſuȝ ſiċ gutẗ ⁊ ocul⁹ ſ3 magꝭ ſurſũ ē ocul⁹: min⁹ vo ſurſũ gutẗ. ſilr̃ aũt ⁊ in his q̃ ſunt inferi⁹: ħ q̃dē magꝭ ĩferi⁹ ſunt ſicut crura: hic vo minus ſicut teſtes.

Speculāda iſta quo ⁊ uñ ⁊ qbꝰ ⁊ ꝑꝑ qd

Per h̄ docet hip. id qḋ mittit ⁊ id qḋ recipit: ⁊ modū
apoſtaſis: ⁊ ꝑ q̄ deferẗ mā: videlꝫ deferentia. ꝓ eo aūt ꝙ
diċ: quo: recipiētes deſignat: ꝑ vñ mittētes. ⁊ ꝓ eo ꝙ dicit
ꝓpter q̇d: modū apoſtaſ demōſtrat: ſiue ꝑ īduſtriā nāe
fcā ē: ſiue ꝑ maliciā egritudiſ. ꝓ eo āt ꝙ diċ q̇bꝰ: deſig̃uit
deferentia. multotiens. n. ꝑ̄ncipalia inueniūẗ deferētia: ⁊
aut ꝯtriſtanẗ h̄: aut aꝑ̄a habuē alteriꝰ paſſiōis: ⁊ rurſum
peiora mala fiunt. ſic. n. in aquis eſt: ꝙ mittit aliq̇d: ꝙ re-
cipit vas aliquod: ⁊ per que defertur cānale. 7

Uene tēpoꝝ nō trāqlle neqꝫ uiridi tas ſplēdens ſi ſpūs derelinquiẗ.

Poſtq̄ȝ deteriauit hip. de finali criſi: ꝯſequēẗ itē-
dit h̄ deteriare de nō finali: ⁊ diċ: qm̄ ea q̄ deter
mināẗ: aut determināẗ ꝑ teriationē: aut ꝑ aꝑ̄a:
aut ꝑ vtrūqꝫ. qñ. n. digō fit nō finalis: tč ⁊ aꝑ̄a multotiēs
fit redeūte egritudie. Et vñ poſſumꝰ ſcire ſi nō finalis cri
ſis facta ē: ⁊ oꝫ reuerti egritudo vt fiat aꝑ̄a: ex eo ꝙ pul-
ſant arterie q̄ ſunt circa tēpora: q̄s venas noīat ipſe. ⁊ q̇d
eſt h̄: nō ſemꝑ pulſant: ita q̇ete ⁊ tranq̇lle tñ ⁊ fortiẗ. Ui
riditatē aūt diċ colorē ſm iones. i. quoſdā auctores grā-
matice q̄ vocanẗ iones: qꝛ apud grecos q̇nqꝫ ſūt idioma
ta grāmatice. ſ. cōe: atticū: colicū: ionicū: ⁊ doricū. nō eniꝫ
dicit viride ſiċ q̇dā putāt: ſꝫ colorē ſm ionicos diċ. dicit
itaqꝫ ⁊ colorē nō ſm nāȝ eē: ⁊ ea q̄ ſunt ſpūs: nō ſiċ docet
ꝑmanētia: ⁊ h̄ deſignauit dicēs: Si ſpūs dēlinq̇ẗ. 8

Tuſſis ſicca nō ferina in articulos confirmari ſperet ſm ordinem ex tenſoꝝ coꝝ q̄ circa uentrē ut multum.

Rurſū ad aliā doctrinā trāſfert ſe hip. ⁊ diċ: qm̄ ē
tuſſ ñ ſputo: ⁊ ñ ē eadē ferina: neqꝫ valde aſꝑa: ſꝫ
ꝑmutatio fit ſm ordinē ad īferiora ꝑ ventrē: vt ī
pluribꝰ deſcēdit hu. ⁊ ferẗ ad dex̄ aut ad ſiniſtra: ⁊ quo
potiꝰ ferẗ ad bene mobilia mēbra ⁊ ꝯcaua: videlꝫ ad ar-
ticulos vt in pl'ibꝰ. ⁊ aut ſurſū ferẗ ad manꝰ: ⁊ clauda faċ
mēbra. dċꝫ ē. n. claudū ñ ſolū dr̄ ī pedibꝰ: ſꝫ ēt ī māibꝰ. 9

Habēt aūt plurima qcūqꝫ nō fina liẗ detminaẗ ꝑ ianitionē reuertēẗ ⁊ ꝑ apoſtema determinaẗ ⁊ ex rubicun da ⁊ natura albioris modi.

Quoniā multotiēs diſſoluiẗ hūor: qñ oꝫ detiari
egritudo ⁊ ſurſū feruntẗ ſpūs ⁊ rubeſcūt ea q̄ ſūt
circa faciē. h̄ aūt ſignū ē debē fieri fluxū ſanguis
ꝑ nares qñ ē ſubtiliſ mā: aut aꝑ̄a qñ ē groſſa mā: iō dixit
Ex rubicūda. qm̄ aūt nō ē iuenire ī oībꝰ huiuſmōi ꝑ̄co-
gnitionē: in ethiopibꝰ. n. nō vr̄ nobis facies exrubicūda:
neqꝫ natura albioris modi: Galieꝰ aūt dicit: Qm̄ qui ſūt
albi coloris phlegmatici ſunt: ideo de aꝑ̄ate determinat
in phlegmate facto: ⁊ ideo dixit: Albioris modi.

Et nō ſanguinē fundūt ſm nares: aut modice ſanguinem fundunt.

Qñ. n. finaliter nō fit terminatio ꝑ nares: modice fun
dunt ſanguinem ⁊ poſterius apoſtema.

Et ſiq̇dē flentiū derelinq̇ẗ ꝓmptum.

Quidā aūt libroꝝ hñt: Et ſiq̇dē flentiū dereliq̇ẗ. ⁊ q̇dā
Siq̇dē nō flentiū dēlinq̇ẗ. Diaſ. vō exponēs ꝑti. iſtā: qꝛ ñ
īuenit vō ꝯiūctōꝫ dixit: ꝙ ⁊ ſi ñ flētiū dēliq̇ẗ. ſi. n. fiat flu
xꝰ ſanguīs ſꝑ final': ſi dēliq̇ẗ reuertiẗ. Quid ē h̄ ꝙ diċ ꝓm
ptū: ꝓmptū vō diċ: aut ꝑꝑ ꝯuerſiōeꝫ: aut ꝑꝑ ſinthōata

Sitis derelicta ⁊ oris deſiccacio: ⁊ iſu auitatis ⁊ faſtidium.

Ecce ex his oībꝰ ſuꝑueniētibꝰ: derelicta: deſignat quo
niam reuerſio fiet.

Fe. uero ñ acute: tales uero reditātes.

Ab hac ꝑticula deſignaẗ ꝯuerſio. dixit eīꝫ. Fe. nō acute
vt oñdēt febres eē debiles: ⁊ ob h̄ declararet reditatio- 10
nē. Si vō eēnt acute: ⁊ mā expelleret. i. euacuaret.

Derelicta poſt criſim reditantia.

Dictū ē aūt ī añcedentibꝰ: ſi bñ recolit̄ ꝙ hip. de
termiauit de nō finali criſi in q̄ ſuꝑuenit aꝑ̄a: et
rurſū h̄ de aꝑ̄ate deteriat: ſꝫ apoſtaſes dr̄: ñ ſolū
aꝑ̄a qḋ de loco ad locū dimittiẗ ſi ⁊ fluxꝰ ſāguis ꝓ eo qḋ
egrediẗ a corꝑe vocaẗ apoſtaſes. vult itaqꝫ dicere: ꝙ aꝑ̄a
multotiēs fit aut fluxꝰ ſanguīs ſꝫ h̄ nō finalis ⁊ ſtati re-
uerſio fit egritudīs: ⁊ vñ ē h̄ manifeſtū ꝙ reditaret egri-
tudo ex ꝑ̄dictī ſignis: videlꝫ ex oriſ deſiccatōe: ex faſtidio
⁊ īſuauitate: ⁊ nūc itaqꝫ ſiċ vbi gr̄a inq̇rit h̄ ⁊ diċ: ꝙ ſi fue
rit phlegmon ī ſplene ⁊ ſꝑaẗ criſ: aut aꝑ̄a circa articulos
ſuꝑuenit: aut fluxꝰ ſanguiſ de naribꝰ: ſi ſubtilis fuerit mā
ꝑmutatio māe ad epar multitudīe vrine emittet: ⁊ ſiċ ꝑ-
mutatio fiet ſplenis. ſil'r aūt ⁊ ī epate ſi ē ꝓ phlegmon: aut
in articulis fiat aꝑ̄a: aut fluxꝰ ſanguis ex naribꝰ: aut trāſ-
mutatio māe ad ſplenē: aut vrine multitudo. ſi a ſplene q̇
dē potiꝰ aꝑ̄a fiet ī articul': qꝛ melācholicꝰ hu. ſrenꝰ ⁊ groſ
lus ē: ⁊ īferiꝰ deſcēdēs. ſi vō ab epate fluxꝰ ſanguis potiꝰ
ſuꝑuēit. ſi vō ꝑmutatio fiat māe: meliꝰ ē ab epate ad ſple
nē trāſmutari q̄ȝ a ſplene ad eꝑ: qm̄ epar nobiliꝰ mēbꝝ ē
q̄ȝ ſplen. ⁊ h̄ ē qḋ intēdit hip. Dēlicta pꝰ criſiꝫ. tu vō adde
nō finalē: ſi. n. finalis fiēt criſ: ñ fiēt reuerſio egritudis.

Iſta nāqꝫ eſt interceptio utrorūqꝫ.

Inīceptionē vō diċ ꝑmututionē. īterceptio. n. ꝓpe d-
a veteribꝰ q̄ȝtū īcercipiūt bellicoſi: ſed ⁊ h̄ interceptio fie-
ſi ad aliud membꝝ delata materia intercipiat ipm̄. vtro-
rūqꝫ vō dicit: videlicet ſplenis ⁊ epatis.

Et hypoſtrofe ex iſtis quandoqꝫ.

Nō final'r. n. his fcīs aut aꝑ̄atibꝰ aut fluxu ſāguiſ ex na
ribꝰ aut vrīs: reiẗatio fit egritudis: ſꝫ qū final'r h̄ fiūt: ñ ē.

Apoſtaſiꝫ igitur facere eū incipientē.

Ad aliū ſmonē trāſfert ſe hip. ⁊ dicit: ꝙ oꝫ medicū qūꝫ
nā oꝑaẗ q̇eſcē: ⁊ nihil miſtrare corꝑi qū vō oꝑaẗ ⁊ nō ꝑ̄fe
cte: tūc oꝫ coadiuuare. ſi vō oīno nō oꝑaẗ nā: tūc oꝫ medi
cū ꝑ̄ꝑare ſe ad altatiōeꝫ māe. ⁊ ſi ꝑ maliciā egritudis ſuꝑ
ueniat fluxꝰ ſanguiſ ex naribꝰ aut aꝑ̄a: tūc oꝫ ꝓhibē. Quid
igiẗ ſi fluxꝰ ſanguis fiat ꝑ maliciā egritudiſ oꝫ īpedire: ita
multotiēs. n. a ſplene aut epate ferẗ ſanguis ad guttur ⁊
ſuffocatio fit ī̄chee arterie: ⁊ ſpuiẗ ſanguis: tūc oꝫ ꝓhibē
aut ꝑuertere māȝ ad nares: ⁊ qū venerit ad nares: oꝫ ꝯſi
derare ꝙ ſi mā fuerit groſſa: ſubtiliare. ſi vō ſubtil' īgroſ-
ſare: ſi vō vlt̄ modū ⁊ virtutē ſit īpedire: ⁊ h̄ ē qḋ diċ hip.

Iam recipe ſi oī fuerint ꝯuenientes: ⁊ ubi oꝫ: ⁊ quantum oꝫ: ⁊ qñ oportet.

Quaſi dicat: vt pꝰ digōeꝫ ⁊ ꝙ ad mēbꝝ nō ꝑ̄ncipale de-
feraẗ materia: ⁊ ꝙ nō vltra ꝓportionē virtutis.

Quādo aūt nō ſatis cooperandum.

Nō ſatī coopādū diċ qñ ñ final' fit criſ: tč oꝫ cooꝑari nē

Maxie q̇dē fcās ſi āt nō mox iceptas.

Quēdamodū. n. oꝫ gubernatorē nauis ꝑ̄mūire ſe ꝑꝑ fu
turā tēpeſtatē: aut ī fcā tēpeſtate facē obſtacl'a: ſil'r ⁊ me
dicū oꝫ ꝑ̄mūire ſe ſi a malicia egritudis ſuꝑuenerit hiꝰ.

Quartane: emorroide: discrite.

Non vitupat p h qrtu diē neq fluxu sanguis ſz i tertiana exēplificat. in tertia. n. p vnū fiūt poriſmi: ⁊ vbi ſunt poriſmi ibi ⁊ criſis. g aut in tertio aut in qrto aut in ſeptio aut i nono fiet criſis ſi fiat indu ſtria nāe: ſi vo p malicia egritudis aut in qrto fiet aut ſe ro p h dicit hip. Quartane emorroide diſcrite.

Intermittētes aūt unā alfa: tūc rigeſcūt ſit criſi ex qnq3 in vij. qcūq3 tritophie bis difficilis nox q̄ eſt an̄ poxiſmū rece dens bene ferens ut in multum.

Dicit hippo. Tertiane per vnū diē faciūt poxiſmū ⁊ p vnum habent rigorem: ⁊ nō credas iutile eē h. nihil eni fruſtra dicit hippo. ſi enim ɔſideraueris nunq audiuiſſe hūc ſermonē: mirabilis vr tibi. dicit. n. rigorē fit criſi: aut factū in pticularib⁹ poxiſmis tertiane: aut q̄ fit in criſi. ſ. creticū rigorē q̄ fit in cauſone qn̄ ⁊ ſudores effundūt q. ſi tunc volueris expōnem accipe. quam aūt dicit tertianā ſ. h emperici ⁊ methodici q̄ ſunt circa agathinū dicunt qn̄ certa tertiana q longi⁹ ē retinet. xij. horas. ſi vo reti nuerit. xviij. pu⁹ dr emitrite⁹: ſi vo. xxiiij. medi⁹: ſi vo. xxx vi. magn⁹ emitrite⁹. Nos vo h dicim⁹: ſed tertiana ad ꝑ liti⁹ diſtendit ad. xij. horas. q vo ad. xxij. ſimplex tiana vocat. q vo ad. xxiiij. imobilis tertiana: ⁊ ad pl⁹ vſq ad xl. multotiēs. n. retinet. xxxvi. horas: ⁊ qn̄ icipiet nox ſcdi diei: defect⁹ fe. fit ſz nō finalis: ſz ſtatī fit rurſus ſuppoxiſ m⁹ in cōtinuis qdē ſuppoxiſmus dr: in iterpolatī poxiſ m⁹. meli⁹. n. ē: ſi duas horas aut tres dimitat q ſm cōti nuationē. ſic. n. dicit in aphoriſmis: Febres quocūq mō deficiāt ſignificāt q nō piclitātes. in bis aūt q̄ hn̄t deſe cti: ſtati in iterpolatiōe icipit nā ppare ſe ad aliū poxiſ mū: etiā mouet hūor: ſoluit ſpūs: fiūt ſcotomia ⁊ vtigo ⁊ hoc dicebat hippo. Quibuſcūq debet criſis fieri: ⁊ bis nox difficilis ante acumen. 12

Tuſſes ſicce breuit icidētes ⁊ icitā tes ut a febre circūuretes nō ſm rōnē ſiticuloſe neq3 ligue deſiccate ñ fe rino ſ3 ſpū. māifeſtū aūt qn̄ loquut uel diffūdunt tunc tuſſiunt: qn̄ uero non.

Mirabilis ē ⁊ h ſermo: fortaſſe aūt mirabilis ⁊ ve r⁹ ⁊ dign⁹ mēoratione. dicit. n. q ſupuenit adu reus fe. ⁊ i hac nō ſupuenit ſitis neq deſiccatio h qre fit: qn̄ pua ſupuenit tuſſis: q̄ motu moderato mo deratā affert hūiditatē ad appetitiuos poros: ⁊ mitigat ſitī: oino bene hn̄t dixit tuſſim: qn̄ autē magna tuſſis magnā facit motionē ⁊ ferinā. qn̄ aūt nō dicit magnam tuſſim deſignat ꝑ eo q dicit breuit icitātes. ⁊ ꝑ eo q di cit: Nō ferino mō. ferinas aūt tuſſes qdā dicūt q̄ fiūt qn̄ pulmo vlcerat: aut qn̄ aſcarides: aut lūbrici inducūt ad ſtomachū: ⁊ coanguſtatione efficiūt tuſſim. hi⁹ aūt ſicut raro cōtingētia omittant: ſed ferinā dicit tuſſim in q̄ nō emittit ſpūs: q̄ fit aut p groſſū hu. aut p debilitatē vtu tis: aut ſubtilitatē māe ɔfluētis: hāc aūt nō dixit tuſſim ſed ea q̄ fit p ventū: ventū dico frigidū. dictū ē aūt vobis ⁊ in libro de cāis: q ſupuenit tuſſis p ſpm fridū imiſſum ⁊ p cibos acerbos ⁊ p pulueré exaſpātē tracheā arteriā. hac aūt dicit tuſſi q̄ fit a frio vēto: ⁊ h palā ē a cura ſi qū tuſſiuerim⁹ clauſo ore aut labijs: vt nō iducat frius aer ceſſat tuſſis. ⁊ h ē qd dicit: Tuſſes ſicce. ſiccā aūt dixit tuſ ſim: qn̄ moderata hūiditas ē q̄ mouet ex tuſſi: ⁊ ipſa diſ ſoluit ad mitigationē ſitis. Qn̄ āt ſoluūt vel diffundūt diffūdūt aūt dic pp yatū hip. alexādriēſiū. n. ɔſuetudo ē.

Hoc i laboroſis febrib⁹ maxime fit.

Labor āt duplex ē. h qdē ſpōtane⁹ ſicut dicit ipſe: La bores ſpōtanei narrāt morbos: h qdē ē a cā pmitiua. qui vo ē ſpōtane⁹ nō efficit tuſſim: ſic dic galie⁹: neq. n. vr in opib⁹ artis: ſz ab eo q̄ fit a cā pmitiua: ſz aut ſm pmitiuā rōnē effic aut p ſe aut p accn̄s: q p ſe efficē nō pōt. labor eni aut in hyeme fit ⁊ imiſſione frigidi vēti generat tuſſ: in eſtate vo a puluē exaſperatur trachea arteria.

Nihil fruſtra: nihil deſpiciendum.

Hec aūt ppē dicta ſua oz itelligē aut p corp⁹ patiētis aut p curā ⁊ p ea q̄ dic ipſe: qn̄ nihil: ſic cōtingit: ſic neq fruſtra neq negligēter. p corp⁹ vo qn̄ nihil fit caſualr in corpe: neq fruſtra: neq oz deſpicē: q pua multotiēſ ma gna fiūt ſigna. p curā vo qn̄ ñ oz fieri a caſu curas: neq oz pticulares fieri ad cōia ⁊ vlia: neq oz h deſpicere.

Que uero ex iductiōe ɔtraria: inferre ⁊ quieſcere.

Dicit aūt hip. quotiēs volueris vti pmutatiōe a calo ad frīm aut ecōtrario ab ablutiōe ad multā ablutionē: aut ecōtrario: aut a labore ad qetē: aut eɔrio: nō oz ſubi ta vti pmutatiōe ſz ſm ptē ab inductiōe ⁊ qeſcē i medio ⁊ ſic itex pmutare: ſubita. n. pmutatio ɔturbat nām: non idē ē ab exercitatiōib⁹ ad qetē pmutare: ſic a qete ad ex ercitationē: qn̄ a qete ad exercitationē pmutare hēs p mutationē ⁊ motionem perturbantes naturā. 13

Poſteriora capitis dolēti: in frōte recta uena inciſa prodeſt.

Dictū ē aūt vobis i añcedētib⁹: q de pticularib⁹ morbis deteriat h hip. ⁊ ſic de vno tráſfert ſe ad aliud. Sic igit poſtq deteriauit de apate ⁊ flu xu ſanguis ex narib⁹: dicēs q̄ debebam⁹ ſpare ⁊ q. phibē ɔſequēter i hac pte intēdit deteriare itex de ɔeuulſiōe: ⁊ dicit: q nō ſolū i vlib⁹ oz fieri apata. vbi gr̄a: in toto corpe ſed ⁊ i pticularib⁹ mēbris. multotiēs. n. i toto corpe pore vtimur ɔeuulſionē: ſic qn̄ in bis q̄ ſūt in pectore retinet mā in pedib⁹ facim⁹ ɔeuulſionē: ſic ⁊ in aliquo mēbro. ſilr. n. ⁊ in capite. ſi vo anteriora capitis dolet qs: vtimur multotiēs vētoſis i occipite: ⁊ ſoluim⁹ paſſionē. ſi vo in poſteriorib⁹ ptib⁹ fiat dolor: ɔſidera ſi ſanguis ē q ſupa būdat: ⁊ vtē pmo vli inanitiōe. i. phlebotomia: poſtea vo vtere pticulari ianitiōe: ⁊ icide āteriorē venā q̄ ē i media frōte. ſed qdā dicūt: q oz recte icidē venā q̄ ē i frōte. h āt falſū eſt. multotiēs. n. ⁊ ab aliquo incidimus hanc: ſicut dicimus in anothomia: dne vene a faucibus ⁊ ſpatulis dirigunt ad caput: quarum vna fert ad frontem: ⁊ dicit hāc oz incidere: ⁊ hoc eſt qd dicit qd intēdit. 14

Abſceptiōes hypocōdrioꝝ ex q̄ libz q̄lia ſoluūt ⁊ uiſcerum ⁊ phle gmonū qualia pn̄t ſiue ex epate ad ſple nem: ⁊ econtraria.

Hec aūt q̄ dicta ſunt ſupi⁹ itex cōmemorat: ⁊ dic qn̄ oz plegmones inſpicē. ſ. pmutationes māe vtx fit a ſplene ad epar aut ab epate ad ſplenem aut econuerſo: qn̄ aūt epar nobili⁹ mēbꝝ ē ſplene: quidā aūt ſic exponūt ⁊ hāc pticulā ⁊ eā q̄ dicta ē ſupi⁹: qn̄ oz ɔſiderare pmutatiōes nāe aut a ſplene aut ab epate fcās ⁊ deductas. ñ aūt a ſplene ad epar: aut ab epate ad ſple nē: h aūt difficili⁹ ē: ⁊ efficit morbū: ſed in vtroq oz iſpi cere: aut ad articulos deferat mā: ⁊ efficit apata: aut per fluxū ſanguis terminat: aut per vrine multitudinē. ſuſce

ptiones aūt dicit acceptione membrorum. 15

COntra euellere q̄dda oꝫ reclinare ſi non ubi repit: ſi aūt ubi oꝫ his apire ut ſingula repunt.

RUrſū ad aliū ſermonē trāſfert ſe hip. ⁊ ď ꝯeuulſione.i.antipaſi deteriat ⁊ dicit: Qm̄ ſi ad p̄ncipale mēbrum ferat̄ mā: ꝯeuulſione oꝫ vti. ſi vō ad ignobile: tūc ⁊ tu puerte illuc mām: vt ſi a ſplene deferat̄ mā ad guttur aut ad nares: ⁊ nō fiat flux⁹ ſanguīs ſic oꝫ tunc oꝫ mām illuc puertere: ⁊ aut ferro apire venā: aut curationib⁹ acutis: aut odorib⁹ acutis: aut alijs medicaminib⁹: nō ſemp aūt ferro ſicut alij cogitāt. ecce.n. ſi ī muliere p inferiora deferat̄ mā: tunc nō poſſumus: ſed oꝫ attrahere mām aut apire vaſa alijs peſſis acutis. 16

LAta exanthimata nō ualde pruriginoſa q̄lia ſimon habuit hyeme q ſtetit iuxta ignē ex calefactione facta ſunt exanthimata.

HLia ſunt phimata ⁊ alia exāthimata. phimata q̇dē ſunt a ꝓfūdo carnis egredeūtia ⁊ carnē corrodētia. exanthimata vō ſūt q̄ cutē ſolū ledunt. multotieſ aūt phimata exanthimata ⁊ exāthimata fimata noīant abuſiue. Quid ē aūt h̄ qđ dicit hip. Dictū ē aūt multotiēs nobis qm̄ phimata aut ad acutū tēdūt: aut ad latitudinē ⁊ egēt ampliori loco. ⁊ ſi ad acutū tēdūt: deſignāt māꝫ eē calidā ⁊ ſubtilē ⁊ fortitudinē virtutis. ſi vō ampliorē locū occupauerint: oñdūt tunc mām friaꝫ groſſam ⁊ debilitatē virtutis. fiūt aūt huiuſmodi exantimata multotiēs lata: ⁊ nō fit in eis prurit⁹ pp frīm hūoris. ⁊ h̄ difficile ē ſignū. ſignificat.n. ꝙ diuturnitas exigit̄ ad cō maturationē. hi⁹ aūt fidē hn̄t p hiſtoriā: dicit.n. ꝙ q̇daꝫ noīu ſimon fuit q̄ hēbat corp⁹ in ꝓfūdo ſine ſupfluitate: veꝝ ī cute hēbat ſupfluitates: ⁊ h̄ ſtetit iuxta ignē: ⁊ a caliditate ignis diffuſa fuit mā. ⁊ qꝛ fria diffuſa fuit ad latitudinē: apparuerūt exantimata. ⁊ dicit qm̄ vomit⁹ ñ eū iuuere. ⁊ quid ē h̄: o hip. tu feciſti ſibi vomit⁹ aut ipſe immittēs digitoſ: ⁊ dicendū ꝙ nō. Quid ğ ē qđ dicit hip. cōſidera ipſū: h̄ tibi dicē ꝙ methodo īdiget ſermo. methodus aūt h̄ ē: dicit.n. oꝫ te inq̄rere ī patiēte. vtꝝ totū corp⁹ hēat ſupfluitates aut ſupficies ſola: ſi q̇dē totū corp⁹: tūc oꝫ te vti purgatiōe aut phlebotomia ⁊ purga p ſupiora: aut multotiēs p īferiora. p ſupiora vō p vomitū: qñ circa orificiū vētris ſupabūdat hūor. ſi vō circa inteſtina: tūc p inferiora. qum vō h̄ feceris ⁊ nō iuuerit: tūc localib⁹ vtēris ſicut oleo ſpatule aut camomille aut aliquo oleo calidiore in p̄ma purgatiōe ⁊ vomitu. Si vō his vſus fueris ⁊ nō ꝓderit ſꝫ ecōtrario ledes attrahēs illuc reumata. In hn̄tib⁹ vō exāthimata: ⁊ nō exn̄tibus p totū corp⁹ cachochimū: tūc oꝫ te nō vti vomitib⁹: neqꝫ opaberis curas q̄ fiūt in ꝓfūdo: nō.n. ꝓderit ſꝫ ecōuerſo ledes. ꝓpt̄ h̄ dixit hip. vomit⁹ nō iuuere. vt ğ curā tradēt dixit: qm̄ oꝫ in his ꝙ vtamur ampli⁹ calefactiōe: ⁊ ſic attrahē hūoreꝫ ⁊ h̄ deſignauit dicēs: vomit⁹ nō iuuere ſꝫ excalefactio. ⁊ p ex p̄pōneꝫ intēſionē caliditatis ⁊ cure deſignauit. īmoderata aūt caliditate exāthimata fiūt: multa vō caliditate ⁊ finalis terminatio materie ⁊ permutatio.

Vomit⁹ nō iuuere ſcio ſꝫ excalefactio.

Scio appoſuit: qꝛ ex hyſtoria ſimonis h̄ remīſcit̄: quꝫ nō viderit ipm̄: vel qꝛ cōmemoratiu⁹ ē hic text⁹ pp h̄ nō dixit determinate ſed dubitanter. 17

QVecunqꝫ maturare oꝫ obturare forti uirtute: que uero neqꝫ diaforeticis neqꝫ emplaſtris pauſāt ſed ſubito nigreſcunt nouum fac.

RUrſum de apoſtaſi determīat hip. ⁊ dicit ſic: venio ad egōnē ⁊ inuenio apa aut in manu aut in pede: ⁊ ſtatī vtor diaforetica pharmacia calidiore ⁊ ſicciore: ⁊ ſi diaforizaui bonū ē. ſi vō nihil opata ē diaforetica medicina: tūc ſcḋario opor queādmodū fac nā ⁊ intromitto me ad digerendū mām ⁊ quib⁹ vtor non ampli⁹ calīs. hoiuſmōi.n. rarefaciūt poros: euaporāt calorē nālē: ⁊ ñ fit digō māe ſꝫ poti⁹ volo ꝯdēſare ſupficiē ⁊ inducē calorē nālē vt coanguſtatōe cutis calidior fcūs efficiat digōeꝫ. h̄ aūt oꝫ te facere qū īueneris virtutē fortē: qꝛ qū virt⁹ debilis eſt ſi h̄ feceris ⁊ ꝯdēſabis ſupficiē queādmodū mo cauendū ē ne virt⁹ ſuffocet̄ ⁊ deſtruat̄ queādmodū calorē nālē vo dic⁹ ignis a fumo extinguit̄. dicit aūt: ſiue calorē nālē volueris accipe: aut aliquā aliā virtutē vtentē organo calori nāli. ſi vō in apate īueniam⁹ fortē virtutē: tūc oꝫ poroſ opturare p emplm̄: vñ ⁊ vtimur multotieſ aſſūgia porcina: aut cū alijs ad h̄ ꝙ digerat̄ ⁊ ſubtiliet̄ mā. bonū aūt erit ⁊ ſi aſſūgia fuerit vet⁹: hꝫ.n. quandā virtutē malaſſatiuā ⁊ ſubtiliatiuā pit̄ ⁊ emplaſticā. qm̄ aūt h̄ ſit veꝝ palā ē ⁊ ab ipſo expimēto. videm⁹.n. ꝙ emperici medici qm̄qꝫ q̇dē farina hordei vtunt̄: qñqꝫ vō frumēti: quotiēs vō volūt diaforizare farina hordei ſicut dura ⁊ diaforetica ⁊ hn̄te purgatiuā virtutē: quotiēs vō volunt ꝯmaturare farina frumēti vtunt̄ ſicut ea q̄ hn̄t emplaſtricū ⁊ humidū. multotiēs eni ⁊ cū hac ſalē cōmiſcēt ⁊ ignorāt cāſ q̄ fiūt ex ipſis. in alio vō patiente īueni apa ⁊ vſus ſū euaporatiuis: oꝫ.n. ſemp his vti medicamib⁹: ⁊ deiñ deueniſ ad alia. vſus ſū itaqꝫ diaforeticis ⁊ nihil ꝓfeci. vſus ſuꝫ emplauſtricis: nihilomin⁹ paſſio nō curat̄ qū ſit incōmaturata: cū his aūt ſubito ⁊ nigredo facta ē circa cutē maxime cancrena: tūc ferrū ſumēs fac aptiones multas ī ꝓfunditate vt membra habēs ſpiracula: terminēt materiā hoc dicit hippo. aperire. 18

OCuloꝝ hn̄tiuꝫ riadaꝫ ſi alt̄ appet ꝯuenire ecōtra euellēdū ī fauceꝫ.

TEꝝ ď euulſiōe deteriat. dictū ē.n. nobis ī libro de cauſiſ: ⁊ adhuc oꝫ nos ꝯmemorare huiuſmōi negociū. Sciēdū eni eſt ꝙ ī magno angulo oculi ē foramē: h̄ aūt factū ē ꝓpter duas cāſ: aut ꝓpt̄ emittendū ſupfluitatē a cerebro: aut ꝙ ab ipſo reſpirꝫ cerebꝝ h̄ aūt foramē carnicula q̄dā coopit nā q̄ caro auffinētata q̇dē facit cāthidas: deficiēs aūt facit fluxū. dic̄ aūt: fcā ē rigas. i. flux⁹ ⁊ educta ē hūiditas p oculos ⁊ fecit ipſos lippos vel male vidētes. Dicit.n. hip. qꝛ tunc oꝫ te vti ecꝯuulſione in faucē. dictū ē aūt ī anothomia ꝙ foramē illud qđ ē in angulo cōe ē oculi palati ⁊ nariū: ⁊ h̄ ē manifeſtū ab his: qꝛ hn̄teſ oculos vncos ſpuūt pticulā collyrii q̄ inducta fuit p foramē illud ad palatū ⁊ deiñ ad fauceꝫ. Et dicit.n. oꝫ ꝯeuellere mām: ⁊ p foramē illud in faucē. nōne ſi q̇d eſt h̄ ꝙ dicis o hip. inducem⁹ mām ad faucē. ad ea ad faucē ducit̄ mā ⁊ ad guttur: ⁊ exiñ diſtillat mā ad ea q̄ ſunt in pectore ⁊ ſic difficiliora fiūt ſinthomatha: facie m⁹ ğ duci humiditatē ad oculos. ocul⁹.n. in ꝯpatiōe ad thoracē ignobili⁹ membꝝ ē. Quid ğ faciem⁹: ⁊ dicendū ꝙ oꝫ h̄ facere ſi ꝯuenit vti euulſione. ecōtraeuulſione ad faucē. ſi vō nō cōuenit nō oꝫ vti ecōtraeuulſiōe ſed alijs

Et ubi eruptantes uel eruptiones pro ſunt ſolutio finalis.

Eruptationes quidā dicunt ſpūs humidi hn̄tes fideꝫ

ab emanico illa eruptādo ſalſuginē.ſalſugo.n. ꝛ hūidatē bꝫ ꝛ ſpm̄.q̇dā āt dicūt ſolā hūiditatē:q̇dā v̄o ſpūs emiſſi onē ſolū.ſed h̄ aut ī toto corpe ē aut ī pte aut īferioribus ꝛ tūc p clyſtē hñs nitꝝ aut hiꝰ eūamꝰſpūs: aut in ſupiori bꝰ:ꝛ tūc p potū aut cibos.ſic ğ ſtudemꝰ.multotiens.n.p potationē vaſis hñtl anguſtū os:qm̄ ex ipſo tāq̄ꝫ ab āgu ſto ſpūs deductꝰad thoracē ſuſcitat digeſtiuam ad eua porationē ſpūs:ꝛ hi ſtatī eruptāt.multotiēs v̄o peruerti mꝰ hunc ad eruptationē:diſtēdētes ſemicōſtales lacer tos.i.q̇ ſunt inter coſtas. 19

Egreſſus adaperire ut nares ꝛc̄.

Uidit.n.hip.mām multotiēs ledētē corpa.eſt qn̄ ꝛ diſcurſia ſola ē ledēs:eſt qn̄ ꝛ mā: pꝰmām v̄o oino ꝛ diſcurſia:pp h̄ ꝛ hip.multū de mā detiat ſic igiẗ ꝛ h̄ de ipſa itēdit.ꝛ q̄d dicit:qm̄ oꝫ egreſſus ada pire.Egreſſus āt dicit nāles meatꝰ: vtputa nares ventrē vaſa vritica.i.via q̄ ē īter renes ꝛ veſicā ꝛ poros ñ māife ſtos:h̄ oīa egreſſus noīat.ꝛ ſicut ī extiorībꝰſūt meatꝰ:vi delꝫ ī ciuitatibꝰ:ꝛ q̇dā hoꝝ ſūt apti ꝛ ducētes ſupfluitatē ciuitatl:ꝛ iō nō ſit malū ꝛ ī ipſa.ſi v̄o hi meatꝰopileẗ ma nēt ſupfluitateſ:ꝛ opaẗ putredinē ꝛ putridaſ egritudīes. ſlr ꝛ ī nr̄o corpe ē iuenire.ꝛ pp h̄ hip.exhibet diligentiā circa nāles meatꝰ:ꝛ ordiarie pcedit:ꝛ a digniore ordinē fec̄.qm̄ igiẗ cerebꝝ ſit digniꝰtoto corpe:iōq̄ꝫ a naribꝰ ince pit.nares.n.meatꝰſūt cerebri:queādmodū ꝛ epatl renes veſica ꝛ collū veſice:ꝛ rurſus vētrl itestina: ſicut ꝛ eoꝝ q̄ ſūt ī thorace trachea arteria vel cānales pulmōis: ſicut ꝛ totiꝰ corpis pori īmanifeſti. Oportet igiẗ dicit hip.hos egreſſus videlicet naturales meatus adaperire.

Quō oꝫ:ꝛ ut oꝫ:ꝛ q̄lia oꝫ: ꝛ quādo oꝫ ꝛ quantum oportet.

Et quō oꝫ quidē dic̄ q̄i ſm quē modū oꝫ:aut p ventrē aut p viā q̄ eſt iẗ renes ꝛ veſicā:aut p ſudores.Ut oꝫ dic̄ q̄ſi ſicut decet:oꝫ nos vti cura ꝛ aptione:aut p purgatio nē:aut p cibos aut p alia hiꝰ. Adapire v̄o hic dicit: non ferro incidi vaſa ꝛ adapiri: ſed aut nālr aut ab arte: oꝫ h̄ hr̄e curſū quēdā ꝛ aptionē. Qualia. q̄lia aūt dic̄ vbi ſm rōneꝫ fiat adaptio ꝛ purgatio māe ſic̄ ꝛ ī aphoriſmis dicit:ſiq̇dem q̄lia oꝫ purgare purgenẗ:ꝯfert ꝛ bene ferūt q̄d dr̄:Qn̄ oꝫ ſignificat q̄ fiat induſtria nature q̄ pꝰdigō nē fiat inanitio ꝛ non an̄ digōnem. q̄ dic̄: Quantū oꝫ. vbi inanitio nō fiat minor q̄ꝫ oꝫ neq̄ꝫ plus q̄ꝫ oꝫ:ꝛ dicenſ qm̄ quantū oꝫ expoſuit.

Et ſudores.

Non enim oportet per ſudores im moderatos euacuationē fieri p eo q̄ non educaẗ vtile ꝛ inutile.ſ.nālis calor ꝛ fortitudo vitalis.ꝛ ipſe q̇dem ex ēplificauit:vbi ſudores.tu v̄o intellige ꝛ ventrē ꝛ viſilia in quibꝰ eſt intentio.ꝛ p̄mus ſermo hippo.eſt.

Sicut nares ꝛ alia utiq̄ꝫ omnia.

Et debemus ſcire q̄ de naribꝰ facit mentionē: aut q̄ cerebꝝ p has purgaẗ:aut q̄ nā p has facit euacuationeꝫ dico aut fluxū ſanguiniſ.melior aūt ē p̄ma cā.ſc̄da aūt.i. fluxꝰ ſanguiſ nō eſt cognita nāe ſed potiꝰ p̄ma. alios āt egreſſus dicit qui ſunt p ventrē vrinā ꝛ alia talia. 20

In magnis malis facies ſi ſit con grua bonum ſignum.

Ad aliū ſermonē trāſfert ſe hippo.ꝛ q̇dā pfectoꝝ ſciūt q̄d dico:ſūt.n.q̄dā appentia eē magna fan taſie:pūa v̄o virtuti:aut magna appentia virtuti pūa v̄o fantaſie. ſic igiẗ dicit ꝛ h̄: qm̄ ſūt multotiēs egri tudines:ꝛ he videnẗ eē difficiles:ita q̄ idiota turbaẗ:ars v̄o gaudet.vidit.n.medicꝰ faciē abſq̄ꝫ ſinthomate v̄tutes fortes:ꝛ hāc dicit faciē ꝯgruā ꝛ bene deſignātē. Multo tiens v̄o ꝯ̄riū ſupuenit:ꝛ egritudīes q̄ ſperanẗ eē pue:cō turbāt artē.ꝯſidero.n.faciē ſinthomaticā aut pp̄ẗ debili tatē virtutū:aut ppter arefactionē.ſic igiẗ īſpicio oculoſ cōcauos:ꝛ palā qm̄ nālis calor debilitatꝰ ē:ꝛ a deſiccatione hūida oculoꝝ aruerūt.faciē aūt ꝯgruā dic̄ q̄ minꝰ ſinthomatica ē.nō.n.eā q̄ eſt oīno abſq̄ꝫ ſinthomate re cipimus:qm̄ ꝛ hoc multotiēs ex nām eſt.ſic igiẗ ab hūi diore humore:ꝛ ſupflua hūiditate īflaẗ ecōuerſo facies.

In modicis ꝯtraria ſignificans bone deſignationi malum.

Hoc aūt intēdit h̄ hippo.qm̄ in modicis malis q̄ ſunt ſm fantaſiā:magnis v̄o ſm virtutē: facies ꝯ̄ria bone de ſignationi q̄i h̄ incōgrua difficilia deſignat. 21

Circa magnū locum que retro ie rori icterico facto.

Enigmatice q̄i in ſil'itudine dic̄ h̄ hippo. p eo q̄ ſicut ī cōmemoratiōe ſui ſcribit h̄.dic̄ igiẗ h̄:qm̄ circa magnū aut locū magnū aut theatrum ma gnu aut aliq̄d tale.ignorabat.n.locū hippo.ꝛ rurſus dic̄ Cuiꝰmulier:nomē viri neſciēs.dicit itaq̄ꝫ:Qm̄ icẗico exi ſtente:ictericū aūt dicit:aut faciē hꝰ ictericā factā aut to tū corpꝰ.Galieꝰv̄o h̄ exponēs dic̄:Qm̄ ex hac pticula nō poſſumus hr̄e aliquā vtilitatē ictericū.n.ē q̄re factꝰē iſte ictericꝰ aut ppter pmutationē induſtria nāe factā: cho lera ru.expulſa ad ſupficiē:aut p opilationē ciſte fellee: aut p phlegmonē epatis: Icterico vtiq̄ꝫ dic̄ aut corpore aut facie aut ipſo viro icterico: cuius mulier morabatur in ipſo retro ierori circa magnum.ꝛ.

Paratimeneo ſoror ſic nigre colorata uel ſic: Qui cum timeneo ſorore hic ni gre coloratus.

Quidā aūt libroꝝ hñt:patimēneo:q̇dā aūt:cū timeneo ſiq̇dē igiẗ hñt patimeneo dicimꝰqm̄ ſoror timenei nigre colorata fuit.ſi v̄o hñt:cū timeneo:ſignificat q̄ vir habi tans cū ſorore timenei h̄ niger coloratus. Rurſū G.dicit nihil ē manifeſtū h̄;niger coloratꝰ indeterminatꝰ ē: aut īduſtria nāe fuit expulſo melācholico humore ad ſupfi ciē:aut ppter nām corpis h̄ exn̄te melācholico. 22

In piritho uelut ſemē uria tal' q̄ deẗmiatiua ꝛ hūidoꝝ ꝛ talia: q̄ urie fluūt:neq̄ꝫ.n.uētoſitates mlt̄e ne q̄ꝫ ſtercoris multi uiſcoſa ueniēte mala ſabaẗ:nō.n.magnū erat hypocōdriū.

Uir qnq̄ꝫ ꝯſonū tractū titulo īdit hip. videlꝫ epi dimicā egritudinē.mentionē.n.h̄ fac̄ totiꝰ ciui tatis:nō eni vniꝰ viri aut vniꝰ mulieris ſed totiꝰ ciuitatl pirinthi:pirinthꝰ.n.ciuitas ē aſie:ꝛ dicit q̄ in hac pirintho ſupuenere tūores gibberoſa:inflationes:ſubele uationes.ꝛ ꝯſidera q̄ gibberoſa dixerit ꝛ nō phlegmōeſ. ſi v̄o eēnt phlegmones oīno ꝛ febris ſupueniret:ꝛ nihil q̄ dicta ſunt ab hip. pficerent. gibberoſa igiẗ dicit tūoro ſas inflatiōes q̄ ꝯſiſtūt ab hūida ꝛ frida mā.ꝛ ſi recolitis ea q̄ dicta ſunt in aphoriſmis:q̄ has tūoroſas inflatiōes rugitus multotiēs diſſoluit: Rugitꝰ.n.ē motus hūidi cū ventoſitate:ꝛ deſignat qm̄ mā q̄ cōtinebaẗ ꝛ erat īmobi lis nūc moueẗ ꝛ ad determinationē accelerat:ſed vētoſi tates multe facte diſſoluere hos tūores: ſic aūt ꝛ medio ventris in viſcoſis egōnibꝰdiſſoluere hos tūores.Et vria

vo velut ſemē veniēs ꝑmutationē dedit morbo. q̄ autē ē vrina ſilis ſpmati: alba viſcoſa ⁊ groſſa. hip. vo pmo vrinā tradit ⁊ poſtea tūores. ⁊ dicit ꝙ in hac vrina facta ē determiatio ⁊ ꝑmutatio: nō aūt dico· qm̄ ⁊ in aliis ſicut rugitu ⁊ ventoſitatibus nō fit ꝑmutatio: ſed qꝛ nō ɔtigit fieri has deteriatiōes: ſꝫ quia ſole vrine tales emiſſe ſūt. Non enī magnū fuit hypocōdriū. Hoc ē nō fuit phlegmon ⁊ nō tūoſa īflatio: ⁊ fe. vtiqꝫ fuit: ⁊ neqꝫ rugitꝰ aut ventoſitateſ aut huiuſmodi diſſoluere paſſionē ſꝫ potiꝰ phlebotomia aut purgatio. 23

Braſſicā ſeptimꝰ comedit difficultē ſpirās exn̄s ⁊ tūor circa pectinē quieuit ⁊ bene ſpirās ſtatim factus eſt.

Dicit ꝙ in quodā ſupuenit tūoroſa inflatio infra pitenemo circa pectinē: ⁊ neqꝫ ventoſitas paſſionē ſoluebat: neqꝫ artis ſtudiū: ſed repēte motꝰ patiēs braſſicā. i. caulē comedit ſeptīa die: ⁊ curatꝰ ē. quē igiť braſſica caliditate ⁊ acumine diſſoluerit: viſcoſū humoris ꝑmutauerit: frigidū fregit tumorē: ⁊ ob h̄ factꝰ eſt bonus anhelitꝰ. Iterū. n. h̄ tumor ſupuenit circa piteneō ⁊ coanguſtabat diaphragma ⁊ reſpirabilia: ⁊ ſic facta eſt diſnia: nūc aūt tūore diſſoluto bene ſpirās factꝰ ē. ⁊ hec oīa fecit braſſica n̄ ſicͭ cibus ſed ſicut pharmacia: ſicͭ cibꝰ vo ſemp vitupať tāqꝫ cachochima ſicut pharmacia laudať: vn̄ ſi miſiceo ſcriptū ē de braſſica. h̄ eſt maxime cruda ſuſcitat ventrem ad egeſtionem.

De ſanguie hychoroydeos: hycor ſanguis mediocris nigreqꝫ cholere acutꝰ quidem ⁊ agreſtis incedentibus.

Ecce ab hac pticula deſigͣt ꝙ ɔmēmoratiuꝰ ē liber. volētes. n. ſic ī cōmēmoratiōe ſcribē capl'a: ſic ſcribimꝰ ī tabul': at in alio quodā hiꝰ: qm̄ volo de h̄ deťiare: volo et de h̄ ⁊ h̄. ſic igiť hip. de ſanguīe ichoroide: volo dicē. ⁊ dicͭ ſanguis. n. duplex ē aut purꝰ aut cū aliis mixtꝰ. hꝫ. n. ſanguis ſex ⁊ alii hūores. ſ. ſubtilē quādā ſubām ⁊ aquoſā ſicͭ ⁊ lac hꝫ: ⁊ queādmodū ſex lact' acutiꝰ exn̄s: ſuſcitat et mouet vētrē ad egōnē: ſic ⁊ ſex hūoꝝ: ſꝫ cͨ mag' ⁊ minuſ h̄ hꝫ ſex: ⁊ icor noīať ab i. vn̄ ⁊ pl'o volēs de ſero deťiare: ab i ſumēs dicit: Ichor ſanguis mediocris nigreqꝫ chol'e acutū q̇dē ⁊ agreſte. ꝙ itaqꝫ vult dicē hip. qm̄ ſanguis. i. ichoroides ſāguis mixtꝰ cū phl'ate aut cū melico hu. facͭ tiores ⁊ pturbatōes. tiorē q̇dē pp īfridatiōeꝫ hu. ſicͭ. n. dictū ē: ſi tior ⁊ puſillanitas ē. pturbationē vo efficͭ pp ſerū mouēs ⁊ ſuſcitās. dixit igiť hip. ī timētibꝰ ⁊ frit'. ſi vo cū cholera ru. miſceať iſchoroides ſanguis efficit alienationē et vigiliā. ſi vo cū nigra cholera facit inaniam.

Siue moleſtum ſiue bonum.

Quō āt dicͭ: bonū q̇d igiť ē in aīa bōa aut alienatio aut tior: ⁊ diciꝰ ꝙ minꝰ malū noīe ɔͣrii bonū noīauit. 24

Quibꝰ ſplen ꝓcliuꝰ: pedes ⁊ genua calida: manꝰ autem ⁊ aures ⁊ nares frigide.

De ſplenetica diſpōe h̄ deťiat: ⁊ q̇d dicͭ: qm̄ q̇bus ſplen ꝓcliuꝰ. q. d. ſi ī īferiorībꝰ ptibꝰ hꝫ phlegmonē aut ⁊ phlegmōe ī ſupiorībꝰ ptibꝰ facto: mā vo ad īferoira repat: ī h̄ dicͭ qm̄ ī dolēte mēbro. i. ad īferiora ferť nā cū ꝑpis viribꝰ. ſ. cū ſanguīe fact'. ideoqꝫ īferiora q̇dē vt pedeſ cal'i ſūt et genua: manꝰ vo ⁊ aures et nares frīde ꝑmꝰ vo bonꝰ ſcriptor: multa bōa īueniēs exēpla: manꝰ cū pedibꝰ et genubꝰ ordīauit et dixit: manꝰ cal'e male faciēs

An ꝓpť hoc dixit ſubtil' ſanguis: an ꝓpter hoc ⁊ tumores tale hi habent.

Scōꝫ q̄ōnē adducͭ ſmonē. in ſplenetica. n. diſpōne educiť multotiēs ſanguis ſubtilis ꝑ nares: et inq̄rit itaqꝫ q̄re h̄ ſubtilis educiť: vtꝝ ipſe ſplen in ſubtili mā habet phlegmonē conſiſtentē: aut groſſum q̇dē retineť ī ſplene. ſubtile vo remittiť q̄d et in lapide. 25

In putrefactiōibꝰ uidēdū q̇dē futura exputrefieri uētres cōmouentur.

Quidā āt hāc pticulā cū ſupiorībꝰ ordināt. i. qm̄ ſit putrefactio ī ſplene: tūc ɔtingit fieri ſupiora fri. inferiora vo cal'a. falſū ē h̄. et. n. mā ſola exiſte ɔtigit h̄ fieri ſint hōata. nos vo diciꝰ: qm̄ ad īferiora oꝫ h̄ ordiare. multotiēs. n. cͨ vmbilicū ſupuēit phlegmō aut cͨ pectinē vt circa īteſtina. deīn ſubito ſupuēit ruptio et ducͭ ſanies ꝑ poros manifeſtos ad īteſtia. poſtea h̄ ſic acutum ſubſtat ventrem: ⁊ ducit ad pus ſupfluitatem: et ſi h̄ cōtigerit ſignuꝫ eſt: qm̄ ruptio facta eſt phlegmonis hiꝰ. et hoc eſt quod intendit hipp. 26

Splen durꝰ īferiora: ſupiora rotūdꝰ latꝰ groſſus longus tenis.

De diuiſis tūoꝝ ſplenis ītēdit h̄ hip. ɔteriare: et dicͭ ſupuēit. n. tūor: q̄nqꝫ q̇dē ī ſupiorībꝰ ptibꝰ ſpleīs q̄nqꝫ vo ī īferiorībꝰ et q̄nqꝫ q̇dē lōgꝰ: qm̄ aūt et ipſe ſplen lōgꝰ ē. multotiēs āt q̄ ſūt ext nām his q̄ ſūt ſm nām ſūt ſil'r figurāť queādmodū et ī ep̄te vt ī pl'ibꝰ rotūdꝰ puenit tūor. aliquotiēs q̇dē igiť ī ſplene lōgꝰ ſupuēit tūor: q̄nqꝫ vo rotūdꝰ. q̄nqꝫ vo ſupabūdat mā groſſa et in ꝓfūditatē qm̄ terrenū hūoris ad īteriorēe pticulas ſpleīſ ꝓceſſerit. Dicͭ āt tu: et ſupiꝰ lōgꝰ et īferiꝰ lōgꝰ: et ſupiꝰ latꝰ et īferiꝰ latꝰ: et ī ꝓfūditate groſſus et in ſupficie groſſus.

Minus caput corrizantibus ⁊cͨ.

Si qū corriza exiſtit ſupuenerit ſplenetica diſpō ſoluiť ɔͣ diſ Coriza vo et catarrꝰ ab eodē fōte ꝓcedūt. ſ. cerebro: ſꝫ differūt loco: qm̄ corriza q̇dē fit ī naribꝰ: catarrꝰ vo ī faucibꝰ Aut ꝙ h̄ dicͭ: aut ɔtigit multotiēs duas aut tres pticulas egrotare: et haꝝ q̄ ē ɔbilior patiť mā mota ad eā: ſic igiť et nar'e debil' et ſplen: ſicͭ ɔbilior recipit mām nō ſcā corriza. ſi vo h̄ fiat moderata tn̄. h̄ āt dicͭ et g. ī liͦ ɔ īteriorībꝰ qm̄ ɔtigit multotiēs tria mēbra egͣtare vt veſicā renes ⁊ mricē: mota vo mā q̄ ē debilior recipit eā. archigenes vo dicit: ꝙ oīa patiūť: et redarguit eū ibi Ga. 27

Que circa egꝝ ꝓcuratio: ⁊ ī egritudine īnťrogatio q̄ manifeſtat q̄lia recipiēdū ſmōes q̄ circa egrotū cͨ coaſtātes circa extiora: qꝛ calidiori ⁊ firmiori maſculi ⁊ nigri pp hoc exteriꝰ uene.

Dictū ē a nobis multotiēs ꝙ hip. de pticularibꝰ deťiat egritudinibꝰ mag' qꝫ de epidiac': ⁊ multa ⁊ digna documēta ſuo ītellectu de egritudibus nos docuit. Cōſequēť āt h̄ quō ſe gerat medicꝰ circa egꝝ. Quid deťiat. ⁊ dicͭ q̄lē oꝫ eē ꝓcuratorē medici cͨ patiētē. Quid āt ē ꝓcuratio: ⁊ diciꝰ ꝙ ꝓcuratio ē vſus bonꝰ tpal': quoꝝ q̄ ſūt ī dono aliꝺ āt ē vſus et aliud acq̇ſitio. Uſus q̇dē ē bōa hītudo exn̄tiū. acq̇ſitio vo īuētio nō exn̄tiū. vn̄ xenofon diſcipl's pl'onis ī dialogo iconomico: Qm̄ differt ɔͣrio bn̄ acq̇ſitio vſu: ɔtigit. n. male acq̇ſit' bn̄ vti: aut eɔͣrio bn̄ acq̇ſit' male vti. multotiēs. n. aliq̇s īiuſte acq̄rit pecūias. veꝝ tn̄ his bn̄ vtiť. ml'totiēs. n. acq̄rit iuſte vt a ꝓpis laboribꝰ ⁊ bōa opatiōe: male vo ipſis vtiť deſtruēdo eas: ⁊ imitať extra ſm platonē vas pforatum: vn̄ queādmodū igiť ē in exterioribꝰ iſta dn̄a: ſic ē ⁊ ī nobis. multotiēs. n. aliq̇s acquirit

modicas rõnes ⁊ ꝓfert ipſas vt ↄuenit ⁊ vr̄ eē ſapiēs ꝑꝑ
bonū modū:ali⁹ vo multa vtiq; ſciet ⁊ neſciet vti:hn̄s ne
q̄ ī cognitiõib⁹ neq; ī curꝭ.in cognitiõib⁹ q̄dē qm̄ vēit ad
egꝝ nõ inq̄rit agnitiões aut ꝑnoſtica ſ; inq̄rit cooꝛdinati
ones quos logiatros.i.medicos ſmonib⁹ noīat G. in cu
ris vo qm̄ ē multotiēs q̄ aliq̄s hȝ multa medicamīa vtu
tes vo igrat ⁊ modū vtēdi ⁊ q̄ntitatē.oȝ nos itaq; ⁊ bene
acq̄rē rõnes ⁊ bn̄ ipꝭ vti:vt ſi venerꝭ ad egꝝ ⁊ iuenies fa/
ciē ipſi⁹ macilētā ſic̄ dictū ē ī ꝑnoſticꝭ illā moꝛtificatā:in
alio vo iuenies faciē iflatā:nõ dicaſ q̄ a multo ſõno aut
ocio fcā ē facies macilēta:ſ; vnicuiq; dic cām ↄuenientē
⁊ ī ꝑoꝛi q̄dē dicaſ q̄ macilēta fcā ē facies aut ꝑꝑ arefacti
onē aut diſſolõeȝ retēte hūiditatꝭ aut ꝑꝑ triſticiā aut ꝑꝑ
ſollicitudinē aut ꝑꝑ debilitatē vtutū. In hn̄te vo faciē in
flatā:dic aut ꝑꝑ multū ſõnū aut ꝑꝑ ociū aut ꝑꝑ hūidita/
tē ſupfluā h̄ factū ē. ⁊ ī his cognitiõib⁹ nõ loq̄rꝭ deſiate
ſ; negõe vtēs dic:ne triſticia tibi ſupuenit aut vigilia aut
cura:aut vtē diſiūctiõe dicēs:aut triſticia tibi ſupuēit aut
vigilia aut ſollicitudo:aut aliq̄d tale.ex his.n.oīno inue
nies cām.oȝ aūt ↄſiderare ⁊ patientē ſi an̄ egritudineȝ
fuit audax ⁊ ↄfidēs:nūc vo dimiſſus ⁊ deoꝛſū ſpectās:de
ſignat.n.aut ſubet aut comā aut litargiā expectari . ſi vo
rurſuſ modeſt⁹ fuit ⁊ māſuet⁹:poſtea vo ī egritudīe fact⁹
audax ⁊ temerari⁹ maxīaȝ diſcrepātiā eē aut ſꝑari. Oȝ ēt
te ⁊ aliud ↄſiderare:ſiq̄dē.n.fuerit patiēs ⁊ rõnabilꝭ: māi
feſta ſibi vitatē ⁊ dic:q̄ mala ē egritudo ſ; ↄfoꝛta te.ſi vo
ē puſillanīs ⁊ timid⁹ nõ dicas ei vitatē:ſ; dic ipſi q̄ nõ ē
egritudo mala:ſ; tīeo ne tua temeritate fecerꝭ hāc malaȝ
iōq; oȝ te ↄſuari.aſtātib⁹ vo dic vitatē q̄ ꝑiculoſa eſt ⁊
cuſtodiatꝭ ipm̄. ⁊ rurſū ↄſidera q̄b⁹ delectaſ q̄ erat ſan⁹
ſi aleis fac coꝛā ipſo aliquos his ludē:ſi vo vbis grāmati
calib⁹ fac aliquē coꝛā ipſo h̄ loq̄:ſi vo rhetoꝛicꝭ rhetoꝛicā
⁊ ſpēales amicos ipſi⁹ ꝑmitte ītrare ad eū:alios vo nõ.et
q̄dē h̄ ſūt apõ patientē.oȝ te ⁊ aſtātib⁹ dicē: ↄplaceatꝭ ei
miſſionib⁹. ⁊ ſi aliq̄s amic⁹ ver⁹ nõ ſupuenerit dic qm̄ q̄e/
ſcit ⁊ nõ ꝑmittatꝭ ipȝ vidē.ſiq̄s vo extneoꝝ obiurauerit et
introgauerit te ⁊ fuerit īimic⁹ dic q̄ bn̄ ſe hȝ: ſi vo ſpālis
amic⁹ dic ei vitatē:q̄ male ſe hȝ. Quidā āt libroꝝ nõ hn̄t
ad eos q̄ ſūt extē ſ; hn̄t:circa extioꝛa.i.aerē ipȝ locū ⁊ hi⁹.
ſi.n.expectaſ ſudoꝛ dic q̄ fiet niſi fridioꝛ fiat aer. ſic.n.et
Ga.ꝑdixit ī quodā q̄ ſudoꝛes ſupuenient niſi aer ↄ opa
bit:nā frioꝛe fcõ aere n̄ fact⁹ ē ſudoꝛ.deīn Ga. īducēs ipȝ
ī balneū ⁊ rarefaciens poꝛos eduxit ſudoꝛes ⁊ diſſoluit
paſſionē. ⁊ h̄ hȝ pn̄s itētio. Que circa egrū ꝑcuratio ⁊ ī
egritudie ītrogatio q̄ māifeſtat q̄lia vt recipiēdū ſmões
q̄ cē egrotū cē coaſtātes circa extioꝛa:q̄ ī calioꝛi ⁊ firmi/
oꝛi q̄õ ī dextris maſculi nigri ꝑꝑ h̄ exti⁹ vene. Didiciſtꝭ
ꝑcurationē q̄ ē apõ patientē ꝑ ꝑdicta:ea vo q̄ ē ad egri/
tudinē ē h̄:qm̄ oȝ te ↄſiderare vtꝝ ſalutifera ē egritudo
aut moꝛtalꝭ: ⁊ vtꝝ appuē ſig̃ digõnis aut nõ: vtꝝ tmīabiſ
egritudo aut diſſolueſ hip. Introgatio q̄ manifeſtat.
Dic.n. ꝑcuratio q̄ cē egꝝ ⁊ ī egritudie iterrogatiões ſūt
q̄cūq; manifeſtat patiēs q̄s dic recipiendū ſi ſalutifera ē
egritudo: ſi vo moꝛtalꝭ nõ recipiēdū. Quidā ī calioꝛi et
firmioꝛi. Qõ ↄfuſe hip.ī aphis detmīauit.h̄ ī hac ꝑticu
la breuiſ dic:q̄ maſculi q̄dē ī dextra ꝑte generāſ:feie vo
magꝭ ī ſiniſtrꝭ.cām āt hi⁹ q̄dā ex ↄueniēti dicūt q̄ ꝑꝑ h̄ q̄
calioꝛa ſūt dexē:ſiniſtra vo frioꝛa:ſic.n. ⁊ viri calioꝛes ſūt
mulieres vo frioꝛes.q̄re āt dexē calioꝛa q̄dā dicūt q̄ foꝛ
tioꝛa ſūt ſiniſtrꝭ:docet āt foꝛti⁹ calꝭm eē. Nos vo dicimus
ad h̄ q̄ nõ ꝑꝑ calꝭm foꝛtioꝛa ſūt dexē ſ; ꝑꝑ bn̄ mobile et
bn̄ exercitabile:vn̄ dexē man⁹ ſic̄ bn̄ exercitabilꝭ exn̄s foꝛ
tioꝛ ē pede dextro. Itē dicūt q̄ calioꝛa ſūt dexē:q̄ cꝑ in
dexē ꝑte ē.aut dicim⁹ qm̄ coꝛ mediū ē eoꝝ q̄ ſūt ī thoꝛace
⁊ dcliat ad ſiniſtra vētriculꝭ ei⁹. Cū his itaq; dicam⁹ verā

cām quā ab anathõia venati ſum⁹. Et ſciendū ē āt q̄ du
cūſ vene ⁊ arterie magne ad renes q̄ purificāt ſanguineȝ
vt nutriāſ mēbꝛa.ꝑuſq; vo īducāſ ad renes vn⁹ ramuſ ex
ipſis mittiſ ad ſiniſtꝝ teſticulū ⁊ ad ſiniſtꝝ ſinū:q̄ nõ puꝝ
hȝ ſanguinē.a renib⁹ vo purificato ſanguīe:mittiſ ali⁹ ra/
m⁹ ad dextꝝ teſticulū ⁊ ſinū q̄ puꝝ fert ſanguinē ⁊ calꝭm
pur⁹ enī ſanguis calioꝛ ē nõ puro:ꝑꝑ h̄ maſculi ī dextris
generanſ:feie ī ſiniſtrꝭ.nõ ſolū āt ↄplõnē cellulaꝝ mr̄icꝭ
ē attribuē cāȝ ſ; ſꝑmati virili calõ extn̄ti ⁊ mares generā/
ti.cū his aūt ⁊ ſupioꝛē motū oȝ expectare. īcõueniēs.n. ē
vtutē plaſmatiuā cāri mr̄icē ⁊ ↄplõnē ſꝑmatꝭ: ⁊ creatio
nē hoꝝ nõ dicē cām ſ; neq; mas neq; feīa ſine ipſo fit: vn̄
bn̄ dixit de illo qõ voluit iſpexit: ⁊ iā oīa fcā ſūt. hēs igiſ
cās ꝑ q̄s mareſ q̄dē ī dextrꝭ:feie vo ī ſiniſtrꝭ. ⁊ h⁹ fidē hēs
ab actoꝛe:eteni oues ⁊ caꝑ gemella ſūt generātia aīalia.
⁊ ſi ꝯuide fuerit:eas iueniem⁹ ī dextris q̄dē mares:ī ſini
ſtrꝭ vo feīas.ſic ⁊ ꝑimenides dic̄: In dextrꝭ q̄dē pueri in ſi
niſtrꝭ vo puelle niſi ſm raꝝ: ⁊ ī ſiniſtris generāſ mares ſic̄
⁊ feie ⁊ ī dextris feie ſic̄ ⁊ mares. vn̄ bꝛeuiloq⁹ hip. magꝭ
addidit h̄: Quia ī calioꝛi ⁊ firmioꝛi. Quidā āt dicūt
q̄ ī caliori ⁊ ī firmioꝛi:q̄re ex quo ī calioꝛi loco fiūt dexē
firmioꝛa ſūt. Ga. vo nõ ita dic̄ ſ; q̄ ī calioꝛi q̄ ī firmioꝛi.
ꝑtes.n.dextre ſic̄ calꝭe ⁊ firme ſūt ⁊ foꝛtes ⁊ nigri capilli
ꝑpē h̄ exti⁹ vene:h̄ āt ſm accn̄s fit: qm̄ nõ ſēꝑ pueri cuȝ
nigris capillis generanſ inflatas habentes venas.

Magis commiſcetur coeſtat.

Lu magꝭ q̄dā ad nigros capillos ⁊ exti⁹ venas ↄſtruūt.
q̄dā vo ad īferioꝛa:qm̄ magꝭ ↄmiſceſ ⁊ magꝭ coeſtat em/
bꝛyon ī dextris.aliud āt ē ↄmixtio:aliõ coeſtātia. Cõmi
xtio q̄dē.n.ē ↄiūctio ⁊ ↄplõ q̄litatū:coeſtātia vo modera
ta ↄgelatio ſꝑmatꝭ: ⁊ ne q̄s dicat q̄ ↄgelatio a fritate fit:
dicim⁹.n.ad hoc q̄ ꝑpter hoc nõ dixit congelatio ſed co
eſtat:qm̄ congelatio a frigiditate fit:conſiſtentia vo a ca
liditate vn̄ deſiccatio fit ⁊ ꝑpē deſiccationē ſubā māe.

Acutius mouere quieſcit ⁊ tardi⁹ qui creſcit ⁊ peramplius creſcit.

Quidā āt n̄ ītelligētes ſmonē remouē lu q̄eſcit ⁊ dixē:
Acuti⁹ mouē ſolū. G. vo dic̄ q̄ dȝ eē lu q̄eſcit: ⁊ ſignificat
ceſſauit.q̄d āt vult dicē:ſic.n.etiā ī ſcõa epidimia dicit:q̄
phlegmõ fact⁹ ē ⁊ quieuit doloꝛ.i.ceſſauit:qm̄ ꝑmutatio
fcā ē ⁊ eruptio epidimiatꝭ.ſic igiſ ⁊ h̄ q̄d dic̄ ceſſauit: q̄d
aūt vult dicē ↄfectū ⁊ ſupabūdātiā mulierꝭ ⁊ marꝭ: ⁊ dic̄
q̄nq; mulier citi⁹ creſcit ꝑꝑ hūiditatē habilius ſe hn̄s ad
augmētū triū diuiſionū ⁊ ſupabūdātiā ſ; cito q̄eſcit q̄ eſt
mutatio vel defect⁹ ī multo tꝑe moueſ q̄ ē ei⁹ ſupabūdā
tia.ſic ait.n. ⁊ ī li° de nā hūana dictū ē:q̄ feīa q̄dē in q̄rta
die foꝛmaſ:maſcul⁹ vo ī q̄dtrageſima.ꝑitur aūt feīa nono
mēſe qõ ē ei⁹ defectio:maſcul⁹ vo.x.mēſe qõ ē ei⁹ ſupabū
dātia.ſic aūt ⁊ p⁹ ꝑtū feīa q̄dē citi⁹ creſcit:maſcul⁹ vo tar
di⁹ ⁊ ꝑāplius tꝑs.feīa.n.cõiter creſcit vſq; ad octauū de/
cimū ānū:maſcul⁹ vo vſq; ad.xxv. ⁊ ꝑāpli⁹ tꝑs: q̄ firma/
tū ē.q.d.q̄ firmū ⁊ foꝛte ⁊ calꝭm embꝛyū generatū ē:ꝑpē
hoc tardius creſcit ſicut nõ habens multā hūiditatem: ⁊
ꝑpter peramplius tꝑs propter copiam calidi.

Et ampli⁹ tēpus q̄ firmatū ē ⁊ magis cholericū ⁊ magis ſanguineū ē hoc ⁊ ꝑpter hoc calidioꝛ eſt locus animalium.

Nemo cogitet q̄ cholericū dicit hn̄s diſcraſiā multaȝ
⁊ accēſionē ⁊ caliditatē īmoderatā:ſed cholericū dic̄ cali
di⁹ q̄dem nõ tn̄ male cõplexionatū: ⁊ h̄ deſiḡuit ꝑ eo qõ
addidit: Et magꝭ ſanguineū. Sanguineū.n.dr̄ aut qõ
hȝ multū ſanguinē ſic̄ eꝑ:aut qõ hȝ puꝝ ſanguinē ſic̄ coꝛ

aut ꝙ hꝫ ſimplr̃ ſãguinẽ tãq̃ oĩa aĩalia ſanguinea dicũt
ſimplr̃:ſic ãt ⁊ ſine ſanguĩe dr̃ veſica:ſic.n.hñs ſanguineꝫ
h̃ ãt ſanguineũ dic̃ mẽbꝝ qḋ hꝫ puꝝ ſanguinẽ ⁊ calꝫ qḋ ẽ
dex̃ ps.vñ ⁊ addidit: qm̃ h̃ aĩal h̃ calidiꝰ alijs aĩalibꝰ.ex
iñ hẽs ꝙ ⁊ ſãguĩs dic̃ anathõicã cãꝫ: ꝙ pp̱ h̃ caliora ſũt
dextra:qꝛ puꝝ ſanguinẽ recipit dextra:ſiniſtra ṽo ñ purũ
ſanguinẽ recipiũt.⁊ ĩ his completa ẽ ſcḋa p̱ticula.

¶ Explicit ſcḋa p̱ticula: Incipit tertia. I

Si cutis raritaſ:uẽtris dẽſitas:ſi cutiſ ꝯceſſio carniũ ĩcremẽtuꝫ:ſi uẽtris ſtupoꝛ: oium ꝯfuſio uaſculoꝝ imũdicia cerebꝛi deſiccatio uel diſſipatio:propter qḋ ⁊ caluities oꝛganoꝛum contritio.

Poſtq̃ dec̃iauit hip.ſecũdã p̱ticulã ĩ qua
multa ⁊ mirabilia documẽta nos docu
it.ꝯñt ĩtẽdit dec̃iare t̃tiã p̱ticulã.⁊ tranſ
fert ſe ad aliã doctrinã p̱ quã docemur
ꝙ q̃dã ĩpfecte a nã fcã oꝫ medicũ p̱ficẽ.
q̃dã ṽo nõ oĩno fcã oꝫ facẽ medicũ.q̃dã
ṽo ĩduſtria nãe fcã ñ oꝫ ꝯſtrigẽ imo iuuare. Sꝫ f̃ꝫ poſitã
põneꝫ pꝰ dictiões explanemꝰ:ꝯñt dicamꝰ ĩtẽtionẽ. Rari
tatẽ aũt dic̃ cutꝭ ap̱tionẽ poꝛoꝝ.poꝝ ãt nõ f̃m epicuꝝ ſꝫ
multitudinẽ exñtiuꝫ:ſꝫ poꝛis coꝛp̱e ꝯtinuo exñte. Inq̃rit
aũt vtꝝ hi poꝛi egrediẽtibꝰ ſup̱fluitatibꝰ violẽtia facti ſũt
aut ante ſup̱fluitates:⁊ vtꝝ pꝰ exitũ reſideãt rurſus poꝛi:
aut ſubleuati maneãt.⁊ dic̃ Ga.ꝙ manẽt ſic ⁊ pꝰ egreſſuꝫ
ſup̱fluitatũ ĩcipiẽtꝭ ſidẽ a capillis. Nũc ãt niſi de his ẽ no
bis f̃mo:vex̃tñ ſciatꝭ ꝙ raritatẽ cutꝭ dic̃ ap̱tionẽ poꝛi. Sci
endũ ãt ẽ ex oppoſito q̇d vocat dẽſitatẽ cutis ꝯſtrictionẽ
poꝛi:carniũ ĩcremẽtũ:p̱p̱ꝫ aũt carniũ timidũ coꝛpꝰ.vẽ
tris ſtupoꝛẽ dic̃ debilitatẽ alt̃atiue q̃ ẽ ĩ vẽtre.ꝯfuſionem
omniũ dic̃ malã habitudinẽ ⁊ debilitatẽ q̃ ẽ totiꝰ coꝛpis
queãdmodũ qñ ciuitas tota ioꝛdĩata ẽ.⁊ nõ ꝯfuſionẽ ſꝫ ĩ
mũdũ dic̃ ſanguinẽ:aut p̱pt̃ cãm vẽtrꝭ factã:imũdũ ãt p̱
pt̃ ſp̱ſionẽ nõ bñ factã.ſ.vaſis purificãtibꝰ nõ bñ ſe hñti
bꝰ ⁊ nõ diuidẽtibꝰ ſup̱fluitates.cerebꝛi diſſipationẽ dic̃:
nõ vltimã deſtructiõeꝫ cerebꝛi.h̃.n.ĩpoſſibile ẽ fieri viuo
exñte aĩali:ſꝫ diſp̱ſionẽ dic̃ cerebꝛi diminutionẽ ⁊ deſic
cationẽ. Caluicieſ aũt ẽ ĩdigẽtia capilloꝝ.ſ.caſus capillo
rũ q̇ ſũt ĩ ãterioꝛi p̱te bꝛegmatꝭ.bꝛegma ãt duo oſſa ſũt q̃
drilatria circũſcripta añ ſuturã coꝛonalẽ:pꝰ ſuturã ṽo ſi
militudinẽ huic lr̃e grece laude .ĩ medio aũt recte ſutu
re iux̃ vtrãq̃ ſuturã oſſiũ exñtiũ ĩ ſp̱ẽꝫ laudis. Oꝛgana ãt
dic̃ ſenſus q̇ ſũt circa faciẽ. Sꝫ poſtq̃ dictiões expoſuimꝰ
dicamꝰ iq̃ ĩtẽtionẽ hip. Quidã g̃ ſimplr̃ exponũt f̃mõeꝫ
⁊ abſolute ĩtelligũt:⁊ vnũq̇dq̃ p̱ ſe caplꝫ dicẽtes ſic: Om̃
oꝫ ĩnq̃rere raritatẽ cutꝭ aut dẽſitatẽ aut debilitatẽ vẽtris
Ga.ãt nõ h̃ dic̃ ſꝫ vtit̃ ſi ꝯiũctiõe cãli ⁊ ꝯdictionali:mõ p̱
fert f̃monẽ dicẽs ſic: Qm̃ ſi ſiat cutis raritas:tũc ſudoꝛes
effũdũt̃ ⁊ ĩmoderate ferũt̃ vꝛine ⁊ ſeceſſus aut nõ oĩno:
qꝛ hñt ſe ecõtrario hiꝰ expurgatiões:iõq̃ ĩ eſtate q̇dẽ p̱p̱
multã diafoꝛeſim ſudoꝝ modice vꝛine emittũt̃ ⁊ modice
egẽſtiões.ĩ hyeme ṽo ecõuerſo.ſi ṽo ĩduſtria nãe ſiat bonũ
ẽ.ſi ṽo p̱ maliciã egritudĩſ oꝫ p̱hibẽ.ſi ṽo ꝯſtrictio ſiat po
roꝝ:nõ dignatꝰ ẽ hip.dicẽ:ꝙ ferũt̃ multi ſeceſſus ⁊ vꝛine
ſꝫ h̃ dimiſit: ſic̃ manifeſtũ ex p̱cedẽtibꝰ.dic̃ aũt:qm̃ incre
mẽtũ fit carniũ.in dẽſitate.n.ꝯcludit̃ ĩnatꝰ caloꝛ:nõ eua
poꝛat̃ foꝛtitudo vitaliſ:⁊ pp̱ h̃ augmẽtat̃ nĩm coꝛpꝰ:⁊ ex

inde ĩcremẽtũ fit carniũ. Et trãſfert ſe ad aliã rõeꝫ ⁊ dic̃
Qñ debilitas fit vẽtrꝭ:exiñ nõ digerũt̃ cibi:crudꝰ hu.du
cit̃ ad ep̱:⁊ pp̱ h̃ ĩ epate nõ fit cõueniẽs alt̃atio ſanguis.
exiñ ĩpurꝰ ſanguis p̱ vaſa deducit̃ ⁊ nutrit mẽbꝛa:⁊ h̃ nõ
nutrita areſiũt nõ oꝛdiate mouẽt̃:deiñ male op̱ant̃ aĩa
les ṽtutes vitales ⁊ nãleſ.pp̱ h̃ dixit:oĩum ꝯfuſio. Scien
dũ ãt ẽ ꝙ nõ remiſcit̃ omniũ ſꝫ digniorꝭ.dico aũt cerebꝛi
⁊ ipſe ãt nõ nutrit̃ ⁊ iñ ſiccũ fit ⁊ ad ĩterioꝛa trahit̃ et reſi
det.recedit ãt ab ãterioꝛibꝰ p̱tibꝰ frõtis ⁊ ob h̃ p̱pt̃ deſic
cationẽ ⁊ calui ſiũt hi. Sciẽdũ ẽ.n.ꝙ capilli generãt̃ a ſu
p̱fluo ⁊ fumoſo vapoꝛe f̃uãt̃ aũt ab hũiditate cẽbꝛi:⁊ qꝛ
ad ãterioꝛa ꝯtiũ ẽ pp̱ deſiccationẽ ſup̱uenit iõq̃ calui ſi
unt p̱ eo ꝙ ñ hñt lacertos humectãtes cerebꝝ qꝛ patiũt̃
⁊ nõ ſolũ caluicies fit ſꝫ debilitatẽ ſignificat ſenſibilium
oꝛganoꝝ.ſ.oculoꝝ nariũ ⁊ auditꝰ:⁊ deſig̃t h̃ cã p̱ eo ꝙ
nõ miſtrat̃ virtꝰ aĩalis ab ipſo cerebꝛo. H̃ hꝫ p̱ñs ĩtẽtio.
Si cutꝭ ꝯceſſio carniũ ĩcremẽtũ ſi vẽtrꝭ ſtupoꝛ omniũ
ꝯfuſio vaſculoꝝ ⁊ ĩmũdicia cẽbꝛi diſſipatio caluicies oꝛ
ganoꝝ ꝯtritio. ¶ Queãdmodũ ĩ veſte dicimꝰ ip̃am cõtri
tã ſic ⁊ ipſe dic̃:ꝙ terũt̃ ſenſibilia.i.ledũt̃ nec amp̱liꝰ agũt 2
quum cerebꝝ nõ emittat virtutem.

Expurgatio curſibꝰ luctationibꝰ re pauſationibus multis deambula tionibus ⁊ citans his elixa maſſa pluri mũq̃ panis modicus.

Ad aliã curã medicinalẽ trãſfert ſe hip. ⁊ vult de
purgõne carniũ dec̃iare:⁊ remiſcit̃ exceptionũ.⁊
noli adhibẽ fantaſiã tuã platonicꝭ.plato ãt dicit
ꝙ platõica p̱s ñ ẽ medicinalꝭ artis. hip.ṽo ſic̃ p̱te ipſiꝰ
tradit:⁊ de purgõne carniũ ĩtẽdit dec̃iare.aliud ãt ẽ pur
gatio ⁊ aliud ẽ eũo. purgatio q̇deꝫ.n.ẽ diminutio carniũ
eũatio ṽo ẽ expurgõ ſup̱fluitatũ . volo ãt a ſup̱fluitatibꝰ
vobis ĩcip̱e.dictũ ẽ ĩ ap̱his: Om̃ ĩ ſũmo bone hitudinis
fallaces:p̱pt̃ h̃ hip.ĩueniẽs nãm vltra t̃ios tñ dẽtẽ ⁊ car
nes augmẽtari.vult ãt purgõnẽ ſup̱abũdãtie facẽ:⁊ dic̃
ꝙ oꝫ exercitia aut luctationẽ aut curſũ ipſis ſtatuẽ. Sciẽ
dũ ẽ ãt ꝙ vnicuiq̃ cõueniẽs exercitiũ oꝫ cõſtituẽ vt ſi cõ
ſuetudinẽ habuerit aliq̇s remigare:id ſibi conſtituẽ.ſi ṽo
habuit cõſuetudinẽ ſtudẽ:ſtudẽ ſibi p̱cip̱e.ſi ṽo lucri iu
be lucri.vr̃ g̃ hip.cõmẽoꝛare repauſationẽ.ſi.n.exercitiuꝫ
vl̃ gymnaſiũ:purgat carnes repauſatio ecõuerſo augmẽ
tare oꝫ:aut citiꝰ ꝙ repauſatio multiplr̃ dr̃:aut.n.repauſa
tio dic̃ q̇etẽ pꝰ gymnaſiũ ſic̃ dic̃ q̇eſcẽ ſubito nõ laboꝛio
ſum fac̃.aut repauſationẽ dic̃ ĩ vno die:ſi oꝫ exercitari in
alia ṽo q̇eſcẽ:poſtea ṽo exercitari:aut repauſationẽ dicit
pꝰ gymnaſiũ q̇eſcẽ ⁊ nõ appetẽ cibũ queãdmodũ pꝰ bal
neũ nõ ſtatĩ damꝰ cibũ:qm̃ ĩoꝛdinatũ fac̃ coꝛpꝰ ⁊ nã ip̱e
dit̃ ad digerendã calitatẽ balnei.ſi igit̃ miſtrauerimꝰ ci
bũ ĩdigeſtꝰ ⁊ crudꝰ ducit̃ ad ep̱:ſic ⁊ h̃ pꝰ gymnaſiũ nõ oꝫ
ſtatĩ nutrire vt nõ ſiat ĩdigeſtibilꝭ cibꝰ:ſꝫ dic̃ ꝙ oꝫ repau
ſare ⁊ deambulatiõibꝰ multꝭ vti.dictũ ẽ ãt nobis ĩ regimẽ
to acutoꝝ:ꝙ qñ volumꝰ nutrire coꝛpꝰ moderata ⁊ tarda
vtimur motiõe.h̃ ãt qꝛ expurgare volumꝰ carnes iõ dicit
multis deãbulationibꝰ ⁊ citatꝭ oꝫ vti:vt nõ exiñ multa di
foꝛeſis ſiat.⁊ h̃ q̇dã ab ext̃ioꝛibꝰ h̃ ẽ a gymnaſijs. Eſt ãt ⁊
a cibis h̃ facẽ.ĩ hiſ ãt dic̃:maſſã melliſſã oꝫ miſtrare:qm̃
elixa maſſa hꝫ viſcoſũ ⁊ hũidũ:iõq̃ addidit:panis modi
cus.panis.n.ĩq̃tũ panis nutrit:ſi ṽo modicꝰ nõ nutrit.q̇
dã ãt ouinis ſcribũt:q̇i ouinis carnibꝰ oꝫ vti:he igit̃ gene
ratiue ſup̱fluitatũ ſũt:⁊ rõne q̇dẽ cibꝰ ſũt:op̱e ãt nõ cibus
poꝛcinas ãt carnes ſic̃ nut̃tiuas his aũt nõ damꝰ.ſꝫ qꝛ de
purgatiõe ĩtẽdit:dic̃ ꝙ oꝫ habere ſignũ ſic dicens:

Expurgõis ſignũ lapſus ex ſbleuatõe

Quaſi.d.vſq3 quo purgare ⁊ ſtare: ꝙ nõ vltra moderatũ expurgõis difficilia faciam⁹ ſint hõata: ⁊ nitamur rurſũ nutrire: ⁊ ſic penolopes telã texere videamur. ĩõq3 eo rũ ſig͂ docet dicẽs: Intm̃ oꝫ expurgare quouſq3 vider̃ ꝙ ſint ab imbꝛibus: ⁊ nõ ſic̃ a poꝛis fũdũt̃ ſudoꝛes: ⁊ tc̃ ceſſent gymnaſia. qm̃ ãt ⁊ nutrire multotiẽs vtimur ĩtm̃ oꝫ vti nutrimẽto quouſq3 fiat foꝛt̃ nãlis caloꝛ ⁊ ſanguis: ⁊ ita firmet̃ hõi quouſq3 vider̃ bonũ coloꝛẽ ĩ facie factũ. ꝓpt̃ foꝛtitudinẽ.n. nãl̃ caloꝛis: aut ꝑ ſupabũdãtiã ſanguis vt per maliciam egritudinis factus eſt.

Eandem hoꝛam diei ſeruare.

Hec ꝑticula vr̃ eſſe nõ manifeſta. q̃d aũt dicit: ꝙ ſm̃ vnũquẽq3 diẽ in hoꝛa in qua oꝫ exercitari oꝫ ↄſiderare ſi fcã eſt innouatio: diminute ſũt carnes.

De ſubito nanq3 labitur ſubeundo laboꝛes: ſimiliter enim totuꝫ coꝛꝛuit.

Quidã ãt libꝛoꝝ hñt labit̃: q̃dã purgabit̃. ſiq̃dẽ.n. habet labit̃: ſignũ ẽ ꝙ de ſubito labit̃: ⁊ attrahit̃ ad lapſuꝫ ſi vo purgabit̃ ſignificat ꝙ rurſũ ⁊ ſubito ducit̃ ad lapſũ a virtute purgatiua. 3

Quãdo auteꝫ coꝛꝛuit offerre poꝛcinas aſſas: quãdo uero replentur ſignum eis coloꝛ floꝛidus fit.

Dicit ꝙ qum coꝛꝛuũt ⁊ vltra q̃3 oꝫ expurgãt̃: tũc opoꝛtet iteꝝ nutrire: ⁊ vti carnibus poꝛcinis ſic̃ nutritiuis. 4

In gymnaſijs ſignũ ſudoꝛ fluẽs deguttationẽ defert q̃i ex ĩbꝛib⁹.

Hoc opoꝛtebat ſupi⁹ oꝛdinari vbi dic̃: Expurgationis ſignũ aut lapſus ex ſubleuatiõe: aut qm̃ p⁹ ſubleuationẽ ⁊ tũoꝛeꝫ carniũ fit lapſus: aut qm̃ lapſus curat̃ ex ſubleuatiõe. i. ex renutrimẽto ⁊ tumoꝛe carnium. ⁊ hoc eſt quod dicit. 5

Mulier quã p⁹ curaui ĩ cranone ſplẽnã magn⁹: febꝛis cauſonidis exrubicunda: decia die fact⁹ ẽ ſudoꝛ circa ſupioꝛẽ ꝑtẽ: ĩ xiiij. uero fact⁹ ẽ ſudoꝛ min⁹

Dictũ ẽ aũt nobis: ꝙ de ꝑticularib⁹ deĩiat h̃ hip. vñ poſtq̃3 deĩiauit de purgõne carniũ: ↄñt traſfert ſe ad aliã doctrinã ⁊ mẽtionẽ fac̃ mulieris egrotant̃. ⁊ h̃ ſmo ẽ valde obſcur⁹: ſic̃ dic̃ Ga. q2 neq3 vꝛie neq3 egõnuꝫ h̃ mẽtionẽ fac̃: ⁊ neq3 ſalutifera aut moꝛtal̃ fuit egritudo: ſiue digeſta aut ĩdigeſta: ⁊ aut deĩiata aut indiſſoluta: ⁊ neq3 loci mentionẽ fac̃ vbi iacebat mulier neq3 egritudĩs mulier̃: ſ3 ita ſimpl̃r mulier̃ remiſcit̃: ꝑꝑ h̃ dic̃ Ga. ꝙ ab hac ꝑticula nullã hr̃e poſſum⁹ vtilitateꝫ. Veꝝ q̃l̃rcũq3 poſſum⁹ explanemus dictiões. dic̃ itaq3: ꝙ mulier quã p⁹ curaui ĩ cranone hũit ſpleneticã diſpõneꝫ ⁊ exrubicũda fcã ẽ ĩ coꝛꝑe: ⁊ fe. vꝛẽs ipſi ſupuẽit. ꝑmo ãt dic̃: ꝙ ipſã ꝑmo vidit ĩ cranone: veniẽs ĩ cranõe hip. aut qm̃ p⁹ declinationẽ egritudĩs iteꝝ rediſt: ⁊ p⁹ q̃dẽ h̃ ẽ añ reuerſionẽ vidit mulierẽ: p⁹ reuerſionẽ vo nõ ampli⁹ vidit ipſã. hi⁹ ãt mulieri ꝑdicta egritudo ſupuenit. ⁊ dignũ ẽ inq̃rere quõ dic̃: in ſplene vꝛentẽ fe. fieri. ſiq̃deꝫ ſplen a melico hu. fit: h̃ ẽ a fri. ⁊ ſicco. ⁊ quõ potuit eẽ vꝛens fe. Et dicim⁹ ꝙ nõ ẽ ĩcõueniẽs ⁊ ſpleneticã diſpõnẽ eẽ: ⁊ in alio loco aliã mãm ↄtineri: q̃ putrefacta ſupuenit vꝛens fe. aut qm̃ h̃ dic̃: ꝙ nã ſplen magn⁹ ẽ. ꝑ aliã vo cãm ↄtigit fieri vꝛẽtẽ fe. ꝙ aũt malicioſa fuit hi⁹ egritudo: delarauit hip. dicẽdo: ꝙ decia die fact⁹ ẽ ſudoꝛ c̃c̃ ſupioꝛes ꝑtes. q̃rtadecia vo die fact⁹ ẽ min⁹: nõ.n. decia dieſ creticaꝝ ẽ vt dicam⁹ ꝙ ĩ cretica die fact⁹ ẽ ſudoꝛ: neq3 ĩduſtria nãe fact⁹ ẽ: q2 nõ ſolũ ĩ ſupioꝛib⁹ ꝑtib⁹ fact⁹ ẽ ſ3 ĩ toto coꝛꝑe. rurſũ debat ſudoꝛ ĩ. xiiij. mult⁹ fieri ꝓ eo ꝙ cretica ẽ h̃ dies. ecõuerſo vo modic⁹ fact⁹ ẽ. ⁊ h̃ h3 pñs ĩtẽtio. Mlr quã p⁹ curaui ĩ cranõe ſplẽ nã magn⁹. Didiciſt̃ p⁹ duas cãs melioꝛ ẽ vna q̃ dic̃: ꝙ p⁹ dic̃ q̃ſi añ reuerſionẽ egritudĩs ⁊ meli⁹ ẽ exquo nõ dixit: quã p⁹ vidi: ſ3 quã p⁹ curaui. ſed dubi⁹ ẽ ſmo: q2 quõ curauit eã ꝙ recidiua facta ẽ: ⁊ dicim⁹ ꝙ nõ ẽ incõueniẽs reliq̃as mãe remanere ⁊ facere recidiuã: aut h̃ dic̃: aut qm̃ curata fuit mulier: aut peccauit aut circa dietã: ⁊ ĩde recidiua fcã ẽ. Febꝛis cauſonidiſ exrubicũda. Exrubicũda fcã ẽ: aut ꝓpt̃ multã calitateꝫ aut q2 ſupabũdauit ſanguine⁹ hu. ⁊ ĩ h̃ ⁊ febꝛẽ conſiſtere

Spiritus. Iteꝝ huc aduenies Ga. dic̃ ꝙ ex hac ꝑticula vtilitatẽ nõ hẽm⁹. ſpm̃.n. ſolũ dixit. ⁊ nõ aut magnũ aut raꝝ vt dicam⁹ ꝙ ꝑꝑ deſipiẽtiam aut magnũ aut ſpiſſũ ꝙ ꝑꝑ calitatẽ ⁊ fe. vꝛentẽ: neq3 ꝑuũ ⁊ vꝛẽtẽ vt dicam⁹ ꝓpt̃ doloꝛẽ: aut ꝑuũ ⁊ raꝝ: ⁊ dicam⁹ ꝓpt̃ infrigidationẽ ĩnati caloꝛis et moꝛtificationẽ h̃ factũ ẽ. Ga. itaq3 ĩtẽdit iteꝝ expõnẽ ⁊ dic̃: ꝙ ſpm̃ ĩdeĩiate antiq̃ dicũt magnã et celerẽ et ſpiſſam ſpirationẽ. poti⁹ aũt et h̃ hũc dic̃ ſpm̃. Qũ.n. ſupi⁹ dixit: ꝙ fe. fcã ẽ cauſonidis et exrubicũda: et multa fuit calitas ↄueniẽt opoꝛtuit et ſpiratiõeꝫ magnã fieri et celerem et denſam. 6

Minus a capite coꝛꝛizantib⁹ ⁊ brãcoſis ſuperfebꝛiẽtibus: ut ſcio ergo rediterationes.

Uel min⁹: aut ad ſupioꝛa ↄſtruẽdũ ẽ aut ad ĩferioꝛa. et quõ ad ĩferi⁹ ↄſtruat̃ iã dictũ ẽ ꝙ ſudoꝛes min⁹ facti ſũt ĩ q̃rtadecia die. quõ aũt cũ ĩferioꝛi ↄſtruendũ ẽ: dicat̃. Traſfert.n. ſe hip. ad aliũ mirabilẽ ſmonẽ: et d̃ coꝛꝛiza fac̃ mẽtiõꝫ. Dictũ ẽ ãt nobis multotieſ q̃d ẽ coꝛꝛiza: et q̃d catarr⁹: ꝙ vt̃q3 q̃dẽ ab aquoſa et ſubtili hũiditate ſupueniat: ⁊ ab vno fonte deriuat̃ reuma. i. a cerebꝛo: ſ3 ſi hũiditas ducat̃ ad nares: coꝛiza dr̃. ſi vo ad fauces ⁊ gutt̃ tũc dr̃ catarr⁹. ſi vo ad bꝛanchia ⁊ tracheã arteriã: fit bꝛãc⁹: vñ et bꝛancoſi hi⁹ dicunt̃. hi⁹ aũt hũiditas aut a frĩtate: aut a calitate fit: a calitate q̃dẽ cibo coꝛrupto: a frĩtate vo cibo indigõ: ⁊ qd̃ ẽ in vẽtre fcã diaria ⁊ a calitate ⁊ a frĩtate h̃ ẽ ĩ cẽbꝛo coꝛꝛiza et catarr⁹. hi⁹.n. paſſiões ſũt diaria cerebꝛi. ſed ꝓpt̃ q̃d dixit: a capite coꝛꝛizãtib⁹: inq̃rim⁹ q̃d ẽ h̃: fit et ext̃ caput coꝛꝛiza. aut dicim⁹ ꝙ ẽ ↄñs ex neceſſitate dixit: ſic et lac albũ. queadmoduꝫ et Ga. dic̃: Spõdiles q̃ ſũt iuxta ſpinã ñ ꝙ ĩ alio loco ſint ſpõdiles: ſ3 q2 ex neceſſitate dixit: ſic et mel rubeũ dicim⁹ aut h̃ igit̃ ĩtellige aut qm̃ ſupuenit coꝛꝛiza et hi⁹ paſſioneſ Aut a cã ꝑmitiua aut ab añcedẽte. A ꝑmitiua q̃dẽ cã fit coꝛꝛiza: qũ aer frigidioꝛ fit ſic̃ ĩ hyeme: aut qũ calioꝛ ſic̃ ĩ eſtate. Ab añcedẽte vo cã fit ſic̃ qñ multotiẽs ĩpm cẽbꝛũ ꝑ ſe patit̃ calidã aut frigidã diſcraſiã. Oꝫ nos aũt ſcire ꝙ branch⁹ fit multotiẽs et abſq3 cerebꝛo ꝓpt̃ ventrẽ adiacẽtẽ et oꝛificiũ vẽtr̃ vicinũ: et mittẽs frigidas auras ad bꝛãchia. Quidã ãt extẽdẽtes ſmonẽ dicũt: ꝙ in coꝛꝛiza et catarro ↄuenit h̃ frigidis aſcẽdẽtib⁹ vapoꝛib⁹. h̃ ãt dic̃ Ga. nõ ĩuenit̃ in exꝑimẽto. q̃d ẽ h̃ qd̃ dic̃ h̃ hip. Coꝛꝛiza fcã ẽ: et ĩ coꝛꝛiza fe. facta diſſoluit paſſionẽ: queadmodũ fe. ſupueniẽs diſſoluit ſpaſmũ et repletionẽ factã: ſic et coꝛꝛizam ſoluit fe. nõ ſupueniẽtẽ a cal̃a diſcraſia ſ3 q̃ ẽ a frĩda vñ ꝓpt̃ h̃ ſupfebꝛiẽtib⁹ dixit: q̃i in coꝛꝛiza febꝛicitant̃. Si eñi dicẽt coꝛꝛizã a cal̃a diſcraſia factã: nõ addẽt ſup ꝑpõnẽ. in illis eñi nõ poſt coꝛꝛizã ſupuenit febꝛis ſ3 ante coꝛrizã. multotiens eñi et ipſa febꝛis eſt que facit coꝛꝛizam.

¶ Minꝰ a capite coꝛrizātibꝰ et bꝛanchoſis ſupueniētibꝰ Dictū eſt aūt ꝙ coꝛrize et hiꝰ paſſiões a cerebꝛo fiūt. Cerebꝛum. n. patiens aut debilitat̃ et retinet mām: et generat apoplexiā epilepſiā aut foꝛte ē: et ſi moderate ē foꝛte ad adiacētia mēbꝛa expulit mām et fac̃ coꝛrizā et catarrum et bꝛāchū et hiꝰ: aut ad remota ⁊ ad rēota ē qñqꝫ ad pulmonē: et fac̃ ptiſim: aut circa pectꝰ: ⁊ fac̃ dipſniā. Ut ſcio reditatiões ¶ Ecce lu minꝰ ad īferioꝛa ꝯſtruimꝰ. ad hanc pticulā ipſe ꝯſtruit ⁊ dic̃: ꝙ coꝛrizātibꝰ ⁊ bꝛanchoſis ſupfebꝛiētibꝰ minꝰ reditatiões ſūt egritudinū: mā expurgata ꝑ coꝛrizā. ſi vo lu minꝰ cū ſupioꝛibꝰ ꝯſtruat̃: oꝫ h lu nō: negatiuū addē. vt ſit hiꝰ ꝯſtructio: A capite coꝛrizātibꝰ ⁊ brāchoſis ſupfebꝛiētibꝰ: vt ſcio. nō fiūt ḡ reditatiões. 7

Omne exputreſcēs irreditāſ: ſic. n ⁊ maturatio ⁊ criſ ſit̃ ⁊ apoſtaſ ē.

Oportet nos ſcire qm̄ duplex ē digō. h q̄dē imixta: alia vo mixta. ⁊ imixta q̄dē ē aut ī vētre aut ī epate. mixta vo qñ multotiēs ſupuenit apa: et pmutat̃ eadē mā ad ēpima albū ⁊ lene ⁊ minꝰ fetēs. ꝓpter h. n. ⁊ cōmixta dr̃ hiꝰ digō: qꝛ nā nō ſolū q̄ ſūt ſm nām digerebat: ſꝫ ea q̄ ſunt extra nām ſic igit̃ ⁊ alibi dr̃ ꝯmixta digō qñ expellit̃ aliq̄d ſil̃e ēpimati ſine apate. ſic igit̃ ⁊ h in coꝛriza volēs dicere ꝙ maturatio fcā ē: ⁊ maturata expellebat̃ humiditas: dixit pepāſis q̄i maturationē. tal̃. n. educebat̃ hūiditas ex naribus tāq̄ ēpima ſb apate. apoſtaſen aūt dicit expulſionē ⁊ euacuationē humidi ⁊ alterationem paſſionis.

Eis qdem q ſpumaſcunt inflat̃ uenter ut damnagoꝛe: quibuſdaꝫ uero ⁊ i hoc tumoꝛ: archeſelao autem ſic.

Hoc aūt volēs exponere Sauinꝰ ſic exponit: ꝙ in illo tpe in quo coeūt iuuenes: ⁊ nō dic̃ ī tpe ī quo ꝑ luxuriaꝫ coeūt: ſed ī tpe ī quo potētes ſūt coire ꝑ luxuriā: h ē ī augmaſtica etate: pturbatio eiſdē multa ſupuenit ⁊ inouatio ⁊ alt̃atio nāe. ⁊ ꝙ h ſit veꝝ declarat ⁊ vocꝫ. ſ. raucitas ⁊ ipſe q̄dē vgines ī illa etate ſi coeāt viro: ⁊ recipiāt virile ſꝑma: matrix ſic incōſueta pturbat̃ ⁊ iflat̃ a ſpmate: et coāguſtat antiꝰ q̄dē veſicā: poſteriꝰ vo iteſtina: ⁊ ſic retētio ſit vrine ⁊ ſeceſſus. ⁊ h q̄dē ſunt vt oñdat̃ inouationē nāe fieri ī augmaſtica etate. vñ aūt fiat hiꝰ inouatio: dicamꝰ ꝙ nālis caloꝛ ſupabūdat: iōq̄ ⁊ apoplexie ⁊ epilepſie diſſoluunt̃. ⁊ i hac etate ſupabūdās. n. nālis caloꝛ diſſoluit ſpūs ⁊ expellit ipſos ꝑ ſupioꝛa ⁊ facit eructationes. ⁊ ꝑ iferioꝛa aut cū hūiditate et ſonitu facit rugitū: aut ſine hūiditate ⁊ fac̃ ventoſitatē. et ꝓpt̃ h dixit: ꝙ ſonꝰ ipſi ſupuenit ī tpe luxurie. et h q̄dē dic̃ Sauinꝰ. ¶ Ga. vo h exponēs ꝯcoꝛdat cū ruffo h bñ exponēte. dic̃. n. ruffus: Qm̄ ñ oꝫ ſonū itelligere ſꝫ magis ab hypocōdrijs tumoꝛ. Supponit̃. n. egritudo in mel̃ico hu. facto. ⁊ vtꝝ iſte mel̃icus hu. retinet̃: et dicēdū ꝙ vent̃ itaq̄ patiēs nō digerit: ⁊ ñ digerēs generat vētoſitatē: ꝓpt̃ h inflatiuā noīat paſſionē. Qñ. n. mel̃icꝰ hu. ſit q̄ peccet: iōq̄ dixit ꝙ timoꝛ ſit. A mel̃ico q̄dē hu. differentes paſſiões fiūt. aut. n. oēs timēt hoīes: ⁊ canes et oīa vl̃r: et vocāt̃ oīa timētes: aut cāes et vocāt̃ canū timidi: aut multotiēs axietas et triſticia ipſis fiūt. et exiñ dic̃: ſi timoꝛ et anxietas hꝫ mel̃ici egritudineꝫ Sic itaq̄ exponit et Ruffus: et ꝯcoꝛdat cū eo Gal. ꝙ aūt expō hꝰ ſit melioꝛ expōne Sauini palā ē ex dictis hip. ſi enī veritatē dicēt Sauinꝰ opoꝛtebat et hip. vl̃em tradere ſermonē in oībus: qꝺ nō facit in his imo particularem.

Ut dānagoꝛe archeſelao aūt ſic. ¶ Archeſelao āt dicit et h tumoꝛ ſupuenit. Dictū ē āt vobis multotiēs ꝙ tūoꝛ in erpeto ⁊ in ereſipilato dr̃. ſi aūt dicamꝰ tūoꝛ erpitodes dr̃ et ī ſolo tumoꝛe. ſ. ī iflato tumoꝛe ſupueniēte a ventoſitate et hūido. archeſelao quidē factus ē h tumoꝛ: aut h deſignat: huic vo: aut qm̄ groſſioꝛ ſpūs generatꝰ ē archeſelao: et h nō diſſoluebat̃ ſꝫ manēs putreſcebat. iōq̄ dixit: Huic vo q̄i malū odoꝛē habuit et fetebat. 8

Uentoſum cōcauſale alatis etenī ſūt alati.

Quidā aūt ventoſū cū ſupioꝛibꝰ ꝯſtruūt dicentes ꝙ archeſelao ſic nō fuit vētoſa paſſio. Quidam aūt cū inferioꝛi oꝛdināt dicētes ſic: ꝙ ventoſum ꝯcauſale alatis ſit. Sciendū ē āt ꝙ q̄dā libꝛoꝝ hñt: furfureū: q̄dā alatis: q̄dā vo ptiſicis. ſi q̄dē enī hñt furfureū ſignificat ꝙ ex retētione ſpūuꝫ et putrefactiōe māe fumi acrioꝛes ducūt̃ ad caput et faciūt furfurē. ſi aūt hñt febꝛicitantibꝰ ſignificat ꝙ ſpūs efficiunt febꝛē. iōq̄ et in libꝛo q̄ ē de ventoſo hip. h dic̃. ſed qꝛ idignū ē ſue intētioni attribuere: nō. n. oēs febꝛes a ſpiritibꝰ generāt̃. Quid. n. faciemꝰ de his q̄ ꝯſtant in hūidiſ aut ī ſolidis: iōq̄ rñdenꝰ ꝑ hip. dicētes: ꝙ nō dixit ſpūs cās eē febꝛiū ſꝫ cōcauſale qū. n. hūida putrefiūt: nō ē incōueniēs ſpūs cōcauſale fieri generatiōis febꝛiū. ſic aūt et ī ſolidis patiētibꝰ cōcauſales fiūt ſpūs febꝛi. ſi vo hñt alatis: ſignificat q̄tenꝰ ꝓpt̃ hāc diſpōnē coꝛpis ſit ventoſū. alata. n. diſpō ē: qñ extra tēdentes ſūt muſculi ſcapulaꝝ ſicut ī auibꝰ. extratēdētes aūt ſunt: qū pectus anguſtꝰ et nō ꝓfūdus ē. qm̄ aut āguſtꝰ continet aūt et duo magna et ꝑncipalia mēbꝛa. ſ. pulmonē et coꝛ: exiñ coanguſtatio ſit. et ī coanguſtatione ferūt̃ h duo mēbꝛa ad inuicē coꝛ et pulmo: et ꝓpt̃ h ſi educat̃ hūiditas ad thoꝛatica: recipit pulmo ipſā ſicut facile patiens. multotiēs aūt nō fert̃ humiditas ſed ſpūs ſolus exiñ diſtendit̃ pulmo phlegmonē hñs. qum. n. patit̃ pulmo et anguſtat̃ coꝛ: ſcias ꝙ diminuit̃ nālis caloꝛ: exinde nec digōnes: hñ fiūt: et ꝓpt̃ h ex indigōne in plꝰ vētoſitates generant̃ et he diſtendūt cās multotiēs et ipm pulmonē. iōq̄ dixit hip. ventoſū cōcauſale alatis ſit: non ꝙ pulmoni faciāt ptiſim ſed ꝓſunt ad ptiſim generandam coanguſtationē maioꝛē faciētes qm̄ ꝓſūt vētoſitates ad ptiſim: palā ꝙ ꝯtinuo idigerētes habilioꝛes ſūt ad ptiſiꝫ deducti vētoſitatibꝰ ex idigōne ad pulmonē. 9

Frigidū ualde uenaꝝ eruptiuum ⁊ tuſſiculoſum ut nix cryſtalluſ ⁊ conuerſiuum.

Quoniā moderatū frigidū nō ē nociuū neq̄ eruptiuū iōq̄ dixit: frigidū vade. et ꝑ exēplū oſtendit frigidū. nihil. n. frigidiꝰ niue aut cryſtallo ē. Quo at dic̃ ꝙ frigidū venaꝝ ē eruptiuū: ſi qū cāl̃itas ſit efficiēs coꝛroſionē et eruptionē vaſoꝝ: et ad h dicimus ꝙ ſi inq̄ramꝰ q̄ fiūt ex fr̄itate: iueniemꝰ ꝙ fr̄itas eruptiōeꝫ vaſoꝝ efficit. q̄d enī fac̃ frigiditas et quō: ꝯdenſat enī poros: ꝯgregat māꝫ igꝛſſat exiñ dura et male diſtēſiua efficit mēbꝛa: et ob h eruptio ſupuenit. At ipſe q̄dē ō vēis ſolū fac̃ mētionē ꝓpt̃ imundū et fr̄idū ſanguis. tu vo itelligē et arteriaꝝ et alioꝝ mēbꝛoꝝ: iōq̄ et tuſſes ſupueniūt: aut qꝛ a fr̄itate ꝯdenſata trachea artia: aut qꝛ difficul̃e diſtēſibilis fcā ē a fr̄itate: et ꝓpter hoc tuſſis generat̃.

Ut furea ⁊ gangrene concauſale ⁊ duricies fiunt.

¶ Dicit hip. ꝙ ex h humoꝛe generāt̃ tumoꝛes differētes quos vidit ī phire ciuitate. qum. n. ꝑambularet ciuitates exercēs opa artis obſtās egritudinibꝰ et curās patiētes ꝯtigit ipm in ephire ciuitate vidē hiꝰ tūoꝛes. aut ꝑ i ē ſcriptura: et deſig̃t ciuitatem q̄ eſt ī pelope inſula: aut ꝑ e: et

deſignat eã q̃ ē in theſſalia.ſiue hãc dicim⁹ expõnez ſiue
phirea noiat tũores in ſpẽ ſatyroꝝ:ſic̃ et in.vij. epidimia
dic̃:epidimicos tũores. Q̃ũqꝫ pictores ſatyros pingũt lõ
gas hñtes facies.ſ.anterioꝛẽ ptẽ mẽti:iõqꝫ lõgos tũores
ſatyros noiat vt elefantiã:ſatyricã ↄtigit iꝑm noiare ꝓpt̃
ſignũ tũoꝝ. Gangrena v̊o noiat circulares tũores. h̃ eniz
ga.a theofraſto.ibi.n.theofraſt⁹ dic̃:ꝙ g̊ſſa ⁊ egredeũtia
h̃ ſignificãt:a ſil̃itudĩe.n.oñdit ſil̃ia. gangrena ãt dic̃ vl̃r
diũas tumoꝝ generatoꝝ a frĩdo hũoꝛe: ⁊ dic̃ ꝙ hoꝝ tũoꝝ
hi q̃dẽ longi:hi v̊o rotũdi. omniũ ãt hoꝝ duricies ẽ cã q̃
eſt a frĩtate ſuꝑueniẽs. ⁊ hoc eſt qḋ ĩtendit. 10

POſt urine coadunatio pueris ma gis an quia calidioꝛes ⁊c̃.

POſtq̃ꝫ declĩauit hip. de ſpẽb⁹ tũoꝝ vt dictũ ẽ: ↄñt
intẽdit declĩare h̃ de lithiaſi.ſed q̃dã vtilia ſuma
m⁹ ad expõnez ẜmõis ad ĩtẽtionẽ hip.explanan
dã:⁊ dicam⁹ q̃ ẽ mãlis cã lapidis: ⁊ q̃ efficiẽs: ⁊ q̃d oꝛga
nicũ:⁊ qũ dico oꝛganicũ ĩtellige mẽbꝛa ĩ q̃b⁹ gnãt̃ lapis
Mãlẽ q̃dẽ cãm inq̊rim⁹ ſiue a g̊ſſa mã generat⁹ ẽ lapis
ſiue a ſubtiliſſima.multotiẽs.n.g̊ſſus hũoꝛ ⁊ abſqꝫ mul
ta cal̃itate aut multa frĩtate gnãt lapidẽ ⁊ ſubtilis adu
ſt⁹ ſiccitate generat ſil̃r lapidẽ ſic̃ ĩ extioꝛib⁹ exẽplis ẽ. In
uenim⁹.n. aq̃s ſurgẽtes groſſioꝛes exñtes: ⁊ neqꝫ mul
tã frĩtatẽ hñtes neqꝫ multã cal̃itatẽ: faciũt ↄſiſtẽtiã et la
pidẽ ⁊ duriciẽ.vaſa v̊o q̃ ſupꝛa igne ſũt ſi ſubtilẽ aquã cõ
tinẽt:ex ſiccitate multi ignis efficiũt duriciẽ quandã ſic̃
lapidẽ.ſic.n.ẽ venire ĩ vaſe terreo quãdã ſubſtãtiã ꝑma
nentẽ.eodẽ aũt mõ ⁊ ĩ nr̃is coꝛꝑib⁹ multotiẽs q̃dã hũoꝛ
g̊ſſus ↄtinet̃ q̃ efficit lapidẽ abſqꝫ cal̃itate: et aſſumit cãz
efficiẽtẽ ꝓpt̃ collectionẽ.qñqꝫ ſubtilis ẽ hũoꝛ q̃ ẽ ĩ nobis
⁊ ꝓpt̃ arefactionẽ fac̃ lapidẽ: ſiq̃dez inq̊rim⁹ mãlez cãm
lapidis: efficiẽs v̊o ſic̃ qñ ĩueſtigam⁹ ſiue a frĩtate ſiue a
cal̃itate generat̃ lapis. Sꝫ ſciẽdũ ꝙ nõ ẽ ĩ nobis tãta fri
giditas vt efficiat lapidẽ:manifeſtũ ẽ itaqꝫ quotiẽſ gnãt̃
lapis ĩ nobis:a cal̃itate ext̃ nãm fit. Ut inq̊ram⁹ ãt oꝛga
nũ ẽ cã:ſiue ĩ veſica genẽt̃ lapis ſiue ĩ renib⁹.in puerꝉ q̃dẽ
in veſica gnãt̃:ĩ paraugmaſticꝉ v̊o ĩ renib⁹.qñ aũt ĩ pau
gmaſticꝉ nõ ẽ mult⁹ nãlis caloꝛ ſic̃ ĩ puerꝉ:neqꝫ ita ſũt foꝛ
tes nãles v̊tutes: ⁊ ꝓpt̃ h̃ ĩ ipſis nõ deſcẽdit humoꝛ neqꝫ
fluit:ſꝫ manet ſupi⁹ in renib⁹: ⁊ ↄſiſtẽs ibi fac̃ lapidẽ. In
puerꝉ aũt qꝛ mult⁹ ẽ nãlis caloꝛ ⁊ nãles v̊tutes foꝛtes ſũt
iõqꝫ ĩ ipſis deoꝛſũ fert̃ hũoꝛ fluit ⁊ fluẽs nõ ↄſiſtat ĩ reni
bus:ſꝫ fert̃ ĩ veſicã ⁊ ibi retinet̃:nõ motꝉ aũt nobis ad ex
pulſionẽ vꝛine.rurſum alia adducit̃ deiñ alia. ⁊ ſic hi⁹ co
adunatiõe id qḋ g̊ſſi⁹ ẽ reſidet ⁊ effic̃ lapidẽ:ꝓpt̃ h̃ dixit
hip. Coadunatio.qñ ãt vera ſũt q̃ dicũt̃: manifeſtũ eſt ⁊
ab extioꝛib⁹.ſic.n.ſi ĩ olla poſuẽim⁹ mel aut picẽ aut plũ
bũ:h̃ aũt coagulata nõ veniũt ꝑ foꝛamĩa olli.ſi v̊o effun
dant̃ h̃: tũc exeũt:ſic ⁊ ĩ pueris diffuſus hũoꝛ fluit ꝑ vꝛiti
cos poꝛos ad veſicã tãq̃ꝫ hũoꝛ aſſil̃et̃ melli aut pice aut
plũbo:vꝛitici v̊o poꝛi foꝛamĩb⁹ vaſis. Sꝫ qñ h̃ dcã ſũt:di
cam⁹ q̃d ẽ h̊ qḋ dic̃: P⁹ vꝛine: Et q̃dã dicũt ꝙ p⁹ vꝛĩe
dic̃.i.p⁹ micturã ⁊ ſegregationẽ:fit eĩz dicũt hi⁹ nãlis coa
gulatio:qñ a renib⁹ ducta vꝛina ad veſicã:qḋ groſſi⁹ ẽ ex
pellit̃:a veſica v̊o qḋ ſubtiliſſimũ ẽ ſegregat̃: g̊ſſũ v̊o ma
net in veſica: ⁊ ſic effic̃ lapidẽ ⁊ ſic ſegregat̃. ⁊ qḋ ẽ veſice
manifeſtũ ẽ:qḋ v̊o a renib⁹ ad veſicã ſolũmõ nãe notũ ẽ.
Ga.v̊o dic̃:qñ nõ h̊ dic̃ p⁹ vꝛine:ſꝫ vꝛinã dic̃ q̃ a renibus
vſqꝫ ad veſicã ducit̃.p⁹ v̊o ĩductionẽ tũc fit coadunatio
⁊ tũc lapis. Inq̊ram⁹ g̊ q̃re dubitatiuo mõ doctrine vtit̃
⁊ ſic̃ diſputãs dic̃: An qꝛ calidioꝛes.aut dicim⁹ q̃dẽ hui⁹
pl̃es expõnes. Pꝛimũ q̃dẽ qñ dubitat circa cal̃z ſiue ca
lidioꝛes ſũt pueri paraugmaſticꝉ ſiue nõ.et q̃d ẽ h̊:nõne
oñſum ẽ h̊ ab ipſo ĩ apħis vbi dic̃: q̃ augmẽtãt̃ pl̃imum
hñt nãlẽ caloꝛẽ.et dicim⁹ ꝙ h̃ ſic̃ ĩ ꝑticularib⁹ inq̊rit: ⁊ in
ueniẽs q̃ſitũ h̊ ꝑ dubitationẽ ĩ apħis diffinit. 2° ꝓpter h̃
dubitat: ⁊ inq̊rit vtꝝ ꝓpt̃ cal̃z generet̃ lapis:aut ꝓpt̃ aliã
cãm ſic̃ ꝓpt̃ groſſiciẽ hũoꝛis.ñ.n.ẽ incõueniẽs pueros vti
ĩoꝛdinata dieta:exiñ ipſis crud⁹ ⁊ g̊ſſus hu. ↄgregat̃ ⁊ ef
ficit lapidẽ. Tertia expõ qñ dubitat inq̊rens ſiue ꝑꝑ ca
liditatẽ veſice ĩ veſica generat̃ lapis ſiue ꝓpt̃ cal̃itatez in
renib⁹ ſuꝑuenit qñqꝫ puerꝉ lapis ĩ renib⁹ calidioꝛib⁹ exi
ſtẽtib⁹.multotiẽs aũt ⁊ deſiccãt mãm: iõqꝫ dic̃: Et magꝉ
qñ in puerꝉ magis q̃dẽ ĩ veſica ſuꝑuenit: aliqñ v̊o ⁊ ĩ re
nib⁹. Quarta expõ ẽ ꝙ ꝓpter h̃ dubitat: qñ inq̊rit vtruz
ꝑ caliditatẽ vẽtris generet̃ lapis ĩ veſica:aut ꝓpt̃ cal̃itatẽ
epatis. demonſtratũ.n.ẽ ꝙ pueri q̃dẽ calidioꝛẽ hñt ven
trẽ:frĩdi⁹ v̊o ep q̃ꝫ ventrẽ: ⁊ ꝑꝑ h̊ in ipſis egõnes quidem
rubee ⁊ crocee egerũt̃:vꝛine v̊o albe.in iuuenib⁹ q̃dẽ ecõ
uerſo ep ẽ calidi⁹ vẽtre: vñ qñ veſica adiacet vẽtri epati
v̊o renes:iõqꝫ ĩ puerꝉ q̃dẽ veſica hꝫ magis lithiaſim:in ſe
nibus q̃dẽ renes. Quinta expõ inq̊rit vtꝝ ꝑ cal̃iditatẽ ge
nerat̃ ipſis puerꝉ lapis:aut ꝓpt̃ groſſã mãz.ſic̃.n.videm⁹
ꝙ pueri nouit̃ geniti patiunt̃ lapidẽ nõ ꝑꝑ caliditatẽ ſed
ꝓpt̃ coagulationẽ lactꝉ nutritũ mulieꝝ ⁊ terrenũ. Sexta
expõ magis ĩ his vtꝝ dubitat inq̊rens vtꝝ ꝑ caliditatem
aut frĩtatẽ generat̃ lapis.vr̃.n. ꝑ frigitatez generari.ſi v̊o
iuuenib⁹ vbi multa cal̃itas ẽ ñ generat̃ lapis aut raro ge
nerat̃.in ſenib⁹ v̊o ĩ q̃b⁹ ĩcipit fri.dñari: ⁊ ĩ ſenioꝛib⁹ maxi
me:h̃ hꝫ ꝑm⁹ ẜmo hip. ⁊ ĩ his ẽ pñs ĩtẽtio. 11

FIguras mitigantes uelut ſarmẽ ta manu plicãs uel diſtoꝛquẽs ꝑ̃ doloꝛib⁹ iacens accipiens ſurculi extre mum deſuꝑ ĩfixi retinuit ⁊ liberat⁹ ẽ.

TRãſfert ſe hip.ad aliã mãz ⁊ ĩtẽdit de figura det
minare. ⁊ q̃d dic̃ ꝙ a figura multotiẽs diſſoluit̃
paſſio.ſic.n.dic̃: Fuit q̃dã nectẽs vimina aut fu
nes ⁊ ĩ ↄnexione funiũ doluit manũ:ſic ⁊ vehemẽt̃ dolu
it ꝙ febꝛicitauit et ĩ lecto iacuit ⁊ anxietatẽ hũit ⁊ iectiga
tionẽ q̃i a ↄferẽte ſuꝑuenerit hec egritudo. ĩ ↄiectigatiõe
enĩ hac ꝓiecit manũ ad mult̃a loca:et ſic ↄtĩgit iꝑm ꝓijcẽ
manũ ſuꝑ caput:et ibi ĩfixũ ſtipitẽ euulſit: et ſic firmans
manũ ſoluta ẽ paſſio.vñ ãt ſoluta ẽ paſſio qꝛ ↄuerſuſ ẽ la
cert⁹ bꝛachij aut man⁹ ĩ ↄnexiõe funiũ:et nũc ĩ hac figura
vẽit ad id qḋ ẽ ẜm nãz: aut qñ vẽtoſitates coadunate in
diſtẽſiõe illi⁹ euapoꝛauerũt et ſol̃o fcã ẽ egritudis et nõ
dubites quõ circa articulos et iuncturas ceſſauit paſſio
man⁹:qũ nõ fuerit ẜm nãz figura man⁹.i.ãgulata.et dici
m⁹.n.ꝙ ⁊ diſtẽſio ẜm nãz fuit vt ĩ hac egritudĩe. 12

QUem ex mõtano laboꝛe uidi ego circa gephirã iactare crura tibiaz alterã mĩme extenuauerũt: femoꝛa ãt ualde urina ⁊ ſemen nõ ſunt retenta.

MIrabilis ẽ et h̃ ẜmo võlo vñcũqꝫ ad hũc expla
nãdũ aliquo mõ a ſuꝑioꝛi icipe.dictũ ẽ ãt nobiſ
multotiẽs ꝙ ↄuertunt̃ ſpõdiles: ſꝫ ſi ad ĩferioꝛa
ꝑuertãt̃ noĩat̃ ſtruma:ſi v̊o ad poſtioꝛa vocat̃ gibboſitas
ſi v̊o ad lat̃a vocat̃ obliq̊tas.multotiẽs ãt neqꝫ ſpõdiles
colli neqꝫ metaſien patiũt̃: ſꝫ ſpõdiles q̇ ſũt ĩ lũbiſ:et aut
q̃dã ipſoꝝ:aut oẽs et vl̃r tẽdunt ad ſuꝑficiẽ: et coãguſta
uerũt ĩteſtinũ rectũ et veſicã ſic̃ adiacẽtia: exiñ ex coãgu
ſtatiõe phlegmon ſuꝑuenit.in his ex neceſſitate retentio
fcã ẽ vꝛinaꝝ et egõnũ. nũc aũt ĩ h̊ ẜmõe nihil hoꝝ ꝑ̃dicto
rũ factũ ẽ.et ꝙ h̊ ſit veꝝ pꝫ ex dictꝉ ſuis:qꝛ dic̃ hip.ꝙ vꝛi
ne et ſemẽ ipſis nõ ſũt retẽta. Inq̊ram⁹ v̊o quid eſt h̊ ꝙ

diĉ ꝙ iactabat pedes ⁊ crura ſiĉ aliena.et videam⁹ vtruꝫ
palyſis fuit:⁊ dicim⁹ ꝙ ñ:qm̃ vl'r mouebãť mẽbra:poti⁹
ṽo pncipiũ palyſis.h̃.n.ĩ mõte lapides ĩcidebat aut ligna
ĩõqꝫ dixit:ex mõtano labore:⁊ dũ ĩcidẽt hũit neruos ꝺbi
liores q̃ oriũť a lũbis.hi aũt nerui ducũť ad femora:⁊ ꝓ
pť h̃ dixit ꝙ femora valde patiebãť.ꝓpť q̇d ṽo tibie mi
n⁹patiebãť ⁊ dicim⁹ pp illud ꝙ remotiores ſunt hi:ꝙ ṽo
diĉ:minimũ:debem⁹ ĩtelligẽ ꝙ nõ oĩo ſꝫ min⁹. vñ ĩ femo
rib⁹valde dixit:ꝓpť h̃ dixit:ꝙ ꝓpinq̃ ſũt ſpõdilib⁹ lũbo
rũ.ex mõtano diĉ:ꝙ declararet opationẽ ipſã ꝙ in eo ꝙ
ĩcidebat lapides aut ligna paſſus ẽ.illud ṽo qꝺ dixit: cẽ
gephirã:ad memoriã illi⁹dixit.tibiã ãt diĉ:aut ĩ eo ꝙ ad
vnã tibiã magis deriuata ẽ mã:ad alterã ṽo minus: aut
qm̃ vna tibia debilior fuit et magꝭ recepit mãꝫ vrine et ſe
mẽ nõ retẽta ſũt.ipſe aũt dixit:nõ retẽta ſũt.ſꝫ palã qꝺ e
ducebať ſiue volũtarie ſiue nõ volũtarie educebãť.non
diĉ:volũtariũ aut nõ volũtariũ. qũ dico ſemẽ ſm volun
tariã dico ṽtutẽ.ipſa.n.ꝑ lacertos ſemꝑ fit. vaſa ṽo ſemi
naria lacertos.volũtariũ aũt dico ſemẽ q̇dẽ cũ ꝯcupiſci
bili fantaſia.nõ volũtariũ ṽo qꝺ ẽ ſine ipſa. ⁊ ꝙ h̃ fit veꝝ
manifeſtũ ẽ ĩ gomorea:ĩ gomorea.n.ſemẽ nõ volũtariuꝫ
educiť.ſil'r ãt lacerti nõ diſſoulti ſũt neqꝫ paſſi. 13

Que uelut alate nature coſtarum propter uirtutem occaſionis.

Dictũ ẽ aũt vobis ĩ p̃cedẽtib⁹ q̃ ẽ alata diſpõ qñ
dixit:ꝙ vẽtoſũ ꝯcauſale alatis. occaſionẽ ãt diĉ
ñ q̃ ꝓcedit aliq̃ cã.ſic igiť ⁊ occaſionẽ noĩat ipſã
efficientẽ alatã diſpõnẽ:ſiĉ calorẽ nãlẽ ṽtutẽ:vitalẽ ip̃m
cor.hi⁹ q̇dẽ ĩnat⁹calor debilior ẽ ⁊ min⁹ calid⁹: ⁊ ob hoc
fr̃itate effiĉ coanguſtationẽ thoracis:aut h̃ dicas ꝙ oc
caſionẽ diĉ eꝑ.multotiẽs.n.qũ patiť eꝑ: ⁊ nõ effiĉ alťati
onẽ ſanguis:exiñ nõ nutriũť mẽbra:ꝯcidit thorax ⁊ ſuꝑ
uenit alata diſpõ.q̇dã ãt bñ dicũt:ꝙ poſſibile ẽ occaſio
nẽ dicẽ ⁊ cẽbꝝ.cẽbro.n.nõ mouẽte thoracẽ neqꝫ vẽtilãte
nãlẽ calorẽ:neqꝫ ꝯferẽte ſe ad vitalẽ ṽtutẽ: ſꝫ patiẽte ſu
ꝑuẽit hi⁹alata diſpõ.hẽs itaqꝫ tria p̃ncipia efficiẽtia paſ
ſionẽ hãc.coſtaꝝ aũt diĉ:qm̃ ſuꝑioꝝ oſſa ſeptẽ coſtarum
reflexa ⁊ coniũcta ad inuicẽ efficiũt thoracẽ ſicut dictuꝫ
eſt in anathomia. 14

In catarriſ male ꝯſuetis ſi expurgatio fuerit uel nõ fuerit malum.

Dictũ ẽ aũt vobis: ꝙ catarr⁹eſt qñ hũidũ reuma
deſcẽdit ad fauces vel gutť. multotiẽs.n.h̃ reu
ma acutũ ⁊ corroſiuũ ẽ: ⁊ effiĉ catarrũ male ꝯſue
tũ.multotiẽs ṽo deriuať ad pulmonẽ: ⁊ q̄ acutũ ẽ reu
ma ⁊ ꝑatũ ad agendũ:pulmo ṽo hũidũ ⁊ habile ad pati
ẽdũ: ⁊ ꝓpť h̃ facile generať ibi phlegmõ: ⁊ erupt⁹.i.apt⁹
efficit vlc⁹:qꝺ vlc⁹ĩ pulmõe ptiſis ꝓpe noĩať.diĉ ãt hip.
Difficile ẽ h̃ reuma q̃uis expurgeť a pulmõe: ⁊ malũ ſi
nõ purgeť ẽ:q̄ manẽs faciẽs corroſionẽ duĉ ĩ ptiſiꝫ. q̃re
aũt ⁊ ſi expurgeť malũ ẽ: ⁊ dicim⁹ꝙ h̃ reuma ſubtile eſt
⁊ ĩ expurgõne ꝯfluit ⁊ magis ꝑturbat nãꝫ. ⁊ vt expurgeť
h̃ reuma:vehemẽtiori ⁊ violẽtiori ĩdigem⁹ tuſſi: ⁊ mani
feſtũ ẽ h̃ ꝙ ea q̃ ſũt a pulmõe ꝑ tuſſim ſurſũ ducũť. ⁊ ob
h̃ ꝯſidera ꝙ ĩ vehemẽtiori tuſſi ꝑturbať cerebꝝ ⁊ ꝑturba
tum moueť: ⁊ motũ mittit reuma ad pulmoneꝫ et iterũ
ptiſis generatur:propter hoc dixit hippo. Hic catarr⁹ma
le conſuetus eſt ſiue expurgatio fuerit ſiue nõ. 15

Rigores inchoãt mulierib⁹ q̇dem magis ab oſſios.i.a lũbis ⁊ ꝑ dorſũ ad caput etiã ⁊ uiris magis retro q̃ꝫ ante frigeſcunt:extiora magis q̃ꝫ intiora corpis ut cubitoꝝ femoꝝ etiaꝫ ⁊ cutẽ rariorẽ mãifeſtat pil⁹: ab his ãt alijs rigeſcunt recte ab ulceribus incipit ex occaſionibus.

Sermo iſte dict⁹ẽ ⁊ in apħis ꝑticula.v. ⁊ h̃ diceť
iteꝝ ꝓpť ĩducẽdos.hꝫ ãt ⁊ quãdã additioneꝫ nõ
dictã ĩ apħis quã ꝓcedẽte ſmone ĩueſtigabim⁹
ſiue bñ appoſita ẽ ſiue nõ. Quid ãt ĩtẽdit h̃ hip.dicim⁹ꝙ
ꝺ rigorib⁹faĉ mẽtõeꝫ ⁊ diĉ:ꝙ rigor h̃ ſuꝑueĩt maxie mu
lierib⁹ ⁊ a poſteriorib⁹ꝑtib⁹ĩcipit. Sꝫ inq̃ram⁹nos p̃⁹q̃l
dã ꝺrias:tres q̇dẽ ſm ſexũ: duas ſm mẽbra: tres ſꝫ põeꝫ
mẽbroꝝ. Et ſm ſexũ q̇dẽ ẽ ꝺria ſiĉ qñ dicim⁹ꝙ mulieres
fr̃iores ſũt viris.ſm mẽbra ſiĉ qñ dicim⁹ ꝙ mẽbroꝝ q̃dã
carnoſiora ⁊ q̃dã neruoſiora: ⁊ carnoſiora q̇dẽ calidiora
ſũt:neruoſa ṽo fr̃iora.ſm ṽo põnẽ ſiĉ qñ dicim⁹ꝙ ante
riora corꝑiſ cal'iora ſũt:q̄ cor eꝑ ibi ſũt.poſtiora ṽo frigi
diora. His itaqꝫ p̃cognitꝭ diĉ hip.ꝙ qũ ſint ex eiſdẽ ⁊ ꝑi
b⁹vaſis fr̃iores ſũt mulierib⁹virꝭ.bñ aũt dixit recte exñti
tib⁹vaſ:qm̃ ñ ẽ ĩcõueniẽs ĩ virꝭ q̇dẽ ml'tã eẽ fr̃itatẽ:ĩ mu
lierib⁹ṽo fr̃itatẽ minorẽ: ⁊ pp h̃ viros eẽ fr̃iores.veꝝ cau
ſis efficiẽtib⁹ exñtib⁹ ꝑib⁹:mulieres magꝭ patiũť rigorẽ:
ĩchoat aũt ipſis rigor a lũbis:aut q̄ ĩ poſteriorib⁹ ꝑtib⁹
ſũt lũbi ⁊ frigidi ſũt:aut pp illꝺ qꝺ adiacet matrix ⁊ mit
tit diſcraſiã fr̃idã lũbis:matrix.n.ſm ſubſtãtiã vt neruo
ſa fr̃ida ẽ.neruoſa ãt ẽ ex eo qꝺ ꝯbiť ⁊ diſtẽdiť.ſm ṽo ſui
ꝯcauitatẽ calida ẽ ꝓpť generationẽ: ⁊ ipſa matrix mittit
q̃dã cornua ad lũbos: ⁊ ꝓpť h̃ a lũbis ĩcipit mulierib⁹ ri
gor ꝓpť illud ꝙ adiacet matrix lũbis ꝑ mediã nucham
cõpatiť multotiens cerebꝝ mr̃ici nõ ꝓpť h̃ ꝙ recipit ner
uos a cẽbro ſꝫ pp vicinitatẽ.cõpatiẽtiũ.n.mẽbroꝝ h̃ q̇dẽ
ꝑ vicinitatẽ:h̃ ṽo ꝑ cognationẽ patiũť:ſꝫ qm̃ diximus ꝙ
antiores ꝑtes cal'e ſũt:poſtiores ṽo fr̃ide: vñ h̃ ſit verũ ⁊
dicim⁹ꝙ ex eo ꝙ antiores ꝑtes piloſe ſũt ꝑ multã calita
tẽ:poſteriores ṽo abſqꝫ pilis pp fr̃itatẽ: ꝓpť h̃ anteriores
ꝑtes cal'e ſũt ⁊ carnoſiores ⁊ facile paſſibiles:hñt.n.ob h̃
viſũ ꝓuidentẽ ⁊ ſuãtẽ ipſas:poſteriora ṽo ſiĉ nõ ꝑticipã
tia viſus duriora fr̃iora denſiora et non facile paſſibilia
ſunt. ⁊ hoc hꝫ pñs ĩtentio. ¶ Rigores q̇dẽ ĩchoãt mulie
rib⁹magis q̇dẽ ab oſſios ⁊ ꝑ dorſũ ad caput etiã ⁊ viris
retro magꝭ q̃ꝫ ante. Au magꝭ ad mulieres ꝙ magis ſuꝑ
ueniũt ipſis rigores a lũbis q̃ꝫ virꝭ:aut q̄ ĩchoãt rigores
⁊ ab alijs mẽbris:magis ṽo a lũbis pp p̃dictas cãs maxi
me ꝓpter mr̃icẽ. ¶ Frigeſcũt extiora magꝭ q̃ꝫ intiora cor
poris vt cubitoꝝ femoꝝ etiã ⁊ cutẽ rariorẽ mãifeſtat pi
l⁹. Hoc tãqꝫ cõcluſio ẽ p̃dictoꝝ:ꝙ pp h̃ frigeſcũt ꝓpter
dicta ſuꝑi⁹:aut h̃ dicas.aut q̄ frigeſcũt dixit: vt oſtẽdat
tibi ꝙ nõ de iecticãte rigore deťmiat: ſꝫ de eo q̃ ẽ ꝑ fr̃ita
tem.extiora ṽo ⁊ ĩteriora diĉ ſiĉ ĩ cubito.ſante ṽo ⁊ retro
ſiĉ in adiutorio ⁊ femore.cubiti.n. extiora cal'a ſunt tãqꝫ
piloſa:intiora ṽo ſine pilis tãqꝫ fr̃ida.interiora ṽo cubiti
diĉ:adiutorij ṽo poſteriora ſũt frigidiora ⁊ nõ piloſa:an
teriora ṽo cal'a queẽadmodũ ⁊ in femore. ¶ Ab his aũtẽ
alijs rigeſcũt recte ab vlcerib⁹ incipit ex occaſionibus.
Ecce iſte ſermo q̃ ẽ appoſitus. ⁊ q̇d dicit ĩ hoc: multotiẽs
aũt ex anteriorib⁹ꝑtib⁹generať p̃ncipiũ rigoriſ:vñ ẽ ⁊ cã
mali. ⁊ quid ẽ h̃: ⁊ dicim⁹ꝙ vlc⁹eſt ibi ⁊ multitudo ma
teriæ: ⁊ ꝓpť h̃ inde incipit rigor. Quidã aũt libroꝝ habẽt
ex occaſionib⁹: quidã ex vaſis:q̇dã ex ꝯrijs. ſiquideꝫ hñt
ex occaſiobib⁹:dicim⁹ꝙ exinde incipit rigor.ſ.ex occaſio
nibus.ſ.vbi ẽ cã ⁊ p̃ncipiũ mali. ſi aũt hꝫ ex vaſis:dicim⁹
ꝙ exinde ĩcipit rigor.ſ.ex vaſis hñtibus multã materiaꝫ
ſi ṽo hꝫ ex ꝯrijs:quidã dicũt:vt ſi in ſiniſtris eſt vlc⁹ ⁊ de
xtris ĩchoat rigor.male aũt iſti exponũt.q̃uis.n. ⁊ in ãte

riorib[9] partibus ſit vlcus: tñ ex poſteriorib[9] incipit rigor
ꝛ facit ſenſum ſapientib[9] ꝛ expertis. multotiēs āt pp breui
tatē tpis latet nos rigoris pncipiū vñ fiat. 16

c CApitellū ex generatione ꝛ occaſi one ꝛ plurimiſ rōnibus ſed modi ca cognitus colligunt: ꝛ addiſcunt pa ria ꝛ imparia ſicut ex imparib[9] paritas ſit una: ſic utiqꝫ erat uia doꝛſū ꝛ recte habentium experimentum ꝛ nō recte.

I Ntendit aūt hip. in h documēto docē nos quō oꝫ medicū venientē ad egꝛ interrogare ipm. ꝛ q̄ oꝫ ipm inq̄rere ꝛ vñ accipe pcognitionē. et ad h q̄ moꝛe doctrine pcedat: pfert ſmonē ſuū a diuiſiōe: et q̄ diuiſio dignioꝛ ē diffinitōe ꝛ demōſtratiōe. diffinitio aūt recipit ea que ſūt a diuiſione. ꝛ ex his aſſumēs cōue nientē ſibi efficit diffōnē: vt ex aīali ꝛ plāta ſumit aīal: ex rōnali ꝛ irrōnali rōnale: ꝛ ex moꝛtali et imoꝛtali moꝛta le: et diffinit hoīem. demōſtratio aūt p[9] diffōnē ē. ſi iter rogat ſ. n. pp q̄d hō ē aīal: q2 ſubſtātia aīata ſenſibilis. ſilr ꝛ ppē q̄d rōnale: et ppē q̄d moꝛtale. dignioꝛ igit eſt dio diffone et demōſtratione. Quid aūt dic hip. qm̄ oꝫ vti di uiſione ex his q̄ ſunt ſm nām et extra naturā. Ea vō que ſūt ſm nāꝫ ſūt ſic etas cōplexio habit[9]: q̄ vocat ipſe ex ge neratione. qm̄ aūt tria ex ipſa etate ſūt nobis ex generati one. h rurſum ſubdiuidam[9]. i. etatē i puerilē iuuenilem parau gmaſticā et ſenilē. Egritudines aūt etſi eedeꝫ ſint ſi differēte nā ꝛ etate: differēte cura īdigent. Cōplones aūt aut ſimplices ſūt aut ꝯpoſite et eq̄les. Eq̄lis q̄dē eſt habit[9] eq̄li ꝯpoſit[9] vnicuiqꝫ ꝯueniēs. habit[9] vō aut dē ſuſ poꝛis aut rar[9] aut macilēt[9] aut bñ carnoſus. ꝛ h eſt dio coꝝ q̄ ſūt ſm nām. Que vō ſūt ext̄ nāꝫ: aut egritudīes ſūt aut cauſe aut ſinthomata. et hoꝝ dio dcā eſt multotiēs. h aūt oīa oꝫ inq̄rere et pcedere a generalib[9] ad ſingula ria: q2 ſingularia ſūt q̄ cognoſcūt et curāt: ꝛ rurſū a pti cularib[9] venari vl̄ia: vñ dixit hip. Colligunt et addiſcūt i. ampliant. h aūt dic oīa oꝫ inq̄rere: qm̄ ducunt nos ad cognitiōē doctrinā: iō et bñ dicēs rectificat artē: et qui n̄ bñ dic redarguit. Quid ē aūt h q̄ dic: Paria et iparia: ꝛ dicim[9] q̄ ipſe dic: q̄ oꝫ ꝯſiderare: ſi iminētes egritudineſ impares ſūt ſicut calm̄ ꝛ fridū: et efficere ipſas equales i. bñ tēpatas et ꝯmēſuratas. Occaſiōes aūt dicit oēs cās egritudinū: et ſinthomata q̄ ſūt extra nāꝫ: qm̄ cauſe occa ſiones ſunt egritudinū. egritudies vō ſinthomatū: ſintho mata vō leſiōes actionū: et hec nō ſic ſinthōata ſꝫ ſic cāe deſtruūt vtutes. et hoc eſt quod itendit. 17

s SAnguis fluxus ex naribus a ſub uiride nigris a rubicundis a ſub uiridibus.

h Ic ſmo ꝯtinu[9] eſt ſupioꝛi. qm̄ aūt de patientib[9] determianit ſupi[9]: dic multotiēs: Quibuſdā egro tātibus flux[9] ſanguis ſupuenit. Sꝫ ſi nigre chole ſit flux[9] ſanguīs: hi nigri fiunt. ſi aūt chole venenoſe: viri des fiūt. ſi vō ab vtrqꝫ virides ꝛ nigri tāqꝫ: ꝛ ſi ſanguis ſo li[9] oꝫ fieri flux[9]: rubicūdi fiūt. ſi vō ſanguis cuꝫ venenoſo hūoꝛe rubicūdi virides. qm̄ aūt flux[9] ſanguis ppē ſubtili tatē ꝛ acumē māe ſupuenit: aut ppē multitudinē. in acu ta q̄dē mā ꝯuenit auxilio mitigare: i multitudie vō phle botomare. et rurſū q̄dē i acuta balneare: i multa nō bal neare ppē fluxū. et rurſū i multa q̄dē mā ſi cibū aut ſub tilē dietā oꝛdiare. i ſubtili q̄dē ingſſare oꝫ miſtrare cibū vt triā aut ſimilā aut farꝝ aut aliquid tale. Si vō mlta ē

effuſio ſanguis ex narib[9] oꝫ ꝯſtringē aut galla aut ſtipti ria. i. allumigimeni. et libri q̄dē hñt gallā ſolū. qm̄ auteꝫ hēbāt albū. inq̄rebam[9] q̄ erat cura alba ꝛ alumi hñs. et iueniem[9] ſtiptiria. i. alumē gūmenā. ꝛ iō appoſuim[9] aut itaqꝫ ad curā dr̄ albū. aut ſic q̄dā dicūt et male: vt expe ctem[9] alſatōeꝫ ſāguis ad albū. male āt dicūt. ſi. n. ē meli c[9] hu. q̄ euāt ꝛ coꝛp[9] melicū ſupuenit moꝛs pulcꝫ pmu tatio fiat ad album coloꝛem. 18

b BReuia ſubducta impinguare aliſ autem minus impinguatio. ſicco uero opoꝛtet albo ſtiptiria galla.

d Dicit q̄ oꝫ fluxui ſanguis ex narib[9] paꝝ dare ſi vi deris: aut q̄ coꝛp[9] egeat aut q̄ thrōbi ſunt. ꝛ oꝫ hos euacuari: queadmodū in vlcere: non prius eni vlcus curamus: niſi qui i ipſo ſūt thꝛumbos ꝛ expur gauerimus. Gauinus vō hoc exponēs nō dicit: Breuia imo breue incertum: qm̄ ſi dextre ptes hñt emoꝛragiā ꝛ voluer] ipſā ſiſtē: eꝯeuulſiōe vtē: ꝛ icide venā q̄ ē in ſini ſtro brachio. ſi vō ſiniſtra hꝫ paſſionē: eam que eſt in de xtris incide venā: ꝛ bene q̄dē dicit q̄tū ē in fluxu ſangui nis. q̄ vō dicit hippo. nō bene intendit. 19

q QUm ſpumaſcunt ꝛ incipiunt ſpu maſcere aut rauceſcunt ſanguinē fundunt minus.

d Dicit aūt q̄ qm̄ icipiūt ſpumaſcere. i. coire i iuue nili etate: qm̄ ꝛ raucitas ſupuenit. raucitas āt eſt vox gnis ꝛ rauca: grauiſ quidē eſt a calītate: rau ca vō ab hūiditate. Caliditas eni dilatat vaſa ꝛ fac vocē grauē. vnde ꝛ mulieribus acuta ē vox ppter fridū ꝛ co anguſtans poꝛos: tūc igit dicit emoꝛragizāt iuuenes: qm̄ humiditas in pueris q̄dē in augmētū diſſoluit. in iuue nibus vō qū non ſit augmentū ꝯgregat hūiditas: ꝛ p flu xū ſanguinis expurgatur. 20

I IN proceſſionibus ſunt qui ſonāt minus ut archiſelaus.

q Quod fuit dictū ſupius dic h: q̄ in eadē ſubā. hic eni noiauit pceſſionē. ſupuenit aūt ipſis gene ratio vētoſitat]: ꝛ ab expurgōne ipaꝝ ſonus fit. aut dicas extremiſcūt vt iteꝝ ſupponatur hypocōdriaca paſſio: ꝛ timoꝛ a melancholico humoꝛe fit. 21

h HJ uero facti friculenti: hi autem qum procedunt inflant uentrem ut damnagoꝛas.

q Quidā aūt libroꝝ hñt rigoroſū: ꝛ nō bñ. nō enim ꝯmixioni iectigatio ſupuenit. q̄dā aūt habēt fri culentū: ꝛ hoc eſt accipiendū. q̄dā aūt male odo rabile id ē malum odoꝛem afficiendo ab expurgutione ventoſitatum. 22

p PErmutationes cōſeruabiles mo dicum nutrimentum illaboꝛioſū miſticuloſum.

d Dictū eſt aūt eruditis in regimento acutoꝝ: ea q̄ ſunt pmutatiōis. ꝛ q̄cūqꝫ dicta ſūt ibi: hic repe tit. Et vt hic ſermo pateat euidenter apponēda eſt vna dictio. ſ. repēte: vt ita dicat: Subite mutatōes cō ſeruabiles. dic. n. nō oꝫ ſubito pmutare neqꝫ i arte neqꝫ i dieta neqꝫ i his q̄ ſunt ex. in arte q̄dē vt ſi ipſe lucrari cō ſueuerit: nō ad ociū ipm pmutes. In dieta vō ſi ꝯſuetudi nē hūit multa comedere aut multa bibē: aut modica co

medē ⁊ bibere: aut multū balneari aut modice. nō pmu‑
tes ipm repēte ad ꝯ̄riū: ſ; paulatī īducēdo ipm ſic̄ multo
tiēs dictū ē. ⁊ ſic oꝫ ꝯſuare repētinas mutatiōes. nihilo‑
min⁹ ⁊ ī his q̄ ſūt extra ſil̄r oꝫ facere vt ī aere. ſi .n. repente
fiat frioꝛ aut cal̄ioꝛ: oꝫ et hūc ꝯſeruare. ſed dubitabit ali‑
q̄s: qm̄ ea q̄ ſūt ab arte ⁊ a dieta ī nobis ſūt ⁊ poſſumus
ipſa ꝯſuare. q̄ v̄o ſūt ab aere nō ſūt ī nobis: quō h̄ poſſu
m⁹ ꝯſeruare? et dicim⁹ ad h̄ aliquā doctrinā: ꝙ ſi aer cal̄i
oꝛ fiat: ducas ipſos ad loca nemeroſa aq̄s hn̄tia ⁊ arbo‑
res ⁊ vmbrā: ⁊ vl̄r vbi ſūt loca frida. ſi v̄o frioꝛ fact⁹ fue‑
rit: p̄cipias ipm habitare ī domo cal̄a: ⁊ nō recipe friduꝫ
aerē. h̄ āt q̄ opoꝛtuit dic̄e dicta ſūt. exponam⁹ ḡ dictiōes
¶ Modicū nutrimētū illaboꝛioſū iſiticuloſū. Quidā
aūt dicūt: ꝙ h̄ exempla ſūt repētine mutationis dicētes
ꝙ ipſe dic̄: ꝙ nō oꝫ a multo nutrimēto ad modicū pmu‑
tare: neq; ab ocio ad laboꝛem aut a laboꝛe ad ocium. et
h̄ expō nō pl; Ga. ſ; hic̄: ꝙ hip. tradit añcedētia ⁊ ꝯn̄a: ⁊
facit duas expōnes. et añcedēs q̄dē aſſumit modicū nu‑
trimētū: ꝯn̄ illaboꝛioſū ⁊ iſiticuloſū. Et p̄ma q̄dē expō ē
hec: Qm̄ modicū nutrimētū illaboꝛioſū fac̄: vt itelligas
ventrē. in multo .n. nutrimēto laboꝛat vēter ad digeren‑
dū: ī modico nō laboꝛat. Scđa expō ē h̄: Modicū nutri
mētū iſiticuloſū ē op⁹. in modico .n. nutrimēto magl̄ nō
fit digō ⁊ nō nutrit̄ coꝛp⁹: ⁊ pp h̄ nō fit ſitl̄: nō bn̄ aūt dic̄
opoꝛtebat .n. ī modico nutrimēto magl̄ ſupuenire ſitī pp
ſiccitatē: nō aūt h̄ intēdit hip. ſ; dic̄: ꝙ volēs mutationeꝫ
fac̄e h̄ tria inq̄re: vt ⁊ modico nutrimēto vtat̄ ille: vt ⁊ la
boꝛioſus fiat maxīe in exercitio: ſi voluerl̄ pmutare: ⁊ vt
inſiticuloſus ſit. ſi enī habuerit hec tria: facile ad q̄cunq;
volueris permutabis ipſum. 23

Omne extenuatū depōit cutē: de
īn̄ uero diſtēdit nutrim̄ tū ꝯtraria

Quidā cōmentatoꝝ dicunt extenuatū: maciē coꝛ
poꝛis ſupueniētē ī euātione ſanguis tāq; ī phle‑
botōia iuuenū ⁊ alioꝝ hūoꝝ ſil̄r: ſ; c̄ ī purgōne vi
dem⁹ ꝙ macilētū fit coꝛp⁹. Ga. v̄o nō recipit hāc expōeꝫ
ſ; dic̄ ꝙ extenuatū dicit purgōnē carniū ſiue p inanitiōeꝫ
cuiuſq; hūoꝛis fiat ſiue p aliā cām aut manifeſtā aut nō
manifeſtā. Et nō manifeſta q̄dē ſic̄ qn̄ intī⁹ a ꝯſumptiua
cal̄itate expurgant̄ carnes ⁊ extenuāt̄ ⁊ liquefiūt a cal̄i‑
tate tēdēte ī pfundū. h̄ aūt cā nō manifeſta ē idiotl̄: foꝛ‑
taſſis āt ⁊ artiſtis: ſi q̄dē fuerit q̄dā idoct⁹ artiſta. p mani‑
feſtā v̄o ⁊ ab extioꝛib⁹ ſic̄ qn̄ a triſticia aut ſollicitudine
aut vigilia: extenuatio fit carniū. fit aūt ⁊ p multitudinē
ſanguis iutilis expurgatio carniū ⁊ macies. ⁊ ſup h̄ dic̄
Ga. ꝙ qn̄ ini romā iueni mulierē quādā cui retēta erant
mēſtrua ⁊ ſubtilis fcā ē. ⁊ dic̄ ꝙ alij medici p̄cipiebāt nu
trire pp maciē. Ego aūt dic̄ G. cognoſcebā ꝙ retēta erāt
mēſtrua: ⁊ ob h̄ ſuffocabat̄ nālis caloꝛ: ⁊ nō nutriebant̄
mēbꝛa ⁊ phlebotomādo ipſā ceſſanit paſſio. A phlebo‑
tōia .n. nutrimētū ſupuenit carniū: qū nō ampli⁹ ſuffoca‑
ret̄ caloꝛ nālis a ſāguie. ⁊ ī h̄ valde expt⁹ fuit Ga. Sꝫ foꝛ
taſſe aliq̄s dicat ꝙ ī illa muliere iutilis fuit ſāguis: ⁊ pp
h̄ nō nutriebant̄ mēbꝛa: iō q; dic̄ Gal. ꝙ multotiēs vtilis
ē ſanguis ⁊ potēs nutrire. veꝝ debilitata ē v̄t⁹ attractiua
toti⁹ coꝛpis ⁊ nō attrahit: ⁊ exiñ nō nutriūt̄ mēbꝛa. ī h̄ āt
dic̄ nō nutrimēto ⁊ ḡcilitate: depoſitio fit carniū: qū enī
ampli⁹ ſit mīſtrās. deiñ pdurāte hi⁹ ſintoſi .i. collapſu: et
diſtēſa ſiccitate diſtendit̄ caro ppt̄ duriciē ſic̄ ī coꝛio. Oꝫ
igit̄ nos nutrire. ſed rurſū nobis nutriētib⁹ p̄mo depoſi‑
tio fit. incipiūt aūt humectari mēbꝛa ⁊ depōi: poſtq; v̄o
replēt̄ nutrimēto: tūc iteꝝ diſtēdūt̄ nō p duriciē aut ſicci
tatē ſ; p multitudinē. quid aūt dic̄i nutrimēto? Con‑
traria. Et dicim⁹ ꝙ ꝯ̄ria dic̄ nō ꝙ ſinthoſi .i. collapſu p⁹

fiat depoſitio: poſtea diſtēſio: poſtea depoſitio. h̄ .n. nūq;
īuenit̄: ſ; qm̄ nutrimēto depoſitio ꝯ̄ria ē ⁊ diſtēſio nutri
mēto ꝯ̄ria ē in diſtēſiōe collapſus ſinthoſis: nō ſic̄ depo
ſitio depoſitioni: aut ſic̄ extēſio extēſioni: ſ; vt aliq̄ depo‑
ſitio alicui depoſitiōi: ⁊ ſic̄ aliq̄ diſtēſio alicui diſtēſioni
ſ. tanq; ſm nām ⁊ extra nām. ſ; ⁊ nutrimētū ſm nām ē 24
collapſus aūt extra naturam.

Coꝛpoꝛis iactura collabentis diſtē
ſio nutriti.

Iacturā aūt dic̄ rugā ⁊ ꝯſidera ꝙ depōnē q̄dem
i. rugā collabēti attribuit: diſtēſionē aūt nutrito
Tu v̄o dic vtꝝq; vtriq; ⁊ depōnē ⁊ diſtenſioneꝫ 25
in collabente ſil̄r ⁊ in nutrimento.

Frictile ꝯtinuum alteri⁹ ſignum.

Frictile āt dic̄ ineq̄le. ſic .n. ⁊ Homer⁹: Sonitum
turbationē ⁊ ieq̄litatē vndaꝝ deſigt̄: volēs dic̄e
pōtū ſupfrictile dic̄ eq̄lē. Ineq̄le q̄dē dic̄ ſignū
eſt collapſus exn̄tis extra nāꝫ. Eq̄le v̄o nutrimēti tāq; ſ;
nām exn̄tis. Couenit .n. his q̄ nō ſūt ſm nāꝫ ieq̄le. his v̄o 26
q̄ ſm nām eq̄le vel continuū.

Subuiride ſubꝛubeum.

Et h̄ ſigna ſūt lapſuſ carniū: ſubuiride q̄i ſiccitas
dn̄at̄ ⁊ chol̄a ru. ſupabūdāt ⁊ viridis coloꝛ appꝫ
Nutrimētū v̄o ſignū ē ſubꝛubeū qn̄ ſanguineus 27
hūoꝛ ſupabūdat: ⁊ rubeus coloꝛ apparet.

Sic depmi mām̄aſ: ḡcile uero ſub
ſtolli ⁊ circūtēdi: ⁊ q̄dē neq̄q; q̄s
dignoſcit ppt̄ hoc ſ; incarnati hoc fieri
ualde repletio.

Dicit hip. ꝙ oꝫ inq̄rē ī m̄lib⁹ pp q̄d fiat diſtēſio. ⁊
q̄dā dicūt ꝙ pp multitudinē māe p carnoſitatē
ſupuenit diſtēſio: nō v̄o p collapſuꝫ. hip. v̄o vtrūq;
recipit: ꝙ ⁊ p multitudinē māe ⁊ nutrimēti ſupuenit di‑
ſtēſio: attn̄ ⁊ p collapſū. ppt̄ multitudinē v̄o ſic̄ ī hn̄tib⁹
lac: aut ī q̄b⁹ ē multitudo glādulaꝝ aut augmētū carniū
fiūt magne mām̄e. et pp collapſū v̄o fit diſtenſio queād
modū ī vetulis: ſic .n. videm⁹ ꝙ vetule hn̄t p̄mo mām̄as
dimiſſas: poſtea v̄o tp̄e pcedēte ⁊ ſiccitate dn̄ante diſten
dūt̄ mām̄e. Glauceas v̄o q̄dē ꝯtēpoꝛane⁹ hipp. ⁊ noīe q̄
dē hippoc̄tic⁹: re v̄o ꝯ̄ri⁹ hip. dicebat .n. iſte hip. eē ēpicū
⁊ expimēto vti ſic̄ dic̄ ⁊ h̄ fac̄. empici .n. ē inq̄rē ſiue p nu‑
trimētū mām̄e diſtēdāt̄ ſiue p collapſū. male āt dicebat
iſte. n̄ .n. incōueniēs rōnantē ſubtil̄r ꝯſiderare ⁊ expimē‑ 28
tū adducere teſtimoniū ſuoꝝ dictoꝝ.

Clauis appens uene manifeſte.

Quidā āt dic̄t ꝙ ⁊ h̄ p multū nutmētū fit. repleta
enī vaſa ⁊ diſtēſa manifeſta fiūt. Ga. v̄o dic̄ q⁹ ⁊
p collapſū ⁊ deficcatione h̄ ſupuenit ⁊ p multi‑
tudine cōmēſuratā. Dictū āt ē nobis ī li° pulſuū: ꝙ adia
cētib⁹ multl̄ carnib⁹: nō ē manifeſta motio artie: non v̄o
exn̄tib⁹ carnib⁹ multl̄: ſ; ḡcili fcō coꝛpe manifeſta fit ⁊ q̄i
viſui appꝛibilis. ſic .n. dicebat̄ nobis: ꝙ in ptiſica diſpōne
ꝯbunt̄ vngues: ⁊ nō augmētant̄: ſed ppter conſūptionē 29
carniū in quibus ſunt vngues.

Irodicus febꝛiētes inf̄fecit circul̄
luctatiōib⁹ multis calefactiōib⁹.

Quidā aūt dicūt irodicus: q̄dā pdic⁹. ⁊ h̄ nō diſſ‑
fert ad expōnem ſmonis. Rurſū q̄dā dicūt iro
dicū libiſtricū. ſ. tirinthicū: q̄dā aūt leontinū frēſ
gurgie. ⁊ magis dicit leontinū: qm̄ ⁊ plato ipſi⁹ remiſcit̄

tā̄ƺ inſ̄ficiens febricitātes. ſic itaƺ ⁊ hip. vilipēdit hunc ⁊ dic̄ ꝙ irodicus febriētes: ⁊ nō dignatꝰ ē dicē ledebat: ſ; iterficiebat. iterficiebat aūt ipſos: qm̄ curſū ipſis ordinabat exercitiū ⁊ hiꝰ: ꝯſiderās ꝙ ꝑ h̄ caliditas q̄ erat extra nām dēbat t̄miari: ⁊ igrabat h̄ ꝙ ignis igni additꝰ additionē faciebat mali: ⁊ augmētabat paſſionē. rurſus ordinabat ꝑiodos vel circulos: vbi multotiēs aliq̄ agonē habebāt: ⁊ ibi appetebat victoriā. et ꝑiodos āt dicit motꝰ q̄ ſūt de loco ad locū. ꝑiodꝰ .n. vel circulꝰ ē ab eodē ad idē motꝰ. vtebat̄ aūt ⁊ calefactōibꝰ .i. aſpſiōe cal'e aq̄ aut balneis. vtebat̄ aūt ⁊ fricatiōibus que deſiccacionē generāt efficiēdo caliditatē in corpore. 30

Malum febrire .i. cum fame oppugnans dolorem dolore ipſis qm̄.

Quare mala ē febris: qm̄ alie q̄dem egritudines aut officiales ſūt aut cōes vnū mēbꝝ ledentes. Febris v̄o diſtēꝑantia ē ⁊ extra nāƺ diſpō totiuſ corꝑis. qm̄ aūt ī fe. irodicus dēbat ꝯrijs vti .ſ. humectantibus ⁊ īfrigidātibꝰ: ecōuerſo faciebat fame vtens: q̄ deſiccationē generat ⁊ ſalſū efficit corpꝰ ⁊ febrē vehementiorem ⁊ difficiliorē facit: ꝑpter h̄ dixit ipm̄ oppugnantem dolorē dolore. Cōſiderabat irodicꝰ ꝙ dolorē .ſ. fe. dolore poſſe curari .ſ. exercitijs ⁊ alijs p̄dict̄. Ignorabat aūt ipſe: ꝙ dolor dolorē nūq̄ƺ diſſoluit niſi ſ̄m accn̄s ſic̄ in ſciatica diſpōne vtimur cauterio .i. aduſtiōe. ⁊ ecce dolor ex vuſtione diſſoluit dolorē iſciatice: nō tanq̄ƺ dolor ſed ſ̄m accidens in deſiccando cum vſtione humiditateƺ efficientem morbum. 31

Venarum rubedo liuor uiriditas laterum dolores molles.

Hic vt nō credat aliq̄s ꝙ hip. inuidēs irodico vitupabat ipm̄: iōƺ dicit ⁊ ex his: Supuenientia difficilia ſintomata. h̄ aūt oīa fiebant ſ̄m differentē hūorē dn̄antē. ſiq̄dē ſanguis erat putrefactꝰ ⁊ ſinoca febris erat: tūc multotiēs exrubicūdꝰ fiebat hūor: tūc liuidus fiebat color multiplicata paſſiōe ꝑpt̄ exercitia. ſi aūt melicus: tūc liuidꝰ fiebat color. ſi v̄o chol'a ru. tūc viridis. qm̄ aūt thorax ꝑdeſt ad reſpirationē patit̄ in fe. ⁊ q̄r multotiēs ipſe ē hn̄s radices mali: ꝑꝑ h̄ dixit ꝙ doloreſ lateꝝ fiebāt. lateꝝ aūt eoꝝ q̄ ſunt thoracis. Que aūt erāt dolores facti molles: ⁊ dico he q̄ nō ſunt ꝑ phlegmonē nec ꝑ ſchiron aut erpeta aut aliquē talē tumorē ſ; ꝑpt̄ ꝑuerſionē reſpiratiōis ſimpl'r diſnia facta ē. 32

Quam ꝯuenit inſitientē fuare continere os tacendum uentum cum potu frigidum inducere.

Hic ad aliud documētū tranſfert ſe hip. ⁊ dicit: ꝙ ſiti ſupuenit: ſitis v̄o h̄ ē ꝑpter ſiccitatē iſofagi aut trachee arterie. ⁊ quō debeamꝰ hāc ſitī curare n̄ ꝑbentes potū dicit: p̄cipe huic os claudē. ⁊ claudē os ꝑficit ī ſiti: ⁊ dicimꝰ ꝙ ſic ſ̄m accn̄s. qm̄ aūt ſi iſte clauſerit os nō amplíꝰ loq̄t̄ ⁊ ipſo nō loquēte nō diſtendit̄ paſſio ſ; curat̄. vn̄ iduxit: Tacendū. Oƺ aūt te apponē illum ſermonē vt manifeſtū ſit qd̄ dr̄ ⁊ veriꝰ: ⁊ ē h̄ appoſitum vt nō facias ipm̄ multū loq̄ ſ; modice. modica .n. locutio adduc̄ hūiditatē: multa v̄o maxie manet ⁊ ē violēta ⁊ euaporat hūiditatē ⁊ diſtēdit deſiccationē ⁊ ſiti. vn̄ hipp. dic̄: ꝙ mediocriter diſputātes hn̄t raucā vocē: q̄ v̄o multū clamāt clāgoſā. ⁊ h̄ mō q̄dē abſq̄ƺ potu poſſumꝰ ſitiƺ ſedare. ſi v̄o cū potu volumꝰ curare ſitī dic̄ ꝙ cū potu debemꝰ ꝑbere ventū fridū. ⁊ q̄d ē h̄ ꝙ dic̄: ⁊ dicamꝰ ꝙ ventū fridū dic̄ aerē fridū vt frido exn̄te aere: ipƺ potū fridū miſtremꝰ. qm̄ aūt aerē ventū noīat: manifeſtū ē in libro de aere loc̄ ⁊ aq̄s: q̄ ē ab ipſo ꝯpoſitus: ibi .n. dic̄ ꝙ ſic aut aeris infuſionē ⁊ reuma. ⁊ ī meteor̄ dictū ē ab ariſtotele ꝙ hip. ventū vocat aerem motum. 33

Occaſiones unde cepere laborare ꝯtēplandū ſiue capitis dolor ſiue auris ſiue lateris ſignū dēteſ ⁊ bubōes

Hipiꝰ aūt occaſionē dicebat v̄tutē vitalē: cor: calorē nālē: ⁊ ep. h̄ aūt occaſionē dic̄ cām efficiētē ⁊ locū patientē. qm̄ aūt hipp. q̄ mgr̄ ⁊ p̄deceſſor extitit nr̄e artis ſalutē corpoꝝ adoptabat: ꝑꝑ h̄ multā diligentiā adhibet his curationibꝰ ⁊ ſaluti: ⁊ inq̄rit p̄cognitiones: inq̄rit efficientē cām ⁊ mēbra patiētia. vt aūt ordinate ꝑcedā dico ꝙ venio ad patientē: et dicit mihi iſte ꝙ doleat caput: ſtatī vtar ego medicamēt̄: ⁊ dico ꝙ nullo mō: ſ; p̄mo oƺ īueſtigare q̄ ē cā efficiēs: ſcd̄o qd̄ mēbꝝ patit̄. ⁊ cām q̄dē quƺ inq̄rimꝰ vn̄ dolor ꝑcedit: vtꝝ omiomē .i. ꝯſil'is ꝑtis ē egritudo aut officialis: aut ī diſſol'one ꝯtinuitatis īuēta ē. ⁊ ſi omiomera ē vtꝝ ſimplex aut ꝯpoſita cū mā̄ fluxibili ⁊ abſq̄ƺ mā̄ fluxibili. ⁊ qū inuenio multotiēs ꝙ ſola ē diſtenꝑantia aut cū mā̄: tūc inq̄ro ⁊ mēbꝝ patiens. et poſſet aliq̄s dicē: ⁊ ſolū patiēs inq̄r̄: nō enī manifeſtū ē ꝙ cerebꝝ patit̄. ⁊ dico ꝙ nō h̄ inq̄ro: ſ; q̄d ē qd̄ p̄mo patit̄: vtꝝ cerebꝝ p̄mo ꝑ ſe hēt paſſionē: aut vēt p̄mo ⁊ ꝑ ſe: caput v̄o ſ̄m ꝯpaſſionē. Et h̄ quidē q̄ dcā ſūt de capite ītelligas de aure. dolet .n. aliq̄s aurē: ⁊ dico ꝙ nō ſtatī debes vti medicamībꝰ. ſ; p̄mo ꝯſidera cām efficientē dolorē ⁊ locū: ſiue p̄mo patiēs fuerit ſiue ꝯpatiēs ⁊ tūc p̄habita cognitiōe vtere differētibꝰ medicamībꝰ ſ̄m differentē mām efficiētē. ſil'r aūt ⁊ ī dētibꝰ vtꝝ corroſio fit dentiū aut phlegmō gigiuaꝝ aut diſcraſia ſola: et differētibꝰ vtē cur̄. ſic enī ſcriptū ē ab Apollonio de cur̄ caput dolentiū: et de calidis ⁊ fridis ſiccis et hūidis ſ̄m differentē cām oꝑantē morbū: eadē inq̄ras et in latē dolēte et ī bubone vtꝝ ſigni rōnem hēant bubōeſ et ſupuenē ꝑpt̄ multitudinē mā̄e: aut ꝑpter ātraces ī ꝑfūdo exn̄tes aut ꝑpt̄ morbū peſtiferꝝ: aut bubo effectiuꝰ ē febris ſicut qn̄ vlcē exn̄te ī crure ſupueniat bubo. Et exēpla q̄dē ſupioꝝ ꝑtiū corꝑis accipit caput aures dētes: mediaꝝ aūt latus: īferiaꝝ bubones. et hoc eſt qd̄ ītendit hip. 34

Ulcera facta detminantia febres ⁊ fimata quibꝰ hec nō fiunt: diſtēperātijs uero derelinquitur certiſſime rediterationes ⁊ peſſime.

Hic ad aliū ſmonē trāſfert ſe hip. eſt āt h̄ ꝑticularis et deciſio q̄dā a gnāli quodā ſmōe. Dictū .n. eſt alibi ab hip. ꝙ cretica n̄ mota aut mortalia aut diſcrita. hꝰ āt rōnis ſmo q̄ h̄ īdit̄ ē ſubtractio q̄dā. q̄d .n. dic̄: Supponit fe. ī vlcē detiationē hn̄tē. ꝯſueuē .n. febreſ multotiēs ī vlcē detīari: et multotiēs n̄ detīari: qm̄ neq̄ƺ vlcera ſupuenē ī ipſis neq̄ƺ fimata. et h̄ .n. fimata pn̄t detminatōeƺ febriū oꝑari. Ga. v̄o nō recipit hiꝰ expōnē: ſ; dic̄ ꝙ ſupuenerūt et vlcera et fimata: et nō detmīata ē fe. q̄re duplicē fecit expōnē: vnā q̄dē qū nō oīno fcā ſūt vlcera aliā aūt dicentē: ꝙ fcā ſūt q̄dē: nō tn̄ detīata ē egritudo. vr̄ āt p̄ma cā ꝯſona eē ſmōi hip. qm̄ aūt dic̄: q̄bꝰ h̄ n̄ fiūt ſi et aliq̄n h̄ fiat h̄ vlcera: et n̄ poſſint detiationē oꝑari: ſ; remaneāt q̄dā rell'q̄e mā̄e ſtatī reditatiōes fiūt egritudīs vt ī pl'ibꝰ. hn̄ āt dcm̄ ē: vt ī pl'ibꝰ: ob hāc cāƺ. oƺ .n. noſ ſcire ꝙ ſi ſūt multe reliq̄e remanēteſ aut modice: et ſi modice ſt̄ et n̄ male: n̄ fit reditatio morbi niſi aliqd̄ peccatū fiat aut a medico aut a patiēte. ſi v̄o fiat pcc̄ƺ moderatū neq̄ƺ

tunc ſupuenit reditatio. ſi vo multe ſint reliq̄e: tūc abſq; manifeſta cā reditatio ſit egritudis. hoc hʒ pn̄s intentio.

Ulcera fcā determinātia febres ⁊ fimata ⁊c̄. Duplex h̄ vr̄ eē expō: aut. n. ſumas an̄cedētia ⁊ ſola: aut pit vlcera cū fimatibꝰ cōſtrue. ſiq̄dem igit̄ ſūpſeris antecedētia: dic ſic: q̄ vlcera fcā ⁊ febres deťiabūt vt dictū ē. ⁊ etiā fimata: fimata aūt dic̄ apata. q̄ aūt vlcera det̄minēt apata manifeſtū ē. pipleumonia. n. ſupueniēte: ruptio fcā eſt apatꝭ ⁊ ſanies: ⁊ ſic ſolutū ē apa. multotiēs āt eruptio fcā ē ⁊ ſanies: ⁊ nō ceſſauit apa. ⁊ h̄ q̄dē expō ē: ſi ſolū ſūpſeris vlcera. ſi vo ɔſtruxeꝛꝭ ſil̄r cū fimatibꝰ: dic q̄ vlcera det̄mināt febres ⁊ fimata. ſ. apata. q̄bꝰ vo delinq̄t certiſſime rediterationes ⁊ peſſime. certiſſime autem dicit: vt ſcias firmiter q̄ rediteratio ſuperuenit. 35

Rotundum ſputum repcuſſoriū.

Mirabiliſ ē h̄ ſmo. dictū ē āt i pnoſticꝭ. ſputū q̄dē dr̄ idigeſtū ſputū. h̄ āt dicit ſputū abuſiue idigeſtū. vn̄ āt ſit rotūdū ſputū: ⁊ dicimꝰ ex eo q̄ cōtinet̄ i trachea arteria ⁊ figurat̄ i ipſa. gaudēt. n. ea q̄ ſūt extra nām figurari ſil̄r eis q̄ ſūt ſm nām. ⁊ hꝰ aūt rotūdi ſputi māľ q̄dē cā ē ɔ̄ſſicies hūoris: efficiēs āt īmoderata calaſ qm̄ āt igit̄ īmoderata ē calas: iōq; ⁊ deſipiētia ſupuenit vt pus deťiauit: ſi aūt facile paſſibile ē cerebꝝ. ſi vo ē difficil̄r patiēs ⁊ firma hꝰ ē mēs: aut nō deſipit: aut difficultate deſipit. vn̄ i liº ō int̄ioribꝰ dic̄ Ga. Succurratis mihi ne fiā phreneticꝰ. ⁊ vn̄ ē h̄ manifeſtū: q̄ hn̄ ſenſibilez hūit imaginationē ab exterioribus: ex eo q̄ facile iraſcebat̄ a quibuſlibet ⁊ patiebatur. deſipientiā āt dico aut īminentem aut expectatam. 36

Emorroidas hn̄tes neq; pleureſi exagitant̄ neq; pipleumonia neq; comedēti fagedene: equaliter uero neq; lepris equaliter aūt neq; alphis.

Mirabilis ē ⁊ h̄ ſmo. p hūc. n. docet medicū hip. ⁊ dic̄. Si vo fiat deťiatio iduſtria nāe h̄ tibi placeat. ſi vo nō fiat oīo deťiatio: oʒ medicuʒ iuuare nāʒ. ſi vo p maliciā egritudis fiat: oʒ phibē. h̄ āt dic̄: Supponat̄ ſanguis expurgō p anū emiſſa: venis aptis eē ipʒ. hn̄ aūt dico circa anū: qm̄ ſi ſupiꝰ i iteſtinis fiat aptio nō dr̄ emorrois ſʒ ſanguinea dyſentia. in hac āt emorroide ſ̄guis hu. iferiꝰ labēs eūat̄. ⁊ ſi multotiēs ſupponat̄ pleuretica diſpō a melico hu. fcā ceſſat in emorroide melico hu. eūato. ſil̄r aūt ⁊ ſi pipleumōia ſupueniat a phl̄ate generata diſſoluit̄ i emorroide: ⁊ hn̄ dixit pleureticā diſpōnem ⁊ pipleumoniā ⁊ nō dixit dolorē coſtaꝝ aut dolorē pulmōis: qm̄ āt dolor nō ſolū ſupuenit i phlegmone et apate: ſʒ i diſcraſia. i. diſtēpantia quā diſcraſiā nō iuenit q̄ emorrois diſſoluēt: ⁊ etiā fagedene. i. comeſtiones diſſoluūt̄ ab emorroide. q̄dā āt fagedenā dicūt caninuʒ appetitū. falſū āt ē h̄: qm̄ āt ɔ̄riū ɔtigit ⁊ appetiua virtus diminuit̄ i emorroide. ſʒ fagenā dic̄ coroſionē carniū factā a venenoſo ⁊ ferino hūore. iſte āt venenoſus hu. euacuatꝰ ab emorroide: diſſoluit̄ paſſio: h̄ āt tn̄ emorrois nō ē bona i alphis ⁊ lepra. ⁊ dic̄ q̄ eq̄l̄r hi neq; lepris neq; alphis diſſoluūt̄: q2 dubiū ē ſm rōnē. qū vo generāt̄ lep ⁊ alphe ſi iduſtria nāe mā expellat̄ ad ſupficiē: tūc pdeſt emorrois. deſiḡt. n. q̄ ⁊ ipa fcā ē iduſtria nāe. ſi vo p maliciā egritudis ſupueniāt p̄dicte paſſiōeſ: tūc nō ab emorroide fit aliqua vtilitas. 37

Medicantes quidem intemperate deſiccatorijs iſtis non tarde dereliquerunt ⁊ peſſima.

Quid āt itēdit h̄ appō hꝰ dictiōis itēpate: ⁊ dicē q̄ emorrois pdeſt ⁊ diſſoluit hiꝰ paſſiōes. Sūt āt q̄dā volētes hāc paſſionē curare ⁊ alias egritudies ⁊ iō medicꝰ volēs hūc curare: ligat venas faciētes emorroidā. ⁊ ſi ſūt q̄tuor: ſi ɔtigat: tres oʒ claudē vel opturare vnā vo nō: vt p ipſā expurget̄ mā. ſi vo ⁊ ipſā voluerꝭ opturare: tūc ſtatues exercitia deābulatiōes vl̄ curſus dietā tenuē ɔtinuas phlebotōias ⁊ ɔtinuas purgationes vt mā q̄ expurgabat̄ oli p emorroidā mō p h̄ expurget̄. in oibꝰ āt p̄dictꝭ paſſionibus ɔtinuis pōt diſſolui. fortaſſis aūt ⁊ finire q̄ dixit hip. ⁊ peſſima.

Sic ⁊ alie apoſtaſies ut fiſtulate reuelationes.

Queādmodū dic̄: emorroides diſſoluūt p̄dictos morbos. exīn mā effectiua egritudis expurgata: ſil̄r ⁊ fiſtulate diſſoluūt paſſiōes exīn mā eūata. igit̄ pipleumōiacis gaudemꝰ apata ſupuenire. ⁊ h̄ negligē volētes vt fiſtulet̄ ⁊ īſtruat̄ mā egrotatiua īn educi: ſʒ oʒ hāc fiſtulā fieri in mēbro ignobili. ſi vo in nobili ſupfit vexīn i minꝰ nobili vn̄ emittat̄ mā. ſic igit̄ in oculo multotiēs gaudemꝰ fieri fiſtulā: ſi a thoraticis educat̄ mā: q̄uis. n. oculꝰ ſit mēbꝝ nobile: tn̄ ea q̄ ſūt in thorace nobiliora ſūt. 38

Reuelatōes ⁊ ɔtēplatio ex his fcē ea liberāt: his an̄ factis īpediūt.

Dicit āt Ga. q̄ contēplādū ē nobis circa aliq̄d: et dinq̄rere vtꝝ emorrois i fiſtula ſupuenientes diſſoluunt morbos: ſi ita an̄ morbos ſupueniētes impediāt morbos ⁊ dicit q̄ etiā. 39

Alterius loci loca ſuſcipientia ſiue dolor ſiue pondus ſiue aliquid q̄ liberant ad inuicem cōmemores communiones ppter cōmixtionem non.

Dicit āt h̄ hip. q̄ ab alio loco locꝰ recipit: ſed aut nobilis aut ig̊bil̄. ſi vo ig̊bilis bonū: ſi vo nobil mā ʒ difficile. multotiēs igit̄ recipit mēbꝝ ig̊bile dolo recipit vo aut pp id q̄ mā ɔ̄ſſa ē ⁊ pōderoſa: aut pp aliquā rē mēbri recipiētꝭ. dolētia. n. reumatizāt̄: aut ppt̄ aliquā aliā cām videlʒ attractiuā. vbi gr̄a: venio multotiens ad egꝝ ⁊ iuenio melicā paſſionē i cēbro ⁊ ſupiꝰ exn̄te mā: ⁊ tūc vidi attractionē i pedibꝰ: ⁊ ſic deriuo māʒ ad iferiora. idē ē āt h̄ qō dic̄ q̄ ⁊ h̄ p dolorē iferiꝰ ducit̄ mā. Cōtingit āt ⁊ p aliā cāʒ deriuari māʒ de loco ad locū. i. cōione mēbroꝝ. eteni aliq̄s h̄ns pipleumoniā. ⁊ i his q̄ ſūt i thorace patiēs ⁊ tuſſiēs ⁊ repēte ceſſauit tuſſie: ⁊ deriuata ē mā ad teſticulū. ſi inq̄ramꝰ vn̄ iſta collimitātia. Volo. n. anathomicā doctrinā vobis dicē. Sciēdū ē āt q̄ eſt kili vena epatꝭ q̄ ramificat̄ i duos ramos: ⁊ vnꝰ q̄dē tēdit ad iferiora: alt̄ vo ad ſupiora videlʒ ad lacertos qui ſūt i medio coſtaꝝ: exīn mittit duos alios rāos ad ſupiora: ⁊ fac̄ furculas duas: ⁊ ex ipſ mittit̄ vnꝰ ramꝰ ad cartillaginē ſil̄ez gladio: ⁊ ibi rāificat̄: ⁊ vna ps ipſiꝰ ducit̄ ad māmas alia vo ad iferiores ptes. et hic ramꝰ iferiꝰ tēdit ad ipſa. alt̄ ramꝰ a cruribus ſupius ductꝰ eſt: ⁊ ibi ɔueniūt duo ⁊ mittūt ramū i virꝭ q̄dē ad teſticulū: i mlibꝰ vo ad mri cē: ⁊ exīn rāificāt̄. ⁊ hi q̄dē rami ſupficiales ſūt: hi vo i pfūdo: ⁊ ſupficiales q̄dē tēdūt ad lacertos q̄ ſūt ſup vētrē q̄ vo ſūt i pfūdo tēdūt ad pyteneō: ⁊ hi ruſuſ ramificāt. ⁊ rami q̄ ſūt i lacertꝭ pectinis: i virꝭ q̄dē tēdūt ad muſculi vgā: i mulieribꝰ q̄dē i nām femineā. rami vo q̄ ſūt a pyteneo mittūt ad alios ramos: i viris q̄dē ad teſticulos: in mulieribꝰ vo ad collū mr̄icis. cōicāt āt h̄ ad iuicē: qm̄ ſic virilis teſticulus diſtendit̄: ſil̄r ⁊ os mr̄icis. h̄ aūt ē colli

mitātia mēbroꝝ generatiuoꝝ: ⁊ eoꝝ q̄ ſūt in pectine.

Propt̄ ꝯmixtionē ⁊ nō rurſus ſāguis procedit ſed ſm̄ humoris cōſinitatem talia expuunt.

¶ Hoc itēdit dicē h̄ hip. ꝙ hactenꝰ q̇dē purꝰ ſāguis educebat: nūc āt ſupabūdāte alio hūore nō educit ſanguis purꝰ ſʒ aut melicꝰ aut phlegmaticꝰ aut cholericus. 40

Et qbꝰ ſanguinē dimittūt i tpe i his: uel in alijs quidez uelut i his hoc nāqʒ fit ipedimentuz in ſanguinea ſpuentibꝰ tēporibus pleureſis cholera

Dicit aūt ꝙ oʒ multotiēs phlebotōare qū opꝰ eſt aut nō oʒ. ⁊ q̄re: q̄ ipedit tp̄s calm exn̄s aut ad uſtiōes caniculares: ⁊ multa fit euaporatio: aut puerilis etas ⁊ nō oʒ phlebotōare: aut pleuretica ſupponit paſſio i chol̄a ru. gnāta i diſtēpantia: ⁊ nō oʒ phlebotomare ſic dic̄ G. nō credebā h̄ hip. niſi exptꝰ fuiſſem h̄ i opibꝰ artl. rurſū aūt ⁊ ſi chol̄a ꝯtieat: nō oʒ phlebotōare ſʒ purgare. fortaſſis chol̄am dic̄ h̄ hip. ferinā ⁊ mortalez qm̄ i hac māifeſta ē mors nō oʒ phlebotōare: vt nō videat ꝓpt̄ h̄ faciēs mori. ⁊ i his ꝯpleta ē tertia particula preſentis negocij.

¶ Explicit tertia ꝑticula: Incipit q̄rta. I

Coexn̄tibꝰ dubia criſis generata ſi repauſati oꝛ nō putrefecerit: hoc depſſo reditatio fit ſic febriū reitatiōes in ſil̄i ꝑiodo iſtis ſpes in articulos dimitti.

Poſtq̄z deīauit hip. tertiā ꝑticulā p̄ntis negocij: ꝯn̄t itēdit deīare ⁊ q̄rtā ꝑticulā i q̄ docet nos nāleſ ⁊ anathōicas ſpeculatōes cognitiuas ⁊ curatiuas. qḋ āt ab eo dr̄ h̄: māifeſtū ē eruditl ⁊ ſciētibꝰ. Supponit. n. ab ip̄o fe. l apate deīabit. Dictū ē. n. vobis: ꝙ fe. aut deīat aut diſſoluit: ⁊ t̄miat q̄dē aut ꝑ expurgationē aut ꝑ apa. nūc itaqʒ dic̄: ꝑ apa iudicat ſubiecta fe. dic̄: ſi igit̄ i fe. ſupueniat apa criſis fit ⁊ ꝑmutatio. ⁊ vn̄ hēmꝰ certitudinē ⁊ fidē altatiōis: ⁊ dicimꝰ ꝙ ex ſignis apatl. ſiq̇dē generabit magnū apa ⁊ hʒ dolorem magnū ⁊ colorem durabilē fit altatio ⁊ putrefactio ꝯtētē māe: poſtea vō ⁊ eruptio apatl ⁊ ſanies. ⁊ ſi fiſtulaʒ hēt cū his oībꝰ vlcꝰ: tūc dicimꝰ ꝙ criſim ⁊ ꝑmutationē fe. deſig̃t apa: ⁊ tūc idiota q̇dā in h̄ accn̄te ꝑturbat: nos vō gaudemꝰ. ſi vō l fe. apa ſupuenerit: ⁊ h̄ repēte fiat imanifeſtū: tūc idiota q̇dē gaudet artiſta vō ꝑturbat. deſig̃t eiʒ ꝙ redijt mā ad ꝓfūdū: ⁊ erit reditatio fe. ⁊ hucuſqʒ manifeſta ſūt q̄ dicūt eruditl ⁊ ſciētibꝰ ⁊ multotiēs dcā. Ex ide vō ⁊ exn̄eū qḋdā addit: remiſcit. n. multaꝝ reditationez ⁊ dic̄ ꝙ fiūt multe reitatiōes fe. et apatl. ꝯſidera aūt ip̄m hip. h̄ velle dicē tibi: ꝙ ſuppōit fe. et ipſi ſupuenit apa: h̄ āt redijt i articulos. ſi vō ceſſauerit h̄ recipit colica diſpō meliꝰ. n. ē a mēbris nobiliorībꝰ derinari māſm ad ig̃bilioꝛa q̄ʒ ecōuerſo. Si repauſatioꝛ. ¶ Qui dicat: ſi repauſauerit et ceſſauerit dolores: i his curatū ē magis dolēs. h̄ eni dic̄ paſſio articuloꝝ. dicimꝰ. n. ꝙ hac paſſiōe diſſoluta ſupuēit cholerica diſpō: et nō cāno ſupuēit niſi redeat apa ad ꝓfūdū itaqʒ redijt et fe. et rurſuſ itromiſit ſe nā ad generādū apa et generauit ſʒ nō ꝑmutatū ē: ſʒ redijt exin̄ iteꝝ et fe. redijt. ſi vō fuerit g̃ſſa mā ꝯtēta nō āpliꝰ pōt deriuari ad ſupioꝛa. nō. n. generat apa circa aures: ſʒ ad articulos ducit mā ꝑꝑ id ꝙ h̄ mēbra ꝯcaua ſunt et habilia ad recipiēdū māʒ: aut ꝓpt̄ debilitatē ipſoꝝ articuloꝝ: aut ex eo ꝙ g̃ſſa erat mā et inferiꝰ fluens videlʒ ad articulos aut ex eo ꝙ an̄ tp̄s et ꝑfectā ſanitatē motꝰ ē patiēs ⁊ fatigauit articulos et fec̄ habiles ad receptionē māe: et exin̄ apaſis generata ē i articul. et h̄ ē qḋ itēdit. ¶ Coexn̄tibꝰ dubia criſis generata non putrefecerit: hoc depreſſo reiteratio fit. Pro coexn̄tibꝰ aut itellige aut apata aut ſubleuatiōes aut gibberoſa. Dubiā criſim aūt dic̄ q̄i i cretico die: tūc. n. gnāt apa. h̄ depſſo aūt dic̄ q̄i deꝑdito. Sciēduʒ ē aūt ꝙ q̇dā volētes h̄ exponē ꝑmutare dictiōes ꝯſiderātes hip. ſoloeciſmū facē: q̄ dixit: coexn̄tibꝰ. i. apatibꝰ pl̄r et adduxit ſingl̄r lu h̄: et ꝑꝑ h̄ appoſuē ex: ꝑpōeʒ: et dicūt Ex h̄ q̄i ex illo tp̄e ex quo deꝑijt apa et reitatio fcā ē. G. vō dic̄ ꝙ ſi ē oīno ꝑmutare dictionē: nō dicas ex h̄ ſʒ hiſ q̄ſi apatibꝰ deꝑditl ſupuenit reitatio fe. nō tn̄ oʒ ꝑmutare dictionē. hip. n. attica vtit̄ ꝯſtructione et ſingulare cū pl̄i ꝯſtruit: referēs ad itellectū ꝯſtructionē: quēadmodū demoſthenes dic̄: Nos pauꝑ viles et depoſiti ſedemꝰ. ſʒ et h̄ dic̄: Coexn̄tia apata gnāta: h̄. i. hac paſſiōe depſſa: dico q̄i his apatibꝰ depſſis. oʒ aūt nos ſcire ꝙ an̄cedēte pl̄i cōſtruimꝰ ſingulare ſingulari: qm̄ pl̄e cōtinēs ē ſingulare: ſʒ ſingulare vō nō pl̄e. ¶ Sic febriū reitatiōes ſil̄i ꝑiodo: iſtis ſperas i articulos dimitti. Uult aūt oñdē ꝑ h̄: qm̄ oīa ꝑiodo attrahūt: et ꝑiodo ꝯſequūt. ſic. n. dic̄: Si fe. i cretica die ꝯficiat: i cretica iteꝝ redit: ſil̄r et apata: ſi i cretica die deficiūt: et i cretica redeūt. bn̄ aūt dic̄: ſpes i articuloſ dimitti. dubitāt. n. dixit ſperes: ꝙ pōt ꝑ expurgatōnē euacuari mā et nō duci ad articulos. 2

Urina piguiſ ⁊ alba ut antigeneos i laboroſis q̄rtanis ē qn̄ icipit ⁊ liberat apate. ſi uero ante hac ⁊ a naribꝰ ſanguis fluit ſufficienter ⁊ ualde.

Dicisti aūt ꝙ duplex ē labor: aut a cā an̄cedēte factꝰ: aut a ſpōtanea. ⁊ ꝙ ſpōtaneus labor vt in pl̄ibꝰ: aut i pigui mā gnāt qn̄ ē agg̃uatiuꝰ: et in phl̄atica qn̄ ē diſtēſiuꝰ. bn̄ aūt dixi: vt i pl̄ibꝰ i pigui. ecce eni vlceratiuꝰ et pūgitiuꝰ dolor i ru. chol̄a gnāt q̄ ē ſubtil̄ niſi voluerl dicē certiꝰ: ꝙ multa exn̄te chol̄a ru. gnāt hoc dic̄ itaqʒ hip. ꝙ ſi genēt laborioſa diſpō i pigui mā inq̄rē vrinas: et ſi iuenerl has exn̄tes ſubtiles et aquoſas dicas ꝙ apa magis alicubi ſpat. ſi vō pigues et turbidas inuenerl: dicas ꝙ nō fiet ſʒ ꝑ vrinā expurgabit mā: veꝝ et per vrinas ſi nō emittat nō ſēꝑ ſupuēit apa. q̄d. n. ē h̄: et dicimꝰ ꝙ ſāguis ē ſupabūdās et fluxꝰ ſanguis fit ex naribus Oʒ āt te dicē ſic: ꝙ apa gnābit niſi vrina piguis et turbida egrediat: et niſi fluxꝰ āt ſāguis itellige vt nō ſic gutte q̄nqʒ ſāguis emittāt: ſʒ vt ipſe dic̄ ſufficiēt et valde. dicit aūt nobis: ꝙ oʒ nos tūc qn̄ fluxꝰ ſāguis ſupuenit aut vrīa pinguis egredit certe et firmiter referre et dicere ꝙ apoſtema non generabitur. 3

Cui inteſtinū i dextro artetico factum eſt lʒ quietior: quʒ uero hic curatur ſuperdolentior.

Quidā āt libroꝝ hn̄t: cui iteſtinū fine n i greco: q̇dā āt cū n: cui inteſtinū: enterō. n. i greco cū n latie dr̄ iteſtinū: eterō ſi n dr̄ alteꝝ. vn̄ i nālibꝰ eterogeneū et hōgeneū. i. altiꝰ generl et ſilis generl. ſiq̇dē igitur hn̄t: cui alteꝝ: dic̄ ꝙ alt̄a aurl multotiēs recipit apa: ſicut et in ꝑma epidimia dictū eſt: ꝙ nō ſemꝑ vtraqʒ auris recipit apoſtema ſed multotiens vna ꝓpt̄ h̄ ꝙ ad vnum

locum repit mã: aut q2 debilius ē vnū mēbꝝ: quos ⁊ au rib⁹ fluctes noiauit. ſi vo hñt: cui iteſtinū: h̄ dic̄ hip. ꝙ cui iminēte artetica diſpōne: ſupueiat poſitio iteſtini altatio fit artetice: q2 ad iteſtinū repſit mã. ⁊ ſi ceſſauerit relaxatio iteſtini: recipiūt iteꝝ articuli mãz. Gali. vo h̄ exponēs dic̄ ꝙ nūqꝫ iuētū ē h̄ i opib⁹ artl ꝙ i remiſſiōe iteſtini ceſſauerit artetica. ſꝫ hip. h̄ de colica diſpōne mētionē facit ⁊ dicit ꝙ gſſa mã ɔtinet̄ i loco ⁊ generat̄ dolor i dextris ptib⁹. dictū. n. ē i anathōia: ꝙ maxie i ſiniſtrl ptib⁹ iacꝫ ozbū iteſtinū: i dextrl vo colon: dextrū mittit quādā ptē ad ſiniſtrā ptē colō ⁊ magnā ptē iuolutoꝝ iteſtinoꝝ: ſic eni mouet̄ iteſtia. vñ i colica diſpōe dolore ſupueniēte qñqꝫ q̄dē i dextrl ptib⁹ qñqꝫ vo i ſiniſtrl fallacia fit: ⁊ opinant̄ plēs aut ꝙ ep patiat̄ qñ i dextris ſupuenit dolor aut ꝙ ſplen patiat̄ qñ i ſiniſtrl. Supponit̄ itaqꝫ colica diſpō: et ſupuenit dolor i dextris ptib⁹: tpe aūt pcedēte diſſoluit̄ colica diſpō generat̄ artetica mã deriuata ad articulos. ſi vo ceſſauerit artetica ſupuenit colica diſpō. meli⁹ āt eſt ꝙ a nobilib⁹ ad ignobilia d̄riuet̄ mã q̄ꝫ ab igbilib⁹ ad nobilia. Nō lꝫ q̄etior. Fiat q̄i ſi q̄euerint ⁊ ceſſauerit dolores i his curat̄ ſupdolētior. h̄ aūt dic̄ vt itēdas paſſiōeꝫ articuloꝝ. dicim⁹. n. ꝙ hac ceſſata fit colica diſpō: nō ſēp aūt ſupuenit colica diſpō niſi redeat mã nō bñ curata: ſꝫ quedā mã moueat in ipſis. 4

Aſagij q̄dē puella exñſ dēſati ſpūs erat: mulier uero fcā ex pturitiōe ſupdolēſ nō ualde ſꝫ i ſupficie: eleuauit pōd⁹ magnū ɔfeſti aliqd ſonare uiſū eſt iuxta pect⁹ poſteriori aūt aſma habuit ⁊ dolebat iſcian dextrum.

Mirabilis ē ⁊ h̄ ſmo ⁊ dign⁹ notari. Volo āt p⁹ q̄dā accipe ad ipſi⁹ expōnē. ſpiñ aūt dic̄ reſpiratio nē: aſma aūt dēſā reſpirationē. Sꝫ p⁹ ſumam⁹ ⁊ cāꝫ p quā gnāt̄ dēſa reſpiratio. ſ. aſma. h̄ āt gnāt̄ aut phymate exñte circa pulmonē aut mã gſſa ⁊ viſcoſa occupāte ānulos pulmōis. volo aūt ⁊ quādā anathōicā doctrinā p̄dicē: ſūt. n. ſpōdiles ſpine plēs. vij. q̄dē ſūt colli. xij. āt metafeni. v. vo lūboꝝ: ⁊ a q̄rto ⁊ ſcđo ſpondili metafreni orit̄ neru⁹ ⁊ mittit vnā ptē ſui ad ea q̄ ſūt in pectore ⁊ ad lacertos q̄ ſūt i medio coſtaꝝ. aliā aūt ad manū: tertiā vo ad lacertos q̄ ſūt ſub femore. qm̄ āt h̄ p̄diximus veniamuſ ad ppoſitū. Dic̄ aūt achaſij: tu vo itellige aut mulier aut ſoror aut nur⁹. ⁊ h̄ nō differt: h̄ itaqꝫ mulier puella exñs ſ. virgo: ɔſueuit. n. hip. puellā q̄dē dicē vginē: mulierē vo coeūtē cū viro. h̄ igit̄ vgo exñs hūit aſma fimate exñte cc pulmonē: poſtq̄ꝫ vo hūit rē cū viro ⁊ ɔtigit ipſā ɔcipe et pere: fcā ē ei mēſtrualis purgō ⁊ euāt⁹ ē ſanguis: ⁊ mitigat⁹ ē dolor: veꝝ nō final̄ fcā ē euō: ppt̄ h̄ ⁊ hip. dixit: ꝙ ſupficial̄r fiebat dolor. poſtea vo h̄ aliquo tpe voluit ſumē a t̄ra q̄đdā lignū g̃ue aut lapidē: extēdēs manū ⁊ fatigās: ſon⁹ fact⁹ ē cc pect⁹: ⁊ nō fuit ille ſon⁹ nerui rupti ſꝫ apatl ruptionē patiētl: qñqꝫ aūt ſupuenit ruptio: igit̄ diffuſa ē mã ⁊ ducta ad ānulos pulmōis: ⁊ rurſus ſupueit aſma pp opilationē: poſtea ⁊ h̄ diſſolutū ē mã deriuata ad iſciā. ſꝫ dignū ē iueſtigare q̄re ab hiſ q̄ ſūt i pectore ad iſciā deriuata ē mã. ⁊ ſiq̄dē ſupficial̄r voluerl ptrāſire dicas ꝙ ōbilior ē iſciā iō qꝫ recipit. ſi vo ſubtili⁹ voluerl dicē dicas ꝙ ab his q̄ ſūt i pectore ducta ē mã ad gnātiua mēbra ppt̄ affinitatē: ⁊ qm̄ gnātiuis adiacet iſciā qū ſint fortia repulē mãꝫ ad iſciā ⁊ ceſſauit aſma: qm̄ aūt i p̄ncipio multotiēs ſanguis ē ſupabūdās: poſteri⁹ vo cholera ru. ppt̄ h̄ dic̄ ꝙ i p̄ncipio q̄dē rubeū expuebat: poſtea vo ru. cholaꝝ mixtā cū ſanguie. itaqꝫ ⁊ curā tdit: dixim⁹. n. ꝙ dā medicinalia documēta docet. dic̄ itaqꝫ hip. ꝙ faciebam⁹ curā a dieta ⁊ ab actib⁹: a dieta q̄dē phibētes ipſāꝫ a cachochimis cibis ⁊ male digeſtibilib⁹ ⁊ gſſis: ſiue hūoꝝ āt ſūt h̄ porcine carneſ ouine ⁊ bouine: cachochimeꝝ āt ſūt ſic allea ⁊ alia hi⁹. ab actib⁹ vo ſic a voce ⁊ iracūdia. eteīꝫ magna vox ⁊ iracūdia mouēt mãꝫ ⁊ pturbāt egritudinē. Nō āt dic̄ ꝙ qñ Dū h̄ laborat doluit tc̄ ⁊ aſma hūit. nō. n. poſſibile ē nec vnq̄ꝫ aſma ɔſeq̄t̄ iſciā: ſꝫ ecōuerſo quotiēs dolebat aſma: tunc et dolebat: iſciā iā aſma hūit iſciā dolebat ppter predictas cās.

Ut in capite eneme prius adaptata eſt ſtiptiria kekaumene.

Hoc āt volēs exponē G. dic̄: ꝙ h̄ ſmo i multl ab hip. vituꝑabat̄: a nobis āt nō vituꝑat̄. ſolā āt. n. paſſionē docet ⁊ mēbꝝ i quo fuit paſſio ⁊ appoſitā medicinā ſiue pfuit medicia ſiue leſit: ñ dic̄ ⁊ mēbꝝ q̄dē fuit caput: paſſio vo malicia paſſiōis vlc⁹ corroſiuū: medicia vo fuit alumigimeni kekaumeni: ⁊ nō dic̄ ſiue pfuit ſiue leſit: forta ſſiſ āt pfuit: dic̄. n. ꝙ ɔuēit eidē pharācia: ɔueniēs āt pdeſt. 5

Aliud apa eq̄l̄r q2 auferre incrat apoſtematizari a ffuit ſexageſimū

Dicit G. ꝙ aliud factū apa ab apate capitl. triſcutiebat̄ ⁊ os h̄ extractū ⁊ fac̄ apa ſcđm: deiñ fcā ē ruptio ⁊ ſeptia die cecidit os. ētiā āt diē dic̄ ex q̄ icepit generari ſcđa apoſtaſis aut ex q̄ fcā ē ruptio duoꝝ apatū. ñ. n. ē cōueniēs p⁹ ruptiōeꝫ apatl p⁹ multos dies cadē os. 6 Eudemō vo ⁊ magn⁹ ſophiſta dic̄ ꝙ generatū eſt apa i capite: ⁊ h⁹ fcā ē ruptio: exiñ caſus oſſiū ſpe

Cola hñt q̄lia cōiſ aut cōiter: maiora uero dicūt̄ meſocoliſ: hoc āt ex lateribus circa uentrem a ſpina.

Cola āt dic̄ iteſtina a pte deſignās totū. a colō. n. oia iteſtina dic̄: h̄. n. dic̄ iteſtia hoīuꝫ maiora ſūt p̄ncipaliū iteſtinoꝝ ſm magnitudinē. ſm pōneꝫ vo eadē ſūt: h̄ aūt colligūt̄ meſocol. i. medijs iteſtinis. ſcitis. n. ꝙ eſt quoddā neruū ligātiuū ortū a p̄ma ſpōdili lūboꝝ ⁊ ſubſternit̄ meſaraicis venis ⁊ ſic ligat inteſtina. et hoc eſt quod intendit. 7

Conceſſiōes ad ifirmos ut munde agere uel potus uel cibus ſi ituet ſi uidet molliter que attingit.

Ji recolitl multotiēs dictū ē nobis ꝙ oꝫ medicū multā diligētiā ⁊ ſollicitudinē adhibē ſaluti patientiū. ⁊ dictū ē h̄ i aphis ⁊ i alijs locis. quō āt adhibem⁹ diligētiā circa ſanitatē: dicim⁹ ꝙ hēbim⁹ patiētē obediētē: ſic̄ ē videre i extiorib⁹ ꝙ niſi fuerit obediēs egro mã artifici ñ fit op⁹ vt oꝫ: ſil̄r ⁊ h̄ niſi fuerit obediēs egrotans nō fiet ſanitas. obedientē aūt efficiem⁹ egrotāteꝫ ſi ɔceſſerimus eidē aliquid: ſic dic̄ in aphoriſmis. 8

Que nō multū ledūt q2 nō mag̃ iñ ledit̄ fri. ⁊ ubi oꝫ paꝝ detior cib⁹.

Quod dilectio. n. pōt efficē ſanitatē: manifeſtū eſt exiñ. vult. n. multotiēs medic⁹ offerre patiēti aliquā medicinā: ⁊ hāc nō recipit patiēs repellens medicū. ſi vo pr̄ aut mr̄ aut amic⁹ offerret: tūc recipit medicinā ppt̄ amiciā offerētl: vides itaqꝫ quō amicitia ſanitatē poteſt efficē. ſic igit̄ ⁊ h̄ dicit hip. qm̄ oꝫ cōcedē patiēti. cōcedim⁹ āt eidē h̄ mō: multotiēl. n. volum⁹ ei aliq̄d offerre vtputa panē aque mixtū: ⁊ oportet nos tunc ciathū bñ lauare: ⁊ etiā corā ipſo manus noſtras bene abluere:

ꝑpt h̾ dixit: ꝙ oꝫ ea facē ĩ qbꝰ delectaꝛ aut ſi intueꝛ aut vi
deꝛ ſꝫ dicimꝰ: ⁊ ne credas ꝙ hip. breuiloqꝰ debat vti repe
titiõe eiuſdē dictiõis: dicēs ꝙ ſi ĩtueꝛ ſi videt: ſꝫ dicíꝰ ꝙ ñ
ē idē ĩtueri ⁊ vidē. ſũt. n. q̃dã viſui obiecta ⁊ ꝯſiſtētia vſq̃
ad viſũ ſicͨ coloreſ: ⁊ hos oꝫ vidē. q̃dã v̾o ſũt ⁊ vſq̃ ad ĩtel
lectũ veniētia ſicut ĩimici pñtia: ⁊ ĩpa dicimꝰ ĩtueri: h̾ aũt
inſpectio tēdit vſq̃ ad ĩtellectũ: ⁊ ſtatĩ oꝫ ĩimici ⁊ amicoſ
recordari. ſi h̾. n. fecerimꝰ ⁊ amici pñt redire: ⁊ ĩimicꝰ ſi vi
tupaꝛ ⁊ patiēs nõ curaꝛ: ⁊ h̾ q̃dē ſũt ĩ viſu. g̊ ãt ⁊ ꝺ tactu
dicͨ: ⁊ h̾ facit ſicͨ dialecticꝰ. de extrēis. n. ſenſibꝰ facͨ mētio
nē. ſ. viſu ⁊ tactu: vbi tu media ſubĩtelligas. ⁊ qꝺ dicit de
tactu: dicimꝰ ꝙ ſi delectabiliꝛ ſe hꝫ in duro lecto iacē nõ
facias ĩpm ĩ molli ſtare. ſi v̾o ꝯſuetudinē hũit ĩ molli: nõ
facias ĩpm ĩ duro iacē. ſicͨ dictũ ē ĩ regimēto acutoꝝ: vt ñ
extiñ fiat triſticia ⁊ turbatio egritudĩs. nos ãt dicamꝰ ⁊ ꝺ
medijs ſenſibꝰ ſicͨ de auditu: ⁊ ĩ h̾. n. ſunt q̃dã q̃ tēdũt vſq̃
ad auditũ ſicut cythare et fiſtule ⁊ hꝰ. q̃dã v̾o vſq̃ ad ĩ-
tellectũ tēdũt: vt anũciatio patrie corruēt]: aut domi cõ-
uerſio. de odoratu q̃dē vt ſi patiēs delecteꝛ grauiꝛ odora
bilibꝰ: h̾ illi offeras. ſi v̾o bñ odorabilibꝰ: bñ odorabilia
ꝑbeas. ſꝫ bñ odorabilia dico: nõ faciētia dolorē capit] ſed
ꝯficiētia patiēti: vt ĩ fe. tãq̃ roſas: he. n. hñt et bñ odora
bile et fridũ. de guſtu v̾o vt offeramꝰ ei amara: ſi amaris
delectaꝛ: aut dulcia ſi dulcibꝰ. ĩtēdiſ ãt medicinã ei offer
re: aut aliq̃d tale amaꝝ cõmiſce ĩpm molle: vt alliciaſ pa
tiētē. et q̃dē ĩ ſenſibꝰ reſtat itaq̃ q̃ iſte diligit ꝯtinua bal
nea: aut fridũ potũ ſi ꝯtigerit eē egritudinē ĩdigeſtã: non
offeras eadē ſtatĩ: ſꝫ ſtatĩ tñ ſpem facias: ⁊ dic ꝙ ſpamuſ
pꝰ paucos dies te balneare: aut pꝰ paucos dies dabimuſ
tibi aquã fridã. ⁊ qũ vencͨit ꝺſideriũ balnei aut potꝰ fridi
tunc ãticipat vnũ diē. ꝙ ſi pꝰ duos dies debas balneare
aut dare potũ pꝰ vnã offeras vt vnaꝫ ꝯcedis patiēti. oꝫ ãt
ꝙ viſitatiõeſ medici ꝯcedãꝛ ei: ⁊ ĩq̃rē ĩ viſitatõibꝰ multitu
dinē ĩpaꝝ ⁊ tp̃s ⁊ q̃litatē. multitudinē ãt dico: vt ñ ꝯtiue
medicꝰ vadit ad ĩpꝫ: qꝛ ĩ h̾ vꝛ ĩfeſtꝰ neq̃ paꝝ ⁊ ĩ h̾ req̃ſitꝰ
niſi ſupueniēt pl̾a ſicͨ ſinthomata. ⁊ ſi pl̾a ſupueniãt: ⁊ tu
cõtinue vade vt ſubſidiũ feras. tp̃s v̾o ꝙ ñ venias ĩ decli
nationibꝰ: tũc. n. nõ ĩdiget te: ſꝫ ĩ poxiſmis oꝫ te ferre ſub-
ſidiũ: aliq̃ñ v̾o ĩ declinatõe qũ voluer] nutrire. q̃litatē v̾o
viſitatõis ꝙ nõ cũ q̃ete aut clamore ĩgrediar]: ⁊ dicimus
nõne ga. ē ĩgreſſus cũ ſõitu ad quēdã. ⁊ rñdemꝰ ad h̾ ꝙ
ga. audiuit ꝙ patiēs hēbat ſubet: ⁊ vt excitaret ĩpm ꝑ tuſ
ſim: iõq̃ ſcd̾ario tuſſiuit. oꝫ itaq̃ ⁊ ſmones ĩtendē: ſmõeſ
dico patiēt]: vt ſi ĩterrogauerit patiēs de egritudĩe ſua ſi
ue mortalis fuerit ſiue ſalutifera: dicas ꝙ ſperamꝰ ĩ deo
ꝙ ſalutifera erit: ⁊ hēas ſpē ſalut] ⁊ ꝯforta te. oꝫ ver̾tñ te
laborare mecũ ꝯ egritudinē. dictũ ē autē ab hip. ĩ aphis:
q̃m nõ ſolũ oꝫ ꝑbē q̃ oꝫ ſꝫ ⁊ patiētē. dictũ eſt ãt ⁊ alibi ab
ĩpo: ꝙ ꝑ q̃dã tria reficiꝛ ſanitas: ꝑ medicũ: ꝑ patiētē: ꝑ egri
tudinē. h̾ v̾ba oꝫ te dicē egroto: ⁊ nõ facias ſicͨ fecit q̃daꝫ
nõie callianax q̃ medicꝰ fuit: ⁊ ĩterrogatꝰ a quodã patiēte
ſiue vixerit ſiue morieꝛ: dixit eidē: Mortuꝰ fuit patrocu
lꝰ q̃ fuit melior te: ⁊ ob h̾ horribilꝛ dictꝰ ē. aut hos dicͨ ſmo
nes: aut ſmões dicit: vtputa grãmaticos rhetoricos ꝑho
ſicos. ſi. n. his delectaꝛ: oꝫ te eidē exponē hos ſermões. ſi
v̾o iocoſis delectaꝛ ſmõibꝰ: his vtar]. ſi v̾o nõ fuer] habilꝛ
ad h̾: facias alios venire: ⁊ corã ĩpſo his vti v̾bis. oꝫ ãt ⁊ ĩ
veſtibꝰ ꝯplacē ſibi: vt ſi albis delectaꝛ ⁊ tu alba ĩduēs ac
cedas ad ĩpm ⁊ ꝑcioſe. ſi v̾o ñ habuer] ꝑcioſa: accedas cũ
pur] ſolũ ⁊ nõ ĩmũdꝰ: pl̾es. n. ĩmundos repellũt: maxie ſi
fuerit iſti chirurgici ⁊ ĩmũdi a vulneribꝰ aut a q̃buſdã ta
libꝰ. pl̾es ãt ĩmũdiſ delectãꝛ: ⁊ his oꝫ te vti. ⁊ a geſtu q̃dē
oꝫ. n. te accedentē ad egrotũ nõ ſupbioſe ſtare: ĩ h̾. n. odi-
oſuſ efficer]. neq̃ meſtũ eē: ĩ h̾. n. vilipēdiꝛ: ſꝫ ĩ bõa figura
⁊ pulchra: vt ⁊ patiēs honoret te ⁊ aſtãtes: aut h̾ dicit a
figura: aut oꝫ vti figura ad appetens ĩuuamētũ. ſi. n. opꝰ ē

chirurgiꝫare: oꝫ duas manicas tui philonij eleuare: ſi v̾o
tãgē pulſũ: vnã. Et ſciēdũ ē ꝙ philoniũ erat veſt] ãtiquo
rũ medicoꝝ cũ manicis lõgis: ⁊ attõſurã q̃dē oꝫ ꝯcedē e-
groto. ⁊ q̃dã dicũt tõſurã: q̃ ꝙ nõ hēat medicꝰ alopitiã:
vt ofiaſim. Ga. v̾o nõ vult h̾: q̃m h̾ nõ ē in nobis ſꝫ tõſurã
dicͨ: aut q̃ ē penes medicũ aut penes patiētē: penes medi
cũ q̃dē vt ſi iuueꝛ tõſura tõdeaꝛ: ⁊ ſi rurſus iuueꝛ comis
ꝙ nõ ꝯtinue tõdeaꝛ. penes patiētē v̾o vt videat q̃ tõſura
gaudeat patiēs: ⁊ ſic vt ſi patiēs tõdeꝛ ꝯcedat ei. h̾ ãt ꝑ iu
uamētũ ⁊ ꝯceſſionē patiēt] ñ ꝑ adulationē aſtãtiũ: quē
admodũ ĩ antonino ⁊ luciano. antoninꝰ delectabaꝛ his
q̃ auferebãt ſibi comas. lucianꝰ v̾o gaudebat comis: ⁊ ob
h̾ adulatores quotiēs tēdebãt ad ãtoninũ tõdebãꝛ quo
tiēs v̾o ad lucianũ expectabãt ꝑ multoſ dies quouſq̃ ha
berēt comas: ⁊ tũc ꝑgebãt ad ĩpm. nos v̾o vtimur his tõ
ſur] nõ cã adulatiõis ſꝫ cã ſanitat] ⁊ gr̃a patiēt]. oꝫ ãt ⁊ ab
vnguibꝰ facē ꝯceſſiões: ⁊ q̃dã dicũt: ñ ſint vngues ſcabio
ſi: ⁊ dicimꝰ ꝙ nõ h̾ dicͨ: nõ. n. ē h̾ ĩ nobis: ſꝫ vt vngues non
ſint ĩmũdi neq̃ magl̾. magl̾. n. vngues ꝓſũt chirurgic]: ex
eo ꝙ retinēt ſubtiliſſima corpoꝝ. oꝫ. n. ⁊ tales auferre vn-
gues. oꝫ aũt ⁊ ab odore ꝯplacē patiēti: vt nõ hēat maluꝫ
odorē medicꝰ. malꝰ ãt odor generaꝛ nobiſ: aut nã aut ab
ĩcuria. ⁊ a nã q̃dē ſicͨ ĩ plectoric] corpibꝰ: fetēt. n. male ĩpo
rũ aut os: ⁊ hũc nãlē fetorē nõ poſſumꝰ finalꝛ remouē ſꝫ
mitigare ſicͨ ĩ plectoric] corpibꝰ: phlebotõamꝰ aut purga-
mꝰ: ĩ ore q̃dē ſpicã nardicã aut frondē malabacri aut ali
q̃d tale odoriferũ ponimꝰ. ab ĩcuria q̃dē generaꝛ fetor: ſicͨ
a multo vino fetor exit ab ore: ſicͨ criconitꝰ medicꝰ q̃dã e-
briꝰ venit ad patiētē: ⁊ dicͨ ei patiēs: nõ poſſũ ferre fetorē
tui oris: q̃ rñdit ei: ſicut. n. patior fetorē tue fe. ſic oꝫ te pa-
ti meũ fetorē: ⁊ ñ fugiebat ꝙ ebriꝰ erat ſꝫ furioſe rñdit. oꝫ
igiꝛ multotiēs vt ꝯplaceas patiēti vinũ dare: etenĩ ex his
delectatio generaꝛ patiēti: ⁊ exiñ fit digõ: generatio chili
generatio ſãguĩs ſparſio nutrimēti ⁊ ꝯfortatio totiꝰ cor-
pis. ꝯſidera ãt ꝙ bñ dixit hip. q̃m ãt nõ poſſibile ē ex his
ꝯceſſõibꝰ ⁊ leſiõeꝫ aliq̃ñ fieri: ꝑꝑ h̾ cõeꝫ epilogũ ĩ oĩbꝰ dicͨ
qꝛ ñ mag̃ ledũꝛ ſꝫ ⁊ ſupueniēſ leſio rectificabilꝛ ē. ⁊ ĩ h̾ ē ĩ
tētio. Ut fridũ vbi oꝫ. Ubi oꝫ dicͨ: q̃ ſi pꝰ duoſ dieſ deãſ
potũ dare. pꝰ vnã tribuas: ⁊ ꝙ nõ ſit ĩcõſuetus patiēs ab
h̾ potu: neq̃ ĩ debilitate ſtõi neq̃ ĩ phl̾one alteriꝰ mēbri
nobilꝛ: ſꝫ ĩ ca. ꝯpl̾oe ⁊ ĩ tp̃e eſtiuo: h̾ ãt ſig̃t vbi oꝫ. 6

Aquã elixaꝫ hoc q̃dem ut recipiat aerem hoc uero nõ plenũ eē ⁊ ſuperpoſitionem habere.

Quidã ãt dicũt: ꝙ aliꝰ ē ſmo ille a ꝑdict]: et dicũt
ꝙ vult detĩare de aq̃. nos ãt dicimꝰ ꝙ idē ē cum
ꝑdict]. qũ. n. dixit ĩ ꝯceſſiõibꝰ: ꝙ oꝫ fridã aquã of
ferre: ĩtēdit nos docē q̃lꝛ oꝫ facē fridã aquã: et quã oꝫ eli
xare et ĩfridare nõ dicͨ. et q̃dã ãt ꝓbabiles cãs aſſignãt ĩ-
q̃tũ ꝑſuadeãt auditores. nos v̾o dicimꝰ verã cãm ꝺ q̃ aq̃
detĩat. ver̾tñ h̾ oꝫ ꝑſcire: ꝙ aq̃ꝝ he q̃dē ſũt bõe: he v̾o ma
le: he v̾o medie. et diſtiguũꝛ ꝑ guſtũ ꝑ viſũ ꝑ odorē. ꝑ vi-
ſũ q̃dē ꝙ bona aq̃ oꝫ eē ſplēdida et diafona: ⁊ nõ turbi-
da neq̃ lutoſa. ꝑ odorē q̃dē vt odorabilꝛ ſit: et odorabileꝫ
ãt dico vt ſit ſine g̃ui odore. ꝑ guſtũ v̾o vt ſit dulc]. dulcē
ãt dico nõ hñdo grauē q̃litatē neq̃ ſit nitroſa neq̃ ſulfu
rea neq̃ calcãtea neq̃ ſalſa. ex his ãt ꝯ̃rijs diſcernũꝛ ma
le aq̃: oꝫ aũt elixare nõ bõas ſꝫ medias aut malas. bõe. n.
aq̃ ex ſe hñt bõitatē: et ñ ĩdigēt bullitiõe ſicͨ aq̃ q̃ ſũt rome
ſũt. n. q̃dē fõtes dulciũ aq̃ꝝ: ſũt ãt et dulces aq̃ ĩ ꝑgamis:
mꝉtotieſ ãt ⁊ bõaſ aq̃ſ elixaꝰ ſicͨ dicͨ g. vt friorē ĩpſã faciaꝰ
ſiꝉia ſilꝉibꝰ miꝰſꝛ oppugnãtia: ꝯ̃ria v̾o magl̾ ꝯ̃riãꝛ vt ſi ē fri.
aq̃: ⁊ h̾ nõ valde ĩfridaꝛ ex fri. aere. ſeꝉ. n. hꝫ ꝑpam fritatē
ſi v̾o ca. ē: tũc ĩfriatio magl̾ ꝯ̃riaꝛ ꝑꝑ caꝉatē. ⁊ ꝙ ſubtilior

ſit aq̄ ⁊ rarioꝛ ex calɫate ⁊ foꝛtioꝛ frĩtas palā ē.q̄lr āt pꝰe liratiōꝫ vtamur aq̄ vt fridioꝛē efficiamꝰ aquā.hiꝰ rei duo ſūt mōi.vnꝰ q̄dē ipſoꝝ ēditꝰ ē ab hip.alr̄ v̾o ab egyptijs inuētꝰ.egyptij.n.elixāt aquā ⁊ ponūt ipſā ī bocalibꝰ: ⁊ pēdēt tota nocte ī aere ī loco diſcoopto.poſtea ī mane ponūt bocalia in arena hūida ⁊ circūponūt myrthꝰ: aut folia vitiū aut folia lactuce vt magł fiat īfriatio: ⁊ ſic bonā ipſā ſupioꝛē īueniūt. Hip.v̾o dicit: qm̄ oꝫ pꝰ elixationē ponē ipſā ī vaſe: ⁊ nō iplē vas aut coopieſ nō pōt aer īfridare aquā q̄ ē ī vaſe: ⁊ h̾ vas oꝫ pēdē ī puteo: ita ꝙ aq̄ putei nō tāgat vas: qm̄ groſſities hiꝰ aque nō ꝑmittit īfridare aquā que eſt in vaſe: ꝓpter hoc opoꝛtet pendere vas nō plenum aqua. ⁊ hoc eſt quod intendit. 7

Quoniā ex emoꝛragijs iaquātur.

Dictū ē āt nobiſ ſupiꝰ ꝙ emoꝛragia ē fluxꝰ ſāguiſ q̄ ē ꝑ nares: emoꝛris v̾o q̄ ē ꝑ anū euatio. nomē āt vtriuſq̄ꝫ emoꝛragia noīaſ: ⁊ vidiciſtł q̄ bona ſupueniūt ī emoꝛragia: ꝙ pleureſis diſſoluiſ ⁊ fagedene ⁊ alia p̄dcā.nc āt dic: ꝙ difficilia gnānſ ex ipſa. īmoderata āt emoꝛragia euapoꝛaſ caloꝛ nāl: ⁊ exiñ īdigōes ſūt ⁊ nō aliquod nutrimētū ⁊ p̄ꝑatio ſit hydropiſis: ꝑꝑ hoc dixit: Inaquantur. 8

Si q̄lia oꝫ purgari purgēſ ⁊ ↄfert ⁊ bene ferunt.

Iste āt ſmo latiꝰ dictꝰ ē in aphoꝛiſmis.h̾ āt ſicut in ſui ↄmēoꝛatiōe ſcribēs remīſciſ. oꝫ āt te ſcire ꝙ ꝑꝑ h̾ ⁊ ↄiūctiōes ſubītellī.dixit.n. et apte fert ꝙ v̾o dicit: Qualia.ſubītellige vt ſm rōnē fiat euō: aut a nā aut a medico.ſi v̾o fiat ꝑ maliciā egritudis difficile ē h̾.vñ dicit thochydidis ī ſcōa hyſtoꝛia: Qm̄ cholē vomitus ſupuenit: et peſte īminente pl̄es moꝛiebanſ: nō.n.a nā neq̄ꝫ a medico fiebat vomitus cholere. 9

In eno legumina comedētes ī fame: ↄtinue femina maſculina crurib⁹ icōtēptibilia fcā ſūt: ⁊ finalr̄ etiā ⁊ oꝛobos comedētes genua dolētes.

Hd aliā doctrinā trāſfert nos hip. mirabił āt ē h̾ ſermo ⁊ ↄſonꝰ tiº de epidica egritudie mētionē facit.et ↄſidera artē hip.nihil fruſtra ↄmemoꝛat neq̄ꝫ nomē v̾bū.Sic itaq̄ꝫ h̾ de eno mētionē facit.enꝰ āt ē q̄dā ciuitas thꝛacie: et intellige quantam ſignificationē habet hec dictio: quoniam autem thꝛacia fertilis eſt enꝰ aūt ciuitas thꝛacie.iōq̄ꝫ dicit ꝙ q̄ᵒdā mirabile ↄtigit ī illa ciuitate: videlicet ſterilitas et fames: et rurſū q̄ abūdātes erāt frumēto: nō ſolū ſibi ſed etiā alijs ciuitatibuſ tūc patiebāſ iopiā ⁊ īcepe comedc̄ legumīa: ⁊ qm̄ cibum extraneū a legumibꝰ aſſumebāt: ꝑꝑ h̾ mēbꝛa cibū nō recipiebāt ſic īcōſuetū ⁊ extraneū: ⁊ exiñ ñ nutriebāſ ⁊ īfirma fiebāt ⁊ īcōtēptibilia ⁊ debilia fiebāt magł agētiua magł actiua ⁊ magł motiua.ſ.crura.īcōtēptibilia āt dicit nō hñtia paliſiꝫ: qm̄ oīno nō mouebāſ ſꝫ debilitatē hēbāt: ⁊ h̾ q̄dē patiebāſ legumibꝰ vtētia.alia āt ſūt legumina: ⁊ alia ſūt frumētalia nutrimēta. frumētalia q̄dē ſunt oīa ex q̄bꝰ ꝓōt fieri pāis vt frumētū boꝛdeū miliū ſpelta ⁊ hiꝰ.legumīa v̾o vt cicer faba: ⁊ alia talia ex q̄bꝰ ñ ſit panis.hi v̾o q̄ erāt ī eno: ī p̄ncipio q̄dē deficiētes frumēto: venere ⁊ ad oꝛobū.i.miliū: ⁊ alia amara ſeia q̄ dāſ vt rōnalibꝰ: ⁊ exiñ groſſa mā generata ⁊ deſcēdēte ad genua fiebāt iſti genua dolētes ⁊ patiebāſ h̾ nō pauce: ſꝫ oēs q̄ illiꝰ ciuitatł erāt: q̄ꝫuis calī eēnt ſm ↄplōnē q̄ꝫuis fridi: ⁊ q̄ꝫuis vtētes exercitijs ⁊ q̄ꝫuis nō: ⁊ aut foꝛtes aut debiles: ⁊ aut purgati ⁊ nō purgati. ⁊ h̾ oīa deſiḡuit hip. per duas dictiōes dicēs: Femīna maſculia. ꝑ maſculia q̄dē deſiḡuit calɫa ⁊ exercitātia ſe ⁊ foꝛtia ⁊ nō purgata. ꝑ femīna v̾o deſiḡuit frida ⁊ īexercitabilia debilia purgata. feīe v̾o purgāſ ꝑ mēſtrualē purgatiōeꝫ: qm̄.n.oēs cōiter ledebat: ⁊ epidicꝰ erat moꝛbꝰ. ↄ̄ſignauit ꝑ eo ꝙ dixit: Fame ⁊ In eno .nō.n.de ꝑticularibꝰ remēoꝛaſ ſꝫ ō tota ciuitate patiēte: q̄ᵒ aliq̄s ñ dicēt: ꝙ nō oēs vtētes legumibꝰ h̾ patiebāſ dixit: cōtinue. ⁊ h̾ habet p̄ñs intētio. 10

Manifeſte uigilās calɫioꝛ extiꝰ: iteriꝰ frigidioꝛ doꝛmiens: ecōtra.

Dictū ē āt nobis multotiēs: ꝙ differēt mouet calioꝛ nāl: aut ad ext̾ioꝛa aut ad iterioꝛa aut totus aut ſꝫ ꝑtē: ⁊ ꝙ ī ſōno ad ꝓfūdū tēdit. ī vigilia dilataſ ad ext̾ioꝛa.h̾ igiſ dic hip.māifeſtū ē ⁊ publicū oibꝰ qm̄ ī ſōno ꝓfūdū calidiꝰ ē: ſupficies v̾o fridioꝛ: ī vigilia āt ſupficies calɫioꝛ ē: ꝓfūdū v̾o frigidiꝰ. h̾ ꝓbauimꝰ p̄mo q̄dē ī ſōno īdigemꝰ coopimētł: ī vigilia v̾o nō īdigemꝰ. 2º ꝙ reſpirationē ī ſōno hēmꝰ maioꝛē ⁊ dēſioꝛē ꝑꝑ multaꝫ calɫatē.tertio ex eo ꝙ nāl caloꝛ ex neceſſitate tendit illuc vbi ſupfluitates vt digerat ipſas.māifeſtū āt ē: ꝙ in ſōno tēdūt ad ꝓfūdū ſupfluitates.intelligas āt ꝙ calidioꝛē dico ſupficiē: tñ nō calidioꝛē ꝓfundo: ſꝫ ↄꝑādo ipſam ad ſe ipſaꝫ calidioꝛem dico in vigilia q̄ꝫ in ſomno: ⁊ pꝛofundū frigidius in vigilia q̄ꝫ in ſomno. 11

In calido natura frigiditas potꝰ aqua pauſare.

Naturā āt dic hip.h̾ ↄſtōnē coꝛpoꝝ queadmodū dic: q̄bꝰ nā mouebiſ ad ꝓriſiꝫ neq̄ꝫ hītudialē virtutē ſic dic: Nāe moꝛboꝝ medici ⁊ nāe aīaliū in docte: ſꝫ nām dic ↄplōnē: ⁊ ↄplōnē nō eā q̄ ſit nobis ab etate acq̄ſita: ſꝫ dicit eā ↄplōnē q̄ ē ex generatōe ex q̄tuoꝛ elis ī embꝛyone facta. h̾ igiſ ↄplo ꝑmutaſ: aut ſm q̄ꝫtitatē: tūc ſanātē aut ſm q̄litatē ſiq̄dē igiſ ꝑmuteſ ſm q̄ꝫtitatē: tūc ↄ̄tiītiuis ↄſuamꝰ p̄ceptł.ſi v̾o ſm q̄litatē ⁊ ad acutū: tūc ꝑ ↄ̄ria ⁊ acutū deſignat eo ꝙ dixit: In calɫo.curā v̾o q̄ ſit ꝑ ↄ̄ria generalē ⁊ ꝑticularē.generalē q̄dē ꝑꝑ id q̄ᵒ dixit: fritas ꝑticularē v̾o ꝑꝑ id ꝙ dixit: Pota aq̄. ⁊ ipſe q̄dē dixit potā aq̄: ⁊ magł q̄ ſupiꝰ ēdita ē elixa.tu v̾o itellige lactucā: ⁊ aliq̄d tale īfrigidatiuū: docet.n. ⁊ a actibꝰ curā: ⁊ dic ꝙ oꝫ hūc abſtinē a gymnaſijs.i.curſibꝰ motōibꝰ ſollicitudie triſticia ⁊ ira. ⁊ oīa h̾ delarauit ꝓpt̾ id ꝙ dixit: Pauſare. oꝫ enī ipm̄ ceſſare ab oī laboꝛe coꝛpis ⁊ aīe. 12

Somnus infrigidat in uelato.

Quidā libꝛoꝝ hñt ꝑ.m.ī greco lu īfridat: q̄dā aūt cū.n.ſiq̄dē igiſ hñt īfridat cū m: deſignat.n.ꝙ ſōnꝰ īfridat: voleſ.n.illā malā ↄplōnē curare dicit Infridat ſōnꝰ: qm̄ tc ī ſōno digō ſit: ⁊ expulſio ſupfluitatū acutaꝝ: ⁊ exiñ īfridatio ſit acumīs h̾ ſōno. ſi v̾o qū enī duas dictiōes demōſtrat. ⁊ dicit ꝙ ſōnꝰ q̄ ī fritate fcūs.ſ. ī fri.aere.h̾ ꝓficit. Sꝫ pōt oppōi: ꝙ ſi ī fri.aere doꝛmiat dī īfridaſ ſupficies: ↄcludūſ ſupfluitates acutioꝛes: diſtēdiſ ꝓfūditas: ꝓpter h̾ dixit ī velato.oꝫ.n.ipm̄ patiētē: ⁊ ī fri. aere doꝛmire ⁊ velamēta hr̄e: vt ꝑ velamēta q̄dē ſupficies calefiat: ⁊ euapoꝛēt ſupfluitates.ꝑ reſpirationē v̾o inducat aerē fridū ⁊ vndiq̄ꝫ īueniaſ ꝓfūdū īfridatū. 13

Somnus ſediliſ: erecto ſopoꝛifer.

Quidā dicūt ꝙ adhuc malā ↄplōnē curat hip. ⁊ dic: ꝙ oꝫ ſtatuē vigiliā: ⁊ q̄ꝛ īpoſſibile ē nō doꝛmire: ꝑꝑ h̾ dicit: ꝙ oꝫ p̄cipe ipſos doꝛmire ī q̄dā motiōe: vbi motio ñ ꝑmittat ꝑfecte fieri ſōnū. dicūt.n. ꝙ in ſōno ad iterioꝛa tēdit nāl caloꝛ diſtēdiſ acumē: male āt dicūt iſti. vidiciſtis.n.multotiēs ꝙ vigilia quidem et

ſollicitudo. ⁊ hmōi ca. ⁊ ſic. officiūt corpꝰ. ſomnꝰ vō dige-
rit ſupfluitates ⁊ mām. ⁊ ꝙ h̕ ſit veꝝ pꝫ. videmꝰ. n. in vigi
lātibꝰ ꝙ facies inflat̄ ſupfluitatibꝰ veniētibꝰ ad faciē: ⁊ nō
euacuat̄. qd aūt dicit erecto ſopoꝛifer: volo a ſupioꝛi ali
quo mō icipe. mlˈtotiēs vēit ad me aliqs hn̄s nauſeā pp
mltitudinē hūoꝝ: ſtatuo eidē abſtinentiā cibi: ⁊ moueo
vomitū hūoꝛis: hūoꝛis dico digeſti ⁊ diſſoluti. aliꝰ aūt ve
nit ⁊ dic̄ ꝙ qn̄ venio ad lectū meū non doꝛmio: ⁊ hmōi.
verā qdē cām n̄ aſſigmꝰ: qꝛ n̄ hēmꝰ: ſꝫ pbabilē dicimꝰ ⁊ p
ticulariter inuētā. oꝛdino. n. huic laboꝛē mltū: ⁊ dico ꝙ
n̄ fatigata ē nā tua: ⁊ pp h̕ n̄ ſupuēit ſomnꝰ: ſꝫ ꝯcede mi-
hi iſtō: laboꝛa tm̄ quouſqꝫ te ſedēte ⁊ fatigāte vēiat ſom
nꝰ. tūc igit̄ ipo efficiēte h̕: magnꝰ ⁊ pfūdꝰ ſit ſōnꝰ. ⁊ h̕ dic̄
erecto ſopoꝛifer: quaſi dicat: quouſqꝫ ſomnū hēat: ⁊ iſte
ſtans erectus aūt in aliquo ſedens. 14

Debiles diete frigide: foꝛtes uero noue calide.

Dictū ē aūt: ſciētibꝰ i regimēto acutoꝝ: ꝙ debiles
cibos dic̄ n̄ efficiētes debilitatē: ſꝫ q nō valde nu
triūt: nec hn̄tes gūē qlitatē nec acutā: ſic̄ chilus
ptiſane. qm̄ āt hmōi cibi n̄ exſtēt mltū nutrimētuꝫ: pp h̕
dixit: ꝙ neqꝫ calefaciūt ſꝫ infrīdāt. q vō gūeꝫ hn̄t qlitatē:
tanqꝫ ꝑ ſynapi ⁊ pip. hoc aūt ꝓpter hoc dixit: 15

Aquaꝝ inertiū: hec qdē ab ethere deducta ulˈ tonitrualis bona: globatilis autem mala.

Admirabilis ē ⁊ h̕ ſmo ⁊ dignꝰ annotatōe: ſꝫ pꝰ
dictōes explanemꝰ: deīde dicamꝰ intētiōeꝫ hip.
Inertē aquā dic̄: n̄ ꝙ n̄ ſupponit̄ arti: ſed inertē
dic̄: ꝙ ſic ſe hꝫ nālr̄: ⁊ n̄ indiget arte. vbi gr̄a: Ars nr̄a vtit̄
mltotiēs herbis qbuſdā ad ſanitatē. ſiqdē igit̄ medicꝰ ſic
vtat̄ piſ. ſic̄ i agris nate ſūt: appellat̄ h̕ eē ſine arte. ſi vero
vtat̄ eis aut lotis aut elixis aut aſſis aut purgat̄: h̕ dr̄ ar
tificiale. ſilr̄ ꝯtigit in ſcamonea. ſi. n. accepimꝰ ſcamoneā ⁊
vtamur ipā ſic̄ ſit vbi naſcit̄: iners h̕ nūcupat̄. ſi vō pur-
gauerimꝰ eā aut elixauerimꝰ pp id ꝙ debilitet̄ mltitudo
purgatiue vtut̄: h̕ artificiale dicimꝰ. eodē mō ꝯtigit i ex
terioꝛibꝰ. v. g. ſi artifex vtat̄ ligno ſic̄ venit a nemoꝛe deci
ſo: inartificiale h̕ dr̄. ſi vō dolauerit ⁊ ꝑpauerit: artificia
le: ſilr̄ ⁊ in aq. Aquā iertē dic̄ optimā q n̄ idiget elixatōe
aut aliquo alio artificio. q vō elixat̄ vt fiat frīdioꝛ ſic̄ dcꝫ
ē ſupiꝰ h̕ artificioſū vocat̄. ꝙ aūt dic̄: ab ethē: hip. dic̄ vrē
teꝫ etherē ⁊ ſubtilioꝛē ⁊ calidioꝛē ab h̕ vbo greco etho:
qd eſt vrere. vn̄ ⁊ poeta dic̄: ꝑ aerē ꝯiūxit etherē. i. a gſſio
re aere ad ſubtilioꝛē. tonitrualē aūt quā dic̄ aquā videlꝫ
illā q fluit cū tōitru: ⁊ quō ſit tonitruū. ⁊ qdā dicūt ꝙ to
nitruū ſit nubibꝰ ꝑcutiētibꝰ ſe adīuicē ⁊ ſonū reddētibꝰ.
Arl. vō i methaurl dic̄ ꝙ tōitruū ſit vēto iclūſo i nubibꝰ:
⁊ h̕ ignito ⁊ cū ſonitu excluſo. vn̄ pus ſit tōitruū: poſte-
riꝰ vō choꝛuſcatio. nos pus videmꝰ choꝛuſcatōeꝫ qꝫ audi
amꝰ tōitruū. ⁊ h̕ ꝯtigit: qꝛ viſus acutioꝛ eſt ⁊ ꝓmptioꝛ ad
recipiēdū qꝫ auditꝰ. ſilr̄ aūt ſi inſpexerimꝰ aliquē icidēteꝫ
ligna in nemoꝛe ⁊ fuerimꝰ paꝝ ꝑ remoti: pus videmꝰ ictū
qꝫ ſonū ſentiamꝰ. ꝙ āt dic̄ globatilē. ⁊ dicimꝰ ꝙ globati
lē noiat cōcurſū vētoꝝ ⁊ aerē globatilē. a cōcurſu qdeꝫ
vētoꝝ nubes coadunāt̄ adinuicē ⁊ ingſſant̄ ⁊ ꝯdēſant̄:
⁊ pp h̕ aq q ab eis emanat ē groſſioꝛ. Bonā aquā dicit
optimā ⁊ mirabilē. qdā aūt dicūt ꝙ bonā aquā dic̄ q in
tꝑato tꝑe ſit. ſ. in vē. nō aūt ē h̕ veꝝ ſi. n. oīno de tꝑe dicēt
bonū dicēt qd ſiēt in eſtate. pncipalr̄. n. eſtas tp̄s vocat̄:
qm̄ q ſiūt in aliis tꝑibꝰ eſtas pfic̄. v. g. in autūno ſemina
ponūt̄ ſub t̄ra: in hyeme vō mouēt̄ vtutes gnātiue: in vē
oꝛiūt̄: ⁊ in eſtate pficiūt̄. ⁊ pp h̕ pncipl̕r optimā aquā di
cit q ſit qn̄ eſtas ē. Sꝫ poſtqꝫ dictōes expoſuimꝰ dicamꝰ
intētōeꝫ hip. ⁊ dicimꝰ ꝙ ipē intēdit in hac ꝑticula dicere
ꝙ aq ſine arte ethēa qdē ⁊ q ſit tonitru ſupuēiēte ē opti
ma ſic̄ ſubtilioꝛ: ⁊ pcipue q ſit i eſtate: qm̄ tūc ſol accedit
ad vticē capitū nr̄oꝝ ⁊ calefac̄ aquā ⁊ ſic elixās ſubtiliat
⁊ pp h̕ ⁊ dicit ꝙ hāc aquā inertē offerimꝰ tanqꝫ optimā
globatil̕ āt mala ē ⁊ tanqꝫ gſſioꝛ. Ga. vō dicit ꝙ aq ethe
rea optīa ē: globatil̕ vō mala ⁊ idiget artificio ⁊ elixatōe
tonitrual̕ vō media ē: neqꝫ. n. ſic mala ē ſicut globatilis:
qm̄ hꝫ calefactōeꝫ vēti q includit̄ in nubibꝰ: neqꝫ ſic bōa
ſicut ethēa: qꝛ n̄ ſilr̄ calefit. ⁊ hoc eſt qd intēdit. 16

Aqua uoꝛabilˈ ⁊ uigilia uoꝛabilis.

Voꝛabilē dicit aquā multū comedētē. dico āt ꝙ
n̄ dicit aquā voꝛabilē comedētē ꝙ aq comedat
h̕. n. eēt n̄ itelligibile: ſꝫ h̕ itēdit: ꝙ aq facit hoīeꝫ
mltū comedē ⁊ mouet appetitū: ⁊ illū q ē ex nām ⁊ ſm
nām. illū aūt q ē ſm nām mouet h̕ mō: ſupponat̄ aliqs
hn̄s malā ꝯplōnē calˈaꝫ. in hac. n. ꝓſtrat̄ vtꝰ appetitiua: ⁊
offerētes aquā extiguimꝰ hāc malā ꝯplōnē: ⁊ hac extin-
cta excitat̄ appetitꝰ nāl̕ ⁊ ſit hō comedēs. illū vō q eſt ex
nām appetitū h̕ mō ſubleuat: ſuppōat̄ aliqs hn̄s hūoꝛeꝫ
in oꝛe ſtōachi: ⁊ exīde nō appetit: offero ſibi aquā ⁊ ifri-
gido nām ⁊ ingſſo ipaꝫ: ⁊ exīde ſupuēit acetoſa eruptaº
⁊ falſus appetitꝰ: de quo dicit Gal. in itroductoꝛiis. i. i li
bꝛo q dr̄ migrotegni: fridꝰ vēter bonꝰ ē appetē ⁊ malꝰ ad
digerēdū. ⁊ ita de aq intelligēdū ē. De vigilia quō facit
hoīem comedē dicimꝰ: vigiliā dicit n̄ ſupueniētē ifirmis
i his ꝓſtrat̄ vtꝰ. ſꝫ de vigilia intēdit q ſit ſanis: ſanis dico
nō ocioſis ⁊ ſine laboꝛe vigilātibꝰ: poſteriꝰ āt ſanis ⁊ fa-
tigātibꝰ vt laboꝛe euapoꝛatio ſupuēiat ſupficiei. ⁊ h̕ eua
poꝛata attrahat a mēbꝛ̄ vicinātibꝰ ⁊ vicina ſm ꝯtinuita-
tē ab epate. ep aūt a venis meſaraicl: vene aūt a ſtō: ſtōa
chꝰ vō ab oꝛe ſtōi: ⁊ ſic ſit appetitꝰ vt dictū ē i phyſica G.
ſic igit̄ vigilia dr̄ voꝛabil̕: qꝛ mouet hoīeꝫ ad comedēdū.
⁊ ꝙ h̕ ſit veꝝ pꝫ ex alexādrinis. hi eni vigilātes i nocte et
laboꝛātes multum comedunt. 17

Percalido natura: in calida manſione frigida manſio impinguat: in calida ſubtiliat.

Dictū ē āt nobis ſupiꝰ ꝙ ꝑ calˈaꝫ nāꝫ appellat hip.
calˈaꝫ ⁊ malā ꝯplˈoeꝫ. hāc āt malā ꝯplˈoeꝫ calˈaꝫ in
calˈo tꝑe maxīe tꝑe eſtiuo: ⁊ ēt i alio tꝑe calˈioꝛe:
tn̄ infridat ⁊ ingſſat māſio frida: ⁊ curat ipaꝫ malā ꝯplˈo
nē. ⁊ quā dic̄ fridā māſionē: q n̄ hēat velamīa lanea ſꝫ q
hēbat linea ⁊ vetera. h̕. n. magl infrīdāt ⁊ infridatiōe nō
ꝑmittūt euapoꝛare calidā qlitatē: ſꝫ ingroſſant ipaꝫ ⁊ be
ne tꝑatā reddūt. ſi vero eſt calida māſio: ampliꝰ ſubtiliat
materiā ⁊ facit euapoꝛabilē. 18

Studium ſalutis: inrepletio nutrimenti: impigricies laboꝛū.

Quoniā hip. itēdit n̄ ſolū egtos reducē ad ſanita
tē: ſꝫ ēt ſanos ꝯſuare i ſanitate: h̕ dic̄ ꝙ oꝫ ſanos
nꝫ cibis repleri nimiū nꝫ exercitiis imoderatl fa-
tigare. aut h̕ mō expōimꝰ ꝑticlˈaꝫ iſtā: aut ⁊ alr̄. ꝯſidera ei
hip. h̕ tibi dicē: n̄ credas ꝙ ſolū malā calˈaꝫ ꝯplˈonē intē-
do curare ⁊ n̄ fridā: ſꝫ ⁊ hāc fridā curo. curat̄ itaqꝫ frida
qlitas: ſiue vtamur mltitudīe ciboꝝ. mltꝰ. n. cibꝰ hūectat
coꝛpa ⁊ infrīdat: modicꝰ vō calefacit ⁊ deſiccat. nōne di
ctū eſt ſupiuſ pauſare: nūc aūt exercitare ſe pcipio: ⁊ ſine
pigricia ſe habeat ad exercitia. 19

In uigilādo ſitis i ſupficie ſomnꝰ

medicamētū: cui uero ex ſōno erecto.

Ntēdit āt ī bis hip. ħ accīītia curare. ⁊ ꝙ dic: ꝙ ſit pueīt ſitꝭ multotiēs ī vigilādo oꝛe et gutture ſicci/oꝛib⁹ fcis. ſiti aūt dic moderatā ⁊ ſupficialē: nō. n. ipſā q̄ ɔtigit pp caliītatē oris ſtōi aut pulmōis. hāc itaq̃ moderatā ſitī remouet ſōn⁹: qm̄ i ſōno hūectant mēbra ſic diſſoluit illa ſiccitas q̄ ē ī oꝛe: et ſic remouet ſitꝭ: et itm̄ ē moderata iſta ſitꝭ: ꝙ gargariſm⁹ diſſoluit eā. ɔtigit āt ⁊ multotiēs alicui ī ſōno ſitꝭ: ī ſōno. n. aſcēdūt fumi ad ſupi oꝛa. vbi gr̄a: ad os ⁊ fauces: ⁊ efficiūt ſiti: ⁊ ſūt hi fūi cali ⁊ dici⁹: ꝙ hāc ſiti erectio diſſoluit. ipſ. n. excitatꝭ fūi n̄ ampli⁹ aſcēdūt ſȝ ſupficiē euapoꝛāt. ⁊ ħ ē qd dicit. 20

Quib⁹ plīmus caloꝛ magne uocis: eteni frid⁹ aer plīmus: duob⁹ eniȝ magnis magna ⁊ progenita fiunt.

Irabilē ē ħ ſmo: eteni nāl ē ⁊ anathōic⁹. qd āt ītēdit dicē hip. vr. n. ſȝ qd appet inq̄rē ſiue calȝ ē coꝛp⁹ ſiue fri. nos āt dici⁹ ꝙ ħ n̄ ītēdit: ſȝ inq̄rit d voce. ⁊ vt euidēti⁹ pateat qd dic: volo q̄dā pdicē. Sciēdū ē āt: ꝙ vbi fiat magna vox: op⁹ eſt ⁊ mlta caliītate ⁊ forti v̄tute ⁊ dilatiōe vaſoꝝ. ſȝ qū dico vaſoꝝ: itelligas aut ea q̄ ſūt māe vaſoꝝ: aut ea q̄ ſūt vocꝭ vaſoꝝ. māe q̄dē. n. ſūt vaſa ħ: pect⁹ ɔcauitates pectoꝛꝭ pulmo cānales pulmōis. vocꝭ vō iſtra ſūt ħ: gutꝭ adiacēs cānalib⁹ pulmōis: ⁊ epiglotꝭ ⁊ cānee arterie. op⁹. n. ē ⁊ matiei ad vocē. qū āt dico māȝ vocꝭ itellige aerē. Incipim⁹ ḡ a pmis: nāl caloꝛē mult⁹ ⁊ ī multa caliītate dilatat pect⁹ ⁊ ɔcauitates pectoꝛꝭ: ⁊ iſtra apiunt oīa q̄ ſūt matiei ⁊ vocꝭ: ɔfortat ⁊ v̄t⁹: ⁊ pp ħ mag fit vox. hn̄ āt dixit hip. plīmū caloꝛē. oȝ. n. ipm ſm ſubām ſupabūdare ⁊ nō ſm q̄litatē: qm̄ ſi acutioꝛ fiat calȝ ⁊ male tpatū, pſtrat v̄tutē: ⁊ ī debilitate v̄tutꝭ nūq̄ȝ mag gn̄at vox: vn̄ ī puerꝭ ⁊ mult⁹ ē nāl caloꝛ ſȝ debil v̄t⁹: ⁊ iō nō fit ipſ mag vox. māȝ āt dic fridū aerē ⁊ n̄ calȝ vt ī fridatiōe mitiget caloꝛ: q̄titate vō efficiet vocē magnā. aut alr di/cas: ꝙ friditate aer diſſoluit ca. diſtēpantiā: ⁊ exiñ v̄t⁹ cōfoꝛtat: ⁊ fac magnā vocē: qū. n. op⁹ fit caliītate ⁊ dilatatione vaſoꝝ v̄tute foꝛtificata ⁊ mā mlta ⁊ frida de duob⁹ facit mētionē. ſ. caliītate ⁊ mā: ⁊ dicit ꝙ duoꝝ magnoꝝ pgenitū. ſ. vox magna fit. tu vō dicas: ꝙ q̄ttuoꝛ pdictoꝝ pgenitū magnū fiet. ħ hȝ pn̄s itētio. 21

Qui cali uētrib⁹ fri carnib⁹ ⁊ ſbtiles iſti ſunt ſupuenenoſi ⁊ acuti furoꝛis.

Poꝛtet nos ſcire ꝙ calm̄ duplex ē. duplex vō ē ſm duplicē modū. p⁹ q̄dē ē ſm nāȝ aut ext̄ nāȝ: ſȝ duplicē vō modū: ꝙ calȝ aut ē inatū aut acq̄/ſitū: ⁊ ſm nāȝ q̄dē ē calm̄ hn̄ tpatū: ⁊ qd a generatōe ɔhim⁹. ex̄ nāȝ vō ē calȝ qd ē fe. inatū āt ē qd ad alia fert mēbra. acq̄ſitū vō qd ab aliis fert. vbi gr̄a: coꝛ ⁊ ep inatū habēt caloꝛē ⁊ nō ab aliis acq̄rūt. p ſe āt tribuūt aliis membꝛis caliītatē: ⁊ ipa nō recipiūt ab aliis. carnes vō acq̄ſitā dicūt hr̄e caliītē: q: ab ipſ hn̄t ⁊ n̄ ppaȝ. Dic itaq̄ȝ ꝙ ſtō⁹ hȝ inatū caloꝛē ⁊ acq̄ſitū. ſi igit inata caliītas puertet ad acutū nō fit ſm rōnē digō ſȝ coꝛrūpūt cibi: ⁊ in̄ ſupfluitates diſſoluūt ⁊ nō nutriūt mēbra: ⁊ exiñ coꝛpe ſubtiliato appibiles fiūt vene: aut igit ħ intellige: aut dicas ħ ꝙ ex mala ɔplone cachochim⁹ fit chilus: ⁊ ſic ſpargit ad ep: ⁊ trāſmutat ī ſanguinē cachochimū: ⁊ pp cachochimā nō recipiūt mēbra nutrimētū: ⁊ exiñ diet mā ī vaſ: ⁊ tūide fiūt vene: ſic ſupi⁹ dixim⁹ ī muliē ī q̄ ſupuenit retētio mēſtruoꝝ: ⁊ G. phlebotōauit eā: qm̄ igit nutrimētū calefac mēbra: nō nutrimētū vō ifridat. iōq̄ȝ dixit fri carnibus: qm̄ ī mala ɔplone ſtōi ɔpatit arteriā ⁊ ex iſta coꝛ ⁊ ppē ħ acuti furoꝛis fiūt: ⁊ nō oȝ ipſos ifrogare d aliq̄ cā. 22

Siccitate ī t̄ra: auiū gen⁹ mltiplicat

Duplex ē expō h⁹ pticule. q̄dā. n. dicunt ꝙ ſiccitate ſcā ī aere q̄ ē ſupꝛa terrā aues nō ſubſtinēt eū ſȝ ſerūt ad aerē ppīqum terre. ⁊ pp ħ dixit: ꝙ ī ſiccitate multiplicat gen⁹ auiū. q̄dā vō dicūt ſecūdā expōneȝ ꝙ ſupuenit ſiccitas ⁊ cū hac peſtꝭ: dictū ē. n. ꝙ vapoꝛes im/bꝛiū ſūt ſanioꝛes: ⁊ rurſus vapoꝛes vel ſiccitas moꝛtales. ſupuenit itaq̄ȝ ī iſta ſiccitate diſtēpantia peſtꝭ: ⁊ tāta ſupuenit peſtꝭ ī terrꝭ: ꝙ nō pn̄t ſepeliri coꝛpa: ⁊ exiñ aues comedūt ipſa: ⁊ pp ħ gen⁹ ipſaꝝ multiplicat. Ga. vō remo/uet vtrāq̄ȝ expōnē. ⁊ pmā q̄dē dicēs: ꝙ nūq̄ȝ hip. ex aīu/b⁹ debat hr̄e cognitionē aerꝭ ſȝ poti⁹ ex coꝛpib⁹ hūanis q̄ nobis ſupponūt. Secūdā vō expōnē ſic dicēs: ꝙ ſi ħ eēt opoꝛtebat ⁊ aues deſtrui ⁊ nō comedē cadauera ſic dic thochitides: ꝙ aues cadauera guſtātes moꝛiebāt. q̄d ḡ ītēdit: ⁊ dic ꝙ ſile a ſili ſaluat: q̄ vō ſūt ext̄ nāȝ a ɔriis cu/rāt vel coꝛrūpūt. qū. n. aues ſicce ſint, ſi ɔtingat ꝙ aer ſic 23
cus fiat multiplicantur et ſane ſunt et diuturne.

Tragos qs appet exterioꝛ teſtis ſi dext maſculū: ſi uero ſiniſt feiaȝ.

Ebetꝭ. n. ſcire q̄d ſit tragos: ⁊ dici⁹ ꝙ t̄gos ē paſ/ſio q̄dā vocꝭ ab hūiditate ſupueniente ī fine adoleſcētie: qū hūiditas nō diſſoluit ad augmētū: ſȝ dilatat mēbra: ⁊ raucā effic vocē: tūc inq̄rē vt teſticuloꝝ extioꝛ ē. ⁊ ſi fuerit dext: dicas ꝙ maſculoꝝ erit generati/u⁹. ſi vō ſiniſter mulieꝝ: ⁊ ħ ē vt itelligas vt ī plib⁹. cūq̄ȝ ī mulierib⁹ nō ſint teſticuli quā cognitionē hēm⁹ ī his: ⁊ dicim⁹: ꝙ ea q̄ ſūt ī thoꝛace cōionē hn̄t cū generatiuis: et ſanguis ī virꝭ q̄dē trāſmutat ī ſpma ī generatiuis mēbꝛis aut ad lac ī nutritiuis. pp ħ ī mulierib⁹ q̄dē inq̄re q̄lis māma ē extioꝛ: ſi dext erit: viroꝝ generatiua ē: ſi ſiniſtra mu 24
lieꝝ. et hoc etiam intelligas vt in pluribus.

Oculi ut hēant foꝛtitudis: ſic ⁊ mēbroꝝ ⁊ oculoꝝ ſic ⁊ totuȝ coꝛp⁹.

Daliū ſmonē trāſſert ſe hip. ħ. n. ſēp bonū dic d pticulari quodā detīat ħ. itēdit āt pcognitioneȝ docē ab ocul. et q̄d dic: ſic ſe hn̄t oculi ſic ⁊ totū coꝛp⁹. et dr̄ eē ħ duplex text⁹. q̄dā. n. libroꝝ hn̄t: oculi vt hēant. q̄dā āt nō hn̄t: vt hēant: ſȝ ſolū foꝛtitudis veꝝ exteri⁹ ſubītelligūt vt hēant. dic āt ꝙ ſic ſe hn̄t oculi foꝛtitu/dis ſic et totū coꝛp⁹: et etiā ſic ſe hn̄t coloꝛis. multotiens eni oculi nigri fiūt: et alt̄ant defcū v̄tutꝭ ſepat ⁊ deſignāt defectū. multotiēs āt trāſmutāt et deſignāt debilitatē toti⁹ coꝛpis. dicas igit: ſic ſe hn̄t foꝛtitudis oculi: ſic ⁊ totū coꝛpus. et iteꝝ ſic ſe hn̄t coloꝛꝭ ſic et totū coꝛp⁹ niſi cib⁹ alteret coloꝛē. multotiēs. n. oculis nihil hn̄tib⁹ nigꝝ fit coꝛpus cibo dn̄ante. oculi vō pp multas cās d̄ſignāt nobis pcognitionē toti⁹ coꝛpis. pmo āt ꝙ multū ɔphēdit viſibilis et aīalis ſpūs. dictū ē. n. nobis: ꝙ pp ħ videlȝ pp multitudinē aīalis ſpūs et ipſi nerui poꝛoſi ſunt vt aīalis ſpūs ferat p totū coꝛp⁹. ⁊ iteꝝ didiciſtꝭ: ꝙ oculi declarāt: quō ſe hȝ cerebꝝ. et tertio ꝙ oculi ex hūidis ɔſtāt: et hn̄t mul 25
tū ſpm̄: ⁊ pp ħ facile et ſtati ſētiūt paſſiōeȝ coꝛpis.

Signa moꝛtalia ſine dubio calidiſſim⁹ fum⁹ pus nares frigidi ſpm̄ dimiſerunt uitalia uero econtra.

In ħ ītēdit docē ſigna moꝛtalia. ⁊ ħ dictū ē ī pnoſticꝭ: vbi dicebat fridū reſpirāti moꝛtale: et ħ moꝛtē deſigt et tp̄s moꝛtꝭ. et ħ ēt dic ħ: ꝙ ſi fridū reſpirauerit: deſigt ꝙ ifridat⁹ ē caloꝛ et moꝛtē futurā d̄ſigt. vbi gr̄a: ī ca. diſtēpantia ſupuenit fe. et ſic fit ī extioꝛib⁹ ī carbonib⁹ igneis. ſi aliq̄s extixerit eos aquā iſūdēs. iuenit

ꝙ calid⁹ fum⁹ aſcẽdet ſic̃ et ĩ corpe nr̃o ſi ẽ cal'a diſtẽpã/ tia hac extictã calid⁹ fum⁹ egredieť p ſupficiẽ: poſtea võ frigid⁹ extĩcto ipſo calore nãli.aut ita dicas aut al'r ꝙ in pricipio q̇dẽ calid⁹ egredieť fum⁹ nãli calore euaporato poſteri⁹ frigid⁹.nũc ãt dicas ꝙ frĩd⁹ q̇dẽ egredit q̃i ante mortẽ:et ſi frĩd⁹ ſpũs egredieť mortẽ deſignat niſi ſupue niat p fridũ hu.cõtẽtũ aut pp diuturnitatẽ paſſiõis. 26

Labores cibis prediſponantur.

Quidã ãt librox hñt:ad ſanitatẽ:q̇dã ãt nõ ad ſa nitatẽ.q̇d ãt ĩtẽdit dicẽ:et dicim⁹:ꝙ ĩtẽtio h⁹ di cta ẽ ſupi⁹:vbi dictũ ẽ:ꝙ ſtudiũ ſalutꝭ irrepletio nutrimeti ĩpigricies labox.h̃ igiť ĩtẽdit dicẽ: ꝙ nõ p⁹ ci bũ exercitari vt nõ fiat cib⁹ ĩdigeſt⁹ et crud⁹ hu. ↄgregať ſ3 or añ cibũ exercitari moderate:vt nõ debiliteť virt⁹: ſ3 ẽ ↄrio ↄforteť:laborẽ ãt dic̃ dolorẽ : ſic̃ dic̃ ĩ aphoriſmis: duox dolox vehemẽtior ꝛc̃. Itẽ laborẽ dic̃ multotiens ſint hõata ſil'r ꝛ vltĩos labores. labores aũt dic̃ exercitia queadmodũ ꝛ h̃: et ĩ his ↄpleta ẽ q̃rta pticula.

Explic̃ q̃rta pticula: Incipit q̇nta pticula. I

Natura morborum medicina.

Poſtq̃ deciauit hipp.q̃rtã pticulã pñtꝭ negocij:ĩ qua docuit cognitiões medici nales.et anathõicas ꝛ nã leſ:ↄñt ĩtẽdit deciare ꝛ v. pticulã.ꝛ trãſfert ſe ad ipſã nãz:excitãdo ꝛ laudãdo ipſã Sciẽdũ ẽ ãt:ꝙ q̇dã librox hñt ſingl'r nã:q̇dã võ pl'r nãe ſi q̇dẽ igiť hñt nã:hĩtudinalẽ v̇tutẽ deſignat ꝛ vl'em. ſi võ h3 pl'r nãe multas nãs dic̃ p̃exñtes ĩ multꝭ hõib⁹: nũero pares exñtes.aut dic̃ mẽbrox v̇tutes:h3.n.vnũq̇d̄q3 mẽ/ brox ꝓpa3 nãm :aut nãs dic̃ aĩaliũ irrõnabiliũ tãq3 ĩtẽdẽſ de eq̄s ꝛ alijs irrõnalib⁹ aĩalib⁹ deciare. aut nãs dic̃ v̇tu tes agẽtes q̃ ſũt ĩ vnoquoq3 corpe.ſ.nutritiuã ſãguis ge neratiuã digeſtiuã ꝛ alias: ſ3 qm̃ h̃ bñ dicta ſũt a nobis oꝫ nos ſcire ꝙ laus alijs ꝛ vitupiũ attribuuť hip. laus q̇ dẽ qm̃ nõ ẽ imitat⁹ aſclepiadẽ:dicẽtẽ nãm eẽ ĩertẽ ſ3 dic̃ ipſã artificialẽ ꝛ curatiuã corpox.vitupiũ ãt: q2 ſupfluã fac̃ artẽ noſtrã.ſi.n.nã ẽ q̃ curat morboſocioſa ẽ nr̃a arſ vbi gr̃a:ſi q̇s egrotat ꝛ veniat medic⁹ ſic̃ ĩutil'r efficiat ali enationẽ vitupiũ ẽ medici:ſi võ vtil'r agat ꝛ pficiat nã h3 laudẽ.et ad h̃ dicim⁹ ꝙ volum⁹ a ſupiori aliquo mõ ĩci pe:et aſſignare nobis et p̊ma vltia vt liberem⁹ hip.a cul pa.oꝫ ãt nos ſcire:ꝙ p̊ma ẽ nr̃a ars:quotiẽs.n.vult medi cus curare:et dic̃ curas ab arte,pcedẽs dic̃:et q̃ didic̃ ab arte.ẽ g̃ p̊ma medicia:ſcõs ẽ ipſe medic⁹.medic⁹ võ mul totiẽſ nõ agit ſ3 ordiat miſtrãti:vt ſi ↄtigat det ſanguinẽ patiẽti:ꝛ itex miſter vadit ad artificẽ opãtẽ ebur:ꝛ acci pit os clyſterꝭ ꝛ itex a cerdone coriũ ꝛ vitẽ:ꝛ ſic effic̃ cly ſtẽ.multotiẽs ãt medic⁹ nõ p̃cipit patiẽti clyſterizari: ſed phlebotõari ꝛ credis ꝙ phlebotom⁹ nõ ſit repiẽd⁹: ſ3 va dit famul⁹ ad fabx: ꝛ accipit phlebotomũ: faber võ ab a lio accipit ferx.ↄtigit ãt ml'totiẽſ:ꝙ medic⁹ p̃cipit miſtro ius aliq̃x herbax afferri patiẽti: ꝛ ſtatĩ famuluſ vadit ad ↄfectorẽ:ↄfector ãt vadit ad herbulariũ: ꝛ ecce herbula ri⁹ ẽ vltimus.his itaq3 ſe hñtibus:p̊ma q̇dẽ ẽ ꝛ p̃ordiata nr̃a ars:videl3 medicia:ſcõs ẽ medic⁹:terti⁹ ẽ miſter.ſ3 oꝫ nos ſcire ꝙ medic⁹ miſter ẽ artꝭ:qñ.n. ipſe agit ꝛ ſibiipſi ordiat ꝛ effic̃ medicinã ſ3 tũc ñ vt medic⁹ ſ3 ſic̃ miſter:qñ võ p̃cipit ꝛ dic̃ ſolũ curas:tc̃ vt medic⁹.ꝙ ãt ſit h̃ vex ma nifeſtũ ẽ ab extiorib⁹.v̇bi gr̃a: dux.n.ĩ eo ꝙ dux ordinat acies ↄ̃bẽtes pugr̃e: ꝛ hoſtes q̇dẽ p̃deſtiat ad mortẽ:ami cũ võ ad victoriã.ſi võ vtať funda aut iaculo aut alijs ar mis:tũc nõ ſic̃ dux ſ3 ſic̃ mileſ agit ordiať.ſic̃ fec̃ philipp⁹ ꝛ alij ducũ.ſil'r ꝛ medic⁹ ĩ eo ꝙ medic⁹ p̃cipit miſtro artꝭ ꝛ effic̃ curas:qñ p̃cipit curas ĩq̃3tũ medic⁹ curat ꝛ nõ ĩq̃3 tũ hõ:q2 ſi h̊ eẽt oĩs hõ curaret :neq3 ĩnq̃3tũ aĩal: qm̃ oĩa aĩalia curarẽt.ẽ g̃ ars medicie p̊ma : deiñ medic⁹ miſter ↄfector ꝛ herbulari⁹.his oĩb⁹ ita ſe hñtib⁹:vbi vultꝭ vt or dinem⁹ nãm: ꝛ dici⁹ ꝙ añ medicinã ordineť:nõ.n.dedi gnať medicia ordiari ſcõa p⁹ nãz: ecõuerſo ãt ꝛ ordinať ẽ itaq3 ĩuenire:g̊ ꝛ ĩ nã nõ ẽ ordiatio.ꝛ dici⁹ ꝙ ſic:queãd modũ.n.medicia aut ↄſeruat ſanitatẽ:aut curat morbos h̊ ꝛ nã fac̃ añ artẽ: ꝛ ↄſuat q̇dẽ ſanitatẽ corpox p poros ĩſẽſibiles expellẽdo ſupfluitateſ p vẽtrẽ: ꝛ vrinã p veſicã ꝛ morbos curat efficiẽs aptiõe3 vaſox:vbi aut emorroiſ aut emorrogia diſſoluit p turbationẽ vẽtrꝭ mouẽs aut multitudinẽ vrine qm̃ vtiq3 h̃ effic̃ nã.dicam⁹ itaq3 ꝛ or dinationẽ ipſi⁹.p̊ma q̇dẽ ẽ v̇t⁹ regitiua: h̃.n.curã agit mẽ brox:quotiẽs videt ipſa famelica ꝛ piclitantia deſtrui a multa euaporatiõe:p̃cepit nuťtiuã nutrire: h̃ itex nutri tiua p̃cepit generatiue ſanguis.p ſanguinẽ fit nutrimẽtũ ꝛ generatiua ſanguis.appetit chilũ vt alťet ĩ ſanguine3. chil⁹ võ ſpargiť a ſtõ ad ep.g̊ p⁹ generatiuã ſãguis ẽ ſpar ſio:p⁹ ſparſionẽ chili ẽ digeſtiua v̇t⁹ ſtõi: niſi.n.ipſa ager3 chil⁹ ñ fiẽt.p⁹ digeſtiuã ẽ atť̃ctiua r̃tẽtiua et expulſiua.he enĩ ſũt vltie v̇tutes.p̊ma ãt ẽ regitiua nã. Oꝫ ãt nos ſcire ꝙ nã ĩdig3 arte:pp h̃ dictũ ẽ:ꝙ nã ſuffic̃ oĩb⁹:exťi⁹ võ ca taplaſmatib⁹:qm̃ ãt et ars ĩdiget nã:manifeſtum ẽ exiñ corpe mortificato et.p̊uato nã hñti vuln⁹ offerim⁹ medi camẽtũ et nihil pfici⁹ ſ3 etiã nã ĩdiget arte:ñ ad ſui ↄſiſtẽ tiã: ſ3 vt efficiat corp⁹ aptũ ꝛ habile ad ſanitatẽ:qm̃ ꝛ rõal' aĩa ĩdiget irrõnali ñ ad ↄſiſtẽtiã ſ3 vt irrõalis p̃pet ꝛ apt3 corp⁹ ad ſplendorẽ aĩe rõnalis. 2

Inuẽit ipſa eadẽ nã q̃ ſunt diſpõiſ ꝛ exitus: non ex doctrina ꝛc̃.

Si recolitꝭ:dictũ ẽ nobis ꝙ ml'ta documẽta ↄ̃dit nobis hip.ĩ p̃cedẽtib⁹ ꝛ medicialia ꝛ anathõica ꝛ nãlia.h̃ ãt trãſtulit ſe ad ipſã nãm.ꝛ laudat ipſã vbi or diationẽ illã dixim⁹:qm̃ ꝛ nã ipſi p̃ordiať: ꝛ eedẽ ĩdigẽt ſe ad ĩuicẽ:qm̃ ãt h̃ dicta ſũt: ꝛ atť̃buta ẽ dignitas nãe:ni hilomin⁹ itex laudat p h̊ nãm: ꝛ dic̃ qm̃ ſi pticipat dcõx h̊ ↄtigit medicꝭ.vñ.n.medic⁹ moueť ad modũ curationiſ niſi a mgr̃iſ doceať ea q̃ ſũt artꝭ:nã ãt ſeipſã ĩſtruit.ꝛ ꝙ h̃ ſit vex:manifeſtũ ẽ exiñ.nõ.n.ad doctores tẽdit nã:neq3 ex alijs diſcit curas.etenĩ nouit gẽit⁹ claudit oculos ĩpoſ nõ doct⁹ ab aliquo ſ3 a nã h̃ fac̃:pp̃t id ãt claudit vt q̇e tẽ recipiat cerebx ꝛ pp id apit vt videt ſenſibilia. Itẽ ipſa ẽ q̃ pilos generat ĩ ſupcilijs ꝛ palpebrꝭ ad cuſtodiã ocu lox.poſtea intũ ẽ p ſeipſã docta nã:ꝙ ſic̃ dic̃ G.dubita bať ab antiq̇s ꝛ anathõicꝭ:ꝙ lacerti q̇ liguã mouẽt:quot ſũt ꝛ vñ oriũť: ꝛ tñ nã hos ſcit ꝛ mouet liguã:cũ his ãt ñ ex ſeipſa efficit motionẽ toti⁹ corpis.dic̃ ãt itaq3 illud Ga. dic̃.n.in libro de intiorib⁹:ꝙ hũit caprã grauidã ꝛ nutrie bat ipſã:ſperãs apire cc̃ ptũ: ꝛ vidẽ plaſmationẽ ẽbryõis põne3 motionẽ ꝛ vl'r opa nãe: ꝛ iã in medio tpe ſtudẽte G.aut cc̃ rõnes aut circa aliq̇s opatões ↄtigit caprã pere ꝛ pt⁹.i.hed⁹ p⁹ ptũ vmbilicũ depoſuit: ꝛ vñ fuit doct⁹: et dicim⁹ ꝙ a nã fuit mot⁹.adhuc ãt cũ his: ꝛ lac ex mãmis ſugebat: ꝛ pedẽ ſuũ ad caput deferens ſcalpebat ſe.ꝛ vñ didic̃ h̃ hed⁹:ꝙ pp h̊ hũit pedes:pp h̃ vungulas: vt ſcal peret ſe:niſi nã ſeipſã docẽs:ad h̊ ĩpm mouẽt.ẽ ãt ab ali is multis oñdẽ opa nãe: ꝛ h̃ fere h̃ dic̃:ꝙ ĩ libro de nutri mẽto dixit: Nãe aĩaliũ ſeipſas docẽtes ſũt. Inuẽit ipſa nã ꝛ exitus nõ ex doctrina. Exit⁹ aũt dicit motiões.mo tiones ãt oẽs dicit ſeipſã docẽs nã ex ſe.ĩuenit nõ ex do ctrina.doctrina.n.ẽ via ex ꝓpõnibus ad ↄclõnẽ. h̃ ãt nõ

cōtingit circa celeſtia diuina ꝛ alia:rōnalis āt circa ea/q̄
ſūt in mā ſm ſe: ſ; qm̄ cognoſcit ea q̄ ſūt h̄ rōnalis aīa ꝛ
opaꝫ:ſiq̄dē cognoſcit theoꝛicus ītellectus dr̄:ſi v̄o opaꝫ
practic⁹intellect⁹:vñ ī fedrone plato ait: Nō ſm q̄d deo
idē ē ꝛ ſilis:ſm q̄d ineq̄lis ꝛ diſſilis.

Et palpebꝛiʒare lingua aut ſubmiſtra re:ꝛ quecūq; alia talia.

Palpebꝛiʒare āt ē apire ꝛ claudē oculos. 3

BEne docta nā exiſtens non addi ſcēs conuenientia facere.

QUidā āt libꝛoꝝ hn̄t exn̄s:q̄dā āt volūtaria:ꝛ me
li⁹ ē exn̄s:q꞉ īepte dicēꝫ volūtaria:nā āt nō hēt
velle neq; electionē.in aliquo.n.differt a rōnali
aīa:vñ aīam motū voluntariū dicūt.qm̄ āt volūtas ꝛ ele
ctio ſūt rōnalis aīe.Ga.v̄o ſm motū dic̄ ipſā: qm̄ et īpa a
a nā ſit:ſ; nō ſēp:ſ; quotiēs mot⁹ſit rōnalis:rōnalis eni;
aīa p̄cipit nāe:et ſic ſit mot⁹p nām et p lacertos q̄ ſūt inꝫ
coſtas:aut aliquos alios.et ne credas poſtq̄ʒ hip.lauda
uit nām:ſicut doctā a ſeipſa:qm̄ ꝛ hoīem laudam⁹.ſi eni
ē aliquis modeſt⁹a nā:nō laudes ipm ſicut modeſtū exi
ſtentē.laus.n.iſta ñ ē ei⁹ ſ; nature:ſic.n. ꝛ agricolā ſi poꝛ
tabit bonas ſic⁹ aut bonos caules : dicimus ꝙ poꝛtauit
bonaſ ſic⁹:veꝝtñ non ē laus p̄ncipal'r coloni ſ; nāe terre
q̄ fecit huiuſmōi fructū.ſic aūt ꝛ thocidides dicit ꝙ the-
miſtocles neq; acq̄ſitā habuit doctrinā neq; accn̄talem
ſ; a nā: ꝛ tñ nō fuit laus ipſi⁹ ſ; nāe.ſic.n.ducē nō laudeſ
ꝙ modeſt⁹ē:h̄.n.nāle ē:ſed laudes ipm in his q̄b⁹rectifi
cauit ſe ex rōne ex doctrina.q̄.n.a doctrina laudabilis ē
meli⁹ē q̄ʒ ille q̄ ē a nā:qm̄ q꞉ nā ml'totiēs ꝛ pmutaꝫ ꝛ fa
cile ab aliquo palogiʒaꝫ:q̄ v̄o h; a doctrina ꝛ ſcīa nō pa-
logiʒaꝫ ꝯfidēs ī diſciplia ꝛ certiſſimis d̄mōſtratōib⁹. 4

LAchꝛyme nariū hūiditas ſternu tationes oꝛis auris ſoꝛdicies ſali ue deductio.

GAlien⁹ q̄dē oꝛdīat hāc pticulā ſupꝛadictꝭ:credēſ
ꝙ adhuc de narib⁹ deꝫmīat hip.q̄dā āt cōmēta-
toꝝ dicūt:ꝙ p⁹laudē nāe:de ſanis deꝫiat:ꝛ dixit ea q̄ ſiūt
a nā ſanis:nūc aūt intēdit deꝫminare:ꝛ ea q̄ ſiūt īfirmis ī
duſtria nāe.ꝛ q̄d dicit:ſupponaꝫ:quis hn̄s paſſionē ī ca
pite:aut apoplexiā aut epilepſiā aut ſubet aut ſtupoꝛem
ꝛ q꞉ p̄ncipale membꝝ ē cerebꝝ ꝛ p̄mū p̄ncipiū: ꝓpter h̄
multā adhibet diligētiā p eo nā. ꝛ q̄d facit:p̄pat ſe ꝛ mo
uet ſternutationē:ꝛ ī ſternutatiōe expurgaꝫ mā efficiēs
paſſionē. ē q̄n̄q; ꝙ p nares expurgaꝫ mā: multotiēs aūt
p aures aut p nares:dictū ē.n.nobis:ꝙ h̄ oīa ſūt meatus
nāe.multotiēs aūt mā venit ad os:ꝛ mouet ſalinā: ꝛ ex-
purgaꝫ mat̄ia.ſi v̄o ī pectoꝛe ē mā:tūc nā mouet tuſſim:
et expurgat. ſi v̄o in fundo ſtōi ē mat̄ia:tunc p vomitū.ſi
v̄o in oꝛe ſtatī p ſingultum.et he oēs paſſiōes induſtria
nāe diſſoluunꝫ.ſi v̄o ē ventus cōtentus ī lacertis mandi
bulaꝝ pcedētibus a gutture:tūc p halit⁹ diſſoluiꝫ paſſio
ꝛ expurganꝫ ſupfluitates.vides quod facit nā:et in egri-
tudinibuſ oꝛis ſaliue deductio.q̄dam aūt hn̄t:oꝛis ſaliue
et pectoꝛis ſputi deductio.ſiq̄dem igiꝫ hn̄t ſicut p̄mū de-
ductio accipe cōmune ad pectus et os.ſi v̄o ſicut ſm hoc
manifeſtum eſt. 5

SPiritus introitus ꝛ exituſ oſcita tio tuſſis ſingultus.

HEce p hanc pticulam credidit Gali.ꝙ adhuc de
his q̄ ſunt ſm nām deꝫminat hipp.q̄d aūt dicit:
ꝙ ꝛ ſpūs.i.introitus ꝛ exitus ſpūs. introitū aūt dicit īſpi-
rationē:ꝛ exitū reſpirationē. ꝛ hoc.n.a natura ſit dilatan
do ꝯhēdo pectus:que.n.al'r ſe hn̄t extra nām ſunt:ſic il-
lud dupla introꝛſus reiꝫatio:ꝛ iteꝝ ſpūs extra cadēs. 6

NOn codē omnia omnib⁹ modo.

QUid aūt dicit h̄:ꝛ dicimus ꝙ q̄ttuoꝛ dicunꝫ hic
expōes.p̄ma quidē nō eodē mō dicit: qm̄ q̄n̄q;
q̄dem moueꝫ nā ſpata et expectata egritudine
ñ adhuc generata:ꝛ īpedit multotiēs:poſteri⁹v̄o poſtq̄ʒ
ſit egritudo diſſoluit ipm:expurgās materiā. idē eſt aūt
q̄ʒuis p̄mo aut poſterioꝛ moueaꝫ.ſcđa āt ꝙ ñ ī eodē:qm̄
ante digōnem ſit motus aut poſt digōne;. idē aūt qm̄ ſit
nālis eſt.tertia aūt nō eodē dicit:qm̄ p ſternutationē ſu
puenit motus nature aut p tuſſim aut p vomitū aut per
aliquid p̄dictoꝝ:qm̄ vndecūq; ſiat naturalis ē mot⁹. q̄r-
ta expō:nō eodem dicit qm̄ ſit expurgatio mat̄ie:ꝛ volū
tarie expurgationis ꝛ expulſiua coopantibus q̄ eſt p la-
certos q̄ ſūt inꝫ coſtas.ſit aūt ꝛ a naturali expulſiua.ide;
aūt qm̄ ꝛ motio q̄ ē p lacertos naturalis eſt. 7

URine exitus ꝛ uentoſitates huiuſ ꝛ alterius nutrimenti ꝛ ſpiraculi mulieribuſq; iſtis : ꝛ ſm aliud coꝛpus ſcoꝛdiniſmus ꝛ pꝛuritus.

OPoꝛtet vos ſcire:ꝙ nā multā diligentiā adhib;
nr̄is coꝛpibus:nō.n.eſt ſicut artifex q̄ facit re; ꝛ
diſcedit:aut domificatoꝛ q̄ facit domū ꝛ diſcedit
ſic ꝛ natura efficit noſtꝝ coꝛpus: ꝛ diſcedit ab eo mime:
ſed multā curam de ipſo facit tanq̄ʒ in ipſo habitās:ꝛ ſi
cut nos de ꝓpis domibus curamus in q̄bus manemus
vt non diruanꝫ:ꝛ cū ipſis peamus:ſic ꝛ natura curat de
coꝛpe noſtro:vt ñ hoc deſtructo ꝛ ipſa deſtruaꝫ ꝛ curat
de eo:ita vt ꝯſeruet in ſanitate nutriēs ipm: nutrit aute;
ipm mouēs appetitum . hic igiꝫ appetitus cibos appetit
ꝛ iā offerimus:ſ; ciboꝝ hi q̄dem ſūt bene tractabiles: hi
v̄o male:ſed male tractabiles efficit hn̄ tractabiles ꝛ nō
lateat vos:qm̄ natura fecit dētes molares ꝓpter maſti-
cationē ciboꝝ:ꝛ in ſtō facit attractiuā vt attrahat maſti-
catos cibos:retentiuā vt retineat: alteratiuā vt digerat.
qm̄ āt oīs digō h; ſupfluitatē:poſt hāc ē expulſiua:vt ex
pella; illā.ḡ inteſtina attrahūt ſtercus: q̄ʒuis nō multū
vigeant hac v̄tute.fecit aūt inteſtina natura groſſa ꝛ ma
gna:ꝓpter id ꝙ ſtercus ſirmū ē.poſtea iſte chilus ferꝫur
ad epar per uenas meſaraicas: ꝛ ibi alteratur in ſangui-
nē:ꝛ ita ſegregatio ſit humoꝝ:exiñ fecit ꝓpꝫ cholerā ci-
ſtā felleā:ꝓpꝫ melancholicū humoꝛē ſplenē:ꝓpꝫ aquo
ſam ſupfluitatē renes.ꝛ hi q̄dem renes recipiunt ab ep̄a
te hanc ſupfluitatē:ꝛ vꝛitica vaſa mittunt ad veſicā:veſi-
ca v̄o recipit:ꝛ deinde emittit vꝛinā p collū veſice:ꝛ egre
ditur per collum veſice.fecit autem ꝛ in veſica lacertum
voluntariū:ꝛ circa anū fecit cōſtrictoꝛē que ꝯſtringit re
ctum inteſtinū:vt nō ſi cōtingat in aliquo loco ſacro aut
coꝛā doctoꝛibus aut coꝛā aliquo dn̄o egrediaꝫ vꝛina nō
volūtaria.ꝛ h̄ ſiūt in ſcđa digōne.ab epate ḡ ſpargiꝫ ſan
guis ad mēbꝛa vt nutrianꝫ:ꝛ ibi ſit tertia digō q̄ ē totiuſ
coꝛpis:ꝛ h⁹ſupfluitas fumus eſt:et h̄ euaporat p poꝛos
inſenſibiles.ſi v̄o ſiat iſte fum⁹ hūidus ab hūido cibo:et
ſudoꝛes tūc effundunꝫ:ꝛ exinde potes attendē ꝙ ſm na
turā ſūt ſudoꝛes.q̄dā v̄o dicūt ꝙ extra naturā ſūt: ꝛ non
ſiūt niſi ꝓpꝫ debilitatē virtutis: qñ ille ſudoꝛ defectiuuſ
ꝛ frigidus ſit. Urine exit⁹. Quidā libꝛoꝝ habent: vꝛīe
exitus:quaſi ꝓuidet natura et vꝛine exitus.i.egōnis.q̄dā
autem libꝛoꝛum habent: vꝛine egreſſe:et dicūt ꝙ ſolum
de motione vꝛine curā facit natura. Et ventoſitates h⁹

alteri⁹ nutrimēti. Uentoſitatē aūt dicit ventū q̄ egre dief ab ano. alterius dicit nāe qui p ſupius fit: videlȝ ru ctationis. ⁊ ð hac aūt nā curā hȝ. ⁊ ſiqdem inferi⁹ ē vēto ſitas: p ſonitū expurgat ipſā. ſi vo ſupius ē p eructuatōeȝ Et ſpiraculi. Spiraculū aūt dicit reſpirationē: ſed re ſpiratio qdē p pectus fit ⁊ ore: pulſatio vo p pulſus: q̄ eſt diaſtoles ⁊ ſiſtoles: ſicut in anhelitu inſpiratio ⁊ reſpira tio. ⁊ de his omibus pcurat nā. Et mulieribuſcȝ iſtis. Qð nō ſolum nā curat de viris: ſed etiā de mulierib⁹ dic̄ hip. Et mulieres p oīa qdē ſupradicta coīt ſe hn̄t cū viris ⁊ hn̄t alia ppa. vbi grā mēſtrua: cōceptionē: pgnationeȝ: ptū ⁊ lac: ⁊ mēſtrualē purgationē cū oīb⁹ his: ⁊ pcrea tionē: ⁊ de oīb⁹ iſtis nā pcurat. Et ſm aliō corp⁹. Scðȝ aliō corp⁹ dic̄ p eo q̄ nō fec̄ mētionē de dētib⁹ ligua ſtō ⁊ virtutibus q̄ ſunt in eo. aut ſm aliud corp⁹ dicit: qm̄ in mulieribus nō ſolū p̄dicta inueniūt: ſed ⁊ alia. Scor dinismus ⁊ prurit⁹. Scordinismus ē expiratio lacerto rū qui ſunt in ſpina. pruritū autē dicit: q2 ⁊ iſte induſtria nature fit. qm̄ multotiens materia continef circa ſuperfi ciem: ⁊ ſcalpendo multotiens euapozat. ſcalptionē autē dicit que fuit capre. B. 8

Hominis aīa ſēp orit̄ uſqȝ ad mor tē. ſi uero igneſcit ſimul cū egritu dine corpus depaſcitur.

Quidā aūt cōmentatoꝛ dicunt: q̄ p⁹ egritudines ⁊ naturā: traſfert ſe hip. ⁊ ad ipſam aīam: ⁊ deť minat de ipſa dicēs: q̄ aīa hois ſemp orit̄. i. ſēp docet ſemp diſcit. ſic. n. ⁊ plato: Qm̄ amabilis ē ſcia ⁊ i ſe nectute. Ba. vo dicit: q̄ hip. nō determinat de aīa. h̄. n. non ē ppꝛium medici: ſed poti⁹ ineſt ariſtoteł platonis ⁊ alioꝝ phoꝝ determinare de ipſa: a q̄bus inueſtigať: vtꝝ ſubſtan tia aīe ſit corpea ſiue incoꝛpoꝛea ſiue p ſe mobilis ſiue ab alio ſiue mortalis ſiue imortalis. ſilr aūt ⁊ ab ipſis ſtoy cis dubitať: ea q̄ ſunt aīe: ⁊ quid ē aīa: ⁊ dicunt q̄ ſpūs ē. ſpūs. n. q̄ in nobis ē: aut ē ſiccus: ⁊ ſic dicūt q̄ efficit aīaȝ aut humid⁹: ⁊ efficit naturā: quā nāleȝ caloꝛē medici ap pellat. aīaȝ igiť h̄ dicit hip. caloꝛē naturalē: q̄ caloꝛ nālis vſqȝ ad ſenectutē ſemp orit̄. q. d. ſemp nutrit mēbꝛa. ſi vo puertať ad id quod ē extra nām ⁊ igneſcat: tūc corp⁹ de paſcit. caloꝛ. n. qui ē extra naturā ɔſumit humiditatem corporis: ⁊ inducit moꝛtem: ⁊ tunc ⁊ ipſe extinguitur. h̄ hꝛ p̄ſens intentio. Simul cū egritudīe corp⁹ depaſcit̄ Non aūt dicit: corp⁹ ⁊ egritudinē depaſcit ⁊ deſtruit caloꝛ: ſꝫ qm̄ in egritudine corp⁹ depaſcit̄. 9

Morbi ɔnutriti in ſenectute defici unt: ⁊ p maturationē ⁊ diſſoluti onem ⁊ raritatem.

Dictū eſt aūt ſcientib⁹ in aphoꝛiſmis: q̄ i ſenibus multi moꝛbi cōmoꝛiunť: ⁊ q̄ valde ſenibus nō matureſcūt. Nūc igiť q̄d intēdit hipp. docere: ⁊ dicim⁹ q̄ ſciendū eſt: q̄ ɔnutritus moꝛb⁹ ē ſicut chꝛonic⁹ ſic q̄rtana aut melācholia aut epilepſia. ⁊ huiuſmōi egri tudines in ſenectute diſſoluunť: quecūcȝ. n. in iuuenili etate ſiūt paſſiones: he i ſenili etate ſoluunť: ſic̄ ⁊ ſi in ali quo tpe generef egritudo ɔſilis: aliud tp̄s hāc diſſoluit niſi debilis ſit vtns patiētis. ſilr igiť ⁊ h̄ qui in iuuenili e tate ſiūt: ſoluūť in ſenili. Quid. n. eſt h̄: ſiūt in iuuenili: et dicim⁹ manifeſtū ē q̄ calide. ḡ ſenect⁹ ſicut frida remo uet paſſionē: ſi virtus fuerit foꝛtis: qm̄ ſicut dictū ē: mul ta ſimul peūt: ppter h̄ nō dixit in vltimis ſenib⁹ has diſ ſolui: ſed i ſenib⁹ in q̄bus virt⁹ ē foꝛtis. Sed dubitādo in q̄rim⁹: quō dicit hip: q̄ i ſenectute maturāť. i ſenectute enī frigiditas ē: frigiditas vo nō maturat ſed ſolū cōden ſat ⁊ ingroſſat. ⁊ ad h̄ dicim⁹ q̄ fritas extinguit calidam malā ɔplexionē: hac aūt extīcta cōfoꝛtať virtus ⁊ matu rat exiſtentē materiā. diſſolutionē aūt quidē dicit: ⁊ di cim⁹ q̄ cōtingit multotiēs: q̄ phlegmon ē in mā ſimplr ſubiecta. ⁊ h̄ mā a foꝛti virtute ſubtiliať: ⁊ ad fumos diſ ſoluiť: ⁊ ſic euapoꝛat: h̄ aūt dicit diſſolutioneȝ. quid aūt dicit: Raritatē. an poſſibile ē eſſe raritatē in ſenibus: vbi eſt tāta frigiditas ⁊ dēſitas: ⁊ rñdemus ad h̄: q̄ raritatē dicit ſupuenientē p debilitatē virtutis. virtute. n. nō con ſtringente ſe ad mēbꝛa ipſa rarioꝛa ſiūt. nō oȝ aūt h̄ reci pere. nō. n. poſſibile eſt in huiuſmodi virtute maturita tem fieri. oȝ aūt uos ſcire illud qð dr̄ in pnoſticis: q̄ iu uenes q̄dem magis patiunť: hn̄tes. n. multū calidū ⁊ hn̄ ſenſibile: doloꝛē facile ſentiūt. ſenes āt ex fritate tāq̄ cō gelationē hn̄tes: nō ſūt hn̄ ſenſibiles i doloꝛib⁹. 10

Al⁹ diſſentiēti nō ɔſentire paſſio ni: frigidū ⁊ diſtēdit ⁊ ſupcurat.

Hoc aūt ē qð intēdit h̄ hip. breuiť: q̄ ɔ̄ria ɔ̄rijs cu ranť. vidiciſtis eniȝ q̄ ſanitas nō fit: niſi patiēs ſimł laboꝛet cū medico: vt facile diminuať egri tudo: ſic igiť dic̄ hip. ⁊ antino⁹ curatus eſt: qm̄ nō cōſēſit paſſioni ſed ɔ̄riatus ei. dictū eſt. n. nobis: q̄ non pōt fieri ſanitas niſi a medico: egritudine: et patiēte. quō autē fit patiens nobiſcū ſimul pugnās: dicim⁹ ſi ɔ̄ria faciat egri tudini. vbi grā: ſi fuerit egritudo frida: q̄ vtať calidis: ſi vo calida frigidis. et h̄ cōſidera: q̄ qū h̄ dic̄: Qm̄ ɔ̄ria ɔ̄ri is curanť. quid aūt dic̄: qm̄ frigidū pdeſt et inficit: ſilr et calidū: ſi. n. in frida egritudīe offerať frigidū inficit: ſi vo calidū pdeſt: ſilr et in calida egritudine: ſi cal'a dabis le des: aliquotiens. n. ⁊ ab imoderata caliditate naturalis caloꝛ deſtruiť: ſi vo frigidū offeras pficies. 11

Quecūqȝ ex ira hec acut⁹ furoꝛ ele uat coꝛ ⁊ pulmonē ad caput cali dū ⁊ humidū ⁊ ad aures: trāqllitas fit qum hoc reſidet.

Videť aūt nō manifeſt⁹ ē hic ſermo. dicamus aūt nos q̄d ē acut⁹ furoꝛ. acut⁹ furoꝛ ē qm̄ aliqs acu te iraſcit̄ ⁊ vehemenť: h̄ aūt acutus furoꝛ eleuat coꝛ ⁊ pulmonē ad caput. h̄ aūt ridiculoſū ē. ſed q̄d itēdit dicere: dicim⁹ q̄ acut⁹ furoꝛ eleuat totū calidū: ⁊ fert ipȝ ad coꝛ ⁊ pulmonē. ⁊ ob h̄ calidioꝛib⁹ factis his mēbꝛis ⁊ accēſis: ferť calitas ⁊ accēſio ad caput. ⁊ ſignificatio h⁹ eſt ex eo q̄ rubeſcit gene ⁊ oculi: ⁊ h̄ ē ex appentib⁹. eſt aūt ⁊ artificialis ſignificatio. fit. n. ſtati magn⁹ ⁊ denſus ⁊ celer anhelitus. ſilr aūt ⁊ pulſus magn⁹ celer ⁊ denſus dictum eſt autē in iſagogis. i. in libro qui dr̄ microtegni: q̄ ira eſt accenſio ſanguinis circa coꝛ: qū hoc reſidet de ſcendūt omnia: ⁊ ſic fit trāquillitas. 12

Laboꝛ articuliſ ⁊ carni cibus ſom nus uiſceribus.

Admirabilis ē hic ſermo: cui⁹ multiplex ē expō: ⁊ tn̄ laboꝛē dicit exercitiū. q̄dā āt dicūt: q̄ laboꝛ exercitiū articuł fit: ⁊ lacertis cib⁹ q̄i nutrimenti foꝛtificatio: ab exercitijs. n. ⁊ marie moderatis foꝛtificať totū corp⁹: carnes aut mēbꝛa ſic̄ dictū ē i libro de articu lis. q̄dā aūt dicūt cibū q̄ſi multitudinē ciboꝝ: ⁊ dicunt q̄ multitudine ciboꝝ doloꝛ fit articulis ⁊ lacertis. vt aūt in telligas laboꝛē eē doloꝛē: dictū ē eni q̄ laboꝛ dr̄ ſinthoma vt q̄b⁹ q̄dē igiť acut⁹ ē moꝛb⁹: ſtati ⁊ vltimos laboꝛeſ habet. dr̄ aūt laboꝛ ⁊ exercitium: vt laboꝛes cibis ⁊c̄ dr̄

aūt labor ⁊ dolor:vt duoꝝ doloꝝ qui ſimul fuūt: nō ſm
eūdem locū:vehemētior denigrat alteꝝ. Laborem igitur
dicit ſm ſecūdā expōnem dolorē.vtrāq; aūt expōnez re-
ſpuimus dicētes:qm̄ hippo.nō vtit̄ prauis dictionib⁹:vt
nutrimentū appellare cibuz. Sed ſciendū q̄ duas rōnes
h̄ aſſignat:vnam quidē hanc: Labor articulis ⁊ carni:q̄i
exercitiū articulis ⁊ carnibus:ſubintellige iuuamentum
eſt. Secūdā v̄o dicit hanc: Cibus ſomn⁹ viſceribus: q̄i ci
bus in ſomno labor ē i viſceribus.qm̄ enī vigilam⁹ extra
eſt nālis calor:⁊ ē tāq̄ nō mouens interiora mēbra. qm̄
aūt comedentes dormimus:interiora mēbra excitant̄:⁊
laborāt circa nutrimētum.ſ.fatigationem habēt:vn̄ ꝓpt̄
hoc nō oportet aliquē iratum dormire:qm̄ inueniet̄ cali
ditas vtilē humiditatē diſſoluens loco cibi. 13

Anime exercitium meditatio hominibus.

Multipl'r exercitat memoriā noſtrā hippo.intē-
dit ⁊ de aīa iteꝝ determinare.⁊ quidā ſcribunt ex
ercitium ſine n:in dictione greca:q̄ d̄r pypatos.
quidā aūt ſcribunt cū n:⁊ dicūt pypantos.⁊ p̄mi quidez
exponunt ſic:qm̄ aīe exercitium ⁊ labor ē meditatio. Se
cūdi v̄o exponūt ſic:qm̄ oz quidē de alijs meditari: maxi
me v̄o ⁊ de tota aīa:ꝓpter id q̄ mouet rōnes ⁊ ꝯſidera-
tiones.īdq; ⁊ ſocrates meditatiu⁹ dicebat̄ eſſe:⁊ domici-
lium ſuū meditatiuū appellabat̄.ſic.n.igit̄ quidam expo
nunt. Ga.v̄o dicit:q̄ magis h̄ ꝯueniunt ph̄is q̄ medicis.
ſi v̄o ſicut medici voluerimus hūc ſermonē exponere: h̄
aūt dicit hippo.q̄ ſi ē aliq̄s hn̄s ſubet aut ſtuporē:tūc or
dina ipſi meditationē ⁊ exercitium anīe:vt exinde ꝯſum
ptio fiat cauſe efficientis morbum:⁊ excitatio nature: et
alteratio egritudinis. 14

In ſciſſuris ſanguis confluit: auxiliandū igitur ut uacuuz repleat̄

Admirabilis eſt ⁊ hic ſermo ⁊ medicinalis. dictū
eſt aūt eruditis ⁊ in libro de iuncturis ⁊ articul'
⁊ in libro de cauſis:q̄ ſciſſura d̄r aut ſimpl'r diſ-
ſolutio ꝯtinuitatis:aut diuiſio carniū.ſ.lacertoꝝ vl'r quo
tiēs fit diuiſio carniū q̄ ſunt i ꝓfundo īdiuiſa exn̄te cute
qd̄ in libro de cauſis ꝯtritionē appellamus. quotiēs aūt
ſupuenit diuiſio:tūc et ſanguis egredit̄ mult⁹: ⁊ q̄i ꝑicli-
tat̄ membꝝ qū fiat vacuuz:⁊ ſtatī oz auxiliari:⁊ qd̄ defic̄
replere:⁊ tunc vtimur ꝯſtrictiuis:vt poſſim⁹ retinere ſā-
guinē egredientē:aut in venis hic ꝑmanens:faciamus ꝑ
dietam boni humoris vt generem⁹ ſanguinē:⁊ ſic reple-
mus euacuatu;.multotiēs aūt ⁊ emplaſticis vtimur: vt
materiā retineam⁹:⁊ malā ꝯpl'onē diſtinguam⁹. ēplaſti
cis aūt vtimur:qn̄ eſt ⁊ qualitas vincens. 15

Si auris voluerit effundre unctionem calidaz:oportet uero ſupponere ſtupam naturali organo.

Medicinalis eſt ⁊ h̄ ſermo.q̄d aūt vult dicere:qm̄
multotiēs ſupuenit paſſio in aure: ſed aut ē ap̄a
aut mala ꝯplexio q̄ efficit paſſionē.⁊ ſiquidē eſt
ap̄a:oz oleō camomillino vti in aure . ſi v̄o fuerit calida
mala ꝯplexio:tūc oleo roſaceo.ſi v̄o eſt vtrūq;:tunc oleū
camomillinū ⁊ roſatū cōmiſcēs infūde cū ſtupa inuolu
ta in digito.⁊ hip.quidē nāli organo p̄cepit nos vti.ſ.di-
gito: tu aūt ⁊ lana vtere multotiēs.qm̄ aūt multotiēs cō
tingit te eſſe in aliquo loco:vbi nō inuenis oleū:tunc pi-
guedine diſſolue ⁊ diſtilla.⁊ īō nō dixit ſimpl'r:qm̄ oz o-
leū infūdere ſed vnctionē.dicit aūt q̄ oz ſupponere ſtu-
pam ſiniſtre manui:⁊ recipe id qd̄ egredit̄ ab aure:⁊ hāc
ſtupā ponere in igne.⁊ ſi ē fetidū qd̄ ab ip̄a exit:malicio
ſa fit egritudo.ſi v̄o nō eſt fetor:tunc nō eſt malicioſa.et
hoc aūt oz facere ⁊ nō decipi.ſed v̄r hippo.nō hoc dicere
ſed aliq̄d aliud.vbi gr̄a:fetor eſt q̄ egredit̄:⁊ decipit pati
entē pluribus de cauſis:aut q̄ dicat eidem q̄ chronica ſi
at h̄ paſſio.te aūt h̄ predicēre:cito ꝑmutabit̄ paſſio:ſi di
cens:vexꝑtū ſi tardabit īuenīet ver⁹.⁊ per duas cās oz de
cipere patientē:vt videat̄ difficilis eſſe egritudo:⁊ glori-
ficet̄ medicus.aut ꝑ tres cās:vt magnificando morbum
recipiat maiorē mercedē:⁊ maxime ſi fuerit cupid⁹:⁊ ō
malo lucrans.⁊ h̄ v̄r dicere hip.⁊ dicimus q̄ nihil hoꝝ
nō.n.hec deceptio digna eſt intētione hippo. aut aīe ſue
maxime aūt tertia cā.ipſe eīz in alijs tractantib⁹ dic̄: Li-
beralis artis libera debēt eſſe ⁊ opa.qui v̄o mercede ſer
uiunt vitupant ſcias et cogūt.ſed quid ē qd̄ dicit:et dici
muſ q̄ h̄ intēdit: Qm̄ ſi ſupuenīat dolor auris.ſtude pre
dictis curare paſſionē.ſi v̄o nō curaueris et īminebit:tūc
decipe naturā:offeras ſtupefacientia:ſicut opiū et huiuſ
modi alia.ſic.n.dictū eſt in libro de ingenio ſanitatis: q̄
in colicis oz mittere rute oleū.et ſiq̄dem diſſoluet̄: bene
erit.ſi v̄o nō:tunc ſtupefacientia offer: vt decipias nām.
Aliqn̄ aūt et cā curationis oñdimus ſtupefacientia:quo
tiens calida q̄litas dn̄at̄ ſicut in iuuenili colica diſpōne
ſupueniente a calida cholera:ſed qū offers ſtupefacien-
tia ꝯſidera v̄tutē:et ſi fortis fuerit offers: ſi v̄o non fuerit
fortis nō offeras.qm̄ igit̄ multotiens grauat̄ virtus:et ñ
fit ſanitas:infunde vnctionē calidā.calidā aūt dicit tepi
dam.frigidū quidem vituperat̄ ꝓpter cōſtrictionem:ca-
lidum v̄o ꝓpter id qd̄ mouet reumata.melius autem eſt
tepidū.vn̄ et homer⁹ dicit de machone:īmiſce aq̄ tepide.

Et uidebitur quidem exire ⁊ nō obſtupefieri:deinde in ignē proicere fallacia

Et videbit̄ aūt dicit:vt certiſſime cognoſcas qd̄ egre
dit̄:⁊ nō decipiaris.qd̄ autē vt v̄r ſignificet ſm veritatē
oſtendit ⁊ hippo.dicens: Medicus mihi v̄r bonus eſſe. 16
⁊ ipſemet plato dicit: Videris mihi gorgia phari.

Lingua urinaz deſignat: lingue uirides cholerices.

Quidam autē exponūt ſic:q̄ ſic̄ ſe habet lingua
ſic ſe habz ⁊ vrina.quidā aūt: q̄ ſicut ſe hz vrina
ſic ſe hz lingua. Ga.v̄o vrinam intelligit:nō eam
que egredit̄ a renib⁹ ⁊ veſica:ſed ſeꝝ qd̄ eſt vniuſcuiuſq;
humoris.vnuſquiſq; enī humor hz ſubtile ⁊ aquoſum.ſi
igit̄ eſt lingua crocea:deſignat q̄ aquoſum ſupabundat
cholere rubee.ſi v̄o nigra deſignat q̄ aquoſum ſupabū-
dauit melācholici humoris.ſil'r aūt ⁊ in alijs deſignat li
gua huiuſmodi paſſiones:ſicut habiliſ ad paſſionē exiſ
ex eo q̄ nō tegit̄ cute.veꝝ diſtīgue:q̄ huiuſmōi deſigna-
tiones deſignat tibi lingua: aut niſi ꝓpriam paſſionem
habeat:⁊ propter ꝓp̄am paſſionē talis aut talis fiat:aut 17
ꝑ dn̄antem humorem:aut ꝓpter cibaria.

Cholericum uero a pinguoſo:rubee a ſanguine:nigre autem a nigra cholera:aride aūt ab exuſtione.

Nota aūt q̄ ſolius cholere rubee generationem
dicit:vt breuiloqus: qm̄ in pinguefis ⁊ imūdis
⁊ dulcibue generat̄ h̄.tu aūt dicas ⁊ alioꝝ hūo-
rum generationē q̄ melancholicus humor generatur a
groſſo ſanguine:phlegma aūt a frigidis: aride aūt ab ex
uſtione.aridas autē dicit linguas.differt aūt rubeū ⁊ ſic
cum a croceo:qm̄ croceū arefactum fac̄ rubeū.rubeū āt
humectatū efficit croceū: ſicut dictū eſt in libro de criſi.

Fuliginoſe uero a matricis parte: albe uero a phlegmate.

Dicit ꝙ ligua ſinthomata deſignat ⁊ hũoꝛe contẽto ĩ matrice. fumi. n. aſcendũt ab ipſa ⁊ tranſmutãt linguam hoc aũt exponens Gal. qꝺ veriſſimũ eſt: dicit ꝙ ſignoꝛuꝫ preſentiũ ⁊ cauſe pñtes ſunt: cauſis aũt pñtibus nõ oĩno ſunt ⁊ ſigna. ecce enĩ lingua exiſtẽte crocea oĩno deſigt ꝙ cholera rubea ↄtinet᷑. ſi vͦ choľa ru. ſupabundat: non oĩno ſignũ ſupuenit lingue videlꝫ croceum: ⁊ eſt hoc ꝙ ad aliud membꝝ repſit materia. 18

Urina ſiĺis colori coꝛpoꝛi ⁊ potui ⁊ ut intrinſecus exiſtens.

Dictũ ẽ aũt ⁊ ĩ pnoſticis: ꝙ multe ſũt differentie vꝛine. hec quideꝫ eſt enoꝛmia mediũ: h̃ vͦ nefo loides ſupius: aliud ſedimẽ inferius. dictũ ẽ aũt ꝙ vꝛina egredit᷑ aut ſimilis coꝛpoꝛi ſicut ſolidis: vt petaloydes vꝛina: aut ſulfurea: aut ſimilis humoꝛibꝰ: ⁊ ſm naturã his exñtibus aut extra naturã aut ſimili oblato potui ⁊ cibo. vñ multi nigra vina bibẽtes: nigre mingunt. ſimile aũt humoꝛibꝰ intrinſecus exiſtẽs dicẽs.

Potus humectatoꝛ colliquatio.

Nota ꝙ humoꝛes dimittimus ſm naturã exiſtentes ⁊ extra naturam. 19

Lingue ſimiles colori deſcenſione humoꝝ ꝓpter quod eadẽ cognoſcimus humoꝛes ſi ſalſe carnes fuerit guſtanti ſuperflui ſignum.

Hreidẽ dicit quod dictũ eſt: deſcenſiones quidã dicũt vomitus. ſiquidẽ enĩ melãcholici humoꝛiſ ſupueniat vomitus: tunc nigra lingua fit: ⁊ vniuerſalit ſm euacuatũ humoꝛem alterat᷑ ⁊ coloꝛ lingue. Quidã aũt ↄſiſtentiã dicũt: quaſi humoꝛis cõtenti. vnde adducit deſup abundãtia q̃ſi deſup abundãtia humoꝛe lingua aſſimilat᷑. vnde ſi fuerit cholera rubea. ſuperabũdans: omia que offerunt᷑ amara vident᷑ ſicut ⁊ icterici: ⁊ ſi mel offerat᷑ eis amaꝝ putant: qm̃ ꝓpt᷑ hoc que dantur comeſtioni: mouet᷑ qualitas cõtenta in lingua. ⁊ ꝓpt᷑ h̃ que eis dant᷑: cogitant eſſe amara q̃uis ſunt dulcia: ⁊ ſimiliter ⁊ ſi eſt phlegma ſalſum contentũ: vident᷑ ⁊ que dant᷑ eis eſſe ſalſa. 20

Si mammaꝝ capitella ⁊ rubeum uiride eſt moꝛbidum uas.

Ult aũt ⁊ a mãmis facere ꝓcognitionẽ. ⁊ q̇d dicit: ꝙ multã cõmunionẽ habꝫ generatiua ad ea que ſunt pectoꝛis. g̃ ſi ſanguis eſt ↄtentus in matrice: rubicũda fuũt capitella mãmaꝝ. ſi vͦ cholera rubea a rubicũdo crocea fuũt: ⁊ hec quidẽ nã ſunt. Secũda dictio videt᷑ eſſe indigna hip. matricẽ aũt vas noĩat: qũ ĩ aliquo ſuoꝝ tractatuũ nullo mõ vocet matricẽ vas. 21

Hominibus in auribus ſoꝛdicies: dulcis quidem moꝛtalis: amara uero non.

Sicut enĩ ex egõnibus habemus cognitionẽ eoꝝ quõ ſe habeãt ea que ſunt in ventre ⁊ inteſtinis ⁊ ex vꝛinis eoꝝ que ſunt in epate ⁊ veſica: ⁊ ſputo eoꝝ que ſunt circa pectus. ſimilit᷑ ⁊ cerebꝛi paſſionem cognoſcimus ex naturalibꝰ egreſſibus ipſiꝰ. verbi gr̃a: ex oculis naribus palato ⁊ auribꝰ. ſic igit᷑ hic ex auribus facit noticiã: ⁊ dicit ꝙ ſoꝛdicie ſ auris: ſiquidẽ eſt amara: deſignat ipſam ſupfluitatẽ eſſe: ⁊ nihil malũ ſignificat. ſi vͦ eſt dulcis liquationẽ ſubſtãtie cerebꝛi: dicit. n. ꝙ medicꝰ nõ guſtet ſoꝛdiciẽ ſed patiens: ſicut ⁊ ſudoꝛẽ pꝛecipimus ipm. Opoꝛtet nos ſcire: ꝙ ex h̃ loco habuit ꝑncipiũ ⁊ ſcripſit liḃꝝ de interioꝛibus a leſione actionũ: ⁊ ab egrediẽtibus et canones conſequentes. 22

Terram demutare connutrientem in pꝛolixis paſſionibus.

Mirabilis eſt h̃ ſermo ⁊ dignus hippo. ⁊ debet in opibus artis eſſe cõmemoꝛabilis. Quid aũt h̃ ẽ qꝺ ipſe dicit: pꝛimo exponamus quid eſt ꝓlixa paſſio: ⁊ quid dicit: terrã ↄnutrientẽ dic̃ ĩ qua genitus ẽ ⁊ nutritus ⁊ pſeuerauerit. his itaq; ſe habẽtibus: quid ĩtẽdit hippo. ⁊ dicimꝰ ſupponat᷑ aliq̃s hñs paſſionẽ chꝛonicã: ⁊ h̃ noluit curari ⁊ debuit phlebotõari: ⁊ ſic phlebotomatus eſt ſm artẽ ⁊ nihil ꝓfuit. poſtea pꝰ phlebotomiã aliqua dieta ↄſuluit vti ⁊ ñ iuuit. deĩde ↄſiderãs medicus: ꝙ materia interius tendebat: purgatiuũ dedit: nihilominus tñ paſſio ĩminebat ⁊ nã deficiebat: ⁊ coꝛpus male ſe habebat: ⁊ iam vľr multas medicinas offerebat medicus: et nihil ꝑfecit. hñ aũt dixit ꝙ multas mediciãs obtulit: qm̃ chꝛonicã ſuppoſuit paſſionẽ: qꝛ ĩ acutis egritudinibus vna ⁊ ſola medicina ſi contingit indigemꝰ ꝓpter bꝛeuitatẽ paſſionis ⁊ alteratiõis: in chꝛonicis auteꝫ pluribꝰ indigemus. pluribꝰ aũt dicit nõ ↄ̃rijs ſed ſiĺibus verũ differentibꝰ in q̃ꝫtitate. ſi enĩ fuerit mã groſſa: ſi cõtingat opoꝛtet offerre ſynapi: deinde calidioꝛa ſicut pip: poſtea ⁊ ſi ſic nõ iuueris aliquid calidius. ſic igit᷑ medicꝰ in chꝛonica paſſione pluribꝰ vſus eſt medicinis ⁊ nihil ꝑfecit. deinde vſus eſt eo qꝺ ab ipſis dr̃ circulatio. circulatio aũt eſt: qñ aliquis phlebotomat dietat purgat ⁊ alijs vtit᷑ medicinis: ⁊ ſi nihil ꝑficit vt iteꝝ phlebotomet iteruꝫ dietet ⁊ iteꝝ purget. ⁊ iã hoc multotiens faciens medicꝰ nihil amplius egit. ⁊ hec oĩa fecit ſm ſciam: ⁊ nihil ocio ſuꝫ accipiens. Quid igit᷑ opoꝛtet tunc facere: ⁊ dicimꝰ ꝙ aer eſt qui maxime paſſionẽ opat᷑: et opoꝛtet tunc ꝑmutare ad ↄ̃riuꝫ aerem. vnde dictũ eſt ab hippo. in aphoꝛiſmis: ꝙ oĩbus ſm rõnem opatis: ſi nihil ſm rõnem fiat: ꝑmutare opoꝛtet ⁊ tunc ad ↄtrariũ deuenire. ⁊ bene dixit ad ↄtrariũ. ſic enĩ ⁊ in hoc patiente ſi calidus aer fuerit qui faciat paſſionẽ: ad frigidũ ꝑmutare. vnde ⁊ hip. dicit ꝙ opoꝛtet tunc a patria diſcedere: ⁊ ſanitatẽ ex alio loco habere. Quidã aũt dicũt ꝙ nõ ſimpľr ꝑmutationẽ aeris precipit hippo. diſcedere a patria: ſed diſcedẽs moueat᷑ aut ambulans in via aut in curru aut in equo ferat᷑: ⁊ ſic ex motione ſubtiliet᷑ materia ⁊ diſſoluat᷑ paſſio. Gali. vͦ nõ placet huiuſmõi expoſitio: ſed ꝑmutationẽ aeris dic̃ qm̃ opoꝛtet ꝑmutari. igit᷑ ſi a calido aere patiat᷑ ⁊ eſt ſubtilis materia effectiua paſſionis: dicit ꝙ opoꝛtet groſſuꝫ aerem ⁊ frigidum inquirere ⁊ ibi manere. ſi vͦ a frigido aere patiat᷑ ad calidũ tendere ⁊ ibi manere. ⁊ quidã ꝓpt᷑ delectationẽ ⁊ ſolaciũ egrediunt᷑ a ciuitatibus. hippocraticus vͦ medicus nõ debet his curare: ſed de ꝑmutatione aeris. ⁊ hoc eſt quod dicit: Terrã demutare ↄnutrientẽ. Cum his aũt predictis vt aliquid humanũ ⁊ religoſum tibi dicã qꝺ hic dicit hipp. Terrã demutare vt vadas ad templa ⁊ ſacra. qũ enĩ ars non ꝑficit: tñ opoꝛtet ſpem ſalutis ponere in deo. 23

Debilioꝛa nutrimenta: modicam uitam habent.

Ad aliũ ſermonẽ tranſfert ſe hippo. ⁊ quid dixit: Debilioꝛa nutrimenta que paꝝ nutriunt ſic caules: ⁊ que nõ hñt multã ⁊ grauẽ qualitatẽ ſicut

ſuccus ptiſane: queadmodū ⁊ fortia nutrimēta dicimus aut multū nutriētia tanq̄ʒ teſticuli galloꝝ oua ⁊ galline ⁊ porcine carnes: aut hñtes gue q̄litatē ſicut ſynapi aut pip: hec aūt debilia nutrimēta. Quidā intelligūt faciētia ſupfluitatē aut modicū nutriētia: hec.n. facile digerunt̄ ⁊ diſcedūt ⁊ modicā manſionē hñt in vētre quā māſionē vitā noīat hip. Sed h̄ quidā dicūt indignū eē intētione hip. q̄ hñ digerit̄ vitā denoīare. vñ q̄daʒ pmutāt ſcripturā ⁊ vbi ſūt nutrimēta: corpa ſcribūt dicentes: ꝙ corpora hñtia debilē virtutē ſūt modice vite. que vo habēt fortē virtutē ſunt longe vite. falſum aūt eſt h̄: nō enī ſm ſtutē ꝯſtituit̄ tp̄s vite: vnde hiſtoriʒat̄ ab ariſtotile ⁊ ab alijs ph̄is: ꝙ peſte ſupueniēte: qui quidē habebāt forteʒ virtutē moriebant̄: qui vo debilē ſaluati ſunt: manifeſtū igit̄ ꝙ menſura vite ordinata eſt deſuper. 24

Pruritum in aurib⁹: retro uenas incidere.

Pruritus aūt dic̄: aut laborioſas egritudineſ: aut diſcurſionē oculoꝝ. Ga. aūt diſtiguit ⁊ pruritū vocat diſcurſionē cruriū ſm p̄mā ꝯiunctionem q̄ ē iuxta hiſciaʒ. ⁊ oʒ nos ſcire: qm̄ h̄ poſſum⁹ lucrari ex hoc ſermone: qm̄ neſcim⁹ q̇d dicit. quid.n. dic̄ ſi fiāt pruritus: ſicut dictū eſt in libro de aere locis ⁊ aq̄: Dʒ icidē venas q̄ ſunt in auribus: ⁊ qualis ē cōio auriū: ⁊ q̄ ē iuxta hiſciā ꝯiūctio: p⁹ hoc aūt neq̄ʒ ſūt circa aures magne vene: ſed fuliginoſa vaſa. ſi vo ⁊ ſunt nō ſup auribus ſūt: ſʒ ſub auribus he vene. 25

Libido a phlegmate egritudinum profreutrea.

Dixiſtis.n. q̇d eſt libido: videlʒ coit⁹ q̄ ē in afrodiſijs. huiuſmōi aūt coit⁹ vitupat̄ quidē: aut calefacit: aut infrigidat. ab oībus aūt ꝯcedit̄ q̄ꝛ deſiccat: ſi egreſſus ſpmatis fiat: ⁊ vitalis fortitudis emiſſio. quid igit̄ dicim⁹: qm̄ ⁊ calefac̄ ⁊ infrīdat ſʒ ſm q̄litatē calefacit: vñ videm⁹ qm̄ in hac motiōe ⁊ calefactione calidius fiat corp⁹ ⁊ acutius: exiñ ⁊ ſanguis egredit̄. ſm vo eſſentiā infrigidat egreſſione videlʒ vitaliſ fortitudis ⁊ ſpmatꝭ ⁊ multa emiſſiōe. hip. itaq̄ʒ ad q̄litatē reſpiciēs dixit: qm̄ libido diſſoluit egritudies q̄ ſūt a phlegmate ī ſubtiliādo māmʒ: verūtñ nō oʒ ꝯtinue hac libidine vti: qm̄ frīdi⁹ efficit̄ corp⁹: ⁊ cū hiſ ⁊ aliō phlegma generat. epicurus aūt remouet oēm ꝯiunctionē ſicut ph̄s remouit niſi qum expedit oʒ vti vt ait hippo. neq̄ʒ nimiū replet⁹ neq̄ʒ nimium euacuatus. 26

Calidis uentre ualidi cibi ⁊ potus perturbatiui.

Calidos cibos dic̄ h̄ q̄ hñt validā q̄litatē: ſicut piper ⁊ ſynapi ⁊ hi⁹. calidos ventre vo non q̇ hñt ſm nām calidū ventrē ſʒ q̄ hñt ex̄ nāʒ calidā q̄litatē ī vētre. ī his aūt gues cibi ſic̄ pip ⁊ hi⁹ oblata pturbationē faciūt ⁊ motionē ī vētre additiōe caliditatis: ⁊ ſic̄ dictū ē ī libro de regimēto: malū efficiūt. quidā aūt huic ſmoni ꝯſequētē addiciūt: nigre cholere eē h̄ q̄ dr̄: qm̄ hi cibi nō ſolū pturbatiui ſunt vētris ſed nigre cholere: ⁊ ipſe q̄dē de difficilia omniū humoꝝ mētionē fec̄. tu vo dic venenoſū humorē ⁊ viridem. 27

Nigre cholere inſiſꝭ ſanguis flux⁹.

Qualr̄ aūt ꝯſtruat̄: nigre cholē: cū ſupiori dictuʒ ē: quō vo cū iferiori dicēdū: attñ dicam⁹ p⁹ q̇d ē emorrois. Emorrois ē apitio venaꝝ q̄ ſūt circa anū. h̄ aūt fit aut pp hūorē aut mordicatiuū aut iferi⁹ tēdentē cū grauitate q̄ꝭ eſt melic⁹ hu. ⁊ phlatic⁹: v ñ apponē oʒ ſmōi a p̄poēʒ: ⁊ dicē ꝙ paſſiones ſupueniētes a nigra cholā: emorrois diſſoluit. diſſoluit aūt meliaʒ q̄rtanam ꝯſtrigit aūt ⁊ ſpatū cancꝛ ⁊ elephātiā. hñ aūt dixit ſpatū qm̄ ſi īminet cācer aut elephātia nō curat̄. ⁊ ꝙ meliam diſſoluit h̄ paſſio: hiſtoriʒat Ga. qm̄ ī melia puenit emorrois ⁊ diſſoluta ē paſſio: deiñ ꝯſtructo fluxu ſanguis rediit melia. ſiꝭe aūt dic̄ hip. ſanū ſm nām: qm̄ flux⁹ ſāguiſ ſupueniēs oēs egritudines q̄ ſūt a melico hūore reducit ad id quod eſt ſm naturam. 28

Superauctiles morbos coniūctio infrigidat.

Supauctiles morbos noīat humectātes ⁊ chronicas paſſiōes aut a puericia fcās ſic̄ meliaʒ nephreſiʒ: magꝭ aūt ī puerꝭ lapidē ī veſica aut epilepſiā. Ga. vo dic̄: ꝙ magis de epilepſia h̄ detiat. Epilepſia enī poti⁹ puerꝭ ſupuenit: vñ ⁊ puerilis noīat̄. dr̄ aūt ⁊ epilepſia ꝓpt̄ id ꝙ occupat actiōes aīe. dr̄ āt ⁊ hercule⁹ morb⁹: nō ꝙ herculi ſupueniret: ſʒ iexpugnabilis ē ⁊ īuictus ſic̄ hercules: aut magn⁹ morb⁹: aut ꝓpt̄ magnitudinē ſic̄ magna auis aut magn⁹ piſcis: aut qm̄ magnū locū occupauit ſic̄ cerebꝛ vbi ē rōnalis aīa. hāc itaq̄ʒ epilepſiā dic̄ ꝙ curat ꝯiunctio: curare aūt infrīdat dixit. ꝯiunctionem vo dixit: nō verā ꝯiunctionē ſed tp̄s ī quo fit ꝯiunctio.i. iuuenilē etatē. qñ aūt multa caliditas ē ⁊ diſſoluit paſſionē: aut igit̄ h̄ dicas: aut infrīdat dixit q̄re ledit. q̄.n. ſūt ſm nām caꝭa eē videt̄: q̄ vo ex̄ nām frīda. ledit.n. ꝯiunctio infrīdatione paſſionē augmentans. 29

Frigiditas aq̄ iuxta uētrē idurat.

Indurare dixit retētionē vētris: ⁊ q̄dā dicūt ꝙ infrigidatio fert̄ p ſupficiē ad ventrē ⁊ effic̄ retētionē. ꝯ quos dicim⁹: p̄mū q̄dē ꝙ nō venit infrigidatio p ſupficiē: qm̄ calorē nāꝭē extinguēt: ſi vo ⁊ pueiat ventrꝭ debebat īdigōneʒ efficē ⁊ diariā ⁊ nō ꝯſtipationē. Ad q̄ nos dicim⁹: q̄ dic̄ Ga. et vt dictū ē ī aphoriſmis Uētres hyeme et vere calidiſſimi ſūt nā. h̄ igit̄ et h̄ dicat ꝙ ifrīdatio attigit cutī et īcludit calm̄ vt ſm rōnē fiat digō et tantā fieri digōneʒ ꝙ vix egō egredit̄. Aut h̄ dicas aut et aliud. Dictū ē aūt nobis ꝙ frīd⁹ aer īducit̄ p ſpirationē p pulſū p anū: multotiēs igit̄ īducta ē frīda q̄litas p anū ab aq̄ frīda: aut et vino quodā lota: et exiñ lacertus ꝯſtrictori⁹ cōſtrict⁹ ē: et cōſtipationē fec̄ vētris: h̄ ē lacert⁹ aut ab īfrīdātib⁹ aut ab acutis ꝯhit̄ et min⁹ effic̄ vētrē egē. motū igit̄ minorē: vētris duricīē dixit. 30

Helleboꝝ bullientē ⁊ bibentē cito purgat ſi uis lauare uꝭ comedere

Hic aūt de purgatiōe detiat. q̄ āt dixit de helleboro dicas de ſcamonea et de agerico et alijs purgatiuis. q̄d aūt itendit: et dicim⁹ ꝙ ſi debes dare purgationē oportet ſubtiliari materiā et fluxā facē ſicut dictum eſt in aphoriſmis. 31

Fluxas ⁊ intrinſec⁹ ⁊ extrīſec⁹.

Intrīſec⁹ q̇dē p ius ī quo ſit anetū petroſellinuʒ et hi⁹ talia p q̄ ſubtiliat̄ mā: extri⁹ vo p balnea humectātia corp⁹. Nō aūt dixit ſic̄ q̇dā cogitāt ꝙ p⁹ purgatiōeʒ aut ī ipſa purgōne des comedē et des balnea: h̄.n.ñ oʒ facē niſi qñ corp⁹ ē ſiccū: qm̄ ſi fuerit plectoricū corp⁹ et balneam⁹: magꝭ poti⁹ reumatiʒam⁹ mēbra. veꝝ qñq̄ʒ et cibū offerim⁹ p⁹ purgatōeʒ: qñ debem⁹ dare purgōneʒ. ſic.n. ī ſicco ſtō ſuccuʒ ptiſane añ purgationeʒ offerim⁹: qm̄ et humectatio ſucc⁹: ⁊ hʒ q̇dā hñ expurgatiuū ſi et h̄ indigem⁹. Si vo fuerit caꝭa mala cōplō ī ore ſtōi: tūc aquā miſtram⁹: vt ineq̄litate extiguat: et pur

gatio fiat aptior.et hoc eſt quod dicit hip. 32

Sanguis in ſomno itrorſus repit magis.

Dictū ē aūt h̄ ſupi⁹:q̄ i vigilia extriſec⁹ circa ſupficiē ferť mā et nāľ calor:i ſōno vo itrorſus circa.pſūditatē.ſanguīnē āt dič h̄ nālē calorē. 33

Rigor a ſuperiori uentre:ignis uero ab inferiori magis.

Mirabilis ē h̄ ſmo. vez īdiget diſtictiōe. ſupiorē aūt qn̄q3 dič ventrē q̄ cibos recipit: īferiorē aūt cōcauitatē īteſtinoꝝ. qn̄q3 aūt ſupiorē vētrē dič q̄ē cerebri:īferiorē vo q̄ ē pectoris. h̄ aūt ſupiorē ventrē dic illū q̄ ē ſtōi:inferiorē vo īteſtinoꝝ.et q̄d dicit: q̄ cōtinet chola ru.et ſupi⁹et īferi⁹ et ipſa moueť et motione et mordicatiōe rigorē efficť:exiñ et febrē.ſ3 qm̄ os vētris ſēſibili⁹ magis ē ,ppť copiā neruoꝝ:īteſtina vo nō habent multum ſenſum:,ppter hoc dicit rigorē q̄dē ab ore ſtōi ſupuenire:febrem vo ab inteſtinis. 34

Attractio pulmo ſiccus:cauma ſupuacuū graciliat ſomnus mult⁹.

Rurſū de pipleumonica paſſiōe mētionē facť.q̄d aūt dič attractionē:et q̄dā exponūt q̄ dič ſpirationē q̄ ē ſm nām:q̄ dř ad īſpirationē et reſpirationē.et reſpiratio q̄dē extra duč fumoſas ſupfluitates: inſpiratio vo excitat et viuificat calorē nālē. Quidā aūt dicūt attractionē reſpirationē q̄ ē extra nām magnā dēſā et celerē q̄ fit i q̄litate magis calīa dn̄ante.h̄ ē va expōſitio de bi⁹eni mala cōplōne mētionē fač:vn̄ dixit cauma.dixit aūt et graciliat.h̄ aūt nō dicēt ſi itelligeret de calore nāli.Quare aūt de ſola īſpiratiōe fač mētionē et nō de expiratiōe:et dicim⁹ q̄ ſic breuiloq⁹ h̄ feč dimittēs te et īſpiratiōnē ſubītelligē:aut de nobiliori cōmemorat:nobilior āt ē īſpiratio expiratiōe:aut q2 q̄litas ē iminēs:vbi aūt q̄litas ibi inſpiratio:magl āt ingrif.vbi vo mā multa ibi expiratio ,ppť īſpiratōe3 fumoſaꝝ ſupfluitatū.,ppť q̄d āt ſolū ō pulmōe mētōe3 fač:aut ſic breuiloq⁹ pcipiens nos ſubītelligere et cor:aut vt demōſtret paſſione3 maximā eē:qm̄ ñ iā pulmo q̄ ſic hūid⁹ſicc⁹ fiet.aut dicaſ et aliud:q̄ īſpiratiōis q̄dē pulmo pm⁹ recipit ſcōo cor: reſpiratio vo q̄ ē p arteriaſ:p⁹ q̄dē cor ſcōo pulmo recipit et pp h̄ de īſpiratiōe cōmeōrās de pulmōe mētionē feč: ſic ñ ō ſpiratiōe q̄ ē p arterias ñ facet mētionē cor pordinaret:ſupuacuū āt.q̄dā aūt huic ſmōi addūt et dicūt: q̄ cauma ſupuacuū:vez ītelligibile nō īueniet ſm rōnē.q̄d aūt ē q̄ dič:graciliat ſōn⁹mult⁹.igiť adijciēdū ē inferiori ſmōi.q̄d igiť ītēdit:et dicim⁹ q̄ ſi fecerim⁹ſōnū i corpe ñ nutrito et vacuo:tūc tēdit i ſōno calor nāľ ad ,pſūditatē et deficiēs cibo debil' fit et frid⁹et ſubtiliſ.exiñ nō nutrit ſ3 graciliat ſeipz:ſic et i exťioib⁹ignis niſi tpe p⁹ nutriaſ ex lignis:nō calefacit vicina loca.bene aūt dixit:Mult⁹ ſōn⁹.q̄d.n.qm̄ īuenit modicū cibū nāľ calor: ꝛ modicus fit ſomn⁹ ꝛ nutriūť mēbra ꝗtuis fit modic⁹.ſi vo cib⁹ nō tribuať:ꝛ mult⁹ſupueniat:tūc graciliat ſōn⁹mēbra.pp h̄ dicit:q̄ o3 offerre cibos añ ſōnos:qō ꝛ ſupi⁹dictū ē:Labor cibus ſomnus viſceribus. 35

Frigidiſſimus cibuſ lenticule miliū chentri cucurbite.

De fridis aūt cibis fač mētionē.ſ.legumib⁹ ꝛ oleribꝫ.ꝛ leguminū q̄dē exēplū ē lēticule: ꝛ ciboꝝ frumētarioꝝ miliū:oleꝝ vo cucurbita. Quid ē āt q̄ dicit ſridiſſim⁹cib⁹:nō debuit dič fridiſſim⁹ſuplatiue:ſ3 frigidū.ō fridis.n.mētionē fač ſ3 nō ō fridiſſimis. ꝛ recipit exēplū leguminū lēticulas frumēti aut miliū:oleꝝ cucurbitā.eteni miliū deſiccat ꝛ infridat ꝛ lēticule. lēticule vo ſquamoſū hñt ripticū vtut].farina vo ꝛ qō ē iteri⁹ fridaz ꝛ ɔſtipatiuā.vez dič Gal.q̄ fač q̄litatē ꝛ reſuſcitat.q̄litatē aūt fač aut ſm quādā q̄litatē: aut īfridatione ɔcludit nālē calorē:ꝛ ſic efficit digeſtionem. 36

Ulcera apponuntur ꝛ exoriunť ſi impurgatus exiſtēs laborauerit.

Dicit h̄:q̄ ſi ē corp⁹nō purgatū ñ o3 exercitiū dare ei i motiōe ꝛ calītate.ſiq̄dē ē ſubtilior mā effič exanthiata.ſi vo ē groſſa effič opilationem ꝛ ferť ad mēbꝛ nobile multotiēs.ſ3 ɔſidera q̄ ſiq̄dē ē ſolū ſubtilis mā hñ ɔſueta effič vlcera.ſi vo ē cū acumie male ɔſueta effič vlcera.itende aūt q̄d fit,p illo q̄ effič noiauit:nō.n.vlcera ſūt q̄ apponūť ſ3 mā q̄ vlcera effič. 37

Feia capra ex elāterio ꝛ cucumerē agreſtē comedēs purgō pueriſ

Conſidera hip.h̄ tibi dicē:q̄ de mulierib⁹ꝛ viris mētionē feč:ꝛ volum⁹pueros curare:ꝛ ſi multa ē mā i puero:ꝛ nō pati' helleboꝝ aut ſcamoneā aut aliq̄d purgatiuū.q̄d o3 facē:ꝛ ſiq̄dē lactat:mři ſue o3 dare electeriū:qō ē cucumer ſilueſť. ꝛ ex h̄.n. efficiť lac nutriēť] pueꝝ ꝛ purgať puer ſine macula:ſi vo ñ ē lactēs ſ3 nouiť a lacte abſtinēs: tūc accipe caprā q̄ comedat ſcamoneā aut cucumerē ſilueſtrē:ꝛ hi⁹ accipe lac ꝛ da puero ꝛ purgať:ꝛ cōſidera exiñ q̄ nō ſolū cib⁹ patiť i vobis ſ3 agit i tpe.q̄.n.agat manifeſtū ē ex eo q̄ cōfortāť vtutes.qō.n.p3:māifeſtat p ſiccū vbi q̄dē mortale exñs vbi odoriſeꝝ terre ſm qualitatē ťre in qua naſcitur. 38

Percalido nutrimēto īfridatio in triſec⁹ laborū extriſec⁹ ſol' calore ſēſibil' tpe eſtiuo ɔtrario aūt cōtraria.

Extriſec⁹ſolis calori ſenſibil' tpe eſtiuo:ɔrio āt ɔ̄ria qō in calīo. q̄dā cū ſupiori cōſcribūt:q̄ o3 tepido aut mō emūcto lacte ꝛ calīo exñte vti.q̄dā āt cū īferiori cōſtruūt:ꝛ i calīo dicūt.i.i calīa mala ɔplōe i hac igiť o3 dič ꝛ extri⁹ꝛ īťi⁹īfridare:infi⁹q̄dē p fridoſ cibos:ſ3 vt actiōe fridos ſic aquā:aut vtutē hñtes infridādi ſic lactuce.exťi⁹ vo q̄dā dicūt p ſolē calīditatē ꝛ cocpimētū:vt h̄ mō accēſio euapoꝛꝫ ꝛ īfrideť ,pſūditas.aut igiť h̄ dicas:aut dič q̄ de his remiſciť dicēs:ſi calīa diſtēperātia accipiam⁹ ſolē aut velamina et reliq̄ talia nō ,pficim⁹ſed poti⁹ ledim⁹. O3 igiť et exterius infrigidantia accipe:in frigida vo diſtemperantia calefacientia.

Cibi hi q̄dē uelociť teneť hi uero tarde

Manifeſt⁹ē h̄ ſmo.dictū ē.n.q̄ debiles cibi ñ moraťmulto tpe i ventre:foꝛtia vo et nutriēna morať.

Explicit q̄nta pticula:Incipit ſexta.

Carnes trahunt ꝛ ex uentre interius ꝛ exterius manifeſtu3 ſenſui ꝛ inducentes ſpiritu3 ꝛ educentes ꝛč. I

Poſtq̄3 deťmiauit hippo.quintā pticulā pñtis negocij:in q̄ dedit nobis plura documenta nālia pcognitura ꝛ medcialia ɔñter intendit determinare ꝛ ſextā particulam. Et incipit pmo determiare de

natura ⁊ de operibus eius. Et ſciendū ꝙ carnes dicit nō
ſolū carnoſū genus lacertoꝝ: ſed ⁊ oīa alia membra mol
lia. eteni ⁊ venas ⁊ artias ⁊ oīa huiuſmōi mēbra carnes
appellat. dic̄ itaq̄ ꝙ h̄ membra nutriunt̄ ſed nō nutriūt̄
abſq̄ attractiua virtute: ⁊ ſiue fit in nobis attractiua vir-
tus ſiue nō: ⁊ quō agat nāle negociū eſt: ⁊ de his efficit
doctrinā. ⁊ volo nūc h̄ inq̄rere: vt illud qđ ē extra intēti-
onē de itentione faciā. h̄ aūt ꝯuenit ſcire: ꝙ mēbra attra
hūt aut nālr̄ aut ex neceſſitate. ⁊ nālr̄ quidē: ſic qñ opus
eſt vt nutriat̄ corp⁹: ⁊ tunc offerunt̄ cibi. hi aūt cibi dige-
runt̄ in ſtō: poſtea trahunt̄ ꝑ meſaraicas venaſ ad epar ⁊
ibi alterant̄ i ſanguinē: ⁊ ſic traducūt̄ ꝑ venas ad totum
corp⁹. Multotiēs āt fit euaporatio ⁊ atrāhit ſupficies ex
mēbris adiacētibus humiditatē: ⁊ hoc iteꝝ a ꝓpinquiſ: ⁊
ſic fit quouſq̄ attigat epar. poſtea epar attrahit a venis
meſaraicī: ⁊ he a ſtō: ⁊ ſtō⁹ ab orificio ſuo. ⁊ ſic fit appeti
tus. aliquotiēs āt ſtōus quidē idiget. epar vō hʒ multuʒ
nutrimētū: ⁊ tunc epar nō attrahit a ſtō: ſʒ ſtōus ab epa
te: eteni qđ debilius ē multotiens fortius efficit̄ quodaʒ
forti: ſicut eni ſiq̄s exiſtit in iuuenili etate: indiget nutri-
mento: alius vō exñs in ſenectute abundat multo nutri-
mento: ⁊ iuuenis accipit a ſene cibū: ſenex vō dat ei: ⁊ fit
iuuenis tūc debilior ſene. ſilr̄ et i mēbris ſtōus qui quon
dam cibū tradit omibus: nunc fit recipiens. hoc itaq̄ di-
cit violentū eſſe nutrimentum propter attractiuā virtu-
tem: non enim propter violentiaʒ vacui. ſi eni propter va
cuum attraherent: attrahentia intrīn deberent attrahere
quouſq̄ impleretur vacuum: ⁊ nunq̄ fieret corpus ple
ctoricum et egritudo. Et ſciendum ꝙ que attrahuntur
violentia vacui: non ſolum ſm naturā ſunt: ſed extra na
turā. quotiēs quidē eni lapis a ſupiori fert̄ ad terrā ⁊ nō
ſm nām attrahit̄ ad inferi⁹ violētia vacui ad terrā tāq̄
appetēs ipſā: vt ad ꝓpam matrē capientē totalitatē. Si
vō ad ſupiora tēdat violētia vacui: qñ ⁊ ipſa terra mlto-
tiēs ꝓpter vacuū trahit̄ ad ſupiora: tūc extra nām fit ipa
motio. Sʒ poſtq̄ hec diximus veniam⁹ ad ꝓpoſitū: hipp.
eni attractiuā virtutē dic̄ que ē ſm nām. nō dicit. n. ipaʒ
que ē violētia vacui. ⁊ q̄d dic̄ hipp. quoniā carnes attra
hūt ex vētre ⁊ interi⁹ ⁊ exteri⁹. ex vētre nūc nō dic̄: ex ſo-
lo ſtomacho: ſʒ ex vētre dicit ex oī cōcauitate ⁊ ſtoma-
chi ⁊ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. Et quomodocūq̄ interi⁹ fiat at-
tractio iaʒ dcm̄ eſt ꝙ mēbroꝝ attrahētiū nutrimentū ex
vaſis. Exteri⁹ vō quomō dicit fieri attractōeʒ: aut qñ ex
ſupficie adiacētia mēbra attrahūt: aut quoniā ꝓpter in-
ſpirationē ⁊ ꝯſtrictionē arteriaꝝ inducit̄ ab extiori frigi
d⁹ aer q̄ extinguit calidā inequalitatē que ē in nobis: cō
fortat calorē naturalē: ſicut ⁊ Aſclepiades opinat⁹ eſt ⁊
Eraſiſtrat⁹. hi eni dicebāt ꝙ inductio ſpūs fit ꝑ multas
ꝯſideratōes: aut ꝙ matia fiat natural̄ ſpūs vitalis ⁊ ani
mal̄. Secūda ꝯſideratio ē: aut quoniā inductio ſpūs fit
vt reſtringeret calorē nālē ⁊ ꝯfortet vitalē virtutē. Ter
tia ꝯſideratio: quoniā inductio ſpūs fit ꝓpter pulmonē:
multotiēs eni groſſus hūor ꝯtinet̄ in eo: ⁊ ꝓpter huiuſ-
mōi inſpirationē ſubtiliat̄ iſte humor. Quarta cōſidera-
tio ē: quoniā motio excitat ocioſū: Sic igit̄ ⁊ h̄ frigidus
aer interi⁹ ſpirat⁹ excitat mēbra: ⁊ defluētia ⁊ ſopita for-
tificat. Diſcordāt aūt Eraſiſtrat⁹ ⁊ Aſclepiades adinuicē
quoniā quidē Aſclepiades dicebat inductionē ſpūs fie-
ri ꝓpter ſpm̄ animalē: Eraſiſtrat⁹ vō ꝓpter vitalē fortitu
dinē. Nos autē dicim⁹ ꝙ collatis illoꝝ ratōib⁹ adinui-
cem. ⁊ vera ⁊ ꝯſona inuenit̄ opinio: eteni ꝓpter vtraq̄
fit inductio ſpiritus. venit autem ſpiritus ⁊ primo exci-
tat vitalē virtutē: poſtea ſic aſcendit: ⁊ ethere⁹ ⁊ ſplendi-
dus fact⁹ aptus efficit̄ ad ſplendorē rōnalis anie. Et hec
quidē de inductōne ſpūs: de eductiōe vō nihil dixerūt.

Nos igit̄ dicim⁹ ꝙ eductio ſpūs fit vt fumoſe ſupfluita-
tes que ſūt i nobis egrediant̄. ⁊ hec hēt pſens intentio.
Carnes trahunt. Dcm̄ eſt autē nobis qñ nālē virtu
tē hic dic̄ hip. attractiuā ⁊ ꝙ Eraſiſtrat⁹ ⁊ Aſclepiades d
ſtruxerūt nāles virtutes. Sed opʒ nos ſcire ꝙ magl Era
ſiſtrat⁹ vituperand⁹ eſt q̄ʒ Aſclepiades: qñ Aſclepiades
quidē ꝓprie opioni intendēs ꝓpoſuit deſtruere natura
lē virtuteʒ: ⁊ ꝓpter hoc nāles virtutes nō cōcedebat eē
Eraſiſtrat⁹ vō nām ſupponēs virtutes ipſi⁹ deſtruit. Et
interi⁹ ⁊ exteri⁹. Didiciſtis eīm quō fit attractio ⁊ ite-
rius ⁊ exteri⁹. Galien⁹ vō in ꝓpria hiſtoria credit ſmoni
ꝙ attractio fit ab exteriorib⁹. ſicut eni quidā ambulans
in ſole ⁊ deſiccat⁹ balneat⁹ eſt: ⁊ i balneo humectatū eſt
corpus: ⁊ ſitis huic ſupuenit ꝓpter eſtuʒ: ⁊ diſſoluta ē in
balneo: ⁊ vnde hoc cōtingit: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ vaſa ap-
petitiua attraxere humiditatē balnei ad ꝓfundū: rarifi-
catis eni poris ex calitate: niſi velim⁹ dicere ꝙ hūiditas
balnei nō peruenit ad ꝓfunditatē: ſed quoniā humor q̄
erat extrinſec⁹ diffuſus ex caliditate balnei: ⁊ hūectauit
appetitiua vaſa ⁊ ſitī ceſſauit. Ex his igit̄ habes ꝙ nō ſo-
luʒ ſpūs inducit̄ ex inſpiratōe ⁊ cōſtrictōe arteriarū: ſed
etiā hūiditas: ſicut declarauit nobis teſtimoniū hui⁹ ſer
monis. Manifeſtū ſenſui Quidā autē libroꝝ habēt
ſenſui i datiuo caſu: quidā autē ſenſus i noiatiuo. Qui-
daʒ eni ꝯſiderantes ſoleociſmū eſſe i nomiatiuo: datiuū
poſuetūt: q̄ſi di. manifeſtū eſt ſenſui. Quidā aūt Senſus
ſcribunt in nomiatiuo dicentes: ꝙ ſenſus faciet tibi hec 2
manifeſtum ē.

In calidiorib⁹ uenis: ſāguis mul
titudo ſubleuat cauſonides ⁊ cō
feſtim expellit.

Quidā aūt dicūt ꝙ hic ſermo ali⁹ eſt a p̄dicto. di-
cūt eniʒ ꝙ vult h̄ dicere tertiane: quoniaʒ
tertiana aut extra vaſa fit ⁊ putrefit ⁊ ē deficiēs:
aut itra vaſa: ⁊ appellat̄ cauſon. nos vō dicimus ꝯtinuuſ
eſt h̄ ſermo p̄dicto. in illo. n. de inductione ſpūs fecit mē
tionē h̄ aūt ⁊ de eductione ipſi⁹ intendit. Et quid ē ꝙ dic̄
calidiorē venā: ⁊ dicimus diſpatū qđ habens calidam
inequalitatē. venā itelligit arteriā ſicut alibi dixit: Si ve
ne que ſunt in temporib⁹ pulſant. Quid aūt eſt h̄ qđ dic̄
h̄: ⁊ dicimus ꝙ in arteria fit inequalitas: ⁊ diſtempatus
fit ſanguis calidus qui eſt i ea. ⁊ exinde multa fumoſitas
continet̄ indigeſta mā que eſt in ea ⁊ infirmata altatiua
⁊ tunc excitat̄ expulſiua ⁊ expellit ⁊ remouet hāc fumo-
ſitatē. nō. n. eſt incōueniēs alteratiua ifirma exñte: expul
ſiuā fortē eē. ⁊ ꝯſidera quō ſignificatiuis dictionib⁹ vtit̄
hip. dicit. n. ꝙ ⁊ ꝯfeſtim expellit. fit aūt huiuſmōi fumo-
ſitas hoc mō: multotiens. n. multitudo ſanguis cōtinet̄ i
arteria: ⁊ ex hac multitudine ſubleuat ⁊ videt̄ ⁊ egredit̄
⁊ diſſoluit̄ calida inequalitas quā q̄ qualitatē cauſoni-
dem noiauit. h̄ aūt rurſus vitupat̄ Eraſiſtrat⁹. iſte. n. di-
cebat ſanguinē nō ꝯtineri i arterijs ſʒ ſpm̄ ſolū: ⁊ vbi mā
incidit ad arteriā hanc remouet ad t̄mios arteriaꝝ ⁊ ibi
ꝯſtringi ⁊ efficere apata. hip. vō dicit: ꝙ mā ꝯtinet̄: ⁊ ipa
multotiēs ſupabūdat ⁊ extra nām fit: quotiēs autē dico
māʒ q̄ eſt in arterijs multā nō dico tantā q̄ʒtatē in venis 5
ſed reſpcū ipſaꝝ arteriaꝝ aut reſpcū ſubiecte v̄tutī.

Qualibus pinguis quidem cholerā
rubeam: ſanguis uero nigram.

Uult per hec hippo. ⁊ cauſas humorum aſſigna-
re ⁊ dicit: ꝙ cholera rubea generat̄ ex pinguib⁹
⁊ ipinguātib⁹: nigra vō chola ex ſanguie. ſāguis

enim aut diſtempatus fit et furioſus et generat nigram
choleram:aut groſſus et terrenus et efficit melãcholicũ
humorẽ:ſemp enĩ melãcholicus humor ex groſſiorib⁹
habet generationem.

Ratione memoria odoratu ⁊ alijs: ⁊ fame organorum ſtudium labores balnea cibi potus ſomni libidines:omnia menſura.

Hic aũt ſermo nãlis eſt ⁊ pnoſticus: ⁊ ſciam co/
gnitionis oſtendit. Sed pmo volo dicere quõ ẽ
nãlis.oʒ aũt a ppõnem ↄſtruere ſermoni ⁊ dicẽ
a rõne a memoria ab adoratu. Et hic ſermo a quibuſdã
in tres diuidiť:a quibuſdã vo in duas. ⁊ ad tres quideʒ
iſta eſt pma ps: Rõne memoria odoratu ⁊ alijs ⁊ fame
Secũda vo: Organoꝝ ſtudiuʒ labores. Tertia: Balnea
cibi ⁊c. Ad duas aũt diuidiť hic ſermo ſic: Primus q̃dẽ
ẽ: Rõne memoria odoratu ⁊ alijs: ⁊ fames organorum
ſtudium. Secũda vo: Labores balnea ⁊c. Incipiamus
aũt a pmo: ⁊ oñdimus q̃lr eſt nãlis hic ſermo. intẽdit ãt
hic hip. ⁊ de aĩalibus virtutibus mentioneʒ facere et de
ſenſibilibus. de aĩalibus quidem vt dñantium exẽpluʒ
accipit rõnem.ſ.intellectũ. ⁊ medici quidẽ ↄplõnẽ dicũt
ↄſequi. phi quidẽ dicũt: ꝙ rõnalis aĩa vtiť ↄplõne tanq̃
organo. mentionẽ aũt fecit ⁊ de memoria: ⁊ ipa.n.p com
plexionem agit: ſic ⁊ fantaſia. didiciſtis.n.ꝙ memoria p
ſiccã ↄplexionẽ ſeruať:fantaſia vo p humidũ. ſenſuũ vo
accepit exemplũ odorem: pcipiẽs nos ⁊ alioꝝ facẽ men/
tionẽ.ex eo ꝙ medi⁹ eſt viſuſ et auditus:aut qm̃ ipſe odo
ratiuus ſenſus vr̃ aliquo mõ aĩalis eſſe ,ppter id qd̃ nõ
in ſenſibili mẽbro eſt ſed ĩ reſpirabilib⁹ cerebri q̃ ſunt in
ſpẽ mãmillaꝝ. ⁊ ipſe q̃dem de odore cõmemorat. tu vo
⁊ alios ĩtellige: ,ppter h̃ ipe dixit: Et alijs. de fame auteʒ
mẽtionẽ fec̃: vt inueſtiges vñ ſit ipa fameſ ⁊ appetitus:et
qm̃ pmus eſt et ipſe appetitus actio nãe ſm quã ⁊ cõta
ctus nobis fit in appetitu:ſm h̃ ⁊ aĩalis dr̃ appetit⁹. Or/
ganoꝝ vo ſtudium dic̃ q̃i ſanitatẽ organoꝝ. Et qd̃ ſupi⁹
dixit: defectiue ſtudiũ ſanitatis: irrepletio nutrimẽti: hoc
aũt h̃ latius intẽdit tradere. dicit.n.ꝙ fit ipſa ſanitas or/
ganoꝝ p labores balnea ⁊ cibos: ⁊ vlr̃ oĩa ↄſequentia. p
labores quidẽ vt p exercitium euaporent ſupfluitates.
balnea aũt vt relique ſupfluitatũ q̃ nõ expurgata ſunt in
exercitio vt in balneo euaporẽt et humecteniť mẽbra de/
ſiccata exercitio. cibos vo dicit vt nutriať noſtꝝ corpus.
⁊ ꝙ aũt cibi traditi nõ fiãt ſicut lapis ⁊ gypſum ĩ noſtro
corpe: ,ppter h̃ porũ appetim⁹ vt tanq̃ piſta fiat cibus:
qm̃ aũt ipſe cibus nõ ſilr̃ digeriť in vigilia ⁊ in ſomno ,p
pter h̃ de ſomno cõmemorat. De luxuria.n.cõmemorat
vt oñdat tibi: ꝙ nõ oʒ his vti neq̃ repletum neq̃ vacuuʒ
ſed neq̃ etiã p malã delectationẽ ſed p generationẽ. Et
ſciens nota: ꝙ ſpẽs poſuit: ⁊ ordinationẽ ſtatuit: et q̃ti/
tatẽ ↄmenſurauit. et ſpẽm quidem ,ppť ↄnumerationem
hoꝝ ſex.ſ. laboꝝ balneoꝝ et alioꝝ ↄſequentiũ. ordinatio/
nem aũt aſſignauit hoc mõ. q̃titatẽ aũt cõmenſurauit p
vnã dictionẽ dicẽdo: Oĩa cõmenſurata ſic: Siq̃deʒ igiť
hẽs ꝙ nãlis eſt hic ſmo. Quõ aũt oñdim⁹ ꝙ dat nobis
cognitionẽ: ⁊ eſt ,pnoſticus. De rõne mẽtionẽ fecit vt in
quiras vtꝝ alienat patiẽs aut dormit. De memoria vt ex
ipa accipiamus cognitionẽ. ſic.n. multotiens aliquis hʒ
leſam memoriã: et dicit deferas mihi hoc vas: et ſtatim
obliuiſciť que dixit. ab odore aũt cognoſcimus ex eo ꝙ
odorabilia cogitat eẽ fetida. A fame aũt ſiue ſm naturã
eſt appetit⁹ ſiue frigid⁹ fit hũor q̇ contineť et canin⁹ fit
appetitus: ↄſidera aũt artẽ. Ga. vo poti⁹ dilectionẽ quaʒ
habuit erga hoĩem: qm̃.n. hip. h̃ de his ſex mentionem
voluit facere: hec accepit Ga. et fecit ſex libros de ſanis.
Inquiſiuit.n. de laboribus.i. exercitijs. labores aũt h̃ di
cit exercitia. Inq̃rimus aũt in his q̃le oʒ habere exercitiũ
oʒ enĩ ſimilia facere: vt ſi totũ corp⁹ volueris exercere vtẽ
pua circulatione: ſi vo oculos lege: ſi vo manus ſcribe: ſi
vo pedes ambula. et iteꝝ inquirimus ſi cũ oleo oʒ facere
fricationes et debẽt eſſe in exercitio aut ſine illo fricare
et inq̃tum hec expediũt fieri: hec oĩa inueſtigans fecit
pmũ libꝝ. In ſecũdo vo inueſtigauit de balneis: que et ĩ
megategni dixit: ꝙ quattuor ſũt ptes balnei. eſt.n. qd̃ ẽ
aeris: poſtea aũt qd̃ ẽ aq̃ calide aque: et tertiũ qd̃ ẽ frigi
de. et quartũ qd̃ eſt fricationũ. et oʒ inq̃rere vtꝝ corp⁹ in/
diget euaporatione: ita ꝙ facias ipm̃ ſtare pluribus ho/
ris: ſi vo humectare in calida regione: ſi vo extinguere
calidã inequalitatẽ ĩfrigida. ſi vo humiditatẽ vti fricati/
onib⁹. mltotiẽs.n. ad pedes volum⁹ attrahere materiaʒ:
et tunc vtimur denſis fricatiõib⁹. ſi vo nolum⁹ hoc facẽ
ſed deſiccare ſolũ ſimplr̃ fricationib⁹. Oʒ aũt ↄſiderare
balnea: vtꝝ ſint aquaꝝ dulcium vt dictum ẽ: aut nitroſa
aut ſulfurea. aliquotiẽs aũt his ĩdigemus. In tertio vo
libro inq̃rit de cibis: aut bene digeſtibiles ſunt: aut ma/
le: aut groſſi hũores: aut boni: aut multuʒ nutriẽtes: aut
paꝝ: ⁊ aut nutriũt ſolũ: aut medicine iuuamentũ retinẽt
In q̃rto vo ſmõe de potib⁹ deťmĩat. q̃daʒ.n. ſũt q̇ oĩo ñ
vtunť vino: q̇dã autẽ vtũť vino ⁊ vino aut rubeo aut al
bo aut aliquo huiuſmõi. et hoc nõ ſolũ ſm differentem
regionẽ ſcribit: ſed ſm differentẽ etatẽ. et in his omibus
diligẽtiã exhibuit Galien⁹. Pueris.n. lactentib⁹ lac da/
mus ⁊ nõ vinũ: iuuenib⁹ aũt vinum: ſenib⁹ vo et multuʒ
vinũ. In q̇nto vo libro de ſomno inq̃rit: aut ante cibum
aut p⁹ cibũ fiat ſomnus: qm̃ ĩ humidis nõ oʒ ſomnũ aſ/
ſumere neq̃ patiẽtib⁹ ſtuporẽ ſʒ vigiliã: ĩ calis vo et ſic/
cis ſomnũ. et ſi p⁹ cibũ dormiat vt cibi nõ ſupnatent: ſed
pmo moueať moderate vt cibus reſideat et nõ ſtet ĩ ſu/
perficie: et nõ ſolũ h̃ ſed vt calitas maior efficiat digõnẽ
In ſexto vo inq̃rit de luxuria: et dic̃ ꝙ nõ oʒ poſt reple
tionẽ hac vti ſed poſt digõnem: qm̃ ad crudũ humorem
pmutať nutrimentũ et oppilatiões effic̃ et apoplexiam
In hac.n. motione et pturbatione moueniť oĩa mẽbra
pncipalia et nõ pncipalia. moueť aũt mã: et ipſa multoti
ens ferť ad cor: et effic̃ ſyncopim. multotiẽs aũt cerebꝝ:
et efficit apoplexiã. vnde et huiuſmõi hiſtorie remiſciť
Ga. ꝙ vir q̇dam p⁹ cenã repletus cibis iacuit cũ muliere
et agens ĩ ipſaʒ ſtatĩ vehementť reſpirãs mortuus ẽ ſicut
mulier teſtata eſt. et iam hec mulier deducta in iudiciuʒ
accuſabať de homicidio: que reſpõdens negabat homi
cidium: veꝝ negocij cãm recitabat dicẽs: ꝙ ego nõ ĩter/
feci ipm̃: ſed p⁹ cibũ repletus cibis: et hñs rem mecũ apo
pleticus factus mortuus ẽ. ſup quo ĩterrogati medici ſi
põt hoc fieri: q̇ reſpõdentes dixerũt ꝙ ſic: et mulierem a
cruciamibus liberarunt. ex his itaq̃ habes ꝙ nõ oʒ per
malã ↄcupiam vti libidine neq̃ ĩ quolibet tpe ſed p⁹ di
geſtiõnẽ et ,ppter generationẽ. Te hec oĩa oʒ ↄmẽſurata
agere. hec habet preſens ĩtentio. 4

Per frigidior aer in frigido tẽpe ⁊ regione percalidior erit.

Si bene recolitis multis modis excitãs nos hip.
docet nos curas: ſic igiť ſupius per calidam cõ/
plexionẽ curans per ĩfrigidantia vlr̃: conſequẽ
ter ĩtẽdit h̃ et de cõtraria inequalitate curam aſſignare
.ſ. frigida. ⁊ dicit: Qm̃ hec per frĩda curať. ſed q̇dã cõmẽ
tatoꝝ h̃ nõ ĩtelligentes hip. dicũt: ꝙ ſi cal'a ĩeq̃litas ẽ cũ
frigidis curať: quõ poſſibile ẽ et p frĩdã ex eiſdẽ curari:

Deridēdi ſunt autē iſti: ignorāt enī hi ꝙ duplex eſt ſpēs
curatōis. curatio enī aut ſm ꝑmaꝫ rōneꝫ ē: ſicut cōtraria
ex cōtrarijs diſſoluūt: Aut ſm accidēs: ſicut ſimilia ex ſi/
milibꝰ: ſicut ī cōgelatiōe dentium portulacā offerimꝰ: ⁊
in tetano aquā frigidā: de quo dixit hippo. Eſt aūt ⁊ in
tetano vbi ſine vulnere iuuene bñ carnoſo: eſtate media
frigide multe aque īfuſio: caloris reuocationē facit. cali/
da autē infundunt hec oīa. Sed cōſidera qm̄ nō opꝫ ad
vnāquāqꝫ frigiditatē frigidis vti: ⁊ hec nō tendāt ad ꝓfū
dū ⁊ extinguāt nālem calorē. ſed qñ vides ꝙ eſt aliqd qd
poteſt reſiſtere frigiditati: ſicut hipp. bñ carnoſo dixit: ſic
⁊ tu cōſidera ſi fuerit patiēs bñ carnoſus: ſiue hūerit for/
tem virtuteꝫ: ⁊ tūc offeras frigida. ꝙ eim quidē opus eſt
reſiſtentie vt macreſcat profūditas: manifeſtū ex auibus
rapacibꝰ: qm̄ in his nō eſt multa diſtātia ſupficiei ad ꝓ/
fundū: ideoqꝫ qdeꝫ ī eſtate agreſtes ſūt ⁊ nō bñ venātes.
in hyeme vō qꝛ frigiditas tēdit ad ꝓfundū: ⁊ has graci/
liat: ideoqꝫ ſicut gciles ſūt: ⁊ facile ad manꝰ. ⁊ hoc ē qd
intēdit. Percalidior erit. Huc aūt veniēs Galienꝰ di
xit: ꝙ ꝑ ꝑpoſitio male ꝑponit: nō eiꝫ intantū calefacimꝰ
vt ad ꝯriam veniamꝰ qualitatē: ⁊ iterū cogamur īfrigida
re: ⁊ iterū calefacē: ⁊ ſic iueniemꝰ telā penolopes texē. 5

Dolorū primū uentrē purgare: ſā guis uero uentrē diuidere inciſio ne: exuſtio: eſtꝰ: īfrigidatio: ſternutatio plantarū hūores ex qbuſ uirtutē hñt ⁊ kikeon: male opantiū: lac: allea: uinuꝫ feruidū: acetuꝫ: ſales.

Transfert ſe hippo. ad aliū ſmonē: mirabiliſ aūt ē
⁊ medicinalis. ſed opꝫ me ꝑaſſumē qdaꝫ: ⁊ ſic de/
uenire ad medicinā. qm̄ aūt de dolore mentiōeꝫ
fac: inueſtigemꝰ quid ē dolor: ⁊ q̄ ſunt mēbra q̄ dolēt: ⁊
tertiū vtrū vnū eſt efficiēs mēbrū: vtrū plura: ⁊ quartū ſi/
ue īteriꝰ ſiue exteriꝰ: vltio vō differētias horū. Incipiamꝰ
igit a ꝑmo: dolor ē ſenſus rei nocitiue. ſed ꝑ pmū ⁊ ſcdꝫ
nobis videt. ſi enī dolor ē ſenſus rei nocitiue: ⁊ manife/
ſtū eſt ꝙ mēbra ſenſibilia dolēt. vbi grā: carnes: nerui: la
certi: vñ ⁊ oſſa ſicut īſenſibilia patiunt quidē: tñ nō ſenti
unt. Tertio aūt eſt inqrere: ſiue vna ſit cā efficiēs dolorē
ſiue mlte: ſed h̄ cum q̄rto caplo apparebit. quartū. n. ē in
quirē ſiue interiꝰ ſiue exteriꝰ. ſi vō ⁊ interiꝰ ⁊ exteriꝰ ſint
cāe: manifeſtū eſt ꝙ nō eſt vnū ſꝫ plures. vñ dicamꝰ horū
exēpla: ⁊ exteriorū quidē exemplū ſit vbi grā nix: ignis: la
pis. ſed lapis aut obtundēs cōterit ſolū aut acutꝰ incidit
ſilr ⁊ enſ diuiſiōe efficit dolorē. Sed ꝯſidera h̄ ꝙ dolor
iſte fiendorū nō factorū eſt. inquantū quidē enī eſt enſ: ef
ficiēs fiendorū dicit. qñ mouet vō enſ factorū dicit. ſi vō
dubitabit aliqs dicat: nōne poſt remotōeꝫ enſis nō do/
let mēbrū: audiat aūt a nobis ꝙ mā eſt q̄ poſteriꝰ fluit: q̄
dolorē efficit: qm̄ non enſ. Et h̄ ſūt exēpla exteriorū: inte
riorū vō ſic cholera rub. ē corroſionē agens: ⁊ tanqꝫ acus
pungēs. Eſt aūt ⁊ phlaticꝰ humor infrigidās: ⁊ aſſilatur
niui: ⁊ efficit dolorē. Sed opꝫ nos ſcire: ꝙ oīa alia ſubita
trāſmutatōe efficiūt: infrigidatio vō multo tēpe eget ad
efficiendū dolorē. Et qd dicimꝰ ꝙ nō ſimplr ꝑꝑ repenti/
nā trāſmutationē efficit dolorē infrigidatio: ſꝫ ꝓpt ine/
qlitatē que fit a calido ad frigidū: ſciuit enī nā in oī eqli
tate pturbari ⁊ ledi. ⁊ hec ſūt de phlate. melācholicꝰ vō
hūor ꝓportionat lapidi obtundēti ꝑꝑ grauitatē. nigra
vō chola ſi a ſanguīe fit: qm̄ hic ſanguis groſſior ē cho/
lera rubea ⁊ ſuauior: aſſimilat lapidi īcidēti. ſi vō a cho/
lera rubea exuſta fit: aſſimilat gladio incidēti: ⁊ he ſūt ꝑ
ticlares cāe dolorē agētes. Qm̄ āt nō opꝫ nos de oībꝰ ꝑ/
ticularibꝰ ptranſire: igit reducamꝰ hec ad aliq̄ duo gene/
raliora: ⁊ dicamꝰ ſic: ꝙ oīs dolor fit aut propt repentinā
mutationē: aut propt diſſolutōeꝫ cōtinuitatꝭ. qlitates q̄
deꝫ enī ꝓpter repentinā mutationē efficiūt dolorē: mā
vō ꝓpter diſſolutōeꝫ cōtinuitatꝭ. Sꝫ poſtq̄ cās doloruꝫ
didiciſtis: igit veniamꝰ ⁊ ad vltimū: ⁊ dicamꝰ differētias
horū dolorū. Dolor enī ſupuenit aut ꝓpter qlitatē: aut ꝓ
pter quātitatē humoris: aut ꝓpter aliquē tumorē. ꝓpt
qlitateꝫ quidē: ſicut ſi a calido in frigidū fiat trāſmuta/
tio: aut a frigido in calidū: aut a ſicco in humidū: aut ab
hūido ad ſiccū: aut ī ſenſibꝰ horū. ꝙ aūt ⁊ ſiccitas pōt fa/
cere dolorē manifeſtū eſt ex diſtenſiōe cutis: ⁊ ſiquidē a
qlitate. a q̄titate vō matie: quēadmodū qñ multa exiſ
matia facit opilatiōeꝫ aut grauedinē aut aliquē aliū hu
iuſmōi dolorē. a tumore vō ſicut quꝫ fit aliqs tumor re/
cto inteſtino dolor ſupuenit veſice: ipſa enim veſica de/
ꝑſſa ⁊ coanguſtata a tumore ſimil ⁊ dolet ⁊ retinet vri/
nā: ſimilr ⁊ in mulieribꝰ tumore ſupueniēte circa femur
coanguſtant ea q̄ ſūt circa matricē ⁊ dolēt. ⁊ ꝓpter hoc
dicimꝰ ꝙ a tumore ſupueniēte dolor: fortaſſis aūt ⁊ ꝑꝑ
diſtenſionē: in tumore enī diſtenſio fit: ⁊ ī diſtenſiōe hu
iuſmōi dolor ſupuenit: ⁊ hoc ē verū manifeſtū. ſic ē ſi fu/
at tumor in frigida mā: ipa frigiditas groſſiorē effic ma/
teriā: ⁊ diſtendit cutē: ⁊ ī diſtenſiōe fit dolor. Habes igi/
tur ⁊ ex his differētias dolorū. ſed poſtq̄ prediximꝰ hec:
deueniamꝰ ⁊ ad ipſas curas: ⁊ videamꝰ ꝑ hoc quid dicit
hippo. verbi grā: ſi aliqd corpꝰ patiēs aut a q̄titate māe
aut a qlitate: aut ab vtraqꝫ. ⁊ ſiquidē eſt q̄titas: debemꝰ
phlebotomare: ſi vō qlitas purgare: ſi vō vtrūqꝫ ⁊ phle/
botomare ⁊ purgare. Sed inueſtigemꝰ modū phleboto/
mie: ſiquidē enī ſupuēit dolor capitꝭ ꝓpter multitudinē
ſanguīs: tūc opꝫ incidere venā que venit a muſcul ſcapu
larū. Si vō pleuretica diſpō fit a multitudie ſanguinis:
tūc illa que eſt ī aſcell: ſicut dcm̄ eſt ī regimēto acutorū.
ſi vō neuphretica diſpoſitio ē: tūc īcide venā que eſt ī ti/
bia. In mulieribꝰ vō ſi retētio menſtruorū fit: tunc īcide
venā que eſt ī nodo. ⁊ vniuerſalr ſemꝑ adiacētes venas ī
cide: ⁊ hec quidē ſi quātitas fuerit ſupabundās. ſi vō eſt
qlitas: tunc purga. ſed ⁊ tūc ꝑ cōueniētia mēbra. vbi grā
ſi eſt qlitas ī īteſtīs: tūc per īferiora efficies purgatiōeꝫ. ſi
vō ī pectore: ꝑ tuſſientia ⁊ expuētia. ſi vō ī ore ſtomachi
ꝑ vomitus. ſi vō in renibꝰ: ꝑ diuretica. ⁊ vniuerſalit que
dca ſunt ī aphoriſmis: vbi vtiqꝫ repit ꝑ cōuenientia loca
fieri euātōes. ſi vō ī cerebro fit paſſio: tūc ꝑ loca ꝯuēien/
tia facimꝰ purgatōeꝫ. vtimur enī his que fiūt per nares ⁊
ſternutatiuis medicis ⁊ his qui fiūt ꝑ guttur: ⁊ ſic eua/
cuamꝰ mām. Sꝫ opꝫ nos ſcire ꝙ vtimur ſternutatis qñ
nō patit pectꝰ: qm̄ ſi iſtud patiat: ⁊ appoſuerimꝰ ſternu
tatiua motio fit cerebri ī ſternutatōne: ⁊ moto cerebro:
mouet ⁊ pectꝰ. Iſte aūt motꝰ mittit fumos ad cerebrū ꝑ/
turbata mā que eſt ī eo: ⁊ ſic diſtendūt ea que ſūt cepha
lagie: ⁊ h̄ quidē ſi ē qlitaſ vincēs: ſi vō vtrūqꝫ tūc ⁊ phle
botomamꝰ ⁊ purgamꝰ: vt ꝑmo fortiorē efficiamꝰ virtu/
teꝫ: euacuātes ꝑ phlebotomiā multā mām: ⁊ ſic fortꝭ exi
ſtens virtꝰ expellit reliquā mām. ⁊ mltotiens autē neqꝫ
phlebotomia vtimur neqꝫ purgatōe ſed vſtiōe: ſicut ī hi
ſciaticis ⁊ ī bubonibꝰ hermoſorū ī quibꝰ ſupabundat hu
miditas: ⁊ vt hāc deſiccemꝰ ⁊ liberemꝰ membrū a paſſiōe:
aliquotiēs eſtu vtimur. eſtum aūt dicit aut calefactoriū
um qd fit in ocul: aut caliditatē que ē a balneis: aut ca/
lefactoria dicta ī regimēto acutorū: que fit ꝑ miliuꝫ ⁊ ſal
⁊ huiuſmōi talia. Multotiēs autem ⁊ phlebotomaui ⁊
purgaui: ⁊ etiam exuſtiōe vſus ſum: ⁊ eſtum miniſtraui:
⁊ tamen per hec omino non potui proficere patienti:

et nunc trāſfero me ad medicinalē ſpēm noſtre artis: et inq̄ro plantas: nomē enī plantaꝝ cōiter dr̄ ⁊ de herbis ſpinis ⁊ arboꝛibus tanq̄ʒ theophraſto vr̄. ⁊ oīum hoꝝ plantarū facio inueſtigationē: ⁊ ex ipſis inquiro curam ſʒ ñ arboꝛeʒ aut ſpinā: aut herbā offero patienti: ſed hoꝝ humoꝛes. humoꝛes aūt dicit hip. cōiter ſuccum herbaꝝ ⁊ gūmam: gūma nanq̄ʒ eſt natura dici: ſic aūt ⁊ nos dicimus fructus lentiſci: vñ oleū lentiſci. ſic aūt ⁊ raſa ex pinu. multotiens aūt ⁊ gūma arboꝝ a ciuitate denoīatuʒ ſic dicimꝰ: gūma cyrenei cū gūma inidicū. veruntñ ⁊ ex plantꝭ denoīaṫ gūma: ſic dr̄ opoponax gūma panaci. ⁊ hec q̄dē ſūt de gūmis. Quid aut ē ſuccꝰ: vbi grā: qñ ſumimꝰ moꝛellā aut ſēꝑuiuā aut lactucā aut aliq̄d tale: ⁊ hāc cōteramꝰ: ⁊ qḋ ex ipſa hēmꝰ dr̄ ſuccꝰ. ſic aūt ⁊ oleū dicimꝰ ſuccū oliuaꝝ: etenī oliue ↄtrite faciūt ſuccū. i. oleuʒ. h̄ hoc aūt oleo vtimur multotiēs ī doloꝛe capitꝭ. ſʒ ſi a calida diſtēꝑantia ſupuēiat cephalagia: tūc oleo roſato vtimur. ſi v̄o ī frigido: tūc oleo camomillino aut oleo nardino aut edino: aut aliquo alio oleo calꝺo. ſi v̄o v̄tutē volumꝰ ↄfoꝛtare: tūc vino vtimur. ſi v̄o voluerimꝰ hūectare vtimur lacte. hoc. n. lac ⁊ hūectat: ⁊ ad eq̄litatē duč. Si v̄o ſit frigida ieq̄litas: tūc alleis vtimur: hoc nāq̄ʒ calidiſſimū eſt. Silr ī aīalibꝰ venenoſ: vt ī ſcoꝛpiōe: q2 virꝰ hoꝝ frigidiſſimū eſt. ⁊ q̄ vulnerati ſūt ab hiſ. videnṫ tanq̄ʒ a gelu cōpꝛimi: tūc vtimur alleis. Si v̄o g̃ſſus hūoꝛ fuerit viſcēs: tūc vtimur aceto vt ſubtiliemꝰ mām ⁊ alteret māʒ: ⁊ hñ expulſiuā ipaʒ efficiat: niſi fuerit iſte hūoꝛ frigidꝰ. Si v̄o fuerit valde frigidꝰ: tūc offero calefaciētia: vt piꝑ ⁊ ſynapī ⁊ huiuſmōi. Si v̄o hūiditas fuerit ſupabūdās: tūc ⁊ ſale vtimur. hʒ h̄ deſiccatiuā q̄ʒdaʒ v̄tutē: hec hʒ pñs intētio. ¶ Pꝛoximū ventrē purgare: ſanguis v̄o ventrē diuidere. Ecce hip. dič nobis: qñq̄ʒ opʒ ꝓximā patienti mēbꝛo venaʒ incidē. ⁊ qñ ꝓpṫ vicina mēbꝛa oʒ facē eūationē. ventrē aūt h̄ dič oēm ↄcauitatē ⁊ cerebꝛi ⁊ ſtōi ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ renuʒ ⁊ alioꝝ mēbꝛoꝝ. Sanguis v̄o ventrē dič venā. His ita ſe hñtibꝰ oʒ te ſcire ꝙ pñs ſmo ⁊ medicinalis eſt ⁊ p̄cōſuatiuꝰ ⁊ fallax: eteīʒ medicīa tradit ⁊ ↄſuationē ⁊ modū fallacie. medicinalꝭ quidē eſt: q2 dicit: ꝙ ſi q̄ʒtitas ē phlebotoma: ſi v̄o q̄litas euacua. ſi eī in ophtalmia aut ī alio mēbꝛo reumatizato: vbi grā ī vulnere pꝰ q̄dē medicinalibꝰ canonibꝰ vtimur: ⁊ aut phlebotomamꝰ aut purgamꝰ: poſtea ⁊ ↄſeruatiuis. ſi eiʒ ī medicinalibꝰ ñ diſſoluta fuerit paſſio: p̄ſuatiuis vtimur: vt emplaſticꝭ: vt ꝑ h̄ repcutiā fluxū. ſi v̄o hoc mō nō iuuero: tūc vtoꝛ deceptiuis: vbi grā: in colicꝭ obtuli ſtupefaciētia. Silr ocꝉoꝝ diſpōne exñte: ⁊ oculis reumatizatꝭ ex toto phlebotomaui: poſtea purgaui: ⁊ tūc emplaſticꝭ vſus ſū collyriiſ. pꝰq̄ʒ aūt ī his nō ceſſauit opthalmia: deceptiuis vſus ſū. h̄ autē tibi dico vt nō facias ſič fecit medicꝰ q̄ fuit Rome q̄ dicebaṫ optimꝰ medicꝰ ocꝉoꝝ eē: ⁊ neſciebat curare ophtalmiā. Si v̄o ſm p̄mitiuā paſſionē ocꝉi facta ē ophtalmia tūc curabat. ſi v̄o ſm colligātiā totiꝰ coꝛpoꝛꝭ: tūc nō curabat. neq̄ʒ eiʒ ſciuit p̄mo vti vlibꝰ euacuatōibꝰ neq̄ʒ ꝑticularibꝰ aut localibꝰ medicis. Poſtq̄ʒ aūt diximꝰ in ſmōe iſto: ꝙ ſi q̄ʒtitas q̄dē ē oʒ phlebotōare: ſi v̄o q̄litas: purgare: ſi v̄o vtrūq̄ʒ ⁊ phlebotomare ⁊ purgare: qñ difficilia ↄtingūt. ⁊ neq̄ʒ mā ſič opʒ euacuaṫ. ⁊ h̄ oꝛdo nō ſoluʒ in his eūationibꝰ cōuenit: ſʒ ⁊ ī cibis. ſi. n. añ cibuʒ offeramꝰ ſtiptica: tūc ↄſtipaṫ venē: ſi v̄o poſt cibū tūc ↄfoꝛtaṫ expꝉſiua uirtꝰ. ⁊ ſic expellit ſupfluū. vñ ⁊ a q̄buſdā inueſtigaṫ ꝓpṫ quid granatū vel ſumacū ↄſtipat ventrē: aliquotiēſ ducit ipm: añ cibū q̄deʒ ↄſtipat: pꝰ cibuʒ v̄o ducit. ¶ Exuſtio. Oʒ aūt ſcire qñ nos exuſtiōe vtimur ⁊ extra dños ſed dñi q̄deʒ modos aīe ↄſtruētes: ⁊ malā opatōeʒ aīe affligētes: et hāc faciētes caſtā: ⁊ incidētes maloꝝ ꝓceſſuʒ ⁊ augmētuʒ: ignē dāt peccāti. medicꝰ v̄o augmentū paſſiōis ⁊ hūiditatis incidē volēs nocumētū ⁊ deſiccare: offert exuſtionē. ſʒ hanc facimꝰ aut ferrū calefaciētes ⁊ ponētes: aut frigido cauterio vtētes: ſicut qñ ↄſtruimꝰ puluerē ſulfure ⁊ calce ⁊ huiuſmōi vſibiliū. ¶ Plantaꝝ humoꝛes ex q̄bꝰ virtutē hñt. Hoc 3º exponamꝰ. Ex q̄bus aūt dič aut ad virtutē ablataꝝ medicinaꝝ: aut ad paſſiones ſubiectas: aut ad mēbꝛa patiētia. ad medicinas q̄deʒ igiṫ dicit ꝙ opoꝛtet ↄſiderare cuiꝰ virtutis eſt: ſi cōtingat oleū camomillinū: cuiꝰ roſatium: ⁊ vlr̄ cuius virtutis ſūt oblate medicine: vt ſi cōtingat ꝙ roſatium infrigidat: camomillinum v̄o relaxat: nardinū calefacit. oleum v̄o pomoꝝ ↄfoꝛtat: abſynthium ⁊ cōfoꝛtat ⁊ moderatā efficit inanitionē: ſic igiṫ ad medicinas. vnde nō oʒ te eſſe medicum ſolum ſermonibus ſed ſcire virtutes medicinaꝝ: vt veniens ad patientē nō dicas ſic vlr̄: exhibete ei vnctiōeſ a mellino ⁊ oleo camomille ⁊ maſticino: ſed ↄſidera ſubiectam paſſioneʒ. ⁊ ſi apoſtema eſt in ſtomacho: ⁊ volueris hoc diſſoluere: tunc ſuperfluū pone oleū camomillinum. ſi v̄o ↄfoꝛtare magis ſuperfluum miliuʒ. ſi v̄o infrigidare roſatum. ſi v̄o ⁊ cōmenſuratā euacuationē volueris facere: ſimul aūt ⁊ ↄfoꝛtare virtutē: abſynthio ſuperfluo vtere. ⁊ hec ſunt ex medicinis. in ſubiectis aūt paſſionibꝰ damꝰ medicinas: aut virtutē medicinaꝝ. ſi. n. ſuperuenit colica paſſio q̄buſdā eg̊tātibꝰ duobꝰ mꝉtotiēs: ſʒ h̄ quidē a cholera ru. ſupuenit illa iunioꝛ paſſio: alia v̄o a phlegmate. et in phlegmate quidē offeꝛo antidotū: qḋ ē ꝑ calamentū qḋ euacuatiuū eſt phlegmatis: in cholera ru. hyerāpicraʒ: multotiens aūt et ipſa ē paſſio: et ab ipſa materia facta ē. differentia aūt ſunt mēbꝛa patientia: et ꝓpṫ hoc differētes fiūt medicine. ſic enī fit ap̄a in oculo in pelliculis ſub coſtis et in femoꝛe: et ſit eadē materia ⁊ eadē paſſio in omnibus. verūtñ ī oculis collyriis vtimur in pelliculis ſub coſtie ſacculiſ ⁊ in femoꝛe collyriū non offerrimus ſed alias medicinas. ¶ Et kikeon. Et de his kikeis Homerꝰ mētionē facit. ↄponiṫ aūt a farina ⁊ vino et his maxīe vtimur ꝑ ↄfoꝛtare virtutē et cōſtipationem ventris facere. farina hoꝛdei quidē deſiccās ↄſtipat ventrē: vinū ↄfoꝛtat. Male opantiū. ¶ Male opantia dicit mala opantia vt humoꝛē ferinū ⁊ venenoſuʒ: aut virus aīalis venenoſi. de alleis v̄o mentionē facit: aut q2 calꝭ ē aut q2 ſubā alleoꝝ 9̄riaṫ: multotiēs eiʒ ſubā ſubē 9̄riaṫ: et ſubſtantia ſubā gaudet. ecce. n. epar gaudet ficubꝰ ſiccis et melle et iure ſpice. ſubā aūt ſubſtantie 9̄riaṫ ſicut lepus marinus pulmoni et cantarides veſice: ſed h̄ oīa nō ſicut 9̄ꝛia 9̄riant. tanq̄ʒ. n. ↄtraria ſole q̄litates ſed ſermone ip̄ꝛopꝛio et ꝓp̄etate quadā 9̄ꝛia ſubſtātia ē ſubſtātie. ¶ Vinū feruidū. Vinū offerrimus vt ↄfoꝛtemus virtutes et calefaciamus maṫiā. feruidū aūt dič: aut ꝙ eſſe elixatū dr̄: quotiēs vinū ſm ſe calefaciamus: aut feruidum dicit vt calidā aquā miſceamꝰ vino ſupfluā. vt neq̄ʒ ipſo ↄtactu infrigidet vinū. multotiens aūt h̄ vinum cū pane p̄behemus quotiēs ſupuenit doloꝛ capitis vt nō ſolū tēdat vinū ad ſupioꝛa et ↄgregeṫ ſpūs et augeant doloꝛē capitis: ſed p̄be panē cū vino vt panis catena fiat vini et cōtētū et digeſtū efficiat ſuam bonā opationē. quidā aūt dicūt ꝙ vinū feruidū dicit qñ cōmiſcemus cū ipſo et bulliamus tedas aut ſcamoneā aut aliquid tale. Sa. aūt dicit ꝙ feruidū noīat decoctionē: qñ hec decoctio fit vino elixo ⁊ reducto ad tertiā partē. ⁊ pōt mitigare ferinuʒ hu. vnde in habētibus aſcharides aut lūbꝛicos pꝛebemꝰ decoctionem. Aceto ſales. ¶ Aceto multotiēs vtimur ad ſubtiliandū materiā groſſam: aut vt faciat ꝓceſſum ſicut in aceto roſatio. ſale autem vtimur quotiens multa humiditas.

Homo ex laborib9 ex itinere debili
tas ⁊ pōdꝰ expuit extuſſiuit nāqꝫ
ex uertice febris acuta ad manus ſub
mordēs: ſecūdo uero capitis ğuedo: li
gua exarſit: naſꝰ ungl'a ſcalptꝰ ñ egeſſit
ſāguinē: ſiniſt̄ ſplen magnꝰ durꝰ doluit.
Item hip. de egritudine detmīat: egritudīe aūt
ab añcedēte cā fcā: ⁊ hꝰ egritudīs dic̄ motōez ⁊
ſiue ſalubris fuerit ſiue mortalis nō dicit. nō enī
de vrina ſacit mētionē neqꝫ de egōnibꝰ neqꝫ de īdigeſtiſ
neqꝫ de digeſtꝭ. dic̄ igit̄ ꝙ fuit quidā hō: ignorabat. n. no
mē ipſiꝰ: ⁊ iſte laborauit valde. vñ nō dixit: ex labore ſin
gl'r: ſꝫ Ex laboribꝰ pluralr: vt deſignet multū laborē. Qm̄
igit̄ laborauit iſte ī itinere ⁊ ī exercitio itinerꝭ. debilitate
ſūt igit̄ eidē virtutes: maxīe volūtarie. i. motiue: ⁊ exīn ex
motōe ⁊ pondꝰ ſupuenit eidē. H aūt qdaꝫ dubitāt quō fa
ctū eſt pōdꝰ: debebat. n. eē ↄ̄riuꝫ ī motōe euaporato cor
pore leuiꝰ fieri. Et qdā. n. dicūt ad hoc ꝙ pōdꝰ fcm̄ ē: qm̄
aūt mā deſcēs ⁊ mota ē: ⁊ mota fecit pōdꝰ. Noſter autē
doctor cuiꝰ aīa fuit dīna ↄſtituit ꝙ pōdꝰ fcm̄ eſt: qꝛ debi
litata ē virtꝰ: tūc grauit̄ mouet̄ mēbra corporꝭ: maxīe au
tē ⁊ ſi multa fiat diaforeſ. Tuſſis aūt ipſi ſupuenit a ver
tice. i. a capite. verticē āt dic̄ caput: a ſupiore pte denomi
nās totū. ipſa aūt tuſſis nō fꝫ pmitiuā cām fiebat: qm̄ ex
pectore debebat fieri: ſꝫ fm̄ accn̄s pectore cōpatiēte cere
bro: multotiēs. n. infrigidat̄ cerebꝛ: ⁊ cōdenſat̄ huiuſmo
di ſupficies: ⁊ ſic fert̄ mā ad pectꝰ: multotiēs vō cal'a eſt
ineq̄litas q̄ eſt in cerebro: ⁊ ipſa ī modū vētoſe attrahit
māꝫ: ⁊ hāc iteꝝ remittit pectori: ⁊ ſic mouet tuſſim. Qui
daꝫ aūt dicūt ꝙ A vtice dic̄: q̄ſi a pncipio egritudis. ñ eſt
aūt h veꝝ: nō. n. fm̄ tp̄s egritudis ſig̃ nobis t̄dit. dic̄ aūt
ꝙ febris acuta fuit ⁊ vehemēs: ⁊ medico tangēti acuta q̄
litas videbat̄. ⁊ vl'r qō dcm̄ eſt ſupiꝰ: Febres he qdeꝫ de
mordētes manū: he vō mediocres. hꝰ ⁊ h: modū motiōis
febris volēs oñdere q̄ ē a pfunditate ad ſupficiē facta: g
qm̄ ex ml'ta caliditate ſoluet̄ mā: gnābant̄ ſpūs: ⁊ hi de
ferebāt̄ ſupiꝰ: pp h ⁊ capitꝭ ğuedo facta ē. ppt̄ multā vō
cal'iditatē ⁊ ligua erat aduſta: ſic itaqꝫ ⁊ patiēs īduxit di
gitū ad narē: ⁊ aperuit venā manu: ⁊ ſcalpſit vngue. vñ
dic̄: Naſus vngula ſcalptꝰ: ⁊ tm̄ nō emiſit ſanguinē. Ite
rū incertꝰ ē ſmo. incertꝰ. n. qdeꝫ ē: qꝛ ñ dic̄ ſiue nullo mō
emiſit ſāguinē ſiue guttā aliquā. iteꝝ īcertꝰ: qꝛ nō dic̄: ꝙ
ſiue p groſſiciē hūoris nō emiſit: ſiue pp debilitatē vtutꝭ
Opꝫ aūt nos ſcire ꝙ antiq medici qbuſdaꝫ talibꝰ inſtr̄is
vtebāt̄ ſcalptiuis ad aperiēdā venā: ⁊ tm̄ his vtētibꝰ nō
egreſſus ē dic̄: ita ꝙ ſiniſter ſplen. qdā aūt ↄſtruūt cū na
ſo: ſiniſtra vō ml'totiēs q̄ſi quotiēs ſiniſtra hypocōdria
patiūt̄: tūc ex ſiniſtra nare ſperamꝰ educi ſāguinē pp re
ctitudinē loci. ſi vō dextra a dextro. ⁊ h ſi ↄſtruat̄ cū na
ſo. ſi vō ↄſtruat̄ cū ſplene: qm̄ ſiniſt̄ ſplen patiebat̄. Sini
ſtꝛ aūt dixit aut qō eſt ex nec̄itate ſic̄ lac albū ⁊ ſpōdiles
q ſūt in ſpina. aut ſiniſtꝛ dic̄ ſplen q̄ſi ſiniſtre ptes ſple
nis. hꝫ nāqꝫ ſplen ⁊ ſiniſtras ptes ⁊ dextraſ. ⁊ dextra qdē
ipſiꝰ declinata ſūt ad ventrem ⁊ ſtōm: ſiniſtra vō ad co
ſtas. vñ qꝛ pectꝰ petiebat̄ ppt̄ tuſſiꝫ: ppt̄ hoc ⁊ ſiniſtre p
tes ſplēis patiebāt̄. aut h dicas: aut qm̄ ille ptes habiles
ſūt ad patiendū: ⁊ fm̄ pmitiuā cāꝫ paſſe ſūt. Dic̄ itaqꝫ: fa
ctꝰ eſt ſplen durꝰ. ⁊ ꝙ nō credas ſkiroſā eē huiuſmōi paſ
ſiōeꝫ induc̄: dicēs qm̄ dolebat: in ſkirro āt dolor nō fit.
hec hꝫ pn̄s intētio. Hō ex laboribꝰ ⁊ itinē. Opꝫ h ī ti
tulo ſic̄ intelligē: deiñ incipe de paſſiōibꝰ a debilitate.
Secūdario vō capitꝭ ğuedo. Hic aūt dubitabit aliqs ꝙ

ab añcedētibꝰ cauſ ſupuenit iſta febris debebat ephime
ra eē. ⁊ quō dic̄: ꝙ ſecūda die facta ſit ↄſequētia ſintoma
ta: ad qō dicendū ꝙ multotiēs añcedētes ſūt cāe ⁊ faci
unt fe. ephimerā. ſic̄ aūt acuta ſupuenit ⁊ decipit patien 7
tē ⁊ medicū: ⁊ decidē ad eaꝫ q̄ fit ex putrefactōe.
A Quartanis cōmoti magno mor
bo nō accipiūt̄ ꝙ ſi declinet̄ pꝰſ ⁊
ſupuenit quartanis uel q̄rtanꝰ pauſat.
Mirabil' ē h ſmo: ſꝫ oꝫ aſſumē q̄ dicta ſūt multoti
ens ꝙ egritudo in egritudīe pauſat̄ ſic̄ pleureſis
aut pipneumonia ī apate: ⁊ egritudo ī ſinthōate
ſic̄ pleureſ ī alienatōe: ⁊ ſinthōa ī ſinthōate: ſic̄ melācho
lia ī emorroide ſic̄ ſpaſmꝰ ī fe. ſic. n. dictū ē: Qm̄ fe. in ſpaſ
mo meliꝰ ē fieri q̄ꝫ ſpaſmū ī fe. his itaqꝫ ſic pſūptꝭ de epi
lepſia mētionē fac̄ h hip. diſſoluta in q̄rtana vocat ipſaꝫ
magnū morbū ppt̄ dignitatē. noīat̄ āt epilepſia ⁊ maxi
mꝰ morbꝰ ⁊ herculeꝰ morbꝰ ⁊ pueril'. dubitat̄ vtꝝ diuinuſ
ſit morbꝰ h vtꝝ humanꝰ. dic̄. n. hip. ī libro de aere locis ⁊
aqs: ꝙ nō ē dinꝰ morbꝰ. nō ē. n. diuinꝰ aut dinior morbꝰ
aut humanꝰ hūanior morbꝰ. Iteꝝ dubitat̄ vtꝝ ī anteriori
bus ventriculi cerebri fit: vtꝝ ī poſterioribꝰ. qdā āt dicūt
ꝙ in antīoribꝰ. dicit itaqꝫ ꝙ magꝭ fit īmobilitas q̄ꝫ inſen
ſibilitas. demōſtratū āt ē ꝙ motꝰ a poſterioribꝰ partibꝰ
fit vbi ē ⁊ nucha. fit aūt epilepſia a phlegmatico hu. ⁊ vi
ſcoſo ↄtēto ī vētriculis cerebri. ſi vō veniat ad eēntiaꝫ tc̄
⁊ corruptio fit. fit āt epilepſia aut ī ipō cerebro ↄtēto mā
aut multotiēs ī crure ↄtinet̄ ⁊ fumi aſcendūt ad cerebrū
⁊ tūc efficiūt epilepſiā. vñ ⁊ patiētes ſentiūt aſcenſū hūo
ris ſtatī ꝙ occupat hūor cerebꝛ: tūc nō ſentiūt. epilepſiaꝫ
quidē igit̄ multotiēs iuuenilis etas diſſoluit: multotienſ
aūt ⁊ fe. ſed fe. hn̄s rigorē hn̄s declinationē multos hn̄s
ſudoreſ: veꝝtm̄ ꝙ ⁊ chronica ſit talis ē q̄rtana: qꝛ tertiana
nō durat multū neqꝫ hꝫ multā declinatiōnē. amphime
rina vō nō hꝫ declinationē ſed hꝫ modicā: ppt̄ hoc dixit
Quartanā diſſoluē epilepſiā: aut ppt̄ h: aut qm̄ epilepſiā
dicit q̄ fit a melācholico hu. melācholicꝰ hūor nāqꝫ ſi fu
erit in cōcauitatibꝰ cerebri efficit epilepſiā. ſic. n. dicenduꝫ
eſt in hꝰ negocio: qm̄ melancholici epileptici ⁊ epileptici
melancholici. ſi vō extra eſſentiā veniat h melancholicꝰ 8
efficit melancholiam.

A Quibus morbi.

Hic aūt oꝫ apponē ad q̄les vult nāqꝫ docere nos
a q̄libꝰ ad q̄les morbos fit trāſmutatio. multo
tiens enim ſuperuenit ophtalmia ⁊ ſtatim ipſa
diſſoluitur diaria ſuperueniente niſi ſuperueniet diaria
propter indigeſtionē: multotiēs īminet pleureticꝰ mor
bus ⁊ ſupuenit alienatio et ſupuēit pleureſis et diſſoluit̄
pleureſis: multotiēs melācholia ē: et h diſſoluit̄ vt kirſo
ſupueniēte aut emorroide. ſic āt et ſi liēteria ſit et ſupue
niat acetoſa eructuatio: manifeſtū ē ꝙ īcipit nā digerē: et
ē bona ſpes. ſic āt et ī epatica diſpōne exn̄te ſi ſupueniat 9
podogra: aut alia hiꝰ: egritudo diſſoluit̄.

C Cholerā ut dixi auiū cholerica.

Dicit ꝙ cholera fit ex qbus dixi: ꝙ a pinguibus
⁊ dulcibꝰ. qdā aūt ſmonē hūc inferiori adiiciūt
⁊ dicūt: ꝙ cholera vt dixi auiū qm̄ cholerice. di
cūt enī qm̄ cholerice ſūt aues: et credūt plures eo ꝙ ſur
ſum volant: ſurſū āt ferri ppum ē calidi. iteꝝ credunt ex
eo ꝙ dīnatrices ſūt aueſ. ad diuinationē: nāqꝫ calidū ma 10
gꝭ q̄ꝫ frigidū. dicit āt Ga. ꝙ in̄poſitꝰ eſt hic ſmo.

C Calitas acredinis ſignum grauedi
nes ⁊ tranſitūs.

Didiciſti .n. multotiēs ꝙ q̄dā ſigꝫ ⁊ cāꝫ rōeꝫ hn̄t ſigꝫ: ſic.n. vigilia ⁊ deſiccatōis ē ſignū ⁊ cā: augmētat.n. deſiccatōeꝫ. ſilr ⁊ caliditas ē cā acuitatis ignis ⁊ ſignū. ſignū āt acuitatis ñ ſolū caliditas: ſꝫ ꝯguedis ⁊ trāſitꝰ. ſ. motōes ī itineribꝰ h̄ excitāt: calꝫ ⁊ acutū ipꝫ efficiūt ⁊ ſignū ⁊ cā fit. aut igiṫ h̄ diċ: aut diċ trāſitꝰ mēbra q̄ hn̄t vias. Sciendū eſt āt ꝙ ſupuenit vulnꝰ ī collo veſice: ⁊ tūc trāſitu vrīe fit dolor ⁊ ſignū acuitatis q̄ ē ibi. ſilr āt ī recto īteſtino ſi generet vulnꝰ idē ſupueīt qñ ſeceſſus egeriṫ. ſi āt ī aliqꝰ mēbro fit vulnꝰ nō hn̄ti trāſitū: tc̄ ñ fit mordicatio: neqꝫ.n. ē trāſitꝰ: ſꝫ moleſtia. i. ꝯguedo ſupueīt.

Alienātibꝰ deficiūt dolores laterꝫ. eſt aūt ⁊ qbꝰ febris: eſt āt ⁊ qbꝰ ñ ſꝫ cū ſudoribꝰ. eſt aūt qbꝰ cū ꝯguedine. eſt uero qbꝰ aridū ⁊ diſtenſū coriuꝫ ⁊ ſalſuginoſum. 11

Intēdit aūt h̄ dicē ꝙ ī pleuretica diſpōe ſi ſupueīat alienatio: diſſolviṫ pleuretica diſpō. qñ aūt in pleureſi ⁊ febris fit rēota mā ⁊ pelliculꝫ coſtaꝝ vl̄ diaphragmate: diſſolviṫ aūt fe. multotiēs aūt p ſudores expurgatur mā ⁊ diſſolviṫ paſſio. ꝯtigit āt ⁊ qū ꝯguedīe. ſ. p turbatōeꝫ vētris aut p vrinā aut p ventrē oꝫ expurgari mā: tc̄ p turbatio fit ⁊ moleſtia. ⁊ h̄ diċ Auꝫ ꝯguedīe. multotiēs āt fit ſicca cutis: ⁊ ſic ceſſat hūiditas efficiēs morbū. Salſuginoſū āt diċ p ſudoribꝰ. hi.n. aut a cholera fiūt aut a phlate ſalſo. h̄ aūt diċ vt ñ guſtes tu o medice: ſꝫ patiēs. ſi vō hꝫ ſalſuginoſū p vnū: in h̄ reſpcū corij diċ ſalſuginoſū corij hn̄s ſqualorē: aut ſicut fit ī balneatis ī mari. 12

Stupores q̄les ex auribꝰ ⁊ q̄les hyſkiam ī auribꝰ ⁊ ex auribꝰ mlt̄a occidūt.

Dictū ē aūt vobis multotiēs ꝙ vndiqꝫ nos hip. ī pticularibꝰ exercitat: ⁊ nunc de pticulari quodam mentiōeꝫ facit. dico aūt ſtuporē. ſꝫ oꝫ nos ſcire ꝙ ſtupor duplex ē: aut q̄dē ſubito fit ab hūore phlatico humiditate ſubmergēte neruos: ⁊ male ſenſibiles ipſos efficiēte. dcm̄ ē.n. ⁊ ī li. de cauſ: ꝙ ſtupor ē inſēſibilitas ſſus ⁊ imobilitas mēbroꝝ. hꝰ ī aūt ſtoporē inueīmꝰ mlt̄otiēs ī hyſkian fcm̄ ſupueīre: hūiditate ibi ſubmegēte m̄bra. eſt aūt ⁊ aliꝰ ſtupor q̄ ex nobis īueniṫ: ſiċ qñ eſt īmoderatꝰ dolor. ⁊ hūc volētes curare: potiꝰ vō nō curare ſꝫ mitigare offerimꝰ ſtupefaciētia: ſic ī colica diſpōne ſupiuſ opio vtebamur ⁊ hꝰ ī ſtupefaciētibꝰ. His itaqꝫ hn̄ ſe hn̄tibꝰ q̄ꝫ ſupiorē h̄ dicit hip. ⁊ dicimꝰ ꝙ vtriqꝫ mētionē faċ de auribꝰ ⁊ hyſkian. ī aure q̄deꝫ ſtuporē q̄ a nobis īuentꝰ ē diċ ſic dicit Hip. In aure ñ videṫ tāta hūiditas ſupabūdās ꝙ ſtuporē faciat. ī hyſkian vō ſubituꝫ ſtuporē q̄ ſupueīt ex hu. diċ hip. Cōſidera igiṫ diċ q̄les ſtuporeſ: ⁊ ſi fiūt ab hu. cure: cura remoue illū hūorē: illā hūiditatē: ⁊ diſſolues ſtuporē. h̄ hꝫ pn̄s ītētio. In auribꝰ ⁊ ex auribꝰ mlt̄a occidūt. Mirabilis ē h̄ ſmo ⁊ pnoſticꝰ. remiſciṫ aūt de dolore auriū. didiciſtis tñ h̄ ꝙ ī iuuenibꝰ: ⁊ mors fit ī auribꝰ Iuuenes nāqꝫ qū hēant ſenſū pmtū plꝰ dolēt alijs: ⁊ pp īmoderatū dolorē morſ ꝯtigit. diċ itaqꝫ hip. ꝙ ī auribꝰ ⁊ ex auribꝰ mors ſupuenit. Quid āt ē h̄ qō diċ In auribꝰ ⁊ ex auribꝰ mors: Et ſciendū ꝙ mlt̄otiēs mā multa q̄ cōtineṫ ī aure pꝰ patiēte: ⁊ fit phlegmō ⁊ īmoderatꝰ eſt dolor: ēt ſtatī ceſſat dolor. ⁊ idiota q̄deꝫ gaudꝫ ꝯſiderās dolorē ceſſare. artiſta vō medicꝰ inueſtigat: q̄re ceſſauit dolor: vtꝝ pp turbationē vētris: aut pp euationē aliā. ⁊ quꝫ nihil hoꝝ īuenit: ſꝫ īuenit ꝙ ſubet fcm̄ ē: ⁊ declinatꝰ factꝰ eſt patiēs: ⁊ taciturnꝰ ⁊ attractꝰ ad ſōnuꝫ q̄ ē ex nāꝫ ⁊ ilico: dico ꝙ malū eſt h̄ ⁊ mortale. ⁊ hoc ē qō diċ: Ex auribꝰ. qō vō diċ In auribꝰ: qñ ē multotiēs mlt̄itudo ī capite: ⁊ ferṫ vſqꝫ ad aurē ps maṫiei: nō ſꝫ pmutatōꝫ: ſꝫ p traductionē: ⁊ ſignū fit h̄ mortis. ⁊ h̄ ē qō diċ: in auribꝰ 13

Quibꝰ coria circūtendūṫ ſicca ⁊ dura ſine ſudore: qbꝰ uero relaxata mollia cum ſudore finiunṫ.

Tranſfert ſe hip. ad aliū ſmonē: ⁊ tradit nō ſimplr determinationē ſꝫ modū determīatōis. aliud ē determinatio: ⁊ aliud ē modꝰ determīatōis. determīatio q̄deꝫ eſt qñ dico ꝙ h̄ patiēs cras morieṫ aut ſanꝰerit. Modꝰ aūt determīatōis: ſiċ qñ dico: qm̄ p fluxū ſanguis ſanꝰerit: aut p ſudores aut p talia. hoc igiṫ diċ hip. ꝙ finiētes aut cū ſudore finiūt aut ſine ſudore. ⁊ ipe q̄dē de ſudoribꝰ fecit mētōeꝫ: Tu vō ītelligas ⁊ a pturbatōe vētris ⁊ ab alijs purgatōibꝰ: ⁊ vtꝝ qn̄qꝫ p ſudores finiūt: qn̄qꝫ vō ſine ſudoribꝰ. Diċ aūt ꝙ qñ ē hūiduꝫ corpꝰ: tūc dicas qm̄ ſudores fiēt. ſi vō ſiccū ⁊ duꝝ fuerit corpꝰ: tūc ſine ſudoribꝰ finiūt. Sudorem autem h̄ dicit nō eū q̄ ſꝫ nāꝫ fit: ſꝫ ſudorē ſyncopticū: ſic q̄dē exponimꝰ ſmonē ſi finiūt q̄i moriunṫ ītelligas. ſi vō finiūt ſiċ dcm̄ ē in aphoriſmis ſupſeris loco pmutanṫ dicas ſic: Qui hn̄tes raꝝ corpꝰ ⁊ molle ſudoribꝰ ipſis ſupueniētibꝰ: ſani fiūt. q̄ vō hn̄t ſiccū corpꝰ: p aliā expurgationē pmutanṫ. ⁊ pp q̄d mētionē feċ de ſicco ⁊ de duro ⁊ diſtēſo: nō.n. ſt idē: ⁊ dicimꝰ ꝙ mīme: humidū aūt ſicco opponiṫ ⁊ diſtēſo remiſſuꝫ: ⁊ duro molle. Verꝫ hip. videṫ dicē ꝙ idē ſt ꝙ ſicco ⁊ diſtēſo: duꝝ molle. ⁊ ſolū ꝯſtituit tāq̄ꝫ molli ⁊ remiſſo ⁊ hūido ad idē cōcurrētibꝰ: in v̄itate tñ differt ad inuicē: ſiċ in exēplo vtris vter nāqꝫ plenꝰ vino diſtēdiṫ q̄deꝫ: nō tñ eſt durꝰ neqꝫ ſiccus. in mutabilibꝰ pmutatōes iuuāt. 14

In mutabilibꝰ pmutatōes iuuāt hiſ pmutare pusq̄ꝫ maligneṫ incōgrua ut cherioni cōmouētia ex quibus exſcreationes.

Mirabilis ē h̄ ſmo. q̄d aūt diċ In mutabilibꝰ: q̄dā dicūt ꝙ male ꝯſuetis factis morbis diċ. falſū eſt āt h̄: nō.n. cācꝝ aut elephantiā īmutabilē noīamꝰ morbuꝫ. q̄daꝫ vō iteꝝ dicūt ꝙ de male ꝯſuetis q̄dē diċ: tñ nō de oībꝰ. Dicamꝰ aūt nos pmā expōneꝫ: q̄d ē facile ꝯuertibilis morbꝰ: ⁊ q̄d ē facile ꝯuertibilis hō: ⁊ dicimꝰ iraſcibilē ⁊ iteꝝ mitē: ⁊ ꝯfeſti quidē qn̄qꝫ diligentē: qn̄qꝫ vō odiēteꝫ. Si aūt voluerꝭ vtemur meliori ⁊ manifeſtiori exēplo: facile ꝯuertibilis hō ē infidelꝭ: ſic.n. ⁊ egritudinē dicimꝰ īfidelē q̄ qn̄qꝫ q̄deꝫ pauſatōeꝫ hꝫ: qn̄qꝫ additōeꝫ: qn̄qꝫ pauſatōꝫ hꝫ ⁊ iteꝝ additionē: ⁊ h̄ mlt̄otiēs. ſꝫ ꝯſidera vtꝝ hec īmutatio p ppam nāꝫ ꝯſeqṫ egritudini: aut p culpā patientis. ſi q̄deꝫ ē p culpā patiētis: h̄ hn̄ curabile ē: remoue culpā ⁊ curabiṫ paſſio. ſi vō p nāꝫ egritudīs: h̄ ē difficile. q̄re aūt fit difficile. ⁊ diciꝰ qm̄ qñ q̄euerit egritudo: ꝯſideramꝰ ipſā ceſſare: vtimur addimēto diete ⁊ potiꝰ ledimꝰ pp hoc igiṫ oꝫ vti dieta ſiċ ꝯtigit. ſi vō vtimur moderate debemꝰ vti ⁊ an̄ hanc ꝯſuatiuā dietā moderate euantes vt nō pfectā euationē ſumamꝰ: mlt̄otiēs āt qū īdigeſta ſit egritudo: poſt ꝯſuatiuā dietā oꝫ nos vti dieta locali ⁊ pmutare loca. ⁊ ſi egritudo nō fuerit obediēs: tc̄ vti circulatōibꝰ nos oꝫ ⁊ iteꝝ dieta aſſūptiua vti: ⁊ iteꝝ ꝯſuatia: ⁊ iteꝝ ordiātiua. h̄ ē qō diċ hip. pmutare incōgrua. itaqꝫ ⁊ exēplū adduċ huiꝰ ſmōis breuiṫ hiſtorizādo: ⁊ diċ ſic: vt cherioni cōmouētia: ex q̄bꝰ ſcreatiōes. ⁊ q̄dā aūt libroꝝ hn̄t miliatia: q̄dā ſcreatōes. ſi q̄deꝫ igiṫ hꝫ miliatia: deſigṫ ꝙ reſuſcitatōes quedā pue facte ſunt ſiċ miliū: ⁊ he acute erant ⁊ motū faciētia. Si vō hꝫ ſcreatōeſ: deſignat reuma acutū ⁊ mobile deſcēdebat a cerebro ad guttur ⁊ faciebat ſcreatōeꝫ q̄ erat pncipiū tuſſis. 15

Diffinitio qdē qbꝰ ſanis efficiūt re liqͣ ſublate occaſiōis: uel mūdandū uel educendū uel abſcidendū uel nectēduȝ uel exurēduȝ: qbꝰ uero nō nō.

Sermo iſte chirurgicꝰ eſt: multotiēs. n. paſſio idigēs chirurgia: vbi gr̄a apadȝ chirurgizari: aut ſcrufule aut fiſtula aut os aut aliqd tale: ꝙ oȝ ꝙ chirurgicꝰ īcidat q̄ztū oȝ īcidē: h̄ determiat hippo. ⁊ terminū inciſiōis ſtatuit ⁊ dicit: ꝙ intantū ꝯuenit īcidē quouſq̄ pueīat ad corpꝰ ſanū. multotiēs aūt nō uſq̄ ad corpꝰ ſanū opȝ īcidē: ſȝ vſq̄ ad modicū: ⁊ obuiāt nobis vene magne: ⁊ timor ē ne fluxꝰ ſāguis fiāt venis incīſ: aut ſpaſmꝰ neruis patiētibꝰ: aut tetanꝰ aut aliq̄ hiꝰ paſſio: ⁊ tūc opȝ paꝝ īcidē: ⁊ reliquā aut pulue corroſiua aut exuſtiōe auferri. h̄ igiſ dicit hip. ꝙ ſi rēanȝ ꝑticl̄a ſcrophulaꝝ: aut occaſionē nāq̄ paſſionē noīat. ſi igiſ hꝰ paſſiōis ꝑticl̄a remaneat: hāc oȝ aut puluēribꝰ mūdificare aut extrahē cū vnguł aut cū filo lini aut vrere mūdandū. mūdandū aūt ītelligendū ē mūdificatōȝ carniū. aut mūdandū dicit q̄i purgare paſſiōeȝ ꝑ mellicratū aut iure purgatio. ⁊ q̄re āt dicit: iteꝝ incidē: ⁊ dicimꝰ: ꝙ q̄dā chirurgicoꝝ ſi viderit ī chirurgia aliquē ſyncopizantē: tūc dimittūt eū q̄ſcē iteꝝ ī ſeq̄nti die reliqū īcidūt. h̄ ſciuit hip. ⁊ h̄ ē qd̄ dic̄. 14

Quibꝰ ſāguis fluit multꝰ ⁊ multotiēſ ex naribꝰ qbꝰ qdē mali colores pura modice ꝓſūt: qbꝰ uero rubei colores diſſilr̄: ⁊ qbꝰ capita bn̄ ferētia purū ꝓdeſt: quibꝰ uero nō nō.

Iteꝝ de ꝑticulari morbo videlȝ fluxu ſāguis mētionē facit hip. tn̄ h̄ volo vobis ꝑdicē ꝙ q̄dā putāt hūc ſmonē dare nobis ſciam cognitiōis. q̄dā vo putāt eē ꝑnoſtitū. nos vo dicimꝰ ꝙ ē curatiuꝰ: ſȝ h̄ oȝ ꝑus aſſumere: qm̄ fluxꝰ ſāguis ꝑ nares ſupueīt aut ꝑꝑ debilitatē vtutł: aut ꝑ multitudinē ſāguis. ſiq̄dē igiſ ꝑꝑ debilitatē ſupueīat: tūc mali colores fiūt: ⁊ tūc oȝ nos iuuare. ⁊ q̄ ī hꝰ ī fluxu ſāguis euāt' eſt ſpūs aīalis vitalis ⁊ nālis: ⁊ vtutes debilitate ſt: oȝ nos tūc offerre aliqd̄ qd̄ poſſit ⁊ ꝯfortare vtutes ⁊ reſtaurare euaporatū ſpm̄. ⁊ ꝑꝑ h̄ miſtramꝰ nutrimētū. ⁊ dico q̄dē nutrimētū nō ꝯmeſtionē ſȝ potū. ⁊ potū dico nō aquā ſȝ vinū: q̄ vinū facile digeriſ: ſpargiſ: apponiſ: cōglutinaſ: aſſimilaſ: nutrit mēbra: ꝯfortat vtutes. Si vo ſupueīat fluxꝰ ſāguis ꝑꝑ mlt̄itudinē māe: tūc nō fit malꝰ color: ſȝ potiꝰ rubicūdꝰ fit color: ⁊ tūc n̄ oȝ ꝑbē vinū: q̄ vinū cal̄itate diſcurſiōeȝ opaſ ⁊ reumatiſmū ⁊ difficiliora accn̄tia. vn̄ dicit Ga. ꝙ ī podagrizātibꝰ n̄ oȝ ꝑbē vinū: qm̄ diſcurſiōe ſupueniēte mouenſ reumata: ⁊ nō deferūſ ad debiliora mēbra. Opȝ aūt nos ſcire ꝙ attēdenduȝ ē h̄ qn̄ ꝑbemꝰ vinū ꝙ caput n̄ ſit facile patiēs: q̄ ſi ſit: nō debemꝰ ꝑbē. ſi vo ē bn̄ ferēs: ꝑbe.

¶ Sanguis fluit multꝰ ⁊ multotiens ex nrlbus. Bene aūt dixit: Multꝰ ⁊ multotiēs: vt ⁊ multꝰ ſit ſanguis ⁊ ꝯtinue fluēs. ſi. n. modicꝰ ē ⁊ ꝯtinue fluat: aut multꝰ q̄deȝ ⁊ īterpolatī fluat: ſilr̄ āt ⁊ huiuſmōi caſus vtutł accidit. Pura modice his ꝓſūt. Quidā aūt libroꝝ hn̄t: pura modica ꝓſt. ſȝ nō bn̄ hn̄t: ſȝ pura modice. q. d. vina pura modice proſūt: quaſi modice ⁊ moderate data: vt modice accipiamus pro aduerbio. 17

Aut qbꝰ nares hūidiores nāe: ⁊ ſemē humidiꝰ. ⁊ plus ſani ſūt hi morbidiores quibꝰ econtra.

Ad aliū ſmōeȝ trāſfert ſe hip. ⁊ dr̄ites diūr h̄ expōnes. q̄daȝ. n. dicūt ꝑmuȝ eē ancedēs: ſecūdū vo ⁊ ꝯtiū ꝯn̄s. q̄dā vo dicūt ꝑmū ⁊ ſcd̄ȝ ⁊ tertiū ꝯn̄ſ. ⁊ q̄ faciūt ꝑmū an̄s videnſ dicē ꝙ ſemē a cerebro deſcēdit: ſiue aut ꝑ nuchā ſiue ꝑ alia m̄bra: ī p̄n̄ti n̄ intēdimꝰ īueſtigare. dicūt itaq̄ hi ſic: Quibꝰ nares hūidiores: ⁊ ſemē hūidiꝰ ē. ⁊ ecce ꝑmū ⁊ ſcd̄ȝ an̄s. his ſanitas fit: ⁊ ecce tertiū ꝯn̄ſ. iteꝝ dr̄ites expōnes diūr. iſti. n. ſani ſūt vt q̄daȝ dicūt: qm̄ mlt̄a ē hūiditas: ⁊ h̄ euāſ. ⁊ hac euāta hūiditate ſiue ſupfluitate: ⁊ puꝝ manet corpꝰ: ⁊ exīn ſanitas fit. q̄daȝ vo dicūt ꝙ hūiditate euāta ſiccitas vīcit: ⁊ ſiccitate fit ſāitas. q̄dā vo dicūt ꝙ exqꝰ corpꝰ ē hūidū: ꝑꝑ h̄ ⁊ ſanū eſt: hūiditate nāq̄ gaudȝ nā ⁊ effic̄ ſanitatē: ꝯrijs vo morbꝰ gnāſ. ⁊ ꝑonit exēplū ſupioꝝ ꝑtiū corpis nares: īferioꝝ vo ſcm̄. exīn māifeſtū ē nobis ꝙ ī hiꝰ ꝯtinētia totū corpꝰ ſanū ē. 18

Rotūda ſputa repcuſſoria ut ī plinthio adiacēte a calore: huic fluxꝰ ſāguis ex ſiniſtra: bn̄ detēmiatꝰ eſt morbꝰ.

Dixitꝰ ē h̄ ſmo ⁊ ī ꝑnoſticł vbi iq̄rebat ſputa q̄ egrediebāſ a pectore ſȝ colorē: ꝯſiſtētiā: ⁊ figurā: ſȝ aſcēſiōeȝ ⁊ mod aſcēſiōis. h̄ āt hip. d̄ figura fac̄ mētōeȝ: qm̄ ī patiētibꝰ alienatōeȝ rotūda ſūt ſputa. ſputū. n. fit rotūdū aut ꝙ hūor viſcoſus ē: ⁊ figuraſ ī trchea artia aut q̄ mlt̄otiēs ē cal̄itas ⁊ ē corrodēs āgulos ſputi ⁊ efficit ip̄a rotūda. multotiēs ḡ ſupueīt cauſō aut ttiana: ⁊ q̄ ꝯtiet mā mlt̄a ē cal̄itas: ⁊ exīn alieātio fit ꝑꝑ cal̄itateȝ q̄ ꝯtiet māȝ ⁊ ſpūs aſcēdūt ad cerebꝝ: ⁊ rotūdū fit ſputū ꝑꝑ cal̄itatē. qm̄ aūt ſciuit hip. ꝙ ſputū qd̄ ē a viſcoſo hūore ē rotūdū manifeſtat dicēſq̄ a cal̄itate ſcm̄ ē h̄ rotūdū: ſic ī iacēte ī plīthio. plīthiū aūt locꝰ erat ciuitatł ſic d̄noīatꝰ vbi iacebat patiēs. hip. ignorabat nom̄ illiꝰ: ⁊ ꝑꝑ h̄ loci ꝯmēoratōȝ fac̄. dicit ꝙ h̄ ſputū ſcm̄ ē rotūdū: q̄ mlt̄a fuerat cal̄itas ī ip̄o. itaq̄ v. die detēmiata ē egritudo tāq̄ acuta exn̄s fluxu ſāguis ſupueniēte ex naribꝰ. ꝙ āt deteriatꝰ ē q̄i diſſolutꝰ ē. dic̄ abuſiue. Et nota ꝙ ītercidētł diei recordatꝰ ē. ſ. ꝑ morbū q̄nte quȝ nō fuerit cretica. intercidēteȝ vo diem detēmiat. cretica vo ꝑꝑ id ꝙ nā ſuat ꝑiodos. 19

Urina multā hypoſtaſim habēs liberat repcuſſionē.

Dixit. n. hip. ꝙ ſi vrīa egrediaſ multā hypoſtaſiȝ hn̄s ī alienatōe tūc alt̄atōeȝ deſigͭt paſſiōis: qū expurgeſ ꝑ vrinā mā. alienatōȝ nūc dicit n̄ q̄ fit ſȝ ꝑmitiuā cāȝ ſȝ illā q̄ fit ſȝ colligantiā: qm̄ alienatōeȝ q̄ fit ſȝ ꝑmitiuā cām̄ nō oīno diſſoluit vrina multa egreſſa.

Ut q̄ dexippi cū lapſu. Ecce ⁊ d̄ ꝑticl̄ari remiſciſ exēplo: Cuidā ſupueīt ꝑꝑ groſſaſ vrīas ꝑmutatio alienatiōis. cū lapſu aūt dic̄ aut cū caluicie. aut lapſū dicit caſuȝ capilloꝝ ſupuenientē ab hūore ſaliēte ſalſo ad caput: vnde fit ⁊ ophiaſ ⁊ alopitia. 20

Quartanꝰ uero ad unuȝ annū.

Quartanꝰ durat plꝰ vno āno. ⁊ videmꝰ q̄n̄ȝ ꝙ durat duobꝰ ānis: ⁊ q̄n̄ȝ minꝰ vno āno: ⁊ ip̄ſe dicit q̄ ad vnū anū. ⁊ ad h̄ dicimꝰ aut ꝙ ꝑlibꝰ ſupueīt dixit hip. ⁊ vt ī ꝑlibꝰ q̄dē ꝑ ānū durat: aut ⁊ ſȝ vitateȝ ānꝰ ſolꝰ ſufficit q̄rtano ad digōneȝ niſi peccatū fiat a medico aut ab egro aut ab exterioribꝰ. 21

Cuiqȝ eſtatis iactus: q̄ntus eſt autem qn̄ ⁊ prolixus.

Quidā aūt libroꝝ hn̄t: Cui datiuū. q̄dā aūt libroꝝ Qures ſiq̄deȝ hn̄t. cui ī datiuo caſu deſignat h̄ ꝙ cui ſupueniūt eſtiui morbi. vbi gr̄a: cauſones: tertianæ

tiani phrenetici ⁊ vl'r calidi ⁊ ſicci morbi: hi in q̄nta die ꝑ
fluxū ſāguis determinat̄: qm̄ acute egritudies determināt̄
⁊ nō diſſoluūt̄: ⁊ termināt̄ ꝑ apā aut ꝑ expurgationē: di
co aut ꝑ ſudores aut ꝑ fluxū ſanguis. eſtatis aūt dic̄ non
eſtatē ſimpl'r ſꝫ cal'ꝫ ⁊ ſiccū aerē. tpa nāqꝫ nō agūt noībꝰ
ſꝫ cauſis. ⁊ h̄ q̄dē ſi h̄n̄t cui i datiuo cāu: ſi v̄o hꝫ aures di
cit ꝙ aures patiētes eſtiuū morbū: ⁊ ē eſtiuꝰ morbꝰ iſte:
nō q̄ fit a phlegmate neqꝫ a mel'ico hu. ſꝫ phlegmon vl'r
qui fit a ſanguīe. huiuſmōi itaqꝫ phlegmō in q̄nta die ia
ctu ſoluit̄: iactū āt dic̄: aut qm̄ fluxus ſanguis fit aut q2
phlegmon pꝰ putrefactionē mat'iei rūpit̄: ⁊ ſic fit diſſolu
tio aut quinta die aut prolixiori. ſ. ſeptima aut nona aut
vndecima. 22

Que circa gigiuas ⁊ linguā putre
ſcēt ſeptenis: maxime uero hoc ⁊
iuxta nares putrefactiones.

Per h̄ vult oñdē ꝙ apata ſupueniētia circa gingi
uas ⁊ liguā ꝑiodicis ⁊ creticꝭ diebꝰ determinant̄.
q̄dā aūt librorꝝ h̄n̄t expuūt: q̄daꝫ v̄o: putreſcūt. ſi
q̄dē igit̄ h̄n̄t expuūt: deſigt̄ ꝙ ꝑ ſputū ſeptia die determia
bit̄. ſi v̄o h̄n̄t putreſcent: deſignat ꝙ vij. die putreſcet apa
vtrūqꝫ aūt bn̄ ſe hꝫ: ſꝫ meliꝰ ē putreſcēt q̄i ꝑ expurgationē
putrefactiōis determinabit̄. vult aūt hip. ꝙ h̄ apa melius
expuat̄ vt n̄ ꝑmanēs tēdat ad iteriora ⁊ diſtillet ad can
nales pulmonis aut ad pulmonē: ⁊ ꝙ melior textus ſit:
exputreſcēt q̄ꝫ expuēt: manifeſtū ex eo qd̄ ꝯn̄t de putre
factiōe mētōeꝫ fac̄ dicēs: iuxta nares putrefactiōes. 23

Quibus in dētibꝰ dolor a ſupcilio
ſub qū uenit his a pipe cōueniēte
pinguiori poſteriori deuenit.

Trāſfert ſe hip. ad aliū ſermonē. h̄ aūt oꝫ nos ſci
re ꝙ ſupuenit diſcurſio mãe ſic ꝙ corroſionē dē
tiū opat̄. ſil'r igit̄ diſcurſio fcā eſt mãe a cerebro
in dētes: ⁊ ibi ꝑmanēs fecit phlegmonē. vn̄ quotiēs dic̄
ꝙ dolor fit dentiū nō oꝫ dubitare circa h̄: q2 aut dentes
h̄n̄t aliq̄d ſpāle plꝰ q̄ꝫ alia oſſa: videlꝫ ſentire ſic̄ dictū eſt
in anathōia: aut dic ꝙ dolor ſupuenit dētibꝰ nō ꝓpt̄ dē
tē ſꝫ ꝑꝑ apā: ⁊ tn̄ h̄ nō poſſumꝰ diſſoluere: niſi p̄mo cām
venientē remouerimꝰ. ſicut. n. nō ē poſſibile riuū aq̄ hau
riri dūmō fons det ei aquā: ſil'r ⁊ h̄ nō ē poſſibile dolo
rem dentiū ceſſare niſi ceſſauerit diſcurſio q̄ deſcendit a
capite. Oꝫ nos igit̄ vti repcuſſiuis vt iure roſarū ⁊ lētu
caꝝ ⁊ huiuſmōi taliū: ⁊ tūc deuenire ad curas locales: et
iā vſus ſū his repcuſſiuis ⁊ nō ꝓfui: ⁊ tūc vtor mollifica
tiuis ⁊ moderate euaporatiuis: ſꝫ n̄ h̄ mō ceſſauit dolor:
⁊ tc̄ timēs ne imoderato dolore diſſoluat̄ vtꝰ: offero ſtu
pefaciētia: ⁊ decipio ſenſū. ſi v̄o h̄ mō n̄ ceſſauerit dolor
tūc ꝑcipio ꝙ mã que ꝯtinet̄ ibi eſt groſſa: ⁊ tūc pip cōtri
tuꝫ appono dēti ſuauit̄: vt nō motiōe augmentē dolorē
⁊ hoc mō expurgata ē mã qū eēt groſſa. qm̄ aūt illa q̄dē
a cerebro ſubtilis exn̄s: h̄ v̄o groſſa fuit ꝑꝑ id qd̄ māſit i
dētibus a ſupcilio ſubtil' venit: a ſupcilio dic̄ q̄i a cēbro.

Si quidem alia non obtinet.

Que alia dicit: ⁊ dicimus ꝙ alia dicit vt repcuſſiua
mollificantia ⁊ ſtupefacientia.

Si ſippo eni ſōnolētū exiñ nō obtinu
it: magiſ uero iteꝝ ⁊ p̄ualuit ⁊ uiolētꝰ.

Aut q2 violēt̄ appoſitū ē ⁊ ſtupefaciētia ꝓpt̄ inexpien
tiā medici: ⁊ violētior factꝰ ē dolor. ⁊ dicimꝰ ꝙ nō ē hoc
ſi eni hoc eſſet opoꝛtebat ſtati iteꝝ ceſſare dolorē: ſꝫ dici
mꝰ ꝙ bn̄ appoſita ſtupefaciēte medicina violētior factꝰ
ē dolor: qū mã nō euaporauit ſꝫ potiꝰ ꝯdēſata ē. 24

A Capite oſſiuꝫ natura deinde ner
uorum ⁊ uenarum.

Sibn̄ recolitꝭ dictū ē vobis ꝙ multa ⁊ mirabilia
documēta t̄dit nobis hip. i p̄n̄ti t̄ctatu ⁊ demō
ſtratiua ⁊ ꝓnoſticā ⁊ medicialia ⁊ anathomica
⁊ nālia. ⁊ nūc itaqꝫ ab egritudinibꝰ trāſfert ſeipm ad na
turā noſtrorꝝ coporꝝ. ſic̄. n. artifex nauis aut rector n̄ pōt
opari circa ligna ignorās h̄ eadē: ſil'r ⁊ medicꝰ nō poteſt
opari circa corpa hūana ignorās nām horꝝ ⁊ ꝯplexionē
dic̄. n. ꝙ oꝫ has inq̄rere: ⁊ ex quot elemētꝭ ꝯſtat nr̄m cor
pus: qm̄ ex q̄tuor. ex q̄bꝰ: ⁊ dicimꝰ ꝙ ex igne aq̄ t̄ra ⁊ ae
re: et quō ſe h̄n̄tibꝰ his ad inuicē: ⁊ qm̄ q̄litatibꝰ ꝯmixtis
ſubſtātijs v̄o ſꝫ analogiā exn̄tibꝰ. ex his igit̄ elemētꝭ f̄iūt
hūores. ḡ ⁊ hos oꝫ īueſtigare quot ſunt et q̄les: ⁊ quō ſe
h̄n̄t in nobis. et qm̄ ſūt q̄tuor: ſāguis chol'a ru. phlegma
mel'icꝰ hūor: ⁊ ꝙ ex his nutriūt̄ nr̄a mēbra. mēbrorꝝ eniꝫ
h̄ q̄dē a ſanguīe nutriunt̄ puro: h̄ aūt a ſanguine mixto
chol'e: h̄ aūt a phlegmate: alia v̄o a mel'ico hu. Qm̄ igit̄
ex his fiūt mēbra: inq̄ramꝰ ⁊ virtutes mēbrorꝝ. ſed q2 vir
tutes ex actionibꝰ cognoſcūt̄: debemꝰ inq̄rere ⁊ actiones
mēbrorꝝ: vt ꝑ ipſas ⁊ ſciamꝰ v̄tutes quō ſe h̄n̄t. qm̄ autē
⁊ q̄dā mēbrorꝝ et iuumētū p̄bēt: inq̄ramꝰ ⁊ iuuamētum
ipſorꝝ. aliud. n. ē iuuamentū: ⁊ aliud ē actio. iuuamētū q̄
dē eſt qn̄ ꝑ aliud mēbꝝ aliud agit: actio v̄o qn̄ ipm ꝑ ſe
agit. qm̄ aūt ⁊ ꝯcauitates ſūt in q̄buſdā mēbris: determīe
mus ⁊ de ꝯcauitatibꝰ: ſūt aūt cōcauitates cerebri cordis
pectoris ⁊ ſtōi. in oībꝰ aūt his oꝫ hūc epilogū dicē: ꝙ ſiq̄
dē hec ſm nām ſe h̄n̄t. oꝫ et cōſeruare in eiſdē. ſi v̄o extra
nām oꝫ reducē ad id qd̄ ē ſm nām: ⁊ ꝑꝑ h̄ p̄cipit nobis
ea q̄ ſunt ſm nāꝫ inq̄rere. oꝫ aūt medicū ſcire ⁊ exteriora
alterātia nr̄m corpꝰ. vbi gr̄a: ꝯuerſiōes tēporꝝ aut vnius
tpis aut duorꝝ aut totiꝰ anni. Sil'r aūt ⁊ ꝑticularē oꝫ inq̄
rere aerē. ſ. diurnū: dies nāqꝫ imitāt̄ annū: diei q̄dē tēpꝰ
orientale aſſil'at̄ veri: meridianū v̄o eſtati: occidēs v̄o au
tūno: et ad occaſū aſcarides: ⁊ annꝰ i occaſū: nocturnum
v̄o tp̄s hyemali. Sꝫ poſtq̄ꝫ h̄ diximꝰ exponamꝰ ſermonē
hip. vt ꝯcordemꝰ ipm nr̄is dictis. A capite oſſiuꝫ nā.
Conuenient̄ icepit hip. ab oſſibus capitꝭ: qm̄ oſſa aut fū
damēti iuuamētū exhibēt aut coopimēti aut cuſtodie.
oſſa aūt cerebri et cuſtodiūt cerebꝝ ⁊ iuuamētū fūdamē
ti exhibēt cuti: et ſubiectꝭ carnibꝰ: aut igit̄ ꝓpt̄ h̄: aut qm̄
cerebꝝ dignius ē. ⁊ p̄ncipale mēbꝝ: ꝓpter h̄ ex ipſo ince
pit: aut q2 cerebro ꝓportionat̄ totū nr̄m corpꝰ. ſiq̄dē eniꝫ
ē magnū cerebꝝ: magna ē et nucha: magne ſūt ⁊ ſpondi
les ⁊ coſte: et extremitates ſpatularꝝ et nodi earꝝ et princi
piū adiutorij qd̄ deuenit ad iuncturā: ḡ ⁊ adiutoriū ma
gnū et cubitꝰ magnꝰ ⁊ extrema manꝰ: et h̄ q̄dē in ſupiori
bus. ſil'r aūt ⁊ iferiora mēbra ꝓportionant̄ cerebro: qm̄
eni magnū ē cerebꝝ magna et nucha magne et ſpōdiles
vſqꝫ ad lūbos. lūbis aūt adiacēt oſſa anche oſſa magna
exn̄tia: et cū his p̄ncipiū hꝰ femoris tēdēs ad ſchiā: itaqꝫ
magnuꝫ ē et femur: magna et tibia et cauilla et extremi
tas pedis et ꝯcauitas pedis et raſcha. vides quō cerebro
ꝓportionat̄ totū corpꝰ: iōqꝫ ab hoc icepit. igit̄ oꝫ inq̄rere
et neruos et arterias et venas: ſic̄. n. i exterioribꝰ ē fons ⁊
ex ipſo fluuiꝰ: et ex fluuio alij riui ꝑui. et ſic̄ ē ſtipes arbo
ris: deiñ ex ipſo ramus magnꝰ: et ex h̄ rami alij ramuſcu
li: ſic et in nr̄is corꝑibus: cerebꝝ aſſil'at̄ fōti et ſtipiti. ē āt
ex ipō cēbꝝ aſſil'atuꝫ fluuio aut magno ramo: et poſt nu
chā ſunt nerui ex ipſo ꝓcedentes et p̄bētes mēbris ſenſū
et motū. ſil'r aūt et i art̄ijs ē cor pꝰ qd̄ adorti: et ex adorti
ꝓcedūt arterie q̄ ferūt ad mēbra vitalē virtutē. ſil'r et in
venis eadē ꝓportio ꝯſeruat̄: eſt nāqꝫ eꝑ et in eo eſt vena

chilis:ꝛ ex ipſa ramificanť vene q̄ miſtrāt mēbꝛis nutri
mētū.ſi vͦo volueris:dicas ꝙ ē poꝛta aſſimilās fluuio: et
ex ipſa iteꝝ diones venaꝝ ferūť.ſed dignū ē inq̄rere:q̄re
hip.de neruis ꝛ venis ſolū mētionē fecit nō aūt de arte/
rijs:ꝛ dicim⁹ad h ꝙ ꝑ venas ſubintellige ꝛ arterias: qꝛ
ꝯſuetudinē hꝫ noīare venas:ꝛ venas ꝓpe ꝛ artias.q̄daꝫ
aūt dicūt:ꝙ ꝑ neruos dič ꝛ artias:qm̄ nerui a coꝛde oꝛi
unť exinde ꝛ arterie hn̄t oꝛtū.h aūt dicūt q̄ opināť i coꝛ/
de eē virtutē regitiuā:qm̄ īueniētes ligamētū quoddā i
coꝛde arbitti ſunt q̄dā neruū eē et dixerūt exiñ eē ꝑnci
piū neruoꝝ:vñ ꝛ ariſtotelē afferūt in teſtē ſic opinātez i
coꝛde eē regitiuā.male āt dicūt hi:Ar].eiꝫ dič:Vbi ē ꝑn
cipiū neruoꝝ ibi ꝛ regitiua.ꝛ ſi oñſū eſt in anathomia:ꝙ
ꝑncipiū neruoꝝ in cerebꝛo ē: manifeſtū ē qm̄ ꝛ regitiua
in cerebꝛo ē.hēs igiť ꝙ ꝑ venas ſubītelligit ꝛ arterias et
ꝑ neruos.oīa igiť h mēbꝛa oꝫ inq̄rere vlr vt īduxim⁹.oꝫ
inq̄rere ꝑncipiātia ꝛ ꝑncipiata mēbꝛa ꝛ hn̄tia aliūde vir
tutes ꝛ īnatas virtutes:ꝛ hn̄tia īnatas ſiml' ꝛ aliūde. Oꝫ
igiť h inq̄rere ꝛ ſi ſe hn̄t ſm nām in eiſdē ꝯſeruare ipſa.ſi
vͦo ꝑuertanť ꝛ aut ruptionē patianť aut coꝛꝛoſionē:tūc
oꝫ reducere ad id quod eſt ſm naturā.

Et carnium ꝛ alioꝛum.

Dicit ꝙ oꝫ inq̄rē et carnes ꝙ iuuamētū ꝑbēt: he nāq̄ꝫ
carnes adiacent oſſib⁹ꝛ lecti iuuamentū exhibēt ꝛ nō ſo
lum h:ſꝫ qm̄ lacertoſū gen⁹ꝯponiť a neruis ꝛ carnib⁹:et
ex multa motiōe dēbat deſiccari neruoſū:ꝓpť h feč car
noſū gen⁹vt humectet neruos. Alioꝝ aūt dič:q̄ſi alioꝛuꝫ
mēbꝛoꝝ.vͥbi gr̄a:ligamētoꝝ cartillaginuꝫ pelliculaꝝ:aut
hoc aut ꝛ aliud dicas q̄ſi virtutis mēbꝛoꝝ ꝛ actiōis ꝛ iu
uamēti.de his nāq̄ꝫ nō feč mētionē manifeſte hip. quia
ſubintelliguntť cū membꝛis:membꝛa nanq̄ꝫ ꝛ virtutem
habent ꝛ actionem.

Et humoꝛum ꝛ alioꝛum.

Dicit ꝙ hūoꝛes inq̄ri oꝫ quot ſūt ꝛ q̄les ꝛ quō ſe hn̄t
ad inuicē ꝛ quō nutriūtunť mēbꝛa q̄ ſūt in nobis. ꝛ ſi ſm
nām ſe hn̄t nihil facias.ſi vͦo extra nāꝫ: tūc ſi hūoꝛ ðficit
ꝑ nutrimētū reſtaura:ſi vͦo ſupabūdauerit euacua. Sciē
dū aūt ꝙ quidā libꝛoꝝ nō hn̄t:ꝛ humoꝝ ſꝫ humoꝝ ſoluꝫ
ſine ꝛ:ꝛ ē hi⁹ꝯſtructio attica.ꝙ vͦo dič: et alioꝝ:dič ꝙ in/
q̄ras alios hūoꝛes q̄ ſūt extra nām:humoꝛē venenoſum
viridē cholerā nigrā ꝛ hi⁹:aut h intelligas aut alioꝝ dič
q̄i ſpirituū:nr̄a nāq̄ꝫ coꝛꝑa nō ſolū a ſolidis ꝛ hūidis mē
bꝛ]ꝯponūť ſꝫ a ſpiritib⁹.ſi voluer] h ītelligē dicas:ꝙ ſpūs
deſignuit ꝓ eo q̄ mentionē feč de neruis venis ꝛ artijs.
aīalis aūt ſpūs miſtrať ꝛ ducitť ꝑ neruos coꝛpoꝛi:vitalis
vͦo per arterias:naturalis per venas.

Et ſupioꝝ ꝛ inferioꝛum uentrium.

Quid aūt dič:ſupioꝛes ꝛ inferioꝛes vētres.vͥbi gr̄a: ce
rebꝝ q̄tuoꝛ hꝫ vētriculos:duos q̄dē anterioꝛes ꝛ duos
poſterioꝛes.et ex āterioꝛib⁹q̄dē ꝓcedūt ſpiracula in ſpēꝫ
mām̄illaꝝ:vnū q̄dē mediū i quo ē rō: q̄rtū vͦo poſterio/
rē in quo ē memoꝛia:et he ſūt cerebꝛi ꝯcauitates.ſūt aūt
et alie ſič via gutturis.oꝛdinenť.n. ꝛ vie cū ꝯcauitatibus
qm̄ nihil fere ad inuicē differūt itaq̄ꝫ et in cōi diſciplina
de cauſis.de eiſdē aſſignať poꝛis et cōcauitatib⁹. ſūt aūt
et pectoꝛis cōcauitates et coꝛdis in his i q̄ ꝯtineť nāľ ca
loꝛ ꝛ ſtōi et inteſtinoꝝ et veſice.has dič: inferioꝛes et ſu/
ꝑioꝛes vētres. Sꝫ oꝫ nos ſcire ꝙ hoꝝ ventriū hi q̄deꝫ ne/
ceſſarioꝝ ſunt retētiui ſič hi qui ſūt cerebꝛi et pectoꝛis et
coꝛdis ꝛ ſtōi:alij vͦo ſupfluitatū ſič q̄ ſūt inteſtinoꝝ.

Et rationis et modoꝛum et factoꝛum ſm annuꝫ tempoꝛe quodam tunc intē peſtiuius anni.

Ecce h de vͥtutib⁹dič:ſꝫ qm̄ virtuteſ aut aīales ſūt aut
nales aut vitales:et digniores ſūt aīales:et in aīalib⁹di/
gnioꝛes regitiue motiuis et ſēſitiuis:iōq̄ꝫ de his q̄ valde
digne ſūt mētionē feč vt rōnis. Inq̄re igiť dič et rōnē q̄d
aūt debeo inq̄rere in rōne dič ha.et dič:ꝙ oꝫ inq̄rere vͥ
tꝝ infirma mēte ē hō aut iteꝝ quouſq̄ꝫ ſan⁹erat tacitur/
nus fuit:nūc vͦo vͥboſus aut ecōtrario:aut ꝑmo q̄dē vͥbo
ſus nūc taciturn⁹ et in timoꝛe et i puſillanimitate ē. In
q̄rit aūt et modū rōnis.q̄d aūt dič modū: q̄ſi dꝛiam. di/
ctū ē aūt et in libꝛo de cauſis:et in liͦ ð differētijs febꝛiū
ꝙ mod⁹dř febꝛis q̄i dꝛia fe.q̄ aūt ē h dꝛia rōnis:ꝛ et dicit
ꝙ ꝯſiderem⁹ q̄ ē ꝯplˀo efficiēs rōnē ſm medicos et dꝛiaſ
ꝯplˀonū:et q̄ ē ꝯplˀo ſeruiēs rōni ſm ꝑhos.ſm q̄dē medi
cos: cōplˀo eſt cā effectiua rōnis : et h q̄dem dicim⁹ ſi in
penultia ponam⁹accētū dicēdoꝝ.ſi vͦo circūflexe dicim⁹
tropoꝝ exponēdo ꝯuerſionū:aliud pelag⁹expōnis habe
bit nos. ꝛ dicim⁹ꝙ ipſe dič:cōuerſiones fcās vitiere q̄ſi
Periodo
ab extꝛioꝛib⁹ alterať et trāſmutať nr̄m coꝛpus. Periodo
nāq̄ꝫ celeſtiū coꝛpoꝝ oꝛdinanť et regūť h iferioꝛa coꝛꝑa
Iōq̄ꝫ oꝫ nos de his ſciam certā hr̄e vt nō videamur eſſe
peioꝛes piſcatoꝛibus q̄ et ꝯuerſiōes ſciūt et laguſtaꝝ an/
gmentū et diminutionē trāſmutantē ſe cū luna: et ñ cre
das ꝙ nō ſolū luna trāſmutat h coꝛꝑa ſꝫ et ſol nāq̄ꝫ trāſ
mutat:ſiq̄dē ipſe oꝛdinationē ꝑncipis hꝫ:luna vͦo comiſ
et intūi luna tranſmutat:maxime aūt et h ꝙ luna ex ipo
hꝫ lucē:vñ et trāſmutat ea q̄ ſūt h.oꝫ aūt nos ſcire ꝙ ſi oꝛ
dinanť et diſponūť et regūť ea q̄ ſunt i gn̄atione et coꝛꝛu
ptiōe ex coꝛꝑib⁹celeſtib⁹:nō ꝑꝑ h nō ſūt exꝑtes diuie ꝓ
uidētie.ex īfuſiōe.n.diuie ꝓuidētie ſtelle oꝛdināt ea q̄ ſūt
h eoꝝ motu:vñ et circa coꝛꝑa ſolū agūt:nō aūt cč aīam
aut foꝛtunam poſſunt agere et permutare qm̄ auteꝫ nō
ſolū bona:ſꝫ ſol ꝑmutat ea q̄ ſūt h:manifeſtū ē exinde in
alexādria.xxiiij.die ſuꝑuenit nocte a ſereno aere ventus
et inq̄ſiuim⁹:vñ h factū ē:ꝛ et dixit nr̄ maxim⁹ſophiſta ꝙ
neq̄ꝫ gr̄a plenilunij h factū ē:qꝛ iā trāſierat:neq̄ꝫ gr̄a cō/
iunctiōis:qꝛ nōdū erat:ſꝫ qm̄ ſol ab aq̄rio ītrauit piſces
iōq̄ꝫ fact⁹ē mot⁹vēti.hi⁹aūt motu ꝛ trāſmutatione cele
ſtiū ꝑmutanť īferioꝛa.ꝑmutať aūt et aer ꝯtinēs nos exi/
de et tꝑa āni ꝑmutanť et aut vnū tꝑs aut duo aut plā:et
aut ꝑus aut tardi⁹:et dicim⁹ ſič qm̄ multotiēs finis hye/
mis vernalis fit aut finis ver] eſtualis:tardi⁹ āt ſicut q̄ſi
ꝑncipiū veris hyemale fit:aut ꝑncipiū eſtat] vernale: q̄d
aūt fit in tempoꝛib⁹hoc ꝛ in die. dictū ē autē ꝛ ꝑus ꝙ ꝑ
poꝛtionať dies anno.

Ut exanthimata ꝛ ſimilia : ſimile quibuſdaꝫ quotidie tēpeſtiuius occupatis aut tardius ſimiliter.

Huiuſmōi aūt exanthimata.i. naſcētie i vere ſtūt tem
perātia fcā in coꝛꝑe ꝛ nā expurgāte ſupfluitates a ſupfi
cie.ſūt.n.hi⁹exanthimata ſignū veris ſič ꝛ tertiana ſignū
eſtatis.ſimilia aūt dicit quaſi vulnera apoſtemata ꝛ que 25
cunq̄ꝫ ſunt ſimilia.

P Er cholericum ꝛ per ſanguineuꝫ coꝛpus melancholicum non hn̄s extractones.

T Rāſfert ſe hip.ad aliūꝫ ſermonē:mirabilis aūt ē
ꝛ dič:ꝙ ſupponāť duo īfirmi:quoꝝ h q̄dē hꝫ ſan
guineū hūoꝛē:alter vͦo ex cholera ru. ſiq̄deꝫ igiť
maneat cholˀa ru.in ſui mēſura nihil malū ſuꝑuēit. ſi vͦo
ꝑmutať ad id q̄ eſt extra naturā ꝛ putrefiat:tunc efficit
ferinū hūoꝛē.ſ.nigrā cholerā q̄ furioſa ē ꝛ coꝛꝛoſiua ꝛ fe
rina ꝛ efficit ferinas egritudies.vͥbi gr̄a:cancꝝ elephātia
que ferine dicunť egritudines aut qꝛ feraꝝ hn̄t noīa:aut

q2 ſerpūt iteri⁹ ⁊ occultant: ⁊ iterꝫ apparēt ſubito ⁊ iterū occultāt ⁊ iterꝫ appent ſic fere. ⁊ ſi vis appella ↄuertibiles ꝓpt incertū ⁊ icurſiuū. ⁊ h̄ qdē ſūt i cholēa ru. ſilr aūt ⁊ in ſanguie. ſāguis. n. ſi ſe hꝫ ſm nām nutrit mēbra: ſi vo putrefiat ⁊ fiat groſſior ⁊ extra nām effic̄ melicū hu. q̄ et ſi euacuet nihil mali fac̄. ſi vo maneat ī corꝑe queādmodū nigra cholēa difficilis ⁊ iſte hu. effic̄ morbos. verū oꝫ nos ſcire ꝙ nigꝰ cholēa nō ſolū a ru. cholēa generat ſꝫ a ſanguie acutior āt ē q̄ generat a cholēa ru. ea q̄ generat a ſanguie qm̄ aūt cholēa ru. acutior ē ſanguie: extractiōes aūt dicit q̄ſi euacuationes, ꝓ eo ꝙ extrahi oꝫ hūor.

Licino ultima ſplen magnus dolens ī quarta uel in quinta.

Oportet aūt nos ꝑtrāſire hūc ſermonē qm̄ ex h̄ nullā hr̄e poſſum⁹ vtilitatē de noīe ſolo patiētꝭ mētionē facit ⁊ paſſionis ſic licino fact⁹ ē ſplen magn⁹ ⁊ dolēs. nō aūt cām dixit, ꝓpt qd fact⁹ ē neqꝫ quouſqꝫ. ſi. n. ⁊ dixit in q̄rta aut q̄nta incertū nobis ē. ⁊ aut ſalubrꝭ fuit egritudo aut mortalis ⁊ ſiue de t̄iata ē ſiue ſoluta. ⁊ h̄ incertū ē, ꝓpt h̄ oꝫ nos ſcire: q2 ſic ī cōmemoratiōe ſcribēs hip. enigmatice appoſuit hunc ſermonem.

Explicit ſexta ꝑticula. Incipit ſeptīa. I

Tuſſes ceperunt circa ſolꝭ tropas hyemales niualibus cōſiſtentijs factis uel q̄nta uel decima uel uigeſima die ex mutatiōe denſa auſtralium ⁊ borealiūꝫ uentorꝫ ⁊ niualiū.

Completa ē a nobis ſexta ꝑticula p̄ntis negocij: in q̄ ⁊ cognitiuas ſpeculatiōes ⁊ ꝓnoſticas ⁊ anathomicas ⁊ nāles tradidit nobiſ. Nūc aūt trāſfert ſe hip. ⁊ ad ſeptimā ꝑticulā ⁊ t̄didit documēta conſona titulo libri. De epidimicꝭ āt morbiſ mentionē fec̄. ⁊ qd dic̄: qm̄ ꝑmutatio fcā ē aerꝭ: vbi āt facta ſit h̄ ꝑmutatio n̄ dic̄ ſic habuit ↄſuetudinē: aut i thaſo aut i cranone aut ī naſo. ſi aūt volum⁹ ↄiecturari regionē q̄ſtū ex dictꝭ ſuis q̄ dicit: niualib⁹ īſtātijſ factꝭ. niuales aūt inſtātie ſiūt circa trathiā ſic frīorib⁹ exn̄tib⁹ illis locis q̄ aūt fuerit fcā ꝑmutatio: ⁊ dicim⁹ ꝙ auſtrin⁹ fact⁹ ē aer videlꝫ calior ⁊ hūidior. auſter. n. ſm ꝙ flat a meridie calid⁹ ē: nō tn̄ ē ita calid⁹ ꝙ euaporet māꝫ ⁊ deſiccet corpuſ ſꝫ ſolū diffuſionē effic̄: ꝑꝑ h̄ hūidi⁹ dr̄. qm̄ igit auſtrin⁹ fuit aer: exīn̄ ſupuenerūt p̄dicte paſſiōes q̄ ſūt in aphis. vbi gr̄a: auſtrini flat⁹ grauāt audit⁹ ⁊c̄. Deīn̄ p⁹ auſtrꝫ īcepert flare boreales vēti q̄ frīdi ſūt ⁊ ſicci ſic ex ꝑtib⁹ borealib⁹ flantes. ⁊ hi⁹ boreales vēti ī ꝓncipio qdē forſitan iuuerūt frītate ⁊ ſiccitate. poſteri⁹ vo durātes leſerūt. dictū eſt. n. quotiēſcūqꝫ h̄ vēt⁹ vicit h̄ ē durat: tūc egritudies ſiūt qm̄ itaqꝫ vicerūt boreales vēti frītate oppilationē māe fecerūt ⁊ dēſitatē ſuꝑficiei ⁊ ad modū ſpōgie p̄ſſe mā preſſa iaculabat ad q̄dā mēbra. paſſū ē itaqꝫ ꝓmo cerebrꝫ ſic nubile dū exn̄s: ⁊ ꝓmo ↄn̄s aerē. deīn̄ iſtud cerebrꝫ aut valde dexia q̄ ē imobilitas et īſenſibilitas totius corꝑis cū leſiōe ꝓncipaliū actionū aut forte erat et moderate: et ad vicia mittebat māꝫ aut valde forte ad ſpiracula et nutitiua mēbra emittebat māꝫ. nutritiua aūt mēbra ſūt os ſtōi ſtōuſ et iſophag⁹: ſpirabilia aūt vt gutt trachea artīa et pect⁹ ⁊ vīr differētes ſupuenerūt paſſiōes ſm dīam et habilitatē mēbrorꝫ. et h̄ ē qd dic̄: Tuſſes ceperūt circa ſolꝭ tropas hyemaleſ: niualib⁹ ↄſiſtētijs factꝭ vl q̄nta vel. x. vl. xx. die ex mutatiōe dēſa auſtraliū et borealiū vētorꝫ et niualiū. Ecce tp̄s dic̄ qn̄ ſupuenere tuſſes et dic̄ ꝙ ī capcorno in hyemali ↄuerſiōe qm̄ frigid⁹ ē aer. ē āt hyemis cōuerſio vt ī capcorno: et verꝭ ī ariete: et eſtatꝭ ī cācro: et autūni in libra. tuſſes āt ſupuenerūt vt, ꝓpt p̄dictā cām mā miſſa a cerebro ad pect⁹: aut qm̄ īſpirabāt frīorē aerem Dictū ē aūt vobis ꝙ ab īterp̄tatione frīdi aerꝭ ſiūt tuſſes vel q̄nta vel. x. vel. xx. die. h̄ āt fiebat ſm differētē v̄tutē ſi q̄dē. n. fortꝭ fuerat v̄t⁹: tūc viceſima ſupuenē paſſiōes. ſi vo debilis tunc a quintadecima.

Ex his hec quidem breuiora hec uero prolixiora facta ſunt.

Et h̄ iterꝫ ſm differētē v̄tutē. ſi q̄dē. n. fortis erat v̄t⁹ breuiores fiebāt paſſiones: ſi vo debiles, ꝓlixiores.

Et peripneumonia condenſa.

Cōdenſe. n. fiebāt ꝑipneumonice paſſiōes: qm̄ mat̄ia erat ꝑata ad efficiēdū phlēonē ⁊ pulmo apt⁹ ad patiēdū.

Poſt hec autē circa iſmerina mox reditauerunt plurimis ut multum quadragenis ab initio.

Mirabile quodāmō dic̄ hip. ꝙ redit̄ationes fiebāt a ꝓncipio q̄drageſime circa iſmeriaꝫ. a ꝓncipio. n. h̄ eſt ab hyemali tropico vſqꝫ ad vernalē iſmeriaꝫ: h̄ ē eq̄noctiuꝫ nō ſolū. xl. dies: hēs. n. capricorni. xxx. vel minus: ⁊ aq̄rij xxx. ⁊ piſciū. xv. ⁊ ſiūt nō ſolū. xl. dies ſed. lxxv. qd ḡ dicemus: ⁊ dicim⁹ ꝙ nō dixit hip. certe ī ipſa iſmeria ſꝫ circa iſmeriā tꝑe accidēte ⁊ appropinquāte iſmerie.

Et quibuſdaꝫ q̄ꝫmin⁹ breuia ⁊ eucrita facta ſūt: his uero fauces phlegmonē paſſe ſunt: illis autem kinanke: his uero perapligica.

Iterꝫ ſm differētē v̄tutē his q̄dē breues fiebāt paſſiones ⁊ eucrite h̄ ē cito determinabiles: alijs vo, ꝓlixiores et difficiliores: ⁊ iterꝫ ſm aptitudinē mēbrorꝫ ſi q̄deꝫ fauces acceperūt. Fiebāt kināki. Si vo gutt kinantia: ſi vo mediū corꝑis ꝑapligia: ſi vo ꝑs vna fiebat ꝑalyſis.

Quibuſdaꝫ uero nictilopes magis autem pueris.

Varia aūt expoſitio ē h̄. q̄dā. n. dicūt ꝙ vulpes nocte ſolū vidēt. alij vo dicūt ī die ⁊ hi⁹ dic̄ ſupueniebāt egritudies ꝙ ī nocte videbāt: ī die aūt nō: aut eↄ̄rio h̄ aūt ſit. et dicim⁹ ꝙ ſi mult⁹ ſpūs ⁊ nociu⁹ inducit ⁊ groſſus ad oculos: tūc ī nocte q̄dē nō videt: in die vo vidēt ḡſſicie diſſoluta a luce. ſi vo īducat modic⁹ ſpūs ⁊ pur⁹: tūc ī die n̄ vidēt: q2 diſgregat h̄ modic⁹ ſpūs a multa luce: ī nocte vo vident ↄgregato aūt ⁊ acutiori accepto. ↄgregato enī ab obſcuritate: qd ſit ⁊ in leonib⁹: ⁊ h̄ dic̄ nictilopas. h̄ aūt dicit: maxie pueris fiebat, ꝓpt qd aūt puerꝭ. ſm q̄dē ſuꝑficialē expōnē qm̄ pueri hūidiores ſūt ſm vo, ꝓfūdiorem ↄn̄ter dicem⁹ vbi ⁊ de varijs coloribus debem⁹ det̄iare.

Peripneumonica uero nimis breuia facta ſunt.

Quō ſupius ↄdenſas dicit fieri ꝑipneumoniacas paſſiones: h̄ aūt breues: ⁊ dicimus qm̄ in ꝓncipio q̄dē cōdenſa fiebant huiuſmodi. poſterius autem in rediteratione breuia quoniā contingit forſitan multam autem rediterationem diſſolui.

Nictilopes qdem nō tuſſierunt poſtremos ⁊ nimis breuia ꝓ tuſſi facta ſunt fauces aūt breues: magis autē noctilopiſ: kinākie aūt ⁊ parapligica aut dura ⁊ ſicca uel parua ⁊ modice rationata.

Hoc vult dicere hip. ꝙ ſi fiebat tuſſis mā̄ deriuata ad pectus nō fiebat vtiqꝫ nictilopes aut alia quedā paſſio: atṁ ſi nō fiebat tuſſis iā nictilopes fiebāt. q̄d.n.qn̄ tuſſe nō facta kinantia fiebāt aut ſynanchia: aut alia hi⁹ paſſio. Kinankie aūt ⁊ papligica dura ⁊ ſicca vl̄ ꝑua modice rōnata. Matura aūt ex q̄bus et fortiſ. Lu papligica appoſitū eſt in medio ſmonis ad dura et ſicca ⁊c. nō aūt eſt reddendū ad papligica dura et ſicca: ſed ad kinācbiā. in ſqninācbis.n. paſſionib⁹ reducūſ aut dura aut hūids. dura autē dicit nō ſic lignū aut os: ſed dura dicit terrena et groſſa. in q̄buſdā aūt et matura erāt: in quibuſdā v̄o et nimis matura: hoc eſt ī q̄b⁹ vt⁹ erat valde fortl.

Hi ergo pl⁹ uoce exercitāteſ ul̄ rigēteſ ī kinākias magiſ finiebāt: manu uero laborātes in manū ſolū parapligici hi aūt eqtātes aut uiā ābulātes aut aliud quid crurib⁹ exercitātes his in lumbis uel crura circa.

Ubi aūt emperici vbi dicētes expimentū ſolū ɔſequi hip. et a demōſtratiōe et a rōne efficit argumentū et cās aſſignat. dic̄.n. ꝙ quidā circa guttur et hi⁹ mēbra patiebanſ: ꝓpt̄ quā cām et quidā vocalia: aut circa vocē exercitantes: ꝓpt̄ hoc patiebanſ vocē. ſ. vocalia mēbra. q̄d āt dic̄: Rigētes q̄i infridati ex exteriori aere vt nō cōſideres ꝙ educta eſt mā̄ a cerebro: ſꝫ ꝙ infrigidatōe patiebāſ. et hec quidē ſunt in vocātib⁹. ſi v̄o aliquis ɔſuetudinē hūit ambulandi crura patiebanſ: ſi v̄o ſcribēdi et remigandi man⁹: ſi v̄o eq̄tandi lūbos. dictū ē aūt in libro de aere aquis et locis: ꝙ equitātes patiūſ ea q̄ ſunt circa lumbos dictū ē eiꝫ vobis ꝙ recipiētia mēbra aut ꝑ motū recipiūt aut ꝑ caliditatē aut ꝑ ɔcauitatē aut per dolorem.

Uel circa irretentōes parapligice ⁊ in femur ⁊ tibias.

Irretētiones aūt dicit incōtinētias cruriū et diſſolutiones: ſicut et alibi dixit: Crurium irretentiones.

Et labor ⁊ dolor duriſſimi uero ⁊ fortiſſimi in uicina agentes oīa aūt hec.

Videſ aūt ſoloeciſtica ɔſtructio. multotiēs.n. in conſtructionib⁹ et genera ꝑmutanſ eiſdē reb⁹ manentibus ſicut homer⁹ dicit: Venit aūt in aīa Thebei Tyreſia aureū ſceptꝛ: et lu hn̄s nō ad aīam ɔſtruxit ſed ad hominē. ſil'r āt dicim⁹ ꝙ venit mulier cui annūciauimus h̄ et h̄. et lu qō nō ad mulierē ɔſtruiſ ſed ad muliebre. ſil'r et in Virgilio: Peneſtre ſub ipſa: lu ipſa nō ɔſtruiſ cū peneſtre ſꝫ ad ciuitatē q̄ ſubintelligiſ: q2 peneſtre ē neutri generis. ſil'r ⁊ h̄ dicit hip. Labor et dolor: nō ad h̄ reddidit ɔſtructionē ſed ad dolorē: qm̄.n. labor et dolor dolorē ſignificant: ad dolorē inſpexit et dixit: Duriſſimi et fortiſſimi fiebant. violētiores aūt fiebant dolores in redditeratione qm̄ et debilior erat tunc virtus q̄ꝫ in principio.

Multis aūt hoꝝ inſuperabiles tuſſes in medio ɔualuerūt nō demutate ſunt cito ſed poſt hypoſtrophin quib⁹ uoces rūpebātur in tuſſiculoſuꝫ hoꝝ plurimi ñ febricitabāt aliꝫ qdē breuiſ: etiā neqꝫ ꝑipneumoniaca fcā ſūt nulli hoꝝ neqꝫ papligia neqꝫ ali⁹ null⁹ fact⁹ ē morbus.

In medio aūt dicit: fortificate ſunt tuſſes: ⁊ vt nō credas ꝙ inſupabiles dic̄ q̄i recipientes ꝑmutatiōeꝫ ꝑꝑ h̄ induxit: ⁊ nō demutate ſunt cito: ſꝫ p⁹ redditeratōeꝫ erāt inſupabiles niſi euaporatio ɔmēſurata fieret materie.

Quibus uoces abſciſe ſunt.

Hoc vult dicere ꝙ quib⁹ deſtructio vocis fiebat h̄ enim fiebat: ſignificat ꝙ abſciſe ſūt ſic dic̄ ha. ⁊ deſtructōeꝫ vocis repētinā deſtructōeꝫ. his igiſ dicit nulla ſupuenit paſſio: retenta tota materia circa vocalia membra.

Sed in uoce determinata eſt.

Aut ꝙ oīs materia accedebat circa vocē: h̄ ē circa deſtructionē vocis: aut ꝙ ⁊ alie paſſiones terminātur ⁊ curabantur deſtructione vocis.

Nictilopica uero ſederūt ut q̄ ex aliꝫs occaſionibus ſunt facta.

Lu ſederūt: quidā dicūt q̄i ceſſauerūt: tn̄ ſic ſe hꝫ ſed ſederunt dic̄: q̄i firmabanſ ⁊ fortia fiebant. quid aūt dicit: vt ex aliꝫs occaſionibus quaſi ſm ꝓpriam paſſionem habentes paſſionem.

Facta ſūt aūt nictilopica pueris.

Si recolitis: hippo. egritudiēs ɔſonas titulo nos docet. ō epidimicis.n. morbis mētionē fecit. ⁊ dictū eſt aūt vobis ꝙ hi⁹ epidimia fcā ē aere ꝑmutato: ⁊ in ꝑncipio quidē auſtrinis flatibus dn̄antib⁹: poſterius v̄o borealibus: ⁊ exiñ ɔdenſata ē mā̄ ex infridatione ⁊ paſſū ē cerebꝛ: ⁊ nō ſolū ipm ſꝫ et aliꝫs mēbris traduxit malū: ⁊ differētes ſupuenerūt paſſiones ſm differentē virtutē: ſm differentē habilitatē mēbroꝝ. ⁊ hi⁹ paſſiones ſuſceperūt etates genera fortune puerilis augmaſtica: paugmaſtica ſenilis: ⁊ genera q̄deꝫ viri ⁊ mulieris: fortune aūt dn̄i ⁊ ſerui: qm̄ igiſ facte ſunt multe paſſiōes didiciſti cui cōtingit in his fieri ⁊ nictilopicas paſſiones. q̄d eſt hi⁹ paſſio: qm̄ nictilopica ē paſſio: aut in die q̄dem vidē: in nocte v̄o nō: aut in nocte q̄dē vidē: in die aūt nō. ⁊ hētis vtriuſqꝫ hoꝝ cās ꝙ hi⁹ ſiūt aut ꝓpt̄ groſſū ⁊ turbidū viſibilis ſpūs: aut ꝓpt̄ debile virtutis viſibilis ⁊ modicū ſpūs. Nūc aūt vult de hi⁹ paſſione facē: ⁊ iaꝫ dicit h̄ qō fit puerl maxie. ⁊ ꝙ ſit veꝝ qō dī ꝓbaſ ex expimēto ⁊ rōne. ex expimēto q̄dē: qm̄ videm⁹ ꝑles ī die q̄dē videtes in nocte v̄o nō. oꝫ.n. nos ſcire: ꝙ vidētiū hi q̄dē acute vidēt: aliꝫ v̄o debiliſ: aliꝫ āt medie. ⁊ acute q̄dē vidēt q̄cūqꝫ in die legūt ⁊ in nocte ſub lucerna ⁊ ſub lumine lune. infirme āt vidēt q̄cūqꝫ in die q̄dē vidēt: ī nocte v̄o nō neqꝫ ſub lucerna neqꝫ ſub luna. medie aūt vidēt q̄cūqꝫ ī die vident ⁊ ī nocte ſub lucerna. in luna aūt nō vidēt: ⁊ iſti dicunſ nictilopicā paſſiōeꝫ hr̄e. ⁊ h̄ q̄dē ſꝫ ab expiētia. vt āt dicam⁹ ꝓbationē a rōne: oꝫ nos exiñ incipe. Sciēdū ē ꝙ cerebꝛ mittit virtutē viſibilē ad oculos: mittit ⁊ ſpm viſibilē. fit aūt mala viſio: aut viſibili ſpū patiente: aut viſibili virtute infirmata: aut phlegmone exn̄te in oculis aut ſupueniēte ophtalmia aut vlcere. de q̄bus nō determinat h̄ hip. nō.n. inq̄rit malā viſionē ſupueniētē ī ophtalmia aut in vlcere: ſꝫ infirmitate ſpūs aut virtutis: ſic in exteriori exēplo eſt. vbi gr̄a: eſt aq̄ aut in mari aut ī palude: ⁊ in fūdo inferi⁹ aquaꝝ eſt aut lignū aut lapis aut aliud hi⁹. ſunt itaqꝫ aque ⁊ qō vr̄ ⁊ videns. ⁊ fit mala viſio aut ꝓpt̄ aq̄s groſſas exn̄tes: aut ꝓpt̄ multas ⁊ nigras: aut turbidas: aut ex aere turbido obſcuratas: ⁊ ꝓpt̄ h̄ nō videt

lapis qui ē ī ꝓfūdo. ſi v̄o ſūt aq̄ pure ⁊ clare: tūc v̄r lapis
ſic itaq̄ꝫ ꝓpt̄ aq̄s fit nō videre. Quō aūt ꝓpter id qȯ v̄r: ⁊
dicimꝰ ꝙ h̄ qȯ v̄r ſicut lapis: aut aliud ſil̄e: ſiq̄dē ī ꝓfūdo
eſt aq̄ꝝ nō v̄r ꝑꝑ multā diſtantiā q̄ ē a viſu nr̄o. ſi v̄o eſt
circa ſupficiē aquaꝝ: tūc v̄r. ſic igit̄ et ꝑ id qȯ v̄r fit nō vi-
dere. Quō aūt fit et ꝑ videntē nō videre: et dicimus ꝙ ſi
iſte hꝫ viſibilē ſp̄m infirmū aut aliquā aliā cām p̄dictaꝝ
tūc etiā fit nō videre. et h̄ exemplū qȯ eſt in exteriorib᷒
eſt inuenire et in nobis. aquis. n. aſſimilant̄ hūida q̄ ſunt
in oculo ſicut albugineū et vitreū. lapidi aūt q̇ in aquis
iacet aſſil̄at̄ cryſtallinus: videnti autē aſſil̄at̄ viſibilis vir
tus et viſibilis ſpūs. Incipiamꝰ aūt ab humidis: ſiquidē
moderate ſe hn̄t et ſm nām: tūc debitū iuuamentū tra-
dunt cryſtallino. ſi v̄o ꝑmutent̄ aut abūdauerint aut tur
bida et groſſa fiant: tunc efficiunt nō videre. Cryſtallinū
aūt ſiquidē iaceat exteriꝰ viuidū: tunc fit acuta viſio. ſi v̄o
in ꝓfūdo: tūc fit mala viſio: ſed viſibilis virtꝰ ſiq̄dē fortis
aut ſine macula: emittit actionē. ſi v̄o debilis fuerit: tunc
ſupuenit mala viſio queādmodū ſi viſibilis ſpūs modi-
cus educat̄ aut turbidꝰ: et tunc mala viſio fit. multotiēs
aūt tanta ē humiditas in oculo ꝙ fert̄ ⁊ circa pupillam
et quum illuc fert̄ humidū minorē efficit pupillā: ⁊ exīde
fit mala viſio. Sꝫ oꝫ nos ſcire ꝙ Ga. ꝯtrariū dicit: ꝙ habētes
ꝑuas pupillas illi acute vident. Quid ḡ dicemꝰ: ⁊ dici-
mus ꝙ vterq̄ꝫ ipſoꝝ veꝝ dicit. Gali. quidē moderatā pu-
pillā intendit paruā: hip. v̄o valde ꝑuā. ⁊ h̄ dic̄ nigꝝ fieri
oculum: aut ꝓpt̄ multā humiditatē: aut ꝓpter īfirmita
tem viſibilis virtutis. variꝰ v̄o fit ꝓpt̄ ineq̄litatē ꝯpl̄onis
et nō credas ꝙ nigri a cal̄itate fiāt. nō. n. eſt tāta cal̄itas
ꝙ vſtionē efficiat: ⁊ exīn niger color cōſequat̄: ſed ꝓpter
multā hūiditatē h̄ fit. vn̄ ⁊ hip. dixit: Nigri capilli ⁊ recti
nigꝝ v̄o ꝓpt̄ cal̄m: rectū v̄o ꝓpt̄ hūiditatē. ꝙ aūt multa
fuit hūiditas manifeſtū ex eo ꝙ magnꝰ fit oculꝰ ꝑꝑ mul
tam hūiditatē. Vidiciſtis. n. multotiēs ꝙ ꝓpt̄ multitudi
nē materie niſi affuerit multa hūiditas magnū fit mēbꝝ
⁊ exīn mala viſio ſupuenit. vn̄ dixit: Pueris maxīe h̄ fit
i. nictilopica paſſio: ſꝫ ⁊ ſi purus fuerit viſibilis ſpūs pau-
cus aūt ſic̄ in habētibꝰ caropos oculos. ⁊ in his mala vi
ſio fit: ſic̄. n. leones in die nō vidēt neq̄ꝫ ī nocte ſi īducāt̄
eis lampades: ſꝫ ꝑuertūt faciē nō ꝑꝑ h̄ ꝙ fugiāt ignē: ſed
ꝓpter h̄ ꝙ īpediūt̄ videre. minꝰ. n. lumē a maiori diſgre-
gat̄. ⁊ in his eſt intentio.

Facta ſunt nictilopica pueris maxime
oculoꝝ aūt pernigra ⁊ ſubuaria q̄cūq̄ꝫ
pupillas quidē ꝑuas habēt oīno aūt ni
grū in multum magnoꝝ oculoꝝ autē
magis ⁊ nō rectoꝝ ⁊ paruoꝝ ⁊ rectoꝝ
crinium plurimi ⁊ nigroꝝ.

Au maxime dixit: aut ad viros qm̄ magis viris pueri
ſupuenerūt hiꝰ paſſiones ſic̄ humidiorībꝰ exn̄tibꝰ: aut lu
maxie dixit ꝑ ꝯꝑatione pueroꝝ int̄ ſe. pueris. n. ſupuenē
hiꝰ paſſiōes: maxie v̄o hūidioribꝰ pueroꝝ. 3

Mulieres nō ſil̄r laborauere a tuſ
ſi ſed pauce facte ſunt demodice ī
ꝑipneumonicā uenerūt: ⁊ ipē uero que
paſſe ſunt uetuſtiores erāt ⁊ oēs circū
adueniebant: cauſabam aūt hoc ⁊ non
exire ſil̄r uiris ⁊ ꝙ neq̄ꝫ al̄r ſil̄r occupa
bant̄ uiris ex quibꝰ ⁊ uirtus debilis exi
ſtat ⁊ menſtrua purgatio facta eſt ⁊ in
eiſdem mulieribus ſeruiētes magiſ: do
minaruꝫ uero aut nec paſſa eſt una aut
due ſolū: ⁊ ipſe chinanchiā ñ ſecute ſūt
boni moriſ: hanc uero nō oīno ualētes
tranſglutire ſolum nimis boni moris
⁊ bene ferenda.

Deinde trāſfert ſe hip. ⁊ ad ſexū mulieꝝ: ⁊ dic̄ ꝙ
minus patiebāt̄ mulieres viris ꝑ duas cās. p̄mo
quidē ꝙ viri ambulabāt ꝑ ciuitatē: ⁊ īducebat̄
eis aer corruptꝰ peſtifer: mulieres v̄o exn̄tes ī domo mi-
nus patiebāt̄ viris. Scd̄o v̄o ꝙ mulieres mēſtruali pur
gatiōe purgabant̄ ſupfluitatibus: ⁊ ꝓpt̄ h̄ minꝰ patiebāt̄
viris: itaq̄ꝫ valde modice ꝑipneumoniace ꝯſtiterūt paſſi
ones: qm̄ pulmo valde purgabat̄ ſic̄ hn̄s cognationem
ad generatiua mēbra ꝑ q̄ purgatio fit. ſed oꝫ veꝝ dicere
nō debebat. n. hip. dicere: ꝙ modice patiebāt̄ ꝑipneumo
niacas paſſiones: ſed aut oīno ꝙ modice patiebant̄ paſ
ſiones pectoris. nō. n. collimitātia hꝫ pulmo generatiuiſ
mēbris ſꝫ pectꝰ ⁊ māme: ⁊ mēbra q̄ ſūt circa pectꝰ. ⁊ dici-
mus ꝓ hip. ꝙ merito dixit paucis ſupuenire ꝑipneumo-
niacas paſſiōes nō faciēs ꝯꝑationē ad ea q̄ ſunt ī pecto-
re: ſed hn̄s reſpectū ad paſſiōes q̄ ſūt capit̄ faucis ⁊ gut-
turie. pulmo. n. magis capite magis fauce maḡ gutture:
vicinior. n. exn̄s pectori. ⁊ ſic̄ ad ꝯꝑationē illaꝝ paſſionū
⁊ nō ad paſſiōes pectoriſ dixit modicas fieri ꝑipneumo
niacas paſſiōes: ⁊ ipſe q̇dē q̄ paſſe ſūt vetuſtiores erant
in q̇bꝰ ⁊ virtꝰ debiliſ exiſtit: ⁊ mēſtrualis purgatio neq̄q̄ꝫ
fcā ē. hēs igit̄ cās ꝑ q̄s minꝰ viris patiebāt̄ mulieres. ſꝫ et
in mulieribꝰ ſeruiētes maḡ patiebāt̄: q2 inſpirabāt exte
riorē aerē eūtes ad ſeruitia dn̄aꝝ ſuaꝝ. Dn̄aꝝ v̄o aut nec
vna paſſa ē aut due. ſic̄ dic̄ hip. ⁊ ipſe kinācbiā cōſecute
ſūt boni moris. ⁊ dicimꝰ boni moris dic̄ ⁊ ſm laudeꝫ ad
ꝯꝑationē difficilis: ⁊ ſm laudē ī habēdo bonos mores
⁊ bonos modos. q̇d itaq̄ꝫ dicimꝰ: ꝙ boni moris dicit ki
nanchiā nō eā que ē mali moris: ſꝫ maḡ eā q̄ ē bene cō-
uertibilis ſic̄ ⁊ alibi dixit: Febriū. n. bene ꝯſuete ⁊c̄. ē āt
ſquinanchia boni moris nīme. Et q̇d dicimꝰ: ꝙ magis
coīori noīe ſquinanchiā ⁊ paſquinācbiā: q̄ moderatio-
res ſūt paſſiōes ſquinācbia. aut igit̄ h̄ dicas: aut qm̄ ra-
ro ſi dn̄e paſſe ſunt: ⁊ ſic kinācbia boni moris fiebat ra-
ro: ⁊ eaꝝ aūt q̄ ſūt raro regulas nō damꝰ. Oꝫ aūt nos ſci
re ꝙ ſinācbia q̇dē ē phlegmon interioꝝ lacertoꝝ guttu-
ris paſquinanchia aūt phlegmon ext̄ioꝝ lacertoꝝ guttu
ris: kinanchia v̄o phlegmon interiorum lacertorum.
Nō oīno valentes trāſglutire ſolū nimis boni moris et
bene ferende. Inq̇ramꝰ quā dic̄ boni moris kināchiā:
Oꝫ itaq̄ꝫ nos ſcire ꝙ dr̄ia ſintomata veniūt ī ſquināchia
ſi igit̄ h̄ ſolū ſintoma ſupueniat nō poſſe trāſglutire ci-
bos: ſꝫ vt dic̄ Ga. Per nares redūdare potꝰ: tūc habemꝰ
ſpem ſalutis. manifeſtū. n. qm̄ circa iſofagū ſoluꝫ ſunt re
liquie materie. ⁊ h̄ quouſq̄ꝫ ceſſāt: ſi v̄o nō potētes trāſ
glutire cibos īcerte loquūt̄ voce īpedita. difficilior ē hiꝰ
paſſio p̄ori qm̄ tantaꝫ deſignat mām̄ ꝙ vſq̄ꝫ ad vocalia
mēbra venit ⁊ ad linguā ⁊ dentes ⁊ os. ſi v̄o cum his ⁊
aliud ſintoma ſupuēiat ꝙ vene ⁊ arterie tēpoꝝ repleāt̄
⁊ ſubleuatio circa gulā: difficilior eſt egritudo. deſignat
enī additionē materie ⁊ nō mutationē. ſi enī eſſet muta
tio: tunc fieret alteratio egritudinis. ſi v̄o cū his ⁊ ſpiritꝰ
ſubleuet̄ ⁊ ortomia ſuperueniat: ⁊ talis violentia reſpi-
rationis ꝙ lacertos altos moueat: peſſima ⁊ difficilima
deſignatur paſſio. et hoc eſt quod dicit:

Grauiora ⁊ plixiora: hi nãqȝ ⁊ diſputantes cũ his imanifeſte grauiora ⁊ plixiora quibꝰ aũt ⁊ uene circa tempora ⁊ collũ ſubleuãt maliciosa: his autez ⁊ ſpiritus ſubleuabatur malus.

Grauiora dicͭ ledẽtia ɔtinue ⁊ appoſitiua. plixiora vͦ diuturna. Diuturnũ aũt duplex ẽ: aut reſpectu patientis aut egritudĩs. reſpcũ patiẽtis q̇dẽ ſicut qñ dicimꝰ: ꝙ talͭ forte habuit ſquinãchiã vſqȝ ad tres mẽſes. ſm vͦ egritudinẽ ſicͭ qñ dicimꝰ ꝙ ſq̃nãchia paſſio durauit ab hyemali cõuerſione vſqȝ ad vernalẽ. ⁊ hoꝝ hi q̇dẽ in tribus diebꝰ mortui ſũt alij in q̃ttuor: alij in q̃nqȝ aut pluribus aut paucioribus. nũc igitͭ plixiorem dicit reſpectu egritudinis nõ patiẽtis.

Hi nanqȝ ſupertepefacti ſunt.

Suptepefacti ſũt dicit q̃i in pfũditate caleſcebãt: ſm ſupficiẽ vͦ moderate tepebant. malo enĩ tendẽtes circa profunditatem.

Ut ſcriptũ eſt neqȝ ɔtingẽtie paſſionũ fuerũt: prima quidẽ ſcripta ſine poſterius ſcriptis facta ſunt que uero poſterius nõ ſine prioribus.

Contingẽtia aũt dicit fortunã. antiqui. n. fortunã cõtingentiã appellabãt. dicͭ autẽ ꝙ hiꝰ ɔtingẽtie facte ſunt paſſionũ: ita ꝙ pma q̇dẽ nõ fuerũt ſine ſecũdis, poſteriora vͦ nõ ſine pmis. vbi gra: ſupuenit tuſſis in pncipio: ⁊ ipſa ſola erat ſine ſquinãchia: aut nictalopꝰ: aut altera q̃dã paſſio: deĩn poſteriꝰ his ſupueniẽtibꝰ nõ ceſſauit tuſſ ſed adhuc durabat ⁊ ppter hoc dixit: ꝙ poſteriora non fiebant a primis. 4

Citiſſime uero nõ moriebantͭ qbꝰ rigor in febribꝰ ſupuenit hos depreſſos nõ dignũ ſermone nil iuui uſus ſum phlebotomia ⁊ purgatiõe ⁊ nihil pfeci ſed finiti ſunt iſti ut ſuperior clauſa eſt celeſtis cohabuit circulus.

Adhuc de epidimicꝭ egritudibꝰ detꝭat hip. ⁊ dicit ꝙ febribꝰ ſupuenerũt rigores: ⁊ hͦ erat mortale deſignabat. n. ĩeq̃litatẽ egritudinũ ⁊ mortẽ: maxie ſi debilis erat vtꝰ. ſic. n. ⁊ ĩ aphis dicͭ: ꝙ in fe. ɔtĩti rigore ſupueniẽte fe. mortale. q̇d aũt dicͭ depſſos: ⁊ quidã libroꝝ nõ hñt depſſos: ſȝ diſtenſionẽ: ⁊ q̇d: aut ẽ diſtenſio eẽ ſine cibo. ſic itaqȝ dicimꝰ diſtẽdamꝰ ipȝ q̃i ſeruemꝰ ipm ſine cibo. q̇dã aũt libroꝝ hñt depſſos: ⁊ nõ poſſumꝰ dicere q̇d ẽ depſſos niſi pus dicã vobis de quo hͦ detꝭat hip. ⁊ dicimꝰ ꝙ de minori kinãchia detꝭat. q̃ aũt ẽ minor kinãchia: didiciſtis. n. multotiẽs ꝙ ſpõdileſ nuche puertunt: aut ad inꝭiora ⁊ noiatͭ ſtruma: aut ad poſteriora et appellatͭ gibboſitas: aut ad lata ⁊ dͬ tortuoſitas. ſic igitͭ ⁊ hͦ ferũtͭ multotiẽs ſpõdiles colli ad anꝭiores ptes ⁊ repmũt iſofagũ ⁊ guttͭ: ⁊ hͦ ẽ minor kinãchia. in hiꝰ. n. deprimere dicͭ hip. Impellẽ cũ digito ad ſupiora ſpondilẽ: nõ aũt hͦ dicͭ: nec hiꝰ kinanchiã. ⁊ vñ hͦ manifeſtũ eſt qñ de phlebotõia mẽtionẽ fecͭ. in minori aũt kinãchia nõ facit mẽtionẽ phlebotõie. Dȝ igitͭ nos ſcire ꝙ kinãchiã hͦ dicͭ phlegmonẽ gutturis. ⁊ in hiꝰ itaqȝ dicit phlegmõe gutturis pmo vſus ſũ ſtipticꝭ diaforeticis ⁊ repcuſſiuis pharmacijs. hͦ. n. fuit ɔſuetudo hip. a localibꝰ ĩcipe ⁊ deuenire ad vlͭes curas ſicͭ fecͭ ⁊ in pleuretide ĩ regimẽto acutorũ. pmo q̇dẽ vſus ẽ calefactorijs ⁊ ĩfuſionibꝰ: ⁊ nihil pfecit: tũc venit ad vlͭes curas: dico aut purgationẽ ⁊ phlebotomiã. ſic igitͭ ⁊ hͦ dicͭ hip. vſus ſtipticꝭ medicĩſ ⁊ diaforeticis. hͦ. n. dicit depmere euaporare ⁊ repcutere ⁊ iuuificare. aut dicas ⁊ aliud ꝙ ĩ kinãchia qñ eſt paſſio circa guttͭ vtimur ſtipticis vtimur ⁊ vnctionibꝰ q̃buſdã. verbi gra: diamoron ⁊ hac vngimur digito cͨ fauceſ intiꝰ. quotiẽs itaqȝ hip. vſꝰ ẽ vehemẽtiori impſſiõe vtebatͭ ea ipreſſiõe q̃ ẽ digiti. ⁊ ppͭ hͦ dixit: depſſoſ: qñ itaqȝ his vtẽs nihil iuuit: tͨ dicͭ: Utebar phlõia ⁊ purgõe ⁊ nihil iuuit tͨ dicͭ: vtebar phlõia pficiebã ſȝ moriebãtͭ iſti: ſicͭ d̃ſup erat corruptio ⁊ celeſtꝭ ſe hũit circulꝰ. ⁊ hͦ ñ fruſtra dicͭ hip. ſȝ vt excitet auditorẽ: ⁊ credas ipȝ hͦ velle dicẽ: qñ oȝ te ſicut medicũ oĩa ad ſanitatẽ agẽ. ſi vͦ ⁊ ſupna reſiſtat pſodus ⁊ eger moriatͭ: nõ credas tñ eſſe peccatum.

Neqȝ uentris turbatio.

Neqȝ pturbatio vẽtris ſupueniens aut a natura aut ab arte iuuabat hos. 5

Incidi aũt ⁊ ſub lingua uenam.

Et hͦ cura pticularis ẽ. ſũt aũt ſub ligua inferius vene q̃s dicit hip. ꝙ incidit in kinanchia.

Hos uero ſupiꝰ curaui: hec igitͭ oĩno in eſtate ut ⁊ ſuperiecta multa.

Quidã aũt dicũt ſupiorẽ pharmaciã eã q̃ ẽ p vomitũ nõ aũt hͦ dicͭ: q2 vomitu magꝭ diſtẽditͭ kinãchia. q̇dã aũt dicũt ſupiorẽ pharmaciã euaporat oñe glãdulaꝝ eã q̃ ẽ p euaporatiuas pharmacias fcã. nõ ẽ aũt hͦ vex: ſȝ ſupiorem pharmaciã dicͭ hãc: qñ cerebꝝ erat patiẽs ⁊ mittẽs gutturi mãm. ppͭ hͦ voluit hip. cerebꝝ purgare: ⁊ vſus ẽ ſternutatiuis gargariſmiſ ⁊ purgatiuis phlegmatꝭ: ⁊ hec enĩ pharmacie de genere purgatiuoꝝ ſũt hͦ igitͭ ⁊ oĩo ĩ eſtate dicͭ ꝙ ab hyemali tropico durauerũt vſqȝ ad eſtiualẽ vt ⁊ ſuprupta q̇dẽ dicͭ multa. ſuprupta q̇dẽ dicͭ: aut qñ lẽticule fiebant: ⁊ qñ ruptio fiebat phlegmonũ: aut qñ lẽticule fiebant ⁊ ſe he rumpebantͭ: et deſignabat difficilẽ eſſe paſſionẽ ⁊ ferinũ humorem vincentem. 6

Primũ i ſiccis ophtalmijs occurrere cum dolore.

Poſt auſtrinũ aerẽ q̃ ẽ calidꝰ ⁊ hũidꝰ factꝰ eſt aer borealis q̃ ẽ frigidꝰ ⁊ ſiccꝰ: ⁊ ĩ ſiccitate faciebat ophtalmiaſ. qñ ãt dico ſiccã ophtalmiã: aut ĩtelligas eã q̃ ẽ ſm ſubſtãtiã: ⁊ tũc oȝ vti humectãtibꝰ vt balneis ⁊ vino hñ tpato. ſi vͦ fuerit vinũ vincẽs oĩno caliditate diſtẽdit ſiccitatẽ aut ſiccã ophtalmiã ĩtelligas eẽ q̃ ẽ nõ ext ppͭ ſupfluitates: ⁊ nõ ext ppͭ ſupfluitates ſicca: qñ ɔcludũtͭ ſupfluitates: ⁊ nõ educũtͭ: ⁊ tũc oȝ diaforeticꝭ te vti. qñ ãt ĩ hiꝰ ſiccitate diſtẽſio ſupueniebat ⁊ dolor: ⁊ ppͭ hͦ dixit: Cũ dolore. 7

Uenaꝝ ſanguinis diſcurſus lipothomia figura irrepens.

Quoniã in egritudibꝰ ſupuenit fluxꝰ ſanguis per nareſ. ſi q̇dẽ moderatꝰ placet nobis: ſi vͦ ĩmoderatꝰ oȝ nos ſiſtẽ ſtringẽ: ⁊ qñ ɔſtringemꝰ fluxꝰ ſanguis. Et ſciẽdũ ꝙ multotiẽs abſqȝ arte fluxꝰ ſanguis ſoluit ſintoma ſupueniẽs: ſintõa aũt lipothomia fuit: ſȝ qñ dico lipothomiã nõ dico ĩmorã diaforeſim nãlis caloris ſȝ moderatã lipothomiã ſicͭ adaptionẽ, multotiẽs enĩ ille q̇ patitͭ fluxũ ſanguis ex naribꝰ: vidẽs ſanguinẽ multũ exire pturbatus eſt ⁊ obſtupuit: deinde frigidus factus ẽ nãlis calor ⁊ reductus ẽ ſanguis ⁊ ſic ɔſtrictus eſt fluxꝰ ſanguis. hoc aũt dicit ⁊ Triſcudemon maximꝰ

noſter ſophiſta inuenire in hiſtorijs: q̄ qdā incidēs vnā ſic medic⁹ dixit eū vidiſſe: ⁊ p⁹ duos dies acerbis vtēs cibarijs ⁊ vino ſuꝑfluo paſſus ē fluxū ſanguīs. fuerūt eniȝ ⁊ caniculares eſt⁹ vt credas nos dicere q̄ cal'itate ſuperuenit aꝑtio vaſis ⁊ vtiq̄ȝ multa faciētes nō ꝯſtrinximus hu⁹ fluxū ſanguinis ſȝ ſuꝑuenit ipſi patiēti lipothomia: ⁊ ſic ceſſauit flux⁹ ſanguis ꝓpt̄ ſupradictā cām. ⁊ h̄ ē vna cā reſtringendi fluxū ſanguīs. ſoluit aūt ⁊ figura repēte ſi ad ꝯ̄riā ꝑtē motus ſanguīs declinemus mēbꝝ. ſoluit aūt iteꝝ: ⁊ ſi interceptiōe vtamur. ſ. ſi accipiam⁹ vas: vñ ē flux⁹ aut venā aut arteriā ⁊ aut ligem⁹ ipſā aut oīno incipamus ipſā: ceſſat aūt exitus ſanguīs. ⁊ ſi puluere ꝯſolidatiua cū ſtuellis vtamur ſiq̄dē laborās patiaṫ: ⁊ ſit ī ꝓfūdo icīſio ⁊ vulnus vt nos in ꝓfūdū imittamus ſtuellum: ſi v̄o nō patiaṫ in ſuꝑficie apponam⁹ ſtuellū. multotiens aūt ⁊ ſuꝑligatio ſoluit fluxū ſanguīs. ſic. n. dictum eſt in libro de articulis ⁊ iuncturis q̄ valde ꝓficit nobis ſuꝑligatio ſcḋm differentē modū vſus. oȝ eni ſiq̄dē ē cōcauitas ſubiacēs tūc a ſuꝑiorib⁹ ligare: ⁊ ſic tēdere ad inferiora vt ⁊ carnē cōiungamus ⁊ ſaniē expellam⁹. ſi v̄o et diſtēſio fcā eſt: tūc oȝ ab inferiorib⁹ ad ſuꝑiora ligare: ſic dicit hippo. Longe tēdere. ſicut igiṫ ⁊ ī fluxu ſanguīs a vulnē oȝ fieri ꝯſtrictiōes: ⁊ ſic ceſſat mot⁹ ſanguīs. 8

Sed interceptio.

Quidā totū ſimul ſicut antecedens ꝯſtruūt. quidā aūt ñ ſed ſolū. interceptioneȝ aūt dicit quaſi diſiunctionē: aut ꝑ totū inciſio vt ꝯcidant vaſa. oȝ aut nos ſcire q̄ venaꝝ nomē in hoc ſermone ⁊ ꝑ venis ⁊ arterijs oportet intelligere. 9

Bubonū neq̄ȝ pleraq̄ȝ ꝓpter quod epatica. ſi auteȝ ⁊ arterie male cōſuete malum ſignum.

Quidā aūt dicūt bubon q̄ſi q̄ ad inflationē eleuaṫ multo ſanguine collecto. nō aūt h̄ diċ: ſed oȝ nos ſcire q̄ ſi vulnereṫ vas ⁊ fiat flux⁹ ſanguinis diſſolutio eſt. multotiēs q̄dem ſuꝑficiē ꝓfūditatis ñ ꝓuidentes ⁊ manet iteri⁹ vas adhuc ferēs ſanguinē: ⁊ ſi q̄dē arteria ē ferens vocaṫ dilatatio: ſi v̄o vena ē vocaṫ inflatio. ⁊ qꝛ p⁹ ꝯſolidationē manet vas portās ſanguineȝ ⁊ ꝓpt̄ h̄ ꝯgregaṫ ſanguis: ⁊ ī tumorē ſubleuat cutē: ⁊ ſic bubon fit. fortaſſis aūt nō h̄ dicit hip. ſed ītellige ipſum h̄ tibi dicere. q̄m video multotiēs bubonē fieri: ⁊ inq̄ro cām ꝓpt̄ quā bubon: ⁊ hi⁹ diċ cām. Rurſus q̄dē diċ q̄ arteria eſt q̄ defert ſpm̄ ⁊ hūiditatē ſiml': ⁊ quotiēs īducūṫ ad bubones: tūc ibi iacentes glādule retinēt in modum ſpongie humiditatē ⁊ fit bubon. Ga. v̄o nō hāc diċ cām ſed diċ q̄ nā currit ad locū dolentē cū ꝓpꝛis auxilijs. ſ. ſāguine ⁊ ſpū: ⁊ qꝛ ꝑ bubones trāſit: mā manet ibi ⁊ facit bubonē. q̄d aūt diċ hip. Epatica. ⁊ q̄dā dicūt q̄ ipſe dicit Bſilim venā. nō ē aūt h̄ veꝝ: nō. n. incidiṫ h̄ ꝓpt̄ h̄ q̄ ī ꝓfūdo iacet. ⁊ ſi vtiq̄ȝ aliq̄ñ incidaṫ deſtruiṫ aīal. epaticā aūt diċ magnā venā ad ꝯparationē venaꝝ capillariū q̄ īciſe ꝯcidūt ⁊ nō faciūt fluxū ſanguīs: ſȝ magne vene ſole.

Sicut poſidonie ſanguinē emittentes

Quidā mulieri noīe Poſidonia ſuꝑuenit huiuſmōi paſſio fluxus ſanguinis.

Finientes non ſudarunt in fronte ſanguinem emittentes: ſed incidentes ⁊ concidentes.

Dicit q̄ finiētes ꝓpt̄ fluxū ſanguīſ nō paſſe ſunt circa frontem inciſiuum ſudorem: quoniā in exitu ſanguinis continebaṫ tota materia. 10

Finiebant aūt cōcidentes ⁊ pneumatic: ⁊ quia ſudoribus diſperſo laborioſum.

Hec aūt ꝑticula nō ē hip. q̄s. n. diċ pneumatias: neſcim⁹. ⁊ q̄d velit oīno dicē: Iſte. n. ſmo nō ē manifeſt⁹: inq̄ram⁹. n. ſiq̄dē. q̄d ſūt pneumātie ⁊ dicim⁹ q̄ pneumātias diċ hñtes vētoſitatib⁹ plenū vētrē aut reſpirātes magna. nō māifeſt⁹ ē igiṫ h̄ ſmo ⁊ ñ ver⁹ ſi v̄o ⁊ voluerꝭ ipm̄ dicere eē hip. dico tibi hāc expōnē: q̄ q̄ hēbāt vētoſitates cū ſudorib⁹ finiebāt. vētoſitates eñi ducte ad ſuꝑficiē ⁊ īueniētes ibi aliquā hūiditatē expellebāt ipſam ⁊ faciebāt ſudores. quidā āt librorꝝ hñt: ſub dolorib⁹. nō. n. a ſudorib⁹ diċ: vt ſudorē ītelligas q̄ in vētoſitate fit. ſ. timpanite. multi eñi venioſitates hñtes ſub ſudoribus malis finiebant. 11

Uentrium bone ſufferentie ſicut poſidouie.

Poſtq̄ȝ declarauit hip. de epidimiacis egritudibus redit itaq̄ȝ ⁊ ad ꝑticulareſ. ⁊ iteꝝ q̄d vult dicere ꝑ hec: ⁊ dicim⁹ q̄ remiſciṫ ſmōis: quē ⁊ ī aphꝭis dixit: In ꝑturbatiōib⁹ vetris ⁊ vomitib⁹ q̄ ſpōte fiūt ſiq̄dē q̄lia oȝ purgari purgenṫ ⁊ ꝯfert ⁊ bñ ferūt. ſi v̄o ꝯ̄ria h̄ igiṫ ⁊ h̄ diċ. ſi. n. ſuꝑueniat ꝑturbatio vētrꝭ nō ab arte ſed ſpōte nō ꝓpt̄ maliciā egritudīs ſȝ ꝓpt̄ induſtriā nāe ſufferentia ſuꝑuenit. ſufferentia. n. ſignificatio bonoꝝ q̄ fiūt a natura itaq̄ȝ ſi exponitur.

In ꝑturbatione uentriū bone ſufferentie declarant q̄ fiant ſcḋm nām ut poſidonie ⁊ ferina qualia procreant.

De paſſiōe p̄dicta poſidonie mulierꝭ mētionē faċ. ſ. de ea q̄ fuit eūonis ⁊ ꝑturbatōis vētrꝭ patiētꝭ: ⁊ dicim⁹ q̄ generata ſūt ei ferina. feria aūt diċ lūbricos. q̄d āt ē q̄lia ꝓcreāt. ⁊ di im⁹ q̄ q̄lia ꝓcreāt: aut ad cās ſolū ītelligas q̄ſi q̄les cāe faciebāt ferina aut ad ſintomata q̄ īferebāt q̄ſi q̄lia ſintōata īferebāt ferina. dicam⁹ tñ ꝑmā expōnem q̄les cās diċ lūbricoꝝ: aut ꝑmitiuas aut añcedētes. ꝑmitiuaſ q̄dē v̄bi gr̄a: caſeū: panē multū: ⁊ q̄cūq̄ȝ ſūt ḡſſi hūorꝭ. Añcedētē āt cām diċ: ſic hūiditatē multā ⁊ moderatā cal'itatē vt putrefactio fiat: fit āt putrefactio: ⁊ ſic gnāṫ lūbrici. itaq̄ȝ puerꝭ ſi ſuꝑueniat modica cal'itas aut modica fe. q̄m hñt multā hūiditatē multi lūbrici ipꝭ gnāṫ. ⁊ hec q̄dē ē p̄ma expō ſmonis. Scḋa autē expō q̄ ad ſintomata hoc dixit ſuꝑuenire. ſuperueniunt itaq̄ȝ ex lūbricis ſintomata. v̄bi gr̄a: mordicatio lipothomie nō appetit⁹ ſtrophi ſyncope: ⁊ quecūq̄ȝ ſūt huiuſmodi. 12

In tenuitate circūtentio añ fineȝ ⁊ umbilicus ꝓductus ulceꝝ eius ⁊ fetida abeuntia circa dentem.

Hic aūt de hydropica diſpōne dēminat hip. ⁊ q̄dā ꝑticularē accipiūt ſermonē ſic in poſidonia dicebam⁹: quidā iteꝝ vl̄r accipiūt ꝑ quolibet hydropico. ſiue aūt vl̄r accipiant ſermonē ſiue accipiāt ꝑticularē: eadē erit ſinthomatū ſcia: in hydropiſi aūt fertur humiditas ⁊ ꝯſiſtit in medio ꝑitoneo ⁊ menſtruoꝝ: exiñ appetitus ⁊ nutrimētū nō fuit toti⁹ corpis ⁊ tenuitas. ꝓpter ſuꝑfluā aūt humiditatē q̄ ibi ꝯgregaṫ fit venter īflatus ⁊ vmbilic⁹ ꝓductus. quidā aūt libroꝝ nō hñt: Umbilicus vlcerat⁹ ē q̄ſi vlc⁹ habuit. q̄m aūt ſuꝑflua hūiditas nō ē aliq̄lis ſed acuta ⁊ corroſiua ⁊ fetida ꝓpt̄ h̄: ꝓpter

acutū ⁊ corroſiuū vlcus ſupuenit circa vmbilicū ⁊ nō ſo
lum ibi ſ; circa os ⁊ gingiuas.qm̄ aūt fetida fit hi⁹humi
ditas:ꝓpt̄ id qδ manet ⁊ nō expellit̄:⁊ ꝑꝑ h̄ cibi traditi
circa dentes fetidi fiūt.quidā aūt dentes dicūt iſofagu;
q; adiacet ſede ſpōdili colli quē hip.noīat dentē in libro
de articulis ⁊ iūcturis.⁊ Ga.in anathomia dic̄: Igit̄ feti
da fiūt abeūtia per dentē:hoc ē ꝑ guttur. 13

Quia multa de unoq; eſt recte de terminare:hec quidē eadem ualē tia:hec uero nō qualia ſunt huiuſmōi.

Per h̄ oñdit̄ ꝙ hip.ſciuit dialeticā. q̇d aūt ſit ide;
⁊ nō idē:quid ſile:⁊ q̇d ꝯ̄riū: dictu; eſt ab Ar̄.
⁊ alijs phis.Et dicim⁹ ꝙ idē tripl'r d̄r:ſic libro.x.
pme phie tradit̄:aut ſm genus:ſicut hō ⁊ equs ſūt idem
ſm aīal:aut ſm ſpēm ſic̄ Socrates ⁊ plato ſūt idē iquā
tum hō.aut ſm īdiuiduū ſic̄ ſocrates ē idē ipſe ad ſeipm
⁊ eſt idē ꝓprijs accidētib⁹:ſed q; hi⁹ philoſophica ſūt ex
empla:dimittam⁹ ⁊ veniamus ad nr̄a:idē eſt ſic̄ qn̄ egri
tudine īminēte dicat aliquis medic⁹: ꝙ oz phlebotoma
re ⁊ phlebotomabit:alius v̊o dicat ꝙ oz purgare ⁊ pur
gabit.h̄.n.differūt inqn̄tū phlebotomia ⁊ purgatio:q;
aliud ⁊ aliud.ſ.tn̄ eundē hn̄t finē.ſ.purgationē.Itē ſup
uenit heriſipila:⁊ ꝑcepit aliq̇s ſuccū v̄tice infundi: alter
ſuccū morelle:alius lēticulā de loco aquoſo:ali⁹ lactu
cam.⁊ oēs nā differētes ordināt curaſ ſm ſpēm:ſ; idem
ſunt ſm virtutē:oīa.n.infrigidāt.ſm aūt q̇dā ⁊ ſm ſpēm
differentia et ſm virtutē ſic̄ calidū ⁊ frigidū.phlegmone
enī ſubiacēte ali⁹ repcuſſiuis vtit̄ et frigidiſ:ali⁹ mollifica
tiuis vt raſa:aut calidis:et aliud ē repcutere et aliδ mol
lificare aut maturare:vnde dixit hippo.

Per caliditatē quidem diffundere edu cere:per frigiditatē uero condenſare.

In ꝯdenſatione.n.repcuſſio fit materie. ⁊ ſi aliq̇s vo
luerit dicē:ꝙ infrigidatio relaxat illud qδ ꝯdenſat ſupfi
ciē:⁊ ꝯgregat nālē calorē.⁊ ſm h̄ idē ē calīm ⁊ frigidu; ſ;
differēs ē:qm̄ diffuſio ⁊ ꝯdenſatio nō ē idē: manifeſtū ē
⁊ in exteriorib⁹:q̄.n.ꝯgelant̄ a frigiditate cōgelāt̄.q̄ eni;
a fr̄itate ꝯgelant̄ a calītate liquāt̄.⁊ nihil pl⁹hn̄t ꝯdenſa
tio q̄; diffuſio.v̇bi grā:vas aq̄ ꝯgelate ⁊ diffuſe ⁊ eādem
mēſurā ſuāt ⁊ idē pond⁹:ve; nō veracit̄ idē pōd⁹: qm̄ i
diffuſa:ſpūs eſt q̇ ſubleuat ipm ⁊ ḡue fit cōgelatū: vn̄ es
vſtū poſtq̄; ꝯſumit aereū ⁊ leue graui⁹ fit:ita ꝙ centū li
bre eris aduſte fiūt cētūuiginti:ſic aūt ⁊ viuētia corpa q̇
dē leuia ſūt:mortua v̊o ḡuiora fiūt.ſ; oīa h̄ ꝑter intētōe;
qm̄ dixit hip.Diffundē.n.vtrāq; eūationē deſiḡt.ꝑ h̄ in
duxit educē:⁊ qδ cōe ē vtriſq; q̄i extra patiēs mēb; edu
cere māīn.h̄ igit̄ dicit hip. ꝙ multa ſūt ꝑcipe ⁊ ordinare
h̄ eſt multaſ curas ad ſingula ⁊ apud laborātē ⁊ egrotā
tem:cure aūt ſūt eius ⁊ non eius. 14

Et ſtratum demutare ubi oportet ⁊ ubi oportet non temerarium.

Stratū q̇dā dicūt ꝑmutare ⁊ phlebotōare.nō eſt
aūt h̄ ve;:ſ; ſtratū dic̄ ipm i quo dormim⁹:ꝑmu
tare āt ſurgē qn̄ oz. q̇d ē aūt h̄ qδ dic̄:⁊ dicim⁹
ꝙ multotiēs q̇s chronica egritudie occupat̄ ⁊ tpe ꝯ̄dicit
maxie ſi fuerit ībecill' aīe: ⁊ tūc oz teipm excitare a lecto
⁊ dicē ipſi ꝙ de⁹iuuit te:⁊ ſpam⁹ꝙ iuuabit te:ſurge vade
muta aerē vade ad loca nemoroſa:h̄ aūt oz te facē. Et
vbi oz nō temerariū. Quaſi ſi mā n̄ ē occulta i ꝓfūdo ⁊
i motu manifeſtet̄ malū.q̇d aūt dic̄:nō temerariū:⁊ di
cim⁹ꝙ ꝯſidera vt aliq̇s nō patiat̄ ⁊ egrotet ex ſuſpicione
ſic̄ ille q̇ habuit ſuſpicionē ꝙ ſerpētē deglutiuit ⁊ ali⁹ ex
opīone credit latrones inſpicē:⁊ tūc facias ipſos audere
⁊ ꝯſidere:icōſueta itaq; h̄ dic̄: Nō temerarium. Aut
qm̄ ſubet hn̄t hi⁹aut melācholic⁹ipſi ſupabūdat humor 15
⁊ tūc oz ipſos excitare ⁊ facē ipſos deuenire.

In que poſtpoſuerunt.

Quid aūt ē h̄ qδ dic̄: In q̄ poſtpoſuerūt:q̄i incō 16
ſueta q̄ poſtpoſuere ⁊ q̇b⁹deficiūt.

Aquoſos cito īcidere ptyſicos īci dere ꝯtinuo ſecare capita ⁊ talia.

De hydropica diſpōne detīat h̄ hip.De hydropi
co mētionē.n.fac̄ videl; aſclite ſcδ ꝑꝑ hūiditatē
⁊ q̇d:dic̄ ꝙ ſi hydropiſis ē ⁊ ſi ptyſis aut os fra
ctū capitl oz ſtatī icidē.⁊ q̇dā aūt īcidē dicūt q̄ſi phlebo
tomare vl'r accipiētes i oīb⁹.q̇dā aūt i ſola hydropiſi ſic̄
alexāder.⁊ Ga.aūt īcidē dic̄ aut phlebotōare ſic̄ fec̄ ipſe
Ga.rome cuidā mulieri q̄ patiebat̄ hydropiſim ꝑꝑ retēti
onē mēſtruo;:aut īcidere dic̄ chyrurgizare.multi autem
medico; ſic̄ illi q̇ fuerūt ſub diocle ⁊ in niſitheo: in oīb⁹
dicebat̄ phlebotōare ꝙ erat incōueniēs.in ptyſica enim
diſpōne:⁊ ſi pus ꝯtineat̄ circa pulmonē:ſi v̊o os capitis
fractū ſit:tūc oz ferro icidere vt os nō ꝯp̄mat durā mr̄e;
aut ſubtilē q̄ pia mr̄ dicta ē aut ipſa; ꝯcauitatē cerebri ⁊
mō apopletico deſtruat̄ aīal.q̇dā aūt dicūt p⁹ſanies fiat
⁊ tūc icidūt os. h̄ aūt oīa oz ⁊ cito ⁊ ꝯtinuo facē anq̄; defi
ciat v̇t⁹:qm̄ ſi defecerit nō ampli⁹poſſum⁹ chyrurgizare
vnde ⁊ in oſſe capitis ꝑcipiūt chyrurgici poſt duos dies 17
aut tres nō chyrurgizare.

Hydropum non contingi medico neq; introrſus:ſimilē.n.genicul'.

Videt̄ enī hippo.h̄ cito ipſi ꝯ̄dicē:ſupi⁹.n.dixit ꝙ
oz īcidere ⁊ dicim⁹ad h̄ ꝙ h̄ anaſarcā dic̄ hydro
piſim:ꝙ i hac nō oporteat ſic̄ ꝯtingit īcidere. in
anaſarca.n.hydropiſi diffuſa ē hūiditas ⁊ nō collecta:et
ſi īcidam⁹ n̄ egredit̄ totū hūidū:ſ; ⁊ difficiliora iducim⁹
ſintomata q̄lia ⁊ i geniculis:multotiēs.n.paſſiōe exn̄te i
genib⁹ ⁊ vētoſitatib⁹ īflātib⁹ cutē q̇dā īcidūt:⁊ crude et
an̄ tp̄s īcidūt.⁊ ſi nō egrediat̄ ſanies āpli⁹īcidūt:⁊ illa in
ciſiōe difficilia ſupueniūt ſintomata ſic.n.⁊ hydropiſi q̇
dā īcidūt:⁊ ſi nō egrediat̄ ſanies āpli⁹ īcidūt i ꝓfūditatē
cōſiderātes eē ſaniē:⁊ cōſiderāt ꝙ ſi h̄ appareāt accipiāt
mercedē ⁊ vſq; ad ꝓfūditatē incidūt.ꝓpter h̄ dixit hipp. 18
Neq; introrſus.

Que circa cor xenarcho ⁊ calidum ſufficiens flatū attrahere i ulcus pro euacuatione calefacere conuenit a primordio.

Iſte ſmo dubi⁹ē ſic̄ nō exn̄s hip. v̄r.n.nō eē ītel
ligibilis.verū dicam⁹ipſi⁹expōnē.q̇dā āt libro;
hn̄t: Que citra cor:q̇dā circa cor.ſiq̇dē hn̄t circa
cor ſignificat vētoſitatib⁹exn̄tib⁹ circa cor.ſi v̊o hn̄t citra
cor:ſignificat cardiacā ſincopi. Quid aūt ē h̄ qδ dicit:⁊
dicimus:ꝙ ſi habent circa cor: hoc intendit ꝙ in ꝑipneu
monica diſpōne nō oz frigidū inſpirare:qm̄ fridū ē ſimi
cū vulnerib⁹ ſ; calīm.ſi aūt hn̄t:⁊ q̄ citra cor:⁊ h⁹dico ex
pōnē ꝙ calore nāli īfirmato ⁊ mā veniēte ad cor:tūc nō
accipe eūationē:q; virt⁹nō fert ⁊ deſtruit̄ aīal: ſ; oz tē ca
lefacere vt ad ſtōm oleū afferre.v̇bi grā:nardinū:aut ali
q̇d tale vt ſi calītate diffuſio fiat materie ⁊ euaporatio.q̇
autem poſuit Xenarcho.ad commemorationem ſui di
xit ꝙ illi ſuperuenit hoc.illud autem quod dicit: Conue
nit a primordio.quicunq; huic ſermoni adijciunt:Quaſi

a pmordio egritudīs. meli⁹ aūt ē ad inferiora conſtruere alioquin inuenieť nō intelligibilis. 19

Signo furoris ꝛ talium ꝛc̄.

Tāē ad pticularē ſmonez trāſfert ſe hip. ſʒ h̄ differētes dicūť expōes ꝛ differētes text⁹. q̄dā dicūt: a quo vnū ſignū: h̄ deſigt̄ ꝙ a quo videbis vnū ſignuʒ p⁹ digōez ꝛ creticā diē: pdicas ꝛ d̄ alijs. vbi gr̄a: ſi videbiſ veluti lāpades fieri pdic ꝙ flux⁹ ſāguiſ a narib⁹ fiet ſi v̄o obſcura fantaſmata dicas ꝙ vomit⁹ ſupuenit: ꝛ h̄ q̄dē ſi hn̄t: a quo vnū ſignū. ſi v̄o a ſigno icipiam⁹: dicim⁹ ꝙ h̄ vult dicē hip. ꝙ ſunt q̄dā ꝙ a motu oculoꝝ et colore hi⁹ apphēdūt aīales ꝯſuetudīes. vbi gr̄a: qm̄ q̄ hʒ pturbatos oculos iracūd⁹ ē: q̄ v̄o imobiles hʒ trepid⁹ ē et modeſt⁹. ſʒ hip. nō vult h̄ de phyſionomia dicē ſed ſolū egritudines cognoſcere. igiť dicas ꝙ ſi videril aliquē q̄etē pmo nūc v̄o habētē oculos pturbatos: dicas ꝙ alienabit iſte ſi v̄o iteꝝ tarde dicas et audax fuerit: nūc v̄o taciturn⁹ vr̄ dicas ꝙ ſtupor ipſi expectať aut ſubet et melācholia: ſic āt ꝛ i egritudinib⁹. vbi gr̄a: ī ptiſica diſpōne ſi videas ꝙ contracti ſunt vngues: dic ꝙ ptiſis eſt et diſnia.

Uox qualis ſit furibūdis ſi talis eſt nō furentib⁹ nā ꝛ oculi qbus utiqʒ fuerūt nā mobiles ꝛ q̄les quō iraſcūť nō tales ꝛ alia ſm rōnē ꝛ morboꝝ q̄lē ptiſicam facit ſpēm: uel ſi talis natura fuerit in tali egritudine aderit ꝛ alia ita.

Qō dictuʒ eſt de oculis idē et de voce. ſi. n. ē vox talis deſignat ꝙ iſte alienabit vel erit melancholicus. 20

Tuſſes laborioſi attingunt debilia ſed maxime articulos.

Djdiciſtis multotiēs cās efficiētes tuſſiʒ ꝙ labor dr̄ et q̄ eſt a pmitiua cā fact⁹: et q̄ ē ab āncedēte et a pmitiua q̄dē cā ſic ab itinere: ab āncedente vo ſic a plectorica. vn̄ labores ſpōtanei d̄clarāt morbos et nō dr̄: ꝛ ab āncedēte cā laborē vulneratiuū: h̄ aūt nō hūc dic̄ ſʒ eū q̄ fit ī ml'titudīe. qm̄ igiť ml'titudo ſubiacet: h̄ ml'titudo q° fereť: ꝛ māifeſtū ꝙ ad q̄dā. ſ. ad d̄bilia bn̄ mobilia ꝛ calca ꝛ ꝯcaua. ſ. ad articulos. huc āt ferť mā ꝛ calitate puocata ꝛ motu ducēte ꝛ ꝯcauitate recipiēte. 21

In laborioſis fe. tuſſes ſicce fiūt.

Hic laborē dic̄ q̄ ē a pmitiua cā. vbi gr̄a: ab itinē: ꝛ dic̄ G. ꝙ ego h̄ paſſus ſū: ꝯtigit. n. mihi p frigidū locū trāſire: ꝛ exin̄ ſupuēit mihi tuſſis: poſtea ex ambulatiōe ꝛ labore fe. tuſſim aūt dic̄ ſiccā nō eā q̄ ē ꝓpť debilitatē māe aut ꝓpť q̄ſſā māʒ aut potū: aut viſcoſitatē aut ſubtilitatē dixit diſcurrētē: ſʒ eā q̄ ſupuenit ex infridatiōe: qn̄ ieq̄l' diſtēpantia vberat ꝛ ledit guttur hi⁹ tuſſi ꝛ fe. ad articulos ferť mā. ꝛ h̄ ſupfluū hʒ ſermo iſte.

Cum febre fieri ſi derelinquntur.

Hu quod ſi derelinqūť quidā libroꝝ nō hn̄t: ſil'r aūt ꝛ ſpiritus quidā libroꝝ hn̄t: quidā non hn̄t. ꝛ quidā lu ꝙ ſi derelinquńť cum ſuperiori ꝯſtruūt dicentes: ꝙ ſi in tuſſi nō educať mā ſʒ relinq̄ť ī corpe: tūc ī corpe ad articulos ferť mā. Spūs āt q̄dā cū dereliqūť ꝯſtruūt: q̄daʒ cū ꝯn̄ti ſermōe. meli⁹ aūt ē cū ꝯn̄ti: ſi. n. cū pmo ꝯſtruam⁹ ipm: inuenieť ſine intellectu ſermo: ḡ cū ꝯſequenti opoꝛtet ipſuʒ conſtruere: ꝛ dicere ſic: 22

Spirit⁹ ptiſ abſcōſi mali ꝛ ſterilib⁹ q̄cūqʒ alia talia ex eadē inſtātia.

Quid āt intēdit dicē h̄ hip. ꝛ dicim⁹ ꝙ nihil aliō q̄ʒ qō in aphis dictū ē. ſpūs aūt dic̄ h̄ diſniā aut magnā ꝛ velocē reſpiratiōeʒ. dic̄. n. hi⁹ reſpiratio fit ptiſi ſubiacēte ꝛ cal'itate circa pect⁹. hi⁹ aūt multotiēs repēte ceſſat ꝛ fit pua: ꝛ idiota q̄dē credit bonū eē h̄: artiſta v̄o turbať. ſcias. n. ꝙ qn̄ īfridať calor nāľ debilitata eſt ꝛ vt⁹: ꝛ ꝓpť h̄ ſupuēit pua reſpiratio. idē aūt ꝛ ſupuenit ꝛ ī febricitātib⁹ ꝛ ī his aūt. n. ꝓpť febrē fit pulſus magnus ꝛ velox ꝛ ſpiſſus. ꝛ h̄ ē intētio pn̄tis ſmonis. vt veri⁹ aūt dicā: ſpūs dic̄ ꝛ mr̄icis irreſpirationē q̄ fit ī mulierib⁹ viduis nō coeūtib⁹ oīno viril: ꝓpť id qō ꝯgregať ſperma ꝛ mittit frīdas ventoſitates ad cerebꝝ ꝛ ad cor: itaqʒ cerebro infrīdato mot⁹ nō miſtrať: corde īfrīdaro debilitať vtus: ꝛ p oīa fit matricis irreſpiratio. 23

Ptiſicis autūnus malus: malum autem ꝛ uer quʒ ficus folia cornicis pedibus adequantur.

De ptiſica diſpōne deťmiat. ꝛ q̄d dic̄: ꝙ ptiſi difficilis ē autūn⁹. Autumn⁹. n. exn̄s ieq̄lis pturbat maxīe ineq̄litate nām: vtiqʒ autūn⁹ difficilis eſt ꝓpť q̄d ꝛ ver nō ē iſte q̄ dic̄ in aphis: Uer v̄o ſaniſſimū ꝛ mīme mortifeꝝ: aut dicim⁹ ꝙ ver ſm ſe: vt hn̄ tpatū ſanū ē. ſm v̄o accidēs ī diffūdendo ꝛ manifeſtando mām quōdā occultā exn̄tē a frīitate hyemiſ malū fit ꝛ inimicū paſſiōib⁹. et hi⁹ q̄dē ē intētio ſmōis niſi qō īdignū ē hip. deſignare ver p ſilitudinē frondiū fic⁹ ad pedes cornicū Eſyodo poete magis ꝯueniebat dicē: ꝙ qn̄ erit ſol ī ariete tūc ē ver. Nota ꝙ iſte expoſitor n̄ recte rephēdit hip. nā al'r diſtinguūť tpa āni apud medicū ꝛ al'r apud aſtronomū: vt dic̄ pnceps ſcd̄a pmi doctrīa ſcd̄a ſūma pma et tertio ꝛ pmo ca° de nāis tpoꝝ. debes aūt ſcire inq̄t ꝙ tpa iſta ſm medicos alia ſūt ab eis q̄ ſūt ſm aſtronomos. q̄tuor nāqʒ tpa ſm aſtronomos ſūt mutatiōes ſolis ī vnaq̄qʒ q̄rta circuli ſignoꝝ a pūcto incipiēs vernali. 24

In pyrintho uere plurimi ꝯcauſale uero tuſſis hyemalis incōſueta pualuit: ꝛ alijs q̄cūqʒ longeua: eteni qbus dubitāť habuerūt affirmata ſunt. eſt nāqʒ qb⁹ ꝓlixoꝝ nō ſupuenit ut nephreticos dolores hn̄tib⁹ ſʒ etiā ī alijs ſicut homo ad quē ciniſc⁹ induxit me.

Hic aūt ꝯtrariū ſuppōne patimur. Suppoſuim⁹ eni pmo dictiones exponere: deīn mētionē afferre: nūc aūt pmo intētionē dicim⁹: ꝛ ſic dictionē explanamus. que aūt ē intētio: dicit ꝙ in pyrintho ciuitate ptiſice egritudīes ſupuenerūt. et qm̄ ſic hyems fuit in dubio habemus ſiue ptiſice fuerunt paſſiones ſiue non his tuſſis ſuperuenit et ver diffuſionem fecit materie. manifeſtauit tunc ptiſicas paſſiones et vtiqʒ his quidē chronicam habentes paſſionem. verbi gratia: nephreſim aut melancholiam aut arteticam aut aliquid tale non habuerūt ptiſim. in diuturnas. n. egritudines hi ptiſim paſſi ſūt. quidā v̄o ꝛ chronicā hn̄tes paſſionē ꝛ ptiſim ſuſtinuerūt. itaqʒ remiſciť cuiuſdā hoīs. hāc paſſionē ſuſtinētis aut chronicā ſolū aut ptiſiʒ ſolā aut vtrāqʒ: h⁹ aūt hominis patientis nomen neſciuit: eum v̄o qui duxit ad illū dixit kuniſcū. hi⁹ aūt egritudīeſ epidimicas dic̄ fieri ex eo qō dixit: Tuſſis occurrit. cōcauſale v̄o dic̄ h⁹ ptiſis tuſſim q̄i cū vere ꝛ tuſſim cōcauſale fieri. 25

Dolořuʒ in coſtis ꝛ in pectore ꝛ in

aliȷ̈s tempora ſi uero magnū diſtat ad diſcendū. qr qñ melius hūc ꝯfeſtiꝫ peiꝰ habebunt lꝫ nihil offendentes.

Quod ⁊ dictū ē in aphis dicͭ ꝙ dolores differūt aut ſm ſpēm aut ſm locuꝫ aut ſꝫ magnitudinē. ſm ſpēm qdē aut aggrauatiuꝰ ē aut pungitiuꝰ aut vlceratiuꝰ. ſm vo locū aut in pectore aut in femore aut ī brachio. ſm magnitudinē vo aut vehemētior aut debilior: verꝫ h qđ ē tēporꝫ adiacet. dicͭ. n. ꝙ oꝫ te inqrere ꝙ ī tēporibꝰ qñ videtͬ bñ ſe hr̄e patiētes tūc magiſ exacuunt: ⁊ vtꝫ hoc verꝫ ē. qđ igitͬ ſi ꝯtingit tertiꝰ annꝰ ꝑoxiſmꝰ peius eſt ꝑmo aut qrtꝰ tertio inqꝫtū ꝓcedit egritudo: moderatior fit qre mēdax ē hip. minime aūt. dicimꝰ. n. ꝙ dictū ē h et alibi ꝺ tpibꝰ ꝙ qdā ſm qdā tpa ⁊ fiūt ⁊ exacuuntͬ: videlꝫ ſuꝑuenit. ſi ꝯtingit qrtana in eſtate: ⁊ h boni moris eſt. eſtiue nāqꝫ qrtane vt in plibꝰ fiūt breues: autūnales longe: ⁊ ꝓfecto oꝫ iſta qrtana circa finē diſſolui. ſed autūnꝰ adueniēs difficiliorē efficit qrtanā. ſilr aūt amphimeria in autūno ſuꝑuenit: ⁊ h oꝫ ceſſare ſi hyems ſuꝑueniens diſtendit egritudinē. ⁊ h dicͭ ex tpibꝰ exacui. fieri aūt ī tēporibꝰ dicit: qñ vnaqueqꝫ egritudo in ꝓpo tpe ſuꝑuenit. vbi gr̄a: tertiana ī eſtate: qrtana in autūno: amphimeria ī hyeme. hoc igitͬ ē qđ dicit hip. Et nihil peccātes egrotātes circa dietā difficilior fit egritudo ꝓpter tpa. 26

In diuturniſ dyſenteriȷ̈s malū faſtidiū malū aliter quidem ⁊ ſi ſuꝑ febricitauerit.

In dyſenteriȷ̈s aūt dicͭ q̄ fiūt cū fe. ſi fiūt patiēteſ cibo abſtinētes oīum guſtationū difficile ē. hiꝰ febrē aut dicͭ quotiēs phlegmō ē aut circa īteſtina: ⁊ in phlegmone generatͬ fe. ſi dubitamꝰ quō ē h difficile fieri patiētes ſine cibo qđ itaqꝫ nō videmꝰ: ꝙ multi dyſenteriā patiētes abſqꝫ cibo ꝑmanſerūt ꝓptͬ id qđ ī ꝑncipio fluxit ſuꝑfluitas circa os ſtōi ⁊ tñ poſteriꝰ curati ſūt ⁊ dicimꝰ ꝙ in diuturnis dixit egritudinibꝰ: ⁊ in his q̄ ſūt cū fe. in huiuſmodi nāqꝫ diſpōnibꝰ ⁊ ſuꝑfluitatibꝰ diſcurrentibꝰ ad os ſtōi ⁊ febre appoſitiua ꝓſtratͬ appetiua vtꝰ nō expelluntur ſuperfluitates: exinde deſignat virtutem occidentē: ⁊ difficile ē huiuſmodi. 27

Circa defluxiua ulcera male conſuetudinis.

Defluxio ē paſſio capilloꝝ capitis quotiēs cadūt capilli ꝓptͬ humorē corroſiuū aūt mordicatiuū ſi igitͬ ab hiꝰ hūore ſuꝑueniat ꝑuū vlcꝰ ad manuꝫ ⁊ radices corrodat capilloꝝ. fit aūt in vētre magnꝰ phlegmon ſm fantaſiā ſolū magnꝰ. difficilior aūt ē paſſio q̄ eſt manus ea q̄ ē vētris: qm̄ q̄ ē manꝰ ſm potētiā eſt magna: ea vo q̄ eſt vētris ſm fantaſiā. ampliꝰ aūt ⁊ difficiliꝰ fuit h qđ ī manu fuit vulnꝰ qꝫ qđ ī ventre factū ē: qre hētͬ ꝙ neqꝫ ꝑua neqꝫ magna opoꝛtet deſpicere. 28

Oſphin dolenti excurſus ad latuſ ⁊ phimata qualia putredo uocātͬ

Adhuc de differētibus phlegmonibꝰ dētiat hip. eoꝝ q̄ ſūt ſꝫ fātaſiā magni aut ſꝫ potētiā aut ſm fantaſiā ⁊ ſm potentiā. ⁊ dicͭ ꝙ ſi ſuꝑuēiat phlegmon in oſphi. i. ī lūbis: ⁊ hoſeſti deꝑdatͬ: idiota quideꝫ gaudet credēs diſſolui paſſionē: artiſta vo ꝑturbatͬ. inqrit. n. ⁊ īuenit loca oſphios ad vētrē aut ad latꝰ. ⁊ h ē difficiliꝰ ꝑore: qm̄ vēter nobilior ē oſphios. meliꝰ aūt ē a nobili ad ignobile mēbꝝ ferri māꝫ qꝫ a nobilibꝰ ad nobilia nobile āt ⁊ ignobile aut ꝓfūditate iudicatͬ ⁊ ſuꝑficie: aut ſurſū ⁊ deorſū: ſicͭ mēbra q̄ iacēt ī ꝓfundo ſunt nobiliora eis q̄ ſūt in ſuꝑficie ſilr ſuꝑiora inferibꝰ: vñ vēter nobiliꝰ eſt lūbis: vētre vo pectꝰ: ⁊ cor pulmone: ⁊ cerebꝝ pectore: ⁊ iterꝫ femur nobiliꝰ ē genu tibia: tibia extremitate pedis. ⁊ in ipſis nobilibꝰ mēbris h quidē ſūt nobiliora: alia vo minꝰ nobilia. qđ aūt dicit hip. qlia putredo vocātͬ: oꝫ nos ſcire ꝙ phlegmō fit cū putredine de difficiliori mētione facͭ facto cū putredine ⁊ dixit: Qualia putredo vocātur. ⁊ tu ſubintellige mala. 29

Nephreticas nō uidi ſanatas ſuꝑ quinquaginta annos.

Hic aūt diuerſa dͬ ſcriptura. qdā. n. libroꝝ habēt nephreticas: qdā phreneticas: ⁊ vterqꝫ ſmo verꝰ ē: ſiqdē igitͬ hñt nephreticas: h vult dicē. Sciēdū ē ꝙ quēamodū epaticā diſpōnē dicimꝰ quotiēs infirmatͬ vtꝰ ſāguis generatiua: ſic ⁊ nephreſis dͬ qñ lapis generatͬ ī nephris. i. in lūbis a frītate. qm̄ igitͬ indigemꝰ tunc ad ſanitatē calore nāli: ditiore ⁊ multa vtute. in ſenibus aūt debilitatꝰ calor nālis: ⁊ ꝓptͬ h nō curātͬ ſꝫ moritͬ ſilͬ cū eis paſſio: vñ ⁊ ī aphis dictū ē: Senes iuuenibꝰ plerūqꝫ minꝰ egrotāt. qcūqꝫ vo ī eis chronice egritudiēs fiūt multotiēs cōmoriuntͬ. ſic āt ⁊ ariſteꝰ admirabilis dicͭ ꝙ quēadmodū īpoſſibile ē efficē aliquā patientē nō ꝯcipē: ſic ⁊ paſſionē hiꝰ lapidis difficile ē ī hiꝰ etate curare. ſic qdem igitͬ exponiꝰ ſi hñt: nephreticas. ſi vo hñt phreneticas dicimꝰ ꝙ ⁊ h malū ē. ſi. n. ī ſenili etate vbi ē frītas fiat phreneſis: difficile ē h. manifeſtū. n. ē ꝙ maxīa cā coegit ⁊ non ſubſtiet vtꝰ ⁊ finiūt iſti. dictū ē ⁊ de h ab ipſo ī aphis: In morbis minꝰ ꝑiclitantͬ egrͣtātes qbꝰ ꝓpe nāe ⁊ etatl ⁊ habitudīs: ⁊ etiā tpis egritudo ieſt magis qdē qbꝰ nō ꝓpa ſm aliqđ hoꝝ inē: ⁊ ipſe dixit: Suꝑ qnqgīta ānos. tu āt dicaſ: ⁊ ſuꝑ qdragīta: ⁊ ſuꝑ trigīta ad mēſurā caloris nālͥ nō. n. calor nālis determinatͬ tpe ſꝫ ꝓpa mēſura. 30

Que in ſōnis ꝯmota ⁊ qbus ſuauitates circūfrigeſcunt ⁊ mens turbatur: ⁊ alia quecūqꝫ circa ſomnuꝫ talia ⁊ quibus contraria.

Hoc aūt qđ dictū ē ab eo ī aphis: In quo morbo ſōnꝰ laborē facͭ mortale. ſi vo ſōnꝰ iuuerit nō mortale. Oꝫ aūt nos ſcire ꝙ ī ſōno ꝯgregatͬ calor nālͥ ad ꝓfūditatē ⁊ circūfrigeſcūt extrēa itaqꝫ velamibꝰ idigētur. h āt nō dicͭ hiꝰ circūfrigidationē ſꝫ circūfrītatē dicͭ eā q̄ ꝑꝑ debilitatē caloris nālis fit ſicͭ deſignāt ꝯtītia ſinthomata. ſiqdē. n. ē fortl calor nālͥ digerit cibū nutriūtͬ mēbra bona ſufferētia fit. ſi vo ē debilis calor nālis nō digeritͬ ſm rōnē cibꝰ exiñ īordinate mouetͬ mā ⁊ fertͬ qñqꝫ ad cerebꝝ ⁊ efficͭ alienationē ⁊ mēs turbatͬ: qñqꝫ vo ad cor ⁊ efficͭ ſincopī lipothomiā: qñqꝫ āt ad alia mēbra ⁊ fit differēs dolor: deiñ ex dolore difficultͬ dormiūt ⁊ difficultͬ ferūtͬ ꝓiȷ̈ciūtͬ ſincopizāt. multotiēs. n. ꝑꝑ id ꝙ nālͥ calorē īfirmꝰ ī febricitātibꝰ añ ſōnū ē magl pulſus: pꝰ ſōnū vo ꝑuꝰ. ⁊ h ē qđ uꝰ ⁊ ahelitꝰ añ ſōnū qdē magnꝰ: pꝰ ſōnū vo ꝑuꝰ. tu āt appōe bōa. 31 dicͭ: Et alia qcūqꝫ cͨ ſōnū talia ꝯtria.

Qualibus nihil quidem infra ordinatū tēpus ſingulis partꝰ fetꝰ fiunt.

Exiñ vſqꝫ ad finē hꝰ ꝑti. ꝺ mlibꝰ detiat. mulicͤs. n. qdā hñt plꝰ virl: ſicͭ illud qđ ē mēſtrualͥ purgōis qđ ē ꝑgnatōiſ ⁊ ptꝰ ⁊ lactl. qm̄ āt deꝰordiat ⁊ celeſtl ꝑiodꝰ ⁊ nā ⁊ totꝰ mūdꝰ ⁊ oīs nā ꝺſuꝑ ꝓcedit. omnis enī inordinatio ex mā fit: ꝓpter hoc deſuꝑ ſunt que ſunt ſm nām: et que ſunt extra nām ſicͭ egritudines: igitͬ ⁊ ptꝰ ordinationē hñt quādā ī ſuꝑioribꝰ ꝑiodis ducitͬ: vñ et nā

mouet᷑ ⁊ formatiua adiuuat᷑: ⁊ oēs nāles virtutes ꝯmouent᷑: igit᷑ ꝑiodus part⁹ aut in ſeptīo mēſe fit aut in nono ⁊ q̄ in his pariunt᷑ fet⁹ fuūt: niſi aliqñ ante ſeptimū menſē aut nonū ledat᷑. ſi. n. fiat ꝑmutatio aer̾ aut naſcit᷑ mulier aut ſaliet aut mēſtrua educāt᷑: ꝑꝑ h̄ oīa aborſus fit. 32

Apparētia in quibus mēſib⁹ fiunt.

Apparentia dic̄ aut mēſtrua: qđ ꝯſiderare oꝫ qñ ferūt᷑ mēſtrua. ſiq̄dē ē in ꝑncipio in ꝑmo menſe aut in ſcđo nō ē difficile. ſi v̄o p⁹ hos qñ āpliori eget nutrimento embryo educant᷑ mēſtrua: difficile eſt h̄: nō nutrit᷑ embryo. ferūt᷑ aūt mēſtrua in ꝑgnatiōe nō ꝑ os mr̄icis: h̄ enī clauſū ē: ſꝫ ꝑ vaſa q̄ ſūt ex̄ collū ꝑ que ⁊ virgines purgāt᷑ nō inuanū inq̄rit qñ ferūt᷑ ſuꝑueniētia ſ. mēſtrua. ſed qñ mulierib⁹ a ꝑncipio vſq꜒ ad finē ꝑtus fert᷑ ſanguis ⁊ nihil ledit: q꜒ ē abūdans ſanguie: ſiquidꝫ ſic igit᷑ exponim⁹ ſi ſuꝑueniētia intelligem⁹ q̄i mēſtrua. ſi aūt ſuꝑueniētia intelligamus q̄i appetitū ciboꝝ dicim⁹ dic ſic: inq̄re ſuꝑueniētia q ñ fuūt: q̄i ſuꝑueīt appetit⁹. ſi. n in fine fiat bonū: ſi āt ī ꝑncipio malū. inq̄re aūt ⁊ magnitudinē appetit⁹ ⁊ ſpēm vtꝝ fortioꝛ aut debilioꝛ ē. debile eſt bonū ⁊ forte: ⁊ iteꝝ ſpēm inq̄re. v̄bi gr̄a: q̄ appetūt vtrū ꝯſueta ⁊ acetoſa aut ſalſa. bonū ē hoc ſufferens ē appetitus. ſi v̄o carbones appetūt aut terrā: aut lateres difficile ē h̄. ⁊ h̄ dic̄: ꝯuenient᷑: ꝙ aut h̄ quidem manifeſta: h̄ v̄o nō manifeſta: adhuc aūt manifeſta nobis: aut non manifeſta. ſi voluer̾ dicas: ꝙ ꝑꝑ̄ talē humorē appetunt contraria ⁊ inconſueta. 33

Labores in ꝑiodis: q꜒ in ſeptē mouent᷑ in triplicibus finiunt᷑: ⁊ q꜒ ī nouē mouent᷑ etiā triplicitate t̄minat᷑.

Oportet nos ſcire ꝙ dolores dic̄ exercitia nō dolores ſed ſuꝑueniētia in ꝑgnatiōe ſic̄ creationeꝫ aut ꝑfectionē ⁊ aut motū ꝑtū: ſic̄ in orbis circuitib⁹ det̄miat᷑: acuti q̄dem aut in q̄rto aut in ſeptīo: aut ī q̄rtodecimo vſq꜒ ad vigiti: ⁊ diuturna v̄o a q̄drageſimo vſq꜒ ad octogeſimū ⁊ centeſimūviceſſimū ⁊ ꝯſīt᷑: ſic ⁊ matrix circuit⁹ quoſdā hꝫ nō ſm̄ acutos morbos ſꝫ ſm̄ diuturnos in mēſib⁹ hñs hos circuit⁹. volum⁹ aūt deſuper quodāmō incipe. dictū ē aūt vobis ⁊ ī libro de nā pueri qñ imittit᷑ virile ſꝑma ⁊ ꝯmiſcet᷑ mulieri: ⁊ ꝑmo ꝯmiſcet᷑ poſtea creat᷑ ⁊ fortat᷑ aīat᷑ nutrit᷑ mouet᷑ ⁊ vſq꜒ quadrageſimū diē et triceſimū ꝑficit᷑: et ī reliquo tꝑe auget᷑: ſic a q̄drageſimo q̄ſcit et mouet᷑ in ſeptuageſimo aut in nonogeſimo. ſi igit᷑ in ſeptuageſimo moueat᷑: dicaſ ꝙ in ſeptīo mēſe dꝫ eē part⁹: ſi v̄o nonageſimo: dic ꝙ in nono mēſe dꝫ parere: ſi v̄o in cēteſimo dicas ꝙ decimo menſe: ſi v̄o octogeſimo moueat᷑ morit᷑ et etiā fit aborſus. vñ et in li° de nā pueri aīatis vſus ē dictionib⁹: mentionē faciēs de ſeptīo et nono mēſe in generatiōe et ī ꝑtu. de octauo v̄o remiſcēs dixit: icaſſuꝫ. itaq꜒ et alexandrini octauū mēſeꝫ ſm̄ antifraſiꝫ leuē noīant ſic̄ hermas heumedas. ſꝫ oꝫ ꝙ loco ſeptuageſimi diei ſeptimi mētionē fec̄ ⁊ loca nonageſimi noni: vt tu m̄ltiplicef ꝑ decē ſeptimū et nonū. 34

Quod p⁹ muliebria dextra ſiniſtra quidem effundens.

Muliebria nc̄ dic̄ oꝑa mulieꝝ. v̄bi gr̄a: ꝯceptiōeꝫ ꝑgnationē ꝑtū lac hr̄e: ñ āt mēbra muliebria ſic̄ mr̄icē collū mr̄icis: h̄. n. ſemꝑ cū additōe dic̄ muliebria oꝑa: muliebria mēbra. quotiēs v̄o ſine additione dic̄ muliebria: tūc mēſtruū ītellige ſic̄ et h̄. q̄d aūt dic̄ ꝙ ſi generationē filioꝝ deſideras oꝫ te p⁹ purgationē coire p⁹ vnā aut duas dies euacuatiōis qñ nōdū clauſū eſt os matricis ſed ē puꝝ. ⁊ ꝯſidera q̄ ꝑs aut que cellula magis apta ē ⁊ magi̾ purgata ē: ſi v̄o dextra mas ē quod debet generari: ſi v̄o ſiniſtra mulier effundens quidem dixit: apertum effundens. 35

Humoroſitas per procedentia dieta deſiccatoria.

Dicit ꝙ ſi hūida ē matrix: ⁊ h̄ cognoſcas ex eo ꝙ ꝓcedentia ſūt ſero ſimilia vel aquoſa. ſ. expulſa ī. mēſtrua. ſi enī groſſa ſūt deſiccationē deſignt ſiq̄dē igit᷑ eſt hūida matrix ⁊ appetis generationē filioꝝ tūc ſiccā ordina dietā. dietā v̄o dicit nō ſm̄ cibos ⁊ pot⁹ ſed ſm̄ oēm ꝯuerſationē: nō aūt ad īmoderatum ducas deſiccationē qñ nūq꜒ ꝯcipit: oīs enī diſcraſia ꝓſtrat vel infirmat virtutes ⁊ membra.

Quia citi⁹ det̄iatū ꝯmotū auget tardi⁹

Det̄minatū dicit formatū in mr̄ice: aut diuiſū ⁊ generatū a mr̄ice hoc aūt dic̄: ꝙ mas q̄dē in mr̄ice citius format᷑ ꝑꝑ̄ multū calidū: feīa v̄o tardi⁹. ī augmēto v̄o feīa ꝑꝑ̄ multā humiditatē citi⁹ auget᷑: mas v̄o ꝑꝑ̄ mēſuratū hūidū tardi⁹ auget᷑. idē aūt ē vidē ⁊ p⁹ ꝑtū. 36

Labores trino quino ſepteno uel quarto uel ſexto uel octauo.

Hoc vult dicere hip. ꝙ ꝑꝑe paulo ante dictuꝫ ē ꝙ ꝑiodis fuūt ⁊ mot⁹: itaq꜒ mouet᷑ embryo ſm̄ treſ mēſes aut. iij. v. vij. mouet᷑: vt numerem⁹. iij. iiij. v. ⁊ iteꝝ. v. vi. vij. ⁊ iteꝝ. vij. viij. nonū ⁊. vi. ⁊. viij. mēſe fit: vt iiij. q̄no. vi. ⁊ iteꝝ.

Explicit ſeptima ꝑticula: Incipit octaua et vltima.

I

Que ex parua tabula ꝑſcrutanda dicte fiat repletio inanitio ciboꝝ ⁊ ꝓpotuuꝫ permutatio horum ex qualibus inqualia ut habet.

Completa ē a nobis ſeptīa ꝑticula pñtis negocij: exīñ deueniam⁹ ⁊ ad octauā. ſ. vltimā: ⁊ nō credas ꝓ eo ꝙ vltīa ē: ꝑꝑ̄ h̄ ē vilioꝛ. multa. n. et h̄ et ꝑcognitiua et ꝓnoſtica et curatiua documēta tradit ſed h̄ q̄dem ꝑ enigmata: alia v̄o ꝑ ſigna aliud aūt ē enigma aliud ſignū: enigma. n. ē oīno occultū: ſignū v̄o q̄dē hꝫ intētionē explanationis. qñ aūt multotiēs dixiſt̾ ꝙ hip. hec documēta ī ꝯmēoratiōe ſui deſignat aut ī ꝑuis aut ī magnis libris aut ī ꝑuis tabul̾: ꝑꝑ h̄ dic̄ q̄ ī ꝑua tabula q̄dā ſuꝑioꝛi ſmōi ꝯſtruunt᷑ dicētes: ꝙ hec oīa vſq꜒ nūc dcā ꝑue tabule ſunt et ꝑncipiū ſmonis faciūt ꝑſcurtāda. q̄dā v̄o īferioꝛi ſmōi ipꝫ ꝯſtruūt ꝙ que ex ꝑua tabula volo ī dē et ꝑncipiū octaue ꝑticule faciūt q̄ ex ꝑua tabula ſic̄ ī ꝓgrāmate legūt. q̄dā v̄o qū ꝑſcrutāda ꝯſtruūt dicēteſ ſic: Que ex ꝑua tabula ꝑſcrutāda: perſcrutāda h̄ ꝑticulare oꝫ accipe ſic̄ ī potu ⁊ cibiſ: ſolū aut vl̄e et inq̄rē et ꝑſcrutari: et q̄ dcā ſūt a Ga. ī li° d̄ interiorib⁹ expulſa retēta et leſiōes actionū approꝑatos doloꝛes ꝓꝑetates ſinthomatū ꝑſūptoꝝ iudiciū. dictū ē. n. et ab ipſo hip. nihil fruſtra nihil deſpiciēdū. nō ſolū hec ſꝫ inq̄re et dietā: q̄b⁹ vtit᷑: q̄b⁹ potib⁹ et q̄ntiſ. q̄d aūt dic̄ repletionē et īanitionē: ſūt. n. cibi euacuātes ita replētes qđ ſuꝑ ñ euacuātes aūt dicimus ꝙ euacuāt dic̄ q̄ hñt purgatiuā virtutē ſic̄ dic̄ ī li° d̄ nutrimēto: In nutrimēto euare optimū.

aut dic hoc:aut ꝙ cibus replet et euacuat abſtĩia v̾o eua
cuat ꝓpt̾ea:q꞉ ſine,cibo ⁊ eē abſq꞉ cibo inanitionē dixit
Aut hoc dicas ꝙ multũ nutritiuos replētes dixit paruꝫ
nutrititiuos euacuantes aut laſſatiui quidē euacuãt:alij
v̾o ꝯſtipant ⁊ replēt:vñ ſeucluui.i.blict] quidē vētris la⸗
xatiuũ eſt:malua v̾o viſcoſitate lubꝛicũ facit:ſi v̾o viſcoſi
te replrtionē faciat:tũc nõ euacuat ſed replet.vinũ v̾o a⸗
cerbũ replet in ꝯſtringendo ventrem:calidũ v̾o euacuat
ſic aũt mellicratũ euacuat faciendo effuſionē ⁊ ſubtilia⸗
tionē materie.⁊ hec quidēꝫ in quãto itaq꞉ inq̃re et q̃le ē
vbi lactucã accipimus:ibi v̾o ſynapi ⁊ piper. Oꝫ aũt te in
q̃rere a quib⁹ ⁊ ex q̃libus ad q̃ ⁊ q̃lia:oꝫ ꝑmutari a mul⸗
tis ⁊ frigidis:ad pauca ⁊ calida aut ecõtrario: aut ꝑmu⸗
tatim:hec ꝑ h̾ tradidit hip. ¶ Permutatio hoꝝ ex q̃lib⁹
in q̃lia vt hñt. Sciendũ ē ꝙ h̾ ꝑmutatio ⁊ h̾ ſmo nõ ſo
lum in potibus ⁊ cibis cõuenit ſed ⁊ curis. 2

ODores leuatorij delectabiles re plentes proficientes permutatio nes ex qualibus ut habent:

DE odorib⁹ defiat h̾ hip.ſed oꝫ ducere ad memo⸗
riã ꝑfecti auditoris ea que multotiens dcã ſũt a
nobis.dictum eſt enim ꝙ conſtat noſtꝝ corpus
ex ſolidis ex hũidis ex ſpiritibuſ.⁊ ſpiritib⁹dico aĩalibus
nãlib⁹⁊ vitalib⁹:⁊ ꝙ firma ex firmiſ nutriũt hũida ex hu
midis.augent aũt ex ſpiritib⁹ ſpũs ⁊ ꝯfortant.op⁹enĩ ha
bemus odoꝛalib⁹ ⁊ fetidis ſpiritibus ſed ſm differenteꝫ
diſpõnē ſubiectã.frigida enĩ ſi ꝯtingat paſſione ſubiecta
tũc bugloſſa tc̃ olibanũ irroꝛo vel thus tũc ramos oliue
offero ad odoꝛandũ ⁊ ramos querc⁹: ⁊ vl̾r oĩa calida. ſi
v̾o aduſtio ē ⁊ accenſio multa ⁊ febꝛis vꝛens : tũc myrt⁹
tũc roſas offero tũc ⁊ terrã aq̃ irroꝛo:multotiēs.n.⁊ frõ⸗
des vineaꝝ ⁊ ſalicis ſubſterno. qm̃ eniꝫ h̾ fit veꝝ vtimur
q̃nq꞉ odoꝛabilib⁹vt ꝯfortent v̾tutes:ſic multotiēs ⁊ ſin⸗
copizãtib⁹ odoꝛabilia offerim⁹⁊ ꝯfoꝛtam⁹virtutes: ſꝫ et
h̾ aut cal̾a ſũt odoꝛabilia:aut frida ad differentē cauſaꝫ
faciētē lippothimiã.quid aũt dicit replētes.q.repletiõeꝫ
oꝑantes.multotiēs.n.fit diafoꝛeſis nõ ſolũ ſpirituũ ſꝫ et
humidoꝝ:⁊ offero vinũ: ⁊ h̾ vinũ in eo q̇d ē vinũ humi⸗
dum efficit repletionē humidoꝝ inq̃ꝫtũ odoꝛabile ꝯfor⸗
tat ſpũs. Oꝫ aũt nos ſcire illud ꝓfũdi⁹ qm̃ nõ ſolũ odo⸗
rabilib⁹ ĩdigem⁹in oꝑib⁹art] ſꝫ et fetidis.ſic igit̾ ſi mulier
nõ põt ꝑere ⁊ nõ emittit̾ embꝛyo difficilit̾ oꝑat̾:tc̃ capil
los vrimus aut fruſta pãnoꝝ aut aliq̃d tale fetidũ: ⁊ of⸗
ferrim⁹ mulieri ad adoꝛãdũ vt fetoꝛe nã fcã hoꝛrida re⸗
trahat̾ ⁊ retractiõe expellat retentũ.⁊ ꝙ h̾ fit veꝝ ꝙ odo
res ⁊ maxĩe odoꝛabiles cõfoꝛtēt virtutes:dicũt quidam
mirabile de democrito qũ democrit⁹ vitã deridebat vo
luit decedē a vita iſta:feſtiuitas debebat celebꝛari ĩ abdi
ris.i.in ciuitate illa vbi erat democrit⁹:ſic abdititani pe⸗
tierũt ꝙ ipſe nõ decedēt vt nõ in feſtiuitate tribulationē
hr̃et ciuitas:⁊ dic̃ eis democritus vſq꞉ ad quot dies vul⸗
tis ꝙ expectē:qui dixerũt vſq꞉ ad tres aut quatuoꝛ dies
q̇ ſũt feſtiuitatis:⁊ p̃cepit democrit⁹ duci vas mellis: ⁊ ĩ
ipſo odorãs ꝑmãſit in illis q̃tuoꝛ dieb⁹: ⁊ ſic̃ alij dixerũt
p̃cepit furnũ aꝑiri ⁊ in ipſo panes decoqui: et ſic ex odo
re panis ꝑmanſit.igit̾ ſi vis credere credas.eſt aũt verum
dicere:ꝙ poſſibile eſt dieta pure aĩe ad diuinũ ꝑmanere
diuturnius animam in coꝛpoꝛe. ⁊ multotiens hoc fecit
democrit⁹.ſed hãc cãm ſicut medici nõ acceptam⁹:itaq꞉
⁊ Ga.ſicut medicus medicũ arguit theſſalũ in ſex menſi⸗
bus dicentē,tradere medicinã. Theſſalus v̾o nõ hãc di⸗
cebat medicinã tradere ſex mēſibus . ſed ſciendũ ꝙ iens
hic ad egyptũ adiutus eſt curãdo a virtute ſuꝑna,et hãc
dicebat ꝑ ſex mēſes tradē. ¶ Permutatiões ex q̃lib⁹ vt
hñt. Ecce cois epylog⁹ inq̃rendi a qualib⁹ in q̃lia oꝫ ſi 3
eri ꝑmutationes ab odoꝛabilib⁹ ad fetida aut eõ̾rio.

INcidentes ⁊ intrantes ſpiritus ⁊ coꝛporum.

HE diſferētes ferũt̾ expões. Spũs.n.q̃d dicũt cõ
tinētē aereꝫ. ⁊ dic̃ inq̃re ꝙ ſi a frido calid⁹fact⁹
eſt aut ecõtrario:et qm̃ h̾ et ab exterioꝛi incidit ĩ
coꝛꝑa noſtra ⁊ ꝑ os inſpirat̾ ꝓpter hoc dixit: Incidentes
et intrãtes.quidã v̾o ſpũs dicũt anhelitũ:⁊ dicit:inquire
hoꝝ ꝑmutationes:vtꝝ a ꝑua reſpiratiõe magna facta eſt
aut a mag̃ ꝑua.quidã dicũt: Spirituũ ꝑmutationē.vt i⸗
ueſtiges qui ſpũs ꝑmutati ſũt aĩales nãles vitales.q̇daꝫ
nõ ꝑmutationē ſpirituũ dicũt vt inq̃ras vtꝝ calid⁹ ē qui
inſpirat̾ aut fridus.quidã aũt iteꝝ dicũt: permutationeꝫ
ſpirituũ q̃i ad egritudinē.v̾bi gr̃a:ſi ē calida egritudo oꝫ
te ad frigidũ locũ et frigidos ventos ducere.ſi v̾o frida ē
paſſio ad calidos ventos.q̃d aũt dicit:Et coꝛpoꝝ. quid ē
hoc:nõne hucuſq꞉ de coꝛpoꝝ ſubiectoꝝ ꝑmutationibus
det̾miabat. q̃d g̃: dicim⁹ ꝙ coꝛpoꝝ nũc ad oꝛiam ſpũꝫ 4
dicit cibi et potus.

AUditus hi melius ſunt: peioꝛes hi uero meſtificantes:

POſt doctrinã humidoꝝ et firmoꝝ et ſpirituũ: nũc
traſſert ſe hip.ad auditũ. Auditũ aũt nunc dico
nõ audibilē poꝝ ſꝫ aut leſionē aut tale ſonũ: ſic
ſunt quidã acuta voce gaudētes:alij v̾o graui:alij altera
voce. ⁊ rurſus q̇dã gaudēt armonia:quidã ĩ ꝯſonãtia ⁊
oꝫ vbiq꞉ delectabilia q̇dē dicere ⁊ fac̃e : nõ delectabilia
aũt dimittere.ſic aũt ⁊ in lectione oꝫ ꝯuenient delectabi
lia dicere.v̾bi gr̃a:ſi ē naucler⁹ oꝫ dicere ꝙ ſaluata ē na⸗
uis.melius aũt pei⁹ eoꝝ q̃ ſunt ad aliq̃d ſunt.nõ eniꝫ eſt 5
oib⁹ idē triſtabile:ſed oĩa mala ad aliq̃d ſũt bona.

ET lingue guſtus ex qualibus qua lia aduocantur delectabilia.

QUod aũt dicit:in auditu h̾ in guſtu: ſi enĩ nõ hꝫ
appetitũ iſte:oꝫ multotiēs acetoſa aut ⁊ amara
quedã huiuſmodi dare ipſi:potētia curare ipm
et appetitũ mouē.ſi ãt gaudet dulcib⁹:oꝫ tũc et amara ⁊ 6
dulcia cõmiſcē vt amara q̇dē faciãt iuuamētum dulcia
v̾o fallant.

SPiritus ſimiliter calidioꝛ ſiccioꝛ frigidioꝛ pinguioꝛ ſubtilioꝛ: ſiccuſ humidus minuens replens: ⁊ pl⁹ unuſ quiſq꞉ a quibus permutatiões qualia ⁊ qualibus ut habent.

SPirit⁹ h̾ iteꝝ dic̃ aerē ꝯtinētē:qm̃ oꝫ ꝯuenire ad
ſubiectã diſpõeꝫ.ſi q̇dē.n.frida paſſio ſuꝑuenirit
oꝫ ipm ferre calidioꝛē aerē. ſi v̾o cal̾a ē paſſio in
fridũ.⁊ iteꝝ ſi g̃ſſus ē ſpũs q̇ ē ĩ eo elige ſubtilioꝛē aerem
ſiccũ ſic̃ litoꝛeũ aut eũ q̇ ē ĩ loc] alt]:ſic.n.⁊ rome ē moꝛis
ad quē mittebãt medici patiētes a g̃ſſo ⁊ nebuloſo ſpũ.
ſi.v̾o ſubtilis ē ſpũs ⁊ ml̾ta fiat euapoꝛatio:tũc ducas ad
g̃ſſos ⁊ nebuloſos.v̾bi gr̃a:ad paluſtreſ aut ad fluuiales
q̇ g̃ſſicie multã fieri exalationē ꝓhibēt.igit̾ oꝫ inq̃rē ſi iſtū
mata ē v̾t⁹ ⁊ pauc⁹ē ſpũ⁹:tũc ĩ ꝑua domũcula oꝫ includē
q̇ ſuffocet nãlē ca⸗
lhos ſic̃ ĩ ethic]:vt nõ mult⁹ aer ĩſpirat⁹ ſuffocet nãlē ca⸗
loꝛeꝫ.ſi v̾o ignea ſubiaceat diſpoſitio:tũc opoꝛꝫ ad mul⸗ 7
tum aerem ferre hũc maxime ⁊ ſi virtus ſufficiat vt infri
gidatio fiat ex aere.

Galieni principis medicoꝝ micro Tegni cū cōmēto Hali Rodoham liber incipit.

Intēdimꝰ edere ſermonē exponētem illud quod clauſum eſt de ſermone Galieni in libro ſuo qui vocaᵗ ars pua. Dico ergo ꝙ Gal. nominauit hūc libꝛuȝ artē puā: vt ſignificaret hoc nomīe: ꝙ liber iſte continet regulas artis medicine oēs. Quod eſt: quia ipſe determinauit doctrinā artis medicine in libꝛis ſuis quā poſuit in eis: ꝛ aggregauit in hoc libꝛo ſummas eius: quod cōpleuit cū expoſitōe in illis libꝛis ſuis. Factū eſt ergo ꝙ eſt in h̄ libꝛo puū in cōpatōe ad illud quod oēs illi cōtinēt libꝛi. puuȝ .n. ex omni re ſimile eſt in foꝛma magno cōpleto. Eiꝰ aūt qḋ in hoc cōſiſtit libꝛo cōparatio ad illud quod in illis eſt libꝛis eſt ſicut cōparatio pueri ad virū pfectū. Et q̇ putat ꝙ liber de ingenio ſanitatis eſt ars magna per cōparatōem ad hūc libꝛū eiꝰ opinio eſt opinio vana: qm̄ liber de ingenio ſanitatis: eſt vna ptiū medicine artis: ꝛ ē ps magna que cōtinet regulas curatōis tm̄: ꝛ remanent ex arte medicine ptes multe ſicut canones de regimīe ſanitatis: ꝛ canones de moꝛbis ꝛ accidētibus: ꝛ canones criſis: ꝛ canones pulſus: ꝛ res alie multe. ꝛ ppter hoc mētitur ſermo illiꝰ qui nomīauit hūc libꝛū artē paruā: cōparatioe facta ad libꝛū de ingenio ſanitatis: ꝛ verificaᵗ ſermo eius qui nomīauit eū artem paruā: cōparatōe facta ad cōplemētū artis medicine: quod cōtinēt omēs libꝛi ſui qui ſunt in ea. Uerū nomīatio Gal. qua nomīauit libꝛū de ingenio ſanitatiſ: artē magnā: eſt illud quod fecit errare iſtos donec opinati ſunt illud. ꝛ nos quidē expoſitōnemꝰ eius ſermonē in hoc libꝛo expoſitōe cōueniēte ſententijs eius: ꝛ vitabimꝰ ꝙ nō ſit in ſermone noſtro egreſſus ab intētōibꝰ viri: ꝛ afferremꝰ in p̄mis dictōes eius vt appareat ꝙ ſmo noſter eſt cōueniēs ꝛ nō egrediēs.

I

Tres ſunt omēs doctrine: que oꝛdine habentur.

In oibꝰ doctrinis que ſm oꝛdinē currūt: iceſſus ſūt ſ3 tres oꝛdies.

Doctrina eſt actio doctoꝛis in diſcipulū. ꝛ inceſſus: ꝛ ſemita: ꝛ via: ſunt ſynonyma. nā ſignificatio cuiuſqȝ eoꝝ eſt eadē ſignificatōi alteriꝰ: ꝛ antiqui quidē voluerūt p illud platiōem. i. doctrinā que facit cadere in animā diſcipuli illud qḋ piicit ſup ipm magiſter ex intētōibꝰ rei: quā intēdit docere eū: ꝛ nomīaᵗ h̄ pꝛolatio doctrina: ꝛ equale eſt ſiue doctrina ſit pꝛolata dictōibꝰ aut audita ſiue ſcripta aut inſpecta: ex qua intelligant ille eedē dictiōes: aut indicata manu aut digito: aut ſtatōe ex qua intelligaᵗ illud qḋ ſignificāt dictiōes. Doctrina eni aut eſt plata actu: aut plata potētia: ꝛ nō eſt differētia etiā in illo: an omīs doctoꝛ ſit pn̄s q̇ docerat diſcipulū: aut etiā non pꝛeſensqum ipe iam firmauerit ꝛ ſcripſerit ꝛ exēplificauerit illud ex quo intelligiᵗ doctrina donec aſpiciens in aliquo libꝛo antiquoꝛū ſm ſemitā doctrine addiſcat ex oꝛdine vel editōne libꝛi abſqȝ mediatoꝛe. Dixit enim Gal. in tractatu p̄mi libꝛi de iuuamētis mēbꝛoꝝ: ꝙ p ſcripturā intelligimꝰ ſmonē Platonis ꝛ Ariſto. ꝛ Hippo. ꝛ reliquoꝝ antiquoꝝ ex philoſophis ꝛ medicis: q̄ſi nos pn̄tes audiremꝰ doctrinas eoꝛū.

Et doctrinā quidē currere ſm oꝛdinē eſt: vt incipias de re aliqua: deinde pcedas ex ea ſm cōtinuatōem aut conſequētiā vſqȝquo conſequaris totū quo indiges: ꝛ ipam currere nō ſm oꝛdinē eſt vt incipias rē aliquā: deide nō cōtinues eam cū eo cū quo cōtinuaᵗ ex rebꝰ. Et gal. q̇dē dixit ꝙ doctrine que ſm oꝛdinē currunt ſunt tres: ꝛ narrauit eas ꝛ tacuit de doctrinis que non currūt ſcḋm oꝛdinem qm̄ nō extrahaᵗ per eas q̄ſitū: ſicut oñſum eſt in arte dialectice.

2

Prima quidē ex finis notiōe q̄ ſm diſſolutiōem fit.

Una earū eſt que fit ſm uiā cōuerſionis ꝛ ſolutōis: ꝛ eſt ut ſtatuas rem ad quaȝ intēdis ꝛ cuiꝰ inquiris ſciētiam in mēte tua ſm finē complementi eius: Deinde ꝯſideres in pꝛopiquioꝛi: ꝛ pꝛopiquioꝛi ex eo ſine quo nō ſtat reſ illa neqȝ cōpleᵗ: uſqȝquo peruenias ad p̄ncipiū cōplemēti eius.

Hec eſt vna ſpēꝝ doctrinarū que currūt ſm oꝛdinem: ꝛ eſt illa que nominaᵗ diſſolutio p cōuerſiōem. Quidā vero poſuerunt ei exemplū dicentes: in ea coꝛpꝰ eſt cōpoſitū ex mēbꝛis ꝛ mēbꝛa ſunt compoſita ex humoꝛibꝰ: ꝛ humoꝛes ex cibis: ꝛ cibi ex elemētis. Hoc aūt exemplū nō cōuenit ſentētie Gal. neqȝ cōuenit ſentētie antiquoꝝ. quod eſt: quia diſſolutio p cōuerſionez eſt ſcḋm hūc oꝛdinē ꝛ modū: Accipe queſitū ꝛ ſolue ipm in ſubiectū quod eſt in eo ꝛ pꝛedicatū: ꝛ ꝯſidera cōſequētia ſubiecti: deinde cōſequētia p̄dicati: ꝛ attrahe p illud rōcinatōem eius: ꝛ ſi inuenis in aliqua ppoſitōnū rōcinatōis eius locū cōſideratōis. i. dubitatōis: ſolue ēt iterū illā ppoſitionē: ꝛ nō ceſſes facere h̄ ſemp vſqȝquo deſcēdas ꝛ deuenias ad p̄ncipia artis: ꝛ ſcias cognitas. Et geometre q̇dē ꝛ auctoꝛes ſciaꝝ ſciūt hunc modū doctrine. Et Ariſto. quidē iam poſuit ipm in analeticis. i. in libꝛo poſterioꝝ. Gal. ergo vult p diſſolutōem hāc intentionē: nō intētiōem quā quidā intellexerūt intellectu egrediēte ab omnibꝰ ſentētijs ꝛ ſciētijs: ꝛ incōueniēte ſententie Gal. Eſt nāqȝ ſermo eius: vt ſtatuas rē ad quā intēdis ꝛ cuiꝰ ſciam queriſ in mēte tua ſ3 vltimū ꝯplemēti eius. ſ. vt accipias queſitū: deinde ꝯſideres in ppiquioꝛi: ꝛ ppiquioꝛi ex eo ſine quo nō ſtat queſitū neqȝ cōpletur vſqȝquo puenias ad p̄ncipia eius. ſ. ad ſcias ſcitas ꝛ cognitas ꝛ p̄ncipia eius. ꝛ hec quidē eſt res manifeſta ī dialectica. exemplū aūt qḋ cōuenit ſnīe Gal. eſt ſ3 hūc modū: Nolumꝰ addiſcere artē medicine: iuenimꝰ ergo arteȝ medicine habere ptes duas: quarū vna eſt inq̄ſitio ſanitatis: ꝛ altera conſeruatio ſanitatis. conſideramus ergo inquiſitiōem egritudinis. ꝛ inuenimus eam exiſtere per curatiōem: ꝛ cibos: ꝛ medicinas: ꝛ conſideramus in conſeruatione ſanitatis: ꝛ inuenimus eam eſſe per cibos et regimen: deinde conſideramus in vnaquaqȝ harum rerum ꝛ non ceſſamus deſcendere vſqȝquo perueniamus ad ſcientias notas: ꝛ vſqȝ ad ea que opoꝛtet ponere p̄ncipia medicine.

3

Secūda uero que ex compōne eſt ſm reſolutōem inuētoꝛū.

Et ſecūda eſt ſcōm uiam compoſitionis ꝛ contrarietatē ſemite pri

me. ⁊ eſt ut incipias a re ad quā tu ꝑue niſti ꝑ uiam diſſolutōis ⁊ cōuerſionis: deinde redi in illis rebꝰ ⁊ compone eas adinuicem uſqȝquo ꝑuenias ad poſtre mum earum.

Hec eſt ſecūda ſpēs doctrinaꝝ que currūt ſm or dinē: ⁊ eſt intellectū ex ſermone meo in contra riū eius quod eſt diſſolutio. ⁊ demōſtratiōes q̇ dem omnes fiunt in his duabus doctrinis. demōſtratio autē quare fit per compoſitionē: ⁊ demōſtratio quia fit per diſſolutiōem. 4

Tertia uero ex termini diſſolutio ne: cui nunc inſiſtimꝰ. Appellare aute licet huiuſmodi doctrinā: nō ſolū termini diſſolutōem: ſed etiā aptōem: ut quidā nominauerūt: aut reſolutōeȝ aut diuiſiōeȝ ut aliȷ̇ quidā: aut explica tōem aut expōnem ut aliȷ̇.

Et tertia fit ꝑ uiā diſſolutōis diffi nitionis: ⁊ eſt ſemita qua utimur in hoc noſtro libro: ⁊ tibi ineſt ut nomi nes hāc doctrinā loco diſſolutōnis ter mini aptiōem termini: ſicut nominaue runt etiā eā quidā aliȷ̇: aut reſolutōem termini: aut diuiſiōem eius ſicut nomi nauerūt eā aliȷ̇: aut explicatōnem: aut expōnem eius: aut determinatōem eiꝰ ſicut nominauerūt eam aliȷ̇.

Hec eſt ſpēs tertia doctrinaꝝ q̄ currūt ſꝫ ordinē: ⁊ ē vt accipias diffinitōem q̄ſiti: ⁊ diuidis ꝑtes eius: ⁊ aſpicias in vnāquāqꝫ ꝑtiū eius: ⁊ ꝑtiū ꝑti culariū eius: ⁊ cōpleas ꝯſideratōe tua totū cuiꝰ ītellectu indiges in illo queſito. Et Gal. quidē narrat ⁊ numerat in ſermone ſuo hec nomina quibus antiqui hanc nomi nauerunt doctrinā. vnuſquiſqꝫ enim eorū nominauit eā nomine ꝓprio quo intēdit facere intelligere auditorem huiꝰ doctrine. ſunt ergo nomina iſta ſynonyma in hac doctrina. 5

Conati ſunt ergo quidaȝ herofilo ruȝ huiuſmodi facere doctrinā: queadmodū eraclides ⁊ eritheus.

Etiam conati ſunt quidā ſociorū herofilis incedere hac doctrina: ⁊ eraclides ⁊ eritheus.

Vult dicere ꝙ quidā medicorū qui fuerunt ante ipſum conati ſunt facere doctrinā artis medici ne per viam diſſolutiōis termini. Et ſi ipſi cōple uiſſent doctrinā eiꝰ hoc modo: doctrine excuſaſſēt Gal. ab iteratōe huius doctrine. verū ipſi conati ſunt illō: ſed non compleuerūt. 6

Conati ſunt ⁊ eam que ſm compo poſitōem ipſi herophili: ⁊ quidaȝ eraſiſtratorū ⁊ athenienſis athaleus.

Et conati ſunt etiā ſm uiā ꝯpōnis ſotiȷ̇ herophilis: ⁊ q̄daȝ ex ſotiȷ̇s eraſiſtratis: ⁊ athenieſ dictꝰ athaleꝰ.

Vult ꝙ quidā medicoꝝ q̇ ante ipm ꝓceſſerūt co nati ſūt doctrinā art[medicine ꝑ viā cōpoſitio nis: in qua fit īceptio ex ꝑncipiȷ̇s medicine ⁊ ſci entiȷ̇s ſcit]: ⁊ cōponit̄ ⁊ extrahit̄ ꝑ compoſitionē eiꝰ totū qō eſt neceſſariū in medicina. 7

Nullus tn̄ ante nos ſcripſit eam q̄ ex finis notione incipit: ex q̄ oēs artes conſiſtūt ſm ratiōem.

Et nō uſus ē aliqs eoꝝ qui fuerūt an̄ nos in aliquo libroꝝ ſuoꝝ do ctrina cuiꝰ inceptio ē ex conamine men tis ad finem rei ad quā intēditur: quā uis hec uia ſit res qua extrahūtur oēs artes per uiam rationis.

Vult ꝙ ſolutiōe ꝑ ꝯuerſionē non uſus ē aliquis medicoꝝ q̇ preceſſerūt an̄ ipm in doctrina artis medicine: ⁊ ſignificat ꝑ ſmonē ſuū iſtum. ſ. ꝙ h̄ ſemita eſt res q̄ extrahunt̄ oēs artes ꝑ viaȝ rōnis: q2 vult ꝑ hanc doctrinā illud qō diximꝰ de ſolone q̄ſiti ad ſub iectū in eo ⁊ predicatū ⁊ reliq̄s artis ſolones. Qō ergo ꝓ miſimꝰ ꝯueniēs eſt ſnīe Galieni: non ei qō exemplifica uerūt aliȷ̇ a nobis. 8

Sed ⁊ illā q̄dē alibi ꝑtrāſiuimus.

Etiam uſi ſumus illa doctrina in alio libro ab iſto.

Filȝ q2 vſus eſt ſolone ꝑ ꝯuerſionē in doctrina artis medicine ī libris in q̇bus cōpleuit doctri nam artis medicine. 9

Hic uero diffinitiuā faciemus do ctrinā: q̄ quātū relinq̄t ab ea q̄ eſt ſm diſſolutōem ⁊ dignitate ⁊ rōe: tm̄ abūdās ē ad ꝯp̄hēſionē totiꝰ: ⁊ mēoriā eoꝝ q ſm ꝑtē. facile ei mēorabilia ſunt ſatis ex termini diſſolutōe oia: eo q2 cō tineat in ſe totiꝰ artis capitula ⁊ optim terminū: quē ⁊ ſbalē q̄dā noiant: econ trario diuidētes hiſ q̄ notōes appellāt. Et illi ſiq̄dē ab accn̄tibꝰ diffiniūt rebꝰ: hi uero a ſubſtātia ip̄a conſtituunt.

In hoc aūt libro nos utimur do ctrina q̄ fit ex diſſolutiōe diffiniti onis. Quātū ergo minuit̄ hec doctrina a ꝓma in dignitate ⁊ in ꝯn̄tia rōis: tātuȝ ſuꝑfluit in hoc ꝙ ip̄a aggregat totā rē: ⁊ facit rememorari unāquāqȝ ꝑtē eiꝰ: ⁊ q2m̄ ualde facile fit hōi ſeruare illud: et

rememorari illud qȯ addiſcit ꝑ uiā diſſolutiōis termini: ꝓpterea ꝙ diffinitio ꝯtinet ſūmas artis toti⁹ qn̄ ē diffinitio quā quidā noiant ſᵐ Galē: ut diſtiguāt inter eā ⁊ int̄ diffinitōes q̄s noiant notiones: qm̄ ille diffinitiōes non diffiniunt res niſi ex accidētibus que cōcomitant̄ eas: ſed diffinitio ſubſtantialis diffinit rem ex ipā ſubſtantia rei.

Diffinitio ſubālis eſt q̄ determiat rem diffinitā ꝑ res eēntialrs ⁊ diffinitōes noiate notiones: ſunt deſcriptiōes. Et differētia q̇dez int̄ diffinitionē ⁊ deſcriptionē: eſt ꝙ in diffinitōe ⁊ ponit̄ gen⁹ rei: ⁊ adiungit̄ cum dr̄ia aut differētijs q̄ diſcernūt eēntiaȝ diffiniti ab alijs. Et in deſcriptiōe ponit̄ gen⁹ rei: ⁊ adiungit̄ cum ꝓpetatib⁹ aut accn̄tib⁹ q̄ diſcernūt deſcp̄tū ab alijs: ⁊ nō ꝑ rē eēntialē. ⁊ qȯ remanet ex ſmōe ei⁹ itellc̄ȝ ē. 10

Que uero ſm ptē eſt tractatio uniuerſe medicinalis ſpeculatiōis in multis alijs a nobis ſcp̄ta ē negotijs: quibus expedit uti ad tres doctrinas.

Tractationi autē ſcōm partē toti⁹ ſcie medicine iam peruenimus in alijs libris multis in quib⁹ dilatat̄ ⁊ declarat̄ res ad utēdū doctrinis tribus.

Uult ꝙ ꝑtractauit ꝑticularia medicine in q̇bus vtit̄ doctrinis trib⁹ que currūt ſm ordinē: ⁊ iaȝ cōpleuit eam in libris alijs multis ex libris ſuis: doctrine vȯ que nō ſm ordinē currūt ſunt diuiſio ⁊ deſcp̄tio. Et Gal. quidē dixit doctrinas: vt inuitaret noſ ad addiſcēdū artē dialectice: ⁊ vt faceret nos ſcire q̇a ipoſſibile eſt ꝯphēdere arteȝ medicine ſine arte dialectice: niſi ſit homo excellētiſſimi ingenij ſicut hippo. Nā bonitas nature ei⁹: ⁊ ſupfluitas ſolertie ipſi⁹ ꝑduxerūt eū ad h̓ vt vteret̄ his doctrinis abſq̧ dialectice arte naturalr̄: ſicut inuenim⁹ aliquē hoim non errare: qm̄ natura ei⁹ ꝑduxit eū ad declaratōes: ⁊ quoſdā eoꝝ nō errare: qm̄ cū eis eſt ars. ⁊ quoſdā eoꝝ errare: qm̄ cū eis nō eſt ars ꝑꝑ defectū grāmatice. Propter abbreuiatiōem ergo naturaꝝ hoim h⁹ tꝑis Gal. inuitat nos ꝑ hūc ſmonē: ad diſcēdā artem dialecticā: ⁊ facit nos ſcire: q: ſine ea nō ꝯphēdit̄ ars medicine: ⁊ quin Gal. dicat hōib⁹ ſui tꝑis hūc ſmonē: ⁊ bonitates in eis ſint famoſe: ⁊ philoſophia ſit in eis cōis ⁊ manifeſta: tūc que eſt opinio tua de hōib⁹ hmōi tꝑis: in q̇b⁹ philoſophia eſt extranea. 11

Sed nūc a diffinitiua incipiemus tm̄ adhuc apponentes: ꝙ ſola capitula: ⁊ uelut cōcluſiōes ſ₃ explicationem demonſtratoꝝ dicētur nunc.

Nunc autē aperiem⁹ librū noſtruȝ hūc per doctrinā q̄ fit ꝑ uiā diſſolutōis diffinitiōis poſtq̄ȝ faciem⁹ ſcire: ꝙ nos nō dicim⁹ i hoc libro niſi ſūmas eius quod oſtendim⁹ ſm expoſitōeȝ in alijs libris: ⁊ ꝙ illud quod eſt i eo ſicut concluſiōes eius quod eſt in eis.

Clarificauit Gal. intētiones i h̓ libro ſuas dicēs Nos n̄ dicem⁹ i eo niſi ſūmas ei⁹ qȯ declaram⁹ ſm expōneȝ i alijs libriſ: ⁊ iſte ſūme ſūt ſicut ꝯclōnes ei⁹ qȯ eſt i illis libris. Intelligim⁹ g̊ ab eo q: nō ſunt ꝯclōnes: ſ₃ ſunt ſilēs ꝯclōnib⁹. ⁊ ipſe q̇deȝ ſupfluitate ſiue ſolertie ⁊ bonitate ſue ſcie dixit hunc ſmonē. ⁊ ſi ipē dixiſſet ꝙ ſūt ꝯclōnes: tūc doctrina ei⁹ cucurriſſ₃ nō ſm ordinē. Qui g̊ exiſtiat ꝙ ſūt ꝯclōnes: tūc nō intelligit a viro Et q̄ dic̄ ꝙ ſūt fruct⁹ illoꝝ libroꝝ: tūc iaȝ elōgat̄ valde ab itellectu Gal. qm̄ fruct⁹ ſūt id i q° fit iuuamtū ex ill' libꝛ Et Gal. q̇deȝ narrat hāc intentionē: vt dirigat mentē ꝑfecti ⁊ diſcipuli ſil' verſus iuuamētū qȯ fit cū eo: qȯ ē in hoc libro. ꝑfecti q̇deȝ: q: firmāt i mente ſua canones huius artis: ⁊ facit eū rememorari ei⁹ qȯ forſitan obliuiſceret̄ in diſpōne ſenij. ⁊ diſcipuli q̇deȝ: qm̄ fac̄ qȯ eſt i hoc libro art' medicine inuentū ei potentiā ꝓpinquā ex apparitiōe ad actū. Qum g̊ incipit operari aliq̇d opationū ſuaꝝ: ⁊ aſpicit i aliquo ꝑticulariū ſuoꝝ qȯ erat i eo occl'tū ponit ad effectū: g̊ cōplet̄ ei ꝑ vſuȝ art' medicine.

Finit ꝓlogus: Incipit tractatus.

I

Medicina eſt ſcientia ſanoꝝ egrorū ⁊ neutroꝝ.

Dico ergo ꝙ medicina eſt ſcia reꝝ ꝑtinentiuȝ ꝯtinuataꝝ cū ſanitate: ⁊ cū egritudine ⁊ cū diſpōne in qua nō euadit homi ſanitas neq̧ egritudo.

Hec eſt diffinitio ſubſtantial' medicine. qȯ eſt: q: determiat intentionē art' medicine ꝑ res eēntiales. Gen⁹ quidē ei⁹ eſt iſte ſmo ei⁹: Scientia reꝝ ꝑtinentiū ꝯtinuataꝝ: nam ſcia hāꝝ reꝝ eſt gen⁹ oīuȝ artium factaꝝ a p̄ncipijs ſumpt' ex ſcia nāli: ſicut agricultura ⁊ curatio beſtiarū: ⁊ paſtoral' ſcia aīaliuȝ: ⁊ medicina. Et differētia ei⁹ eſt ſmo ei⁹ cū ſanitate ⁊ egritudīe: ⁊ cū diſpōne i qua nō euadit homī ſanitas neq̧ egritudo. hec enī dr̄ia diſcernit eēntialr̄ artem medicine ab oībus artib⁹ factis a p̄ncipijs ſumpt' ex ſcia naturali. Et dictōes quidē hui⁹ diffinitōis ſunt diminute. diminutionē vȯ eaꝝ occultauit Gal. in iteratōe ſua q̄ iterauit lr̄aȝ. b. dicūt ꝙ lr̄a b: apud arabes ſignificat cum p⁹ ⁊: ꝯiūctōeȝ. ⁊ in h̓ ꝙ ſel' remēorat⁹ eſt hoīs: ⁊ qū manifeſte fuerit oēs dictōes aſſūpte i ea ē ſ₃ h̓: medicia ē ſcia reꝝ ꝓportionataꝝ ꝯtinuataꝝ cū ſanitate hoīs: ⁊ reꝝ proportionataꝝ ꝯtinuataꝝ cum egritudīe hoīs: ⁊ reꝝ ꝓportionataꝝ ꝯtinuataꝝ cum diſpōne in q̄ non euadit hoī ſanitas neq̧ egritudo: qȯ generi medicine ꝓpinquo eius eēt nomē: ⁊ differētie ei⁹ nomē aggregaſſ₃ Gal. duo nomīa ⁊ ꝯiunxiſſet ea cognitōe diffinitōis. reꝝ ꝑpea ꝙ nō fuit generi ei⁹ illud neq̧ dr̄ie ipſi⁹ vtit̄ his noīb⁹ vt itelligat̄ ex eis itentio gener' ꝓpinq̄ eius: ⁊ dr̄ie que diſcernit eaȝ eēntialr̄ ab alijs artib⁹ ordinat' ſub genere ei⁹. putat̄ aūt ꝙ in hac diffinitōe eſt aſſumptū qȯ eſt ꝯ̄traiuȝ ſmoni Ariſ. in p̄dicamēt': ꝙ ſanitas ⁊ egritudo ſūt duo ꝯ̄traria int̄ que nō eſt mediū. at vȯ de diſpōne q̄ nō eſt ſanitas neq̧ egritudo: putat̄ ꝙ ipſa ē media int̄ eas. Quidā aūt affirmāt inuentionē hui⁹ diſpōnis ꝑ alterationē tm̄ corpoꝝ ex ſanitate ad egritudinē: ⁊ ex egritudīe ad ſanitatē. hec enī alteratio tranſit ꝑ mediū quod eſt diſpō tertia: qȯ ſi

iſti intelligerēt ab Ariſ.in pdicamētl:ꝛ a Gal.ſ3 ꝙ dicūt
remoueref eoꝝ ambiguitas.qḋ eſt: qꝛ Ariſ.vult ꝙ ipoſſi
bile eſt a corpore ſanitatē ꝛ egritudinē ſil' remoueri ꝛ fi
eri i eo diſpōnē3 tertiā in q̄ non ſit portio ſanitatis neq3
portio egritudis: ꝛ hoc ē veꝝ. Et Gal.vult p diſpōnē3 q̄
nō eſt ſanitas neq3 egritudo diſpōnē3 corpis in q̄ inueni
unf aut ſanitas ꝛ egritudo ſil': aut vna eaꝝ in hora vna:
ꝛ altera i hora alia:aut portio cuiuſq3 eaꝝ:aut ſm ſemi
tā pmixtiōis aut vicinitatl.ꝛ ppter illud nō firmauit iu
diciū ſup inuentionē hꝰ diſpōis tertie:ſ3 narrat dictiōe3
q̄ ſigt illō qḋ dixit.ꝛ eſt ſmo eiꝰ: nō euadit hoi.ꝛ ego ex
ponā illud i eo qḋ futuꝝ ē de ſmone eiꝰ.ꝛ h̄ etiā poſſibi
le ē:ꝛ nō eſt ei oppoſitio cū ſmone Ariſ.nedū ꝙ neccriu3
faciat ꝯdictionē.qḋ eſt:qꝛ intellectū ē ex ſmone Ariſ.ꝙ
corpora alterant ex ſanitate ad egritudinē: ꝛ ex egritudi
ne ad ſanitatē:ꝛ ꝙ i hac alteratōe poſſibile ē inuenire h̄
duo ꝯria aut i ptibꝰ corpis longinq̄s: aut i ptibꝰ ppinq̄s
aut i horis diuerſ.ꝛ vnaq̄q3.ſ.ſanitas ꝛ egritudo q̄n alte
raf ab ea corpꝰ:nec̄e eſt vt minuaf ꝛ addaf eiꝰ diminutio
vſq3quo euaneſcat:ꝛ nec̄e eſt vt addaf altera: ꝛ magnifi
cef eiꝰ additio vſq3quo cōpleaf eiꝰ eē:ꝛ h̄ additio ꝛ dimi
nutio inueniunf ſil'.hec ḡ diſpō tertia quā dixit Gal.cō
uenit etiā ſnīe Ariſ.Et Ariſ.quidē nō phibuit:niſi vt di
caf:qꝛ inuenif diſpō tertia diuerſa ſanitati ꝛ egritudini:
ſcil3 vt ſint diſpōnes tres: ordo cuiuſq3 quaꝝ ſub genere
ſuo ſit eq̄lis ordini alteriꝰ. Na3 ſic Ariſ.hanc intentionē
dici phibet:ſil'r Gal. phibet eā dici. Duo ḡ viri ſūt ꝯueni
entes:ꝛ diuerſitas ſublata ē inter eos:q̄uis ſit manifeſtū
ſmonē Galieni facere opinari illud. 2

Scientie ergo nomē cōiter ꝛ non
pprie audire oportet.

Et oportet ut itelligas nomē ſcien
tie in hoc loco ſm itentionē cōe3
non ſm intentionē ppriam.

Vult vt intelligaf ex eo intētio generis: ſub quo
ordinanf oēs artes facte a pncipiis ſumptis ex
ſcia nāli.h̄ nāq3 genꝰ ē cōe n̄ ppꝛu3 iſtl artibꝰ 3

Sanū aūt ꝛ egrū ꝛ neutrū triplici
ter unūquodq3 dicif: hoc quide3
ut corpꝰ: hoc aūt ut cauſa: hoc uero ut
ſignū:eteni ſuſceptibile ſanitatiſ eſt cor
pus:ꝛ efficiēs aut ꝯſuans eam cā eſt:
ꝛ declarās ea3 ſignū.oīa aūt hec uocāt
helenes ſana. Scdm uero eunde3 mo
du3 ꝛ egra ꝛ ſuſceptiua egritudinū cor
pora: ꝛ efficiētes ꝛ ꝯſuantes egritudi
nes cās:ꝛ ſigna declarātia ꝛ neutra ſ3
candē rōne3:ꝛ corpora ꝛ ſigna ꝛ cās.

Et illud quidē qḋ ꝯtinuaf cū uno
quoq3 hoꝝ triū: ꝛ pportionaf ei
.ſ. in ſanitate ꝛ egritudine ꝛ diſpōne q̄
nō eſt aliq̄ eaꝝ eſt una triū reꝝ:aut cor
pus:aut cā:aut ſignū. nam oēs noſtre
lingue cōparant corpꝰ ſuſcipiēs ſanita
tē ꝛ cauſam facientē ꝛ cōſuantē cam:
ꝛ ſignū declarās ſpa3 ad ſanitatē. ꝛ ſ3
hanc rōne3 cōparant corpus ſuſcipiēs
egritudies ꝛ cās efficiētes ꝛ ꝯſuantes
eas: ꝛ ſigna declarātia eas ad egritudi
ne3. ꝛ ſil'r etia3 cōparant corpꝰ ꝛ cā3 ꝛ
ſignū ſignificāſ diſpōne3 q̄ nō ē ſanitas
neq3 egritudo ad illā diſpōne3.

Sermo iſte itellcūs ē exponēs ptē diffinitōis. 4

Et ſm primā qde3 rōne3 ſcia cāꝝ
ſanaꝝ medicinal' eſt:poſt illa3 au
tē ꝛ aliaꝝ: ſecūdo uero ꝛ egraꝝ: ꝛ ter
tio neutraꝝ:ꝛ poſt hoc corpoꝝ:primū
qde3 ſanoꝝ: deinde egroꝝ:deiñ ꝛ neu
troꝝ.ꝛ de ſignis uero ſm candē rōne3
in actionibꝰ uero pꝰus qdem corpoꝝ co
gnitio ex ſignis manifeſta eſt: poſt hoc
uero ꝛ eaꝝ cāꝝ inuentio.

Et pma qdem intētio medici non
eſt niſi ad ſciendu3 cās ſanitatis:
deinde ppter illud puenit ad reliquas
cauſas.ſ.egritudines i pmis:deide ad
cās diſpōnis q̄ nō eſt ſanitas neq3 egri
tudo:deinde poſt hoc ad corpora:ꝛ nō
eſt eiꝰ intētio iteꝝ in eis in pmis niſi ad
ſciendū corpa ſana: deide poſt ad ſcien
dū egra:deinde poſt ad ſciendū ea que
nō ſūt neq3 egra neq3 ſana.ꝛ ſm hāc in
tētiōe3 ꝛ rōcinatōe3 currit res ſignoꝝ
In opationibꝰ uero nō eſt in pmis niſi
cognitio diſpōnis corporū p ſigna: dei
de poſt illud inuentio cāꝝ ſanitatis cor
poꝝ ꝛ egritudis coꝝ.

Fecit nos ſcire in h̄ ſmone dr̄iam int doctrinā
artl medicine:ꝛ int opationē p illud qḋ dicimꝰ
ex eis:ꝛ ꝙ diſpō in eis ē ſm ꝙ dicimꝰ primū co
gnitōis:vltimū opatiōis:ꝛ pꝛmū opatiōis:vltimū cogni
tōis:ꝛ ſmo eiꝰ intellectꝰ eſt.ꝛ nos exponemꝰ diuiſionē ꝛ
ipſiꝰ explanationē q̄ diuidit ptes diffinitōis medicine:vt
dirigaf mens per illud in ea quod eſt poſt illud. Dico er
ꝙ cauſaꝝ ſanitatis duo ſunt modi. Unus eoru3 eſt cau
ſarum facientiū ſanitate3: ꝛ iſte eedē ſunt cauſe ſanātes
egritudinē:ſicut curatio: ꝛ medicine: ꝛ cibi. ꝛ canonū ha
ru3 cāꝝ cōpleuit doctrinā in libro de ingenio ſanitatis
ꝛ modū. Alter modꝰ eſt cāꝝ ꝯſuantiū ſanitatē. ꝛ cano
nū haꝝ cāꝝ cōpleuit doctrinā in libro de regimie ſanoꝝ
ꝛ docet in h̄ loco artis parue ꝙ medicꝰ puenit p cās ſani
tatis ad cās egritudis in pmis:deide ad cās diſpōnis ter
tie vt vtaf cauſ ſāitatl ꝛ caueat cās egritudis ꝛ cās diſpō
nis ꝯtie:ſic pmiſit illud i libro ſectaꝝ. Et cāe egritudis ſūt
tres:cā antecedēs ſic repletio: ꝛ cā ꝯiūcta ſic putredo fa
ciens febrē: ꝛ cā pmitiua:ſic caſus aut pcuſſio aut obui
atio caloris ſolis aut frigoris aerl.ꝛ ſm hāc ſimilitudinē

ſunt cãe diſpõnis q̃ non ẽ ſanitas neq̃ꝫ egritudo. Deinde docet ꝙ medicꝰ ꝑuenit etiã pꝰ cognitionẽ haꝝ cãꝝ ad cognitionẽ corpoꝝ ſanoꝝ: deinde egroꝝ: poſtea illoꝝ q̃ nõ ſũt ſana neq̃ꝫ egra. Deinde dic̃ ꝙ ⁊ ſm hanc rõnẽ currit res ſignoꝝ.ſ. incipit medicus a cognitõe ſignoꝝ ſanoꝝ: poſtea ſignoꝝ egroꝝ: deinde ſignoꝝ diſpõnis que nõ eſt ſanitas neq̃ꝫ egritudo. Deinde dicit: ſed in diſpoſitõe operatõis nõ eſt in ꝑmis niſi diſpoſitõis cognitio corpoꝝ ꝑ ſigna.ſ. incipit medicꝰ quãdo vult operatõem medicine: ⁊ ſcit diſpoſitõem corpis ꝑ ſigna: tũc ſi inuenit ĩ eiſ ſigna ſanitatis cõſeruat ſanitatẽ eius. ⁊ ſi inuenit in eis ſigna egritudinis: aut ſigna diſpoſitõis: que nõ ẽ ſanitas neq̃ꝫ egritudo: curat egritudinẽ eius: aut curat illã diſpõem. Deinde dicit poſtea: q̃a eſt poſt illud inuẽtio ſcie cãꝝ ſanitatis corpoꝝ ⁊ egritudinis eoꝝ.ſ. poſtq̃ꝫ cognoſcit medicus diſpoſitõem corpis inuenit ſciam cauſarũ ſanitatis: aut ꝯſeruãtiũ ex eis: aut faciẽtiũ ex eis: cum cõſeruãtibus cõſeruat ſanitatẽ eiuſ: ⁊ cum efficiẽtibꝰ ſanat eius egritudinẽ. Et poſtq̃ꝫ cõpleuit Gal. explanatõem diffinitionis medicine ad ꝑtes ſuas: ⁊ iſtã doctrinã qua docuit nos eſſe eaꝝ: ⁊ cõpleuit in diſpoſitõe doctrine ⁊ ĩ diſpoſitõe opatõis: incipit iterũ diuidere vnãquãq̃ꝫ eaꝝ: ⁊ explanauit eam ad tria ⁊ dixit: 5

Sed qñ efficiẽs ⁊ declarãſ ⁊ ſuſceptiuũ duplr̃ unũq̃ꝙ dr̃: hoc quidem ſimplr̃: hoc uero ut nũc: ſciẽdũ eſt utroꝝq̃ꝫ ſciam eẽ medicinalẽ. Et ſm uero ſimplr̃ duplr̃ dr̃: hoc qdẽ ut ſemꝑ hoc uero ut multũ: ⁊ eſt utroꝝ hoꝝum etiam ſcia medicinalis.

Et unũquodq̃ꝫ qd̃ efficit: aut ꝯſeruat: aut ſignificat: aut recipit: dr̃ ſm unũ duoꝝ modoꝝ: aut abſolute: aut in tꝑe pñti: ⁊ medicina utroꝝũq̃ꝫ ẽ ſcia. Silr̃ ⁊ abſolute dr̃ ſm duos modos: aut ſemꝑ: aut in pluribꝰ diſpõibꝰ: ⁊ eaꝝ trium medicina eſt ſcia.

Sermo eiꝰ ex eo quod efficit tolerat vt velit cauſas efficiẽtes ſanitatẽ tm̃: ⁊ ſunt ſanãtes infirmitatem: ⁊ tolerat vt velit cũ eis cauſas efficientes egritudinẽ: ⁊ cauſas efficiẽtes diſpõem: que nõ eſt ſanitas neq̃ꝫ egritudo. Et ſermo eius: aut cõſeruat: tolerat vt velit cauſas ꝯſeruãtes ſanitatẽ tm̃: ⁊ tolerat vt velit eas: ⁊ velit cũ eis cauſas retinẽtes egritudinẽ ⁊ diſpoſitiõem que nõ eſt ſanitas neq̃ꝫ egritudo. ⁊ ſermo eius: aut ſignificat: vult ſigna. ⁊ ſunt tria: ſigna ſanitatis: ⁊ ſigna egritudinis: ⁊ diſpoſitõis tertie. ⁊ ſmo eius: aut recipit: vult corpora. Quod aũt remanet ex ſermone eiꝰ intellectũ ẽ. ⁊ ſermo eius: medicina eſt ſciẽtia eoꝝ omniũ: vult rememorari nos ꝙ iſte res ſunt explanatio diffinitiõis medicine. ⁊ qum ita ſit: tũc medicina eſt ſciẽtia omniũ eoꝝ: ⁊ ꝓptea ꝙ dimiſit in ſmone ſuo iſto rememorari diſpõis tertie: incipit ergo exponere eſſe eius ita ⁊ dicit: 6

Neutꝝ uero ⁊ cã: ⁊ ſignũ: ⁊ corpꝰ ⁊ qd̃ ſimplr̃ dr̃: ⁊ qd̃ ut nũc: ẽplr̃ unũq̃ꝙ dr̃. hoc qdẽ eo ꝙ neutro contrarioꝝ ꝑticipet: hoc qdeꝫ eo ꝙ utriſq̃ꝫ cõtrarioꝝ: hoc aũt eo ꝙ aliqñ qdẽ hoc aliquãdo illo. Hoꝝ uero ipoꝝ ſm duos modos dicit̃: aliqñ qdeꝫ ꝑticipãdo utroꝝũq̃ꝫ cõtrarioꝝ equaliter: aliqñ uero amplius altero.

Quod aũt non ꝓportionat̃ ad ſanitatẽ neq̃ꝫ ad egritudinẽ: qum ſit aut cauſa: aut ſignũ: aut corpꝰ: ſiue dicat̃ abſolute: ſiue in tꝑe pñti: unũq̃ꝙ ſm tres dr̃ modos. Unꝰ eoꝝ ẽ: ne ſit ꝓportionatũ ad aliqd̃ duoꝝ cõtrarioꝝ. ⁊ ſecũdꝰ: ut ſit ꝓportionatũ utriſq̃ꝫ ſil̃. ⁊ tertiꝰ: ut ꝓportionet̃ qñq̃ꝫ ad unũ eoꝝ ⁊ qñq̃ꝫ ad alteꝝ. ⁊ ſecũdꝰ hoꝝ triũ dicit̃ ſm duo cõtraria: aut ut ꝓportionet̃ ad unũq̃ꝙ duoꝝ cotrarioꝝ equalr̃: aut ut ꝓportionet̃ ad unũ plꝰ q̃ꝫ ad alteꝝ.

Res ꝓportionate ⁊ ꝯtinuate iam fuerũt tres: cauſa: corpus: ⁊ ſignũ. ⁊ quãdoq̃ꝫ multiplicãt̃ cũ ſanitate ⁊ egritudine ⁊ diſpoſitõe que nõ eſt ſanitas neq̃ꝫ egritudo: ꝓueniũt noueꝫ. ꝓiiciat̃ ergo ex eis illud quod ꝓportionat̃: ⁊ cõtinuet̃ cum hac diſpoſitiõe: ⁊ remanebũt ſex: que quãdo multiplicãt̃ cum abſoluto ſemꝑ: ⁊ cum abſoluto ſm plures diſpoſitões: ⁊ cum tempore preſenti: ꝓueniũt decẽ ⁊ octo. Et Gal. quidem rememorat̃ in hoc capitulo diſpoſitõis rerũ ꝓportionatarum ⁊ cõtinuatarũ cum diſpoſitõe in qua nõ euadit homini ſanitas neq̃ꝫ egritudo: ⁊ dicit ꝙ hec diſpoſitio eſt trina.ſ. neutralitas in tribꝰ ſignificatis: ⁊ ſignificatũ diuiditur in duas partes. ⁊ ſecũdũ eoꝝ eſt duo: ergo fit hec diſpõ q̃ttuor: que qñ multiplicãt̃ cũ numero reꝝ ꝓportionataꝝ cõtinuataꝝ cũ ea ꝓueniũt aut nouẽ ſi nõ diuiditur ſecũdũ: aut xij. ſi diuidit̃ ſecundũ. ſꝫ qñ multiplicat̃ illud cũ abſoluto ſemꝑ: ⁊ cum abſoluto ſm plures diſpõnes: ⁊ cum tempe pñti: ꝓueniũt aut vigitiſeptẽ: ſi non diuiditur ſecũdũ: aut trigitaſex: ſi diuidit̃ ſecũdum. Et tu potes notare iſtas diuiſiões in tabula: ⁊ excitabitur per illud mens tua: ⁊ verificabit̃ numerꝰ partiũ ad quas diuidit̃ diffinitio medicine. 7

Est aũt ⁊ de toto termino dubitatio q̃dã ſm locutõem: quã ⁊ ipaꝫ oꝫ determinare. In eo eniꝫ ꝙ dicit medicinã eẽ ſciam ſanoꝝ egroꝝ ⁊ neutroꝝ: ſignificat̃ quidẽ ⁊ oim ꝑtiũ: ſignificatur autem ⁊ quarundã: ſignificatur etiam ⁊ qualiũ. Sed omniũ quidem incomꝑhenſibile eſt ⁊ impoſſibile: quarundam uero imperfectuꝫ: ⁊ non artificiale. Qualiũ uero ⁊ artificiale ſimul et ſufficiens ad omnes partes artis: quas cõtineri dicimus in medicine diffinitione.

E ET in annūciatōne totiꝰ huiꝰ diffini
tōnis eſt locꝰ dubitatiōis quaꝫ de
terminare oportet. Quod eſt: qa nos
dicimꝰ q medicina eſt ſciētia rerū conti
nuatarum cum ſanitate ⁊ egritudine ⁊ di
ſpoſitōe: que nō eſt ſanitas neqꝫ egritu
do: lꝫ ut intelligat ex hoc ſmone: quia
eſt ſciētia omniū rerū: ⁊ lꝫ ut intelligat
quia eſt ſciētia quarūdam earum ſine qui
buſdam. Et lꝫ ut intelligatur: quia eſt
ſcientia cuiuſcūqꝫ rei ex eis quod ingri
tur: uerū eſſe omniū earū non compre
henditur: neqꝫ cōtinet: neqꝫ peruenit ad
illud. eſſe uero quarundā earū eſt dimi
nutum: ⁊ nō aſſimilatur uie artificiali.
Eſſe autē cuiuſcūqꝫ ex eis quod inqui
ritur ſciētia: aſſimilatur uie artis medi
cine: ⁊ ſufficit in omnibꝰ rebꝰ medicine
particularibus ⁊ hec eſt intētio in diffini
tione medicine.

I ITerauit Gal. rememoratōem diffinitōnis per di
ctionē ſuā diuerſam a dictōe in eo qđ preterijt: vt
faceret ſcire aſpiciētē: qꝛ nō oportet vt attēdat
ad dictōem quādo remanēt intētōes intellecte compre
henſe. deinde dixit dubitatōem ⁊ fecit ſcire q intētio ſci
entie que accepte eſt genꝰ medicine diſtictū cū differētia
medicine eſſentiali eſt ſcia cuiuſcūqꝫ rei ſciam inquirl ex
partibꝰ medicine. quod eſt: quia indiuidua cuiuiuſcūqꝫ
eorum xxviij. ⁊ xxxvi. ſunt infinita. ⁊ hoc quidē appet per illō
quod oſtēdimꝰ in tractatu primo libri noſtri de iuuamen
to: in doctrina artis medicine: q iactātia modernorū di
centiū virtutes myrobalanorum: ⁊ aliarum medicinarum: ⁊ infir
mitatū indiuidualiū nouarum eſt vana. ⁊ indiuidua acce-
pta in medicina ſunt infinita: ſed nō comphēdunt neqꝫ
continēt neqꝫ peruenit ad ea ſicut dixit Gal. Et nō ſufficit
in eis niſi vt ſint apud nos canones ⁊ regule quibꝰ prohi-
bemus totū quod occurrit ex eis nobis tm̄. ergo quod
dixit de medicinis ſimplicibꝰ in libro ſuo: in iſtis medi-
cinis nō eſt niſi exempla exponētia doctrinā eiꝰ in qnqꝫ
tractatibꝰ primis eius. Quod aūt diximꝰ in illo libro cōue-
niēs ſciētie Gal. ⁊ poſtq̄ꝫ docuit nos intētōem medicine
explanauit diffinitiōem eiꝰ ad ptes ſuas: ⁊ inſinuauit ad
narrādū eas ſm vnāquāqꝫ: ⁊ fecit nos ſcire q medicina
ē ſcia cuiuſqꝫ earum q̄rum inqrl ſciam. ſ. q medicina ē canōes
⁊ regule qbꝰ ſcit ⁊ intelligit q̄cūqꝫ res q̄rit ex ptibꝰ eiꝰ. In
cepit iterum in hoc vt faceret intelligere vnāquāqꝫ ptiū me
dicine ad quas explanauit medicine diffinitōem: ⁊ inci-
pit ex illis cum canonibus corporum ſuſcipiētium.

Finit tractatꝰ ſecūdꝰ: Incipit tertiꝰ. I

I INcipiamus igitur a corpo
ribus. primum quidē qualia
ſana ⁊ egra ⁊ neutra contin
gat eſſe exiſtētia. poſt hec ue
ro de ſignis ⁊ cauſis oratio
nem percurramus.

I INcipiamꝰ ergo rememorari nūc
corporum ſanorum egrorū ⁊ que non
ſunt ſana nec egra que corpora ſint: de
mū ſequat illud cum rememoratione
cauſarū ⁊ ſignorū.

S Ermo iſte manifeſtus eſt: ⁊ ſignificatio huiꝰ
dictionis egra: ⁊ huius dictiōis infirma: vna
eſt in ſanatiua.

S SAnū eſt autem ſimplr corpꝰ eucra
ton quidē exn̄s ex generatōne in
ſimplicibꝰ ⁊ primis particulis: coequale ue
ro his q̄ ex his cōponuntur organicis.
Sanū uero ut nūc eſt corpꝰ qđ ſm pre
ſens tempꝰ eſt ſanū: eſt aūt ⁊ hoc quod
ſm tempꝰ ſanum eſt corpus eucraton ⁊
coequale: nō ſm optimā eucraſiā ⁊ coe
qualitatē: ſed ſm ppriam ipſius ſani cor
poris eēntiā: uel ſm ppam ipiꝰ ſani cor
poris qualitatē: ſemper tale eſt maxie eu
craton: ⁊ maxie coequale: ut multū ue
ro ab optima cōpoſitōne derelictū eſt:
non multū tamen.

D DIco ergo q corpꝰ ſanū abſolute
eſt illud quod noiat eucraton. ⁊ il
lud quod noiat abſolute eucraton eſt il
lud cuiꝰ fabricatio ex principio creatiōis
in uētre matris ſue eſt ſm temperamētum cō
plonis mēbrorum ſuorum ſimpliciū primorum
⁊ equalitatē cōpōnis inſtrumētorum cōpo
ſitorum ex illis. Et ſanum corpꝰ ut nūc eſt
illud quod eſt ita in hora preſenti: ⁊ hoc
etiā in hora in qua eſt ſanū: eſt tperate cō
plonis ⁊ equalis cōpōnis. uerum tn̄ ipſius
temperantia ⁊ ipiꝰ equalitas: nō ſunt ſm me
liorē diſpōnem eq̄litatis: ſꝫ eſt ei temperātia
ppa: ſed ſemper ita eſt in ultimo temperantie
complonis ⁊ cōpoſitōis. Corpꝰ autem
ſanatiuū eucraticū quod ex eo eſt i plu
ribus diſpōnibus ita eſt illud quod mi
nuitur a meliore diſpoſitionū: diminu
tione non multa.

P POſtqꝫ Gal. explanauit diffinitiōem medicine ad
ſuas ptes: ⁊ docuit diſcipulū qualr ſciat id cuiꝰ
querit ſcia ex eis: incipit hic exponere vnāquāqꝫ
ptiū diffinitōis medicine: ⁊ ex eis ſunt corpa ſuſcipiētia.
hec. n. ſm q ipſe determinauit ea ſunt diuerſa. ſana qdem
paulo ante docuit qꝛ ſunt tria. ⁊ ppter illud incepit in h

ſmone exponere vnūquodqꝫ eorū: ⁊ noīauit ſanū ſemꝑ ſimplr̄ eucraticū: vt ſignificaret ꝑ hāc dictiōem eucraticū: aſſiduitatē ſanitatis ⁊ exuberantiā eius. ⁊ ſignificat ꝑ hāc dictiōez: cōplexio: coniūctiōem q̄ttuor qualitatuꝫ que ſunt ca. fri. ſic. ⁊ hu. adinuicē. Et ſignificat ꝑ hanc dictionē ſanū ſimplr̄. hec. n. dictio eſt in vſu in ſciētijs ⁊ artibꝰ ſm ꝙ ipa eſt nomē cōe. Medici ergo voluerūt ꝑ eā ꝙ eſt ſimplr̄ ⁊ eſt impoſſibile vt cōponat̄ cū alio. ⁊ membrū ſimiliū ꝑtiū eſt omne mēbꝝ cuiꝰ ꝑtes ſil'es ſunt ī ſubſtātia ſua cū toto: ⁊ nomē eaꝝ eſt ſicut nomē eius. verbi gratia: hoc fruſtū oſſis eſt ſimile ſue ſubſtātie: qum ſubā oſſis ⁊ nomē eiꝰ eſt os ſicut nomē eiꝰ totiꝰ. ⁊ hoc fruſtuꝫ carnis ſimile eſt ſubſtātie ſue: qum ſubſtātia carnis ⁊ nomē eiꝰ eſt caro: ſic nomē ſubſtātie carniſ totiꝰ. ⁊ hꝰ fruſtū vene eſt ſimile ſubſtātie ſue: quꝫ ſubā totiꝰ vene ⁊ nomē eiꝰ vene ē ſicut nomē totiꝰ. Et mēbra quidē ꝑtiū ſimiliuꝫ ſunt multa: ſicut os: neruus: vene: arterie: caro: piguedo cartillago: cutis. Et inſtrumētale eſt dictio q̄ꝺ ſignificat apud medicos mēbꝝ cōpoſitū ex mēbris ꝑtiū ſimiliū. et intētio. i. diffinitio eiꝰ eſt ꝙ eſt inſtr̄m aīe exn̄ti in corpe quo efficit quaſdā ſuas oꝑatōes. Et mēbra q̇dē inſtr̄alia ſunt multa: ſicut cor: epar: cerebꝝ: teſticulꝰ: ſtomachus: ſplen: pulmo: renes: veſica: oculi: aures: naſus: os: manꝰ: pedes: collū: pectꝰ: dorſum. ⁊ cōplexio cuiuſqꝫ mēbroꝝ ē ꝯpoſitoꝝ cōpoſita ex ꝯpl'one mēbroꝝ ꝑtiū ſil'iū ex quibꝰ componūt̄. Compl'ones aūt mēbroꝝ ſimiliū ꝑtiū nō eſt res vna ⁊ eadem. ⁊ complexio oſſis eſt alia a compl'one nerui. ⁊ cōplexio vene eſt alia a compl'one arterie. ⁊ ſm hoc exemplū vnicuiqꝫ mēbro cōſimiliū ꝑtiū cōplexio eſt ꝓpa. Et qn̄ vnūquodqꝫ eſt cōicās compl'onē ſuā ꝓpaꝫ ꝓuenit ex cōpl'onibꝰ eaꝝ oīm cōplexio tꝑata. Naꝫ declinatio ꝯpl'onis oſſis ⁊ nerui ad frigꝰ: tꝑat declinatōēz cōpl'onis arterie: ⁊ carnis ad calorē. Et cutis q̇dē inter hec mēbra ſimiliū ꝑtiū tꝑate ꝯpl'onis ē p̄cipue cutis iterior ꝑtis palme qn̄ ē ꝯpl'onē ſuā ꝓpam ꝯn̄s. at v̄o ꝯplexio fit diuerſa ꝓpter diuerſitatē etatꝭ regiōis ⁊ oꝑatōis ⁊ alioꝝ. Manifeſtū ḡ ē ꝙ ꝯpl'oni vniuſcuiuſqꝫ mēbroꝝ ꝑtiū ſimiliū ē latitudo. ⁊ ſanitas eſt in ꝯpl'one vt ꝓportionēt̄ ꝯpl'ones mēbroꝝ ꝑtiū ſimiliū. ſ. vt ſit ſm ſemitā exempli ꝓportio ꝯpl'onis oſſis in etate puericie ad cōpl'onē carnis: ſicut cōplexio eiꝰ ad eā in etate iuuētutis aut adoleſcētie aut ſenij: ⁊ ſm hoc exemplū in reliq̇s. ḡ corpoꝝ ſanoꝝ ſemꝑ cōpl'ones mēbroꝝ ſimiliū ꝑtiū ſunt ſm ꝓportionē vnā: ⁊ hec ꝓportionabilitas quidē ē tꝑātia. ḡ vniuſcuiuſqꝫ mēbroꝝ inſtr̄aliū cōpoſitoꝝ ex mēbriſ ſimiliū ꝑtiū eſt cōplexio ꝓpa in q̄ttuor rebꝰ: quaꝝ vna ē numerꝰ: ſecūda q̄ꝫtitas: tertia forma: q̄rta ſitus. ⁊ eq̄litas cōpl'onis cuiuſqꝫ eoꝝ eſt vt ſaluet̄ ſua ꝓpa ꝯpō in vnoquoqꝫ eorū q̄ttuor. Manifeſtū eſt igit̄ ꝙ q̄ꝫtitates eoꝝ ſunt diuerſe. nam ipa nō ceſſant augmētari donec aſſeq̄uāt̄ vltimuꝫ terminū ſue adoleſcētie: deinde ſtat augmētū eoꝝ. equalitas ergo ꝯpl'onis eſt ſemꝑ vt remaneat ſm ꝓportiōem vnā in ſuis q̄litatibꝰ. qn̄ ergo aggregat̄ in corpe vno vt ſit tꝑate ꝯpl'onis ⁊ eq̄lis ꝯpōis: tūc Gal. vocat illud meliorē formā corpis: ⁊ iam oſ̄ſum eſt ꝙ meliori formaruꝫ nō eſt latitudo ſuꝑioris ⁊ inferioris: q̇a iam hr̄ēt intēſionem ⁊ remiſſionē ſi latitudo eēt eq̇uoca ad diuerſa. ſ. ad corpꝰ ſanū: ⁊ cām ſanā: ⁊ ſignū ſanū. Nā vnūq̄ꝺqꝫ iſtoꝝ dicit̄ ſanū ſemꝑ tale ſiue in meliore formaꝝ: ⁊ hoc tetigit in multitudine eoꝝ que currūt. ⁊ dicit̄ latitudo ꝯpō lata in duobꝰ. ſ. tꝑantia ꝯpl'onis: ⁊ eq̄litate ꝯpōnis: ⁊ quādo minuit̄ cōplexio ⁊ tꝑantia aut ꝯpō diminutiōe q̄ nō minuit̄: dicit̄ illa q̇dē adhuc talis que nō videat̄ ipedire oꝑatōes diminutōe. que v̄o immutat̄ vel manifeſtat̄ tūc iam corpꝰ immutat̄ a meliori formaꝝ: ⁊ ꝙ eſt ita ſanitas eiꝰ ⁊ eſt firma. verūtamē firmitudo eiꝰ eſt intra firmitatē ſanitatis corpis quod ē in meliori formaꝝ. ſ. ſanatiuū. et ꝓpter illud eſt hoc corpꝰ ſanū ſm plures diſpōes. ſ. ī pluribꝰ etatibꝰ ⁊ regiōibꝰ ⁊ diſpōībꝰ ⁊ ſimilibꝰ. ipe aūt intelligit ꝑ diſpōnes tres has ⁊ eaꝝ oꝑatōnes. Et qn̄ diminuit̄ ꝯplexio ⁊ compō diminutōe plurima donec fiat corpꝰ ſuſceptiuū egritudinis: tūc nō nomīat̄ ſanū niſi in hora pn̄ti. Nam in hac hora ſunt ꝯplexio in eo ⁊ ꝯpoſitio ſꝫ aliquā diſtꝑantiā ꝓpam. ſ. infra eq̄litatē ſuā in pluribus diſpōībus. Et manifeſtū eſt ꝙ ſanitati cuiuſlibet corpis eſt latitudo que ē preter latitudinē eius ī corpe alio. naꝫ ſanitas ceci hac diſpōne alia ē a ſanitate claudi. 3

Egrū vero corpꝰ ſimplr̄ ē quod ex generatōe aut diſtꝑatū in hiſ que ſimileſ habent partes: aut nō coequale in organis: aut in utriſqꝫ ſimul.

Corpꝰ egrotatiuū eſt id q̄ꝺ natū ē aut ſm cōpl'onē malā mēbroꝝ ſimiliū ꝑtiū: aut ſm inequalitateꝫ membroꝝ inſtr̄aliū: aut ſm duas res ſiml'.

Quia poſtq̄ꝫ ꝑuenit cum corpe ſano abſolute ad corpꝰ ſanū ī hora pn̄ti: ⁊ appꝫ ꝙ hꝰ corpꝰ ē male ꝯpl'onis aut ꝯpōnis aut vtriuſqꝫ ſil'. ⁊ q̇a nō ꝑuenit ad ipm equalitas niſi q̇dā ī hora ꝓpa ī qua ē ſanū: declarat̄ īde ꝙ hꝰ ē ex corpibꝰ q̄ꝺ ē egrotatiuū: tūc manifeſtū ē ꝙ ꝓpalauit ipm in hoc ſermone ē mediū: aut ſm ꝯpl'onē malā mēbroꝝ ꝑtiū ſimiliū: aut ſm īequalitatem mēbroꝝ officialiū: aut ambas res ſil'. Et egrotatiuū q̇deꝫ nō ē egꝝ: ſed ē illud ad q̄ꝺ appropriāt ⁊ ꝓpāt egritudīes ex cauſis infirmātibꝰ: q̄ꝫuis debiles ſint aut parue: ⁊ nō fuit ī eo q̄ꝺ p̄teriit oſ̄ſum ei hoc corpꝰ: ⁊ ꝓpter illud nō numerauit ipm ī ꝑtibꝰ diffinitōis. poſtq̄ꝫ āt declaratuꝫ ē ei: dixit illud ī veſtigio loci ī quo declaratū ē ei. 4

Egrū uero ut nūc ē corpꝰ egrotās in tꝑe in quo dr̄ tale exn̄s. Manifeſtū ē aūt ꝙ ⁊ hoc ſm ꝙ tp̄s dr̄ eē egꝝ aut diſtꝑatuꝫ ē in ſil'es hn̄tibꝰ ꝑtes: aut ineq̄le in organicis: aut in utriſqꝫ. Et ſꝑ q̇dē egꝝ ē q̄ꝺcūqꝫ ex generatiōe aut diſtꝑatū ſatis exn̄s in ſimplicibꝰ ꝑticul' aut in oībꝰ: aut in q̄buſdā: aut maxime dn̄antibus: aut etiā ineq̄le in organis. Sil'r uero ⁊ his: aut oībꝰ: aut q̄buſdā: aut maxīe dn̄antibꝰ: aut etiā ineq̄le organicis. Ut multū uero egꝝ ē corpus ab hmōi malicia derelictū: nōdū uero in medio. i. neutralitate conſtitutū.

Et corpꝰ egꝝ ut nūc eſt illud q̄ꝺ eſt infirmū in hora in q̄ dr̄ ꝙ eſt ita: ⁊ hoc etiā in hora in q̄ dr̄ q̇a ē infirmū ē male ꝯpl'onis in mēbris ſimiliū ꝑtiū: aut ab eq̄litate egreſſuꝫ in mēbris iſtr̄alibus: aut aggregās ambas res ſimul.

Et corpus egrum ſemꝑ eſt illud quod
eſt natū ſm cōplōnē longinquā ab eq̄li
tate in mēbris ſimplicib⁹ p̄mis omnib⁹
aut unitōe coꝝ: aut ipoꝝ ſblimioribus
aut ſm cōplōnē longinquā ab equalita
te in mēbris inſtr̄alib⁹ omnib⁹: aut uni
tōne ipoꝝ: aut eoꝝ ſublimiorib⁹. Cor
pus uero egrū in plurib⁹ diſpōnibuſ eſt
illud quod iam diminuit: ⁊ nō ꝯſequit̄
diſpōem mediā.

Narrauit Gal. i partib⁹ diffinitōis corp⁹ infirmū:
⁊ multiplicauit ipm ꝑ abſolutū ſemꝑ: ⁊ ꝑ abſo-
lutū ſm plures diſpōnes: ⁊ ꝑ tp̄s p̄ns. et ſic ince
pit in corpib⁹ ſanis a meliori eoꝝ diuꝫ: ſil'r incipit a cor-
porib⁹ infirmis a meliori eoꝝ diuꝫ. nam corp⁹ infirmū in
hora p̄nti tm̄: eſt i alia hora ſanū: in alia infimū: aut ē in
diſpōne que nō eſt ſanitas nec egritudo. ⁊ corp⁹ infirmū
ſemꝑ eſt i tota vita ſua infimuꝫ: ⁊ nō eſt ei hora in q̄ di-
cat̄ ꝙ eſt ſanū. Et egrū corp⁹ in plurib⁹ diſpōnib⁹ eſt cor-
p⁹ qd̄ eſt infirmū in plurimo vite ſue: ⁊ i malicia ei⁹ mi-
nor eſt malicia egritudis ſemꝑ. Et ſermo ei⁹: Et nō ꝯſeq̇-
tur adhuc diſpoſitōeꝫ mediā. ſ. corpora q̄ neqꝫ ſunt ſana
na neqꝫ egra ſemꝑ: ſunt media ⁊ meliora eo. Jaꝫ g̊ decla
ratū eſt ꝙ meli⁹ corpoꝝ infirmoꝝ ē illud qd̄ eſt infirmuꝫ
in hora p̄nti: ⁊ ſanū in alia: deinde qd̄ eſt infirmū in plu
rib⁹ diſpōnib⁹: deinde qd̄ eſt infirmū ſemꝑ. hoc. n. corp⁹
eſt i formis deteriorib⁹: ſic corp⁹ ſanatiuū eſt i formis me
liorib⁹. ⁊ a ſmone ei⁹: longinqū ab eq̄litate: eſt itellectū
q̄r vult maliciā ꝯpl'onis aut cōpoſitōis. malicia q̄deꝫ cō-
plexiōis eſt in mēbris partiū ſil'iuꝫ. ſed malicia cōpoſitio
nis eſt in mēbris inſtr̄alib⁹: ⁊ eſt imutatio ei⁹ ex quo cō
ponit̄ membꝝ inſtrumētale: aut in quātitate eiuſ: aut in
forma: aut in ſitu. 5

Quoniā autē ⁊ neutrū corp⁹ tripli
citer dicebat̄. hoc quidem in eo ꝙ
neutra extremarū diſpōnum ꝑticipet:
hoc uero utraqꝫ: hoc autē eo qd̄ aliquā
do q̄dē hac: aliq̄n uero hac. ſm p̄mum
quidē ſignificatū neutrū erit corp⁹: me
dium uero exiſtens ſaniſſimi corporis
⁊ egerrimi.

Diximꝰ iaꝫ ꝙ corp⁹ quod nō eſt ſa
num neqꝫ egrū dicit̄ ſm tres mo
dos. quoruꝫ un⁹ eſt ut nō ſit in eo neqꝫ
una duaꝝ diſpōnuꝫ cōtrariaꝝ ſm ulti
mitatē ipaꝝ. ⁊ ſecūd⁹ eſt ut in eo aggre
gent̄ due diſpōnes. ⁊ terti⁹ eſt ut ſit i eo
una duaꝝ aliq̄n: ⁊ altera aliq̄n. Corp⁹
autē quod nō eſt ſanū neqꝫ egrū ſm itē
tionē p̄mā eſt mediū ſm ueritatē ⁊ per
ſcrutatiōem inter illud quod eſt in ulti
mo ſanitatiſ: ⁊ inter illud quod eſt in ul
timo egritudiniſ: ita ꝙ ꝯmixta ſunt cō
fuſe adinuiceꝫ ꝙ nō diſcernit̄ aliqd̄ eſſe
ꝑ ſe: ⁊ hoc toto tp̄e egritudinis.

Que he diſpſitiōes ſunt ꝯtinue. ſ. ſanitas: ⁊ infir
mitas ⁊. ⁊ vltimū ſanitatis eſt melior formaꝝ. ⁊
vltimū egritudīs eſt deterior formaꝝ. Et diuiſit
diſpōneꝫ q̄ non ē ſanitas neqꝫ egritudo trib⁹ diuiſiōib⁹:
quaꝝ vna eſt vt nō ſit in eo neqꝫ vna ex ſanitate ⁊ egritu
dine ſm vltimitatē eaꝝ. ⁊ dixit in hoc: q̄r eſt mediū ſꝫ ve
ritatē ⁊ ꝑſcutationē int̄ meliorē formaꝝ ⁊ deteriorē eaꝝ
ſed lōgitudo eius ab vnaquaqꝫ eaꝝ eſt longitudo vna. ſi
gnificat ergo ꝑ id: ꝙ ſanitas ē in eo cōmixta cuꝫ egritu
dine: ſicut oleū cū aqua. ⁊ vtrūqꝫ ab alio diſcernit̄. Et ſe-
cūda ē vt aggregēt̄ ſanitas ⁊ egritudo ſil' in eo: ⁊ ē ſi ſint
quedā mēbra ſana: ⁊ q̄daꝫ eoꝝ īfirma. Et tertia eſt vt ſit
q̄n̄qꝫ ſanū: q̄n̄qꝫ egrū. Declarauit igit̄ ꝑ id ꝙ non diuerſi
ficat̄ ſnie Ariſ. in h̄ ꝙ non ē inter ſanitatē ⁊ egritudinē
alia diſpō equalis i genere. Et iſti tres modi q̄n̄qꝫ multi
plicant̄ cuꝫ abſoluto ſemꝑ: ⁊ cū abſoluto i plurib⁹ diſpo
ſitōibus. ⁊ cū tēpore p̄nti ꝯueniūt. xx. diſpōnes: ⁊ ipſe ex- 6
planat illud in hoc ſmone.

Et huiuſmodi quidē hoc ſimplicit̄
tale eſt: quoniā ex generatōe tale
cōſtitutū eſt. Hoc uero ut nūc qd̄cūqꝫ
in p̄nti tp̄e mediuꝫ uere exiſtit ⁊ ſaniſſi
mi corpis ⁊ egerrimi. Eius uero quod
ſimpl'r eſt: hoc quidē ſemꝑ tale: quoniā
in omnib⁹ etatib⁹ ſemꝑ maxīe ꝑmanet
tale. Hoc uero ut m'tū: q̄n̄ mutatio
nes q̄ſdā eſt accipieſ. Scd̄ꝫ uero ſecun
dū ſignificatū neutrū erit corp⁹ contra
riis ſimul diſpōnibus ꝑticipās ex gene
ratōne: aut ſm unā ꝑtem: aut ſꝫ duas
differentes. ſcd̄m unam quideꝫ: ſi ſm
alterā oppōnem eucraton fuerit effecti
uaꝝ qualitatū: aut ſm utrāqꝫ quideꝫ:
ſed circa formatōem aut ꝑ. ſ. magnitu
dinē: aut numeꝝ ꝑticulaꝝ: aut poſitio
nē lapſuū: aut ecōuerſo. in his quideꝫ
correctū omnib⁹: aut in quibuſdam: in
craſi uero delinquēs. In differētib⁹ ue
ro ꝑtibus ⁊ ſm oēs oppoſitiōes poteſt
aliquid cōtrariorū ꝑticipare ſimul. Et
ſemꝑ quideꝫ tale eſt ſm omnes etates
manēs ſimile. ut multū uero eſt: quod
⁊ ꝑmutat̄ ſꝫ aliquid'. Ita uero ⁊ quod
ut nūc: neutrū erit corpus ſm ſecundū
ſignificatū: aut eo quod ſm unam ꝑteꝫ
hec habeat ſana: hec uero egra: aut ibe
rentiuꝫ ei: aut circa partes differētes.
Scd̄m uero tertiū ſignificatuꝫ neutrū

erit corpus. quod quidez modo ſanũ: modo egrũ in parte fit temporis: quẽadmodũ inheret aliquibus pueris qdẽ exiſtentibus ſanos eſſe: adoleſcẽtibus uero factis egros ⁊ econuerſo. In uno uero tempore ita neutrũ uere quidem non contingit conſiſtere: ſcõm uero latitudinẽ contingit. Scimus uero qm̃ nunc duplr̃ dicit̃.

Et id quod dicit̃: quoniã ita eſt ſermone abſoluto eſt natũ ſm̃ illam formã. ⁊ qd̃ dicit̃: quod ita ẽ nunc: eſt illud quod eſt in hora p̃ſenti. Mediuz uero qd̃ eſt ſanius inter corpora eoꝝ ⁊ egri⁹ inter corpa eoꝝ: ⁊ ex eo qd̃ dicit̃ ex eo qd̃ eſt ſm̃one abſoluto: eſt qd̃ eſt ita ſemp: ⁊ eſt illud qd̃ remanet in oib⁹ etatib⁹ ſm̃ illã diſpõnez: ⁊ ex eo qd̃ eſt in plurib⁹ diſpõnib⁹: eſt illud cui accidũt mutatões quedã. Et corp⁹ qd̃ nõ eſt ſanũ nec egrũ ſm̃ intentionẽ ſecundã: eſt illud qd̃ natũ eſt ſm̃ aggregationẽ duarũ diſpõnuz ꝯtrariaꝝ in eo: aut i mẽbro uno: aut in diuerſis. in mẽbro qdẽ uno qñ eſt in una duaꝝ ſpẽꝝ ꝯtrarietatis inter q̃litates efficaciores tẽperatũ aut qñ eſt tẽperatũ in duab⁹ ſpẽbus ſit: uerũtamẽ hz nocumentũ in forma ſua aut in quãtitate ſua: aut in nũero ſuaꝝ partiũ: aut in ſitu ſuo. ⁊ qñ eſt ſm̃ ꝯuerſionẽ illi⁹ qd̃ eſt in iſtis: tũc eſt ſanuz in oibus iſtis: aut in quibuſdã eaꝝ: uerũtamẽ eſt lapſuz in ſua ꝯplõne. in mẽbris uero diuerſis eſt poſſibile cũ illo ut aggreget corp⁹ unuz duo cõtraria in oib⁹ ſpẽbus ꝯtrarietatis. ⁊ qd̃ eſt ita ſemp: eſt qd̃ remanet in oibus etatib⁹ ſm̃ illã diſpõnez. ⁊ qd̃ eſt ita in plurib⁹ diſpõnibus: eſt illud cui iam accidit mutatio. ⁊ ſimilr̃ etiam corpus qd̃ dicit̃ ꝙ non eſt ſanuz neqz egrum ut nunc: ſcõm intentionẽ ſecundã: aut eſt quoddã eius qd̃ eſt in eo ſanũ: ⁊ quoddã ei⁹ eſt egꝝ: aut in membro uno: aut i membris eſt diuerſis. Et corp⁹ quod non eſt ſanuz neqz egrũ ſcõm intentionẽ tertiã: eſt illud quod ẽ quãdoqz ſanũ: qñqz egruz: ſicut accidit i quibuſdã qui ſani fuerũt in puericia: ⁊ poſtquaz fuerũt adoleſcẽtes infirmi fuerunt: aut ecõuerſo. In hora aũt una non eſt poſſibile ut ſit corpus ſcõm hanc intentionẽ neqz ſanum neqz egrum. Q; ſi tu eſtimaueris hore latitudinẽ: tunc iam poſſibile eſt illud. ⁊ nos ſcimus ꝙ nunc dicit̃ ſcõm duos modos.

Iſte ſermo apparens eſt: verũtñ nõ fit diuerſus in diſpõne que nõ eſt ſanitas neqz egritudo ſententie Ariſ. ⁊ hmõi ſermonis plurimũ eſt intellectũ: verũtamẽ in eo eſt dictio poſt dictõem expoſitõne indigẽs: ⁊ ex eo eſt ſm̃o ei⁹: nũc. naz hec dictio ſignificat apud medicos horã p̃ñtẽ: ⁊ ſignificat apd̃ philoſophos pũctũ diuidentẽ inter tempus preteritũ ⁊ futuꝝ. ⁊ hora p̃ñs apud medicos dicit̃ ſm̃ duos modos. vn⁹ eoꝝ eſt q̃ñtitas eius parua: ⁊ hippo. nomiãuit hãc horã ſtrictã. ⁊ alter mod⁹ eſt quãtitas eius ampla: ſicut iſte dies: aut ſic iſte ionuz: aut ſicut iſta ſeptimana: vel ſicut iſte mẽſis: vl̃ ſicut iſte annus. Et ex illo eſt ſermo eius: qualitates eius actiue. Iſte. n. qualitates ſunt caliditas: ⁊ frigiditas. caliditas quidẽ nominat̃ actiua: qm̃ ſeparat eius partes cui ſupuenit. ⁊ ꝑpter illud diffinit eam Gal. q̃a ipſa ſepat res diuerſas: ⁊ diffinit eam Ariſ. quia aggregat res homogeneas. frigiditas vero nomiat̃ actiua: qm̃ ipſa aggregat ꝑtes ei⁹ cui ſupuenit: ⁊ ꝓhibet ſepatõem eius: ⁊ ꝑpter illd̃ inuenim⁹ ꝙ ipſa aggregat res. Qualitates aũt paſſiue ſũt humiditas ⁊ ſiccitas. humiditas vero nomiat̃ paſſiua: qꝛ per eam fit facilis paſſio ei⁹ cui ſupuenit: ſed ſiccitas nominat̃ paſſiua: qm̃ per eam fit paſſio difficilis ei⁹ cui ſupuenit. ⁊ duaꝝ ſpẽꝝ vna eſt ſpecies actiuaꝝ qualitatũ: et altera ẽ ſpecies paſſiuarũ qualitatũ. 7

Sanum uero ⁊ egrũ ⁊ neutrũ corpus quotiẽs dicitur: ⁊ quale unũquodqz eſt: ſufficiẽter determinatũ eſt. De ſignis uero deinceps dicẽdũ eſt.

Iam determinauim⁹ de eſſe ſani corpis ⁊ egri: ⁊ ei⁹ quod nõ eſt ſanuz neqz egrũ: ⁊ oſtẽdim⁹ ſm̃ quot modos unũquodqz eoꝝ dicit̃: ⁊ que res ſit unũquodqz eorum determinatõne ſufficienti: ⁊ oportz ut ſequamur illud rememorando eſſe ſignoꝝ.

Iam determinauit quidez ꝙ corpora ſana ſunt tria: ⁊ infirma tria: ⁊ que nõ ſunt ſana neqz infirma nouem: ⁊ egrotatiua vnũ. Sunt ergo omnia corpora ſumpta in diffinitiõe medicine. xvi. Cognitionẽ diſpoſitõis cuiuſqz ipſoꝝ compleuit: incipit hinc in cognitione ſignoꝝ.

Finit pars p̃ma que de corporibus.

Incipit pars ſecũda de ſignis. I

Sunt autē ⁊ hoꝝ ipoꝝ
ſana quidem quecũqꝫ
p̃ſentis ſanitatis ſunt
ſigna demonſtratiua:
⁊ future pronoſtica: ⁊
prius facte rememora
tiua.

Dico ergo ꝙ ſignoruꝫ alia ſunt
ſanitatis: alia egritudiniſ: alia
diſpoſitōis: que nō eſt ſanitas
nec egritudo. ſigna ergo que ſanitatis
ſunt: alia ſignificāt ſanitatē preſenteꝫ:
aut indicāt eam antequā ſit: aut reme
morantur eius poſtq̃ꝫ iam fuit.

Signa ſanitatis p̃ñtis ſunt vt currāt opatiões
ſm ꝙ eſt in eis natura abſqꝫ ꝓhibitōe. ⁊ lucꝝ
horuꝫ ſignoꝝ eſt vt conſeruet̃ ſm ꝙ ipſa eſt: ⁊
quādo videt medic⁹ ꝙ aliquod eoꝝ corrūpit
pmutatio aliqua: inq̃rat ablatiōem ei⁹ quod
mutauit ipm donec remaneat ſanitas ſm diſpōem ſuā.
⁊ ſigna ſanitatis indicatiua ſunt multa: quorũ oīm for
tiora ſunt ſigna vehemētie v̓tutis in diſpõne egri: ⁊ con
ualeſcētie ei⁹ poſt ei⁹ ſepatōem: deinde ſigna digeſtõnis:
poſtea ſigna criſis ſalue. ⁊ hec quidē ſigna indicāt aduē
tum ſanitatis in diſpoſitōe egritudinis. Et lucrũ horum
ſignoꝝ medico quidē eſt qm̃ cōfortat p ea ſeipm: ⁊ p̄pat̃
ei⁹ vt cōueniāt de conditōe premij: ⁊ firmat qō per fidem
ſpopondit de eo quod in conditōe fuit: ⁊ infirmo q̇dem
qm̃ indicat ei medic⁹ illud quod videt: ⁊ indicat ſuiſ ami
cis: ⁊ facit eos ſcire ſalutē eius: ⁊ qñ euadit ex egritudine
ſua fit bona fama eius: ⁊ extollit eũ ſuis narratōib⁹ infir
mus. Et ſigna ſanitatis rememoratiua ſunt illud qō ſer
uat medic⁹ de diſpõne ſanitatis ante infirmitatē. ſ. quali
ter fuit cōplexio corpis ⁊ forma ei⁹ in raritate ⁊ ſpiſſitu
dine ⁊ alijs. ꝙ ſi medic⁹ nō fuerit ſciēs infirmũ ante egri
tudinē eius: tũc ipſe indiget vt diſcat p interrogatiōeꝫ et
eſtimationē qual'r fuit diſpō eius in ſanitate donec ſciat
p illud declinatiōeꝫ corpis a ſanitate ſua: ſic ſi iterroget
de appetitu ei⁹ quo appetebat cibum: aut q̇d ſuſcipiebat
ex eo: ⁊ in qua hora ſuſcipiebat eũ: ⁊ qñ egritudini nō ſũt
paroxiſmi ⁊ interpolatōes in quib⁹ cibet̃ infirm⁹: cibet̃ ī
hora ↄſuetudinis ſue in ſanitate dum nō ꝓhibet ab illo
inceptio paroxiſmi. ⁊ ſi contigat vt ſit interpolatio paro
xiſmi in hora conſuetudinis ſue accipiēdi cibum: det̃ in
illa hora cibus ſm fiduciam. 2

Era uero ſigna: ⁊ p̃ñtis egritudi
nis demr̃atiua ſunt: ⁊ future pro
noſtica: ⁊ p̄us facte rememoratiua.

Et ſigna egritudinis p̃ñtis ſunt q̃
ſignificāt egritudinē p̃ñtem: aut
indicāt egritudinē que erit anteq̃ꝫ ſit:
aut rememorari faciũt eius quod fuit.

Signa egritudinis p̃ñtis ſunt ablatio opationuꝫ:
⁊ reſiſtētia egritudinis: ⁊ hoꝝ ſignoꝝ lucrũ ē co
gnitio egritudinis: quare reſiſtat̃ ei cũ eo quod
eſt ei cōtrariũ. ⁊ ſigna indicatiua egritudinis ſunt dimi
nutio opationũ a ſuis diſpōibus in ſermone abſoluto:
mutatio opationũ a diſpōib⁹ ſuis naturalib⁹. Et lucruꝫ
hoꝝ ſignoꝝ eſt vt antecedat medic⁹ cum preſeruatõne: ⁊
euacuet corp⁹: aut mutet illud quod eſt accidēs ī eo do
nec ꝓhibeat̃ per illud caſus corpis in egritudinē. ⁊ ſigna
que rememorari faciũt egritudinis ⁊ eius quod preceſſit
ex ea ſunt ſicut diſcoleratio: extenuatio: debilitas mĺta: ē
⁊ cita. Et lucrũ eaꝝ ſic dicit hippo. ī p̃mo li° ꝓnoſticoꝝ: ⁊ ſit
vt ↄfidat de eo īfirm⁹ ⁊ ſui: ⁊ ↄmittit ſe ī manib⁹ ei⁹: ⁊ ſit
ei potētia curādi eũ ſm ꝙ oportꝫ: ⁊ appareat ſolertia ei⁹
cũ arte: ⁊ bonitas ſcie ei⁹: ⁊ alia q̃ ſunt ſicut iſta. 3

Scōm uero hoc ⁊ neutra: ⁊ que
neutraꝝ diſpoſitionuꝫ demōſtrā
tia ſunt: ⁊ ꝓnoſtica: ⁊ rememoratiua.
Et ſunt ſigna ſm aliquid quidē ſanaꝫ:
ſm uero aliquid quidē egram declaran
tia diſpõnem: ⁊ hec q̇deꝫ ſm tempora
ſanis ⁊ egris inſunt.

Et ſm hoc exempluꝫ ſigna diſpoſi
tiōis que nō eſt ſanitas neqꝫ egri
tudo ſunt que ſignificāt illaꝫ diſpoſitio
nem que nō eſt p̃ſens: aut indicat eam
anteq̃ꝫ ſit: aut rememorat̃ eius poſtq̃ꝫ
fuerit: ⁊ ſunt illa que omnino nō ſigni
ficant aliquā duaruꝫ diſpoſitionũ: aut
nō ſunt digniora magis ut ſignificent
unam harũ duarũ diſpoſitionũ. ſ. ſani
tatis ⁊ egritudinis plus q̃ꝫ alterā: aut
que ſignificāt uno modo diſpoſitiōem
ſanitatis: ⁊ alio modo diſpoſitōeꝫ egri
tudinis: aut que ſignificant quandoqꝫ
diſpõnem ſanitatis: ⁊ quādoqꝫ diſpo
ſitionē egritudinis. ⁊ iſtorũ iteruꝫ eſſe
currit ſm tria tempa ſm ſimilitudineꝫ
qua currit eſſe ſignoruꝫ egritudinis: ⁊
eſſe ſignorum ſanitatis.

Audi ſermonē ei⁹ diſpōis. nā ipē ſignificat p ipm
ꝙ ipſe ſunt tres neutralitates. ⁊ ſi fueriſ memor
ei⁹ qō p̃terijt de expõne nr̃a ibi dixim⁹: ꝙ h̃ diſ
poſitio eſt cōpoſita ex ſanitate ⁊ egritudine: aut ſm cō
mixtionē vtriuſqꝫ: aut ſm compõneꝫ aliquarũ: tũc ſcies
ex ſignis ſanitatis ⁊ egritudinis ſigna haꝝ diſpõnũ triũ:
⁊ multiplica ea cũ abſoluto ſemp: ⁊ cũ abſoluto ſm plu
res diſpoſitōes: ⁊ cũ tempe p̃ñti: deinde multiplica vnũ
quodqꝫ hoꝝ triũ cũ p̃terito: ⁊ ſcies rememoratiua illius
diſpōis ⁊ futura: ⁊ ſcies indicatiua ei⁹ in p̃ñti: ⁊ ſcieſ eius
ſigna p̃ñtia: ⁊ ſcies per illud quod dixim⁹ lucrũ cuiuſlibꝫ
horũ ſignorũ. Et determinabit quidē Gal. in eo qō futu
rum eſt de eſſe ſignorũ: quia preparabit tibi vt inuenias 4
ex teipſo totum quo indiges ex eis.

Appellāt aũt hec omia q̇dem ſigna
a ueteribus medicis pronoſtica:

⁊ ſi pn̄tium aut p̄teritoꝝ aut futuroꝝ declarantia ſunt.

Et q̄zuis iam appꝛopīauim⁹ ſigna que ſignificāt reꝫ pn̄tem nomīe ſignificatiua: ⁊ ſigna q̄ ſignificāt rem futurā indicatiua: ⁊ ſigna q̄ ſignificāt reꝫ que iam fuit rememoꝛatiua: tñ nos iuenim⁹ antiquos noīaſſe oīa ſigna indicatiua: q̄uāuis ſignificent rem pn̄teꝫ uel rem q̄ iam fuit.

Sermo iſte eſt intellectus. 5

Et utilitas qdeꝫ magna: ⁊ demonſtratiuoꝝ ⁊ ꝓnoſticoꝝ: minoꝛ uero rememoꝛatiuoꝝ.

Et maioꝛ quidē utilitas nō eſt niſi ſignoꝝ ſignantiū rem pn̄tem aut futurā: unde utilitas ſignoꝝ rememoratiuoꝝ ei⁹ qd̄ fuit eſt minoꝛ illis.

Utilitas v̄o ſignoꝝ reꝫ pn̄teꝫ ſignificantiū eſt neceſſaria ī arte medicine ꝓpterea ꝙ opatōes medicine ꝑticulares oēs ꝓcedētes ⁊ pendētes ſunt ex eis: ⁊ ꝓpterea ꝙ ꝑ ſigna indicatiua ſcit̄ qd̄ futuꝝ eſt: ⁊ p̄paras ei qd̄ nec̄riuꝫ ē: ⁊ accipis ei p̄parationē ſuaꝫ: ⁊ ꝯſiliaris in eo an̄ pꝛeꝑationē ſuaꝫ: ſūt etiā ꝓpinq̄ neceſſarijs ī opationib⁹ medicine ꝑticularib⁹. ꝑ ſigna v̄o rememoꝛatiua nō fit iuuamentū in opationib⁹ medicine ꝑticularib⁹ cui ſit quātitas: ⁊ ꝓpter illud non ſūt neceſſaria neqꝫ ꝓxima neceſſarijs. 6

Exiſtentib⁹ uero ſanis: his qdē ſimpliciter: his uero ut nūc: q̄ ⁊ ſana dicunt̄ ſimplicit̄: ſanoꝝ coꝛpoꝛū duplicē dixim⁹ eſſe differētiaꝫ: hec qdeꝫ eoꝝ ſemꝑ eſſe talia: hec uero ut multū. ſemꝑ qdeꝫ talia quecūqꝫ hn̄t optimā cōpoſitionē: ut multū uero q̄cūqꝫ ab hac non multū deficiunt.

Et coꝛpoꝛa ſana ſm̄ duos modos dicunt̄: ex eiſ abſoluto ſmone: ⁊ ex eis ut nunc. Et iam dixim⁹ ꝙ coꝛpoꝝ q̄ dicunt̄ ſana abſoluto ſmone due ſūt ſpecies: ꝓpterea ꝙ q̄daꝫ eoꝝ ſūt ſana ſēꝑ ⁊ quedā eoꝝ ſūt ſana in plurib⁹ diſpoſitionib⁹. ſana qdeꝫ ſemꝑ q̄ ex eis ſūt ſm̄ melioꝛē foꝛmaꝝ. ⁊ ſana quidē in plurib⁹ diſpōnib⁹ ſunt q̄ ex eis diminuūt̄ ab illa foꝛma: ſꝫ nō ē diminutio eoꝝ mlt̄a.

Iterauit ſmonē ſuū Galien⁹ in coꝛpoꝛib⁹ ſanis vt faciat rememoꝛari aſpiciētеꝫ ī libꝛo ſuo ei⁹ qd̄ p̄terijt vt repn̄tet̄ ſemꝑ in mēte ſua in oī loco id qd̄ pendet cuꝫ eo: ⁊ ex eo ī quo p̄terijt ſmo. poſtq̄ꝫ enī ipſe adheſit ſuꝑ ſciam ſignoꝝ eoꝝ: facit nos rememorari ſmonis ſui in eis. 7

Cognitōes uero eoꝝ ⁊ ab inherētibus ſm̄ ſubſtātie eoꝝ rōneꝫ opoꝛtet fieri: ⁊ ab his q̄ nec̄citate hec ꝯſequntur effectib⁹ ⁊ caſib⁹: que etiā accidētia uocamus ꝓꝑꝛie.

Opoꝛtet ut ſignicet̄ ſuꝑ ea ex reb⁹ que ſunt ex eis in diffinitiōe ſb̄e eoꝝ: ⁊ ex opationib⁹ ⁊ accn̄tib⁹ que ſequnt̄ iſta neceſſario.

Signa copoꝝ ſanoꝝ tria ſūt. vnū eoꝝ ē qd̄ eſt aſſumptū ex eo qd̄ ineſt eis ī diffinitiōe eoꝛū ſubſtātie: ⁊ iſta ſigna ſūt nec̄rie verificatiōis. ⁊ ſcd̄a ſumpta ſūt ex opationib⁹ mēbꝛoꝝ: ⁊ iſta iteꝝ ſūt apparētis veritat]. ⁊ tertia ſunt ſūpta ex accn̄tib⁹ ꝯſequētib⁹ ab eo qd̄ eis eſt in diffinitōe ſubſtātie eoꝝ ꝯſequētib⁹ iteruꝫ ab opationib⁹: ⁊ iſta multotiēs ſunt veridica: ⁊ qd̄ ex eiſ mētit̄ raꝝ ē ſꝫ min⁹: qd̄ eſt optime tꝑantie ſigni. 8

Subſtātia qdeꝫ ipſa eoꝝ q̄ in optima compōne ſunt: cōtemꝑantia ſimiles quidē partes hn̄tiuꝫ in caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ ſiccitate ⁊ humiditate. Oꝛganicoꝝ uero in quātitate ⁊ q̄litate cōponentiū ea: ⁊ adhuc in foꝛmatiōe ⁊ poſitione particulaꝝ uniuſcuiuſqꝫ ⁊ totius oꝛgani.

Subа qdeꝫ ipſa tunc qn̄ coꝛp⁹ eſt ſm̄ melioꝛē foꝛmā: nam ex ſigniſ ei⁹ eſt eq̄litas mēbꝛoꝝ ei⁹ partiū ſiliūm in caloꝛe ⁊ frigoꝛe: hūiditate ⁊ ſiccitate: ⁊ eq̄litas mēbꝛoꝝ eius inſtrumētaliuꝫ ī quātitatib⁹ partiū ex q̄bus ſunt cōpoſita: ⁊ nūero eoꝝ ⁊ foꝛma cuiuſlibet partiū ⁊ in loco: ⁊ foꝛma inſtrumētalis totius ⁊ loco eius.

Iam p̄terijt ex ſmone nr̄o ꝙ eq̄litas cōplexiōis vnoquoqꝫ mēbꝛo partiū ſiliuꝫ ē cōplexio ꝯueniens ei: ⁊ iſta quidē membꝛa diuerſa ſūt. ⁊ ex eis eſt membꝝ ſuꝑ qd̄ caliditas ē magna vincens ſic̄ caro. ⁊ ex eis eſt mēbꝝ ſuꝑ qd̄ eſt frigiditas vincēs: ſic̄ neru⁹. Et in coꝛpoꝛe q̄deꝫ toto qm̄ ꝓpoꝛtionalitas complexionū mēbꝛoꝝ ſimiliū partiū eſt ꝓpoꝛtionalitas ex q̄ fit cōpoſitio ſiue cōplexio coꝛpoꝛis equalis: ⁊ cōpoſitio mēbꝛoꝛū inſtrumētaliū. Eſt etiā duoꝝ modoꝝ. vn⁹ eoꝝ eſt cōpoſitio inſtr̄alis toti⁹: ⁊ alter ē cōpoſitio mēbꝛoꝝ officialiuꝫ cui⁹ exemplū eſt ꝙ man⁹ eſt mēbꝝ inſtrumētale vnū cōpoſitū etiaꝫ ex mēbꝛis inſtr̄alib⁹: ⁊ ſūt digiti: vola: rachета: ⁊ bꝛachiū: ⁊ adiutoꝛiū. Sunt g̊ man⁹ due diſpōnes: q̄ruꝫ vna eſt cōplexio toti⁹ man⁹: ⁊ altera ē cōplexio ꝑtiū ei⁹. Qum g̊ ꝯuenit cū equalitate cōplexiōis coꝛpoꝛis vt ſint mēbꝛa inſtr̄alia ⁊ equalis cōplexiōis in duob⁹ mōis ſimul: ille g̊ res ſūt ſigna ſūpta ex diffinitōe ſubſtātie coꝛpoꝛis: quib⁹ ſcit̄ melioꝛ foꝛmaꝝ. 9

Ab hiſ uero que ex neceſſitate hec ſequūtur: ſimiles quidē ꝑtes habētia: quātum quidē ad tactū in duricie ꝛ mollicie mediocritas: quātum ad uiſum bon⁹ color: et ſm lenitatē ꝛ aſperitatem mediocritas.

Ex rebus autē que cōſequūtur neceſſario: qm̄ ex ſignis que cōſequūtur membrū ſimiliū ꝑtium eſt qđ declaratur ſenſui tactus: ꝛ eſt equalitas inter duriciem ꝛ lenitatē: ꝛ ex eis eſt quod oſtenditur ſenſui uiſus: ut eſt bonitas coloris: ꝛ eſt equalitas inter paucitatē piloꝝ: ꝛ eorum multitudinē.

Poſtq̄ oſtendit ſigna ſumpta ex corꝑis ſubſtātia ſignificātia meliorē formarū: incipit oſtendere ſigna ſignificātia hanc formā ex eis que ſequūtur hanc formā ex accidētib⁹: ꝛ dicit ꝙ ipa in membris ſiliū partiū ſunt due res: quarū vna eſt que declaratur ꝛ apparet ſenſui tactus. nam quādo tu ponis manū ſuper corpus inuenis ipſum equale inter duriciē ꝛ lenitatē: ꝛ alia eſt que declaratur ꝛ apparet ſenſui viſus. Nam quādo tu aſpicis corpus: inuenis ipſum boni coloris temperatū inter paucitatē pilorū ꝛ multitudinē eorum. 10

Secūdum uero effectus operationum ꝑfectio: quam ꝛ uirtutē eorum nominamus.

Et ex eis qđ appet in opatiōibus: ꝛ eſt complemētū eaꝝ: qđ nominauit ipaꝝ bonitatem.

Oſtendit per hūc ſermonē: ꝙ ſignificātia meliorem formarū ſumpta ſunt ex operatiōibus mēbrorū partiū ſimiliū: vt ſunt operatōnes eorum complete: ꝛ oſtendit ꝙ complemētū eorum eſt illud qđ nomināt medici bonitatē eorum. 11

Eorū uero que organica cōſequūtur in coequalitate ꝛ pulchritudine omnis corꝑis organicoꝝ: ampli⁹ et inherentiū eis effectuū in uirtute. Optime ergo cōpōnis corꝑis demōſtratiua ſigna ſunt hec.

Et ex ſignis q̄ ſequūtur mēbra miniſtralia ē equalitas inſtrumētalis cōis corꝑis toti⁹ ꝛ bonitas ei⁹: ꝛ uirtus opatōis: que ſunt ꝑ ea.

Oſtēdit per hūc ſermonē duas res: quarū vna ē que cōſequitur ab equalitate compōnis mēbroꝝ inſtrumētaliū corꝑis: cōſequitur enī eam vt ſit totum corp⁹ equale pulchre forme: ꝛ ſignificant iſta ſigna meliorē formaꝝ. Et altera eſt ꝑfectio opationū mēbrorū inſtrumētaliū: quā nomināt virtutē eoꝝ ꝛ bonitatē: ꝛ illa ſignificant meliorē formarū. 12

Eorū uero q̄ qdē deficiūt ab hac ſana uero ſunt: hec quidē i ſimiles ꝑtes habētiū lapſa ſunt ſm cōtꝑantia ſm ꝑuū quēdam lapſum. hec uero ꝛ in coequalitate organicoꝝ ꝑuū aliquid. ꝛ hic lapſus aut ē omniū: aut aliquorū: aut ſm utrūq̄.

Ex corꝑib⁹ autē q̄ iā diminuūtur a meliori formaꝝ ſed ſunt adhuc i ſua ſanitate ſunt illa in quib⁹ eſt leſio i complexiōe membrorū ſimiliū ꝑtiū: ꝛ ē cū hoc ꝑua. ꝛ ex eis eſt in quib⁹ eſt leſio in compōne mēbroꝝ inſtrumētaliū: ꝛ illa leſio iteꝝ ē ꝑua. ꝛ leſio qdē in cōcluſiōe mēbroꝝ ꝑtiū ſimiliū: aut ē in ꝯpoſitōe mēbroꝝ inſtrumētaliū: aut in omnib⁹ aut in quibuſdam eorum.

Poſtq̄ poſuit ſigna ſignificātia meliorē formaꝝ: incipit oſtendere ſigna ſignificātia formā q̄ eſt minor ea pauca diminutōe: ꝛ ē forma corꝑū ſanorū ſm plures diſpōes. Et leſio in cōplōne ē vt in ꝯplone mēbroꝝ ꝑtiū ſimiliū ſit addita q̄dā q̄ttuor qualitatū: aut minuatur ab eo quod cōuenit ei. Et leſio in cōplōne mēbri inſtrumētalis eſt aut in numero ſuo: aut in q̄titate: aut forma: aut ſitu ſuo. Et conditionauit vt ſit leſio pauca: ꝛ leſio ꝑ ꝯſeq̄tur ab illo vt ſit ſanitas ei⁹ ſm plēs diſpōnes: ꝛ leſio ꝑua ſm ſniam eiuſ eſt que nō appet ſenſui. Et medici qdē nomināt eam debilitatē membri. attēde ergo ſermonē eius: ꝛ intelligas ipm ſm ꝙ oportet. 13

Genera autē lapſuū eadem ſunt cū his que uirtutē coꝝ complēt temperantia in habentib⁹ ſimiles partes: numerus uero ꝛ formatio: ꝛ magnitudo: ꝛ poſitio in organicis: utriſq̄ uero cōe unitas: quā ꝛ cōtinuitatē eorum nominauimus.

Et genera leſionū ſunt genera rerum quib⁹ complētur uirtus eorū: ꝛ ſunt in mēbris ꝑtiū ſimiliū cōplexio: ꝛ etiam in mēbris inſtrumētalibus: numerus: quātitas: forma: ſitus: ꝛ continuitas cōis inter eas.

Silentiū Gal. de ſcia ſignorū ſignificantiū corꝑ⁹ ſanum in hora preſenti: ſignificat propter illud quēadmodū ſigna ſanitatis vt multum remota ſunt a meliore formarū: eodem modo ſigna ſanitatis vt nūc remota ſunt: ſed maiori remotōe a meliori formaꝝ: q2 ſunt itellecta diminutōe ꝑua cū ꝟtute ſui ſmōis in ſignis corꝑū q̄ minuūtur a meliori formaꝝ diminutiōe ꝑua. Et ꝑ ſermonē ſuū: genera leſionū ſunt genera rerū q̄bus complētur eorū virt⁹ et ſunt in mēbris ſimiliū ꝑtiū complexio: ꝛ in mēbris inſtrumētalib⁹ numer⁹: q̄titas: forma:

ꝛ ſit⁹.ꝛ ꝯtinuitas cõis inť vtraqꝫ: vult qꝫ virt⁹ mēbꝛoꝝ ꝑtiū ſimiliū eſt ꝑfectio oꝑationū eoꝝ: ꝛ cõplemētū oꝑationū eoꝝ nõ fit niſi ab equalitate complexiõis eoꝝ. qum ergo nõ eſt cõplexio eoꝝ equalitas: tūc ingredit ea leſio: ꝛ exponit qꝫ hec leſio eſt malicia compl'onis: ꝛ virt⁹ mēbꝛoꝝ inſtrumētaliū eſt ꝑfectio oꝑationū eoꝝ: ꝛ ꝑfectio oꝑationū eoꝝ nõ ſit niſi ab eq̄litate compſitõis eoꝝ in vnoquoqꝫ quattuoꝛ que noīauit.ſ.numero: q̄ntitatibꝰ: forma: ſitu. Qum ergo ꝯpõ eoꝝ nõ eſt equalis: tūc ingredit ſuꝑ ea nocumētū. Deinde dixit: ꝛ cõtinuitas cõis inť vtraqꝫ.ſ. inter mēbꝛū ſimiliū partiū: ꝛ mēbꝛa inſtr̃alia: et leſio intrãs in ea eſt ſolutio cõtinuitatis. 14

In eiſdem uero ipis generibus laſuū ꝛ egroꝝ coꝛpoꝝ eſt uitium ſm ſingulū egri ſignificatū. Terminus uero utriuſqꝫ diſcretiuus eſt oꝑatiõis ſenſibilis leſio.

Et in iſtis generibus .i. infirmis eiſdem eſt uitiū infirmoꝝ coꝛpoꝝ ſm quãqꝫ duaꝝ intētionū quas nomē illud cõtinet: ꝛ intelligas eſſe utriuſqꝫ. Et termin⁹ quo fit ſeꝑatio coꝛpū ſanorum ꝛ infirmoꝝ inter utraſqꝫ: eſt ſenſibilis oꝑationū leſio.

Genera leſionū ſunt tria. Leſio accidēs in oꝑatione mēbꝛoꝝ ſimiliū ꝑtiū: ꝛ leſio in ꝯpõne inſtrumentaliū mēbꝛoꝝ accidēs: ꝛ leſio accidēs in cõtinuitate mēbꝛoꝝ. ꝛ vna duarū intentionū quas ꝯtinet nomē coꝛpoꝝ infirmoꝝ eſt coꝛpa egrotatiua ꝛ alia coꝛpoꝛa infirma. Et dr̃ia inter vtraſqꝫ eſt: qꝫ nocumētū oꝑatõis in egrotatiuis eſt inſenſibile occultū: ꝛ in coꝛpibus infirmis eſt apparēs ſenſibile. 15

Ho optima uero deficiētia cõpoſitione coꝛpoꝛa quidem breue leſa ſunt ꝛ ipa ſm ueritatem: non tamen ſenſibile eſt hoc.

Supꝛa coꝛpoꝛa uero que minuūť parū a melioꝛe foꝛmarū ingrediť leſio ex modis aliquibus: uerū illud eſt inſenſibile.

Vult.ſ. qꝫ ſuꝑ coꝛpoꝛa ſana diminuta a melioꝛe foꝛmarū ingrediať leſio aliquib⁹ modis.ſ. aut in compl'one membꝛoꝝ ſimiliū partiū: aut in cõpoſitione membꝛoꝝ inſtr̃aliū: vnde illa leſio occulta eſt valde ꝛ inſenſibilis. 16

Determinat autem ea magis ꝛ minus in operatõnibus ꝛ egris cauſis repugnare.

Cognitio eoꝝ ē ꝑ ꝯꝑatiõez in oꝑatõib⁹ ꝛ in reſiſtētia cauſ infirmãtibus: ꝓpterea qꝫ ſupꝛa coꝛpa egrotãtia ꝛ egra ꝛ coꝛpoꝛa diminuta parūper a melioꝛe foꝛmarū oīo ingrediť leſio.

Dedit Gal. in hoc ſermone canones in cognitõe iſtoꝝ ab illis ꝛ dixit: Illud cui⁹ eſt hec intentio coꝛpoꝝ egrotatiuoꝝ oꝑatões ſunt magis diminute: ꝛ reſiſtētia eoꝝ cauſ infirmãtib⁹ eſt debilis. ꝛ coꝛpoꝝ diminutoꝝ parūper a melioꝛe foꝛmaꝝ oꝑationes ſunt ꝑfectioꝛes: ꝛ reſiſtētia eoꝝ cauſis infirmatib⁹ ē vehemens ꝛ iſta coꝛpa cõparãť in ſanitate ſm comꝑatiõem operationū eoꝝ ꝛ cõparationem reſiſtētie eoꝛum cauſis infirmantibus. 17

Simpl'r uero egra coꝛpa determinata ſunt eo qꝫ facili⁹ ab egriſ cauſis uincãť: ꝛ ab eo qꝫ ſm multū aliquid ſm uirtutē oꝑationū delinquať.

Coꝛpoꝝ aūt que dicūtur eſſe egra ſermõe abſoluto cognitio eſt per hoc qꝫ cauſe infirmãtes cõuertūt ea uelocius: ꝛ dominãtur eis facile: ꝛ ꝓpter hoc qꝫ diminutio eoꝝ in uirtute operationū eſt multa.

Hec eſt illa differētia inter egrotatiua coꝛpoꝛa et diminuta a melioꝛe foꝛmarū parūꝑ. coꝛpoꝛa.n. egrotatiua vincūt velociter cauſe infirmantes ꝛ dominãť eis facile: ꝛ diminutio eoꝝ in foꝛtitudīe operationū eſt multa apparēs: ſed nõ eſt illud coꝛpib⁹ diminutis parū a melioꝛe foꝛmaꝝ. 18

Sunt uero hoꝝ utroꝝūqꝫ i medio neutra: ꝛ que uere dicunť neutra ꝛ que cum latitudine quadã.

Sunt ergo coꝛpa que nõ ꝓpoꝛtionãtur ad ſanitatē: neqꝫ ad egritudinē media iter has duas ſpēſ diſpõnum: ſiue ſint illa coꝛpa ex illis que uocanť taliter ſm ueritatē: ſiue ſint ex eis quib⁹ latitudo aliqua ineſt.

Vult qꝫ latitudo conſequať ab eo quod oſtēdit vt ſint coꝛpoꝛa que nõ ꝓpoꝛtionãtur ad ſanitatem neqꝫ ad egritudinē: media inter coꝛpa ſana ꝛ egra: ſiue ſint coꝛpa ſana ꝛ egra ex eis que vocanť taliter ſm veritatē: aut ſint ex eis quib⁹ ineſt latitudo aliq̄ i ſanitate aut egritudine. 19

Et diuidiť totiuſ ſanitatis latitudo in tres partes latitudinē habētes ꝛ ipas multam: quarum ꝑma quidem erit ſanoꝝ coꝛpum: ſecūda uero egrorum: tertia neutroꝝ.

Hic ergo latitudo totiuſ ſanitatis diuidiť in tres partes: ꝛ unicuiqꝫ ꝑtium illaꝝ eſt latitudo magna. Et ꝑma illaꝝ triū eſt coꝛpum ſanoꝝ: ſecunda eſt illoꝝ que non ꝓpoꝛtionanť ad ſanitatē neqꝫ ad egritudinem: tertia coꝛpoꝛum egrotatiuoꝝ.

Vult ꝙ latitudo ſanitatis hẽat ex lõgitudĩe illõ qđ ẽ inter ſanitatẽ corpũ q̃ ſunt ĩ meliore formarũ: ⁊ illud qđ ẽ inter corpa egrotatiua: ⁊ iã oſtẽdit in eo qđ ꝑterijt latitudinẽ corpũ ſanoꝝ: ⁊ latitudinẽ corpoꝝ q̃ nõ ꝓportionãť ad ſanitatẽ: neq; ad egritudinẽ ⁊ latitudinẽ corpũ egrotatiuoꝝ. latitudo ergo ſanitatꝭ ẽ magna. quod eſt: q̃a corpora egrotatiua nõ ſunt egra: ꝫ eis eſt ſanitas agitatiua. ſunt ergo numerata in corpibꝰ ſanis: ſilr corpora que nõ ꝓportionãť: neq; ad ſanitatẽ: neq; ad egritudinẽ ſunt in iudicio corporũ ſanorũ. Declarauit ergo Gal. in hoc ſermone: ꝙ ſanitas ⁊ egritudo ſũt due diſpões ꝯrie iter q̃s nõ ẽ diſpõ aliq̃ q̃ ſit ſm veritatẽ equalis eis vtriſq; in veritate. quod eſt: q̃a noĩanť corpora iſta media in corporibꝰ ſanis. 20

A Quibꝰ deinceps ſunt egrotatiua corpora leſionibus ſenſibilibꝰ operationũ determinata.

Et poſt iſta corpora ſunt que iam ceciderunt in egritudinẽ: ⁊ cõpleta ſunt: ⁊ differẽtia inter illa ⁊ alia eſt ꝑ leſiõem ſenſibilẽ operationũ que apparent in eis.

Vult ꝙ cõſequanť corpora egrotatiua corpora infirma: ⁊ ſermo eiꝰ eſt intellectus. 21

Dolentia uero ⁊ quorũ motiones ſunt delinquẽtes: aut omnino perierunt: manifeſtos habẽt terminos. Quecũq; uero infirmas habẽt operationes in maximis quidẽ diſceſſibꝰ facile diſcernũtur: ſcðm uero minores ambigua ſunt: ⁊ ꝓpter hoc ſm hoc genꝰ leſionis neutro contrarioꝝ participãs conſiſtit diſponi: quã ⁊ ipſam neutram dicimus nominari.

Et corpa quibuſ iam accidit dolor ⁊ in quorũ motibꝰ iam eſt agitatio: aut motus eoꝝ deſtructꝰ omnino: terminꝰ eſt manifeſtus. Corpoꝝ autẽ quorũ operatiões debilitanť: tũc ſi illa debilitas elongať lõgitudine multa ualde a diſpõne ſanoꝝ: diſcretio facilis ẽ. Et ſi elõgať pauca lõgitudine: tũc in eẽ eoꝝ eſt ambiguitas: ⁊ ꝓpter illud ſit ꝙ diſpõ que nõ ꝓportionať ad aliqđ duorũ cõtrarioꝝ: eſt una tm̃. ſ. corpũ q̃ nõ proportionanť: neq; ad ſanitatẽ: neq; ad egritudinẽ: ⁊ nõ eſt niſi in hoc genere leſionis. i. neutrali.

Hoc genus leſiõis eſt leſio in qua dubitať. ſ. non apparẽs ſenſui: quia nõ eſt ſignũ ſanitatis: neq; egritudinis: ⁊ reſiduũ ſmonis intellectũ ẽ. 22

Omnibus his ſẽſu dijudicatis nõ ſcðm ipſam rerum naturã: periculum enim eſt ſempiterne paſſionis irrepere. i. incurrere dogma.

Iſte omnes res nõ diſcernũť niſi per ſenſum: nõ per ipſam rerũ naturã: qm̃ ſi poniť eoꝝ diſcretio ſm hũc modum: tũc nõ ſecurãť qui hac uia ꝓcedũt: qn cadãt in eius ſciam qui uidet ꝙ oĩa corpa ſunt in egritudine ſemꝑ.

Omniũ ſignoꝝ ſignãtiũ diſcretio eſt ꝑ ſenſuz: nõ ꝑ nãm reꝝ. qđ ẽ: q̃a qum aſpiciať in his ſm nãz reꝝ: inueniť omne corpꝰ reſolui occulta diſſolutione ſepata a ſenſu. hec ergo leſio ẽ inſenſibilis: ⁊ facit cadẽ in ſciam eiꝰ cui videť ꝙ corpa in egritudĩe ſũt ſꝑ. Doc; ergo ꝑ hũc ſmonẽ ꝙ ꝯſideratio medicinalꝭ ſꝑ ſit ſm ſẽſũ: ⁊ ꝙ de illo qđ a ſenſu egrediť nõ ẽ medicĩe ꝯſideratio. ꝙ ſi diceris mẽbra ĩteriora ⁊ eoꝝ egritudines ſũt res nõ ſẽſu ꝑcepte: ⁊ aſpectꝰ in eis ẽ medicinalis. Reſpõdemus ꝙ eis ſunt ſigna ſenſibilia: ⁊ eoꝝ leſiões ſũt ſenſibiles. Infirmꝰ nãq; ſentit qđ ei accidit ex iſtis vel ex ipſis. 23

Signa uero hoꝝ que ſanãť corpũ ⁊ egroꝝ ⁊ ſanorũ exñtiũ quãtitate diſtantie differũt.

Inter ſigna que ſignificant corpa que nũc ſunt ſana: uerũtñ egrotatiua ſunt egritudine occulta: aut ſanatiua: aut nõ ſana: neq; infirma: non eſt differẽtia: niſi in quãtitate lõgitudinis a duobꝰ extremis.

Vult ꝙ differẽtia inter ſigna cuiuſq; corpũ ſciať ꝑ longitudinẽ eiꝰ a ſignis corpoꝝ que ſunt a meliore formaꝝ: ⁊ ab eis q̃ ſũt a deteriore formaꝝ: ⁊ ipſe determinat hoc ſermone abſoluto. 24

Ponentibꝰ nobis duos extremos terminos cõtrarios alterutrum optimã compoſitõem: ⁊ nũc factã egritudinem. Conſiderãtibus uero cui horuz ſunt uiciniora que ꝓbanť corpora: propinquus eniz eſt optime compoſitõi ſanum. Quod uero ab hac longiꝰ: iam uero egrotanti propinquus egruz: utrorũq; uero mediuz equaliter ab utroq; abeſſe apparens: neutrum erit hoc. Optime ergo compoſitionis corporis dicte ſunt cognitiones. Deficientium uero ab hac: equalia quidem numero ſunt his genera: ⁊ magis et minus diuidi potentibus: ⁊ ſeparatis in tres latitudines.

Oportz ut ponam⁹ meliorē formarū ꝛ egritudinē q̄ iam accit duos t̄mios in duab⁹ extremitatib⁹ ꝯtrarijs donec qñ uolum⁹ expiri corp⁹: ꝛ ſcim⁹ in quo termino eſt: ꝛ ꝯſideram⁹ ad quā duaꝝ extrēitatū ſit ꝓpiq⁹. nā corp⁹ qḋ ē ad meliorē formaꝝ ꝓpiq⁹: ē ſanatiuū. Et corp⁹ qḋ ē a meliori formaꝝ lōgiq⁹ ꝛ ad corp⁹ qḋ cecidit in egritudinez ꝓpiqus: egrotatiuū. ꝛ corp⁹ quod eſt inter utrūqz: ꝛ lōgitudo ei⁹ ab utriſqz eſt longitudo equalis eſt id qḋ nō ꝓportōnaꝫ ad ſanitatē neqz ad egritudinē: ꝛ nos quidē iam nomiauim⁹ ſignuz melioris formaꝝ corꝑis. Corꝑa aūt q̄ minuūꝫ ab ea: poſſibile eſt ut diuidāꝫ diuiſiōib⁹ quaꝝ numer⁹ uero ꝯphēdiꝫ ꝑ uiaz multitudinis ꝛ paucitatis: ueꝝ iaz nos aggregauim⁹ eam in tribus terminis habētibus latitudinem.

Iam dixim⁹ ꝙ vult ꝑ dictionē ſanatiuū: quod ē exuberātis ſanitatis ꝛ durabilioris. ꝛ poſuit in hoc ſmone: ſanatiuū: oppoſitū egrotatiuo vt intelligaꝫ ꝙ latitudo ſanitatis eſt inter vtraſqꝫ: ꝛ triū t̄minoꝝ. vn⁹ eſt ſanatiuū. ſecūd⁹ eſt illud qḋ nec ꝓportinaꝫ ad ſanū nec ad egꝝ. terti⁹ egrotatiuū eſt. Et iṗe q̇dē in eo qḋ iam ṗterijt noīauit meliorē formaꝝ corp⁹ ſanatiuuz: ꝛ poſuit iṗm hic diminutū a meliore formaꝝ: ꝛ illud eſt manifeſte cōtrarietatis. Et ego dico ꝙ Gal. nō fuit oblitus ſui ſmonis. verūtñ iṗe poſuit meliorē formaꝝ vltim finē eq̄litatis. ꝛ hec res fortaſſe nō inueniꝫ: ꝛ ſi inueniꝫ: occultū ē a ſenſu. Poſtq̄ḡ ſciuit ꝙ medicina nō cōſiderat in eo quod eſt occultū a ſenſu: poſuit ſanatiuū quod appropiquat ad meliorē formarū valde: vel ad terminū qui non apprehendiꝫ ſenſu: ꝛ non comꝑhendiꝫ niſi cognitione ꝛ ratōe. Corp⁹ ergo ſanatiuū eſt melior formarum apud ſenſum: ꝛ manifeſtū eſt ꝙ hoc minuitur a meliore formarū ſcḋm intellectū propter reſolutōnem occultam a ſenſu: ꝛ diuerſitatē complexiōis occultā a ſenſu: ꝛ propter diuerſitatē occultam a ſenſu in etatibus: ꝛ quod remanet de ſmone ei⁹ intellectū eſt. 25

Signa ergo egri corꝑis ſimpl'r dicem⁹. ex his eniz erūt ꝛ reliq̄ due latitudines manifeſte. Secundū ergo gen⁹ dictū eſt prius in optime cōpōnis oratōe. ſm uero ſpēm nūc dicetur ṗus nobis diuidentibus partes.

Et nos ſum⁹ narrātes ſigna ſignificātia corp⁹ de quo dr̄: ꝙ ē infirmū abſoluto ſmone: qm̄ qñ narram⁹ ſigna hui⁹ corꝑis: declaranꝫ ex eis ſigna duoꝝ terminoꝝ reliquoꝝ. ꝛ nos iam narrauim⁹ genera eorū ante i ſermone nr̄o i meliore formaꝝ. ꝛ nos ſum⁹ narrātes nūc eorū ſpēs poſtq̄z diuiſimus ꝛ narrauim⁹ in ṗmis omnia membra.

Iam oñdit ſigna corꝑū que ſūt ī meliore formarū: ꝛ oñdit ꝙ ſuꝑ corꝑa diminuta ab eis ingrediꝫ vnū triū generuz leſionū: aut duo ex eis: aut tria. Et poſtq̄ ꝯpleuit illud oñdit ꝙ corꝑa diuidūꝫ diuiſionib⁹ quaꝝ numer⁹ nō ꝯphēdiꝫ ꝑ viā diuiſiōis multitudinis ꝛ paucitatis: ꝛ ꝙ cognitio vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ eſt ꝑꝑ propiquitatē ſignoꝝ: ꝛ longitudinē eoꝝ a duabus extremitatib⁹: quaꝝ vna ē melior formarū: ꝛ reliqua deterior formaꝝ. ꝛ qḋ eſt mediū inter illa eſt illud qḋ non ꝓportionaꝫ ad ſanitatē nec ad egritudinē. ꝛ oñdit ꝙ vnicuiqꝫ corpoꝝ ſanoꝝ eſt latitudo: ꝛ infirmoꝝ ſil'r. Poſtq̄ ergo cōpleuit cognitiōez illi⁹ toti⁹: ꝯſequēs fuit illi vt oñderz ſigna corpoꝝ egroꝝ: ſicut oñdit ſigna ſanorū corpoꝝ. Et qm̄ egritudinis tria ſunt genera: quoꝝ vnū ē malicia cōplonis: ꝛ ſunt ei multe ſpēs. alteꝝ ē malicia ꝯpōis: ꝛ ſūt ei multe ſpēs. tertiū ē ſolutio cōtinuitatis: ꝛ ſunt ei ſpēs multe. Et vnaqueqꝫ ſpēꝝ hoꝝ triū geneꝝ diuerſificaꝫ ſm diuerſitatē mēbroꝝ: ꝛ propter illud cōſecutū eſt ei vt diuidat: ꝛ narret in ṗmis mēbra omnia: ꝛ oſtēdit diſpōni cuilibet eorū ꝛ narrat. 26

Quattuor aūt ſūt eaꝝ drīc omēs. Quedā eaꝝ ſunt ṗncipia: q̄dā uero ab ill' exorte ſunt: q̄dā uero neqz aliarū dñanꫫ: neqz alie dñanꫫ eaꝝ inatas habētes uirtutes ꝛ regētes eas: q̄dam uero ꝛ innatas ſimul hñt ꝛ influētes.

Et ſpecies omniū membroꝝ ſunt quattuor. qḋ eſt: qꝛ ex eis ſunt radices: ꝛ ex eiſ ſunt rami qui naſcunꫫ ex radicib⁹ illis: ꝛ ex eis ſunt que nō dñantur ſuꝑ regimē aliorū: neqz alia dñanꫫ ſuper regimē eorum: quoniaz uirtutes quib⁹ fit eoꝝ regimē innate in eis ſunt: ꝛ ex eis ſunt qb⁹ ſunt uirtutes inate: ꝛ uirtutes currētes ad illa ex ill' radicib⁹.

Virt⁹ eſt quedā cā que dr̄ efficiens: ꝛ in oī membro eſt virtus fixa i eo quod facit ſuam operationē ꝓpriā. Et ſubā hui⁹ virtutꝫ ſm ſuā ſniam ē cōplexio ei ꝓpria. ſ. forma cōplexionis. Et ſm ſniaz Ariſ. eſt cōplexio inſtr̄alis ṗma qua operaꫫ virtus: ꝛ virt⁹ eſt natura mēbri qua ſuſtentaꫫ. ꝛ diuerſitas hec nō nocet ī aliqua opationū medicine: ꝛ iaz ꝑſcrutati ſum⁹ de eo in libro noſtro ī medicatōe. Et Ariſ. iteꝝ videꫫ ꝙ mēbꝝ ṗncipale eſt cor. ꝛ Galien⁹ ponit ea q̄tuor: cor: cerebꝝ: epar: ꝛ teſticulos. Et hec diuerſitas iteꝝ nō nocet ī aliq̄ opationuz medicine. ꝛ iam deꝛminauim⁹ iſtud in libro nr̄o in medicatōe: ꝛ videbim⁹ in expōne hui⁹ libri vt taceamus de oī diuerſitate q̄ ñ nocet in opatōib⁹ medicine ī eo qḋ futuꝝ eſt: ꝛ rememoremur diuerſitatꝫ q̄ nocet ī arte medicine tm̄: ꝛ moneam⁹ in ea ad illḋ quo fit iuuamentuz ī medicina tm̄. Dico ḡ ꝙ vnicuiqꝫ mēbroꝝ aut īeſt virt⁹ fixa ī eo tm̄: aut ineſt ei cū ea tm̄ virt⁹ alia fixa a mēbro alio: aut plures virtutes fixe a mēbris plurimis. 27

Principalia igit̄ ſunt cor: cerebrū: epar: ⁊ teſticuli.

Radices ergo ſunt cerebruʒ: cor: epar: ⁊ teſticuli.

Cerebꝝ q̇dem eſt radix ſenſus ⁊ mot⁹ volūtarij: ⁊ cor quidē eſt fons vel radix vite ⁊ caliditatis innate. Epar quideʒ ē radix opationū naturaliū virtutuʒ: ⁊ ſūt attractio: retētio: digeſtio: ⁊ expulſio: nutrimentū: ⁊ augmentū ⁊ ſilia iſtꝫ. Teſticuli ſūt radix ſpmatꝫ. 28

Ab illiſ uero exorta ſunt: ⁊ illis famulant̄ nerui quidē ⁊ ſpinalis medulla cerebro: cordi uero arterie: nerui epati: ſemialia uaſa teſticulis.

Et rami qui naſcunt̄ ex his radicibus: ⁊ dāt ab eis illi quidē qui naſcunt̄ ex cerebro ⁊ dant ab eo ſunt nerui ⁊ nucha. ⁊ illi qui naſcunt̄ a corde ⁊ dant ab eo ſunt uene pulſatiles. ⁊ illi q naſcunt̄ ⁊ dant ab eo ſunt uene nō pulſatiles. qui aūt oriunt̄ a teſticul' ⁊ dāt ab eis ſunt uaſa ſpermatis.

Nucha orit̄ ex poſteriori cerebro ſicut oritur crus arboris. ⁊ nerui oriunt̄ ex cerebro ⁊ nucha: ⁊ fit cerebꝝ loco radicis arboris: ex qua orit̄ crus magnū qđ eſt nucha. ⁊ rami ſūt nerui q̄ naſcunt̄ ex cerebro ⁊ naſcunt̄ ex nucha iteꝝ nerui arboris multi: ſic rami naſcētes ex crure arboris: ⁊ illud diſpergit̄ in toto corpore. Et vene pulſatiles oriunt̄ ex corde ſm illud exemplū. qđ eſt: qꝛ naſcit̄ ex latere ſiniſtro cordis arteria magna loco cruris arboris: ⁊ oriunt̄ ex hac arteria oēs arterie corpis Sit ergo cor ſicut radix arborꝫ: ⁊ arteria magna ſic̄ crus ⁊ qđ orit̄ ex eo ſūt ſicut rami. Et ſm hāc ſimilitudinē eſt diſpoſitio epatꝫ: ipm̄ enī ſicut radix eſt arboris ex q̄ orit̄ crus ⁊ eſt vena ɔcaua: ⁊ oriunt̄ ex ea relique vene. ⁊ orit̄ ex corde altera vena vel arteria: ⁊ ſil'r ab epate orit̄ alia vena. Et ex teſticulis oriunt̄ vaſa ſpermatꝫ. ſunt g̊ ipſi ſic̄ radix arboris. ⁊ ſpermatꝫ vaſa ſūt ſicut rami q̄ naſcunt̄ ex eis. Et qñ tu ɔſideras corp⁹ ſm q̄ dixim⁹ inuenis ea q̄ ramificant̄ ex radicib⁹ in modū retis miſceri adinuicē ⁊ pēdere: ⁊ inuenis oſſa ſicut ſuſtētamēta ⁊ ſcutū: ⁊ int̄ iſtas res īuenis quedā implentia q̄ implent ea: ⁊ ſūt mēbra cōpoſita inſtrumētalia ſicut lacerti ⁊ pulmo ⁊ ſtomachus ⁊ membra ſimiliū partiū: ſicut caro glandoſa. ⁊ inuenis panniculos q̄ ſepant ea ab inuicē: ⁊ ɔcauitateſ: ⁊ cutꝫ eſt pannicul⁹ quo ɔtinent̄ oīa deforis. Complet̄ ergo ex oībus iſtis ſicut viſum ē corp⁹. ⁊ illud qđ dant nerui ⁊ nucha a cerebro eſt ſpūs aīalis ab aīa quo fit ſenſus ⁊ motus volūtari⁹. virtutes eiʒ iſte ſūt res que currūt ī nucha ⁊ neruis a cerebro ad mēbra ſenſibilia ⁊ motiua volūtarie. Et illud qđ dat arteria magna: ⁊ qđ orit̄ ex ea ⁊ ex arterijs a corde eſt ſpūs anīalis vel vital': quo exiſtūt vita ⁊ caliditas īnata. virtutes enī iſte ſūt res q̄ currūt a corde in arterijs ad reliqua mēbra corpis. ⁊ qñ abſcindunt̄ ab eis moriunt̄: ſicut qñ abſcindūt̄ virttues ſenſus ⁊ motus volūtarij: deſtruunt̄ ſenſus ⁊ mot⁹ volūtari⁹. ⁊ illud qđ dant vene nō pulſatiles ab epate eſt ſpūs naturalis quo exiſtūt virtutes. iſte euī virtutes currūt ab epate in venis ad reliqua mēbra: ⁊ qñ abſcindunt̄ a membro deſtruit̄ ei⁹ nutrimentū: Et illud qđ dant vaſa ſpmatꝫ a teſticulis eſt ſpecies ſpūs cōpoſiti ex trib⁹ ſpiritib⁹ quo currit gnātiua vt⁹ ī ſpmate: h̄ eſt g̊ q° fit iuuamtuʒ i medicina. Ariſ. ātvult q̄ reliq̄ vtutes īfluāt a corde: ver̄tū ſſibil' ⁊ motiua volūtarie exiſtūt in corpore mediāte cerebro: ⁊ naturales ſunt in eo, mediāte epate: ⁊ generatiue mediantibus vaſis ſpmatis. Et hippo. vult q̄ ſpma a toto corpore veniat in hora motus coitus. verū nō eſt hic aliq̄d huius diuerſitatis quod noceat in ope medicine q̄ndo credūt q̄ cerebꝝ eſt cauſa p̄ma aut ſecūda neceſſaria in motu ⁊ ſenſu: ⁊ q̄ epar eſt cauſa p̄ma aut ſecūda neceſſaria in virtutib⁹ naturalib⁹: ⁊ q̄ teſticuli ſunt cauſa p̄ma aut ſecūda neceſſaria in virtutib⁹ generatōis. Quādo enī res eſt cauſa p̄ma aut ſecūda neceſſaria: tūc mutant̄ aut deſtruūt̄ operatōnes p infirmitates eius quod orit̄ ex ea ⁊ dat ab ea: ⁊ iam certificauim⁹ illud totū in libro medicationis inter Ariſto. ⁊ Gal'. ⁊ cōuenit nobis in opatōe medicine vt accipiam⁹ ſnīam Gal'. quʒ non fit differētia in eo quod eſt iuuamentū in medicina: ⁊ inter iſtas ſententias borū duorū virorū: ſicut oſtēdim⁹ in illo libro cuius exemplū eſt: quia quādo deſtruit̄ ſenſus mēbri: aut motus eius: aut vtraq̄ ſimul. ſm ſnīam quidē Gal'. intēditur in curatione loci nerui aut nuche cui accidit leſio a qua fuit illa deſtructio. ⁊ ſm quidē ſentētiā Ariſto. intendit̄ curatio illius membri eiuſdē ſm q̄ nos oñdimus in libro medicatōis: quoniā non complet̄ illa operatio: niſi per hunc modū nerui aut nuche. Que ergo curationes ſunt vna inter quas non eſt diuerſitas: quāuis Gal. videatur dicere q̄ hec eſt p̄ma cauſa: ⁊ Ariſtoteli videt̄ q̄ hec eſt cauſa ſecūda neceſſaria in illa operatiōe: ⁊ propter illud melior eſt in arte medicine ſciētia vel ſententia Gal'. q̄ʒ Ariſto. Quoniā ſentētia Ariſtotelis facit errare medicos. 29

Ipſa uero ſeipſa regūt cartillago: oſſium coniūctio: mēbrana: glandula: pinguedo: caro.

Membra aūt quoꝝ regimen eſt ex ſeipſis ſunt cartillago: et os: ligamentū: ⁊ pāniculus: ⁊ caro mollis: et pinguedo: ⁊ caro ſimplex.

Iſtis mēbris inſūt virtutes īnate in eis quib⁹ exiſtit eoꝝ regimē in cibo: ⁊ eſt eēntia eoꝝ. qđ eſt: qꝛ nō ɔtinuat̄ cuʒ eis arteria que det eis a corde nec ī venit eis nec deſcēdit eis vena que det eis ab epate: nec neru⁹ qui det eiſ a cerebro. ⁊ in eſſe eoꝝ eſt dubitatio an ſē pueniant ad ea ex iſtis radicib⁹ res capillares occl'te a ſenſu: aut non veniat ad ea penit⁹ ex eis aliq̄d. Et ɔſideratio in hac dubitatiōe eſt opificꝫ ſcientie natural': medico vero nō eſt ɔſideratio in illa: ppterea qꝛ non videt ſenſu rem que puenit ad ea. ppter hoc g̊ abſcindit Galien⁹ ſup h' q̄ ɔſideratio regimē eoꝝ eſt ex ſeipſis: vt doceat p illud q̄ ɔſideratio medicinalis nō ptranſit ſenſuʒ. 30

Hic uero omnes partes communem his habentes ad ſuipſi⁹ regimē arterijs: ⁊ uenis: ⁊ neruis indigent.

Reliqua uero omia mēbra cōmunicant his membriſ que diximus in hoc q̄ regimen eorū eſt ex ſeipſis: ⁊ ſunt cū illo indigētia uenis pulſatilibus

Habētia uel habita uel mobilia.

Hunc ſermonē ſupi⁹ oportebat ordinari vbi de odorib⁹ deſmiabam⁹. h̄.n. dic̄: ꝙ noſtꝝ corp⁹ cō plerū ē ex īfirmis ex hūidis ſpiritib⁹ ⁊ qm̄ firma ꝙ vt mēbra hn̄t ⁊ ɔtinēt hūida ⁊ receptiua ipſoꝝ ſūt: pp h̄ hn̄tia mēbra vocauit hūida vo habita. qm̄ autē ſpūs ſi mouent̄ ī nobis ⁊ vehemēt̄ mouet̄: qn̄ vo ſtant mors ſu ꝑuenit: ꝑpt̄ h̄ ex motu ipoꝝ dixit mobilia. īſpice aūt quō in tribus plurali voce vſus eſt: quia membra multa ⁊ hu mida ⁊ ſpiritus. 8

Sermōes ſilētiū nō ꝑferre q̄ uult uł qb⁹ loqt̄ ſi magni ſi multi ſi par ui ſi pauci ſi ueri ſi friuoli.

Sermo duplex ē: aut diſpoſit⁹: aut ꝑnūciabilis: nūc āt nō dic̄ diſpoſitū ſed ꝑnūciabilē. dic̄ itaq̄ ꝙ oꝫ inq̄rere ſmōes patiētis ⁊ ſilentiū. vbi gr̄a: ſi modeſt⁹ fuit olī ⁊ paucł vtebat̄ vbis in loqutiōib⁹: nūc vo multł ⁊ iordinate: dic ꝙ alienatio ipſi expectat̄. ſi vo cōſuetudinē hn̄s multa dicē ⁊ iucyrſu: nūc ſilentiū ſuat dicas ꝙ magis ſubet ei vel ſtupor ſuꝑueniet. oꝫ aūt ⁊ ali as dr̄ias inq̄rere: vbi gr̄a: vtꝝ ea q̄ vult loq̄t̄ manifeſtuꝫ: qm̄ bona ē in eo ſpes: ſi vo qn̄ nō cōuenit h̄ dic̄ difficile eſt: ⁊ ſi loq̄t̄ ea q̄ nō vult inq̄re: ⁊ ſi magnos faciat ſmōeſ aut multos. q̄dā aūt antiquoꝝ dicūt: ꝙ hip. ad cōmemo rationē ſui ſcribens ſcripſit: Et magni ⁊ multi: vt aut lu magni eligam⁹ aut lu multi; ſilr̄ aūt ⁊ ī lu ꝑui aut pauci: vt aut ly ꝑui accipiam⁹ aut ly pauci. nos aūt dicim⁹ ꝙ oꝫ oīa ſcribē. ali⁹.n.ē ſmo magn⁹: aut mult⁹. magn⁹ q̄dē ē ſermo qn̄ ī narratiōe ampliem⁹ ⁊ nō diſtēdam⁹. multus aūt ē: qn̄ ī eodē multas rōnes adiūgam⁹. vbi gr̄a: ſi inci piētes q̄ ē achillis mētionē faciam⁹ ī medio ⁊ hectorł ⁊ diomedis ⁊ narrationū alioꝝ mł'toꝝ. qm̄ igit̄ didicim⁹ dr̄iam boꝝ: oꝫ nos oīa recipe ⁊ inq̄rere ſiue multos dic̄ ſermones patiēs ſiue magnos ſiue ꝑuos ſiue paucos. cū bis aūt oꝫ inq̄rere: ⁊ ſiue veri ſūt ſmones quos loq̄t̄ ſiue falſi. verbi gr̄a: ſi ī ſubet ⁊ multa humiditate patit̄ iſte: ⁊ dico ꝙ vigilaui mētit̄. ſilr̄ in ardore ⁊ chol'a ru. ſi patiat̄ ⁊ dicat tibi qm̄ multū dormiui: tūc mētit̄. ſiccitaſ.n. ⁊ ar dor vigiliā fec̄. ⁊ h̄ q̄dē ſūt falſa: igit̄ inq̄re ⁊ va vtꝝ ī tpe ɔuenieti: vera dic̄ aut nō icōuenieti. vbi gr̄a: ſi veniat ad ipm ⁊ ē forſan geometer: ⁊ dicat ꝙ ſupra datā rectā li neā neceſſe ē triangulū ɔſtituē ſit data linea a b: centrū ſit a: diſtātia b: circul⁹ ſcribat̄ ⁊c̄. h̄.n. vera dic̄ vt geomet̄ ſed qꝛ nō ſm tp̄s: ꝑpt̄ h̄ nō declarat̄ malicia egritudis. inq̄re aūt adhuc: ⁊ ſi icidat̄ eis vox aut ī loquēdo balbu ciat: aut.n. debilitatē deſiḡt h̄ vtutis: ⁊ nō leſis vocalib⁹ organis: ⁊ ꝑpter humiditatē aut ſiccitatē balbutit. hec omnia oportet te inq̄rere. 9

Procedētia ſudor uñ incepit ſine quo pauſauit uel qb⁹ extirpat̄ co lorē his uel calidioreſ uel ſalſuginē aut dulcedinē aut piguedinē aut equaliter aut inequaliter corpus tempus.

Vnde ō ſudorib⁹ detīat: ⁊ ex his accipit cogni tionē ſubiecte egritudis. ſi.n. ī toto corpe fiat ſu dor ⁊ p⁹ digōnē ⁊ calid⁹ ⁊ mult⁹ fiat ⁊ in cretica die ⁊ bonā ſufferētiā adduc̄ ⁊ ꝑmutationē egritudis: et tūc bonū ē ſignū hi⁹. ſi vo circa caput ⁊ frōteꝫ ſuꝑueniat ſolū īciſiuuſ iſte: ⁊ deſiḡt vtutis debilitatē vñ icipit ⁊ dic̄ q̄i vbi ē paſſio. vbi gr̄a: ſi fuerit ī vētre vt ⁊ iñ ſudor inci piat: inq̄re ꝙ nō diuulſus ſit ſudor: qn̄ ſit ſudor modic⁹ ⁊ iteꝝ fit ⁊ iteꝝ ſtat. h̄ aūt deſignat debilitatē vtutł: ineq̄ lis aūt ē ſudor qn̄ duo ſūt ſubiecti hūores ɔ̄rij phlegma ⁊ chol'a ru. ⁊ a phl'ate ꝙ fit frigid⁹ ſudor. a chol'a vo ru. calid⁹. Dic̄ aūt iueſtiga ⁊ colorē ſudoꝝ. colorē aūt inq̄ri mus vt ſudores ex colore veſtiū qb⁹ iduit̄ egrotās. ſic.n. videm⁹ ꝙ a cholera q̄dē ru. rube⁹ ē color. inq̄re itaq̄ et q̄litates ſudoꝝ vt ſalſuginoſi ſūt ſudores aut amari aut dulces. h̄ aūt dico ꝙ nō oꝫ medicū guſtare patiētis ſed qn̄ a nare ⁊ ꝑ labia laborātis fert̄ ꝑticula q̄dā ſudorł ad os. ⁊ ſic egrotātes guſtāt q̄litatē ſudoꝝ. inq̄re aūt ⁊ tp̄s ſudoꝝ ſiq̄dē in ꝑncipio ſuꝑueniat aut ī augmēto totius morbi: difficile ē h̄. ſi vo in fine ſtat⁹ ſuꝑueniat ſudor: bo nū ē h̄. ſilr̄ ⁊ ī ꝑticulari paroxiſmo nō oꝫ ſil' qn̄ aggredit̄ fe bris ſuꝑuenire ſudorē: qm̄ ⁊ h̄ difficile ē neq̄ in augmē to ſed in ſtatu ⁊ declinatione. 10

Permutatiōes q̄les ex q̄lib⁹ hn̄t.

Si recolitis dictū ē vobis qm̄ ī ꝑticularib⁹ ꝑfert ſermonē: ⁊ ꝙ nūc ſic̄ ō ſudorib⁹ detīat. dic̄ itaq̄ ꝙ inq̄ras ꝑmutatiōes q̄les ex q̄lib⁹ ſiūt. q̄d aūt eſt q̄leſ ex q̄lib⁹: q̄i ſi a multis ſudorib⁹ ad paucos ſudo res fiat trāſmutatio: aut ab humilib⁹ ad acutos trāſmu tant̄. idē aūt inq̄ras ⁊ ī egōnib⁹ ⁊ vrinis ſiue a ꝑncipio q̄ dē albe egrediāt̄ aut poſteri⁹ nigre: aut ⁊ ī ꝑncipio nigre educūt̄ poſteri⁹ albe. ſi vo ex ꝑncipio nigre. vbi gr̄a: ī ꝑn cipio egritudis aut in augumēto: difficile ē h̄. deſiḡt enī infrigidationē ⁊ mortificationē caloris nālis. ſi vo poſt digōnē tales egrediant̄ noli ꝑturbari: induſtria.n. nāe egreſſe ſūt. ⁊ vñ h̄ manifeſtū ꝙ induſtrie nāe fiūt: ex eo ꝙ ɔſueta ē vt⁹ ab eo ꝙ erat debilis: ⁊ ex h̄ ꝙ bona ſuffe rētia fcā ē a mala: ⁊ ab eo ꝙ fcā ē bona reſtrictō a mala ſi vo ɔ̄ria fiant nō ē induſtria nāe. 11

Obtinuit ⁊ non obtinuit.

Quidā h̄ ſic exponūt: ſi morb⁹ obtineat: aut ⁊ hic dic̄: inſpice ſi obtinuit nā expurgōne. expurgōe dico aut ꝑ vomit⁹ aut ꝑ vrinas aut per egeſtio nes aut per ſudores aut non obtinuit. 12

Lachryme uoluntarie ⁊ inuolūta rie mł'te pauce cal'e fride piguedo

Hic de lachrymis detīat hip. Lachryme aūt aut volūtarie ſūt aut iuolūtarie: volūtarie ſic̄ qn̄ ro gam⁹ deū: iuolūtarie ſic̄ vulnerib⁹: aut ī phl'one pāniculoꝝ cerebri extraſudāte māꝫ: aut ī ophtalmia: aut in multitudie: aut ī debilitate retētiue vtutis. lippoſitas enī debilitas ē alt̄atiue: iuolūtarias aūt egredi deſiḡt de bilitatē retentiue. h̄ igit̄ lachryme aut cal'e egrediūt̄ aut fride: vñ ⁊ nos mitigatiuiſ collyrijs vtimur aut calefacti uis. ɔtigit qn̄q̄ ꝙ ſubtile ē qd̄ ducit̄: ⁊ tūc ēplaſticł. i. in groſſatiuis collyrijs vtimur. ſi groſſū ē tc̄ ſubtiliatiuis: aut multū ⁊ tūc reſtrictiuis. h̄ aūt lachryma cū difficilib⁹ ſi gnificatiōib⁹: difficilis ē: cū bōis aūt bōa. vñ ⁊ ī ꝑnoſticł nō ꝑſicuas dixit eas hip. q̄dā aūt h̄ decepti a dictiōe di cūt ꝙ ꝑpt̄ q̄d ſic̄ dixit: Cal'e fride multe pauce. non dixit groſſe vel pigues ſubtiles ſꝫ piguedis mētionē fac̄: ſubti litatē vo tacuit. ⁊ dicim⁹ ad h̄ ꝙ hip. ſciuit dialeticā ſpe culationē. vnde qꝛ ɔ̄rioꝝ eadeꝫ ē diſciplina. ꝑpt̄ h̄ dicēs pinguedo ſubintelligitur ⁊ ſubtile. 13

Guſtus ſputum unde exſcreatū uel extuſſiuit uel uomitus.

Quid āt dic̄: guſtū: dic̄ ꝙ patieſ guſtꝫ lachrymaſ ⁊ videat que ē q̄litas: ⁊ quō pōt guſtare lachry mas. Oꝫ nos ſcire qm̄ dictū ē vobis ī anathōia qm̄ iuxta magnū angulū oculi ē foramē trāſiēs vſq̄ ad

naſū ꝛ palatū: ꝛ ꝑ illud igiť foramē guſtāt ꝛ q̄litatē la‑
chꝛyme. ꝛ ſi amara q̄dē ē q̄litas dic ꝙ a cholera ru. ſi vō
dulcis ꝙ a pħlate. ꝛ h̄ q̄dē ē p̄ma expō. ſcōa expō ē hec:
diē.n. inq̄re guſtū. ſi.n. ē amar⁹ guſt⁹: tūc choľa ru. ſupa‑
būdat: ꝛ dic ꝙ icterizat iſte. ſi vō dulcē q̄litas: dic ꝙ hy‑
dropizat: ꝛ hydropiſis ei ſupueniet ꝛ aut āphimeria aut
aliq̄d tale: a multa hūiditate factū ſputū nō digeſtū aūt
ſiē ī ꝓnoſticis ſ3 idigeſtū. h̄ igiť ſputū egrediť: aut ī ipſo
oꝛe generatū. ꝛ ꝑpť h̄ dixit: Jn aut in capite. ꝛ ꝑpť h̄ di‑
xit: Extuſſiuit aut ī thoꝛace. ꝛ ꝑpť h̄ dixit: vel extuſſiuit:
aut in oꝛe ſtōi. ꝛ ꝑpť h̄ de vomitu mētionē fec. diē itaq3
Jnquire ꝛ ſputū ꝛ quātum ꝛ coloꝛē ꝛ ꝯſtitutionē ꝛ mo
dū egreſſus. 14

Sol eſtus frig⁹ liquoꝛ deſiccatio.

Omnes paſſiones q̄ ab ipō deťmiant nō ſine cā
fiūt ſ3 cū3 cā: aut p̄mitiua aut añcedēte. ꝑpť h̄ ꝛ
h̄ ꝛ ō cauſis mētionē fač. multotiēs.n. a ſole ſu
ꝑuenit diffuſio mãe ꝛ exiñ egritudo: ſ3 qm̃ nō ſolū a ſole
ē caľitas ſ3 a balneo ꝛ ab igne: ꝛ ꝑꝑ h̄ id qđ ē vlī⁹ appo‑
ſuit ꝛ dixit: eſt⁹. fit aūt egritudo ꝛ a frigoꝛe aut ꝑꝑ gelu
aut ꝑꝑ niues. fit aūt ꝛ ꝑ liquoꝛē. ſ. ꝑ hūiditatē ſiē a plu‑
uia vel infuſiōe. fit aūt ꝛ ꝑ deſiccationē ſiē a laboꝛe itine
ris ī harena. inq̄re igiť ſiue a caľitate ad frig⁹ trāſmutat⁹
eſt aut econtrario: aut ab humiditate ad deſiccationem
aut econtrario. 15

Labores ocia ſomni uigile.

Et h̄ cāe ſūt egritudīs. inq̄re aūt diē ſiue ab exer
citijs. laboꝛes āt diē exercitia h̄ ad ociū trāſmu
tari aut eɔ̄rio. inq̄re aūt ꝛ q̄ ꝑ ſe: ꝛ q̄ ex his ẜm ac
cidēs. vbi gr̄a: exercitiū ẜm ꝑ ſe calefač ꝛ deſiccat. ꝑ acci‑
dēs vō multa euapoꝛatiōe ifrigidat. ſic aūt ꝛ ociū ẜm ac
cidēs incluſis ocio fumoſis ſupfluitatib⁹ ꝛ nō exalatis
ſ3 acutioꝛib⁹ facil: accendiť caľa egritudo. ſ. febꝛis. q̄ autē
dixi ꝛ in exercitio ꝛ ocio: hec inq̄re ꝛ ī vigilia ꝛ ī ſomno
pꝛopoꝛtionať enī exercitiīs vigilia. 16

Que in ſomno ſomnia.

Arbitrāť q̄dā dictionē ſiē male ſe hn̄tē nō ɔueni
ebat ipm dicē: Que ī ſōno ſōnia. q̄d.n. ē h̄: ſūt et
ſine ſōno ſōnia: ꝛ dicim⁹ ad h̄ ꝙ illō qđ ſeq̄ť ex
neceſſitate dixit: ſic lac albū. q̄ vō h̄ dubitāt dicūt: ꝙ ē cōti‑
nu⁹ ẜmo. ſ3 aliud ē q̄ ex ſōno: ꝛ aliud ſōnia. diē.n. inq̄re q̄
in ſōno fiūt vt modū doꝛmiēdi: ꝛ ſi aptū eſt ei os: ꝛ ſi c‑
culi. ꝛ ſi loq̄ť q̄dā vba doꝛmiēdo inq̄re diē ꝛ ſōnia: ñ ſiē
pħs ſ3 ſiē medic⁹. pħs.n. dicit ſōnia fieri a dīna vtute: ſiē
qñ aliq̄s ī hydropiſi doꝛmiēť videat aliquē dicētē ei: qm̃
h̄ fac ꝛ eris ſan⁹: aut a pura aīa: ī q̄b⁹.n. ē pura vita. vbi
gr̄a: ſepať in ſōno aīa a coꝛpe ꝛ facta ẜm ſe p̄cognoſcet
futura ɔtigētia ipī ſoli: aut ꝛ toti ciuitati: aut ecōuerſo a
peioꝛib⁹: ſiē qñ fantaſmata q̄dā fallūt hoīes fiūt ſōnia
aut a vtute dīna aut ab aīa: aut a peioꝛib⁹. noſ vō ſiē me
dici nō hī⁹ inq̄rim⁹ cās: ſ3 ſi ɔtingat ꝛ ſōniat aliq̄d videre
ſeipm vri multotiēs cū domo ſua aut cū tota ciuitate: di
cas ꝙ choľa ru. ipſi ſupabūdat. ſi vō videat in aq̄s ſuffo
cari dic ꝙ phlegma ſuperabūdat ei. 17

Manſiones in quibus ꝛ a quibus.

Manſioneſ q̄dā dicūt modū iacēdi aut īſignia q̄ ē
ẜm nãm doꝛmit: ꝛ ſiue ad īferi⁹ ꝛ cura ferť ꝛ ma
n⁹ ext̄ iacet ſiē dictū ē ꝛ ī ꝓnoſticl. q̄dā aūt manſi
onē dicūt locū vbi iacet mãſio. Ga. vō ipſā mãſionē ꝛ le‑
ctū diē: ꝛ diē ꝙ oꝫ inq̄rere ſubiectā paſſionē: ꝛ ſi frida eſt
paſſio: tē laneis vtē veſtib⁹ ſiē potētib⁹ calefacē. ſi vō caľa
ē egritudo: tūc lineis ꝛ veſtib⁹ ſiē potētib⁹ īfridare: ꝛ iterū
ſi fiat ſudoꝛ ꝛ ɔfoꝛteť vt⁹: tūc vtē calefaciētib⁹ veſtibus vt
magis egrediať vt ſudoꝛ. ſi vō debilitať vt⁹ et ſudoꝛ in p̄n
cipio fiat: ñ vtarl calefaciētib⁹ ī pl⁹ ꝑſternis vtutez ſ3 po‑
tētib⁹ infridare et ɔfoꝛtare vtutē: vñ ea q̄ ſubſternūť deſi
ḡuit dicēs: ī q̄b⁹ ſūt ſuppoſita velamia dicēs: aut a q̄b⁹ h̄
ī q̄b⁹ et a q̄b⁹ diē: ī q̄b⁹ moꝛb⁹ et a q̄b⁹ fit ꝑmutatio. 18

Animi uľ mētis noticia deſiē ipa ẜm eandē abſq3 oꝛganis: ꝛ rebus delectať ꝛ triſtať ꝛ timet ꝛ ɔfidit ꝛ ſpe rat ꝛ deſꝑat ut paſſa ē domeſtica hyp pothoi mētis ſue ẜm eandē ſciēs extñs ſuperuenientium in egritudine.

Animū diē h̄: ridē ɔſideri delectari et hī⁹ inq̄re ſi
repēte fiat. vbi gr̄a: ſi laboꝛās rideat nullo p̄ñte
ridē faciēte: ſignificat ſanguineū hūoꝛē. ſi vō ɔſi‑
dit et delectať nullo p̄ñte faciēte ipm ɔſidē: deſignat di
latationē nãe. ſi vō taciturn⁹ ē et dimittit oculos et ira‑
ſciť: deſignat ꝙ meľic⁹ hūoꝛ ē. abſq3 ī oꝛganis q̄dē diē: q̄
abſq3 cāis efficiētib⁹ riſū. et h̄ ē vna expō. Eſt aūt ſcōa ex
pō: et ē hec ꝙ aīu3 diē rōnē. ē enī fantaſia rōnis mēoꝛia:
et diē inq̄re: ſi ꝑmutať ſalua rōne fantaſie. abſq3 īſtrumē
tis q̄dē diē q̄ abſq3 oꝛganis memoꝛie ꝑuertiť ſola rō ſiē
in illo ꝓiciēte ſacerdotē: ꝛ nō ſolū in h̄: ſ3 itex fuit q̄da3
patiēs ꝛ accipiēs h̄ enſem: enſe3 q̄dē ipſe tenuit: vagina3
vō enſis tradidit medico: ꝛ diē ipſe pugnem⁹: ali⁹ iueniēſ
ſaccū plenū farina: ꝛ effūdēs farinā in terrā diē medico
ecce puluis veni pugnem⁹. diē aūt ꝙ talis paſſio ſupue‑
nit hycuri hypothei: hycuri aūt diē famulā aut vxoꝛem
aut ſoꝛoꝛem: ſiue dicas quam velis. 19

Etas quidem etatiſ ꝛ etatē pꝛius uel poſterius conuenientem.

Dicit: inq̄re ꝛ etates. pōt aūt ꝛ ex his etatib⁹ app
pendē p̄cognitionē. ſi.n. ꝛ ɔſone etatibus ſupue
niūt egritudies nō valde ꝑturberl. vbi gr̄a: ſi ī ſe
nili etate: paralyſis: ſtupoꝛ: ſubet. ſi vō in augmaſtica eta
te: phꝛeneſis: aduſtio. ſi vō ɔ̄ria ſupueniāt: difficile ē hoc.
inueſtiga aūt ꝛ ꝑticularia etatū: queādmodū.n. ān⁹ ī q̄t‑
tuoꝛ diuidiť tpa: ī ver: eſtatē: in autūnū: ī hyemē: ꝛ in. vij.
ver eſtatē fructū autūnū ſemiabile hyemē plātabile. ſiē
etates in q̄ttuoꝛ diuidūť: vt puerilē iuuenilē paugmaſti
cam ꝛ ſeniū: aut ī plura. puerilis aūt aut q̄ ē ſub lacte de‑
gnat: aut cui oꝛiūť dētes aut ad pubertatē aut ad adole‑
ſcentē. ſilr aūt ꝛ ſenilē ſenē deſignat: aut ī vltīo poſitum.
Quid aūt diē: Pꝛi⁹ aut poſteri⁹ ɔueniēti: Dꝫ nos ſcire ꝙ
in foꝛtib⁹ eſt nãlis caloꝛ ꝛ mult⁹ ſiē intēſus multo tpe. in
etatib⁹. ſ. puerili iuuenili ꝛ reliq̄s. in q̄buſdā aūt modicus
ꝛ debilis: ſic ꝙ ī q̄dragefimo āno ſenect⁹ ipſi ſupuenit. ſi
igiť ſupueniat moꝛb⁹ ꝛ deb3 dečiari nono die: ſiq̄dē ſoꝛl
ē caloꝛ nãlis: ꝛ cognoſcas ex etate ipſi⁹: dic ꝙ chꝛyſ pue
niet: ꝛ ſeptīa die fiet. ſi vō caloꝛē nãlē h3 debilē: dicas ꝙ
vndecima moꝛbus determiabiť. habes igiť q̄d ꝑdeſt no
bis id qđ eſt etatū ꝛ ad pꝛecognitionē egritudinū.

Dentium depunctiones piloꝛum oꝛ tus ſemen.

Quaſi dētiū oꝛigo capilloꝝ: oꝛtū diē.n. q̄ ē genaꝝ: q̄ñ
qui ē capitl ꝛ ſupcilioꝝ ꝛ palpebꝛaꝝ a ḡnatione ſūt. capil
loꝝ.n. q̄dā ꝓuiſi fuerūt ꝑpť oꝛnamētū: alij ꝑpť coopimē
tum: alij vō ꝑpť cuſtodiā. ſemē vō dicit tēpus iuuētutis
in quo ſemen ꝛ ſperma viri emittiť.

Magis ꝛ minus.

Bene h̄ appoſitū ē vt oñdat tibi ꝑticulare etatl. dixit

eni ꝑus ⁊ poſteriꝰ. ꝑus.n. dicẽs vbi grã: ī puerili etate. ſ. exiſte ſub lacte: poſteriꝰ võ ⁊ tardiꝰ ad ortũ dentiũ. nũc ãt dicꝗ̃m ẽ ⁊ magis ꝑus ⁊ minꝰ ꝑus: ⁊ magis poſteriꝰ ⁊ minus: ⁊ iteꝝ vbi grã: idẽ ẽ calidũ ꝗbuſdã duobꝰ: ⁊ eſtimo vtꝛoꝗ; ipſoꝝ ꝑmanẽ vſq; ad ꝗnꝗginta ãnos: ſ; vnꝰ ꝗdem magis ꝑmanſit vſq; ad quadragintaꝗnq;: ⁊ alius minus vſq; ad quadraginta.

Capilloꝛum augmentum.

Conueniebat ipm dicere: capilloꝝ additionẽ: qm̃ capilli nõ augent: qꝛ augmẽtũ fit ſm̃ tres dimẽſiones.

Impinguatio cõtinentia diminutio.

Impinguationẽ carniũ. ſ. ꝯſolidationẽ ipſoꝝ: aut impinguationẽ dic̃ augmẽtũ ab vna dimẽſione: et alias ꝑcipiẽs ſubītelligi. cõtinentiã dic̃ foꝛtificationẽ ꝯſolidationẽ. h̃ aũt dic̃ iuuenilẽ etatẽ: qñ oĩa foꝛtificata ſunt et ſolida. volẽs aũt ſenilẽ etatẽ deſignare: dixit diminutionẽ qm̃ in ipſa diminuũt et terminãt et moꝛtificant. 20

Quod affine ⁊ quidẽ ſm̃ ſeipſum.

Dictũ ẽ vobis ſupiꝰ ꝙ ꝑticulares ſũt ſmones et īcipiẽs hãc ꝑticulã dixit: qm̃ ꝗ̃ ex ꝑna tabula ꝑſcrutãda. ⁊ h̃ itaq; ꝑñs ſmo ꝑticularis ẽ: et oꝫ in h̃ appꝛobare ꝑſcrutãdũ. dic̃.n. ꝙ oꝫ te inꝗrere ꝗ affine. Affine ãt ꝗd dic̃: differẽtes aũt ſcripture ſũt. ⁊ ꝗdã dicũt qm̃ oꝫ inꝗrere ꝗ̃ mẽbꝛa hñt affinitatẽ ad alia mẽbꝛa ſic̃ caput ad os ſtõi: ⁊ os ſtõi ad caput et ſic̃ generatiua ad ea ꝗ̃ ſũt pectoꝛis. ꝗ̃ aũt nõ ſũt affinia ſ; ſm̃ ſe ſic̃ glãdule: pellicule et hiꝰ: et ẽ ꝑma expõ. Scđa expõ ꝙ affinia dic̃: ſimilia. vbi grã: inꝗre ſi ea ꝗ̃ generãt affinia ſũt patribus. ꝗdã.n. ꝑentibꝰ aſſilant: ꝗdã eni auis: ꝗdã alijs. ꝗdã vo aſſilant ſupfluitati ꝗ̃ ẽ in mr̃ice aſſilati. ꝗdã ꝑentibꝰ et in aialibꝰ irrõnalibꝰ īueniũt: et nõ ſolũ in rõnalibꝰ ſ; magis irrõnalibꝰ: qm̃ irrõnabilia et tps nutrimẽti dec̃minatũ hñt et coitũ. vocata aũt rõnalia ⁊ vino multo ⁊ mala dieta ⁊ alijs delictis vtunt: ⁊ ꝑpterea nõ oĩno genita parentibꝰ aſſilant. qñ aũt ⁊ irrõnalibꝰ ẽ aſſimilatio: manifeſtũ ẽ ꝑ eo ꝙ ſtudemꝰ coire equos optimos ⁊ canes: vt genita ex his optima ſint. ⁊ h̃ ẽ ſcđa expõ. Tertia expõ ẽ h̃: Affine dic̃ vt inꝗras ſubiectã paſſionẽ: ſi ẽ affinis et a generatiõe aut nõ. ſiꝗdẽ.n. ẽ affinis vt epilepſia aut arthetica aut podagra aut aliꝗd tale īcurabile ẽ. ſi võ ex culpa ꝗdã ſupueniat egritudo h̃ facile curat: ſi võ affinis ẽ paſſio ⁊ dieta eſt mala difficilioꝛ fit egritudo. ⁊ hoc eſt quod intendit. 21

Anni tẽpus in quo ⁊ mane aliud ⁊ veſpe aliud tẽpus factũ ẽ pluuioſum aut ſiccũ aut frigidũ aut calidu; cũ uento aut ſine uẽto ⁊ qualiũ uẽtoꝝ ſupueniẽtes aut frigꝰ aut caloꝛ tẽpoꝛis ⁊ ubi tpis aut medio aut ultimo aut ꝑ totũ: aut pꝛeterito aut pꝛeſente.

Hic.n. de tꝑibꝰ dec̃miat. ꝑſcrutãda h; ī oibꝰ. Perſcrutãda.n. dic̃ ſũt ⁊ tꝑa. oꝫ ei; dic̃ inꝗrẽ de tꝑibꝰ vtꝝ ſm̃ nã; ſe hñt tꝑa: aut tꝑa ꝑmutata ſunt: ⁊ ſi ꝑmutata ſunt: aut vnũ tp̃s ꝑmutatũ ẽ aut duo aut tria aut ⁊ totus ãnꝰ: ⁊ ſm̃ vnã ꝗ̃litatẽ facta ẽ ꝑmutatio: aut ſm̃ duas ⁊ ad ſiľe ſpẽi aut ad eteroides. i. ad aliud ſpecie ⁊ vtꝝ cõſone tꝑibꝰ. vbi grã: in eſtate tertiana: cauſon: phꝛeneſis: ī hyeme võ lytargia: ſtupoꝛ: amphimerina: ꝯ̃ꝛia võ ſi eſtate lytargia ⁊ hiꝰ: ī hyeme võ tertiana ⁊ hiꝰ. ꝗ̃ aũt dico in tꝑibꝰ: eadẽ itelligas ⁊ ī etatibꝰ a iuuenili ſenili ⁊ alijs et in dieta ⁊ ī alijs ſtitikis. ſ. ſiľibꝰ elemẽtis. inꝗre ãt ⁊ ſi mane vel in ꝑncipio tp̃s ꝑmutatũ ẽ vel veſpe aut tardiꝰ. vbi grã: mane ꝗdẽ ſic̃ qñ vltima hyems vernalia ſuũt: in fine võ vernalis conſtitutio. 22

Tempus in quo generatum eſt.

Dicit.n. inꝗre tp̃s in quo generate ſũt egritudĩes vtꝝ in ꝑncipio ꝑmutatũ ẽ tp̃s aut ī medio aut ī vltio: aut ī oibꝰ ꝗ dic̃: ꝑ totũ: ⁊ vtꝝ in ipſo tꝑe generata ẽ egritudo: aut ī ꝑterito tꝑe facta ẽ. in h̃.n. manifeſta ẽ ſic̃ ẽ hyems ꝗ̃ multotiẽs mã; generãſ ver manifeſtauit aut eſtas: ſic.n. dictũ ẽ: Et ſiꝗdẽ hyẽs auſtralis ⁊ pluuioſa: ver võ boꝛeale ⁊ pluuioſũ: neceſſe ẽ ī eſtate fieri egritudĩes. inꝗre aũt ⁊ vẽtos: vtꝝ in vnoquoq; tꝑe cõuenĩẽtes vẽti flant: aut ſic̃ dictũ ẽ ſupiꝰ: ꝑmũ ꝗdẽ auſtrales flant: poſtea võ boꝛeales. ⁊ itaq; inꝗre cerebꝛu; paſſũ eſt ⁊ miſit differentibus membꝛiſ: exinde diuerſe fiunt egritudines. 23

Tempus egritudinis ſupueniẽtia

Iterũ itellige ꝑſcrutãdũ tp̃s ⁊ ſupueniẽtia. ꝗ ãt dic̃: Tẽpus id ꝗ ẽ egritudinũ ⁊ tꝑis: aut ī opoꝛtuno tꝑe fcã ẽ egritudo ſic̃ ī eſtate tertiana: aut nõ ſupueniẽtia dic̃ ſigna ꝗ̃ ecõtrario diuidũt ꝯcomitãtibus. dictũ ẽ.n. ⁊ ī liº de chꝛyſi: ꝙ ꝯcomitãtia ſigñ ſũt ſic̃ ī pleureſi tuſſis: diſnia: febꝛis: pũgitiuꝰ doloꝛ: ſupueniẽtia võ ſicut doloꝛ capitl: lipothomia ſyncope. ⁊ ꝙ hec ſuperuenientia aut malaciam deſignant egritudinis aut debilitatẽ vꝛtutl aut chꝛyſim egritudĩs ⁊ diſſolutionẽ. 24

Periodi ⁊ ꝑiodoꝝ ⁊ uel ꝑ mľtitudinem ſupdatio: ⁊ aut totiꝰ moꝛbi ſupdatio uel diſtenſio uel ſtatus ⁊ ꝗbus ꝗdẽ maiꝰ ⁊ ꝗdẽ minꝰ dec̃miatiuꝰ ⁊ qñ ⁊ qualiter ⁊ in quo tꝑe ⁊ etate.

Rurſus adde ꝑſcrutãda: dic̃.n. inꝗre ⁊ ꝑiodes. ſi igit diuturna ẽ egritudo aut acuta ⁊ ꝯtinua aut intꝑolata. ⁊ ſi multã h; īterpolationẽ ſic̃ ī ꝗrtana bonũ ẽ. h̃ deſignat.n. ꝙ ꝗtẽ recipiẽs nã magl ſupat moꝛbũ. ſi võ modica ẽ intꝑolatio ꝓſternit vtꝰ a ꝯtinuis poxiſmis. inꝗre aũt ⁊ ſi pľibꝰ hoꝛis durat intꝑolatio ꝗ̃; poxiſmus. ſiꝗdẽ intꝑolatio multis hoꝛis durat: bonu; ẽ h̃: ſi võ poxiſmꝰ magl diſtẽdit: difficile ẽ h̃ ſic̃ dictũ ẽ ī li. õ dꝛĩjs febꝛiũ: t̃tiana ñ mota. ſupdationẽ dic̃ h̃ diſtẽſiõe; diſtẽſionẽ ãt aut totiꝰ moꝛbi ſic̃ totiꝰ: qñ ſi ꝯtigit duobꝰ aut t̃bꝰ ãnis durat egritudo. aut ſupdatõe; dic̃ diſtẽſiõe; vniꝰ vľiu; tẽpoꝝ aut ꝑncipij aut augmẽti aut ſtatꝰ aut declinatõiſ. aut ſupdationẽ dic̃ diſtẽſionẽ ꝑticulariũ poxiſmoꝝ. foꝛtaſſis ãt ſi oꝫ certiſſimũ dicẽ: ſupdatiõnẽ dic̃ ꝑncipiũ augmẽtũ. vr̃ ãt de ſtatu ꝗdẽ mãifeſte ⁊ noiati mẽtionẽ facẽ. declinatione võ ꝑpt̃ h̃ ꝗ dixit: remiſſio. i. declinatiõe.n. remiſſio fit ⁊ pauſatio oĩu; cãꝝ moꝛbũ efficientiũ. inꝗre aũt ⁊ hoꝝ tẽpoꝝ lu magl ⁊ minꝰ: magl diſtẽſus ẽ ſtatꝰ: aut minꝰ ẽ diſtẽſus: ſiľr aũt ī alijs. Et qñ ⁊ ꝗľr: ⁊ ī quo tꝑe ⁊ etate. Cu qñ deſigt̃ diẽ. q. d. īueſtiga in ꝗ̃ die fit chꝛyſis aut ī nocte ⁊ iteꝝ ī eſtate aut hyeme ⁊ in iuuenili etate aut ī ſenili: ſiꝗdẽ ī die fit chꝛyſis ꝙ manifeſtũ ꝙ ī nocte ſupuenit grauis ſufferẽtia ꝗ̃ ẽ añ chꝛyſim ſi võ in nocte fit chꝛyſis ī die ꝑcedit acumẽ. meliꝰ aũt ẽ in die fieri acumẽ qñ ⁊ lux ẽ: ⁊ diafoꝛeſim effic̃ ſupfluitatũ ⁊ amicoꝝ ẽ ꝑñtia: ⁊ affiniũ ẽ ſocietas ⁊ parentũ aſpectus ꝗ̃; ī nocte. qñ ⁊ nox ꝯdẽſat ſupficie; includit mã; ⁊ amicoꝝ ⁊ affiniũ abñtia: ⁊ difficilioꝛ vr̃ fieri grauis ſufferentia: iteꝝ in eſtate meliꝰ fieri chꝛyſim ꝗ̃; ī hyeme: qm̃ ī eſtate caľitas ꝑfic̃ ad ſubtiliationẽ ⁊ euapoꝛationẽ materie.

hyemis vͦo ꝯͣriaꝛ ꝯdēſatiōe.idē aūt ē dicē ꝺ iuuenili etate ſenili.lr q̄lr aūt deḡt modū ⁊ motū egritudis. 25

Epidimicorum morboꝝ modi.

Dicit.n.inq̄re ⁊ epidimicos morbos ⁊ hoꝛuꝫ modos quomō moueꝛ:ſicͭ ī libꝛo de cauſis dicebamꝰ:ꝙ nō ſolū oꝫ ſcire ſi officialis ē egritudo:ſꝫ q̄ officialis ē aut ē iuxta plaſmationē:iuxta pōnē:iuxta numeꝝ:iuxta magnitudinē vel quantitatē: ſic ⁊ h̄ nō ſoluꝫ opoꝛtet ſcire ꝙ epidimicus eſt moꝛbus: ſꝫ q̄lis ⁊ quādo ⁊ quomodo moueꝛ. 26

Et ſiquis inceptoꝝ incepit uix uomēs aut bn̄ uomēs ⁊ ſiue bibētes qdem ſiue ꝯtinētes ſiue tardi purgati.

Dicit.n.ꝙ oꝫ te inq̄rere vtꝝ egrotans ſi hēat multotiēs mām circa os ſtōi:aut bn̄ vomēs eſt aut vix vomēs. ſiq̄dē.n.ē bn̄ vomens ⁊ dū erat ipſe ſanꝰ:tūc offer medicinas faciētes vomē. ſi vͦo vix vomēs nō offeras.ſolū.n.motū opanꝛ māe:⁊ ex motu difficiliora ſintomata ſupueniunt:⁊ tūc ꝑ ſuppoſitoꝛia ꝑ purgatiua euacua mām.ſūt q̇dā difficulꝛ vomētes: q̇daꝫ aūt bn̄ vomēteſ:q̇dā aūt ſi bibūt aliq̄d aut comedat:pꝰ paululū vomūt.quō pꝰpaululū:qm̄ mouet ꝑ vnā hoꝛā potio ad ſubtiliandū māꝫ.maxīe aūt ⁊ ſi fuerit viſcoſus hūoꝛ. purgati aūt dixit:aut ꝑ medicinas faciētes vomē:aut ꝑ purgatiuas ſi nō eſt bene vomens. 27

Hnitum foꝛte qui exalbati quoꝝ ⁊ labia.

Huc accedēs Ga.dicͭ ꝙ exalbatos dicͭ hip.īfirmū caloꝛē nāle:dicͭ.n.ꝙ hi ⁊ alias oēſ egritudīes faciles ſubſiſtētes patiunꝛ ⁊ febꝛes:ſicͭ aūt nr̄ maximus ſophiſta dixit:hiſtoꝛicꝰ ē hiꝰ ſermo:aut.n.exalbatos dicͭ hn̄tes infirmū nāle caloꝛē: ꝓpͤ q̇d nō ſiūt epilepſie:ſtupoꝛes:ſubet:⁊ hiꝰfrīde paſſiones aut amphimerine febꝛes.ſꝫ exalbatos dicͭ phlꝛaticos.in h̄.n.hipp.dicit Inueni raro vꝛentē fe.fieri.vn̄ ꝓpͤ raro ⁊ foꝛte additū ē. qm̄ aūt vꝛēs ē fe. ⁊ acumine itaqꝫ ⁊ labia coꝛꝛodebantur ⁊ exarcebabantur. 28

Qualis modus que tempoꝛa.

Dicit.n.inq̄re in hn̄tibꝰ coloꝛē albū:modū febꝛis ⁊ tp̄s inquātum durat:⁊ ſi vehemēs ē. 29

Opus coꝛpus in ſpeculatione agere uiſus auditus naſus tactꝰ lingua ratione addiſcere.

Hunc ſermonē q̇dā p̄dicto ꝯſtruūt:⁊ credas ipꝫ h̄ dicē:qm̄ dixi ꝙ oꝫ inq̄rere modū: ⁊ oīa ſꝫ ꝑtē vl'r.oꝫ.n.vl'r an toto coꝛꝑe patiētes medicū diligenꝛ intēdere: ⁊ oīa q̄ ſiūt in coꝛꝑe eiꝰ inq̄rē.quidā autē cū ſequētibꝰꝯſtruūt hūc ꝭmonē ⁊ dicūt:ꝙ opꝰ ⁊ ſtudiuꝫ fiāt medico totū coꝛpꝰ exercē ad p̄cognitionē egritudis viſū vt videas ſiue rubicūda ſūt q̄ expurganꝛ ſiue alba ſiue nigra.⁊ auditū vt interroges ⁊ cāſ egritudis vt audias.ſil'r aūt ⁊ naſū vt faſtidioſe odoꝛabiles ſiue fetide ſūt egritudines:⁊ deſignant multā putrefactionē:aut vꝛine valde fetide.guſtū aūt penes patientē dixit:vt patiēs guſtet ſuos ſudoꝛes:⁊ ad ip̄m medicū.ſi.n.fuerit medicꝰ iuſte viuēs:⁊ tīeat ne multotiēs a negligētia mētiaꝛ patiaꝛ in q̄litate ſudoꝝ.ē āt ⁊ ꝑiculoſa egritudo:oꝫ tūc ⁊ mediciꝫ guſtare ſudoꝛes:tactū aūt vt videas ſiue dure aut groſſe aut hūide ſūt egōnes:⁊ h̄ q̇dē a ſenſibꝰ.qm̄ auteꝫ multotiēs fallíꝛ ſenſuſ:ꝓpͤ h̄ dixit:ꝙ oꝫ h̄ reducē ad oīa ad rōnē cōem iudicē omniū ſenſuū. 30

In palpebꝛis ſuꝑioꝛibꝰ derelictis tumoꝛes aliīs circūgraciliatis rediterationes in ſomno.

Dicit.n.inq̄re palpebꝛas ſuꝑioꝛes. ⁊ ſi ſūt he inflate inq̄re vt indigō nō facta ſit neqꝫ inflatiuos cibos comedit.ſi.n.h̄ fuerit nō ē malū exalāt ventoſitates.ſi vͦo nihil hoꝝ āñceſſerit:tūc ſignificat ꝙ occultate ſūt reliq̄e māe ⁊ rediteratio ſꝑaꝛ. ⁊ ꝓpͤ q̇d ſuꝑioris palpebꝛe mentionē fecͭ:qm̄ h̄ moueꝛ.vbi aūt multus motꝰ ibi ⁊ paſſiōes ſiūt.alia aūt mēbꝛa macilēta ſiūt aut ab eo q̄ꝺ eſt abſqꝫ cibo aut a tp̄e egritudinis:quare aſſumptiuus eſt hic ſermo.

In extremo uero ſubrubea dura ⁊ minus his moleſta.

Dicit.n.inq̄re ⁊ extrema palpebꝛaꝝ.ſi.n.ſūt ſubꝛubea: deſignat ſanguineū hūoꝛē ſuꝑabūdantē.ſi vͦo ⁊ dura fuerint ſignificāt mām groſſā.⁊ h̄ dicͭ ⁊ cū his valde ſignificat rediterationē.ſūt.n. ⁊ mala ſiue idea ſiue foꝛma: vt ⁊ mala ꝭm ſe exponens.

Et extantia ⁊ inhibita uel habita.

Galienꝰ idē dicit ex duobꝰ ſignificari ꝑmanere mām multo tp̄e.nos vͦo dicimus ꝙ extantia dicit facta.

Inhibita uero ut farſali ⁊ polimedi.

Que multo tp̄e manēt.mentionē ḡ facͭ farſali ⁊ polimedi:quoꝝ viroꝝ q̄bꝰhiꝰſuꝑuenerunt paſſiones.

Reiectatoꝛios tūoꝛes uel liuoꝛes ſiue in ophtalmiīs ſiue in ulceribꝰ ſed etiā que ex fimatibus ⁊ empimatibus delata quia ſigna.

Dicit.n.multotiēſ:ī iteſtiſ aut ī vētre ſit vlcꝰ ⁊ ī vlcē phlōn: ⁊ abſqꝫ vlcē ſuꝑueīt phlōn: ⁊ h̄ putrefiet ſicͭ deſiḡt irrōnaꝛ rigoꝛ ⁊ doloꝛ ⁊ fe.dictū eſt enī ꝙ cͨ gnātionē ſaniei doloꝛes ⁊ fe.ſiūt:pꝰ gnātiōꝫ vͦo ſaniei ruptio ſit ⁊ ꝑturbatio vētrꝭ.q̄ vͦo ī naſcētiīs rūpūt ī cute manifeſtā hn̄t expurgationē. 33

Meſſio toꝛſiōes cͨ umblicū ⁊ doloꝛes ē q̄bꝰ a poꝛꝛis ⁊ alleis ⁊ hic poſtiꝰ

Meſſionē dicͭ q̄i quotiēs meſſio ſit ī eſtate:tūc enī qm̄ choła ru.ſuꝑabūdat ex acumīe:moꝛdicatio ſit ⁊ toꝛſiōes cͨ vmblicū.ē q̄ñqꝫ āt ñ a choła ru. h̄ ſit ſꝫ a dieta.ſic q̇dē comedēs poꝝ paſſus ē h̄ aut alia ⁊ oꝫ te īꞇrogare nō ſolū q̄ comedit ī illa die ſꝫ q̄ comedit añ duoſ aut tres dieſ.dictū ē.n.vobis ī megategni ꝙ poꝛrū q̄ꝺ illico ī p̄mo oñdit die ſuā cachochimiā.allea vͦo ī p̄ncipio ⁊ iuuāt foꝛtaſſ ad ſubtiliandū māꝫ ⁊ educēduꝫ vētoſitates.poſteriꝰ vͦo oñdūt cachochimiā:⁊ pꝰ duos dies q̄ñꝫ faciūt toꝛſiōes ⁊ doloꝛes: ꝓpͤ h̄ dixit:pc ſtiꝰ. 34

Heriſipila ē q̄bꝰ a ceruice ⁊ eoꝝ q̄ circa ipſā ī facie deꞇminata ē nīḡ.

Sitis.n.q̇d ē heriſipila q̄ ſit a choła ru. ⁊ ſāguine mixto. h̄ igiꝛ dicͭ:ſi venerit a collo ad faciē deſiaꝛ ſꝫ finit.luꝛ.Ga.vͦo dicͭ:ꝙ nō dēbat dicē deſiaꝛ ſꝫ ſuꝑ deſiaꝛ ī bono dꝛ.finit aūt ī malo:ſiq̄dē vēit mā ad ſuꝑficiē colli male dicebaſ ꝙ nō deſiaꝛ:qm̄ ab iḡbili mēbꝛo ad nobile vēit.ſ. faciē:dēbat.n.dicē moꝛiꝛ. q̇d ḡ dicemꝰ: ⁊ dicimꝰ ꝙ deſiaꝛ dixit q̄i alꞇatiōꝫ ꞇdit collo vn̄ diſceſſit aut nō hꝫ deſiaꝛ:ſꝫ deſiabaꝛ.ſ.hiſtoꝛia:qū ē h̄. dixit.n.ꝙ vidit hip. ex ⁊ raro ꝙ a collo ad faciē veniens deꞇminabaꝛ mā in bono ꝭm raꝝ vt dixit:

Nigra ⁊ quibus cervices mala ⁊ qbuſ flictene mala ⁊ qbus ꝯmouētia mala.

¶ Nigra dicit aut beriſipilata nigreſcētia ⁊ deſignātia mortificationē nālis caloris ⁊ viā ad cācꝛ. aut nigra diē q̄ gnānꝭa melico hu. diē.n.ꝙ h nig̃ ⁊ maxie q̄ i collo ſu ꝑueniūt difficilia ſūt. ſi vo ⁊ expurgō fit: tūc ⁊ h difficile ē qm̄ deſignat maliciā egritudīs. ſiq̄dē.n.pᵒ digōez facta eſt ⁊ ꝑturbatio vētrꝭ: induſtria nāe h factū ē. intm̄ aūt in digeſta ē mā ⁊ putrida ⁊ feria ꝙ ⁊ flictene fuīt. 35

Melācholicᵒ adomātᵒ a peplis uomunt q̄nq3 nigra aliq̄n a cepis.

Pertrāſeamᵒ biᵒ ſmonē. ſiē.n. diē ga. nō poſſumᵒ ex h iuuari. dixit.n. melicᵒ ſiue ꝑ ꝯplonē melicᵒ ſiue in ſplene patiēs ſiue melācholiā habuerit: naſcimᵒ. reminiſcit.n. ⁊ nouimᵒ ꝙ adamāto cuidaz viro vomitus ſupuenit melici hūorꝭ. differēs aūt ē h ſcriptura. q̄dā librorꝝ hn̄t: a peplis. peple aūt ſūt h bn̄ purgatiue marie vētoſitatū: vn̄ ī hydropicū timpanite h offerimuſ q̄dā āt librorꝝ: ab illꝭ tortuoſis q̄ ſūt ī vite. multotieſ.n. ex illꝭ caulē comedit ⁊ īdigeſſit: ⁊ diaria eidē ſupuēit aut vomitus. q̄dā aūt hn̄t a tortuoſis aſparagū. ex bis.n. multotiēs aut a cepis comedēs indigeſſit: ⁊ h ſubſtinuit. 36

Febres qbᵒ ulcerāt labia forte intmittētes qdē ⁊ t̄tianis ifridatiōeſ que uero circūurētes confeſtim ad manum ſolute ſemper.

Iſte ſmo magꝭ debat ſupiᵒponi: vbi dixit ꝙ labia vlcererāt. in vētibᵒ.n. fe. corodūt ⁊ vlcerant labia ſiē i tertiana: ⁊ amphemeria.n. acuta q̄dē eſt ⁊ multa habens aduſtionē: mox autem ſoluta ⁊ minorificata manu. 37

Qualꝭ ē i articulꝭ uidēdū extuſſionē nō experiaris ſi nō in ſaniem ſūt.

Hic ſermo chirurgicᵒ ſcriptᵒ. qm̄.n. phl'a aut ī cerebro generat ꝑpt nālē ſui ꝯplexionē: aut ī ſtō ꝑpt ꝯtinuas indigōes: aut in articulis ꝑpt motu ⁊ fricū ꝑpt irrorandū ipſos deſiccatos multo motu mēbrorꝝ ſi ſupabūdauerit phl'a ī articulꝭ ⁊ vt mucillago multa fiat: deīn veniēs idiota medicᵒ vidit tumorē ⁊ credidit eē ⁊ īcidit: ⁊ difficiliora ſintōata ſupuenerūt. 38

Conſuetudinē uero ex qbus ſaniſſimus dietis opimētis laboribus ſomnis libidinibus mente.

Multa ⁊ mirabilia documēta t̄didit nobis hipp. ſ3 qm̄ oīu; eſt nā opatrix hēat primū ordinē nā. qm̄ aūt ⁊ ꝯſuetudo cam q̄nq3 fit aut egritudinis aut ſanitatis: nunc itaq3 de ꝯſuetudie hip. detiat. ⁊ quid diē: ꝙ oz te ꝯſiderare ꝯſuetudinē ⁊ circa dietā: ⁊ cē alia oīa. vbi grā: ſi ꝯſuetudinē habuit h multa comedere aut pauca aut frida aut cal'a: ⁊ ī potu īnq̄re. qm̄ aūt ⁊ ꝑ cāni diē h n̄ ſolū ꝯſuetudinē q̄ ē ī comeſtibilibᵒ ⁊ potabilibᵒ diē: ſ3 oīa ī q̄bᵒ dietat ⁊ balnea ⁊ oīa hiᵒ īnq̄re ſi ꝯſuetudinē habuit ſel' balneari aut bis: vn̄ dictū ē a Ga. amatoreſ balneorꝝ ⁊ ſi bis lauabit aliq̄s nō peccabit. diē.n. īnq̄re ⁊ opimētū: ſi ꝯſuetudinē hūit h ſub aere dormire aut ſub tecto: opimentū h diē aut ꝑpinquū aut remotū: ⁊ ꝑpinquū q̄dē diē illud qō ē veſtiū q̄ſi ꝯſuetudinē vtꝝ hūit iſte totū corpᵒ opire velamibᵒ dormiēdo aut ptē corpis aut manū ſolā aut caput aut pectᵒ ſolū. Remotū opimentū diē id qō ē domᵒ: ſi ꝯſuetutidīez hūit iſte ſub aere abſq3 tecto aut ſub tecto dormire. inq̄re āt ⁊ ſi labores: ſi ꝯſuetudinē habuit exercitari: aut nō hūit: ⁊ vtꝝ ꝑ ſcribē: ꝑ remigare: aut ꝑ viā: aut ꝑ luctā. ⁊ ſi ꝑ luctā quō oleo multa fricatiōe vterꝭ ⁊ hac vehemēti: aut mollibᵒ cū manibᵒ ⁊ an̄ cibū ⁊ pᵒ cibū an̄ balneū aut pᵒ balneū. inq̄re aūt ⁊ ſōnos: ſi ꝯſuetudinē hūit paꝝ dormire. nūc vo multum dormit ꝯſidera ſic aut ſubet. ſi vo hūit ꝯſuetudinē multū dormire: nūc vo vigilat: īſpice ne deſipiētia ipſi expectat alicubi ē enī q̄dā mā piguis hūc ⁊ exitās ⁊ ꝑmittēs dormire. iueſtiga aūt ⁊ ſi ꝑfūdᵒ fiebat ei ſōnᵒ aut ſupficialiē dū erat ſanus: ⁊ ſi ī die dormiebat aut nocte. ꝑſcutari aūt ⁊ coitᵒ ſi multiſ vtebat aut paucꝭ: ⁊ iuuabat aut ledebat ſūt q̄dā īmoderate vtētes ſanguinē emittūt. h oīa ꝯſidera: ⁊ vl'r qō dictū ē ſupiᵒ: ⁊ h tradit labores: balnea: cibi: ſōni: afrodiſie: oīa moderata. q̄d āt diē mētē: ꝙ mēte oz h oīa ꝯmēſurari: ⁊ ſupiᵒ mēſurata dixit: ꝑpt h dixit mēte: dixit mēſurās. aut h dicas: aut diē: ⁊ aliud ꝙ oz inq̄rē ⁊ mētē quō ꝯſuetudinē hūit diſpōni ſ3 mētē: ⁊ aut gaudere ⁊ triſtari. ſi.n. ꝯſuetudinē habuit cē ſollicitᵒ dū erat ſanus ⁊ nūc ē ſollicitᵒ: nihil malū ē. ſi vo nō hn̄s ꝯſuetudinē nūc ē ſollicitᵒ: malū ē h: ⁊ ꝙ h ſit veꝝ ītelligas me. volo.n. ꝑ hiſtoriā h facē fidē: ⁊ ad pelagᵒ intrare: ⁊ tn̄ h ē ꝑma hiſtoria: Fuit q̄dā noīe menāder augur q̄ quolibet āno ī die natiuitatꝭ aſcēdebat ad altū locū: ⁊ ex auibᵒ futura ꝯtigētia ſibi ī toto illo āno vidit. ſic āt ī quodā āno venit ad altū locū: ⁊ īſpicit aq̄lā faciētē ſymbolū i. ſignū quoddā denūciatiuū ſue mortꝭ: q̄ cog̃ſcēs deſcēdit ⁊ īcepit triſtari ⁊ nō comedē: ⁊ ex h facies attenuata ē: ⁊ iam amicᵒ ſuᵒ q̄dā obuiauit ei ⁊ īnrogauit eū q̄d hr̄et: q̄ dixit ei paſſionē. ⁊ diē ei amicᵒ ſuᵒ: q̄d igit ꝑpt h triſtarꝭ: vade ſolatiare. menāder vo nihilominᵒ paſſiōe occupatᵒ ꝑmā fit: qm̄ itaq3 exn̄s abſq3 cibo ⁊ potu febricitās mortuᵒ eſt. Itē ſcd̄a hiſtoria: Mulier q̄dā hūit quādā aliā mulierē amicā: ⁊ ꝯtigit ipſā dormiētē mori: ſciuit āt ipſa ⁊ credit ꝙ ſōnᵒ fecē mortē: ⁊ ob h nō dormiebat: exīn igit ex vigilia febris ſupuenit eiᵒ ⁊ mortua ē. Itē alia hiſtoria: Grammaticᵒ q̄dā fuit in comi ciuitate: ⁊ hic audiēs ꝙ aduſta ē ⁊ biblioteca ſua ī q̄ ⁊ ipſe habuit libros ⁊ labores iratᵒ cō triſtatᵒ eſt: ⁊ ex triſticia vigilia ſuperuenit ei: ⁊ febricitās mortuᵒ ē. Itē hiſtoria: Aliᵒ exn̄s amicᵒ pecuniaꝝ ⁊ diſcipās pecunias ſuas triſtatᵒ ē: ⁊ cū triſticia vigilauit febricitauit ⁊ mortuᵒ ē. Itē alia hiſtoria: Aliē q̄dā capadocᵒ audiēs ꝙ atlas ſubſtiet celū triſtabat dicēs: ꝙ inq̄tū mortuo atlāte oz dirimi celū ⁊ cū ipſo deſtrui: ⁊ ſic triſtatus mortuᵒ ē. īſpice q̄tū fac ꝯſuetudo mētꝭ ſupata. ⁊ h ē qō ītēdit. ¶ Cōſuetudinē ex q̄bᵒ ſani ſumᵒ. Propē q̄d dixit ex q̄bᵒ ſani ſumᵒ: ꝙ ꝯſuetudine obſeruata. fit.n. nobis ſanitas aut q2 nō oz ꝑmutare ꝯſuetudinē. ſi vo ⁊ volueris ꝑmutare nō in egritudine qm̄ virtᵒ infirmat: ſ3 aut oīno ī ſanitate qm̄ eſt fortis virtus ⁊ fert. 39

Qualiter egritudines a quibus q̄s figuras.

Dicit.n. inq̄re ⁊ egritudies vtꝝ ab īt'polatꝭ ad ꝯtinuas: aut a cōtinuis ad interpolatas figuras. figuras aūt h n̄ diē modū iacēdi patiētꝭ ſiue iacētꝭ in ſiniſtrꝭ aut deferētꝭ ſe ad pedes. ſ3 figuras diē ꝑiodos

Ex quibus modis ⁊ locis generantur inchoant: imminent: pauſant.

¶ Mirabilis ē ⁊ h ſmo: vt aūt manifeſtᵒ fit nobis. volo h incipe ꝙ oīs egritudo ꝑmo quādā ineq̄litatē h3 ⁊ difficultates mā īcipiēti generari: poſtiᵒ vo gnāt egritudo ⁊ māifeſtat: ⁊ ī alio tpe augeat ⁊ ī alio pauſat. diē.n. inq̄re

differes ħ tp̄s egritudinū.bene aūt dixit Pauſat:aut ini ta aut in morte. 40

In quibus incōtinens pauendꝰ.

Dictū ē aūt vobis ⁊ in libro de īgenio ſanitatꝭ:ꝙ pauēdꝰ dr̄ ⁊ timēs ⁊ timēdꝰ ⁊ trepidus:vbi dicebat de fugiētibꝰ aquā: ꝙ vidi pauēdū te faciens ex p̄dictis.his ſic ſe hn̄tibꝰ differētes expōnes ſūt hꝰ ſmonis.q̄d aūt dic̄ incōtinēs q̄ nō ꝯtinet ſe a deſiderijs:ſic̄.n. ꝯtinētē dicimꝰ q̄ cōtinet ſe delectationibꝰ.q̄d aūt:dic̄ ꝙ ſi vides incōtinētē egꝝ ⁊ inordinatū terre ipm ⁊ trepidū ipm fac: p̄dicās ei futura ꝯtigētia ſibi mala: ex mala dieta.aut ħ dicas:aut ſi ē incōtinēs terribilē fac cām:⁊ oꝫ tc̄ medicū paꝝ comedere deſiderio patiētes. dictū eſt enim paꝝ deterior cibus ⁊ potus ⁊c̄. 41

Contrarie in morbo diete.

Per hec vl'ez ſermonē ꝯſtruit:ꝙ ꝯ̄rijs ꝯ̄ria curant̄ oꝫ enī ꝯ̄ria morbo facere:aut ſm ſe ſic̄ ī tertiana infrigidātia aut ſm accidēs ſicut in tetano aque frigide infuſio. 42

Quod bene fertur quod uix fert̄.

Dicit.n.inq̄re vtꝝ a bona ſufferētia ad malā p̄mutat̄ patiēs difficile ē ħ:ſi v̄o a mala ſufferētia ad bonam:bonum.inquire iterum quō circa malā ſufferētiam diſponitur: vtrum facile ſuffert malaꝫ ſufferentiā:aut puſillaminis eſt:⁊ valde triſtat̄ in hac. 43

Dieta quantum cognoſcere nō in ꝯſpicere congrue nam multe.

Hic differēs ē ſcriptura ⁊ differētes expōnes:aut enī cognoſcere hꝫ aut ꝯſpicē mēte ⁊ in ꝯſpicere aut ꝯſpicere.ſiq̄dē hꝫ ꝯſpicere exponimꝰ ſic:ꝙ oꝫ dieticā ptē nr̄e artis ſcire. ħ.n.vtile ē ⁊ valde nobis ꝓficuū.Scd̄a expō:oꝫ ſtudioſe videre quātū ⁊ diete ⁊ medicinaꝝ.oꝫ enī in his inq̄rere ſpēm medicinaꝝ ⁊ q̄ꝫtū ⁊ tp̄s ⁊ modū vſus:⁊ q̄ꝛ oꝫ quātitatē ſcire ſic̄ maxie nobis ꝓficientē.declarauit aūt ⁊ alibi dicēs:Magnū quantū ꝯuenies incōueniēs in fortitudine ſpēm q̄dē medicinaꝝ ſimplr̄.⁊ idiota medicꝰ ſciuit ꝙ calidis frida oꝫ offerre.quātitatē v̄o vix niſi artiſta ſcit.multe.n.ſūt ꝯferentie:q̄i multe ſūt cauſe efficiētes differentes morbos . hec ē ſcd̄a expō.ſi v̄o nō hꝫ cognoſcere:ſꝫ nō in cognoſcere dicimꝰ qō dic̄ hip.qm̄ oꝫ medicū venientē ad egꝝ ſi alicubi audiēit ꝯſiliū alicuiꝰ in domo dictū:aut de aliquo ꝯſiliātes illi q̄ ſunt ī domo.multa.n.mala hoībꝰ accidūt nō ex̄ dicas alicui:de q̄bus nō fiat cā homicidij ⁊ multoꝝ maloꝝ.⁊ hec p̄ma expō.Scd̄a v̄o ē:Quidā multotiēs ⁊ ſiue p dn̄icum mādatū:aut p debitū:aut p aliā neceſſitatē ꝓditione ſibi machinata indicāt egrotātē ⁊ venit ad ipm medicꝰ: ⁊ inuenit ꝙ nihil mali hꝫ ⁊ ſollicitꝰ ſum ⁊ ſi exiuit medicꝰ ab ipo:⁊ inr̄ogabit̄ ab aliquo quō īuenit ipm diſpoſitū nō dicaſ ꝙ nihil mali hꝫ:ſꝫ eꝯ̄rio ꝙ male ſe hꝫ et piclitat̄ mori et magnitudie egritudīs diminuāt̄ ea que ſūt ꝓditōis. ml'totiēs.n. hn̄t paſſionē amorꝭ et ſi oꝫ dicē et publicare paſſionē.ſic enī heraſiſtratꝰ accedēs et cognoſcēs amorē ſeleuci amātis nouercā ſuā vxorē antiochi. 44

Bonis uero medicis ſimilitudies errores ⁊ deriuationes ſed econtra occaſio.

Bonos medicos dic̄ videtes ſubtilit̄ artē medicine.q̄d aūt dic̄:qm̄ oꝫ bonos viros diligentē curā hr̄e de egritudibꝰ: multotiēs ei fallacia fit ꝓpt̄ ſil'itudinē aut cāꝝ aut ſintomatū.v̄bi gr̄a:ſupuenit hiſcuria duobꝰ virꝭ:ſꝫ v̄na q̄dē hꝫ opilationē in lapide:alia v̄o in trōbis.⁊ idiota q̄dē medicꝰ eaſdē affert curas duobus:⁊ vbi ledit vbi iuuat.⁊ ecce ꝓpt̄ ſil'itudinē cāꝝ ī vtroq̄ꝫ emphraſis ⁊ fallacia ē ⁊ error . bono v̄o ⁊ hippocꝛ̄tico medico nō fit error.fit aūt ⁊ pp ſil'itudinē egritudinū:eſt enī q̄bꝰ duobꝰ cholica diſpō: ſꝫ vna q̄dē ī vētoſitete: alia v̄o ī chol'a ru.⁊ ī vētoſitatibꝰ vtor oleo rute aut cētaurea in alia v̄o nō v̄tor q̄ꝛ ledo.q̄dā aūt eiſdē curis vtit̄ decepti a ſil'itudine egritudinū:⁊ cholica ē diſpō ⁊ ī alio: ſilr̄ autem ⁊ in ſimilitudine ſintomatum.

Scio q̄ꝛ difficile ē rōnari ſpeculātes uias aut figura aut ſimꝰ aut ſubaridꝰ cholericꝰ hn̄ uomēs ul' uix uomēſ color dicta exn̄s certe ſil' hec ad alia cōfiteri ⁊ in magis ⁊ minꝰ difficile.

Iterꝝ aliā vobis ꝯditionē tradit hip.⁊ dic̄:ꝙ oꝫ vias inueſtigare ⁊ rōnari.vias aūt dic̄ methodos. fortaſſis aūt vias dic̄ inr̄ogatiōes: vn̄ methodus dcā ē cū iterrogōe iuētio.differēs aūt ē ħ ſcriptura:q̄dā.n.libroꝝ hn̄t:ꝙ difficile:q̄dā aūt:pp q̄d difficile:⁊ pp q̄d doctrinatiuū magiſ:q̄ꝛ v̄o ꝯmemoratiuū ſic̄ dic̄ ⁊ ga.Hip.n.ſic̄ multotiēs didiciſtꝭ ad cōmemorationē ſui ſcribebat.ħ aūt exponēſ rurſus exponit ſic:qm̄ oꝫ rōnari vias.ſ.oīuꝫ cāꝝ egritudinū ⁊ ſintomatū:⁊ ħ iterꝝ ſpēs. nos aūt dicimꝰ ꝙ magꝭ ſermo ē de figura capitꝭ.dictū ē.n.ꝙ oꝫ vias inq̄rē in figura capitꝭ ⁊ ī ſimo ⁊ in alijs.Ga.āt ꝙ iſte ſermo ꝯtinuꝰ ē ſupiori:⁊ exēplū ſupioris ſermōis ħ t̄dit.q̄ aūt ſūt exēpla:v̄bi gr̄a figura ⁊c̄.⁊ credas hip.ħ tibi dicē: inq̄re figurā vtrū ext̄ nām ē:aut ſm nām.dictū ē vobis ⁊ ī ꝓemio ꝓn̄tꝭ negocij:ꝙ figura capitꝭ qn̄q̄ꝫ ſm nām ē qn̄q̄ꝫ ext̄ nām: vbi diſcebamꝰ ꝙ figure he quidē tenaces ceruice fortes ⁊ aꝑlia:ſi v̄o debiles ⁊ auribꝰ fluētes inq̄re iterꝝ ⁊ ſimo ſiue ꝑ debilitatē mr̄e ħ factū ē:aut ꝓpt̄ multā hūiditatē:qm̄ et ꝑ multā hūiditatē ħ fit:māifeſtū ē ex eo qō cognoſcimꝰ ꝙ ſimitate ꝙ multꝭ afrodiſijs iſte vtit̄ .inq̄re āt dic̄ ſi ſubaridꝰ.q̄dā aūt libroꝝ:ſubaridū hn̄t.ſiq̄dē hn̄t ſubaridꝫ dic̄.n.inq̄re ⁊ ꝯpl'onē ſi ē ſicce ꝯpl'ois aut hūide.ſi v̄o hn̄t ſubaridū q̄dā dicūt ꝙ aridā faciē deſigr̄:q̄dā aūt ſubtilitatē manuū ⁊ pedū:ſic̄ āt Ga.dic̄ ſubaridū ⁊ hn̄t extra ſe hn̄tes armos ⁊ ſubtiles.inq̄re aūt ſi cholericū ſiue ſupabūdat ī eo chol'a ru.⁊ deſiḡt ſibi ſupuēire tertianas egritudies:ſiue phl'aticꝰ:aut mel'icꝰ.⁊ ħ iterꝝ inq̄re ſi iueneris ꝙ cholericꝰ ē: ⁊ ꝙ chol'a ei ſupabūdat.inq̄re q̄ chol'a vtꝝ ru.aut venēoſa:aut herugini eris ſilis:aut viridis ad modū praſſij.adhuc āt iueſtiga ſi ē hn̄ vomēſ aut vix vomēſ ⁊ ſi hn̄ vomēs ē offer faciētia vomē.ſi v̄o vix vomēs tūc purgatiuis ꝑ īferiora purga.inq̄re aūt ſi ē niger aut albꝰ aut rufus colore.hꝰ i.n.colores declātiua ſī ſubiecti humoris.īneſtiga aūt ⁊ dietā ipſiꝰ vtꝝ ordinatā ⁊ moderatā ſecdietā:aut īordinate dietat̄ . ⁊ īſpice quō mirabilit̄ hip.dixit hūc ſmonē:fruſtra dietatꝰ.ħ oīa inq̄re ⁊ cura hiſ illō epilogū magis ⁊ minꝰ.v̄bi gr̄a ſi magꝭ vomēs aut minuſ minꝰ aūt q̄ magꝭ aūt ē vomēs q̄ ⁊ abſq̄ꝫ aliquo ē vomēs: Quia difficile ē rōnari ſpeculātes vias. Bn̄ addidit hip. ſpeculātes ⁊ difficile:pp magnitudine dictiōis anget noſtraſ artē.et qō dixit ſupiꝰ ꝙ bonis virꝭ ſil'itudines errores et deriuationes faciūt hoc.et ħ dicit ꝙ oꝫ et artiſtā valde ſtudioſe rōnari vias noſtre artis. 45

Quod fiſtuloſum ſuperiactauit impediuere tuſſes manere.

⁊ non pulſatilib⁹ ⁊ neruis.

Lacert⁹ quidē oīs ⁊ reliqua membra remanētia exceptis eis quoꝝ rememoratio preterijt: ſicut pulmo: ſtomach⁹: ⁊ renes: ⁊ ſplen: vel alia ex mēbris extrinſecis ⁊ intrinſecis ſunt in vnoquoqꝫ quoꝝ ē virtus innata fixa in eo: ⁊ veniūt eis ex trib⁹ radicibus: q̄ ſunt cerebꝛū: coꝛ: epar: ⁊ virtutes alie. Et nerui quidē lucrantur eis virtutē ſenſus aut motuſ volūtarij: aut vtriuſqꝫ ſimul. Arteria vero facit ea adipiſci virtutem vite ⁊ caliditatē innataꝫ: ſed vena facit ea acquirere virtutem nutritiuam. 31

Capilloꝝ uero ⁊ unguiuꝫ neqꝫ regimē ē aliqḋ: ſed gnātio ſola.

Capillis autē ⁊ unguib⁹ nō eſt regimē in ipis coꝛpib⁹ ſuis: ⁊ nō ē niſi generatio ⁊ eſſe tm̄.

Capilli ⁊ vngues generāt̄ a materijs quas expellit natura ad coꝛpis exterioꝛa expulſiōe ꝯtinua: ⁊ illud qḋ generat eos eſt natura: ⁊ nō ſunt eis ex ſeipſis ꝟtutes innate: nec veniūt eis ex radicib⁹ ꝟtutes. Et manifeſtū ē ꝙ capilli ⁊ vngues ſunt ingrediētes ī numero mēbꝛoꝝ: ſicut pili palpebꝛaꝝ ⁊ ſupcilioꝝ. Iaꝫ ergo fiūt membꝛoꝝ q̄nqꝫ ſpecies. Melioꝛa ergo ſunt radices: deinde que naſcūt̄ ex radicib⁹: deinde in quib⁹ ſunt virtutes innate: ⁊ ꝟtutes alie veniētes ex radicib⁹: deīde illa ī qb⁹ ſunt ꝟtutes innate tm̄: deīde capilli ⁊ vngues in qb⁹ nō ſunt ꝟtutes innate: nec veniūt eis alie ꝟtutes. 32

Hec qdē ptium ſunt differētie. Signa uero uniuſcuiuſqꝫ craſeoſ deinceps dicēt̄.

Iſte ergo ſunt ſpecies mēbꝛoꝝ: ⁊ nos ſumus narrātes poſt illud ſigna que ſignificāt complexionē uniuſcuiuſqꝫ eoꝝ.

Poſtq̄ꝫ diuiſit mēbra ſm̄ virtutes eoꝝ quib⁹ efficiunt opatōes ſuas: ⁊ virt⁹ naturalis ſm̄ ſniam eius eſt ſubſtātia a complexōe ſumpta: pꝛomittit ſigna ſignificātia complexionē cuiuſqꝫ eoꝝ naturalem: ⁊ ſignificātia complexōis eius mutatōes. 33

Principiū aūt a cerebꝛo nobis facientibus. Sūt eni q̄nqꝫ innata genera cognitionū eius: Primū qdeꝫ totius capitis diſpoſitio: ſecūdū uero ſenſibiliū opationū uirt⁹ uel uitiū: tertium opatiuoꝝ: quartū p̄ncipaliū: ⁊ quītuꝫ nāliuin. Aliud eſt gen⁹ in his omnibus generib⁹ ab hiſ que extrinſec⁹ ei accidūt alteratio.

Et incipiam⁹ rememoꝛari ſignoꝝ ſignificātiū cōplones cerebꝛi. Et genera quidem ſignoꝝ innata ſunt ul'r q̄nqꝫ. Unū eoꝝ eſt diſpō toti⁹ capitis. Secūdū eſt certificatio actionū quib⁹ ſunt opatōes ⁊ coꝛruptio earū. Et tertiuꝫ eſt rectificatio actionū ei⁹ ſenſibiliū ⁊ earū coꝛruptio. Et q̄rtū eſt rectificatio actionū qb⁹ fit regimē ⁊ earū coꝛruptio. Quītū eſt rectificatio ul'r actionū qb⁹ fit regimē ei⁹ nāliū ⁊ coꝛruptio eaꝝ. Et hoc eſt aliud gen⁹ ab iſtis omnibus que narramuſ: ⁊ eſt qḋ accidit cerebꝛo de mutatōe ex reb⁹ q̄ mutāt ꝯplōnē.

Cerebꝛū eſt capitis medulla: ⁊ ſigna ſignātia cōplexionē eius naturalē ⁊ difficultatē paſſionis eius: ⁊ ſignātia complexionē eius qua mutatur ſunt vi. ſpēs. quīqꝫ earū ſumpte ſunt ab eo: ⁊ ſextū ſūptuꝫ eſt ex velocitate paſſionis ipſius: ⁊ difficultate ipſi⁹ paſſionis a cauſis infirmātibus extra. ſ. ſicut aer. Et Gal. determinauit vnūquodqꝫ iſtoꝝ in eo qḋ futuꝝ eſt. 34

Totius quidē capitiſ diſpoſitio ex magnitudine ⁊ figura ei⁹ ⁊ capillorum accipit̄.

Diſpoſitio aūt capitis totius ſcit̄ ex quātitate eius ⁊ figura ei⁹ qḋ ē in ipſo ⁊ ex capillis.

Ex hoc p̄mo dedit ꝙ diſpoſitio totius capitis ſcitur ex tribus rebuſ. ſ. quātitate eius: ⁊ figura ipi⁹ ⁊ ei⁹ qḋ ē in ipo ex capillis. 35

Paruū uero caput praue cōpōnis cerebꝛi ꝓpꝛium eſt ſignū.

Caput ergo paruū eſt ſignū ꝓpꝛiū male foꝛme cerebꝛi.

Abſcindēdo dixit Gal. ꝙ paruū caput eſt ſignū pꝛopꝛium male foꝛme cerebꝛi. Et cauſa illius eſt cōſtrictio ventriū cerebꝛi: ⁊ debilitas eius quod generatur ex cerebꝛo de neruis ⁊ nucha. quod eſt: quia ſi radix eſt parua: tūc quod naſcit̄ ex eo eſt paruū: ⁊ ſequitur a paruitate eius cōſtrictura ventriū eius ⁊ meatuuꝫ ipſius: quia nō eſt ſpiritui animali latitudo in qua conuerſet̄. Et caput quidē paruū generat̄ a puitate materie. ꝙ ſi figura eius cum illo inconueniēs eſt: eſt malicia in foꝛma cerebꝛi maioꝛ. Et manifeſtū eſt ꝙ paruitas capitis comparat̄ foꝛme cerebꝛi. ſeq̄t̄ ergo ab illo vt malicia foꝛme cerebꝛi comparetur. 36

Magnū uero nō ex neceſſitate bōe compoſitōnis eſt ſignū. ſi eni ꝓpt̄ uehemētiā factū eſt magnū eius que in eſt uirtutis in materiā multā ⁊ bonam opātis: bonū eſt ſignū. Si uero ꝓpter ſolam materie multitudinē: non bonū eſt ſignū. Determinādūꝫ ergo eſt ea ex figura ⁊ ex his que ab eo nata ſunt. figura quidē ſi bone foꝛme eſt: ſemꝑ eni bonuꝫ eſt hoc ſignū. his uero que ab eo nata ſunt: ut ſi collum foꝛte eſt: ⁊ alijs

oſſibus optime diſpoſitū eſt: ⁊ ſi omne
quod eſt eiꝰ neruoſum eſt ⁊ plenuꝫ ⁊ ui
uidū. Propͣa uero capitis figura eſt ue
lut ſi uideas ſperā ꝑfectā cereā ex utra
qꝫ ꝑte leuiter ꝯp̄ſſam. Neceſſe eſt eni
huiꝰ talis gibboſa quidē ſcḋm ſperā poſte
riora fieri ⁊ anteriora: Rectiora uero
fieri que ex utraqꝫ ꝑte.

Et caput magnū non ſignificatᷣ ne
ceſſario bonitateꝫ forme cerebri.
quod eſt: quia ſi magnitudo eiꝰ nō pro
uenit niſi ex uirtute loci: ⁊ ex natura ⁊
uſu eius in arte ſua qua opata eſt mām
multā bonā: tūc eſt ſignū bonū. ⁊ ſi nō
prouenit niſi propter multitudinē māe
tm̄: tūc nō eſt ſignū bonū. oportꝫ ergo
ut diſtinguatᷣ inter ea ꝑ figurā: ⁊ ꝑ res
que naſcuntᷣ ex capite. ꝑ figurā quidem
ut cōſideres an ſit forme bone an non:
forma eni bona: eſt bonū ſignuꝫ ſemꝑ.
Per ea uero que naſcuntᷣ ex capite eſt:
ut ꝯſideres an groſſum ſit collū forte:
⁊ diſpoſitio reliquoꝝ oſſium ſit melior
diſpoſitionū: ⁊ oēs nerui groſſi fortes
aut nō. Et figura que appropͣatᷣ capiti
eſt. q. tu eſtimes ſperā cereā ſane rotū
ditatis: cuiꝰ duo latera ſunt paꝝ ꝯp̄ſſa
nam quādo exiſtit caput talr̄: ſcis ꝓcul
dubio ꝙ neceſſe eſt ꝙ ſit ex āteriori ꝑte
capitis: ⁊ poſteriori ip̄ius magis exiēs
ex termino rotūditatis ſpere: ⁊ duo la
tera eiꝰ ſunt magis intrātia ⁊ ꝓpinqora
ad planiciem.

Ex iſto ſmone intelliges ꝙ ex ſignis bonitatis
forme cerebri ē magnū caput qn̄ ē cū figura quā
exēpliſicauit in forma cerea: ⁊ cū ꝗſſitudie colli
⁊ reliquoꝝ neruoꝝ ⁊ oſſiū. Et magnū caput qn̄ ē cuꝫ fi-
gura diuerſa: ⁊ cū ſubtilitate in neruis ⁊ collo ⁊ oſſibꝰ:
tūc ē ſignū malicie forme cerebri. Et manifeſtū ē ꝙ boni
tas forme cerebri ⁊ malicia forme eiꝰ cōꝑantᷣ ſcḋm ꝙ eſt in
illo de additōe vel diminutōe. quod ē: quia bonitas for
me cerebri fit a forti ṽtute ⁊ multa mā obediēte. ⁊ mali-
cia forme eiꝰ qn̄ ē cū magnitudine figure capitis: ſignifi-
cat ꝙ fuit virtꝰ debilis: aut ꝙ mā non fuit obediēs: ſeqᷣ
ergo ab illo malicia in eius complexione. 37

Si uero ſcḋm occipitiū eminētia fit
minor alicui: conſidera ⁊ neruos
⁊ collū cum alijs oſſibus. ſcḋm naturaꝫ
ſiquidē his ſe habētibus indigētia māe
non uirtutis imbecillitate taliter factū
eſt hoc. Ineptioribus uero exiſtētibus
infirmū eſt p̄ncipium. In pluribꝰ uero
ſcḋm occipitiū indigentiā imbecillitas co
ruꝫ que dicta ſunt ſequitᷣ: ⁊ rarum ual
de non tale contingit. Groſſius uero
ſcōm occipitiū conſidera caput eodem
modo eiſdeꝫ in toto magno nato deter
minatis. In pluribuſ uero ⁊ hec bona
figura facta peracephalidos bonum ſi
gnum: quam quidaꝫ medicoruꝫ poſte
rius cerebruꝫ nomināt. Queādmodū
igitur ⁊ eſt poſterius determinatum:
forma uelut lauda habēte cōmiſſuraꝫ:
Spine uero p̄ncipiuꝫ hec pars eſt: ⁊ ꝑ
illam omniū ſcōm totuꝫ animalis cor
pus fiunt neruoꝝ actiones. Ipſa uero
poſterior pars ſcōm ſe in omnibuſ pau
corū ſenſibiluꝫ participat: multorū ue
ro operatiuorū. Sic igitur anteriꝰ ſen
ſibiliuꝫ quidem plurimorū: paucoꝝ ue
ro operatiuorū. Itaqꝫ ⁊ hec bn̄ diſpo
ſita perfectas habēt naturas ſcōꝫ unū
quodqꝫ propͣas. Eedem uero ⁊ in an
terioribus capitis coꝝ que ſcḋm frōtem
determinatiōes ſunt his que ſcḋm poſte
rius ad paruitateꝫ ⁊ magnitudinē eius
nobis reſpiciētibus ⁊ figurā ⁊ qui ſunt
in his ſenſus. ſ. uiſum guſtum ⁊ odora
tum. Alterutrū enim ſunt cognitōes:
⁊ ſibijnniceꝫ atteſtātur: ⁊ a p̄ncipio na
ta p̄ncipiuꝫ uirtuti ⁊ uitio: ⁊ p̄ncipium
his que ab eo nata ſunt.

Quod ſi uideris eminētiaꝫ que eſt
a poſteriore parte minui: conſide
ra tunc cum illo in neruis ⁊ oſſibꝰ ⁊ col
lo. nam ſi iſta ſunt ſcōꝫ naturalē diſpo
ſitōem: tūc nō prouenit illa diſpoſitio
niſi ex diminutōe materie: non ex debi
litate uirtutis. Et ſi iſte res quas nar
rauimus ſcōm deteriorē diſpoſitiōem
diſpoſitiōe naturali inueniātur: tūc ſci
as ꝙ radix eſt debilis. Et in pluribus
quidē diſpoſitōnibus ſequitᷣ diminutio
nem occipitij debilitas haꝝ rerū quas

narrauimus: ⁊ non res forſitan cadit cum diuerſitate illius niſi raro. Et qñ inuenis iterū occipitiū capitis uehemētis eminētie: tūc conſidera in illo qḋ deterior ſcđm conſideratiōem ⁊ determinatōez in capite toto quādo eſt magnū ⁊ inuenis hoc etiaz in pluribus diſpoſitionibus poſteriorē partē cerebri: ⁊ qḋ continet ipſum ex capite quādo eſt cuz figura bone forme: quod eſt ſignuz bonum. ⁊ qdam medicorꝝ nominãt hanc partem cerebri cerebrū poſterius: ⁊ eſt poſterius ſicut nomiauerūt ipſum: et determinauit ipſum commiſſura: que aſſimilatur laude littere in libro grecoruz. Et hec ꝑs cerebri eſt radix ex qua oritur nucha: ⁊ quādo eſt radix ei: tūc eſt radix omnib⁹ neruis qbus fit mot⁹ uolūtarius in toto corꝑe aīalis. ex ipſa autē non oriūtur niſi pauci nerui numero ad ſenſum: multi uero ad motuz: ſicut ex altera parte que eſt in anteriori naſcunť nerui multi ualde numero ex neruiſ ſenſus: ⁊ nerui pauci in numero ex neruis motus. Qum ergo iſte due ꝑtes ſunt ſcđz diſpoſitōem bonā: ſunt res que naſcunť ex unaquaqz earū fortes. Et omia que abbreuiauimus ⁊ determinauimus ex eſſe poſterioris ꝑtis capitis: opoꝛtz ut obſeruenť in anteriori ꝑte capitis. quod eſt: quia opoꝛtz ut conſideres in quātitate eius ⁊ ipſius figura in ſenſibus qui ſunt in anteriori ꝑte capitis: ⁊ ſunt uiſus guſtus olfact⁹. Iſte enī res ſignificāt ſemper ſeinuicē ⁊ teſtificãť ſibiinuicē. ſ. ex radice naſcētes res ſignificāt ⁊ teſtificãť radicis rectificatōez ⁊ corruptōez e⁹: ⁊ radix ipa teſtificať corruptōez rerꝫ q̄ ex ipa ramificanť ⁊ rectificatōem earꝫ.

SI fueris memor eius qḋ preteriit de expoſitione nra tūc ſermo iſte tot⁹ ē intellect⁹ tibi: ita ꝙ nō indigebis expōne in eo. verꝫ fac cōſideratiōez ei⁹ bonā tm̄: ⁊ forma littere laude ē ſcđm hoc. Et manifeſtū eſt ꝙ cōpleuit tres ſpecies ſignorꝫ: quarū vna ē diſpō totius capitis: ⁊ ſecūda ē rectificatio actionū quib⁹ fiunt oꝑatōes ⁊ corruptio earꝫ: ⁊ iſte oꝑatōes ſunt que fiunt ꝑ neruos. quādo enī oſſa ⁊ nerui groſſi ſunt ⁊ fortes: ſunt oꝑatōes fortes: ⁊ cutis capitis ē vehemēs. ⁊ quādo ſunt ſubtiles: debiles ſunt oꝑatōes: ⁊ cutis ē vilis. Et tertia ē operationū ſenſibilis rectificatio ⁊ corruptio earū: ⁊ ego exponā iſta in eo quod futurū eſt paulo poſt expoſitiōe vltima magis ⁊ meliore. 38

PRincipaliū tamē oꝑationuz uirt⁹ ⁊ uitiū eiuſdē ꝑncipii ſolius ſcđz ſeipm ſunt cognitōes. uoco autez ꝑncipales operatiōes eas que a ſolo principio fiūt.

REctificatio autē oꝑationū quib⁹ fit regimē ⁊ earū corruptio: ſunt ſigna radicis ſolius ita ꝙ non aliorūz: et ſignificatio per actiones quibus fit regimen: ſunt operationes ipius radicis ſolius.

VUlt ꝑ radicē cerebꝛꝫ: ⁊ eſt medulla capitis. huic enī medulle ſunt cōcauitates. ſ. vētres: ⁊ in ea ē rhete ex arteriiſ mirabile. q. fit numeratio rhetiū ſeinuicē ingredietiū: ⁊ poſitū ē ſuꝑ eam: ⁊ repletū ē qḋ ē intus de medulla capitis: ⁊ cōtinent ipm duo velamina mirabilia. ſ. dura mater ⁊ pia mater: ⁊ ſūt ei ab anteriori ꝑte eius duo vētres quib⁹ fit imaginatio: ⁊ in medio ei⁹ vētris quo fit cogitatio: ⁊ i poſtremo eius vēter quo fit remēoratio: ⁊ ꝑ ipz totū ſunt v̓tutes q̇b⁹ fit regimē. ⁊ iſte v̓tutes infixe ſūt i eo ⁊ ſūt forma ei⁹. qḋ ē: q̇a vitalis ſpūs vel ſpūalis digeriť i rhetib⁹ ſuis ipi⁹ cēbri iuoluti ab arteriis: ⁊ gnãť ab eo in cerebro aīalis ſpūs: ⁊ per iſtū ſpiritū fit penetratio virtutis cerebri ad reliqua mēbra. 39

FAcilis igiť intellect⁹ ſubtilis ſbſtātie cerebri ē cognitio: tarditas uero intellect⁹ piguioris.

ET preſentia ergo mētis ⁊ ſolertie ſignificāt ꝙ ſubſtantia cerebri eſt ſubſtantia ſubtilis: ⁊ tarditas mētis ſignificat ꝙ ſubſtātia cerebri eſt groſſa: quapropter fit habēs eam uelociſ diſcipline propter uelocitatē ſigillatiōis formaruz rerum.

INtellige ſubtilē in h̓ ſermone puiā ⁊ clarā ſubāz ⁊ groſſam turbidā ſubſtantiā. quādo enī ſubſtātia cerebri ē peruia: penetrāt in ea v̓tutes anime. ⁊ quādo ē turbida: difficilis ē penetratio earꝫ i ipa. 40

FAcilitas uero diſcēdi eſt mollis: ⁊ memoria ꝑmanētis.

ET uelocitaſ diſcēdi ſignificat ꝙ ſbſtātia ei⁹ eſt ſba i q̄ uelociť ſuſcipiť ſigillatio rerꝫ. ⁊ bonitas ſuatiōis. i. memorie ſignificat ꝙ ſba eius eſt ſba cui ē firmitudo.

QUando ſubſtantia cerebri eſt mollis clara ꝑuia feſtinat in eo ſigillatio formarū rerū: q̄ꝑropter fit habēs eaz velocis diſcipline ꝑpter velocitatē

ſigillatõis formaꝝ reꝝ. ⁊ qñ nõ ẽ moll' ⁊ ẽ turbida: ſit diſficilis ſigillatio in ea formaꝝ reꝝ. ⁊ qñ ſigilant in ea forme reꝝ: tũc ſi retineat eas ⁊ firmant: noiat fixa ſubã eiꝰ ⁊ eſt illud bonitas ſuatõis eiꝰ quo ſeruat illud qđ i ea ſigillatũ eſt. ⁊ ſi nõ ſuat eas noiatur ſubſtãtia eiꝰ fluida: q̃re ẽ illa malicia ſuatõis eiꝰ. ſ. ſi nõ ſigillat in ea aliq̃d de formis: ⁊ apparẽs eſt ex toto qđ ꝓceſſit. ſ. ꝙ claritas ſubſtãtie cerebri fit ex q̃litate cõplexionis eiꝰ ꝓprie: ⁊ ꝙ turbulentia eiꝰ fit ex mutatiõe cõplexionis eiꝰ ab eo qđ eſt neceꝛiuz ei nã: ⁊ ꝙ retẽtio eiꝰ qua retinet illud qđ ſigillat in ea ex formis ſignificat quandã ſiccitatẽ cerebri: ⁊ fluxibilitas eiꝰ humiditatẽ. 41

Hic uero difficultas diſcẽdi dure: obliuio uero fluentis.

Et ſimil'r etiam tarditas diſcẽdi ſignificat ꝙ ſuba eius eſt ſba in qua difficile ſuſcipit formatio reꝝ. Et obliuio ſignificat ꝙ ſba eius eſt ſba turbida fluida: cui non eſt firmitudo.

Iam ꝓteriit expoſitio huiꝰ ſmonis. 42

Et bñ mobile in opinionibꝰ eſt calide: manẽs uero frigide.

Et multitudo opinionũ ⁊ ꝑmutatiõis in uolũtatibꝰ ſignificat ꝙ ſbſtantia cerebri ẽ ſba calida: ⁊ fixio in cõſilijs ſignificat ꝙ ſubſtãtia cerebri eſt ſbſtantia frigida.

Intellige ab eo ſmonẽ eꝰ: calidũ aut frigidũ aut humidũ aut ſiccũ. ſ. ꝙ in cõplexione eiꝰ cõpoſita ex q̃ttuor qualitatibꝰ vincit illud. nam ſi dicit calidũ: tunc caliditatis qualitas ẽ augmẽtata i eo. Et ſi dicimꝰ frigidũ: tunc q̃litas frigiditatis ẽ augmẽtata i eo. 43

Adhuc uero mihi uident duo quidez deeſſe genera cognitionũ q̃ ex ꝓncipio ſuſcepi dicere: unũ quidẽ naturaliũ: alteꝝ uero extrinſecꝰ accidentiũ. erit aũt cõmunis de utriſqz ratio.

Et inquãtuz mihi uidet iam remanẽt duo genera ex generibꝰ ſignorũ que ꝓmiſi me dictuꝝ in principio mei ſmonis: quoꝝ unũ eſt genꝰ operationũ nãlium: ⁊ alterũ genus eſt qđ occurrit capiti extrinſecꝰ: ⁊ ego ponẽs ſũ ſermonẽ utriuſqz ſmonẽ unũ cõez.

Hic ſmo eſt intellectus. 44

Nam ſi eucraton cerebꝝ exiſtit ſm q̃ttuor q̃litates oĩa q̃ dicta ſũt habebit cũ modo ⁊ menſura. ⁊ ſuꝑfluitates quecũqz ꝑ palatũ aut nares aut aures aut oculos purgant: ⁊ hec habebit moderate: ⁊ minime ledit ab oibꝰ que cũqz extrinſecꝰ calefaciũt ⁊ infrigidãt: ⁊ deſiccant ⁊ humectãt.

Dico ergo ꝙ quando cerebꝛuz eſt temperatũ in qualitatibꝰ quatuor tunc omnes res quas diximꝰ ſũt in eo ſcdm equalitatez: ⁊ ſuꝑfluitates quas expellit ad fauces ⁊ ad aures ⁊ ad nares ⁊ oculos ſunt ſm equlitatem. ⁊ forſan non uenit ei nocumentũ ex omnibus que occurrunt capiti extrinſecꝰ ex eis que calefaciũt ipm ⁊ infrigidãt ipz ⁊ exſiccant illud ⁊ humectãt.

Complexio cerebri nãlis eſt vt ſint caliditas ⁊ ſiccitas pauciores q̃ȝ frigiditas ⁊ hũiditas. ſ. vt frigiditas ⁊ hũiditas ſint i eo augmẽtate paꝝ. ⁊ hec quidẽ cõplexio noiatur equal' compatiõe ſui ad cerebꝝ qñ eſt ꝯueniens naturali ſubſtantie. 45

Talibus quidez infantibꝰ exiſtentibus capilli fiunt ſubruffi: pueris uero ſubrubei: ꝑfectis uero rubei. Medij uero quodãmodo exiſtentes criſporum ⁊ ſimpliciũ. i. planoꝝ: neqz calui fiunt facilius.

Et cuius eſt hec diſpoſitio capilli qui naſcunt ſuper caput eius duz eſt infans declinãt ad flauitatẽ que trahit ad citrinitatem. qum ergo ſit puer: tunc capilli declinant ad fluitatez que trahit ad rubedinẽ. ⁊ quz ipſa peruenit ad diſpoſitionẽ complemẽti tunc capilli eius ſunt flaui tendẽtes ad rubedinẽ ⁊ ſunt cuz illo medij inter illos qui ſũt criſpi ⁊ inter capillos planos: ⁊ nõ forſan aduenit ei cuius eſt hec diſpoſitio caluitium.

Diuiſit Galienꝰ in hoc ſmone etatẽ adoleſcentie ad etatẽ infãtie ⁊ ad etatẽ pueroꝝ: ⁊ dedit ſigna piloꝝ ſignificantiũ equalitatẽ cõplexionis cerebri. ⁊ manifeſtũ eſt ꝙ vult pilos capitis tm̃. ⁊ ſermo eius eſt intellectus. 46

Audire uero opoꝛtet que dicte ſũt ⁊ que dicende ſunt cognitões ut in bñ temperatis habitatõibꝰ.

Et opoꝛtet ut intelligas ea omnia que narraui: ⁊ narrabo ex ſignis ſm ꝙ ſmo noſter nõ eſt niſi i eo cuiꝰ habitatio eſt regio equalis.

Regio tꝑata eſt que eſt in fine climatis tertij: et q̃ eſt in climate quarto. ⁊ melioꝛ eaꝝ oĩz regionũ

eſt que eſt a ꝑncipio climatis quarti vſqꝫ ad medium climatis eiuſdẽ. Et melioꝛ eaꝝ omniũ regionũ eſt que ẽ detecta: quã mõtes nõ cooperiũt: quo ſanguaria .i. montanee ⁊ colles ampli ſunt: ⁊ nõ eſt fabꝛice in eo altitudo ſuꝑflua: ⁊ ex eis que ſunt decliuioꝛes ad clima tertiũ melioꝛis qualitatis eſt que eſt ſupꝛa mare ſalſum: ⁊ ſm ſermone abſoluto regio tꝑata eſt ſup cuiꝰ aerẽ nõ vincit aliq̃ qualitatũ quattuoꝛ. Et ſigna quoꝝ ſignificatões mutant ſm mutationẽ cõplxonũ regionis ſunt ea quibꝰ manifeſte occurrũt ſicut aer cõtinẽs ⁊ coloꝛ ⁊ pili. In interioꝛibꝰ aũt et quibꝰ nõ apparẽt niſi operatões earũ parum impꝛimit aer continens niſi ſuperfluus. 47

Quecũqꝫ uero ſm capillos non in regionibꝰ tm̃: ſed in humoꝛũ temꝑatia ꝓpoꝛtionẽ habẽt tꝑantie eoꝝ q̃ ſm cerebꝛũ.

Intellige ergo rem ſm q ſmo nr̃ eſt in eis que ex iſtis ſigniſ ſunt in capillis ꝓpe cum eo quod narrauimus de diſpoſitõe regionũ ſm q complexio chimoꝝ cõueniẽs ẽ ꝯplxoni cerebꝛi.

Capilli generãt ex vapoꝛe fumoſo reſoluto a chimis qui ſunt in coꝛꝑe. dicit ergo Gal. q nõ certificat eoꝝ ſignificatio niſi quãdo chimi ſunt etiã ſm ſimilitudinẽ ꝯplxonis cerebꝛi. Sequit ergo q ſignificatio capilloꝝ nõ certificat niſi regio ſit equalis: ⁊ complexio chimoꝝ ſit ſm ſimilitudinẽ complexiõis cerebꝛi. quia ſi diuerſificet illõ: nõ erit ſignificatio eoꝝ veridica. qum ergo regio eſt equalis: ⁊ cõplexio cerebꝛi eſt ⁊ complexio chimoꝝ equalis eſt vapoꝛ fumoſus qui eſt materia piloꝛũ equalis inter illuꝫ qui eſt aduſtus niger: ⁊ inter illum qui eſt groſſus albus. ꝓpter illud ergo capilli qui declinãt ad flauitatẽ que trahit ad citrinitatẽ ĩ etate infantie: ſignificat equalitatẽ complexiõis cerebꝛi. Et quãdo infans fit puer augmentat caliditas: ⁊ ſunt capilli decliues ad flauitatẽ que etiã declinat ad rubedinem. Qum ergo fit foꝛtis caliditas eius in etate adoleſcentie fiunt capilli decliues ad rubedinẽ: ⁊ ſunt propter equalitateꝫ materie ſue medij inter criſpos ⁊ planos. Iſte ergo ſignificationes capilloꝛũ ſunt ſm equalitatẽ capilloꝛuꝫ quãdo regio eſt equalis ⁊ chimi ſunt equales. Si ergo mutant ab illo: ⁊ regio eſt equalis ⁊ chimi ſunt equales: ſignificãt mutatioẽꝫ ꝯplxonis cerebꝛi: ⁊ declinatio eiꝰ ad partẽ ad quam declinãt capilli. 48

Si uero calidiꝰ tempatoꝰ fuerit cerebꝛũ: ſm uero alterã oppoſitõeꝫ eucraton: ſiqdeꝫ plurimũ fuerit calidiꝰ foꝛtioꝛa omnia que dicta ſunt ⁊ dicẽda fient ſigna. Breui uero ſupabundãtia exiſtente leuia: cõmunis uero hec ratio ſit in omnibꝰ q̃ dicẽde ſunt mihi ꝑtibus earum que in omnibꝰ tempantijs dicẽde ſunt cognitões.

Quod ſi cerebꝛũ calidiꝰ eſt tempato: ⁊ eſt in humiditate ⁊ ſiccitate tempatũ: tunc ſi ſupfluitas caliditatis eius ſuper equalitatem eſt ſupfluitas mlˀta: ſunt iſta ſigna que narrabo poſt foꝛtioꝛa. ⁊ ſi ſuperfluitas calitatis eiꝰ ſup equalitatẽ eſt ſuperfluitas pauca: ſunt ſigna eius debilia. ⁊ ſermo iſte eſt cõmunis ſermo in omnibꝰ ſignis q̃ ego narrabo in oibꝰ ſpẽbꝰ ꝯplxonis.

Poſtq̃ꝫ narrauit ſigna ꝯplxonis cẽbꝛi eq̃lis ⁊ ꝯplexuit ea: icipit narrare ſigna ꝯploĩs cẽbꝛi qñ egredit ab eq̃litate ſua ꝓpa mltũ. Dic g̊ q ſi egredit ab eq̃litate ſua ꝓpa mltũ ſũt ſigna q̃litatꝭ ad quã egredit foꝛtia: ⁊ ſi eritꝰ eiꝰ ẽ ꝑuꝰ ſũt ſigna eiuſ debilia. 49

Deinceps uero ſigna eius que ĩ cerebꝛo eſt caliditatis in his q̃ ꝑus dicta ſunt rubicũdioꝛa ⁊ calidioꝛa que ſunt circa caput omnia ⁊ que in oculis uene ſenſibileſ. Capilli hoꝛum natoꝛũ citius in capite naſcũtur: multũ quidẽ calidioꝛibus exiſtẽtibuſ bene tempatis nigri ⁊ foꝛtes ⁊ criſpi fiũt. Nõ multũ uero calidioꝛibus: ſubꝛubei quidẽ ꝑmũ fiunt: deinde nigreſcũt: accidẽtibꝰ uero etatibus calui fiunt ⁊ magis plurimũ calidi: ſupfluitates uero ſm palatuꝫ et nares ⁊ oculos ⁊ aures breues ⁊ digeſte his ſunt quãdo irrepꝛhẽſibiliter ſani ſunt. Repleto autẽ aliquãdo capite cõtinue ⁊ maxime his quãdo dictã negligenter obſeruãt hoc tale accidit: plurima quidẽ ſed non indigeſta fiunt ſuperflua. Repletur auteꝫ ⁊ grauatur caput ex cibis calefaciẽtibus ⁊ potibuſ ⁊ odoribus ⁊ extrinſecꝰ accidẽtibꝰ omnibꝰ calefaciẽtibus in quibus eſt ⁊ continens nos aer. Adhuc auteꝫ magis ſi non ſolum calida ſint taliuꝫ natura: ſed ⁊ humida: breuibꝰ ſomnis huiuſmodi temperantie dominãtur adhuc ne pꝛofũdi ipſi fiant.

Et ſi ex eo q ſignificatur caliditas cerebꝛi eſt cuꝫ eo qḋ narrauimus quãdoqꝫ q caput cum toto quod eſt in eo uehemẽtis rubedinis eſt ⁊ uehementioꝛis caliditatis: ⁊ q uene que ſunt in oculis declarãtur ſenſui: ⁊ ſuper caput eius cuius eſt hec diſpoſitio: capilli naſcũtur poſt natiuitatẽ uelociter. ⁊ ſi eſt

calidius tempato multũ ſunt capilli q naſcuutur ſuper caput eiuſ nigri forteſ criſpi. Et quãdo non eſt calidiꝰ equali multũ: ſunt capilli q naſcũtur ſuper caput eius in ꝑmiſ.i.in infantia decliues ad flauitatẽ que trahit ad rubedinem: deinde nigreſcãt: ⁊ quãdo extendit̃ cuꝫ eo etas iuuẽtutis: accidit ei caluitiuꝫ ꝑcipue quãdo eſt caliditas in cerebro eiꝰ multa: ⁊ superfluitas in faucibus ⁊ naribus ⁊ oculis ⁊ auribus in habẽte huiuſmodi diſpoſitõem ſunt pauce ſuperfluitates digeſte dũ ꝑmanet etiã ſanus Sequit̃ ergo ꝙ ſignificatio capilloꝝ nõ nõ certificat̃ donec regio equalis ſit: et ꝯplexio chimorũ ſit ſm ſimilitudinẽ cõplexiõis cerebri: ⁊ nõ habet infirmitatem. Qum ergo accidit ei in capite ſuo repletio: ⁊ multotiẽs aduenit ei illud: et ꝑcipue quãdo nõ ſeruat̃ in regimine ſuo. Nam ſuꝑfluitates in his lociſ maxime multiplicant̃: ueꝝ tamẽ non ſunt indigeſte. Et accidit eis repletio ⁊ grauitas in capite ex omnibꝰ rebus calefaciẽtibus: ſiue ſint cibus aut potus: aut odores: aut res que occurrũt corpori exterius in quorum numero eſt aer cõtinens nos: ⁊ precipue ſi res iſte cuꝫ caliditate ſua ſint humide: ⁊ habẽti hanc complexiõeꝫ ſufficit ſomnus paruus: ⁊ hoc eſt ꝙ non ſubmergit ipſum ⁊ grauatur in eo.

Iſta ſunt ſigna complexiõis cerebri q̃ndo egreditur ab equalitate ſua ad caliditatẽ tm̃: ⁊ ſunt chimi conueniẽtes ad illud.ſ.addite caliditatis: ⁊ eſt regio equalis. Et vult per pilos qui naſcũtur ſuper caput eius pilos barbe: ⁊ grimonũ: ⁊ generationũ: et augmentũ pilorũ cranei: ⁊ natiuitatẽ pilorũ ſuperciliorũ. Iam enim vidi ꝙ natus ſuperciliorũ pilos non habuit: deinde nati ſunt pili poſt natiuitatẽ eiꝰ. Et ſermone quidem abſoluto omnes pili capitis nominãtur. Intellige ergo illud: ⁊ non eſt neceſſe vt impleatur cerebrũ velociter in hac complexiõe niſi quoniã caliditas attrahit humiditates ex corde ad ipſum. Qum ergo aggregantur in ipſo: repletur ex eis caput: ⁊ redeunt effuſe inferius: et multotiens redeunt frigide: ſicut accidit in aſcenſione vaporis in balneo. Aſcendit enim calidus vapor et aggregatur in cacumen balnei: et redit deſcendens frigidus. Propter illud ergo multiplicãtur in iſtis muſcilagines ⁊ ſputum: ⁊ reliqua que dicta ſunt in hac cõplexione ſunt intellecta. 50

Frigidioris q̃ꝫ oportet cerebri cognitiões ſunt plurima ſuperflua ſm propãs effuſiones. ⁊ capilli ruffi et recti ⁊ manẽtes: ⁊ poſt multũ tempus naſcẽtes ſubtiles ⁊ exiles ꝑmũ. Et facile a cauſis frigidis ledũtur: ⁊ ſm ideꝫ tempus leſionis catarris ⁊ corrizis cõſumunt̃: neqꝫ tãgẽtibus calida que circa caput ſunt: neqꝫ inſpiciũtur rubea ⁊ oculoꝝ uene inuiſibiles: ⁊ ſomnolẽtiores quodãmodo ſunt.

Signa autẽ cerebri quod eſt frigidius q̃ꝫ oportet ſunt: qm̃ ſuꝑfluitates in meatibus cerebri plures: et ꝙ ſunt pili plani flaui trahẽtes ad citrinitateꝫ fixi ⁊ nõ naſcunt̃ pili ſuper caput habẽtis hanc complexionẽ niſi poſtq̃ꝫ naſcunt̃ tempꝛe magno. ⁊ ꝑmi quidem ex eis naſcunt̃ ſubtiles debiles: ⁊ ꝑpat ad ipõs leſio ⁊ nocumentũ ex rebuſ frigidis: ⁊ in hora qua aduenit illis illud nocumẽtũ accidit eis corriza ⁊ catarrꝰ intriſecus. ⁊ quãdo tãgis caput ſuum: nõ inuenis caliditatẽ eius. ⁊ qñ aſpicis ipm: nõ inuenis colorẽ eius rubeuꝫ: et uene que ſunt in oculis non apparẽt ui ſui: quãuis ſit habẽs hãc complexionẽ dormiens parũ.

Qum egredit̃ cerebrũ ab equalitate ſua ad frigus accidũt iſta accidentia omnia: ⁊ ſunt intellecta ſm ꝙ ſermo preceſſit. 51

Siccioris uero cerebri cognitiões non ſuperfluũ eſt in effluxiõibus ⁊ ſenſuũ ꝑfectio. uigilãtes uero ſunt ⁊ capillos fortiſſimos habẽt: citiſſimeqꝫ ꝑducũt nati criſpos magiſ q̃ꝫ rectos: calui i breui fiũt. humidioris uero cerebri capilli fiũt plani: ⁊ nõ omnino calui fiũt: ⁊ ſenſus hebetes ſunt: ⁊ ſuperfluitatum multitudo. Et he quidẽ ſimplices diſtempãtie ſunt.

Signa aũt cerebri quod tempato eſt ſiccius ſunt mundificatio cerebri a ſuꝑfluitatibus ⁊ claritas ſenſuũ. ⁊ habẽs hanc ꝯplexionẽ uigilat multũ ⁊ naſcunt̃ ſuꝑ caput eiꝰ poſtq̃ꝫ naſcunt̃

capilli fortes ualde: ⁊ ſunt ꝓpinquores criſpitudini q̄ȝ planiciei: uerūtamen accidit eis caluiciuȝ uelociter. Signa uero cerebri quod eſt humidius tēꝑato ſunt quādo capilli ſunt plani: ⁊ nō accidit habēti caluitiū: ⁊ ꝙ ſenſus eiuſ ſunt turbidi: ⁊ ꝙ ſuꝑfluitates in meatibꝰ cerebri ſunt multe: ⁊ ꝙ ſomnꝰ eſt eis grauis ⁊ multus. Iſte ergo ſunt ꝯplexionis cerebri ſimplices ſpēs.

Species ꝯpl'onis ſunt.ix.vna equalis: ⁊.viij.egredientes ab equalitate. egrediētiū ab equalitate quattuor ſunt ſimplices: ⁊ ſunt ille in vnaquaqꝫ quarū vincit vna quattuor qualitatū. ⁊ quattuor ex eis ſunt cōpoſite: ⁊ ſunt ille in vnaquaqꝫ quarū vincūt due qualitates ex qualitatibus quattuor: ⁊ ſunt iſte: ca. ⁊ ſic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ ſic. fri. ⁊ hu. Et caluiciū quidē accidit abſciſione generatōis vaporis fumoſi. ⁊ abſciſio huiuſ fit: aut a caliditate que comburit ipȝ ⁊ deſtruit̄ eius generatio: aut ex ſiccitate exſiccāte ipm ⁊ deſtruit̄ generatio eius. Et oportet vt intelligas in vnaquaqꝫ ſpecierū cōplexionis cerebri nouē ſm equalitatē regionis ⁊ declinatiōeȝ chimorū verſus declinatōem complexiōis cerebri. Et cōplexio quidē quādoqꝫ eſt ſine materia: ⁊ quādoqꝫ cum materia. Sunt ergo complexiōis egrediētis ab equalitate ſpecies.xvi. octo cū materia: ⁊ octo ſine materia. ⁊ accidit quādoqꝫ vt ſit malicia complexiōis in vno vētriuȝ cerebri abſqꝫ quibuſdā: ⁊ in quibuſdā rhetiū eius aut venarum eius. Dum ergo duplatur illud ſm partē cerebri: eueniūt ex eo multe ſpecies ex ſpeciebꝰ complexiōis egredientis ab equalitate. ⁊ ſm hunc modū intellige in alijs membris ⁊ in corpore toto: ⁊ ſermo eius eſt intellectus in complexiōibus cerebri egredientibus curſu naturali. Et ipe quidem iam narrauit ex eis quiqꝫ: vnam equaleȝ: ⁊ quattuor ſimplices que ſunt: calidū: frigidū: ſiccuȝ: humidum. Et ponit vnicuiqꝫ horū quattuor duas manſiones: exitus pauci: ⁊ exitus multi: ⁊ docuit ſigna cuiuſlibȝ earū. ⁊ ipe quidem nūc rememorāt quattuor compoſitarum: ⁊ facit ſcire quālibet earum. 52

Compoſita quidem ca. ⁊ ſic. ꝑma quidem eſt ſm quaȝ non abūdantes ſunt in ſuperfluitatibꝰ ſed ꝑfecti ſenſibus: ⁊ uigilantiſſimi: ⁊ calui fiūt citiꝰ: ꝑma tū generatio capillorū citiſſima ē eis ⁊ pleniſſima: ⁊ nigri capilli ⁊ criſpi fiūt: ⁊ calidi ſunt tāgētibꝰ caput ⁊ rubicūdi uſqꝫ ad ſtatꝰ tꝑa.

Compoſitaruȝ ergo ꝑma eſt ca. et ſic. quando uincit hec complexio ſuper cerebrū: ſunt meatus eius mūdi a ſuperfluitatibus: ⁊ ſunt ſenſus clari. ⁊ habens hanc complexiōem eſt plꝰ uigilans q̄ȝ alij homies: ⁊ accidit ei caluiciū uelociter. Natiuitas aūt capillorū in primis in eis eſt uelox ualde: ⁊ ſunt cum illo ſpiſſitudo ⁊ fortitudo ⁊ nigredo ⁊ criſpitudo: ⁊ qñ tangiſ caput eius inuenis ipm ca. ⁊ quādo aſpicis colorē eius: inuenis eum rub. ⁊ hec eſt diſpoſitio eius uſqꝫ ad horaȝ ſtatus adoleſcētie eius.

Iam diximꝰ in eo qd̄ ꝑteriit ꝙ equalitas cōplexionis cerebri ꝓpria eſt vt ſit eq̄litas diminute qualitatis ſeu caliditatis ⁊ ſic. ⁊ addite frigiditatiſ et humiditatis. Ariſto. quidē vult ꝙ illud ponit̄ vt infrigidet̄ ⁊ humectet̄ qd̄ facit accidere ſuꝑfluitas caliditatis ⁊ ſiccitatis arteriarū ex quibꝰ rhete cerebri eſt contextū. Et Gal'. quidē vult ꝙ illud ponit̄ vt infrigidet̄ ⁊ humectet̄: quod facit accidere caliditas motus cerebri ex calore ⁊ ſic. ſed quecūqꝫ duarū ſentētiarū ſit illud quo indigȝ medicꝰ eſt vt ſciat ꝙ cōplexio cerebri naturalis ē frigidior ⁊ humidior. Dum ergo ē calidū ⁊ ſiccū: tūc iam egreditur exitu multo ab eo quod ei natū eſt: ⁊ non pōt remanere ſupra ſanitatē quādam: aut ſuperfluūt caliditas eiꝰ ⁊ eiꝰ ſiccitas: ⁊ propter hoc non ponit Gal'. complexioni eius ca. ⁊ ſic. manſionē cū additōe ⁊ diminutōe. 53

Si uero humiditas accedat caliditati paruȝ quidem ſuperegredientibus utriſqꝫ mediocritateȝ fit bonus color ⁊ caliditas: et in oculis uene magne: ⁊ ſuperfluitateſ plurime mediocriter digeſte: ⁊ capilli recti ⁊ ſubrubei: et non calui fiunt facile. Replentur autē ⁊ grauantur capita a calefaciētibus. ſi uero humectent̄ multomagis ſtatiȝ ſuperabundantiā habent ſuperfluitatū. Quando uero ad plurimuȝ humiditatis ⁊ caliditatis uenerint: egruȝ his caput ⁊ ſuperfluitatibꝰ plenuȝ: ⁊ facile ex calefaciētibus ⁊ humectātibuſ leditur. Nothus uero his ſemper contrarijs: optime uero in Borea degūt: neqꝫ excitari poſſunt uſqꝫ ad multū: ⁊ ad ſomnum conuertētes ſeipſos: ſimiliter et grauant̄ dormiētes ⁊ uigilantes: ⁊ fantaſias uident: ⁊ ſenſuſ ſunt imperfecti. Si uero multum tēꝑato ſit calidius cerebrū: parum uero humidius remanebunt calide craſeoſ cognitōes. miſcebuntur autem eis leuiter humiditatū cognitiones uelut econtrario. ⁊ ſi multo quideȝ ſit humidius cerebrū: paulo uero calidius: manifeſte quidem erunt ⁊ uehemētes humiditatis: leues uero

54

caliditatis cognitiones. Q. ſi qualita
tes intendunt: ⁊ ſigna erunt intenſio
ra. ſi uero remiſſe: remittũtur ⁊ ſigna.
Cõmunis uero ratio eſt hec in oib⁹ ſm
cõplexioné diſtpantijs.

SI autem calida eſt complexio ce
rebri ⁊ humida: ⁊ eſt ſuperfluitaſ
utriuſqȝ ſimul ab equalitate ſuperflui
tas parua: tunc ex ſignis habẽtis eam
eſt ut ſit boni coloris. Et quãdo tãgis
caput eius inuenis calidũ: ⁊ quãdo cõ
ſideras oculos eius inuenis in eis ue
nas groſſas: ⁊ inuenis ſuperfluitates
in meatibus cerebri in eo multaſ ad di
geſtioné que eſt pauca: ⁊ inuenis capil
los planos flauos qui trahũt ad rube
dinez: ⁊ non accidit habẽti hanc diſpo
ſitiõem caluitiũ cito: ⁊ accidit repletio
⁊ grauitas in capite eius ex rebus cale
faciẽtibus: ⁊ precipue ſi accidit cuȝ hac
calefactõe humiditas: ⁊ multiplicãtur
ſuperfluitates in meatib⁹ cerebri apud
illud. Et quãdo ſupfluitas humidita
tis cerebri ⁊ caliditas ei⁹ ab equalitate
exiẽs eſt ſupfluitas multa ualde: eſt ha
bens cãm multarũ infirmitatũ in capi
te ſuo: ⁊ ſunt ſuperfluitates in eo mul
te: ⁊ pperant ad eum leſio ⁊ nocumẽtũ
ex rebus humectãtibus ⁊ calefacienti
bus. Et meridies eſt ex nocibilioribus
rebus ⁊ magis inimicus hãc diſpoſitio
nem habẽtibus. Et melior diſpoſitio
num eius eſt quãdo flat ſeptẽtrio: ⁊ nõ
poteſt longo tempore manere uigilãs:
⁊ quãdo querit ſomnũ: accidit in eo ei
ſubeth cum uigilijs ⁊ imaginatõnibus
in uiſiõibus. ⁊ uiſus habẽtis hãc diſpo
ſitõem eſt turbidus: ⁊ ſenſus eius non
ſunt clari. ⁊ ſi ſuperfluitas calefactõis
cerebri ab equalitate eſt multum ſuper
flua: ⁊ ſuperfluitas humiditatis eius
eſt ab ea parua: tũc ſigna calidi cerebri
uincunt ⁊ cooperiũt eius ſigna debilia
ex ſignis humiditatis cerebri ab equa
litate exeũtibus: ⁊ ſimiliter etiaȝ ſi ſup
fluitas humiditatis cerebri exeũtis ab
equalitate eſt ſuperfluitas multa: ⁊ ſu
perfluitas caliditatis eius eſt ſuperflui
tas pauca: tũc ſigna humiditatiſ i hñte
ipſam manifeſta ſunt fortiora: ⁊ ſigna
caliditatis ſũt debilia occulta: ⁊ iſte ſer
mo eſt cõis in oi ↄplõne ↄpoſita.

QUando cõplexio cerebri eſt exiẽs ab equalitate
poſita ad caliditaté ⁊ humiditaté: tũc manifeſtuȝ
eſt qꝫ exit⁹ eius eſt ad caliditaté mult⁹: ⁊ exitus
ei⁹ ad humiditaté pu⁹. verũtamé humiditas ei⁹ in eo eſt
multa etiã quoniã ipſum natura humidũ. ⁊ humiditas
quando eſt cum caliditate toleratur diuerſitas eius in
additione ⁊ diminutõe: ⁊ tollerãtur etiam additio cali
ditatis eius ⁊ diminutio eius. Propter illud poſſibile é
in cerebro vt ſint ei multe ſpecies ⁊ diuerſe in additione
⁊ diminutõe caliditatis ⁊ humiditatis. ⁊ iaȝ docuit Gal.
canones eorum ſignorũ in hoc ſermone. Et quoniã ven
tus meridiei eſt calidus ⁊ humidus fit qꝫ quãdo flat no
cet cerebro cuius eſt hec diſpoſitio: quoniã addit ei ca
lorem ⁊ humiditaté. ⁊ quoniã ventus ſeptẽtrionis frigi
dus eſt ⁊ ſiccus fit: quia quãdo flat conferat cerebro cu
ius eſt hec diſpoſitio: quoniã minuit ex calore eius frigi
ditate ſua: ⁊ ex humiditate ei⁹ ſua ſiccitate: ⁊ ſm hoc exé
plum cõuenit tibi vt intelligas iuuamẽta ⁊ nocumenta
omniũ que occurrũt cerebro extrinſecus in omnib⁹ cõ
plexiõib⁹ eius: ⁊ hoc tm̃ eſt intrans in curatõe quãdo ſu
perfluit malicia complexiõis: ⁊ in cõſeruatõne ſanitatis 54
quãdo non ſuperfluit malicia complexiõis.

FRigide uero ſimul ⁊ ſicce craſeos
cerebri frigidũ ⁊ ſine colore perfi
ciunt caput quãtuȝ in ipſis eſt. Semp
enim oportet meminiſſe eius que in pn
cipio determinatõis ſunt dicta. Conſi
derandũ aũt quãtũ ex humoruȝ craſſi
alterãtur que circa illud ſunt. Statim
uero hmõi craſes ſine uenis circa ocu
los ſũt: ⁊ a frigidis cauſis cito ledunť:
ideo inequaliter ſunt ſani. Aliquando
qdem leuiſſima ſunt capita: ⁊ nõ ſunt
ſuperflue effluxiones: aliquando uero
corrizis ⁊ catarris in paruiſ cauſis cito
ↄſumũtur. Senſus uero eis i pueritia
quidem perfecti: prouectis uero emar
ceſcũt citius. Et ut breuiter dicaȝ cito
ſenes circa caput ſunt omnes: ideoqȝ
caneſcunt citius. Capilli uero eis nati
quidem ueniũt uix exiles ⁊ ruffi. Acce
dente uero tempore dominãte quideȝ
ampli⁹ frigiditate qȝ ſiccitate non calui
fiũt plurimũ: ecõtrario uero ſi accidat
ſiccitatem quidem amplius dominari

humiditate: frigiditatē uero caliditate parꝝ huiuſmōi calui fiunt.

Omplexio autem frigida ⁊ ſicca quando uincit ſuper cerebꝝ: tunc ipſa ponit caput frigiduȝ mali coloris ſcd̄um ꝙ facit ei neceſſarium hoc complexio. Iam ergo oportet ut ſcias hoc quod oſtendi ⁊ determinaui in principio ſermonis mei ſeruās ſemper: ⁊ eſt ut attendas conſideratiōe tua in complexione cerebri quantū oportet mutari caput ⁊ qd̄ eſt in eo propter complexioneȝ chimorum. Et in oculis quidē habentis hanc complexionem non apparent uene: ⁊ properant ad eum leſio ⁊ nocumentuȝ ex frigidis cauſis: ⁊ ꝓpter hoc ſanitas eius eſt inſtabilis ſanitas diuerſa: quoniaȝ quādoqȝ eſt leuis capitis ualde: ⁊ meatus eius mundi a ſuperfluitatibuſ: ⁊ quādoqȝ aduenitunt ei corrize ⁊ catarrus interior uelociter ex qualibet cauſa: ⁊ ſenſus eius in adoleſcentia ſunt clari cum quibus non eſt infirmitas omnino. Qum ergo protēditur cum eo etas: extinguūtur ⁊ debilitantur uelociter ex qualibet cauſa: ⁊ uelociter ſenectus feſtinat ad ipſum in capite cum omnibus que ſunt in eo: et propter hoc cito adueniūt ei cani: ⁊ tardatur natiuitas capillorū ſuper caput eius poſtquaȝ naſcuntur ualde: ⁊ ſunt ſubtiles: debiles: flaui: ad citrinitatem declines. qum ergo prolongatur cum eo tempus: tunc ſi uictoria frigiditatiſ eſt amplior q̄ȝ uictoria ſiccitatis: non accidit ei calticiuȝ: ⁊ ſi accidat ei diuerſum illius donec ſit uictoria ſiccitatis multa ualde: ⁊ uictoria frigoris ſupra caliditatē pauca: accidit ei caluiciū.

Qum ergo egredit̄ cerebꝝ ab eq̄litate ſua ꝓpa ad frigiditatē ⁊ ſiccitatē: tūc manifeſtū eſt ꝙ frigus ei⁹ eſt additū ab eo qd̄ oꝫ: ⁊ ſiccitas ei⁹ ē ſupflua. Si aūt ꝯtingat vt ſit ꝯplexio chimoꝝ ſm̄ modū hunc: neceſſario ꝓueniūt ab eis in illo oīa ſigna q̄ dixit Gal. naȝ hec cōplexio eſt ſenectutis nā: ⁊ iteꝝ difficultas motuuȝ multotiēs accīt ab ea: ⁊ qn̄ ſupfluit eſt mors. ⁊ ꝑꝑ illud nō ſpecificauit ei Gal. ſpēs diuerſas iſti⁹ corpoꝝ: ſic fecit in cōplexione calida ⁊ humida. 55

Humide uero ⁊ frigide craſes cerebri grauiter faciunt dormientes: ⁊ ſomnolētos: ⁊ inutiles ſenſibus: ⁊ facile patiētes a frigore: ⁊ facile repletos caput: ⁊ facile patientes catarrū ⁊ corrizaȝ: neqȝ calui fiūt huiuſmōi.

Omplexio autē frigida ⁊ humida quādo uincit ſuper cerebrū: tunc uincit ſuper habentē ipſum ꝓfunditas ſomni: ⁊ ſomn⁹ eius ⁊ ſenſus ſūt mali: ⁊ ſunt ſupfluitates in eo multe: ⁊ ꝓperat ad caput frig⁹: ⁊ accidit in eo repletio uelociter: ⁊ cito adueniūt corriza et catarrus. ⁊ nō accidit etiā habēti hanc diſpoſitionē caluiciuȝ.

Qum egredit̄ cerebꝝ ab eq̄litate ſua ad frig⁹ ⁊ humiditatē: tūc fit multe declinatōis: ab equalitate ꝗ̄ō naturali. Si aūt addit̄ erit⁹ ei⁹ ad illud: cadit hn̄s eaȝ ī apoplexiā ⁊ ſil'ia ei. ⁊ ꝓpter h̄ non ē huic cōplexiōi diuerſitas cū additiōe ⁊ diminutiōe quā nece fuerit Gal. narrare: ꝑꝑ hoc ꝙ ſi addit̄ frig⁹ eius aut ipi⁹ humiditas: cadit hn̄s eā in paralyſim: aut ī apoplexiā: aut ī mortē. Qum igit̄ illud ita ſit: tūc q̄ātitas exit⁹ ei⁹ ad frig⁹ ⁊ humiditatē eſt ꝑua tm̄: ⁊ ſequnt̄ eū oīa accn̄tia q̄ nominauit Gal. ⁊ nō ſequit̄ illud qd̄ dixit oīa q̄ dixit ī cōplexionib⁹ cerebri nouē: niſi quādo cuȝ eo ſit compar: vt cōplexio chimoꝝ declinet: ſicut ē declinatio cōplexionis cerebri: vt ſit cōplexio equalis regiōis. qd̄ eſt: quia non eſt qd̄ ꝓhibeat qn̄ ſit cōplexio chimoꝝ decliuior ad caliditatē: ⁊ cōplexio cerebri ad frigiditatē: non ergo ſequntur illa accn̄tia cōplexionis frigidi cerebri: aut ſit cōplexio chimoꝝ decliuior ad caliditatē ⁊ ſiccitatē: ⁊ ſit complexio cerebri decliuior ad humiditatē: ⁊ tunc nō ſequntur illud accidentia cerebri humidi: aut ſit cōplexio chimoꝝ decliuior ad calidū ⁊ ſiccū: ⁊ ſit cōplexio cerebri decliuior ad frigiduȝ ⁊ humidū ⁊ non ſequnt̄ illud accidētia frigidi cerebri ⁊ humidi. Et ſimil'r eſt diſpoſitio ī ſpecieb⁹ complexiōis: ⁊ diſpoſitio aeris regionis in humiditate. ⁊ reſiſtūt quedā haruȝ rerū quibuſdā: ⁊ ꝓpter illud quādo vides complexionē cerebri decliuē ad maliciam complexiōis: tunc intēde vt declines complexionē chimorū ad illud qd̄ eſt ei contrariū: nam tu expelles ꝑ illud nocumentū deſcendēs ad cerebrū: ⁊ attrahes ꝑ ipm̄ ad illud qd̄ facit iuuamentū magnū. Et ex rebus que citius imprimūt in cerebro eſt aer continēs nos: ⁊ qd̄ continuat̄ ei ex vaporib⁹: vel quoniā aer ꝑuenit ad ipꝫ abſqȝ medio ex aurib⁹ ⁊ narib⁹: ⁊ poris. ⁊ iam declarauit illud Galien⁹ in alio libro ab iſto. 56

Hec igitur ſunt ſigna earuȝ que in cerebro craſium.

Iſta ergo ſunt ſigna ſpēruȝ complexionis cerebri.

Iſte ſmo duas habet expoſitiōes: vna quaꝝ eſt vt intelligas per ipm̄ omia genera ſignoꝝ complexiōis cerebri vj. ⁊ tolerat vt intelligas ꝑ illud ſigna ſumpta ex reb⁹ naturalib⁹ cerebri: ⁊ ſigna ſumpta ex eis que occurrūt ei extrinſec⁹. 57

EX his ergo tẽdẽs ad unũquodqꝫ organũ ſenſus ſciẽs cognitiones transferẽs te de alio ad aliud: ſufficiet uero in oculis tñ dicere.

QVãdo ergo uis ſcire ꝯplõis ſpẽs cuiuſqꝫ inſtrõꝝ ſenſus: tũc icede hac ſemita q̃ ꝓceſſiſti in extractõe ſignorũ cerebri: ⁊ ꝑmuta ea ad ipſum: ⁊ ſufficiat tibi ut remẽoreť tibi cẽ oclo͛ꝝ tñ

SEnſus ſunt q̃nqꝫ: ⁊ omẽs inuẽti ſunt in capite: ⁊ Gal. dicit in h̄ ſmone ꝙ via cognitõis ſmõis in ſignis cõplõnis cuiuſlibet equalis: ⁊ .viij. egredientiũ ab equalitate eſt via eadẽ quã dixit in ꝯplõnibꝰ cerebri: ⁊ cõditõem ponit in eis equalitatẽ ꝯplõnis ⁊ regionis: ⁊ declinatõem cõplõnis chimoꝝ ad declinatõeꝫ cõplõnis mẽbri inſtr̃alis ſiue ſenſibilis. ⁊ Gal. quidẽ nõ ponit exemplũ in ſenſibꝰ quĩqꝫ: q̇ ſunt viſus: auditus: guſtus: odoratꝰ: ⁊ tactus: niſi in viſu. quod ẽ: q̇a inter oculos ⁊ cerebrũ ẽ cõueniẽtia plꝰ: ⁊ vniuſcuiuſqꝫ ſenſus inſtrumẽtũ ẽ cognitũ ex iſto inſtr̃o excepto inſtr̃o tactus: ipe nãqꝫ ẽ cõis in toto corꝑe. ⁊ tactꝰ quidẽ nõ ẽ res vna ꝓpter hoc q̇a nõ ꝯp̄hẽdit diuerſas cõtrarietates. qꝺ eſt: q̇a ipe appreh̄ẽdit calidũ ⁊ frigidũ: ſiccũ ⁊ humidũ: duꝝ ⁊ molle: aſpeꝝ ⁊ lene: ⁊ ſicut h̄. ſꝫ vnuſquiſqꝫ ſẽſuũ alioꝝ nõ appreh̄ẽdit niſi vnã cõtrarietatẽ: ⁊ ꝑuenit mediatõe eiꝰ ad illud quod ẽ poſt ipm. viſus. n. appreh̄ẽdit coloreꝫ albũ ⁊ nigrũ ⁊ qui ſunt inter vtroſqꝫ: ⁊ auditꝰ app̄h̄ẽdit vocẽ acutã ⁊ grauẽ ⁊ que ſunt inter vtraſqꝫ: olfactꝰ app̄h̄ẽdit bonũ odorẽ ⁊ fetidũ ⁊ qui ẽ inter vtroſqꝫ: ⁊ guſtꝰ appreh̄ẽdit dulce ⁊ amaꝝ ⁊ que ſunt inter vtroſqꝫ: et ſignificať circa ꝯplexionẽ cuiuſqꝫ eoꝝ per ſex genera que dixit in cerebro. Cõſidera ergo illud ⁊ intellige illud et non queras a me expoſitionem cuiuſqꝫ dictionis. nam nos non exponimus niſi quod clauſum eſt ex ſermone eius tñ. 57

QVicũqꝫ ergo tãgẽtibꝰ oculi manifeſte ſunt calidi: ⁊ mouẽť facilꝰ ⁊ freq̄nt: ⁊ uenas latas habẽt: calidi ſũt omnes hi: frigidi uero qui his ꝯtrarij. humidi quidem qui molles ſimul ⁊ mľte humiditatis fiunt: ſicci uero qui duri ſimul ⁊ aridi ſunt.

DIco ergo ꝙ q̃n ocľi dũ tãgis eos calidi ſũt: ⁊ motꝰ eoꝝ uelox mľtũ ⁊ uene in eis groſſe ſunt ⁊ ãple: tũc ipſi ſunt calidi. ⁊ quãdo ſũt ſm diuerſitatẽ illiꝰ: tũc ſunt frigidi. ⁊ quãdo ſunt molles pleni humiditate: tũc ſũt humidi. ⁊ quãdo ſunt ſicci duri: tũc ſunt ſicci.

SErmo eius. ſ. quando ſunt ſm diuerſitatẽ illius ſignificat ꝙ quãdo fiunt accidẽtia illiꝰ cõtraria accidẽtibus precedẽtibus: tũc ipſi. ſ. complexio eoꝝ ſunt frigidi: ⁊ ſermo eius totꝰ intellectꝰ eſt: ⁊ fuit ſemita tranſlatõis vt enũciaret: ⁊ quãdo ſunt ſm contrarium illius vt eſſet ſermo manifeſtior. 58

ET leduntꝰ quidẽ a ſimilibus cauſis ſue craſi facile: iuuãtur uero a cõtrarijs ſed moderato uſu.

ET ꝓperat ad eos leſio ex rebꝰ quaruꝫ ꝯplexio ſiľis eſt ꝯplexiõi eoꝝ ⁊ iuuanť ex rebꝰ ꝯtrarijs eis in ꝯplexione q̃n utunť uſu tꝑato.

QVando ꝯplexio oculoꝝ ẽ declinãs ad vnã q̃litatẽ feſtinat ad eos leſio ex ꝯueniẽtibꝰ rebꝰ cõplõni eoꝝ: ⁊ res ſũt ꝯ̃rie ꝯplõni eoꝝ ꝯferẽtes eis q̃n admiſtreť eis vſu tꝑato. ⁊ vſus q̇dẽ tꝑati duo ſũt mo di: vnꝰ eoꝝ ẽ ille q̇ ẽ tꝑatꝰ inť q̃ttuor q̃litates: ⁊ alť ẽ cuiꝰ declinatio ad ꝑtẽ cõtrariã ẽ equalis ꝯplõis declinatõis oclo͛ꝝ. ⁊ illiꝰ exẽplũ ẽ ꝙ q̃n oculi calidi ſũt tũc aer calidꝰ ⁊ chimi calidi addũt eis caliditatẽ quare ſuꝑfluit q̃litas eoꝝ: ⁊ fit illud egritudo: ⁊ res tꝑate nõ nocẽt eis ſed cõferũt eis iuuamẽtũ minꝰ. res aũt iuuatiue ſũt eis per h̄ ꝙ minuũt caliditatẽ eoꝝ. nã ſi caliditas ẽ eis ĩ ꝑ̇mo gradu: ⁊ iuuamẽtũ ẽ eis cuiꝰ frigꝰ iterũ ẽ in ꝑ̇mo gradu: quãdo vero ſuperfluit frigus eis: tũc ledit ⁊ nocet. 59

ET hoc cõe in oĩ cognitiõe craſeos omnis ꝑtis meminiſſe oꝫ.

ET opꝫ ut ꝯſiderãdo ſerues hoc ⁊ accipias illud radicẽ cõmunẽ in ſignificatione eius ſuper omnẽ cõplexionẽ in omni membro.

VVlt ꝙ oportet vt p̄ſitẽ facias mentẽ tuã in omni cõplexione in quocũqꝫ membroꝝ ẽ: ⁊ ſicut in quo imp̄mũt cauſe. nam ſi lediť a cauſis calidis ⁊ iuuať a cauſis frigidis: tũc ẽ calidũ. ſi ecõuerſo: tũc ẽ frigidũ. ⁊ ſm hãc intẽtionẽ ẽ in humidis ⁊ ſiccis: ⁊ in cõplõnibꝰ cõpoſitis etiã. Et manifeſtũ eſt ꝙ iuuamẽtũ qꝺ fit: aut ẽ ꝑ cauſas ꝯ̃rias equaliť ꝯplõnis ꝯplõni egrediẽti mẽbri: aut ꝑ cauſas equales: aut illaꝝ quaꝝ declinatio ẽ ꝑua. Cuiꝰ exẽplũ ẽ vt ſit h̄ membꝝ ad qꝺ mutať calidũ ⁊ ſiccũ ĩ ꝑ̇mo gradu: tũc iuuamẽtũ huic mẽbro ẽ aut eq̃le: aut decliue ab eq̃litate ad frigꝰ ⁊ hũiditatẽ q̃titate g̃dus vniꝰ. ꝙ ſi addũť frigꝰ eiꝰ ⁊ hũiditas ipiꝰ extrahit mẽbrũ a ſua cõplõne: ⁊ facit ꝑuenire ipm ad malã cõplõnẽ. Et oꝫ vt intelligas ꝙ Gal. in ſmone ſuo: vſus eq̃lis: dixit vt admiſtreť cauſa ꝯ̃ria ſm g̃datõem ⁊ ordinẽ ⁊ ñ erraueris ipa ľ ꝑ̇ma vice: ⁊ admiſtres eã ⁊ nõ ledes mẽbꝝ. 60

MAgnitudo uero oculorũ cũ ꝓportione quidem ⁊ opationũ uirtute multitudinẽ ſubſtãtie eucratã ex q̃ oculi facti ſunt oñdit. que uero ſine his mľti tam quidẽ ſubſtantiã: ſed nõ eucrataꝫ declarat. Paruitas oculoꝝ uero cum ꝓportõe q̇dẽ ⁊ uirtute opationũ: ꝑuaꝫ q̇dem ſed eucratã declarat ſubſtantiaꝫ ex qua facti ſunt oculi. cum nõ ꝓportione uero quadam ⁊ uitio opationũ: paruã ſimul ⁊ inutilẽ eſſe ſignificat ſubſtantiã oculoꝝ.

Magnitudo qdeꝫ oculoꝝ qñ eſt cū ꝓportõe ⁊ bonitate ſuaꝝ opationū: tūc ſignificat ꝙ materia unde creati ſūt fuit multa ⁊ equalis. Et ſi nō eſt magnitudo oculoꝝ ab his duab⁹ ꝓprietatib⁹ quas narrauim⁹: tūc ſignificat ꝙ mã fuit multa ſꝫ ñ fuit equal'. Paruitas uero ſi eſt cuꝫ ꝓportiõe ⁊ bonitate operationū: tūc ſignificat ꝙ mã ex qua cauſati ſūt fuit pauca ſꝫ tamē eq̃lis. ⁊ ſi eſt cū malicia ꝓportõis ⁊ malicia opationū ſuaꝝ: ſignificat ꝙ illa ſuba ex qua cauſati ſūt fuit pauca ⁊ mala.

Quãdo magnitudo oculoꝝ eſt cū ꝓportõe ⁊ bonitate viſus ſignificat ꝙ mã ex qua cãti ſūt oculi multa fuit ⁊ equal': ex q̃ poſſibile fuit vt virt⁹ cauſatiua aut creatiua facẽt ocl'os magnos ꝓportionales fortitudini viſuū. ⁊ ſi eſt magnitudo oculoꝝ abſqꝫ ꝓportiõe: ⁊ nō eſt virt⁹ in viſib⁹: tūc eſt ſignificatio ꝙ materia mlta fuit ⁊ inequal'. non igiť ꝓportionatū fuit virtuti vt faceret ex ea qd̄ oportuit ĩ paruitate oculoꝝ: ⁊ dixit: ꝙ ſi eſt cū ꝓportione ⁊ bonitate opationū eoꝝ tūc ē ſignificatio ꝙ materia ex qua ſunt fuit pauca ſꝫ equaliſ. ſed ſi eſt cū malicia ꝓportiõis: ⁊ malicia opationū ipſoꝝ ſignificat ꝙ illa ſubã ex qua fuerūt creati fuit pauca mala. Diuerſitatē ergo fecit inter ſmonē ſuū hūc: ⁊ illud qd̄ dixit in cerebro. qd̄ eſt: qꝛ vitupauit cerebꝝ paruū ſꝫ q̃ꝫcūqꝫ formã fuerit factū: ⁊ ñ vitupauit ocl'os puos ſꝫ quãcūqꝫ diſpõnēꝫ. Et cãm q̃deꝫ in vitupatõe ſua qua vitupauit paruitatē cerebri iam p̃miſim⁹: ⁊ explanauim⁹ illd̄ ꝙ ipm̃ eſt radix nuche ⁊ neruoꝝ. Et iſtis q̃dem opꝫ vt ſit magnitudo ⁊ virt⁹. oculi aūt ſunt rami ⁊ nō radix. non ergo nocet paruitas eoꝝ qñ eſt cū ꝓportiõe ⁊ bonitate in viſib⁹. qd̄ eſt: qꝛ virt⁹ qum inuenit mãm paruã eq̃leꝫ: fecit ex ea oculos bonos paruoſ. Quꝫ v̊o eſt paruitas eoꝝ cū ꝓportione mala: neqꝫ bonitas eſt ĩ viſib⁹: tūc mã ex qua fuerūt fuit pauca mala: ⁊ ꝓpter hoc fuit neccĩo ab ea qualitas ſiue debilitas virtutꝭ cauſatiue: fecit ergo oculos malos. 61

Ea uero q̃ ſm colores ſic oꝫ determinari: glauci qdeꝫ oculi ſplendētes humiditate pura ⁊ nō multa: luminis ſplendidi ſūt continētia: nigri uero ecõtrario. medij aūt ſc̄ ſm medias cãs.

Cauſe autē coloris oculoꝝ hac uia oportet te determiare. dico ergo ꝙ glaucedo uincit ſup oculos ex multitudine ſplendoris clari q ꝓfluit in hūiditate clara nō mlta: ⁊ ꝙ nigredo uincit ſup oculos ecõtrario illi⁹. medi⁹ uero inter glaucedinē ⁊ nigredinē fit per cauſas medias.

Exponit ſmonē ſuū iſtuꝫ ꝑ hunc ſmonē. 62

Glauc⁹ uero ocul⁹ aut ꝓpť magnitudinē aut ſplēdorē cryſtalloidoſ aut in ſūmo poſitionē: aut ꝓpter ſubtil' ⁊ aquoſi hūoris q eſt ſm pupillã paucitatē ⁊ puritateꝫ fit. oīb⁹ quidē ſil' ꝯuenientib⁹ ſūt glauciſſimi. Si uero hec qdē hoꝝ adſint: hec uero nō: magiſ ⁊ min⁹ in glaucedine ꝯſiſtunt.

Glaucedo autē uincit ſup oculos aut ꝓpter magnitudinē hūiditatis grandinee: aut ꝓpter claritateꝫ ei⁹: aut qm̄ loc⁹ ei⁹ eſt loc⁹ eminēs: aut ꝓpť paucitatē hūiditatis ſbtiliſ aquoſe q eſt ĩ loco pupille ⁊ claritatē ei⁹. ⁊ qñ aggregant iſte cãe oēs: eſt ocul⁹ in ultio glaucedis. ⁊ ſi quedã eaꝝ ſūt inuēte: ⁊ q̃dã eaꝝ nō: eſt agmētuꝫ ⁊ diminutio ĩ glaucedine ſm illud.

Intellectū eſt ex hoc ſmone ꝙ ſplendor clar⁹ eſt claritas hūiditatis grandinee ⁊ magnitudo ei⁹ ⁊ reliqua q̃ ipſe dixit: ⁊ ꝙ ſplendor nō clar⁹ eſt ſm ꝯꝛiuꝫ illi⁹. Et Gal'. q̃deꝫ narrat cãs fuſcedis q̃s noiauit ĩ eis que p̃miſſa ſūt in nigredine oculoꝝ. 63

Niger uero ocul⁹ fit aut ꝑꝑ in ꝓfūdo poſitõeꝫ: aut ꝑꝑ paruitatē cryſtalloidis: aut qꝛ ſplendidū ⁊ rutilãs ꝑfecte nō eſt: aut qm̄ ſbtile humidū aut ampli⁹ aut puꝝ nō eſt: aut ꝑꝑ q̃daꝫ hoꝝ: aut ꝑꝑ oīa natū eſt fieri magis ⁊ minus ĩ eis: queadmodū dc̄m̄ eſt ꝑus.

Fuſcedo. i. nigredo oculoꝝ uincit ſup oculū aut ꝑꝑ paruitatē humiditatis grãdinee: aut qñ loc⁹ ei⁹ eſt loc⁹ ꝓfūd⁹: aut qñ nō ē clara neqꝫ luminoſa: aut qñ hūiditas ē ſbtilis: aut eſt ĩ pupilla pl⁹ q̃ꝫ oꝫ: ⁊ nō eſt clara: aut ꝑꝑ aggregationē alicui⁹ harū cãꝝ. ⁊ additio fuſcedinis ⁊ diminutio ei⁹ fit ſm ꝙ diximus nup in glaucedine.

Sermo iſte eſt intellectus. 64

Subtile quidem huiuſmodi humidum: aquoſius ⁊ amplius factū humidiorem demonſtrat oculum: quēadmodum ſi ſpiſſi⁹ ⁊ min⁹ fiat: ſicciorē.

Et hūiditas ſubtilis q̃ eſt ĩ pupilla qñ eſt ſubtilior ⁊ amplior q̃ꝫ oportet: uides ocl'm humidiorē q̃ꝫ oportet:

⁊ ſil'r ſi eſt illa humiditas groſſioꝛ ⁊ minoꝛ ꝗ̃ʒ oꝛ: eſt oculus ſiccioꝛ.

Pupilla eſt foramē quod videt̃ in oculo: ⁊ eſt foramē vuee tunice. ⁊ humiditas ſubtilis que eſt in hoc foramine vocat̃ albuginea ꝓpter ſimilitudinē ſuã cũ albugine oui ſubtilis. hec ergo humiditas ſi eſt ſubtilis ⁊ multa eſt oculus humidioꝛ. ⁊ ſi eſt pauca ⁊ groſſa eſt oculꝰ ſiccioꝛ. 4

CRiſtalloydes uero ſiqdē duriꝰ ſit ſicciorē opat̃ oculũ: ſi uero molliꝰ humidiorēʒ. Ita uero ut ſiquid ſupaddat̃ cōtēperãtie ſubtilis ſiccioꝛ ē: ſi uero deficiat contrariũ.

HUmiditas aũt grãdinea ſi eſt durioꝛ ꝗ̃ʒ oꝛ: facit oculũ ſicciorēʒ: ⁊ ſi ē mollioꝛ ꝗ̃ʒ oꝛ: facit oculũ humidiorem. ⁊ ſil'r etiã ſi ſuperfluit ſup humiditatē ſbtilē donec nō equat̃ ei: ponit oculũ ſicciorē: ſi minuit̃ ab ea: ponit oculuʒ ſm ꝯtrariũ illius.

HUmiditas aũt grandinea eſt qua fit viſus: quia in ea firmãt̃ imagines coloꝝ eoꝝ que vident̃: et omnia que ſunt in oculo ex tunicis et humoribus: aut ſunt iuuãtia in ea aut ſeruiẽtia ei. ꝓpter hͦ ergo quãdo indurat̃ facit oculũ ſicciorē: ⁊ quãdo mollificat̃ facit oculũ humidiorē: ⁊ humiditas albuginea roꝛat eaʒ deforis. Qum ergo ſupfluit grãdinea ab ea remouet ex ea quod non roꝛat albuginea: quare fit durioꝛ: ⁊ q̃ndo fit durioꝛ fit oculꝰ ſiccioꝛ. ⁊ ſi minuũt̃ grãdinea ab albuginea alterat eam albuginea: quare facit eam molliorē: quapꝛopter fit oculꝰ humidioꝛ. Hoc eſt ergo vltimuʒ qͦd dixit Gal'. in ſignis cõpl'onis oculoꝝ: ⁊ manifeſtũ eſt ĩ eo ꝙ aggregauit in eo ſex genera ſignoꝝ que dixit in cerebꝛo. Conſidera ğ illud ⁊ inq̃re vt ex̃has ſigna cuiuſq; ſenſuũ reliquoꝝ ꝑ hũc modũ: Nam quãdo tu exercitatꝰ fueris cũ vſu in eo qͦd diximꝰ ex ſignis cõpl'onis cerebꝛi: ⁊ ex ſignis cõplexiõis oculi non occultabunt̃ tibi cetera ſigna compl'onis auditus: neq; ſigna cõplexiõis odoꝛatus: neq; ſigna cõplexiõis tactus: neq; ſigna cõplexiõis guſtus. Et intellige a me ꝙ volo ꝑ audituʒ inſtrumentũ auditꝰ: ꝑ odoꝛatũ inſtr̃m odoꝛatꝰ: ꝑ guſtũ inſtr̃m guſtꝰ: ꝑ tactũ inſtr̃m tactꝰ. Exẽplũ illiꝰ in inſtr̃o guſtꝰ eſt: qͣ ſi lingua eſt magna cũ ꝓpoꝛtõe ⁊ virtute ſenſus guſtus: ⁊ eſt cũ eo difficile patiẽs a cauſis caleficiẽtibꝰ ⁊ infrigidãtibus ⁊ exſiccãtibꝰ ⁊ humectantibꝰ: tũc complexio eiꝰ eſt equalis: ⁊ materia ex qua generata eſt multa ⁊ equalis. Et ſm hunc modũ ſtabis ſi fueris rememoꝛatꝰ omnia q̃ dixit Gal'. ⁊ extrahes omnes cõpl'ones ſimplices ⁊ compoſitas. Et Gal'. quidē dimiſit dicere in occulis q̃ttuoꝛ complexiões cõpoſitas: ⁊ ſunt ca. ⁊ ſic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ ſic. fri. ⁊ hu. quoniã ſunt cognite ex illis ſimplicibꝰ: cuiꝰ exẽplũ eſt: ꝙ ſi complexio oculoꝝ ſit calida ⁊ ſicca: tunc aggregant̃ in ea ſigna cõplexiõis ca. ⁊ ſigna cõplexiõis ſic. Sũt ğ oculi ca. ⁊ vene eoꝝ ğſſe ⁊ ãple: ⁊ oculi cũ hͦ ſunt duri ⁊ ſic. ⁊ nõ ē poſſibile vt ſit motꝰ eoꝝ velox: qm̃ eoꝛuʒ ſiccitas ꝓhibet ab illo. ⁊ ſi ſunt ca. ⁊ hu. tũc calidi ſũt oculi velocis motꝰ ⁊ vene eoꝝ ſunt ğſſe ⁊ ãple: ⁊ videbiſ eos plenos de humiditate: ⁊ ſm hoc exemplũ rõcinare ⁊ nõ expecta a Gal'. nec a me vt dicamꝰ tibi oĩa ꝑticularia.

Incipit tractatus de coꝛde.

I

DE coꝛdiſ aũt craſibꝰ deiceps dicat̃ ꝑus hoc commemorã tibus nobiſ ꝙ unãquãq; ꝑtē calidiorē aut frigidiorē aut ſicciorē aut humidiorē ſeipã factã eē dicimus: nõ ad aliquã aliã ꝯpãtes. Qꝛtũ cũq; eni coꝛ ſiat quadã nã frigidiſſimũ multo calidius eſt ſcd̃m craſim calidiſſimo cerebꝛo.

OPoꝛtet aũt ut dicamus nunc eſſe ſpecierũ complexionũ coꝛdis. ⁊ dicemꝰ in ꝑmis: qͣ nos quãdo dicimꝰ in unoquoq; hoꝛũ membꝛoꝝ ꝙ calidiꝰ aut frigidiꝰ aut humidiꝰ aut ſicciꝰ ꝗ̃ʒ eſſe debʒ: noſ nõ dicimꝰ illõ ꝯpãtes illud ad aliud. Nam coꝛ ſi ꝯſequat̃ in frigoꝛe quod eſt ultimũ quod ē poſſibile ipʒ ꝯſequi in humana natura: tũc ꝯplexio eiꝰ ſm diſpõnem eius eſt in ultimo calidioꝛ ꝯpl'one cerebꝛi: ⁊ ſi ꝯſequat̃ cerebꝝ ultimũ ꝙ poſſibile eſt ipm ꝯſequi ex caliditate hominis in natura tũc ꝯplexio eiꝰ eſt multũ frigidioꝛ compl'one coꝛdis.

IN hͦ ſmone oñdit Gal'. ꝙ ꝯplexio cuiuſlibet mẽbꝛoꝝ nãlis eſt alia etiã a ꝯpl'one alterius: ⁊ ꝙ equalitas ꝯpl'onis in vnoquoq; mẽbꝛorũ eſt ꝓpͣ illi mẽbꝛo. ⁊ quãdo dicit̃: in eo qͦd eſt calidiꝰ aut frigidiꝰ aut ſicciꝰ aut humidiꝰ nõ dicit̃ illõ niſi ꝑ cõꝑatõem ad cõplexionē eiꝰ naturalē: nõ per cõpationē ad compl'onē alteriꝰ membꝛi. 2

CAlidioꝛis ergo ut ad ꝓꝑum modum referamus coꝛdis ſigna inſeꝑabilia qdem ⁊ familiaria hec ſũt: magnitudo reſpirationis: ⁊ pulſus uelocitas: ⁊ frequẽtia: ⁊ audacia: ⁊ ad actiones ĩpigrũ. Si uero coꝛ ad plurimũ ueniat caliditatis: furoꝛ eſt eis ⁊ maniaca ꝯfidẽtia. Eſt aũt ⁊ piloſum eis pectꝰ ⁊ que circa hypocõdria ⁊ hiſ ꝓxima. In pluribꝰ uero ⁊ totuʒ coꝛpꝰ ca. ex calido coꝛde fit: niſi maxime cõtra opet̃ epar. Dicent̃ aũt paulo poſteriꝰ totiꝰ coꝛꝑis cognitiones.

SIgna ergo cordis quod ē calidiꝰ ſua compl'one equali que ei ſunt

iſepabilia ⁊ ꝓpa ſunt magnitudo reſpi
ratiōis: ⁊ uelocitas pulſus: ⁊ freqntia
eiꝰ: ⁊ uirilitas ⁊ feſtināntia ad actionez.
Q̃ſi fortis caliditas ſit ualde in corde
tūc ex ſignis eius eſt uelocitas ire ⁊ au
dacia ⁊ furor. Et pectus habētis hanc
diſpōem eſt multoꝝ piloꝝ ⁊ pcipue an
terior ps eius: ⁊ quod eſt in uētre ⁊ la
teribus ⁊ locis ꝓpinquiſ cordi uł pecto
ri: ⁊ in pluribus diſpōnibus eius totū
corpus calefit calefactōe cordis ſi non
reſiſtat ei epar reſiſtētia uehemēti: ⁊ di
cam poſt paululū ſigna totiꝰ corpis.

Magnitudo reſpiratōis fit vt ſit qđ ingrediť de ae
re frido plꝰ q̃ȝ qđ egrediť de vapore fumoſo gnā
to a calore cordiſ: ⁊ ſilr ē diſpō i freqntia ⁊ velo
citate pulſus eiꝰ: ⁊ ſeqť vt ſit pulſus etiā maior. qđ eſt: qa
velocitatē ⁊ frequētiā eiꝰ pcedit pulſuſ magnitudo. dicit
ḡ Gal. velocitatē pulſus ⁊ freqntiā eiꝰ tm̄: ⁊ tacet de ma
gnitudine eiꝰ: qm̄ illud ē res ꝯñs dū etiā in corpe nō eſt
egritudo q̄ debilitet ṽtutē. Et quȝ mores aīe ſūt ſequētes
dplōnē corpis ſequūť ad caliditatē cordis virilitas ⁊ fe
ſtinātia ⁊ reliq̄ q̄ dixit de moribꝰ. Et poſſibile ē q̄dē per
phiam acq̄ri iſtos mores ⁊ caſtigatōes ⁊ diſciplinā legū
⁊ pp̄ h̄ ē intellectū ex ſmone eiꝰ ꝙ iſti mores ſūt ſeq̄ntes
a caliditate cordis dū nō ꝓhibet aliquid ab eis. Et multi
tudo quidē piloꝝ eſt cōſequēs multitudinē m̄āe eoꝝ: et
eſt vapor fumoſus ex quo generanť pili. 3

Est autē latitudo pectoris calidi
tatiſ cognitio: niſi ⁊ huic aliq̄ndo
cerebꝝū maxime contra opeť. quoniaȝ
aūt ſpinalis medulle magnitudo ꝓpor
tionalis ē illi plurimū. ⁊ tanta ſunt ſpō
dilia ſm magnitudinez: quāta ſpinalis
medulla: itaqȝ ⁊ ſpina tota. Coniūgiť
uero thorax ad poſteriorē partē: ſcōm
longitudinē quidez equalis methafre
no: ſm latitudinē uero cū quadā ꝓpor
tionali groſſitudine ſpondiliū cōiūctio
fit ſm illam ſpinā. Quȝ uero caliditas
cordis dominata fuerit: augmentabit
thoracem: ⁊ dilatabit ſm p̄mam gene
rationez ꝓportionaliter huius calidita
tis. Ideo etiam ⁊ qum in paruo quidē
capite thorax poſitus fuerit: maxima
ſm cor fit cognitio caliditatiſ: quando
uero in magno paruus: maxime ⁊ hoc
ꝓpꝫ ſignū eſt cordis frigidioris. ſi ne
ro ꝓportionē habeat cuȝ capite: aliȷs ſi
gnis determinādū erit de corde: ita ut
ex thoracis quātitate nīl acceptur ſis.

Amplitudo pectoris etiā eſt ex ſi
gnificatōnibus calidi cordis: niſi
reſiſtat cordi in illo etiaȝ cerebꝝū reſiſtē
tia uehementi. quod eſt: quia quātitas
nuche in pluribus diſpōnibus eſt ꝓpor
tionalis cerebro: ⁊ quātitas ſpondiliū
eſt ſcōm quātitatē nuche. oportet ergo
ut ſit quātitas dorſi totius ſm illud: ⁊
pectus quidē compoſitū eſt ſupra ptez
dorſi: ⁊ ſunt. xij. ſpondiles ab eo quod
eſt ſub ceruice: ſicut componiť nauis ſu
per lignū: ſuper quod eſt eiꝰ fabricatio.
Ex illo ergo oportet neceſſario ut lon
gitudo pectoris ſit ꝓportionalis longi
tudini. xij. ſpondiliū ſuper quos eſt cō
poſitum. amplitudo autē eius tunc eſt
quādo eſt ꝓportionalis compoſitio eiꝰ
quātitati ⁊ ſpiſſitudini ſpondiliū ſcōm
ſpondiles. ⁊ quādo uincit caliditas in
corde aperit pectus: ⁊ dilatat ipſuȝ in
p̄ncipio generatōis ſue: ergo ſm calidi
tatem cordis eſt amplitudo pectoris.
⁊ ſimiliter quādo eſt amplitudo pecto
ris cuȝ paruitate capitis: tunc illud eſt
ex maioribus ſignis ⁊ magis ſignificā
tibus caliditatē cordis. ⁊ quādo ē ſtri
ctura pectoris cum magno capite: tūc
illud eſt ex proporibus ſignis frigidita
tis cordis. ⁊ quādo pectus eſt capiti ꝓ
portionale: tunc pone determinatiōez
tuam in complexione cordis ex aliȷs ſi
gnis ꝓpterea: quia tu non poteſ ſignifi
care tunc ex quātitate pectoris ſup ali
quid ex eſſe cordis.

Quod aūt caliditas aperiat mēbra quādo contiť
git inueniri ipam additā in p̄ncipio generatōis
illud verꝝ ē quoniā ipa extendit mebra ⁊ ampli
ficat ea: verū etiā ꝙ magnitudo pectoris ⁊ eiꝰ puitas ſint
ſequētes res duas: quaꝝ vna ē diſpoſitio nuche: ⁊ altera
ē diſpō cordis. illud etiā ē verꝝ: nucha quidē oriť i poſte
riori pte cerebri. qum ergo cerebꝝ ē magnū ē illud quod
generať ab eo ꝓportionale ei in magnitudine: ⁊ ſequiť
ab eo magnitudo ſpondiliū qui ſunt tutamē nuche. Et
qm̄ magnificatū ē illud quod ab eo fabricať ſuper eas ē
magnū: ⁊ pectꝰ quidē fabricať ſuper. xij. ſpondiles ex eis.
Diſpoſitio aūt cordis ē qm̄ pectꝰ ē creatū vt ſit tutamen
cordis ⁊ defenſio: ergo ſm diſpōnem cordis ē diſpoſitio
pectoris. Oportet ergo vt ab illo muteť figura pectorꝫ vt
in puitate ⁊ magnitudine: ⁊ ſm mutatōem q̄ntitatis ca

pitis ⁊ q̄ꝫtitatis cordis. Et manifeſtū ē ꝙ quādo cor ē ca
lidi⁹ q̄ꝫ oportet: tūc ē maioris q̄ꝫtitatis ſm ꝙ diximꝰ: q̇a
caliditas extēdit mēbra mollia tenera: ⁊ dilatat ea in p̄n
cipio generatōis: ⁊ ē augmētatio coꝝ in ſequētibꝰ ſeq̄ns
motū coꝝ a p̄ncipio rei. Intellige ergo a me iſtud: ⁊ itel-
liges per illud ſmonē Gal. totū. Et q̄nq̄ꝫ accidit raro tñ
vt ſit q̄ꝫtitas nuche nō ꝓportionalis quātitati cerebri: et
nō eſt ꝓportionalis cerebri quātitati quādo contigit in
diſpoſitōe generatōiſ vt ſit materia mala ⁊ virtꝰ debilis:
⁊ illud quidē parum ⁊ raro contigit. ⁊ ꝓpter illud dixit
Gal. ꝙ quātitas nuche ī pluribꝰ diſpōibꝰ ē ꝓportional'
q̄ꝫtitati cerebri: ⁊ nō dixit ꝙ illud ē ſequēs ſemp. 4

IN frigidiori uero corde pulſus:
minores ſunt ꝯpetētibꝰ: nō tñ ex
neceſſitate tardiores aut rariores.

ET q̄n cor ē frigidiꝰ ſua cōpl'one eq̄
li: eſt pulſus mior eq̄li: ⁊ nō oꝫ ꝓ
culdubio ut ſit tardior aut uehemētio
ris raritatis eo.

PAruitas quidē pulſus ē quādo frigꝰ cordis non
indiget introitu aeris frigidi multū: neq̄ꝫ gnāt̄
ab eo vapor fumoſus multꝰ cuiꝰ exitꝰ ſit neceſſa-
rius cū feſtinatōe ⁊ virtute. At vero quia nō oportet ꝓ-
culdubio vt ſit tardior ⁊ vehemētior rarꝰ eſt: q̄m ſi frigus
cordis ē paruū: tūc ꝑuitas pulſus ſufficit in eo quo indi-
get calor innatus. Et ſi ſupfluit frigꝰ cordis: nō ſufficit ꝑ-
uitas pulſus cū illo: indiget ergo paruitas caloris īnati
vt tardet̄ motꝰ pulſus ⁊ rarificet̄ q̇es eius. 5

SPiritꝰ uero ſiqdem tanto minor
thorax ſit quāto cor frigidiꝰ pulſi
bus ē ꝓportionalis. ſi uero thorax ma
ior fuerit ſm quātitateꝫ frigiditate cor
dis: non minorē tñ: ſed tardiorē decla
rat natura.

REſpiratio autem ſi quātitas ꝑui
tatis pectoris eſt ꝓpt̄ quātitateꝫ
additōis frigoris cordis: tunc eſt ꝓpor
tionalis pulſui. Et ſi q̄ꝫtitas pectoris
eſt maior quātitate additōnis frigoris
cordis: non eſt reſpiratio minor tñ:
ſed eſt cum illo tardior ⁊ uehemētioris
raritatis.

QUando cor ē frigide complexiōis natura: tunc
quātitas eius ē minor: ⁊ conſequit̄ ab illo ꝑui-
tas pectoris. Dum ergo pectꝰ ē paruū ſequit̄ vt
ſit diſpoſitio reſpiratōis ſicut diſpō pulſus equal'r. ſ. vt ſit
reſpiratio ꝑua: ⁊ nō ꝓculdubio ſit tardior ⁊ vehemētiꝰ ſit
rara. Et quādo nucha ē magna: ⁊ ſequit̄ a magnitudine
eius magnitudo pectoris: oportet vt diuerſet̄ reſpiratio
eius a pulſu vt. ſ. ſit reſpiratio parua rara. 6

TAles ⁊ timidi ⁊ curioſi: ⁊ nuduꝫ
eis pilis eſt pectꝰ: de ꝑuitate uero
eiꝰ determiandū ē ut p̄us dictū eſt: ſm
hoc uero ⁊ de totiꝰ corꝑis q̄litate.

ET habens hanc diſpoſitiōem a na
tura ſua eſt timidus: ⁊ non eſt ei
furioſitas uel uirilitaſ uel animoſitas:
⁊ eſt habens tarditatē ⁊ ꝓlongatōeꝫ: ⁊
anterior pars pectoris eſt nuda pilis.
Quantitateꝫ autem pectoris oportet
ut determines ſcd̄m ꝙ diximus ante:
⁊ ſimiliter eſt eſſe frigidioris corporis
totius.

SEquitur frigus cordis totū quod dixit de mori-
bus dum non remouet eos philoſophia: aut ca
ſtigatio: aut aliquid ex conſuetudinibꝰ. Et dixit
in ſermone ſuo: In caliditate cordis ⁊ frigore eius eſſe
corporis totius: vt intelligas ab eo per illud: quia ſi cor
eſt calide complexionis: ſequitur ipſuꝫ caliditas totius
corporis. 7

SIccum uero cor pulſus oꝑat̄ du
riores: ⁊ furorē non ꝓmptū q̇deꝫ
ſed ferocē ⁊ difficile placabileꝫ: ut mul
tum uero ⁊ totum corpꝰ ſiccū ſi non eꝑ
cōtra opet̄. humidioris uero cordis ſi
gna ſunt pulſus molles: ⁊ ꝯſuetudo fa
cile mobilis ad iram: ⁊ facile placabil':
⁊ totū corpꝰ humidiꝰ: niſi ea que ſm eꝑ
cōtra opent̄.

ET quando cor eſt ſiccius ſua com
plexione equali: facit duriorē pul
ſum: ⁊ iſte non eſt cuꝫ uelocitate motꝰ
ad iraꝫ. uerūtamen quando excitat̄ ſit
praua: ⁊ ſit difficilis ſedatio motꝰ eius
⁊ totum corpus eius apud illud totali
ter in pluribus diſpoſitōibuſ eſt ſiccius
complexiōe ſua equali niſi reſiſtat epar
cordi. Et quando cor eſt humidiuſ ſua
complexione equali eſt mollis pulſus:
⁊ motus habētis ipſum ad iraꝫ uelox:
uerūtamen ſedatio eius eſt uelox: ⁊ to
tum corpus erit humidius niſi reſiſtat
epar cordi.

NOn rememoratꝰ ē Gal. reſiſtētie epatis cordi in
diſpoſitōe complexionis cordis calidi: ⁊ in cō-
plexione eius frigida: propterea quia cor eſt ori
go caloris innati. Nam ſi ē calidū: ponit calorē innatū
ī corꝑe ampliorē ⁊ maiorē: propter hoc calefit ab eo to-
tum corpus neceſſario. Et non poſſibile ē aliquid q̄ꝫuis
conſequat̄ in frigore quod ē vltimū: quod forſitā ē poſſi
bile vt conſequat̄ vt reſiſtat calori innato generato a cō-
pl'one cordis calidi. Et ſm hoc exēplū quādo cor ē frigi
dū ponit calorē innatū in corꝑe minorē: q̄re infrigidat̄
totū corpꝰ neceſſario: ⁊ nō ē poſſibile aliq̇d q̄ꝫuis cōſeq̄t̄
in caliditate quod ē vltimū vt cōſequat̄ ex eo vt reſiſtat

paucitati caloris innati: a cõplexiõe cordis frigidi gnãti
Et Salien⁹ qdez dimiſit ſigna extrinſeca ꝓpter apparẽ
tiã eoꝝ. qđ eſt q2 ſi cauſe calide imp̃munt in corp⁹ calidi
tatẽ cuz velocitate: tũc ipſe ſignificãt caliditatẽ cordis p̃
cipue ſi febres ꝓperant ad corp⁹: ⁊ q̃ currũt curſu eaꝝ. Et
cãe frigide qñ imprimũt in corp⁹ frigiditatẽ cũ velocita
te: tũc ſũt ſignificãtes frig⁹ cordis. ⁊ ſm hũc modũ eſt diſ
poſitio ĩ cauſ exſiccatiuis: ⁊ cãis humectatiuis. ⁊ qđ ex
ſmone Gal. remanet itellcñ eſt ſ3 ſmões p̃teritos. S

Scõm ſyngugiam. i. cõpoſitionẽ
uero primarũ qualitatuz diſtem
perãtie cordis ſic ſe habẽt: Calidi qdez
⁊ ſicci cordis ſigna ſunt: pulſus duri et
magni: ⁊ ueloces ⁊ ſpiſſi: ⁊ ſpirit⁹ ſunt
magni ⁊ ueloces ⁊ frequentes: ⁊ mul
tomagis ad uelocitatẽ accedunt ⁊ fre
quentiaz: non creſcẽte ſcõm ꝓportionẽ
cordis thorace.

Specierũ autem complexiõis cor
dis compoſitarũ ex qualitatibus
primis diſpoſitio eſt hec: Ex ſignis qui
dez complexiõis calide ⁊ ſicce cordis ẽ
ut ſit pulſus durus: magnus: uelox:
frequẽs: ⁊ ſit reſpiratio magna: uelox:
frequens. ⁊ dignius eſt ut multiplicet
additio eius in uelocitate ⁊ frequentia
quãdo non eſt ſuperfluitas amplitudi
nis pectoris ſcõm ſuperfluitatẽ calidi
tatis cordis.

Iam diximus in eis q̃ ſunt p̃miſſa ꝙ cor ẽ in loco
radicis arboris: ⁊ arteria ei⁹ magna naſcẽs ex vẽ
tre ei⁹ ſiniſtro eſt ſil'is cruri arboris. ⁊ h' crus qñ
elongat a corde diuidit in duas diuiſiões magnas: qua
rũ vna vadit aſcendẽdo ſurſũ: ⁊ altera deſcẽdit inferi⁹. ⁊
ramificant ex vnaquaq3 duaꝝ diuiſionũ rami multi ſic
virge quoꝝ vnuſq̃ſq3 vadit ad mẽbꝝ. ⁊ ſic ramificant ex
vnoquoq3 maioꝝ ramoꝝ rami minores: ⁊ ex iſtis iteꝝ ra
mi magis parui: ⁊ nõ ceſſat talr illud eſſe donec ꝑuenia
tur ad arterias capillares ſpſas in cute ⁊ ĩ aliiſ mẽbris. ⁊
qñ dilatat cor: dilatant oẽs arterie corporis ſil': ⁊ qñ cõ
ſtringit: ꝯſtringunt oẽs ipſe ſil'. hoc q̃dez eſt qñ ꝑmanet
corp⁹ ſ3 diſpõnes ſanitat' aut ſ3 diſpõnez in q̃ nõ mutat
egritudo diſpõnez aeteriaꝝ: ⁊ ꝑ dilatationẽ eaꝝ attrabi
tur aer frigid⁹ ab exteriorib⁹ corporis ad iteriora ei⁹. ⁊ in
ꝯſtrictõe eaꝝ exp̃mit vapor fumoſus generat⁹ in eis: ⁊ ex
trahit ip̃m ad exteriora corpis: ⁊ illud ẽ ex orificijs ſuis
capillarib⁹ cũ eo qđ apparet de cute ꝯtinuat'. Et Gal. q̃
dez vult ꝙ calor ĩnat⁹ euentet ꝑ illud: ſic euentat ignis
ꝑ flabellũ: ⁊ ſtringit ⁊ figit eius accẽſio ꝑ euentatõez: ⁊
equat ꝯplexio ei⁹. Et Ariſ. vult ꝙ ſmo Gal. ſit verax: ⁊ ꝙ
remãſit ſuꝑ ip̃m aliud reſiduũ qđ eſt radix: ĩ eo ꝙ dixit
Ga. Et hoc reſiduũ eſt ꝙ mot⁹ cordis ⁊ arteriaꝝ generãt
ꝑ fricationẽ eaꝝ calorez innatũ: ⁊ euentant ip̃m ſil'r. ⁊ ꝑ
hũc motũ generat ſpũs aialis deferẽs ſubã3 aĩe. ⁊ ꝓpter
illud qñ ex arterijs generat' ab eo qđ aſcendit ad cerebꝝ
ex duab⁹ arterijs: quaꝝ vna aſcẽdit: ⁊ altera deſcẽdit: te
xant rhetia in ſeinuicẽ mirabilit intrãtia: ⁊ moueant mo
tu mirabili valde: generat ab eis ſpẽs ſpũs deferẽtis ex ꝑ
tib⁹ aĩe partẽ ei⁹ rõnalez. Et vtriſq3 q̇dẽ videt ꝙ vita ſit a
motu cordis ⁊ arteriaꝝ: ⁊ ꝙ virtutes motiue ⁊ ſũt viuifi
cãtes ſũt fixe in corde: ⁊ currũt in arterijs ad vnãquãq3
ꝑtez corpis: ⁊ acq̃runt eis vitã ſibi ꝓpriaz ⁊ caliditatẽ inna
tam ꝓpriaz. ⁊ diſpõ pectoris ĩ eo ꝙ ip̃m trahit ſua ꝯſtricti
one de vapore fumoſo gnãto ĩ corde: ⁊ ꝙ attrahit de ae
re frigido ad cor: erit diſpõ cordis ⁊ arteriaꝝ in eo qđ at
trahũt de aere frigido: ⁊ ĩ eo qđ faciũt exire de vapore fu
moſo. Et dĩa inter vtraſq3 ẽ ꝙ pect⁹ mouet volũtarie: ⁊
facit exire qđ aggregat in eo ex eo qđ expellit ad ip̃3 cor
⁊ facit intrare ad ꝯcauitates ſuas aerẽ frigidũ quẽ attra
hit cor. Et ego q̇dez vidi in anatomia rem mirabilẽ: ⁊ eſt
ꝙ ĩtromiſi manũ meã in aĩali ꝺcollato adhuc ſe agitan
te ad cor: ita ꝙ ſecui pect⁹ ⁊ tetigi ip̃m vehemẽtis calidi
tatis ⁊ fortis flãme. ⁊ qum res ſit ſic dixi: tũc manifeſtuz
eſt ꝙ reſpiratio ⁊ pulſus mutant ⁊ figunt ſm tres cãs.
vna eaꝝ eſt nec̃itas: ⁊ eſt ꝯſuatio caliditatis ĩnate ⁊ euẽ
tatio eius: ⁊ generatio ſpũs aĩalis. Et ſecũda ẽ virtutes
motiue: naz ſi ipſe ſunt fortes: faciũt opatiões ſuas abſq3
ꝓhibitõe: ⁊ ſi ſunt debiles alterant eaꝝ opatiões. Et ter
tia eſt inſtrumẽti obediẽtia. naz pect⁹ ⁊ arterie qñ ſũt ſa
na: obediũt virtutib⁹ in opationib⁹ ſuis. ⁊ qñ ſunt ĩfirma:
non obediũt. Et manifeſtũ eſt ꝙ iſte virtutes ſũt q̃ttuor
ſpẽs: virtutes. ſ. dilatãtes: ⁊ iſte agũt cuz ſpẽ villoꝝ: ⁊ vir
tutes retinẽteſ: ⁊ iſte agũt ꝑ ſpẽm aliaz villoꝝ: ⁊ virtutes
que retinent ⁊ faciũt quietẽ poſt dilatationẽ: ⁊ virtutes
que retinẽt ⁊ faciũt quietẽ poſt ꝯſtrictiõez. ⁊ virtutes re
tinẽtes faciẽtes duas q̃etes: opant oĩbus ſpẽbus villoꝝ
mẽbri in arterijs. Hoc q̃dez eſt manifeſtũ in anathomia
ꝙ ipſe hñt duas tunicas. ſ. tunicã cui⁹ villi ſunt lõgitudi
nale: ⁊ tunicã c⁹ villi ſũt latitudinales: ⁊ aggregãt vtroſ
q3 villi capiẽtes exteri⁹ tranſuerſe. In pectore v̇o iſte ſpe
cies ĩ villis inueniunt in lacert' pectoris. ⁊ lacerti q̇dem
pectoris mouent ꝑ illud qđ aduenit eiſ ex venis. ⁊ ꝓpter
hoc ẽ mot⁹ pectoris ꝑ voluntatẽ. Et ſapia quidẽ creato
ris ſublimis in vnaquaq3 haꝝ rerũ eſt mirabilis ꝯpõnis
valde. Manifeſtũ eſt g̃ ex eo qđ narrauim⁹ ꝙ qñ cor eſt
calidi⁹ ⁊ ſicci⁹ nã q̃3 cõuenit ei: tunc corp⁹ ei⁹ ⁊ corp⁹ arte
riaꝝ eſt ſiccius ⁊ duri⁹ ꝓpter exſiccationẽ: ⁊ reſpiratio ⁊
pulſus ſũt veloces magni ⁊ frequẽtes. ⁊ magnitudo q̇dẽ
eſt vt ingrediat ꝑ eam aer frigid⁹ plus. ſ3 ꝑ velocitatẽ in
tellige vt tp̃s mot⁹ in dilatatiõe ſit plus: ⁊ ĩ ꝯſtrictiõe mi
nus. ſ3 frequẽtia ſit qñ duo tẽpora quiet' ſũt minora. qđ
eſt: q2 qñ non ſufficit magnitudo cũ eo qđ nec̃riuz ẽ: vti
tur natura velocitate: ⁊ qñ non ſufficit cũ illo vtit freq̃n
tia. Intellige g̃ illud totũ qđ dixi tibi: ⁊ ſcies ꝑ illud totũ
quo indiges ex eẽ ſignificatiõis frigoris ꝑ inſpirationez
⁊ ꝑ pulſũ ſil'. ⁊ intellige ꝑ illud ſmonẽ Gal. cui⁹ exemplũ
eſt: ꝙ ſi caliditas augmentat: augmentat magnitudo: ⁊
nõ ceſſat magnitudo addi additõe ei⁹ vſq3 ꝯſeq̃t nã finez
ſuũ: ⁊ tũc vtit natura velocitate ꝑ additionẽ caliditatis
Quz g̃ nõ ſufficit velocitas: vtit etiaz frequẽtia. ⁊ ecõtra
rio qñ minuit caliditas: tũc primũ qđ accĩt eſt diminu
tio frequẽtie: q2 rarificat q̃es. ⁊ quz addit diminutio ei⁹
addit raritas: ⁊ qum ꝯſeq̃t effectũ ſuuz tardat: ⁊ ñ ceſſat
tarditas addi donec cõſequat ſtatuz ſuũ: tunc ergo ma
gnitudo incipit minui. minorat ergo pulſus: ⁊ nõ eſt ti
bi vt ꝓuideas ꝑ pulſuz vermiculoſũ ⁊ formicalẽ. Iſti. n.
non ſũt veloces neq3 magni ſ3 ſunt ſpiſſi: frequẽtes: ꝓpẽ
debilitatẽ virtut'. Et nos nõ ponim⁹ tibi exẽplũ niſi ſ3 ne
ceſſitatez tm̃: ⁊ eſt caliditas: nam alterant reſpiratio ⁊
pulſus ſcõm virtutem ⁊ ſcõm inſtrumentũ etiam. ⁊ to
tum illud eſt intellectum per virtutem ſermonis noſtri.

Et tu ſtude in eo ex libris Gal. in reſpiratōne ⁊ pulſu: ⁊
nō eſt malū vt ponā tibi exemplū etiā ex diſpoſitōe vir-
tutis: ⁊ exemplū in diſpoſitōe inſtrumēti. Uirtꝰ eniꝫ qñ
eſt ſalua fortis: efficit omnia que diximꝰ in eo qđ ꝑterijt
⁊ quādo debilitaꝛ non poteſt extēdere venā: ⁊ extēdere
ipſam in oēs diametros eius: ⁊ ꝓpter hoc minuiꝛ magni-
tudo. ⁊ cuꝫ diminutiōe magnitudinis adduꝛ frequētia ⁊
velocitas: ⁊ addiꝛ frequētia vt cōpleaꝛ ꝑ eā illud qđ defi
cit a cōplemēto ſui per magnitudinē ⁊ velocitatē. In-
ſtrumentū vero ⁊ eſt corpus vene ſi eſt obediēs dilatat
ipſum virtus: ⁊ ſi non eſt obediēs minuiꝛ magnitudo: et
accidit in loco eius mutatio in motu ⁊ quiete. 9

OMniuꝫ piloſiſſimi ſunt hi ſm pe
ctus ⁊ hypocōdria. Ad actiones
uero parati ⁊ animoſi ⁊ ueloces tyran
nici: moribus eteni furioſi ſunt ⁊ diffi
cile placabiles. De totiꝰ uero corporis
craſi adhuc ⁊ thoracis amplitudine ꝓ
portionabiliꝛ his que prius dicta ſunt
determinandū eſt.

ET habēs hanc diſpōnem eſt plus
piloſus q̄ꝫ aliȷ̄ homies in anterio
ri ꝑte pectoris: ⁊ ꝙ ſequiꝛ pectꝰ ex uen
tre ⁊ lateribus: ⁊ curioſus ⁊ paratꝰ ad
actōnes uelox fortis ire: ⁊ mores eius
ſunt mores tyrāni uincētis: qm̄ ira eiꝰ
moueꝛ velociꝛ: ⁊ fit difficilis qes eius.
Eſſe autem cōplōnis totiꝰ corpis ⁊ eſſe
amplitudinis pectoris oꝫ ut deꝛmines
ſm ꝙ ante diximus.

TOtꝰ iſte ſmo itellectꝰ ē ſm ꝙ diximꝰ nup 10

SI uero humiditas obtinuerit cū
caliditate: piloſi quidē minus his
qui ꝑus dicti ſunt huiuſmodi ⁊ parati
ad actōnes nō minꝰ illis: nō tamē fero
ciores in furore: ſed in iraꝫ tm̄ parati.
Pulſus uero molles: ⁊ magni: ⁊ uelo
ces: ⁊ frequētes. ⁊ ſpūs thorace qdem
proportionalꝛ ſe habēte cordi ſm eādē
formaꝫ erit ſimul pulſibus: minore ue
ro exiſtēte tanto uelocior ⁊ frequētior
eſt ꝑdictis ſpūs: quāto ⁊ thorax mior.
multa uero cōuerſiōe ſm craſim facta
⁊ maxime ſi ſꝫ humiditatē accidit hoc
preꝛ ea que dicta ſunt. Adhuc ⁊ i putri
das egritudines ex corruptis ⁊ putre
ſcētibꝰ in eiſ humoribꝰ incidūt: ⁊ expira
tiōes maiores ⁊ velociores in ſpiratio
nibus ⁊ in pulſibꝰ fiſtole uelox.

ET quādo uincit ſuꝑ cor hūiditas
cum caliditate ſunt pili in habēte
hanc diſpoſitōem minꝰ q̄ꝫ in illo quem
diximꝰ ante. uerūtamē minuiꝛ ab eo in
apparatiōe in curioſitate ad actiōes: ⁊
nō fit praua ira eius: ſed eſt uelox tm̄.
pulſus uero eius eſt magnꝰ mollis: nō
uelox frequēs. uerꝫ reſpiratio eiꝰ qñdo
pectꝰ eſt ꝓportionale cordi: ē ſm modū
ſm quē eſt pulſus. ⁊ quādo pectꝰ eſt mi
nus: tūc reſpiratio addiꝛ in uelocitate
⁊ frequētia ab eo quod mōſtrauimus
⁊ quā ſm ꝑuitatē quātitatis pectoris: ⁊ quā
do eſt reſpiratio in hac complexōe mul
ta ſuꝑflua: precipue ſi accidit illđ ut ſit
illud in humiditate: tūc cū eo qđ narra
uimus accidūt egritudines ex putrefa
ctiōe: qm̄ hūores in hñte hāc diſpōem
corrūpūꝛ ⁊ putrefiūt: ⁊ fit exitꝰ reſpira
tōis maior ⁊ uelocior introitu eiꝰ: ⁊ eſt
cū eo ꝯſtrictio pulſus uenarū uelox.

TOtus iſte ſermo eſt intellectꝰ ſm ꝙ diximꝰ in eo
quod preterijt: ⁊ iaꝫ excitauit in eo ſuper hoc to
tū quod dixit de eſſe reſpiratiōis ⁊ pulſus: ⁊ ca-
nones quibꝰ ſciūꝛ ꝑticularia pulſus ex diſpōnibꝰ ſanita
tis ⁊ egritudinis. quod eſt: quia quādo cordis cōplexio
eſt calidior q̄ꝫ oportet: ⁊ humidior ponit totū corpꝰ cali
dius ⁊ humidiꝰ ſi nō reſiſtat ei epar in humiditate ſola.
Et quādo adduꝛ caliditas ⁊ humiditas ipſiꝰ ⁊ nō reſiſtit
ei epar in humiditate fit complexio chimorꝫ recipiēs pu
trefactionē ⁊ corruptionē: ⁊ ꝓpter hoc accidūt ab eis fe
bres putride: ⁊ ꝓꝑus pulſus omnibꝰ fe. putridus eſt vt ſit
exitꝰ reſpiratōis ꝑ conſtrictionē pectoris ⁊ ꝑ cōſtrictio-
nem arteriarꝫ maior: ⁊ velocior introitu eius per dilatio
nem earū. quod eſt: quia generaꝛ a putrefactōe humorū
vapor fumoſus plus: quare eſt neceſſariū extrahere ipm
⁊ expellere ipm a corꝑe plꝰ q̄ꝫ indigeat calor innatus in-
troitu aeris frigidi. calor enī innatꝰ in diſpoſitōe febriuꝫ
eſt minor per declinatōem eorū. quod eſt: quia febris eſt
calor accidētalis: ⁊ calor innatus eſt caliditas nāl: quā
debilitat calor extneꝰ. ꝓꝑ debilitatē g° caliditatꝭ inate ñ ē
necāriū vt ītret aer fridꝰ mltꝰ quo euēteꝛ ꝓꝑ putrefactio-
nē hūorꝫ gnāꝛ vapor fumoſus mltꝰ: ī cꝰ egreſſiōe ē necia
magnitudo ꝯſtrictōis ⁊ velocitas eiꝰ. Et ꝓpter illđ ſeqꝛ
ab eo ꝙ diximꝰ res ꝓꝑas cū putrefactōne: ⁊ ē frequentia
pulſus poſt dilatōem. ſ. vt ſit reqes poſt dilationē mino 11
ris tpis: q̄ꝫ quies facta poſt conſtrictōem.

HUmidioris uero ⁊ frigidioris cor
dis ſigna: pulſus molles: ⁊ cōſue
tudo timida ⁊ formidoloſa et pigra.
Sunt uero ⁊ nudi piliſ hi ſm pectora:
⁊ minime iraſcūꝛ: ⁊ in iram nō ſunt pa
rati. Quod uero circa thoracē ⁊ totuꝫ

corpus his que prius dicta ſunt ſimiliter determinandũ eſt.

E**T** quãdo cor ẽ frigidi⁹ ⁊ humidi⁹ ſua ꝯplexione equali: tũc pulſus eſt mollis: ⁊ habẽs hanc ꝯplexionẽ eſt ꝑuatus uirilitate timid⁹ piger: ⁊ eſt anterior pars pectoris eius nuda pilis: ⁊ fortaſſe non retinet odiũ: neq̃ ꝑpat ad ipſum ira. Diſpoſitõem aũt pectoris ⁊ diſpoſitionẽ toti⁹ corpis oꝫ te determinare ſm illud qd̃ ꝑmiſſum eſt.

I**Am** perduxi te in ſermone qui eſt ante iſtuꝫ ad ſciendũ qualitatẽ mutatiõis pulſus a mutatiõe neceſſitat] que eſt innata caliditas: ⁊ generatio fumoſi vaporis: ⁊ innui illud tibi ad ſciendũ qualitateꝫ alteratõis pulſus ab alteratõe inſtrumẽti. nam quando arterie ſunt molles aut dure: alterãt pulſus. Mollicies quidẽ earũ conſentit virtuti motiue: ⁊ per duriciẽ earuꝫ fit difficilis motus earũ: ⁊ propter hoc indiget virtus vt aggreget vehemẽtia eius. Manifeſtũ eſt ex hoc ſmone ꝙ oportet vt pect⁹ ſit ſtricti⁹ ⁊ molli⁹: ⁊ ſilr cor minorat ⁊ arterie molliores ⁊ ſtrictiores fiunt: ⁊ ſequit ab illo vt fit totuꝫ corpus declini⁹ ad frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ: et ſequit a frigiditate cordis ⁊ humiditate ipſi⁹ totuꝫ quod narrauit in hoc ſmone: de timore ⁊ pigricia ⁊ paucitate generatõis vaporis fumoſi ex quo generãt pili. 12

F**Rigidũ** uero ⁊ ſiccuꝫ cor pulſus quidẽ duros operat ⁊ ꝑuos: ſpiritus uero ſiquidẽ ꝓportionaliter frigiditati paru⁹ thorax ſit: cõpetẽtes. ſi uero maior: rarũ ⁊ tardũ: minime uero omnium iracũdi: hi coacti tamẽ aliquibuſ iraſci ſeruãt memoriã. Sũt uero ⁊ hi nõ piloſi pectora omniuꝫ maxime. De ꝑuitate uero thoracis ⁊ toti⁹ corpis frigiditate ſilr determinandũ ẽ.

C**Omplexio** aũt frigiditatis ⁊ ſiccitatis quãdo uicit ſup cor: tũc ipſa ponit pulſum paruũ ⁊ duruꝫ. Reſpirationẽ uero ſi pectus eſt min⁹ cõpatione frigoris cordis: tũc ipm̃ ponit equalẽ. ⁊ ſi pect⁹ eſt min⁹ additõne frigoris cordis: eſt ſicut diſpõ pulſus. ⁊ ſi eſt diſpõ pectoris maioris cõpatõe frigoris cordis: fit reſpiratio rara tarda: ⁊ habens hanc cõplõneꝫ eſt minoris ire q̃ꝫ hoĩes alij: ueꝝtñ quãdo aliquo modo egreditur ad iram ſeruat eis memoriã: et eſt minus alijs hominibus piloſus in anteriori pte pectoris. Diſpõeꝫ uero in puitate pectoris ⁊ diſpõneꝫ in frigore corporis toti⁹ oportet te determinare ſm illud quod ꝑmiſſum eſt.

I**Llud** quod ſequit a frigore cordis eſt: vt ſit cor min⁹ ⁊ pect⁹ minus: niſi reſiſtat ei cerebrũ ⁊ nucha. ꝙ ſi q̃ꝫtitas pectoris ꝓportionaliter quãtitati cordis ſit: fit reſpiratio equalis. Et ſi quãtitas pectoris eſt ꝓportionalis quãtitati cordis: alterat reſpiratio. ⁊ ſm hoc exemplũ ſi cor eſt frigidũ: ⁊ pect⁹ eſt magnũ amplum. Manifeſtũ eſt ergo ꝙ frig⁹ cordis nõ indiget introitu aeriſ plurimũ: neq̃ꝫ egreſſiõe vaporis multi. ꝓpter illud ergo ſequit vt rarificet temp⁹ quietis pectoris: ⁊ tardet motus eius. Pone ergo ſm hoc exemplũ vnãquãq̃ꝫ complexionẽ cordis: ⁊ pone indirecto cuiuſq̃ꝫ earũ amplitudinẽ pectoris: ⁊ ſtrictionẽ eius: ⁊ ꝓportiõem eius: ⁊ ſcias ꝑ illud ⁊ intelliges totũ cui⁹ intellectu indiges ex eo quod ſequit ab illo de malicia reſpiratõis: ⁊ totũ itellectũ eſt quod ipe dixit de immutatiõe reſpiratiõis facte ab alteratõe cõplõnis cordis. Intellige ergo cõpatõem eius in motu arteriarũ. reſiduũ aũt ſermonis intellectũ ẽ ſm hoc quod preteriſt de expoſitõe noſtra. 13

Q**Uum** cõmune in omnibus his que dicta ſunt cõmemorãteſ quecunq̃ꝫ de moribus aut nũc aut ſm aliã aliquã ſcripta ſunt oratiõem ad agnitionem craſeos: non pro bonis aut prauis moribus ex philoſophia exercitatoruꝫ: ſed ꝓ nãlibus unicuiq̃ꝫ dictũ ẽ.

E**T** oportet ut ſis rememorãs rex que communicãt eis que narrauimus: ⁊ eſt ꝙ per illud quod dixim⁹ nũc aut in ſermone alio ab iſto de eſſe moꝝ uolentes per illud cognitiõem complexionis non ſignificam⁹ mores quos acquirit homo ex cõtẽplatione ⁊ philoſophia ſi boni ſunt moreſ aut mali: ſed non intelligimus per illud niſi mores innatos ſm ꝙ unuſquiſq̃ꝫ hominuꝫ natus eſt naturaliter.

M**Orũ** alij ſunt innati: ⁊ ſunt ſm ꝙ dixit Gal. ſeq̃ntes ꝯplõnẽ corpis: ⁊ ſm ꝙ dicit Ariſ. id qd̃ recipit ꝯplexio corpis ex ꝑpatõe ad quoſdã mores: ⁊ alij ſunt acquiſiti ꝑ diſciplinas ⁊ leges ⁊ ꝑ phĩam. Et nõ cõuenit medico vt ꝑ aliquẽ ex morib⁹ acq̃ſitis ſignificet ſup cõplexionẽ. Mores aũt innati ſunt ſm ꝑpatõeꝫ ad quos naſcit homo: vel ſunt ſm ꝙ opꝫ medicũ ponere ſigna ſignãtia ſup ꝯplõnẽ nãlẽ: quapropter oꝫ eũ qui ſignificat ꝑ eos vt caueat ab errore moꝝ acq̃ſitorũ. Et via cauẽdi iſtud eſt vt ꝯſideret ſi illud quo morigerat homo eſt ex lege ad quã intẽdit ex quo morigerat⁹ eſt ⁊ ex cõſuetudinib⁹ eorũ qui ſunt de doctrina ſua: ⁊ moꝝ q̃ ſunt de arte ſua: ⁊ ꝑteritũ ſue cõſuetudinis. verbi grã: lex quãdoq̃ꝫ ꝑcipit vnũ aut ꝓhibet: tũc iam morigerat omĩs qui obedit ei ꝑ illõ: ⁊ ſilr ꝯſuetudines regiõis. Occidẽtalib⁹ .n. ſunt mores eis cõicãtes: ⁊ ſcotis ſunt mores cõicãtes eis: ⁊ arabib⁹ ſũt mores cõicãtes eis: ⁊ ſilr opifices artiũ.

nam mores ſcriptoꝝ ſunt alij a moribus militū: ⁊ alij a
moribꝰ mercatoꝝ. ꝙ ſi contigat vt ſint leges ⁊ conſuetu/
dines eoꝝ de regione ⁊ artes cōueniāt: acquiret homo
aliquos ex moribꝰ: ⁊ ille homo natura inueniet ex ſeipo
mores ꝑpatos ſeꝑatos ab alijs moribꝰ. Et quādo mouet
ipm aliqua ex rebus: tūc dimittit mores ſuos acq̄ſitos: ⁊
apparēt ex eo mores ſui innati. Illi ergo mores ſunt ſer/
uātes ſignificatōes ſuꝑ cōplōnē eius. Et ego quidē iam
vidi virū calidi cordis ⁊ ſicci natura: ⁊ fuerūt moreſ eius
lupini: nā ſuꝑ ſeruos ſuos ⁊ ſuper ſeruientes ſuos: ⁊ oēs
ſuꝑ quoſ habebat dominiū: ⁊ dilecta erūt ei bona ⁊ ope
ratōes pulchre electe ex lege: ⁊ cōmixtio eoꝝ que ſūt ex
ea: ⁊ caſtitas: ⁊ religio: ⁊ indumēta iuſtoꝝ ex cōparibꝰ ⁊
induſtria iuſtoꝝ ex oꝑatōibꝰ ſuis: ⁊ inquiſitio queſtꝰ lici/
ti in lege: ⁊ omnia cōtraria: ⁊ morigeratꝰ eſt cū religioſo
⁊ bono: ⁊ cū hoc qn̄ aliqua res mouebat iram eius: com
mouebatᷣ ei ira: ⁊ ꝓpabat ei ira: ⁊ iraſcebatᷣ: q̄uis morige
ratus eſſet ex religiōe. Et poſtq̄ cōſecutꝰ eſt etatē prime
ſenectutis: multiplicatū eſt illud quod generat ꝯplexio
eius ca. ⁊ ſic. ex cho. ni. Et ſecuti ſunt illud humores me/
lancholici: ⁊ apparuerūt in corꝑe eiꝰ puſtule multe etiā
ex hoc humore vſq̄quo ꝑterijt humor. etiā ꝑditū fuerat
multū ex eo quod acquiſitū fuit. fuit ergo quod appꝛuit
de lupinoſitate eius ⁊ ipſiꝰ duricie in diſpoſitōe caſtitatꝭ
eiꝰ ⁊ eiꝰ religiōe nimia ſignificatio verax valde ſuꝑ victo
riā caliditatis. ⁊ ſic ſuꝑ cōplexionē cordis eiꝰ ſm̄ hoc ex
emplū age in ſignis ſumptis ex moribꝰ. Hoc. n. capitulū
eſt magni lucri ⁊ iuuamēti in medicina ⁊ phīa. in medi/
cina quidē: qn̄ ſcitᷣ cōplexio vincēs ex moribꝰ vincētibꝰ
natura: ſed in phīa qn̄ ſcitᷣ cōplexio vincēs cauſa maloꝝ
moꝝ. inclinetᷣ ergo cōplexio ad cōtrariū eius ſicut dicitᷣ
in regimine ſanitatis: ⁊ acquiret habēs eā mores acquiſi
tos cōtrarios moribꝰ naturalibꝰ in eo: aut ꝑ diſciplinā.
aut ꝑ contēplatōem ⁊ phīam: aut ꝑ legē ⁊ caſtigatōem.
⁊ hoc quidē eſt magis iuuatiuū in nutritōe infantiū. ipſi
nāq̄ velociꝰ ſunt recipiētes illud qđ accipiūt ex diſcipli
nis: ⁊ fit cōſuetudo in eis id. q. res eſſet innata eis.

Incipit tractus de epate. I

Epatis uero calidi cognitio
nes uenarū āplitudo: cho.
ru. multa: in temꝑe uero au
gmaſtice etatis nigra: cali
dior eſt ſanguis eis: ⁊ propter hoc uni
uerſnm corpꝰ calidiꝰ: niſi ca que ſm̄ cor
cōtra oꝑētᷣ: denſitas uero eoꝝ que ſm̄
hypncōdriū ⁊ uentrē.

Epatis aūt ſigna ſūt: qn̄ eſt ca
lidū ſūt amplitudo uenaꝝ nō
pulſatiliū: ⁊ ꝙ ē cho. ci. plīma
⁊ i hora ſtatꝰ adoleſcētie multiplicatᷣ cū
ea cho. ni. ⁊ ꝙ ſanguis ē calidior: ⁊ ꝑꝑ
hoc calet totū corpꝰ niſi reſiſtat cor epa
ti: ⁊ multiplicātᷣ in eo pili: qđ ē in eo qđ
ē ſꝫ hypocōdrijs ⁊ uētre.

Iam diximꝰ ꝙ caliditas quādo eſt magis vin
cens natura a ꝑncipio creatōis in aliquo mē
broꝝ: tūc ipa dilatat illud ⁊ facit ipm maius
⁊ ꝑpter illud ſequitᷣ ab ea quādo inata eſt ei
addita in epate vt epar ſit maiꝰ. ⁊ ſit etiā ab eo quod na/
ſcitᷣ ꝓportionale. ⁊ naſcēs ex ipſo eſt ſicut crus: ⁊ ē vena
cōcaua ꝓfunda: ⁊ ex ea ramificantᷣ omnes vene non pul
ſatiles: ⁊ diuidūtᷣ in mēbris corꝑis omnibꝰ. Et quādo ſūt
epar ⁊ vene ca. calefit ſanguis plus: quare generatᷣ in eo
cho. ci. plurima. ⁊ quādo ſequitᷣ adoleſcentia ſtatū ſuū ⁊
declinat corpꝰ ad humorē melācholicū: aduritᷣ cho. ci. et
fit cho. nigra. quod eſt: q̇a humoris melācholici duo ſūt
modi. quoꝝ vnꝰ eſt fex ſanguinis ⁊ ſuꝑfluitas eius: ⁊ hic
ꝓꝑe eſt qui humor melāchólicꝰ nominatᷣ. ⁊ alter eſt qui
generatᷣ ex aduſtione humoꝝ: ⁊ humores quidē q̇ naſcū
tur ſunt multi: ⁊ ſunt phlegma ſalſum: ⁊ humor melan/
cholicus: ⁊ ſanguis: ⁊ cho. ci. Cum ergo aduritᷣ chole. ci.
nominatᷣ qđ ex ea adurit cho. nigra: ⁊ generantᷣ ab vno/
quoq̄ hoꝝ humoꝝ quādo adurit egritudines multe di/
uerſe. Et manifeſtū eſt etiā ꝙ epar quādo eſt ca. multipli
catur generatio vaporis qui eſt materia piloꝝ. per illud
ergo multiplicatᷣ generatio piloꝝ in eo quod eſt ſub hy/
pocōdrijs ⁊ ventre: ⁊ ſequitᷣ a caliditate ſanguis ⁊ inflā/
matione eius ꝑ caliditatē epatis ⁊ venaꝝ ꝙ calefiat cor/
pus totū niſi reſiſtat ei cor. Cor nāq̄ quādo eſt frigidiꝰ
ponit corpꝰ frigidiꝰ: ⁊ ꝓpter illud ſequitᷣ ꝙ quādo quāti
tas frigoris cordis eſt ſicut quātitas caliditatis epatis: vt
ſit cōplexio corꝑis equalis inter caliditatē ⁊ frigiditatē: 2
qn̄ frigꝰ cordis ⁊ caliditas eqatis ſunt ꝑmixta.

Frigidioris uero epatis cognitio
nes: anguſtia uenaruꝫ: phlegma
plurimū: ſanguis frigidior: ⁊ uniuerſa
corꝑis habitudo fridior: niſi ea que cir
ca cor calida fuerunt: nuda pilis hypo
condria ⁊ uenter.

Et quādo epar ē frigidū: tūc ſigna
eius ſunt ſtrictura uenaꝝ nō pul
ſatiliū: ⁊ ut ſit plus phlegma: ⁊ ſāguis
frigidior: ⁊ ut ſit totū corpꝰ ꝓpiquꝰ ad
frigus phlegmatis: niſi calefiat cor ipſū
⁊ ut ſit quod eſt ſub hypocōdrijs ⁊ uen
tre nudum pilis.

Phlegma naturale eſt ſanguis diminute digōis
Cum ergo epar eſt frigidū: ſequitᷣ a frigore eiꝰ ꝑ
uitas eius: ⁊ quod generatᷣ ex eo ex venis: ⁊ debi
litas digeſtōis ſanguinis: ergo generatᷣ ab eo phlegma: ⁊
ꝓpter diminutōē caliditatis ipſiꝰ epatis accit phlegma
ti vt infrigidetᷣ. Generantᷣ aūt a phlegmate naturali qđ
eſt phlegma dulce ſpecies famoſe ⁊ multe diuerſi phle/
gmatis. Acetoſum quidē eiꝰ eſt qđ ex eo eſt ſubtile: ⁊ fri/
gus eius ꝓpinquū. ſalſuꝫ vero ex eo eſt quā accit vt ei oñe
tur caliditas ſuper ipſum exſiccās humiditatē eius ſubti
lem dulcē. quod eſt: quia ſubtile eiuſ ſuffumigatᷣ ⁊ reſol
uitur ⁊ remanet ſalſuꝫ: quoniā accidit ei ſimile quod ac/
cidit aque maris. Uitreū vero generatᷣ propter ſuperflui
tatem frigoris ſuper ipſum: ⁊ ſanguis iterū quādo in to/
to corpore eſt frigidior ſequitᷣ ab eo frigus corporis: niſi
reſiſtat ei cor. Naꝫ cor quādo eſt calidius calefacit totuꝫ
corpus. ⁊ ſi eſt quātitas declinationis frigoris epatiſ plus
declinatōne q̄titatis caliditatis cordis: ſequitᷣ ab illo vt
ſit corpꝰ equale inter caliditatē ⁊ frigiditatē: ⁊ paucitas
generatōis piloꝝ apparēs eſt: quoniā materie coꝝ gene 3
ratio minoratᷣ ꝑ frigus epatis.

Siccioꝛis uero ſāguis qdē ſpiſſioꝛ ꝛ paucioꝛ: uene dure: ꝛ uniuerſa coꝛpis habitudo ſiccioꝛ uel durioꝛ.

Et quādo epar eſt ſiccū: tunc ex ſignis eius eſt ꝙ ſanguis groſſioꝛ ꝛ paucioꝛ eſt: ꝛ ꝙ uene nō pulſatileſ ſunt dure: ꝛ coꝛpus totuȝ ſiccius eſt.

Sermo iſte iam eſt intellect⁹: ꝛ iam dimiſit ex eo rememorationē reſiſtētie coꝛdis epati. Et cauſa illi⁹ eſt: quia oꝛigo humiditatis toti⁹ coꝛpis ē ex epate: ſicut oꝛigo caliditatis toti⁹ coꝛpis eſt ex coꝛde. quȝ ergo epar ē ſiccū minoꝛat humiditas coꝛpis: ſicut qñ eſt coꝛ frigidū infridat coꝛpus ſm oēm diſpoſitōem. 4

Humidioꝛis uero epatis cognitiones: ſanguis quidē plurim⁹ ꝛ humidus: uene auteȝ mollioꝛes: ita uero ꝛ uniuerſum coꝛpus: niſi ea q̄ circa coꝛ contra operētur.

Et quādo epar eſt humidius complexione ſua equali: tūc ex ſignis eius eſt ꝙ ſanguis eſt plurim⁹ ꝛ humidioꝛ: ꝛ ꝙ uene non pulſatiles ſunt mollioꝛes: ꝛ ſimiliter coꝛpus totuȝ: niſi reſiſtat ei coꝛ.

Iſte ſermo intellectus eſt. quod eſt: quia reſiſtētia coꝛdis eſt in hac diſpoſitiōe ſm hoc ꝙ complexio eius exſiccat humiditatē epatis. Et Halienus quidem exponit illud poſt paululum. 5

Calidi quidē ſimul ꝛ ſicci epatis ſigna: piloſuȝ hypocōdriū dextꝝ: ſanguis ſpiſſioꝛ ꝛ paucioꝛ: amara cho. multa: circa augmaſticā uero etateȝ nigra: uenaruȝ amplitudo: ꝛ duricia: ita uero ꝛ uniuerſum coꝛpus.

Et quādo epar eſt calidū ꝛ ſic. tūc ex ſignis eius eſt ꝙ pili in eo quod eſt ſub hypocōdrijs ſunt multi: ꝛ ꝙ ſāguis eſt paucioꝛ ꝛ groſſioꝛ: ꝛ ꝙ cho. ci. eſt ſm plurimū qȯ eſt: ꝛ in hoꝛa ſtatus adoleſcētie multiplicat̄ cho. nigra: ꝛ ꝙ uene nō pulſatiles ſunt ample dure: et ſimiliter eſt diſpō toti⁹ coꝛpis.

Cibus ꝛ potus aggregant̄ in ſtomacho: ꝛ compꝛēdit eos ꝛ decoquit eos donec fiat totū illud in eſſentia aque hoꝛdei. Et Ariſ. quidē hoc chilum nominauit: ꝛ Gal. elegit hoc nomē etiā. deinde epar attrahit hui⁹ chili ſubām a ſtomacho ꝛ ab inteſtino ieiuno ꝑ venas multas epatis que nominant̄ meſaraice epatis ex poꝛta epatis ramificate: ꝛ ē vena que naſcit̄ ex cōcauitate epatis. ꝛ cōtinuant̄ quedā eaꝝ cum coꝛpoꝛe ſtomachi: ꝛ plurime eaꝝ cōtinuant̄ cum inteſtino quod nominat̄ ieiunū. Cum ergo ꝑuenit ſubſtātia chili in epate decoquit ipm iteꝝ: ꝛ fiūt ex eo .iiij. hu. Et Ariſ. quidem nominauit eos chimos: ꝛ Gal. quidē elegit hoc nomen. ex eo igit̄ quod ē ex ipſo crudū ꝛ quod nō ē ꝑfecte digōnis generat̄ chim⁹ phlegmatl. Et ex eo qȯ de ipo digeſtū eſt quod ē ꝑfecte digōnis generat̄ ſanguis pur⁹. et ex eo qȯ ex ipo eſt ſuꝑfluitas ꝛ fex: generat̄ humoꝛ melancholic⁹. ꝛ ex eo qȯ de ipo ē ſpuma generat̄ humoꝛ choleric⁹. Et creatoꝛ quidē ſublimis oꝛdinauit ſplenē vt attrahēt humoꝛē melācholicū donec mūdificet̄ chim⁹ ſanguinis ex eo: ꝛ oꝛdinauit fel vt attraheret humoꝛē cholericum donec mūdificet̄ ſanguis ex eo. Et nō oꝛdinauit humoꝛi phlegmatis mēbꝝ ꝓpꝛiuȝ ex quo mūdificet̄ ſan. immo poſuit ipm ꝑmixtū in ſanguine vt cōpleat̄ digō in eo p⁹ tps ꝛ fiat ſanguis in venis: ꝛ humectet mēbꝛa: ꝛ ꝓpter iuuamēta alia: ꝛ hic nō ē loc⁹ numerādi oīa ea. Et qñq3 in venis generant̄ etiā in ceteris mēbꝛis iſti chimi .iiij. ꝛ gnāntur in vnoquoq3 eoꝝ modi diuerſi. quod eſt: q̄a aſſociat̄ eis omnib⁹ ſanguis a ꝑncipio generatōis ſue in epate: et currit cū eo ex eis cui⁹ attractio euadit ſplenē ꝛ fel. Et oꝛdinauit creatoꝛ ſublimis duos renes vt attrahāt aquoſitatē ſanguīs. Cum ergo epar eſt ca. ꝛ ſic. facit ſanguinem groſſum decliuioꝛē ad caliditatē ꝛ ſiccitatē: ꝛ generant̄ ab eo omnia que nominauit Gal. 6

Caliditas ſiquidē a coꝛde ꝓꝛūpēs uincere poteſt ꝓꝛumpentē ab epate frigiditatē: quemadmodū ꝛ frigiditas quidem caliditateȝ.

Caliditas que ꝓfluit ex coꝛde pōt uincere frigiditateȝ que ꝓfluit ab epate: ſicut frigiditas coꝛdis etiā uicit caliditatē epatis.

Coꝛ ē fōs toti⁹ caloꝛis: ꝛ ex eo ꝓcedit ī mēbꝛa toti⁹ coꝛpis mediātib⁹ arterijs: ꝛ ī vnoquoq3 membꝛoꝝ figit̄ caliditaſ q̄ ē ei ꝓpꝛia ſm ꝙ acq̄rit̄ ex coꝛde in ꝑncipio generatōnis. ꝛ ſeq̄t̄ coꝛ in caliditate epar: qm̄ ē creatū vt decoquat ſubā chili: ꝛ faciat eū chimū. ſequit̄ g̊ ab illo illud qȯ dixit Gal. in hoc ſermone. 7

Siccitatem uero impoſſible eſt ad contrariuȝ a coꝛde humidioꝛi facto adduci.

Siccitatē uero que eſt ꝓpter epar nō poteſt coꝛ: quāuis ſit humidi⁹ uincere eā ꝛ cōuertere ad cōtrariū.

Epar ē fōs hūiditatl coꝛpis. qȯ ē: qꝛ ipȝ ē illȯ qȯ gnāt chimos. quȝ g̊ ipm ſit fōs l' radix hūiditatis coꝛpis ꝛ ſit ſic. ñ pōt aliȯ mēbꝝ ꝯuertē coꝛp⁹ ad hu. i. vt reſiſtat ſic. ei⁹ ī ꝑmis: deīde addat ſup illȯ: ꝛ ꝯuertat coꝛp⁹ ꝛ faciat ipȝ poſtq̄3 fuerit ſiccū nā hūidū. 8

Media uero eſt que ab epate humiditas eoꝝ que dicta ſūt: ꝛ magis ſiquideȝ ab ea que in coꝛde eſt uincitur ſiccitate q̄3 ſiccitas ab humiditate.

Humiditas uero que eſt ꝓpt̄ epar eſt media inter duas diſpōes q̄s diximus. quod eſt: quia ſiccitaſ coꝛdis

uīncit eā plus q̄ȝ humiditas que ē ꝓpt̄ coꝛ: ſiccitatē que eſt ꝓpter epar.

Non ē facta epatis hūiditas media iter hec vt ſit vincēs ſuꝑ ſiccitatē coꝛdis: ⁊ victa ſit a calidita te epatis: niſi ꝓpterea ꝙ qm̄ coꝛ ē ſiccuȝ calefacit totū coꝛp⁹ ⁊ exſiccat ipȝ. qđ ē: q꞉ caliditas addita nā ſuꝑ caliditatē oīm mēbꝛoꝝ iuuat ſiccitatē in deſiccādo hūiditates: q̄ꝓpter ſeq̄r vt vīcat humiditateȝ epatꝭ. Et qm̄ eꝑ ē fons humiditatꝭ ſeq̄r ab illo vt ſit hūiditas ei⁹ media inter h̄ vt ſit vīcēs: ⁊ victa magꝭ q̄ȝ calitas epatis. 9

Min⁹ uero calitate: ā̄pli⁹ aūt min⁹ friditate. facile. n. uicibilᷓ ē hec earum que ab epate ꝓueniūt qualitatū.

Et frig⁹ qdeȝ coꝛdis qm̄ uicit caliditatē epatis pl⁹ q̄ȝ uicat ſiccitas ei⁹ humiditateȝ ipi⁹: ⁊ calitas coꝛdis frig⁹ epatis: multo pl⁹ ē uicēs q̄ȝ ſiccitas coꝛdis hūiditatē epatis ꝓpt̄ea ꝙ frigus qđ ē ex epate ē ueloci⁹ ⁊ ꝓpiqus ad uicēdū q̄ȝ oēs qualitates q̄ ſunt ex eo.

Canon quo intelligit̄ totum illud eſt ꝙ plurimi chimoꝝ qui generant̄ in epate attrahit coꝛ ex vena concaua ſubmerſa: ⁊ epar effundit illud ī vētrem coꝛdis ſiniſtrū: ⁊ decoquit illud coꝛ. Item Ariſto. vult ꝙ coꝛ eſt illud quod decoquit ⁊ generat ſanguineȝ purū mundū quo nutriunt̄ membꝛa nobilia. Et Gal. cōuenit ei ſm hoc: ⁊ diuerſificat̄ in eo ꝙ eſt pl⁹ illud. Ariſ. vero vult ꝙ coꝛ partit̄ nutrimeētū: ⁊ influit virtutes nutritiuas ad reliqua mēbꝛa que ſunt ſub eo mediante epate. At vero Gal. vult ꝙ eꝑ partit̄ nutrimētū ⁊ influit v̄tutes nutritiuas ad reliqua mēbꝛa abſq꞉ medio. ⁊ hec q̇dē diuerſitas nō nocet in arte medicine: ꝓpter quod epar ſm ſniam Ariſ. etiā ē mēbꝝ nobile ad qđ influit coꝛ v̄tutes ſuas nutritiuas: ⁊ figūtur in eo: ⁊ ſuſtentant̄ in eis: ⁊ influit eas coꝛ ad reliqua mēbꝛa que ſunt ſub eo mediāte epate. Et Gal. vult ꝙ eꝑ influit has v̄tutes mēbꝛꝭ abſq꞉ medio: ⁊ influit eas ad mēbꝛa ſuꝑioꝛa mediāte coꝛde. Sequit̄ g̊ a duab⁹ ſentētijs ſil̓ ꝙ eꝑ ē mēbꝝ nobile: cui⁹ alteratōe alterat̄ coꝛp⁹: ⁊ ſunt q̄ȝtitates eoꝝ. ſ. coꝛdis ⁊ epatꝭ reſiſtētes: ⁊ fit totū coꝛp⁹ ſm ꝙ dixit Gal. 10

Manifeſtuȝ eſt ergo qm̄ ſi in idip̄m cōcurrāt p̄ncipioꝛū utroꝛūq꞉ craſes: totū coꝛp⁹ ꝑfecte circa eas diſponetur. Dicent̄ ergo paulo poſteri⁹ totius coꝛpis cognitōes.

Iam ergo manifeſtuȝ eſt ꝙ qm̄ aggregant̄ haꝝ duaꝝ radicū cōplexiones ſuꝑ rem unā: tūc toti⁹ coꝛpis ſꝫ rectitudinē ⁊ ueritatē fit cōplexio utriuſq꞉ cōplexio: ⁊ enunciabo poſt paululū ſigna que ſignificāt iſta.

Sermo iſte ītellect⁹ ē ex p̄terita expōne nr̄a. 11

Humidū quidē ſimul ⁊ caliduȝ eꝑ min⁹ qdē calido ⁊ ſicco ea q̄ circa hypocōdria ſūt opat̄ piloſa. Plurimū uero ſanguinē: ⁊ uenas magnas: ⁊ coꝛpis habitudinē humidā ⁊ calidā: ſi non ea que circa coꝛ ſunt contra opent̄. Si uero ampli⁹ utriſq꞉ qualitatib⁹ auertatur ab eo qđ ſm naturā ꝓmpte ꝯſumūtur a cachochimiſ ⁊ putrefaciētib⁹ egritudinib⁹: adhuc uero magis ſi plimuȝ augeat̄ humidū: paululuȝ uero calidū. ſi uero ecōtrario: paꝝ qdē hūiduȝ: plurimū uero calꝫ: mīme cachochimi ſiūt

Et quādo eꝑ eſt calidū ⁊ humiduȝ tūc ip̄m facit pilos in eo qđ eſt ſb hypocōdrijs min⁹ q̄ȝ in habēte eꝑ ca. ⁊ ſic. ⁊ facit ſanguis ſm plurimū qđ ē: et facit uenas nō pulſatiles magnas: ⁊ totū coꝛp⁹ hu. ⁊ ca. ſi nō reſiſtat coꝛ epati ⁊ ſi elonget̄ cōplexio epatis in duab⁹ q̄litatib⁹ ſimul pl⁹ hoc a nāli diſpoſitiōe: feſtināt ad hūiditatē epatis egritudines putride que ſunt ex additiōe chimoꝛū: ⁊ p̄cipue ſi addūt̄ humiditates additione multa ualde: ⁊ addat̄ caliditas additione pua: ⁊ ecōtrario. ſ. ut ſit additio humiditatis pua: ⁊ additio caliditatis magna ualde: tūc foꝛte nō accidit hūti hanc diſpōneȝ malicia chimoꝛū.

Tot⁹ iſte ſmo intellect⁹ erit qm̄ intellexeris eē putrefactōis q̄ generat̄ ex additōe chimoꝝ: ⁊ intellect⁹ eoꝝ ē ſꝫ hūc modū: Qm̄ multiplicāt̄ chimi mali in coꝛpe: aut multiplicat̄ vn⁹ eoꝛuȝ aut plures vno: aut currūt in mēbꝛis: aut reſoluūt̄ a mēbꝛis ſuꝑfluitates eoꝝ: aut ꝓhibet curſū eaꝝ: ⁊ reſolutionē ſuꝑfluitatū earū res alia. ⁊ hec res alia aut ē debilitas v̄tutꝭ: ⁊ eſt vt pigra ſꝫ ſit virt⁹ a delatōe eaꝝ ⁊ ip̄aꝝ regimīe: ⁊ vocat̄ repletio ſꝫ virtutē: aut vt impleāt̄ vaſa ⁊ extēdāt̄ in diametris ſuis: ⁊ vocat̄ illud repletio ſm effuſionē: ⁊ accit etiā lꝫ ſit v̄t⁹ foꝛtis vt ꝓhibeāt reſolutionē ſuꝑfluitatū eoꝝ opilatiōes generate ab eis: aut ſpiſſitudo poꝛoꝝ: q̄re coartāt̄: ⁊ ꝓhibet̄ eoꝝ reſolutio: ⁊ nō reſoluūt̄. ⁊ qn̄q꞉ refūdūt̄ ad q̇daꝫ mēbꝛa ⁊ inuiſcāt̄ in eis: ⁊ qn̄q꞉ non effundūt̄. veūtn̄ qm̄ coartāt̄ ⁊ ꝓhibet̄ eoꝝ reſolutio: putrefiūt. ⁊ qm̄ putrefiūt generat̄ a putredine eaꝝ caloꝛ extrane⁹: ⁊ a putrediē eaꝝ generāt̄ q̇dē puſtule oēs ⁊ apata: ⁊ coꝛruptōes mēbꝛoꝝ: ⁊ fe. putride: ⁊ alie egritudines. Et Gal. q̇dē totū illud in h̄ libꝛo ſūmatim tetigit: ⁊ tu videbis iſtō in eo qđ eſt p⁹: et ⁊ ex eis que generāt opilatōes ſunt viſcoſitas humoꝝ: et groſſicies eoꝝ. Et plurimū generatōis illi⁹ ē ab additiōe humiditatis. ⁊ ex eis que reſoluūt opilatiōes: ⁊ ꝓhibent coartationē: ⁊ reſoluūt viſcoſitatē humoꝝ: ē additio caliditatis: qm̄ ip̄a liquat hūoꝛē ⁊ ſubtiliat ip̄m. intellige ḡ illud ⁊ cōpara iſtud cū eo quod p̄teriſt de expōne nr̄a: 12 ⁊ intelliges ꝑ illud ſermonē Galieni.

Humidiꝰ uero ⁊ frigidiꝰ ep̄ ſine pilis quidē habet hypocōdriū: ſanguinē uero magis opa̅t phlegmaticum cū uenaꝝ gracilitate: ⁊ uniuerſū coꝛpꝰ ſimiliter ſe hn̄s: niſi ea que a coꝛde ſūt ad cōtraria illud trāſducāt. Frigidū uero ⁊ ſiccū ep̄ pauci ſangnis ⁊ graciliuꝫ uenaꝝ efficit coꝛpꝰ ⁊ frigidius: ⁊ hypocōdriū nudū piliſ: niſi ⁊ hic uincat coꝛ.

Et quādo epar eſt frigidū ⁊ humidū: tūc quod eſt ſub hypocōdrijs eſt nudū pilis: ⁊ in ſanguine uicit phlegma cū ſtrictura uenaꝝ nō pulſatiliū: ⁊ eſt totuꝫ coꝛpꝰ ſm̄ ꝓpinquitatē diſpōnis huius: niſi cōuertat ip̄m coꝛ ad cōtrariū. ⁊ quādo eſt epar frigidū ⁊ ſiccū tūc coꝛpꝰ eius eſt pauci ſanguis ſtrictura uenarū: ⁊ qḋ ē ſub hypocōdrijs eſt nudū pilis niſi uicat coꝛ.

Nomē ſanguis apud Hippo. ⁊ Gal. eſt cōe. ſignificat eñ vnāquāq; duaꝝ intētionū: quarū vna eſt aggregatio humoꝝ ꝑmixtoꝝ in venis: ſicut illud quod vidimꝰ in phlebotomia egredi. Iſte. n. ſanguis nō eſt purꝰ: ſed in eo ſunt omēs chimi quattuoꝛ: et qn̄ ſanguis purus tingit ip̄m coloꝛe ſuo ꝓpo ꝓpter multitudinē ſuā: ⁊ illud eſt ꝙ ipſe eſt plꝰ alijs humoꝛibꝰ natura: tūc nomia̅t ſumma eoꝝ nomie eius. Et ſecūda ē ſanguis purus: ⁊ hic paꝝ fit ſingularis: ⁊ purifica̅t ita ꝙ nō aſſocie̅t ei aliꝰ chimoꝝ. Quꝫ ergo ē epar ſiccū exſiccā̅t hūoꝛes ⁊ ꝓpter frigꝰ eiꝰ ē paꝝ decoquēs eos debiliter: ſeq̄̅t ergo ab illo paucitas chimoꝝ: ⁊ ſūt illi de quibꝰ enūciat Gal. in hoc ſm̄one. ſ. ſanguis: ⁊ reſiduū ſermonis eiꝰ ē intellectū ſm̄ ꝙ p̄terijt de expoſitōe Gal.

Incipit tractus teſticuloꝝ. I

Teſticuloꝛū uero craſis calida quidēꝫ maxime uenerea eſt ⁊ maſculoꝝ generatrix: ⁊ citius pubeſcunt eis partes genitales.

Quando autē ꝯplexio teſticuloruꝫ eſt calidioꝛ caliditate nāli: tūc hn̄s eam eſt uenereꝰ multe generatōis ꝓficiēs: ⁊ feſtinat in eo natiuitas piloꝝ in mēbꝛis gn̄atiuis: ⁊ cōtinua̅t cū eo qḋ ē in eoꝝ circuitu.

Galienꝰ exponit hoc ſermone: ⁊ in hoc qḋ continua̅t cū eo ex ſm̄one: in teſticulis: cām p̄ncipatus teſticuloꝝ. quod ē: quia ipſi alterāt totuꝫ coꝛpus: ⁊ v̄tutes anime ſunt ſm̄ mutationem ꝯplōnis eoꝝ. Ex illo ē ꝙ videmꝰ de mutatōe coꝛpū hominū ⁊ animaliuꝫ caſtratoꝝ que cōuertū̅t ⁊ declināt ad naturas mulieꝝ per abſciſionē teſticuloꝝ. Et ex eo eſt reliquū quod narrauit Gal. in diuerſitate cōplōnis eoꝝ. Nam quādo ꝯplexio teſticuloꝝ ē ca. fit homo deſiderās coitū: ⁊ foꝛtis ſup̄ eo multe generatōis pꝛoficiēs in eo: ⁊ multiplica̅t in eo quod ſequi̅t eos generatio vapoꝛis q̇ ē materia piloꝝ. apparet ergo ꝑ hūc ſm̄onē: ꝙ quādo cōplexio eoꝝ ē ca. calefaciūt totū coꝛpus. Iam ḡ dixit hippo. ꝙ ſp̄ma venit ex toto coꝛꝑe in diſpōne motꝰ coitus: ⁊ genera̅t in teſticulis ſicut ſpuma in oꝛificijs equoꝛū qn̄ inſtimulan̅t: ⁊ ſicut genera̅t a ꝑcuſſiōe vndaꝝ maris. Et Gal. quidē dixit ꝙ teſticuli ſunt in quibꝰ genera̅t ſp̄ma. Ariſ. quidē dixit ꝙ ſp̄ma genera̅t in venis inuolutiſ. ſ. in vaſis ſp̄matis: ⁊ cōple̅t eius generatio in teſticulis. At vero qualitercūq; diuerſificen̅t diſpōnes: virtꝰ que facit ſp̄ma deferēs ip̄m in diſpōne coitus. ſ. virtꝰ generatiua ex omnibꝰ virtutibꝰ coꝛpoꝛis ad teſticulos currit: ⁊ fit ſp̄ma compꝛehendēs eam. ſequi̅t ergo vna duaꝝ reꝝ: aut vt ſit virtꝰ generatiua fixa in teſticulis: aut vt adueniat teſticulis in diſpōne coitꝰ virtꝰ generatiua: ⁊ figa̅t in ſp̄mate intra teſticulos: ⁊ egredia̅t ſp̄ma deferēs eam donec genere̅t ex eo ⁊ ſanguine mēſtruo embꝛio. Et quodcūq; illoꝝ fuerit manifeſtū eſt ab eo ꝙ teſticulis eſt p̄ncipatꝰ ſeq̄ns epatis p̄ncipatum. 2

Frigida uero craſis eſt cōtraria.

Et quādo cōplexio eoꝝ eſt frigida fiunt tunc ſigna eius ꝯtraria iſtis que narrauimus.

Significauit ꝙ ipſi infrigidā̅t coꝛpꝰ: ⁊ hn̄s eos tepeſcit a coitu: ⁊ ē pauce generatōis ⁊ nō pꝛoficiens: ⁊ minoꝛā̅t in eo quod ſeq̄̅t pectinē ⁊ coxas ⁊ partē vmbilici ⁊ quod eſt ſub eo: pili. 3

Humida quidē ⁊ multi ſeminis et humidi ē: ſicca uero ⁊ pauci ſeminis ⁊ mediocriter ſpiſſi.

Et quādo complexio eoꝛuꝫ eſt humida: tunc habēs eoſ eſt exuberātis ſpermatis. ⁊ quādo cōplexio eoꝛuꝫ eſt ſicca: tunc habēs eam eſt pauci ſpermatis: ⁊ ſperma eius eſt ad groſſiciem parum declinās.

Quando teſticuli ſunt humide cōplōnis decliat coꝛpꝰ ad humiditatē: ⁊ exuberat illud in vtriſq; quod genera̅t ex ſp̄mate ꝓpter multitudinē materie: ⁊ ꝓpter illud ē ſp̄ma multū ſubtile: ⁊ ecōtrario qn̄ ſunt ſicci. Et cām in multitudine ſp̄matis ⁊ paucitate eiꝰ ⁊ ipſiꝰ ſubtilitate ⁊ groſſicie ⁊ ꝓficuo ⁊ nō ꝓficuo illiꝰ eſt illud ſm̄ ꝙ ē teſticuloꝝ cōplexio. quod eſt: q̇a cōtinuā̅t cum eis arterie multe ⁊ vene: ⁊ nerui magni multi q̇ deferūt eis ſp̄m ⁊ ſanguinē: ⁊ reliquas v̄tutes. Decoquūt ḡ ip̄m ſanguinē: ⁊ cōuertūt ip̄m in ſp̄ma: ⁊ figū̅t in eo v̄tꝰ generatiua ⁊ relique virtutes. Ariſto. vero dicit ꝙ in ſp̄mate ē quedā intelligētia diuina: que ē continēs. i. circūdans illud quod generat embꝛionē. ſequi̅t ergo quando cōplexio eoꝝ ē humida vt multiplice̅t in eis mā ſp̄matis ⁊ ſanguinis. qn̄ vero cōplexio eoꝝ ē ſicca: ſequi̅t vt minore̅t in eis materia ſpermatis. ſ. ſanguinis. 4.

Calida uero ⁊ ſicca craſis ⁊ ſpiſſi ſeminiſ eſt: ⁊ maxime generatrix maſculoꝝ: ⁊ citiſſime ad coituꝫ excitat

a p̄ncipio : ergo et huiuſmodi citiſſime pubeſcūt in ptibus genitalibus ⁊ i omnibuſ in circuitu ſui: ſurſum quidē uſqꝫ ad regionē circa umbilicū: deorſum uero uſqꝫ ad mediū coxarū. Petulca igitur eſt huiuſmodi craſis ſatis ad uenerem. Citiſſime uero ſatiatur: ⁊ ſi cogatur: nocet.

Et quādo cōplexio eorū eſt calida ⁊ ſicca: tūc ſperma eſt groſſum: ⁊ eſt habēs eos multe generatiōis ualde ⁊ excitat ad coitū ualde uelociter in p̄ncipio pubertatis ſue : ⁊ naſcunt eis pili in locis membroꝝ generatiuoꝝ uelociter : ⁊ in omnibꝰ que ſunt in circuitu eoꝝ: ⁊ continuant deſup ad ptes umbilici: ⁊ inferiꝰ ad mediū coxaꝝ. ⁊ habenſ hanc ꝯplexionē ſtimulat ad inquirēdū coitum cum uirtute : uerūtamē laſſat ⁊ abſcindit uelociter . ⁊ ſi agat ſuper ſe ipſum ⁊ multiplicet: aduenit ei inde nocumentum.

Non fit ꝙ ſtimulatur habens eam velociter valde ad coitum in p̄ncipio virtutis ſue niſi q̄ndo calor ſtimulat eum: ⁊ ſperma eius mediū.i. temperatū eſt in p̄ncipio pubertatis ſue propter illud quod remanet cum eodem de humiditate infantie. Et manifeſtum eſt quia eſt proficiens generatōi in hac diſpoſitōe. Cum igitur multiplicat coitus: inflammat materia ſpermatis p caliditatē teſticulorū ⁊ ipſoꝝ ſiccitatē: quare laſſat ⁊ abſcindit velociter. ſi aūt multū fatiget ſeipm ſuper additiōem in eo aduenit ei nocumentū ex illo .ſ. accidūt ei egritudines que generant ex malicia complōnis ca. ⁊ ſic. Reſiduū ſermonis eius intellectū eſt. 5

Conuenientibꝰ ſiquidē caliditate ⁊ humiditate: piloſi quidez minus huiuſmodi his qui dicti ſunt : multi uero ſeminiſ magis: non cōcupiſcūt uero magis alijs. Sufficiūt uero ſine leſiōe magis uenereis plurimis. Si uero ſatis augeat utraqꝫ ⁊ calidū ⁊ humiduz: nō ſine leſiōe abſtinēt a uenereis.

Et quādo aggregat cuz caliditate in teſticuliſ hūiditas: tūc pili ſunt in habēte eos in locis generationis minus: ⁊ ſperma eius plus. uerūtamē deſideriū eius ad coitū nō eſt plus q̄z deſideriū alterius : ⁊ tolerat coitū multuz p̄ter ꝙ eueniat ei nocumentū ex eo. ꝙ ſi addant due qualitates ſimul additōne multa: ⁊ caliditas ⁊ humiditas: nō poteſt hn̄s hāc cōplexionē ꝓhiberi a coitu qn eueniat ei nocumentū.

Hec complexio facit exuberare ſpma: ⁊ multiplicat ipm: ⁊ ſtimulat ad coitū ſicut ſtimulat complexio calida. quod eſt: quia caliditas ſtimulat animā: ⁊ humiditas exuberat ſperma: ſequūt ergo omia ſigna que dixit Gal. quādo ergo vides eas. ſ. ſignificationes aggregatas: tunc ſcias ꝙ complexio teſticulorū calida ⁊ humida ſit natura. 6

Si uero frigidi ⁊ hūidi ſm craſes fiūt teſticuli : nuda fiūt que ſunt in circuitu pilis: ⁊ tarde coire incipiūt: neqꝫ uehemētes ſunt ad opatiōes: aquoſum uero ⁊ tenue ſemen eis ⁊ paruꝫ generans uel nō generās. ⁊ ſi generat: feminas generans.

Et quādo cōplexio teſticulorū eſt frigida ⁊ humida : illud quod eſt in circuitu eoꝝ eſt nudū pilis: ⁊ habēs eos tardat in p̄ncipio qū ipſe utit coitu ⁊ nō fortiter deſiderat ipm: ⁊ ſpma eiꝰ eſt aquoſum ſubtile pauce generatiōis generās feminas.

Paucitas quidē pilorū eſt ſequens paucitatē materie pilorū ex qua generāt: ⁊ illud quod generat hāc māម eſt caliditas: ⁊ quādo frigꝰ teſticulorū ⁊ humiditas eoꝝ ponūt eos ita ꝙ nō decoquit ſanguis: nec digerūt ipm nec faciūt ex eo ſperma equale: tūc ſequūt ab illo omnia que diximꝰ. Et Gal. quidē induit in hoc ſermone queſtionē ⁊ eſt ſermo eius: ⁊ generās feminas: nā putat in eo ꝙ ſperma quādo eſt calidū ⁊ ſiccū: ē generās maſculos. Quare ergo tacuit Gal. in eo qd̄ preterijt de ſermone ſuo. Dico ergo ꝙ hippo. oſ̄dit in libro de embryone: ꝙ cauſa in generatōe maſculoꝝ eſt virtꝰ ſpermatis: ⁊ in generatōe feminarū eſt debilitas ſpermatis. virtꝰ aūt ⁊ debilitas ſunt ſm ſn̄iam Gal. hoc modo. virtꝰ aūt ſpmatis eſt ſequēs equalitatē cōplexiōis: ⁊ debilitas eſt ſequēs exitū cōplōnis ab equalitate. Et Gal. quidem exponet hāc intentōem in eo quod eſt poſt. ⁊ quādo eſt ſm ꝙ diximꝰ: tūc cōplexio eſt calida ⁊ ſicca: ⁊ debilitat etiā virtutē: ergo generat feminas: ⁊ generatio feminaꝝ eſt a debilitate virtutis ſpermatis niſi occurrat ei ex viro aut vxore eius aliquid quo temperet ⁊ gnāt maſculos. appet ergo p illud quod diximꝰ ꝙ Gal. facit nos rememorari ſermonis eius: ꝙ ſpma fri. ⁊ hu. generat feminas: ſed generatio feminaꝝ eſt a debilitate virtutis ſpermatis. ⁊ ideo dixit hippo. complexio calida generat maſculos: ⁊ frigida feminas. ⁊ Gal. dixit in expoſitiōe illiꝰ ꝙ virtꝰ ſpermatis ſm plurimū eſt ſequēs cōplexionē calidā: niſi ſuperfluat hec cōplexio ⁊ redeat debilitās eaꝫ ⁊ deſtruat generatiōē ⁊ ꝙ debilitas ſpermatis ſm plurimū ē ſequēs cōplonē frigidā: niſi minoret hec cōplexio ⁊ nō debilitet eā. Et ſi nō eſſet illud: nō eſſet poſſibile vt generaret maſculuſ in latere ſiniſtro matricl raro: ⁊ femina in latē dextro raro.

Nam ſi res eſſent ſequẽtes ſm̃ ſmonẽ hippo. huc: eſſʒ ſemꝑ
maſcul⁹ in latere dextro: ꝛ femina in latere ſiniſtro ma
tricis: ꝛ hoc ꝑ vitã meã eſt exiſtẽs plurimũ: ꝛ quãdoqꝫ fit
diuerſum raro ꝛ ſm̃ minoratõem reꝝ. intellige ḡ illud: ꝛ
fac illud. Cum ergo venit ad te querẽs ꝛ rogãs te vt fa
cias ipm̃ generare maſculos: tũc extrahe ſigna ſignificã
tia equalitatẽ cõplexiõis ſpmatis: ꝛ da ei ꝛ vxori eius ex
regimine ꝛ cibis ꝛ medicinis bibitis: ꝛ ex eis quibus fit
ſuppoſitio. i. peſſariũ ꝛ empl'm ꝛ inunctio aliquid. q: qñ
aggregat̃ ſperma vtriuſqꝫ in matrice eſt cõplexio aggre
gata equalis. cuius exemplũ eſt: ꝙ ſi ſunt ſigna ſignificã
tia ꝙ ſperma eoꝝ min⁹ eſt fri. ꝛ hu. aggregata inter euʒ et
inter illuʒ cui⁹ eſt ſperma ca. ꝛ ſic. ꝛ da frido ꝛ hu. cal'o ꝛ
ſic. que frigiditatẽ eius minorẽt ꝛ ipſi⁹ humiditatẽ. ꝛ da
cal'o ꝛ ſic. fri. ꝛ hu. vt minorẽt caliditatẽ eius ꝛ ſiccitatẽ
ipſi⁹: ꝛ adminiſtra ex exercitio ꝛ fricatõe in balneatõe ꝛ
cibos totũ quod cõfortat ꝛ ꝑꝑat ad exercitiũ coit⁹. 7

Sicca quidẽ ꝛ frida craſis ſimilis
quidẽ plurimũ ei que ꝑdicta ẽ cra
ſi: ſpiſſius uero ſemẽ eis ꝛ omnibuſ ma
gis exiguũ.

Et quando cõplexio teſticuloꝝ eſt
frigida ꝛ ſicca: tũc eſſe hñtis eos
eſt in ceteris diſpõibus ſuis ſicut diſpõ
eius qui eſt ante ipm̃. uerũtñ ſpma eiuſ
eſt groſſius: ꝛ eſt paruum gathen. i. exi
guum ualde.

Quod aũt calida complexio adiuuet ad generan
dum maſculos: ꝛ frigida ad generãdũ feminas.
iſtud eſt: quoniã caliditas adiuuat ſuper digõeʒ
quãdo eſt naturalis. Cum ergo digerit̃ ſperma: eſt virt⁹
in eo magis completa. ꝛ quoniã frigiditas ꝓhibet a dige
ſtione: ſiue naturalis ſiue accidẽtalis ſit. Et quando ẽ
ſperma crudũ ꝛ indigeſtũ: virt⁹ eius debilior eſt: ꝛ ꝓpter
hoc ſit ꝙ latus dextrũ adiuuat ad generandũ maſculos
ꝓpter caliditatẽ ſuaʒ: ꝛ latus ſiniſtrũ ad generãdũ femi
nas ꝓpter frigitatẽ ſuam: ꝛ non eſt adiutoriũ caliditatis
ꝛ ꝓhibitio frigiditatis exiſtẽs cauſa eſſentialis in illo: ſed
cauſa eſſentialis eſt illud quod diximuſ nuper ex hoc ꝙ
equalitas complexiõis facit meliorẽ virtutẽ: ꝛ exitus ab
equalitate facit eã debiliorẽ. hoc eſt ergo quod oportet
te ſeruare ꝛ operari in eo. Et manifeſtũ eſt ꝙ frigus teſti
culorũ facit ſperma indigeſtũ: ꝛ eorũ ſiccitas minorat ipʒ
Cum ergo aggregat̃ in eo vt ſit frigidũ groſſum paucuʒ
nominat̃ gathen. i. exiguum. Intellige ergo illud ꝛ ſcies
quoniã non eſt generatiuũ ꝓpter frigus ſuũ ꝛ ſuã groſſi
ciem ꝛ paucitatẽ ſuam. Quod ſi conueniat ei in matrice
aliud ſperma exuberãtis caliditatiſ: poſſibile eſt vt gene
ret embryonẽ malũ: aut fedorũ membroꝝ: aut diminute
forme. quod eſt: quia fetus eſt ſm̃ illud ſm̃ ꝙ eſt cõple
xio ſpermatis maſculi ꝛ femine: dum nõ accidit ei in ho
ra impregnatõis ꝓhibens aut alterãs intra matricẽ pro
pter humores aggregatos in corꝑe matricis: vel propter
cãm aliã quecũqꝫ ſit. Iaʒ ergo declaratũ eſt ex eo quod
dixit Galie. diſpoſitio ꝑncipatus cordis: ꝛ ꝙ eſt cor prin
ceps ꝑmus: ꝛ ſequit̃ ipm̃ in ꝑncipatu cerebrũ: ꝛ ſequit̃ ce
rebrũ epar: ꝛ ſeqnũt̃ epar teſticuli. Et ſciuiſti ſigna ſigni
ficãtia diſpoſitõem complexionũ vniuſcuiuſqꝫ horũ mẽ
brorũ. Et ſciuiſti ꝙ illud quod ſequit̃ vel quod naſcit̃ ex
vnoquoqꝫ horũ diſpoſitio complexionis eius eſt: ſicut ẽ
diſpoſitio complexionis radicis ex qua oritur. 8

Totius uero corꝑis habitudines
dicte quidẽ ſunt ꝑus in his q̃ aſſi
milant̃ cordi ꝛ epati. dominat̃ uero ſili
tudo uehementiorẽ habentis membri
qualibet primarũ qualitatũ: q̃s ꝛ opa
tiuas nominamus.

In diſpõnibus aũt corꝑis totius
iaʒ ante dixim⁹ ꝙ ſunt ſil'es cordi
ꝛ epati: uerũtamẽ uincit in eo ſilitudo
cuiuſqꝫ eorũ cum quo eſt qualitas for
tior quecũqꝫ qualitatũ fuerit ex primiſ
que nominant̃ actiue.

Res ſimilis quãdoqꝫ eſt ſm̃ veritatẽ ſicut ſimilis
ei: ꝛ quãdoqꝫ eſt non ſimilis ei ſm̃ veritatẽ in re
qua aſſimilat̃ ei: ſed eſt ſimilitudo ꝓpinqor aut
longinquior. Diſpoſitiões ergo corꝑis toti⁹ aſſimulãtur
cordi ꝛ epati: aut ſm̃ veritatẽ aut ſm̃ ꝓpinquitatẽ eoruʒ
valde: ꝛ aſſimulant̃ cerebro ꝛ teſticulis per ſimilitudinẽ
longinquiorẽ illa: ſicut accidit vt ſit pectus ꝓportionale
cerebro: ꝛ nuche ꝑ ſpondiles ſuper quas ẽ fabricatuʒ. Et
ſicut accidit ꝙ quãdo caſtrat̃ homo vt aſſimulet̃ corpus
eius ꝛ mores ipſi⁹ corꝑib⁹ mulierũ ꝛ moribus ipſaꝝ. In
tellige ergo illud a Gal'. Qualitates aũt ꝑme que noĩant̃
actiue: ſunt caliditas: frigiditas: humiditas: ꝛ ſiccitas.
Ariſto. aũt nominauit eas actiuas. aut enĩ faciũt aliq̃d ĩ
corpore: aut quoniã corp⁹ ꝛ anima patiunt̃ ab eis ſm̃ ꝙ
oſtendit in libro ꝑdicamentorũ: in tertia ſpecie ex ſpẽb⁹
qualitatis. Et multotiẽs quidẽ nominant̃ caliditas ꝛ fri
giditas actiue: ꝛ nominant̃ humiditas ꝛ ſiccitas paſſiue.
Caliditas enĩ quoniã ipſa calefacit ꝛ digerit: ſed frigidi
tas quoniã ingroſſat ꝛ cõgelat ꝛ aggregat. Humiditas
vero quoniã per eã ſit paſſio rei facilis: ſed ſiccitas qm̃ ꝑ
eã ſit paſſio rei difficilis. Et Galien⁹ quidẽ nominat eas
oẽs actiuas in hoc loco ſequendo ſentẽtias dialecticas.
quod eſt: quia qualitates actiue ꝛ paſſiue in vno termi
norũ ſiue capitulorũ dialectice continent̃. 9

Totius uero corꝑis habitudo in
illis maxime diſcernit̃ partib⁹ que
cunqꝫ uidẽtib⁹ ꝑmo ſubiacẽt. Muſcu
li uero ſunt hi omnib⁹ oſſibus circũuo
luti: ꝛ compoſite quedam carnes ſunt
ex ſimplici ꝛ prima carne ꝛ neruis qb⁹
he circũuolute ſunt. Propa eni muſcu
lorum ſubſtãtia hec eſt: utraqꝫ ad eos
uero conueniẽtia: hec uaſoꝝ uelut riui
quidã ſunt nõ cõpletes eorũ ſbam: ſed
ſeruiẽtes ad ꝯſeruationẽ.

Et quãdo diſpoſitiõem totius cor
poris dicimuſ tũc plurimũ quod
ſignificamus per illud ex membris eſt
illud qd̃ cadit in ꝑmiſ ſub uiſu: ꝛ illud ẽ
muſculi inuoluti ſuper omnia oſſa. Et

muſculus quidē eſt caro ꝯpoſita ex carne ſimplici ꝑma: ⁊ ex uillis q̄ inuoluūť ⁊ ſuꝑ quos ꝯponiť caro. Et ſb̄a quidē muſculi ꝓpa nō ē niſi due iſte res. uene aūt que continuanť cum eis nō ſūt eis niſi ſicut rami ⁊ riui aquaꝝ: ⁊ non ſunt complentes coꝝ ſb̄az: ſed adiuuant ad hoc ut remaneat.

Uilli qui inuoluūť ⁊ ſuꝑ quos cōponiť caro ſūt quidā nerui qui cōtinuanť cū carne muſculi: et ꝑtiūť in eo: ⁊ fiūt villi quib⁹ ꝯtexiť caro muſculi. Quž ergo appropīquāt fini ei⁹ redeūt diſꝑtiti: ⁊ aggreganť: ⁊ fit ex eis corda que ꝯtinuať cū mēbro. Quž ḡ colligiť muſcul⁹ v̄ſus radicē ſuā attrahiť mēbꝝ cū quo cōtinuata ē corda ad ꝑtē in qua muſcul⁹ ē poſit⁹: ⁊ ꝯtinuať cū muſculo. Itē arterie que dāt ei caliditatē innatā ⁊ ſpiritū animalē cū eo cōtinuanť. ⁊ cōtinuanť cū eo vene q̄ imbibūt ip̄m. ſ. que dant ei nutrimētū. Dum ergo arterie dant ei calorē innatū ⁊ ſpm̄ animalē: ⁊ ſanguinē ſubtilem: ⁊ vene nō pulſatiles dāt ei ſanguinē ex quo nutriť: nominauit Gal. totū quod diſꝑtiť in ꝑtib⁹ muſculi ex venis nō pulſatilib⁹ ⁊ arterijs nomīe cōī vtriſqꝫ: ⁊ eſt vene: ⁊ dixit ꝙ illud nō cōplet ſab̄ām muſculi. Et nō dant ei niſi ſicut riui. ſ. vene nō pulſatiles: ⁊ adiuuāt etiā ad hoc vt remaneāt. ſ. vene pulſatiles. i. arterie. Intellige ḡ illud ab eo ⁊ nō obliuiſcaris ſermonis ei⁹. Et qn̄ dicim⁹ diſpōnem toti⁹ corꝑis: tūc plurimū ꝑ illud qđ ſignificať ē muſcul⁹: ſed iam remāſerūt ex corꝑe res alie multe: ⁊ ſunt reliqua mēbra q̄ ſunt p̄ter radices. iiij. ⁊ q̄ ex eis naſcūť: ⁊ q̄ ſunt preter muſculos ſicut oſſa ⁊ ligamēta ⁊ pānicul: et reliqua membra officialia: ſicut ſtomach⁹ ⁊ pulmo ⁊ renes ⁊ veſica ⁊ alia. Corpus enī totū compoſitū ē ex omnibus membris ſicut muſculis ⁊ alijs. 10

Dicenťigiť et coꝝ craſeos cognitiones ſm̄ bene tꝑatā habitatōem. ꝑmutant enī diſtꝑantie regionū cutes ſm̄ ſe formātes: ⁊ corrūpūt q̄ſdā cognitiones: ita uero ⁊ ſm̄ bn̄ tꝑatā regionē tꝑe meſſis ſeip̄m ſoli aliqs nudū exponat: ꝑmutabit eas cognitōes q̄cūqꝫ ſꝫ colores ſunt: ⁊ in mollicie ⁊ in duricia ſm̄ ꝯſiſtētiā. Si uero ut bn̄ tꝑata eſt regio: ⁊ ip̄e bn̄ tꝑata dicta utať: neqꝫ exuſt⁹ i ſole iaceat nud⁹ unaq̄qꝫ die plurimū: neqꝫ ut quidā more uirginis ī umbra degēs: ꝑfecte craſeos demōſtrabūtur ſigna: quaſi in his igiť i orōe futura intēdam⁹ iam intellectū eſt.

Ego ſum tibi narrās oīa ſigna cōꝑplōnis muſculoꝝ in habitatione tꝑate. habitatōes. n. male ꝯplōniſ mutant cutē ⁊ iclināt eā ad illud qđ ꝯueit eis: ⁊ corrūpūt quedā ſigna. ⁊ ſilr etiā ſi aliqs exponat ſe in regiōe tꝑata ſoli ī hora eſtatis ⁊ corꝑ⁹ ei⁹ ſit detectū: tunc ꝑmutat ex ſignis corꝑis ei⁹ que ſunt ex uia coloris ⁊ duricie ei⁹ ⁊ mollicie. Et ſi regio ē tꝑata ⁊ intēdit bn̄s corꝑ⁹ i regione ſua in intētōe eq̄litatis: ⁊ n̄ exponit ſe corꝑe ei⁹ nudo ſoli in oī die longo tꝑe donec ſol adurat eū: ⁊ nō habitꝫ in umbra ſicut faciūt q̄daꝫ more uirginis puelle: tūc ſigna ꝯplōnis ei⁹ declaranť oīa ſm̄ uirtutes ſuas. Intellige ergo illud a me qđ dico tibi. ſ. ꝙ ſermo meus nō eſt: quāuis ſmo me⁹ nō ſit niſi in eo cui⁹ ē hec diſpoſitio.

Iſte cōditōes intellecte ſunt. rege ḡ eas ⁊ cōꝑa ſm̄ eas ſigna ꝯplōnis mēbroꝝ ſeu muſculoꝝ in oī regiōe ⁊ in vnaq̄qꝫ ꝯſuetudine hoīm. q̄dā. n. regiōes ⁊ ꝯſuetudines mutāt ſigna muſculoꝝ ita ꝙ iclināt ea ad ca. ⁊ ſic. ſic̄ faciūt regiōes calide ⁊ ſicce: ſicut regio ethiopū: ⁊ ſic̄ faciūt artes calide ⁊ ſicce ſic̄ ferraria. ⁊ q̄dā regiōes ⁊ ꝯſuetudīes mutāt ſigna ꝯplōnis muſcloꝝ: ita ꝙ inclināt eos ad frig⁹ ⁊ hūiditatē: ſic̄ fac̄ regio fri. ⁊ hu. ſic̄ regio ſclauoꝝ: ⁊ p̄cipue ſi ſint ex eis q̄ habitāt ad lat⁹ maris ⁊ fluīs: ⁊ ſic̄ faciūt artes fri. ⁊ hu. ſic̄ ille cui⁹ cōſuetudo ē balneari oī die. Quž ḡ cauebis ab oīb⁹ cauſ q̄ mutāt ꝯplōnē muſculoꝝ ⁊ extrahūt eā ab equalitate: tc̄ ſigna muſculoꝝ que dicit Gal. certificāť ⁊ verificanť: ⁊ ſi nō caueas ab illo: tūc nō certificať neqꝫ verificať illō qđ narrabis in eo qđ ſequiť de ſigno muſculoꝝ. 11

Competētis uero craſeos cognitiones ſm̄ totam animalis habitudinem ſunt: color quideꝫ ex rubeo et albo cōmixtus: Capilli uero rubei ⁊ mediocriter criſpi ut in pluribus: Mediocritas uero carnoſitatis in quātitate ⁊ qualitate. Mediūꝫ enī perfecte eſt huiuſmodi corpus omniū ſuperfluitatuꝫ ut dicātur ⁊ intelligātur ad hoc: etenī ſpiſſum corpus ad hoc dicitur ſpiſſum ⁊ tenue ſimiliter adhuc ⁊ multā carnē habenſ ⁊ paucā carnē: ⁊ craſſum ⁊ macruꝫ: ⁊ molle ⁊ durum: ⁊ piloſuꝫ ⁊ nudum pilis. Nihil igitur horū eſt mediocre: ſed quaſi policleti regula ad ſummum uenit mediocritatis uniuerſe: ut tangentib⁹ quideꝫ neqꝫ molle neqꝫ durum appareat: neqꝫ calidūꝫ neqꝫ frigidum: uidētibus uero neqꝫ piloſum neqꝫ nudum pilis: neqꝫ groſſuꝫ neqꝫ gracile: aut aliquā aliam habens intempe

rantiam.

Ego quidē dico ꝙ ſigna cōplexio
nis in corpe toto ſunt ꝙ color eſt
cōpoſit⁹ ex albedine ⁊ rubedine: capilli
ſunt flaui ad rubedinē ⁊ criſpitudinē tē
pati ꝑm plurimū: ⁊ ꝙ caro eſt tpata in
qualitate ſua ⁊ quātitate ſua: qm̄ hoc
corpus eſt mediū inter omēs ſpēs ſup
fluitatū: ꝑpterea q̄ ois ſupfluitas nō
dr̄ nec itelligit̄ niſi compatōe ad ipſuꝫ.
quod eſt: qa corp⁹ ſpiſſum non dr̄ quia
ſpiſſum eſt niſi p cōpatiōem ad hoc cor
p⁹. ⁊ ſilr̄ extenuatū nō dr̄ qa ē extenua
tum niſi per cōpatōem ad ipm̄. Et ꝑm
hoc exemplū compat̄ ad ipm̄ multam
carnē habēs ⁊ paucā carnē: ⁊ craſſum
⁊ macrum: ⁊ molle ⁊ durū: ⁊ piloſum
⁊ nudū pilis: ⁊ non eſt aliquod horum
corpū equale. ſed equale eſt qd̄ ē ꝑm ex
emplū qd̄ ꝑpauit policet⁹: ⁊ nomiauit
ipm̄ canonē qui conſecut⁹ eſt ultimum
equalitatis toti⁹ donec fit quādo tāgit̄
ut nō appareat: qa eſt molle: neqꝫ qa ē
durū: neqꝫ qa eſt calidū: neqꝫ qa eſt fri
gidum: ⁊ quādo aſpicit̄ ad ipm̄ nō inue
nit̄ piloſum neqꝫ nudū pil̄: neqꝫ groſſū
neqꝫ gracile: neqꝫ uincit ſup eū aliquid
ſupfluitatis.

Iſta ſunt ſigna corpis qd̄ ē in meliori formaꝝ:
⁊ h̊ corp⁹ q̄ꝫuis nō ſit īuētū ꝑm vitatē: ē tn̄ canō
ad quē ɔpat̄ totū qd̄ ē ī medicia: ſic̄ fec̄ policle
tus. iſte. n. fac̄ ſtatuā in vltio qd̄ poſſibile ē ab eq̄litate: et
poſuit eī canonē p quē pueniat̄ ī opatōe ſtatuaꝝ. Qū g̊
dic̄ medic⁹: ī cibo aut medicia aut ī ſigno aut ī cā ꝙ ē eq̄
lis: aut calm̄ aut fridū aut hu. aut ſic. ⁊ q̄ꝫta ſit ſūma g̃d⁹
ei⁹ in calītate ſua aut ī friditate aut ī alio ab illo: tūc illd̄
nō ē niſi ꝑm ɔpatōeꝫ ei⁹ cū meliori formaꝝ: q̄ꝛ melior for
maꝝ ē canō medicoꝝ ꝑm intētōeꝫ logicoꝝ. Conſidera g̊
ꝑm ꝑmonē Gal̄. ⁊ itera locutōeꝫ ei⁹ ml̄totiēs: ⁊ iuēieſ ipꝫ
itellectū: ⁊ ſcies p illd̄ certificatōeꝫ expōnis h⁹. 12

Quecūqꝫ uero tempato calidiora
quidē ſunt: non tamē humidiora
aut ſicciora ꝑm carnē. de his eni ꝑſens
ratio eſt. apparēt quidē ⁊ tangentibus
calidiora tanto quāto ꝑm craſim ſūt ca
lidiora: ⁊ pinguedinis minus habētia:
colore uero rubea: et nigros capillos
habentia.

Ex corpib⁹ autē que ſunt calidiora
temperato ⁊ nō ſunt humidiora eo ne
qꝫ ſicciora ipſo: ⁊ complexio eius ē hec
cōplexio in genere carnis. ſermo enim
noſter non eſt niſi in hoc ꝙ caliditaſ ap
paret ſenſui tactuſ magis addita calidi
tate tempata: ⁊ ſupfluitas caliditatis
compl̄onis eoꝝ ſup corp⁹ tempatū ꝑm
caliditatē eoꝝ multitudo piloꝝ: ⁊ pau
citas adipis in eis. In colore aūt ſunt
magis addite rubedinis: ⁊ capilli in eiſ
ſunt nigri. Iſta ergo ſunt ſigna cōpl̄o
nis calide.

Iſte ſermo eſt intellect⁹ ſi memor fueris omniū
que preterierūt. Et cauſa nigredinis capilloꝝ ⁊
albedinis ipſoꝝ ⁊ flauitatis eoꝝ ⁊ mutatōis co
loris eoꝝ eſt materia eoꝝ ex qua fuerūt. Et hec q̇deꝫ mā
eſt vapor fumoſus per quē mūdificat natura caliditateꝫ
innatā. quod eſt: q̇a caliditas innata eſt vapor tpat⁹ quē
generat cor ⁊ arterie ſemp: ⁊ vapor fumoſus eſt ſupflui
tas caliditatiſ innate. quādo ergo caliditas eſt fortior fa
cit hunc vaporē aduſtū nigrū. ⁊ iſte quidē vapor egredit̄
⁊ ex poris expellit̄ ꝑm cōtinuitatē. quotiēs ergo egredit̄
ex eo aliquid coagulat̄ in capillū. eſt ergo color capilloꝝ
ꝑm colorē hui⁹ vaporis: ⁊ ꝑpter hoc eſt color capilloꝝ ſi
gnū caliditatis. nā ſi eſt niger ſignificat ſupfluitates cali
ditatis: ſi eſt alb⁹ ſignificat frig⁹ compl̄onis: ⁊ ſi ē flauus
ſignificat equalitatē caliditatis. Et ego iam vidi regulaꝫ
queſtionis que currit in capillis inter medicos arabicos
⁊ miratus ſum ex ea. ⁊ queſtio erat quare fit ꝙ quando
capilli liniūtur pſilotro: abradunt̄ ex radicib⁹ ſuis: ⁊ non
adurit eos pſilotrū. Et reſponſio hui⁹ queſtionis eſt: quia
pſilotrū caliditate ſua liquefacit illud quod eſt in poris
cutis de fumoſo ⁊ groſſo vapore qui eſt materia capillo
rum: ⁊ reſoluit illud: quare abſcindit̄ cōtinuitas capillo
rum ex radicibus ſuis: ⁊ cadūt ⁊ abradūt̄ vſqꝫ quo redeat
iteꝝ exitus vaporis hui⁹ ꝑm cōtinuitatē: ⁊ coaguleſ̄ exiēs
⁊ generent̄ ex eo pili. 13

Frigidioris craſeos corpis ſigna
nō piloſum ⁊ pingue frigidū tan
gētib⁹. Color uero eoꝝ cū capillis ma
gis ruffus: multa uero friditate exn̄te
liuida quodāmodo eſt caro: ſꝫ uocare
ɔſuetudo q̇buſdā medicoꝝ ē hos taleſ
plumbei coloris.

Signa autē ɔpl̄onis fride ſunt ꝙ
hñs eā nō eſt piloſus ml̄te pigue
dinis: ⁊ qñ tāgis eū inuenis ipm̄ fridū
⁊ uides colorē corpiſ ei⁹ ⁊ capilloꝝ ipi⁹
ad flauitatē declināteꝫ q̄ trahit ad citri
nitatē. Et qñ ē friditaſ ſupflua: tūc co
lor eſt quaſi liuid⁹. ⁊ de ɔſuetudine me
dicorū ē ut nominēt hūc colorē: colorē
plumbeum.

I Sta ſunt ſigna frigide complexiõis in genẽ car
nis.ſ.in muculo.ꝙ ſi generis carnis frigꝰ eſt mi
nus: ſunt ſigna ſm ꝙ narrauit in pmis. ⁊ ſi frigꝰ
eius eſt plus: eſt cũ eis coloꝛ coꝛpis liuidꝰ plũbeꝰ ⁊ capil
li flaui: ſignificãt ſup equalitatẽ caliditatis. Quꝫ ergo fit
ꝙ trahũt ad citrinitatẽ: ſignificãt diminutõem equalita
tis per additõem frigiditatis in carne. 14

S Icca uero craſis gracilioꝛ ẽ ⁊ du
rioꝛ hñ tpata tãto quãto ſiccioꝛ:
⁊ alia uero ꝓxima ſigna ſunt his.

S Igna ꝯplõnis ſicce ſũt ut hñs eã
ẽ gracilioꝛ ⁊ durioꝛ: coꝛpe tẽpato
ſm ſupfluitatẽ ſiccitatis ſue. Reliq̃ aũt
ſigna ſm exemplũ pꝛimũ.

S Igna aũt cõplõnis ſicce in genere carnis.ſ.mu-
ſculi ſunt vt ſit coꝛpꝰ gracilꝰ ⁊ durꝰ tñ: ⁊ nõ im
pꝛimit ſiccitas plus in illo quãdo fit ſingularis
ſola. remanent ergo ſigna omnia alia ſm ſimilitudineꝫ
ſm quam ſunt in complexione temperata. 15

E T hũida uero alia ſigna quidẽ ſilr
magis carnoſa uero ⁊ mollioꝛ.

E T ſilr etiaꝫ reliqua ſigna hñtis cõ
plexionẽ humidaꝫ currũt ſm hoc
exẽplũ: uerũtñ caro eiꝰ eſt plꝰ ⁊ coꝛpus
eius mollius.

H Umiditas etiã non imp̃mit quando eſt ſingula
ris in carnem plꝰ additõe carnis ⁊ mollicie eius
tñ. ⁊ ꝓpter hoc remanẽt reliqua ſigna altera ſꝫ
ſimilitudinẽ ſm quã ſunt in cõplexiõe tpata. Etiã decla
rat ex illo ꝙ caliditas ⁊ frigiditas ſunt actiue: ꝙ ipe mu
tãt omnia ſigna equalitatis: ⁊ ſiccitas ⁊ humiditas ſunt
paſſiue: quoniã nõ mutãt equalitatẽ mutatõne de qua
ſit curãdũ. de ſiccitate quidẽ vult vt ponat coꝛpꝰ difficili
oꝛis paſſiõis cũ gracilitate ⁊ duricie. ⁊ hũiditas q̇dẽ põit
ipm facilioꝛ paſ. cũ mltitudĩe carnis ⁊ mollicie. 16

E T ſm copulatõem p̃maꝝ q̃litatũ
qua fiũt diſtpãtie cõpoſitã cogni
tionũ foꝛmã hñt. Calida quidẽ ⁊ ſicca
craſis piloſioꝛ ⁊ durioꝛ ⁊ calidioꝛ ⁊ mi
nꝰ pĩguis ẽ ⁊ g̃cil ⁊ nigri capilli. ſi uero
ad ãplꝰ calitas ueĩat nigri coloꝛis cutis

E T quãdo cõponũt qualitates pꝛi
me ⁊ ſunt ex eis cõplexiones ine
quales ſunt ſigna q̃ ſignificãt eas cõpo
ſita. qḋ eſt: qꝛ cõplexioneꝫ ca. ⁊ ſic. hñs
eſt pluriuꝫ capilloꝝ ⁊ magis addite ca
lefactõis ⁊ duricies: ⁊ eſt p̃uatꝰ pingue
dine gracilis: ⁊ ſunt capilli eiꝰ nigri. Q.
ſi addatur uictoꝛia caloꝛis ĩ eo: tunc eſt
nigri coloꝛis.

N On ſis oblitꝰ eiꝰ quod exponit Hal. ꝙ iſta ſigna
omnia certificant ⁊ verificãt in regiõe tpate cõ
plõnis: ⁊ in regione equali tñ. 17

H Umida uero ⁊ calida craſis mol
lioꝛ ⁊ calidioꝛ ⁊ multo carnoſioꝛ
optima craſi inquãtũ aucte fuerit utre
qꝫ qualitates. Ad plurimũ uero aucte
putridis conſumũtur egritudinibus ⁊
cachochimi cito fiũt. Si uero paruꝫ q
dem humidioꝛ ſit: multo uero calidioꝛ
mollioꝛes quidẽ paꝝ tempato hi taleſ
⁊ magis carnoſi: piloſioꝛes uero ñ mo
dicũ ⁊ tangentibꝰ nõ paruꝫ calidioꝛes.
Nigri uero his ſunt capilli: ⁊ caro nõ
ſine pinguedine. ſi uero paruꝫ quidẽ ſic
calidioꝛ: multo uero humidioꝛ mollis
eſt his caro ⁊ multa: ⁊ coloꝛ cõmixtus
ex albo ⁊ rubeo: ⁊ tangẽtibꝰ paululũ ca
lidioꝛes. ulr uero eſt dicere ꝙ ſm copu
lationẽ craſeos ſemp dominãtis quali
tatis dominabunt ſigna.

C Omplexionẽ aũt calidã ⁊ hũidaꝫ
habẽs eſt mollioꝛis coꝛpis ⁊ cali
dioꝛis ⁊ plus carnis habẽs q̃ꝫ habens
melioꝛẽ foꝛmaꝝ ſm ſupfluitatẽ additi
onis duaꝝ qualitatũ in ea ſup illḋ coꝛ
pus. ⁊ quãdo ſupfluit hec cõplexio ĩ eo
ꝓperãt ad ipm egritudines q̃ accidunt
ex putrefactõe: ⁊ fiũt chimi qui ſunt in
eo mali. Q. ſi ſuperfluitaſ humiditatis
pauca ſit in eo: ⁊ ſupfluitas calitatis ĩ
eo ſit multa: erit ſuperfluitas mollicieĩ
eius: ⁊ multitudo carnis eius ſup coꝛ
pus tpatũ pauca: ⁊ eſt ſupfluitas addi
tionis piloꝛũ in eo ſup illud: ⁊ non pau
ca. Cum ergo tangis ipm inuenis ipꝫ
calidiꝰ multũ: ⁊ capilli eius ſunt nigri:
et caro eius eſt nuda pinguedine. ꝙ ſi
ſupeꝛfluitas caliditatis in eo ẽ pauca:
⁊ ſuperfluitas humiditatis in eo ẽ mul
ta: eſt caro eius caro mollis multa: ⁊ ẽ
coloꝛ eius coloꝛ permixtus ex rubedi
ne ⁊ albedine. Et quando tãgis ipm:
inuenis ſuperfluitatem caliditatis eſſe
paucam. Et uniuerſaliter quideꝫ inue
nis in omni complexione compoſita ſi
gna magis qualitatuꝫ magis dominã
tia ⁊ manifeſtioꝛa.

Intellige ſermonē eius qn̄ ſuꝑfluit, hec complexio in eo: ꝓperant ad ipm̄ egritudines que fiunt ex putrefactiōe: ⁊ fiunt chimi qui ſūt in eo mali qn̄ humiditas qn̄ multiplicaṫ generaṫ in chimis groſſitudo ⁊ viſcoſitas q̄ opilāt poros: ⁊ ꝓhibēt diſſolutioneꝫ ſuꝑfluitatū. ⁊ qn̄ multiplicaṫ humiditas etiā ꝓperat ad eos putrefactio: p̄cipue qn̄ expirare ꝓhibeṫ qḋ reſoluiṫ: ⁊ expirat ab eis de ſuꝑfluitate. Et nomē quideꝫ humiditatis eſt cōe. qn̄qꝫ eni ꝑ eā noiaṫ cōplexio: ⁊ qn̄qꝫ ꝑ eā nominanṫ chimi: oīa eni iſta ſūt hūiditates aquoſe. ⁊ qn̄qꝫ volunt ꝑ eam alia ab iſtis ex hūiditatib⁹ aquoſ ſicut ſuccos ⁊ genera lactis ⁊ aquas. Et manifeſtū eſt ꝙ qn̄ multiplicaṫ caro corporis: tūc illud fit a multitudine chimoꝝ ex quib⁹ generaṫ caro ⁊ nutriṫ. ⁊ qn̄ multiplicanṫ chimi ⁊ inuiſcanṫ: fiunt chimi mali. ꝙ ſi accīt alicui hoꝝ vt coarteṫ qḋ reſoluiṫ ab eo ⁊ nō expiret ⁊ effundanṫ ad q̄daꝫ mēbra putrefiūt: ⁊ generanṫ ex putredine eoꝝ gen⁹ egritudinū. Et egritudīes putrefactōis ſūt multe quas īuuim⁹ tibi in eo qḋ p̄terijt de expōne noſtra. Qḋ aūt remanet de ſmone Galieni intellectū eſt. 18

Frigida uero ⁊ hūida craſ paululū quidē utriſqꝫ augmētatis ſine pil' eſt ⁊ alba ⁊ mollis ⁊ ſpiſſa ⁊ pinguis. ſi uero ampli⁹ alia q̄litaſ augmenteṫ: cōſideranṫ ſigna quidē ſm ꝓportionē augmentatiōis q̄litatū. Color uero cū capillis magis ruffus quēadmodū ⁊ plurimū utriſqꝫ augmētatis liuidus fit in eis cutis color. ſi uero inequalis ſit augmētatio qualitatum dn̄abunṫ magis augmētate q̄litatis ꝓpa ſigna.

Quando autē ſuꝑfluitas cōplexionis frigidi ⁊ humidi eſt i iſtis duab⁹ q̄litatib⁹ ſuꝑfluitas ab equlitate pauca tunc ipſa eſt nuda pilis: alba: mollis groſſa pinguis. Q. ſi ſuꝑfluitas iſtaruꝫ duaꝝ qualitatū ab equalitate eſt mlta ſuꝑfluitaſ: tunc ei⁹ ſigna adduṅṫ ſm additionē duaꝝ qualtatū ⁊ capilloꝝ etiā color ⁊ cutiſ eſt flau⁹ ad citrinitatē. Et quādo ſunt iſte due qnalitates ſm plurimū qḋ eſt: tunc color eſt liuidus. Si aūt additio duaꝝ qualitatū nō eſt ſm equalitatē: tunc ꝓprietates qualitatis cui⁹ additio eſt plus ſūt magiſ uincētes

Iſta ſunt ſigna cōplexiōis fride ⁊ hūide qn̄ vincit ſuꝑ carnē: ⁊ iaꝫ determiauit ea Gal. ꝑ min⁹ ⁊ pl⁹: ⁊ poſuit ſmonē ſuū intellectū in eis. 19

Si uero frigidū cū ſicco equaliter augmēteṫ: naturalr durū ⁊ gracile habetur corp⁹ ⁊ non piloſuꝫ ⁊ tangentib⁹ frigidū. Pinguedo uero ſimilr eſt eis: ⁊ gracilib⁹ exiſtentib⁹ diſperſa eſt ꝑ carneꝫ: capilli uero ⁊ color ꝓportionaliter menſure frigiditatis.

Quod ſi uicit natura i corpore frigus cum ſiccitate ſm equalitatē: tunc eſt duꝝ gracile ⁊ nudū pilis. ⁊ qn̄ tangiṫ inueniṫ frigidū: ⁊ hoc corp⁹ quāuis ſit gracile: tn̄ cōmiſceṫ carni eius pinguedo. capilli aūt ⁊ color ſūt ſm frig⁹.

Non ꝯmiſceṫ pinguedo carni i hac ꝯplexiōe niſi ꝓpter frig⁹: ⁊ frig⁹ generat pinguedinē. ſ. adipeꝫ ⁊ ſiccitas generat gracilitatē: ⁊ ſm victoriā cui⁹ cūqꝫ. ſ. frigoris ⁊ ſiccitatis apparet ſignū ꝓpriuꝫ eis plus: ⁊ qḋ remanet de ſmone ei⁹ eſt intellectū. 20

Decidēte uero calida ⁊ ſicca craſi: i tēpore paugmaſtice etatis in frigidā ⁊ ſiccā. habitudo uero talium gracilis qdeꝫ ſimul ⁊ dura ⁊ melancholica eſt: ⁊ p̄terea nigra ſimul ⁊ piloſa. Domināte uero altera qualitate multū: altera uero parū a mediocri mutata: dominabunṫ qdeꝫ dn̄antis ſigna: mediocres uero erunt alteri⁹ cognitōes.

Cum ergo cōuertitur complexio calida ⁊ ſicca in hora declinatōis etatis ad complexionē frigidā ⁊ ſiccaꝫ tunc corpus eſt ex gracilitate ⁊ duricie ſcōm diſpoſitionē quaꝫ narrauim⁹: uerūtamē cholera nigra uincit ſuꝑ ipſuꝫ: ⁊ ſimiliter uincit ſuper ipſuꝫ nigredo: ⁊ multiplicātur i eo pili. Dum ergo una iſtaruꝫ duarū qualitatuꝫ uincit multū ⁊ altera nō excedit equalitatem niſi parum: tunc ſigna magis uincētis qualitatis ex duabuſ qualitatib⁹ ſunt magis uincentia: ⁊ ſigna qualitatis alteri⁹ ſūt magis debilia.

Rememorari nos fecit Gal. ꝑ hūc ſmonē rei cōiſ ⁊ eſt ꝙ oīs cōplexio ꝯuertiṫ in fine etatis ad cōplexionē frigidā ⁊ ſiccā: nā ſi i inceptōe ē calitaſ ⁊ ſiccitas: tūc manifeſtū eſt ꝙ chol'a nigra dn̄atur i ea: ⁊ vincit aduſtio humoꝝ: ⁊ ſi nō eſt caliditas: tunc nō multiplicaṫ in ea cho. ni. ſꝫ mutaṫ ab eo ſm ꝙ eſt ⁊ declinat ad frigiditatē ⁊ ſiccitatē. Apparēt ḡ ſigna ꝯpl'onis ſecūde: cōmixta ſignis ꝯpl'onis p̄me. Seqtur ḡ vt ſit breuioris vite nā q̄ꝫ alij hoīes ille: c⁹ ꝯpl'o ē a p̄ncipio ipſo frigida ⁊ ſicca: deiñ ſeqṫ ipm̄ cui⁹ ꝯplexio eſt frida tm̄: deinde ſeqṫ ipm̄ cui⁹ cōpl'o eſt ſicca tm̄: deīde ſequiṫ ipm̄ cui⁹ ꝯpl'o ē frigida ⁊ hūida: deīde ſeqtur illū cui⁹ ꝯplexio eſt calida ⁊ ſicca. poſtea ſequiṫ illuꝫ cui⁹ complexio eſt humida tm̄: poſtea ſepuitur eum ille cuius complexio eſt equalis.

deinde ſequitˀ eū cuius cōplexio eſt calida ⁊ humida: ⁊ ē
longioris vite inter hoīes diſtpata ꝑ cōplexionū. Iſte.n.
quādo ꝯſeruatˀ ei⁹ cōplexio ⁊ equātˀ chimi ipſi⁹ ⁊ euadit
ab egritudinib⁹ putrefactōis ē lōgioris vite q̄ꝫ alij hoīes
natura: ⁊ ꝓpter illud laudauit phūs in longitudine vite
terrā ca. vicinā mari ꝓpter humiditatē aeris ei⁹ ⁊ calidi-
tatē ipſius: ⁊ laudauit etiā cū illo cōplexionē cal. ⁊ hu.
Cōplexiōis vero ca. ⁊ hu. duo ſunt modi. Alia eni ē que
ē naturalis in corpe: ⁊ ē illa que ē ab ipſo initio ſue crea
tionis in vētre matris ſue. Et alia ē ſibi accītalis: ⁊ hec ē
vitupabilis ꝓpterea q̇a ē velox ad putrefactōem. 21

IN omnib⁹ uero que p̄dicta ſunt
⁊ que dicēda ſunt: cōmunis agni
tio craſeos: ſiquidē facile frigeſcens ſit
pars: aut frigiditate aut raritate fit. ſi
uero difficile frigeſcens: aut calore aut
ſpiſſitudine. Si uero eſt de ſiccātibus
aridū ⁊ ſiccū ⁊ difficile mobile fiat: ex
ſiccitate fit: quemadmodū ſi grauetˀ ab
humidis humiditate.

ET dabo tibi ſignū cōe cū oīb⁹ que
narraui ⁊ narrabo: quod ſignifi
cabit tibi ꝯplōnē: quia ſi mēbꝝ infrida
tur uelociter: tūc illud ſignificat frigus
ex eo aut raritatē. ⁊ ſi non infridatˀ niſi
cū difficultate: tūc illud ſignificat ex eo
aut calītatē aut ſpiſſitudinē. Et q̄n ui
des ex rebus exſiccātibus membro ac
cidere ut aridū fiat ⁊ exſiccetˀ ⁊ difficiliſ
fiat mot⁹ eius: tūc illud ſignificat ex eo
ſiccitatē. Et ſilr̄ q̄n uides mēbrū ḡuari
a reb⁹ humectātibuſ: tūc illud eſt ſignū
ſup humiditatē eius.

POſtq̄ꝫ fecit ſcire ſigna ſumpta ex ipſis mēbꝛ: fac
etiā ſcire ſigna ſumpta extrīſecus. Corp⁹.n. aut
aliquod mēbroꝝ ei⁹ q̄n velociter accipit ꝯplōez
rei extrīſece: tūc illud ē ſignū ꝙ cōplexio ē cōueniēs cō
plexiōi illi⁹ cauſe: ⁊ ſi ſit difficilis paſſio corpis aut alic⁹
mēbroꝝ ei⁹: tūc ē ſignū illud ꝙ cōplō ei⁹ ē cōtraria ꝯple
xioni illi⁹ cauſe. Et q̄nq̄ꝫ accīt vt euaneſcat cognitio h⁹
canonis q̄n corp⁹ ē raꝝ aut ſpiſſum. raritas q̇dē facit cor
pus velocitˀ patiēs a cauſis fridis que ꝓijciūtˀ ſup ipm ex
trīſec⁹ ſicut frig⁹ aeriſ cōtinētis: q̄n ingreditˀ ipm abſq̄ꝫ ꝓ
hibitōe ⁊ infridat ipm q̄ꝫuis ſit nā calm: ⁊ ſilr̄ facit ipm
pati a cauſ calidis extrinſec⁹ q̄ꝫuis ſit nā fridū. Spiſſitu
do āt fac̄ corp⁹ difficile patiēs a cauſ extrīſec. ⁊ oſtendꝫ
Galien⁹ illud in eis que ſunt poſt declaratōe meliore ⁊
ꝑfectiore. 22

COnſiderare uero oportꝫ ⁊ ſi ſimi
lem adinuicē oēs muſculi aut nō
ſimile craſim habēt ſimul.

ET oportet ut ꝯſideres an comple
xio omniū muſculorū ſit una in
naturis ſuis aut non.

ISte canon aliuſ eſt ꝙ poſſibile eſt vt diuerſifice
tur muſculorū complexio: ⁊ ſit in quibuſdā mē
bris aliquid: ⁊ ſit in alijs membris alia res. facit
ergo illud errare eum qui enūciat membra. 23

SImiliter oportet conſiderare in
omnib⁹ quātitatē inolutoꝝ oſſiū
Aliquādo eni gracilior uidetˀ eſſe pars
nō exiſtēs gracilior quātum ad muſcu
los: ſed propter anguſtiaꝫ oſſium talis
uidetur eſſe apparens. Similiter autē
⁊ ſpiſſior uidetˀ eſſe multotiēs nō ꝓpter
amplitudineꝫ oſſium: ſed ꝓpter carnis
multitudinē.

ET aſpice cum conſideratōe tua in
eſſe omnium muſculorū in quāti
tatibus oſſiū ſuper que muſculi poſiti
ſunt. fortaſſe enim putas ꝙ membrū
minutū ſit: ⁊ non eſt minutū propter
muſculos: ſed tu uides ipſum taliter ꝓ
pter minutōem oſſis: ⁊ ſimiliter etiam
multotiēs eſtimatˀ ꝙ membrū eſt groſ
ſuꝫ: ⁊ non uenit groſſitudo eius ꝓpter
groſſitudinē oſſium: ſed propter multi
tudinem carnis.

ISte canon alius eſt ſumptus ex ꝓportōe carnis
ad os: ⁊ plenarie eſt intellectus. 24

QUe aucta ⁊ diminuta ⁊ durior ⁊
mollior dum fit ſiccior aut humi
dior apparet parum pars: ſiquidē pau
ca ⁊ dura ſiccior: ſi uero multa ⁊ mollis
humidior.

ET caro ſcḋm additiōem ſui eſt ⁊ ſui
diminutōem: ⁊ ſcḋm additiōeꝫ ſuā
in duricie ⁊ mollicie ponit diſpoſitōem
membri in quo eſt in ſupfluitate ſiccita
tis: ⁊ in ſupfluitate humiditatis. quod
ē: quia caro pauca ⁊ dura diſponit mē
bruꝫ ſiccius: ⁊ caro multa ⁊ mollis: po
nit membrū humidius.

ISte canon alius ſumptus eſt ex diſpoſitōe car
nis in ſeipſa: ⁊ eſt intellectus. 25

SImiliter uero ⁊ medie regiones
ſiles ptes hn̄tiū corpuꝫ aut āplio
rē aut miorē hūiditatē i ſeipis ꝯtinētes
aut ſpiſſiorē: aut tenuioreꝫ: aut hūidio
rem: aut ſiccīorē demonſtrāt partem.
Humida q̇dē ps eſt ubi tenuior ⁊ am

plioꝛ eſt humiditas: ſicca uero ubi ſpiſſioꝛ ⁊ ſimul minoꝛ: ipſas tamen corpo ris ſolidas partes uere ſolidas ⁊ ꝑmaſ ſm nullum modum poſſibile eſt humi dioꝛes facere: ſed ſatis eſt ſiquis pro hibeat eas ſiccari non cito. eas uero cõ tinẽtes regiões licet replere hũiditate aut tali. Id uero ꝓpꝛium eſt nutrimẽ tum ſimiles ꝑtes habentiũ ex appõne nõ per uaſa factũ. cõis uero hec rõ eſt omniũ partium: ⁊ de hoc dicet̃ poſtea in ſanaꝝ ⁊ egraꝝ cauſarum doctrina. nũc uero que ſequntur dicamus.

Et ſimiliter etiã loca que ſunt iter membꝛa ſimilium partiũ ſm mul titudinẽ eius qđ ꝯtinẽt de humiditate ⁊ ſm paucitatẽ eius ⁊ ſupfluitatẽ groſ ſitudinis aut ſubtilitatis ei⁹ ponunt diſ poſitionẽ membꝛi in quo ſunt in ſupflu itate humiditatis eius ⁊ ſiccitatis ipſi⁹ qđ eſt: qꝛ iſta hũiditas quanto eſt tenui oꝛ tanto plus ponit membꝝ humidũ ⁊ quãto eſt groſſioꝛ ⁊ minoꝛ ponit mẽ brum ſiccum. naꝫ mẽbꝛa coꝛpoꝛis fixa que uere ſunt dura nõ eſt poſſibile ali quo modoꝝ ut ponat ea humidioꝛa qꝫ ſunt: ſed ſufficit ut cuſtodiat ea ⁊ pꝛohi beat ea exiccari uelociter. loca autẽ que ſunt inter ea poſſibile eſt cuꝫ humidita te implere ⁊ ſunt cuꝫ diſpoſitione ⁊ ſũt abſqꝫ diſpõne. ⁊ hec quidẽ humiditas eſt nutrimentum ꝓpꝛium mẽbꝛis ſimi lium ꝑtium: qđ trahunt ꝑ uicinitatem nõ ex uenis. Et hic quidẽ ſermo meus in eo eſt cõis in omnibus que dixi ⁊ di cam ipm etiam qum dicã cauſas ſana tiuas ⁊ egrotatiuas: nunc autẽ ego ue niens ſum ſup iſtud quod continuatur in eo in quo fui.

Iſte eſt canon alic⁹ ſumptuſ ab hũiditate poſita in ſpacijs que ſunt iter ꝑteſ mẽbꝛoꝝ ſimiliũ ꝑtiũ ex qua nutriũt̃ iſta mẽbꝛa. hec.n. humiditas mu tat ꝯplexionẽ membꝛi ſm illud ſm ꝙ eſt eius ꝯplexio ⁊ ipſi⁹ groſſitudo: ⁊ eius tenuitas. putat̃ ergo ꝙ mẽbꝛuꝫ eſt humidius: aut ꝙ ẽ calidius: aut ꝙ eſt frigidius: ⁊ nõ eſt frigidius: aut ꝙ eſt ſiccius ⁊ nõ ẽ ſiccius. vñ illud accidit mẽbꝛo ꝓpter illud ſup quo eſt humiditas poſita in vacu itatibus coꝛpoꝝ membꝛoꝝ ſimiliũ ꝑtium. ⁊ galie⁹ quidẽ facit te ſcire in hoc canone quo docet diſpõnem cõplexi onis coꝛpoꝛis aut cõplexionis alic⁹ mẽbꝛoꝝ eius: ⁊ canõ ẽ multi iuuamẽti: ⁊ eſt qꝛ qñ vides cõplexionẽ coꝛpoꝛis aut cõplexionẽ alicuius membꝛoꝝ declinata natura ab eq̃litate ſua: ⁊ vis eã reducere ad equalitatẽ aut diminu tionẽ a declinatione ſua: tunc ĩple ſpacia illa humidita te: cõplexio cuius ſit ꝯ̃ria cõplexioni eius. qđ eſt: qꝛ mem bꝛa ſimiliũ ꝑtium nutriunt̃ hac humiditate. inclinat g̃ h̃ humiditas ad partẽ cõplexionis ſue ſm longitudineꝫ tẽ poꝛis paulatim ſicut oñdit in libꝛo de cõplexionib⁹: ⁊ in libꝛo de virtutib⁹ medicinaꝝ ſimpliciũ: ⁊ in libꝛo de cibiſ ⁊ in libꝛis alijs ab iſtis. qđ eſt: qꝛ vnũquodqꝫ membꝝ at trahit ex venis q̃ veniũt ei materiã nutrimenti ſui: ⁊ re ponit eã in locis vacuis ⁊ digerit ipſam ⁊ cõuertit ipſam ad ſimilitudinẽ ſue ſubſtantie: ⁊ neceſſe ẽ vt ĩpꝛimat hec humiditas etiã in ipm aliquid poſt aliquid: ⁊ ſm longi tudinẽ tẽpoꝛis mutet ipm ⁊ ꝑmutet cõplexionẽ eius ad ꝑtem ꝯplexionis ſue. Iã g̃ declaratũ eſt per illud qđ di xit galienus q̃liter ſciant̃ ſigna que faciũt nos lucrari co gnitionẽ cuiuſlibet cõplexionis coꝛꝑis ⁊ ꝯplexionẽ cui⁹ libet membꝛoꝝ abſqꝫ erroꝛe ⁊ deceptione. Naꝫ qñ tu ſci ueris oẽs canones ſecur⁹ es ne erres in aliquo ex illis.

Incipit tractatus de ventre. I

Ventris cognitioneſ natura quidem ſiccioꝛis uelocius ſi tientes fiunt: ⁊ ꝑuuſ eis ſuf ficit potus: ⁊ grauãtur am plioꝛi: ⁊ fluctuationes hñt: ⁊ ſupnatat ſupfluũ i eis: cibiſqꝫ gaudẽt ſiccioꝛib⁹.

Dico ergo ꝙ ſigna uẽtris qui in natura ſua eſt ſiccioꝛ cõplexio ne ſua equali ſunt ut ſitiens ha bens eã ſit uelociter: ⁊ ſufficiat ei ex po tu ꝑuꝝ: ⁊ ſi bibat multũ grauat̃ ſup eũ ⁊ accidit ei ex eo fluctuatio in uẽtre qñ natat ſupfluitas: ⁊ ꝑuenit in ſuperioꝛi ꝑte uentris ⁊ accidet ut deſideret illud qđ ex cibis eſt ſiccius.

Poſtq̃ ꝯpleuit nobis galien⁹ canones quibus ſcit̃ ꝯplexio cuiuſqꝫ membꝛoꝝ: abꝛeuiat illud ꝑ ſermonẽ in vẽtre ⁊ pulmone. ⁊ neceſſe ẽ vt edoceat nos ꝑ iſtos canones: ⁊ faciat adipi ſci q̃liter opemur in eis ⁊ extrahamus ex illo ꝙ ei qui hꝫ ventrẽ qui in natura ſua ẽ ſiccioꝛ accidit ſitis velociter ꝓ pter ſiccitatẽ ventris ſui: ⁊ qñ bibit multũ grauat̃ ſup euꝫ ⁊ natat in ſupioꝛi ꝑte ventris ⁊ accidit ab eo fluctuatio. et de ꝓꝑetate quidem oĩs mẽbꝛi eſt vt attrahat nutrimẽ tum illud qđ eſt ꝯueniens ei. ⁊ ꝓpter illud fit vt ille cui⁹ ventris cõplexio ẽ ſicca deſideret cibos deſiccatiuos: ⁊ nõ deſideret bibere vinũ aut aquã donec ꝓuocet ipſum ad illud ſitis: ⁊ quando bibit multũ natat in ventre eius ⁊ fluctuat. 2

Humidioꝛis uero uentris ſigna ſi neqꝫ ſitiẽtes fiãt: ⁊ amplioꝛẽ hu miditatem moleſte ferant: cibiſqꝫ gau dent humidioꝛibus.

ET ſigna uentris qui eſt humidioꝛ cõplexione ſua equali ſunt ut habens eam ſit pauce ſitis: ⁊ non tolerat multũ ex receptiõe rei humide: ⁊ ut deſideret cibos qui ſũt humidioꝛes.

QUando membꝛũ attrahit ſibi ex cibo illõ quod conuenit ei: tunc manifeſtũ eſt ꝙ habens ventrem humidũ, deſideret cibos qui ſunt humidiores: ⁊ potum humidũ. Gal. enim non dixit ꝙ non deſideret potum: ⁊ non dixit: niſi quia eſt pauce ſitis: ſed dixit: Et non tolerat potũ multum. 3

CAlidioꝛ uero natura uenter digerit quidẽ meli⁹ q̃ꝫ appetat: ⁊ magis quecũqꝫ dura ſunt natura ⁊ difficile mutabilia: coꝛrumpunt̃ eni in eo facile mutabilia. gaudet uero calidis cibis ⁊ potibus: neqꝫ a frigidis nihil leditur ſm moderatum uſum.

IN uẽtre autẽ qui eſt calidioꝛ i natura ſua complexiõe ſua equali ſigna ſunt ut ſit habẽſ eam pauce ſitis: ⁊ digeſtio eſt melioꝛ q̃ꝫ appetit⁹ ⁊ ꝑcipue digeſtio duroꝝ ciboꝝ quorũ alteratio ẽ difficilis: quoniã cibi quorũ alteratio eſt uelox coꝛrumpũtur in eo: ⁊ deſiderat habens eaꝫ cibos ⁊ potus calidos: ⁊ non nocent ei in eo frigida ſi utit̃ illis ſm intentõem ⁊ equalitateꝫ.

VEnter calid⁹ poteſt caliditate ſua digerere cibos duros difficilis alteratõis: ⁊ cõburit cibos molles facilis alteratiõis. Et manifeſtũ eſt ꝙ habẽs eum deſiderat illud quod cõuenit cõpl'oni eius: ⁊ nõ ledit̃ ab eo qd̃ eſt cõtrariũ ei: ⁊ ſil'r eſt diſpõ in vnaquaqꝫ ꝯpl'onũ vẽtris. Illũ.n. cui⁹ cõplexio vẽtris ẽ ſic. nõ ledũt cibi hu. ⁊ ei cui⁹ ꝯplexio vẽtris eſt humida nõ nocẽt cibi exſiccatiui. Inter hoc nãqꝫ vt deſideret homo aliq̃d: ⁊ inter h' vt noceat ei res aliqua: eſt differẽtia appẽs. 4

FRigidus uero natura uẽter appetere quidẽ bonus: digerere uero nõ bon⁹: ⁊ maxime qcũqꝫ difficile mutabiles ⁊ fridi ciboꝝ fiũt: acreſcunt eni cito in eũ: ꝑpterea ⁊ acide ructuanſ eſt hmõi uẽter. ⁊ gaudet quidẽ frigidis: ledit̃ uero facilius immoderate utẽs: ita uero extrinſec⁹ ei accidẽtib⁹ frigidis nõ fert coꝝ diuturnã diſpõem: queãdmodum neqꝫ calidus calidoꝝ.

IN uentre autẽ qui in natura ſua eſt fridioꝛ: appetit⁹ eſt mollioꝛ q̃ꝫ digõ: ⁊ ꝑcipue digõ eius eſt deterioꝛ q̃ digerit ciboſ fridos: quoꝝ mutatio eſt difficilis, ꝑpterea ꝙ acreſcũt in eo uelociter. Et ꝑpter hoc ille cui⁹ uenter ẽ cũ diſpoſitõe hac: acetoſam eructuatõem emittit: ⁊ deſiderat res frigidas: uerũ tamẽ feſtinat ad ipm nocumẽtuꝫ eoꝛũ in uentre ſuo etiaꝫ ſi ſuperfluit in eis ſuperfluitate pauca. Et ſimiliter etiã nõ tolerat ipe cuius diſpoſitio uẽtriſ ẽ hec ut occurrant ei lõgo tempoꝛe res frigide. ⁊ ſimiliter habens uentrẽ calidũ nõ tolerat eius uẽter ut obuiẽt ei longo tẽpoꝛe res ca. extriſecus.

IStud qd̃ exponit̃ de ſermone hoc eſt ſermo ei⁹: appetit⁹ eni appetit⁹ in eo eſt melioꝛ q̃ꝫ digeſtio. appetit⁹ eni ciboꝝ fit ꝑ os vẽtris: ⁊ h' nã declini⁹ ẽ ad frigus: qum ergo cõplexio vẽtris eſt frigida cõueniẽs eſt ei nã: ⁊ digeſtio fit per cõcauitatẽ vẽtris: ⁊ ei⁹ cõplexio eſt ca. natura: ergo quãdo complexio vẽtris frida eſt: accidũt ei ex ea omnia que dicit Gal. in ſmone ſuo iſto. 5

EX egritudinib⁹ tñ in uẽtre diſtemperãtie in hoc differũt a naturalibuſ ſm ꝙ cõtraria cõcupiſcũt ⁊ nõ ſimilia: queẽadmodũ ⁊ nãles.

INter ꝯpl'onem malã accidẽtẽ in uẽtre ex egritudine ⁊ inter cõpl'onem eius que eſt natura differẽtia ẽ: ꝙ hñs cõpl'onẽ malam accidẽtalẽ deſiderat quod ẽ cõtrariũ cõpl'oni uẽtris ſui: nõ qd̃ eſt cõueniẽſ ei ⁊ ſimile ſibi: ſicut deſiderat hñs cõpl'onẽ malam frigidã in uentre natura.

IN iſto ſermone oſtẽdit differentiã Gal. int̃ cõplexiõem malã natura: ⁊ malã per accidẽs. Cõplexio ei mala natura impoſſibile eſt vt ſit egrediens a latitudine ſanitatis: ⁊ ꝑpter hoc deſiderat habẽs eaꝫ quod cõuenit ei ⁊ aſſimilat̃ ſibi. Et complexio mala ꝑ accidẽs poſſibile eſt vt ſit egreſſa a latitudine ſanitatis ⁊ fiat egritudo. Et curatio malicie complexiõis accidentalis fit ꝑ illud quod eſt ei cõtrariũ. ⁊ iterũ membrũ ſm ꝙ diximꝰ attrahit ſibi ſm ꝙ eſt cõueniẽs in diſpõne ſanitatis: ⁊ attrahit ad ipm quod eſt cõtrariũ ꝯpl'oni ſue in egritudinis diſpõne. Qd̃ aũt dixit in vẽtre: intellige illõ etiã in aliis mẽbꝛis ſm ꝙ diſpõ eoꝝ eſt hec eadeꝫ diſpõ. verũtamẽ illud non eſt ſenſatũ, ꝑpterea ꝙ appetit⁹ naturalis in eis eſt tñ: ⁊ appetitus in ventre eſt compoſitus ex virtutibus naturalibus ⁊ ſenſibilibus ſimul. 6

SEcũm complexionẽ uero in uẽtre diſtꝑantie ꝑ ſimpliciũ cognoſcũt compoſitiões.

SPecieꝝ autẽ cõpoſitaꝝ cõplexionis male facte in uentre cognitio

eſt ꝑ cognitõem uel ꝑ cõparatõem ſimplicium ſpecierũ.

In compl'one ca. ⁊ ſic. in vẽtre vicẽte aggregãt' ſigna ↄpl'onis calide ⁊ ſigna ↄpl'onis ſicce. ⁊ in ↄpl'one q̃dẽ ca. ⁊ hu. aggregãt' ſigna ↄpl'onis ca. ꝑmixta cum ſignis compl'onis humide. cõplexio aũt fri. ⁊ hu. ⁊ ↄpl'o fri. ⁊ ſic. ſũt ꝫ modũ quẽ narrauim⁹. 7

Diligẽter uero opoꝛtet adhibere ĩtellectũ his que dicta ſunt diſcernentes ea ab his que dicẽda ſunt. Nõ ſolũ eni uẽter ſitiẽtes ⁊ nõ ſitiẽtes operat': ⁊ frigidũ ⁊ caliduꝫ potuꝫ deſiderãtes: ſed ea que circa thoꝛacẽ: ⁊ epar: ⁊ coꝛ: ⁊ pulmonem.

Et opoꝛtet iam ut m'ltũ adhibeas ↄſideratiõem in eo quod dixim⁹: ut diſcernas inter iſtud ⁊ inter illud qͦ ſumus dicẽtes: ⁊ eſt q̃ nõ ꝑpter uẽtrẽ tñ ſit homo ſitiẽs aut deſiderãs potũ frigidũ aut deſiderãs potũ caliduꝫ: ſed etiã ſit illud ꝑpter inſtrumẽtũ quod eſt in pectoꝛe ꝫm coꝛ ⁊ pulmonẽ.

Quum ex ſignis ↄpl'onis ca. ⁊ ſic. in vẽtre nã ſit ſitis ⁊ ex ſignis cõplexiõis huiuſmodi in vẽtre ꝑ accidẽs ſit appetit⁹ pot⁹ frigidi: ⁊ ex ſignis ↄpl'ois fri. ⁊ ſic. nã in vẽtre ſit paucitas ſitis: ⁊ ex ſignis hmõi cõplexiõis ꝑ accñs in vẽtre ſit appetit⁹ pot⁹ calidi: ⁊ res iſte accidũt hõi ꝑpter mẽbꝛa alia ſicut ꝑpter mẽbꝛa q̃ ſunt in pectoꝛe. ſ. coꝛ ⁊ pulmonẽ: dixit Gal'. hũc ſermonẽ de nã ventris donec nõ erres: ⁊ putes ꝙ ſitis ⁊ appetit⁹ potus frigidi aut pot⁹ ca. ſint ſigna ꝑꝑa compl'onis ventris. et Gal'. exponit ſermonẽ ſuũ iſtum ⁊ dicit: 8

Sed ꝑpt' hoꝛũ caliditatẽ ſitientes inſpirant ampli⁹ ⁊ exſufflant longius: ⁊ ſentiũt ꝫm thoꝛacẽ cauma: nõ quẽadmodũ qui ꝑpter uẽtrẽ ꝫm hypocondriũ patiunt' caloꝛẽ. ⁊ quidẽ bibẽtes nõ ſtatim quieſcũt: ⁊ frigid⁹ potus ſiſtit magis eoꝛũ ſitim q̃ꝫ multus calidus: refrigerat autẽ eos ⁊ frigidus aer inſpiratus: nihil alleuians ex uentre ſitientes: ita uero ⁊ ecõtrario habentes a frigida inſpiratiõe ſenſibiliter ledũtur. et maxĩe hec eſt cognitio ĩ pulmone frigiditatis: quẽadmodũ frigidũ inſpirãtes ſentiũt mãifeſte leſionẽ ⁊ infridatiõem ita calidũ ẽ eis aicũ: ſꝫ etiã phl'aticas ſuꝑfluitates loquẽtes cũ tuſſi expuũt.

Verũtamen ille cuius ſitis eſt ꝑpter caliditatẽ in iſtis inſtrumẽtis ipſe attrabit de aere plus: ⁊ eſt in attractione qua attrabit aerem ⁊ in inſpiratione ſpaciũ ⁊ longitudo: ⁊ ſentit in pectoꝛe ſuo inflammatiõem: nõ in eo qͦ eſt ſub hypocondrijs: ſicut ſentit ille cuius ſitis eſt ex caliditate in uentre: et quãdo bibit etiã non ſedatur eius ſitis ſtatim: ⁊ potus frigidus ſedat eã plus q̃ꝫ ſedet eaꝫ potus multũ calidus. Et quãdoq3 ſedat ſitim eius cuius eſt hec complexio aer frigidus etiaꝫ quãdo attrahit eum: ⁊ non ſedat ſiti eius: cauſa cui⁹ ſitis eſt caliditas in uentre. Et ſimiliter ille qui eſt ꝫm contrariũ huius diſpoſitionis ſentit leſionẽ ab aere frigido quãdo inſpirat euꝫ: ⁊ illud eſt ex maioribus ſignificatiõibus ſuper fꝛigus pulmonis. Et ſicut habẽs hanc diſpoſitionem quãdo attrahit aerem frigidũ ſentit ex eo leſionẽ manifeſte: ⁊ frigidus ſimiliter amat attractõem aeris calidi: ⁊ expuit ſuperfluitates phlegmaticas quando loquit' ⁊ cum tuſſi.

Differẽtiã ponit Gal'. inter ſigna vẽtris calidi et frigidi: ⁊ inter ſigna pulmonis ca. ⁊ fri. aſſũpta ꝑpter ſitim donec nõ fiat erroꝛ in aliquo eoꝛũ. Et ſermo ei⁹ eſt intellect⁹: ⁊ ipe etiã cõplebit ſmonẽ in ſignis ↄpl'onis pl'mõis ſicut fecit in ſignis vẽtris. 9

Siccitates uero pulmonis ſine ſuperfluitate ſũt ⁊ pure a phlegmate: ⁊ uoceꝫ habent clarã: quẽadmodũ ⁊ humiditates obſcurã quidem ⁊ raucam operãtur uocem. Incurrũt autẽ eis ſuperfluitates magis ⁊ acutius loqui uolentibus.

Eius autẽ cuius eſt pulmo ſiccus nõ eſt ſupfluitas quã expellat uel expuat: ⁊ uox eius eſt clara. Illi⁹ autẽ cuius pulmo eſt humidus: uox eſt non clara: rauca. Et quãdo utit' ex uoce q̃ eſt maioꝛ ⁊ acutioꝛ: currũt in canna ei⁹ pulmoni ſuperfluitates.

Iſte cui⁹ pulmo eſt ſicc⁹ nã nõ expuit ſupfluitates phlegmaticas: neq3 cũ ſmone: neq3 cũ tuſſi: neq3 vtroq3 ſil'. ⁊ ille cui⁹ pl'mo ẽ hu. expuit ſupfluitates phlegmaticas: aut cũ loq̃la: aut cũ tuſſi: aut cuꝫ vtroq3 ſil'. ⁊ ſignũ aliud illi⁹ c⁹ pl'mo ẽ ſicc⁹ ẽ vox clara: ⁊ illi⁹ c⁹ ẽ hu. ẽ vox rauca. ⁊ qñ vtit' ẽt ex maioꝛe voce ⁊ acutioꝛe currũt i cãnã pl'mõis e⁹ ſupfluitates phl'atice. 10

NOn uero ipſa uocis magnitudo a caliditate fit: quēadmoduꝫ neqꝫ paruitas a frigiditate fit: ſed hec qdeꝫ amplitudine trachee arterie fit ⁊ ex exſufflatione uehemētiori: paruitaſ uero cōtraria ſeqtur.

VErūtamē magnitudo uocis non fit ꝓpter caliditatē: nec ꝑuitas ei⁹ fit propter frigiditatē: ſed magnitudo uocis fit ꝓpter amplitudinē canne pulmonis: ⁊ ſupfluitatē uirtutis exituſ aeris ex pectore ſbito: ⁊ ꝑuitas uocis eſt ſeq̄ns cās que ſunt cōtrarie iſtis.

PRopterea q̄ dixerat ante q̄ qui vtit̃ ex voce qđ eſt maius ⁊ acutius: ⁊ cōcurrūt per illud in cannam pulmonis eius ſupfluitates: tūc ſignuꝫ eſt illud humiditatis pulmonis eius: Conſequenter ponit hunc ſermonē ita ⁊ dixit: q̄ magnitudo vocis ⁊ ꝑuitas eius non ſunt ſigna alicui⁹ complexiōis pulmonis donec non erret aliquis per ſermonē eius primū. Deinde dicit q̄ magnitudo vociſ eſt ſequēs amplitudinē canne pulmonis: ⁊ ſupfluitatē virtutis exitus aeris ex pectore ſubito: ⁊ paucitas vocis eſt ſequēs ſtricturā canne pulmōis: ⁊ debilitatē v̄tutis exit⁹ aeriſ ex pectore ſubito. s

ITaqꝫ neqꝫ ſp neqꝫ p̄ncipal'r: ſed ſm accn̄s ⁊ ex ſolis n̄alib⁹ craſib⁹ ſupueniētib⁹ nō conſequit̃ uocis magnitudo ⁊ ꝑuitas.

NOn ergo oportet ſemp ut ſequat̃ magnitudo uocis ⁊ eiuſ paruitas caliditatē ⁊ frigiditatē: neqꝫ etiā q̄ndo cū magnitudine uocis eius ſunt ca. et fri. eſt illud ex eis ipſis: uerūtamē non eſt ex eis niſi per accidens: ⁊ ſequitur illud complexio naturalis: nō cōplexio accidētalis.

IAm diximus q̄ caliditas qn̄ eſt addita n̄ā dilatat mēbꝝ: ⁊ qn̄ ē friditas addita n̄ā ꝯſtrigit mēbrū. ꝓpt̃ h̄ g̊ accīt vt mutet̃ vox in magnitudine ⁊ ꝑuitate a cōplexiōe cāne pulmōis: nō ꝑ eētiā ſꝫ ꝑ accn̄s: qm̄ caliditas n̄ālis qn̄ ē addita in h̄ mēbro dilatat ipm: tūc ſi ē v̄t⁹ pectoris fortis extrahēs aerē ſubito fit vox magna: ⁊ ſi nō ē fortis nō ē vox magna. Et ſi friditas n̄ālis cōſtrigit cān̄ā pulmonis: tūc ſi v̄t⁹ pulmonis ē fortis expellēs aerē vice vna ē ab illo vox acuta: ⁊ ſi nō expellat ipm ſeq̄t̃ ipm vox ꝑua. nō ē g̊ magnitudo ei⁹ neqꝫ ꝑuitas ſignū ꝓpū alic⁹ cal'itatꝭ neqꝫ fr̄itatꝭ: ſꝫ ſūt ſig̃ ꝑ accn̄s. Nō ꝯ'o aūt ꝯtigēs. ſ. frīda ꝑ accn̄s nō ip̄mit oīo aliq̇d in magnitudine vocis: neqꝫ in ꝑuitate eius niſi aſſiduet̃: ⁊ ſtet in mēbro vocali loco cōplexiōis radicalis. 9

QUoniā uero huiuſmodi organa ꝓpter craſiꝫ facta ſunt talia ſcꝫ ampla uel ſtricta talis uox cōſequit̃: ⁊ propterea ex uoce eſt aliqd de naturali craſi colligere. Eteni uox lenis lenitatem trachee arterie ſeqtur: ⁊ aſꝑa aſꝑitatē. Lenitas uero arterie: contēꝑantiā craſeos ſequitur: aſperitas uero ſiccitatē. Aſꝑitas ſiquidē inequalitas quedā eſt ſm corpus duꝝ. Arteriā uero operat̃ duram omiomerō ꝑtiuꝫ eius ſiccitas: inequalē uero eius diſꝑſe humiditatis indigentia. ad eundē uero modū: neqꝫ acuta uox natura ſine anguſtia gutturis: neqꝫ grauis ſine latitudine fieri poteſt. Anguſtia eni naturalis filia eſt frigiditatis: amplitudo uero caliditatis. ꝓportionabil'r uero naturalib⁹ differētijs uocū que ſm paſſiōem ꝑficiunt̃ cognitōes exn̄tes efficientiū cauſaꝝ ſūt: de qb⁹ oīb⁹ in his que de uoce dicta ſūt ſufficiēter det̃miatū eſt.

QUod eſt: quia omia mēbra officialia non ſunt ſm diſpōem ſm quā ſunt niſi ꝓpter compl'oneꝫ ſuā ⁊ diſpōnem uocis fit ſequēs diſpōnem mēbrorum officialiū: oportet ꝓpter hoc q̄ cōpes ex uoce ſm compl'onem ſuaꝫ naturalem: inde eſt q̄ uox lenis ſequit̃ lenitatem canne pulmonis: ⁊ uox aſpera ſeqtur aſꝑitateꝫ eius: ⁊ lenitas canne pulmonis ſequit̃ equalitatē complexionis ſue: ⁊ aſperitas eius ſequit̃ ſiccitatē ipſius. quod eſt: quia aſperitaſ non eſt niſi diuerſitas in corꝑe duro. Et nō fit cāna pulmonis dura niſi ꝓpter ſiccitateꝫ membrorū ſimiliū partiū ex quibuſ eſt compōeius: ⁊ non fit in ea diuerſitas niſi propter diminutōem humiditatis ſꝑſe in ea. Et ſil'r iterū uox acuta natura non eſt poſſibile ut fiat niſi cuꝫ cōſtrictione canne pulmonis ⁊ epigloti: uox grauis non fit niſi cuꝫ amplitudie ei⁹: ⁊ ſtrictura eius generat̃ ex frigore eius innato: ⁊ amplitudo eiuſ generat̃ ex caliditate ipſius innata: ⁊ ſm compatiōeꝫ ſpēꝝ uocis naturaliū ſunt ſpecies que accidūt ꝓpter egritudines: fiunt ergo

⁊ ille ſigna ſignificātia cauſas facientes eas. Jam ergo determinauim⁹ oīa illa determinatiōe ſufficiēti in libro noſtro de uoce.

In hoc ſmone oñdit Galien⁹ ꝙ lenitas voc̄ fit propter humiditatis multitudinē ſpſe in mēbro nam ipſa rorat ⁊ humectat ipm: ⁊ qñ minuit̄ exſiccat̄ membrū ⁊ generat̄ in eo aſpitas. quod eſt: qꝛ ptes eius remanent eleuate: qm̄ loca in quib⁹ erat humiditas euacuāt̄ ab humiditate: q̄re diuerſificat̄ ſit⁹ ptiū ei⁹: accidat ergo aſpitas. ⁊ hec humiditas qñ addit̄ ad eā eleuāt̄ loca eius. diuerſificant̄ ergo ptes cāne pulmonis: ⁊ accidit ex hoc vt aſpet̄ vox. Et differētia inter illā ⁊ pmā eſt: qꝛ cū hac eſt raucedo ⁊ ſputū ſupfluitatū phlegmaticaꝝ. Et quādo res iſte ſunt expoſite: tūc iā faciūt etiā egritudines mutatōis in voce ab eiſdē cauſis: ⁊ curatio cuiuſlibet earū eſt p cauſas ꝯtrarias. Intellige ergo illud: ⁊ tūc eſt ſermo eius intellectus. 13

Hie uero ptes animalis que intrinſecus ſunt nō leues habent craſeos cognitiōes. Tentandū eſt tamē eas per adiuuātia ⁊ nocentia cognoſcere: amplius ⁊ ſcđm naturaliū potentiarū operatōes. Dictuꝫ eſt autē in tertio loco de cauſis qui uniuſcuiuſqꝫ potentie uirtutis ⁊ initij dominatrix eſt craſis. Craſeos igitur cognitiones ⁊ ſpecies dicte ſunt.

Reliquorū membrorū complexionis ſigna ſup eaꝫ ſignificātia ſunt occulta: uerūtamē cōuenit tibi ut indageris ſm diſpōem ut ſignificeſ ſuper ea p ea que iuuāt ea ⁊ nocent eis: ⁊ per opatōes uirtutū eaꝝ naturaliū. Opationes aūt uirtutū nāliū iaꝫ dicte ſunt in tertio tractatu megategni: in cauſis p quas ꝯplonis fit rectificatio cuiuſqꝫ illaꝝ uirtutū. Et bonitas eaꝝ eſt per quā complonez etiam fit corruptio earum ⁊ ipſaruꝫ malicia. Et ego quidem iam compleui rememoratōem ſignoꝝ complexionis.

Iſte ſermo cōis eſt cōprehēdēs canones ſignorū cōplexionū mēbroꝝ interioꝝ. Et ſunt tres canones. vn⁹ eoꝝ eſt p illud quod iuuat illa membra. nam quādo noſ videm⁹ aliq̄d cōferre eis: extrahim⁹ p illud ꝯplonē eoꝝ. Et ſecund⁹ eſt p illud quod nocet eis mēbris. nā qñ videm⁹ aliquid nocere illiſ mēbris: p illud extrahim⁹ cōplones eoꝝ. Terti⁹ eſt p opatōes ṽtutū eorū naturaliū. nam qñ mutant̄ ſcim⁹ ex mutatiōe eoꝝ ꝙ cōplexio eoꝝ iam mutat̄. Mēbra aūt interiora q̄ nō dixit Gal. nōib⁹ ſuis ex ſignis cōplonū ſuarū in eo qđ p̄terijt ſunt inteſtina ⁊ renes ⁊ veſica ⁊ matrix ⁊ barbalō vrine .i. vritides pori: ⁊ diaphragma ⁊ fel ⁊ ſplen: ⁊ reliq̄ mēbra ſiliū ptiū intrinſeca: quoꝝ eē nō expoſuit in eo qđ preterijt. in canone aūt alio ſumpto ex opatōib⁹ ṽtutū nāliū ē neceſſe intelligere in tractatu tertio ex tractatib⁹ ſuis: in cauſis. qđ eſt: qꝛ oñdit in hoc libro ꝙ ex ṽtutib⁹ nālibus nō eſt aliqua penit⁹ q̄ opet̄ p frig⁹: ⁊ ꝙ ipe nō opāt̄ niſi p caliditatē qñ fit cōpar humiditas aut ſiccitas: ⁊ p ei⁹ additōem ⁊ diminutōem eoꝝ opat̄ vnaq̄qꝫ ṽt⁹. Vbi gratia: attractiue cōplexio q̄ opat̄ eſt caliditas q̄ ē pl⁹ ⁊ ſiccitas tpata: ⁊ retētiue caliditas eq̄lis ⁊ ſiccitas q̄ eſt pl⁹. Digeſtiue vero caliditas addita ⁊ hūiditas tpata: ⁊ expulſiue caliditas ⁊ humiditas tpate. Intellige ergo illud ⁊ non errabis ſicut errauit hybēmeſange: ⁊ iſaac iſrl̄ita: ⁊ qui tenēt ſentētias amborū: ⁊ putāt ꝙ retētiua opet̄ p frig⁹ ⁊ ſic. ⁊ expul. per frig⁹ ⁊ hu. Hoc eſt ergo vltimū ſmonis in ſignis complonis membroꝝ. Et manifeſtū eſt ꝙ qui ſtudet ⁊ exercet̄ in omnib⁹ que narraui nō occultabit̄ ei mod⁹ neqꝫ cā ſignorū omīs cōplonis: ſiue ſit naturalis i quibuſdā mēbris: aut accñtalis: aut in diſpōne que non ꝓportionat̄ neqꝫ ad ſanitatē neqꝫ ad egritudinē. Jā ḡ cōpleuit ſigna generis pmi. ſ. cōplonis: ⁊ remanēt duo alia genera. ſ. gen⁹ ſumptū in mēbris officialib⁹: ⁊ gen⁹ cōe in mēbris ſimiliū ptiū ⁊ mēbris officialib⁹. 14

Que uero ꝓpter magnitudinē aut plaſmatōem aut numerū aut poſitōem labūtur ita ſe habēt. Quecūqꝫ igitur cadūt ſub ſenſu: cognoſci facilia ſunt. Eorū uero que nō cadūt ſub ſenſu: hec quidē difficilia ſūt ad cognoſcēdū: hec uero ignota ſunt.

Membroꝝ que leſa ſunt in magnitudine ſua: aut in forma ſua: aut in ſuo numero: aut in ſitu ſuo: q̄cunqꝫ ſub ſenſib⁹ cadūt: eorū cognitio eſt facilis. Eorū uero que ſub ſenſibus nō cadunt: alia ſunt quorū cognitio eſt difficilis: alia quoruꝫ cognitio omnino impoſſibilis.

Poſtq̄ꝫ cōpleuit cognitōem canonū ſignoꝝ cōis oīs ꝯplonis qum ſit in corpe ſiue in aliquo mēbroꝝ: ⁊ eſt etiā pmū gen⁹ leſiōis nā: incipit hic i cognitōe canonū ſignoꝝ generis ſecūdi ex generib⁹ leſionū natura: ⁊ eſt illud qđ fit in ꝯpōne mēbroꝝ officialiū. Et dicit ꝙ ſignoꝝ h⁹ generis ſunt tres ſpēs. q̄rū vna ē facilis cognitōis: ⁊ hec eſt q̄ cadit ſub ſenſu. hec ei ñ idiget niſi ſtudio p viſuꝫ tm̄: ⁊ ſecūda indiget vt extrahat̄ ei⁹ cognitio ex eo qđ cōtinet ⁊ cōprehēdit. hec eſt difficilis cognitōis: verūtm̄ eſt poſſibilis. Tertia aūt cognitio eſt impoſſibilis oīo: ⁊ nō eſt in ea poſſibile niſi eſtimatōe ꝓpinqua tm̄. ⁊ ipe exponit has tres ſpēs in ſequētib⁹. 15

Capitis igit̄ magnitudo ⁊ figura ⁊ cū eo cerebri manifeſta eſt ut p̄us dictū eſt: ſꝫ hoc uero ⁊ thoracis. ita uero ⁊ quecūqꝫ labunt̄ ſm homoplatas: aut humeros: aut brachia: aut cubitoſ aut ſummas manus: aut hyſchiō: aut

ſuras: aut pedes: nõ eſt difficile cognoſcere: ſiue ſm plaſmatiõem lapſum ſit aliquid taliũ: ſiue ſꝫ magnitudinẽ: ſiue ſm numeꝝ aut ordinatiõem ꝯponẽtiũ ea. Manifeſte uero ⁊ opationũ in unoquoqꝫ ſunt leſiones.

m MAgnitudines capitis ⁊ figure eiꝰ ⁊ magnitudinis cerebri cũ illo et figure eiꝰ illud omne manifeſtũ eſt: ⁊ iã nomiauimꝰ illud ante: ⁊ ſilr eſt diſpõ i pectore: ⁊ ſm hoc exẽplũ nõ ẽ difficilis cognitio eſſe ſpatulaꝝ ⁊ humerorũ ⁊ adiutorioꝝ ⁊ brachioꝝ ⁊ uolarũ ⁊ ancharũ ⁊ coxaꝝ ⁊ cruriũ ⁊ pedũ. fit autem nocumẽtũ in unoquoqꝫ hoꝝ i forma: aut in quãtitate: aut numero: aut in ꝯpõne ptiũ q̃ ſunt in unoquoqꝫ eoꝝ ex qbus ipm ẽ ꝯpoſitũ: ⁊ nocumẽtũ cuiuſlibet hoꝝ opatõis ẽ mãifeſtũ.

IN h loco oñdit Gal. ꝙ ſigna eiꝰ qd accit ex nocumẽto in ꝯpõne alicuiꝰ mẽbroꝝ appẽtiũ ſenſu ſciũt p ſenſũ: ⁊ ſigna eiꝰ qd accit ex nocumẽto in ꝯpõne alicꝰ mẽbroꝝ interioꝝ q̃ ꝯtinẽt ⁊ ꝯphẽdũt mẽbra appentia ſciũt ex mẽbris ꝯſilibꝰ ſenſatis que cõtinẽt ipꝫ. Cuiꝰ exẽplũ eſt cerebꝝ. ipm. n. eſt mẽbꝝ interiꝰ ⁊ cõtinet: ⁊ ꝯphẽdũt illd oſſa capitꝪ: g̃ ſm illd ſm ꝙ ſũt figure horũ oſſiũ ſeqt illd ẽt cẽbꝝ: ⁊ ſilr ẽt pectꝰ. magnitudo ãt eiꝰ ⁊ ipiꝰ puitas qñ ſũt nõ ſeqntes illd ſꝫ ꝙ ſũt ſpõdiles dorſi: tc ipa ſũt duo ſig q̃titatꝪ pulmonis ⁊ cordis. 16

e EA uero q̃ intra corpuſ ſũt: nõ oia ſũt cognoſci poſſibilia.

IN membris autẽ interioribꝰ omnibus: nõ eſt poſſibile cognoſcere eorum eſſe.

p POſtq̃ȝ euigilare fecit nos ſup ſigna nocumẽti i ꝯpõibꝰ mẽbroꝝ appẽtiũ: ⁊ ſup ſigna nocumẽti in compoſitõne eius quod eſt ex mẽbris interioribus: verũtamẽ cõtinẽt illud: ⁊ cõprehendũt ſup ipſum mẽbra appentia. ⁊ pportionauit etiã h ad illud qd cadit ſub ſenſu: dicit hũc ſmonẽ vt faciat ſcire p ipm eẽ ſignoꝝ mẽbroꝝ intioꝝ: qr ẽt ipa diuerſificãt diuerſitate alia. 17

u UEntrẽ ſiquidẽ cuiuſdã ita paruũ ⁊ rotũdũ ⁊ ppẽſuȝ iuxta hypocõdrium uidi: ut manifeſte apperet ſꝫ circũſpexiõem propam ⁊ uidẽtibꝰ ⁊ tãgẽtibus. ſilr uidi ⁊ ueſicã cuiuſdaȝ extra poſitaȝ ⁊ paruã: ita ut ſi aliq̃ndo tardaret ad egeſtiõem urinaruȝ tumor circũſcriptus apparet manifeſte: nõ tñ aliorum que intriſecꝰ ſunt manifeſtã dedit mihi cognitõeȝ aliquãdo. Tẽtare tamẽ oportet cognoſcere ut poſſibile eſt per uirtutẽ ⁊ uitiũ eorũ: ⁊ ſi nõ ſm diſciplinam certam: ſed ſm cõiecturã quãdaȝ artificialem.

s STomachũ quidẽ iam uidi in quodam hoie puũ rotũdũ eminẽtem in locis que ſub hypocõdrio ſunt docc declaret aſpiciẽti ipm ⁊ tãgẽti ẽminꝰ eiꝰ propus ſm rotũditatẽ declaratiõe ſufficiẽti. ⁊ ſilr uidi ueſicã eminẽteȝ paruã ita ꝙ quãdo habẽs eam tardaret parũ ab urina: appebat in loco eius inflatio determinata termino manifeſto. De reliqs aũt mẽbris interioribꝰ nõ ſcio ꝙ aliqd appuerit mihi ex eis appitõe manifeſta. uerũtñ oȝ ut conemur inquãtũ poſſumꝰ ut ſciamꝰ ſalutẽ eorũ ⁊ eorum corruptõem. ⁊ ſi nõ eſt poſſibilis eoruȝ cognitio cognitõe uera: tũc ſaltẽ ẽ per eſtimatõem ppiquã.

d DIſtinxit in hoc ſermone Gal. inter ſigna nocumentoꝝ cõpõnis interioꝝ mẽbrorũ: ⁊ euigilare fecit ſup vnũqdq; eoꝝ ⁊ dixit: ꝙ ex eis ſũt quoꝝ cognitio eſt poſſibilis in q̃buſdã corpibꝰ: ⁊ ſunt mẽbra i qbꝰ eſt poſſibile vt emineãt ⁊ eleuet illud qd tenet ea ex triſecꝰ ⁊ illis ſilia. ⁊ ex eis eſt quoꝝ cognitio penitꝰ eſt impoſſibilis p ſigna manifeſta ⁊ i mẽbris in qbꝰ poſſibile ẽ vt emineat ⁊ eleuet qd eſt ſup ea: ita vt ſit poſſibile i eis cognoſcere ſigna eoꝝ. qñq; nõ eminẽt: neq; eleuat qd ẽ ſup ea redit g̃ eſſe eoꝝ ad hoc vt fiat cognitio ſignoꝝ eoꝝ p eſtimatõeȝ ppinquã. ⁊ illiꝰ exẽplũ ſũt ſtomachꝰ ⁊ veſica: quȝ in q̃buſdã hõibꝰ emineat ⁊ eleuet qd ſup eos eſt de muſculis poſſibilis eſt cognitio ſignoꝝ eorũ ex figura muſculoꝝ q̃ ſunt ſupra ea. ⁊ qñ nõ eminẽt ⁊ eleuant muſculi q̃ ſunt ſupra ea: tũc nõ ẽ cognitio ſignoꝝ eoꝝ poſſibilis niſi p eſtimatõem ppiquã. ⁊ illd eſt cã q̃re nos inq̃ſiuimꝰ cognitõeȝ ſignoꝝ vtriuſq;: ſicut inq̃rimꝰ cognitionẽ alioꝝ ſignoꝝ ab vtriſq; ex mẽbꝛ iterioribꝰ: quoꝝ nihil horũ cadit ſub ſenſu. nõ eni eſt via ad cognitõem ſignoꝝ ⁊ ñ mẽbroꝝ ſignificãtiũ ſup nocumẽta eoꝝ nã ſꝫ vitatẽ: ⁊ Gal. cog̃ſcũt ſig̃ eoꝝ niſi p eſtimatõem ppiquã vitati. ⁊ dicit: 18 euigilare facit ſup hãc eſtimatõeȝ ppiquã ⁊ dicit:

u UElut ſi ita accidat epati uidi quẽdam iam ⁊ multos gracles qdẽ uenas habẽteſ: ſine colore uero uniuerſum corpus: ⁊ ſi paulo ampliꝰ cibi intulerit ⁊ magis ſi fiũt inflantia ⁊ ſpiſſa ⁊ glutinoſa: hos qdeȝ uelut quodã põdere ipoſito ⁊ ſuſpẽſo ſm dextrũ hypocõdrium ſentiẽtes in pfũdo: hos uero cũ extẽſiõe quadã dolẽtes. in his ergo cõ

aut ſenſibiliū aut fantaſiaꝝ leſionibus aut appetituū uomēdi: aut egeſtionib⁹ ꝑ palatū ⁊ aures ⁊ nares ⁊ oc̄los: aut ſm illud doloꝝ differētijs.

Oportet aūt ut ſuper unūquodqꝫ mēbroꝝ ſm hoc exemplū ſignificet. ſuꝑ egritudies quidē q̄ ſunt in cerebro oportet ut ſignificet̄ aut ꝑ ſpēs permixtiōis mētis: aut ꝑ ſpēs imaginationis ei⁹ qđ imaginat̄ ex reb⁹ ſenſibilibus aut in nocumētis motuū uolūtarioꝝ: aut ꝑ illud qđ ꝓcedit ex palato aut ex auribus ⁊ narib⁹: aut per ſpēs doloꝝ que accidūt in eo.

Poſtq̄ꝫ dedit Galin⁹ canonē cōem in cognitione egritudinū mēbroꝝ interioꝝ: ⁊ oēs res cōes ſūt inſufficiētes ī doctrina donec expandant̄ ad ꝑticularia: incipit ꝑticulariter ī cognitiōe ſignoꝝ egritudinū cuiuſqꝫ mēbroꝝ: ⁊ icipit a cerebro ſicut incepit ab eo in cognitōe ſignoꝝ diſpōnuꝫ nāliuꝫ. Nūerauit ģ ſpēs ſignoꝝ egritudinū ei⁹: ⁊ dixit ꝙ ſunt q̇nqꝫ. vna eaꝝ ē ſpēs ꝑmixtōis ment̄. i. deſipiētie: nam qn̄ cum iſta ſūt voces ⁊ ſaltus: ſignificat victoriā chol'e citrine aut cho. ni. aduſte. ⁊ qn̄ cū ea ſunt q̇es ⁊ taciturnitas: ſignificat victoriā hūoris melācholici aut phlegmatici. ⁊ qn̄ cuꝫ ea ſūt vigilie: ſigt̄ victoriā ſiccitat̄. ⁊ qn̄ cū ea ē ſubeth ⁊ ſtupor: ſignificat victoriā hūiditat̄. Et ſecūda eſt ſpēs imaginatōis ei⁹ qđ imaginat̄ ex reb⁹ ſenſatis: in hac eniꝫ qn̄ imagines ſunt ꝯueniētes reb⁹ ſenſat̄: tūc duo vētres anteriores ex ventrib⁹ cerebri ſūt ſalui. ⁊ qn̄ ſunt incōueniētes: ⁊ ſūt ordinate ordine nō bono: ſignificāt egritudinē ventr̄ medij: ⁊ corruptionē cogitatōis vel cognitōis. ⁊ qn̄ obliuiſcit̄ ⁊ nō recordat̄: ſignificat egritudinē ventris poſterioris. ⁊ qn̄ ſunt nō ꝯueniētes: ſignificāt egritudinē duoꝝ ventriū anterioꝝ. Qn̄qꝫ aūt corrumpit̄ imaginatio ⁊ remanet memoria: ſicut cōtigit de viro de quo dicit Gal'. q̄ putabat ꝙ in domo ei⁹ eēnt quidā tubicine: ⁊ p̄cepit eos expelli. poſtq̄ꝫ ergo ꝯualuit recordat⁹ eſt iſti⁹: ⁊ non eſt oblit⁹ ei⁹. Et qn̄ꝫ corrūpit̄ cogitatio ⁊ rēanꝫ memoria ⁊ imaginatio: ſicut accīt ī algueſgues. i. menīs alienatōe qn̄ hō ſolus loquit̄ ſecū. Et tertia eſt nocumēta motuū volūtarioꝝ: ⁊ oꝫ tibi vt intelligas cuꝫ his etiā nocumēta ſenſuū: nam qn̄ iſti. ſ. mot⁹ ⁊ ſenſus deſtruūt̄ ex toto ī corpore: ſignificāt aut apoplexiā aut parilyſim vniuerſalem aut cōgelatōeꝫ aut p̄focationē matric̄. Et qn̄ deſtruūt̄ ex vna duaꝝ ꝑtiū corꝑis ſignificāt palyſim. ſꝫ apoplexia ⁊ paralyſis accidūt vniuerſal'r ex opilatōe ī cerebro accidente. Apoplexia q̇deꝫ fit ab opilatiōe q̄ implet cerebꝝ ⁊ ꝓhibet curſū ſpūs aialis. Et paralyſ̄ quidē fit ab opilatiōe q̄ implet vnaꝫ duaꝝ partiuꝫ cerebri. ⁊ qn̄qꝫ deſtruit̄ ſenſus ⁊ mot⁹ aliquoꝝ mēbroꝝ ſine alijs: ⁊ ſignificat illud opilationē in nucha: aut ī neruis venientib⁹ ad illō membꝝ. Et ego iam vidi virū cui⁹ ſenſus peduꝫ oīno deſtruct⁹ fuit a coxis vſqꝫ ad pedes: donec incideret aliq̇s aut ſecaret cuꝫ ſpada aliq̄ mēbra peduꝫ ei⁹ nō ſentiret illud: ⁊ mot⁹ eius fuerūt remanētes: ⁊ morat⁹ eſt donec fact⁹ eſt hydropic⁹ ⁊ mortu⁹ eſt. Judicaui ergo ſuꝑ illuꝫ ꝙ euenit extreme parti nuche nocumentū non cōpletuꝫ ⁊ deſtruct⁹ eſt ſenſus pedū eius: ⁊ nō deſtruct⁹ eſt mot⁹ eorū. ⁊ ſi nocumentū eſſꝫ cōpletū: deſtrueret̄ etiā mot⁹ eoꝝ. Et q̄ ꝑuenit ex hoc nocumēto vapor ad epar eius: ⁊ corrūpit ꝯplexionē ei⁹ ⁊ ſecut⁹ eſt illud hydropiſ̄. Et multotiēs quidē apoſtemat̄ cerebꝝ aut nucha: aut nerui abſcidunt̄: ⁊ ſequit̄ illud deſtructio ſenſus ⁊ motuū voluntarioꝝ qui ꝓcedūt ad mēbra q̄ ſunt ſub loco nocumēti illoꝝ membroꝝ. Et qn̄qꝫ accīt vt apoſtemet̄ cerebꝝ aut q̇daꝫ panniculoꝝ eius: q̄re ꝑmiſcet̄ intellcūs. ⁊ declaratio horū mēbroꝝ ꝙ hoc membꝝ ſit apoſtematū: extrahit̄ ex doloꝝib⁹. Quarta eſt ſpēs ei⁹ qđ ꝓcedit a palato ⁊ auribus ⁊ narib⁹ ⁊ ex ſuꝑfl̄uitatib⁹. ſubſtātie enī haꝝ ſuꝑfluitatū ⁊ colores eaꝝ ⁊ odores eaꝝ: humorē nocenteꝫ ī cerebro ſignificāt: ſicut accīt mihi ī pn̄ti tp̄e. deſcēdit. n. ex cerebro meo ⁊ ex palato ⁊ cuꝫ mucho hūiditas ſalſa ca. vehement̄ putredis: ⁊ an̄ illud ꝑrexerā itinere longo ī ſole eſtatis: ⁊ fatigauerā mentē meā multū valde: ⁊ repletus fuerā cibo: accīt ergo mihi hec egritudo timoroſa. Et eſt q̇nta ſpēs doloꝝ q̄ accidūt in eo: iſti. n. dolores ſūt diuerſi: ⁊ ipſi oēs noīant̄ noīe cōi ſoda. qđ ē: q̄ ex eis ē qđ pulſatiu⁹. ⁊ ali⁹ eſt queꝫ ſentit hō cuꝫ ſtimulatōe ⁊ mordicatōe vehementi. ⁊ ali⁹ eſt quē ſentit cū extenſiōe vehemēti a circuitu. Et ali⁹ eſt quē ſentit cū reuolutōe aut tremitu. Et loca ſode ſūt diuerſa. ali⁹ eſt. n. qui cōprehendit caput totū: ⁊ noīat̄ dolor ouans. alius q̄ cōprehendit vnaꝫ duaꝝ partiū cerebri: ⁊ noīat̄ emigranea. ⁊ ali⁹ eſt q̄ ſentitur ex̄ craneū. ⁊ ali⁹ eſt q̄ ſentit̄ intra craneū in ꝓfundo. Et iſte q̇nqꝫ ſpēs ſūt expoſite in libro cognitōis egritudinū membroꝝ interioꝝ. Et tu quidē inuenis multos medicoꝝ ſpecificātes vnāquāqꝫ eaꝝ: ⁊ dicūt ꝙ ſignū tale ſignificat egritudinē taleꝫ q̄ accīt a cā tali ſicut epilepſia: ⁊ melācholia: ⁊ ſcotomia: ⁊ ſpaſm⁹: ⁊ tetan⁹: ⁊ mater infantiū: ⁊ incub⁹. Et tu q̇deꝫ ſtabis ſuꝑ vnūquodqꝫ ſignorū egritudinū cerebri ꝓpaꝝ ei: ſil'r etiā ⁊ accn̄tiuꝫ ei ꝑ cōitateꝫ: q̄s ipſe nō noīauit. Et egritudinū q̄ accidūt a nocumēto qđ ſequit̄ illud qđ naſcit̄ ex cerebro. ſ. nocumētuꝫ qđ ſeq̄tur nuchā aut quoſdā neruos. aut ꝯſiderabis egritudinē que accīt cerebro ex nocumento qđ aſcendit ad ip̄m ex q̇buſdā menbris vt a ſtomacho: aut ex renib⁹ ⁊ ex eo qđ n̄ nūeraui: cui⁹ quidē eſt egritudo: ⁊ cui° q̇deꝫ eſt accn̄s ſeq̄ns egritudinē: ſicut epilepſia ⁊ ſpaſm⁹ ⁊ ſtupor ⁊ tremor. ⁊ ſalt⁹ ex libris Gal'. in q̇bus ipſe exq̄ſite ꝑſcrutat⁹ eſt doctrinā haꝝ reꝝ: ſic̄ liber eius ī morbis ⁊ accidentib⁹: et liber eius in cognitiōe paſſionū interiorū membrorū ſcies. 23

Ea uero que ſm cor ex diſnie ſpeciēb⁹ ⁊ motib⁹ ſm ipſuꝫ: ⁊ adhuc ex pulſib⁹ ſm ip̄m ⁊ arterias ⁊ aioſitatib⁹ ⁊ puſillanimitatib⁹ ⁊ febrib⁹ ⁊ infrigidatiōib⁹ ⁊ in colore differētijs ⁊ dolorib⁹ q̄ circa ip̄m ⁊ circa arterias.

Super egritudines aūt que accn̄t ī corde oportet ut ſignificet̄ ex ſpēb⁹ mutatōis et inſpiratōis: ⁊ ex tremore accidēte in ip̄o: ⁊ ex pulſu eius ⁊ pulſu uenarum: ⁊ ex uelocitate ire ⁊ tarditate eius ⁊ febre ⁊ frigore corporis et ſpeciebus coloris ⁊ doloribus accidentibus in eo.

Non eſt poſſibile vt apoſtemet̄ cor: aut accidat

opilatio in eo implens ventres eius ſicut poſſibile eſt illud in cerebro: naꝫ mors antecedit ad illū cuius eſt ante illud. Plurimi.n. qui moriunt̄ ſubito nō accīt eis niſi ꝙ effūdit̄ hūoꝛ ad corda eoꝝ ſubito: aut apoſtemāt̄ pānicu li eoꝝ ⁊ q̇eſcūt cordis motꝰ ꝑ illō: ⁊ morit̄ ſtatī hō ſine cā manifeſta. Qui aūt morit̄ ex timore terribili aut gaudio magno facto ſubito: tūc illō ē ꝓpter reſolutiōem ſpūs a corde. In gaudio q̇dē egredit̄ ſpūs ⁊ ſanguis ſubito ſiml̄ ad exteriora: q̄re extīguit̄ caliditas innata: ſicut extīguit̄ ignis ex vehemētia euētatōis. In timore vō redit ſpūs ⁊ ſanguis ad interiora: ⁊ extīguit̄ etiā caliditas īnata ſubito: ſicut extīguit̄ ignis q̄ coopit̄ cū re aliqua ꝓhibēte eius expiratōem. Et ſigna quidē ſignificātia egritudines cordis ſunt octo ſpēꝝ. Una eaꝝ ē inſpiratiōis malicia. Inſpiratio nāq; magna ⁊ velox ⁊ frequēs ſignificat caliditatē additā in corde: ⁊ eaꝝ ꝯtraria ſignificāt frigꝰ additū in corde. ⁊ ſmone abſoluto vnicuiq; modoꝝ malicie inſpiratōis ē ſignificatio ꝓpa. ⁊ Gal. q̇dē exq̇ſite ꝑſcrutatꝰ ē determinatōem illiꝰ in libro ſuo q̇ ē de malicia inſpiratōis. Et ſecūda ē tremor cordis accidēs in eo. h̄.n. ſignificat effuſiōem māe ad cor aut pāniculos eius: q̄ȯ eſt aut vapor melācholicꝰ aut humiditas: ⁊ facit maliciā cōplexiōis in ipo. Et tertia ē mutatio pulſus i generibꝰ ſuis. x. vnaqueq;.n. ſpēꝝ pulſus ⁊ ꝑticularia eiꝰ h̄n̄t ſignificationē ꝓpam ſuꝑ illud quod accīt cordi ex nocumētis ꝓpis ſibi: aut quod accīt ſibi ꝑ cōitatē deforis. Et q̄rta ē ex velocitate ire ⁊ tarditate eiꝰ. velocitas.n. eiꝰ ſignificat caliditatē: ⁊ tarditas ipſiꝰ ſignificat frigiditatē. ⁊ nece eſt tibi vt cōꝑes oēs iſtas res ꝑ res nāles. Et q̄nta ē ſpēs febriū. ⁊ Gal. q̇dē exq̇ſite ꝑſcrutatꝰ ē ſmonē in eis in liᵒ febriū: ⁊ in libro criſis: ⁊ in libro de ingenio ſanitatis. Et ſexta ē ex frigore corꝑis: ⁊ ſmo in eo ē cōtrariꝰ ſmoni i febribꝰ: ⁊ q̄n ſcit̄ vnū cōtrarioꝝ ſcit̄ ⁊ reliquū. nā cauſaꝝ frigoris corꝑis omnes ſunt cōtrarie cauſis fe. ꝓpterea ꝙ feb. eſt calor in toto corꝑe. Et ſeptima eſt ex colore corꝑis. Color enī corꝑis mutat̄ ⁊ alterat̄ mutatōe diſpōis cordis ⁊ alteratōe eius. Et octaua eſt ex doloribꝰ accidētibꝰ in eo ⁊ hoꝝ dolorū plures ſunt accidētia anime ſicut triſticia ⁊ anguſtia ⁊ furor. ꝙ aūt accidat ei dolor in ſeipo illud minus vel paꝝ morat̄ ⁊ ꝓlongat̄ ꝓpterea ꝙ animal moritur ante confirmātōem doloris in corde. 26

[E] A uero que ſm epar ex humorū indigētia ⁊ abūdātia: ⁊ cōuerſione coloris in nōnaturales diſcolorationes: ⁊ adhuc ex his q̄ ſunt ſm digeſtionem aut nutrimētū: aut ſuperfluorū egeſtionē immutatis: ſed ⁊ pōderibus ſm ipm ⁊ tumoribꝰ ⁊ doloribꝰ nō in regiōe epatis tm̄: ſed ſm compaſſiōes q̄cūq; fiunt alicui membro: ut ſunt diſnie ſpecies ⁊ tuſſis.

[S] Uper egritudines aūt q̄ accidūt in epate oportet ut ſignificet ex diminutiōe chimorū ⁊ additione eorū: ⁊ mutatōe eorū a diſpōnibus ſuis naturalibus ad diſpoſitōē egredientē a nā ⁊ ex malicia coloris: ⁊ ex mutatōe que accidit ex ſparſione nutrimēti in corꝑe aut in aſſimilatōe ſui cū mēbris: aut in expulſiōe eiꝰ q̄ȯ expellit̄ ex eo ex ſuꝑfluitatibꝰ: ⁊ ex grauitate etiā q̄ ſentit̄ in eo ⁊ apoſtematibꝰ ⁊ doloribꝰ quorū quidā fiūt in loco epatis ipſiꝰ: ⁊ q̄dam eorū ꝑ cōitatē ⁊ ꝑ ſpēm quādā mutatiōis etiā ⁊ inſpiratōis ⁊ tuſſis.

[S] Pecies ſignoꝝ egritudinū epatꝭ ſunt q̄nq; ſpēs. Prima ē ſūpta ex oꝑatōibꝰ eiꝰ: ⁊ ē mutatio eiꝰ q̄ mutat chimos in q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate. In q̄ꝫtitate q̇dē eſt diminutio chimoꝝ ⁊ additio eoꝝ. In q̄litate vō eſt mutatio humoꝝ a diſpōibꝰ ſuis nālibꝰ ad diſpōēꝫ exeūtē a natura. Et ſmo in hac ſpecie eſt longꝰ ⁊ ſufficit in eo in hoc loco rememoratio ſumme vniꝰ ſignificātꝭ ſuꝑ reſiduū eius. ⁊ hec ſumma eſt: ꝙ epar a ſtomacho ⁊ ab inteſtino ieiuno ſugēdo ex cibis ⁊ potibꝰ attrahit cibum ⁊ decoquit ipm: ⁊ facit ex eo chimos. iiij. ſ. ſanguinē chol. phlegma ⁊ melācholiā. Quꝫ ġ accīt in eo egritudo ꝓhibet ipm ad hoc vt faciat chimos iſtos. iiij. ſm ꝙ oꝫ. ꝙ ſi egritudo eſt malicia ꝯplōnis fride addit in generatōne phlatis: ⁊ minuit reliquos eoꝝ. ⁊ ſi ē malicia ꝯplōis ca. addit in generatōe cho. ⁊ minuit reliquos eoꝝ. Et mltotiens quidē apoſtemat̄ epar a ꝑte ca. aut accīt i eo maliciā ꝯplōnis ca. ⁊ adurit hu. ⁊ generāt̄ modi cho. diuerſarū ſpēꝝ. Spēs aūt cho. ci. ſunt rubea clara citrina ſubtil ⁊ citrina ſil'is vitello oui ⁊ praſſia ⁊ q̄ hꝫ colorē indicū: ⁊ que eſt vt ziniar. i. viride eris. Phlegmatis aūt ſpēs ſunt dulce acetoſum ⁊ inſipidū ⁊ ſalſum ⁊ vitreū. Et ſpēs humoris melācholici ſunt duobꝰ modis. Unꝰ eorū ē eiꝰ q̄ȯ attrahit ſplen: ⁊ eſt fex ſanguis ⁊ ſuꝑfluitas eiꝰ. Et alter eſt qui adurit̄ ex humoribꝰ. humores aūt qui adurunt̄ ⁊ cōuertūt̄ in cho. ni. ſunt ſpēs cho. ci. ⁊ phlegma ſalſum: ⁊ humor melācholicꝰ: ⁊ ſanguis. Iſte ġ ſunt ſpēs. ix. chol. ni. ſex ex aduſtiōe cuiuſlibet ſpēꝝ cho. ci. ⁊ vna ex phlate ſalſo: ⁊ vna ex humore melācholico: ⁊ vna ex ſanguine. Et ſanguis ipſiꝰ ſunt duo modi: purꝰ: ⁊ impurus. purꝰ eſt q̄ eſt in venis mā nutrimēti mēbroꝝ. impurꝰ eſt qui effuſus ē in venis cū aliis humoribꝰ ꝑmixtꝰ. Iſte nāq; ē ſil'is oībꝰ hūoribus reliq̇s ꝓpter iuuamēta q̄ rememorari nō ē in hac hora. Q̄nq; aūt declināt ſanguis ⁊ vnuſquiſq; hūoꝝ a ꝯplōne ſua eq̄li ꝑ egritudines epatꝭ: ⁊ fit aut minꝰ aut plꝰ aut magis addite caliditatis: aut magꝭ addite friditatꝭ: aut magꝭ addite hūiditatis: aut magis addite ſiccitatꝭ: ⁊ q̄n mutat̄ ſignificat egritudinē in epate. Et ſpēs ſecūda eſt ſūpta ex malicia coloris. color enī mutat̄ ad maliciā: aut ꝓpt̄ cor aut ꝓpter eꝑ. Quꝫ ergo cor eſt ſaluū: tūc mutatio eiꝰ ꝓpt̄ eꝑ eſt ſolū: ⁊ ſcit̄ ꝙ mutatio eiꝰ eſt a corde aut ab epate ꝑ illō q̄ȯ eſt cū eo de cōꝑibꝰ aliis. ſ. ex ſignis. nā quꝫ ꝓpt̄ eꝑ ſit ei ſignū aliud appropat̄ ei. exemplū illiꝰ ē color plūbeꝰ qui ſignificat frigꝰ in epate q̄n inſpiratio ⁊ pulſus ſūt ſꝫ diſpōnes ſuas. Et ſpēs tertia eſt ſumpta ex mutatōe ſua q̄ accīt in ſpſiōe nutrimēti ⁊ aſſimilatōe eiꝰ cū mēbris: et ex vrina. Et in eo q̄ȯ expellit̄ de ipo ex ſuꝑfluitatibꝰ. ſ. ex vrina. Epar enī q̄n infirmat̄ generat hūores quos abhorrēt mēbra q̄re accidūt ab illo egritudīes diuerſe: ſicͭ ſcabies ⁊ ipetigo ⁊ alia ⁊ barras ⁊ verruce ⁊ morphea ⁊ lepra ⁊ alopicia: ⁊ alia ex eis quoꝝ ꝓpetas eſt vt generet̄ i eo q̄ȯ appꝫ de corꝑe ex egritudinibꝰ. ⁊ eſt illō q̄ mēbra expellūt iſtas ſuꝑfluitates ad cutē: ⁊ coartāt̄ in ea ꝓpter ġſſitudinē ſuā ⁊ debilitatē eiꝰ ad h̄ vt faciat eos vaporē q̄ reſoluat̄ ex porꝭ eiꝰ. Et multotiens diligūt eas membra ⁊ non expellūt eas ad partē cutis: ſed remanētes in membris reſudant ad

epar: quare generat̄ ab eis ſpēs hydropiſ: aut ſpēs fluxꝰ ventrꝭ epatici: aut ſpēs vomitꝰ: aut ſpēs ꝓuocatōis vꝛine aut ꝓuocatōis menſtruoꝝ: ſicut ſcies ex verbis hippo. ⁊ Gal. Et ſpēs q̄rta eſt ſūpta ex ſenſibilitate epatꝭ: ⁊ ꝑ illud qđ accīt ī eo ex opilatōibꝰ ⁊ apatibꝰ: epar.n. qñq₃ ſentit maliciā ↄplōnis ī ſe diuerſe: ⁊ moꝛdicationē ⁊ tenſiōe₃. Et ſpēs q̄nta eſt ſūpta ex ſenſibilitate mēbꝛoꝝ int̄ q̄ ⁊ ip₃ eſt cōitas. nam qñ epar apat̄: trahit̄ furcula ipſiꝰ inferiꝰ ⁊ ſentit̄ grauitas ipſiꝰ in furcl'a: ⁊ coartat̄ velamē: quare mutat̄ inſpiratio ⁊ accīt tuſſis. 27

Ita uero ⁊ ſm uentre₃ circa digōne₃ ⁊ oꝛexim hūide aut ſicce obl'onis: aut ſuperfluoꝝ egōnibꝰ peccātibꝰ. Similr̄ uero ⁊ nauſeis ⁊ ſingultibꝰ et eructuatōibꝰ ⁊ uomitibus: ⁊ ipſis eoꝝ que uomunt̄ foꝛmis: ⁊ doloꝛibus: ⁊ tumoꝛibus ⁊ diſnijs.

Et ſimilr̄ etiā opoꝛtet ut ſignificet̄ ſuper egritudines que fiūt in uentre ꝑ nocumēta que accidunt ei in digeſtiōe ⁊ in appetitu eius qđ recipit de humido ⁊ ſicco: ⁊ ī expulſiōe ſupfluitatū generataꝝ ī eo. Et ſimilr̄ ſignificat̄ ſuꝑ eas ꝑ ſingultū ⁊ eructuationē ⁊ nauſeam ⁊ uomitum: ⁊ ſpecies eius quod egreditur cu₃ uomitu: ⁊ per doloꝛes ⁊ apoſtemata ⁊ mutatiōe inſpiratōis.

Species ſignoꝝ egritudīs ſunt. x. Prima earū eſt nocumēta accñtalia ī digōne. ⁊ ſūt ſm viā vniuerſalē tria. ſ. coꝛruptio digōnis: ⁊ digōnis minoratio: ⁊ deſtructio digōnis. vnaqueq₃ aūt haꝝ ſignificat maliciā ↄplōnis ī ventre. Et ſpēs malicie ↄplōnis ſtr̄. Aut.n. ſignificāt egritudinē officiale₃ ī eo: ⁊ qñ coꝛrūpit̄ ex eis digeſtio: aut fit minoꝛ: aut deſtruit̄: nec gnāt̄ ex eo chilꝰ ex quo epar generet chimos: ⁊ apparet coꝛruptio digōnis ī grauitate nutrimēti. egō.n. qñq₃ egredit̄ mollita: qñq₃ egredit̄ groſſa nō mollita: ⁊ qñq₃ egredit̄ mutati odoꝛis: ⁊ egredit̄ cū ea aliq̄d aliud ex eo: in qᵒ ia₃ exq̄ſite ꝑſcrutati ſūt Hip. ⁊ Ga. ſmonē in libꝛo ꝓnoſticorū: ⁊ ī li. de moꝛbo ⁊ accñtibꝰ. Et ſecūda eſt ſūpta ex appetitu hūidi ⁊ ſicci. iam.n. declaratū eſt ī eo qđ pꝛeterijt ꝙ differētia ē inter ↄplōne₃ malā factā natura ī ventre: ⁊ factā ꝑ accñs: q2 hñs nālem appetit qđ eſt ↄueniēs ⁊ ſilē eiꝰ cōplexioni: ⁊ ꝙ hñs accñtale₃ appetit ↄ̄triu₃ ↄplōni eiꝰ qđ eſt ī ventre. appetitꝰ ḡ hūidi ſignificat aut caliditatē aut ſiccitatē in ventre: aut vtrūq₃ ſil'. ⁊ appetitꝰ ſicci ſig̃t aut hūiditate₃ ī ventre dñari: aut frigꝰ: aut vtrūq₃ ſil'. ⁊ ꝓꝑ h̄ tacuit Gal'. de appetu cal'i ⁊ fri. Et t̄tia ē ſūpta ex expulſiōe ſupfluitatū gnātaꝝ diu₃ ī eo. ⁊ vent̄ q̄dē expellit illas ſupfluitates aut ad meri: ⁊ egrediūt̄ cū ſputo aut cū vomitu ⁊ cū ſaliua: aut ad īteſtina ⁊ egridiūt̄ cu₃ egōne. Et q̄rta eſt ſūpta ex ſingultu: ſingultuſ.n. accīt ſiccitas. ſpaſmꝰ. Et cāe faciētes ipm aut ſūt repletio aut ſiccitas. venter vō qñq₃ replet̄ hūiditate aut hūoꝛe moꝛdicatiuo. Et ſiccitas faciens ſingultū: ſi appꝛopat̄ ventri ſoli: tūc poſſibil' eſt ſanatio eiꝰ. ⁊ ſi eſt coꝛpis totiꝰ tūc ia₃ finita eſt hūiditas eiꝰ ꝑ aliquā egritudīe₃: ⁊ nō ē poſſibilis curatio eiꝰ. Et q̄nta eſt ſūpta ex eructuatōe: ipſe.n. ſignificāt ꝑ oꝛdinē ſuū illud qđ eſt infuſū in ventre: ⁊ diſpōne₃ ↄplōnis ventrꝭ. Eructuatio q̄de₃ fumoſa aut ſignificat caliditatē aut hūoꝛe₃ cholericū. Et acetoſa q̄de₃ ſignificat aut frigꝰ aut hūoꝛe₃ melācholicū aut phlegma acetoſum. fetida vō ſignificat hūoꝛe₃ putridū effuſū in vētre in aīali. ſalſa vō ſignificat hūoꝛe₃ male q̄litatꝭ in eo infuſū: qu₃ iam finita eſt hūiditas ꝑ aliquā egritudinē: ⁊ nō eſt poſſibilis eiꝰ curatio. Et ſexta eſt ſūpta ex neuſea: nauſea.n. ⁊ ſubuerſio aīe ſignificāt hūoꝛe₃ malū quē ebibit venter: ⁊ factꝰ eſt viſcoſus ī eo qđ eſt inter tunicas eiꝰ. ꝙ ſi accidat cū eo vomitꝰ: ⁊ q̇eſcat ꝑ ip₃ nauſea: tūc ille malus hūoꝛ infuſus ī ventre etiā iam penetrauerat: ⁊ virtuſ eiꝰ ad tunicas illiꝰ: q̇ qñ egredit̄ ꝑ vomitū deſtruit̄ qualitas eiꝰ moꝛdicatiua. Et hūoꝛ q̄dem effuſus ī ventre aut attrahit̄ ad ipm ex toto: aut ita eſt vt extrahat ipm: ſic accidit ī fame vehemēti: qm̄ tūc ipſe redit ⁊ attrahit ex mēbꝛis circūſtantibꝰ: ⁊ effundunt̄ ad ip₃ ſpēs veneni diuerſe: aut ita ꝙ mēbꝛa ipſa expellūt ad ipm illud qđ aggregat̄ in eis de veneno. ⁊ multotiens q̄de₃ generāt̄ in ventre ipſo ex ſupfluitatibꝰ ciboꝝ ⁊ potuu₃ hūoꝛes mali aut phl'atici aut chol'a poꝛalis: aut melācholia: aut q̄ ē ſic̄ in dicū. Et ſeptima eſt ſūpta ex vomitu: egrediūt̄.n. cū vomitu ſpēs multe hu. phlegmaticoꝝ aut cholericoꝝ aut melancholicoꝝ. ⁊ ſpēs veneni ſūt diuerſe. Et venenū q̄de₃ ē hūiditas aquoſa ſubtilis hoꝛribilis q̄litatꝭ. ⁊ q̄litas veneni eſt diuerſa. qđ eſt: q2 aliud eſt longinqu₃: ⁊ aliud qđ ē ꝓpinquū humoꝛibꝰ ↄuenientibꝰ coꝛpoꝛi. ⁊ aliud eſt qđ h₃ q̄litatē malā venenoſā valde. Et octaua eſt ſūpta ex doloꝛibꝰ: qđ eſt: q2 veniūt ad ventrē multi nerui: ⁊ ꝑcipue ad os eiꝰ. ſ. ad illud qđ ē ſuperiꝰ eiꝰ: q̄ꝓpt̄ ſentit ſenſibilitate foꝛti nocumētū qđ eſt ī eo: ⁊ fiūt ex eo doloꝛes hoꝛribiles ꝑui valde: donec mlt̄i eoꝝ faciūt ſyncopī. Et Gal'. q̄de₃ loq̄t̄ in doloꝛibꝰ ⁊ dic̄ ꝙ cāe eoꝝ aut ſūt ſol'o ↄtinuitatꝭ: aut malicia ↄplōnis diuerſe. ⁊ illud qđ accīt ex eis ī vētre ſig̃t egritudīe₃: ⁊ ē gnātio eꝰ aut ab hūoꝛe moꝛdicatiuo: ⁊ iſte hūoꝛ aut ē cholericꝰ aut acetoſus aut ſalſus: aut ē a malicia ↄplōnis diuerſe in ſtō: ⁊ ē malicia ↄplōnis diuerſe vt aggregēt̄ in eo qđ calefacit calefcōne foꝛti ⁊ ꝙ infrīdet infrīdatōe foꝛti ſil' aut hūectet aut ſiccet. Et nona ē ſūpta ex apatibꝰ accñtibꝰ in ventre. apata vō ſūt iiij. ſ. ſāguinea: phl'atica: cholerica: ⁊ mel'ica. ⁊ ex eis ēt eſt qđ eſt cōpoſitū. ⁊ multotiēs q̄de₃ oñdunt̄ iſta apata ſenſui ꝑ hᵒ ꝙ īpellūt lacertos q̇ ſt̄ ſupꝛa ventrē. Et decia ē ex mutatōe īſpiratōis: vent̄.n. qñ in eo eſt apa aut hūoꝛ infuſus aut mēbꝝ tendit̄ tenſiōe multa ⁊ coartat velamē ⁊ extendit ipm: mutat̄ ꝑ illud inſpiratio. 28

Et ſm pectꝰ ⁊ diſnijs ⁊ tuſſibus ⁊ doloꝛibꝰ adhuc ⁊ eoꝛu₃ que expuunt̄ differentia: opoꝛtet cognoſcere in pꝛeſenti egra.

Super egritudines aute₃ que accidūt in pectoꝛe opoꝛtet ut ſignificetur ꝑ ſpēs īmutatiōis inſpiratōis ⁊ tuſſim ⁊ doloꝛes accidētes ī eo: ⁊ ſpēs eiꝰ qđ expuit̄ ex eo.

Spēs ſignoꝝ egritudinū pectoꝛꝭ ſūt. iiij. vna eaꝝ eſt mutatio īſpiratōis: na₃ qū ꝑ dilatōe₃ pectoꝛꝭ ingredit̄ aer: ⁊ ꝑ ↄſtrictōe₃ eiꝰ egrediat̄ vapoꝛ fumoſus: ſeq̄t̄ qñ infirmat̄ vt mutent̄ motꝰ eiꝰ: ḡ ꝑ illud īmutat̄ eiꝰ īſpiratio. Et ſecūda ē ſūpta ex tuſſi qñ ꝓuenit ī pectoꝛe reſ

doloroſa mouet virtus naturalis vt expellat cū tuſſi. Et tuſſis q̄dē accit ex cauſ mltis valde: ſed hnō ē hora nūc rādi eas. Sȝ tertia eſt ſūpta ex doloribꝰ accn̄tibꝰ ī pectore. ⁊ iſti q̄dē dolores ſunt diuerſi. ⁊ ex eis.n.ſūt q̄ fiūt ab egritudine in lacertis coſtaꝝ. ⁊ ex eis ſūt q̄ fiūt ab egritudine in pāniculis pectorꝰ. ⁊ ex eis ſūt q̄ fiūt in pulmone. Et q̄rta ē ſūpta ex ſpēbꝰ eiꝰ qđ expuit ex pectore cū tuſſi. Et ſpēs eiꝰ qđ expuit ſūt multe. Ex eis.n. ē ſputū ſanguis ⁊ ſignificat ſolutōem cōtinuitatꝭ vene. Et ex eis eſt ſputū ſcreatōis: ⁊ hꝰ ē ex eo qđ ſignificat victoriā phlatis. Et ex eo ē qđ ſignificat victoriā ſanguis. ⁊ ex eo ē qđ ſignificat victoriā cho. ⁊ ex eo eſt qđ ſignificat victoriā melie. ⁊ ex eis eſt ſputū ſaniei. et eius etiam ſunt ſpecies multe. ⁊ ex eis eſt quod ſignificat ſputū ventoſi humoris: aut in pectore: aut quia attrahit ad pectus. 29

Et ſꝫ tracheā arteriā egritudines diſnia ⁊ tuſſis: ⁊ ſm locū dolor ⁊ ſputum ⁊ uocis leſio innoteſcūt.

Super egritudines accidētes aūt in cāna pulmōis ſignificāt mutatio inſpiratōis ⁊ tuſſis ⁊ dolor accidēs in loco eiꝰ: ⁊ qđ expuit ex eo: ⁊ nocumēta accidētia uoci.

Species ſignoꝝ egritudinū cāne pulmōis ſūt.v. Mutatio inſpiratōis ⁊ tuſſis: ⁊ dolor accn̄s in loco eiꝰ: ⁊ qđ expuit ex pāniculꝭ eiꝰ ⁊ cānis eiꝰ: ⁊ nocumēta accn̄tia voci. ⁊ Gal. q̄dē tacuit de nūeratione ſpēꝝ ſignoꝝ egritudīs pulmōis: qm̄ ipē eſt ītra pectꝰ. Et ſpēs ſignoꝝ egritudinū eiꝰ ſūt cōpoſite ex ſignis cānaliū eiꝰ: ⁊ ex ſignis egritudīs pectorꝭ. Et qn̄qꝫ quidē accit ex aꝑatibꝰ pulmōis mutatio coloris maxīe faciei: ⁊ cū dolore accn̄te in eo ſentit ḡuitas in eo qđ ē īter ſpatulas: ⁊ ſequit cū malicia inſpiratōis etiā tuſſis: ⁊ ſputū ſpumoſū ē ꝓpꝛiū ei. qđ ē: qꝛ ex eo qđ expuit ex pectore aut ex cānalibus eiꝰ: nō ē aliqđ ſpūoſū. Et tacuit Gal. ēt de nūeratiōe ſpēꝝ ſignoꝝ egritudinū renū: ⁊ ſpēꝝ ſignoꝝ egritudinū inteſtinoꝝ ꝑꝑ duas res. Breuit vna ē aſſimulatio haruꝫ ſpēꝝ in pꝛīꝰ rei. ⁊ altera ē qꝛ ſūt ītellecte ex oꝑatōibꝰ eoꝝ: ⁊ ex eo qđ ꝓcedit ex eis ⁊ locꝭ doloris ⁊ aꝑatibus ⁊ alijs. Urina.n. ⁊ qđ egredit cū ea appꝛopꝛiat renibꝰ ⁊ veſice. et egō ⁊ qđ egredit cū ea ſignificat ſuper inteſtina. Et Gal. quidē colligit ſigna egritudinū eiꝰ qđ remāſit ex mēbris interioribus in ſumma vna. 30

Proportionaliter uero ⁊ in oībus alijs ꝑtibꝰ ex tumore et dolore et leſiōe oꝑationū amplꝰ ⁊ egōnū differētijs cognitiōes erūt.

Et ſm hāc ꝓportiōem ſunt ſignificatōes ſub egritudīes reliquoruꝫ membrorū ex groſſitudine ⁊ dolore accidentibus in eis: ⁊ ex nocumētis accidētibus oꝑatōibus eoꝝ ⁊ ſpēbus eoꝝ que ꝓcedūt ex eis.

Iſte canō cōis ē ī ſignificatōe ⁊ cognitōe egritudinū mēbroꝝ interioꝝ: ⁊ qđcūqꝫ ē ex eis ē ſpēs ſignoꝝ egritudīs: cuiꝰ cāꝫ iā narrauit ⁊ enūerauit ⁊ qđcūqꝫ ē cū eiſdē de quo tacuit. ⁊ iſte canō ſumptꝰ eſt ex.iiij. ſpēbꝰ. quaꝝ pꝛīa eſt ḡſſitudo: ⁊ ſecūda dolor: ⁊ tertia nocumēta accn̄tia oꝑatōi mēbꝛi: ⁊ q̄rta ē ex eis q̄ ꝓcedūt ex eis. Et manifeſtū ē ex iſtis.iiij. qꝛ in eis ē nec̄ia ſcia triū reꝝ. quaꝝ pꝛīa ē ſcia mēbroꝝ ꝑ anatomiā. ⁊ ſecūda ē ſcia oꝑationū eoꝝ. ⁊ tertia ē cognitio iuuamētoꝝ eoꝝ. ꝑ cognitōem aūt mēbroꝝ ꝑ anatomiā ſciūt ſcīe eorū et q̄ cōtinuāt cū eis ⁊ cōicāt cū eis: ⁊ q̄ veniūt ad ea ab alijs: ⁊ ſmone abſoluto vniuerſali ſciūt ꝑ anatomiā forme et ſitꝰ eoꝝ: ⁊ q̄ntitates ipoꝝ: ⁊ nūerꝰ eoꝝ. Et ingredit ī nūero eoꝝ illud qđ venit ad ea ex venis ⁊ etiā arterijs ⁊ neruis: ⁊ reliq̄ q̄ ſunt in eis. Cognitio aūt oꝑationū mēbrorū et iuuamētoꝝ eoꝝ ē nec̄ia: qm̄ vnūqđqꝫ eorū eſt creatū ꝑꝑ iuuamēta q̄ oꝑatiōem ſuā ꝓpꝛiam. Et oꝑationū eius ſunt iuuamēta currūt curſu arboris illiꝰ oꝑatōis. Quꝫ ḡ mutat iuuamētū ſignificat mutatōem mēbꝛi: ⁊ ſilr qn̄ mutat oꝑatio ſignificat mutatio mēbꝛi. Et multotiēs q̄dē ſūt vni mēbro iuuamēta multa. quoꝝ q̄dā ſūt ꝓpꝛia: q̄dā cōiora: ⁊ q̄dam anteriora: ⁊ q̄dā poſteriora. Et nō ē poſſibile vt ſit membro vni nūero plꝰ oꝑatōe vna nūero. Cerebꝝ.n. q̄uis ſit mēbꝝ vnū ⁊ ſint ei oꝑatōes multe diuerſe: tn̄ ꝑtes eiꝰ nō ſunt vne nūero: ⁊ q̄ntitas nūeri eaꝝ ē ſm q̄ntitatē nūeri ꝑtiū oꝑationū eaꝝ. Et ſilr cor ⁊ arterie dilatāt ꝑ ſpēꝫ villorū: ⁊ q̄eſcūt ꝑ ſpēꝫ tertiā villoꝝ. qđ ē: qꝛ vnaq̄qꝫ arteriaꝝ hꝫ duas tunicas: ⁊ inueniūt in ea ꝑ anatomiā villi ꝑ lōgitudinē: ⁊ villi ꝑ latitudinē: ⁊ villi poſiti ſm trāſuerſuꝫ. ⁊ corpꝰ cordis totiꝰ eſt cōpoſitū ex iſtꝭ ſpēbꝰ villoꝝ. vnaq̄qꝫ ergo oꝑationū ſinglariū numero: efficit mēbꝛuꝫ ſingulare numero. Intellige ergo totū illud ⁊ ſcies ex eo locum nocumēti ipſius. Et Galienꝰ quidē determinauit partes huius canonis ⁊ dicit: 31

Ex tumoribꝰ q̄dē ꝑter nām ut in phlegmonibꝰ ⁊ ſcliroſi ⁊ inflatiōibus ⁊ heriſipilis inſpiciēdum eſt.

Et ubicūqꝫ ī corꝑe ē groſſitudo ꝑtrāſiēs quātitatē nālē oꝫ ut ingramꝰ an ſit ex aꝑate ca. aut ex aꝑate ḡui duro: aut ex molli inflāte.

Apoſtema calidū aliud eſt ſimplex ſic aꝑa factū de ſanguīe noīatū phlegmō: ⁊ aꝑa ca. noīat heriſipila. ⁊ aliđ ē ꝯpoſitū ſic ſpēs carbūculi: ⁊ ingrediūt in eo oēs puſtule ca. ipē.n. ſūt intrātes ſub ītētōe aꝑatꝭ ca. Et iſtꝭ q̄dē puſtulis ſūt noīa mltā: ſic ignis pſicꝰ: ⁊ variola ⁊ formica ⁊ forūculi: ⁊ alie ex puſtul: ⁊ variole ⁊ morbill ē ꝓꝑetas aliq̄. qđ ē: qꝛ ipſi currūt curſu criſiuꝫ malaꝝ: qm̄ ān̄cedit eos fe. putrida ⁊ ꝯcluſa. i. ſinocha ꝯtinua. ⁊ nā q̄dē expellit totā ſuꝑfluitatē ad ſuꝑficiē corporis ⁊ gnānt ex ea variola ⁊ morbillꝰ. In phlegmōe aūt ⁊ heriſipila ⁊ carbūculo ⁊ q̄ currūt curſu eoꝝ fe. ſeq̄t ꝺōēc cōplet digō ſuꝑfluitatꝭ in eis. Et egyptij q̄dē noīant carbūculū ſicaſen. Et aꝑa ḡue duꝝ aliđ ē cꝰ gnātio eſt ab hūore mlīco ⁊ noīat ſcliroſ. ⁊ aliđ ē cꝰ gnātio ē a cho.ni. et noīat cācer. ⁊ aliđ ē cꝰ gnātio ē a phlate viſcoſo caſeato: ſic nodꝰ ⁊ ſcrophule. Et egyptij noīant ſcrophulas veū alteguiā. i. caſeatū. Aꝑa aut molle. i. inflatiū ē duobꝰ modis. vnū eoꝝ noīat inflatio: ⁊ alteꝝ noīat athelegi. Et ſūt eis ſpēs mlte diuerſe: ſic puſtule noīate aſſen ⁊ ſilie noctis: ⁊ iſta gnānt ex phlate ſubtili ca. aut ſalſo aut alteriꝰ ſpēi cui ꝯmiſcet cho. ꝑua. ⁊ ex ſpēbꝰ eiꝰ ſūt reliq̄ inflatōes cū q̄bꝰ ē pulſatio. ⁊ tu q̄dē potes coḡſcē nām aꝑatꝭ ex colore eiꝰ ⁊ dolore: ⁊ fe. ꝯcomitāte ipm: ⁊ ex velocitate motꝰ eiꝰ ⁊ tarditate eiꝰ ⁊ tactu eiꝰ ⁊ ex ꝯpſſiōe ſuꝑ ipm cū digitꝭ: ⁊ pōne nole ſuꝑ ipm. ⁊ iſta q̄dē aꝑata qn̄qꝫ ꝯponūt

adinuicē: q̄re generāt in corꝑe ſpēs multe apatū: quoꝝ
aliud cōpoſitū eſt ex ſanguīe ⁊ cho. ⁊ aliud ex ſanguīe et
melia: ⁊ aliud ex ſanguine ⁊ phl̄ate: ⁊ aliud ex phl̄ate et
cho. ⁊ ex iſt apatibꝰ ꝯpoſit ē cui nomē ē ſic adubellati ⁊
exitura: ⁊ ex eis eſt cui nō ē nomē. ⁊ ſm hāc ſil̄itudinē ē
ſmo in reliq̄s eoꝝ. Et māifeſtū ē ꝙ generat in mēbr inte
rioribꝰ ex iſtis apatibꝰ ſil̄e ei qđ generat ī mēbr appētibꝰ
verūtñ qđdā eoꝝ facit accelerare mortē patiēti ipm ꝑpt
nobilitatē mēbroꝝ interioꝝ ⁊ vehemētiā fe. ⁊ doloris. ⁊
qđdā eoꝝ fit ſpacioſū ⁊ ꝓpat eiꝰ curatio: ⁊ diuerſificātur
noīa apatū: ⁊ ꝑꝑ noīa mbroꝝ. Qđdā nāq̄ noīat pānari
tiū ⁊ ē illđ qđ egredit ſub vngue: ⁊ qđdā eoꝝ noīat ꝑiple
monia ⁊ pleureſ ⁊ epaticū ⁊ ſpleneticū ⁊ apa renū. Et q̄
buſdā eoꝝ ſunt noīa ꝓpa: ſic nomiat apa cerebri: aut apa
pāniculoꝝ eiꝰ carabitꝰ aut ſirſen. i. phreneſ: ⁊ ſic nomiat
pleureſis aſoſati: ⁊ ſicut noīat apoſtema velaminiſ. i. dia
phragmat birſen: ⁊ ſicut noīat apoſtema carnis mollis
thabanri. ⁊ ſm hoc exemplū in reliq̄s eoꝝ. 32

Dolores uero ſm quem incūbunt
locū: aut cōtinuitatis ſolutiōē:
aut altratiōes ſubitas oſtēdūt. Solui
tur igit cōtinuitas inciſiōe ⁊ comeſtiōe
.i. corroſiōe ⁊ fractura ⁊ tenſiōe. Alte
rat uero ſƀa caliditate frigiditate ſicci
tate ⁊ humiditate.

Dolores autē ubicunqꝫ ſint in cor
pore fixi: aut ſignificāt ſolutiōem
continuitatis: aut mutatiōem multā
accidētē ſubito. Continuitas uero ſol
uit inciſiōe corroſiōe ⁊ tēſiōe ⁊ ſciſſura
⁊ ſƀa mēbri mutat caliditate frigidita
te ſiccitate ⁊ humiditate.

Iste ſermo facit fidē: expōnis ꝑtis ſecūde cano
nis cōis in extractōe egritudinū membroꝝ inte
rioꝝ: ⁊ eſt intellectꝰ ex expōne noſtra preterita.
quod ē: q̄a ſciſſura eſt ſpecieſ rupture: ⁊ algae. i. obtuſio
ſunt ſpēs attritōis. ⁊ attritio eſt ex ſpēbꝰ ſolutōis cōtinui
tatis: cōpoſita ex inciſiōe impfecta: ⁊ ex tenſiōe ⁊ ſciſſura
⁊ noīant oēs gabaen: ⁊ accidūt aut ex obtuſione ⁊ caſu:
aut ꝑcuſſiōe cū ligno aut lapide: aut qđ currit ħ curſu.
Soluūt ḡ in eis ꝑtes villoꝝ mēbri algaben ſolutōe non
appēte ſenſui. ⁊ mutatio ſubē mēbri ꝑ calorē ⁊ frigꝰ ⁊ ſic
citatē ⁊ humiditatē eſt malicia ꝯplonis diuerſe. 33

Nocetur autem ⁊ operatio: aut le
uiter: aut mediocriter: aut omni
no non fit.

Et nocumētū accides in opatione
eſt ſm unū triū modoꝝ: aut ita
ut debilitet: aut ita ut mutet a ꝑte ſua:
aut ita ut deſtruatur.

Debilitas opatōis eſt ſicut malicia digōnis abſq̄
corruptōe ciboꝝ: ſed ita vt mutet a ꝑte ſua eſt ſi
cut quā reſoluit ſtomachꝰ illud qđ ꝑucit ad ipſ
de cibis: ⁊ facit ipm aut acetoſum aut chicatū. i. illiꝰ odo
ris cuiꝰ ſunt piſces aut fumoſum. ſed ſi ita ē vt deſtruat
eſt ſicut ſi egrediant cibi crudi ſm diſpōem ſuā in quibꝰ
ſtomachꝰ nō opatꝰ eſt paꝝ neq̄ multū. ⁊ ſm hāc ſil̄itudi
nem eſt ſermo in opatōe cuiuſq̄ mēbroꝝ interioꝝ ⁊ ap
parentiū. Et Gal. quidē exquiſite ꝑſcrutatꝰ eſt doctrinā
illiꝰ in libro ſuo de morbo ⁊ accidēte. 34

Quecūqꝫ uero egrediūt: hec q̄dē
ut ꝑticule eoꝝ que patiūt: hec ue
ro ut in ipſis cōtēta ſm naturā.

Res autē que effluūt ⁊ procedunt
ex eis: alie ſunt que ſunt ꝑtes mē
brorum in quibus ſunt leſiones: ⁊ alie
ſunt que ſunt ſupfluitates: ⁊ alie ſunt
res comphenſe in eis natura.

Procedūt de mēbr ⁊ effluūt res multe diuerſe ex
q̄bꝰ ſunt q̄ ſunt nā: ⁊ ex eis q̄ ſunt per accñs. Ille
aūt que ſunt nā ſunt ſicut egeſtio ⁊ vrina: ⁊ va
por egrediēs ex poris corꝑis: ⁊ ꝑ inſpiratōem. Illa aūt q̄
ſunt ꝑ accñs ſunt ea q̄ egrediūt ex iſtis. Iſte eñi vapor ſi
gnificat ꝑ odores ſuos illud qđ eſt in corꝑe: q̄r aliud eſt
cui eſt odor bonꝰ: ⁊ aliud ē cui ē odor fetidꝰ: ⁊ aliđ ē cui
ē odor horribilis: ſicut eſt ille q̄ apꝑꝫ ex titillic. i. ſub aſcel
lis: ⁊ appitio hoꝝ odoꝝ ī ſudore ē māifeſtior. Et Ga. q̄dē
diuiſit illđ qđ ꝓcedit ī corꝑe ī tres ꝑtes. Prima eaꝝ ē il
lud qđ ē ꝑtes mēbroꝝ. Et nos q̄dē videmꝰ illđ ī mlt egri
tudinibꝰ ſic qđ egredit cū ſputo ⁊ tuſſi aliq̄d ex pānicul
cānalis pulmōis ī vlcere pulmōis ⁊ vlcē cānal eiꝰ: et ſic
qđ egredit ex ꝑtibꝰ inteſtini ī vlceribꝰ īteſtinoꝝ cū egōne
Secūda eſt illud qđ eſt ſupfluitas in mēbris: ſicut vrina
in renibꝰ ⁊ veſica: ⁊ egeſtio in īteſtinis. Et manifeſtū ē ꝙ
nō ē poſſibile in egritudibꝰ hoꝝ mēbroꝝ vt ſupfluitates
iſte ſalue egrediant: verūtñ aſſociat eis qđ ſignificat eoꝝ
egritudines: ſicut lapis ⁊ ſanieſ: ⁊ acorathiā. i. mucillago
⁊ ſpēs ſupfluitat ⁊ putredīs: ⁊ ſpēs vermiū. Et egrediūt
in egridinibꝰ factis ī pectore ſpecies ſputi: ⁊ in egritudini
bus fact in cerebro: ⁊ ī egritudinibꝰ factis in epate: ſicut
deſcenſiōes ſimiles loture ⁊ reliq̄ ſpecies ſolutōis epati
ce. Et tertia eſt qđ eſt comprehenſū in mēbris natura: ſi
cut ſanguis cōprehēſus natura ī venis: nā qñ ipſe egre
dit ſignificat ſolutionē cōtinuitat in vena. ⁊ ſm hoc ex
emplū eſt ſmo in vnoquoq̄ eoꝝ. 35

Et oſtenſionē propām unūquod
qꝫ faciet.

Et unaqueqꝫ harū ſpecierū ſignifi
cat rem propām.

Significauit ꝑ iſtas ſpēs res q̄ttuor: q̄ ſunt ſpēs
canonis: ⁊ ſūt ille: eiuſq̄ quaꝝ determiationū
ꝯpleuit vnūquodq̄ particulariū eoꝝ: ſignificat
egritudinē ꝓpām aut aliquā partiū egritudīs. 36

Dictū eſt autē de huiuſmodi oībꝰ
amplius impatiētiū locoꝝ nego
cio: nullo hoc in artē ꝑus redigēte aut
perfecte aſſignāte. quēamodum igit ali
ud nihil eorum que inceperunt perfece
runt ueteres.

Etiam locuti ſumus in omnibus
iſtis rebuſ ſermonē ampliorē iſto
in libro meo in locis dolētibus: ſed nō

preceſſit nos aliqs ad incedendū in illa intentiōe per uiam bonā cōpendioſam ꝓpriam: neq̃ cōſecut⁹ eſt in illa finem: ſicut nō eſt conſecut⁹ etiā in aliqua intentionū aliquis antiquoꝝ: ueꝝ inceperunt eas ⁊ nō compleuerūt ipſas.

Locutus eſt Gal. in libro cognitiōis egritudinū membroꝝ patientiū in egritudinib⁹ cuiuſq; mēbroꝝ interioꝝ ſermonē in multo cuiuſq; ſubtiliter: ⁊ perſcrutat⁹ eſt doctrinā ſignoꝝ cuiuſq; egritudinis ex egritudinib⁹ membroꝝ: ⁊ perſcrutat⁹ eſt in reſiduo eius doctrinā canonis in ſignis cuiuſq; egritudinis mēbroꝝ. Et quia nō intellexit Raſis illud putauit ꝙ Gal. abbreuiauerit ⁊ dimiſerit egritudines quaꝝ ſigna nō docuit: ⁊ dixit in determinatōe ſua qua determinauit eſtimatōem ſuā quā habuit de intentōib⁹ libri Gal. in membris paſſibilib⁹: ꝙ Gal. dimiſit ⁊ nō docuit oīa ſigna: ⁊ ꝙ oꝫ vt noīet liber ei⁹ cognitio egritudīs quorūcūq; mēbroꝝ patiētiū: ⁊ nō ꝑcepit ꝙ Gal. fuerit ꝯtent⁹ in eo ꝙ dimiſit in canonib⁹ ſuis quos docuit in eis vt excitet diſcipul⁹ in inueniēdo illō ꝑ illos canones. ſignificauit ḡ ī ſe ipo artē ⁊ nō indiguit intētiōe ꝯſideratōis ī li° h. ⁊ h eſt lucꝝ magnū ꝙ meret Gal. maximā laudē: ⁊ ꝯſeq̄t Raſiꝫ in vituꝑatōe per hoc ꝙ ſuo malo intellectu tetigit Ga. ⁊ manifeſtū eſt ex ſermone Gal. ꝙ ipſe eſt ꝯplēs doctrinā artis medicine: ⁊ nos iaꝫ explanauim⁹ illō ī libro noſtro quē noīauim⁹ in doctrina artis medicine. 37

Egrotātiū quidem corpoꝝ ex illo negotio diſcere oportet cognitiones: Egrotatiuoꝝ uero ⁊ ſanādoꝝ ex p̄nti ſunt facultate.

Etiam conuenit tibi ut accipias ſigna corpoꝝ que iam ſunt egra ex illo libro: ſed ſigna corpoꝝ que iaꝫ ꝓxima ſunt ut infirmenť aut ut ſanentur: oportet ſumere ex iſto libro.

Quum in egritudinib⁹ manifeſtis cadentib⁹ ſub viſu ⁊ tactu nō ſit neceſſariū edere libꝝ quo ſciāť ſigna eoꝝ abſcindit Gal. ſermonē: ⁊ finiēdo dicit ꝙ liber eius in cognitōe paſſionū membroꝝ interiorum ſufficit in cognitōe ſignoꝝ egritudinū. quod eſt: qa qui ſtudet in eo ſcit etiā ſigna egritudinū membroꝝ apparentiū: ⁊ reſiduū ſermonis eius eſt intellectū: ⁊ ipſe cōplebit expōem eius in eo quod futuꝝ eſt. 38

Ea quidē que ſunt ſigna egrotatiuoꝝ in medio ſm formam eoꝝ ſunt que ſanis ⁊ egrotātibus acicdūt: ſm nāꝫ qdē oia ſanis inſunt: p̄ter naturā uero egrotātibus inquātū egrotāt.

Et ſigna corpū q̄ appropiquāt ad hoc ut infirmēť ſunt media inter illud quod accidit ſanis: ⁊ illō quod accidit infirmis. omia eni que inueniunť in ſanis: currūt ſm rem naturalē. ⁊ oia que inueniūť in infirmis ex uia qua ſūt infirmi: ſūt ſm cōtrariuꝫ rei nālis.

Poſtq̃ꝫ ꝑceſſit Gal. ⁊ docuit ſigna que accidunt ſanis ex nocumētis currentib⁹ ſm rem naturalem: ⁊ docuit ſigna que accidūt infirmis ex nocumentis currentib⁹ ſm cōtrariū rei naturalis: docet in hoc ſermone ꝙ ſigna que ſignificāt ꝙ corpus appropinquat ad hoc vt infirmeť ſunt media inter illa. ſ. ſunt ꝑmixta: ſunt ex ſignis ſanoꝝ ⁊ ex ſignis egroꝝ. 39

In medio uero his ſunt declaratiua egritudinuꝫ. Quedam ex genere exiſtētia eoꝝ que ſunt ſcōm naturam: ſed in quantitatib⁹ aut tempibus ꝑmutata. Quedam uero ex his q̄ ſunt p̄ter naturā quidē ſed minora his que in egritudinibus ſunt.

Signa autē corpoꝝ que approximāt egritudini ſunt ſm termios in eo quod eſt iter illa ⁊ iſta. Et ex his eni ſunt que ſunt ex genere reruꝫ naturaliū: uerūtamē permutātur in quantitatibus ſuis: aut in ſuiſ diſpoſitōibus: aut in horis ſuis. Et ex eis ſunt q̄ ſunt ex genere rerū que egrediūť a nā: uerūtamē ſunt minora ⁊ magis diminuta: q̄ꝫ ea que accidūt in infirmitaib⁹.

Hec ē expō ſignoꝝ corpū q̄ appꝛpiquāt infirmitati. qđ ē: qꝛ ſūt ꝑmixta ex ſigniſ ſanitatiſ ⁊ ex ſigniſ egritudinis. ⁊ ex ſignis q̄dē ſanitatiſ tūc qñ ꝑmutanť ſigna iſta ab eo ſm ꝙ ſunt: aut in q̄ātitatib⁹ ſuis: ita ꝙ adduūť aut minuūť aut in qualitatib⁹ ſuis: ita ꝙ ꝑmutanť eoꝝ diſpōes nāles ad illō qđ egrediēs ē a nā aūt in horis ſuis: ita vt ꝑmutenť hore ſigni vni⁹ cui⁹ exēplū ē vt ātecedat appetit⁹ cibi aut tardeť. Ex ſignis aūt egritudis qñ ex iſtis ſignis appet aliq̄d in corpe ſano: tūc in p̄n° apparitōis ei⁹ q̄ātitas eſt pua: ⁊ v̄tus ei⁹ eſt debilis. deīde addiť: ⁊ ſignificat ꝓpinq̄tatē caſus corpis in egritudineꝫ: et quādo compleť cadit corpus in egritudinē. 40

Et ꝓpter hoc ⁊ diſpoſitōes he corpoꝝ q̄cūq; egrotatiua eſſe uidentur: neutroꝝ ſunt: ⁊ declarantia uero ipſa ſigna. Primo quidē hec ſanitates deſignāt: ſecundo uero egritudines. ⁊ fiunt eadem ſigna ſm primaꝫ habitudinem ⁊ ſana: ⁊ egra: ⁊ nuutra.

Et ſilr eſt diſpoſitio corpoꝝ que appropiquāt egritudini ipi ex diſpōnib⁹ que nō ꝓportionāť ad ſanitatē: neq̃ ad egritudinē. ⁊ ſigna etiā ſignificātia ipſum: nō ſignificāt in primis niſi illaꝫ diſpōem: deinde ſignificāt modo

ſecũdo egritudines. fit ergo unũ ſignũ in cõpatõe ad aliqđ ex ſignis ꝑter aliquid ex ſignis que nõ ſignificãt ſanitatem nec egritudinẽ.

Tam q̃dẽ fuit diſpõ que nõ ꝓportionat̃: neq; ad ſanitatẽ neq; ad egritudinẽ triũ ſpẽrũ. Et ſigna corpũ q̃ appropinq̃nt egritudini ſũt ſiĝ hꝰ diſpõnis. nece ẽ ĝ vt ſint ẽt ſpẽs ſignoꝝ corpũ q̃ appropinq̃nt egritudini tres. ⁊ h̃ q̃dẽ ſiĝ ſũt: aut ꝑmutatio ſignorũ ſanitatꝭ: aut dinutio ſignoꝝ egritudis: ⁊ debilitas eoꝝ. ĝ ſignificatio horũ ſignoꝝ diuerſificat̃ ſm cõpatõem eorũ. ipſa nãq; qñ cõpant̃ ad ſanitatẽ ſignificãt eã. ⁊ quãdo cõpant̃ ad diſpoſitõem mediã ſignificant ipam modo alio. ⁊ quãdo cõpant̃ ad egritudinẽ ſignificãt eã. 41

In eo quidẽ ꝙ iam exiſtẽtẽ diſpoſitõem demonſtrãt neutra: in eo uero ꝙ futurã declarãt egra.

Et ex ſignis que ſignificant egritudinẽ ex uia quidẽ qua ſignificant diſpõem que eſt in corpe: nõ ſignifibãt ſanitatẽ neq; egritudinez. Et ex uia q̃dẽ qua ſignificãt diſpõem q̃ fiet poſt: ſignificant egritudinẽ.

Signa que ſignificãt corpus eſſe ꝓpinquũ egritudini: ipſa quidẽ in ꝑmis ſignificant diſpoſitõem preſentẽ in corpore: quare eſt ſignificatio eorũ preſens ſupra diſpoſitõnem mediam: ⁊ ſignificatio eorũ futura ſuper egritudinẽ que erit. 42

Secõm uero eãdẽ ratiõem ⁊ quecũq; apparẽt i egrotãtibus ſigna ſalutis: dicẽtur quidez ſana eo ꝙ futuram ſanitatez denũcient. Dicent̃ uero ⁊ egra inquãtũ egritudinẽ exiſtẽtẽ oſtẽdunt. Et manifeſtuz eſt quidem ꝙ ſi utrorũq; ſunt declaratiua: dicent̃ neutra ſm unũ aliquod ſignificatorũ neutrorum uoce.

Et ſm hanc ratiocinatõem etiam ſigna que apparẽt in infirmis ⁊ ſignificant euaſiõez dicit̃ ꝙ ſigna ſunt ſalutis: quoniã ipa indicant ſanitatẽ que fiet in eo qđ eſt poſt. ⁊ dicit̃ etiaz ꝙ ipſa ſunt ſigna egritudis ꝓptea ꝙ ſignificãt egritudinẽ preſentẽ. ⁊ quãdo ſignificãt duas diſpoſitiões: tunc ſunt ex ſignis que non proportionãtur ad ſanitatem proprie: neq; ad egritudinẽ prope ſm aliquem modorũ quos ſignificat hec dictio ſcilʒ ſmo noſter: nec ſanitas nec egritudo.

Signa que appent in infirmis ⁊ ſignificãt euaſionẽ ſic ſigna digõis ⁊ vehemẽtie ṽtutꝭ ⁊ tolerãtie eiꝰ ſignificãt duas diſpõnes. vna eaꝝ eſt ꝙ ſignificatio eaꝝ eſt preſens ſup egritudinẽ: ⁊ ſignificatio eaꝝ futura eſt ſup ſanitatẽ. qñ ergo ſignificãt ſup infirmitatẽ ⁊ ſup ſanitatẽ ſimul: tũc ſunt ex ſignis vniꝰ modoꝝ diſpoſitõis que non eſt ſanitas neq; egritudo. 43

Nihil uero mirandũ eſt eadem ſigna tres habere rationes in differentibus habitudinibus: ⁊ ſana: ⁊ egra ⁊ neutra dici.

Et non eſt mirũ ſi ſignuʒ ꝓportionetur ad iſtos tres modos per cõparatiões diuerſas ⁊ dicat̃ ꝙ eſt ſignuʒ ſanitatis ⁊ ſignũ egritudis: ſed ⁊ ſignũ neq; ſanitatis proprie: neq; egritudinis proprie.

In ſignis digeſtiõis cõplete ſunt ſignificatiões tres. Una earũ eſt: ꝙ ipſa ſignificãt egritudinez preſentẽ. Et ſecũda eſt: quia ſignificãt ſanitatẽ q̃ fiet in ꝓrimo. Et tertia eſt: quia ſignificãt diſpõnem que neq; eſt ſanitas neq; egritudo. ⁊ ſm hoc exẽplũ eſt ratiocinatio omĩs ſignificãtis ſignificatões diuerſas ⁊ ꝓportiões diuerſas. quod eſt: quia nõ eſt mirũ ſi ſignũ vnũ ſignificet ꝑ compatões diuerſas res diuerſas. 44

Secõm uero alteꝝ ſignificatũ quecũq; ex egritudinibꝰ ꝯualeſcẽtibꝰ inſunt ſigna dicimꝰ neutra ſcđ; ꝙ arbitror: ⁊ ea q̃ ſũt in ſenectute. hac igit̃ rõe oĩa ſb ꝑ̃ſes cadũt intellectꝰ ⁊ rõnes.

Et dicimꝰ ſm intẽtõnem aliã ꝑter hãc intẽtiõem ꝙ ſigna q̃ inueniũt̃ in corpe q̃ morãt̃ ab egritudie ſunt ex ſignis q̃ nõ ſignificant ſanitatẽ neq; egritudinẽ: ⁊ ſilr̃ ſigna q̃ inueniunt̃ in corpibus ſenũ. ⁊ oĩa ſigna iſta ꝓportionãtur diuerſis ꝓportõibus.

Intẽtio illa ẽ intẽtio in q̃ nõ ſũt ſigna ſignificãtia egritudinẽ pñtẽ: ſed ſignificant aut egritudinem ꝑteritã ſicut ſigna inuẽta in corpibꝰ ꝯualeſcentiũ: aut diſpõem aliã ſicut ſigna que inueniũt̃ in corporibus ſenũ ſignificãtia debilitatẽ caliditatꝭ innate ⁊ victoriã frigoris ⁊ ſiccitatis ſup mẽbra radicalia. 45

Quecũq; uero ſigna ꝑfecte ſanis inſũt ſb ſola ſanoꝝ cadũt cognitõe.

Signa aũt q̃ inueniũt̃ in corpibus ſanis in qbꝰ nõ ẽ egritudo nõ ꝓportionat̃ niſi ad ſanitatẽ.

Hoc intellectum eſt ſupra. 46

Et quecũq; egrotãtibꝰ nõ ſunt manifeſtãtia futurã ſanitatẽ: ſb ſola ⁊ hec egroꝝ cadũt cognitõe.

Et ſigna que inueniũt in infirmis:
τ nõ indicãt ſanitatem futuram:
ipſa etiam non proportionãtur niſi ad
egritudinem tm̃.

Hoc eſt intellectũ τ expoſitum. 47

De his quidem deinceps dicetur.

Et dicent iſta in eis que ſunt poſt.

Quia ipſe reiterabit rememoratõem ſignoꝝ egri
tudinis in eo quod futurũ eſt. 48

Future uero egritudinis ſigna ꝓ
noſtica ꝑcurramus prius duplici
uero exiſtente eorũ differẽtia.

Et dicam⁹ in primis ſigna que indi
cant egritudinẽ futurã: τ iſtorũ ſi
cut diximus ſunt due ſpecies.

Quilꝫ ſignorũ ſpecies ſanitatis quãdo permutat:
τ ſpecies ſignoꝝ egritudinis quando eſt magis
diminuta τ debilior. 49

Egrediamur ꝑ̃ora quãtitatibus
aut qualitatib⁹ aut tempibus nõ
ipis ꝓprijs formis ꝑmutata ab hiſ que
ſunt ſm naturam.

Et dicam⁹ in ꝑ̃mis illud ſignuꝫ qõ
ex eis non eſt ꝑmutãs rẽ nãlẽ niſi
in quãtitatib⁹ τ diſpoſitõibus τ i horis
nõ in ipis generibus eius.

Ult ſigna ſanitatꝭ. ipſa nãqꝫ i generib⁹ ſuis ſiũt
ſignificãtia ſanitatẽ: τ ꝑmutatio eoꝝ in quãtita
tibus ſuis aut in ſuis diſpoſitionib⁹ aut in horis
ſuis ſignificant egritudinẽ que accidit. Et Galien⁹ q̃deꝫ
numerat ea ſm ſemitam exempli τ dicit: 50

Uelut orexim ciborũ intenſaꝫ aut
remiſſam: aut que non ſcõm tem
pus conſuetum fit.

Si ſit cibi appetitus additus aut
diminutus: aut pertrãſeat horaꝫ
in qua currit cõſuetudo ut moueatur:
aut declinet ad cibos cũ quibus nõ cur
rit conſuetudo.

Declinatio eius ad cibos cum quib⁹ non currit
cõſuetudo: eſt mutatio eius in diſpõnibus ſuis:
τ reliquũ ſermonis eius eſt intellectũ. 51

Aut nõ ſm cõſuetam ciborum ege
ſtionẽ ſuperfluoꝝ: ſed ſm egeſtio
nem eſce pauciorũ aut plurimorũ aut
humidiorũ aut duriorũ.

Et ut ſint ſuꝑfluitates cibi que ꝓce
dunt pauciores quãtitate aut plu
res ea: aut leuiores aut duriores.

Diminutio eaꝝ aut ipaꝝ multitudo eſt eaꝝ ꝑmu
tatio in quãtitate τ eaꝝ lenitas: aut duricies ipſarũ ẽ ea
rum ꝑmutatio in qualitate. τ dimiſit ſermonẽ ſuũ in ho
ris ſuis quoniã eſt manifeſtũ. quod eſt: quia egrediũtur
ante horã cõſuetudinis quãdo ſunt plures τ leuiores: τ
tardat eaꝝ exit⁹ qñ ſũt pauciores aut duriores. 52

Ita uero τ humidoꝝ ſuperfluorũ
indigentia aut abũdãtia ꝑ̃ter na
turã: aut coloris aut cõſiſtentie permu
tatio: aut temporis euacuationis.

Et ſimiliter etiã eſt in diminutiõe
ſuꝑfluitatũ humidarũ τ additiõe
earũ mutãtiũ rem nãlem: aut mutatio
coloꝝ earũ aut eſſentiarũ earũ: aut ho
rarum euacuatiõis earũ.

Superfluitates humide q̃ ſunt nã ſũt vrina τ reliq̃
que deſcendũt cũ ea. vrina enĩ ꝑmutat in quãti
tate ſua τ minuit: aut addit τ ꝑmutat in q̃litate
ſua: τ mutãt colores ei⁹ τ eẽntie ei⁹: τ ꝑmutãt i horꝭ ſuis:
τ egredit in horis ſuis diuerſis. τ vnũqõqꝫ iſtoꝝ qñ non
currit ſm cõſuetudinẽ indicat egritudinẽ: qñ ſignificat
cauſam in corꝑe facientẽ neceſſariã mutatõem ei⁹. 53

Et uigilie τ multus ſomnus: aut
in tempore nõ cõſueto: ſcõm hoc
uero τ ſuꝑfluitas: aut amplior aut mi
nor: aut calidi aut frigidi cõcupiſcẽtia
preter cõſuetudineꝫ: queadmodũ τ cir
ca uenereorũ uſum immẽſurata τ non
ſm tempora concupiſcẽtia: τ ſudores
plures q̃ꝫ oporteat aut pauciores: aut
pigricia ad motiõem: aut tentantibus
moueri aggrauatio: aut diſſolutio ma
xima τ ualida: menſtruorũ etiaꝫ reten
tio: aut amplior aut minor euacuatio.
Sic uero τ que per emorroidas: ſed τ
ſcõm eũdem cibum τ potũ non ſimilis
ei que prior fuit delectatio: cognitio eſt
future egritudinis. Similiter τ intelle
ctus hebetudo nõ ſcõm naturã aut ob
liuio in nõ conſuetiſ: aut fantaſtici ſom
ni magis q̃ꝫ prius: et ſiquidem audi
tus et odoratus et uiſus hebetiores et
infirmiores. Et ſimpliciter dicere eſt q̃
cunqꝫ ſcõm naturaꝫ ſunt: hec quidem
aucta: hec uero diminuta: hec uero tẽ
poribus quibuſdã: aut quãtitatib⁹ per
mutata: τ corꝑis tumor τ minor τ ma
ior factus: τ rubicũdior aut albior aut
liuidior aut nigrior. Et eructuationes
τ ſternutatiões τ uentoſitates plures

hec uero oblõga: hec qdẽ gracilia : hec
uero groſſa ⁊ ꝑteruolare oĩa uidẽt.
IN uiſu autẽ ſicut qñ imaginatur
homo quia uidet ex rebus nigris
aut tenebroſis: aut ſimilibꝰ indico ⁊ ci
trinis ⁊ rubeis: q̃ſdã rotũdas : ⁊ q̃ſdã
lõgas: ⁊ quaſdã minutas ꝑuas: ⁊ q̃ſdã
groſſas : ⁊ imaginãtur ei omnia quaſi
uolantia.

ISti colores ſignificãt chimos corꝑis vincẽtes :
⁊ ſumit ex vnoquoq; eoꝝ ſignificatio ꝓꝑa ſicut
ſumit ex ſaporibꝰ ⁊ odoribꝰ ⁊ vocibꝰ. 62

SCdm tactũ uero qñ inequalitas
quedã aut ſpiſſitudo aut grauitaſ
aut tenſio aut ſtupida aut dolẽs diſpõ
appet ſm totã habitudinẽ.
IN ſenſu aũt tactꝰ qñ ſentit hõ di
uerſitatẽ ⁊ agitatõez aut ſpiſſitu
dinẽ aut grauitatẽ aut tẽſiõem aut alte
ratõem in corꝑe ſuo toto.

IAm determinauit Ga. iſtas diſpoſitões in libro
multitudinis: ⁊ ego itero determinatõem ſmo-
nis eiꝰ in ſignis ſumpt| ex mutatõe ſenſuũ modo
altero. Dico ergo in ſenſu guſtꝰ qñ non comedit cibũ ali
quẽ ⁊ ſentit ſaporẽ: tũc ille ſapor ſignificat chimũ malũ
qui mouet in corꝑe eiꝰ: tũc ſi eſt ille quẽ inuenit amarꝰ ſi
gnificat cho. ⁊ ſi eſt acetoſus ſignificat melancholiã aut
phlegma acetoſũ. Et dĩa inter vtraq; ẽ ꝙ cũ phlegmate
acetoſo ẽ ſuꝑfluitas humiditatis in lingua: ⁊ cũ melan-
cholia ſiccitas. ⁊ ſi ẽ ſalſus ſignificat phlegma ſalſuz: ⁊ ſi
ẽ dulc| ſignificat ſanguinẽ: ⁊ ſi ẽ acutꝰ ſignificat cho. adu
ſtã: ⁊ ſi ẽ põticꝰ ſignificat melãcholiã. In ſenſu vͦo odora
tus qñ nõ ẽ pñs hõi aliq̃d cui ſit odor: ⁊ aeris cõtinẽtis
odor nõ mutat ⁊ iuenit hũc odorẽ: tũc ipe ſignificat chi-
mũ malũ q̇ mouet ĩ corꝑe ſuo. Odores g̊ fetidi ſignificãt
chimũ putridũ: ⁊ acuti ſignificãt acutũ: boni ſignificant
chimũ laudabilẽ. Uerũ etiã in ſenſu auditꝰ qñ nõ ſit pñs
vox extrĩſecꝰ neq; ſonitꝰ ⁊ ſẽtit hõ vocẽ aut ſtrepitũ aut
ſonitũ: tũc illõ ẽ ſignificatio vaporis chimi mali ĩ capite
ſuo. In ſenſu aũt viſus colores nigri ⁊ tenebroſi ſignifi-
cãt chimũ nigꝝ: ⁊ ſiles indico ſignificãt chimũ ſilez: ⁊ ci-
trini chimũ chol. ⁊ rubei ſanguineũ. Et imagĩes q̃ videt
in ocl'o ⁊ diuerſificãt eaꝝ figure ſm illõ qd format ĩ hũi
ditate grãdinea de vapore q̇ aggregat in foramĩe vuee: ⁊
videt q̃dã eaꝝ rotũde: ⁊ q̃dã eaꝝ lõge: ⁊ fortaſſe fiũt figu
re quorũdã aĩaliũ: ſicꝫ muſcaꝝ ⁊ cimicũ: ⁊ ſmone abſolu
to imagines ſubtiles ſignificãt chimũ ſubtilẽ: ⁊ g̃ſſe ſigni
ficãt chimũ g̃ſſuz. In ſenſu aũt tactꝰ accidũt oẽs ſpẽs laſ
ſitudĩs facte: ex ſeipĩs: ⁊ ſũt laſſitudo vlc̃oſa: ⁊ laſſitudo
extẽſiua: ⁊ laſſitudo apoſtẽoſa. ⁊ vnaq̃q; ſpẽꝝ etiã laſſitu
dis accĩt a multitudĩe ĩ corꝑe: ⁊ hꝫ mltitudo g̃uat vͥtutẽ
ſenſibilẽ: ⁊ ɔphẽdit eã tactꝰ aut agg̃uat vͥtutẽ aĩalẽ: ⁊ co-
gnoſcit ꝑ pulſũ ⁊ agg̃uat vͥtutẽ nãlẽ ⁊ accĩt ex cõuerſiõe
cibi ĩ corꝑe. Et mltitudo etiã ẽ genꝰ ad illõ qd ſm chimũ
effuſũ ẽ in vaſ. Et Gal. q̃dẽ narrat oẽs iſtas res qñ intẽ-
dit vel ꝑuenit in doctrinã cauſaꝝ. 63

ITaq; uero ⁊ ſcdm quamlibet par
tem tẽſio aut tribulatio aut pũctio aut
grauitas quãdo parue quidez fiũt ⁊ nõ
manẽtes: diſpoſitõem quidem neutrã
eſſe declarant: pronũciant uero egritu
dinem futurã.
ET ſilr etiã qñ eſt in aliquo mẽbro
rum quodcũq; mẽbꝝ fuerit extẽ
ſio aut coartatio aut mordicatio aut g̃
uitas: ⁊ qñ unaqueq; haꝝ eſt ꝑua aut
nõ ẽ fixa: tũc ſignificat ꝙ diſpõ corꝑis
nõ eſt diſpõ ſauitatis neq; egritudinis
⁊ indicãt egritudinẽ futurã.

SErmo iſte intellectꝰ eſt quãdo preſentes fiũt in
mẽte tua cõditões quas cõditionaui in ſermõe
eius: ꝙ vnũquodq; eoꝝ eſt paruũ. ſ. ex iſtis accñ
tibꝰ que numerauit ⁊ dicit quia ſũt tenſio aut coartatio
aut mordicatio aut grauitas. Et iaz enũciauit ꝙ g̃uitas
eſt per cõꝑatõem ad illud quod tolerat virtꝰ. 64

QUecũq; uero iaz egrotãtibꝰ ſunt
ſigna: hec quidem ſanitatẽ demõ
ſtrãt: hec uero mortẽ. Sana qdem ꝑo
ra: altera uero genere quidez egra: ſm
ſpẽz uero ꝑniciosa dicũt. accipiũt uero
ulr quidẽ differẽtie ex opationuz uirtu
te ⁊ uitio: ſm uero partẽ ex his que ſũt
ſm ꝑtẽ opatõibus.
SIgnoꝝ autẽ que apparẽt in eo q
iam infirmat quedaz ſignificãt ſa
nitatẽ: ⁊ quedã eoꝝ mortẽ. ⁊ prima eo
rum ꝓportionãt ad ſanitatẽ: ⁊ ſecunda
ꝓportionãt ad egritudinẽ in genere: et
ad egritudinẽ mortiferaz in ſpecie. Et
hec quidez ſigna ſumunt uniuerſaliter
ex bonitate opationũ ⁊ malicia eoruz:
ſm ſpecificatõem uero ſumunt ex opa
tiõibꝰ ꝑticularibus.

ACcidunt in egris ſigna diuerſa ex eis que ſignifi
cant ſuper ſalutẽ: ⁊ ſunt ſigna digõnis cõpleta
ſumpta ex vehemẽtia virtutis naturalis: ⁊ ſigna
vehemẽtie virtutis aĩalis. Et ex eis ſunt que ſignificãt ꝑ-
ditõem ſicꝫ ſigna criſis qñ appent ante digõem. Ex ſignis
enĩ criſis due ſunt ſignificatões. ſ. ſignificatio añ digõez
⁊ ſignificatio pꝰ digõem. Quz appent añ digõem ſignifi-
cãt ꝑditiõem: ⁊ quz appent pꝰ digõem ſignificãt euaſio-
nem. Et ex ſignis que appent in egritudine etiã ꝓuate di
gõnis: tũc ipa quãdo appent ſi cũ eis ꝑticipet debilitas ĩ
vͥtute: tũc eger morit ꝓculdubio. Et manifeſtũ ẽ ꝙ ſigna
que appent in egrotis ſunt ſũpta ex bonitate opationũ
⁊ malicia eaꝝ. Bonitas g̊ opationũ ſignificat ſanitatẽ: ⁊
eaꝝ malicia ſignificat ꝑditõez. Et oĩa iſta ſigna aut ſũt ĩ
diſpõne pñti: ⁊ ſignificãt egritudinẽ: aut ĩ diſpõne futu-
ra: ⁊ ſignificãt aut euaſionẽ : aut longitudinẽ egritudĩs:

aut ꝑditionē. ⁊ ꝯpanť iſta ſigna. ex eis.n. ſignificatōibꝰ ſunt ſigna quoꝝ virtꝰ eſt magna valde. ⁊ ſūt ſigna ſūpta ex bonitate opationū membroꝝ ꝑncipaliū ⁊ malicia eorū: ⁊ ex eis ſūt ſignificatōibꝰ quoꝝ virtꝰ eſt debiľ: ⁊ ſūt ſūpta ex bonitate opationū membroꝝ ignobilium ⁊ malicia eorum. 65

Quaꝝ genera ꝑus dicta ſūt: ꝑmū quidē principaliū: ſecundū uero eoꝝ que ab illis nata ſunt: ⁊ tertiū qdē ꝓpriū habentiū regimē: a ꝑncipijs uero quedā ſupplemēta recipientiū. q̄rtū uero genꝰ eoꝝ que dicta ſūt ex ſe quidē inutile eſt ad cognitōes. ſm accidēs uero ⁊ ex his erit aliqñ ꝑnotatio: queadmodū ⁊ ex ſupfluitatibꝰ: ⁊ ex his quidē rōne cōpaſſionis: ⁊ ex ſupfluitatibꝰ uero ſemp: qm̄ digeſtiōis ⁊ idigeſtiōis in his erūt ſigna. itaqꝫ non cōtingit nō demōſtrare ea ſemp: aut naturā ſupare mām: aut materiā ſupare nām: aut neutrū neutrū. Sana igiť dicenť ſigna ſuperāte natura: egra uero ſuperata nā: neutra uero in eq̄libꝰ pugnis.

Etiā determinauimꝰ genera eoꝝ ante: ⁊ primū eoꝝ ē genus membroꝝ que ſūt radices: ſecundū genus membroꝝ que ſunt rami ab illis radicibꝰ nati. ⁊ tertiū eſt genus mēbroꝝ quibus ex ſeipſis eſt regimē ꝓpriū: ⁊ adueniūt eis ex radicibꝰ rami quidā. ⁊ q̄rtū eſt genꝰ membroꝝ quoꝝ regimē eſt ex ſeipſis: ⁊ nō ſunt radices alijs: nec alia ſunt radices eis: neqꝫ alicui hoꝝ q̄ ſūt in eis. ⁊ p hoc genꝰ quartū ex ſeipſo nō fit iuuamentū in ꝓnoſticatiōe. p accñs uero qñqꝫ ſumiť ꝓnoſticatio ex illo genere ſicut ſumiť ex ſupfluitatibꝰ: uerū tamē ꝓnoſticatio q̄ ſumiť ex iſtis membris: non ſumiť niſi ſm ſemitā cōmunitatis in leſionibꝰ. pronoſticatio uero q̄ ſumiť ex ſupfluitatibꝰ: ſumiť ſemp qm̄ in eis ſunt ſigna digeſtiōis ⁊ ꝯtrarij eiꝰ. Eſt ergo neceſſe ne a ſignificatōe uacuentur ſemp: ſꝫ q natura eſt uincēs materiā: aut materia naturā: aut non eſt aliqua eaꝝ uincens alterā. Et qñ ſignificant q natura eſt uincēs ꝓportionantur ad ſanitatem. Et qñ ſignificant q natura eſt uicta ꝓportionanť ad egritudinē. Et quādo ſignificāt q pugna inter materiā egritudinis ⁊ nāz eſt alternata: non ꝓportionanť neqꝫ ad ſanitatē neqꝫ ad egritudinē.

Docuit Galienꝰ in hoc ſmone q̄ntitatē virtutū ſignoꝝ ſumptoꝝ ex bonitate opationū mēbroꝝ ⁊ malicia eoꝝ: ⁊ poſuit ea q̄ttuor genera. ſub genere ꝑmo ſūt q̄ttuor ſpēs. vna eſt ſūpta ex bonitate operationū cerebri ⁊ malicia eaꝝ: cuiꝰ exemplū eſt q facilitas motꝰ in reſupinatiōe ⁊ ſeſſiōe eſt ex ſignis bonitatis opationū lacerti: ⁊ opatio lacerti eſt ab eo qd̄ influit cerebrū ei. ⁊ ſecūda eſt ſūpta ex bonitate opationū cordis ⁊ malicia eaꝝ: ⁊ hoc ſciť ex pulſu. ⁊ tertia ē ſumpta ex bonitate operationū epatis ⁊ malicia earū: ⁊ cognoſciť ex digōne: qd̄ declarať in vrina. ⁊ quarta ē ſumpta ex bonitate ⁊ malicia opationū teſticuloꝝ: ⁊ hoc ſciť ex virtute in venere ⁊ debilitate: ⁊ non eſt huic ſpēi virtꝰ q̄ decipiat nec ꝑ ſe dicať: neqꝫ in ſanitate ⁊ euaſiōe ab egritudīe neqꝫ ī ꝑditōe: ſꝫ eſt ī eis ſignificatio ſup longitudiēꝫ egritudīs ⁊ breuitatē eius. ⁊ hoc genꝰ totū eſt genꝰ ſignoꝝ ſumptoꝝ ex bonitate operationū membroꝝ q̄ ſūt radices corporis ⁊ malicia eaꝝ. Et manifeſtū ē q qñ radix ē debilis: tūc illud cui ē radix eſt etiā debile. ⁊ ſiľr qñ eſt fortis tunc illō cui eſt radix eſt etiā forte. ⁊ ſm hūc modū currit ſmo in vnoquoqꝫ ſignoꝝ ſumptoꝝ ex opationibꝰ radicū. Et genꝰ ſecundū eſt ſigna ſumpta ex bonitate operationū mēbroꝝ q̄ ſunt rami illaꝝ radicū ⁊ malicia eaꝝ. ⁊ iam oñſuꝫ eſt q cerebri rami ſūt nerui nucha ⁊ rami cordis: arterie: ⁊ rami epatꝭ: vene non pulſatiles: ⁊ rami teſticuloꝝ vaſa ſpermatꝭ. Et genꝰ tertiū ē ſigna ſumpta ex bonitate ⁊ malicia operationū mēbroꝝ quibꝰ ex ſeipſis eſt regimen ꝓpriū: ⁊ adueniūt eiſ ex radicibꝰ virtutes alie. ⁊ iaꝫ oñſuꝫ eſt q mēbra iſta ſūt multa: ſicut vēter ⁊ ſplen ⁊ īteſtina ⁊ renes ⁊ reliqua mēbra: ⁊ oē cui eſt virtꝰ ex ſeipſo: ⁊ virtutes veniētes eis ex illꝭ radicibꝰ. Et genꝰ quartū eſt ſignū ſūptū ex bonitate ⁊ malicia opationū membroꝝ quoꝝ regimē eſt ex ſeipſis tm̄: ⁊ nō ſunt ipſa radices alijs: neqꝫ alia radices eis ſicut caro ſimplex ⁊ pinguedo ⁊ pānicli. fortiora ergo ſigna ⁊ certioris ſignificatōis ſunt genꝰ primū: deinde ſequiť ea ī virtute ⁊ ſanitate genꝰ ſecundū deinde ſeq̄tur hoc genꝰ tertiū. ⁊ debilioris ſignificatiōis eis oībus eſt genꝰ quartū: ⁊ iaꝫ expoſuit Galienꝰ eſſe eiꝰ: ⁊ ſmo eius ī eo eſt intellectꝰ. 66

Manifeſte quidē digeſtionis ſigna ſanoꝝ ſunt.

Et ſigna q̄ ſignificāt ſanitatē manifeſta ſunt ex ſignis ſanitatis.

Quoniā ſignificāt q virtutes nāles iam vicerūt māꝫ egritudīs ⁊ digeſſerūt eaꝫ: ⁊ iſta ſigna ſunt ſicut vrina ruffa ⁊ citrina ⁊ eq̄litas ſubſtātie vrine: ⁊ nubes rubea ⁊ alba: ⁊ ſedimē albū lene planū: ⁊ q̄ ſunt ſicut iſta. 67

Quemadmodum ⁊ indigeſtionis egroꝝ ſigna.

Et ſigna que ſignificāt priuationē digōnis ſunt ex ſignis egritudis.

Sicut vrina aquoſa ⁊ alba: nigra ⁊ ſubſtātie ſub/

tilis ⁊ groſſitudo eius: ⁊ nubes nigra ⁊ ſedimẽtu nigꝝ et barena: ⁊ ſilr ſulfurea ⁊ crynois ⁊ petalis. 68

Neqꝫ digõnẽ uero neqꝫ indigõnẽ manifeſte indicantia nature neutroꝝ ſunt. Neutra uero: ⁊ q̃cũqꝫ nũc quidẽ hoc: nũc uero ꝯtrariũ declarãt quẽadmodũ denigrati digiti: tales uero ſunt ⁊ cretice ſuperfluitates.

Et ſigna que nõ ſignificãt penitus neqꝫ digõnem: neqꝫ ꝑuationem digõnis ſunt ſigna q̃ non ꝓportionant̃ ad ſanitatẽ neqꝫ ad egritudinẽ. ⁊ ex ſignis etiã que nõ ꝓportionant̃ neqꝫ ad ſanitatẽ neqꝫ ad egritudinẽ ſunt ſigna que ſignificant quãdoqꝫ aliquid q̃nqꝫ ꝯtrarium eius ſicut nigredo digitoruꝫ ⁊ ſimiliter accidentia q̃ ſunt añ criſim.

Signa que ſũt ante criſim ſunt multa ⁊ nõ eſt ex eis aliquid qđ ſignificet ſignificationẽ oĩmodã neqꝫ ſuꝑ ſanitatem neqꝫ ſuꝑ egritudinẽ ⁊ non ſignificãt niſi ſuꝑ luctã inter naturã ⁊ materiã morbi ꝙ ſi appꝑuerint ante digõnem ſignificãt magnitudinẽ egritudinis ⁊ prauitatẽ eius. ⁊ ſi appꝑent pꝰ digõnem ſignificãt naturã ſuꝑaſſe materiã egritudinis ⁊ victoriã eiꝰ ſuper ipſam. et ſi appꝑent in diſpõne digõnis nõ ꝯplete ſignificãt virtutẽ nature et virtutẽ egritudinis ſimul: q̃ꝓpter nõ ꝓponunt̃ iſta ſigna neqꝫ ad ſanitatẽ neqꝫ ad egritudinem. ſed q̃nqꝫ ꝓportionantur ad ſanitatem q̃n appꝑent poſt digõnem ꝯpletã. q̃nqꝫ etiã ꝓportionant̃ ad egritudinem q̃n appꝑent ante digõneꝫ: et q̃nqꝫ nõ ꝓportionãt̃ ad aliq̃d q̃n appꝑent in diſpõne digõnis nõ ꝯplete. 69

Dictum eſt aũt de his oĩbus ĩ his que de criſibꝰ quẽadmodum ⁊ de uniuſcuiuſqꝫ uirtutis oꝑatione in libro de cauſis accidentiũ morboꝝ dictũ eſt. Ex eis ergo oꝫ ſ̃m parteꝫ oẽm naturã ſignorum colligere.

Etiam locuti ſumus in omnibus illis accidentibꝰ ⁊ ſignis in libro đ criſi: ⁊ locuti ſumus etiã in accidentibꝰ que fiunt in unaquaqꝫ oꝑationũ in tractatibus in quibus narrauimus cauſaſ egritudinum.

Perſcrutat̃ Gali. exq̃ſite oĩa accidentia: ⁊ ſunt illa que noĩant̃ etiã ſigna ĩ duobꝰ libris: quoꝝ vnus eſt liber eius in criſi: ⁊ alter tres tractatꝰ primi libri qui noĩatꝰ eſt liber morboꝝ ⁊ accidentiũ. in libro. n. criſis ipſe exquiſite ꝑſcrutat̃ ſermonẽ in ſignis ſumptis ex ſuꝑfluitatibꝰ ſed in tribꝰ tractibꝰ poſtremis libri morborum ⁊ accidentium perſcrutatus eſt ſermonem in ſignis operationum membrorum: ⁊ ſignis ſignificantibꝰ eſſe cuiuſqꝫ eorum. 100

Ego aũt iam longitudini parcens hic quidẽ finio đ ſignis oꝛatõeꝫ: trãſeo uero ad eam que de cauſis.

Ego aũt cauendo a ꝓlongatione ſum abſcindens in hoc loco ſ̃monem meum in ſignis: ⁊ ſum ueniens ſuper ſermonem meum in cauſis.

Poſtq̃ꝫ euigilauit ſuꝑ libros in quibus ꝑſcrutatꝰ eſt eſſe omniũ ſignoꝝ ponit diſcipulo inuẽtionẽ ꝑtium ex ſignis ex illis libris: ⁊ abſcindit in hoc loco huius libri ſermonẽ in eis: q꞉ iam ꝯpleuit oĩa ſigna eoꝝ: ⁊ poſuit hunc ſermonẽ ſigillationem ſermonis in ſignis: ⁊ ꝓmittit ꝙ in futuro loquet̃ ſermonem in cauſis ⁊ dicet in eo omnes ſummas earum.

Finit liber ſecundus: Incipit tertius.

1 Qvoniam uero ⁊ harum cauſarum quedam ſunt ſalubres quedam egre: quedam neutre: primũ de cauſis ſanis ſermo erit.

Et cauſaꝝ quedaꝫ ſunt cauſe ſanitatiſ quedam cauſe egritudinis: ⁊ quedam neqꝫ cauſe ſanitatis nec egritudis: ⁊ ego ſũ narrãs ĩ ꝑmis cãs q̃ ſunt ſanitatis.

Ex iſto ſ̃mõe ĩtellectũ ẽ: ꝙ cauſe ſunt tres. 2

Qvoniam uero ⁊ haꝝ ipſaꝝ he quedem ſeruantes ſunt: he uero efficientes ſanitatẽ: ſunt uero ⁊ dignitate ⁊ tꝑe priores ſeruantes facientibus.

Et cauſaꝝ ſanitatis due ſũt ſpẽs ex eis enim ſunt que cõſeruant ſanitatem: ⁊ ex eis ſunt que efficiunt eaꝫ ſed cauſe que ſanitatem ꝯſeruant ſunt priores in tempore ⁊ nobiliores cauſis que eam efficiunt.

Iam oñdimus in expõne noſtra q̃ expoſuimꝰ libꝝ diffinite ꝙ cauſe ꝯſeruantes ſanitatẽ ſunt quibus vtunt̃ ex cibis ⁊ regimine cũ exercitio et cuꝫ fricatione ⁊ balneatione: ⁊ ꝙ cauſe efficientes ſanitateꝫ ſunt que adminiſtrant̃ in egritudine ex cibis ⁊ medicinis ⁊ ſpẽbus curationis. ergo ars medicine ꝑ ſe. i. eſſentialiter quidẽ eſt ſcĩa cauſaꝝ ſanitatis tm̃: ſed per accidẽs cum ea ẽ neceſſaria ſcĩa cauſaꝝ egritudinis ⁊ cauſarum diſpoſitionis tertie vt caueant̃ iſte cauſe. ⁊ q̃m egritudo ⁊ diſpoſitio tertia ſunt intrantes ſuper ſanitatem: tũc facte ſunt cãe ꝯſeruantes ſanitatem priores cauſis que faciunt eam redire. 3

A Seruantibus incipiendum eſt.

ET ego ſum incipiẽs in p̃mis rememoratiõem cauſarũ ſanitatẽ conſeruãtium.

COmpleuit Galienꝰ cauſas cõſuãtes ſanitatẽ in libro ſuo de regimine ſanitatis. 4

QUm igiť ſit nõ unũ ſanũ corpꝰ ſed plura: queãdmodũ p̃us determinatum eſt ſm unũq̃dq̃ʒ eoꝝ erit ꝯſuatiua cauſa: qm̃ ⁊ omis cauſa eſt ad aliquid.

DIco ergo ꝙ qum corpus ſanum nõ ſit unuʒ ſed ſint ſpecies multe ſicut determinauimꝰ ante: tũc oportet ut unicuiqʒ ſpecieꝝ eius ſit cauſa cõſeruatiua ꝓpᷓa: qm̃ ois cauſa nõ eſt cauſa: niſi per ſemitã compatiõis ad aliquid.

OStendit Ga. in ĩitio huiꝰ libri ꝙ ſanitati ineſt latitudo: cuiꝰ q̃ntitas eſt id qõ eſt inter cõpatiõem corpis ſanatiui quod ẽ in meliori diſpõnũ: ⁊ qõ eſt inter corpꝰ egrotatiuũ. Et iam dixit ꝙ numerꝰ ſanoꝝ corpũ eſt in quattuor. ſ. corpꝰ quod eſt in meliori diſpoſitionũ: ⁊ corpꝰ ſanũ ſm plurimũ: ⁊ corpꝰ ſanũ in hora preſenti: ⁊ corpus egrogatiuũ. Et inter vnũquodq; iſtorum quattuor: ⁊ inter illud quod ſequiť ipm̃ in ſanitate: ſunt corpa multa ſm cõpatiõem complexiõis mẽbroꝝ ſil'uʒ partiũ: ⁊ cõpatõem cõplexiõis mẽbroꝝ officialiũ. Et qm̃ corpa iſta ſunt diuerſa: tũc vnũquodq; eoꝝ indiget cauſis cõſeruãtibus ipm̃ ſm illud ſm ꝙ eſt. ⁊ iſte cauſe ſunt due. ſ. cauſe que ſunt ei ſimiles: ⁊ que cõſeruãt ſup ipſuʒ cõplexionẽ eius: ⁊ illiꝰ compoſitõem ex cibis ⁊ exercitio ⁊ fricatione ⁊ balneatione. 5

RUrſus igiť p̃ncipiũ hic ab optima compõne corpis faciẽdũ ẽ cõſiderãtes q̃ ſunt ad hãc ſalubres. Inuẽtõeʒ uero caꝝ rei ipſius natura demõſtrat.

ET oportet ut ponam pricipiũ ſermonis mei in meliori diſpoſitõnũ corpis: ⁊ inquirã cauſas que ſunt ꝯſeruãtes ſanitatẽ illius corpis: ſed inuẽtio illaꝝ cauſaꝝ eſt ex ipa re queſita.

PEr ſermonẽ ſuũ: ex ipſa re queſita: vult equalitatem ſm veritateʒ ꝑ hoc ꝙ res queſita in meliori formarũ eſt conſeruatio ſanitatis. ẽ ergo neceſſe vt ſint cauſe conſeruãtes hanc diſpoſitõem cibi exiſtentes tempati in quãtitate ſua ⁊ ſua qualitate ⁊ hora ſuſcipiendi eos: ⁊ ſimil'r exercitiũ ⁊ fricatio ⁊ balneatio: quorum vnũquodq; ſit tempatũ in quãtitate ſua ⁊ qualitate ſua ⁊ hora vtendi eo ⁊ parte vſus illius. 6

SI enim eſſet impaſſibile ⁊ immutabile corpus et ſemper maneret in optima compoſitõe: tũc nihil indigeret arte conſtituẽte ipſum. Quoniã uero mutatur ⁊ corrũpitur et cõuertitur nõ ſeruãs quã habebat ex pricipio conſiſtentiã procuratione ſed hoc indiget. ſm hoc igitur quot modis alterať corpus: totidẽ ⁊ genera procurationũ habebit: hoc eſt cõſeruãtium cauſarũ.

QUod eſt: quia ſi corpus non reſolueretur ⁊ nõ doleret ſed maneret corpus cui eſt melior formarũ: ſemper ſm diſpoſitiõem ſuam nõ idigeret arte regimis. uerũ qum reſoluatur ⁊ mutetur nõ ſeruãs diſpoſitõem ſm quaʒ natum eſt a pricipio ſui eſſe: indiget adiuuãtibus per qualitatẽ iſtius: ⁊ per quãtitateʒ numeri modorũ ex quibus mutať. Eſt ergo neceſſe ut ſit numerꝰ modoꝝ adiuuãtiũ ipm̃ eq̃lis alteratõi: itelligiť ꝑ illõ numerꝰ cauſaꝝ ꝯſuãtiũ ipʒ.

CAuſe que muťãt corpus quod eſt in meliori formarũ natura ſm ꝙ oſtẽdit Gal. in tractatu primo de regimine ſanitatis: aut ſunt intriſece i eo quod aggregať ex ſupfluitatibꝰ ciboꝝ ⁊ potuũ cum additione ſiccitatis ⁊ diminutõe caliditatis innate: aut extriſece ſicut aer cõtinẽs ⁊ reliqua que reſoluũt ipſum ſpm̃ animalẽ vitalẽ ⁊ naturalẽ. Et quãdo applicãť omnia ca indiget vnũquodq; eoꝝ cauſis ꝓhibẽtibꝰ mutatõem meliozis formarũ. ergo per quãtitatẽ numeri modorũ qui mutant hanc formã eſt quãtitas numeri cauſarũ cõſeruantiũ eam a mutatione. 7

QUe manifeſtũ iam ex his q̃ dicta ſunt: ut corrigẽtia ex genere accit exiſtere. In eo uero ꝙ uelociter faciũt correctões p̃us q̃ʒ ſimul occurrat leſio ꝓſuatiua a futuro malo appellata ſunt a medicis: ſed ſeruãtia pñtẽ ꝯſiſtẽtiaʒ.

ET manifeſtuʒ eſt ex eo quod dixi mꝰ ꝙ ille cauſe ſunt ex genere cauſarum que rectificãt corruptiõeʒ: ueꝝ ipe nõ rectificãt niſi paulatiʒ ãteq̃ʒ accidat leſio multotiẽſ ſbito ꝓptea q2 mľto tiẽs accit nocumẽtuʒ ſbito: nõ nũerãt eas medici i nũero cãꝝ q̃ añcedũt ⁊ cõſeruãt corpꝰ a malo qõ uult ſupuẽire ei ſed medici numerãt eas i numero cãꝝ que cõſeruãt diſpõem eius pñtem.

CAuſe que rectificãt corruptões ſunt duobꝰ modis. alie enĩ ſunt que adminiſtranť in curatõne egritudinis ex cibis ⁊ medicinis ⁊ regie ⁊ ſpẽbꝰ medicatõis: ⁊ alie que admĩſtrãť i pte medicine noĩata puiſione cũ conſeruatõe. ⁊ iſte quidẽ ꝓpe ſunt que conſeruant corpus a malo quod vult accidere ſuper ipſum. Et corpus quidẽ quod eſt in meliori formarũ nõ indigeť aliqua iſtarũ penitus: ⁊ nõ indiget niſi illis que ꝯſuant

in oi hora diſpõem p̃ntẽ eius donec nõ mutet. 8

Alterat igitur corpus a quibuſdã ex neceſſitate: ⁊ a quibuſdam nõ ex neceſſitate. Dico autẽ ex neceſſitate quidẽ quibus impoſſibile eſt ipſum nõ approximare. Nõ ex neceſſitate uero ut ſunt reliqua: nãq̃ ſemp in cõtinenti immorari ⁊ comedere ⁊ bibere ⁊ uigilare neceſſariũ eſt ei. Gladijſ uero ⁊ beſtijſ nõ neceſſariũ eſt uti. unde in priori quidẽ genere cauſa⁊ circa corpus ars cõficit: circa ſecũdũ uero nequaq̃.

Et corpa mutãtur a cauſis quibuſdam neceſſario: ⁊ a cauſis quibuſdam nõ neceſſario. intellige per cauſas que mutãt corp⁹ neceſſario: quibuſ nõ eſt excuſatio qn corpi occurrãt. ⁊ intellige cauſas que nõ mutãt corp⁹ neceſſario reliquas cauſas. quod eſt: quia nõ eſt neceſſe q̃ corpi occurrãt. quod ẽ: qa comeſtiõe ⁊ potu ⁊ ſomno ⁊ uigilijs et motu ⁊ q̃ete ⁊ cõſtrictiõe ⁊ euacuatiõe ⁊ accidẽtib⁹ anime neceſſe eſt eum uti. Gladij uero ⁊ lupi ⁊ uenenoſa animalia nõ ſunt ex eis que neceſſe ẽ occurrere corpi: ⁊ p illud nõ ẽ opatio medicĩe: niſi in genere p̃mo cã⁊: in genere uero cã⁊ ſecũdo nõ eſt medicine opatio.

8 Genus p̃mũ eo⁊ ẽ ex quo nõ eſt accuſatio corpi neceſſario: ⁊ ars medicine mẽſurat vnãquãq̃ cã⁊ q̃ ſũt ſub eo in q̃titate ⁊ q̃litate ⁊ pte vſus. Et genuſ ſecũdũ ẽ q̃ nõ mutat corp⁹ neceĩo. q̃ ẽ: q̃ ẽ poſſibile vt euadat ab eo corp⁹ vita ſua tota: ſic pcuſſio cũ enſibus: ⁊ pũctio cũ lãceis: ⁊ morſus lupo⁊ ⁊ bñtiũ venenũ: ⁊ reliq̃ q̃ accñt corpi extrĩſec⁹ ex eis de quo⁊ ꝓpetate eſt vt ↄtigãt aut fortuitu: aut accñti aliquo: aut extra corp⁹ ⁊ nõ ẽ arti medicine opatio in cauſ q̃ ſunt ſub h̃ genere opationũ in ↄſuatõe ei⁹: ſed ẽ ei opatio ĩ curatiõe ei⁹ q̃ imp̃mit in corpe h̃ gen⁹: ſic curatio morſus canis rabioſi ⁊ vipe: ⁊ curatio attritõis facte ex pcuſſiõe ⁊ caſu: ⁊ curatio fracture ⁊ diſlocatiõis: ⁊ ſutura plaga⁊: ⁊ his ſilia. Intellige q̃ a Ga. q̃ nõ ẽ in eo medicine opatio. ſ. opatio ĩ ↄſuatõe ſanitatſ ab eo q̃ imp̃mũt iſte cãe extrĩſece tñ: ſic poſſibile ẽ vti arte medicĩe vt ↄſuet ſanitatẽ a genẽ p̃° ſ; ĩ curatõe egritudĩs ẽ ei opatio: nec ẽ ſm̃o Ga. ĩ aliquo ex curatõe egritudinũ: ſ; loq̃t in illo pa⁊ poſt. 9

Quot igit ex neceſſitate alterantia ſunt corpus diuidentes ſm ꝓpu⁊ unũquodq̃ eo⁊ aliquod gen⁹ cauſarũ ſalubriũ inueniamus.

Quando nos determiauim⁹ quot ſunt cauſe que mutant corpus neceſſario: inuenim⁹ in unoquoq̃ generũ cauſarum genus propũm cauſarũ conſeruantiũ ſanitatẽ.

Uult q̃ vnaqueq̃ harũ cã⁊ neceſſariarũ corpori mutet ipm ſpecieb⁹ mutatõis multis ⁊ ĩ uãtium ſanitatẽ ex ſpẽb⁹ ſuis ẽ ꝓpa forme corpis. naz ſi ẽ melior forma⁊: tũc ꝓpa ẽ ei q̃litas. ⁊ ſi ẽ ĩfra formã optimã: tũc ꝓpa eſt que aſſimilat illi forme. 10

Est igitur unũ quidẽ ex cõtinente nos aere: alterũ uero ex motõne ⁊ quiete: ⁊ totius corpis ⁊ ſm parte⁊: tertiũ uero ex ſomno ⁊ uigilijs: ⁊ quartum ex his que offerũtur: quintum ex his que egerũtur ⁊ retinẽtur: ſextũ ex anime paſſiõibus.

Et p̃mu⁊ generũ cauſarũ que mutant corpuſ neceſſario eſt ex obuiatione aeris continentis corpa noſtra. Et ſecũdũ genus eſt ex motu ⁊ quiete in toto corpe: ⁊ in unoquoq̃ membrorum eius. Et tertiũ eſt ex ſomno et uigilijs. Et quartũ eſt ex eis que ſumuntur. Et quitum eſt ex eis que fluunt ex corpe ⁊ conſtringũtur in eo. Et ſextu⁊ eſt ex accidẽtib⁹ anime.

Intellexit ab eo ſmonẽ ei⁹ ſex: ĩpe ei⁊ vult q̃ vnaqueq̃ ↄſeruãtiũ ex illis ſex ſit res vna ꝓpa: ⁊ reliq̃ que ſunt ĩ circuitu illi⁹ vnius mutãt corp⁹ a forma ſua ꝓpa: ⁊ exponit totũ illud ⁊ dicit: 11

Sub his enĩ oib⁹ neceſſe eſt corpuſ quodãmodo diſponi ſub cõtinẽte quidẽ: aut calefactũ aut infrigidatum aut humectatũ aut ſiccatu⁊: aut ſm copulatiõem eo⁊ aliquid patiẽs: aut ſm totam ſb̃am alteratũ totũ.

Quod eſt: quia neceſſe eſt corpi ut alteretur ⁊ mutetur ab omnibus iſtis cauſis donec ſtat cum diſpoſitiõe aliqua. Ex aere quidẽ quonia⁊ calefit aut infrigidat aut humectatur aut ſiccatur: aut accidũt ei aliqua ex iſtiſ reb⁹ ſm compõem: aut mutat ſb̃a eius tota donec cõuertat. i. corrũpatur.

Aer continens mutat ⁊ fit q̃ñq̃ calid⁹ ⁊ alia vice frigid⁹: ⁊ q̃ñq̃ ſicc⁹: ⁊ alia vice humid⁹: ⁊ ſm cõpõnem etiã fit ca. ⁊ ſic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ hu. fri. ⁊ ſic. Et q̃ñq̃ cõuertit etiã ſubã eius ⁊ putreſcit: aut a vapore corpium mortuo⁊ qui eleuat ad ſpaciũ ⁊ deſcẽdit ad aliquã partiũ: ⁊ putreſcit aer illi⁹ partis: aut coartat in vno

loco ⁊ non moueť ⁊ putreſcit etiã. 12
EX motõe uero ⁊ qete imõderatiſ
utriſq; exñtib⁹: aut calefactũ aut
infridatũ: aut ſiccatũ aut humectatũ:
aut ſm copulatõem coꝝ aliqd patiẽs.
EX motu aũt ⁊ qete tũc qñ unuſqſ
q; eoꝝ eſt exiẽs ab eq̃litate ſua.
Mot⁹ modi ſunt diuerſi ⁊ multi. ex eis.n.eſt qui ẽ
exercitiũ tm̃. ⁊ ex eis eſt q̇ eſt exercitiũ ⁊ laboꝛ ſil'
qḋ eſt: qꝛ omẽs opatiões ⁊ itinera ⁊ laboꝛ ſunt
intrãtia ſub motu. Et qetis etiã ſunt modi multi diuerſi.
Alia.n.eſt que eſt quies a laſſitudine quã fecit motus. ⁊
alia eſt que ẽ trãquillitas ⁊ reqes ⁊ pigricia a motibus.
Mot⁹ eñi ⁊ qes qñ vnũquodq; eoꝝ ptrãſit q̃litatẽ intẽ
ſiõis pmutat coꝛp⁹. Mot⁹.n.facit accidere in coꝛpe cali
tatẽ: ⁊ qñ ſupfluit ↄuertit ipm ad frig⁹. Et qes fac accidẽ
in coꝛpe fridìtatẽ: ⁊ qñ ſupfluit extiguit calitatẽ inatã. et
ↄſuãs ſanitatẽ ẽ qḋ ex eis ẽ cũ equalitate. 13
ITa uero ⁊ ex ſõno ⁊ uigilia neceſ
ſe ẽ pati ipm ſm candẽ rationẽ.
ET ſil'r etiã nõ eſt excuſatio qn mu
teť coꝛpus ex ſomno ⁊ uigilijs.
Vigilie calefaciũt coꝛp⁹: ⁊ qñ ſupfluũt exſiccant
ipm. ⁊ ſomn⁹ infridat coꝛp⁹ in pmis: ⁊ qñ ſuper
fluit infridat ipm infridatiõe foꝛti. ⁊ conſeruãs
ſanitatẽ in vtriſq; eſt quãtitas que intendiť. 14
ET ex his que offeruntť.
ET ſm hanc ſimilitudinẽ ẽ neceſſe
ut muteť coꝛp⁹ ex eis que recipit
ex cibis ⁊ potibus.
Cibus ⁊ potus mutãt coꝛpus ſm ſuas q̃ntitates
⁊ qualitates ſuas ⁊ hoꝛas etiã vſus eoꝛu; ſpecie
bus multis mutatiõis. ⁊ conſeruãs ſanitate; eſt
quod eſt ex eis configuratũ coꝛpoꝛi tm̃. 15
AUt egeruntť: aut retinentur: ⁊ ex
anime paſſionibus.
ET ex eis q̃ pcedũt ex ipo: ⁊ cõſtri
gunť in eo ⁊ paſſionib⁹ anime.
Supfluitates coꝛpis que pcedũt a natura ſunt ſi
cut vꝛina ⁊ egeſtio ⁊ mẽſtrua in hoꝛis ſuis: que
quãdo mutanť ita vt addať egreſſio aut cõſtrin
gať intra coꝛpus: mut t coꝛpuſ ⁊ cõſeruãs ſanitatem ex
eis eſt quãtitas intẽtõis. Et nõ ſunt que pcedũt ⁊ cõſtri
gunť cauſe ſanitat' aut egritudinis niſi ppterea: quia qñ
addiť eaꝝ pceſſio: accidit malicia diſpõis in coꝛpe. cuius
exemplũ eſt illud quod videm⁹ de eſſe vꝛine. nos.n.mul
totiẽs retinem⁹ eã pꝑter occupatõem que accidit nobis.
Dum ergo ceſſam⁹ ab illa occupatõe ⁊ volum⁹ migere:
f ꝺraſſe fit difficile nobis emittere vꝛinã: aut accidit no
bis ex ea moꝛdicatio aut aduſtio. ⁊ ſm hãc rõcinatõem
eſt ſermo in reliquis que fluũt ex coꝛpe nã: aut ↄſtrigũť
in eo. Et ex accidẽtib⁹ que accidũt in anima: q̃dã eoꝝ ac
cidentiũ mouẽt ſpm̃ ab interioꝛib⁹ ad exterioꝛa: ſicut ira
⁊ gaudiũ. Ira quidẽ mouet ſpm̃ motu foꝛti: ⁊ gaudiũ q̇
dem mouet ſpm̃ paulatim. ⁊ quedã eoꝛũ mouẽt eum ab
exterioꝛib⁹ ad iterioꝛa: ſicut anguſtia ⁊ triſticia ⁊ timoꝛ.
⁊ quedã eoꝝ quidẽ mouẽt eum ab exterioꝛib⁹ ad interio
ra ⁊ ab iterioꝛibus ad exterioꝛa ſimul: ſicut helen doloꝛ.
Et manifeſtũ eſt ꝙ quãdo ſpũs moueť: moueť cũ eo ca
liditas innata: ⁊ multotiẽs moueť ſanguis. quod eſt: q2
ſpũs ⁊ calitas innata ſunt duo vapoꝛes nãles i coꝛpe. ſ.
coꝛpa quedã aerea: ⁊ quedã ſubtilia. Differẽtia inter vtraq;
eſt ꝙ ſpũs eſt ſubtilioꝛ caloꝛe innato: ⁊ caloꝛ innatus eſt
groſſioꝛ ⁊ pluris humiditatis. ⁊ p motũ haꝝ reꝝ accidit
coꝛpi vt calefiat pl⁹ q̃ oportet: aut infrigideť: aut deſic
ceť: aut humecteť: aut ſm cõpoſitiõem haꝝ qualitatũ. ſ.
vt calefiat ⁊ exſicceť ſimul: aut calefiat ⁊ humecteť: aut
infrideť aut deſicceť: aut infrideť aut humecteť. 16
OMnia eni hec: hec quidẽ manife
ſte: hec uero per medias cauſas
aliaſ alterant coꝛpus.
OMnes eni; res quas narrauim⁹
neceſſario mutãt coꝛpus: queda;
ex eis per ſeipas: ⁊ quedam ex eis per
cauſas alias medias.
HEx cauſe ſunt ex quib⁹ nõ eſt excuſatio coꝛpoꝛi
a mutatõe coꝛpis neceſſario quãdo ſunt nõ ſm
equalitatẽ aut intẽtiõem: tũc quedã eaꝝ mutãt
coꝛp⁹ ſine dubio: ſicut facit aer. nã ipe ingrediť coꝛp⁹ cu;
inſpiratõe p pect⁹ ⁊ arterias: ⁊ fiũt ſpũs coꝛpis ſm ſimili
tudinẽ diſpõnis ei⁹. quod eſt: quia coꝛp⁹ expirat ⁊ expel
lit vapoꝛẽ fumoſum: ⁊ attrahit aerẽ ex duob⁹ loc' ⁊ duo
bus modis. quoꝝ vn⁹ eſt p aptõem pectoꝛis. ⁊ alter p ap
tionẽ arteriaꝝ ex poꝛis cuti. Et ſi nõ eſſet velocitas alte
ratõis aeris: appperet impſſio ei⁹ in coꝛpe in omni diſpo
ſitõe in qua mutať aer. veꝝ aer decoquiť ⁊ alterať in coꝛ
poꝛe: q̃re nõ appet impſſio ei⁹ in ipo donec ſupfluat. ⁊ p
hãc cãm nõ infirmãť oẽs hoĩes apud mutatõem ſubſtã
tie aeris. nã coꝛp⁹ cui⁹ chim⁹ nõ eſt ppat⁹ mutat aerẽ ⁊ re
ſoluit eũ anteq̃ altereť ab eo. ⁊ quedã eaꝝ mutãt coꝛpuſ
mediatõe diſpõnũ aliaꝝ in coꝛpe: ⁊ ſunt ppatões chimo
rũ ⁊ complõis. qḋ ẽ: qꝛ cõplexio qñ mala ẽ nã: ppat ad
ipam coꝛꝛuptio ex cauſ additi in ea. ⁊ ſil'r ad chimos ma
los ppat coꝛꝛuptio ex cauſ ↄfoꝛmib⁹ malicie eoꝝ. Aer.n.
quãdo occurrit in coꝛpe cum coꝛpoꝛe rei recipiẽti impſſi 17
onem ei⁹: mutat coꝛp⁹ mediatiõe illius rei.
ET coꝛꝛumpunt ſalutem.
ET ſi pſeueret ⁊ multiplicetur illa
mutatio coꝛꝛumpit ſanitatẽ.
Vult ꝙ impſſio cuiuſq; cãꝝ ſex qñ pſeuerat ⁊ mul
tiplicať: ſanitatẽ coꝛꝛũpit: ⁊ facit accidẽ egritudi
nem. ⁊ ſi nõ pſeueret ⁊ multipliceť: nõ facit ac
cidẽ egritudinẽ: ſ; mutat ſanitatẽ mutatiõe q̃dã: aut ita ꝙ
ſufficit nã in ei⁹ ſanatõe: aut ita vt pcedat cũ pceſſiõe cõ
ſeruatõis: ⁊ deſtruiť anteq̃ faciat egritudinẽ accidere. ſ; 18
mutat ſanitatẽ mutatione quadam.
ET ſcp̃tũ ẽ de his oib⁹ ſepatim per
ſingula in ſalubriũ cãrũ negocio.
ET iã locuti ſum⁹ in oib⁹ iſtis cauſ i
libꝛo noſtro de regie ſanitatis.
Docuit in libꝛo de regie ſanitat': in tractatib⁹ pꝛi
mis ei⁹ regulas ↄſuatõis ſanitat' coꝛpũ q̃ ſunt in
melioꝛe foꝛmaꝝ ⁊ coꝛpũ q̃ declinãt ab ea decli
natione pua. ⁊ docet in tractatib⁹ poſtremiſ ei⁹ canones cõ
ſeruatõis ſanitat' coꝛpũ elõgatoꝝ a melioꝛe foꝛmaꝝ elon
gatione in q̃ nõ pueniť ad terminũ egritudiſ: ⁊ canones

anteceſſionis conſeruationis corpoꝝ que iam exoptata ſunt ſuper egritudinem adeo donec euaſerint: ⁊ ſaluata ſunt ab egritudine ante caſum eius. 19

Hec igitur omnia nunc dicta genera ſalubriū cauſaruʒ materie quedam ſunt: ⁊ cum competēti uſu cauſe ſunt conſeruātes ⁊ ſalutem preſtātes: peccātes uero a cōtemperātia egre cōſtituuntur.

Et iſta omīa que narrauim⁹ ex generibus cauſarū: ſunt tolerantia couerſiōem. ⁊ quādo adminiſtrant̄ ſm ꝙ oportʒ: fiūt tūc cōſeruātes ſanitatē. ⁊ quādo pertrāſeūt in iequalitatē: fiūt cauſe egritudinis.

Iſte eſt canō cōis in eo quod impmūt cauſe. vi. nā ipe quādo adminiſtrāt̄ ſm ꝙ figurat̄ ꝯplōni corpis. ſ. vt mēſuret̄ in q̄titatib⁹ ſuis ⁊ ſuis qualitatib⁹ ⁊ ptib⁹ vſus eaꝝ ſm ꝙ oportet ꝯſuant ſanitatē. ⁊ quādo adminiſtrāt̄ nō ſm ꝙ oportet ⁊ ptrāſeūt in illo: faciūt accidere egritudines quādo pſeuerat trāſit⁹ ⁊ mltiplicat̄. ſerua ergo has ꝯditōes ſm ꝙ vnaqq̄ cāꝝ. vi. nō corrūpit ſanitatē: ⁊ facit accidere egritudinē dōec ptrāſitur in ea illud qḋ oportet: ⁊ pſeuerat illa trāſitio ⁊ multiplicat̄: cui⁹ exemplū eſt: q2 ſi cōtinuat aliqs ſanoꝝ comeſtionē ciboꝝ ca. ⁊ ptrāſit in eis illud qḋ oꝫ ⁊ mltiplicat̄ ex eis: pmutāt ſm tranſitū duaꝝ cōplōnū ei⁹. nā ſi nā eſt frigide cōplōnis: reducūt eā ī pīnis ad equalitatē: deīde cōuertūt eā ab equalitate ad maliciā cōplōnis ca. ⁊ ppt̄ illud eſt egritudo praua magl' ⁊ groſſioꝛ ꝑpter vehemētiā lōgitudinis eius a re nāli. ⁊ ſi ſit nā calide cōplexiōis infirmat ipm cū facilitate: ⁊ eſt egritudo eius minoꝛ ⁊ ꝑpinquioꝛ acceptiōis propter ꝑpinquitatē lōgitudinis eius a re naturali. 20

Itaqʒ uero ex hoc iam manifeſtū eſt ꝙ nō alias qdeʒ ſbſtātias earū q̄ extra hec reruʒ ſanas nobis: alias uero egras arbitrādū eſt: ſed eaſdeʒ in aliquid aliquādo quidē ſanas: aliquando uero egras factas.

Iam ergo manifeſtuʒ eſt ex hoc ꝙ nō oportet ut eſtimet̄ ꝙ ſubſtātie rerum que ſunt extra corpus ex eiſ que conſeruāt ſanitatē eius: aut faciūt eam redire quādo ſeparat̄ ſint alie a ſubſtantijs rerum que faciūt egritudinē ⁊ conſeruant eam. uerū ipe eedem ſunt quādoqʒ cauſe ſanitatis: ⁊ quādoqʒ cauſe egritudinis; ⁊ per cōparatiōem ad aliquid ſiue aliquo.

Cauſe ſex faciūt ſanitatē ⁊ cōſeruāt eā: ⁊ faciunt egritudinē ⁊ conſeruāt eā. faciūt quidē ſanitatē q̄ñ egritudo eſt pñs: aut adminiſtrāt̄ adminiſtratione que eſt cōtraria egritudini: ſicut ſi infrigidet̄ aer in egritudine ca. ⁊ ſumant̄ cibi infrigidātes: faciūt ſanitatē ⁊ deſtruūt egritudinē. Sanitatē vo cōſeruāt: q̄ñ ipe q̄ñ adminiſtrāt̄ ſm cōfiguratōem cōſeruāt ſanitatē. Egritudinē aūt faciūt: q̄ñ q̄ñ ſanitas eſt pñs ⁊ adminiſtrāt̄ nō ſm ꝙ oportet ⁊ ptrāſeūt in ea ⁊ continuat̄ ptrāſitio in eo ⁊ multiplicat̄: faciūt egritudinē. Conſeruāt vero: q̄ñ quādo ipſe adminiſtrāt̄ ſm ꝙ cōfigurāt̄ egritudini: cōſuāt eā. Et ꝑpter hoc dixerūt antiq̄ ꝙ iſta genera ſex: ſūt ex cauſ continētibus ſanitatē ⁊ egritudinē. Et Galien⁹ exponit hanc intentōem ⁊ dicit: 21

Quādo ſiquidē motiōe indiget corpus: gymnaſiū qdem ſanū: quies uero egra. quādo uero quiete: qes qdē ſana: egꝛ uero gymnaſiuʒ. ſimilr uero ⁊ in cibis ⁊ in potibus: ⁊ in alijs oibus Singulū. n. ſi indigēti corpi adducat̄: ⁊ cuʒ cōpetēti quātitate ⁊ qualitate: ſalubre fit. Nihil uero indigēti oio oblatuʒ aut nō in competēti mēſura ⁊ quātitate egrum cōſtituit.

Quod eſt: qa quādo corpus idiget motu: tūc exercitiū eſt ei cauſa ſanitatis: ⁊ qes cauſa egritudinis. ⁊ quādo corpus indiget ocio: tunc qes eſt ei cauſa ſanitatis: ⁊ exercitiū cā egritudinis. Et ſilr eſt diſpō in cibis ⁊ potibus ⁊ reliqs reb⁹ alijs. nā unaqueqʒ earum cāꝝ quādo occurrit corpi ſm ꝙ indigʒ ea ⁊ eſt quātitas eius cuʒ quātitate neceſſitatis: eſt cauſa ſanitatis. ⁊ quādo occurrit corpori non indigēti ea aut in plus eſt cum quātitate neceſſitatis: fit cauſa egritudinis.

Iſte ſermo intellect⁹ eſt ⁊ ſufficit vt rememoret̄ ex eo diſpōnis ciboꝝ ⁊ potuū. Nā q̄ñ corp⁹ ē indigēs eis ⁊ vtit̄ ex eis quātitate nečitat: ſunt cāe ſanitatis aut cōſeruātes aut efficiētes. Cōſuātes ḡ ſunt: q̄ñ adminiſtrāt̄ in diſpōne ſanitatis in hora q̄ corp⁹ idiget eis: ⁊ cū quātitate neceſſitatis eius: ⁊ ſpēs cōplōnis cāꝝ cōfigurata eſt ſpēi complōnis eius. Et faciētes ſanitateʒ ſunt que adminiſtrāt̄ in diſpōne egritudis in hora qua corp⁹ indiget eis: ⁊ cum q̄titate neceſſitatis eius. Et ſpēs cōplōnis eaꝝ cōtraria eſt ſpēi cōplōnis egritudis. Iaʒ ḡ oñdit Gal. in tractatu. x. libri de ingenio ſanitatis: ꝙ opʒ vt dent̄ infirmis q̄buſdā cibi eoꝝ ⁊ ſi ſint in ꝑncipio paroxiſmi nedū ab eo qḋ eſt poſt illud. Cibi. n. ⁊ potus q̄ñ adminiſtrant̄ infirmis in hora neceſſitatis eoꝝ: ⁊ cū q̄titate neceſſitatiſ ⁊ cū ſpecie q̄ cōuenit: faciūt ſanitatē. Et ſm hāc ſilitudinē regit medic⁹ eē aeris cōtinētis: ⁊ ſoni: ⁊ vigilie: ⁊ ꝯſtrictōis: ⁊ euātōis: ⁊ mot⁹: ⁊ qetiſ: ⁊ accñtiū aīe Nā quidā medicoꝝ intrabāt ad virū ex ducib⁹ militū: et corp⁹ ei⁹ iā infridatū erat a debilitate calitatis innate: et fecerāt eā redire ad iteriora corpis ei⁹ donec extīcta erat. Dixit ḡ medic⁹ regi: ꝑcipe auferre arma h⁹ ducl ſuiētibus

quibuſdã de circuitu eius: ⁊ ꝑcipe eis vt faciant illud qđ
dicaꝫ. Dixit ergo rex quibuſdã ſeruientibꝰ: facite qđ ꝑci-
piat vobis medicus. dixit ḡ medicus: tenete hunc ducez
dicẽtes: ⁊ faciẽtes donec cadat ei hoc aut h̃. excitata ē ḡ
ei per illud qđ fuit ex eo fortitudò ire quare ſaliuit dux
vt acciperet arma ſua: queſiuit ⁊ nõ inuenit ea: ⁊ nõ ceſ-
ſauit medicus excitare naturã donec ſciuit ꝙ iam conſe
qutus erat neceſſitatis quãtitatẽ. quieuit ergo per illud
egritudo ducis: ⁊ rediit ꝑ illud ſanitas eius. ⁊ comparia
huiuiuſmõi oꝑationis medicine ſunt multa valde. Et de
ꝓꝑetate eius qui meret̃ nomẽ huius artis ex medicis eſt
vt faciat ea. ⁊ Ga. iaꝫ edidit libꝝ de hac intẽtione ẜm hãc
ſimilitudinẽ ſingularem quã noĩauit Neguaider ꝓno-
ſticationis: ⁊ narrauit ex ea in libris ſuis ⁊ in expõnibus
librorꝝ hippo. narrationes multas. 22

ET he ſunt due conſideratiões cir
ca ſalubre ⁊ egrum: ſcilꝫ qualitaſ
⁊ quãtitas eius quod offert̃.

ET iſta duo ſunt intentiões due in
unaquaqꝫ cauſaꝝ ſanitatiſ ⁊ egri
tudinis .ſ. ſpecies rei que occurrit cor
pori ⁊ quantitas eius.

SErmo eius: iſta duo ſunt: eſt dictio comprehen-
dẽs quantitatẽ ⁊ qualitatẽ cuiuſqꝫ cãꝝ. vi. ⁊ iam
noĩata eſt in h̃ ſermone ſpẽs q̃litas rei. 23

ETeni tẽpus uelut alterũ aliquod
ab his tertiũ in ducem in his que
dicta ſunt ꝯtẽtũ: ⁊ nõ bñ dictuꝫ eſt.

ET nõ oportet ut nominet̃ hora ne
ceſſitatis itẽtio tertia qũ iſtiſ dua
bus q̃ñ ſit res alia ab iſtis duabꝰ: qum
ſit compͥhenſa in his utriſqꝫ.

ISta duo ſunt quãtitas eius ⁊ qualitas: quo idi
get corpus ex vnaquaqꝫ cauſaꝝ ſex: ⁊ ꝓpt̃ h̃ nõ
noĩat̃ hora neceſſitatis itẽtio tertia q̃ ſit ꝑt̃ quãti
tatẽ ⁊ qualitatẽ. ⁊ Ga. quidẽ determinat h̃ ĩ ẜmõe. 24

SI eni indiget corpꝰ tãta ⁊ tali ob
latione: manifeſtũ eſt qñ ⁊ ſcđm
tẽpuſ opportunũ offert̃. Et generatio
indigẽtie temꝑis eſt ex eo quod fluxuꝫ
eſt ⁊ mutabile: ⁊ mortale corpꝰ indiget
ẜm mutatões alias alterantiũ ⁊ alias
adiuuantiũ. Itaqꝫ non eſt qdẽ genere
t̃tiũ in his q̃ dicta ſunt tpĩ: ad doctrinã
uero plerũqꝫ quaſi tertio utimur pro
pter eam que dicta eſt cauſaꝫ.

QUod ẽ: quia ſi corpus indiget ob
uiatione alicuiꝰ ſpẽrum cum alia
quãtitate: tũc manifeſtum eſt ꝙ obuia
tio eius quod occurrit ei eſt ĩ hora qua
indiget: ⁊ non ẽ facta hora neceſſitatis
ex eo quod oꝫ ut conſideret̃ in eo ad lo
tuꝫ: niſi qa corpus quod mouet̃ ⁊ reſol
uit̃ ⁊ mutat̃ uelociter indiget ẜm quãti
tateꝫ ſpẽi mutatõis eius in horiſ diuer
ſis: ut ſint res quibus intenditur ad iu
uamẽtum eius ſpecieꝝ diuerſaꝝ. Iaꝫ
ergo manifeſtũ eſt ex hoc ꝙ hora neceſ
ſitatis non ẽ intẽtio tertia que ſit abſqꝫ
genere ꝑmarum duarum intentionũ:
uerũtamẽ nos utimur ea iam ẜm uiam
doctrine multotiens propter cauſam
quam narrauimus.

CAuſam quã narrauit eſt ꝙ corpꝰ qum mutet̃ et
alteret̃ idiget ĩ horis diuerſis diuerſis rebꝰ ſicut
indiget in eſtate eo qđ ĩfrigidat: in hyeme eo qđ
calefac̃. ſit ḡ hore indiciũ faciẽs nec̃io mutatiõi q̃litatꝫ et
q̃titatꝫ cuiuſqꝫ cãꝝ. vi. ⁊ reſiduũ ẜmõiſ eiꝰ ẽ ĩtellectũ. 25

QUoniaꝫ autẽ in his conſideratio
nibus duabus ſunt alie ⁊ alie cau
ſaꝝ ſalubriũ: ⁊ nũc nobis ꝓpoſitum eſt
hoc genus caꝝ: rurſuſ repetamꝰ eas.

ET qum eſſentie cauſarũ ſanitatis
in quibuſ locuti ſumus: ⁊ reliqua
rum cauſarũ ſanitatis de quibus nõ ſu
muſ locuti ⁊ non neceſſario adueniunt
corpori ſint per iſtas intẽtiones duas:
tunc oportet ut intẽdamus ad illaſ cau
ſas ⁊ inueniamus eas in eis.

DUaꝝ intẽtionũ eſt qua itur ad partẽ quãtitatis
cauſe: ⁊ alt̃a qua itur verſus equalitatẽ ⁊ quan
titatẽ. ⁊ ille cauſe ſũt genera cauſaꝝ ſex q̃ ꝯſuãt
ſanitatẽ ⁊ egritudinẽ. Quãdo ḡ aliquis vult ꝯſeruare ſa
nitatẽ intẽdat ad iſta ſex genera cãꝝ: ⁊ inq̃rat ex vnaqꝫ
eaꝝ id quo ſit iuuamẽtũ in ſanitate tm̃: ⁊ admiſtret illõ 26
corpi ẜm illũ modũ. ⁊ Ga. determiat hũc modũ ⁊ dic̃:

PErfecte igit̃ compõni corꝑis quã
do ſiquidẽ bene temꝑatum fuerit
continẽs: conueniet contꝑantia ⁊ alio
rum ꝑfecta: de quibus modo diximus
quietis. ſ. ⁊ motionis ⁊ ſomni ⁊ uigilie
⁊ oblatorum ⁊ egeſtorũ.

DIco ergo ꝙ ſi corpus eſt ſcđꝫ me
liorem formaꝝ deinde aer qui oc
currit ei eſt equalis: tunc illud quod cõ
uenit ei eſt eq̃litas ſana ex quiete ⁊ mo
tu ⁊ ſomno ⁊ uigilijs: ⁊ eo quod ſumi
tur: ⁊ eo quod procedit: ⁊ reliquis que
diximus ante.

DIxit aũt ſex genera cãꝝ: ⁊ nũerauit hic ex eis. v.
vna eaꝝ ẽ ꝯtinẽs. ſcđa ẽ motus ⁊ quies. t̃tia eſt
ſomnꝰ ⁊ vigilie. quarta eſt cibꝰ ⁊ potꝰ ⁊ noĩauit

hāc id quod ſuſcipit̃.quita eſt cōſtrictio ⁊ pceſſio: ⁊ nominauit ea illud quod pcedit.⁊ tacuit de genere ſexto:et eſt accñtia aīalia.⁊ nō tacuit de hoc:niſi qm̃ rectificans ⁊ medicās accñtia aīalia nō eſt ars medicine: veꝝ rectificat ea ⁊ curat ea ars alia que eſt aut philoſophia aut leges.Et quādo mēſurat ea medic⁹: tūc mēſuratio illi⁹ eſt per ſpēm que eſt preter medicinā: ⁊ eſt alia ſpēs philoſophie aut legum ſpecies. 27

Quoniaȝ uero ⁊ ſi diſtempatuȝ ſit intm̃ cōtinēs ⁊ cōtēpātias minuiōȝ inquātū eucraſia corrupta fuerit.

Et qñ corp⁹ eſt ſm illā formā ⁊ aer eſt inequalis : tūc oportet ut cōſideret̃ quātuȝ receſſit aer ab equalitate: deinde inclinet̃ cauſe ille alie ab equalitate ad diuerſitatē ptis ad quam declinat aer per quantitatē qua receſſit aer ab equalitate.

Iam docuit in capitulo qȯ eſt ante illud vt inq̄rat̃ in ↄſuatiōe ſanitatꝭ qȯ ē in meliori formaꝝ eq̄litas in vnaquaqȝ cāꝝ:q̄re infrīdet̃ aer calid⁹ ⁊ ſicc⁹ humectet̃ cū effuſiōe aquaꝝ ⁊ flabellis: ⁊ roratiōe aquaꝝ ab altis: ⁊ ramis arboꝝ: ⁊ herbis: ⁊ odoriferis fructib⁹ infrigidātib⁹ ⁊ humectātib⁹: ⁊ ſeſſio ſit in palacijs ⁊ domib⁹ ſubterraneis: ⁊ aptio portaꝝ aeris ſeptētrionalis.Et calefiat aer frigid⁹ cū accēſiōe igniū ⁊ coopertura:et aptiōe portaꝝ ex quib⁹ intrāt radij ſolis: ⁊ clauſione portaꝝ aeris: ⁊ ceſſiōe ſup illud quod calefacit corp⁹ ⁊ coopertura.⁊ ſil'r ingeniet̃ donec aer fiat equalis: ⁊ ſil'r īquirat̃ vt ſit illud quod comedit̃ ⁊ bibit̃ in qualitate ſua equale ⁊ quātitate.⁊ ſimile hui⁹ inquirat̃ ī vnaquaqȝ cauſaꝝ.vi. Et docuit in hoc capitulo canonē ſuū qui eſt:ſi declinet aliqua cauſarū ſex ab equalitate ſciat̃ q̄ꝫta eſt q̄ꝫtitas declinatōis ei⁹ ⁊ ſumma q̄ꝫtitatis eius.deinde inq̄rat̃ rectificatio illi⁹ declinatōnis ⁊ deſtruat̃ illud qȯ fecit eā accidere in corpe: ⁊ inclinet̃ reſiduū cāꝝ ad ptē contrariā ptis declinatōis illi⁹ donec fiat p illud in corpe impſſio rectificās impſſiōem illi⁹: ⁊ ſint cōtrarie due impſſiōes: ⁊ deſtruit vnaqueqȝ cāꝝ alterā: ⁊ remanet eq̄litas q̄ ē in meliore formaꝝ ſeruata ſm illud qȯ fuit. ⁊ poſuit aerē exēplū hui⁹ canonis: ⁊ ſermo ei⁹ in eo eſt intellect⁹. Et Gal. quidē aggregauit canonē p̄mū in quo dixit:inq̄rat̃ vnaqueqȝ cāꝝ vt iueniat̃ in ſanitate ei⁹ equalitas in q̄ꝫtitate eius ⁊ in ipſi⁹ qualitate: ⁊ canonē ſecūdū in quo docuit illud quod oportȝ facere quādo declinat aliqua cauſaꝝ ab equalitate: ⁊ dixit in vtriſqȝ ſil' hūc ſmonē. 28

Conſideratōes uero cōtpātie i cōtinēte qdeȝ ſunt:ut neqȝ rigere ꝓpter frigus:neqȝ ſudare ꝓpter eſtū.

Et oȝ ut ponat̃ eq̄litaſ in q̄litate aeris ut nō horripilet̃ corp⁹ ꝓp frig⁹ ſuū: ⁊ nō ſudet ꝓpter calorē ei⁹.

Quod eſt: quia inter iſta duo eſt eq̄litas in quātitate aeris. 29

In gymnaſijs uero quādo p̄muȝ incipit dolere corp⁹: quieſcere ſtatim remedium eſt.

Et in exercitio ut p̄cipiat corp⁹ qeſcere qñ incipit i corpe laſſitudo.

Iſte eſt termin⁹ equalitatiſ in motu qui eſt exercitiū: ⁊ intelligit̃ ex eo equalitas que eſt in quiete.Et eſt vt precipias motū quādo contētum eſt corpus cum quiete: ⁊ indiget exercitio quod expirare facit ex muſculis ſuperfluitates contētas in eis. 30

In cibis uero perfectio digeſtiōis ⁊ egeſtionis modus ſm quantitatem ⁊ qualitatem.

In cibis uero eſt ſanitas digeſtionis ⁊ equalitas egeſtionis in qualitate ſua ⁊ diſpōne ſua.

Quam ex cibis bonis qñ nō digerūt̃ chim⁹ genēt̃ mal⁹: ⁊ ex cibis malis genēt̃ chim⁹ laudabil': dic̃ Gal'.digōnē tm̄ qñ p eā gnāt̃ chim⁹ laudabilis. Eq̄litatꝭ vȯ digōnis oportet vt ſit q̄ꝫtitas ſm ↄpatōeȝ ſupfluitatū ei⁹ qȯ ſumit̃ ex cibis: ⁊ vt ſit i eēntia lene continuū cui nō ſit odor horribil' valde: ⁊ color ei⁹ t̃hat ad citrinitatē: ⁊ egrediat̃ i hora ↄſuetudis: ⁊ oȝ vt itelligaſ cōp ei⁹ i eq̄litate ei⁹ qȯ bibit̃:ita vt ↄſideres etiā in vrina: qm̄ ipſa ſignificat diſpōem digōnis in venis. 31

Equatur uero quodāmodo in his orexis digōni ita ut p̄ceptore nō indigeat quantitatē in oblatiōibus metiēte. Optima eiȝ natura tantū appetit quantū digerere poteſt.

Et qñ corpus ē ſm meliorē formarū: tūc quantitas appetit⁹ in eo ē equalis quātitati digōis. Nō ergo idiget mēſuratore q mēſuret quātitatē ei⁹ quod ſuſcipit. quod eſt: qa corp⁹ qñ eſt ſm meliorē formaꝝ: tūc quātitaſ quaȝ appetit ex eo quod ſuſcipit eſt quātitas quam poteſt digerere.

Iam oñſum ē in eo qȯ p̄terijt q̄ qñ ſtomachuſ ē ſm rē nālē: tūc appetit illud qȯ ē conueniēs cōplexioni eius: quapropt̃ excepit in hoc ſermone eē appetit⁹.ſeq̄t̃.n.in eo qñ ſanitas ē inuēta i ſtomacho ſm meliorē formaꝝ: vt hō appetat illud qȯ cōuenit ei: ⁊ nō appetit in eo additōem nec diminutōem. ergo eſt natura eius menſurās qualitatē ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ q̄ꝫtitateȝ eoꝝ: ⁊ nō indiget adiutorio medicine extrīſec⁹. 32

Ita uero ⁊ ſomni quātitatē metit̃ ipſa nā in his q ſunt in optima cōpōne: ⁊ qeſcūt ſtatim dormiētes qum nō amplius idiget corpus.

Et ſil'r diſpō in q̄ꝫtitate ſomni. nā eni mēſurat q̄ꝫtitatē ei⁹ q̄ idigȝ ex ſomno i corpe quod eſt ſm meliorē formaꝝ: ⁊ non recedit ab eo ſomn⁹ niſi qñ cum eo remanet neceſſitas eius.

Intellige ſimile huic eidē in vigilia. natura eniꝫ ſufficit menſurare illud ⁊ facere ipſum currere ſm quātitatē neceſſitatis abſq; adiutorio medicine: etiam ⁊ ſermo eius intellectus eſt. 33

Et ita eis dieta utētibꝰ in egōibus nihil derelinqᵗ circa uētrem ⁊ urinas ⁊ totū corpus. has eni egeſtiones tꝑantia metiᵗ oblationū. ſm uero totū corpus reſpiratiōem gymnaſiorūꝫ mediocris ⁊ ſalubris efficit uſus.

Et quando eſt regimē eius hoc regimine nō accidit ei leſio penitus in ꝓceſſione eius quod ꝓcedit ex eo cuꝫ egeſtione ⁊ urina ⁊ reſolutōe corporis totius: quoniā equalitas eius quod ſumitur ex cibo et potu exigit ut ſint egeſtio ⁊ urina ſcōm diſpoſitiōem ſcōm ꝙ ſunt in ſanitate. Et equalitas exercitij indiget ut ſit quod reſoluitur in corꝑe toto ſcōm diſpoſitōem eiuſ quod reſoluitur ex ſanis.

Dixit Gal. in regimīe ſanitatis corꝑis quod ē ſm meliorē formaꝝ: eq̄litatē aeris: ⁊ equalitatē motus ⁊ quietiſ: ⁊ equalitatē ciboꝝ ⁊ potuū: ⁊ eq̄litatē ſomni ⁊ vigilie: ⁊ remāſit ſuꝑ eū ex eo ꝙ nō dixit eq̄litatē eiꝰ qđ ꝓcedit ⁊ cōſtringiᵗ. Docet ḡ in hͦ ſmone ꝙ regimē qnq; eſt ſm hͦ ꝙ dixit: Ex eq̄litate: ⁊ tūc ſequiᵗ ipm vt ſit illud qđ ꝓcedit ⁊ ꝯſtringiᵗ etiā ſm eq̄litatē: et vt egeſtio quidē ⁊ vrina ſint equales ꝓpter equalitatē ciboꝝ ⁊ potuū in quātitatibꝰ eoꝝ ⁊ q̄litatibꝰ ipoꝝ: ⁊ ꝓpter bonitatē digōnis ⁊ ſanitatē oꝑationū nāliū: ſed ⁊ illud quod reſoluiᵗ ex toto corꝑe eſt ſm equalitateꝫ ꝓpter ſanitatē oꝑationū nāliū ⁊ ꝓpter exercitiū tꝑatū qđ expirare fac̄ ⁊ reſoluit ſuꝑfluitates lacertoꝝ cū eq̄litate. 34

Abſtinere uero manifeſtuꝫ eſt q̄m ab intēꝑantia oportet omniū aīe paſſionuꝫ. ſ. ire triſticie ⁊ gaudij ⁊ furoris ⁊ timoris ⁊ iuidie ⁊ ſollicitudinis. Extermināt eniꝫ hec ⁊ mutant corꝑa ab ea que eſt ſm nām conſiſtētia.

Et cōuenit habēti hoc corpus ut ꝓhibeaᵗ a ſuperfluitate in oībus accn̄tibꝰ aīe. ⁊ ſignifico per accn̄tia anime noſtre irā triſticiā gaudiū ⁊ furorē ⁊ inuidiaꝫ. Nam iſta omnia accidētia anime immutant corpꝰ ⁊ extrahūt ipꝫ a diſpōne nāli.

Intellige ſermonē Gal. ⁊ iā oꝫ hn̄ti hoc corpꝰ vt ꝓhibeaᵗ a ſuꝑfluitate ī aliquo accn̄tiū aīe. Naꝫ qum ſit ſpeculatio in hoc genere: ⁊ eſt ſextuꝫ ex generibꝰ cauſaꝝ ꝯn̄s corpꝰ phyſici: dixit Gal. oportꝫ hn̄ti corpꝰ meliorē formaꝝ vt ꝓhibeaᵗ ꝑ phiam aut ꝑ legeſ poſitas a ſuꝑfluitate in aliquo accn̄tiū aīe. quod eſt: q̄a medicina nō ꝯtēplaᵗ in illo neq; mēſurat illud: ⁊ nō vtitur eo niſi in diſpōne egritudiniſ tn̄ ſm ſemitā medicatōis. Et phīa q̄dē nomīat equalitatē accn̄tiū aīe: ſanitatē eiꝰ. Et oꝫ vt intelligas a Gal. drīam inter furorē ⁊ iram. Ira quidē eſt vt deſideret homo vindictā. Furor eni ē vt excitetᵗ ira: ⁊ nō eſt poſſibile cū eo ex vindicta. Et accn̄tia q̄dē aīe ſunt multa: ⁊ illud quod numerauit Gal. ex eis ē exemplificatio eiꝰ quod remāſit ex eis: ⁊ quedā eoruꝫ faciūt accidere calitatē ſuꝑfluā ſicut ira ⁊ furor. ⁊ quedam eoꝝ faciūt accidere calitatē equalē: vt gaudiū ⁊ leticia. et quedā eoꝝ faciunt accidere frigꝰ additū: ſicut timor ⁊ pauor. ⁊ quedam eoꝝ faciūt accidere frigꝰ tꝑatū: ſicut triſticia ⁊ inuidia. ⁊ quedā ſiccitatē: ſicut anguſtia. ⁊ totū qđ faciūt iſta accn̄tia nō faciūt niſi mediatōe motus ſpūs. Et illud quod cōuenit cū meliori formaꝝ ex eis eſt illud qđ eſt tꝑatū: aut illud ex eis qđ nō eſt ſuꝑfluū. 35

Venereorū uero ſm epicuruꝫ nullus uſus ſalubris: ſm uero uerū ex interuallis tantis: ut in uſibꝰ coitus neq; diſſolutōem ſentiat ⁊ leuior ipe ſe ipō uideaᵗ factꝰ ⁊ meliꝰ dormiēs.

Videᵗ autē epicuro ꝙ ex uſu coitꝰ nō eſt aliqd penitꝰ quod ſit cauſa ſanitatis. ueritas aūt eſt q̄m ex uſu eiꝰ eſt aliqd in numeris cauſaꝝ ſanitatis: ⁊ eſt ut ſit inter horas uſus eius ex longitudine illud cū quo nō ſentiat utens eo quando utiᵗ ipō mollificatōem ⁊ debilitatiōem: immo ſentiat ꝙ corpꝰ eius poſtq̄ꝫ uſus ē eo ſit leuiꝰ q̄ꝫ erat anteq̄ꝫ uteretur eo: ⁊ anima etiam melior q̄ꝫ erat ante.

Coitꝰ eſt ex accidētibꝰ anime. Et Gal. quidē in hͦ loco fecit ei capitulū ſuum ſingulare in quo docuit illud quod cōuenit in ſanitate ex eo. Et ſententia quidē epicuroꝝ eſt deſtructa, ꝓpterea ꝙ aggregaᵗ in corꝑe ſuꝑfluitas ex ſꝑmate. ſi ergo nō egrediᵗ ꝑ coitū quod ē coartaᵗ in corꝑe ⁊ gnānᵗ ex ea egritudies male. quia ex coartatōe eiꝰ generāᵗ ex eo vapores mali q̄ aſcendūt ad cor ⁊ cerebrū ⁊ ſtomachū: ⁊ corrūpunt ſanitatē illorū membroꝝ ⁊ generāt egritudinē. Et fortaſſe ex eo ē aliquid ſimile in potētia veneno vipino: ſicut accidit ei q̄ ꝯſueuit coitū ⁊ dimittit eū lōgo tꝑe ex debilitate appetitus cibi: ⁊ pigricia a motibꝰ ⁊ generatōe humoris melācholici. Et fortaſſe corrūpiᵗ ⁊ exſiccaᵗ ex eo quod eſt ſimile vtuti veneni: ſicut illud quod accīt viduis ex ſꝓfocatōne matricis: ⁊ multis viroꝝ qui moriūᵗ ex eo ſubito. Et ꝓpter hoc qui euadit ex egritudine coartatōis ſꝑmatis eſt ille ex cuiꝰ corꝑe reſoluiᵗ hmōi ſuꝑfluitas: aut ꝑ exercitiū et emorroidas vt in viris: aut ꝑ purgatōem mēſtruorū vt in mulieribꝰ: aut ꝑ aliā ꝑtē ex eo de ꝓꝑetate cuiꝰ eſt carmiare ſuꝑfluitates ⁊ ſoluere eas a corꝑe. Coitꝰ igiᵗ ē cauſa ſanitatis qn̄ egrediᵗ ſꝑma qđ iam coartatū erat: ⁊ ē cā corruptōis ſanitatis qn̄ eſt in corꝑe ſꝑma coartatū: q̄ꝓpter oꝫ vt ſit eiꝰ vſus equalis. Et Gal. quidē iā docuit eiꝰ equalitatē ⁊ dixit: vt ſit inter horas vſus eius ex ſpacio illud cū quo nō ſentiat vtēs eo qn̄ ipſo vtiᵗ mollificatiōem et

debilitatiōem: ſed ſentiat poſt vſum ei⁹ leuitatē in corpe eius: ⁊ fiat aīa ei⁹ melioꝛ q̄ꝫ fuit. Et Gal. qdē determinat horas vſus eius quādo eſt indigētia ei⁹ ⁊ dicit: 36

TEmp⁹ uero uſus eſt q̄ndo pfecte mediū fuerit earū que extriſecus oim circūſtātiaꝝ: neqꝫ ſup repletū corpus neqꝫ indigēs: neqꝫ ſup infrigidatū neqꝫ ſup calefactū aut exſiccatū aut humectatū immoderate. Si uero peccet aliqñ corp⁹ puuꝫ eſto peccatū. meli⁹ uero ē calefacto magis q̄ꝫ infridato: ⁊ repleto magis q̄ꝫ euacuato: ⁊ hūectato magis q̄ꝫ exſiccato corpe uti uenereis.

HOra autēꝫ uſus ei⁹ eſt qñ corp⁹ eſt uere mediuꝫ inter oēs diſpōes accidētes extriſec⁹ donec nō ſit plenū ualde neqꝫ uacuū: neqꝫ infrig datū ualde neqꝫ calefactū ualde: neqꝫ ptrāſiēſ ualde eq̄litateꝫ in ſiccitate ⁊ hūiditate. ⁊ ſi errat utēs eo in uſu ei⁹: opꝫ ut ſit erroꝛ ille puus: ⁊ ut utať coitu dū ē calefact⁹ eſt meli⁹ q̄ꝫ ut utať eo quꝫ ē infridatus: ⁊ utať eo qum eſt plen⁹ meli⁹ q̄ꝫ utať eo quꝫ eſt uacuus: ⁊ utať eo quꝫ ē humid⁹ eſt meli⁹ q̄ꝫ qum eſt ſiccus.

IAm oſ̄dit Gal. totū quidē quod neceſſariuꝫ eſt ſcire in regimīe ſanitatis de eē coit⁹ in h̄ ſmone ⁊ in illo qui eſt ante eū: ⁊ docuit qñ errať in vſu eius: ⁊ ꝙ oꝫ vt ſit erroꝛ ille puuſ: ⁊ ipē qñ ſupfluit mutat ſanitatē: ⁊ docuit in quib⁹ diſpōnib⁹ oꝫ vt vtať. Et nō factus eſt erroꝛ mult⁹ ī coitu nocitiu⁹ niſi qꝛ p̄ter multitudinē ei⁹ accit in corpe ſenect⁹ feſtine ante horā ſuā precipue illi cui⁹ cōplo teſticuloꝝ eſt fri. ⁊ ſic. Et iā oſ̄dit ī pn̄cipio hui⁹ libri ꝙ ex hōib⁹ fortioꝛ ſup coitū eſt ille cui⁹ cōplexio teſticuloꝝ eſt ca. ⁊ hu. Qui ergo vult regē ſanitatē oꝫ vt cōpet illud qd̄ eſt ī hoc ſmone cū diſpōne ɔplois teſticuloꝝ. v extamē Gal. qum ſmo ei⁹ ſit in cōſuatione ſanitatis melioris formaꝝ: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ cōplo teſticulorum eſt equalis in hac forma: non cōditionauit in ſermone ſuo in coitu: eſſe complexiōis teſticuloꝝ. Qum ergo tu continuas conſeruatiōem ſanitatis declinantē a meliore formarū: tunc fac comparatōem cum ſermōe Galieni in vſu coitus ſm eſſe complexiōis teſticulorū et reliqui corporis. 37

QUalitateꝫ uero ſingloꝝ eoꝝ q̄ dicta ſunt eligere in his q̄ ſūt optie ɔpōnis: oꝫ gymnaſioꝝ qdeꝫ in quibus oēs ptes corpis pportionalr moueāť: ut hoc membꝝ qdē nō ſupdoleat: hoc uero minus doleat.

SPecies aūt quā oꝫ eligere ex una quaqꝫ haꝝ cāꝝ corpi qd̄ eſt ſcd̄m melioꝛē formaꝝ eſt illud qd̄ narro. ex exercitio qdē oꝫ ut eligať ſpēs in q̄ mouenť mēbra oia corpis ſm pportiōem: ⁊ nō laborat aliquod eoruꝫ plus: ⁊ aliquod eorū minus.

EXercitiū in quo mouenť oia mēbra ſm proportionē ⁊ nō laborat aliquod eorū plus ⁊ aliquod minus eſt illud quod fit cū pila pua ⁊ qd̄ currit curſu eius. Et Gal. quidē iam exquiſite pſcrutat⁹ eſt eſſe exercitij ⁊ fricatōiſ in libro de regimīe ſanitatis: ⁊ edidit in exercitio de pua pila tractatū ſingularē. 38

HOrū uero q̄ comedūť aut bibunť maxie eucrata eligere. hec eni maxime ſunt ɔueniētia eucratis naturis.

EX eis uero que comedūť ⁊ bibūť oportet ut eliganť ea que ſunt in ultimo equalitatis: qm̄ iſta que ſūt ita ſunt conueniētiores res naturiſ q̄ ſunt in ultimo equalitatis.

HAbens meliorē formarū indiget in conſeruatione huius forme ſuper ſe: vt ſit regimē eius ⁊ rel̄i que diſpōnes ſimiles ei. ſicut ergo ipa eſt equalꝭ: ſic oportet ꝙ totū quod cōtineť ex cauſis ſex ſit equale. Et cibi qui ſunt ita ſunt cib⁹ ⁊ pot⁹ decēter facti ⁊ decocti: ⁊ panis decēter fact⁹ ⁊ decoctus. Et ex decoctꝭ alleſſi dabegi ⁊ adenubagi: ⁊ ex potibus vinū claꝝ ⁊ reliqua q̄ dicūť in libro chimoꝝ generare chimū laudabilē. 39

SImiliter uero ⁊ in alijs.

ET ſimiliter eſt diſpoſitio in reliqs rebus.

HOc eſt vltimū quod dixit Gal. in cōſeruatōe ſanitatis melioris formaꝝ. ipſe eni dedit intelligi ī eo canonē communē: ⁊ eſt vt ſint omnes res q̄bus regiť ſm equalitatē in q̄ꝫtitatibus ⁊ qualitatibus et in horis neceſſitatꝭ vſus ⁊ partib⁹ vſus eaꝝ. 40

SI uero ſm aliqd ab optima complexiōne deficit corp⁹ nō multū uero huic ⁊ ɔſeruātes ſanitatē cauſe ſm proportiōem mutabunť.

ET qñ corp⁹ ē diminutū a meliore formaꝝ diſpōne ſua: deide nō eſt diminutio eius multa ab ea: tunc cauſe que conſeruāt ſanitatē eius ſunt remote ab equalitate per quantitatē remotionis eius ab ea.

ISte canō eſt cōis in ɔſuatiōe ſanitatis corpoꝛꝭ decliuis a meliori formarū. ⁊ ſmo in eo ſꝫ intētōem Gal. ē māifeſt⁹ agitat⁹ valde: qm̄ dicit in h̄ libro: qꝛ oꝫ vt ſit decliuis ad ptē declinatiōis eius. qñ diċ ī libro ei⁹ de regīe ſanitatꝭ: ⁊ in libro ciboꝝ: ⁊ in alijs: qꝛ oꝫ vt ſit decliuis ad cōtrariū partis declinatōis eius. 41

PLuribus uero talibus exiſtētib⁹ corpibus ſm ſingulū genus ſepa

ratim dicendum eſt.

Et ſpecies corpuꝫ que ſunt ſꝫ hũc modũ ſunt multe. oportꝫ ergo ut in omni ſpẽ ex eis loq̄mur ſingulariter ſm ſingularitatem eius.

Uult ꝙ oportet vt ſingulare fiat vnũquodqꝫ corporum declinatũ a meliore formarũ ⁊ ſingulare fiat ad conſeruatiõem ſanitatis eius: ⁊ ad reductõem ipſius ad formam optimã capitulũ in quo doceatur quomodo conſerueť ſanitas eius: aut quomodo redeat ad meliorem formarum. 42

Craſi igiť ꝑmutatũ corpꝰ: in organicaꝝ uero ꝑtiũ cõueñiẽtia nõ permutatũ duplicẽ hñt formã ſalubriũ cãrũ: alterã q̄dem ſuantiũ eiꝰ craſim: alteram uero eaꝝ q̄ ad optimaꝫ ducũt.

Dico ergo ꝙ cãe ſanitatis corpis qȯ iaꝫ ꝑtrãſiuit eq̄litatẽ i ꝯplone ſua: ⁊ non ꝑmutauit eq̄litatẽ in ꝯpõne membroꝝ officialiũ ſũt duobꝰ modis. unus eoꝝ ſeruat ꝯplonẽ eiꝰ ſm ꝙ ẽ. alť permutat complexionẽ eius a meliori formarum.

Iste ſermo eſt intellectus. 43

Seruantes uero eiꝰ craſiꝫ tñ ꝑmutanť ab eucrata nã cauſe q̄ztuꝫ ⁊ totiꝰ corpis craſ ab illa ꝑfecte mutať.

Et cauſe que cõſeruant complexionẽ eiꝰ ſũt reflexe a cauſ q̄ ꝯſuant complexionẽ eiꝰ que ẽ in ultimo equalitatis ꝑ q̄ztitatẽ reflexiõis complexiõis illius corpis qȯ ꝯſuant a cõplexione q̄ eſt in ultimo equalitatis.

Iste canon eſt in conſeruatione ſanitatis eius cuius complexio vel corpus declinat a meliori formarum: ſcilꝫ vt menſurẽtur cauſe ſex menſuratione reflexionis ab equalitate per quãtitatẽ declinationis corporis a meliori formarũ. 44

Calidiora enĩ corpa calidioribꝰ indigent adiutorijs: frigidiora frigidioribus: ⁊ ſicciora ſiccioribus: hũidiora uero humidioribus. ⁊ ſm copulationem calidiora ⁊ ſicciora calidioribus ⁊ ſiccioribus: ⁊ his ꝓportionaliter in reliquis tribꝰ copulatõibus.

Quod eſt: quia corpora que ſũt calidiora eo indigẽt regimine quod eſt calidius regimine quo indiget hñs illam ꝑmam cõplexioneꝫ. Et corpora que ſunt frigidiora eo: indigẽt regimie quod eſt frigidius. Et corpora que ſũt ſicciora eo indigent regimie: ſimiliť qȯ ſiccius eſt. Et ſimiľr corpora que ſunt hũidiora indigẽt regimie qȯ eſt humidiꝰ. ⁊ ſm hoc eſt cõpoſitio: naꝫ corpa q̄ ſť calidiora ⁊ ſicciora idigẽt regimie qȯ eſt calidiꝰ ⁊ ſicciꝰ. ⁊ ſm rõcinationẽ hu currit res triũ ſpẽꝝ aliaꝝ cõpoſitaꝝ.

Iste eſt ſmo i hoc libro: ⁊ eſt ꝯriꝰ ſmoni eiꝰ i alijs libri ſuis: q̄m ipſe diť in li. de regie ſanitatl ⁊ i li. ci boꝝ ꝙ corpora q̄ ſũt calidiora indigẽt ex regie eis q̄ ſunt frigidiora: ⁊ ſꝫ hanc rõcinatiõeꝫ i reliq̄s: ⁊ ꝑ illud obſcurauit ſmonẽ ſuũ: ꝑcipue qꝛ ipſe nõ diſtinxit inť regimẽ ꝯſuatiuũ: ⁊ inť regimẽ ꝑmutatiuũ. ⁊ dixit i regie ꝑmutatiuo ꝙ oꝫ vt reganť corpora calidiora rebꝰ frigidis donec redeãt ad eq̄litatẽ: ⁊ ſꝫ hãc rõcinatõeꝫ ẽ in reliq̄s corporibꝰ declinatl a meliori formaꝝ. Et ego dico ꝙ Galieꝰ nõ oblitꝰ eſt ſmõis ſui: neqꝫ ꝯrietatẽ apponit: ⁊ ꝙ ñ intellexit ꝑ regimẽ ꝯſuatiuũ h: niſi vt deť hñti ꝯploneꝫ ca. cibi q̄ ꝯſuent cõplonẽ eiꝰ ca. ſup ipꝫ: ⁊ ſmõe abſoluto regat ipꝫ regie qȯ faciat remanẽ ſup ipm ꝯplonẽ ſuã calidã ſm diſpõneꝫ ſuã abſqꝫ additõe ⁊ ſine diminutõe. ꝙ ſi vult ꝑmutare ꝯplonẽ eiꝰ ad eq̄litatẽ: tũc addat i frigore illȯ cũ quo regať vſqꝫ quo minuať eiꝰ calitas ⁊ perueniat ad equalitatẽ: cuiꝰ exemplũ eſt vt ſit ꝯſuatio corpis ſepati ab eq̄litate ad calitatẽ duobꝰ gradibꝰ cũ regie qȯ infrigat i gradu ꝑº: ⁊ ꝑmutatio eiꝰ ad eq̄litatẽ cũ regie qȯ infrigidat i ſecũdo g̃du. Et manifeſtũ eſt ꝙ regimẽ ꝯſuatiuũ eſt minoris infrigidatõis q̄ꝫ regimẽ ꝑmutatiuũ: qꝛ regimẽ ꝯſuatiuũ eſt i ꝑmo g̃du: ⁊ tibi ieſt vt noies id qȯ ẽ parue infrigidatõis minꝰ calefaciẽs. Et q̄m ſmo eiꝰ in h libro ẽ ſũme q̄ ſunt ſiť ꝯclones: dixit iſtud vt tn ſis itelliġẽs ab eo voluntatẽ eiꝰ ⁊ eiꝰ intentionẽ. ꝓpter hoc g̊ manifeſtũ eſt ꝙ volũtas Gal. ꝑ ſmonẽ ſuũ. ſ. ꝙ corpora q̄ ſť calidiora indigẽt regimie ex eo qȯ eſt calidiꝰ regie quo indiget hñs formã optimã: ⁊ eſt vt ſit cõſuatio eiꝰ ꝑ illud qȯ facit remanere ſup ipꝫ caliditatẽ eiꝰ declinatã ab eq̄litate. ⁊ ſi vellet vt regereť cuꝫ cibis calidis: ſicut ſi addereť in exercitio eius ⁊ calefieret aer cõtinẽs eũ: ⁊ dareť calefaciẽtes cibi: ſequereť neceſſario ꝙ addereť eiꝰ declinatio ab equalitate ad caliditatẽ plus: ⁊ generarenť in eo ſupfluitates cholerice: ⁊ facerẽt euꝫ cadere i egritudies cholicas: ⁊ huiuſmõi mẽſure ſiľe non occultať a Gal. ⁊ iam deťminanit illud i libro de regimie ſanitatl: ⁊ i libro de cibis. Res g̊ ſm ꝙ dixi eſt: qꝛ vult vt regať totũ corpꝰ cũ eo qȯ faciť remanere ſup ipm ꝯplonẽ eiꝰ ꝑmaꝫ q̄n vult ꝯſuationẽ ſanitatl eiꝰ. Et q̄n vult ꝑmutatõꝫ eiꝰ ad melioreꝫ formaꝝ addanť in regimie eiꝰ additões ꝑmutãtes eã. Intellige g̊ illud: qꝛ nõ ẽ locꝰ paruꝰ: ⁊ multi hoiuꝫ ignorant: ⁊ putat ꝙ ſit cõtrarietas. 45

Uteť uero ⁊ materijs cauſarũ: recte innatas uirtutes eaꝝ ſciẽs.

Et nõ poteſt his cauſis quas nuꝑ diximus uti: quãdo permutãť taliť ꝙ fiant cauſa ſanitatis ſcȯm ꝙ oportet: niſi qui ſcit uirtutes earuꝫ ſcȯm q̄s apte nate ſunt.

Iſte ſmo certificat illō ad qđ ītēdim⁹ de expōe ſmonis ei⁹ hui⁹. Conſidera g̃ eum: τ ſtabis ex eo ſup illō qđ diximus τ ſcies volũtatē ei⁹. qđ ē q̄ vult p ſmonē ſuũ v̄tu es eaꝝ ſm quas apte nate ſũt illō quod facit vnuſquiſqꝫ ciboꝝ: τ alioꝝ ex cāis.vi. in corpe Quod ergo conſeruat ipſum ſm illud ſm qđ eſt: eſt cōſeruans ſanitatez: τ qđ addit in declinatione eius a meliore formarum eſt infirmanſ ipſu: τ qđ permutat ipſum ad meliorē formaꝝ eſt pmutans ipm̄. 46

Qvoniã motio qdem τ indigentia τ uigilie τ egeſtio τ omneſ anime paſſiones: ſiccant corpus.

Cvius exemplũ eſt q̄ motus τ minoratio cibi τ pot⁹ τ uigilie τ euacuatio τ omnia anime accidentia alia: exſiccant corpus humidum.

Qvoniã euacuãt hũores ei⁹: τ minuunt ex eis: pp illō g̃ addũt ĩ ſicco corpe ſiccitaez. τ qđ paꝝ ē ex eis: ɔſuat corp⁹ hũidũ qñ adminiſtrāť ſm q̄ oꝫ: τ pmutat ipꝫ ex eis illō qđ opponiť ei ſm eq̄litatem. 47

COntraria uero his humectant.

Et ɔtraria coꝝ humectãt corpuſ.

HOc iudiciũ ei⁹ ē ſīle iudicio qđ ē añ ipꝫ ĩ cõuerſatione: τ mutatione ſimul. 48

Ita uero τ calefaciẽtib⁹ τ infridã tibus ſtudijs τ cibis τ potib⁹.

Et ſimiliter eſt diſpō in rebus que calefaciũt τ infrigidant ex operationibus τ cibis τ potibus.

Iſte ſermo intellectus eſt ſm eandē rõne; quã dixit in eo qđ p̃terijt. 49

Et ſimpliciter ē dicere omnib⁹ his que ſm corp⁹ ſunt cognoſcens aliquis materias τ uirtutes: ſalubribus cauſis uteť ſimilia ſimilib⁹ offerēs q̄ndo ɔſuare uult corpis craſiꝫ q̄lē accepit.

Et ul'r q ſcit ſpēs omniũ rerũ que agunt in corpus τ uirtutes eaꝝ: tũc ſi uult ponere eas cauſas ſanitatis eligat corpi illud ex eiſ quod figuratur ei τ aſſimilať ipſi quãdo uult conſeruationē compl'onis uel compoſitōis eius ſm diſpoſitōem ſm quã inuenit eã.

Vult p ſmonē ſuũ vl'r abſolutũ q̄ q̇ vult ɔſeruatōez ſanitatis corpis d̄cliuis ab eq̄litate ſm illō qđ ē: adminiſtret ei ex regimie qđ cõſeruat ſup ipꝫ ɔplexionē eius abſqꝫ additiōe: τ ſñ diminutōe ita q̄ eligat ei ex v̄tutib⁹ ciboꝝ τ potuũ et alioꝝ qđ ɔſuet ſup ipſuꝫ ɔfigurationē complexiōis eius: τ iſte eſt canõ prim⁹ quem ipſemet deťminauit p dictionez aliaꝫ: vt figat ipm in aĩa diſcipuli. τ ſermo eius ĩ eo eſt intellect⁹. 50

SI uero permutare uult τ trãſire ad melius aliud ē genus ſalubriũ cauſaruꝫ contrariarũ quidem ſupradictis: equale uero diſtãs ab altera craſi eucratarũ τ mediarũ quas optimiſ naturis conuenire dicebamus.

Et quando uult permutare eam: τ cõuertere ipam ad cõplexionez que eſt melior complexione eius: tunc ſunt ei alia genera cauſarũ ſanitatis cõtrariarũ cauſis quas diximus: τ longitudo caruꝫ a cauſis equalibus medijs quas diximus: que conueniũt habenti complexionē equalē optimã ad contrarium partis ad quaꝫ declinat illud corpus: eſt longitudo equalis.

Iſte eſt canon pmutãs ſanitatē malaꝫ ad ſanitatē equalē τ bonã. τ ei⁹ intẽtio eſt vt ſit ſciēs virtutem partiũ cuiuſqꝫ cãꝝ ſex: τ cõſideret quãta ſit quãtitas receſſiōis ſanitatis ab equalitate: τ eligat ex ptibus cuiuſqꝫ cauſaꝝ ſex ex eo qđ eſt ɔ̃rium iſti ſanitati q̄̃titates eq̄les q̄̃titati receſſiōis eius: τ regat cuꝫ eis corp⁹ τ Galien⁹ deťminat illud τ dicit: 51

CAlidiorez enim τ ſicciorez craſim non calide τ ſicce dicte faciunt eucrataꝫ perfecte: ſed que tm̃ eucrata craſi frigidiora τ humidiora: quãtuꝫ natura eius erat calidior τ ſiccior.

Qvod eſt: quia corpus quando eſt calidius τ ſiccius: tunc regimē calefaciens τ exſiccans non reducit ipſuꝫ ad equalitatē ſanam: ſed regimē quod eſt frigidius τ humidius complexione equali per quantitatē ſupfluitatis calefactionis illius complexionis τ ſiccitatis eius ſup complexionē equalem.

Iſte ſmo eſt intellectus. oſtendit eni Galen⁹ in eo canonē pmutantē ſanitatez malã ad ſanitatē bonaꝫ. cõſidera ergo eum. 52

HOc ſiquidem genus cauſaꝝ corrigit innatas diſcraſias: alteruꝫ uero prius dictum conſeruat.

Et hoc quidem genus cauſaruꝫ rectificat complexionē malaꝫ natura: τ genus aliud quod diximus ante conſeruat complexionē malaꝫ natura ſm diſpoſitiōem ſuam.

NOmiauit regimē permutãs cõplexionē malã: genꝰ: ergo τ ſil'r noiauit cõſuans eam gen⁹: vt itelligať ab eo q̄ ipſa ſũt duo genera ex generib⁹ medijs ſub parte medicine: qđ noiať regimē ſanitatl: τ vt intelligať p illud q̄ ſub vtriſqꝫ ſũt ſpēs alie. 53

Utilitaſ uero utroꝛūqꝫ eſt in parte
medicis. coꝛrigere quideꝫ ex mul
to ſtudio paulati trāſſerētes in meliꝰ.
nō enim ſuſtinet nā repētinas immuta
tioneſ: ſeruare uero in eiſdē ſm neceſſa
rias occupatiōes.

Et medicꝰ indiget utriſqꝫ ſimul in
hoꝛis diuerſis. quod eſt: qa q̄ndo
habēti compl̄oneꝫ malā eſt euacuatio
lōga cuꝫ qua eſt poſſibile ei ut rectificꝫ
compl̄onē malaꝫ: tūc medicꝰ intēdit in
ea ad illud genꝰ occaſionū: ⁊ permutat
coꝛpus paulatim a complexiōe ſua ad
complexiōem que eſt melioꝛ: q̄m natu
ra non tolerat alteratiōem ſubito. Et
q̄m habēs complexionē malā natura:
eſt occupatꝰ occupatiōibus neceſſarijs
tūc maius quod poteſt medicus eſt ut
conſeruet eam ſm complexiōem ſuam
naturalem.

Uult ꝑ occupatōes neceſſarias cās ſex ad ſciēdū
v̄tutes ꝑticulariū: quare docet modū neceſſitatꝭ
medici: ⁊ nō facte ſūt nāe tolerātes ꝑmutatiōeꝫ
ſubito: niſi q̄m iſta ꝑmutatio mutat eas mutatōe foꝛti q̄
facit accidere nature motum ſuperfluū. ſ. alteratōem ſu-
perfluam. multotiēs enim diſſoluitur per eam virtꝰ aut
debilitatꝭ ex ea natura: aut reſoluitꝭ per eam ſpiritus: qua
re fit id cauſa permutatōis ſanitatis: ⁊ reſiduū ſermonis
eius eſt intellectū. 54

Quomodo igitꝭ ⁊ huiuſmodi ſpēm
cauſarū ſeruātem nomiamus: cō
ueniebāt eni magis eam foꝛſitan ꝑmu
tantē ⁊ curātem ⁊ innata peccata coꝛri
gentē uocari. quoniā uero ad totuꝫ ge
nus ſanitatis referētes: nō ad eas que
ſm ſpēm ſunt in ea differētias. Quecū
qꝫ q̄dem ſanos cuſtodiūt: ſeruāteſ oēs
uocabimus: ſiue cōſeruando ſalutē ad
meliꝰ ducant totā craſim: ſiue cōſeruēt
exiſtēteꝫ a ꝑncipio: quecūqꝫ uero dete
rioꝛē faciūt cōſiſtētiam egre.

Si autē dixeris quomodo nomia
uimus hoc genus cauſarū conſer
uatiuū qum eſſet dignius ut nomiaretꝭ
ꝑmutatiuū ⁊ ſanatiuū ⁊ rectificatiuuꝫ
nocumentoꝛū nālium. Dicimuſ ꝙ nos
nō adiūgimus has cās niſi ad genuſ ſa
nitatis: nō ad ſpecies eius. ⁊ nomiamꝰ
omnes iſtas cās que cōſeruāt coꝛpus
ſm ſanitatē ſuaꝫ cōſeruatiuas: ſiue ſint
cōſeruatiue: aut ſint ex eis que ꝯſerua
tione ſua permutāt complexiōeꝫ totā
ad id quod eſt meliꝰ: aut ſint ex eiſ que
ꝯſeruāt ꝯpl̄onē ſm diſpōeꝫ ſuā ꝑmaꝫ:
⁊ noiamꝰ eas q̄ ꝑmutant ꝯpl̄onē ad id
quod eſt deteriꝰ cauſas infirmatiuas.

Iſto ſmone deſtruitꝭ dubitatio in genere regimi
nis ꝑmanētis, ꝓpterea ꝙ noiauit ipm ꝯſuātiuuꝫ
ſanitatis. Et deſtructio dubitatōis ē: q̄ꝛ rē noia
uimꝰ noiē ſui generꝭ. Quꝫ ḡ ſit cadēs ſub regiē ſanitatꝭ: ⁊
genꝰ regiminis ſanitatis totū noietꝭ in arte medicine cōſer
uatio ſanitatis: noiamꝰ ꝑmutatiuū etiā noie ſui generis
.ſ. ꝯſuatiuū: q̄uis ſit ꝑmutatiū ⁊ ſanatiuū ⁊ rectificatiuū
nocumētoꝝ. Et ſm hāc ſilitudinē noiantꝭ omēs cāe que
ꝑmutāt cōpl̄onē ad id qđ eſt deteriꝰ cāe infirmatiue q̄-
uis ſint ꝑmutatiue ad infirmitatē ⁊ coꝛrūpētes ſanitateꝫ
ꝓpterea q̄ꝛ ſūt ſub genē cāꝝ infirmātiū toto. 55

Similē igitꝭ diſcraſiā hn̄tibꝰ oibus
coꝛpis ꝑtibus ſilis eſt ꝓcuratio:
diſſimilē uero diſſimilis.

Et q̄m complexio que eſt in oibus
mēbꝛis eſt una: tūc medicatio eiꝰ
eſt una. ⁊ quādo complexio mala nō ē
in omnibꝰ mēbꝛis una: tūc nō eſt medi
catio illiꝰ coꝛpis una.

Poſtq̄ꝫ docuit regimē ſanitatis ſeꝑate a melioꝛe
foꝛmarū conſeruās eam ⁊ permutās eaꝫ ſimul
quādo eſt eius ſeparatio in cōplexiōe tm̄: reme-
memoꝛatꝭ eius quod docuit de illo in hoc ſermone ⁊ di-
cit: quādo eſt declinatio ſanitatis a melioꝛe foꝛmaꝝ: de-
inde eſt illud in omnibꝰ mēbꝛis: tūc medicatio eius. ſ. cō
ſeruatio eiꝰ ⁊ ipſiꝰ ꝑmutatio: eſt ſm ꝙ expoſuimꝰ. ⁊ ſi eiꝰ
receſſio ē in q̇buſdā mēbꝛis ⁊ in q̇buſdā nō: tūc medica
tio eiꝰ. ſ. eiꝰ ꝯſuatio ⁊ ꝑmutatio ipſiꝰ indiget canonibus
alijs qui fidem faciant generis alteriꝰ regiminis. ⁊ ipſe fa 56
cit ſcire hoc genus per exempla ⁊ dicit:

Poteſt enim uenter alicui quidem
frigidioꝛ q̄ꝫ opoꝛteat eſſe: caput
uero calidius: ⁊ indigēt adiutoꝛijs pꝛo
pꝛijs ſingula: ſm uero hoc ⁊ aliaꝝ una
q̄qꝫ ps aut humidioꝛ aut ſiccioꝛ aut fri
gidioꝛ aut calidioꝛ exn̄s ꝑter modum
ꝓpꝛis diſtempātie indiget dietis. Non
igitꝭ exercebimꝰ equalꝛ omēs hm̄oi coꝛ
poꝛis partes: neqꝫ ſimilꝛ hūectabimꝰ:
aut ſiccabimus: aut aliquid hoꝛū facie
mus. Amplꝰ uero dicetꝭ de his in nego
cio de ſalubꝛibus cauſis.

Quod eſt: qa eſt poſſibile ut ſit uen
ter alicuꝰ frigidior q̄ꝫ oꝫ: ⁊ caput

etiã calidius q̃z opꝫ: ⁊ indigꝫ unũqꝺq̃ꝫ eoꝝ quod cõuenit ei. ⁊ ſimilr̃ eſt diſpõ in unoquoqꝫ mẽbroꝝ reliquorũ q̃ndo eſt humidius complexione ſua equali: aut ſiccius ea: aut frigidius: aut calidiꝰ nam indiget ex regimine eo ſꝫm q̃ cõuenit complexioni eius. Eſt ergo neceſſe quãdo cõplexio mẽbroꝝ corpoꝛiſ eſt diuerſa ut nõ ſit mẽbroꝝ corpis omniuꝫ regimẽ equale: ⁊ nõ ſit humectatio eorum aut eorũdem exſiccatio: aut aliud ex eis q̃ fiũt eis ſꝫm ſimilitudinẽ unam: ⁊ nos qdem exponemꝰ iſtud in expoſitõne ampliori hac in libro noſtro de regimine ſanitatis.

Valt q̃ canõ: in ꝯſuatõe ſanitatꝭ corpũ recedentiũ ab eq̃litate in q̃buſdã mẽbrꝭ ⁊ i q̃buſdã nõ: ẽ oppoſitꝰ ex pticlarībꝰ canonibꝰ i ꝯſuatõe ſanitatꝭ corpũ recedẽtiũ ab eq̃litate in ꝯplõne corpis totiꝰ: cuiꝰ exẽpluꝫ ẽ: q2 qñ vẽter ẽ fridior ⁊ caput calius: vtimur in cõſuatõe ſanitatis vẽtrꝭ eo qꝺ ꝯſuat ſup ipm qꝺ eſt ſilẽ ꝯploni eius: ⁊ in cõſuatõe ſanitatis capitis eo qꝺ ꝯſuat ſup ipm qꝺ eſt ſilẽ cõploni eius: ſiue ſint emplaſtra ſiue embroce vel aliq̃ ex cauſis .vi. Et qñ volumꝰ pmutare cõplonẽ vẽtris ad eq̃litatẽ: ⁊ complonẽ capitꝭ pmutare ad eq̃litatẽ: vtimur in vẽtre rebꝰ calidis: ⁊ in capite rebꝰ frigidis. ⁊ ſꝫm hãc ſilitudinẽ faciamꝰ in regiẽ reliquorũ mẽbroꝝ. ⁊ ꝓpter hoc ẽ neceẽ vt ponamꝰ exercitiũ qꝺ ꝯſeruat mẽbꝝ ſꝫm diſpõem ſuã: aut pmutet ipm ad diſpõeꝫ aliã i vnoquoqꝫ mẽbrorũ diuerſum ab eo quod eſt in alio. Et ſimilr̃ vnũquodqꝫ pticulariũ cãp. vi. Nã quãdo volumꝰ infrigidare membrũ: emplaſtramus cum rebus infrigidãtibus. Et quãdo volumus ipſuꝫ calefacere: emplaſtramus ipſum cum rebus calidis. 57

Organicoruꝫ uero cauſe ſalubres ſꝫm lapſum: ⁊ he ab optima cõpoſitione adinuicẽ differũt. Alie ſiquideꝫ ſunt ſalubres circa plaſmatõeꝫ lapſuũ alie uero eoꝝ q̃ circa magnitudinẽ aut numerũ aut poſitionẽ.

Cauſe autẽ ſanitatis mẽbroꝝ officialium que habẽt nocumẽtũ: ſꝫm illud nocumentũ ſunt diuerſe a cauſis ſanitatis corpis quod eſt ſꝫm meliorem formaruꝫ. quod eſt: qa cauſe ſanitatis mẽbroꝝ q̃ hñt nocumẽtũ in plaſmatione: alie ſunt a cauſis ſanitatis mẽbroꝝ q̃ hñt nocumetũ in quãtitate ſua: aut i ſitu ſuo: aut in numero ſuo.

Iam docuit Gal. q̃ ſpẽs compõnis lapſuũ ſunt iiij. quoꝝ vnus eſt lapſus in plaſmatõe: ⁊ ſecũdꝰ eſt lapſus in quãtitate: ⁊ tertius lapſus i nũero: ⁊ quartus lapſus in ſitu. Et docuit q̃ iſti lapſus q̃ttuor qñ ꝓhibẽt mẽbꝝ ab opatõe ſua. ſ. nocẽt opatõi eius ſunt egritudo. ⁊ qñ nõ ꝓhibẽt opatõem: nõ ſunt egritudo ſꝫ forma mala ex formis ſanitatis. Et poſtq̃ꝫ compleuit dictionẽ canonis regiminis ſanitatis recedẽtis ab eq̃litate in compoſitõe: tũc ante illud explanauit hũc ſermonẽ a quo receſſimus: deinde expoſuit cũ hoc ſmone. 58

In plaſmatõe quoqꝫ ſunt plures lapſus: etenim figure partis ⁊ ſi alicubi in ea curuitas aliqua eſt uel concauitas eius q̃ ſꝫm naturã: aut pori conſtrictio: aut orificiũ: aut aſperitas: aut lenitas quãdo eſt aliquid extra ꝓpꝛiam cõtemperãtiaꝫ: parum quidem hoc patiens corpus: ſanorũ corpoꝝ appellationeꝫ habebit: amplius uero neutroꝝ. ſi uero ſit tãtum ut noceat operatiõi: iã egrotare uideť.

Et accidunt in plaſmatiõe lapſus multi. quod ẽ: qa ſi muteť figura mẽbri ab equalitate ſua: aut ſit i eo ꝓfũditaſ multa nã ⁊ muteť ut accidat eius lapſuſ in meatu q eſt in eo aut i orificio meatuſ aut in aſpitate aut in lenitate: deinde ſit lapſus puus: tunc hñs illud corpꝰ diciť q̃ eſt ſanus. ſi aũt lapſus eſt plus illo: diciť egrotatiuꝰ. Q. ſi cõſeqť lapſus in ipõ ad hoc ut noceat opatõi: tunc eſt eger.

Enũciat q̃ lapſus in plaſmatõe ẽ vna .v. rerum. pꝛima eaꝝ ẽ mutatio figure. ⁊ ſecũda ẽ mutatio pfũditatũ. ſ. gibboſitas ⁊ ꝯcauitas. ⁊ tẽtia opilatio i meatu aut i orificio meatꝰ. ⁊ q̃rta ẽ aſpitas. ⁊ q̃nta ẽ lenitas. vnuſquiſqꝫ g̃ lapſuũ ſi ẽ puꝰ: tũc hñs ipꝫ exercitať i occupatõibꝰ ſuis cũ illo mẽbro: ⁊ dr̃ pp illõ lapſus ſanꝰ ⁊ ſi ẽ multꝰ ⁊ nõ ꝓhibet mẽbꝝ ab opatõe penitus niſi in aliquo: diciť q̃ eſt egrotatiuus. ⁊ ſi eſt multus ⁊ prohibꝫ membꝝ ab exercitatõe: diciť q̃ eſt infirmus. 59

Secũm quãtitatẽ uero ſupfluitas ⁊ defectus: ad eaſdem deducunt differentias.

In quãtitate uero multũ ⁊ puuꝫ faciũt ꝑuenire corpus ad ſpecies quas narrauimus.

Species quas narrauit ſunt tres. vna eaꝝ ẽ: quia ſi quãtitas mẽbri magnificeť ab eo qꝺ opoꝛtet aut minuať: tũc ſi magnitudo eius aut eiꝰ diminutio eſt pua: diciť q̃ ẽ ſanũ. ⁊ ſi ẽ magna ⁊ nõ ꝑuẽit ad hoc vt noceat opatõi: diciť q̃ ẽ egrotatiuũ. ⁊ ſi ẽ mlťa et ꝑuenit ad hoc vt noceat opatõi: diciť q̃ ẽ ĩfirmũ. 60

In numero uero deficiẽſ aut abũdans uelut homiomerõ unũ aut

plura hmõi generis ſũt: ⁊ quecũqꝫ preter nãm in nobis ſubſtãtie cõſiſtũt.

IN numero autez additio aut diminutio ꝑtis uniꝰ ex ꝑtibꝰ multiſ: ⁊ res que in corpe generãtur cõtra nãz ſunt huiuſmodi generis.

Uult ꝙ additio numeri ⁊ partiũ membri aut diminutio earũ facit etiã illos lapſus tres: quorũ vnus dicit̃ ſanus: alter dicit̃ egrotatiuus: ⁊ tertiꝰ dicit̃ infirmus. Sanus quidem quãdo additio aut diminutio eſt parua. Egrotatiuus vero quãdo eſt multa nõ ꝑueniẽs ad hoc vt noceat opatiõi. Et ſermo eius: ⁊ res q̃ generant̃ in corpe preter naturã ſunt hmõi generis: vult illud quod generat̃ in corpe ⁊ facit vnã harũ triũ ſpẽrũ. Uidi enim multos in inteſtinis quoꝝ erãt vermes. ⁊ ex eis ſunt quorũ inteſtina ꝓportionãt̃ ad ſanitatẽ. ⁊ ex eis ſunt que ꝓportionãt̃ ad egritudinẽ. ⁊ ex eis ſunt quorũ inteſtina ex illo iã infirmata ſunt egritudĩe ꝯpleta. 61

REliquuz uero genus ꝓpter uniuſcuiuſqꝫ poſitõem ſimpliciũ ꝑtiuz i quo ⁊ ipẽ .iiij. ſunt oẽs differẽtie. Prima qdẽ optima: Secũda uero parũ ꝑmutata: ⁊ ꝓpter hoc adhuc ſanũ perficiẽs corpus: Et tertia egrũ: quãdo amplius extra nãm fit: Quarta uero iam egrotans quãdo plurimũ.

ET iam remanet genꝰ aliud quod ẽ i ſitu cuiuſlibet mẽbrorũ ꝯſimiliũ in organo. ⁊ in ipõ ſunt .iiij. ſpẽs. Prima earũ eſt corpus qđ eſt ꝫ meliorem formarũ in hoc capitulo. Et ſecũda ẽ corpus quod eſt remotum ab eo in ipõ parũper. Et tertia eſt corpus quod eſt in eo egrotatiuũ: ⁊ eſt illud in quo eſt mutatus ſitus mẽbroꝝ mutatõe nõ mľta. Et q̃rta eſt corpus quod iam egrotat ⁊ integre receſſit a ſanitate: ⁊ eſt illud i quo eſt mutatus ſitus mẽbrorũ mutatione multa.

NOcumẽtũ in ſitu partiũ mẽbri aut eſt ꝑuũ: ⁊ ꝓportionat̃ ad hoc quod eſt ſanũ. aut eſt multuz ⁊ ꝓportionat̃ ad hoc quod eſt egrotatiuũ. aut ẽ multũ nocẽs opatõi ⁊ eſt ꝓportionatũ ad hoc quod eſt infirmũ. currit ergo eſſe ſitus curſu cuiuſqꝫ generũ nocumẽtoꝝ in ꝯpõne. veꝝ Gal̃. dixit in h̃ ſmone modũ ꝑmuz ſitꝰ q̃ eſt ſm meliorẽ formaꝝ vt faceret nos rememorari ꝯpariũ eiꝰ in plaſmatõe ⁊ q̃titate ⁊ numero. itellige ergo illud: Et poſtq̃ ceſſauit a nũeratõe ſpẽꝝ nocumẽtoꝝ ꝯpõis mẽbroꝝ: icipit deťmĩare canonẽ cuiuſqꝫ eoꝝ. 62

QUecũqꝫ igit̃ peccauerũt ꝑtes ſm figurã quidẽ queadmodũ q̃cũqꝫ diſtorte intus uel extra: ⁊ he recẽter nate quidẽ exiſtẽtes ⁊ molles plaſmatõe ⁊ ſupligatione ad id quod ſm naturaz eſt reuertũt̃. Pure uero ⁊ ſi contingat ad augmẽtũ peruenire: ad correctionẽ non perueniunt.

ET mẽbra que nocumẽtũ habẽt in figura ſua ſunt ſicut pedes cõuerſi ad exteriora aut ad iteriora. ⁊ caput planũ quidẽ in infantibꝰ quãdo naſcuntur dũ mẽbra eoꝝ permanẽt mollia: poſſibile eſt ut redeant ad diſpoſitiõem naturalẽ cum equatiõe ⁊ tẽſione et ſtrictura. In corpibus aũt que ſunt exſiccata ⁊ aruerũt ⁊ indurata ſunt: nõ eſt poſſibile ut rectificẽtur.

ENunciat in hoc ſermone ꝙ poſſibile eſt vt figura membri rectificet̃ ⁊ redeat ad diſpoſitõez ſuã naturalẽ tũc quãdo naſcit̃ homo. Si aũt indurantur mẽbra eius: nõ eſt poſſibile vt reducant̃. ⁊ exemplificauit illud per pedes ꝯuerſos: ⁊ per caput planũ: et ſcđm eſt vt rectificet̃ membrũ ⁊ extendat̃ ⁊ conſtringat̃ ſcđm ꝙ oportet vt remaneat ei figura rectificata. 65

ET quecũqꝫ quidẽ circa curuitatez peccauerũt: ⁊ hec ſil̃r poſſunt corrigi qdẽ adhuc augmẽtande: ꝑfecte uero nõ ꝑnt. Paruas igit̃ curuitates alligatio ⁊ qes: magnas uero opatio ꝑtiũ ⁊ retẽtio ſpũs opat̃. ita uero ⁊ q̃cunqꝫ ſm poros aut orificia.

ET mẽbra que habẽt nocumẽtũ ſimiliter in cõcauitate ⁊ ꝓfundita te q̃ ſunt in eis: poſſibile eſt ut rectificetur illô nocumẽtũ dũ ꝑmanẽt i augmẽto. ſi aũt iam cõpleta ſunt: nõ ẽ poſſibil' eorũ rectificatio. Et illud qđ minorat cõcauitatẽ ⁊ ꝓfunditatẽ q̃n ẽ maior q̃z oportet: eſt quies ⁊ ſtrictura. Et illud quod magnificat cõcauitatẽ mẽbrorũ ⁊ eoꝝ ꝓfunditatez quãdo eſt minor q̃z oportet: eſt motꝰ illoꝝ mẽbrorũ ⁊ retẽtio ſpũs. ⁊ intẽtio retẽtõis ſpũs ẽ ut attrahat̃ ſpũs ⁊ impellat̃ ad interiora impulſione uehemẽti. ⁊ ſm hanc ſĩlitudinem etiã dilatãt̃ ⁊ conſtrigunt̃ meatus ⁊ orificia eorũ.

ENunciat que mẽbra dũ ꝑmanent in augmento poſſibile ẽ vt rectificet̃ nocumentũ partiũ accidens i ꝯcauitate eoꝝ ⁊ ipoꝝ ꝓfũditate ⁊ eoꝝ gibboſitate. Et augmẽtũ quidẽ ẽ ex quo naſcit̃ hõ vſqꝫ quo

ꝯſequat̃ ſtatum adoleſcentie: ⁊ eſt finis .xxv. annoꝝ: ⁊ docet quid ſit illud quod minorat ꝯcauitatem ⁊ ſtringit ꝓfunditatem: ⁊ dixit: ꝙ illud fit cum motu ⁊ compꝛeſſione anhelitus. Facit ergo rememorari in compꝛeſſione ſpiritus quomodo exercent̃ membra que ſunt ĩ pectore donec reſoluat̃ id quod ẽ in eis de ſupfluitatibus cõgregatis ĩ lacertis eoꝝ. Et coartatio ſpũs ẽ vt trahat̃ aer ad ĩteriora pectoris attractiõe forti: deinde ipm̃ teneat quantũ poteſt. Et ea etiam ſunt opationes que generant altas voces: ⁊ voces que fiũt cum fiſtula ⁊ eleuatio ſermonis ⁊ voces vehementes ⁊ ſimilia his que exigit diſpõ pñs. 64

Et quecũqꝫ quidẽ maiora q̃ꝫ opoꝛtet quies ⁊ alligatio apta nata eſt minora efficere: maiores uero efficit ꝑtes motio ſcd̃m naturam cum fricatione moderata ⁊ alijs quecũqꝫ nata ſunt ad ſuperficiẽ ſanguinẽ trahere multũ.

Et membra etiã que ſunt maiora q̃ꝫ opoꝛtet: quies ⁊ ſtrictura conueniens minorat ea. ⁊ membra que ſũt minora q̃ꝫ opoꝛtet: motus naturalis eorum ⁊ fricatio temperata et reliq̃ res que trahunt ſanguinez plurimum ad ipſa: adiuuant ad magnificãdũ ea.

Iſte ſermo eſt intellectus: ⁊ ſpẽs q̃dem fricationis ſunt multe. ex ea eni eſt lenis vel mollis: et ex ea eſt dura: et ex ea eſt parua: ⁊ ex ea eſt multa: ⁊ ex ea eſt equalis. et iam exq̃ſite ꝑſcrutat᷒ eſt Ga. ſermonẽ in ea in regimine ſanitatis. Elige g̊ ex ſpẽb᷒ fricationis in oĩ membro illud quod cõuenit ei ⁊ cũ quantitate q̃ nec̃ia eſt in eo. qui g̊ vult ſcire illud quo indiget de genẽ fricatõis vel de eſſe accipiat illõ ex li° illo. 65

Deficientiũ uero partiuꝫ quecũqꝫ quidem ex ſanguine habent generatõem: nõ impoſſibilis eſt eoꝛuꝫ coꝛrectio. Quicunqꝫ uero ex ſemine pauco habent generatõem earum: impoſſibilis eſt coꝛrectio: eſt tamen pꝛo his aliq̃ñdo facere alia pꝛoxima his habẽtia utilitatem.

Membra autẽ quoꝝ numerus eſt diminutus: tũc quoꝝcũqꝫ ex eis generatio eſt ex ſanguine: poſſibile ẽ ut compleant̃. ⁊ quoꝛũcũqꝫ ex eis generatio eſt ex ſꝑmate: foꝛſitã complemẽtuꝫ eſt impoſſibile. uerũtamen poſſibile eſt membꝛis multis ut permutet̃ loco ei᷒ ꝙ diminuit̃ aliquid quod ſtet loco ⁊ cõpleat illud.

Membra quoꝝ generatio eſt ex ſanguine ſunt caro ⁊ que currũt curſu eius. et nobis q̃dem poſſibile eſt vt faciamus naſci carnẽ in vlcere ꝓfundo quum perijt vel diminuta eſt ꝑs carnis ⁊ recentẽ carnem cũ medicinis que calefaciunt calefactione parua ⁊ abſtringũt et abſtergũt ſoꝛdiciẽ ſicut ariſtologia oꝛobus ⁊ olibanũ ⁊ pix ⁊ mel. Membra vero quoꝛũ generatio eſt ex ſꝑmate: ſunt oſſa ⁊ nerui ⁊ reliqua mẽbra alia radicalia. Et nobis quidẽ poſſibile eſt vt cambiamus loco oſſis deubacũ .i. poꝛũ. ⁊ ſꝫm ſimilitudinẽ eſt ſermo in reliquis. Et Ga. quidẽ oſtẽdit ꝙ faciẽs cõplemẽtũ ei᷒ quod diminutũ eſt: ⁊ cambiũ eius eſt natura ⁊ dic̃: 66

Omniũ aũt hoꝝ nã quidẽ opatrix: medicus uero miniſter.

Et faciẽs totũ qd̃ ex iſtis reb᷒ generatur nõ eſt niſi natura: medicus uero eſt niſi miniſter.

Iſte ſermo tolerat duas expoſitiões. Una earuꝫ eſt ꝙ natura eſt que faciat conſeruatõem ſanitatis: ⁊ redire eam facit. ſ. conſeruat ſanitatẽ: ⁊ ſanat infirmitatẽ: ⁊ medic᷒ ẽ miſter ei᷒. ſ. ꝓpat ei totũ quo ĩdiget in illo: ⁊ iſte ſꝫmo ẽ ver᷒. Et expõ alia ẽ ꝙ nã ẽ que cõplet diminutõem in mẽbꝛis factis ex ſanguĩe: ⁊ cãbiat loco mẽbꝛoꝝ factoꝝ ex ſꝑmate aliq̃d qd̃ ſtet loco eoꝝ: ⁊ medic᷒ miniſter ei ad hoc neceſſari᷒. ⁊ iſte ſꝫmo ẽ verus: ⁊ ẽ ꝑs ei᷒ quod dicit̃ in expõne ꝑma. Et Gal. quidẽ vult ꝑ nãm hic virtutẽ regentẽ coꝛpus. qd̃ eſt: q2 nã ẽ nomen cõe in arte medicine: q2 dicit̃ ſꝫm q̃tuoꝛ modos. vn᷒ eoꝝ eſt ṽtus regẽs coꝛpus. ⁊ ſecũd᷒ eſt ꝯplexio. ⁊ terti᷒ foꝛma coꝛꝑis. ⁊ q̃rtus eſt ꝑſona .i. natura indiuidualis. 67

Quecũqꝫ uero abũdãt ſꝫ numerũ ablatio eoꝛum cauſa ſalutis eſt. Cõſiderãdũ uero in quib᷒ poſſibile eſt. ſi uero impoſſibile appareat: trãſponere tẽtare opoꝛtet.

In membꝛis autẽ quoꝛũ numerus eſt additus cauſa ſanitatis eorum: eſt diminutio eius quod in eis eſt additum. Et opoꝛtet ut conſideres in quibus membꝛis poſſibile eſt illud. Et ſi uides ꝙ non eſt tibi poſſibile ut auferas illam rem additã: tunc inquire ut permutes eam.

Precepit Gal. in additõe ꝑtiũ mẽbꝛi vt cõtẽpleris ⁊ cõſideres mẽbꝛũ. ſi ergo poſſibile eſt tibi abſcidere illã additõem ⁊ eradicare eã: ſicut ſi eſt digitus additus aut verruca: ⁊ tũc abſcinde eam. ⁊ ſi nõ eſt tibi poſſibile: tũc ꝑquire vt ꝑmutes eam a loco. Et ĩ hoc ſermone non abſcidẽdo dicit Gal. ꝑmutãdam eſſe additõem: ſed dixit: inquire. ſ. ꝓpera te in ꝑmutatõe eius ſicut facim᷒ in lapide. Nos. n. qñ nõ poſſum᷒ extrahere ipſum inq̃rim᷒ remotiõem eius a meatu vꝛine cũ inſtr̃o noĩato alcathatir .i. ſiringa: ⁊ que ſunt ſicut hec. 68

Eadẽ uero ⁊ eoꝝ que ſꝫm poſitõez peccãt: eſt coꝛrectio.

Et mẽbꝛoꝛũ etiã que in ſitu ſuo lapſa ſunt: non eſt rectificatio niſi ꝑ cõmutationẽ eoꝝ ad loca ſua.

Sicut diſlocatio: eius. n. rectificatio eſt ꝑmutatio iuncture ad locũ ſuũ. Et ego quidẽ iã vidi adoleſcentẽ iunctura humeri cuius lubꝛicabat ſẽꝑ ꝓpter humoꝛẽ vnctuoſũ qui aggregatus erat in pyxide eius: ⁊ ꝯuerſabat in occupatione ſua. qũ ergo accidebat ei diſlocatio tenebat bꝛachiũ ſuũ: ⁊ ꝑcipiebat ꝙ reducerent eũ i locũ ſuũ: deiñ redibat ad occupationẽ ſuã. 70

Manifeſtum eſt aũt ꝙ duo uel tria ꝯplerunqꝫ peccata ꝯſiſtere poſſũt circa eandem unãquãqꝫ partem.

Et manifeſtũ eſt ꝙ poſſibile eſt ut accidãt membꝛo uni duo uel tria ex iſtis nocumentis.

Significat ꝙ eſt poſſibile vt ꝯponant iſta nocumenta que numerauit in ꝯpõne membꝛoꝝ. ſ. quibus egredit ꝯpoſitio membꝛoꝝ ab eo ꝙ oꝫ ad inuicem. indiget ḡ illud ꝯpoſitione curationis. ſ. vt ponãt ꝑtes curationis ſm ꝑtes nocumẽtoꝝ: ⁊ iam feſtinat eſſe vt ſit vnum nocumentoꝝ foꝛtioꝛis nocumẽti: ⁊ tunc intẽdim⁹ cũ curatiõe ad illud donec qñ rectificas illud redeas ad illud qd̃ ꝯponit cũ eo ⁊ rectificat illud etiã 71

Quẽadmodũ in habente uentrem paruũ ſimul ⁊ rotundum ſm diafragma poſitũ: peccauit eni in eo ⁊ magnitudo ⁊ plaſmatio ⁊ poſitio. ſi uero ⁊ natura frigidioꝛ hunc in id qd̃ eſt ſm naturã ducere impoſſibile eſt. Qñ aũt difficulter reſpirant repleto uẽtre paucioꝛa ⁊ nutrientia ⁊ nõ tardius exeuntia offerantur bis uel ter in die.

Ex illo eſt ꝙ ego uidi uiꝝ cui⁹ uentẽ erat paruus ⁊ rotundus poſitus ſup diafragma eius. fuit ergo lapſus i eo in quãtitate ſua ⁊ in ſua figura ⁊ in ſitu ſuo. ⁊ erat ꝯplexio ei⁹ frigidioꝛ q̃ꝫ opoꝛtebat ⁊ nõ fuit poſſibile reducere hunc uentrem ad diſpõnem naturaleꝫ qd̃ aũt poſſibile i eo fuit: eſt qꝛ poſuit illud quo ledebat habens ipm min⁹. qd̃ eſt: qꝛ qñ implebatur uenter ei⁹ grauis fiebat ſuper eum reſpiratio eius: poſui ergo cibũ eius cibũ paucũ multi nutrimenti qui non eſſet tarde deſcenſionis tribus uicibus in die.

Oſtendit Galien⁹: ꝙ lapſus in hoc vẽtre erat cõpoſitus ex q̃tuoꝛ lapſibus: vnus eoꝝ in quãtitate ⁊ eſt ꝑuitas eius: ⁊ ſecũdus in figura ⁊ eſt rotũditas eius: ⁊ opoꝛtebat vt eſſet oblong⁹: ⁊ inferi⁹ eius magis amplũ q̃ꝫ ſuꝑius eius. et tertius in ſitu: quoniam opoꝛtebat vt eſſet poſitus ſuper diafragmate tãgẽs ipm ⁊ quartus in ꝯplexione: quoniã erat frigidioꝛ. ⁊ cib⁹ paucus multi nutrimenti eſt ſicut aq̈ carnis qñ fit cum vino citrino: ⁊ terit cũ eo medulla panis recẽter facti. 72

Aliis uero enfraxim i epate habẽtibus ꝓpter anguſtiam uaſoꝝ cõtinue factam ſalubꝛis cã inuenta eſt extenuans dieta.

Et uidi uiꝝ alium cui acciderãt in epate ſuo opilationes multe ꝓpter ſtricturã meatuũ ei⁹. igeniaui ergo ita ꝙ poſui eius regimẽ ſubtile: fuit ergo cã ſanitatis eius.

Hoc epar habebat duos lapſus: vn⁹ eoꝝ erat ſtrictura meatuũ eius: alter erat opilatio in eo. vtile ḡ fuit ei regimen ſubtilians. Regimẽ ſubtiliatiuũ eſt acceptio ciboꝝ ſubtiliatiuoꝝ ſicut cibi in quibus eſt ſynapis aut piper aut muripſia ⁊ acetũ ⁊ capparis et reliqua que currũt hoc curſu. 73

Reliquum adhuc genus uuum cõe eſt omiomeron ⁊ oꝛganicoꝛuꝫ ſolutio cõtinuitatis.

Etiam remãſit unum genus nocumenti cõmunicãs membꝛis ſimilium partium ⁊ mẽbꝛis inſtrumentalibus: ⁊ eſt ſolutio cõtinuitatis.

Hoc genus tertium eſt de generibus nocumentoꝛum. 74

Quam foꝛſitan aliquis nõ ꝯcedet ꝑfecte ſanis ineſſe: alioquin. n. eſſe ſemꝑ paſſionem diceret neſciens ſimilẽ eſſe duobus ꝓ oĩbus lapſuum generibus futuram. ſi eni opationis ſenſibilis leſio nõ determinat egritudinẽ a ſanitate: ſꝫ ſm qualitatẽ cuiuſqꝫ diſpoſitionis agnoſcit tñ: tũc neceſſariũ eſt ſempiterne paſſionis irrepere dogma nullo optimas habẽte opationes oẽs: ſed hec quidẽ ergo ut ſubtilioꝛ ꝯſideratio ſm ſe tractatum habeat.

Foꝛtaſſe quidã hoĩes nõ ꝯueniũt nobiſcũ ſup hoc ꝙ id nocumẽtuꝫ ſit ei qui eſt ſanus qui egritudinẽ nõ hꝫ ſed qñ ipm eſt tunc eſt egritudo: ⁊ hui⁹ modi quidem ſermonis auctoꝛ neſcit: qꝛ illud quod ſequitur in hoc: ſequit in reliquis generibus nocumẽtoꝝ. quod ẽ: qꝛ ſi nõ ponimus nocumẽtuꝫ opationis ſenſibile eẽ differẽtiã intẽ egritudinẽ ⁊ ſanitatẽ: ⁊ eſtimamuſ ꝙ egritudo nõ eſt niſi in equalitate ꝯpoſitioniſ coꝛpis tñ: tunc cogimur dicere ſermonẽ illi⁹

qui dicit ꝙ corp⁹ non ceſſat ab egritudine: quoniã non inuenit aliquis hoium cui ſaluent omnes operatiões mẽbroruꝫ eius ſcðm meliores diſpõnes eoꝝ. Et inquiſitio ſup hoc ſitio2 eſt cũ dialectica q̃ꝫ cũ medicina. Oꝫ ergo ut ei faciam⁹ ſmonẽ ſinglarẽ ſꝫ ſinglaritatẽ ſuã

Solutio ꝯtinuitatꝫ eſt multꝫ modis. aliq̃. n. eſt q̃ eſt parua: ſicut diſruptio cũ ferro: aut vulnus paruũ qð nõ elongat a ſpiſſitudĩe cutꝫ: ⁊ obuiatio leuis ex q̃ accit gaben pua ab attritõe: aut falleri: ⁊ ſic phlebotomia: aut ruptio ꝗuis puſtule pue: aut forũculi: aut qð ẽ ſile illis: naꝫ oẽs modi iſti ſolonis ꝯtinuitatꝫ ñ ꝓhibẽt hoĩem ab occupatõib⁹ in quib⁹ ꝯuerſat. qð eſt: q2 nocumentũ opatõis in eis nõ forſitan ẽ poſſibile. Et alia eſt q̃ eſt multa: ſꝫ nõ ꝑuenit ad hoc vt accidat ĩ ꝯuerſatõe nocumentũ opatõis ſenſibile ex ea. ⁊ iſti duo mõi nũerant in ſanitate. Tertia eſt ſolo ꝯtinuitatꝫ: cui⁹ multitudo iam ꝑuenit ad hoc vt accidat in ea nocumẽtuꝫ opatõis ſenſibile ab occupatõib⁹. ſiũt g̊ ſpẽs nocumentoꝝ opatõis in ſolone cõtinuitatis cõpares ſpẽb⁹ nocumẽti opatõis in cõplone: ⁊ cõpares ſpẽb⁹ nocumẽti opatiõis in cõpoſitiõe. ⁊ iam fuerũt due ſpẽs ꝑmi nocumẽti opatõis in cõplexiõe ⁊ cõpoſitiõe nũerate ĩ ſanitate. ſ. ſpẽs ꝑua ⁊ ſpecies multa: cui⁹ multitudo nõ ꝑuenit ad h̄ vt abſcindat a ꝯuerſatõe ĩ occupatõib⁹. ſeq̇t g̊ vt ſint due ſpẽs ꝑme ſolutõis ꝯtinuitatꝫ nũerate ĩ ſanitate. ꝙ ſi illõ nõ eſt ita. ſ. vt apponat dr̃ia int̃ egritudinẽ ⁊ ſanitatẽ nocum̃tũ opatõis ſenſibile ⁊ mutatio ſenſibił: h̄ eſt illud cũ quo nã iã ꝑuenit ad hoc vt abſcĩdat a ꝯuerſatõe ĩ occupatõib⁹: tũc ſequit vt corpora ꝓrſus nõ ſeꝑent ab egritudĩe: ꝓpterea q2 ipſa ſũt in fluxu ſempiterno quẽ reſtaurãt ſm aſſimilationẽ cibi ⁊ pot⁹ ⁊ reliq̃ ſpẽs regimĩs quo regunt ſani. Et ſi ꝯſideret aliq̃s hoĩuꝫ vnũquẽq; ſanoꝝ nõ inuẽiet eũ ita ꝙ ſaluent ei ſemꝑ oẽs opatiões mẽbroꝝ ei⁹ ſꝫ meliorem diſpõnẽ eoꝝ. ⁊ eẽt hec ꝯſideratio ⁊ inq̇ſitio ĩ arte topica dignior ⁊ ſitior ei q̃ꝫ ſit ꝯſideratio inq̇ſitõis medicinalis. Cõſideratio enĩ toti⁹ medicine nõ ꝑtranſit ſenſuꝫ: ⁊ ꝓpter id oꝫ vt ſingularit̃ imponam⁹ huic inq̇ſitõi topicali ſmonẽ ſm ſingularitatẽ ſui egredientẽ ab arte medicine: ⁊ ingredientẽ in arte dialectice ĩ parte topicali. h̄ enĩ pars noĩat noĩe generꝫ ſui. ſ. dialectica. Cõſideratio vo medicine nõ ꝑtranſit ſenſibile oĩno. qðcũq; g̊ ex corporib⁹ eſt tale ꝙ hñti ipm eſt poſſibile ꝙ ſatagat ĩ opationib⁹ ſuis q̃s cõſueuit eſt ꝓportionatio ad ſanitatẽ ſiue ſit ĩ meliore formaꝝ: aut recedẽs ab ea ĩ ꝯplone ſua aut ĩ ꝯpõne mẽbroꝝ ſuoꝝ: aut ĩ ſolone ꝯtinuitatis. ⁊ qð ex eis eſt cui⁹ ſenſus iam ꝯſequit⁹ eſt nocumẽtuꝫ opatõis vt ꝓhibeat ab aliq̃ opationũ ſuaꝝ q̃s ꝯſueuit eſt ꝓportionatũ ad egritudinẽ. ⁊ certificat illud qð dixim⁹ illud ſꝫ qð inuẽtio eſt corpoꝝ: hoĩes. n. ſani nõ vidẽt oculis ſuis viſionẽ vnã: neq; feſtinãt in opatõe manib⁹ ſuis feſtinatõe vna: neq; ambulãt pedib⁹ ſuis ambłatõe vna. ⁊ ſimilr̃ eſt diſpõ in ĩuentõe cuiuſq; opationũ mẽbroꝝ eoꝝ. ex eis ei ſũt fortes. ⁊ ex eis ſũt medij. ⁊ ex eis ſt̃ debiles. Et ſpẽs diuerſitatꝫ eaꝝ ſt̃ ſpẽs mł̃te valde: ſm illõ ſꝫ qð eſt ĩuentio ⁊ oẽs hoĩes dicũt ĩ illis ꝙ ipſi ſt̃ ſani: dũ ꝑmanẽt ita ꝙ ñ ſeq̇t eos nocumẽtũ opatõis ad h̄ vt abſcĩdant ab occupatõib⁹ eoꝝ q̃s faciũt cũ illo mẽbro leſo. 74

AD manifeſtos uero egros: ſalubres cauſaꝝ deinceps ꝑcurram⁹ a diſcraſie incipiẽtes genere. Determinandũ eſt igit̃ hic ꝑus qð omnes pene medici pretermittũt: ꝙ alie quidẽ ſunt ſalubres iã facte diſcraſie: alie uero ei⁹ que adhuc fit: queãdmodũ ⁊ future.

ET oportet ut nũc narrem⁹ cauſas ſanitatis corporũ de quibus non eſt dubitatio q̄n ſint egra. ⁊ ponamus principiũ ſermonis noſtri ĩ genere complexiõis male: ⁊ oportet ut determinem⁹ in ꝑmis in hoc loco rem quã multi medicorũ dimiſerũt: ⁊ eſt ꝙ cauſe ſanitatis corporis in quo iaꝫ accidit cõplexio mala: ⁊ cõpleta eſt iam: alie ſunt q̃ꝫ cauſe ſanitatis corporiſ cuius cõplexio eſt mala in diſpõne que accidit: et alie cãe ſanitatis corporis: ꝙ ꝓpinquũ eſt ut accidat in eo cõplexio mala.

ISte cauſe ſũt ſpẽs medicatõis. ſ. medicatõis egritudinũ: ⁊ ſũt ꝑtes curatiõis: ⁊ ꝑtes ciborũ: ⁊ ꝑtes medicinaꝝ: ſm ꝙ dicã in eo qð futuꝝ: ⁊ etiã ſpẽs ꝑceſſiõis cuꝫ defenſiõe: ⁊ dicã illud ẽt. ⁊ iſte res oẽs dñr cauſe faciẽtes ſanitatẽ. Et Gal. dixit ꝙ pleriq; medici dimiſerũt drĩam int̃ ſpẽs cãꝝ curatõis egritudĩs: ⁊ int̃ ſpẽs cãꝝ ꝑceſſiõis cũ defenſiõe: ⁊ explanat ꝙ ſpẽs cãꝝ ꝑceſſionis cũ defenſiõe ſt̃ duob⁹ mõis. quoꝝ vn⁹ mod⁹ eſt ſpẽs cãꝝ ſanitatꝫ corporis: cui⁹ cõplo eſt mala in diſpõe ei⁹ qð accĩt. ⁊ alter eſt ſpẽs cãꝝ corꝑis ſanitatꝫ qð iam appropiquat vt accidat ĩ eo cõplo mala. ⁊ nõ eſt ſmo Ga. ꝙ pleriq; medici dimittũt iſtas drĩas: faciens necitatẽ ꝙ ipſi iam dimittãt iſta capła medicine: ſꝫ tolerat ꝙ ipſi iaꝫ dimiſerãt ea: ⁊ tolerat ꝙ ipſi iaꝫ dixerũt ea ꝑmixta ĩ regimine ſanoꝝ ⁊ ĩ regimĩe egroꝝ: ⁊ nõ diſcernerẽt ea ſicut diſcernit ipſe. 75

ET huiuſmõi quidẽ ultime: he quidem in preſeruãte parte artis ſũt he uero in ſalubri.

QVod eſt: quia cauſe ſanitatis corporis ei⁹ qð dixi poſtremo: alie ſt̃ que ſunt intrãtes in capitulo preceſſionis in defenſiõe: alie intrãtes in capitulo cõſeruationis ſanitatis.

VVlt ꝙ cãe ſanitatꝫ corꝑis qð appropinq̃t ad h̄ vt accidat ĩ eo cõplo mala ſũt duob⁹ mõis. vn⁹ eoꝝ eſt ſupt⁹ ex ꝑte medicĩe noĩata ꝑceſſio ĩ defenſiõe. ⁊ alt̃ ẽ ſupt⁹ ex ꝑte medicĩe: noĩata ꝯſuatio ſanitatꝫ. 76

PRime uero diuꝫ ĩ curãte ꝑte ſola.

CAuſe autẽ ſanitatis corporis qð diximꝰ in ꝑmis ſunt intrãtes ĩ capitulo medicatiõis tm̃.

VVlt ꝙ cãe ſanitatꝫ corpoꝝ egroꝝ. ſ. cãe faciẽtes ſanitatẽ in eis ſũt pars medicine nomĩata egroruꝫ

tūi medicatio. 77

Utrarūqꝫ uero medie dicte in preſeruante ⁊ curante.

Cauſe autē ſanitatis corpis quas diximꝰ inter utraſqꝫ: ingrediūtur in capitulū preceſſionis ⁊ in defenſiōe: ⁊ in capitulo medicationis tm̄.

Uult ꝙ cauſe ſanitatis corpuꝫ cōplō mala eſt in diſpōne in qua fit ſunt duobus modis. vnꝰ quorū ſumptꝰ eſt ex pte medicine noīata pceſſio in defēſiōe. ⁊ alt̄ ē ſūptꝰ ex pte medicīe noīata medicatio egroꝝ. 78

Iam ſiquidē factam ⁊ exiſtentem egritudinem: medicari oportet.

Quod eſt: quia egritudo quādo iaꝫ facta eſt ⁊ completa: oportet ut intendatur ad ſanitatem eius.

Huius exempluꝫ eſt febris: intētio enim in ea eſt ſanatio eiꝰ cū eo cū quo curat̄ ſil'e eius. 79

Nondum uero exiſtentē futuram uero ex diſpoſitione que eſt ſcd̄m corpus prohibere fieri.

Et quando egritudo nondū facta eſt ſed eſt parata ut fiat propter cauſam in corpore: tunc oportet ut tollatur ⁊ prohibeatur fieri.

Hoc eſt illud quod iam appropiquat egritudini: ⁊ exemplū eiꝰ ē ex diſpōnibꝰ corpis laſſitudo fc̄a ex ſeipā. nā ſunt ſigna ꝓpiquitatis corpis ad egritudinē .ſ. corpꝰ ꝑpatū ē vt fiat in eo egritudo a cā faciēte laſſitudinē. ⁊ ꝓpter illud oꝫ vt auferat̄ hec cā ⁊ ꝓhibeat̄ egritudo fieri in ea: aut cū exercitio iterato ī eo ſicut d̄r in regimine ſanitatis: aut cū medicina ſolutiua: aut pmutante complexionē: aut cum abſtinentia a cibo: aut cum phlebotomia vene. 80

Eius uero que adhuc fit: ſanare quod iam factum eſt: quod futurum eſt prohibere fieri.

Egritudo autē que eſt in diſpoſitione in qua fit: ⁊ ex ea eſt quoddaꝫ factum ⁊ completū: ⁊ oportet ut intendatur ad ſanatiōem eius: ⁊ ex ea eſt aliquid paratum ut fiat: et oportet ut abſcindatur ⁊ prohibeatur fieri.

Hoc eſt: corpꝰ cuiꝰ ꝯplexio mala ē in diſpōne in q̄ fit. ⁊ Gal'. quidē docet ꝙ cōplexio mala q̄ eſt in diſpōne in qua fit eſt cōpoſita ex egritudīe que iam eſt ⁊ cōpleta eſt: ⁊ ex egritudine alia ꝑpata vt fiat. et ꝓpter illud eſt curatio ptis eiꝰ p̄me que iam cōpleta ē ex capitulo curationū egritudinis. ⁊ curatio ptis eiꝰ ſecūde que nōdū eſt ex capitulo pceſſiōis in defenſiōe. Et exemplū in illo eſt fe. ephimera opilatiua. nam in corpe ī hac fe. eſt q̄dā egritudo ⁊ cōpleta eſt: ⁊ eſt fe. ephimera: ⁊ eſt ꝑpatū vt fiat in eo egritudo alia ſicut fe. putrida: ⁊ ē poſſibile vt fit illud in egritudine vna ſicut apoſtema ca. qd̄ generat̄ in quibuſdā membris. corpꝰ. n. p ipm ē ꝑpatū vt aſcēdat calītas ad cor: ⁊ effluat ex ipo ad totū corpus: ⁊ generet̄ ab apoſtemate febris: ⁊ curatio eius eſt per ablationē cauſe ex qua eſt eiꝰ euētꝰ. 81

Prohibebit̄ igitur diſpōne in qua nata eſt fieri ablata. nominat̄ aūt huiuſmodi diſpoſitio cauſa precedēs.

Et abſciſio eiꝰ qd̄ eſt ꝑpatuꝫ ut fiat ⁊ ꝓhibitio eiꝰ ad hoc ut nō fiat ē p ablatōeꝫ cauſe ex q̄ ē eiꝰ aduentꝰ.

Sicut ſi apiant̄ opilatōnes aut ꝓhibeat̄ putredo aut ꝓhibeat̄ aſcēſio caliditatis ad cor. 82

Facta uero egritudo curabit̄ diſpoſitiōe a qua p̄ncipaliter que ſcd̄m nām opatio ledit̄ ablata: quaꝫ ⁊ ipſam dicimus eſſe egritudinis cauſam.

Et ſanatio egritudīs q̄ iā facta ē ⁊ completa fit pmutatōe diſpōnis a qua prope fit nocumētū opationis: ⁊ illa diſpoſitio eſt p̄ter egritudinē.

Iſte ſmo eſt diminutꝰ in littera vna aut in duabus: ⁊ ſignificat diminutōem eiꝰ illud quod docuit nos Gal'. de curatōe egritudīs. Curatio enī egritudinis fit aut cū tribꝰ rebꝰ: aut cuꝫ duabꝰ ex eis: aut cū vna. ⁊ vna quidē triū ē pmutatio cauſe antecedētis: ⁊ deſtructio eiꝰ ſicut euacuatio hūoris. ⁊ ſecūda ē mutatio cauſe cōiūcte ⁊ pmutatio eiꝰ. ſ. deſtructio eiꝰ ſicut deſtructio putredīs. ⁊ tertia ē mutatio ꝯplōnis: ſicut humectatio corpis ⁊ infrīdatio eius in diſpōne fe. ꝓpterea q2 eſt ca. ⁊ ſic. ⁊ nocumētū opationis fit ab egritudine ſine medio: ſicut nocet fe. calītati innate ab opatiōibꝰ nāe abſqꝫ medio: ⁊ fit a cauſa egritudīs mediāte egritudine. diſpō igit̄ a qua accīt nocumētū egritudinis eſt duobꝰ modis. vnꝰ eoꝝ ē abſqꝫ medio: ⁊ eſt egritudo. ⁊ alter p mediuꝫ: ⁊ eſt cā egritudīs. Et Gal'. quidē poſuit diſpōem que facit pmutatōeꝫ eiꝰ in hoc ſmone aliā ab egritudine. Sequit̄ ergo ꝙ voluit cām egritudīs. nō eſt ergo hec diſpō ipſa a qua fit ꝓpe nocumētū opatōis. Oportꝫ itaqꝫ vt addat̄ in ſmone Gal'. lr̄a vna aut lr̄e due: ⁊ dicat̄ ꝙ diſpō. i. cā a qua accīt diſpō. i. morbꝰ a qua ꝓpe fit nocumētū opatōis. ⁊ lꝫ ꝙ iſta additio cecidit a ſcptore ⁊ dimiſit eā. 83

Curatio qdē unū hꝫ modū: ⁊ maxime cōeꝫ intētionē. ſ. ei qd̄ ſoluē duꝫ eſt cōtrariū. huiuſmodi. n. generis ſunt omēs pficiētes ſalutem cauſe.

Et medicationis qua fit ſanatio intētio p̄ma cōmunis ē cōtrarietas rei ad cuius ſolutōem ⁊ expulſioneꝫ intēditur. ⁊ omēs cauſe faciētes ſanitatē ſunt huiuſmodi generis.

Iſte eſt canon cōmunis in curatōe egritudinū: ⁊ hippo. enūciat de eo ſic: Quecūqꝫ egritudo eſt ex repletōe: ſanatio eiꝰ fit p euacuatōem. ⁊ quecunqꝫ earu ex euacuatione ſanatio eiꝰ eſt p repletōem: ⁊

ſanatio reliquaꝝ egritudinū p contrarietatē fit. 84

SCõm uero partem ſunt ex ſingu lis contrarijs.

INtẽtiões uero pticulares ſumũ tur ex ↄtrarietate cuiuſcũqȝ egri tudinum.

SEd approꝑatur canon cõmunis ſm reglas pti culariuȝ egritudinũ: ⁊ fit compar materia cum materia. Et Galien⁹ exemplificat illud ⁊ dicit: 85

QUalide igiť diſpoſitõni frigida cau ſa contraria eſt: frigide uero cali da. ⁊ ſic in alijs ꝓportionaliter.

COntraria ergo egritudini calide eſt cauſa infrigidãs: ⁊ contraria egritudini frigide eſt cauſa calefacienſ. ⁊ ſimiliteꝛ eſt diſpoſitio in reliquis egri tudinibus ⁊ cauſis.

VUlt cãs egritudinuȝ añcedẽtes ⁊ cõiũctas: ⁊ cãe curati ↄnũ haꝝ cãꝝ ſunt p mutatõem eaꝝ: aut p euacuatõem añcedẽtiũ: aut p mutatõem cõtinuatarũ.i. cõiũctaꝝ: ⁊ tolerat vt velit cãs pmutatõis ſeu medicatio nis. nã cauſe curatõis egritudinis calide ſunt q̃ ſunt ex il lis generib⁹ ſex infridãtes: ſicut aer fridus: cib⁹ ⁊ potus: ⁊ medicine infridãtes: ⁊ qes ⁊ trãquillitas: ⁊ patiẽtia vite ⁊ ſomn⁹. Et cãe curatõis egritudis fride ſunt q̃ ſũt ex ge nerib⁹ ſex calefaciẽtes: ſicut aer calid⁹: ⁊ cib⁹ ⁊ pot⁹: ⁊ me dicine calefacientes ⁊ mot⁹ ⁊ vigilie: ⁊ accñtia aĩe. ⁊ vni cuiqȝ duarũ expõnũ ẽ mod⁹ ſu⁹. ⁊ recti⁹ qdẽ eſt aggrega re duas expões ſiľ dõec ſit ꝙ ipe velit p cãs egritudiniſ ⁊ cãs medicatõis ſimul: qum q̃dã eaꝝ ſint ↄ̃ꝛie qbuſdã. Et Gal. dat cãm in canone medicatõis ⁊ dicit: 86

SI enim immoderatũ omne p̃ter naturã: moderatũ uero ſm nãm neceſſe ẽ omne imoderatũ ab imodera to ſm contrariũ ad moderatũ adduci.

QUod eſt: qꝛ qum ſit omne quod ẽ egrediẽſ a nã inequale ⁊ omne qd eſt nãle equale ſit: oportet neceſſario ꝙ res egrediẽtes ab equalitate nõ redeãt ad equalitatẽ niſi ex re alia egrediente ab equalitate ei contraria.

HEc eſt demonſtratio canonis cõmunis in medi catione per cõtraria. ⁊ iam oſtẽſum eſt ex ea ꝙ oportet vt ſit cauſarũ medicatõis longitudo ab equalitate equaľr: ⁊ ſit vnaquecqȝ eaꝝ decliuis ad ↄ̃ꝛiuȝ: cui⁹ exemplũ eſt egritudo frigida: ⁊ lõgitudo ei⁹ ab equa litate gradus tres ſint. oportet ğ vt ſit cã ſanans eã cali da: ⁊ longitudo ei⁹ ab equalitate gradus tres. 87

MAnifeſtũ uero ꝙ ſm uirtuteȝ nõ ſm apparitõem calefaciẽs ⁊ infri gidãs: ⁊ quecunqȝ huiuſmodi alia acci piendũ eſt. Dico aũt ſm uirtutẽ quod eſſentialiter ⁊ ꝓprie ⁊ uere eſt ut diciť: ſm uero apparitiõem quod ſm p̃ñtem ſenſum hmõi eſſe uideť: eẽntiaľr uero nõ exñs hmõi. quõ uero opoꝛtȝ cogno ſcere ea in negocio de ſimplicibuſ phar macijs eſt dictum.

ET manifeſtũ eſt ꝙ nõ oȝ ut ſumať aliqd qõ calefaciat aut infrigidet aut faciat aliud ex eis q̃ ſunt ſiľia ei ex opatõib⁹ niſi cũ uirtute ſua: nõ aliquid qõ eſtimať in eo qõ appȝ de eſſe ſuo. et qa eſt ita ſignifico p ſmonẽ meũ ꝙ res opať uirtute ſua ut faciat illã opatiõeȝ de qua diciť: ꝙ efficit eã cũ certitudine ⁊ ueritate: ⁊ ſignifico p ſmonẽ meũ ꝙ eſtimať de re quia efficit illud de quo di ciť: qꝛ facit illud qõ in manifeſto ſentiť ut de eo uideať quaſi faciat illã opatio nẽ: ⁊ nõ eſt cuȝ ueritate ſm ꝙ putať de eo. ⁊ iam narraui in libꝛo meo de uirtu tibus medicinaruȝ ſimpliciũ: qualiter opoꝛtȝ ut expianť iſte res ⁊ ſciãtur.

HEc caſtigatio ẽ iuuatiua eſt valde in caplõ cibo rũ ⁊ medicinaꝝ. qõ ẽ: qꝛ ſũt multi ⁊ eẽ eoꝝ eſt ve hemẽtis coopture pp illud qõ cadit de falſitate ⁊ pmutatõe noĩm ⁊ aſſimilatõe. Putať ğ ꝙ cuidã coꝛuȝ ſit vt⁹ cuiuſdã. quȝ ğ vtiť ex eis aliqȝ eo qõ nõ ſcit ⁊ cui⁹ vtutẽ nõ ẽ expt⁹: poſſibile eſt vt ſit ↄ̃ꝛiũ ⁊ pueniat ad no cumẽtũ infirmi: q̃re heſitat medic⁹ ⁊ nõ ſcit cãm attrahẽ tẽ illud nocumẽtũ: ⁊ cõtigit in medicinis etiã vt appear alicui eaꝝ opatio p accñs: ⁊ eſtimeť ꝙ opatio ei⁹ ẽ p eẽn tiã: ſicut calefactio aque frigide ⁊ infrigidatio pipis ho ra qua poniť ſupꝛa coꝛp⁹. Gal. vero caſtigat te in hoc ſer mone vt nõ gratuleris p aliquã opationũ vtutũ ciboꝛuȝ ⁊ medicinaꝝ donec ſcias ipaȝ ⁊ expiaris ipam: ⁊ ſcias ex ea ſm certitudinẽ ⁊ vitatẽ opatões ei⁹ eẽntiales ⁊ vtarl eis: ⁊ opatões accñtales ⁊ nõ ğtuleri cũ eis. ⁊ qm̃ multe ſũt plãte ⁊ ſpẽſ multe ⁊ ſiľr mineralia: ⁊ diuerſificãť etiã iſta pp aq̃s ⁊ loca gnãtõis eaꝝ ⁊ ſiľr ẽ diſpõ in aĩalibus neceſſe ẽ ğ medico vt expiať illud qõ inuenit de iſti reb⁹ cũ rõcinatõe: ⁊ ſciat certitudinẽ ei⁹ cũ expimẽto: ⁊ ſit cõ tent⁹ in eo cũ quo medicať illo cui⁹ expientiã cõtinuat p ſemetipm ⁊ ſciat certitudinẽ ei⁹ ⁊ ei⁹ vitatẽ ⁊ vtitatẽ: ⁊ ñ finiat vitã ſuã in inq̃ſitõe cuiuſqȝ eoꝝ: pticularia. n. eoꝛũ ſunt infinita. ⁊ ꝓpter illud exponit Gal. in li° de medicis ſimplicib⁹: canones qb⁹ ſciat illud ꝙ tibi ſit p̃ñs ex eo q⁹ idiges ex medicis ⁊ ſis cõtẽt⁹ eis: ⁊ ꝓijce reliqua. 88

AD inuẽtõem uero ſalubꝛiũ cãruȝ quecunqȝ qdẽ cãe ad iã factã egri tudinẽ ſunt ſalubꝛes: illa rõne utendũ eſt q̃ illud quod ſm apparitiõem deter minatur ab eo quod eſt ſm uirtutem.

ET oȝ ut utamur in inuẽtõe cãꝝ fa ciẽtiũ ſanitatẽ cuȝ deſtructõe egri

tudinis q̄ iā facta eſt ⁊ cōpleta uia cum
q̄ fit differētia inter rem que eſtimaẛ ꝙ
eſt ſm diſpōem ſm quā narraẛ: ⁊ inter
rem q̄ eſt in uirtute ſua ſm ꝙ narraẛ.

Inuētio ⁊ inuētio cāꝝ faciētiū ſanitatē cū deſtru
ctiōe egritudis eſt inuētio ciboꝝ ⁊ medicinarū
ꝯferētiū in illo. Et inuētio ciboꝝ ⁊ medicinarꝫ
ꝯſuātiū vel ꝯferētiū in illo eſt duobꝰ modis. vnꝰ eoꝝ eſt
enūciatio in quibꝰ ꝯſiderādū ē in eis ſicut illud quod eſt
in libro diaſcorides ⁊ in libro Gal. de cibis: in ſex tracta
tibus poſtremis libri ſui in medicis ſimplicibꝰ: ⁊ poſſibi
le eſt vt cadat dubitatio in iſtis ꝓpter antiq̄tatē tēpis in
quo accīt vt ꝑmutēẛ iſte medicine ⁊ cadāt noīa q̄rūdaꝫ
eaꝝ ſuꝑ q̄ſdā: ⁊ ꝓpter illud cū quo falſificāẛ ex obliuione
hoīm in multis ex eis. Et alter ē expiētia eaꝝ viſibilr: ⁊ ē
vt ſcias ꝑ rōcinatōem ṽtutes eaꝝ ⁊ ꝓbes illud cū expimē
to: q̄ certificaẛ tibi ṽitas rei in eis. ⁊ via qua expiẛ ē illud
quod p̄cipit tibi Gal. in hoc ſmone: ⁊ iam docuit illud ī
libro ſuo de medicis ſimplicibꝰ: ⁊ ē vnꝰ tractatꝰ p̄mi libri
eius: ⁊ fecit te ſcire qualitatē ꝯpōnis eaꝝ in medicis ꝯpo
ſitis. ⁊ ſunt. xix. tractatꝰ. vij. noīanẛ cathagenis: ⁊. x. nomi
nanẛ medicine ꝯpoſite ſm mēbra patiētia: ⁊ duo tracta
tus in cōfectōibꝰ. ⁊ fecit cauere Gal. in hac caſtigatiōe a
gratulatōe cū medicis q̄bꝰ eſtimāẛ ī eſſe ṽtutes tales ⁊ ta
les: ⁊ nō ſunt in eis ille: immo poſſibile ē vt inſint eis vir
tutes cōtrarie ei quod eſtimaẛ in eis: ⁊ iſta eſtimatio ac
cidit aut ꝓpterea ꝙ credimꝰ enūciatōi in eis: aut ꝑꝑ ṽtu
tes accītales que accidēt eis: q̄ faciēt eſtimari diuerſum
ab eo quod ineſt eis eēntialr. Et videẛ Ga. vt nō cureẛ cū
medicina: neqꝫ deẛ cibꝰ donec p̄cedat ei cognitio cū expi
entia: quum videaẛ ei ꝙ recipiaẛ caſtigatio hippo. que eſt
ita oꝫ vt deẛ medicina ad hoc vt cōferat. ſi aūt nō ꝯferat:
tūc nō oportet vt noceat. Gal. ṽo dicit ꝙ cōuenit tibi vt
certificeris in medicina ꝙ nō noceat aliquo modoꝝꝫ: et
inq̄ras poſt hāc certificatōem vt ſit iuuatiua: ⁊ ꝓpter h̄
nō recipit ſmonē eoꝝ q̄ p̄ceſſerūt ipm in medicis donec
ꝓbauit eas ⁊ ſcp̄ſit illud quod exptꝰ eſt ex eis in libro ſuo
in eis: ⁊ applicauit ante illud canones quibꝰ expiūẛ: ⁊ fe
cit ſcire ṽitatē rei in vnaquaqꝫ eaꝝ ⁊ opatꝰ eſt cū eis quꝫ
ſit poſſibile vt ꝑmutēẛ noīa eaꝝ: ⁊ ſūaẛ loco vnīꝰ eaꝝ alia
⁊ manifeſtū eſt ꝙ ſufficit ꝑfectꝰ ī arte medicine famoſus
ex eiſ in regiōe ſua ⁊ p̄mittit expiētiā eaꝝ: ⁊ expiẛ meliorē
⁊ meliorē ex eis: deinde facit curatiōem infirmoꝝ cuꝫ eo
qđ elegit. ⁊ ſi p̄ſentat ei aliq̄s hoīm ex eis medicinā cuiꝰ
expiētia p̄ceſſit ei: incipit cū expiētia ſua ſi nō ē ei excuſa
tio ex ipa: deinde curat cū ea: ⁊ nō ē neceſſitas ex ea niſi
qn̄ eſtimat in ea q2 ē medicina nobilis antecedēs in ſuis
opibꝰ ex medicis quibꝰ ſunt ṽtutes ꝯſuātes ṽtutes mē
broꝝ interioꝝ ⁊ exterioꝝ ⁊ ſtringūẛ ex eis: ſicut medicine
ſtiptice aromatice p̄cipue q̄bꝰ ex eis ē ṽtꝰ pura a ṽtutibus
malis fraudu' ētl: ſic ē ṽtꝰ venenoꝝ ⁊ q̄ ex eis ſūt etiā ve
locioris valitudis in opatōe ſua: ſūt magis vltīe. 89

Quecūqꝫ uero cāe ad eam que ad
huc ſit ipſa eadem cōſideratōe: ⁊
adhuc ſcd̄m quam inueniūtur egritudi
uum cauſe.

Et utimur ī inuētōe cāꝝ faciētiuꝫ
ſanitatē ī corpe cuiꝰ egritudo ē in
diſpōe q̄ fit cū uia quā dixi uł etiā uia q̄
extrahuntur cauſe egritudinuꝫ.

Inuētio cāꝝ faciētiū ſanitatē in corpe cuiꝰ egri
tudo eſt in diſpōne qua fit indiget duabus vijs.
vna eaꝝ ē via qua curaẛ egritudo donec ſanaẛ.
cū hac. n. via medicaẛ illud qđ accīt de egritudine in cor
pore. ⁊ ſecūda ē via cū qua deſtruūẛ cāe efficiētes egritu
dinē. ⁊ manifeſtū ē ꝙ neceſſaria ē in hac via ſcia cārū fa
ciētiū egritudines donec donec caueāẛ ⁊ deſtruanẛ: aut
cū medicina ſolutiua: aut cuꝫ medicina ꝑmutatiua: aut
cū exercitio ⁊ fricatōe: aut cū ieiunio: aut cum phleboto
mia: vt ſignifices ex illo quod neceſſe eſt tibi. 90

Ferunt. n. ſi ita ꝯtingat in humo
ribus putrefactis accendi febrem
demonſtratio in talibus eſt euacuatio:
⁊ alteratio. Alteratio quideꝫ eſt faciēs
ceſſare putredineꝫ manēte ſubſtantia:
euacuatio uero totaꝫ a corpore educēs
ſubſtantiam.

Et nos exemplificamuſ tibi exem
plum in illo ut intelligas illud.
Pone ergo ut humores putrefiant ⁊
genereẛ ex eis febris. dico ergo ꝙ con
uenit tibi ut ſignifices ex illo ꝙ neceſſe
eſt tibi ut facias alteratiōem ⁊ euacua
tionē: alteratōem q̄dē ut faciaſ q̄eſcere
putrefactōnem: ⁊ ſb̄a que fuit ante pu
trefactiōem ſit remanens in corpe. eua
tionē uero qn̄ euacuas ſb̄aꝫ q̄ fuit ante
putrefactōem totam.

Humor qn̄ coartaẛ ⁊ nō reſpirat putreſcit: ⁊ qn̄
ptreſcit inflāmaẛ ī eo calitaſ ex̄nea ex q̄ gnāẛ fe.
⁊ fe. ē mala diſcraſia ca. ⁊ ſic. iā q̄ appet ꝑ illđ qđ dixīmꝰ
ꝙ putredo ē cā retinēs fe. ⁊ ſi vis vt ipa dicaẛ cā cōiūcta
dic: nō. n. ē dr̄ia ī illo. ⁊ qn̄ illđ ē ita: tūc indiges tribꝰ in
tētōibꝰ. q̄rū duas diċ Gal. ⁊ tacet de t̄tia: ⁊ ꝑꝑ declatōeꝫ
eiꝰ: ⁊ qn̄ ſmo eiꝰ ē in ꝯſuatōe ſanitatl. Duaꝝ aūt q̄ſ dixit
vna ē mutatio hūorl donec q̄eſcat putrefactio: ⁊ iſta mu
tatio ē dare illđ qđ adiuuat nām ſuꝑ digōem: ⁊ vti me
dicīſ digerētibꝰ. Digō. n. nō ē aliq̄d plꝰ q̄ꝫ vt diſſeẛ nā ⁊ vi
cat hūorē malū q̄cūqꝫ ſit. Et altera ē eūatio hu. putridi ⁊
extrtactio eiꝰ a corpe totalr. Tertia aūt de q̄ tacuit Gal. ē
curatio fe. ipiꝰ. nā iq̄ꝫtū ē malicia ꝯplōis ca. ⁊ ſic. idigꝫ eo
qđ īfridat ⁊ hūecat: ⁊ plīmū qđ īfridat ⁊ hūectat ꝓhibꝫ
digōeꝫ p̄t q̄ꝫ ī materijſ ca. ſic. ſic cho. citrina ſola. 91

Sed dicta quidē ſpecies alteratio
nis digeſtio ē quā a quibuſdā cau
ſis contigit facere ſciētes erimus ī illis
ſi habeamus iam cognitiōem ita cauſa
rum ſalubrium.

Et hec ſpēs mutatōiſ quā narraui
eſt digeſtio. qum ergo extrahimꝰ
⁊ ſcimꝰ ex quibꝰ eſt poſſibile ut ſit digō:
adipiſcemur ſciam cāꝝ faciētiuꝫ ſanita
tem hoc modo.

Ult ꝙ qn̄ apud nos eſt ſcia cāꝝ digerentiū vnū/quēqꝫ chimoꝝ ꝓhibemꝰ putrefactionē. ⁊ qn̄ ꝓhibemꝰ putrefactionē: nō generat̄ ex ea fe. Cauſaꝝ aūt digerentiū alie ſūt cibꝰ ⁊ potꝰ: alie ſūt medicine: alie ſūt exercitiū. Cibi q̄dē ⁊ potꝰ quicūqꝫ ſūt ex eis ex q̄bꝰ generat̄ chimꝰ laudabil': ⁊ q̄ꝫtitates eoꝝ eq̄les. medicine vo ſūt ſic̄ crocꝰ ⁊ ſpica ⁊ cinamomū ⁊ pip al. ⁊ zinziber ⁊ macropip. Exercitiū aūt eſt ſic̄ fricatio eq̄liſ ⁊ balneatio. ⁊ ſmone abſoluto ſi hūoꝛ eſt groſſus idiget eo qd̄ ſubtiliet eū. ⁊ ſi ē viſcoſus idiget eo qd̄ incidat eū. ⁊ ſi eſt calidꝰ indiget eo qd̄ infrigidet eū. ⁊ ſi ē frigidꝰ indiget eo qd̄ calefaciat eū. qd̄ eſt: qꝛ itentio i digeſtiōe eſt vt p̄paret̄ hūoꝛ ita ꝙ poſſibile ſit vt nā vincat eū: ⁊ dn̄at̄ ſup eū. 92

Euacuatiões uero p phlebotomiam ⁊ per clyſtere ⁊ per urinas et per reſpiratiões ſcdm̄ cutē fiunt: amplius uero p contrariā detractionem ⁊ deriuationē ad alia. huiuſmōi enim generis ſunt ⁊ mēſtrua mouere ⁊ emoꝛroidas aperire: ⁊ per nares ⁊ p palatū purgare.

Euacuatio autē p phlebotomiā venaꝝ ⁊ p clyſtere ⁊ p urinā ⁊ per reſolutionē ex cute: ⁊ p attractionē ad loca cōtraria: ⁊ p mutationē ad loca ꝓpinq̄. fit. ⁊ ingrediunt̄ in hoc genere ꝓuocatio menſtruoꝝ ⁊ apertio oꝛificioꝛū venarū que ſunt in ano ⁊ uulua: ⁊ mundificatio p nares ⁊ palatum.

Poſtq̄ꝫ narrauit cās digōnis: icipit narrare cās euacuatōis multitudīs hūoꝛis. chimꝰ. n. nō putrefit donec ꝓhibet̄ eiꝰ expiratio. ⁊ nō ꝓhibet̄ eiꝰ expiratio donec multiplicat̄. ⁊ non tolerat eū virtꝰ ⁊ ceſſat a regimīe eiꝰ: ⁊ qn̄ ceſſat ab eiꝰ regīe putrefit. Et curatio q̄dē multitudīs ē p eūationē. q̄cūqꝫ ḡ ex chimis ē cū qº addunt̄ ipſi oēs donec implent̄ vene ⁊ vaſa: tūc curatio eiꝰ eſt p phlebotomiā: qd̄ ſi nō eſt poſſibile ꝓpter etatē ⁊ hoꝛā p̄ntē: tūc p ventoſas. ⁊ quāto ſt̄ vētoſe ꝓpinq̄oꝛes calcaneis ē magꝭ vtile. ⁊ q̄cūqꝫ eoꝝ ē q̄ ſolꝰ addit̄ tm̄: opꝫ vt euacuetur per medicinā que appꝛopꝛiat̄ ei attractiōe eius ⁊ clyſteri: aut extrahamꝰ ipm̄ per ꝓuocatōez vꝛine: aut p reſolōnē ex cute: aut p attractōez eiꝰ ad loca ꝯ̄ria. ⁊ reſiduū ſmonis eiꝰ ē manifeſtū ⁊ apparēs. i eo etiā eſt vſus medicinaꝝ ſolutiuaꝝ. nos. n. qn̄ euacuamus chimū qd̄ remanet ex eo expirat: qn̄ virtꝰ tolerat illō qd̄ remanet ex chimo ⁊ incipit regē ipm̄. ꝙ ſi fe. incipit an̄ illō tōtū: tūc hippo. docet eē cauendū ab eūone hūoꝛiſ an̄ digeſtionē: niſi hūoꝛ ſit furioſus. Et Ga. declarat ꝙ illō ē ꝓp duos mōs: quoꝝ vnꝰ eſt debilitas virtutꝭ: ⁊ ceſſatio eiꝰ a regimīe. quꝫ ḡ bibit̄ in hac diſpōne medicina ſolutiua: nō ſecurat̄ nocumentū eiꝰ. Et ſecūdꝰ ē: qm̄ plures medicine ſolutiue ſūt ca. ⁊ ſic. q̄re addūt ⁊ inflāmant cal'itatē fe. ⁊ nō accit illō qn̄ digerit̄ hūoꝛ: nā. n. pōt ſupꝛa ipꝫ. ⁊ regit medicinā ſolutiuā. ⁊ extrahit hūoꝛē malū totū. Qn̄ ḡ cogerꝭ euacuare chimū in p̄ncipio egritudīs vt alleuiet reſiduū eiꝰ ſup nāꝫ ⁊ fiat eius facil' digō: tūc ꝯuenit tibi vt vtarꝭ ex medicinis ea cuiꝰ eſt virtꝰ in ꝑmutatōe cōplōnis male ⁊ lenificatōe nāe: ⁊ minuat̄ p illud ex mā egritudīs: ⁊ ꝓpter illud minuit̄ ex hūoꝛe p phlebotomiā venaꝝ ⁊ p clyſtere leue qd̄ extrahit ſupfluos hūoꝛes: ⁊ p ꝓuocationē vꝛine: ⁊ p reſolutionē ex cute cum fricatōe ⁊ medicinis reſolutiuis. ⁊ qn̄ vides humoꝛē nocentē decliuē ad mēbꝝ nobile: trahe ipm̄ ab eo aut ꝑmuta ipꝫ ab ipſo ad aliud. ⁊ ſm̄ hunc modū fac de vnoquoqꝫ eoꝛū mēbꝛoꝝ q̄ nūerauit Gal'. verūtn̄ non cōuenit tibi vt euacues cū attractiōe foꝛti niſi i phlebotomia ſola: ipſa. n. euacuat euacuatōe foꝛti ex venis. Et manifeſtū ē ꝙ vſus phlebotomie ē neceſſariꝰ qn̄ cā egritudīs eſt intra vaſa. ſ. vt ſit diſpō in coꝛpoꝛe q̄ nomīat̄ repletio: ⁊ etas virtuſqꝫ ⁊ hoꝛe adiuuāt. Et hippo. quidē iā dedit ſignū certū euacuatiōis: ⁊ eſt vt inueniat infirmꝰ ei leuitatē: aut ſit tolerans eā cū facilitate. ⁊ iteꝝ euacuatio p mūdificatōez nariū fit: aut p emunctionē ⁊ p ſternutationē. ⁊ per palatū fit p ſcreatū ⁊ p gargariſmū ⁊ p collutionē oꝛis. quꝫ ḡ digerit̄ hūoꝛ: euacua eū medicinis foꝛtibꝰ. 93

Scientes igitur ⁊ hic materias et uirtutes quibus in tēpoꝛe et qualitate ⁊ quātitate ⁊ modo uſus oblatis euacuatio fit.

Et quando nos extrahimꝰ in capitulo etiā ſpecies quibꝰ fit euacuatio: deinde utimur eis in hoꝛa qua ꝯuenit ⁊ cū quātitate q̄ neceſſaria ē: ⁊ uia uſus ad rectitudinē: iātunc extrahemꝰ cās ſanitatis in hoc capitulo.

Docuit nos in hoc ſmone Galienꝰ quia ſunt neceſſarie in euacuatōe hu. mali. iiij. cōditōes. vna eaꝝ ē ſpēs medicinaꝝ q̄bus hūoꝛ euacuat̄. oꝫ. n. vt eligat ex eis illud quod cōuenit ei. Et ſecūda ē hoꝛa in qua oꝫ vt dent̄ medicine aut in qua euacuat̄ coꝛpꝰ: ſicut vt euacuet̄ in hoꝛis tp̄is paroxiſmoꝝ cū rebꝰ leuibꝰ aut poſt digōem cū medicis foꝛtibꝰ. Et tertia ē q̄ꝫtitaſ quā oꝫ euacuare poſt digōem ex humoꝛe. ⁊ q̄rta ē ꝑs vſus euacuatōis. hec. n. ꝑs fit diuerſa: qm̄ ſi humoꝛ ē decliuis ad ventrē: tūc cōuenit eis euacuatio p vomitū. ⁊ ſi ē decliuis ad inteſtina: tūc oꝫ vt eiꝰ euacuatio fiat aut p clyſtere aut p illud qd̄ facit fluxibilē egōem ⁊ emittit ipam. ⁊ ſi ē decliuis ad ꝑtes epatis aut renū: tūc opꝫ vt fiat eiꝰ euacuatio p ꝓuocatōem vꝛine. ⁊ ſi ē decliuis ad cutē: tūc p reſolutionē. ⁊ ſi ē decliuꝰ ad pectꝰ: tūc p illud qd̄ facit facile ſputū. ⁊ ſi ē decliuꝰ ad caput: tūc p nares ⁊ palatū. ⁊ ſi ē i venis: tūc p phlebotomiā: ⁊ ſm̄ hāc ſil'itudinē i vnoquoqꝫ. Qūqꝫ ergo cōpleueris has. iiij. cōditiōes: iā extraxiſti cās ſanitatis in caplō euacuatōis: ⁊ qn̄ tu facis cōpar cū eis illud qd̄ mutat putredinē ⁊ adiuuat ſup digōem cōples cās q̄bꝰ ꝓhibet̄ fieri fe. ſeq̄ns putredinē hūoꝛis. 94

Scdm̄ hāc ꝑtē artis inuenimꝰ ſalubꝛia: ⁊ ſcp̄ta eſt omniū inuētio in terapētico negocio: ſm̄ eundē uero modum ⁊ in aliꝭ tribus diſcraſiꝭ.

Etiam locuti ſumus inuentiōem cauſarū omniū i libꝛo de ingenio ſanitatis: ⁊ ſm̄ hāc ſimilitudinē inueniunt̄ cauſe ſanitatis in tribꝰ aliꝭ ſpeciebꝰ in complexione mala.

Significat q̄ deſtruit̄ vnaq̄q₃ ſpē̄ꝝ maliciei ꝯple plexiōis triū: quarū vna eſt cōplexio frigida: ⁊ ſecunda complexio humida: ⁊ tertia cōplexio ſicca per deſtructōem cauſarū facientiū eas: ſicut qum deſtruit̄ malicia complexiōis calide: ⁊ eſt febris putrida p deſtructionē̄ cauſe eius ⁊ eſt putredo. 95

VNū cōe hn̄tes p̄ceptū efficientez unāquāq₃ earū cauſarū abſcindere prius: deinde ſic uenire ad eam que facta eſt ab illa egritudinē ſalubriū cauſarū inuentōem facturos.

ET intēdim⁹ in eis intētionē unam cōem: ⁊ eſt ut auferam⁹ in primis cauſam egram: deinde p̄ueniamus ad egritudinē que facta eſt ab ea.

QVanon in omni egritudine eſt iſte: ⁊ ē: ſi ē cā ei⁹ remanēs intēdit̄ in p̄mis ad auferēdā cām eius: deīde intēdim⁹ ad illō qō imp̄ſſit illa cā ex egritudīe ⁊ auferf. ⁊ ſi nō ē cā ei⁹ remanēs in corpe: ītēdim⁹ ad ip̄am egritudinē ⁊ auferim⁹ ip̄am. ⁊ hoc q̇dē nō ē p̄p̄e niſi in egritudib⁹ que ſunt p̄mitiue tm̄. 96

SEcōm uero compoſitas diſcraſias ex ſimplicib⁹ compō oñdit̄ ſalubria p̄cepta ⁊ hic hn̄tib⁹ nobis medicamē p̄portionale magnitudini diſcraſie ad illam conueniēs inuenire.

COmplexiōis autē compoſite male compō eſt ex reb⁹ ſimplicibus: ⁊ ſignificat tibi cās facientes ſanitatē ut ſit intētio ad quā intendit̄ in hoc capitulo: ⁊ ut ponaſ quātitatē rei cū qua intēditur ſanitas cu₃ quātitate complexionis male quam curas cum ea.

COmplexio mala ſimplex vna ē ex q̄ttuor q̄litatibus p̄mis ca. fri. ſic. ⁊ hu. ⁊ cōpl'o mala cōpoſita eſt vna. iiij. ca. ⁊ ſic. ca. ⁊ hu. fri. ⁊ ſic. fri. ⁊ hu. Qu₃ ḡ accit aliqua egritudinū molicie cōpl'onis ꝯſidera: ſi ḡ ē ſimplex ⁊ ē in diſpōne vt fiat circa eā poſt detractiōe₃ cāe faciētis eā ſm̄ q̄ intellexiſti ab eo. ⁊ ſi iā facta ē ⁊ deſtructa ē cā ei⁹: cura eā p cōtrariū ipſi⁹. ⁊ ſi ē cōpoſita: ſignificāt tibi res ex quib⁹ ē cōpoſita illud qō facias in ea aut deſtructōem cāe faciētis eā quādo p̄ns ē aut reſiſtētiā egritudis ipſi⁹ cū eo quod ē ei cōtrariū. ca. ḡ ⁊ ſic. curatur per fri. ⁊ hu. ⁊ ſm̄ hāc ſimilitudinē ē in reliquis eaꝝ ⁊ ponaſ quātitas cōtrarij eius equalis quātitati eius. Et Galien⁹ determinat illud cū exēplo ⁊ dicit: 97

VElut ſi ita accidat: ſi decē quide₃ numeris ſm̄ calidius excedit aliquid ab eo quod ſm̄ nām: ſeptem uero ſm̄ ſiccius eē oportet ⁊ ſalubrē cām in talib⁹ diſpōib⁹ frigidiorē quidē decē numeris: ſeptē uero humidiorē.

ET exemplu₃ illius eſt ut ponas q̄ membꝝ aliquod mutata complexione ſua naturali: ⁊ declinat ad caliditatem decem gradibus ⁊ ad ſiccitatē ſeptem. Oportet ergo ut ſint in cauſa ſanante hoc membrū ex frigore decē gradus: ⁊ in ea ex humiditate ſeptē grad⁹.

QVerit̄ h̄ q̄re dic̄ Gal. x. ḡd⁹ ⁊ vij. ḡd⁹: qu₃ ḡd⁹ oēs ſint. iiij. ſm̄ q̄ ip̄e pōit ī libro de ſimplicib⁹ medicinis. huic vō q̄ōni due ſūt r̄n̄ſiōes. vna eaꝝ ē: q₂ exēplu₃ h̄ nō ē veꝝ. ⁊ altēa ē q₂ vnuſq̇ſq₃ iiij. ḡduū diuidit̄ in tres māſiōes. ſ. p̄mā ſecūdā ⁊ tertiā. fiūt ḡ. iiij. ḡd⁹ xij. māſiōes Gal. ḡ enūerat. x. grad⁹ volēs p̄mā māſionē grad⁹ quarti ⁊ vij. volēs p̄mam māſionē gradus tertij. 98

SI igit̄ ip̄i parti patienti adducas huiuſmodi medicamētū intm̄ frigidius fit ⁊ humidius: inquātū partis patiētis manifeſtatio p̄ceſſit.

ET ſi medicina occurrit ipſi mēbro in quo eſt egritudo: tunc oportet ut ſit cū ea ex frigore ⁊ humiditate per quātitatē cāe quam ſignificat ipſa egritudo.

HEc egritudo in hoc ſermone ē malicia complexionis calide ⁊ ſicce. 99

IN profundo uero poſita que patitur p̄te conſiderare oportet huiuſmodi efficere ſalubre ut non contingat exolui in uia.

ET ſi membrū in quo eſt egritudo eſt longinqu₃ ſubmerſum in profundo: tunc oportet ut ingeniet̄ in hoc ut ſit cum cauſa ipſum ſanāte ſuperflui tas uirtutis alicui⁹ cum qua fiat ſecuritas ne debilitet̄ uirt⁹ eius in uia anteq̄₃ p̄ueīat ad m̄bꝝ i quo ē egritudo.

VUlt. vt ꝯſidereſ quāte lōgitudis ſit mēbꝝ īfirmū ⁊ extn̄s ſm̄ quātitatē que nec̄aria ē vt addat̄ ī virtute ei⁹ medicīe dōec p̄ueīat ad mēbꝝ ⁊ rēaneat ī ea virt⁹ equalis v̄tuti egritudis. quod ē: q₂ v̄t⁹ medicine minuit̄ ⁊ debilitat̄ in via. ⁊ p̄pter illud nec̄e eſt vt addat̄ in virtute ei⁹ p quātitatē ei⁹ qō minuit̄ ex ea in via. 100

SI igitur calidius eſſe oportet moderato non in tanto ſit ſolum calidiuſ quāto indiget paſſio ſed ſuper modum apponatur p̄pter poſitōem neceſſario adueniens.

ET ſimil'r ſi membrū eſt longiquu₃ ⁊ indiget ut ſit cauſa ſanās ipſu₃ calidior equali: tūc non oportet ut caliditas eius ſit cu₃ quātitate qua indiget

egritudo tm̃:ſed opʒ ut addaꝭ in uirtute eius ſm illud qḋ neceſſariũ eſt ex additiõe in ea ꝓpter locum longitudinis loci membri.

Egritudo ĩ h̓ ſmone eſt frigida:ꝛ ponamꝰ ꝙ ē ĩ renibꝰ:ꝛ ꝙ ē frigida in ḡdu ſecũdo:ꝛ ꝑuenit medicina q̃ bibiꝭ ad renes poſtq̃ʒ tranſit ꝑ os: deĩn ꝑ iſophagũ:poſtea ꝑ ventrẽ:deinde ꝑ inteſtinũ ieiunũ: ꝛ ꝑ vias epatis q̃ noĩanꝭ meſarice:ꝛ ꝑ epar ꝛ venã ꝯcauã.nam qꝛ caliditas eꝰ minuiꝭ in hac via duobꝰ gradibꝰ:oʒ vt ſit caliditas eius ĩtenſa ꝑ q̈ttuor gradꝰ. 101

Si uero frigidiꝰ ſit:non ſimpl̓r oʒ tanto facere illud frigidiꝰ:ſed materiã medicaminis ꝯſiderare priꝰ. ſi eniʒ parachimeres eſt: nõ ꝑueniet uſqʒ ad ꝓfundũ multuʒ.ꝯtrariuʒ uero operaꝭ aliq̃n ſpiſſam ſupficiẽ. ſi uero leptomeres ſit:poſſibile eſt ꝑuenire uſqʒ ad plurimuʒ profundũ.

Et ſi indiget mẽbrũ ut ſit cã ſanãs ipſm frigidior equali:tũc non opʒ ut intendaꝭ ad hoc ut ſit frigidior ꝑ illã quantitatẽ tm̃:ſed opʒ ut ꝯſidereꝭ in ꝑmis in ſb̃a eius:nam ſi eſt groſſa:nõ eſt poſſibile ut ſubmergaꝭ in ꝓfundo uſqʒ ad ſpaciũ multum.uerũtamẽ ꝛ multotiens efficit ꝯtrariũ illiꝰ per hoc qḋ conſtringit ſupficiem corporis.ſi aũt eſt ſb̃tilis:tũc poſſibile eſt ut ſubmergaꝭ ꝛ ꝑueniat ad profunduʒ uſqʒ ad ſpacium longinqum.

Poſtq̃ʒ docuit ꝙ ĩ medicinis ca.oʒ vt addaꝭ ex caliditate ꝑ q̈titatẽ que ꝑuenit ad mẽbꝝ ꝛ remaneat ĩ ea qḋ ſit eq̄le frigiditati eiꝰ: ꝛ ĩ medicinis fridis nõ eſt poſſibile illud:tũc dedit ĩ medicinis fridis hũc canonẽ:ꝛ ē vt ꝯſideres ĩ ſubã eaꝝ:ſubã.n.groſſa nõ penetrat: ꝛ nõ ſubmergiꝭ ſʒ multotiẽs inſpiſſat mẽbꝝ ĩ ꝑmis cui occurrit ꝛ coartat caliditatẽ intꝰ:q̄re duplaꝭ in egritudine:ꝛ addiꝭ in q̈titate eiꝰ.fit ḡ plꝰq̃ʒ fuit mãe egritudinis cã.ſubã ṽo ſubtilis poſſibile ē ꝙ ſubmergaꝭ ꝛ ꝑueniat ad ꝓfundũ vſqʒ ad ſpaciũ longinquʒ: cuiꝰ exemplũ eſt vt ſit ĩ epate egritudo: ꝛ ex malicia ꝯpl̓onis ca.ĩ ſcḋo gradu. ꝛ oʒ vt emplaſtreꝭ epar emplaſtro infrigidãte.ꝙ ſi ſubã medicine cũ q̃ fit empl̓m fuerit groſſa ĩſpiſſat cutẽ:ꝛ coartat caliditatẽ intꝰ:q̄re inflammaꝭ cũ h̓ empl̓o Si aũt ſubã medicine ē ſubtilis:poſſibile ē vt ſubmergatur ꝛ penetret ĩ lacertl̓ vſqʒquo ꝑueniat ṽtus eiꝰ ad epar ꝛ reſiſtat egritudini eiꝰ.ꝛ oʒ vt addas ĩ frigore eiꝰ: ꝛ ſubtilitate tantũ ꝙ nõ debiliteꝭ virtꝰ eius ĩ via. 102

Ita uero ꝛ in humectãtibꝰ ꝛ deſiccantibꝰ parachimeres ꝛ leptomeres ſb̃e conſiderande ſunt.

Et ſcḋʒ hanc ſimilitudinẽ oportet ut conſideres in rebus humectantibꝰ ꝛ deſiccantibꝰ in groſſitudine ſubſtãtie earuʒ ꝛ ſubtilitate eius.

Per h̓ exẽpluʒ intelligit Ga. canonẽ medicinaꝝ calefacientiũ:ꝛ canonẽ medicinaꝝ infrigidantiũ.ſʒ ꝯſidera q̃ eaꝝ ē poſſibil̓ vt ſubmergaꝭ ꝛ penetret ꝛ eligat eã ſuꝑ ipſaʒ q̃ nõ ſubmergiꝭ ꝛ nõ penetrat: ꝛ mẽſura vnãquãqʒ cãꝝ.l.ꝙ ꝑueniat ad mẽbꝝ infirmũ: ꝛ cuʒ ea ſit virtꝰ reſiſtẽs egritudini.ꝛ ĩ hac menſuratõe ē neceſſariũ vt expiaris medicinas:ꝛ ſcias ꝑ rõneʒ ꝛ expimẽtuʒ q̈titates virtutũ earuʒ: ꝛ q̈tites groſſitudis ſubſtantiaꝝ eaꝝ ꝛ ſubtilitatẽ eaꝝ. 103

Ex poſitiõe quidẽ patiẽtis loci manifeſtatio inuenit ſalubre ut dcm̃ eſt nunc.

Et ſm hanc ſimilitudinẽ ſignificaꝭ ex loco mẽbri cã attrahens ſanitatẽ.

Vult ꝙ locꝰ mẽbri ſignificet tibi q̈titatẽ medicie: cuʒ q̃ occurrat egritudi eiꝰ aut ſʒ ſemitã medicie que bibiꝭ: aut ſm ſemitã caputpurgij aut clyſteris aut ſiringe. 104

Ex plaſmatiõe uero ꝛ põne qñ fluxus ſenſibilis habet cõſuetos ad aliud membꝝ aut nullũ habʒ:nãqʒ ad ꝑncipalia q ferunꝭ fluxus aduertemus prouocabimꝰ uero eos ad nõ ꝑncipalia

Ex forma aũt ꝛ cõmunitate eiꝰ ad illud qḋ ſequiꝭ ipſm:tunc aut eſt ei meatus ſenſibilis apertꝰ ad mẽbra alia aut non eſt meatꝰ ei.qḋ eſt: qꝛ ſi mẽbro eſt meatus in quo currũt ſupfluitates eius ad mẽbra que ſũt nobiliora eo:ꝓhibemꝰ illas ſupfluitates currere ad illa mẽbra.ꝛ qñ membro ſũt meatꝰ in quibus currũt eius ſupfluitates ad membra q̃ ſũt uiliora eo:ſtimulamꝰ illas ſupfluitates ut currant ad illa mẽbra.

Iſte canon ē ſũptꝰ in medicatõe ex forma mẽbrorũ ꝛ cõitate eoꝝ: cuiꝰ ꝑtẽ exponit Galienꝰ ꝛ dimitit partẽ eiꝰ. illud aũt qḋ de eo explanat eſt: ꝙ ſi mẽbro eſt meatꝰ aptꝰ ad q̄dã mẽbra cõmunicãtia ꝛ cõſiderem̃ꝰ tũc ſi mẽbꝝ ad qḋ eſt aptũ ſit nobiliꝰ: ꝛ tũc ꝓhibemꝰ ſupfluitates currẽ ad ipſʒ.ſi ē viliꝰ ſtimulamꝰ eas vt currãt ad ipſm.Qḋ aũt dimiſit explanandũ eſt:ꝙ ſi ē meatꝰ ei aptꝰ in quo ꝑuenit medicina ad ipſʒ:ingeniamꝰ in h̓ vt ꝑueniat medicina ĩ illo meatu ad mẽbꝝ:ſic facimꝰ in cerebro cuʒ caputpurgio: ꝛ ĩ ventre cuʒ potu: ꝛ in veſica cũ ſiringa: ꝛ ĩ inteſtinis cũ clyſteri. 105

Manifeſtũ uero ꝙ facientiũ cauſaruʒ diſcraſiã ꝑ euacuationẽ ſanatio eſt.ipſarũ autem diſcraſiarũ alteratio ſanatio eſt.

ET manifeſtũ eſt ꝙ medicatio per euacuatõem non eſt niſi cauſarũ facientiũ complexionẽ malam: ipſa uero complexio mala nõ medicatur niſi per mutatiõem.

HEc ẽ cõcluſio ei⁹ qḋ pceſſit in curatõne maliciei ↄplõnis. malicia aũt ↄplõnis q̃nq̃ eſt cũ mã q̃ ẽ cã ei⁹ ⁊ intẽdim⁹ ad euacuatõem illi⁹ mãe faciẽtis ↄplonẽ malã. ⁊ q̃nq̃ ẽ malicia ↄplõnis ſine mã: ⁊ itẽdim⁹ ad h̃ vt ꝑmutem⁹ eã cũ eo qḋ eſt ei ↄ̃riũ tñ: hoc eſt vltimũ quod dedit ex canonibus in curatiõe vniuſ generis egritudinum: ⁊ eſt genus nominatum malicia complexionis. 106

SOluta uero continuitate curationis quidem intẽtio unitio eſt: i organicis quidem partibus impoſſibilis eſt: in omiomeris uero nõ omnino impoſſibilis: ſed in quibuſdã poſſibilis ut in carnoſis cõglutinatio eſt ſanatio.

COntinuitas aũt q̃n diſrũpit̃: tũc inuẽtio in medicatiõe ei⁹ eſt cõtinuitas: ⁊ non eſt poſſibile ut ſit illud in mẽbris officialib⁹: in mẽbris uero ſilũ ptiũ nõ eſt impoſſibile ſemꝑ hoc: ſꝫ poſſibile eſt in quibuſdã eoꝝ: cui⁹ exemplũ eſt: quia in mẽbris carnoſis ſanatio huius egritudis eſt conglutinatio.

NOn eſt poſſibile vt cõtinuet̃ illud qḋ diſrũpit̃ ex membris officialib⁹ niſi q̃n ipa ſunt cõpoſita ex mẽbris ſilũ ptiũ. diſrũpũt̃ g̊ mẽbra i eis diuerſaꝝ ſubãꝝ quoꝝ vnũq̊dq̃ indiget medicis q̃ ſũt alie a medicis q̊b⁹ indiget aliud. ⁊ multa iſtoꝝ mẽbroꝝ ſilũ ptiũ ipoſſibile eſt ſolidari: ⁊ ſũt illa quoꝝ gnãtio ẽ ex ſpmate ſicut os ⁊ neru⁹. veꝝ poſſibile eſt vt cõtinuẽt̃ p rẽ aliquã q̃ cõtinet quaſdã ptes eoꝝ cuꝫ q̊buſdã ſic̃ eſt aldebuduch. i. porus: mẽbra autẽ carnoſa poſſibile eſt vt cõtinuẽt̃: q̃n gnãtio eoꝝ ẽ ex ſanguie: ⁊ ſanguis inuẽtio eſt remanẽs ĩ corpe. ⁊ exſurgit hec qõ que eſt: quare fit ꝙ multe ex plãtis q̃n fit ꝙ ex eis abſcidũt̃ rami naſcũt̃ loco ei⁹ alij rami: ⁊ i mltis ex aĩalib⁹ q̃n abſcidit̃ ex eis mẽbꝝ aliud naſcit̃ loco e⁹ ſicut cauda ſerpẽtũ ⁊ ſtelliõiſ. in hoĩe v̊o ⁊ qḋ pfectũ eſt ex aĩalib⁹ non eſt poſſibile illud. pſcrutatio autẽ de hac qõne eſt phyſica: ⁊ nõ eſt lucrũ de ea medicis in pſcrutatione nec in aliquo curatiõis infirmoꝝ: nec in aliqua reↄſuatõis ſanorũ. ⁊ nos abbreuiam⁹ rñſionẽ de ea vt nõ deſideret aliq̃s ſciam illi⁹. Dico g̊ ꝙ plãte q̃dẽ mã ſunt elemẽta pcipue terra ⁊ aqua: ⁊ ẽ ei iũcta ⁊ radices ei⁹ ex ea ſemꝑ trahũt nutrimẽtũ. ꝙ aũt in aĩalib⁹ naſcũt̃ membra illud ẽ ꝓpter duas res. vna eaꝝ ẽ ꝙ illa mẽbra ſũt ſupflua quib⁹ nã fecit ea bona ſicut cauda. ⁊ hec ſupfluitaſ eſt ex ſupfluitate nutrimẽti eoꝝ ⁊ nõ eſt ex mã mẽbrorũ ei⁹ radicaliũ ſm ſilitudinẽ ei⁹ ſm ꝙ currit diſpõ in pẽnis ⁊ pilis ⁊ cornib⁹ ⁊ vngulis: q̃n eaꝝ generatio ẽ ſm viaꝫ accñtis: ſicut dicit Ga. in libro ſuo. ⁊ quedã eoꝝ generãt̃ ex ſupfluitatib⁹ que aggregãt̃ i corpib⁹ ſuis ⁊ igniũtur et creſcit in eis calĩtas tꝑata exiẽs a calĩtate corpis: ⁊ generat ex eis nã mẽbra loco mẽbroꝝ que ceciderũt: ſic̃ accit vt naſcãt̃ dẽtes ſenib⁹ qui ſunt i fine ⁊ denigrãt̃ pili eoꝝ. ex membris autẽ hominũ ⁊ animaliũ completorũ ſunt quorũ generatio eſt ex ſpermate. ⁊ quãdo iſta diſrũpũt̃ non eſt poſſibil' eorũ reductio ꝓpter inuẽtiõem materie poſt ſiccitatẽ eorũ ꝓpterea quia ſperma ex quo generata ſunt finitũ eſt totũ in eis ⁊ nõ remãſit ex eo aliquid. ⁊ ex eis ſunt quorũ generatio eſt ex ſanguine. quãdo ergo iſta diſrũpunt̃ poſſibilis eſt earũ reductio ꝓpter inuẽtionem materie ex q̃ generant̃. redit⁹ autẽ dentiũ infantium in natiuitate poſt caſum eoruꝫ eſt: quia materia ex qua generant̃ dentes p̃mi eſt ſupflua debilis: generãt̃ ergo ex ea in p̃mis dentes debiles. qum ergo confortat̃ natura vilipendit eos ⁊ proijcit eos: ⁊ facit naſci illos qui ſunt meliores eis. 107

NOn differt uero ſi conſolidatiõeꝫ nomines.

ET non eſt differentia inter hoc ut dicam conglutinationeꝫ aut conſolidatõnem.

Quilꝫ illa duo nomia ſynonyma ſignificãtia ↄtinuatõem eius quod diſruptum eſt. 108

PRecedit autem eam quando maius fuerit uulnus adductio diſtãtium partium ex genere plaſmationis exiſtens.

ANte coſolidatiõem partiũ quando uulnus eſt magnuꝫ: eſt aggregatio partiũ que diſrupte ſunt: ⁊ illud eſt ex genere equatiõis forme.

Quilꝫ anteq̃ cõſolidet̃ membrũ ſeparatũ indiget vulnus quãdo eſt magnũ vt aggregent̃ partes eius diſrupte in p̃mis ⁊ equent̃ ſm figurã ſuam p̃mam. ⁊ hoc eſt intrans in capitulũ equatõis figure membri: ⁊ eſt ex genere curatiõis egritudinũ forme. 109

UT uero ea fiat permanẽs: ſuperligatio conducens diſtantia labia ⁊ conſuture utiles ſunt ad hoc.

ET ut firmentur ille partes ſuꝑ aggregatõem indigent ligamẽto qḋ partes coniungit diſruptas: et plumaccolis duplatis quorum figura ⁊ ſitus exigunt illud ⁊ ſuturis.

LIgamẽto quidẽ indiget vt cõſeruet figurã eorũ ſm illã ſm qḋ ſũt aggregate ⁊ plũaceol' q̃dẽ duplat' vt ſit poſſibile vt ĩpellãt ptes diſruptaſ ⁊ ſtrigãt eas ⁊ vt p eos ſit poſſibile ligamẽto ↄſuare ptes quas aggregaſti: ſuturis vero vt retineant̃ partes adinuicẽ. 110

COnglutinat uero diſtantia ⁊ eam que in p̃ncipio unioneꝫ reddit natura. Noſtrũ uero opus primũ quidẽ ut dictum eſt conducere in idiꝑm diſtãtia labia: ſecũdũ opus uero ſeruare in quo cõducta ſunt: ⁊ tertiũ ut nihil inci

dat intra labia ꝓuidere: ⁊ quartū ipſaȝ partis ſubſtātiam ſanam ſeruare.

Et natura quideȝ eſt que conglutinat partes que ſunt diſrupte ⁊ reducit eas ad illud ſcdm̄ ꝙ fuerūt ex cōtinuatione. operatio autem quam efficit medicus alia eſt ſicut dixi ut aggreget partes que diſrupte ſunt: ⁊ complicet eas adinuicem. ⁊ alia eſt que cōſeruat eas ſuper aggregatiōem earum. ⁊ tertia eſt ut caueat ne cadat inter labia uulneris aliquid. et quarta eſt ut conſeruet ſubſtantiaȝ membri ſcdm̄ ſanitatem ſuam.

Vult hic per naturā virtutem regentē corpus: ⁊ ars medicine non recipit in operatōnibus ſuis niſi hanc virtutē: ⁊ ſeruit ei medicus ſita ꝙ preparat ei materias ⁊ cauſas quibus efficit operatōnes ſuas in corpore: ⁊ melior operatio medicine eſt que ſurgit cū miniſtratione ſua ſm̄ ꝙ oportet. Et Galienꝰ numerat h̄ in curatōe ſolutōnis continuitatis ſimplicis facte ī carne quattuor canones: Quorū vnus eſt aggregatio partium que ſunt diſrupte ⁊ complicatio earū adinuicē donec figura earum ſimilis fiat figure ſue naturali. ⁊ hoc quidem fit cum tenſiōe ⁊ equatiōe. Et ſecūdus eſt illud quod conſeruat figuram quoniaȝ coequauit ⁊ equauit donec remaneat ſuper aggregatōem ſuam: ⁊ hoc fit cuȝ ſutura ⁊ poſitōne plumaceolorū duplicatorū ⁊ ligamēto. Et tertius eſt vt caueatur ne cadat inter labia vulneris aliquid prohibēs naturā vt continuet carnem diſruptam adinuicē. Et quartus eſt vt conſeruet̄ ſubſtātia mēbri ſm̄ ſanitatē ſuam. ſ. vt conſeruet̄ cōplexio eius naturalis cum medicinis ⁊ cibis quoruȝ complexio complexioni eius eſt ſimilis: ⁊ addatur ſuper eam parum in exſiccatione. 111

Primum quidem ⁊ ſecūduȝ opus quomodo aliquiſ faciat dictuȝ ē. tertium uero in conducendo diſtantia fiet quidem ſi nihil extrinſecus incidere permittamus: ſicut plurimū pilus: aut oleum: aut humiditas alia ī medio conſtituta conglutinandoruȝ prohibet eorum unitōnem. In poſteriori uero tempore per effluxiones tertie intētionis cuſtodia eſt: ad effluxiones uero ipſas ex ſubdiuiſione ⁊ contraria diuiſione ⁊ figura apta accedendum eſt: ſubſtātia uero partis ſana ſeruabitur per mediocriter deſiccantia. Hec quidem curatio eſt continuitatis ſolutionis in carnoſa parte facte eius ſcdm̄ ſeipſam ſolius.

Etiam oſtēdi quomodo operatio ꝓma ⁊ ſecūda fiat. opatio quideȝ tertia fit in hora in qua aggregant̄ partes diſrupte quādo non diminuitur, ut cadat aliquid deforis inter eas. quod eſt: quia quando cadit in eo quod eſt inter partes diſruptas de quibus uis ut conſolides eas pilus aut oleum aut aliud ex humiditatibus: ⁊ prohibet illas partes continuari. In eo auteȝ quod ē poſt: conſeruatio cuȝ hac intentōe tertia eſt quādo ingeniatur uulneri ut qđ aggregatur in eo currat ex inferiori: et oportȝ ut ſit aut per additōem in apertione orificij uulneris donec amplificetur: aut ita ut ponatur uulneri orificiū aliud inferius ⁊ cum figura conuenien te ad illud. ſubſtantia uero membri cōſeruatur ſcdm̄ ſanitatē ſuam cuȝ medicinis que exſiccāt exſiccatione equali. Hec eſt ergo curatio ſolutionis continuitatis quando eſt in mēbro carnoſo: deinde eſt ſola ⁊ nō eſt cū ea aliud.

Iſte ſermo manifeſtus eſt: ⁊ illud quod indiget ex eo expōne eſt ꝙ vulnus quādo eſt magnū et ꝯſuat medicus in hora qua fuit ipſum ⁊ ſuſtentat ipſum: ⁊ ligat illud: ⁊ cauet ne cadat in eo quod ē inter partes eius aliquid quod prohibeat a conſolidatiōe earum. quādoqȝ enī generat̄ in eo virus ⁊ ſordicies que indigent vt fiat eis orificiū ex quo currat totuȝ quod aggregatur in eo ex veneno ⁊ ſordicie. ⁊ hoc orificium aut eſt inferius apertū donec currat illud quod aggregatur in eo quod eſt vt dimittat̄ ex labijs vulneris ꝙ fiat orificium vt currat ex eo ⁊ egrediat̄ quod aggregat̄ ex eo in illo: aut vt ſit orificiū vulneris ſuperius ⁊ figuret̄ membrum figura qua fiet orificiuȝ vulneris inferius donec currat ex eo quod aggregatur in ipſo. Et per ſermonē ſuum: ſed ſubſtantia membri conſeruet̄ ſcdm̄ ſanitatē ſuaȝ cum medicinis que exſiccāt exſiccatione equali: vult ipȝ locum vulneriſ ex illo mebro. ⁊ oportet vt ſint medicine exſiccātes complexionis equalis complexioni membri: ⁊ addas ſuper eam in exſiccatōne per quantitatē principij primi gradus ex gradu exſiccatōnis. ꝙ ſi membrū fuerit ſiccum in primo gradu: tunc oportet vt ſit medicina exſiccans in pncipio ſecundi gradus ⁊ per ſermonē ſuū: et hec eſt curatio ſolutionis continuitatis quādo eſt in membro carnoſo dum eſt ſola ⁊ non eſt cum ea aliud: vult vt vulnus ſit ſimplex: ſcilȝ non perijt ex membro aliquid plus ꝙ̄ ſolutio continuitatis tm̄. Si autem perijt caro aut aliud componitur vlcus ⁊ indiget intētiōibus alijs quas omēs dicam in eo quod futurū eſt. 112

Si uero alicui alteri miſceat̄ egritudinū erunt plures intentiones i preceptorꝫ curationū quas in compoſi

toꝛum doctrinis deinde dicemus.

QVm ergo componiť cuꝫ egritudi ne alia ſunt intẽtiones que ſignifi cant eius curatõem plures: ⁊ dicã eas in eo quod erit poſt quãdo dicemꝰ egri tudines compoſitõis.

SIgnificat ꝙ vulnꝰ quãdoqꝫ eſt ſimplex ⁊ ẽ illud in quo diſrũpunť partes carnis tm̃: quãdoqꝫ eſt cõpoſituꝫ ⁊ cõpoſitio eius eſt multa ⁊ diuerſa. qḋ ẽ: qꝛ qñqꝫ ꝑit ex carne aliqḋ: aut accĩt cũ eo fractura i oſſe: aut incidiť neruꝰ aut cõcuſſio aut aliud. ⁊ qñqꝫ cõ põiť ex duabꝰ hax rex: aut ex iij. aut ex iiij. ⁊ ꝓmittit ꝙ do cebit curõeꝫ eiꝰ dãdo cãones curõis eꝰ qñ ꝯpõiť 113

IN pñti uero ad reliquaſ unitõis ſolutões oꝛatõe ueniendũ eſt.

NVnc autẽ ueniamus ad reliquas ſpecies ſolutõis cõtinuitatis.

VVlt vt doceat in ꝓmis canones curatiõis ſolu tiõis cõtinuitatis cuiuſqꝫ mẽbꝛi qñ eſt ſimplex nec eſt cũ ea aliud donec qñ ceſſauerit ab illa re deat ⁊ oñdat canones curõis ſolõnis cõtinuitatꝭ ſimpli cis ſingularꝭ in carne: ⁊ ipe conſequiť illud cum curatõe ſolutõis continuitatis oſſis ⁊ dicit: 114

FRactura igiť in oſſe ẽ qdeꝫ ꝯtinui tatis ſolutio: inſanabilꝭ uero q̃ꝫtũ in ꝓma ꝯſideratõe: iuxta uero ſecũdaꝫ ſm quẽdã modũ curabilis quoquo mõ fit. ꝓma igiť ꝯſideratio ẽ ꝯſolidatio im potẽs ꝓpter duricieꝫ ꝑtis fieri: ſecũda uero ligatio contingens fieri per potũ

DIligãtem in circuitu fracturã.

DIco ergo ꝙ fractura ẽ ſolutio cõ tinuitatis oſſis ⁊ nõ ſanať ꝑ uiã intẽtio nis ꝓme: ſꝫ ſanať ꝑ uiã intẽtõis ſecũde: ⁊ intẽtio qdẽ ꝓma ẽ ꝯſolidatio ⁊ nõ eſt poſſibile ut ſit ꝯſolidatio in oſſe ꝑꝑ eiuſ duriciã: ⁊ intẽtio ſecũda eſt ligatio ꝑtiũ oſſis quod iam fractũ eſt: ⁊ poſſibile eſt ut ſit illa ligatio per poꝛum qui naſciť ſuꝑ locũ fracture oſſis: ⁊ reſoluiť ſuper

Iipſum donec ligatum eſt.

INtẽtio q̇dẽ ꝓma eſt illḋ qḋ dixit in ꝯſolidatõe carnis qñ cadit ĩ ea vulnꝰ ſimplex. ⁊ ipſe q̇dẽ iaꝫ dixit ĩ eo qḋ ꝓterijt ꝙ carnis ꝑtes ꝯtinuãť ⁊ oñdit ꝙ illḋ ẽ ꝓpter gnãtõem carnis ex ſanguĩe: ⁊ dicit ꝙ os ⁊ reliq̃ mẽbꝛa quox gnãtio ẽ ex ſꝑmate nõ ꝯſolidať: ⁊ oñdit ꝙ illud ẽ ꝓpter ꝓuatõem materie ex q̃ generať. ⁊ ipſe ĩ hoc ſermone dicit ꝙ oſſis ꝑtes nõ cõtinuãť ⁊ nõ cõſolidanť ꝑꝑ duriciẽ ſuã. dat ergo ingeniũ aliud quo fit neceſſariũ ⁊ ẽ: ꝙ qñ humidũ eſt os ſicut oſſa ĩfantiũ: tũc poſſibile ẽ vt cõtinueť ꝑtes oſſis. ⁊ qñ nõ eſt poſſibile vt cõtinueť ꝑ tes oſſis: tũc neceſſaria ẽ in eis alia ĩtẽtio: ⁊ ẽ vt extẽdãť ⁊ equentur ſm ſuam figurã ꝓmam ⁊ ligenť. Dum ergo facit in eo medicꝰ illud: tũc generat natura regitiua coꝛ poꝛis in circuitu fracture poꝛũ quo liganť ꝑtes oſſis diſ rupte ⁊ reſoluiť ſuꝑ ipſum ⁊ ſtrigit ipſum ab omni parte donec ſit ſuper ipſum naturale ligamẽtũ. 115

GEneratio uero poꝛi inquãtuꝫ ex materia ⁊ natura fit cõmuniſ eſt ad alia: inquãtũ uero pꝛope ẽ foꝛmam

Eoſſis ex illius eſt alimento.

ET gnãtio illiꝰ poꝛi eſt cõis gnãtiõi alioꝝ ĩ hoc quod eſt ex pꝛeſentia mate rie ⁊ ex operatõe nature: uerũtñ q̃a eiꝰ ſubſtãtia ſit ꝓpinqua ſubſtãtie oſſis eſt generatio eius ex nutrimẽto oſſis.

HOc eſt antecedẽs eius quod vult dicere ex ope ratiõe medici: ſcilꝫ quãdo generať poꝛus ex nu trimẽto oſſis: tunc opoꝛtet vt det medicuſ infir mo cibos conueniẽtes nutrimẽto oſſis. ⁊ os quideꝫ nu tritur ex ſanguine groſſo ⁊ ſpiſſo. 116

MOlle uero ⁊ puerile os ꝯſolidari quidem poſſibile eſt.

OS autem molle in puero: poſſibi le eſt conſolidari.

POſſibilis ẽ ꝯſolidatio oſſis in coꝛꝑibꝰ pueroꝝ ꝓ pter duas res. vna ẽ remanẽtia ꝟtutis ſꝑmaticꝫ quo gnãť os. ⁊ ſecũda ẽ mollicies oſſis. 117

RAro uero ⁊ huiuſmodi paſſionis generatio ſine cõpaſſiõe alterius mẽbꝛi eſt. ſepiſſime eniꝫ circũpoſiti mu ſculi cũ alijs ꝑtibus coꝛꝑis compatiũť fractis oſſibus. Itaqꝫ ⁊ intẽtio curati onis duplex ẽ: altera qdẽ in oſſibꝰ: alťa in his q̃ circa ea ſunt coꝛꝑibꝰ. hec qdeꝫ talis in carnoſaꝝ ꝑtiũ diſpõnibꝰ diceť: de fracturis uero dicendũ eſt hic.

EEt raro fit hec egritudo ita ꝙ non ſit cum ea egritudo alia ab ea. qḋ eſt: quia quãdo frãgiť os: tunc muſculi qui ſunt in circuitu eiꝰ et reliqua coꝛꝑa que cõtinuanť cum eo patiũtur cuꝫ eo. Sũt ergo curatõis egritudis due intẽ tõnes. una earũ ſumiť ex oſſe: ⁊ altera ſumiť ex coꝛꝑibus que ſunt in circuitu eius. ⁊ ego dicã has intẽtiões quꝫ dice mus ſolutiõem cõtinuitatis cõpoſitaꝫ factam in mẽbꝛis carnoſis: nunc uero opoꝛtet ut loquamur in fracturis.

ISte ſmo intellectꝰ ẽ nec indiget plꝰ q̃ꝫ vt cõſide ref tm̃: narrat. n. in eo illḋ qḋ accĩt ſm plimũ ex attritõe carnis ⁊ cõtuſiõe muſculoꝝ: ⁊ reliq̇s ex ſpẽbꝰ al gaban. i. cõquaſſatio accñtibꝰ cũ fractura oſſis. 118

Quoniam uero hax curatio est ex poro: ut uero hic fiat proprij alimenti ossis est opus. Oportet igitur superfluitatē nutrimēti ad pori generationem nature submitti.

Dico ergo quod quia restauratio ossis nō fiat nisi per porum: et in generatione illius pori sit necessariū nutrimētū ossis: tunc oportet ut inueniat natura superfluitatē illius nutrimēti ex qua generet porum.

Et ilz vt addat medic⁹ in cibo infirmi et cōsideret ipsum donec infirm⁹ digerat ipsum secundum quod oportet. cibi autē que conueniūt ossi sunt ex quibus generatur sanguis grossus et spissus: sicut assatura et frumētum coctū in aqua et almutdacaltata: et ea que fiunt ex farina tritici: et totū quod generat quādo digeritur sanguinem grossum et spissum. 119

Superfluitas uero hec et quantitate et qualitate moderata esse debet.

Et oportet ut sit illa superfluitas equalis in quātitate sua et sua qualitate.

Dixit Galienus per superfluitatē additionē cibi quam addit medic⁹ in cibo infirmi. et hec superfluitas non est nisi superfluitas addita super nutrimentū ossis quādo peruenit digestio cibi in stomacho et in epate et in venis. ex cibis enim quādo non digeruntur: generantur superfluitates male que non conueniūt in aliquo quo fiat iuuamentū in causa sanitatis. et propter illud indiget medicus vt det ex cibis illud cuius quātitas sit parua: et sit virtus eius in nutrimēto corporis multa: sicut assature et triticū coctū: et consideret egestionē et vrinam vt sciat ex eis dispositōem digestiōis: et quādoque addat et minuat: et quādoque componat cum cibis aliquid cū quo digerātur excoquibilia et taguebil: sicut cinamomum et piper et zinziber et miriptia. i. salsa et vinū secundum quod exigit dispositio presens. 120

Propterea deductione indiget talem et tantū influentē sanguinem ossibus preparante ex quali et quāto fiat porus. quoniā uero pertrāsit hic per concaua fracti ossis attēdere oportet eius multitudinē et qualitatē: et ita sicciorem oportet facere deductiōem uel magis humectantē: que amplius in terapentice facultatis litteris sunt dicta.

Et similiter oportet ut cibes habentē fracturā ex cibis que ponūt sanguinē qui currit ad os in quātitate sua et qualitate sua secundum quod conuenit ut generetur ex eo porus: et quando ille sanguis currit ex locis raris ossis: oportet ut cōsideretur ipsi⁹ quātitas et eius qualitas: et secundum illud inclinetur cibus ad siccitatē aut humiditatē: et exponā illud et ostēdā ipsum ostensiōe plurima in libro de ingenio sanitatis.

Cibus ex quo generatur sanguis qui cōuenit in quātitate et qualitate sua ad hoc vt inde generetur porus: est quidem ex pane qui est de simila decēter et recenter fact⁹: et sorbitiōes facte de tritico et ex cādaruso. Ex animalib⁹ vero vt caro porcina. si vero nō comeditur: fiat loco ei⁹ caro vituli lactātis qui iā preparatur vt comedat: deinde caro hirci annualis et duorum dentiū. Et ex auibus caro galline. Ex potib⁹ vero vinū rubeū grossum. et ex speb⁹ decoctōis: tūc secundum quod premisim⁹ ei⁹ narrationē ex speb⁹ assaturarū et est triticū coctū in aqua et aliūdacata et agenudebebh et algaycar. Et tu quidē potes scire vnūquemque horū ciborum ex libris editis in virtutib⁹ ciborum: et in libris editis qui sunt in acceptōe eorum qui noiantur libri decoctōis. quando ergo tu iā administras infirmo hos cibos: tūc considera superfluitates eorum in egestiōne et vrina: et in eo quod testificatur dispositiō mēbri infirmi. si igitur vides ipsum declinē ad siccitatē humecta ipsum. et si vides ipsum decliuē ad humiditatē adde in eo quod exsiccet ipsum. et iam quidē perscrutat⁹ est exquisite sermo in cognitōe esse ei⁹ quod est a digestiōne in stomacho et in epate et in venis in regie sanitatis et iā premissi sunt canones illi⁹ in eo quod preterijt de hoc libro. et cognitio esse ei⁹ quod est ex illo libro in mēbro fracto est per studiū et testimoniū. s. per visum. quandoque. n. embrocas ipsum cū aqua calida: et inūgis ipsum cū oleo: aut ponis super ipsum emplastrum quando vides ipsum sicci⁹ quam oportet. et quandoque ponis super ipsum medicias exsiccatias quando vides ipsum humidi⁹ quam oportet. cursus autem san. ex locis raris ossis indiget vt aperiātur ista loca et fluxibilitate san. apertio quidē eorum fit cū eo quod diximus ex embrocatiōe cū aqua ca. et abstersiōe et fricatiōe leui: sed fluxibilitas san. fit ex bonitate digestiōnis. per illud enim fit equalitas ei⁹ in qualitate sua et quātitate. hoc est ergo vltimū quod dedit ex canonib⁹ in restauratōe ossis quādo ei⁹ fractura est sola: et quod est in circuitu eius ex ossibus est saluū. 121

Neruí uero et tenātos punctura propter plurimū sensum et propter hoc quod cōtinua est secundum principium particula parata est aduocare spasmū: et maxime quando nō respiret exteri⁹ excecata cutis perforatione. hāc igitur oportet aperire et exsiccare substātia leptomeri pertrāsire potēti ad profundum usque ad perforatū neruū. dictum est autem de hoc perfecte in terapentice facultatis litteris. In simplicib⁹ igitur huiusmodi generis dispositiōibus salubrium causarum est forma talis quam dixi.

Solutio autē cōtinuitatis facte in neruo et cordis, propter superfluitatē sensus horū membrorū et propter cōtinuitatem eorum cum cerebro attrahit spasmū velociter: et precipue quando nō resoluūtur superfluitates que sunt in ea ad

exteriora: ⁊ illud fit quãdo cõſtringit ſciſſura cutis: ⁊ propter hoc oportz ut apiatur hec ſciſſura: ⁊ exſiccetur ulcus cum medicina cuius ſubſtãtia ſit ſubtilis ita ut ſit poſſibile ut ſubmergat ⁊ ꝑueniat ad profundũ donec ꝑueniat ad neruũ quẽ cõſecuta eſt ſciſſura. ⁊ iã narraui illud narratiõe cõpleta in libro de ingenio ſanitatis.

Nomen nerui in ſermone medicoꝝ cadit ſuꝑ tres ſignificatões. vna earũ eſt neru⁹ nat⁹ ex cerebro ⁊ nucha: ⁊ eſt ille quo fit ſenſus ⁊ motus. ⁊ ſecũda ẽ ligamẽta que ligãt iũcturas ⁊ mẽbra ligata cũ oſſibus. ⁊ tertia ẽ corda: ⁊ corda ẽ naſcẽs ex muſculo. qd̓ eſt qꝛ muſcul⁹ eſt cõpoſit⁹ ex carne ſimplici ⁊ neruis ꝯtextis ⁊ intrãtib⁹ in eo. qum ergo ꝑuenit ad vltimũ ei⁹ redit neruus ⁊ generat ex eo corda. ⁊ Gal. quidẽ intellexit in hoc ſmone neruũ naſcẽtẽ ex cerebro ⁊ ex nucha: ⁊ cordas generatas ex eo tm̃ ſine ligamẽtis. Qum ḡ cadit in iſtis mẽbris vuln⁹: eſt dolor eoꝝ vehemẽs valde ꝑpter ſuꝑfluitatẽ ſenſus eoꝝ ⁊ cõtinuitatẽ eoꝝ cũ cerebro. multotiẽs. n. attrahit vehemẽtia doloris eoꝝ ſpaſmũ. ꝙ ſi adiũgat ad vehemẽtiã doloris eoꝝ ꝓhibitio reſolutõis veneni ⁊ ſordiciei gnãte ĩ vulnẽ: addit ſuꝑ illd̓ dolor ⁊ fit ſpaſm⁹ maior. ſi ḡ nõ fit feſtinatio cũ eo quod oꝫ in curatiõe horũ mẽbroꝝ: ꝑducit ad mortẽ velocẽ. Et Gal. dat canones in curatõe eorũ mẽbroꝝ quãdo ſoluit cõtinuitas eoꝝ ⁊ dicit: Oportz in ꝑmiſ vt apiat ſciſſura ⁊ dilatet dõec currat ex ea vir⁹ ⁊ egrediat ſordicies: deidc medica vlc⁹ cũ medicina deſiccãte ipm̃ cũ eq̃litate: ⁊ oꝫ vt ſit ei v̓t⁹ calefaciẽs vt reſoluat ex eo illd̓ qd̓ aggregat ĩ ipo. qd̓ ẽ: qꝛ medicĩe oẽs frĩde nocẽt neruis nocumẽto ꝑmordiali. deide oꝑꝫ vt ſit haꝝ medicinaꝝ ſubã q̃ calefaciũt mẽbꝝ cũ eq̃litate ⁊ exſiccãt ipm̃ pl⁹ eq̃li ſubtilis vt ſubmergat ⁊ ꝑueĩat ad ꝓfundũ. nerui. n. ſunt poſiti nã in ꝓfundo: vt q̃cq̃d ẽ ſuꝑ eos coopiat eos ⁊ defendat eos a nocumẽtis extrĩſec̄. ⁊ medicine q̃ calefaciũt cũ eq̃litate ⁊ exſiccãt ipm̃ pl⁹ eq̃litate ⁊ ſunt cũ illo ſubtilis ſubſtãtie: ſunt genera lactiſ extracta ab arborib⁹ ⁊ gũme ⁊ olea ſubtilia quib⁹ inuoluit mẽbrũ. genera v̓o lact̄ ⁊ gũme ſũt he ſic alimbat. i. terebĩtina ⁊ oppoponacũ ⁊ euforbiũ ⁊ ſerapinũ. olea v̓o ſubtilia ſunt ſic oleũ de kerua ⁊ oleũ antiquũ: ⁊ ſmone abſoluto reliq̃ gũme ⁊ olea q̃b⁹ ẽ calitas tepida ⁊ exſiccatio ⁊ ẽ ei ſubtilitas in ſubã: ⁊ de ꝓꝑetatib⁹ eoꝝ ẽ vt ꝑueniant ⁊ ſubmergãt ⁊ penetrẽt ad membra iteriora qñ fiũt ex eis emplaſtra ⁊ emplaſtrant ex eis loca infinita aut iijciũt in vlcẽ. Dicit ḡ Gal. tria vlnera ſimplicia. vnũ eoꝝ ẽ vulnus qd̓ ẽ in carne ſimplex. ⁊ ſecũdũ ẽ fractura oſſiſ qñ id qd̓ ẽ in circuitu ei⁹ eſt ſaluũ. ⁊ tertiũ vulnera neui ſimplicia ſicut pũcture nerui cum acu aut cultello ſubtili. ⁊ oñdit canonẽ in curatõe cuiuſqꝫ hoꝝ vlcerũ triũ ſimpliciũ: ⁊ innuit ad hoc ꝙ ipſe iã determinauit illud determinatiõe vltima in libro ſuo de ingenio ſanitat̄: deide ipe cõtinuauit hũc ſermonẽ cum datione canonis in curatiõe ſolutionis cõtinuitatis compoſite. 122

Scdm cõpoſitas uero complexe ut in ulceribus. ꝑma quidẽ eſt cõcauitas quã quidã nõ aliã diſpoſitõem ſed ulceriſ tm̃ arbitrat differentiã. Eſt aũt nõ tm̃ differẽtia hoc tale: ſed alteꝝ quoadã genus egritudiniſ toti⁹ in quo ſubſtãtie ipius eſt ꝑditio. ⁊ igit curatio ipius in duplici paſſione: duplici indiget intentiõe. cõtinuitatis eniꝫ ſolutio unione: ſubſtantie uero perditio generatione indiget.

Qum ergo ſolutio cõtinuitatis eſt cõpoſita: tũc ꝑmũ quod cõponit cum ulcere eſt cõcauitas. ⁊ putauerũt qdã ꝙ illud non eſt egritudo alia niſi ulcus. ⁊ qa ipa nõ eſt niſi aliqua ſpẽrũ ei⁹ uerũ cõcauitas nõ eſt aliqua ſpẽs ulceris: ſed eſt gen⁹ aliud egritudis in quo ꝑdit ex ſbſtãtia mẽbri aliqd. ⁊ hec egritudo qum ſit cõpoſita ex duabus egritudinibus: neceſſe eſt ut ſit eiuſ curatio compoſita ex duab⁹ intẽtiõibus. quod eſt: qa ſolutio cõtinuitatis indiget cõſolidatõe: ⁊ ꝑditio eius quod ꝑditum eſt de ſubſtãtia mẽbri indiget generatione ⁊ reſtauratione.

Sermo iſte eſt intellect⁹. oſtẽdit. n. in eo Galien⁹ ꝙ quãdo cũ vlcere eſt ꝑditio ꝑtis carnis aut alteri⁹ donec ſit ei ꝓfunditas nõ ẽ vlc⁹ ſimplex ſed vlc⁹ ꝯpoſitũ ex duab⁹ reb⁹: quaꝝ vna ẽ ſolutio ꝯtinuitat̄ mẽbri: ⁊ altera ꝑditio ꝑtis mẽbri: q̃re oꝑꝫ vt reſtauraret quod ſit loco ꝑtiſ ꝑdite: deinde ꝯſolidet ſolutio. 123

Dicte uero ſunt paulo prius generationis intentiones.

Etiam narrauim⁹ paulo ante intẽtiones generatõis carnis.

Intẽtões in gnãtõe ſubẽ ꝑdite ex vlcẽ ẽ ꝯſuatio mẽbri ſuꝑ illd̓ ſm ꝙ ẽ nã. Et dare medicinas in q̃b⁹ ẽ abſterſio veneni ⁊ ſordiciei aut ſm ſemitã ẽplandi aut cũ ẽpl̓is aut cũ liciuijs aut cũ iniectõib⁹: ⁊ dare cibos ⁊ pot⁹ ex q̃b⁹ gnãt ſanguis q̃ ſit bõa mã cõueniens ex q̃ generet natura cãbiũ ſubẽ ꝑdite ex vlcere. 124

Et quidez oportet curare primuꝫ hanc diſpoſitiõem: deinde aggredi unire ſicut ipa nã rerũ indicat. Quãdo igit repletũ fuerit quod concauuꝫ ⁊ equale ulcus extiterit: tũc alterã intentionẽ afferri oportet. Media eni noua carne exſũte labiorũ ulceris uniri qdem impoſſibile eſt diſtantiã.

Et ipa res ſignificat tibi ꝙ nõ ꝯuenit tibi niſi ut intendas in primis ad hanc egritudinem ſcilꝫ diminutio

nez: deinde coneris ad conſolidatõem ſolutionis cõtinuitatis. uerũtamẽ quã do impletꝰ locꝰ ille cõcauus ⁊ equatꝰ ſupfi cies cutis: accidit ut deſtruatꝰ una dua rum intẽtionũ. quod ẽ: qa caro que ge neratꝰ in ulcere qñ fit in eo qđ ẽ intꝰ duo labia eius aliquid: nõ eſt poſſibile ut cõ ſolidẽtur ille partes que fuerant ſolute adinuicez.

Per ſermonẽ ſuum: ⁊ ipſa res ſignificat tibi: vult quoniã ipſum vlcus in quo eſt ꝓfunditas: ſcilz ex quo ꝑdita eſt pars mẽbri ſignificat tibi ꝙ tu indiges in primis vt compleas diminutiõem. qum ergo compleueris eam conare vt cõtinues illud quod diſru ptum eſt ex partibꝰ membri: ⁊ res que complet diminu tionẽ eſt manifeſta: quia fit in eo quod eſt inter duo la bia vlceris: quare ꝓhibet aggregari labia vlceriſ: quapro pter eſt neceſſaria in cõſolidatõe ſolutionis ꝑtiũ vlceris via alia que eſt preter aggregatiõem partiũ ⁊ vnitiõem earũ: in intentõe ⁊ ſuitione ⁊ ipſarũ ſuſtentatõe cum plu maceolꝰ duplicatis: ⁊ ſtrictura earũ cuz ligamẽto conue niente ad aggregatõem partiũ diſruptarũ. 125

Intẽtionẽ ergo curatiõis aliã iue nire oportet. Inuẽtionẽ uero ex eo quod ſm naturã habebimꝰ qđ circũ facere ꝑti cõuenit. ſm naturã uero erat eã coopire cute. hoc igitꝰ nobis eſt faciẽ dum: aut ſi impoſſibilis eſt intentio: ali quid ſimile cuti carnẽ ſcilz calloſam fa ciendũ eſt. Erit autez huiuſmodi caro ſiccata ſimilis priori cuti ⁊ calloſa. Sic cãtibꝰ igitꝰ ⁊ ſtipticis ſine mordicatione erit opꝰ pharmacijs ad cicatrizatiões.

Et oportet ut ingenies intentõem ad ſanatõem partiũ: ⁊ inuentio il lius intẽtionis eſt ex re naturali quam oportet fieri in mẽbro: ⁊ iã fuit mẽbrũ in natura ſua quãdo fuit cooptũ cute. oportet ergo ut facias illud in eo. ꝙ ſi hec intẽtio nõ eſt poſſibilis ut complea tur: tũc oportet ut faciamꝰ rem ſimilez cuti: ⁊ oportet ut ingeniet ſuperficies carnis illius ut fiat ſimilis cuti: ⁊ nõ fi at ita niſi quãdo exſiccatur ⁊ induratꝰ. ⁊ ꝓpter illud indigẽt ulcera que iã com pleta ſunt carne donec conſolidentꝰ me dicinis que exſiccant ⁊ ꝯſtringũt abſqz mordicatione.

Poſtqꝫ oñdit aũ h: qꝛ qñ naſcitꝰ i ꝓfũditate vlcerꝭ caro donec implet ꝓfũditatẽ eiꝰ totã: ⁊ iã ꝓhibz hic caro nata a cõſolidatõe labia vlceris: docet in hꝰ ſer mone: qꝛ oz vt naſcatꝰ ſuꝑ hãc carnẽ cutis q̃ coopiat eaz ſm ꝙ fuit in ꝑmis mẽbro nã ⁊ natiuitas cutꝭ ñ ẽ poſſibilꝭ oz ğ vt ſiccetꝰ ſuꝑficies huiꝰ carnis ⁊ induretꝰ donec fiat i eẽntia cutis loco eiꝰ. Et medicine q̇dẽ q̃ exſiccãt hãc car nẽ ⁊ indurãt eam ſunt ille que exſiccãt ⁊ ꝯſtrigũt abſqꝫ mordicatõe: ſicut pellicule granatoꝝ ⁊ cortices eoꝝ: ⁊ calx abluta: ⁊ lytargiriũ: ⁊ ſcoria argẽti: ⁊ alcedico: aut ſimpli cia aut ꝯpoſita: ⁊ reliq̃ q̃ currũt hꝰ curſu. ſ. q̃ exſiccãt ⁊ cõ ſtrigũt manifeſtũ carnis donec fiat illud ſile cuti. 126

Ita uero ⁊ ſi ulcus in putredinem uertatꝰ: intẽtio q̇dem eſt purgare pharmacũ uero ſulubre ripticom.

Et ſimiliter ſi generetur in ulcere ſordicies: tunc oportet ut ſit intẽ tio tua abſterſio illius ſordiciei: ⁊ medi cina afferẽs ſanitatem tũc eſt medicina abſterſiua.

Occultauit. n. Galꝰ. in hꝰ ſmone illud qđ voluit di cere ⁊ docẽ occultatõe vehemẽti. qđ eſt: qꝛ i ꝓfun do vlcerꝭ generatꝰ qñqꝫ ſordicies. ſ. putredo ⁊ virꝰ ex cauſ mltꝭ: quaꝝ vna ẽ ex ſuꝑfluitate nutrimẽti mẽbri. ⁊ ſecũda eſt ex malicia regimĩs ĩfirmi: qñ ꝑmiſcet ĩ cibis ⁊ potibꝰ. ⁊ tertia ẽ ex errore medici: qñ ponit ſuꝑ vlcꝰ medicinã in cõuenientẽ. ⁊ qñ generatꝰ in vlcere ſordicies: ⁊ ꝓhibz nãz ad hoc vt faciat naſci ĩ eo carnẽ loco eiꝰ qđ ꝑditũ ẽ ex ea Galienꝰ ğ ꝑcepit tibi vt ponas ĩ vlcẽ medicinaz q̃ abſter gat illã ſordiciẽ donec ꝑꝑetꝰ nãe vt faciat naſci carnẽ. ſi aũt medicina quã tu ponis ĩ vlcere ẽ vehemẽtꝭ abſterſiõis . ſ. vt abſtergat plꝰ qꝫ oz: addit ĩ ꝓfunditatẽ vlcerꝭ: ⁊ ꝓhi bet natiuitatẽ carnis ĩ eo. ⁊ ſi ẽ pauce abſterſiõis ſeu vt abſtergat minꝰ qꝫ oz: remanz reſiduũ ex ſordicie qđ ꝓhi bz natitatẽ carnis. ⁊ ꝑꝑ illđ oz vt ꝯſideretꝰ vlcꝰ ⁊ attẽdatꝰ nã in eo: ⁊ mũdificetꝰ: aut cũ lana aut cũ coto. ⁊ ſciaſ cãz ꝓhibentẽ natiuitatẽ carnis ĩ eo ⁊ deſtruas eã: ⁊ ponas ſuꝑ ipm ex medicis abſtergẽtibꝰ que ꝯſuant ꝯplõnẽ mẽ bri: ⁊ abſtergũt illud qđ generatꝰ in eo de ſordicie cũ q̃ti tate ſufficiẽte abſqꝫ additõe ⁊ ſine diminutõe. 127

Dictũ eſt autẽ horũ in his que de pharmacijs materia

Etiam dixi medicinas que abſter gunt in libris in quibus poſui eſſe medicinarum.

Ex libris ĩ q̇bꝰ narrauit eẽ medicinaꝝ ẽ liber eiꝰ in medicis ſimplicibꝰ: ⁊ liber eiꝰ q̇ noĩatꝰ catagenis ⁊ liber eiꝰ qui noĩatꝰ aliuchomir: ⁊ liber eiꝰ in medicis in uentꝭ ĩ oĩ loco: ⁊ liber eiꝰ in ꝯfectõibꝰ: ⁊ liber eiꝰ ĩ virtuti bꝰ ciboꝝ: ⁊ liber eꝰ ĩ bõitate chimi ⁊ malicia eiꝰ: ⁊ liber eiꝰ ĩ regimĩe ſubtiliatiuo: ⁊ canões curatõis vlcerꝭ ĩ tractati bꝰ ꝑmis libri q̇ noĩatꝰ ingeniũ ſanitatꝭ: ⁊ tractatꝰ ſecũdus libri ſui q̇ noĩatꝰ ad glauconẽ. ⁊ ego exẽplificabo tibi me dicinaſ abſtergẽtes: ⁊ illas q̃ faciũt naſci carnẽ. dico ğ ꝙ ſũt ſicut thus ⁊ ariſtologia ⁊ orobꝰ ⁊ reſina. i. gũmi pini: ⁊ pix. ⁊ ſicut iſte medicine multe inuẽtiõis ex q̇bꝰ cõponũ tur emplaſtra ⁊ puluerrs ⁊ alia q̃ ponuntꝰ ſuꝑ vlcera. Et poſtqꝫ dedit Galenꝰ canones natiuitatis carnis in ꝓfun do vlcerꝭ ex quo ꝑdita eſt pars carnis: ⁊ canonẽ aſſimila tiõis eiꝰ qđ apparet de carne nata cũ natura carnis: nar rat qualꝛ componũtꝰ oĩa vlcera: ⁊ dicit: 128

Et qdē ſi phlegmō ꝛ caſſatō ꝛ ſcliroſis aut tumoꝛ cū ulcere fuerit curādū illa ꝑus p eas q̄ dicte ſūt rōes. ita uero ꝛ ſi influat aliqd ulceri: curandū eſt ſm influētiū curatiōem. Silr̄ uero ꝛ ſi diſcraſia aliq̄ fiat ſm ulceratū locū: ad diſcraſie ꝑus ire oꝫ adiutoꝛia.

Et ſilr̄ ſi cū ulcere ē apoſtema calidū aut durū aut molle aut caſſatio: tūc opoꝛtet ut intēdas in ꝑmis ad curationē hoꝝ accñtiū p uias q̄s narrabo: ſilr̄ ꝛ ſi effundit̄ ad ulc⁹ hūiditas tunc opoꝛtet ut cures illud cū eo quod eſt cōueniens ad abſcindendū illud qḋ currit ꝛ attrahit̄. ꝛ ſimilr̄ eſt ſi ꝯplexio mēbꝛi in quo eſt ulcus iam coꝛrupta eſt tunc opoꝛtet ut īuenias in ꝑmis cū medicinis que rectificant coꝛruptionē cōplexionis eius.

Multotiēs effundit̄ ad locū vlcerꝭ mā̄ ꝛ generat̄ ex ea apoſtema. ſi ergo mā̄ effuſa aut attracta ē ſanguis aut hūoꝛ choleric⁹: generat̄ ex ea apā calidū. ſi aūt eſt melācholia vel phlegma q̄ ſunt caſeata generat̄ apā duꝝ. ꝛ ſi eſt phl'a ſubtile: gnāt̄ ex eo apā molle: ꝛ foꝛtaſſe accidit cū vlcere caſſatio aut excoꝛiatio aut concuſſio aut attritio et fractura. aut multotiēs effunditur aut attrahit̄ ad vlcuſ hūiditas ſubtilis venenoſa. ꝛ foꝛtaſſe mutat̄ cōplexio mēbꝛi. quecūqꝫ ḡ res acciđūt ex iſtis: faciūt vlcus cōpoſitū ex ea ꝛ ex ipſo vlcere. ꝛ Galienus quidē pꝛecipit tibi vt icipias añ curationē vlceris cū curatiōe cuiuſqꝫ hoꝝ qḋ accit̄ cū vlcere: ꝑpterea ꝙ iſte res necāt nām mēbꝛi: ꝛ ꝓhibēt eam a gnātione carnis ꝛ ꝯſolidatiōe ſolutōis ꝯtinuitatis. ꝛ multe ex eis faciūt vlcus malū fraudulentū difficil' pauatōis: ſicut coꝛruptio cōplexionis mēbꝛi. hec enī egritudo qñ componit̄ cū vlcere: facit ipꝫ vlc⁹ malū fetulentū ꝛ fraudulentū: ꝛ ſilr̄ virus. ꝛ foꝛtaſſis effundit̄ ad ipm chol'a ni. ꝛ fit vlcus cancroſū. Et canon cōis in egritudinib⁹ cōpoſitis eſt vt cōſideres timoꝛoſitatē eaꝝ: ꝛ q̄ eſt vehemētioꝛis ex eis periculi: ꝛ que nō ſanat̄ donec ſanet̄ que eſt añ eaꝫ: tūc ergo incipe cū ea q̄ eſt magis timoꝛoſa. Exemplū illud eſt cū vlcerib⁹ canceroſis vt euacues coꝛp⁹ ex cho. ni. ꝛ mūdifices ipm: ꝛ ponas ſup ipm vlc⁹ qḋ refrigeret: rectificet: ꝛ ſiccet abſqꝫ moꝛdicatōe: ſicut empl'm factū ex tutia ablluta. ꝛ ſi mēbꝛi cōplexio iam coꝛrupta eſt: ꝛ videm⁹ incisionē eius iam fieri debere: ꝑperam⁹ cū inciſiōe ei⁹ ex loco ſaluo: ꝛ ꝓijcim⁹ ipm cum toto mēbꝛo coꝛrupte cōplexionis. ꝛ foꝛtaſſis indigem⁹ in qbuſdā vlcerib⁹ cauterio cū igne. ꝛ melioꝛ eſt medicoꝝ q̇ pōt curare vlcera mala fraudulēta coꝛrodētia cū medicinis quaſ ponit: ꝛ faciūt illud qḋ facit inciſio cū ferro aut cauteriū cū igne: in h̄ enī apparet pꝛudētis medici opatio ſup ipꝛudentē. ꝛ pp illud dic̄ Ga. medicinas i iſtꝭ vlcerib⁹: ꝛ tacuit ḋ inciſiōe eoꝝ cū ferro: ꝛ cauterizatōe eoꝝ cū igne. 129

Et de his qdē ſufficient̄ dcm̄ eſt.

Etiam ſufficit in capitulo illud qḋ narrauimus.

Significat p hoc capl'm curatōes vlceꝝ cōpoſitorū. ipſe. n. dicit in eo ſmonē cōem: ꝛ eſt vt icipias in curatiōe eoꝝ ab eo ſine ꝓceſſiōe ſanatōis: cui⁹ in ꝑmis impoſſibilis ē eoꝝ ſanatio. 130

Quid uero quod propter plaſmationem ueniendū iam eſt genus in plures differētias diuiſū: ſed a maniſeſtiſſimo principiū oꝛatiōi ponendū eſt qḋ ſm figure ꝑmutatōeꝫ fit.

Et opoꝛtet ut ueniamus iaꝫ ad aliud genus egritudis: ꝛ eſt egritudo que eſt i foꝛma. ꝛ hoc gen⁹ diuidit̄ i ſpēs multas: uerūtñ oꝫ ut icipias a maniſeſtatōe eaꝝ: ꝛ illa ē mutatio figure.

Poſtq̄ꝫ ceſſauit a doctrina canonū curatōis ſolonis ꝯtinuitatꝭ: redit ad illud qḋ eſt poſtremū ei⁹ ex remēoꝛatōe canonū curōis egritudinū ꝯpōis mēbꝛorū. ꝛ ſūt q̄tuoꝛ gnā: foꝛma: q̄ꝫtitas nūer⁹: poſitio. ꝛ icepit a genē egritudinū foꝛme. ꝛ ſpēſ ei⁹ ſc̄ egritudo q̄ fit i figura: ꝛ egritudo q̄ fit i gibboſitate: ꝛ egritudo q̄ fit i ꝯcauitate: ſic̄ opila°: aſꝑitas lēitas. ꝛ icepit cū egritudib⁹ h⁹ generꝭ ab ea q̄ ē māiſeſtioꝛ apḋ ſſū: ꝛ ē mutatio figure. 131

Eoꝛum igit̄ que adhuc creſcūt poſſibile eſt figuram plurimarū partiū coꝛrigere: hoꝛū uero que excreuerunt nequaq̄ꝫ.

Dico ergo ꝙ quū coꝛpus eſt ꝑmanens in augmēto: poſſibile eſt ut rectificetur figura pluriū membꝛoꝝ eius. quādo uero complet̄ coꝛpus: nō eſt poſſibile ut rectificet̄ figura mēbꝛorum eius.

Augmētū aūt ē extēſio mēbꝛoꝝ ꝛ augm̄tū eoꝝ. dū q̊ ꝑmanēt mēbꝛa ita ꝙ extendūt̄ ꝛ creſcūt: tc̄ coꝛp⁹ eſt i augm̄to: ꝛ diuerſificat̄ in h̊. qḋ eſt: qꝛ augmētū eſt pl⁹ in pubertate q̄ꝫ fit i etate illi⁹ q̄ ſeq̄t̄ pubertatē. ꝛ augmētū in iſtꝭ ē pl⁹ q̄ꝫ in illis q̄ ſūt maioꝛis etatꝭ. ꝛ augm̄tū in ill' qui ſt̄ maioꝛis etatꝭ ē pl⁹ q̄ꝫ ſit i adoleſcētib⁹. ꝛ apḋ poſtremū adoleſcētie ſtat extēſio mēbꝛoꝝ ꝛ augm̄tū eoꝝ. ꝛ qñ pl⁹ puer ē minoꝛis etatꝭ: ſtat augm̄tū ei⁹ pl⁹. ꝛ qñ pl⁹ eſt maioꝛꝭ etatꝭ: eſt augm̄tū ei⁹ min⁹. ꝛ nos iā dixim⁹ in eo qḋ ꝑterijt ꝙ poſſibile ē vt os reſtauret̄ in puericia: pp duas res: q̄ꝝ ꝑma ē ꝓpinq̄tas tꝑis cū gnātiōe pp remanētiā virtutꝭ ſꝑmatꝭ i mēbꝛis: ꝛ alt̄a pp lenitatē oſſiū i puericia. i alijs vō nō eſt poſſibile vt reſtauret̄ pp duas res. vna ē lōgitudo tꝑis a gnātiōe pp ꝯſūptōē v̄tutꝭ ſpermatꝭ ex mēbꝛis gnātꝭ ex ſꝑmate. ꝛ ſcḋa ē pp duricīe ipi⁹ oſſis. ꝛ plurimū figura mēbꝛoꝝ ē ſꝫ figurā oſſiū: naꝫ ſi os ſtat i eſt eq̄le ſm reꝫ nālem: fit figura mēbꝛi eq̄lis: qm̄ os ſtat i mēbꝛo officiali loco fundam̄ti ſup qḋ fabꝛicat̄: ḡ diſpō i figuris mēbꝛoꝝ eſt ſm diſpōeꝫ i figurꝭ oſſiū differētiū ea nā ſi ē poſſibile i oſſe vt eq̄t̄ figura ei⁹ donec eq̄t̄: poſſibile ē ſil'e illi⁹ i m̄bꝛo. ꝛ ſi ñ ē poſſibile illḋ i oſſe: ñ ē poſſibile vt ſit illud in mēbꝛo. iaꝫ ergo declaratū eſt p illud quod dixim⁹ ꝙ figuras mēbꝛoꝝ poſſibile ē rectificari in coꝛpi

bus que ſunt in augmento: ꝛ nō eſt poſſibilis eoꝝ rectifi
catio in corꝑib⁹ que trāſeūt augmētū: ꝛ qn̄ eſt pl⁹ corpuſ
creſcēs eſt rectificatio figuraꝝ membroꝝ ei⁹ poſſibilior ꝛ
ꝓpiquioris acceptōis q̄ꝫ illud quod eſt poſt. 132

Intentio uero ut ſi poſſibile ē cu
rari ad contrarium adducere di
ſtorſionis.

Et oportꝫ ut ſit intentio tua in mē
bris in quibus eorum rectificatio ē poſ
ſibilis reducere ea a parte ad quam tor
ta fuerunt ad diuerſum eius.

Membra figuraꝝ quorū rectificatio eſt poſſibilis:
ſunt illa que ſunt in augmēto. iſta enī membra
qn̄ tendūt ad diuerſitatē ꝑtis ad quā torta ſunt
ꝛ equat eoꝝ tortuoſitas: ꝛ ſuſtentāt cū plumaceolis aut
tabellis: ꝛ bn̄ ligant ꝛ embrocant in hora ſolutōis eorū
cū aqua calida: ꝛ inungunt cū aliquo oleo: ꝛ aſſiduat il
lud ſuꝑ ea: rectificāt eorū figure torte. 133

Si uero fractura nō recte plaſma
ta uel ſolidata peccauerit alicui⁹
membri figura ſi adhuc recens porus
exiſtat: iterum frangere oportet ꝛ hoc
plaſmare ꝯfeſti recte: deide fieri porū.

Et quādo eſt corruptio figure ma
nuum ꝛ pedum ꝑpter fracturaꝫ
que non fuit equata ꝛ reſtaurata ſcōm
q̄ oportuit: deinde oſ quod fractū fuit
reſtauratū eſt reſtauratione firma: tūc
oportet ut dimittas ipſum et non faci
as ei contrarietatē. ꝛ ſi reſtauratio eiuſ
non eſt firma ꝛ ſtricta uel fortis: tunc
oportet ut frāgas ipſum denuo. deide
equa ipſuꝫ: poſtea ingenia ut naſcatur
in eo porus ꝛ reſtauretur cum eo.

Iſte ſmo eſt cōis in oib⁹ mēbris i quib⁹ frāgit os
figure. figure nāqꝫ eoꝝ mutant ꝑ fractionē oſſis.
Et Ga. q̇dē caſtigat te i eis vt ꝯſideres: naꝫ ſi mē
brꝫ iam fractū equatū eſt: ꝛ iā rectificatū ꝛ reſtauratū ſꝫ
q̄ oꝫ: tūc eſt illud qd̄ ꝑſcitū eſt. ꝛ ſi nō eſt iam rectificatū:
tūc ꝯſidera: nam ſi iuenis ipm̄ nō reſtauratū reſtauratio
ne firma: ſꝫ reſtauratū eſt reſtauratōe non firma: tūc ite
ra fracturā eius: ꝛ equa ipm̄ ꝛ rectifica eū ꝛ liga eū: ꝛ fac
in eo illud quod faceres i ipſo ſi eſſet hora fracture: do
nec reſtauret ꝛ firmet eius reſtauratio ſm̄ figurā cōueni
entē. ꝛ ſi iuenis ipm̄ iam reſtauratū ſm̄ tortuoſitatē: ꝛ fir
mata eſt ei⁹ reſtauratio: tūc dimitte illud ſm̄ diſpōneꝫ ſu
am ꝛ nō facies opus nouū qn̄ corp⁹ iaꝫ ꝑtranſijt augmē
tū. ꝛ ſi corp⁹ eſt i agmēto tūc conare eq̄tionē figure mē
bri ipſi⁹ toti⁹ ſi eſt tortū in ſua forma: ſm̄ q̄ narro tibi: pre
ter q̄ facias ꝯrietatē fracture oſſis cui⁹ reſtauratio iā fir
mata ē. ꝛ ego narro tibi rem quā teſtificat⁹ ſum: Vidi ſe
nē lxx. annoꝝ: cui⁹ ancha fracta fuit: ꝛ reſtaurata ſꝫ tor
tuoſitatē reſtauratōe firma. poſtq̄ꝫ ergo vidi euꝫ: ꝑcepi ei
vt embrocaret cū aq̄ calida: ꝛ ponēt ſuꝑ ipſaꝫ qd̄ leniret
eā: vt alleuiaret groſſicies ꝛ duricies q̄ erat i loco fractu
re. fecit g̊ illud: ꝛ ambulauit ſuꝑ pedes ſuos ambulatiōe
debili ſm̄ claudicationē. ꝛ iſte quidē ſenex fuit mlti cen
ſus: q̄re nō placuit ſibi ambulatio ei⁹. vocauit g̊ vnuꝫ re
ſtauratorē: ꝛ iterrogauit eū ſi eēt ei euaſio a claudicatōe.
eſtimauit g̊ ille reſtaurator q̄ rectificaret eū poſtq̄ꝫ fran
geret ancha ei⁹ denuo: deiñ reſtauret eaꝫ. ꝛ cōuenit cū eo
ſuꝑ. l. aureos. poſtea ſenex miſit ad me vt facēt ſcire me il
lō qd̄ fuerat int̄ ipꝫ ꝛ reſtauratorē. Dixi g̊ ei: tu es vir ml
ti cēſus: ꝛ ſi rēanet ex vita tua i quo expēdas cenſū tuū:
ꝛ non ē tibi neceſſariū vt fias curſor ꝛ ambules via lon
ginq̄: ſis g̊ cōtent⁹ in claudicatōe tua: ꝛ nō decipiat te ſ
mo h⁹ reſtauratoris: ꝛ receſſi ab eo. ꝛ vēit p⁹ me reſtaura
tor ꝛ ſtrinxit i ancha ei⁹ funes ꝯſtrictorio forti: ꝛ ſtrinxit
eū ꝛ cōtuſa fuit eius coxa. fuit g̊ illud cā mortis ſue feſti
ne anteq̄ꝫ cōpleret ꝑs operis reſtauratoris. Et oꝑꝫ vt ſcias
q̄ os qn̄qꝫ frangit latitudinal̄r: ꝛ longitudinal̄r: ꝛ trāſ
uerſe: ꝛ rotūde. ꝛ qn̄qꝫ cadit ſuꝑ ipm̄ aliq̄d ꝛ ꝯtundit ipꝫ
ſeu frāgit ipm̄ faciēdo fruſta i ipſo. ꝛ cogitatio tua cuiuſ
qꝫ hoꝝ eſt ꝑ tactū cuꝫ manu: ꝛ ꝑ ꝯſiderationē cuꝫ oculo:
ꝛ ſtudiū in opatione. 134

Eſt autem ꝛ emphraſis ex hoc ge
nere egritudinum.

Et opilatio etiaꝫ eſt ex hoc genere
egritudinum.

Dicit q̄ opilatio ē vna ex ſpēb⁹ generis egritudinū
factaꝝ in forma. 135

Hec q̇dē a glutinoſ ꝛ piguib⁹ hūo
rib⁹ fit: unā q̇dē ꝛ eādē intētiōem
hn̄s ꝯtrariā paſſiōi emphraſ. Cāe ue
ro ſalubres riptica ꝛ iciſiua pharmaca.

Et quando opilatio eſt ex ſuꝑflui
tate groſſa uiſcoſa: tunc intentio
in medicatione eius eſt intentio una cō
traria ipſi egritudini ꝛ eſt aptio. ꝛ cau
ſe attrahētes ſanitatē in ea ſunt medici
ne que abſtergunt ꝛ incidunt.

Suꝑfluitas groſſa ꝛ viſcoſa iuiſcat ꝛ cōculcat in
meatib⁹ ꝛ opilat eoſ: ꝛ ꝯculcat illō qd̄ currit i eis
ꝛ ꝑpt̄ illud ē intētio aptio meatuū. ꝛ aptio meatuū ex ſu
ꝑfluitate groſſa ꝛ viſcoſa ē cuꝫ medicinis q̄ incidūt ſuꝑ
fluitatis groſſitudinē ꝛ ſubtiliāt eā: q̄re deſtruit ei⁹ viſco
ſitas. ꝛ ē neceſſariuꝫ vt ſit in eis ſuꝑfluitas abſterſiōis: vt
abſtergāt illud qd̄ cōculcatū ē ex ea in meatu. ꝛ intende
ſmonē Gal. ſuꝑfluitate g̊ſſa viſcoſa. nā ſuꝑfluitaſ in vno
quoqꝫ mēbroꝝ gnāta cōcauoꝝ ē ꝓpiqua nā nutrimenti
ei⁹. qd̄ ē: q2 ſuꝑfluitas in vnoquoqꝫ mēbroꝝ ē illō quod
ſupeſt a nutrimēto ei⁹. Et ꝓpter hoc fit opilatio i neruis
faciēs palyſim difficilis ſanatōis: ꝓpterea q̄ nutrimētū
nerui ē ꝓpinquū nature eius. ſ. humor groſſus viſcoſus.
g̊ ſuꝑfluitas ei⁹ ſm̄ hāc rōcinatōem ē deterior eo in g̊ſſi
tudine ꝛ viſcoſitate: ꝛ aqua deſcēdēs in oculū ei⁹ ē hmōi
qd̄ ē: q2 opilatio in pupilla ſeu in foramine vuee ē q̄ ꝓhi
bet ſpm̄ viſibilē: ſicut ꝓhibet opilatio in neruo ſpm̄ aialē
a penetratōe vt moueat mēbra ꝛ faciat ea ſentire. ꝛ nos
q̇dē ꝑmutam⁹ eā qum cadat a pupilla ad inferiora vuee
ꝛ remouet opilatio. qū g̊ ꝑuenit ad inferiora vuee: figit
in ea ꝛ adheret cū ea ꝛ reſoluit ſm̄ dies. opilatio autē in
neruo indiget digōne ſuꝑfluitatis ex qua gnāt ꝛ ſubtilia
tione ei⁹ ꝛ ei⁹ euacuatōe ꝛ abſterſiōe ei⁹. 136

q **Q**Ue uero ex ſtercore duro qđ adheſit inteſtino: priorē quidem habebit in duricie correctiõez ex humidis ⁊ pinguibus cliſmatibus .i. clyſterijs: deinde uero euacuatõem ex acribus.

e **E**T ſi opilatio eſt ex ſtercore duro quod fixum eſt in loco inteſtini: tunc intētio prima in medicatiõe iſtius ſtercoris eſt lenificatio duriciei illiꝰ ſtercoris cum clyſteri humido ⁊ pingui: et intentio ſecunda eſt euacuatio eius cũ clyſteri acuto.

c **C**Olica eſt opilatio in inteſtino: ⁊ ipſa quidez fit ex ſtercore duro quod iam adheſit in ꝯcauitate ĩteſtini: ⁊ fit ex phlegmate viſcoſo quod innaſcitur in inteſtino. ⁊ ledit ꝑ duas res.ſ.ꝑ frigus ſuũ: ⁊ ꝑ hoc quia opilatio eſt in inteſtino: ⁊ fit ex vẽtoſitate groſſa et in phlegmate cuius penetratio eſt difficilis quare extendit inteſtinũ: ⁊ fit ex apoſtemate: ⁊ fit ex hu.cholerico q̃ inuiſcaꝛ in tunicis inteſtini ⁊ mordicat ipm: quare facit ipm dolere ⁊ ꝓhibet ad ipm currere egeõem ſm cõſuetudinem ſuam. ⁊ intẽtio cuiuſqꝫ eorũ in curatõne ſumpta eſt ex eo. At Gal'. quidē ponit vnius eorũ exemplũ vt ſit ita ⁊ ſuper illud in curatõe eius quod accit ex reliquis. ⁊ ſmo eiꝰ eſt intellectus. quod eſt: quia quãdo eſt curatio ſtercoris duri fixi in inteſtino lenificatio duriciei eiꝰ eſt cum clyſteri humido pingui: tũc quãdo leniꝛ ⁊ humectatur euacuaꝛ cũ clyſtri acuto. ergo curatio phlegmatis vitrei groſſi viſcoſi eſt calefactio eius ⁊ ipſius inciſio: ⁊ deſtructio viſcoſitatis eſt cũ clyſteri acuto in quo ſunt medicine calide ſubtiles abſtergẽteſ: deinde euacuatio eius cũ clyſteri acuto: ⁊ ſm hoc exemplũ curaꝛ vẽtoſitas g̃ſſa inflatiua cũ eo quod carminat eã ⁊ reſoluit ipaz ⁊ exhibit ipam ab inferiori: ⁊ curaꝛ colica cum eo quod facit eam deſcẽdere ⁊ extrahit eam. ⁊ curatio apoſtematis ē ĩtrãs in medicatõem apoſtematũ interiorũ: ⁊ ipſe dicet eaz in eo quod futurũ eſt. 136

q **Q**Ue uero ex lapide circa ueſicã ex ꝓñti quidez tranſpoſitõe indiget: curatiõis uero perfecte gratia: per inciſionem eſt cura.

e **E**T ſi opilatio eſt ꝓpter lapidem in ueſica: tunc intẽtio in curatiõe eiꝰ feſtinãter eſt remotio lapidis a meatu qui eſt opilatus. Sanatio uero fit per ſectiõem ⁊ extractõem lapidis.

d **D**Ixit Gal'. ex curatõne lapidis generati in veſica grauiꝰ eſt: quod eſt vt ſit ſignãs ſuꝑ illud quod eſt ante ipm. quod eſt: quia lapis generaꝛ ĩ multis locis corpoꝝ: verũtamē generatio eiꝰ in veſica eſt maniſeſtior: ⁊ in renibꝰ ſimilr: ⁊ in alijs locis eſt occultior et rare inuẽtõis. Et nos quidē curamꝰ lapidē generatuz in veſica ⁊ in renibꝰ cũ medicinis que frangũt lapidē ⁊ faciunt ipm harenã: ſicut vitrũ combuſtũ: ⁊ lapis iudaicus: ⁊ ſanguis ſcorpionis: ⁊ lapis natꝰ in ſpõgia: ⁊ ſũt ea ꝓuocãtia vrinã: ⁊ reliqua que ſunt his ſimilia. ⁊ nõ ē ĩ omni mẽbro nobis poſſibile remouere lapidē ab orificio meatus: neqꝫ ſecare locũ ⁊ extrahere lapidē ex eo: exemplum illiꝰ ſunt renes. nõ eſt eĩ ad remouẽdũ lapidē ab orificio meatꝰ ingeniũ cuz inſtrumẽto quod intromittamꝰ in eis neqꝫ ad ſecandũ renes: verũtamē lapis generatꝰ in renibus eſt minor ⁊ ſubtilior q̃ꝫ lapis generatus in veſica: et forma eiꝰ eſt generalr rotũda ⁊ currit cuz vrina ꝑ hoc ꝙ natura expellit ipm quãdo adiuuamꝰ eã cũ medicinis: ⁊ nõ eſt ſtudiuz eiꝰ a renibus: ⁊ ꝓpter hoc indiget veſica in multis horis remotõne lapidis ab orificio meatꝰ aut ita vt inclinemꝰ infirmũ ⁊ eleuemꝰ pedes eiꝰ ſurſum ⁊ cõcutiamꝰ ipm donec recedat lapis ab orificio meatus: aut ꝑ introitũ inſtrumẽti nomĩati alcatar. hoc enĩ inſtrumentũ impellit lapidē ab orificio meatuſ: ⁊ currit vrina ex foramine quod eſt in eo: quia remouẽꝛ difficultates vrine facte ab opilatõe qua lapis opilauit meatũ. ſectõem aũt loci ⁊ extractiõez lapidis ꝓhibet hippo. aut qm̃ hoc opꝰ nõ erat aſſuetũ aut ſcitũ in tempe ſuo: aut vt faceret nos ſcire quia nõ cõuenit nobis vt conemur quod neſcimuſ ex feſtino tempe cũ ferro. aut qm̃ apud eũ erãt medicine ⁊ modꝰ aliꝰ curatõis quē neſciuit aliq̃s: quo contẽtꝰ erat a ſectione lapidis: ⁊ iaz firmauerũt ſectõem a lapide oēs qui ediderũt librũ in opatõe cũ ferro. ⁊ ſi tu quãdoqꝫ inſtructꝰ fueris ope anatomie nõ indigebis vt addiſcas aliquid opatõis cũ ferro ab alio a te: immo tu eris magis audens ⁊ prudẽtior omni qui edidit in illo librũ. ⁊ ꝓpter illud abſtinuit Gal'. ab inſtructõe opis cũ ferro in libro hꝰ quum ſit illud quod narrauit in ope anatomie ſufficiens: quãuis iam ꝓmiſerit ꝙ faceret illud: ſed nos non videmus illud. 137

e **E**Ius uero q̃ ꝓpter nãz in ꝑte ꝯtineꝛ hũiditatis ē curatio in ꝑfecta euacuatõe: quēadmodũ in putredinibus:

e **E**T qñ aggregaꝛ humiditas ĩ loco membroꝝ: deĩde illa humiditas eſt egredienſ a natura: tunc curatio eiꝰ eſt extractio eius totius: ſicut ſanies q̃ coartatur in pectore.

i **I**Stud iterũ eſt modꝰ opilatiõis. ſanies enĩ q̃ndo currit ⁊ ꝑuenit ad cõcauitatē alicuiꝰ membrorũ ꝑuenit opilatio in illa cõcauitate. ⁊ curatio eiꝰ eſt euacuare ipam totã aut cũ medicinis aut cũ apertiõe aut cũ cauterio ꝑ ignē in quo eſt intẽtio exficcare ſaniez ⁊ ꝯ̃uire eam. ⁊ ſanies quidē que aggregaꝛ in pectore plurimũ euacuaꝛ per tuſſim: ⁊ oportet vt medicine dentꝛ infirmo alleuiãtes ſputũ: ſicut hiſopus ſicca ⁊ praſſiũ ⁊ capilli veneris ⁊ ficus ⁊ hydromel ⁊ calamentũ: ⁊ reliqua que ſunt ſimilia illis. 138

i **I**Mmoderata uero repletio idigꝫ immoderata euacuatione: quemadmodũ eſt in ſanguine circa uenas.

r **R**Epletionis autē ſuperflue medicatio eſt euacuatio equalis: ſicut ſanguiniſ multi aggregati in uenis.

q **Q**Um ſit canon cõis in curatõe egritudinũ medicatio cõtrarij ꝑ cõtrariũ: ſequiꝛ vt ſit curatio repletõis ſuꝑflue euacuatio ſuꝑflua. verũ euacuatione ſuꝑfluã nõ tolerat virtꝰ multotiēs: aut qm̃ ipſa eſt grauata ita ꝙ iaz debilitaꝛ: aut ꝓpter ſuꝑfluitatē frigoꝝ

temporis pñtis: aut ꝑpter ſupfluitatē caloris ei⁹: aut pp etatē infantie: aut ꝑpter etatē ſenectutꝭ: aut qm̄ corpus eſt debiliſ virtutꝭ: aut cā alia: aut triſticia: aut raritaſ: aut timor: aut aliud. Quʒ ḡ inuenim⁹ in corpore repletioneʒ ſupfluā: ⁊ virt⁹ eſt fortis tolerās: euacuam⁹ illud corpus euōne ſūpflua: aut p phlebotomiā aliquaꝝ venaꝝ: aut p medicinā ſolutiuā: aut per ſodorē ⁊ exercitiū ſupfluū. ꝙ ſi virtus eius eſt debilis nō tolerās: euacuam⁹ corp⁹ paulatim oī die pteʒ vſqʒq° deſtruat repletio ſupflua. Et quʒ Ga. docuit ī h̄ li. illud qd̓ intelligit diſcipul⁹: ⁊ pfect⁹ medic⁹ in arte: p̄cepit ī curatōe repletōis ſupflue euōneʒ fieri equalē: hec. n. euacuatio ꝯfert ī repletōe ſupflua ⁊ non nocet corporib⁹ debilib⁹ nocumēto magno. facit ḡ ſcire modū curatōis ꝯuenientē oīb⁹ corporib⁹: donec nō erret aliq̇s ex eis qb⁹ nō eſt ſtudiū: ⁊ attrabit ſup q̄daʒ corpora nocumentū magnū p euōneʒ ſupfluā. qd̓ eſt: qr magis ꝯueniēs ⁊ maiorē cautelā faciens ē euacuatio equalis. ⁊ ſanguis q̄ in venis eſt nō eſt pur⁹: ſʒ ſūt oēs hūores ſup quos vicit ſanguis nā. ⁊ melior euacuatio ī hac ſpē egritudis ē phlebotomia. ꝙ ſi nō tolerat eaʒ etas ⁊ virt⁹ ⁊ temp⁹: tūc ventoſe ⁊ ſcarificatōes ſūt meliores ſup calcaneos. ſi v̇o nō tolerat illud: tūc minoratio cibi ⁊ pot⁹: ⁊ aſſiduatio ſudoris ⁊ motus cū aere balnei ⁊ cū fricatione eſt melior. 140

Quibuſcūqʒ uero circa uentreʒ ⁊ inteſtinū ⁊ tracheā arteriam ⁊ pulmone putredo aut ſanguis ꝯtinet: pfecta euacuatione indigent.

Et ſimilr etiam qñ aggregat in ſtomacho aut inteſtino aut i cannali pulmonis: ant in pulmone ſanies aut ſāguiſ: tūc nece eſt ipʒ totū euāre.

Illis aūt qd̓ aggregat in vētre aut ī inteſtino euacuatio eſt cū medicinis q̄ abſtergūt ⁊ leniūt nāʒ ſic hydromel ⁊ aq̄ ficuū: ⁊ cū cibis abluentib⁹ ſic ſimila hordei ⁊ aq̄ ei⁹. Ei⁹ aūt qd̓ aggregat in cānali pulmonis aut ī pulmōe euō eſt cū medicis q̄ faciūt euenire tuſſim ⁊ alleuiāt ſputū. Et oʒ vt ꝯſideres illud qd̓ aggregat in īſtrumētis pectoris: ⁊ ſi ē ſubtile nō aſcendēs cū tuſſi: ingroſſa illud cū medicinis q̄ faciūt illō groſſū viſcoſū: ⁊ illud ingroſſant: ſic amidū ⁊ decoctio ſebeſten: ⁊ ſe. papa. ⁊ ſi eſt groſſū viſcoſū: ⁊ nō tolerat ipʒ aer exterior cū tuſſi: ſubtilia ipm: ⁊ incide ipm ſi iuenerꝭ cū oxymelle ſq̄llitico ⁊ ſecaniabin ⁊ medicinis que incidūt, ⁊ ſubtiliāt ⁊ faciunt facile ſputuʒ. 141

Aſpplioris uero cibi ⁊ potus recētis adhuc ſʒ euātiōeʒ correctio ē.

Et quādo in uentre eſt ſupfluitas cibi ⁊ potus cui⁹ temp⁹ non elongatur: tunc medicatio eius eſt euacuatio partis ipſius.

Quando i ſtō eſt cib⁹ ⁊ pot⁹: ex multitudie cuius ꝯſequit vt debilitet a cōprehēſione ſup ipʒ ⁊ decotiōe ei⁹: tūc medicatio ei⁹ eſt vt euacuet pars ei⁹ p vomitū: qñ non ē longinquʒ temp⁹ eius donec ſtomachus ſit tolerans reſiduū eius. 142

Quecūqʒ igitur in pulmōne ⁊ thorace continent: cū tuſſibus qdeʒ euātio ē ⁊ pharmacijs extenuātib⁹.

Et qñ ſupfluitas eſt in pulmōe uel in pectore: tūc euacuatio ei⁹ eſt p tuſſim cū medicinis ſb̄tilib⁹.

Iam diximus exempla harum medicinaꝝ in eo qd̓ preterijt. 143

Quecūqʒ uero ſm epar aut uenas aut arterias aut lūbos aut p urinas aut p uentrē debent euacuari: ſʒ p urinas quidē ab extenuātib⁹ uehementer: per uentreʒ uero attrahentibus et aperientibus.

Et qñ ſupfluitas eſt in epate aut i uenis aut i renib⁹: tūc euacuatio ei⁹ eſt aut p urinaʒ aut p ſolutionē uentris. ⁊ euacuatio eius p urinā fit cū medicinis q̄ ſubtiliant ſubtiliatiōe forti. ⁊ euacuatio ei⁹ p ſolutionē uentris fit cū medicinis que attrahūt ⁊ aperiūt.

Ex epate v̇o poſſibile ē euacuare ſupfluitatē p vrinā ⁊ p ſolutionē ventrꝭ ſil' ſm terminū vnū: ⁊ ſilr eſt diſpō in venis: nam euacuatio ſupfluitatꝭ eis ē poſſibilis p vrinā ⁊ p ſolōneʒ ventrꝭ. ex renib⁹ v̇o ſupfluitatis euacuatio p vrinaʒ ē magꝭ poſſibilis q̄ʒ ſit p ſolōnē ventris. ⁊ Ga. q̄deʒ iam narrauit medicinas ꝓuocātes vrinā canone cōi: ⁊ eſt vt ſint medicine q̄ ſubtiliēt ſubtiliatiōe forti: ſic ſemē apij ⁊ p̄cipue ſilueſtrꝭ: ⁊ ſemē ſparagi ⁊ reliqua ſemia: ⁊ medicine q̄ ꝓuocāt vrinā cū virtute. ⁊ narrauit etiā medicinas ſolutiuaſ ex canone cōi: ⁊ eſt ꝙ ſint medicine q̄ attrahūt ſupfluitatē inferi⁹ ⁊ aperiūt meat⁹. Et Galien⁹ q̄deʒ docet ī tractatu q̇nto de medicinis ſimplicib⁹: ꝙ nō eſt via ad cognitionē medicinaꝝ ſolutiuarū p rōcinatōeʒ: ſʒ ipſe ſciunt p expimentū: ſic ſcamonea ⁊ pſ̄pa colloq̇ntide ⁊ agaric⁹ ⁊ polipodiū ⁊ turbit. 144

Quecūqʒ igit ſm ſupiorē uentreʒ p uomitū: quecūqʒ uero ſm inferioreʒ p ſubductionē.

Et quādo ſupfluitas eſt in ſtomacho: tunc euacuatio ei⁹ eſt p uomitum. ⁊ qñ eſt in inteſtinis: tunc euacuatio eius eſt per ſolutionē uentris.

Iſte ſermo eſt intellectus. 145

Quecūqʒ uero ſb̄ cute, p inciſioneʒ aut cautiū aut pharmaca cauſtica

Et quādo ſuperfluitas eſt ſb̄ cute: tūc euacuatio ei⁹ eſt p apertioneʒ ⁊ per cauteriū aut per medicinas comburentes.

Intelligit p hanc ſupfluitatē illud qd̓ aggregat de ſanie ⁊ putredine ī apoſtematib⁹ que putrefiunt: ⁊ ipe dic ꝙ euātio h⁹ ſaniei fit trib⁹ modis: aut p apertionē loci ⁊ euātionē ſaniei ex eo: aut p cauterizationeʒ

eius cum igne vt finiat ignis ſaniē ⁊ exſiccet quod rema
net ex ea: aut per medicinas ↄburētes ⁊ ſunt ille que no
minanť cauterizātes: ſicut calx nō abluta: ⁊ arſenicū ci-
trinū ⁊ rubeū: ⁊ ſal armoniacū: ⁊ que currūt hoc curſu
ex medicinis comburētibus. 146

Ita uero ⁊ quecūqȝ ſm concauita
tem naturalem ut in thorace.

Et quādo euacuať etiā ſupfluitas
que eſt in cōcauitate naturali hac
uia: ſicut illud quod fit quādo aggrega
tur in pectore ſanies.

Per hanc viā innuit cauteriū p ignē aut p medici
nas cōburētes ⁊ cauterizātes. nos aūt cauteri-
zam⁹ pect⁹ aut ponim⁹ ſup ipm medicias cauteri
zātes: ⁊ euacuam⁹ qđ aggregať in eo de ſanie. ⁊ nos qdē
nō facim⁹ illud niſi poſt mūdificatōem corpis donec nō
attrahať ad pectus ⁊ trahať ad ipſum a corpore materia
alia que altereť ⁊ fiat ſanies ſimilis prime. 147

Uno uero capitulo horū quidem
que a toto genere ſunt pter natu
raȝ in quibuſdā ptib⁹ contētorū intētio
curatōis ablatio eſt. ſi uero impoſſibile
eſt ita fieri: tranſpoſitio fiat ad minus
periculoſum locum.

Et uniuerſalr quia quādo eſt in ali
quo mēbrorū corpis res retēta ⁊
eſt gen⁹ illi⁹ rei egrediēs a natura: tūc in
tētio in ſanatōe ex ea eſt euacuatio eius
ſi aūt nō eſt poſſibile illud quod cōplet
hāc intētōem: tūc intētio ſecūda i ſana
tiōe ex ea eſt permutatio eius.

Iſte canon eſt ↄphēdēs oēm ſupfluitatē egredi
entē a nā: ſiue ſit illa ſupfluitas opilatio ī meatu
aut ſanies aggregata aut repletio aut aliud. naȝ
curatio ei⁹ melior eſt extractio ei⁹ a corpe ſicut eūatio ei⁹
p medicinā ſolutiuā aut p vrinā aut p phlebotomiā: aut
p aptōȝ: aut p ſputū: aut vomitū: aut p gargariſmū: aut p
ſanithi. i. qn̄ fricāť gingiue cū corticib⁹ vel alijs reb⁹: aut
p emūctōem: aut p ſternutatōem. ꝙ ſi nō ē poſſibilis ex-
tractio ei⁹ a corpe: tūc curatio ei⁹ eſt pmutatio in quo eſt
ad locū aliū in quo ſit nocumētū ei⁹ ſecuri⁹ ⁊ ppiquioris
acceptōis qȝ nocumētū eius in pmo membro. 148

Quecūqȝ uero nō ſunt toto gene
re preter naturā ſed ſcōm quanti
tatem: intentio horum ſanandorū tm̄
ſuperflui euacuatio eſt.

Etiam quando rei coartate in mē
bro non eſt genus a natura egre
diens ſed quantitas eius: tunc intētio
eius in medicatione eſt euacuatio par
tis eius.

Supfluitas eſt trib⁹ modis. vna earū ē ſupfluitas
ledēs q̄litate ſua ſi q̄litas ei⁹ tm̄ ē egrediēs a nā
ſicut ſanguis qn̄ calefit: ⁊ facit febrē ephimerā: tūc inten
tio in medicatōe ei⁹ eſt reducere ipm ad cōplōnē ſuā. Et
ſecūda eſt ſupfluitas ledēs q̄titate ſua ⁊ q̄litate ſil: ⁊ hoc
gen⁹ eſt egrediēs a nā ſicut ſanies que gnāť ⁊ aggregať i
quibuſdā mēbris: ⁊ eſt ſpēs opilatōis. Intētio ḡ in hac ē
extrahere eā totā a corpe. Et tertia ē ſupfluitas ledēs q̄n-
titate ſua tm̄: ſi q̄titaſ ei⁹ tm̄ eſt egrediēs a nā ⁊ qualitas
ei⁹ eſt cōueniēs: tūc intētio eſt in hac extractio ptis eius
ſeu extractio q̄titatis ei⁹ addite tm̄: ſicut ſi hō comedit
cibū cōuenientē: verūtamē multitudo ei⁹ puenit ad h̄ ꝙ
ſtomach⁹ nō pōt cōtinere ipm ⁊ coquere ipm: ⁊ ſicut eſt
repletio facta in venis. nā intētio in iſtis duob⁹ eſt extra
ctio vtriuſqȝ ptl. cibi qdē ptl ē extractio p vomitū: ⁊ parti
repletōis in venis eſt extractio p phlebotomiā. 149

Intentio uero ſanandoruȝ ſcōm
partem quidem aliquaȝ ex ipa ac
cipitur diſpoſitiōe: plurima uero ex pa
tientibus particulis.

Et inuentōis cārum ſanatōis ps
eſt ex ipſa egritudine: ⁊ plurimuȝ
eius ex membro eſt in quo ē egritudo.

Cauſe ſanatōis ſunt treſ quib⁹ medicať ſicut cibi
⁊ medicine: ⁊ curatio cū manu: ⁊ regie. Et Gal.
docet in hoc ſmone ꝙ cognitio que eſt neċaria
ex illis cauſis eſt ſumpta a nā egritudis. nā qn̄ tu cogſci
egritudinē que eſt: ſcis p hāc cognitionē cauſas ſanātes
eā: ⁊ ſunt cōtrarie naturales. Hoc ē ḡ capitulū pmū co-
gnitōis cauſarū ſanātiū: ⁊ poſt ipm ſunt capitula maio-
ra eo. quod eſt: quia ſnīa Gal. in eo ē: qꝛ ē min⁹ capitulū
capitulorū medicine ⁊ magis iuuatiuū: ſicut oſtendit in
libro ſuo de ingenio ſanitatiſ. Et ppter illud dixit hoc ꝙ
ps cognitōis iſtaꝝ cauſarū ē ex ipſa egritudine: ⁊ plimū
ei⁹ eſt ex mēbro infirmo. ſȝ ex mēbro infirmo ſciť illud qđ
eſt neceſſariū ex cauſis ſanātib⁹ egritudinē multo plus
q̄ ſit cognitio cauſarū ex ſciētia egritudis: ergo cognitio
cauſarū ſanantiū ex mēbro infirmo eſt mai⁹ capitulū ex
capitulis medicine: ⁊ ſublimi⁹ eis in curatōe egritudinis.
quod eſt: quia natura mēbri ſignificat illud quod eſt ne
ceſſariū ex medicis ⁊ curatōe: ⁊ ſilr eſt diſpō mēbri i pn-
cipatu ſuo ⁊ vltimitate ſua ⁊ loco ſuo ⁊ diſpōne contra
rietatis ei⁹ ad aliud: ⁊ an ſit ei meat⁹ ⁊ alia. Jam. n. oňſuȝ
eſt in eo quod pteriȷt ꝙ ex opilatōne cognoſciť ſignifica
tio. qđ ē: qꝛ oȝ vt apianť meat⁹ in eo in quo ē ⁊ eradiceť
opilatio tota. hec ē ḡ ſignificatio ſūpta ex egritudie ipſa
ſm ꝙ fit iuuamētū p ipam in curatōe ei⁹: ⁊ nō ē h̄ ſigni
ficatio res vna ⁊ eadē in omni opilatōe: ſȝ fit diuerſa di-
uerſitate multa ſm diuerſitatē mēbroꝝ: cui⁹ exemplū ē:
qꝛ poſſibile ē vt in veſica intromittať alchatatir ⁊ ſeceť
⁊ egrediať ex ea lapis qui ē opilatio i ea: ⁊ i pupilla poſ-
ſibile ē vt remoueať aqua q̄ aggregať in ea ⁊ in inteſtino
poſſibile eſt vt clyſterizeť cū eo qđ remouet ab eo opila-
tionē: ⁊ poſſibile ē in pectore vt deť in potu hn̄ti ipm qđ
alleuiat ſputū. ⁊ vene poſſibile ē vt euacueť p phleboto-
miam aut p medicinā ſolutiuā aut p medicinā puocātē
vrinā. ⁊ opilatio que ē in neruo indiget eo qđ ſubtiliat
ipm ⁊ abſtergit ⁊ euacuat ſupfluitatē nerui. ⁊ ſm h̄ exē-
plū indiget vnūquodqȝ membrorū eo quod eſt aliud ab
eo quo indiget aliud. ⁊ ppter illud ſermo eorū qui dixiť
ingenio: quia ſufficit in curatiōe egritudinis vni⁹ ſignifi-
catio ſumpta ex natura eius: falſus eſt. 150

Quecūqȝ uero aſpa facta ſūt pter

naturaꝫ: eam que ſm naturā eis adducendū eſt lenitatē: ſm os quidez radentes: ſm tracheā uero arteriā aut liguā lenientez per humida ſine mordacitate ⁊ per glutinoſa.

Et quodcūqꝫ membrū ingreditur a natura ſua per hoc ꝙ exaſperat᷑: tūc oportet ut ingeniet᷑ in reductiōe lenitatis ſue ſuper ipſum: ⁊ illud fit in oſſe qdem cum fricatōe: ⁊ in cānali quidem pulmonis et lingua per humiditatem uiſcoſam cui nō eſt mordicatio.

Iſta ſunt exempla curatōis aſpitatis egrediētis a natura vt eat ſup eam in reliqs mēbris: in oſſe quidē quādo accīt aſpitas ſicut accīt multotiēs lingue: lenimꝰ eam cū fricatōne cū meſeigith. i. cū corticibus nucū ⁊ alijs. Quādo vero accīt in palpebris: tūc lenimus eā p fricatōem cū zuccara aut ſpatumeli noīato hyencinciū. qñ vo accīt in cānali pulmonis: tūc lenimꝰ eaꝫ cū coagulo vue. i. cū medulla vuaꝝ paſſaꝝ vel cū lacte recēter mulſo: ⁊ cū decoctōe ficuū: ⁊ cū oleo amigdał. Qñ vo accīt i ligua vel ore ſic̄ accīt in qbuſdā egritudibꝰ acutis vel febribꝰ: tūc lenimꝰ eā cū mucilagine ſemis cyconiorū ⁊ zuccara ⁊ neboth. i. candi cū iuleb ⁊ cū aq̄ hordei ⁊ cū aq̄ ğnati dulcꝭ. Iā ğ appet ꝙ diuerſitas mēbroꝝ ē capitulū magnū in mutatōe ſpēi reꝝ qbꝰ medicat᷑. 151

Que cunqꝫ uero lenitatem preter naturam habent: eam que ſcōm naturā eſt eis adducendū aſperitatem per pharmaca ſufficiēter riptica et per breuem raſuram.

Et quodcunqꝫ membrū egredit᷑ a nā ſua per hoc ꝙ ſit lenius q̄ꝫ oportet: tunc oportet ut ingeniet᷑ in reductione aſpitatis eius naturalis ⁊ illō quod fit in quibuſdaꝫ membris cum medicinis que abſtergūt abſterſiōe forti: ⁊ in quibuſdā eoꝝ cum fricatōne parua.

Intētio in curatōe aſpitatis iam fuit intētio vna ⁊ ē lenificatio: ⁊ diuerſificat᷑ ſm diuerſitatē mēbroꝝ: ⁊ ſilr ē intētio i curatiōe lenificatōis vna ⁊ ē exaſpatio: verūtñ diuerſificāt᷑ ſm diuerſitates mēbrorū. qdā. n. mēbra qñ leniūt᷑ indigēt in reditiōe ſue aſperitatꝭ nālis medicis q̄ abſtergūt abſterſiōe forti vt abluat᷑ humiditas viſcoſa q̄ leniuit mēbꝝ aut ſordicies aggregata i ſupficie mēbri ſicut exaſpat᷑ matrix lenificata cū lana in q̄ ponit᷑ hūiditas cū baurach. ⁊ qñqꝫ indigēt medicis abſtergētibꝰ cū v̄tute vt mordicēt ea ⁊ faciāt i eis euēire aſpitatē ſic̄ fit qñ miſcemꝰ cuꝫ hydromelle pip tritū: ⁊ ſic̄ facimꝰ in dādo ſecaniabī fortꝭ acetoſitatꝭ. ⁊ qñqꝫ accīt i vlceribꝰ vt detegāt᷑ qdē oſſa ⁊ fiāt leniora q̄ꝫ oꝫ. fricamꝰ ğ ea cū pāno lineo aut exaſpamꝰ ea cū re alia vt ſuſpēdatur cum eis caro que naſcit᷑ in eis. 152

Que cunqꝫ uero emphraxes et anguſtationes egritudines alias ſequnt᷑: curandum eſt prius illas.

Et quādoqꝫ eſt opilatio aut cōſtrictio ſequēs egritudines alias: tūc oportet ut intendat᷑ in primis intentio medicationis illarum egritudinuꝫ.

Significat ğ Galꝭ. in hoc ſmone ꝙ medicatio diuerſificat᷑: ⁊ qñqꝫ accīt egritudo ab egritudine alia: ⁊ ſanat᷑ ſecūda ſanatōe prime. 153

Oſtenſum eſt autē in tractatu de egritudinū differentia: ꝙ de phlegmonibus ⁊ ſcliroſi ⁊ inflatōibus ⁊ ſiccationibus immoderatis adhuc ⁊ ineptis figuris ipſorū cōtinētiū corporuꝫ conſequūtur plerūqꝫ ea que dicta ſunt queadmodū ⁊ tu moribus quibuſdam eorū que ſunt in circuitu corporum.

Et iam oſtendimus in tractatu in quo narrauimus ſpecieſ egritudinum: ꝙ opilatio ⁊ ſtrictura conſequit᷑ multotiens apoſtemata calida ⁊ dura ⁊ mollia ⁊ ſiccitatē ſuperfluā: ⁊ figuraſ malas que accidūt in membriſ que currunt in illis meatibus qui opilātur aut conſtringunt᷑ in eis.

Iſte tractatꝰ eſt pmꝰ liber de morbis accñtibꝰ: ⁊ apoſtema ē egritudo cōpoſita ex malicia cplōnis ⁊ ex q̄ntitate ⁊ figura. ⁊ qñqꝫ fit ab eo egritudo noīata opilatio qñ apoſtema fit in qbuſdā cōcauitatibꝰ meatuū: ⁊ ſilr verruce. ⁊ qñqꝫ fit ab eis ſtrictura qñ apoſtēa ē ad latꝰ mēbri in quo ē meatꝰ: ⁊ coartat ipm donec cōſtrīgit᷑ eiꝰ meatꝰ: ⁊ ſiccitas ſupflua ē ex egritudinibꝰ malicie cplōnis: ⁊ accīt ex ea opilatio aut cōſtrictio quādo ī mēbro accīt hec egritudo in quo ē meatꝰ: tūc ꝯbit ip ſuꝫ aut exſiccat humiditatē currētē ī meatibꝰ eiꝰ ⁊ ſtat ⁊ nō currit: ⁊ figure ſūt. ⁊ accīt ab eis opilatio aut ꝯſtrictio qñ mutat᷑ figura mēbri dōec īuoluat᷑ aut torqueat᷑. 154

Si uero adinuicē eoruꝫ que dicta ſunt amplectūtur aliqua: oſtenſiones habebunt uarias.

Et quando componunt᷑ iſte res ad inuicem ſunt ſpēs ſignificationis ſcōm illud quod medicant᷑ multe diuerſe.

Hec ē cōcluſio totiꝰ eiꝰ qō expoſuit in h̄ ꝙ ſignificatio ſumpta ex nā egritudis ē debilis ⁊ deſpecta p cōpatōem ſignificatōis ſumpte ex nā mēbri: ⁊ reſiduū eiꝰ eſt intellectū qō ipe nūerauit in illo. manifeſtū ē igit᷑ p illō qō dixit: qꝛ opꝫ vt ponas ſpēm in oī egritudine cōpoſita ex ſpēbꝰ diuerſ. nā ſi egritudo eſt cōpoſita: aut fit ab egritudine alia ⁊ eſt cū ea illa egritudo timoroſa donec cogaris pmittere ptē curatōis ⁊ poſtponere ptē eiꝰ: tūc ē medicatio plurꝭ compōnis. Et melior medicorū eſt cuiꝰ eſtimatio artificialis in h̄ eſt ppiquior

veritati: ⁊ nõ ꝑpaẜ illud niſi cũ multitudĩe ſtudij in opa
tõe hui⁹ artꝭ ⁊ bõitate ſcie ꝓcedẽtis p ingeniũ ſanitatis.i.
megathegni: ⁊ reliqua que ſunt neceſſaria ĩ arte medicĩe
Et ꝓpter illud opoꝛtet vt medic⁹ ſit remẽoꝛãſ foꝛmatõis
bone velocis ſolertie ſani intellect⁹ bone viſiõis. 155

S Vfficiet autẽ manifeſte ut in uno
exemplo faciam⁹ oꝛatõem.ampli
us eni de his omnib⁹ in terapẽticis dici
tur litteris. Subiaceat igiẜ in exemplo
alicui influere pti multitudinẽ ſanguis
ut diſtendanẜ que ſm ptẽ ſunt uaſa nõ
magna ſolũ ſed etiaꝫ pua ꝑus effugien
tia uiſioneꝫ. Ex plenitudine uero nũc
apparẽtia quẽadmodũ in oculis uideẜ
manifeſtũ aliquãdo ꝓpter albedinẽ tu
nice oculoꝛũ: cõueniẽs uero eſt alia ua
ſa minoꝛa his que dicta ſunt uaſiſ diſtẽ
di repleta: nõdũ uero ea appere ꝓpter
puitateꝫ: ⁊ piculũ eſt effundi aliqd ma
gnum reſudans ex uaſis in eas que in
medio ſunt regiones uacuas aut effu
ſum iam eſſe aliquid puum.

E T ſufficit nunc nobis ut narrem⁹
rem unã quã ponam⁹ exemplum
quo ſignificeẜ id quod eſt pꝛeter illud: ⁊
loquamur in toto illo ſermone latioꝛe
in hoc in libꝛo de ingenio ſanitatis. po
ne ergo ꝙ trahaẜ ad aliquod membꝛuꝫ
ſanguis mult⁹ donec tendanẜ uene que
ſunt in eo: ⁊ accidit ex eo tẽſio in uenis
magnis ⁊ in uenis puis que erant ꝑus
occulte a ſenſu: deinde fit ꝙ apparẽt ꝓ
pter repletõem eaꝝ: ſicut uidem⁹ illas
uenas apparere in oculis multotiẽs ꝗſ
tegebat albedo: ⁊ foꝛtaſſe etiam uene
alie ſtrictioꝛes illis uenis tendũẜ cauſa
repletionis eoꝝ: ⁊ nõ apparẽt pꝛopter
conſtrictõem earum. ⁊ quãdo illud eſt
foꝛtaſſe reſudat ex uenis aliquid ⁊ effũ
ditur ad loca uacua que ſunt inter par
tes membꝛoꝛũ: ⁊ fit quod currit ad ea
res parua ⁊ euacuatur.

E Xpoſuit Gal. hoc ſmone q̃litatẽ gnãtõis apo
ſtematis.ſ.q̃r gnãẜ apoſtema in coꝛpe. docet g̃
p illud ſpẽm ſignificatiõis ſumpte ex apoſtẽate
ſm medicatõem ſuã: deinde oſtendit q̃r fiat hec ſignifi
catio diuerſa p diuerſitatẽ mẽbꝛoꝛũ. fit g̃ totũ qꝺ ipe di
xit in hac dictõe exñs exemplũ de quo ipe eſtimat ꝙ ſuf
ficit ei in ſignificatõe ſup illud qꝺ neceſſariũ eſt in medi
catõe. iſte g̃ ſmo ẽ ꝓncipiũ ptiũ exempli. ⁊ apã qdẽ gnãẜ
in mẽbꝛo ſm hũc modũ: qñ accit malicia ꝯplõnis ĩ qui
buſdã mẽbꝛis: aut impelliẜ ad ea ſupfluitas ex membꝛo
foꝛtioꝛe eis. ⁊ qñ nõ põt hoc mẽbꝛũ expellere eã a ſeipſo
ſtat ſupfluitas in eo ⁊ fit ex illa apoſtema in membꝛo. ⁊
via gnãtõis ei⁹ in mẽbꝛo ẽ vt atrahaẜ ad mẽbꝝ ſanguis.
ſi ergo nõ ẽ in ſanguĩe ex humoꝛib⁹ aliꝗs vicẽs magꝭ apã
generaẜ ſanguineũ: ⁊ eſt qꝺ noĩaẜ phlegmõ. ⁊ ſi magis ẽ
vincẽs cholera rubea ſup ſanguinẽ: gnãẜ ex ea apoſtẽa
quod noĩaẜ heriſipila. ⁊ ſi ẽ magis vincẽs hu. melic⁹: ge
neraẜ ex eo apoſtema durũ. ⁊ ſi ẽ magis vincẽs phlegma
generaẜ ex eo apoſtema molle. ⁊ ſi eſt vincẽs ex eo chol.
ni. aduſta vehemẽtis aduſtiõis: etiã generaẜ ex ea cãcer.
⁊ ſi eſt ſanguis g̃ſſus phleumatic⁹ inflãmat⁹ vehementis
aduſtiõis generaẜ ex eo apoſtema qꝺ noĩaẜ carbo ⁊ car
bũcul⁹: ⁊ eſt illud qꝺ appellaẜ oſtracũ aut teſteũ. ⁊ ſcðm
hoc exemplũ diuerſificãẜ materie apoſtematũ ⁊ puſtula
rũ que ĩ cute appent eſt etiã diſpõ hec. Deinde ſi ſan. qñ
trahiẜ ad mẽbꝛuꝫ implenẜ ex eo vene magne ⁊ vene pue
donec pueniaẜ ad minoꝛes puas venas que ſũt in eo: tũc
qñ vene fiũt plene vt videẜ reſudat ex poꝛis earuꝫ ad illud
qꝺ ẽ in circuitu eaꝝ ex locis vacuis qꝺ implet etiã illa lo
ca vacua que ſunt inter ptes mẽbꝛi: tũc fit ex aggregatio
ne illi⁹ apoſtema. ſi ergo accidat vt ꝓhibeaẜ ei⁹ expiratio
accidit inde vna duaꝝ rerum aut vt infrigideẜ aut vt pu
treſiat ⁊ igniaẜ: ergo aggregat ſaniẽ. ⁊ curõis ei⁹ ſũt due
vie. vna eaꝝ ẽ gnãtõis ꝓhibitio: ⁊ illud fit ante cõplemẽ
tũ ei⁹ gnãtõis. ⁊ altera ẽ digõ ei⁹ poſt cõplemẽtũ genera
tiõis. Et Gal. quidẽ memoꝛaẜ in ꝑmis vie qua ꝑpaẜ phi
bitio generatõis eius donec nõ aggregeẜ ſanies ⁊ nõ ac
cidat ab eo apoſtema aliud ſicut febꝛis ſequẽs collectio 156
nem ſaniei in apoſtemate magno ⁊ dicit:

H Uiuſmodi uero paſſiõis curatio
habebit qdeꝫ ꝯſideratõem p eua
cuatiõem: ut uero dicam⁹ manifeſti⁹ ex
pte euacuatiõem: qñ paſſio erat in eo
ꝙ repleta eſſet ps immoderate.

D Ico ergo ꝙ hui⁹ egritudis curati
onis intentio nõ eſt niſi eũatio: ⁊
meli⁹ ⁊ manifeſti⁹ eſt ut dicam eũatõeꝫ
partis eiuſ q̃ eſt in mẽbꝛo: qñ hec egri
tudo nõ accit niſi ꝓpterea qñ mẽbꝛuꝫ
eſt repletum repletõe ſupflua.

I Am dixit in eo qꝺ ꝑterijt ꝙ canõ in medicatiõe
repletõis ſupflue ẽ eũatio eq̃lis: ⁊ nos oñdimus
cãm huĩ ſmonis. ꝓpter illud ergo dixit in hoc ſmone 157
euacuatõem ptis eius quod ẽ collectũ in mẽbꝛo.

N Eceſſariũ autẽ eſt aut p recurrẽs
euacuari ſupfluũ: aut p ipſam pa
tiente ptẽ. rurſus igiẜ recurret aut per
pulſum: aut p tractũ: aut p trãſmiſſuꝫ
aut ſm aliquod hoꝝ: aut ſm omia.

E Uacuatio illius ſupfluitatis ſan
guinis fit neceſſario: aut ita ut re
deat retro: aut ita ut currat ex mẽbꝛo ĩ
quo eſt egritudo: ⁊ reditio ei⁹ retro fit:

aut ita ut impellaꝰ: aut ita ut attraba
tur: aut ita ut currat ꝑ duaſ res ex iſtis
quas narrauimꝰ ꝑ eas omēs.

Declarauit Gal. ꝑ hūc ſermonē ꝙ euacuatio ptꝭ
eius quod collectū eſt ex ſanguine in mēbro fir
mato fit ꝑ duas res: quarū vna eſt vt reducaꝰ donec re
deat ad illud quod eſt poſt ipꝫ: ⁊ altera eſt vt euacueꝰ ex
mēbro ipo ſicut ſi ꝑforeꝰ membrū apoſtemoſum ipſum.
deinde dicit reditōem ſanguis ad illud quod ē poſt ipm
⁊ dicit ꝙ redit ita vt impellaꝰ ad poſteriora: aut ita vt at
trahaꝰ: aut ita vt currat paulatim: aut ꝑ duas ex iſtis tri
bus: aut ꝑ treſ eas omnes. ⁊ manifeſtū eſt ꝙ impulſio fit
ꝑ confortatiōem mēbri cum medicis apocruſticis: ⁊ ꝙ
attractio fit aut per ventoſas: aut per medicinas attra
ctiuas: aut ꝑ phlebotomiā ex latere diuerſo. 158

Per ipam aūt que patiꝰ partē eua
cuabitur: hoc quidem manifeſte
⁊ ſenſibiliter: hoc uero per euaporatio
nes extenuatum.

Et euacuatio eius ex mēbro i quo
eſt egritudo alia eſt que fit ꝑ uiā mani
feſtam ſenſibileꝫ: ⁊ alia eſt que fit ita ꝙ
ſubtiliaꝰ donec fiat uapor.

Poſtq̄ꝫ dixit vnā duarū rerꝫ quibꝰ euacuaꝰ illud
qđ collectū ē in mēbro ⁊ ē id ꝑ qđ redit ſanguis
retro vel ad poſteriora ſua. dicit etiā in hoc ſmone: illud
ꝑ qđ eūaꝰ ſan. ex ipo loco leſo: ⁊ dic ꝙ illđ fit duabꝰ rebꝰ
qrū vna ē appēs manifeſta ſic carraxatio ⁊ aptio ⁊ phle
botomia. ⁊ altera ē occulta inſenſibil̄ ſic oꝑatio medicia
rū q̄ ſubtiliāt ſan. donec fiat vapor q̄ reſoluiꝰ ex porꝭ mē
bri. Iā.n. docuit q̄ ſit nā aꝑatis: ⁊ accepit ex ea ſignificati
onē ſuꝑ hoc ꝙ opꝫ vt euacueꝰ illud qđ collectū ē in mem
bro ꝑ duas res tm̄. vna earꝫ eſt vt ſan. redeat ad poſterio
ra ſui. ⁊ altera ē ita vt euacueꝰ ex ipo mēbro. ⁊ ꝑ illud de
clarāt poſt hoc qualr̄ diuerſificaꝰ hec ſignificatio ſcđm
medicatōem ꝓpter repletōem ⁊ dicit: 159

Si igitur fuerit totuꝫ corpus ple
ctoricū non oportet per ipaꝫ par
tem patientē euacuare. ſi eniꝫ carraxa
tionibꝰ ⁊ inciſionibꝰ ſenſibiliter euacua
uerimus partes dolētes: attrahemus
propter dolorē amplius. ſi uero calefa
cientibus diaforeſim aggreſſi facere fue
rimus: trahemus per calorē amplius
in parteꝫ patientē q̄ꝫ diaforeſim facia
mus. ſi uero uelimus recurrere cogere
quod influxū eſt: nō recipiet plenū cor
pus exiſtēs. ad utraqꝫ igitur hec opor
tet euacuare totum corpus aut contra
rio trahere omnino ad alias regiones
quod eſt influxum patienti parti. hoc
enim patiente repellere a parte prius:
deinde diaforeſim facere aggredi. pa
rationꝫ.n. euacuatio quāto ꝑ maiora.

Uerūtamē quando totū corpus
repletuꝫ eſt: tunc non oportet ut
euacues ſuperfluitatē ex mēbro in quo
egritudo. quod eſt: quia ſi tu coneris
ut perfores ipſuꝫ donec egrediatur ſu
perfluitas ex eo: ⁊ euacues ipſum eua
cuatione manifeſta ſenſibili: accidet in
ipo per illud dolor ⁊ attrahetur cauſa
illius doloris ad ipſum materia plus.
Et ſi tu coneris reſoluere illam ſuper
fluitatem cum medicinis calefacienti
bus: attrahetur ad ipſum per calidita
tem iparum medicinaruꝫ plus q̄ꝫ ſit il
lud quod reſoluiꝰ ex eo. Et ſi coneris
etiam ut cogas illaꝫ rem que currit ad
membruꝫ ut redeat: non recipiet illud
corpus propter repletōem ſuam. Pro
pter iſtas ergo duas res ſimul oportꝫ
ut euacuetur corpus totuꝫ: deinde at
trahitur illud quod ex eo currit ad mē
brum ad loca contraria ei. Cum ergo
feceris illud: tūc conare in ꝑmis ut im
pellas ex illo mēbro ſuperfluitatē retē
tam in eo: deinde conare poſt illud eaꝫ
reſoluere. naꝫ euacuatio eius tunc obe
diet tibi cum facilitate: quoniā eſt tunc
cum meatibus latioribus.

Docet in hꝰ ſmone Gal. qualr̄ diuerſificeꝰ modꝰ
ſignificatōis ſcđm ſignificatōeꝫ. Et ex illo ē qꝛ tar
daꝰ curatio egritudis donec ꝯpleaꝰ curatio eiꝰ qđ ē ante
ipam: ⁊ oñdit illud ꝑ viā reſolutōis ꝑ ꝯuerſiōeꝫ. qđ ē: q̇a
ponit aꝑa in corꝑe exēplū. deīde dicit: Si tu curas aꝑa
ipm attrahes ſuꝑ infirmū maliciā magnā. nā ſi tu cona
ris vt euacues mēbꝛ eūatōne ſenſibili ſic ſi ꝑfores ipm ⁊
ex ipſo euacues ſuꝑfluitatē ſeqꝰ oꝑatōem tuā hāc dolor
vehemēs ꝑ hꝰ ꝙ tu frāgis ꝑtē mēbri: ⁊ dolor attrahit ad
ipm ex corꝑe māꝫ qđ ē plꝰ q̄ꝫ illđ qđ euacuaſti ex eo ꝑ
ꝑforatōem. ⁊ ſi tu conaris vt euacues ex ipo eūatōe occl̄
ta a ſenſu: ⁊ ponas ſuꝑ ipm mediciaſ calefaciētes vt fiat
illud qđ ē in eo vapor q̇ reſoluiꝰ ex porꝭ attrahūt ad eū il
le medicie calitate ſua ex corꝑe māꝫ q̄ erat plꝰ q̄ꝫ illđ ſit
qđ eūaꝰ. Iaꝫ g̊ ē mōſtratū ꝑ hoc ꝙ nō opꝫ vt cureꝰ aꝑa
corꝑe repleto cū eo qđ euacuat māꝫ ex ipo mēbro. ⁊ ipe
oñdit ꝙ nō opꝫ vt reducaꝰ ad poſteriora ⁊ dicit: ꝙ ſi co
neris etiā vt reducas illud qđ currit ⁊ collectū ē in mē
bro donec redeat ad poſtēiora ſui nō recipiet illđ corpꝰ
ꝑꝑ repletōem ſuā. poſtq̄ꝫ g̊ docuit ꝙ eūatio eiꝰ qđ colle
ctū ē in mēbro nō ē necīa corꝑe repleto: dixit ſcđm ſemitā
ꝯclōnis. ꝑꝑ g̊ iſtas duas res. ſ. qñ iā deſtruūꝰ due res qbꝰ
eūaꝰ ſan. ex mēbro: quarꝫ vna ē reductio ſan. ad poſterio
ra ſui. ⁊ altera ē eūatio eiꝰ ex ipo mēbro dixit: opꝫ vt eua
cues totū corpꝰ in ꝑmis. ſ. ꝓpterea ante oēꝫ rē: ⁊ euacua

totū coꝛpus donec eius repletio remoueat̄: aut ꝑ phle/
botomiā ſi poſſibile ē illud in eo:aut ꝑ vētoſas ſuper ca/
uillas:aut ꝑ medicinā ſoluentē humoꝛē nocentē: aut ꝑ
fricatōem ⁊ exercitiū ſm ꝙ exigit illiꝰ diſpō.poſtꝙ̄ ergo
ceſſauit a declaratōe eiꝰ dixit etiā: ⁊ oꝫ poſt eūatōem coꝛ
pis totiꝰ vt attrahas illō qō currit ad mēbꝝ ad loca alia
cōtraria mēbꝛo.nā ꝑ illō ꝓhibebis curſū ad mēbꝝ qn̄ ſā
guis fit currēs ad mēbꝝ diuerſum:cuiꝰ ē exemplū: ſi apa
eſt in manu dextra:attrahat̄ ſan.ad manū ſiniſtrā ⁊ ecō
trario. ⁊ ſi eſt in pede dextro:trahe ſan.ad pedē ſiniſtrū:
⁊ ecōuerſo.⁊ ſi eſt ſurſum:trahe ſan.eiꝰ inferiꝰ ex latē qō
eſt in directo ipſiꝰ.⁊ ſi eſt ante:trahe ſan. retro ⁊ ecōuer
ſo in alijs omnibꝰ ſimil'r. nā poſtꝙ̄ euacuas coꝛpꝰ totuꝫ
qn̄ faciſ attractōem diuerſam:reſoluit̄ mā̄ ⁊ ꝓhibet̄ attra
ctio ⁊ effuſio ad mēbꝝ ipm̄.inqt g̊: qum g̊ ceſſaueris ab
hoc toto:redibis tūc ad mēbꝝ ipm ⁊ incipe ita vt coneri
reductōem ſan.donec redeat ad poſterioꝛa ſui.quꝫ ergo
ceſſaueris ab hoc:conare poſt illud vt reſoluas illud qō
remanet in eo de ſanguīe. Inqt ⁊ illud qō facies ex iſtis
duobꝰ.ſ.reductōe ſan.retro ⁊ reſolutōe eiꝰ qō remāſit ex
eo:obediet tibi cū facilitate:qm̄ meatus facti ſunt latio/
res: ⁊ coꝛpꝰ recipit illud ⁊ nō remanet mā̄ quā attrahas
ad ipm. Cōſidera g̊ qual'r accipis curatōem apatis ipſiꝰ
ꝓpter repletōem coꝛpis donec p̄cedāt eā due ſpēs cura
tōis.quarū vna eſt eūatio coꝛpis totiꝰ.⁊ altera eſt reſolu
tio mā̄e cū attractōe diuerſa.Et Galienꝰ quidē determi/
nauit poſtꝙ̄ ipe docuit illud ꝑ quod fit illud per quod
fit eūatio ſan.ex membꝛo ipſo ⁊ dicit: 160

Repellemus autez a patiēti parte
ſi infrigidemuſ ⁊ ſtiptica appona
muſ:ſed euacuata ipā uaſa quod repel
lit̄ ad ſeipā attrahēt. Oſtēſum enim ē ⁊
hoc ꝑ phyſicarū uirtutum oꝛatiōem: ⁊
trāſmittēt uaſa ꝯfoꝛtata ſtipticis phar
macijs.ſi igit̄ omne ita recurret rurſus
bn̄ ſe habebit ꝑs.

Expulſio tua qua illud expelles a
mēbꝛo quod currit ad ipſum fit ꝑ
hoc ꝙ cōſtrigis ⁊ infridas ipm ⁊ ad ue
nas etiā q̄ euacuāt̄ attrahit̄ illa reſ quā
euacuas a mēbꝛo infirmo.⁊ iam oſten
dimus illud in libꝛo de uirtutibꝰ natu
ralibus.⁊ quando tu euacuas uenas q̄
ſunt in mēbꝛo infirmo cū medicinis ſti
pticis:conuertis illā ſupfluitateꝫ a mē
bꝛo infirmo ad illud quod ē poſt ipm.
⁊ quādo tu facis illud: tunc ſi redit ad
coꝛpus totū quod currit ex eo ad illud
mēbꝝ infirmū:tūc bn̄ eſt.

Docuit Gal.in hoc ſermone qual'r repcutit̄ illud
quod eſt in mēbꝛo collectū vel colligit̄ donec re
deat ad poſterioꝛa ſui ⁊ dixit:qm̄ ꝑs eiꝰ redit ꝑ attractio
nē diuerſam: qm̄ attractio diuerſa trahit illū ſan.ī vēas
ad poſterioꝛa eius.⁊ iteꝝ quādo cōfoꝛtas mēbꝝ ⁊ qō in
eo ē ex venis cū medicis q̄ infrīdāt ⁊ ſtipticitatē faciūt:
impellis illud qō collectū ē in eis ex repletōe ad poſteri
oꝛa ſui: ⁊ redit illud cū facilitate:qm̄ ex eo qō ē poſteriꝰ
eis ex venis eūata eſt iaꝫ repletio.ꝓpter illud ergo recipit
illud quod redit ad ipm:tūc ſi redit ad coꝛpꝰ totū qō cur
rit ex eo ad illud mēbꝝ:tūc erit bn̄. ⁊ ſi nō redit ad totū
illud: indiget illud qō remanet ex eo vt euacuet̄ ex ipſo
mēbꝛo.⁊ ipſe hāc diſpōem exponit ſecūdā ⁊ dic: 161

Relicto uero aliquo ſupfluo in ꝑte
roꝫ qdē ſignificari hoc cōglutino
ſum eē aut ſpiſſum:⁊ ꝓpter hoc compa
ctum eē indiſſolubiliter.poteſt igitur ⁊
non tale exn̄s in eas q̄ in medio ſunt re
giones effundi:tūc igit̄ iā ē tēpus ueni
re ad euacuādū illud ꝑ ꝑtē patiētē ſup
ponētes ſupꝛa iacētibꝰ ꝑtibuſ apocruſti
cas influētiū uirtutes.

Et ſi colligat̄ i mēbꝛo aliquid ex ea
tunc opoꝛtet ut ſcias ꝙ illa res q̄
colligit̄ in ipſo ē uiſcoſa aut groſſa:⁊ ꝓ
pter illud figit̄ ⁊ inuiſcat̄ ⁊ remanꝫ etiā
in membꝛo : ⁊ fit difficilis eius reſolu
tio:⁊ poſſibile eſt ut non ſit ita: ⁊ ē cau
ſa in fixione eius ⁊ permanētia ipſius
in membꝛo quod currit ex uenis : ⁊ fit
inter membꝛa ſimiliū partiuꝫ: ⁊ eſt ho
ra illa in qua neceſſe eſt tibi ut euacues
illud ex ipō membꝛo quando tu ponis
ſup ipſum quod ē ſupꝛa illud mēbꝛum
medicinas que expellūt illud quod cur
rit ad ipſum.

Declarat Gal.in hoc ſmone cāſ in remanētia eꝰ
quod remanet in mē bꝛo ex ſan.poſt reditiōem
eius quod redit ex eo ad poſterioꝛa ſui:deinde docet me
dicatōem eiꝰ ⁊ dicit:ſi eſt ſan.qui remanet intra venas q̄
ſunt in mēbꝛo:tunc illud ē qm̄ ꝑ viſcoſitatē aut groſſitu
dinē eiꝰ figit̄ in venis minutis ⁊ inuiſcat̄ in ipſis: ⁊ fit dif
ficiliſ eiꝰ reſolutio.⁊ ſi nō eſt intra venas:tūc cauſa rema
nētie eius in mēbꝛo eſt:q̄a egredit̄ a venis ſm ſemitā re/
ſudatōis: ⁊ ꝑuenit in vacuis locis mēbꝛoꝝ ſimiliū partiū
que ſunt in circuitu venaꝝ.ſ.i carne.poſtꝙ̄ ergo docuit
cām in remanētia eiꝰ qō remanet ex ſan.in mēbꝛo dixit:
tūc neceſſe ē tibi apud hoc vt euacues.illud ex illo mem
bꝛo ⁊ nō coneris illud facere redire ad poſterioꝛa ſui. et
quādo vis eūare illud ex ipſo mēbꝛo :tūc pone in pꝛimis
ſup illud quod eſt ſupꝛa mēbꝝ leſum ex mēbꝛis illud qō
expellat illud quod currit ex eo ad mēbꝛum . naꝫ ſi non
facis hoc nō fis ſecurꝰ etiā q̄n trahat̄ ad mēbꝝ ſan.alius
ꝑ hoc ꝙ euacuas illud quod eſt in eo ex eo ipſo: ⁊ ſigni/
ficat per membꝛa que ſunt ſuper mēbꝛa ex quibus venit
nutrimentū ad membꝛū. 162

Euacuatio uero fit maxime ſi ſm
medias regiones ſignificet̄ conti
neri aliquid ꝑ caraxatiōes ſimul ⁊ per
pharmaca diafoꝛetica.

Euacuatio fit ꝑ ꝑforationẽ ⁊ per medicinas reſolutiuas precipue ſi eſtimas ꝙ in locis q ſunt inter mẽbra ſiliũ ꝑtiũ ſit aliqd cõtẽtum.

Uult ꝙ euãtio ipſiꝰ mẽbri fit ꝑ ꝑforatõem ⁊ medicinas reſolutiuas. ⁊ diſtinguit inter vtraqꝫ ⁊ dicit: ꝙ medicine reſolutiue ſunt magis iuuatiue q̃ ꝑforatio quãdo reſudat ex ſan. aliq̃d ⁊ ꝑuenit ĩ locis vacuis qui ſunt inter mẽbra ꝯſilia: ⁊ oñdit ꝙ ꝑforatio adminiſtrat̃ qñ nõ cõfert opatio medicinaꝝ reſoluẽtiũ: ⁊ qñ cõgregat apoſtema ſaniẽ: ⁊ qñ eſtimat medicꝰ ꝙ ſi remãſerit ſanies putrefiet mẽbrũ velociter. ꝓpter ergo cũ ꝑforatione anteq̃ accidat ſuꝑ membrũ nocumẽtum aliquod maius: ⁊ intrat ſub ꝑforatione ſcarificatio mẽbri ipſius aut appoſitio ventoſarũ ſuper ipſum: aut phlebotomia vene ĩ ipſo. 163

Sed qñ diaforetica omnia calida ſunt uirtutibꝰ: eiꝰ uero craſeos eſt opus mordere quãdo imoderate ſunt calida: obſuãdũ in eis ne omnia ſint nimis calida: ⁊ maxime ſi in ſuꝑficie corꝑis fuerit mẽbrũ quod patit̃. dolebit eni nõ paꝝ ſi ſimul patit̃ ⁊ mordet̃. Et omis dolor ꝓuocat reuma. mediocrit̃ igit̃ calido anodino in his utendũ eſt: ⁊ magis ſi humidũ ſit.

Et medicinaꝝ reſoluẽtiũ omniũ cõplexio calida eſt: ⁊ ex opatione huiꝰ cõplexiõis eſt mordicatio qñ ẽ ſuperflue calitatis. opꝫ igit̃ ut caueas in his locis uſum medicinaꝝ qbꝰ ẽ calitas fortis ꝑcipue ſi mẽbrũ infirmũ eſt ꝓcedẽs appẽs. nã ſi tu adminiſtras ſilia iſtis ex medicinis donec aggreges ſuꝑ ipm cũ egritudine ipiꝰ mordicatiõeꝫ: accidit in eo ex dolore res nõ ꝑua: ⁊ ois dolor ſtimulat ⁊ attrahit mãm. ergo medicina cũ qua eſt calitas equalis eſt q̃ nõ facit in hmõi mẽbris dolorẽ: ⁊ ꝑcipue ſi ẽ cũ illa humiditas.

Iſte ſermo eſt intellectꝰ. docet eni in eo ꝙ medicine reſolutiue ſunt calide: ⁊ qr opꝫ vt ſit calefactio eaꝝ que calefaciũt mẽbrũ calefactio equal̃: ⁊ qr opꝫ vt ſit cũ caliditate eoꝝ equali hũiditas. ſ. hũectãs etiã: ⁊ caliditas quidẽ eq̃lis ⁊ hũiditas eq̃lis ſũt int̃ q̃s ⁊ calitatẽ mẽbri ⁊ hũiditatẽ eiꝰ eſt aſſimilatio: ⁊ ſunt magis addite paꝝ q̃ in q̃titate ꝑtis gradꝰ ꝑmi. 164

Et tñ ſufficiẽs eſt diaforeſim facere in ſuꝑficie ſi nõ uehemẽs ſit diaforeticũ pharmacũ. Si uero ea que in ſuꝑficie ſunt ſine paſſiõe oĩo exiſtãt: in ꝓfundo uero ſit ps euacuatõe indigẽs intendere ⁊ augere oportet diaforetici pharmaci uirtutem ⁊ caliditatẽ. euaneſcit eni deficiẽs ꝑus q̃ꝫ ad ꝓfunduꝫ ueniat: neqꝫ tamẽ ledet aliquid ea que in ſuꝑficie attiget: quoniã nõ paſſa ſunt. itaqꝫ ⁊ nũc in idipſum utraqꝫ accidũt ad calidorũ ſimul ⁊ acrioꝝ uſum medicaminũ ⁊ q in ſuꝑficie ꝯſiſtẽtia ſunt ⁊ q̃ in ꝓfũdo indigẽtia. hac igit̃ ex põne ꝑtis accipiamus oſtẽſionẽ.

Et ſufficit nobis medicina reſolutiua quãuis nõ ſit fortis in reſolutione mẽbrorũ ꝓcedẽtiũ poſitorũ in eo quod appet de corpe. ꝙ ſi mẽbra extrĩſeca egritudinẽ nõ habẽt: ⁊ mẽbruꝫ q̃d indiget euacuatõe eſt in ꝓfundo ſbmerſum: tũc oportet ut cõfortet̃ medicina reſolutiua ⁊ addat̃ in calitate eius: qm̃ nõ fit ſecuritas qn debilitet̃ ⁊ deſtruat̃ uirtꝰ eius anteq̃ꝫ cõſequat̃ ⁊ ꝑueniat ad ꝓfundũ corpis: neqꝫ timet̃ ſuꝑ loca exteriora quibꝰ occurrit ex ea nocumẽtũ qm̃ nõ habẽt egritudinẽ. Jam ergo cõueniẽs res ẽ ex duobꝰ modis ſimĩl in adminiſtratiõe medicinaꝝ q̃ ſunt caliores ⁊ acriores ꝓpt̃a ꝙ mẽbra appẽtia tolerãt eas ⁊ mẽbra iteriora indigẽt eis: ⁊ hãc ſignificatõeꝫ ſumpſimꝰ ex loco mẽbri.

Iſte eſt modꝰ alius ſignificatõis quẽ ſumpſit ex loco mẽbri. nã ſi eſt appens ꝓcedẽs: medicine q̃ calefaciũt ⁊ humectãt cũ equalitate ſunt ſufficientes ei. ⁊ ſi eſt intrinſecũ vel longinquũ: indiget vt addat̃ in caliditate medicine ⁊ humiditate eiꝰ ꝑ quãtitate: qua contrariet̃ ei virtus eius ⁊ iam diminuta eſt vſq̃ quo cõſequat̃ equalitatẽ. ⁊ ſmo eius in hac ſignificatiõe intellectus eſt quãdo multũ intẽdit̃ ſignificatio in eo. 165

De hinc uero intendamus ſi deeſt aliquid ad curatõem.

Et oportet ut ꝯſideremꝰ an remãſerit aliqd ex eo quod neceſſariuꝫ eſt in curatõe.

Ca. ilꝫ in curatõe apoſtematis. 166

Uidet̃ aũt deeſſe nõ paꝝ. ſ. poꝝ. n. mẽbroꝝ que patiũt̃ in quibꝰ ẽ ſuꝑfluitas reumatis: quedã rara ⁊ laxa et mollia ſm nãm ſunt: quedã uero ſpiſſa ⁊ ſtricta ⁊ dura.

Et uidet̃ mihi ꝙ remanēt res non
pauce. qđ eſt: quia ex membꝛis in
firmis in quibꝰ ē ſupfluitas q̃ ad ea cur
rit: alia ſunt que ſūt rara in nã ſua laxa
mollia: ⁊ alia q̃ ſūt uiſcoſa ſpiſſa dura.

Vult ꝙ modus curatiõis ⁊ medicatiõis fit diuer
ſus etiam ſm diuerſitatē membꝛoꝝ̄ in raritate
⁊ lenitate ⁊ ſpiſſitudine ⁊ duricie ⁊ fluxibilitate
⁊ ſubtilitate. 167

Prioꝛa igit̃ facile euacuãt̃: altera
uero acrioꝛibꝰ indigent euacuato
rijs ⁊ medicaminibꝰ euacuãtibus ea: ⁊
eis q̃ ſunt leptomera. ſi uero ⁊ ſm mul
tã poſita ſunt ꝓfunditatē: ampliꝰ aūt ⁊
magis indigēt hiſ: hec igit̃ rurſus oñſio
altera eſt a ſb̃a patiētis partis.

Quodcūqꝫ ergo ex mēbꝛis eſt ſm
modū̃ pꝛimū̃ euacuat̃ uelociter: ⁊
quod eſt ſm modū̃ ſecundū̃ indiget ut
euacuet̃ medicinis que ſunt acutioꝛes
illis: ⁊ indiget ut ſint ille medicine ſub
tilioꝛes. ꝙ ſi cuꝫ illo ſint ille partes ſub
merſe ualde poſite in pꝛofundo: tunc
ſunt magis indigētes illo multū̃. Con
ſerua ergo hunc moduꝫ ſignificationis
ſcđm curatiõem ſumptã ex ſubſtantia
membꝛi infirmi.

Modus pͥmꝰ eſt vt ſint mēbꝛa rara flura leuia: nã
qđ in iſtis eſt euacuat̃ velociter: ſufficit ergo eis
ex medicinis reſolutiuis debiles ex iſtis medicinis. ⁊ mo
dus ſecūdꝰ eſt vt ſint mēbꝛa ſpiſſa viſcoſa dura. difficile
eſt enī vt qđ in iſtis ē euacuet̃: q̃pꝛopt̃ indiget ex medici
nis reſolutis q̃ ſunt foꝛtioꝛes ⁊ ſubtilioꝛes: ⁊ q̃to plꝰ ſūt
lōginqoꝛa in ꝓfūdo indigēt eo qđ ē vehemētioꝛis v̄tutꝪ
⁊ pluꝛꝪ ſubtilitatis. Jaꝫ ergo diuerſus ē ⁊ iſte modꝰ cura-
tõis ſm diuerſitatē diſpõnis mēbꝛoꝝ. 168

Alia uero a plaſmatõe ⁊ põne.

Et ſumit̃ ſignificatio alia ſm cura
tioneꝫ ex foꝛma mēbꝛi ⁊ cõmuni
tate eius ad aliud.

Intelligit̃ ꝙ non ſufficit in ſignificatiõe ſm mo-
dum curatõis totū̃ illud quod ꝑmiſimus donec
fiat ei cõpar etiaꝫ ſignificatio ſumpta ex foꝛma
membꝛi ⁊ cõmunitate eius ad aliud. Et Galienꝰ quideꝫ
ponit huic capitulo exemplū̃ quo exponit illud: ⁊ ꝑſcru
tatur exquiſite ſermonē in eo. 169

Supponatur enim ſi ita accidat in
epate pꝛedictã eſſe diſpoſitiõeꝫ in
anguſtis finibus uaſoꝝ conſtrictis hu
moꝛibus aut conglutinoſis aut ſpiſſis
aut multis: igitur ꝓmptuꝫ eſt uti cibis
⁊ potibus extenuãtibus: ſpiſſitudineꝫ
quideꝫ pꝛimuꝫ ⁊ glutinoſitatē tenuem
efficere: ſecūdo uero nõ per inuiſibiles
uias ⁊ anguſtas ſoluꝫ ut in alijs parti
bus: ſed per poꝛos ⁊ per uias amplas
euacuare: ampliſſime uero ſunt ſm ep
uene queadmoduꝫ ⁊ plurime. finiūtur
uero he quidem in gibbis ad kilim: he
uero in ſimis ad pilam. itaqꝫ iaꝫ tibi fa
cillimū̃ in quibuſcūqꝫ fuerint ꝯſtrictio
nes euacuare pꝛõpte eas trahēti quidē
in uentrē per trahētia medicamina qui
cunqꝫ humoꝛū̃ cõſtricti erãt ſm eas q̃
in ſimis ſunt uenas: ad urinas uero cõ
uertēti per kilim uenã quecūqꝫ ſm eas
que in ea ſunt uenas.

Pone ergo ꝙ egritudo quam dixi
mꝰ paulo añ acciderit in epate: ⁊
quia iam inuiſcantur in extremitatibꝰ
ſtrictis uenaruꝫ que ſunt in eo humidi
tates uiſcoſe ⁊ groſſe ⁊ multe. dico er
go quia quando illud eſt ſubtile: facile
eſt ut adminiſtrētur cibi ⁊ potus ſubti
liantes ⁊ ſubtiliētur in pꝛimis cum eis
groſſitudo ⁊ uiſcoſitas: deinde eūetur
res nocitiua non per uias ſtrictas que
non uidetur tm̃ ſicut euacuãtur aliqua
membꝛa: ſed per uias amplas. quod
eſt: quia uene que ſunt in epate ſunt ex
latioꝛibus uenis: ⁊ ſunt pluris numeri
earum. ⁊ que ſunt ex illiſ uenis ĩ gibbo
ſitate epatis pꝛoueniūt ad uenam ma
gnam que nominatur pꝛofunda: ⁊ que
ſunt ex illis uenis in latere epatis cõca
uo pꝛoueniunt ad uenaꝫ que nominat̃
poꝛta: ⁊ ꝓpter illud facile fit quando
accidit in uenis epatis in quocunqꝫ du
oꝛum lateruꝫ fuerit uiſcoſitas: ut eua
cuet̃ ſupfluitas facienſ illud cū̃ qualibꝫ
re parua ⁊ adiutoꝛio eius paruo. Qū̃
ergo hūiditaſ inuiſcata eſt in uenis que
ſunt in latere epatis cõcauo attrahas
eam ad uentreꝫ cuꝫ medicinis attracti
uis ⁊ quãdo inuiſcata eſt in uenis que
ſunt in gibboſitate epatis euacua ipſaꝫ

Q per urinam ex uena profūda.
Quādo accit apoſtema in epate ꝓpam⁹ ꝛ euacu
amus corp⁹ totū. ꝛ ſi eſt vicens ſan. tūc per phle
botomiā. ꝛ ſi eſt humor chol'. tūc ꝑ illud qḋ educit chol'.
ꝛ ſi eſt hu. melācholic⁹: tūc ꝑ illud qḋ educit meliam. et
ſm h̓ exēplū in reliq̄s. ꝛ accit poſt illḋ attractio diuerſa.
Deinde ꝯſidera: nā ſi inuiſcate ſūt in extremitatib⁹ venaꝝ
ei⁹ ſtrictaꝝ hūiditates viſcoſe aut gſſe aut multe: admini
ſtram⁹ cibos ꝛ pot⁹ ꝯuenīētes. ſ. ſubtiliātes vt ſubtilieť ꝑ
eos gſſitudo ꝛ viſcoſitas i ꝑmis: deīde euām⁹ p⁹ illḋ illḋ
qḋ collectū ē in epate. ſi g̊ ē illḋ i gibboſitate epat] cona
mur euāre illḋ ꝑ vrinas. ꝛ ſi ē i cōcauitate epat]: cōamur
euāre illḋ ꝑ medicias attractias. ꝛ ſilr facim⁹ in emplis
q̄ ponim⁹ ſuꝑ ipm. ꝛ ſi tu fuer] remēorās totū qḋ p̄teriit:
tūc itelliges ex teipo ſmonē Ga. ipe. n. ē itellect⁹ nō indi
gēs expōne. ꝛ nō dixit: cibos ꝛ pot⁹ ſubtiliātes i abſterſio
ne ei⁹ qḋ iuiſcatū ē in epate niſi ꝓptea ꝙ medicatio cibi
ꝛ pot⁹ eſt melior medicatōe q̄ ē cū medicis. ꝛ determiabo
determiatōe ampliori hac illḋ ꝑ illḋ qḋ ſeq̄ť ex ſmone i
capitulo epatis. ꝛ meliores cibi ſubtiliātes eꝑ ſūt cappa
res cōditi cū aceto: ꝛ aqua ſimile hordei. ꝛ meliores pot⁹
ſubtiliātes ſūt ſecaniabī ꝛ q̄ currūt curſu hoc. 170

A Altera uero cōſideratio in hiſ que
predicte ſunt oſtēſiōibus ab epa
te quaſi a pricipio uenarū. quoniā uero
nō ſeipſum ſolū queadmoduz plurime
animalis partes regere natū eſt ſed im
mittit ſuam uirtutez uenis. periculum
enim eſt ſi diſſoluamus eius uirtutem
embrocis ꝛ cathaplaſmatibus calaſti
cis: ꝛ ipſum principiuz debilitare circa
operatōem ꝛ imbecilles omnes uenas
efficere: unde admiſceri oportet ſtipti
corum aliquid pharmacorū in curatio
nibus eius.

E Et ſumiť cum eo quod narrauim⁹
ſignificatio alia ſm curatōem epatis ꝓ
ꝑterea: quia ipm eſt radix oīm uenaꝝ.
quod eſt: qa quz regimē eius nō ſit ſibi
ipſi neceſſariū tm̄ ſicut maior ꝑs mem
broꝝ: ſed effluat ex eo uirtus in uenis
nō ſit ſecuritas ſi mollificam⁹ uirtutez
eius infundēdo ipm cū oleis ꝛ cum ad
miſtratōe empl'oꝝ mollificātiū ꝛ reſol
uētiū qn debiliteť ipm i ꝑmis i opatiōe
ſua: deīde debiliteť ipi⁹ debilitate omēs
uene: ꝛ ꝓpter illud oz ut miſceāť cuz eo
quod ponim⁹ ſuꝑ epar quedā medicine
ſtiptice.

I Iſte ē mod⁹ ali⁹ ſignificatiōis ſumpte ex virtute
mēbri. quz g̊ epar ſit mēbrū ꝑncipale ꝛ ꝑncipiū
nālīū v̓tutū: ꝛ ſit ex canonib⁹ euātōis ei⁹ quod collectuz
eſt in mēbro poſitio medicinaꝝ reſoluētiū ſuꝑ membꝛuz
declarat Gal'. hoc ſmone ꝙ iſte canon ſit in mēbris ꝑn
cipalib⁹ diuerſus quādo iſta mēbra egent vt cōſeruētur
v̓rtutes eorū ſuꝑ ea. ꝛ ꝓpter illud oportet vt miſceāť cuz
medicinis reſoluētib⁹ quedā medicine confortātes. ꝛ me
liores medicine confortātes ſunt que ſunt ſtiptice et in
quib⁹ eſt aromaticitas ſicut eſt roſa ꝛ xiloaloes ꝛ ſanda
li ſm ꝙ ipe oſtēdit in hoc ſmone. 171

S Sed qm̄ i ꝓfundo ꝑiculū eſt diſſol
ui ſtiptici uirtutē ſi nō deducatur
ab aliqua ſba leptomeri qualis eſt aro
matū: melius uero eſt ſi ipſum ſtipticū
pharmacū ſtati ſit ꝛ arōaticū. Inſitas
eni duas habēs qualitates ꝛ uirtutes
fortius opabitur.

E Et qum ſit locus epatis locus lon
ginqꝫ profunditatis nō ſit ſecuri
tas qn debiliteť uirtus medicine ſtipti
ce ꝛ deſtruať antequā ueniat ad ipſuz ſi
non ſit cū illa ſubſtantia ſubtilis faciēs
eā peruenire ſicut eſt natura reruz aro
maticarū. ꝛ meliuſ quidem eſt ut medi
cina ſit aggregans duas res. ſ. ut ſit ſti
ptica ꝛ aromatica. nam quādo ipſa ag
gregat has duas uirtutes: eſt eiuſ ope
ratio fortior.

I Iam preterijt expoſitio huius ſermonis in eo qḋ
preteritum eſt. 172

I Igitur euacueť quod quidez ꝑter
naturā in partē illatū eſt ut habe
at contrapantiā humoꝝ ſm naturā. con
ſiderandū igiť nobis in hoc ne aliquid
a reumatis qualitate immutatū ſit ſm
craſim. ſi igiť magis erit phlegmaticū:
infridatuz eſt. ſi uero eſt magis choleri
cuz: calefactū eſt. ut ꝛ hāc ei⁹ diſtpātiā
ſanātes ꝑfecte ſanū relinq̄m⁹ illḋ: ſana
bim⁹ uero cōtrariā adducētes q̄litatē:
queadmodū in diſtemperātiarū dictū
eſt curatōibus.

P Pone ergo ꝙ tu euacuaſti rem que
erat i hoc mēbro cōtēta ſm diuerſitatē
rei nālis: ꝛ rediit ab iequalitate chimo
rum ad rem naturalē. oportꝫ ergo apō
illud ut tu cogites ꝛ cōſideres ut nō ſit
complexio epatis mutata ex qualitate
illius humiditatis que erat retenta in
ipo: ꝛ infridatuz ſit epar ex ea q̄ndo fu
it phlegma: aut calefactū ex ex ea ſi ſu

erit ex genere cholere donec rectifices cõplexionez eius ſi eſt corrupta: ⁊ facias ipm redire ad ſanitatẽ reditiõe integra. ⁊ rectificatio cõplexionis eſt ut intromittas ſup ipſuz qualitatẽ cõtrariã ei ſicut iam diximꝰ in curatiõe complexionis male.

Intellige illud qȝ dixit i epate in h ſmõe i reliqs mẽbris i quibꝰ fuerũt apata: nã tu idiges pꝰ euatione mãe ⁊ eradicationẽ eiꝰ ex illo mẽbro vt ꝯſideres mẽbꝝ: nam ſi accĩt iaȝ ab illa materia i eo malicia cõplõniſ tũc remanet i curatiõe eiꝰ medicatio hꝰmõi egritudis. ⁊ ſmo Ga. eſt itellectꝰ: ꝯſidera ğ ipm. 173

IN quantũ uero unũquodqȝ ſcꝫm eſt calidius intantũ infrigidãteſ. Itaqȝ hic rurſus neceſſariũ eſt ſcire eã que ſcðm naturã eucraſiaȝ eius. Quo modo eni ſciemꝰ quantũ ab eo quod ſꝫ naturã eſt frigidius aut calidius: aut quãdo infrigidãtes ceſſabimus: nõ cognoſcẽtes modũ eius que ſm naturaȝ caliditatis: ita uero ⁊ ſi frigidius ſcꝫm eſt calefaciamus: non cognoſcẽtes moduȝ eius que ſcðm naturã frigiditatis impoſſibile eſt nobis neqȝ calefaciẽs inuenire medicamen cõueniẽtẽ: neqȝ calefacientes ceſſare.

ET oportet ſi ſit calefactꝰ ut ſit quãtitas infrigidatiõis noſtre qua infrigidamꝰ ipſum per quantitatez que ẽ calefactũ ſcilꝫ per quantitatẽ quam addit ſuper cõplexionez equalẽ eſt neceſſariuȝ i hoc etiaȝ ut ſis ſciens equalitatẽ naturalẽ in hoc membro. quod eſt: qa ſi tu non ſcis quantitatẽ caliditatiſ epatis naturalis non ſcies quantũ ſit nũc calidius cõplexione ſua naturali: neqȝ quantuȝ oportet te ceſſare ⁊ abſtinere ab eius infrigidatiõe. ⁊ ſimilr ſi infrigidatꝰ aliquod membrorꝫ: ⁊ intẽdis ut calefacias ipȝ: deinde neſcis quãte quantitatis ſit frigus eius naturale: nõ peruenis ad ſcientiã medicine cum qua oportet te calefacere ipm ꝓprie: neqȝ potes ſcire quãdo oportet te abſtinere ⁊ ſtare a calefactione eius.

OStẽdit Gal. p hũc ſmonẽ qꝛ neceẽ eſt medico vt ſciat cõplõnẽ cuiuſqꝫ mẽbrorꝫ nãlem ⁊ ꝯſuet eã i mẽte ſua. quȝ ğ accĩt i eo apa aut egritudo alia ex egritudinibꝰ: aſpiciat p ꝯſideratõez ſuã in curatõe egritudis ő ⁊ ꝯplemẽtũ eiꝰ cuiꝰ qꝫtitatꝭ ſit illõ qȝ mutauit egritudo ő cõplõne mẽbri: ⁊ curet illõ cũ eo qȝ eqtur qꝫtitati eiꝰ ex eo qȝ eſt ꝯtriuȝ ei. ⁊ ponit exemplũ in h caplõ ſigns epar nã qñ accĩt i eo apa ⁊ curamꝰ ipȝ vſqȝ qº ꝯpleat eiꝰ ſanatio: nõ ſtamꝰ ⁊ nõ abſtinemꝰ a curõne donec ꝯſideramꝰ qꝫte qꝫtitatꝭ ſit illõ qȝ mutauit cõplõnẽ epatꝭ a diſpõne ſua nãli. ſi ğ ſcꝫm eſt calidiꝰ infrigidamꝰ ipȝ cũ qꝫtitate eiꝰ qȝ addit calitas eiꝰ. ⁊ ſilr ſi infrigidat calefacimꝰ ipȝ. ⁊ ſi hũectat exſiccamꝰ ipȝ. ⁊ ſi exſiccat hũectamꝰ ipȝ. quȝ ğ reducimꝰ ipȝ ad cõplõnẽ ſuã naturalẽ: abſtinemꝰ tũc a medicatõe. ⁊ poſtqꝫ ceſſauit ab h exẽplo in epate: indicauit indiciũ cõe in oĩbꝰ mẽbris: ⁊ dixit: Et ſilr ſi infrigidat aliqȝ mẽbꝝ: oȝ vt ſcias quãte qꝫtitatꝭ ſit frigꝰ eiꝰ a re nãli: ⁊ tũc calefac ipm cũ illa qꝫtitate donec redeat ad cõplõez ſuã naturalẽ. ⁊ ipſe iam dixerat i eo qȝ pterijt paulo añ qꝛ chimi q attrahũt donec apoſtemẽt ex eis mẽbra: mutant cõplõnẽ mẽbri ad qȝ trahunt ſm qꝫtitatẽ ſuã. chimi qdez phlatici infrigidãt: ⁊ cholici calefaciũt. ⁊ ſꝫ hãc viã infridat melãcholicꝰ hũor: ⁊ diuerſa ſit diſpõ i cholã aduſta. naȝ ſi remanet cũ ea reſiduũ calitatꝭ: aut ſũt hũores aduſte exñtes aduſti cholici: tc calefac. ⁊ ſi ñ remanȝ reſiduũ calitatꝭ i ea: aut hũores aduſti ſũt phlã ſalſũ aut hũor melãcholicꝰ tc infridat. ⁊ apud hãc diſpõnẽ ꝯſidera q apata curaſti: ⁊ ꝯſidera mẽbꝝ i quo accĩt: ⁊ ꝯſidera qꝫtuȝ receſſit eiꝰ cõplõ nãlis. reduc ğ ipȝ ad cõplõnẽ ſuã ⁊ nãȝ ſuã cũ medicinis ꝯtrijs: ⁊ pone qꝫtitates qlitatꝭ earꝫ eqles qꝫtitati exitꝰ mẽbri a cõplõne ſua. 174

QUoniaȝ uero ⁊ de his ſufficienter dictuȝ eſt: tranſire iam tempus ẽ ad ea que ſcðm numeruȝ non ſcðm naturaȝ ſe habent: duplici uero exiſtenti eorũ differentia.

ETiam locuti ſumꝰ in illo per illud in quo eſt ſufficientia: nunc oportet ut ueniamus ſuper ipſa mẽbra que ſunt i numero egredientia a curſu naturali. ⁊ eſt illud ſm duos modos: quorꝫ unus eſt additio: ⁊ alter eſt diminutio.

POſtpoſuit Ga. ſmonẽ in canonibꝰ curatõis egritudis facte i qꝫtitate p duas res. vna earꝫ ẽ: qꝛ numerꝰ pcedit qꝫtitatẽ nã. ⁊ altã eſt: qꝛ plurimũ ſmonis in curatõe duarꝫ egritudinũ eſt vnũ: ſic apparebit ex ſmõe eiꝰ in ſubſequẽtibꝰ. ⁊ pp has duas res pmittit ſmonẽ in canonibꝰ curatõis egritudis facte in nũero: deiñ vo ſeqt ipȝ cũ canonibꝰ curõis egritudis facte i qꝫtitate. ⁊ illõ qȝ vult p ſmonẽ ſuuȝ iſtũ eſt: qꝛ qũ ceſſauit a doctrina canonũ curatõis egritudis facte i forma: ⁊ determiauit canones curatiõis i apatibꝰ: ⁊ ẽ id docẽs diſcipulũ ad h vt fiat ſup eũ ſcia curatiõis oĩs egritudis: quapropt ſequit illud dicẽdo canones curatõis egritudis facte i nũero. ⁊ ſpẽs eiꝰ ſt due. vna earꝫ ẽ additio: ⁊ altã diminutio. 175

DUplici uero exiſtẽte eorũ differẽtia quibuſcũqȝ quidẽ deficit particula operari hanc intentio eſt ſeruiẽtes uidelꝫ nature ſm moduȝ quem paulo ante diximus.

Quum ergo aliquod mēbrū minuit̄ tunc intētio in curatōe eius eſt reducere illam rē que diminuta eſt: ꝛ illō eſt ut miniſtres nature ꝛ adiuues eam ſup opatione ſuā ſꝫm modū quē narraui paulo ante.

Modus quē narrauit paulo ante de ſeruitio nature ꝛ adiutorio eiuſ ſuper hoc vt generet quod diminutū eſt: eſt dare infirmo cibos ꝛ pot⁹ conuenientes ꝛ facere digeſtionē bonā in ſtomacho ꝛ in epate ꝛ in venis: ꝛ rectificare complexionē mēbri: ꝛ ſimilit̄ iuuat fricatio eius parua lenis: ꝛ embrocatio eius cum aqua tepida: ꝛ inunctio eius cum aliquo oleo: ꝛ poſitio medicinarū attrahentiū ſuper ipſum cū equalitate vt attrahatur ad ipſum ex ſanguine illud ex quo faciat natura membrū diminutū. 176

Quibus vero ſupabūdat particula intētio ē hāc abſcindere ipaꝫ: aut p nouaculā: aut p ignē: aut p pharmacū cauſticuꝫ.

Et quādo additur aliquid i aliquo mēbrorū: tunc intētio in curatiōe eius ē inciſio eius cum ferro: aut cum igne: aut cū medicina adurēte.

Dixit Galien⁹ tres res incidētes membrū additū ſcilꝫ ferrū ſicut cultellū ꝛ ſpatumele ꝛ forfices: ꝛ cauteriū cum igne: ꝛ cauteriū cū medicina adurente: vt ſimus facientes ex his tribus illud quod exigit teſtificatio de virtute infirmi ꝛ debilitate eius ꝛ virilitate ipi⁹ ꝛ timore eius ex eo quod exigit eſtimatio artificialis. inciſio nāqꝫ membrorū diuerſa fit ſicut inciſio emorroidarū ꝛ carnis addite. ſ. ꝛ nate in vlcere. nos enī quādoqꝫ incidim⁹ illud cum ferro: ꝛ quādoqꝫ cum igne illud incidimus: ꝛ quādoqꝫ incidim⁹ illud cū medicinis adurentibus: ꝛ nos non facimus vnūquodqꝫ horuꝫ triū niſi ſꝫm cōuenientius ꝛ magis vltimum vel certius in iuuamēto curationis. 177

Hac igitur ratione poſſibile ē fere omia curare: gignere vero omnia nō ē poſſibile: ut in ea q̄ de ſemine oſtēſum eſt oratōe.

Et forte in omni mēbro in quo fit additio poſſibile eſt ut ſit in eo ſanatio: ꝛ nō in omni mēbro quod minuitur ē poſſibile ut generet̄ quod minuit̄ ex eo: ſicut oñdi in libro de ſpmate.

Quandoqꝫ fit additio in ipa forma ꝛ diminutio ꝛ quandoqꝫ fit poſt complementū forme. ego enim vidi ex additiōe virū qui habebat veretrū ꝛ teſticulos ꝛ vuluā mulieris ſimul: ꝛ vidi digitū additū multotiēs: ꝛ vidi virum quēdaꝫ natum habentē duo capita ſepata. Et diminutiōe vero vidi virū qui vſqꝫ hodie viuus eſt ꝛ non fuerūt ei manus neqꝫ pedes: ꝛ vidi qui natus eſt cum vno teſticulo tm̄: ꝛ vidi qui nat⁹ eſt ꝛ non habebat neqꝫ vuluam neqꝫ papum viri neqꝫ teſticulos: ꝛ erat in forma ſua ꝛ in ſuis moribus ſꝫm aſſimilatōem caſtrati: ꝛ erat ei foramen minimū ex quo mingebat tm̄. ꝛ vidi iterū qui natus fuit cū barba ꝛ pilis pectinis ꝛ pilis titilicoꝝ. Poſt natiuitatē aūt accidūt res cū quib⁹ minuunt̄ mēbra: ſicut abſciſio manus aut pedis aut naſi aut anus aut teſticulorū aut papi: ꝛ ſicut circūciſio viri ꝛ mulieris: ꝛ hoc eſt multū famoſum. De additiōe autem vidi virū qui natus eſt habēs dentes additos: ꝛ cui⁹ quedaꝫ membra magnificata ſunt. ꝛ vngula etiā eſt membrū additū in oculo: ꝛ ſimiliter emorroides mēbra addita. ꝛ iaꝫ vidi mulierē que eſt vſqꝫ hodie in vita ꝛ nata erat intra vuluā ſuam emorrois longitudinē digiti indicis ꝛ eius groſſitudinē habēs donec ꝓhibuit virum poſſe coire cū ea: ꝛ rogauit me incidere eam ꝛ curare ipam: ꝛ non fuit mihi cōueniēs facere illud qm̄ ipa habebat ꝓncipatū in mundo ꝛ cenſum multū: ꝛ vir eius eſt vnus rex hodie. Manifeſtū eſt igit̄ ex omnib⁹ illis ꝙ mēbra multa ſunt addita quoꝝ diminutio eſt impoſſibilis: ꝛ multa mēbra diminuta quoꝝ additio nō eſt poſſibilis. Et iam oſtēdit Gal. in libro de ſpmate: ꝙ non eſt poſſibile vt redeāt qm̄ minuūt̄ mēbra que generāt̄ ex ſpmate. ꝛ oñdit iterum ꝙ mēbra qm̄ indurāt̄: nō eſt poſſibile vt addāt̄. 178

Quedam vero ꝛ ſi ea impoſſibile ē gignere: poſſibile ē tamē aliquid alterū facere pro eis: ut in oſſe ꝑfecte ablato alterā ſubſtantiā ſcdm̄ eundem locum differentē ab oſſe ꝛ carne. eſt. n. ſubſtātia que fit ſcdm̄ locū eius ut quedam caro poroydis: aut poruſ ſarcoydis: ꝛ tēpore procedēte in duri⁹ trāſmutatur: ſcdm̄ principiū vero ſarcoydos magis exiſtens.

Et ex mēbris ſunt mēbra que quāuis nō ſit poſſibile ut generētur ipſa eadeꝫ: tamē poſſibile ē ut generētur loco eorū alia ex eis que ſunt loco eoruꝫ. ex illo ē ꝙ quādo cadit ex aliquo membrorum os totum: poſſibile eſt ut generet̄ loco eius ſubſtātia alia preter os ꝛ preter carneꝫ. ſubſtantia enim que generatur loco oſſis eſt quaſi caro poroydis aut porus carneus. ꝛ quāto plus in ea extendit̄ tempus: eſt ad porū declinior ꝛ in principio ſui eſſe fuit ad carnem declinior.

Iſte ſermo eſt intellectus. ꝛ ipſe quidē in capitulo de curatiōe fracture oſſis: oſtēdit ꝙ porū generat natura de nutrimēto oſſis. ꝛ ſermo quidē iſte exigit vt ſit natura pori inter naturā oſſis ꝛ inter naturam carnis. eſt ergo illud quod generat natura loco oſſis diminuti mēbrū mediū inter naturā oſſis ꝛ nām carnis: qm̄ os eius ex cui⁹ nutrimēto oportuit ipm̄ generari: iaꝫ ꝑuatū eſt. quapropter dixit Gal. ꝙ fit caro poroydis aut por⁹ carnoſus. ꝛ q̄to pl⁹ extendit̄ cū eo tēpus: tāto indurat̄ ꝛ fit ad nām pori declinior. 179

SEcõm uero quãqꝫ partẽ perditaꝫ nec eandẽ ſubſtantiã ſcõm ſpeciẽ neqꝫ ſimilem operari poſſum⁹. Tertia nobis intentio eſt inuenire aliquã cõpoſitionẽ: ut i decorationib⁹.

QVm ergo perdit̃ aliqđ membruꝫ ⁊ nõ eſt poſſibile ita ut generetur ipſũmet: neqꝫ aliud ſimile ei qđ ſtet loco ei⁹: tũc intẽtio tua eſt ut ingeniet̃ mẽbro decoratio aliqua: ſicut fit in membris que curantur.

QVando diminuit̃ aliqđ membroꝝ ſicut ſi incidat̃ vna manuũ: tũc nõ eſt poſſibile vt naſcat̃ quapropter decorat̃ loc⁹ inciſiõis: ita vt faciam⁹ ipꝫ rotũdũ lenẽ vt color ei⁹ fit color corporis aut ꝓpiq⁹ ei. qđ eſt qꝛ ſi ꝑs ei⁹ ſit magis addita: ⁊ ꝑs ei⁹ eſt magl̕ diminuta: ⁊ quoddã ei⁹ eſt magl̕ eleuatũ: ⁊ quoddũ ei⁹ eſt magl̕ depreſſuꝫ: ⁊ color ei⁹ in vltimo diſſil̕is colori corꝑis: tũc eſt fedũ ⁊ etiã inboneſtũ ei q̃ curat ipm ex medicis. 180

EPichenon uero manifeſtum eſt quoniam genus totum hoc eorũ q̃ ſm quantuꝫ. Quantuꝫ enim eius circa hoc qđ ſm naturã eſt: appropiquat illi: hoc uero qđ i genere preter naturã ſeparatum eſt tm̃.

ET hoc genus egritudinis quod eſt in numero eſt cõicans generi quod fit in magnitudine: quod eſt quoniam ſpecies eius quod eſt in numero reruꝫ naturaliuꝫ eſt propinqua generi quod eſt in magnitudine et non fit diuerſa ei niſi in ſpecie eius altera q̃ eſt in numero reruꝫ que ſunt in genere eius egredientes a natura.

REs egrediẽtes a nã in q̃titate off ciał ⁊ nõ in numero ⁊ vni⁹ nãe ſũt: ſic caro ſuꝑexcreſcẽs in officiali vel piguedo vel os vel aliq̃d tale: ſic fit albula q̃ſſa i oclo vł aliq̃d ſile vue vł nuci cuti ⁊ crure. 181

IN quo quidem prima intentio eſt ablatio: ſi uero impoſſibilis eſt iſta: trãſpoſitio eſt ſecunda intentio: ut in infuſionibus.

ET intentio prima i curatione huius ſpecici eſt extractio illius rei generate ſm diuerſitateꝫ curſus nature ⁊ ablatio eius a membro i quo generatur. ſi auteꝫ uides q̄ hec intentio nõ eſt poſſibilis ut compleatur tunc intententio ſecunda in eius curatione eſt ut permutes eam ſicut permutatur aqua qui generatur in oculo.

GEnus quidẽ egritudis facte i nũero mẽbroꝝ: cui⁹ ſpẽs ſunt additio ⁊ diminutio eſt cõicans generi egritudis in q̃titate: cui⁹ ſpẽs ſũt magnitudo ⁊ ꝑuitas. qđ eſt: qꝛ ꝑ additionẽ magnificat̃ mẽbꝝ ⁊ ꝑ diminutionẽ diminuit̃. ⁊ diuerſitas iter vtraqꝫ eſt q̄ illđ qđ addit̃ in facta in nũero: ⁊ qđ diminuit̃ eſt egrediẽs a nã ⁊ ꝓpter illud intẽtio i curatõe ei⁹ eſt ablatio rei gnãte ſꝫ diuerſitatẽ curſus nãe vł remotio ei⁹ a mẽbro ſic vngla: ipſa. n. eſt mẽbꝝ in ꝯiunctiua oculi. q̄ ſi nõ eſt poſſibilis ei⁹ ablatio ⁊ remotio a mẽbro: tũc itentio ſecũda ẽ ꝑmutatio ei⁹ a mẽbro: ſic ꝑmutat̃ aq̃ que gnãtur i foramĩe vue ad inferiorẽ ꝯcauitateꝫ vue. 182

QVecũqꝫ uero nõ in totis partib⁹ ſꝫ in ꝑtibus partiũ deficiunt: ⁊ ſuꝑabundant ab eo quod ſm nãm: nutrimentum quidem ⁊ generatio in deficientibus: ablatio uero ⁊ purgatio in ſuꝑabundantibus.

ET qñ diminutio nõ eſt diminutio mẽbri totius ſꝫ diminutio ꝑtis mẽbri ⁊ eſt additio etiã ſm hãc ſimilitudinẽ tũc intẽtio i curatiõe eius qđ eſt diminutuꝫ eſt aut nutrimẽtuꝫ mẽbri aut generatio eius qđ diminutuꝫ eſt ex eo: ⁊ intentio i curatiõe eius qđ additur eſt iciſio rei addite ⁊ extenuatio ei⁹ ⁊ liq̃factio ipſi⁹.

VEit q̄ additio ⁊ diminutio qñ nõ ſit̃ i mẽbro toto: ſic digit⁹ addit⁹ aut diminut⁹ totus: tũc illud nõ eſt ex egritudĩe facta in nũero: ſed ex egritudĩe facta i quãtitate: ⁊ hec additio ⁊ diminutio fiũt in mẽbro remanẽte ita ſm nũeꝝ totũ ſuũ. diminutio quidẽ ſicut ſi extenuat̃ aliqđ mẽbꝝ: ⁊ minuat̃ eius q̃titas: tũc intẽtio ei⁹ in curatiõe hui⁹ diminutõis eſt etiã dare cibos ⁊ potus ꝯueniẽtes: ⁊ facẽ vt bõa fit digeſtio ⁊ embrocatio e⁹ cũ aqua tepida ⁊ fricatio ei⁹ tẽꝑata: ⁊ iunctio ei⁹ aut cuꝫ oleo tepido: ⁊ potio medicinaꝝ calefacientiũ: ⁊ mordicatio ꝑ ꝑcuſſionẽ cũ virga ⁊ emplaſtratio cũ pice: ⁊ reliq̃ q̃ ad ipꝫ trahãt ſan. quo natura reducat diminutionẽ eiuſ donec redeat ad quantitatẽ ſuã quã oꝫ. ⁊ additio quidẽ ei⁹ ſicut ingroſſare aliqđ mẽbꝝ ⁊ magnificat̃ ei⁹ q̃titas: tũc intẽtio i curatõe hui⁹ additõis eſt ciboꝝ ⁊ potuũ minoratio: ⁊ fricatio mł̕ta dura: ⁊ medicĩe reſoluẽtes ⁊ ſõn⁹ ſuꝑ terrã ⁊ ꝓꝑe durã ⁊ arenoſã: ⁊ exercitiũ forte: ⁊ reliq̃ q̃ reſoluũt ex mẽbro ⁊ minuũt ex nutrimẽto ei⁹. 183

VNde nec itentio in eis altera nec forma medicaminũ alt̃a ſm gen⁹

ET propter illud non eſt intentõ in curatione haruꝫ rerum alia ab intentione in curatiõe eiuſ qđ narrauim⁹ ante eas neqꝫ natura medicinarũ q̃ cõueniũt eis in genere eſt alia a nã medicinarum que conueniũt illis.

Vult q꞉ iā ꝯſum ē de curatōe egritudīs facte in q̄ātitate q꞉ ē ſil'is curatōi egritudīs facte ī nūero ⁊ intētōes ſunt vne.i.ſil'es. ⁊ ſil'r eſt diſpō in nā mediciaꝝ: nā medicine quibꝰ inq̄rit̄ ⁊ acq̄rit̄ diminutio in duabꝰ egritudinibꝰ ſunt vne nā: ⁊ medicine quibꝰ acq̄rit̄ additio in duabꝰ egritudībꝰ ſunt vne etiā in nā: ſil'r et reliquū regimē. hoc eſt ergo vltimū quod loquit̄ in curatione egritudiniſ facte in quātitate. 184

Sed ad reliquū adhuc genuſ ueniendū ſalubriū quidē cauſarū qđ eſt correctiuū eorū q̄ ꝓpter poſitiōeꝫ lapſa ſunt corporuꝫ ut ex archimetra: ⁊ quādo labunt̄ inteſtina in oſſeū.

Et oꝫ ut ueniamꝰ ſuꝑ genus aliud cāꝝ ſanitatis: cuiꝰ rememoratio ſuꝑ nos remāſit: ⁊ ē genꝰ qđ rectificat nocumēta accn̄tia i ſitu mēbrorū: ſicut diſlocatio ⁊ inteſtinū quod deſcēdit et cadit in ciſti. i. burſā teſticulorū.

Hoc genꝰ ē vltimū generū nocumētorū accn̄tiū i ꝯpōne mēbroꝝ: ⁊ ſmo eiꝰ in eo ē itellectꝰ. 185

Fit aūt hoc q̄dē in ꝯtrariū ex uiolēta tēſiōe aut ex ipulſiōe: hoc uero ex raritate aut ex ruptura ꝯtinētis.

Et diſlocatio q̄dē fit aut ex tenſione aut ex ipulſiōe laborioſa. ⁊ deſcenſus inteſtinorū ad ciſtim teſticulorum fit aut ex ruptura que accidit i pāniculo qui cōtinet inteſtina: aut ex dilatatione meatus qui deſcēdit ex illo panniculo ad ciſtim teſticuloꝝ.

Docuit in hoc ſermone cās diſlocatōnis iūcture ⁊ deſcēſus inteſtini ad ciſtim teſticulorū donec accipiat eoꝝ ſignificatōeꝫ ſuꝑ curōeꝫ eoꝝ. 186

Itaqꝫ ⁊ curatio q̄dē huic ex cōtraria tenſiōe ⁊ in ꝯtrariū ipulſione: huic uero ſi fiat ſoliduꝫ ex eo continēs.

Et ꝓpter illud fit diſlocatōis rectificatio ꝑ tēſionē ⁊ impulſionē ad diuerſitatē illiꝰ ꝑtis ad quā ſeꝑata fuit iūctura ⁊ deſcēſus inteſtini ad ciſti teſticuloꝝ ita ut ingeniet̄ in ꝯſtrictiōe eiꝰ qđ dilatatū eſt ex illo pāniculo q̄ cōtinet.

Si tu iā ꝯſequtꝰ es opatōnes medicie ꝑticulares: tūc iſte ſmo ē tibi itellectꝰ. reductio q̄dē diſlocatōis manifeſta ē: ruptura vo ⁊ eiꝰ ꝯſtrictio qđ dilatatū ē fiūt cū medicis exſiccatis ⁊ cū medicis cauterizātibꝰ: ⁊ cū cautēio ꝑ ignē: ⁊ cū ligatura ꝑ ligamētū: ⁊ cū pōne pile ex corijs ⁊ ſtrictura eiꝰ ſuꝑ emūctoriū: ⁊ meliꝰ ē vt ſub pila fiat empl'm ꝯpoſitū ex medicis exſiccatis ⁊ calefactiuis ſicut ſunt folia cupſſi ⁊ nux eiꝰ ⁊ aloes ⁊ calx ⁊ achatia ⁊ thus: ⁊ que fiūt ſicut illa. 187

Ex quibus uero facultatibus aliquis ea que ſunt ſm partem inueniat per terapentice facultatis declaratum eſt negocium.

Et ego quidē iam confirmaui in libro de ingenio ſanitatiſ: uias per quas oportet te incedere in inuentōne cauſarū particulariū quibus oportꝫ te has res habere.

Vult q̄ iam ſcpſit in libro de igenio ſanitatꝭ: ſm determīatōeꝫ ⁊ certificatōeꝫ ⁊ inq̄ſitōeꝫ oēs canones ⁊ vias quibus curat̄ vnaq̄qꝫ egritudinū q̄s narrauit vel numerauit in hoc libro: ⁊ dat canones vniuſcuiuſqꝫ curatōis eaꝝ ſm ſemitā ſumme ⁊ ſm exq̄ſitiōem ⁊ determinatōem. hoc ē ergo vltimū qđ ipſe dedit in doctrina ſua in hoc libro de canonibꝰ curōis egritudinū. 188

Deinde uero dicēdū eſt de eis que ſcđm priorem oratōem accipiebamus: uocant autem ea preſeruatiua.

Etiam remanſit ſuper nos ut narremus cauſas quas ſumpſimus ad dicendum in eo quod preterijt de ſermone noſtro: ⁊ ſunt cauſe que precedūt et preſeruant.

Vult cās q̄s ꝑmittit medicꝰ ⁊ ꝯſuat cū eis corpꝰ ⁊ facit ipm euadē a caſu in egritudinē. 189

Triplex uero eſt ⁊ hoꝝ ſm genus ꝯria: ꝑma quidem ꝑfecte ſani hominis: ſecūda uero imꝑfecte: tertia uero egrotātis. ꝑmuꝫ igit̄ genꝰ eſt ex ſalubri negocio duplex exn̄s ut ꝑus dictuꝫ eſt. ſecundū uero eſt ex ꝑſeruatiuo. tertium uero ex terapētico.

Et genera haruꝫ cāꝝ ſunt tria. genus ꝑmuꝫ eſt genus cāꝝ que precedunt ⁊ conſeruāt corpuſ ſanū ſaluū. ⁊ genus ſecūdū eſt genus cauſarū que ꝑcedunt ⁊ conſeruāt corpus quod eſt ſaluū ſꝫ negatur ex eo aliquid. ⁊ tertiū genus ē genus cāꝝ que antecedūt ⁊ cōſuāt corpus infirmū. ⁊ ſciētia generis ꝑmi ē ex ſciētia conſuatōnis ſanitatis. ⁊ hoc genus ē ſicut ante diximus duobus modis. ⁊ ſciētia generis ſecūdi eſt ex ſciētia anteceſſionis in preſuatione. ⁊ ſciētia tertij generis eſt ex ſcientia ingenij ſanitatis.

Uult ꝙ anteceſſio cũ ꝯſuatiõe compleat̃ ꝑ ꝯtemplationẽ in iſtis trib⁹ generib⁹ que nũerauit. Genus qdeȝ p̃mũ eſt ꝯſuatio ſanitatꝭ. ⁊ illud ẽ duob⁹ modis. vn⁹ eoꝝ eſt ꝯſuatio ſanitatꝭ corporis qd̄ eſt in meliori formaꝝ. ⁊ alter eſt ꝯſuatio corpoꝝ ſanoꝝ ⁊ diminutoꝝ a meliori formaꝝ. Gen⁹ aũt ſecundũ eſt ſm certitudinẽ ⁊ veritatẽ anteceſſio cũ ꝯſuatiõe: ⁊ eſt ꝙ qñ mutat̃ aliqd̄ ex ſignis ſanitatꝭ ꝓperat medic⁹ ⁊ deſtruit cãm mutantẽ anteq̃ȝ magnificet̃ ⁊ fiat fortis ⁊ faciat euenire egritudinẽ. Gen⁹ vo tertiũ eſt ſumptũ ex ingenio ſanitatis: ⁊ eſt reſiſtentia cãꝝ infirmantiũ ⁊ deſtructio earuȝ. ⁊ Galien⁹ determiat illud ⁊ dicit: 190

IN humorib⁹ uero maxime habȝ ꝯſiſtentiã oĩe hoc genus.

ET hui⁹ generis toti⁹ eẽntia ꝓprie eſt in chimis.

Uult gen⁹ cõe tribus generib⁹ cauſaꝝ quaꝝ p̃ceſſit numeratio ⁊ earũ ſcia. 191

QUos neqȝ glutinoſos oȝ eẽ neqȝ ſpiſſos nec aquoſoſ neqȝ multos neqȝ calidos ãpli⁹ aut fridos: neqȝ mordaces neqȝ putridos neqȝ uenenoſos.

ET nõ oȝ ut ſint chimi neqȝ uiſcoſi neqȝ groſſi neqȝ ſb̃tiles aquoſi nȝ mlt̃i neqȝ calidiores q̃ȝ oȝ neqȝ frigidiores neqȝ mordicatiui neqȝ putridi: neqȝ ſit eis q̃litas mala uenenoſa.

INtellectũ eſt ex h̃ ſmone ꝙ vult vt ſint chimi tẽperati laudabiles. ⁊ oȝ añ expõneȝ h⁹ ſmonis vt intelligas nomẽ chimi q̃d ſit illud qd̄ ſignificat Dico g̊ ꝙ cib⁹ ⁊ potus cõmiſcent̃ in ſtomacho: ⁊ decoqunt̃ ⁊ fit ex eis res quã noĩauit Ar. chilũ ꝑ. l. deiñ epar attrahit ex hoc chilo meli⁹ qd̄ eſt in ſubſtãtia ei⁹: ⁊ decoquit illud ĩ ſe: ⁊ facit ex eo ſanguinẽ quẽ noĩauit Arꝭ. chimũ ꝑ. m. vt ſit dr̃ia inter ĩpm ⁊ p̃muȝ. Et Gal. q̇deȝ oñdit ꝙ diſpõ h⁹mõi ſanguis in epate ẽ ſicut diſpõ vini. ſicut enĩ vinũ in p̃ncipio ſui eſt ꝑmixtũ expreſſũ: ſil'r eſt ſãguiſ Quum g̊ complet̃ vinũ ſunt ei q̇nqȝ ſpẽs. vna eaꝝ eſt fex ei⁹ ⁊ ipſi⁹ ſupfluitas. ⁊ ſecũda eſt illud qd̄ non digerit̃ ex ipſo. ⁊ tertia eſt vinuȝ ĩpm. ⁊ q̃rta eſt illud qd̄ natat ſup ĩpm. ⁊ q̇nta eſt aquoſitas ei⁹ ſubtilis q̃ fit vapor ⁊ reſoluit̃ ab ea. Et ſil'r ſanguini ſũt q̇nqȝ ſpẽs que noĩant̃ chimi. vna eaꝝ eſt fex ei⁹: ⁊ nomiat̃ humor melancholic⁹. ⁊ creator ſublimiſ q̇deȝ ordinauit ſplenẽ vt attrahat hunc humorẽ ex ſanguĩe. ⁊ ſecũda eſt illud cui⁹ digõ ex ſãguĩe non cõplet̃: ⁊ nomiat̃ phlegmatic⁹ hũor: ⁊ nõ prepauit ei membꝝ qd̄ attrahat ĩpm: qm̃ poſſibile eſt vt alteret̃ ⁊ compleat̃ digõ ei⁹ ⁊ fiat ſanguis. ⁊ tertia ẽ ſanguis pur⁹ ipſemet. ⁊ q̃rta ẽ illud qd̄ calefit ex eo ⁊ natat ſup ĩpȝ vt ſpuma: ⁊ noĩatur hũor choleric⁹. ⁊ creator q̇deȝ ſumm⁹ prepauit ad attractionẽ huiuſmõi hũoris fel. ⁊ q̇nta eſt aquoſitas ei⁹. ⁊ attractõi h⁹ ſupfluitatis ordinauit creator ſublimis lũbos. Deinde ſanguis fluit ex epate ĩ venis ⁊ aſſociant̃ ei reliq̇ hoꝝ hũoꝝ: ⁊ multotiẽs etiã illud qd̄ generat̃ cũ eo in cõcauitatib⁹ venaꝝ. ⁊ ꝓpter illud dr̃ ꝙ ſanguis eſt deferẽs hũores. ſ. qꝛ in eo inueniunt̃ oẽs hũores. Quis enĩ in ſanguĩe q̃ eſt ĩ venis ſit vincẽs nã ſanguinis: tñ in eo eſt etiaȝ ex vnoquoqȝ hũoꝝ pars ꝓpter iuuamẽta: quoꝝ rememoratõis non ẽ loc⁹: qꝛ vnũq̃dqȝ mẽbroꝝ attrahit ex venis q̃ veniũt ſibi illud qd̄ eſt ꝯueniẽs ex ſanguĩe: ⁊ reſoluit illud ⁊ aſſimilat ꝑ ſubãȝ virtutũ nutritiuaꝝ nãliuȝ q̃ ſunt ĩ eo. Jam g̊ apparet ꝑ illud qd̄ determiauim⁹ ꝙ chimi ſũt aggregati cũ ſangnine. ſi g̊ ſint viſcoſi aut groſſi eſt vincẽs ſup eos nã phlegmatꝭ aut humoris melancholici. ⁊ ſi ſt̃ ſubtiles aquoſi: eſt vincẽs ſup eos nã aquoſi ſanguis vl' aquoſitatꝭ ſanguis. ⁊ ſi ſint mlt̃i: ſũt oẽs ipſi additi ſm ꝓportionẽ. ⁊ ſi ſint calidiores q̃ȝ oȝ: eſt vincẽs ſup eos nã cholere. ⁊ ſi ſint frigidiores: eſt vincẽs ſup eos aut phlegma aut hũor melãcholicus. ⁊ ſi ſint mordicatiui ẽ vincẽs ſup eos acuitas ⁊ ſubtilitas. ⁊ ſi ſint putridi: ẽ vincens ſup eos corruptio: ⁊ generãt̃ ex corruptõe eoꝝ ſpẽs mlt̃e male: ſic̃ ſpẽs chol'e citrĩe egreſſe a nã: ⁊ ſpẽs phlegmatꝭ mali egreſſi a nã: ⁊ ſpẽs chol'e ni. ⁊ fortaſſe generat̃ ex corrptõe eoꝝ illud cui⁹ nã eſt nã veneni: ⁊ corrũpit corp⁹ totuȝ: ſicut illud qd̄ fit ex corruptiõe ſpermatis intra corp⁹: ⁊ ſicut eleuat̃ ex pollice vapor q̃ generat̃ ex humore malo ĩ eo ⁊ aſcẽdit ad cerebrũ: ⁊ facit epilepſiã. Galien⁹ aũt vidit hãc ſpẽȝ epilepſie. ⁊ vidim⁹ etiã nos ſpẽm epilepſie mirabilẽ: ⁊ eſt ꝙ q̇daȝ ſcriptor ſentiebat ĩ brachio ſuo dextro ĩ menſe ſel' aut biſ de ambulationẽ rei frigide aſcendẽtis ſurſuȝ donec ꝑueniebat ad caput ei⁹. quȝ g̊ ꝑueniebat ad caput ei⁹ accidebat ei paroxiſm⁹ epilepſie leuis. 192

AUgmẽtati eiȝ mali hũores cauſe conſiſtũt egritudinũ.

ISti. n. chimi qñ addũt̃ in iſtis diſpõnib⁹ ſunt cauſe egritudinũ.

Chimi groſſi ⁊ viſcoſi faciũt opilatões ⁊ aliaſ phlegmaticas egritudines ⁊ melãcholicas: ⁊ ſil'r chimi frigidi: ⁊ chimi ſubtileſ aquoſi faciũt egritudines aquoſas ſic̃ hydropiſiȝ: ⁊ multitudo facit egritudĩes repletionales: ⁊ calidi faciũt egritudines cholericas ⁊ reliquas egritudĩes cal'as. ⁊ mordicatiui faciũt egritudĩes in quib⁹ eſt mordicatio fortis. ⁊ putridi faciũt ex egritudinib⁹ putridis ſpẽs diuerſas egritudĩs ſicut febres putridas: ⁊ vlcera achabarti. i. putrida. ⁊ ſm hanc ſimilitudinẽ in vnoquoqȝ eoꝝ. 193

AUgmentãt̃ uero aliq̃n qdeȝ ab ea dẽ cã q̃ eos genuit p̃mũ. eſt aũt qñ ſt̃ cõmutãtes eos ſibi q ſȝ corp⁹ ſt̃ hũores.

ET qñȝ additio eoꝝ ex illa cã q̃ fuit eis radix ⁊ ex q̃ fuit eoꝝ gñatio ⁊ qñqȝ eſt ꝓptea qꝛ recipiũt aliquos alios hũores q ſũt in corpe: ⁊ alterãt eos ad ſil'itudinẽ ei⁹ ſm ꝙ ipſi ſũt.

Uult ꝙ additio cuiuſqȝ eoꝝ que dixit ĩ chimis fit a duab⁹ reb⁹ aut a cauſ generãtib⁹ ipſos: ſic̃ a cepis ⁊ alleis generat̃ ⁊ ex pipere chim⁹ calid⁹: ⁊ a lacte ⁊ piſcib⁹ generat̃ chim⁹ frigid⁹: ⁊ a carne tauroꝝ ⁊ animaliũ ſilueſtriũ ⁊ q̃ ſunt de genere eoꝝ generat̃ chim⁹ groſſus niger: ⁊ altera ẽ vt añcedat ĩ corpore hũor mal⁹. ⁊ qũ ꝑueĩt ad ĩpȝ ſãguis laudabil' bon⁹: reſoluit ⁊ altãt ĩpȝ ⁊ corrũpit ĩpȝ: ⁊ ꝑmutat ĩpȝ ad nãȝ ſuã malã. 194

INtentio uero ĩ his curatiõib⁹ duplex eſt: alteratio: ⁊ euacuatio.

ET medicatõi eoꝝ ſunt due intẽtiones: quarum una eſt alteratio:

Malia euacuatio.
Mdicatõis maloꝝ chimoꝝ ſūt due intētões.vna
earum eſt alteratio malicie chimi donec redeat
ad qualitatē ſuam bonam.⁊ altera eſt euacuatio chimi
mali ⁊ a corpore ipſius extractio. 195
Alterantur igitur aut digeſti ab
ipſo corpore aut a quibuſdā phar
maticis uirtutibuſ in quibus ſūt ⁊ que
dam uirtutes que uirus uenenatoruꝫ
animaliū curāt ad hoc de lytyria phar
maca recipientes.
Alteratio chimorū fit aut ab ipſo
corpore quādo digerit eos:aut a
uirtutibꝰ quarundā medicinarū:⁊ etiā
in hoc genere medicinarū ingrediūtur
ille que ſanant ex medicinis habentiū
uenena : ⁊ ex medicinis que ſunt ex ge
nere uenenorum
Alteratio chimi mali dõec redeat ex malicia ſua
ad bonitatē fit p duas res. vna eaꝝ eſt vt vincat
eum natura ⁊ digerat ipm.Et digō ē duobꝰ modis.vnus
eorū ē vt vīcat natura mēbri malū chimū ⁊ vincat mali
ciaꝫ eiꝰ ⁊ pmutet ipm ad ſanguinē bonū ⁊ nutriat inde
mēbrū:ſicut digerit phlegma dulce ⁊ pmutat ipꝫ ad ſan
guinē.Et altera ē vt mutet natura mēbri chimū malū et
alteret eiꝰ maliciā ⁊ faciat eū inter ipm qui ē naturalis ⁊
inter ipm illū qui ē extra nām:ſicut facit in pmutatione
chimi mali in apate ⁊ digerit ipm ⁊ facit ipm pus:⁊ ſicut
facit in fe.q2 digerit humorē ⁊ euacuat ipm in hora criſ
Et altera ē ex v̄tutibꝰ medicinaꝝ faciētiū euadē:qm̄ in q̄
buſdā medicis ſunt virtutes faciētes euadere ex malicia
chimoꝝ:⁊ nō ē via ad cognitõem haꝝ v̄tutū faciētiū eua
dere niſi p expimētū ſolū ſicut oñdit Gal.in tractatu q̄n
ti libri ſui in medicis ſimplicibꝰ.⁊ de ppetate medicinaꝝ
faciētiū euadē ē vt cōfortēt mēbra interiora ſicut confor
tant ea medicine aromatice ſtiptice.ſi g̃ aggregat in me
dicina faciēte euadē vt ſit aromatica ſtiptica faciēs eua
dere ſimł:tūc nō ē aliq̄d meliꝰ ea in cōfortatõe ⁊ ꝯſerua
tione mēbroꝝ interioꝝ:⁊ in faciēdo euadē corpꝰ ex mali
cia chimoꝝ.⁊ de genere medicinaꝝ facientiū euadē ſunt
que faciūt euadere ex venenis hn̄tiū venena:⁊ in medici
nis interficiētibꝰ ad cognitõeꝫ quaꝝ nō ē via niſi p expi
mētū . Gal.q̄dē oñdit in tractatu q̄nto φ nō ē ſemita ad
cognoſcēdū aliq̄d ex v̄tutibꝰ medicinaꝝ ſoluētiū ⁊ medi
cinaꝝ interficiētiū: ⁊ medicinaꝝ faciētiū euadere quibꝰ
efficiūt opatões has niſi p expimētū ſolū . ⁊ tiriaca q̄deꝫ
ē cōpoſita ex medicis faciētibꝰ euadē ex veneno:⁊ ex me
dicis faciētibꝰ maliciā chimoꝝ euadē:⁊ ex medicis inter
ficiētibꝰ:⁊ oportet vt inquirant medicine faciētes euadē
ex malicia chimorū.illud aūt quod ē ex malicia chimoꝝ
cuiꝰ virtꝰ ē venenoſa:manifeſtū eſt φ tiriaca ꝯfert in eis.
Spēi aūt eius quod ex malicia eorū eſt cuiꝰ virtꝰ non eſt
venenoſa:menifeſtū ē quia oportet vt inquirāt ſpēs me
dicinarū faciētium euadere que faciāt euadere ex eo.Et
ego quidē iam exptus ſum ⁊ inueni cāphorā medicinaꝫ
facientē euadere ex putredine chimorū. ⁊ ppter illđ ego
dedi illam in potu in egritudinibꝰ peſtilētialibꝰ: ⁊ in fe
bribꝰ putridis:⁊ miſcui cum ea illud quod vidi eſſe iuua
tiuū:⁊ minuimꝰ in vnaquaq3 egritudinū putrefactõem .

Cruditatē aūt chimi digerūt medicie digerētes ſicut crocꝰ
ſpica ⁊ aſſarū caſſialignea ⁊ cinnamomū.Ex viſcoſitate
aūt hūoꝝ ⁊ groſſitudine eoꝝ faciūt euadē medicie ſubti
liātes:⁊ ex frigore eorū faciūt euadere medicine calefaci
entes:⁊ ex calore eorū faciunt euadere medicine infrigi
dantes : ⁊ ex eorū ſubtilitate faciunt euadere medicine
ingroſſantes. 196
Euacuant uero ſufficiēter a calidiſ
pharmacijs ⁊ purgatōibuſ ⁊ cly
ſteribus ſudoribuſq3 ⁊ uomitibus . he
igit hoꝝ ſunt cões euacuatões.
Et euacuatio chimoruꝫ fit per me
dicinas calefaciētes fortiter: et p
ſolutõem ⁊ per clyſtere ⁊ p ſudorē ⁊ p
uomitum. ⁊ iſte quidē ſunt ſpecies eua
cuationū communiū.
Euacuatio omnis chimi fit p illud quod attra
bit ipm ex medicis ſolū ſine alio conamine h̊ eſt
adiutorio.verūtamen medicine attractiue ineſt
φ ſi ꝯfortet euacuat ipm qui ſequit illū chimū:cuiꝰ exem
plū eſt medicīa que euacuat cholerā : ſi ꝯfortet euacuat
poſt cholerā phlegma:poſt phlegma melancholiā:poſt
melancholiā ſanguinē.medicina v̊o que euacuat hu.me
lācholicū ſi cōfortet euacuat poſt ipm phlegma: pꝰ phle
gma cholerā:poſt cholerā ſanguinē.Et manifeſtū eſt φ
chimꝰ ſanguis nō oportet vt euacuet:qm̄ qn̄ ipe fit malꝰ
pmutat ad vnū chimorū que ſunt ſupfluitates eiꝰ .ſ. aut
ad melācholiā:aut ad cholerā: aut ad phlegma : aut ad
aquoſitatē:⁊ illud quod alterat fit vnꝰ iſtorū chimoruꝫ.
ſubſtātia vero ipſiꝰ ſanguis cõueniēs eſt nature: q̄propt
omīa mēbra ſumūt ex eo nutrimētū ſuū. Et Gal.quideꝫ
p̄cepit virū qui inuenit medicinā ſanguinē euacuātē oc
cidi vt nō ſciret eā ex illo alius.⁊ poſtq̄ p̄cepit eū iterfici
p̄cepit vt clauderent oculi eiꝰ ita vt nō apperet medicia
⁊ nō inueniret vel innueret eam ⁊ ſciret eam aliꝰ ⁊ mere
reret alter interfectõem.In phlebotomia v̊o ⁊ in vento
ſis nō eſt intētio euacuatio ſanguis puri: ſed euacuatio
multitudīs q̄ eſt qum oēs humores ſunt additi ſm̄ ppor
tõeꝫ.phlebotõia aūt euacuat mł̄titudinē chimoꝝ ex vēis
magnis. ventū ſcarificatio ⁊ vētoſe euacuāt mł̄titudinē
chimoꝝ ex venis puis.Et Gal.q̄dē docet in h̊ ſmõe cões
euatões:⁊ dicit φ ſūt.v.Vna eaꝝ ē illđ qđ euacuat p me
dicinas q̄ calefaciūt ⁊ attrahūt calefactõe forte.Iſte eniꝫ
medicie p ſupfluitatē calefactōis ſue euacuāt ⁊ attrahūt
hūores.⁊ q̄dā illaꝝ faciūt eos vaporē qui reſoluit ī aereꝫ.
⁊ quidā eorū qn̄ attrahūt ipos medicine iſte currunt ex
loco ad locū ad quē puenit.Et ſecūda ē ſolutio vētris p
medicīas in quibꝰ ſunt v̄tutes ſolutiue.⁊ tertia eſt p cly
ſtere ſolutiuū.⁊ quarta p ſudorē. ⁊ ſudor q̄dē fit p aereꝫ
calidū ⁊ cū cooptura ⁊ cū medicis calefaciētibꝰ cutē . ⁊
q̄nta ē p vomitū. ⁊ vomitꝰ q̄dē fit aut ītromiſſiõe digiti
aut pēne in guttur:aut p medicinā faciētē nauſeā: aut p
medicinā in qua eſt virtꝰ fortiſ qua attrahūt chimi ad os
vētris.iſte ergo ſunt euacuatões cões. 197
Prope uero a loco in quo congre
gati fuerint accipiūtur : quemad
modū in ſalubribꝰ declaratū eſt ſecūdū
tertiuꝫ ⁊ quartum : maxime nobis de
laboribꝰ tractātibꝰ : ⁊ quecūq3 adiacēt

aliijs laborioſs diſpõnibus.
PRoprie uero ſumũtur in locis in
quibus aggregant̃ illi mali chimi
ſicut oſtendi in libro de regimine ſano
rum: ⁊ ꝓpe in tractatu tertio ⁊ quarto
illiꝰ libri quꝫ nos narrauimꝰ laſſitudinẽ
⁊ reliquas cauſas ſimiles laſſitudini.

VUlt ꝙ euacuatio ꝓpa cuiuſqꝫ chimorũ oportet
ꝙ fit ex mẽbris ꝓpinqorıbꝰ mẽbro in quo ẽ chi-
mus: ⁊ ipſe determiat hãc intẽtiõem. 197

EUacuãt̃ eni ꝓmptius qui quidez
in ꝑmis uenis per uentrẽ: qui ue
ro in his qui ſm epar per urinas: q ue
ro ſunt ſm totam habitudinẽ per ſudo
rem: quẽadmoduz ⁊ qui ſm caput aut
per palatũ aut per nares aut ꝑ utraqꝫ
qui uero in thoracis latitudinibus pur
gatur ꝑ guttur cum tuſſibus: qui uero
ſm renes ⁊ ueſicã per urinas.

ET euacuatio chimorũ fit facilior
quãdo euacuat̃ illud quod ex eis
eſt in uenis ꝑmis per ſolutõez uẽtris:
⁊ euacuat̃ quod ex eis eſt in eo quod eſt
facilius poſt epar ex uenis per urinaz:
⁊ euacuat̃ quod ex eis eſt in corpore to
to per ſudorez: ⁊ quod eſt in capite per
palatum aut per nares aut per utraqꝫ
ſimul: ⁊ qõ eſt in pectore euacuat̃ illud
per tuſſim: ⁊ quod eſt in renibꝰ aut ueſi
ca per urinam.

VEne ꝑme ſunt que ſunt inter epar ⁊ inteſtinũ ie
iunũ: ⁊ vocant̃ meſeraice. ⁊ iam oſtẽdit in eo qõ
ꝑterijt ꝙ totũ corpꝰ eſt muſculi. ipſe ergo vult ꝑ
illud ꝙ ex chimis eſt in corpe toto illud qõ ex eis eſt in
muſculis: ⁊ reſiduũ ſmonis eiꝰ eſt intellectũ. 198

ANtipaſcos uero cõmunis omni
um partiũ oſtenſio ad ea que lon
giſſima ſunt.

EUacuatio uero que fit per uiam
attractõnis eſt ſignificatio cõmu
nis omnibꝰ membris que ſunt ex locis
longinqoribus illo loco ex quo intẽdi
mus ad attractiõem.

SIcut pulpa colloqntide ⁊ agaricꝰ attrabũt i ſto
macho qñ applicant̃ in ſtomacho ex cerebro ⁊
nucha ⁊ neruis ſupfluitates eorũ: ⁊ ſicut attra-
bit medicina ſolutiua vẽtris quãdo bibit̃ ſupfluitatez ex
lacertis. Et nobis quidẽ prepat̃ vt ponamꝰ medicinas in
eo quod eſt ſub vmbilico: ⁊ attrahant̃ humores ex cor-
pore: ⁊ vt retineat̃ medicia in manu: ⁊ attrabit humores
ex corpe: ⁊ vt ponat̃ medicina ſub pede ⁊ attrabit hu. ex
capite. ⁊ totũ illud ſcit ille qui multũ ſtuduit in hac arte
⁊ nõ oꝫ vt ſciat illud qui nõ meret̃ illud ⁊ fiat nocumẽtũ
eiꝰ ꝑ hoc ꝙ vtit̃ illo plꝰ qꝫ fit iuuamentũ per ipſum. 199

DEriuatio uero ad ꝓxima loca.

EUacuatio que fit per uiam extra
ctionis eius quod collectũ eſt in
membro fit ex locis ꝓpiquis.

ISte ſermo intellectus eſt ⁊ iam preterijt expoſi
tio eius. 200

OMnia igit̃ q̃cũqꝫ curãt hmõi diſ
põnes ſalubres uocant̃ cauſe.

ET omnes iſte res que ſanant has
diſpõnes noiant̃ cauſe ſanitatis.

ISte res ſunt que digerũt chimoſ ⁊ que adiuuãt
ſup digõem eorꝫ: ⁊ que faciũt euadere a malicia
eorꝫ: ⁊ que euacuãt eos. ⁊ manifeſta eſt ex eo qõ
ꝑmiſſum eſt curatio omniũ febriũ. eius quidẽ que ex eis
eſt malicia complõnis tm̃ ſicut fe. diei vniꝰ. i. ephimera
⁊ fe. ethica curatio eſt intrãs in curatõe malicie comple-
xionis calide ⁊ ſicce cuꝫ eo quod infridat ⁊ humectat ex
cibis ⁊ potibꝰ ⁊ medicinis ⁊ inclinatõe omniũ cauſarꝫ cõ
tinentiũ corpus ad illud quod infrigidat ⁊ humectat: ⁊
quod reſoluit vaporẽ earꝫ: ſicut balneatio cũ aqua dulci
tepida: ⁊ inũctio cum oleo violaceo: ⁊ que currunt eius
curſu: ⁊ olfactio odorꝫ fridorꝫ aromaticorꝫ ⁊ vſus multꝰ
in ꝑticularibꝰ harꝫ rerꝫ facit te ſcire ꝙ iſte canon eſt cura-
tionis earũ. eius aũt quod eſt ex fe. ex putredine chimo-
ruꝫ eſt curatio cõpoſita ex eo quod adiuuat ſup digõnẽ
humorꝫ: ſicut medicine quarũ caliditas eſt ſimilis cali-
ditati corpis innate: ⁊ cõfortatio nature donec digerat
eos: ⁊ alteratio putredinis eorũ: ⁊ euacuatio eorũ: et in-
fridatio eius quod facit accidere febres in corpe ex calo-
re ⁊ ſiccitate. ergo curatio huiꝰ generis febriũ eſt compo
ſita ex curatõe fe. que eſt malicia complõnis calide ⁊ ſic
ce: ⁊ ex curatõe malicie chimorꝫ. ⁊ qum putredo multo-
tiẽs ſequat̃ opilatões ⁊ priuatões expiratõis neceſſariũ
eſt in illo vt aperiant̃ opilationes ⁊ ꝙ minuat multitudi
nẽ donec eam cõſumat vtꝰ ⁊ expiret a corpore. 201

QUemadmodũ exacuẽtia egre.

ET omnes res que ſtimulãt diſpo
ſitiones has ⁊ addũt in eis: nomi
nantur cauſe egritudinis.

VUlt per diſpoſitões illud quod noiauit ex mali
cia chimorũ: ⁊ per res cauſas que ſtimulãt vnã
quãqꝫ ſpecierꝫ malicie chimorũ. Et docuit iam
ꝙ ipſe ſunt duo genera. vnũ eorũ eſt quod ſupuenit cor-
pori ex cibis ⁊ potibꝰ ⁊ aliijs extriſecꝰ: ⁊ generãt chimũ i
eo illaudabilẽ. ⁊ alterũ eſt vt in corpe ſit chimꝰ illauda-
bilis: ⁊ ſumat cibos ⁊ potꝰ generãteſ chimos laudabiles
qum ergo ꝑueniũt in corpe reſoluit eos chimos chimꝰ il
laudabilis ad naturã ſuam: ⁊ permutat̃ de bonitate ad
maliciam. ⁊ propter illud dixit hippo. Corpora que nõ
ſũt mũda q̃to plꝰ nutries addes eis maliciã. 202

NEutre uero neqꝫ ledentia nec ad
iuuantia.

REs ergo que non nocẽt neqꝫ cõ
ferunt eis: nomiuant̃ cauſe neqꝫ

ſanitatis neq̧ egritudinis.

Vult omnes cauſas ſex cōtinētes corp⁹: vna quarū eſt cibi ⁊ potus: ⁊ ſecūda aer cōtinēs. ex iſtis enī eſt quod nocet in chimis ⁊ generat ī eis maliciā neq̧ cōfert in eis: quod aūt nocet eis eſt omne qđ generat maliciā eorū: ſed quod ↄfert eis eſt omne quod deſtruit maliciā eorū: quod vero nō cōfert nec nocet eſt omne cui nō eſt impͤſſio māifeſta in aliqua egritudinū. Et in iſtis dixit hippo. oportet vt ſumant in ſpotu medicine que cōferāt. q̄ ſi nō cōfert: ad min⁹ tn̄ fit ex eo qđ nō nocet: ſed quādo nō inuenim⁹ cibos ⁊ pot⁹ cōferētes damus ex eis quod non nocet;.. ⁊ ſimiliter facimus in omnibus cauſis. 204

Poteſt aūt aliqs eas neq̧ cauſas appellare oīo: quales ſunt multi ſophiſtarꝫ negligētes qdē ipārꝫ rerū inuenire dīam: ī nominib⁹ uero plurimū tpis cōſumētes.

Et poſſibile eſt ut nō nominēt cauſe oīo ſicut faciūt multi ſophiſtarꝫ ex eis qui negligūt ſpeculatiōes in inuētione diuerſitatis ſumme rerꝫ: ⁊ finiūt uitā ſuā in nominibus.

Res quib⁹ nō eſt impͤſſio manifeſta: neq̧ in ſanitate neq̧ in egritudine: poſſibile eſt vt nō nominent cauſe penit⁹: verūtamē hec ſpeculatio eſt egrediēs ab arte medicine: ⁊ occupatio cuꝫ ea eſt ex operatōe medicorꝫ ſophiſtarū: qui finiūt vitas ſuas in fantaſia ⁊ ſophiſticatōe p ſmonē: in nōib⁹: ⁊ negligūt cōſideratōem in eo quo fit iuuamētū in medicinis: ⁊ via eorꝫ ē vt nominēt medici ſermonis. Medici vero ſm veritatē ſunt medici opatōis: ⁊ ex opatiōe iſtorꝫ eſt occupatio cū conſideratōe in eo quod fit iuuamētū in medicina. ⁊ qn̄ intelligūt illud quo indigent ex intētōibus rerū: nō curant qualiter ſint nomina. 205

Dictū eſt autē amplius in aliȷs negocȷs aduerſus eos: pͤſeruatiua quidē ſpecies artis talis eſt.

Etiam loqutus fui in alio libro ab iſto ſmonē magis expoſitū iſto in deſtructōe iſtorꝫ dictorꝫ.

Oſtēdit Ga. ī alio libro ex libris aliȷs ſuis q̄ occupatio cū noīb⁹ eſt ſupflua cū q̄ nō fit iuuamētū qn̄ intētōes ſūt itellecte: ⁊ oñdit in libro ſuo de nōib⁹ medicinalib⁹ q̄ res q̄ nō ↄferūt neq̧ nocēt: ſūt ex cauſ diſpōis t̄tie q̄ dr̄ neq̧ ſanitas neq̧ egritudo. 206

Reſumptiua uero ⁊ enutriēs in cōualeſcentib⁹ ex egritudinib⁹ ⁊ ſenibus: qualis uero eſt ⁊ eorꝫ diſpō ⁊ a qbus cauſis maxīe ad id quod ſm naturam eſt reuertunt.

Iam compleui narratōem ſpeciei medicine dicte cum conſeruatōe ⁊ ex medicina eſt ſpecies alia que nominatur cōfortatio ⁊ nutritio: ⁊ utimur ea in eo qui ſanatus eſt ex infirmitate ⁊ in ſenentute.

Confortatio ⁊ nutritio ſunt capitulū medicine quod adminiſtrat in eo qui iam ſanat⁹ ē ex egritudine: ⁊ nominat illud regimē cōualeſcētis: et in ſenectute nominat illud retentio reſidui vite ſenis. ⁊ inter cōfortatōem ⁊ nutritōem eſt differētia. cōfortatio quidē eſt illud quod addit in virtutib⁹ mēbrorꝫ: nutritio vero eſt illud quod mutat ⁊ digerit ſm q̄ oportet: ⁊ cuꝫ quātitate qua oportet ⁊ q̄ nutrit. 207

Perfecte quidē in terapētice facultatis litteris demōſtratū eſt: p capitula uero dicat ⁊ nūc.

Etiam oſtendi illud in libro de ingenio ſanitatis declaratōne completa. diſpoſitōem autē corporū iſtorū ⁊ ex qbus cauſis redeāt ad diſpoſitōeꝫ nālem ego ſum narrās tibi cum abbreuiatione in hoc loco.

Vult q̄ iam exquiſite pſcrutat⁹ eſt doctrinā regiminis cōualeſcētis ⁊ retētiōis reſidui vite ſenis in libro ſuo qui nominat regimen ſanitatis ſeu ingeniū ſanitatis: ⁊ q̄ illud quod dicit in libro hoc ē abbreuiatio illius. 208

Si igit diſpō eſt talis: bon⁹ quideꝫ eſt ſed pauc⁹ ſanguis: ⁊ cū eo uitalis qui appellat ſpūs ⁊ aīalis. ipſe uero ſolide partes ſicciores: ⁊ ppterea uirtutes earū debiliores ⁊ infirmiores: ⁊ ppter has totū corpus fridius.

Dico ergo q̄ diſpoſitio iſtoruꝫ corporum: ſcilꝫ cōualeſcentiū ⁊ ſenū eſt q̄ ſanguis qui eſt in corpibus eoruꝫ eſt ſanguis bonus: uerūtamē quātitas eius eſt parua: ⁊ ſimilr̄ etiaꝫ eſt diſpoſitio ſpūs uitalis ⁊ aīalis. membra uero eorū fixa ſunt ⁊ ſicca: ⁊ ppter illud uirtutes eoruꝫ ſunt debiles: ⁊ propter debilitatē harum uirtutū totum corpus eſt frigidius.

Quod ipſe dixit: cōicāt ↄualeſcētes ex egritudinibus ⁊ ſenes: verū cauſe in eis diuerſificāt in ↄualeſcētib⁹ quidē egritudines: ⁊ quod cū eis accit ex dolorib⁹ cōminuūt ex ſanguinib⁹ ⁊ ſpiritib⁹ ipſorꝫ: ⁊ ex humiditatib⁹ ſpͤſis in mēbris que rorāt mēbra radicalia: ⁊ omnia que accidūt eis inde ſunt p accidēs nō nālia in eis: ⁊ ppter illud poſſibile eſt vt deſtruāt omīa accītia. ⁊ iterꝫ eſt manifeſtū q̄ fit in mēbris eorꝫ ppter iſtas reſ malicia cōplexiōis que facit v̄tutes eorꝫ debiles. ⁊ ppt paucitatē ſanguīs in eis ⁊ debilitatē virtutū fit qđ vicit ſup totū corp⁹ frigus: ſenū v̄o corpa radicalia frigida ſunt et ſicca natura ⁊ ſanguīes eorꝫ ſunt pauci: qm̄ calor in eis

innatus iam debilitatꝰ a digeſtiōe eius quod aduenit corpori ex potu ⁊ cibo: quapropter aggregant̄ in corporibꝰ eorū humiditates multe ⁊ humores crudi: ⁊ ꝓpter iſtas res debilitantur in eis ſpiritus tres: ⁊ dominat̄ in eis ſuper eos debilitas nature: ⁊ fiunt corpora eorū frigidiora natura ꝙ̄ fuerint. Jam ergo declarat̄ per illud quod diximus conueniētia corporū conualeſcētiū ⁊ corporum ſenum in paucitate ſanguinis ⁊ ſpirituū ⁊ ſiccitate membroꝝ ſpiritualiū radicaliū ⁊ debilitate virtutū ⁊ victoria frigoris ſupra totū corpus. ⁊ ꝓpter illud ponit Galienus canonē curatōis vnū in conualeſcētibus ⁊ ſenibus: ⁊ ꝓpter illud oportet vt diſcernas ipſum ⁊ approꝑes conualeſcētes ſm̄ cauſas faciētes in eis: ⁊ approꝑes ſenes ſm̄ cauſas agentes in eis. ⁊ iaꝫ declaratū eſt ꝙ cauſe diſpōis iſtoꝝ ſunt alie a cauſis diſpoſitiōis illoꝝ. 209

Cauſe uero ſalubres eaꝫ que dicta eſt corrigētes diſpōem uno qdem capitulo ut appꝛ̄hēdāt̄ quecūqꝫ ꝑfectaꝫ ⁊ uelocē digōem opant̄: ſm̄ ꝑtem uero immoderatis motōibꝰ ⁊ cibis ⁊ potibꝰ ⁊ ſomnis ſunt. mãe quidē motionū ſūt ſuſpēſiōes ⁊ deambulatiōes ⁊ fricationes ⁊ lauacra.

Quod ſi uis ut aggregē tibi cauſas que rectificāt hāc diſpōnem ⁊ attrahūt hn̄ti ipam ſanitatē: tūc ſunt oīa que adiuuāt ad hoc ut ſupueniat corpi nutrimētum velociter cuſtodiens. ⁊ ſi amas ut diſtinguā tibi eas: tūc ſūt motus equales ⁊ cibꝰ ⁊ potꝰ equalis ⁊ ſomnus eq̄lis. ⁊ ſpēs motꝰ ſunt in uehitiōe ⁊ deābulatōe ⁊ fricatōe ⁊ balneatōe.

Oportet vt regant̄ regimine equali in vnaquaqꝫ cauſarū ſex: que ſunt aer continēs: cibꝰ ⁊ potus: ſomnus ⁊ vigilia: ⁊ euacuatio: ⁊ conſtrictio: et accidētia anime. verūtamē Galienꝰ dixit in illis tria vt ſignificet ſuper reſidua per ea: ⁊ dixit ex ſpeciebus particulariū motus vehitiōem ⁊ deambulatiōem: vt ſignificet ſuper omnia particularia motus: ⁊ intelligant̄ ex particularibus motus particularia etiā vniuſcuiuſqꝫ cauſarū ſex: ⁊ ꝑſcrutatꝰ eſt exquiſite ſermonē in eis in duobus libris. quorū vnus eſt liber de ingenio ſanitatis. ⁊ alter eſt de regimine ſanorū. 210

Et ſi multū meliores adhuc fiāt: ad ꝯſueta opa paulatim attigāt.

Et ſi rectificant̄ rectificatōne multa poſt uſum haꝝ rerū: tūc oportet conuerſari in pauco ex eis in quibꝰ ꝯſueuerūt cōuerſari ex opatōibꝰ.

Quando tu adminiſtras in regimie ſanitatis cōualeſcētis ⁊ retentiōis reſidui vite ſenis cibuꝫ ⁊ potum equalē in quātitate ſua ⁊ ſua qualitate ⁊ bonitate digeſtiōis eorū: ⁊ adminiſtras ſomnū equalē ⁊ motum equalē facilē que confortāt membra eoruꝫ: et expirare faciūt illud quod aggregat̄ in eis ex vapore aut per vehitōem: aut per ambulatiōem: aut per fricatōnem equalē: aut per balneatōem: aut per duo ex iſtis: aut per plura duobus. ⁊ vidēs eos ꝙ iam rectificati ſunt per ea rectificatōe multa poſt adminiſtratōem eorū: tunc precipe eis vt inquirāt conuerſatōem in pauco ex eis ī quo cucurrit cōſuetudo eorum cōuerſari: ⁊ ingrediant̄ in eo paulatim: ⁊ gradet̄ in eo donec redeāt ad cōſuetudinem eoꝝ ex opatōibꝰ quas conſueuerūt. 211

Ciboꝝ uero in ꝓ̄ncipio qdē hūidi ⁊ bn̄ digeſtibiles ⁊ nō frigidi: poſtea uero magis nutriētes.

Cibi aūt opꝫ ut in ꝓ̄mis ſint ex rebus humidis uelocis digōis que nō ſunt frigide. qum ergo extēdit̄ cum eis tēpus: tūc opꝫ ut ſint ex eis quoruꝫ nutrimentū eſt plus.

Jam ſciuiſti ex canone curatōis cōmuni: ſcilꝫ ex curatiōe contrarij per contrariū: quia qum virtutes conualeſcentiū ⁊ ſenū ſint debiles īdigēt cibis humidis velocis digeſtiōis: ſicut ſunt ſorbitiones: ⁊ aqua pullorū: ⁊ ius gallinarū: ⁊ qum infrigidat̄ complexio: indigent calefactiōe membrorū ſuorū cū cibis: quapropter oportet vt illud quod das eis in cibo ex eis non ſit frigidū: ⁊ gradare eos in iſtis rebus ex minori ad pluſ paulatim: ⁊ ſimiliter oportet vt facias in motibꝰ ⁊ vnaquaqꝫ cauſarū. 212

Potus uero aptꝰ uinū ē: etate qdē mediū: forma uero puꝝ luciduꝫ: in colore uero aut albū aut ſubrubeuꝫ: odore uero ſuaue: in guſtu uero nec aquoſum omnino nec aliquā uehemētē qualitatē oſtēdēs nec ſtipticā nec amaram nec dulcem.

Potꝰ autē rectior eis eſt uinū equale inter antiquū ⁊ nouū: ⁊ qn̄ aſpicis ip̄m uides ip̄m claꝝ lucidū ⁊ color eiꝰ aut albꝰ aut decliuis ad rubedinē: et quando ip̄m odoras inuenis ip̄m boni odoris cū equalitate: ⁊ quando guſtas inuenis ipſum ſaporis nō mortui neqꝫ fortis ualde donec nō ſit uincēs ſuper ip̄m ponticitas aut ſtipticitas aut amaritudo aut dulcedo.

Rectior potuū cōualeſcētibus ⁊ ſenibus eſt vinū temꝑate complexiōis: ⁊ non eſt ſuper te ſiue ſit antiquū ſiue nouū poſtquā ſunt ſigna equalitatis apparētia in eo: ⁊ ſunt illa que numerauit. color quidem albus aut decliuus ad rubedinē ſed in ſubſtātia eſt clarū lucidū: odor vero eſt bonus cū equalitate: ſꝫ ſapor eſt non mortui ſaporis nec fortis valde: ſed medium eſt inter ponticitatē ⁊ ſtipticitatē: ⁊ inter amaritudinem et dulcedinem. 213

Dictū ē aūt ut modo dixi i terapētica facultate amplꝰ ſuꝑ his.

Etiam narraui oẽs iſtas res ſicut dixi paulo ante narratõe magna expoſita hac ĩ libro de igenio ſanitatiſ.

Iſte ſermo tolerat duas expoſitões. vna earum eſt vt velit omnes canones curatõis. ⁊ altera ẽ vt velit totũ quo regant̃ conualeſcẽtes ⁊ ſenes. prima vero expoſitio eſt ſermo cõmunis quo facit nos rememorari toti⁹ quod narrauit in hoc libro: ⁊ propter illud ponit eum ſigillatõem eius. Expoſitio autẽ ſecũda eſt ſermo ꝓpꝰus quo facit nos rememorari ꝙ corpora conualeſcentiũ ⁊ ſenũ quum ſint frigida: indigẽt eis que calefaciũt ea ex cibis ⁊ potibus ⁊ motu: ⁊ reliquis cauſis calefactõe equali. ⁊ ſi ſint debilia: indigent eis que confortãt ea ex cibis ⁊ potibus ⁊ ſpecieb⁹ exercitij. ⁊ quꝫ ſint diminuta ex ſanguine ⁊ ſpiritib⁹ indigẽt eo quod addat illud in illis ex cibis ⁊ potibus: ⁊ bonitate digeſtionis: ⁊ exercitio ⁊ gaudio. Et eius ſunt ſpecies multe: ſicut aſpectus rerũ boni aſpectus: ſicut celũ ⁊ ſtelle ⁊ aque ⁊ colores boni ⁊ ſtratus alij: ⁊ vaſa ꝓcioſa: ⁊ que bonã faciũt animã ex narratiõibus faciẽtibus ridere: ⁊ que faciunt ſuper animã leticiã: ⁊ ſuffumigatio bona: ⁊ odores delectabiles: ⁊ reliqua que ſunt illis ſimilia: ⁊ quꝫ ſint mẽbra illorũ ſicca: eis ĩdigẽt que humectãt ea. in cõualeſcẽtib⁹ q̃dẽ afferat̃ cambiũ ei⁹ qđ reſoluerũt dolores ex eis ex humorib⁹: in ſenib⁹ vͦ extrahat̃ cũ facilitate illud qđ aggregat̃ in corꝑib⁹ coꝝ de ſupfluitatib⁹: ⁊ inquirat̃ calefactio mẽbroꝝ ⁊ ĩpoꝝ humectatio cũ cibis ⁊ potib⁹ conueniẽtib⁹ ⁊ fricatõe ⁊ balneatõe: ⁊ ſilib⁹ iſtis ex illis que qñ ponis illas radices ſunt ſuſtẽtamẽtũ tuũ: ⁊ vtẽs vno quoqꝫ ꝑticulariũ ſm ſe: cõſequeris intẽtiõem tuã q̃litaꝫ. Et quꝫ poſt Gal. ⁊ Diaſco. ſint herbe inuẽte vltimi iuuamẽti velocis valoris: ſicut valor cãphore in egritudinib⁹ peſtilẽtialib⁹ calidis: ⁊ muſc⁹ in egritudĩb⁹ peſtilẽtialib⁹ frigidis: ⁊ ſicut velocitas herbe aphrodilli cui⁹ flos ſil̃at̃ celeſti faciẽtis euadere ex pũctura ſcorpionũ ⁊ ex morſu ſerpẽtũ ⁊ viperaꝝ: donec dr̃ ꝙ qui bibit ex ea aliquid: ⁊ mordet ĩpm vipera aut ſerpẽs aut ſcorpio: nõ ſentit per eos dolorẽ: ⁊ ſi eẽt ex reb⁹ que ſunt deteriores iſtis reb⁹ ⁊ maligniores eis. ⁊ qꝛ ita ſtat anno vno ꝙ nõ imp̃mit in corp⁹ ei⁹ venenũ: tũc iã poſſibile eſt vt ſint etiã medicine que ꝓhibeãt a velocitate ſenectutis. ſ. a frigore mẽbrorũ ⁊ ſiccitate eoꝝ: ⁊ ꝓlonget̃ ꝑ illud vita hoĩs qñ regimẽ ei⁹ ſit bonũ: ſicut dr̃ ꝙ hoĩes vixerũt centũ annis: ⁊ vnũ qđ inuenit̃ in illo ẽ medicia inda ⁊ noĩat̃ triphera: ĩpa nãqꝫ bonã efficit digõem ⁊ colorẽ bonũ: ⁊ ꝓlongat iuuẽtutẽ tꝑe ⁊ ſpacio lõgo qñ cũ vſu ei⁹ bonũ eſt reliquũ regimẽ: ⁊ fortaſſe illi qui diu vixerũt inuenerũt iam medicinas quib⁹ ꝓlõgate ſunt vite eoꝝ: quarũ cognitio nõ ꝑuẽit ad grecos nec ad aliquẽ eorũ qui venerũt poſt eos vſqꝫ hodie: ⁊ fortaſſe illud inueniet̃ in eo qđ futurũ eſt ex tꝑe. nã qñ triphera eſt ſm ꝙ dixim⁹: tunc poſſibile eſt inuenire qđ ea eſt magis vltimũ: verũtñ nõ eſt poſſibile oĩo inuenire medicinã ꝓhibẽtẽ a morte vllo modo ⁊ cõſuãtẽ vitaꝫ ſemꝑ. Gal. aũt demõſtratõe ꝓbauit in tractatu p̃mo de regimĩe ſanoꝝ: ꝙ hec res eſt ĩpoſſibilis in nã hoĩs qũ ſit cõpoſit⁹ ex ſꝑmate ⁊ ſanguĩe mẽſtruoſo. 214

Nunc eiꝫ nõ ꝑcurrere oĩa ꝑticl'aria nob̃ ꝓpoſituꝫ erat ſolũmõ remẽorari capitula: ĩ alijs. n. negocijs fecim⁹ tractatiõem: q̃ ꝓſcribẽs q̃dẽ quot ſunt ⁊ q̃lia determinabo oratõem in eis.

Et nõ eſt intentio mea in hoc libro ut narrẽ oẽs res ꝑticularit̃: uerũ tamẽ nõ intẽdo ĩ hoc libro niſi ut rememorer ſummas eius qđ expoſui ⁊ oſtẽdi in libris meis alijs: ⁊ ego ſum dicẽs illos libros alios quot ſunt ⁊ qui ſũt: ⁊ diſtinguã unũquẽqꝫ eoꝝ: deide abſcindã poſtq̃ꝫ narrauero illud libꝝ iſtũ.

Iam palã dixit Gal. in h̃ ſmone illo ad qđ intẽdim⁹ de h̃ ꝙ noĩauim⁹ hũc libꝝ artẽ ꝑuã: ⁊ ꝙ ĩpe noĩauit ĩpm h̃ noĩe vt ſignificet qꝛ in eo ſũt ſumme toti⁹ artis medicĩe quã expoſuit ĩ libris ſuis ⁊ nõ noĩauit eũ h̃ noĩe ꝑ ꝯꝑatõeꝫ ei⁹ ad libꝝ de ingenio ſanitatis ſolũ ſicut putat cui nõ ẽ intellect⁹. ⁊ iſta ſunt noĩa librorũ ei⁹ in q̃b⁹ docuit artẽ medicĩe ſm expõem ⁊ deĩmĩatõeꝫ: ⁊ dic̃ intẽtões ſuas in eis cũ cõditõibus ſuis. 215

Dictũ igit̃ q̃dẽ eſt ⁊ p̃us qm̃ ẽ un⁹ ali⁹ liber in quo de ꝯſtitutõe ⁊ inuẽtione artis medicine tractauim⁹. añcedũt aũt eũ duo p̃ores q ſunt de artiuꝫ ꝯſtitutõe: ſꝫ hi nũc expleto eoꝝ nũero q̃ ſine tractiõe ſunt oꝑationũ.

Iam dixi paulo ante: qꝛ ego ſcp̃ſi tractatũ in quo narraui q̃l'r ẽ medicina: ⁊ p̃cedũt hũc tractatũ duo tractat⁹ in q̃b⁹ narraui eſſentiã oĩm artiũ: uerũtñ iſti tractat⁹ cũ hoc tractatu quorũ iſte ẽ conſummatio ſunt p̃ter libros quos edidi ſm expõnem ⁊ dilatatõem in ſermone. illorũ autẽ libroꝝ iſte ſunt ordinationes.

Audi ordinẽ librorũ in quibus perſcrutatus eſt exquiſite Galien⁹ doctrinã artis medicĩe. 216

De his q̃dẽ igit̃ que ſm hippo. ſũt elemẽta un⁹ liber eſt: poſt aũt euꝫ tres de cõpl'onib⁹: quoꝝ duo q̃dem de hiſ que in aĩalib⁹ ſunt ꝯpl'onib⁹: tertius aũt de his q in pharmacijs. Ideoqꝫ ⁊ de ſimpliciũ pharmacorũ uirtutis oꝑe nõ poſſibile ẽ ſcire ꝑfecte ſi nõ diligẽter ſtudeas legere tertiũ de ꝯpl'onib⁹. Eſt aũt ⁊ ali⁹ liber ꝑu⁹ ſequẽs duos p̃mos de compl'onib⁹ q de anomala diſcraſia inſcribit̃: hunc aũt ſil'r alij duo q̃ꝫ ꝑui. hi q̃deꝫ de compõne optima corꝑis: hi uero de bona habitudine.

Primꝰ liber eorũ eſt ĩ quo narraui eſſe elemẽtoꝝ ſm ſniam hippo. ⁊

poſt euꝫ ſunt tres tractatus in quibus narraui eſſe complexiõiſ.narraui ſiqui dem in duobus tractatibus pꝛimis ex eis eſſe complexiõis animaliuꝫ : ⁊ nar raui in tertio eſſe complexiõis medici narum ſimpliciũ:⁊ pꝛopter illud fit im poſſibile aliquẽ intelligere libꝛuꝫ meuꝫ de uirtutibus medicinarũ ſimplicium ſcdm ꝙ opoꝛtet ſi nõ antecedat ⁊ legat tertiuꝫ librũ meum de complexione: ⁊ perſcrutetur exquiſite intellectũ eius : ⁊ poſt eum eſt tractatus unus paruus qui continuatur cum duobus tractati bus pꝛimis libꝛi mei in complexione:⁊ inſcriptio eius eſt de complexione ma la diuerſa : ⁊ duo alij tractatus quoꝛũ uni⁹ iſcriptio eſt de melioꝛe habitudine coꝛpis:⁊ alteriuſ eſt inſcriptio de bona habitudine coꝛpis.

Iſti tractatus omnes ſunt pendẽtes ⁊ pꝛecedẽ-tes cum complexione. 217

TRipartita eſt alia operatio de uir tutibus naturalib⁹: quã ſiue poſt duos de complexiõibus: ſiue poſt euꝫ qui de elemẽtis legere quis uelit poteſt hoc conſequi.

ET poſt libꝛum de complexiõibus eſt liber alius in quo ſunt treſ tra ctatus in quibus narraui eſſe uirtutuꝫ naturaliuꝫ:⁊ poſſibile eſt poſt hoc ut le gas hunc libꝛuꝫ poſtquã legeris duos tractatus pꝛimos de complexione : et poſtquã legeris tractatũ in quo narra ui eſſe elementoꝛũ : ut ſit lectio tua ſꝫm oꝛdinem continuũ.

Filꝫ lege ⁊ vide libꝛũ de virtutibus naturalibus poſt duos tractatus pꝛimos de complexione: ⁊ lege ãte iſtos duos pͥmos tractat⁹ libꝝ de elemẽtꝭ. 218

POſt hunc autem in multis operi bus de animalibus operatõibus tractauimus.

ET ſunt mihi poſt hunc libꝛuꝫ libꝛi multi in quibus narraui eſſe ope rationũ animaliũ.

Ult ꝙ ſunt ei poſt libꝛũ de virtutibus animali-bus libꝛi multi. 219

QUoniam autem ⁊ in demonſtra tionibus eoꝛum non parua utilitas eſt que per anatomiã apparẽt: pꝛimuꝫ in illis exercerĩ opoꝛtet. Eſt autẽ ultima ⁊ utiliſſima quedam eoꝛum que uocaẽ anatomia diſputatõ ⁊ diſpoſitio ⁊ aliẽ cum ea multe. In duobus quidem de anatomie diuerſitate : in uno auteꝫ de ea que moꝛtuoꝛũ anatomia : poſt hos autem duos de ea que uiuoꝛũ : in alijs autem quibuſdã ſcdm partes introdu cendis faciemus eam que de oſſibus: ⁊ eam que de muſculis eſt anatomia : ⁊ eam que neruoꝛũ: ⁊ eam que arteria rum ⁊ uenarum: ⁊ quidaꝫ tales alij ta lium ſunt: ⁊ ſi ſcdm naturam qui in ar terijs ſanguis.

UErũtamẽ qum in demonſtratio ne ſuper ea que apparẽt in anato mia ſit iuuamentũ non paruum: opoꝛ tet ſut antecedat ſtudium in anatomie libꝛis:⁊ magis conſequtiu⁹ libꝛoꝛuꝫ in quibus narraui anatomiaꝫ eſt liber cu rationis anatomie : ⁊ poſt ipſum ſunt libꝛi alij multi ex quibus ſunt duo tra ctatus in quibus narraui eẽ eius quod cadit in anatomia de diuerſitate : ⁊ ex eis eſt tractatus in quo narraui eẽ ana tomie animaliuꝫ moꝛtuoꝛũ:⁊ continu antur cum eo duo tractatuſ in quibus narraui eſſe anatomie animaliuꝫ uiuo ruꝫ. Et ex eis ſunt tractatuſ alij quos poſui diſcipulis in anatomia oſſium ⁊ lacertoꝛũ ⁊ neruoꝛuꝫ ⁊ uenarum non pulſatiliũ ⁊ pulſatiliũ: ⁊ tractatus alij ſimiles iſtis: ⁊ ex eis qui ingrediunẽ in oꝛdine iſtoꝛũ eſt tractatus in quo oſtẽ di ꝙ ſanguis eſt retẽtus in uenis pulſa tilibus natura.

LIber curatõnis anatomie ẽ.xv.tractatus: ⁊ tra ctatus quos poſuit diſcipulis ſunt quinq; qui aggregati ſunt i libꝛo vno ⁊ nominaẽ poſt illud anatomia parua. 220

DEmonſtrãtes ipãs operationes duo quidem ſunt de muſculis et motib⁹: tres autẽ de thoꝛace ⁊ pulmo nis motu: poſt hos qui de reſpiratiõis

cauſis: quos ſeqtur qui de uoce.

Eſſe autem operationū narraui in duobus tractatibuſ in quibus narraui motuꝫ lacertorū. Et tres tractatus ſunt in quibus narraui motuꝫ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ ſequitur hunc librum liber noſter de cauſis reſpirationis: ⁊ poſt hunc ſunt tractatus quos edidi de uoce.

Iſti ſunt quatuor tractatus qui aggregati ſunt ⁊ nominātur libri vocis. 221

De principali autem ⁊ de alijs omnibus quecunqꝫ circa naturales aut animales operatiōes querūtur: in multipartito opere manifeſtauimus: quod de hippocratis ⁊ platōis dogmatibus inſcripſimus.

Eſſe autem uirtutū que nominantur regitiue ex uirtutibus anime ⁊ reliquorum de quibus eſt neceſſaria inquiſitio de eſſe operationū naturaliū ⁊ animaliuꝫ oſtendi in libro i quo ſunt tractatus multi: quorum inſcriptōem poſui de ſentētijs hippo. ⁊ platonis.

Iſte liber eſt nouem tractatus: ⁊ tractatū decimum fecit reſpondendo de dubitatiōe qua dubitabant quidam hoīes ſui tēpis. 222

Ex huius generis ſunt que ⁊ in cōſideratione que de ſpermate ſcripta ſunt ſingularitates: ⁊ adhuc que de hippocratis anatomia: que omnia quidem de utilitate membrorū ſequiť operatio.

Et ingrediuntur in hoc genere doctrine duo tractatus quos edidi de ſpermate: ⁊ liber de anatomia hippocratis: deinde poſt iſtos libros omnes ſequitur liber de iuuamētis membrorum.

Liber de iuuamentis membroꝝ eſt decē, ⁊ ſeptē tractatus. 223

Ad cognitiones autem egritudinū ⁊ que de patientibus locis: ⁊ que de pulſibus operatio utilis exiſtit ſcđꝫ quam ⁊ precognitiōes docemus. antecedunt autē eum qui de pulſibus duo libri qui de utilitate reſpirationis ⁊ de utilitate pulſuū. hic autem qui de pulſibus in quattuor partes diuiſus eſt: prima quidem de differētijs eorum: ſecunda de cognitione: tertia de his que in pulſibus cauſis: ⁊ quarta de ea que per pulſus p̄cognitōe huius generis eſt.

Ex libris autem quibus fit iuuamētum in cognitōne egritudinum eſt liber cognitionis egritudinū membrorum interiorum patientiū: ⁊ ex eis eſt liber de pulſu: in quo narraui pronoſticationem que fit ex pulſu. Et antecedūt librum pulſus duo tractatus. quorum unus eſt in neceſſitate reſpiratōnis: ⁊ alter in neceſſitate pulſus. Liber autē noſter in pulſibus diuidiť in quattuor diuiſiones. in cuius prima diuiſiōe narrauimus ſpecies pulſus. ⁊ narrauim⁹ in ſecūda qualiter cognoſcūtur ille ſpecies. ⁊ narrauimus in diuiſione tertia cauſas facientes illas ſpecies. ⁊ narrauimus in diuiſione quarta pronoſticationem que fit ex illis ſpeciebus.

Vnaqueqꝫ harum diuiſionum eſt quattuor tractatus. 224

Ex hoc genere eſt qui in introducēdis de pulſibus ſcriptus eſt. In mente autem habeo ⁊ aliū facere librū unum uelut inciſiōem omnium: quem artē de pulſib⁹ ſiue epithoma inſcribā.

Et ingreditur i hoc genere tractatus quem poſuimus introducendis in pulſu. Et ego quidem in mente habeo ut ponam tractatū aliuꝫ in quo ſummatiꝫ ponam totum quod dixi in iſtis tractatibus qui ſūt de pulſu: ⁊ forſitan ponam inſcriptiōem illius tractatus: aut artem pulſus: aut ſūmas eſſe pulſus.

Illud qđ conſequiť eſt: q̄ꝛ poſuit hunc tractatū verū, p̄miſit illū ⁊ dimiſit ipm ⁊ mortuus ē fine ipſo ſm cap. octogintaſeptem annorū. 225

Utilia autem ad hāc inſcriptiōem ſunt ea que per commenta ⁊ iudicia eius q de pulſibus archigenis liber dicta ſunt. Ad precognitōes autem utilima maxime que criſis operatio: ante

cedit aũt hanc que de creticis: ſed que
de diſnia et ad cognitiones preſentis
diſpoſitõis: ⁊ ad cognitiones futuroꝝ
bonoꝝ uel maloꝝ circa laborantem
utilis exiſtit.

Et ex eis quibus fit iuuamentum
ex hac ſcientia ſunt tractatus in
quibus expoſui illud quod dixit archi
genes in pulſu: ⁊ quod expertus eſt: ⁊
oſtendi rectuꝫ eius ex eo quod errauit
uel narrauit. libri autem quibus fit iu
uamentuꝫ in pronoſticatione magiſ ul
timus eorum eſt liber criſis: ⁊ precedit
ipſum liber de creticis diebus: et liber
quē edidi in malicia reſpirationis: quo
fit iuuamentũ in cognitione rei preſen
tis ⁊ in pronoſticatiõe rei future ex bo
no aut malo qđ accidit infirmo.

Vnuſquiſq; boꝝ libroꝝ eſt tres tractat⁹ 226

Et qui de ſimpliciuꝫ pharmacoꝝ
uirtute ſunt quoꝝ p̄us memini:
⁊ hi qui de compoſitiõe pharmacoꝝ.

Et undecim tractatus in quibus
narraui eſſe medicinarum ſimpli
cium ⁊ iam diximus eos ante ⁊ decem
⁊ ſeptem tractatus in quibus narraui
mus compoſitiones medicinarũ ⁊ eſſe
compoſitionis earum.

Septem tractatus nominantur cathagenes: et
decem nominantur almeamur: in quibus dixit
medicinas ꝯpoſitas ſm mēbra patiētia. 227

Hec igitur omnia ⁊ cum eis ſunt
quedam ad cognoſcenduꝫ utilia:
quemadmoduꝫ ⁊ qui de procatarticis
cauſis: ⁊ qui de medicinali emperia: ⁊
qui de ſubtiliante dieta: ⁊ amplius qui
de phlebotomia ad emalcrum uel con
tra eraſiſtratũ: ⁊ qui de his qui preter
naturam tumoribus ſunt: ſimiliter au
tem ⁊ alij qui de multiplicitate humo
rum: ⁊ alij quidem tales. omniũ auteꝫ
utiliores ad terapenticum mercedem
ſunt: ⁊ qui de egritudinũ differētia: et
qui de accidētibus: ⁊ tertius de his in
quo cauſas egritudinũ tractauimus:
cum quibus alij tres in quibus que in
accidentibus cauſas cõmentauimus.

Et omnes iſti libri ⁊ tractatus alij
cum eis ſingulares eſt neceſſe ut
legantur ⁊ regantur ⁊ preparētur: et
ex eis eſt tractatus in quo narraui eſſe
cauſarum primitiuarũ: ⁊ ex eis eſt tra
ctatus in experientia medicinali: et ex
eis eſt tractatuſ in regimine ſubtiliāte:
⁊ ex eis eſt tractatus in phlebotomia
uenaruꝫ in quo contradixi eraſiſtrati:
⁊ ex eis eſt tractatus in apoſtematib⁹:
et ex eis eſt tractatus in multitudine
humoruꝫ: ⁊ alij ex eis qui ſunt ſimiles
illis: ex quibus non eſt excuſatio in in
tellectu libri de ingenio ſanitatis: ⁊ tra
ctatus quo narraui egritudines: ⁊ tra
ctatus in quo narraui accidētia: ⁊ tra
ctatus tertius in quo narraui cauſas
egritudinũ: ⁊ tres tractatus poſt illuꝫ
in quib⁹ narraui cās accidētiũ.

Aggregati ſunt iſti tractatus ſepteꝫ in libro vno:
⁊ nominat liber cauſarũ accidentiũ. 228

Que de terapentica ſequantur me
thodo ſcripta ſunt a nobis ſingu
lariter ⁊ que de operatione.

Et ſequitur hos libros liber de in
genio ſanitatis: ⁊ liber de regimi
ne ſanorum.

Ipſe autem dicit in libro de ingenio ſanitatis:
oportet vt legatur poſt librum de ingenio ſani
tatis liber de medicinis compoſitis: ⁊ oportet
vt legantur medicine ſimplices ante librum de ingenio
ſanitatis. 229

Quoniam autem ⁊ ante omia hec
exerceri oportet in ea que de de
monſtratione operatiõe logice futurā
operari artem in ea que ad optimaꝫ he
reſim demonſtratũ eſt opatione.

Et iam oſtendi in tractatu in quo
narraui meli⁹ ingeniũ: quia opor
tet ante hos libros omnes ut exercea
tur in libro meo quem edidi in demon
ſtratione qui uult uti hac arte ꝑuiam
ratiocinatõis ⁊ exerceri in ea.

Docuit per hunc ſermonem modum neceſſita
tis que eſt de arte dialectice in arte medicine.
Manifeſtum eſt enim ꝙ non ſcitur rectum et
certum: nec rectificatur ab errore niſi per artem diale
cticam ſolam. 230

De alijs autem conſcriptionibus et rememorationibus quas ſcripſimus non neceſſe eſt tractare nūc de omnibus futuros dicere alioſ forſitan in uno uel duobus libris inſcriptiōem habituris Galieni de proprijs conſcriptionibus.

Reliquos autem libros ⁊ expoſitiones quaſ edidi non cogit me aliquis dicere in hoc loco: quoniaz de conſilio meo eſt ut applicem omnes eos in tractatu uno aut in tractatibꝰ duobus: ⁊ ponam inſcriptōem libri Galieni in rememoratione librorū ſuorū.

Iam fecit hoc Galienꝰ in duobꝰ tractatibꝰ quos nominauit paruitas librorū vel nominatio librorum Gal. Et ex libris quos dixit in hoc loco ⁊ libris quos dixit in nominatione librorū ſuorum: et ſunt illi qui exierūt ab arabica lingua vel ad arabicā linguam: ⁊ eſt plurimū eorum ad illud ad quod vocat neceſſitas in doctrina artis medicine. ⁊ ex eis ſūt quos nō vidi vſq; ad diem hunc: ſicut librum in quo expoſuit illud quod dixit archigenes in pulſu: ⁊ ſicut libri eius in anatomia hippocratis. Et ab iſtis duobus libris fit excuſatio per illud quod oſtendit in libro ſuo de pulſu: ⁊ per id quod oſtendit in libro ſuo de anatomia. Et ſimiliter fit excuſatio per canones quos dixit in quinq; tractatibus primis medicinarū ſimpliciū: a toto illo quod poſuerunt qui venerunt poſt eum ex medicinis quas oſtēdit ſe inueniſſe. Et ſimiliter fit excuſatio per librū ſuum de criſi: ⁊ per librum de ingenio ſanitatis a libro ſuo de febribus. Ipſe enim exquiſite perſcrutatꝰ eſt eſſe febriū in his duobus libris. ⁊ ſcdm hanc viaz neceſſe eſt tibi vt intelligas intentōes Galieni ⁊ agas cum eis: ⁊ addiſcas artem medicine ſm q magis completū eſt.

Explicit commentū Hali filij Rodhan ſupra Tegni Galieni: in quo ipſe Hali exponit librum Galieni archiatros: filij Abincalis: q̄ nominatur Microtegni.i.ars parua.

LAUS DEO.

Incipit libellus de diuiſione librorū Galieni.

Teſtatur Galienꝰ in commētarijs ſupra dicta hippocratis ſe librum compoſuiſſe de ordine legēdi ſuos libros: ⁊ licet hic in fine huiꝰ libri Tegni mltos nūeret libros quos cōpoſuit ⁊ ordinē legēdi aliquoꝝ tradat: veruz ex hoc non habetur totus librorū numerꝰ neq; totus ordo. vt ergo hec duo habeanť opere precium vtile eſſe duxi hic ſub epilogo dicta Galieni in illo libro ſm gentilis mentē in mediū adducere. Dico ergo in p̄mis q Gal. compoſuit libros de quibuſdā p̄cedentibꝰ ad ſciētiā medicine: ⁊ ſunt numero tres: in quibꝰ inſinuat docet ⁊ declarat quomodo medicina ipa ⁊ quelibet alia ſciētia doceri debeat: vt ipe dicit in fine huius. Iaz dixi paulo ante quia ego ſcripſi tractatuz in quo narraui qualiter eſt medicina. ⁊ precedūt hunc tractatū duo tractatꝰ in quibus narraui eſſentiā omniū artiū: ⁊ fecit librū de demōſtratione ſeu artiū conſtitutōe qui liber logica quedam eſt: de quo mentōem fecit in fine huius tertij libri vbi dixit: Et iam oſtendi in libro in quo narraui melius īgeniū quia oportet ante hos libros omnes vt exerceať in libro meo quē edidi in demonſtratiōe: qui vult vti hac arte p viam ratiocinatōis ⁊ exerceri in ea. de quo libro etiā mētionē facit tertio de ſimplici medicina capitulo vltimo. Secūdꝰ eſt que fit medicorū laudabilis ſecta: ⁊ ſic eſt liber de ſectis. Tertiꝰ eſt vocabulorū ſiue nominū medicinaliū expoſitio: ⁊ ſic eſt liber qui nominať de nominibꝰ medicinalibꝰ: de quo mentiōem facit 2° de differētijs febriū: illo capitulo: Sed quoniā. Et fecit libros de medicina vl de p̄ncipijs quibuſdā medicine: ⁊ ſic eſt liber dictꝰ introdictorius. aut de tota medicina: ⁊ hoc dupľr: vel in cōmuni: ⁊ ſic eſt liber iſte tegni quē nup emendauimꝰ. vel in ſpeciali de ſcibilibꝰ pticularibꝰ ⁊ determiātis: ⁊ qa medicina eſt ars operatiua ⁊ mechanica pace doctrine huiꝰ dixeriz: ideo conſiderat ſubiectū finē ⁊ modū inducendi finē in ſubiectuz teſte Auerroi: primo collectorij. ſubiectū autē quod eſt corpꝰ humanū p̄ma aphoriſmoꝝ commēto p̄mo: habet quattuor cauſas. Libri igiť Galiēi quidā ſunt de cauſa mālī ſicut liber de elemētis. elementa enī mā ſunt mixtorū corporū teſte p̄ncipe p̄ma primi capitulo de elemētis: ⁊ caplo de complonibꝰ: ⁊ liber de complexiōibꝰ: ⁊ tertio liber de humoribꝰ: de quo mētionem facit 2° de virtutibꝰ nālibus. ⁊ huic libro de humoribus annectiť liber de ſpmate: quia ex his. ſ. humoribꝰ ſpma habet originē ⁊ p̄ncipiū teſte Auicēna de cauſis ſpermatis: de quo libro etiā in fine huiꝰ meminit qum dixit: Et ingrediūť in hoc genere doctrine duo tractatuſ quos edidi de ſpmate: neq; me fugit hūc libꝝ poſſe alibi collocari. ad hūc etiā libꝝ accedit liber de cholera nigra. et ad hanc cām mālem adhuc ptinet liber de medicatōe anatomie: cuiꝰ etiā meminit in calce huiꝰ tertij libri: ⁊ iſtoruz etiā. ſ. de anatomia viuorū ⁊ de anatomia mortuoꝝ quz inquit: Et in eis eſt tractatus in quo narraui eſſe anatomie animaliū mortuorū: ⁊ continuanť cum eo duo tractatus in quibus narraui eſſe anatomie animaliū viuorum. de quibus etiā teſtať tertio interiorū capitulo ſecūdo. Accedit etiam ad hos liber de vtilitate particulariz: cui adheret liber de differētia organicorū ⁊ conſimiliuz membrorū. Sunt inſuper alij libri de cauſa formali ſcilz complexione: ⁊ eſt liber de complexiōibus ⁊ de malicia complexionis diuerſe: de quibus in fine huius dicit: Et poſt eum ſunt tres tractatus in quibus narraui eſſe cō-

plexionis. ⁊ infra dič codẽ textu: Qui cõtinuať cum du
obꝰ tractibꝰ primi libri mei ĩ complexiõe. ⁊ inſcriptio eiꝰ
eſt de complexiõe mala diuerſa. quibꝰ non immerito cõ-
iungitur liber de virtute cõſuetudis: ⁊ liber de calore iu-
uenis ⁊ pueri: quẽ teſtať feciſſe in cõmento illius apho
riſmi pͥme particule: Qui creſcũt. De cã formali. ſ. com-
poſitõe ſunt libri anatomie: quibꝰ innoteſcũt membroꝝ
compoſitiões: quorũ iuuamentũ ipſe dicit qum ait: O-
portet vt antecedat ſtudiũ in anathomie libris: ſuper ea
eniꝫ que apparent ĩ anathomia fit iuuamentũ non par-
uuꝫ. Sed libri de cauſa formali. i. virtute ſũt multiplices
quidã eniꝫ eorũ ſunt generales: vt libri de dogmatibus
Platonis ⁊ hippocratꝭ: quos memorat ĩ tertio hu iꝰ di-
cens: Quorũ inſcriptionẽ poſui de ſententijs Hippocra
tis ⁊ Platonis. Et nono terapẽtice: caplͦo ſeptio: ⁊ liber
de virtutibꝰ diſpenſantibꝰ noſtrũ corpus: ⁊ de ſubſtãtia
virtutuꝫ naturaliũ: ⁊ de virtutibꝰ naturalibꝰ. de virtuti-
bus animalibꝰ in generali credendũ eſt feciſſe librũ. dič
tamẽ in fine tegni ſe in multis operibꝰ dixiſſe de eis. dič
eñi: Eſſe aniãlium virtutum oſtendi in libro ĩ quo ſunt
tractatꝰ multi. De virtute tamẽ motiua que vna eſt ex
ſpeciebꝰ animalis virtutis fecit librũ aut cõtrahendo ſer
monẽ ad muſculorũ motus: vt in libro de motibꝰ liqui-
dis vel manifeſtis vel occultis: quem innuit etiaꝫ feciſſe
in fine tertij tegni: aut ad motus muſculorũ determina
te partis: ⁊ ſic eſt liber de voce: liber de vtilitate reſpira-
tõis: liber de cauſis reſpiratõis: liber de iuuamẽto anhe-
litus: liber de motu pectoris: ⁊ liber de inſtrumẽto odo-
ratus: quẽ recitat feciſſe in fine ſecũdi de interioribꝰ. De
virtute vitali credendũ eſt ipm̃ feciſſe libruꝫ. de operati-
one autẽ eius que eſt pulſare fecit libros multos. ſ. primo
liber de vtilitate pulſus: liber de pulſu cõtra Archigenẽ:
⁊ liber qui dicif pnoſticũ pulſus: de quo facit mentõeꝫ
primo de differẽtijs febriũ caplͦo ſeptio: quꝫ inquit: Ar-
chigenes eniꝫ quicq̃d deliquit: ⁊ circa intelligentiã ⁊ co
gnitionẽ duri pulſus ⁊c̃. ⁊ liber compendiũ pulſus: ⁊ li-
ber introductoriꝰ ad Caroluꝫ: cõmentũ pulſus: liber de
differentijs pulſus. Fecit etiã libros de cauſis efficienti-
bus: ſič liber de cauſis pcatarticis: ⁊ liber de cauſis cor-
poralibꝰ: cui adiacet liber de plenitudine: cuiꝰ meminit
xiij. terapentice. De cauſis finalibꝰ non oportuit facere
librũ: quia ſciẽtia operationũ continef in ſcientia virtu-
tuꝫ. ⁊ qꝛ ſcientia ſpirituũ vadit etiaꝫ cum illis: fecit etiaꝫ
librũ de contento in arterijs cõtra Archigenẽ: vt in fine
tegni dicit. hic eniꝫ dicebat ĩ venis pulſatilibꝰ ſolum ſpm̃
cõtineri ⁊ nõ ſanguinẽ: ſicut etiam recitat ſexto epidimi
arũ Johãnes alexandrinꝰ. Fecit etiã libros de fine. ſ. de
ſanitate pͥmo: ſecũdo de egritudiẽ. de ſanitate quidẽ ſm̃
ſe fecit librũ de optima habitudine ⁊ librum de eucraſia.
De modo aũt conſeruatõis in generali ipſiꝰ ſanitatis fe
cit librũ de regimine ſanitatis. ſed de regimiẽ in ſpecia-
li vel pͥſeruatione fecit librũ de exercitio cum parua ſpe-
ra: ⁊ libꝝ de attenuanti dieta: ⁊ librũ de his quibꝰ conue
nit purgatio in vere: cuius reminiſcif in cõmento illius
aphoriſmi ſexte particule: Quibꝰ phlebotomia aut phar
macia cõuenit. Et qum cõſiderauit egritudineꝫ: pͥmo fe-
cit librũ ad ſciendũ ſimulationẽ egritudinũ: qui dicif de
modo ſciendi ⁊ redarguendi ſimulãtes egritudinẽ. Se-
cũdo fecit ẽt de egritudine libros multos: ꝯſiderauit eiꝫ
egritudinũ diuerſitatẽ in generali: ⁊ ſic fecit librũ de ac-
denti ⁊ morbo. diuerſitates autẽ ſpeciales ſunt ſm̃ gñã
egritudinũ. fecit igitur librũ de modo male cõplexionis:
librũ de differẽtijs febriũ. ⁊ annectif ei liber de tabe: ſal-
tem q̃tum ad primã eiꝰ partẽ. Fecit etiã libruꝫ de mala
compoſitõe ſiue ſoluta vnitate: ⁊ librum de diſlocatiõe

quẽ allegat Raſis xv. continentꝭ. De morbo compoſito
fecit libruꝫ de tumoribus preter naturã. i. apoſtematibꝰ
Apoſtema eniꝫ eſt morbus compoſitꝰ ex triplici genere
morborũ: ſcilicꝫ mala complexiõe: mala compoſitiõe: ⁊
ſoluta vnitate: ſecũda pͥmi caplͦo quinto. Qum autẽ cõ-
ſiderauit egritudinũ loca: fecit libruꝫ de interioribꝰ. ⁊ qũ
cõſiderauit tempora morborũ ſiue menſurantia ſiue ter
minãtia: fecit librum de quattuor temporibꝰ morbi vni-
uerſalibꝰ: ⁊ de quattuor temporibꝰ particularibꝰ: ⁊ librũ
de creticis diebꝰ: cui adheret liber de criſi. Et qum cõſi-
derauit accidẽtia egritudinũ fecit librũ de rigore: tremo
re: ſpaſmo: iectigatõe: ⁊ de diſnia: ⁊ de typo: ⁊ librum de
caumate: ⁊ librũ de ſternutatiõe: cuius recordať in com-
mẽto illius aphoriſmi q̃nte particule: Mulieri q̃ a ma-
trice. Rurſus cõſiderans pnoſticationẽ ⁊ iudicium: fe-
cit libruꝫ pronoſticorũ diuiſum in libros duos. ⁊ adiacet
huic noticie liber de ea q̃ in ſõnijſ dignotõe. Conſiderãs
autẽ modos curandi rõnales generales ⁊ cõmunes ma
gis: fecit libꝝ terapentice: ⁊ libruꝫ decẽ tractatuũ. Speci
aliores autẽ modos conſiderãs: fecit ſpeciales reglͣs cu
re: ⁊ ſm̃ hoc fecit libꝝ de febribꝰ ad Glauconẽ: ⁊ librum
de cura ictericie: ⁊ librũ de cura lapidis. ⁊ conſiderãs ex-
perimenta fecit librũ de ſecretis ⁊ experimẽtis ad varias
egritudines: ⁊ libꝝ de facile his acquiſibilibꝰ: cuiꝰ memi-
nit xiij. terapentice: caplͦo Rurſus. Fecit etiam libros de
inſtrumẽtis medicinalis ſciẽtie. ſ. cibo ⁊ potu ⁊ manua-
li operatiõe. de cibis fecit libꝝ de alimentꝭ ⁊ libruꝫ de eu
chimia ⁊ cachochimia. de potu fecit librũ de aqua ⁊ libꝝ
de vino: cui adiecit libꝝ de vndimijs. De medicinis auteꝫ
ſimplicibꝰ fecit librũ de ſimplici medicina. De compoſi-
tis etiã medicinis credo ipm̃ feciſſe antidotariũ. his om-
nibꝰ annectif liber de pharmacijs: ⁊ liber de quadragin
ta ſex plantꝭ: quem habemꝰ cum cõmento humain: liber
etiam de virtutibꝰ centauree quem Nicolaus de Regio
tranſtulit: ⁊ liber dinamidiorũ: ⁊ eſt dinamidius locus
vbi ſcribunť virtutes reruꝫ: ⁊ liber de cõmoditatibꝰ tyri-
ace: ⁊ liber de tyriaca ad Ceſarem: quẽ allegat Raſis fre
quenter. Qum autẽ conſiderauit manualeꝫ operationẽ
fecit libruꝫ de chirurgia: ⁊ ei annectif liber de phleboto-
mia: lꝫ forte conuenientiꝰ poneretur inter libros de cau
ſis efficientibꝰ. ⁊ ſic multi libri Galieni ſunt poſiti ĩ mul
tis locis ſm̃ aliquã conſiderationẽ: qui ſcd̃m aliam poſ
ſunt alibi ſituari. Hoc tamẽ ſcias: ipſuꝫ Galienũ centum
⁊ quinquagita volumina ĩ medicina compoſuiſſe: teſte
Johãne tortellio in ſua ortographia. Hec collegi a dictꝭ
ſpeculatoris in medicina.

Finit libellus de diuiſiõe libroꝝ Galieni.

Incipit liber Hippocratis de lege: qui introductorius dicitur traductus per Arnaldum de villa noua de greco in latinum.

Medicina artiū p̄clariſſima ⁊ excellentiſſima ꝓpter indiſciplinā vtentiuꝫ ⁊ indicantiū talis vana in defectu eſt vtiqꝫ magis omnib⁹ artib⁹. horū aūt peccatuꝫ maxime mihi videt̄ habere cauſam hāc: quia ⁊ cōtra meritū medicine ſoli⁹ in ciuitatib⁹ nullū determinatū eſt p̄ter inglorijatōem. hoc aūt nō vulnerat compoſitos ex ea. ſimillimi enī iſti ſunt introductis in tragedia: etenī illi figurā ⁊ indumentū ⁊ faciē ⁊ ſpeciē hipocrite habēt: nō ſunt autē hipocrite. ſic autē ⁊ medici nomine quidē multi: opere autē valde pauci. cōgruit enī ⁊ ſiquis debet medicinalē ſcientiā vere doceri horū participem eſſe nature diſcipline doctrine; loci altitudinis laboris ⁊ tempis. Primū quidē opus eſt natura: ſup omnia habeat hanc. hac enim cōtra operāte vana ſunt omnia. natura vero introducta ars doctrinalis fit: quā cum ſapiētia facere oportet: diſciplinatū factum in hoc loco qui aptus natus fuerit ad diſciplinā. ampli⁹ autē inducē laborē in tempe multo curādo quaten⁹ diſciplina in naturam cōuerſa apte ⁊ bene creſcat ⁊ fruct⁹ afferat. qualis autē eſt ſpeculatio vegetabiliū que ſunt in terra talis eſt ⁊ medicine diſciplina: noſtra enim natura eſt qualiſ eſt regio: doctrine autē docētiū qualia ſemina: diſciplina autē q̄ ipſa cadat in terrā cultā ſm temp⁹. loc⁹ ī quo eſt diſciplina eſt quale nutrimentū quod eſt ex conuenienti aere factū vegetabilib⁹: labor autē cultura. tempus autē corroborauit omnia ⁊ fecit nutriri pfecte. Hec autē quib⁹ indigēt medicine artē addiſcētes ⁊ vere ipſi⁹ noticiā accipiētes ita p ciuitates eūtes: non verbo ſꝫ opere medicos reputari faciūt. ignorātia autē eſt mal⁹ theſaurus ⁊ mala repoſitio habentib⁹ ipſam ⁊ ſomniū ⁊ viſio hilaritatis ⁊ gaudij expers: timiditatis ⁊ audacie nutritio: timiditas infirmitatē ſignificat: audacia vero inartificialitatem: duoꝝ enim hoc quidē ſcire facit: alterū vero neſcire: opinio autē ignorare. ſacre autē res exiſtētes ſacriſ hominibus oſtendunt̄: prauis aūt nequaq̄ꝫ priuſq̄ꝫ perficiātur ſecretis ſcientia.

Explicit liber Hippocratis de lege: qui introductorius dicitur traductus per Arnaldum de villa noua de greco in latinū.

Hoc eſt hippocratis iuſiurādum in cuiuſdā ſui libri p̄ncipio inuentū ⁊ e greco in latinū cōuerſum p Petruꝫ paulum vergeriū faciatum.

Teſtor apollinem ⁊ eſculapiū higiēq̄ꝫ ⁊ panaciam eſculapij filias ⁊ deos et deas omnes me: quaꝫ in me erit et quaꝫ īgeniū meū valebit: hec omnia obſeruatur: que hoc iur̄iurādo atqꝫ his tabellis continētur tributar me preceptori meo a quo hāc artē edoctus ſum non min⁹ q̄ꝫ parēti a quo ſum genitus vitaꝫ cū eo cōmunicaturū res omnes quas illis neceſſarias eſſe intelligā pro virib⁹ meis ſubminiſtraturū progeniē eius fratrū loco habiturū: hanc artē ſine mercede ⁊ ſine pactionib⁹ edocturū: precepta omnia libēter ⁊ fideliter traditurū meis ⁊ p̄ceptoris mei liberis ceteriſq̄ꝫ diſcipulis q̄ ſe legib⁹ medicine aſtrinxerit atqꝫ iurati fuerit: alij preterea nemini in curādis egrotis pro viribus ⁊ pro ingenio meo neceſſarijs rebus vſurū: nemini egritudinē dilataturum: nihil per iniuriā facturū: rogatū nemini daturum: neqꝫ id cuiq̄ꝫ conſulturū: neqꝫ pregnāti mulieri ad interficiendū conceptū fetū potionē porrecturū: vitā meam atqꝫ artē meam puram atqꝫ integrā ſeruaturū: laborāti lapillo haud quēq̄ꝫ exciſurū: ſed exptis eius artis hoc negociū promiſſurū quācunqꝫ domū ingreſſus fuero dūtaxat liberādis egrotis operā daturū: omnē iniuriā oēm corruptelā omne genus turpitudinis res etiaꝫ venereas ſponte mea euitaturū: ſiue muliebria corpa curauero ſiue virilia: ſiue hominis liberi ſiue ſerui que inter curāduꝫ vel videro vel audiero vel etiā extra curā in vita hominū cognouero que reticēda eſſe intelligā nemini apturum: ſed intemeratā taciturnitatē ſeruaturū. Preſens igitur iuſiurandū integre atqꝫ incorrupte ſeruanti mihi omnia tam in vita q̄ꝫ in arte mea proſpa feliciaqꝫ ſuccedant: ⁊ gloria in eternū parata ſit: trāſgrediēti vero atqꝫ piurio cōtraria omnia eueniāt.

Explicit Hippocratis iuſiurandū in cuiuſdaꝫ ſui libri p̄ncipio inuentū: ⁊ e greco in latinū conuerſum per Petrumpaulū vergeriū faciatum.

Expletū eſt opus hoc preclarū artis medicine nominatum Artiſella Hippocratis: q̄ꝫ diligētiſſime accuratiſſimeqꝫ emendatū per dominū Franciſcū Argillagnes de Valentia: artiū ⁊ medicine doctorē inſignē: impreſſum Venetijs ſumma cura ac ſollicitudine Hermāni lichtēſtein Colonieſis. Anno dominici natalis. m.cccc.lxxxiij. quarto kalendas apriles.-

Regiſtrū cartarū.

a b c d f g h i k l m n o p q r ſ u x y z A B C quaterni.

e. t. v. D terni.

Franciſcꝰ argilagnes valentinꝰ lectoribꝰ huius libri. s. p. dicit: Qum ſuperioribꝰ diebus a curis infirmoꝝ vacarem: ⁊ potiꝰ ei parti medicine incūberē quam theoricā vocāt: venit forte mihi ad manꝰ hippocratis medicoꝝ antiquiſſimi diuinū opꝰ qđ a recētibꝰ medicis ars noīat. Qūq; ꝑlegiſſem: illud ita mendoſe impreſſū eſſe deprehendi: vt longe plura eſſent vitioſa ⁊ deprauata q̄ emendata. nullꝰ certe ſenſus: nullaq; ſnīa ex his elici poterat. neq; ſolū id in hoc opere impreſſo facile eſt videre. ſed ī his libris qui penna ſcripti ſūt vnuſquiſq; liquido ꝑcipere poterit: q̄re vehement᷑ dolens hominū noſtri temporis incuriā non admirari nō potui: nam prob deū atq; hoīū fidem q̄ hec eſt ſecordia: que amētia: que vt ita dicam prorſus mentis alienatio: quā ī rebꝰ minime ꝓfuturis nulliꝰ precij imprimēdis hoīes ſolliciti ſint: veteꝝ tn̄ medicoꝝ ꝑclariſſima opera ī tenebris abſcondita torpeſcere ſinūt: neq; ita ignauiter erga hippocratē nos agere debemꝰ: qum de mortali hoīū genere bn̄ meritꝰ ſit vt opera ſua q̄plurima q̄ in arte medicine expiētia: ſtudio: atq; cura ſcripſit: preſeferūt. hic enī vir excellentis nature medicinā longo tēpore ꝑditā reuocauit in lucē. ⁊ qum venientē ab illirijs pestilentiā teſte Plinio libro vij. ꝓdixiſſet ipſe hippocrates: ⁊ diſcipulos ad auxiliandū ꝑ vrbes dimiſiſſet: ob id meritū honores illi quos Herculi decreuit Grecia. ⁊ lꝫ iampridē mihi ꝯſuluiſſem nihil negocij cū impſſoribꝰ habere q̄ ⁊ ipſi ea que emendata acceperūt: plerūq; mutare ac inuertere ſoleant: nihilominꝰ cōi vtilitati ꝯſulens hoc opꝰ iteꝝ imprimendū curaui quāta potui diligētia emendatū. ⁊ eo maxime audentiꝰ hanc ꝓuinciā ſuſcepi: lꝫ humeris meis impare: q̄ Hermanꝰ colonienſis librarie artis amantiſſimꝰ ſuā mihi operā pollicitꝰ eſt: qui hāc artem ita pulchre ita emēdate exercet vt nō dubitem eū longe ceteris impreſſoribꝰ preſtare: pace tn̄ alioꝝ dixerim: cuiꝰ artis inuentori maxime ꝑfecto laudes a mortalibꝰ referri debent: necnō ⁊ alijs qui poſt eū magna cū cura ⁊ diligētia artē hanc auxerūt: coluerint: ꝑfectioremq; indies reddiderūt. effecerūt etenī hi viri hoīū generi opera ſua vtilitatē tantā quantā priſcoꝝ tēpora nullam viderūt: quo apud poſteros immortalē eternāq; gloriā pariter ac laudem ꝯſequti ſūt. Letari igit᷑ mirū immodū poſſunt noſtre etatis hoīes q̄ ī immenſam libroꝝ inciderūt copiam: qua maiores noſtri ⁊ que hanc ꝓceſſit etas caruerūt. videmꝰ etenī eā impreſſoꝝ nūero intantū excreuiſſe: vt iam neceſſe ſit nō modo bibliotecas: veꝝ etiā ⁊ domos implere. verūtamē non potuit hoc munꝰ a dijs collatū oīni ex parte fuiſſe ꝑfectū: nam etſi mortalibꝰ vt antea dixi maximā hi viri attulerūt vtilitatē: tamē vt vulgo dici ſolet: Prope roſam ſepe vrtica ſita eſt: quā huic rei vnum deeſſe videā: diligentiam. ſ. ⁊ accuratā libroꝝ emendationē. ego tn̄ pro virili mea emendando hoc ope quāta potui ⁊ cura ⁊ ſollicitudīe verſatꝰ ſum. poſſum etenī gloriari me nō id opꝰ emendaſſe: ſꝫ fere totū ſcripſiſſe: vt facile quiuis cōprehendere poterit collato vtroq; exēplari: quare ſi que fortaſſis pretermiſſa ac īmutata inueneritis: impreſſoꝝ potiꝰ celeritati ac feſtinātie q̄ mee puto aſcribendū eſſe ignorātie: hi nāq; interdū mutant ſyllabas aut aliq̄s omittūt lr̄as vel addūt: ⁊ ſi etiā mee imꝑicie aut negligētie qđ forte nequaq̄ recuſabo id vitiū aſcribendū foret: veniat vobis ī mentē hoīem nō ex oī parte eē ꝑfectū: errareq; eū ſepe ſepiuſq; ꝯtingit: lꝫ labi ⁊ errare: neſcire ⁊ decipi malū ⁊ turpe dicamꝰ. Teſtis eſt ei mihi ī hac re Galienꝰ cōmento penultimo tertij libri ꝓnoſticoꝝ dicēs: Nos enī non poſſumꝰ q̄n erremꝰ ſemꝑ. ⁊ 2° aphoriſmoꝝ cōmēto 19: Aliq̄n in his ꝑfectꝰ errat medicꝰ. cōſtat etenī ip̄e ex ꝓncipijs quoꝝ alteꝝ ſemꝑ ad malū machinat᷑: neq; ſolum hoc nāe defectu ꝯtingere arbitrandū eſt: ſed etiā peccato p̄mi parentis euenire firmit᷑ putare debemꝰ: magiſter. n. ſnīaꝝ libro. iij. inquit: Ex culpa p̄mi parentis ꝓni ſunt pedes noſtri ad lapſum. qđ multis ſacroꝝ canonū teſtimonijs firmare poterimꝰ: Natura eīm eſt imitatrix vitioꝝ. xx. q. iij. in ca. ꝓdigꝰ: Et hūana nā quodāmodo labit᷑ ad delicta: in autentico de monachis collatōe p̄ma paragr̄pho q̄s: ⁊ de penitētijs diſ. ij. paragrapho charitas circa finē: Oīs creatura ſub vitio eſt ⁊ xij. q. p̄ma: Oīs etas ꝓna eſt ī malum. q̄ niſi equo longior eſſē: cōplura poſſem exēpla in mediū afferre qbꝰ ſnīam meā hanc cōprobarē. neq; hec dixi niſi vt meip̄m ꝯſolarer: ⁊ neq̄s forte neglentē exiſtimet ī eo qđ cōis hoīū vtilitatis grā nō ſpe glorie neq; queſtꝰ ſuſceptū eſt. ⁊ ſi aliq̄ interlegendū occurrerit: lector diligens facilime caſtigare poterit. neq; hec peccata ſunt digna iudicio Eaci Minois ⁊ Radamāti: ſunt enī adeo mīma q̄ facie p̄ma cognoſcūt᷑. Neq; mireris q̄ ternꝰ qui ſequit᷑ pꝰ ternū cuiꝰ ſignatura eſt lr̄a. t. vbi cōplet᷑ epidimia: ⁊ ē in eo libellꝰ de nā fetꝰ: nō ſit ſignatꝰ in oībꝰ chartis: nam liber tegni anteq̄ epidimia cōpleret᷑ impſſus eſt: ⁊ q2 additꝰ eſt liber de nā fetꝰ: nō potuit ſignatio chartaꝝ ꝯtinuari. noli ḡ putare q̄ aliq̄d deficiat: ſꝫ poſt q̄ttuor chartas nō ſignatas inuenies nūeꝝ chartaꝝ ꝯtinuatū precedēti nūero. ⁊ libellꝰ de lege hippocratis ⁊ eiꝰ iuſiurandū ꝓpter eandē cām nō potuerūt ꝯtinuari cū libello de nā fetꝰ: ꝓpter quod ⁊ poſiti ſunt in fine totiꝰ operis. Uale.

Incipit tabula ſup libros Tegni que ordi[illegible] eſt eodē ordine quo tabula poſita ſupra ante libros pnoſticoꝝ.

Capitula p̄mi libri.
Tres ſt oēs. 151
Prima q̄dē
Scd̄a vo que
Tertia vo ex
Conati ſūt g̃
Conati ſunt
Nullꝰ tñ ante
Sz ⁊ illā q̄dē
Hic vo diffinit
Que vo ſm. 152
Sz nūc a diffi.
Medicia ē ſci.
Scie g̃ nomen
Sanū aūt ⁊
Et ſm p̄mā
Sz qm̄ effi. 153
Neutꝝ vo ⁊
Eſt aūt ⁊ de.
Incipiamꝰ igiť
Sanū ē aūt.
Egꝝ vo coꝛ. 154
Egꝝ vo vt n̄c
Qm̄ āt ⁊ neu.
Et hiꝰ q̄dē.
Sanū vo ⁊. 155
Capl̄a ſecūdi li. tegni
Sūt āt ⁊ boꝝ
Egra vo ſig̃
Scd̄m vo h
Appellāť āt
Et vtilitas. 156
Exitibꝰ vo ſa.
Cognitiōes vo
Subſtātia q̄ð
Ab his vo q̄
Scd̄m vo ſe.
Coꝝ vo q̄ oꝛ.
Coꝝ vo q̄ q̄dē
Genera āt la.
In eiſdē vo. 157
Ab optia vo
Determiat āt
Simplr̄ vo eḡ
Sūt vo boꝝ
Et diuidiť
Quibꝰ deiceps
Dolētia vo ⁊
Oibꝰ his ſen.
Signa vo boꝝ
Ponētibꝰ no
Sig̃ g̃ egri. 158
Quattuoꝛ āt
Pricipalia igiť
Ab illis vo ex.
Ipſa deſcipſa
Alie vo ſs
Capilloꝝ. 159
De q̄dē p̄tiu
Pricipiū āt
Totiꝰ q̄dē ca.
Paruū vo ca.
Magnū vo ſi
Si vo ſm occi.

Pricipaliū. 160
Faciť igiť
Facilitas vo
Sic vo diffi.
Et bn̄ mobile
Adhuc vo mi.
Nā ſi eucratio
Talibꝰ q̄dē i
Audire vo
Quecūq̄ꝫ vo 161
Si vo caliꝰ
Deiceps vo ſig̃
Frioꝛes q̄ꝫ oꝫ
Sicciorl̄ vo
Cōpoſita q̄. 162
Si vo hūidi.
Frida vo ſiľ
Hūide vo ⁊. 163
Hec igiť ſūt
Ex his g̃ tēdēs
Quicūq̄ꝫ g̃ tā.
Et ledūť q̄dem
Et h cōe in
Magnitudo
Ea vo q̄ ſꝫ. 164
Glaucꝰ vo o.
Niger vo ocu.
Subtile q̄dem
Cryſtalloides
Tractus de corde.
De cordis aūt.
Calioꝛes g̃
Eſt āt latit. 165
In frioꝛi vo
Spūs vo ſiq̄dē
Tales ⁊ timidi
Siccū vo coꝛ.
Scd̄ꝫ ſygn. 166
Oiꝫ piloſiſſi.
Si vo hūiditas
Hūidiorl̄ vo
Fridū vo ⁊. 167
Unū cōe i oi.
Tractatus de epate.
Epatl̄ vo cali
Frioꝛis vo
Sicciorl̄ vo 168
Hūidioꝛis
Cali q̄dē ſiľ
Caliditas ſiq̄ð
Siccitatē vo i.
Media vo eſt
Minꝰ vo cali
Māifeſtū ē g̃
Hūidū q̄dē
Hūidiꝰ vo 169
Tractatus teſticuloꝝ.
Teſticuloꝝ vo
Frida vo craſ.
Hūida q̄dē
Cala vo ⁊ ſicca
Zueniēdꝰ ſiq̄.
S[illegible]o fridi

Sicca q̄dē. 170
Totiꝰ coꝛpis
Totiꝰ vo coꝛpiſ
Dicēť igiť ⁊
Cōpetētl̄ vo
Quecūq̄ꝫ vo. 171
Frioꝛis cra.
Sicca vo craſ
Et hūida vo
Et ſm copula.
Hūida vo ⁊
Frida vo ⁊ 172
Si vo fridū.
Decidēte vo
In oibꝰ vo q̄
Cōſiderare vo
Silr̄ oꝫ ꝯſide.
Que acuta
Silr̄ vo ⁊ me.
Tractatus de vētre.
Vētrl̄ cogni. 173
Hūidiorl̄ vo
Calioꝛ vo nā
Fridꝰ vo nā
Ex egritudibꝰ
Scd̄ꝫ ꝯplōeꝫ
Diligēť vo. 174
Sꝫ ppē boꝝ
Siccitates vo
Nō vo ipſa
Itaq̄ꝫ neq̄ꝫ ſēp
Qm̄ vo hiꝰ
Alie vo p. 175
Que vo ppē
Capitl̄ igiť ma.
Ea vo q̄ intra
Vētrē ſiq̄dē
Velut ſi ita
Alteꝝ vo .176
Ex q̄bꝰ ma.
Sꝫ d̄ bis ſuff ci
Quecq̄ꝫ vo i p.
Nō appentia
Scd̄ꝫ vo ptē
Ea vo q̄ ſ c. 177
Ea vo q̄ ſ ep
Ita vo ⁊ ſꝫ 178
Et ſm pectꝰ
Et ſm tracheā
Proportiōalr̄
Ex hūoꝛibꝰ q̄.
Doloꝛes vo 179
Noceť āt ⁊
Quecūꝫ vo egr.
Et oñſionē pp.
Dictū ē āt.
Egrātiū q̄dē
Eadē q̄dē q̄ ſūt
In medio vo.
Et ppť h
In eo q̄dē. 180
Scd̄ꝫ vo eā.
Nihil vo mirā.
Scd̄ꝫ vo alteꝝ
Quecūq̄ꝫ vo ſi.

Et ſig̃ q̄ inue.
De his q̄dē
Future vo e.
Egrediant
Velut oꝛexim
Aut nō ſm
Ita vo ⁊ hūi.
Et vigilie.
Toꝛſio vo i 181
Queadmodū
Et ppꝛa ad ali.
Ita vo ⁊ alia
Alia vo ſūt ſm
Scd̄ꝫ odoꝛatū
Scd̄ꝫ auditūꝫ
Queadmod̄
Scd̄ꝫ tactū 182
Itaq̄ꝫ vo ⁊ ſ
Quecūq̄ꝫ vo
Quaꝝ genera
Māifeſte q̄dē
Queadmod̄
Neq̄ꝫ digō. 183
Dc̄m ē aūt
Ego aūt iā.
Sequūť capl̄a ſtij li. tegni
Qm̄ vo ⁊ baꝝ c
Qm̄ vo ⁊ baꝝ i.
A ſuātibꝰ icipi.
Qū igiť ſit nō
Rurſus igiť p̄n
Si. n. eēt ipaſſi.
Que māife.
Alcaťigiť 184
Quod igiť
Eſt igiť vnū
Sub his. n. oi.
Ex motione
Ita vo ⁊ ex ſō.
Et ex his que
Aut egerūť
Oia cui hec
Et corrūpūt
Et ſcriptū ē
Hec igiť oi. 185
Itaq̄ꝫ vo ex
Qū ſiq̄dē moti.
Et he ſūt due
Eteni tpe ve.
Si. n. idiget coꝛ
Qm̄ āt in his
Perfecte igiť
Qm̄ vo ⁊ ſi. 186
Cōſideratōes
In cibis vo p.
Eāľ vo quodā
Ita vo ⁊ ſom.
Et eis dieta
Abſtinē vo
Venereoꝝ
Tps vo v. 187
Qualitatē
Poꝝ vo q̄ co.
Silr̄ vo ⁊ i ali.
Si vo ſm ali.

Plibꝰ vo tali.
Craſſi igiť p.
Seruātes vero
Calidioꝛa eni
Alteť vo ⁊
Qm̄ motio 188
Contraria
Ita vo ⁊ cale.
Et ſimplr̄ eſt
Si vo pmuta.
Calidiorē. n.
Hoc ſiq̄dē ge.
Utilitas vo
Quō igiť ⁊ hiꝰ
Siľe igiť diſ.
Pōt. n. vēť
Organicoꝝ. 189
In plaſmati.
Scd̄ꝫ q̄ntitatē
In numero
Reliq̄ū vo ge.
Quecūq̄ꝫ igiť
Et q̄cūq̄ꝫ q̄.
Et q̄cūq̄ꝫ q̄. 190
Deficiētium
Oium aūt boꝝ
Quecq̄ꝫ vo abū
Eadē vo ⁊ eoꝝ
Māifeſtū ē āt
Queadmod̄ in
Aliis vo ēphra.
Reliq̄ū adhuc
Quā foꝛſitā
Ad māifeſt. 191
Et hiꝰ q̄dē
Prime vo oiūꝫ
Utrarūq̄ꝫ
Iā ſiq̄dē factā
Nōdū vo exi.
Eiꝰ vo q̄ adhuc
Prohibeť igiť
Fcā vo egritu.
Curatio q̄dē
Scd̄ꝫ vo p. 192
Caľe igiť diſ.
Si. n. īmodera.
Manifeſtū vo
Ad iuētionē
Quecq̄ꝫ vo cāe
Ferūt eni ſi ita
Sꝫ dcā q̄dē
Euātiōes. 193
Sciētes igiť
Scd̄ꝫ hanc ptē
Nūc cōe hūtes
Scd̄ꝫ vo ꝯpoſi
Velut ſi ita ac.
Si igiť ipſi pti.
In pſūdo vo
Si igiť caliꝰ ē
Si vo friꝰ 194
Ita vo i hu.
Ex pōne q̄deꝫ
Ex plaſmatiōe
Manifeſtū vo
Soluta vo cō.

Nō differt vo
Precedit aūt
Ut vo ea fiat
Cōglutiatvo
Primū q̄dē 195
Si vo alicui
In pn̄ti vo
Fractura igiť
Snātio vo po.
Molle vo ⁊
Qm̄ vo baꝝ 196
Supfluitas
Propťea de.
Nerui vo ⁊ te.
Scd̄ꝫ ꝯpoſitas
Dicte vo ſūt
Et quidē oꝫ
Intētiōꝫ g̃. 197
Ita vo ⁊ ſi vl.
Dcm̄ eſt aūt
Et quidē ſi
Et de his q̄.
Ad id vo q̄ð
Coꝝ igiť que
Intētio vo. 198
Si vo fractu.
Eſt aūt ⁊ em.
Hec quidē a
Que vo ex ſter.
Que vo ex lap.
Eiꝰ vo q̄ pref
Immoderata
Quibuſcūꝫ 199
Amplioꝛl̄ vo
Quecūꝫ igiť in
Quecūꝫ vo ſꝫ
Quecūꝫ igiť ſꝫ
Quecūꝫ vo ſub
Ita vo ⁊ q̄cūq̄ꝫ
Uno vo capl̄o
Quecūꝫ vo nō.
Intētio vero
Quecūꝫ vo aſ.
Quecūꝫ vo 200
Quecūꝫ vo
Qn̄ſuꝫ ē aūt
Si vo ad iuicē
Sufficiet aūt
Huiuſmōi vo
Neceſſ uꝫ aūt
Peꝛ ipaꝫ āt. 201
Si igiť fuerit
Repellemꝰ aūt
Relicte vero
Euātio vero
Sꝫ qm̄ dia. 202
Et [illegible]ufficiēs
Debi[illegible] vero in
Prioꝛa igiť fa.
Alia vo a plaſ.
Suppōať. n.
Altā vero. 203
Sꝫ qm̄ i pſū.
Igiť euacueť
Iniq̄tuꝫ vero
Qm̄ vero ⁊ d̄

Duplici vero
Quibꝰ vo. 204
Hac igiť rōe
Quedā vero
Scd̄ꝫ vo q̄ꝫq̄ꝫ
Epichenō vero
In quo q̄deꝫ
Quecūꝫ vero
Uñ nec iten.
Sꝫ ad reli. 205
Fit aūt hoc
Itaq̄ꝫ ⁊ curō
Ex q̄bꝰ vero
Deiñ vero di.
Triplex vero
In hūoꝛibꝰ
Quos neq̄ꝫ
Augm̄tati. n.
Augm̄tanť:
Intētio vero
Alťanť igiť 206
Euāť vero
Prope vero a
Euacuanť. n.
Antipaſeos vo
Deriuatio vo
Oia igiť que
Queadmodū.
Neutre vo
Pōt āt ali. 207
Dictū ē aūt.
Reſumptiua
Perfecte q̄dē
Si igiť diſpō
Cauſe vo ſa.
Et ſi multum
Ciboꝝ vero in
Potꝰ vo aptus
Dictū eſt aūt
Nūc. n. nō 208
Dictū igiť q̄.
De his quidem
Triptita eſt.
Pꝰ hūc aūt
Qm̄ aūt ⁊ in
Demōſtrātes
De p̄ncipa. 209
Ex hꝰ generl̄
Ad cognes
Ex h genere
Utilia aūt ad
Et q̄ de ſim.
Hec igiť oia
Que terapeu.
Qm̄ aūt ⁊ an̄
De aliis āt 210

Fin[illegible]

DOMEIN-ARCHIEF
TE
UTRECHT.

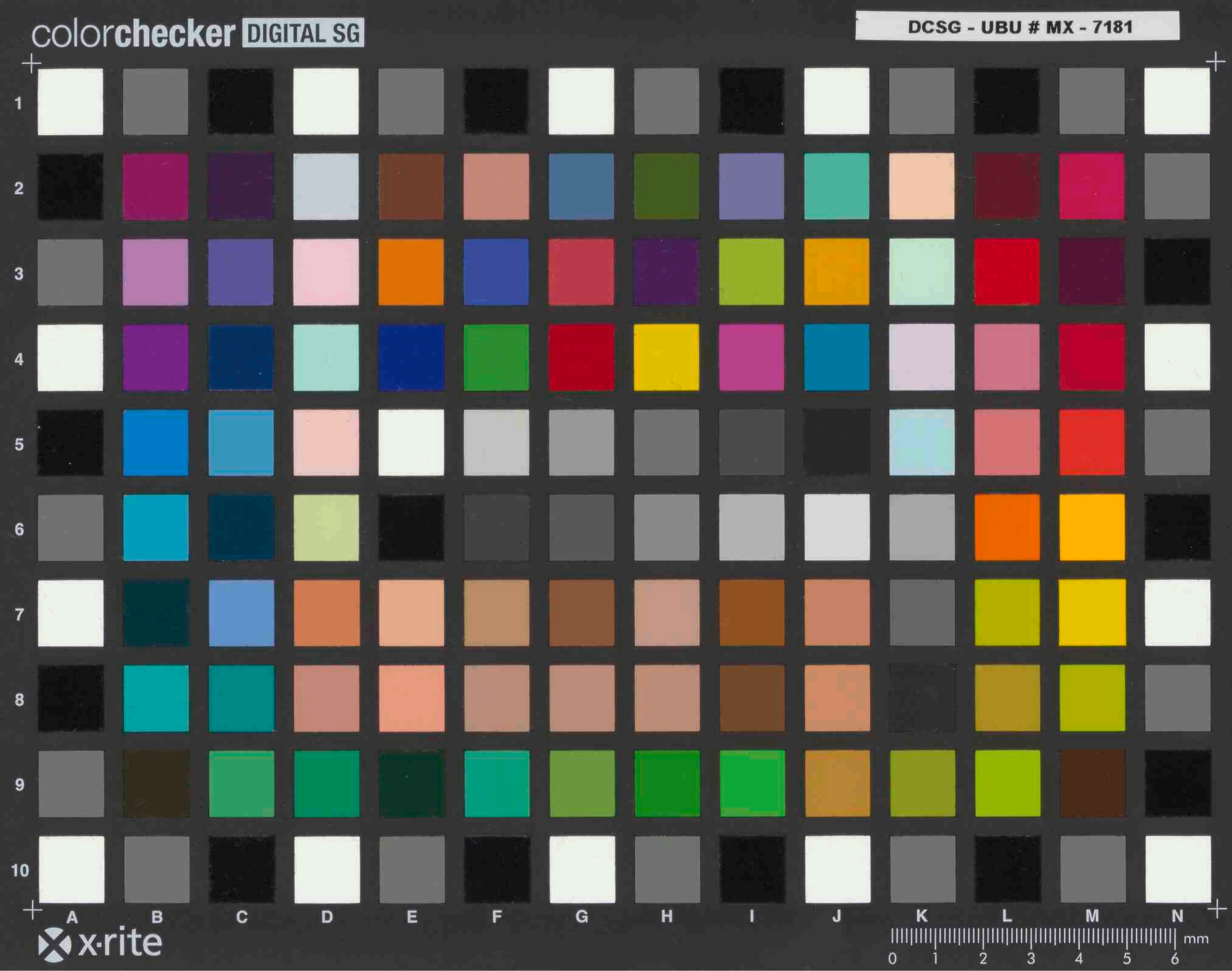
colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A B C D E F G H I J K L M N
x·rite
0 1 2 3 4 5 6 mm